

כל אדם כבוד
 חנוכה נפוצה בזה העולם
 בחלק קדש המעשה
 יחולק עמנו יפה

יפתח י"לך את
 ארצו הטוב

נביאים ראשונים

ודברתי על הנביאים ואנכי

חזק וזכור ויבדל הנביאים

אם נלה סוד אל עבדיו הנביאים

קדר הנביאים ראשונים עם פז רמז וקמחיו ורלבב
 מכוזרים ומסרים על פי דרכי הקופרים קדמוניכו
 החוזים אשר האירו עיניכו במחשך בלתיכו הס
 הקדושי אפסי כנסת הגדולה ועל משעולס ונתיבותם
 דרכנו בזיון אותיות הלויים וקטנים וגדולי ועקומים
 ונקוד סרבה על הכתב והכתב סרבה על הסקוד
 וכתומים ופתוחים וכתב ולא נקרא ונקרא ולא
 ככתב ואותיות מנורות כל אלו מונס עם רב העיון
 ונרפסו במצות המר ריחל בומבדני יכנ
 ותהי ראשית ממלכתם היום יום ב
 כה לחדש כסלו שנת רפה
 לפק פה ויכניחם
 העיר הגדולה

כל אדם כבוד

ראשית חכמה יראת יי שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומרת לעד

רלבג

דרך

אמר

דוד המלך עליו השלום מי שהבין את לבבו להתעסק בחכמה תחלה
יתעסק ביראת יי ויעשה ממנה טרם ועיקר וכל דרכיה יתנהג בחכמה
סילמר על הדרך שאמרו רבותינו ז"ל כל שיראת חטאו קודמת
לחכמתו חכמתו מתקיימת וכל שחכמתו קודמת ליראת חטאו חכמתו מתקיימת
יראת יי היא התורה והמצוה ודברי הנביאים והקבלת החכמים בתורה שבעל פה
והחכמה היא חכמת הפילוסופיה ואם ילמד אדם חכמת הפילוסופיה תחלה ינהל ברוחו
ויעזז מחסו להכחיש האותיות והמופתים הגדולים הנמצאים בהתב הקדש כי הם רבדים
לא תכלים החכמה ההיא אמנם כאשר יקרים למד התורה מה היא יראת יי וישם בלבו
להאמין כל הכתוב בה ובכל כתב הקדש וכאשר יתבונן בהם ימצא בהם דרכי החכמה
כמו שכתוב כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים אשר ישמעון את כל החקים האלה
ואמרו רק עם חכם וכבון הגוי הגדול הזה כי אין צריך לומר התורה והמצוה שהם בגיות
על דרך השכל כי גם החוקים אשר באמר עליהם כי אין להם טעם כן הוא שאין להם טעם

אמר

לוי בן גרשום אחר התהלה לאל והשאלה ממנו
להסיר לפנינו ררכו דאיתו לצאר דברי הנביאים
בולם ולספר התועלות המצויות מהם אם בעיון
אם במדות אם בבואור קצת המצוות התוריות כי קצתם נתבאר
ענינם בדברי הנביאים כמו שנבאר בזה בהנחנו למקום מקום
מהמקומות ההם ובמקומות שד"ח בהם דברים קויתרים אם
מכר העיון או מצד סאר דברי הנביאים נעיר עליהם ונשתרל
בהתרת הספקות ההם כדי שכלנו כמו שהיה מכהגו בבואורנו
ולדברי התורה וכתחיל מקשר יהושע כי קדרת אלו דברי התורה

נראה לרוב בני אדם אבל החכם המתבונן בהם ימצא טעמם
ברור ומבואר ואחרי התבונן החכם המבין בדרכי התורה וישימה יסוד לחכמה וישתל בלבו לקרב את הדברים הרחוקים להשתל וללמד חכמת הפילוסופיה אחרי
כן לא תשתבש רעתו בלמדו החכמה בתורה אשר למד תחלה כי כבר תקעה יתר בעקום נאמן ויקרב דרכי החכמה אליה בכל כחו ויכולתו ותהא סלמה מסכורתו
ואמר שכל טוב לכל עשיהם פירוש שכל טוב עיון טוב והטבה טובה יש לכל המשתדל בשיניהם ביראת יי ובחכמה כי גם ביראת יי לא יהיה שלם אם לא יתעסק
בחכמה או יהיה פ' שכל טוב הכלה טובה כמו ויהי דוד בכל דרכיו משכיל כלו' שיכלח המתעסק בשיתיהן בעולם הזה ובעולם הבא ואמרו רבותינו ז"ל לומדיהם לא
כאמר אלא עשיהם מלמד שהמטרה גדול ואף על פי שאמרו הם ג' התלמוד גדול מהמטרה גדול לא הגדילו התלמוד לא מפני שהוא מביא לידי מעשה
ולא יבשר המעשה מבלי הלמוד כמו שאמרו אין בור ירא חטא ולא עם הארץ חסיד אלא ביראתי המעשה גדול כמו שאמר הכתוב ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם
למרו בעבור שיעשו ואמרו ד"ז כל מי שיעשו בעשייה יסנו בלמיד' וכל מי שאינו בעשייה אינו בלמידה ואמרו עוד כל האו' אין לו לא תורה אין לו תורה פ' שאין לו
עסק בעשיית המצוות אלא בקריאת התורה בלבד אין לו אפי' סכר קריאת התורה שגאמר ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם כל שיעשו בעשייה יסנו בלמיד' וכל שאינו
בעשייה אינו בלמידה ואמרו כל העוסק בתורה בלבד דומה כמי שאין לו אלוה שגאמר ללא להי אמת וללא תורה פ' שהלמוד מאח' מעשה אינו דבר מועיל אבל הוא
מריע ומזיק לעצמו ולזולתו ודמו חכמינו ז"ל התלמוד מבלי מעשה למי שבוהה בידו ואינו מציב לו דלתות בי ביראתי יהיה אותו הבית מסולח ונעזב כמדבר ומקצתם
דמו אותו למי שאין לו בית ובוהה דלתות לבית כי טורח הדלתות ללא תועלת הוא ואמרו חכמינו ז"ל החכמ' מבלי מעש' הוא טע' הבור' על בראיו ואמרו מי שאין דבריו
דומין למעשהו הוא מביש את עצמו ואחר שביאורנו כי המעשה הוא העיקר כאמר כי המעשה הוא על שני פנים וכל אחד מהם הוא עמוד גדול לסכר האדם בזה
ובבא האחר הוא מעשה המצוות ושמירתם ודרכי המוסר ימצא בהם שכל טוב בעיני אלהים ואדם והמעשה האחד הוא כתיבת החכמות ובאור התורה והמצוות
לחקקם על ספר למען יעמדו ימים רבים כי אם לא היו כותבים החכמים הקדמונים דבריהם על ספר כבד אברו החכמות וספדו המצוות ובטלו התורה והמצוות
אבל החכמים ובעלי התורה בכתביהם באוריהם על ספר יסאירו ברכה אחריהם ובדאי לא מתו החכמים ההם ואמרו רבותינו ז"ל הצדיקים אפי' במיתתן
קרואין חיים ואמרו מסה דבינו ע"ה לא מת ואמר יתברך שמו בא כתבה על לוח אתם ועל ספר חקיה ותהי לזכרון לזכרון לעד עד עולם ועל כן חתם דוד עליו השלום
הפסוק שהקדמנו תהלתו עומדת לעד ויתפרסם על המעשה הראשון שהקדמנו כי עשה מעשה היושר וסומר התורה והמצוות והמתעסק בחכמה תהיה תהלתו בפי
האנשים לכמה דורות וכפשוטו גם כן עומדת לעד לעולם הבא עד עולם ויתפרסם על המעשה השני כי כותב הספרי תהלתו עומדת לעד לרואי הספרי ההם וללומדיהם
ועל כן נקראו החכמים בעלי הכופות לפי שאובקין דבריהם ודבריו זולתם על ספר להיותם לעד למשמרת ולעולם למזכרת ויש להם סכר טוב בעמלם וזרקתם
עומדת לעד ועל כן ראיתו אנכי הצעיר דוד ב' יוסף קמחי ז"ל לכתוב על ספר ביאור דברי המקרא כאשר למדתי וקבלתי וכאשר תשיג יד מחשבתו באשר יי אחי
אשר לו נאוו תהלות אפאל העזר להחל ולכלות כי הוא העזר והקומץ יתברך שמו ואכתוב הפסוקים אשר צריך לפרשם והמלים אשר צריך לדרקם גם אכתוב
טעם כתוב וקרי וכתוב ולא קרי וקרי ולא כתוב כאשר אוכל לתת טעם לשניהם כל אחד ואחד במקומו ונראה כי המלות האלה נמצאו כן לפי טענות
ראשונה אברו הספרים וכלטלו והחכמים יודעי התורה מתו ואנשי כנסת הגדולה שהחזירו התורה ליסנה מצאו מחלוקת בספרים
והלכו בהם אחר הרוב לפי דעתם ובמקום שלא הטיגה דעתם על הבירור כתבו האחד ולא נקרו לו כתבו מבחוץ ולא

בתבומצנים וכן כתבו בדרך אחד מבפני ובררך אחר מבחוץ ואכתוב בקצ' המקומות תרגום וכתב

בן עזיאל פירוש פירוש טובים ונאים גם אביא דברי רבותינו זכרונם לברכה

במקומות שאנו צריכים לפירושם ולקבלתם על כל פנים גם כן

אביא קצת הדרכות לאוהביהם ושתה אהל

בעזרת המלמד לאדם

דשתי

סדר הנביאים האשמורת התיכונה שלום התורה במעמד התורה

ומוריס מהם הורה משיב נפשות

אמר ואלה דברי אמת כפי ובעניני

לא שאלנו שאלם סוף לאם לאם לאם לאם לאם

רשי

רדק

ויהי אחרי מות משה עבד יי' ונחמד על כרר התור המקוימת בפטירת משה וזה מחובר לה: משה

אחרי מות משה עבד יי' ונחמד על כרר התור המקוימת בפטירת משה וזה מחובר לה: משה
ויהי אחרי מות משה עבד יי' ונחמד על כרר התור המקוימת בפטירת משה וזה מחובר לה: משה

ויהי אחרי מות משה עבד יי' ונחמד על כרר התור המקוימת בפטירת משה וזה מחובר לה: משה

ויהי אחרי מות משה עבד יי' ונחמד על כרר התור המקוימת בפטירת משה וזה מחובר לה: משה

ויהי אחרי מות משה עבד יי' ונחמד על כרר התור המקוימת בפטירת משה וזה מחובר לה: משה

רלבג

ויהי

אחרי מות משה ראו עקרים כי הגעת הכבואה לכביא במה שתקצר בו העם אל טוב בפשיי אם אל טוב בפשיי הוא לתועלת העם ההוא ומצר ההשגחה אל העם ההוא תגיע לכביא זאת הכבואה ואלו הכבואה שתגיע לכביא לעניניו בעצמו הנה הוא מצר ההשגחה עליו וזה כלו מבואר למי שעיין בזה בטבעות וברביו בעני מספר מלחמות יי' ובבואוריו לספר איוב ולזה אמר כי לא חשם בעקבולא הקסם בישראל וגו' רצה בזה שהם בלתי צריכים למחשבים ולקוסמים להודיעם הענינים העתידים כי השם ית' להשגחתו על העם הזה יודיעם אלו הענינים באופן שלם על פי כביא ולזה לא ילכו לקראת חסמים וקסמים אשר שיהם רבר טוא ולזאת הסבה אמר יפקוד יי' אלהי הרוחות וגו' אשר יוציאים ואשר יבואם ולזה בחר השם או ביהוסע להיות לכביא לישראל אחרי מות משה עס מה שהשפיע לו משה מהשלמות להכינו אל זה כמו שהתבאר שם ולזה הוא מבואר כי בימי משה לא נכטרכו ישראל לכביאות והושע ולזה ביאר הכתוב כי אחרי מות משה עבד יי' אזרבר השם אל יהושע אלו הרברים לא קורם זה והנהקרא יהושע עבן כון מסרת משה להעיד שהסבה הייתה בהגעתו למרגת הכבואה היותו מסרת משה כי מפני זה היה תמיד שמו ולמר מחכמתו ומנהגותו בכל פעולותיו מה שלא היה ררך לתלמד מאינו מסרת ללומרו ולזה אמר פה אלישע בן שפט אשר יפק מיסעלידי אליהו וזה ממה שזורה כי גדולה שמוסה יותר מלמורה כמו שבארור רבותינו ז"ל:

משה

בלשון רבים לפי שהוא אחר הפנים שהם רבים וכן כל צורת האדם לפניו מפרקת באיברים ולאחריו בגוף וזהו האדם וממנו נשאלים לשאר הרברים כמו ויחן את פני העיר מאחרי העיר והחונים לפני המסכן אחרי המסכן יחנו והדומים להם ויאמר לפניו ואחרי על קרימת הזמן ועל התאחרו כי הפנים בקראים גם כן קרם ואחוריהם אחור כמו ש' אחור וקדם כרתי ולכן מקראו הפנים הקדם לפי שהם תחלת ההכרה באדם וההבדלה בו לפיכך שמו קרימת הזמן והתאחרו בשמות לפניו ואחרי ואמר לפניו באיום יי' אחרי הרברים האלה והדומים להם וממנו אחרי מות משה ואיזה רוצה לומר אחרי מות משה מיד אל אחר זמן כמו ש' פנים בפסוק מקצה שלשת ימים: עבד יי' מי ששם כל כחו וכוונתו וכל השגחתו בשם ית' ואף בהתעסקו בעניני העולם מתכוון לעבודת האל ית' הוא יקרא עבד יי' כמו אברהם עבדי רוד עבדי עבדי הכביאים שהם כמו העבד לארץ: בן כון: בחירק כמו בסגול ואמר בכל מקום בן כון בחירק ולא יאמר באחד מהם בסגול כמו שהוא מנהג ברוב לפי שהן כרבות שתי המלות לעולם מפני שהם מלות זעירות ונדרבות ובהרבה תקל הקריאה בחירק ולא כן בסגול:

מסרת

ל ב 30 11

351 P. 120

352

בית הספרים הלאומי והאוניברסיטא ירושלים

221.7 : Rea/7

מספר משה. והוא היה במקום משה לצא מלבוש לפני ישראל ואחר משה משה
בוהו הקדוש כה לעבור הירדן עם ישראל. לאמר. לפי משה משה במלך אמור
עם הלאר יתקן משה אחריו המנוח הסתיר האלף עם הלאר מה מלא עשו כן
עם המלך שאלמו באמור להם עם יגו. והי באמור יהושע בהנעת האלף ופי
לאמר לאמר לישראל שהקדוש

בה צוהו לעבור את הירדן כי
הבטחם בכל מקום אשר תדרוך
כף רגליכם בו וגו'. קום עבדו.
קום ענין זירח וכן קום משהו
קומו ועבדו קום המלך. להם
וגו. לבני ישראל כמו יצאו את
תרומה יל תרומה את הילר.
כל מקום אשר תדרוך וגו.

כיון שתעברו את הירדן כל מקו
אשר תדרוך בו לכם יהיה כלום
אני אתן לכם כח כרי שתכבשו
הכל ואחזכר זכר קצת הגבולים.
ונדרם כל מקום אשר תדרוך
וגו לרבות חוצה לארץ.

מהמרבץ הו מרבץ סף שהוא
גבול גבול. והלכנו הזה. הוא
מקום ידוע בארץ ישראל ואמר
הזה אף על פי שהוא מעבר ה
הירדן לפי שהיה כראה ממס
להם וכן אמר משה הנה הטוב
הזה והלכנו או אמר הזה על
הדיעה כמו זה סיני זה עני
ליתן זה. כל ארץ החתים.

כי באותה הפאה היה יוסב
החתי. מכוה הממס הים
הגדול. הוא מעבר ארץ ישראל
כמו שאמר בתורה עד הים ה
האחרון ומה שאמר הגדול כנגד
סוף הימים מכאן ישראל שהם
קטנים כמו ים המלח ים כנרת.
אל תסור ממנו. מכאן משה
ופירושו מדרכו הטוב או פירושו
ממנו מספר התורה ואף על פי
שלא זכר הקשר הנה זכר ה
התורה ובמספר סבירן ממנה.
תסביל. פירוש תכלית וכן תי
בדיל ותכלית וכן תרגם אלקלס
למען תסביל בדיל ותכלית. לא
ימוס. מחלקו רבותיו אל כה
הפסוק אל שהוא מצוה לכל ימי
האדם ואפילו ירע כל התורה
כלה ויט אומרים שהוא ברכה
והנראה כי היתה מצוה ליהושע
וכן לכל אדם עד סוד התורה
ואחר כך ילמוד החכמות.

משמשינויה דמשה למימר
משה עבדי מית ובען קום עיבר
ית ירנא תרין אתא וכל עפא תרין
לארעא ונאנא יהיכ להון לבני
ישראל. כל אתרא תדרוך
פרסת רגל בון ביה לכון יתבמה
במא דמלילית עם משה.

ספר דבר וכלבונא תרין ועד
נדרא דבא נדרא דפרת כל
ארע תמאי ועד יסא דבא מעלני
שקשא יתא תחומכון. לא
יתעמד אנש קדמך כל יומי חייך
במא דתוא מימר בקסעדיה דמשה
כן אתוי עפך לא אשבקינך ולא
ארתקינך. תקיף ועילם ארו
במא תחסינ ית עמא תרין ית
ארעא רמיימית לאבנהתהון למתן
להון. לחוד תקיף ועילם לתוא
למטר למעבר ככל אודיתא ד
דפקדך משה עבדי לא תכטי
מיניה לימונא ולשכמאלא כדיל
דתצלח ככל אתר רתהך.

לא יערי סיפרא דאודיתא תרין
מפוסך ותתי גני ביה ייפם ולילי
בריל ותמיד למעבר ככל דכתיב
ביה ארו ככן תצלח ית דרכך
ובבן מבשט.

משרת משה לאמר : משה עבדי
מת ועתה קום עבד את הירדן הזה
אתה וכל העם הזה אל הארץ אשר
אנכי נתן להם לבני ישראל : כל
מקום אשר תדרוך כף רגלכם בו
לכם נתתיו כאשר דברתי אל משה
: מהמרבץ והלכנו הזה ועד
הנהר הגדול נהר פרת כל ארץ
החתים ועד הים הגדול מבוא
השמש יהיה גבולכם : לא יתיצב
איש לפניך כל ימי חייך כאשר ה
הייתי עם משה אהיה עמך לא
ארפק ולא אעזוב : חזק ואמץ כי
אתה תנחיל את העם הזה ארץ
הארץ אשר גשבעתי לאבותם לתת
להם : רק חזק ואמץ מאד לשמור
לעשות ככל התורה אשר צוה
משה עבדי אל תסור ממנו ימין
ושמאל למען תשכיל ככל אשר
תלך : לא ימוש ספר התורה הזה
מפיך והגית בו יומם ולילה למען
תשמור לעשות ככל הכתוב בו כי
אז תצליח את דרכך ואז תשכיל :

והלכנו ה' מלאים וא' חסר וס' נבסר בסדר אלה הדברים : מכנו וס' סבירן במנהגו נבסר בסדר צו : דרכך
ג' חס' בקריאה וס' דודי ענינא את דרכך ואדעך לבטן. כי אז תצליח את דרכך. העבר ענינא בראות שוא
בדרכך. ונבסר גם בסדר כי תשא : ואז ד' וס' ואז יקרב לעשתו. ואז ירצו את עונם. ואז חל מלך בבל
צרים. ואז השכיל. ונבסר גם בסדר בא :

רלבג

משה עבדי מתי. ראוי שיוכן מזה כי עבדו ישראל את הירדן הזה לא הסכים
הסם ית סתיה בחיי משה כי הוא ית גזר עליו שלא יעבור את הירדן לסם
התכארה בתורה ולזה נתאחר זה עד מות משה כי אחי מלכות טועת בחברתה
אפילו כמלא כימא וזויל בתחברה לזה קבה אחרת חה כי כבד נתכאר בספר
סופטים כי עזבי יהושע מהגוים ההם אומות למען נקות בס את ישראל הסומרים
הם את דרך יל ללכת בס כאשר סמרו אבותם אם לא והנה אפסר כי ישראל לא
היו ראויים שיעצו להם זאת ההצלחה על ידי משה כמו שכיון משה מתחלת הענין
בצאתם מארץ מצרים וזה שאס היז אלו המלחמות נעשות על ידי משה היה
משגיח אל אלו האומות בכללן כללן חרץ לעצב מעליו ויחזק הנכלאות הנעשות
על ידו ולזה תמצא בסיוון ועוב מכלחם בהם משה שלא נסאר בהם סריר ופליט
וליהוית ישראל בלתי ראויים לכמו זאת ההצלחה כמו שהתפרסם מרבד המרגלים
לא זכו אל סתיה זאת המלחמה על ידי משה והיתה על ידי יהושע ולא היה כחו כל
כך גדול ולזה נתעצל באלו המלחמות כמו שהתבאר במה סבוא עד שהפריד המות סכנו וכך הסלמת המלחמות ההם וממה שיעיר על מזה העונם הסג' משה בצון
ישראל מה שאמר במסנה תורה גס כי התאקף יל בגללם והנה הזהירו הסם יתבדך לבתינוטות מררכי התורה ימין וסמאל רל שלא יוסף לרבריה ולא יגרע מהן
והנה כראה כי הסטיה לימין הוא כסיוסף על רבריה והנטיה לשמאל כסיערע מרבריה והזהירו גם כן שלא יתרמל מהענין בה כי התלמוד מביא לדי מעשה בחלק
המעשי ממנה ולזה אחי ראוי פיקדן האדם מלשיין דברים המעשים ממנה ויחשבי רילו מיעשה המצות המעשיות ההם כי הענין דברי תורה בזה יתפרסם בסלמות
אל המעשה עם מזה ועמידה על סוד זאת המצוה והתכלית המכוון בה ואולם הענין בחלק העיוני מהתורה שלא יסיר למעשה היא ממה שאין ספק בו שאין ראוי סיקדרי
האדם בו כי הוא בשלם טבפנים להיטייר המעשיין בו אל הסלמות האנושי כמו שביארכו בבאורנו לרבריתורה והנה

משה עבדי מתי. ראוי היה קיים בו הייתי חפץ ורבותינו דרשוהו על סלסת לפים
הלכות מסכת כחו בימי אסלו של משה בא יהושע וסאל אחר לו הקדמה משה עבדי
מת והתורה על סמוך קראת לומר לך אי אפסר בא וטוררן במלחמה : כל מקום
אשר תדרך. תדרך כיזכא בו כאמר למשה וסכינו בספרי אם ללמד על תחומי
ארץ ישראל הרי הוא
אומר מן המרבץ מ
והלכנו אם כן למס
כאמר אשר תדרך כף
אף חוצה לארץ מ
מסתכבמו את הארץ
כל מה שתכבשו חוצה
לארץ יהיה קדוש
ויהיה סלכס : מן
הלכנו והמרבץ הוא
מרבץ קרס מרבץ כן
פעל די ארום סתיה
במקצוע דרומית מ
מזרחית ודרך סס כ
ככנסו לארץ סכאמר
והנה אכחנו בקדס
וגו ומניח סתיה
בדרומית מזרחי סל
והיה לכס פאת כגב
ממרבץ כן על די א
ארום וגו. ועד הנהר
הגדול נהר פרת. זה
רחבה מדרום לנפון
כל ארץ החתים בכלל
הזה ורחבה מדרום
לנפון : כל ארץ החתי
ועד הים הגדול מבא
הסמם. לארכה מן
המזרח למערב : חזק
ואמץ : ערך ארץ
כמה שהוא אומר כי
אתה תנחיל : רק חזק
ואמץ מאד. בתורה
כמה שהוא או לממור
ולעשות בכל התורה :
ספר התורה הזה
ספר מסנה תורה היה
לסכני : תסכיל.
תכלית :

חסי
לס

לס
אוריית
לכס
והיה
לכס
והיה
לכס

חסי
לסכירין
חסי

III 30 a b

פנים אנוסים. כי אנוסים טובים ולא כאלוהים שהלכו בעליותיהם: חרם לאמר: הזהירם מלכו סתירה הולכים כחרמים שלא ירגמו בהם. במוותיהם כל הלילה ויחיו למחר. כל בשר מלחם כי לא רצה מידע כל ישראל כדי שלא יפחדו במלחמתם והוא לא מלחם אלא לפי שדעו שכליון במלחמת וירחיבו לב

ישראל בשורות טובות. וברם חרם כמו חרם הנשיא קריות כרי שראו קררים ולא ירגמו בהם מהם אמרו כלי נגרותיה בדם כרא מנע חרם אכן ומהם פ' כמנעו. ופס' טו אמר להם יהושע עשו עצמכם כחרמים ועמרו על ריחם: את הארץ וגו'. הארץ בכלל ואת יריחו בפרט לפי שהיתה עיר גולה: זונה. כמנעו או מוכרת מזון כמו פתי פזקיתא והוא בעל טובה והאמת דעתו זונה ממש כי כן ררכו במקומו לתרם זונה פזקיתא וכן פתח כמים זונות פזקיתא ואלו על פי שתיבה מקצתן כפקת ברא ודעתו לפי שהזנה כפזקיתא ממשקת עצמה לכלי ויסכסכו משה להוריעו כי לא היו סם מלא לילה אחר ובאותו לילה יבאו משה: ויחמר. בפתח המס במותם ויחמר ויחמר המנפה והרומם להם לחפור כמו לחור כי החרר מחפור רב: ותקח האשה. כבר לקחה אותם וזכרת טרם הכנס מלחי המלך לסתה כשהרגים שחרר הרב למלך: ותכפנו. כל אחד לבדו כדי שלא יכירו מקומם אם יעלו לב. וישרו אלו פני המרגלים היו כלם ופיהם נעמד לפנייהם פיחם ולא הכירוהו ולא ראוהו לפי שהיה מלאך ואמר ותכפנו על כל לבבו: והיה הסע לסגור עומד לסגור פחם חסם: והיא העלתם הגנה ותמכם. כבר אמר למעלה ותכפנו תתה אחר ותמלא להוריע אף טמנה אות:

בפס' העץ. כל שהיו עיר הפסחים בבבליהם והעלתם הגנה ליבם והטמנה אותם בתוכם ופס' העץ כמו עצי פסחים וכן פני תולעת תולעת מבי הערוכות. הפסחים לשון נקבות האחת פסחא והדבית פסחים כמו מן חטה חטים והיו ערוכות לה על הגג ליבם: והאנוסים רדפו אחריהם. לפי מחסותם: על. כמו ש' וכן וירכסו על צדו וכן יתגבשו עלמות כמו ש' מותי הוא סתי מלות: המעברות. כפוא הבית מעזר מעבר בצרי ואם לא נמצא המעברות נתפסו בן המן הבית מעזרת מעבר בקמץ סגור. המרגלי או אנוסי הב' והוא הכתוב כי הם לא ידעו מהגב מפחדם להם וסם סכנו להם: אחריהם. אנוסותם פאור אלא אם היה אחר אחרי אחר יבאו ידמה אחר זמן והם לא אחרו לסגור הסער מפחדם להם ואם היה אחר כאמר יבאו ולא אמר אחרי ידמה כי תקף צאתם מן העצר סגור ואם היו עשין כן היו מרגלים הרודפים כי המרגלים כחבאים הם אלא כשהרחיקו האנוסים מהעצר עד שלא ירגמו בסגירת הסער סגורו וזה טעם אחרי כאמר: והמה טרם יסכבון. טרם מיסנו: עלתה

חרם. כח כך תירגם יהונתן אמר להם עשו עצמכם כחרמים מלא יסדות דכריהם מכניכם. דא הטענה עצמכם קרד ותכרי סיהו כראים כקרת: וראו את הארץ ואת יריחו. והלא ירחו בכלל ולמה יבאת סהיתה קסה כגור כולם לפי שהיתה יושבת על הכפר כחצא בו ויפקדו מעבר ירוד תסעה עמר איש ועסא והלא עסא בכלל היה ולמה יבא אלא מהיה קסה כגור כול כיבא כו והמלך סלמ: אהב נמי ככריות רכות ואת בת פרעה והלא בת פרעה בכלל היתה ולמה יבאת לא מהיה מחבבה כגור כולתם וכלפי חט מהחטיאתו יתר מכולן כך סגורו בספרי: אמה זונה.

שנים אנשים מרגלים חדש לאמר לכו ראו את הארץ ואת יריחו וילכו ויבאו בית אשר זונה ושמה רחב וישכבו שמה: ויאמר למלך יריחו לאמר הנה אנשים באו הנה הלילה מבני ישראל לחפור את הארץ: וישלח מלך יריחו אל רחב לאמר הוציאי האנשים הכאים אליך אשר באו לביתך כי לחפור את כל הארץ באו: ותקח האשה את שני האנשים ותצפנו ותאמר כן באו אלי האנשים ולא ידעתי מאין הם: והיה השער לסגור בחשך והאנשים יצאו לא ידעתי אנה הלכו האנשים רדפו מהר אחריהם כי תשיגום: והיא העלתם הגנה ותמכנם בפשתי העץ הערוכות לה על הגג: והאנשים רדפו אחריהם דרך הירדן על המעברות והשער סגור אחרי כאמר יצאו הרופים אחריהם: והמה טרם יסכבון

וירכבו את לשונם קשתם שקר. כחאס יצאו והאש האבלם. באבר להם עם אלה וכאמר: והאנשים חרם וס' גלסון ארמי רעא רכליקו לסלח לרופא שבין לנחאס מיתא בהנאותא ופ' רוסם נבסר בסדר וינש:

רלבג

וראוי שיענין בהתר ספק מה יקרה בעת הכוונת סכנה יהושע פוטרי העם וסלחו המרגלי מה ענין אלו המרגלי הנה אף סתיהם תפוסתם בבאם לא ימנעו מלבוש בארץ לרשת אות כי כבר יד להם יהושע כי בעד סלמית ימים יעברו הירדן לבא לרשת את הארץ ואם אמרנו סכבר מלח המרגלים קורס זה הנה יקסה גם כן למה לא קמך יהושע על דברי המי סהבטחו סלא יתקב איס בפס' כל ימי חייו ולמה הסכים לסלוח מרגלים עם מה סהתפרסם לו מה סהגע מהתאחר במרבר לישר על רכב המרגלים אחר סלח משה. ואנחנו אומר בהתר זה הספק סלוח המרגלים הוא על התר פני רכס. הדרך הא' לחקור אם יתכן ססתל להלחם בעם אשר הם סלוחים לרגל ארצם אם לא יתכן זה כאילו תאמר סחקרו מהעם היוסב בה המעט הוא אס רב החזק הוא הרפה ומה העיר המבחי אס במבצרים והנה פרי זה הרגול הוא אס בהמך אל המלחמה או התרתק ממנה לפי מה סיספרו המרגלים. ואולם הדרך הב' הוא לחקור לב העם סלחמים לבד כמו סהתפרסם מענין גרעון כן יואם כי היה סומך בדברי המי אחר סעסה לו אות על דבר המלחמה סכנה סכר מלח החילחב אלו מוסר אל להלחם עם מרמך ולא ספאר מהם כי אס סלם מאות איס סדבר ספיועכז לחזק לבו במלח המרגלים כזה המקום כמו סכבאר רל סלא היה מלחם רק לחזק לב יהושע והעם כס' סעסע סכפלה אימת ישר עליהם וכי כמנו כל יוסב הארץ מפניהם. ואחר סהתיסב לבו זה הנה כבאר רבוי זאת הפרסה לפי מהגנו וכאמר כי מלת חרם תאמר בפנים רבים המכוון ממנה לפי מה סארהה הוא מענין אל תחרום על רעך חורסי און סהוא מענין מחסבה הרצון כזה סכבר סלא יהושע פנים אנוסים מרגלים מחסבת אנוסי הארץ רל סחקרו אס נפלה אימת ישר עליהם ואם כמנו מפניהם כי כזה יתחזק מאד לב אנוסי המלחמה ולזה תמצא סהם לא רגלו הארץ ואת יריחו כי אס כזה האופן לפי סכבר באוס סכליה וכלילה בעצמה יבאו משה אחר סהתפרסם להם על פי רחב מחסבת הארץ וסכבר כמנו כל יוסבי חאריך מפניהם וזאת היתה גכ תפוסתם להושע אמרו כי נתן סהם סדיכו את כל הארץ וגו' וזו היתה כונת יהושע סירגלו חאריך באופן הראסון היה ראוי סיאמרו ליהושע סלא יכלו לרגל את הארץ כי כלילה באו וכלילה סהוא הוכרחו ללכת משה ולזה הוא מבואר סהכונה רגולם היתה לרגל מחסבתם לבד כדי סתחזק כזה לב אנוסי המלחמה ואולם יתחזק כזה לב אנוסי המלחמה כי זה המורך לב הוא הודעה מה יתכאר ממנה סזה מסודר להיות כן כמנו סבארכו בפני מספר מלחמות יי' וסבארכו לספר איס ולזה תמצא בהרבה מן האנוסים סכסכסע אחר יוכלו עברות להם ספיוסם פחד מה והנה אמר להם יהושע סירגלו מחסבת אנוסי הארץ בכללותו סחוד מחסבת אנוסי יריחו וסהוא סהזהירם לראות את חאריך ואת יריחו רובה למר סיראו מחסבתם באי זה אופן סיתכן להם זהו סהוהנה ספר סכופר זה למלך יריחו וסחיתרה אותם רחב כחכמתה למלט את נפשה וכפס בית אביה. והנה כספר אחר זה סכברנו תועלתיה מה היה מאופן החכמה בדריה: ותכפנו. רל סכפנה כל אחר מהם בענין מיוחד סאם ימצא האחד יכל ספיוהיה לה סהתל ליתכזה לפי סכבר זכרה סהיה סחן סכט סכאיו ולזה איס' סכא האחד וכסאר סכיוהיה לא ידעה: והיא

ולא קמה עוד רוח באים. אפי' לטכב עם אמה אחרת אך כל סר וכנר מלא בא אל רחב הזונה ובת עשר שנים היתה כטיצא ישר ממדרי' וזכתה כל ארבעים שנה: אותה אמת. שתעשו כטבתא ותכבשו את העיר שתכירו האותות ותינוני: ותוריד בחבל בעד החלון. האותות חבל וחלון היו האופים שלח אליה אמרה רבונו של עולם באלו חטאתי באלו

תמחול לי: עד טוב הרדפתי אתה ברוח הקדש שישבו למוף סלסלת ימים: נקיים אכחנו. הרי אנו תולתי הרבר כן לעשות ה האות הזו: את תקותי: לשון קו וחבל: רמו רכלג

והיא עלתה עליה. רל אכלם כמו עליו מטה מכסה ונבאו האכסם על הכסם: כי יר אליהם הוא אליהם. ולזה הוא מליט על כל כל אשר יספון ויכבחו מי שהיה במערכו שלא יוכחו בהלחמו עם ישראל או טכבס: אם לא תגדירי הנה התנו כזה לפי שכבר סאלה מהם שיתנו לה אות אמת להחיות כל בית אביה והטבעה אותם על זה ביי והכה אם היתה מערת. ר דבריה זה היה אפשר שיתעברו עם בית אביה רבים מבני יריחו ו תכריחם טבעת מלא להמית איש מהם כי לא יתברר להם אי זה מהם הוא מבית אביה עד שכבר היה אפשר שיתלטו בזה האופן כל יושבי יריחו ואי יתעברו עם כל יושבי הארץ ומלטו כלם ב בטת זה: ויאמרו אליה האכסם נקים אכחנו ממכועתך. רל אכחנו רובים להיות נקים מזאת הטבעה סלא תהיה לנו למכסול ולזה אכחנו כריכין ל לכרר הענין באופן נוכל להשמר בו מ מהכסל בה והנה א אכחנו נותנים לך אות אמת יוצר בו הב' הזה מזולתו והוא שתקטר בחלון את תקותונ' וזהו אף טבעתנו מ כמלט ממותבי אביך אם ימצא אי זה סיהיה מהם חוץ מהבית הזה

והיא עלתה עליהם על הגג: ותאמר אל האנשים ירעתי בי נתן יהוה לכם את הארץ וכי נפלה אימתכם עלינו וכי נמנו כל ישיבי הארץ מפניכם: כי שמענו את אשר הוביש יהוה את מי ים סוף מפניכם בצאתכם ממצרים ואשר עשיתם לשני מלכי האמרי אשר עבר הירדן לסיון ולעוג אשר הרמיתם אותם: וגשמענו ומלכנו ולא קמה עוד רוח באיש מפניכם כי יהוה אליהם הוא אלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת: ועתה השבעו נא לי ביהוה כי עשיתי עמכם הסוד ועשיתם גם אתם עם בית אבי חסד ונתתם לי אות אמת: והחיתם את אבי ואת אמי ואת אחי ואת אחותי ואת כל אשר להם והצללתם את נפשתינו ממות: ויאמרו לה האנשים נפשנו תחתיהם למות אם לא תגדירו את דברנו זה והיה כתר יהוה לנו את הארץ ועשינו עמך חסד ואמת: ותורדם בחבל בעד החלון כי ביתה בקיר החומה וכחמה היא יושבת: ותאמר להם החרה לכו פן יפגעו בכם הררפים ונחבתם שמה שלשת ימים עד שברו הררפים ואחר תלכו לררככם: ויאמרו אליה האנשים נקים אנחנו משבעתך הוה אשר השבעתנו: הנה אנחנו באים בארץ את תקות חוטי השני הוה תקשרי בחלון אשר הורדתנו בו ואת אביך ואת אמך ואת אחיך ואת כל בית אביך תאספי אליה הבית זה:

5

ר' ויהי

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

הוא אלהים ר' וס' נשמע ויכט לבסנו. וי' אלהים אמת. דעו ביי הוא אלהים. ראבר י' אלהי אבותינו: והייתם ג' חסרי יור כל'ש חיות וס' ויאברו החיות נביצא חן. והייתם את אבי ואח אמי. לו וזיתם אתם. וכסדר גס כסדר רגש: אחותי ה' יור בליש בקריאה וס' והייתם את אבי ואח אמי. בצוקתך אחותך.

והיא סליקת לותהוץ לא יצא: ואמרת לגבריא ירענא ארי יחב יילבון יר ארעא ואריל נפלת אימתכו. עלנא וארי איחברו כל יחבי ארעא מן קדמיכו: ארי שמענא ית דיבש י' ית מי יסא דסוף מן קדמיכו בסיפקכו מ מסצרים וירעברתו לחרין מלכי אמר ראה די כעבר הירדן לסיון ולעוג די גמרתו ויתחון ושמענא ואתמס ליבנא ולא אשתארת עוד רוח באיש מן קדמיכו וארי י' אלהכו הוא אלהיך בשמים ממעל ועל הארץ מתחת: ושמענא סלרע עווכעז קיימו בעז לי במימר י' וארי עבדית עיפכו טיבו ו יתעברו אף אמת עם בית אבי טיבו ותתנו לך את דקשטותי וית ית אבא וית אבא וית אחי וית אחותי וית כל ריהוץ ומשכון ותנפשתנא ממותא: ואמרו לה גבריא נפשנא מסיון חלף נ נפשתינו למות אם לא תחיון ית פתמנא דין ויתיפד ית י' לנא ית ארעא ונעביד עימן טיבו וקשטו ושלליתנו באטנא מן חרפא ארי ביתה בכומל שורא ובשורא היא תהבה: ואמרת להוץ לטורא אזולו דלמא יערעון בבון דדפא ותיסמרון מן תלתא יומין עד דירובון דדפא ובמרפן ההכון לאור הבון ואמרו לה גבריא וזכאן אנתא טבוכתך הדר דקייקת עלנא: הא אנתא עליך בארעא ית הורא דחוט וזוריתא דין הקטר יבחרפא דשלליתא ביה וית אבון וית אמך וית אחך ויתכל בית אבון תכנשין לוהיך לכיווא

ואחותיהם צרויה ואביון. וקראו לשלשת אחותיהם. רבאא אליוכל אחי וכל אחיותי: וזדה ג' וס' נכסר בסדר דברים ובספר שופט סוף ס' א: טכחו בספרא וס' ושכה רחב ויטככו שכה. ונחבתם שכה שלשת ימים. אל תיגע שכה את כל העם. ויעלו סן העם שמה. לנשם שכה רחב אשר. וחברו לנשם שכה אל עיר:

יותר מעט וחטבה כי כן הליכתו וסובס וחפיתתם וחפוטם בכל הדרך יהיו שלשת ימים: טוב. בהולס: נקים אכחנו. פי' בתנאי זה. הנה אכחנו באים. כל הר' אנו תולין הרבר כך לעשות האות הזה ונקים אכחנו חסר יור הרבים מהמכתב והי' הכתו למר הפעל וכרגם כמו יור עניים והם בעקל כחתי' טעמים: משבועתך הזה. פי' מרבר טבעתך זה ואף על פי שלא ספר הכתיב טעמים: כיון שאמרת להם הטבעה לא יכראה טעמים: כיון שאמרו לה כפסנו תחיתכם למות או הטבעה

עלתה עליהם. כמו אליהם כמו וילך חלקה הרמתה על ביתו כמו אל ביתו ודברת על הכבאים כמו אל הכבאים ורבים כהם כמו סכתכו בספר מכלל: ושעמם ויתם לבבנו ולא קמה. כי הארם המפחד כאילו נפלה רוחו כדרך אל יכול לב ארם עליו ויכתן תרגם ולא קמה ולא אשתארת: כי עשיתי עמכם חסד. החסד היא הטובה שיעשה אדם עם אחר מאין לו

גמול עליו והיא עשיתה עמכם חסד בהחייאה אותם כי הם לא גמלוה טובה עד הנה לפיכך א אמרה להם ועשיתם גם אתם עם בית אבי חסד ולא אמרה עמי כי בהחיותם אותה הוא אמת וחובת עליהם כי היא החייתה אותם ובהחיותם בית אביה היא חסד לפי' אמרו להם גם כן ועשיו עמך חסד ואמת להחיותה וחסד להחיות בית אביה: אות אמת. האות שתתנו לי שתקיימו אותי ואל תכזבו בי: כפסנו תחיתכם למות. אנו כמסופר עמנו תחית' למות למי סירז להמית אתכם: תגירו. הראסון בוי' כנגדה וכנגד בי' אביה כי אי אפשר שלא היה עם עמה מכית אביה כי לא הית יושבי יריחו או אישם סאמרו כנגד בית אביה ואף על פי שהיו עם סאמרו גם כן כפסנו תחית' למות והסני תגדירי ביד כנגד והסני דרומה היה רבר זה סאמרו לה סלא תגדיר לא אמרו על רבר הייתם עם בביתם סלא חסדו אותה שתגלה אותם בביתם מביתם מהריכסיה ע עליהם לשלוחי המלך אבל לאחר זמן כסכא ישראל על ה העיר ויאפשר סלא נגלה הרבר כיון שאכפה בית אביה לביתה אלא מה אמרו לה סלא תגדיר ר רבר האות שהיה להם עמה שאם תגדיר יעשו גם כן האחרים שהיה להם בית טחול להכלל והם יעשו ברבר זה: ותורדם בחבל

כרי סלא ירגשו הסכנים אם יצאו דרך עיר ביה אם תפתח אות בעד לילה אחרי אשר כגרו אותו ולפיכך הורידה אותם בחבל דרך החלון וזה היה כטכלתה לרבר עמם או אחד סיסנו מעט: ובחומה היא יושבת. אף על פי שהיה לה בית בחומה היה אפשר שהיה עיקר ישיבתה בתוך העיר לפיכך אמר וסחומה היא יושבת: ונחבתם סמה. חסר אף נחבא או סרטו חבה ב'א' כי נחבאו בסורס הזה כהא: סלסלת ימים. אדלזל מעד סמרתה רוח הקדש על רחב ס סיסנו לבוק סלסלת ימים סאילו לא סרתה עליה רוח הקדש מאף היא ירעטת מעתה לחזור לסוף סלסלת ימים ועל דרך הפשט כי מדרך הסברה אמרה זה כי מ מדיחו עד הירק יום אחר או

יותר מעט וחטבה כי כן הליכתו וסובס וחפיתתם וחפוטם בכל הדרך יהיו שלשת ימים: טוב. בהולס: נקים אכחנו. פי' בתנאי זה. הנה אכחנו באים. כל הר' אנו תולין הרבר כך לעשות האות הזה ונקים אכחנו חסר יור הרבים מהמכתב והי' הכתו למר הפעל וכרגם כמו יור עניים והם בעקל כחתי' טעמים: משבועתך הזה. פי' מרבר טבעתך זה ואף על פי שלא ספר הכתיב טעמים: כיון שאמרת להם הטבעה לא יכראה טעמים: כיון שאמרו לה כפסנו תחיתכם למות או הטבעה

כא ליצי' היא הטבעה מהטבעה אותם והם קבלו הטבעה כי אמרו לה כפסנו תחיתכם למות או הטבעה בחי' וס' אומרים כי מפני ההפסק בתולפה התנועה ואחר סידרו אמרו לה זה וס' התבא ונתנו לה אות: את תקות חוט השני. פי' קו סזור ועשו מחוטי שני וית תור אחרות וזוריתא ותרנס מפה לפיו סביבתורא היא מקף לפומיה. אם כן לפי דעתו פי' תקות חוט השני שפת בגר ארום ואמרו זה סראו אותי בבית טרס סידרו ומה סאמרו תקמרי בחלון בעת ככוש העיר ויס מותקין תקות כמו ויכלו באפס תקות לשון קו וחבל: הורדתו. בא הת' כברימק' חירק כי יבאו זה במקו זה כמו יפילו ופעל:

וְאֵם תַּגְדִּי וְאֵת רַבְרִינִי
זֶה הַבּוֹכֵן מִמֶּלְטוֹ
מֵאֵר יוֹסֵף הַצִּיר בָּזָה
הַבֵּית כִּסְתוֹרֵי יְשֵׁי לֵהֵם
סִבֵּר נִסְבְּעוֹ הַלְחִיטִים
הַנִּמְצָאִים בּוֹ לֹא תִ
תִּקְמְרִנוּ מִנִּסְבְּעֵינוּ לִ
לְהַחֲיוֹת. וְהִנֵּה מִבּוֹ
מִי הַאֲכִסִּים בְּיוֹם הַבֹּ
לְמַלְחָם מֵהוּא הַיּוֹם
הַסִּי מֵהַסֵּלֶסֶה יָמִים
סֹכֵר יְהוֹשֻׁעַ בְּמֵה ס
מֵאֵר בְּעוֹר מִלֶּסֶת י
יָמִים אֶתְּ עוֹבְרִים אֶת
הַיֶּרֶךְ וְהִנֵּה בְּיוֹם
הַמִּלִּים מֵאֵלֵה הַסֵּלֶסֶה
יָמִים הַסִּים יְהוֹשֻׁעַ
בְּבִקֵּר לְהוֹרֵר עַל זֹאת
הַמִּלִּכָּח כִּי הַמִּלִּכָּח
לִי וְבֹא עַד הַיֶּרֶךְ הָרִ
וְכִלְיִם וְלִגְמוֹת טֹרֵם
יַעֲבֹר אֶת הַיֶּרֶךְ וְהִנֵּה
לֹא עָבְרוּ אֶת הַיֶּרֶךְ
בְּלִילֵה הַזֶּה אַחֵר לִ
עָבֹר הַסֵּלֶסֶה יָמִים
סֹכֵר יְהוֹשֻׁעַ לִסְבֹּת
הָאֵל כִּי הַסִּי רָצָה
סִיתֵר כֵּם זֶה הַמּוֹפֵת
לְיִסְרָאֵל כִּי מִתְּהִי
אֲמוֹתָ טֹיִת וְבִהוֹשֻׁעַ
בְּבִאֵר וְיִתֵּר חֻזְקָה וְלִזְמָ
חֻיב לְהַמִּית עָבֹר ח
הַיֶּרֶךְ עַד בִּקֵּר יוֹם
עַד וְהִסִּי הוּא סֵהִי

באלפים אמה במרה. הכף כף השעור כמו כף כשם מאות אים כעשרים אים כאופה שעורים ויתכן שהוא כף האמתות לפי שאמר במרה וכמו זה הכף כף הדמיון כהיו תמצאות אותו השבט לכוונת רוח המים היה אז שני עשר מיל כנגד מחנה ישראל כמו שפירשו רז"ל ואמר להם יהושע שמעו עכשיו כי אנחנו יתרחקו מן הארון אלפים אמה והטעם

שכונם שילכו רחוקים מן הארון הכתוב אומר הטעם למען תרעו את הדרך ויש כזה דרש כי מה שזוה להם רחוק יהיה סביבם ויכו כאלפים אמה במרה על חנותם לפני ירחיו וזה להם ו

ואמר להם יהושע עתיד אתם לעשות עם בריחו את השבתא תרחיקו מן הארון ויתר מחלפלי אמה לכל רוח ולמה כרי סיהיו רשאי לבא להתפלל לפני הארון בשבתותם במרה בשבת הבית שמור על הידע"ל במרה הידוע

אזלם במלכא המסכן: תרעו את הדרך כדי שלא תכנסו ב בערבותי ותרחיקו מן הארון ותלכו בדרך ישרה בלכם אחרי הארון: כי לא עברתם בדרך

בדרך הזה כלו סידקו לפניכם המים: התקדשו: תהיו מזומנים לעבור והכיכול כל וכל דבריו: מחר בעברכם את הירדן: יעשה יי סקדכם נפלאו: והנפלאות בקימת מיהירדן ועמור המים

בד אחד והיאך ידע יהושע זה ועדיין לא אמר לו הטעם ית היום הזה אחל גרלך עד למחר כיום עבר אלא כמלא' לכו ביום שלמים

אל חלמשה קום עכור אמר לו כי עד שלשה ימים תעברו את הירדן ואמר לו הנפלאו שיעשה עמכם כעברם וזהו שאמר להם יהושע כי בעוד שלשת ימים אתם עוברים ואף על פי שלא זכר זה

הכתוב כשאמר לו קום עכור והירדן היה מלא על כל גדותיו אז הסת יהושע כי לא יתכן עברם את הירדן אלא בנפלאות שיעשה עמכם: ויאמר יהושע להם הכהנים: ביום שצברו והוא בעשור לחוד: כי כאשר הייתם עש

משה כי כמו שדקדקו להם לפני משה כן אבקע הירדן לפני וכו' ידעו כי כאשר הייתם עש משה כן אהיה עמך: עד קצה מי הירדן עד קצה העב העש: שיצאו ממנו ומשם עמורו ונשא הארון

עד שעברו כל העם ומתקום ההוא סביבות מצברגלי הכהנים לקחו שנים עשרה אבנים מן העברות עשם ושתים עשרה אבנים אחרות הקים יהושע במקום מצברגלי הכהנים וכל זה קודם שצברו

נושאי הארון מתוך הירדן: בשוהנה: הקריבם והקדילם לפני הארון במקום שהיה עם יהושע והשמיים את רגליה: בזאת תדעו: טעמו לפני שהארץ יעבור לפניו ויכרתו מי הירדן ובאות הגדול הזה ידעו כי האל יתברכם ומירש

הגוים מלפניהם ויבררם כי טעמו למ' שגשו הגוים הכנים כלם סביב הירדן וזה ח"מ המקומה שהחזיק המעט את המרובה: ואלו להם כזאת תדעו בזאת הפליאה שאתם רואים שכלכם מצומצמן בין ברי הארץ וזה הדרס רחוק כי אילו היה זה הפלא היה כזכר ככתוב: הנה ארון הברית ארון כל הארץ: חסר וארון

סזכר עומד במקום שנים ושירשו ארון כל הארץ או חסר ברית שהרי זכר הברית ופירוש ברית ארון כל הארץ ויש מי שפירש כי על הארון הוא אומר ארון כל הארץ לפי ששכן עם הכבוד וכן נקרא אסם כי שם יי צבאות עליו וכן קראו

סם הארון יי כשהיו אחרים בשם קומה יי וסובה יי כנחוח וכן אמר עלה אלהים בתרועה אמר על הארון ואמר ארון כל הארץ כי עלידי הארון הראה האל ית שהוא ארון כל הארץ והפך הטבעים כרצונו כי המים טבעו להיות נגרים ועמדו

כד אחר: ועתה קחו לכם: ולא אמר להם מה יעשו אלא הכין אותם טרם שיצברו ואחר שעברו העם אמר להם שירדו איתם אבנו: ויעמדו

כי כל הדברים הנמצאים: כי רבח בקהל אשר לי ידעו ד' וס"מ ויאמר יי אל יהושע היום הזה אחל: כל תפלה כל תפלה דמלכים ודבריה: שפתי צדיק ידעו רצון: ואתה תצוה ב ראשי פסל

כתרין אלפין אפיון במשחתא לא תקרכון לומיה בריל רחידעון ית אורתא רי תהכון בה ארי לא עברתון באורתא מאיתמלי ו

ומדקמוהו: ויאמר יהושע לעמא אודמנו ארי מתר יעביר יי כי יבזון פרישן ויאמר יהושע לכהניא למימר טולו ית

ארון קיימא ועברו קדם עמא ונטלו ית ארון ונאקיימא ואילו קדם עמא

ואמר יי ליהושע וימא תרין אשרי לרבותך בעיני כל ישראל וירעו ארי כמא דהורה מימרי בכעריה רמשה בן יהי מימרי בסערך:

ואת תפקיד ית כתניא נטלי ארון רקיימא למימר פמיטיון ער קצת מי ירנא בירנא תקומון ו

ואמר יהושע לבני ישראל אתקריבו חלכא ושמעו ית פתגמא ריי א אלהבון ויאמר יהושע בראת רעון אריאלה קנים אתרעו לאשראת

שבינמיה ביניבון ותרכ יתריך מן קרמיבון ית ננענאי וית חיתאי וית חיתאי וית פריא וית גרגשאי

ואמוראי ויבוסא ויאמר ארון קיימא וריבון כל ארעא עבר קרמיבון בירדן: ובען רברו לבון תריעסר גברין משכטיא דישא גברא חד

גבר תרל שבט: ויהי כמנח פתכות ריגלי פתניא נטלי ארון ריי ריבון כל ארעא במי ירנא מי ירנא יפסקון מיא רנחתי מלעילא

את בני ישראל: את הכהנים נשאי: גשור וחסם וס"מ ואמר יהושע אל בני ישראל גשו: ויאמר שאול גשו: ויען יחזקו ויאמר:

סתהיו יכולין לילך ולהתפלל במפתלפניו כך מפרש במדרש ונחמול לפי שרע סיהיו לפני ירחיו כרים בשב: למען אשר תרעו: מוס כעל והלכתם אחריו כי לא עברת בדרך ולא הלכת לעצמך מפע ער הנה: ויאמר יהושע: ביום הב' ויום שלמים מל אבל היה ראשון לשלשת הימים: התקדשו: הוצתו: כי מחר

נעברכם את הירדן וגו': כפלאותי תי פרישן: ויאמר יהושע אל הכהנים: ביום המחר: טולו את הארון הברית: ער עכשיו נטולו ויחזקו ויהיו כ כהנים: בבאכם עד קצה הירדן כשתכנסו לפניכם משפתיו סדרן תעמדו: עד אשר יעברו כל העם לעבר הסני: גטוהנה:

באלפים אמה במרה אל תקרכו אליו למען אשר תרעו את הדרך אשר תלכו בה כי לא עברתם בדרך מתקול שלשם:

ויאמר יהושע אל העם התקדשו בי מחר יעשה יהוה בקרבכם נפלאות: ויאמר יהושע אל הכהנים לאמר שאו את ארון הברית ועברו לפני העם וישאו את ארון הברית וילכו לפני העם:

ויאמר יהוה אל יהושע היום הזה אחל גרלך בעיני כל ישראל אשר ידעו כי כאשר הייתי עם משה אהיה עמך ואתה תצוה את הכהנים נשאי ארון הברית לאמור בבאכם עד קצה מי הירדן בירדן תעמדו:

ויאמר יהושע אל בני ישראל גשו הנה ושמעו את דברי יהוה אלהיכם: ויאמר יהושע בזאת תדעו כי אל חי בקרבכם והורש יורש מפניכם את הכנעני ואת החתי ואת החוי ואת הפרזי ואת הגרגשי והאמרי והיבסי: הנה ארון הברית ארון כל הארץ עבר לפניכם בירדן:

ועתה קחו לכם שני עשר איש משבטי ישראל איש אחד איש אחד לשבט: והיה בנח כפורת רגלי הכהנים נשאי ארון יהוה ארון כל הארץ במי הירדן בירדן המים הירדנים מלמעלה

את בני ישראל: את הכהנים נשאי: גשור וחסם וס"מ ואמר יהושע אל בני ישראל גשו: ויאמר שאול גשו: ויען יחזקו ויאמר:

סתהיו יכולין לילך ולהתפלל במפתלפניו כך מפרש במדרש ונחמול לפי שרע סיהיו לפני ירחיו כרים בשב: למען אשר תרעו: מוס כעל והלכתם אחריו כי לא עברת בדרך ולא הלכת לעצמך מפע ער הנה: ויאמר יהושע: ביום הב' ויום שלמים מל אבל היה ראשון לשלשת הימים: התקדשו: הוצתו: כי מחר

נעברכם את הירדן וגו': כפלאותי תי פרישן: ויאמר יהושע אל הכהנים: ביום המחר: טולו את הארון הברית: ער עכשיו נטולו ויחזקו ויהיו כ כהנים: בבאכם עד קצה הירדן כשתכנסו לפניכם משפתיו סדרן תעמדו: עד אשר יעברו כל העם לעבר הסני: גטוהנה:

באלפים אמה במרה אל תקרכו אליו למען אשר תרעו את הדרך אשר תלכו בה כי לא עברתם בדרך מתקול שלשם:

ויאמר יהושע אל העם התקדשו בי מחר יעשה יהוה בקרבכם נפלאות: ויאמר יהושע אל הכהנים לאמר שאו את ארון הברית ועברו לפני העם וישאו את ארון הברית וילכו לפני העם:

ויאמר יהוה אל יהושע היום הזה אחל גרלך בעיני כל ישראל אשר ידעו כי כאשר הייתי עם משה אהיה עמך ואתה תצוה את הכהנים נשאי ארון הברית לאמור בבאכם עד קצה מי הירדן בירדן תעמדו:

ויאמר יהושע אל בני ישראל גשו הנה ושמעו את דברי יהוה אלהיכם: ויאמר יהושע בזאת תדעו כי אל חי בקרבכם והורש יורש מפניכם את הכנעני ואת החתי ואת החוי ואת הפרזי ואת הגרגשי והאמרי והיבסי: הנה ארון הברית ארון כל הארץ עבר לפניכם בירדן:

ועתה קחו לכם שני עשר איש משבטי ישראל איש אחד איש אחד לשבט: והיה בנח כפורת רגלי הכהנים נשאי ארון יהוה ארון כל הארץ במי הירדן בירדן המים הירדנים מלמעלה

את בני ישראל: את הכהנים נשאי: גשור וחסם וס"מ ואמר יהושע אל בני ישראל גשו: ויאמר שאול גשו: ויען יחזקו ויאמר:

סתהיו יכולין לילך ולהתפלל במפתלפניו כך מפרש במדרש ונחמול לפי שרע סיהיו לפני ירחיו כרים בשב: למען אשר תרעו: מוס כעל והלכתם אחריו כי לא עברת בדרך ולא הלכת לעצמך מפע ער הנה: ויאמר יהושע: ביום הב' ויום שלמים מל אבל היה ראשון לשלשת הימים: התקדשו: הוצתו: כי מחר

רלבג

את הירדן בתחלת הלילה שאחריה ומפני זה הוכרח לכאף שלא עברו את הירדן כי אם ביום כרי שיתכא יותר לדורו הכליאמתת זה הספור ולזאת הסבה בעל כוונה יהושע לפני העם איתם שירדו להם חק אחת לאיש על מ

סמנו למען יהיו האבני האלה לזכרון לבני ישראל על רבר זה המופת: והנה צו הספורי את העם במצות יהושע שילכו אחר ארון כריתיה שם אלו הכהנים הלויים והנה הוצרכו לזאת הצוה כי סמי משה היה חנותם ונסעם על פי יי מצד תנועת עמוד הענן ומשם צוה האל לילה לנחותם הדרך ואולם עתה לא תהיה הליכתם בדרך כזה האופן אלא יהיו המנהיגים עתה הכהנים הלויים נושאי ארון כרית יי על פי הכסא וכדי שראו כלם היה ראוי שירחקו ממנו ולזה צו אותם שירחקו ממנו אלפים אמה: והנה זכר אחר זה סבב זה יהושע אל העם שיתקדשו בעבור אלו הנפלאות שיעשה בקרבם אחר הלילה ההוא ולכהנים צוה שיצאו ארון הברית ויעברו לפני העם: וזכר סבב אחר העם ית ליהושע כי יחל לגרל אותו בעיני כל ישראל עד שהתבאר להם כי כאשר היה עם משה כן יהיה עמו וזה אמנם יהיה כזה האופן שהיטרו הטיאך יעשה זה המופת: והוא סבב הודיע להם יהושע זה המופת טרם כואו ויעד להם מן והוא סבב אחר ונחוח כפות רגלי הכהנים נושאי הארון במי הירדן: ברגע ההוא יכרתו מיהירדן וזה אמנם יהיה בפיכרתו המים הירדנים מלמעלה ויעמדו כד אחד ולא ירדו ולזה היה מחוייב שיעוב מה שאחר המקום ההוא מהירדן חרבה כי המים אשר כוידו ולא יגר להם דבר מן המים הירדנים מלמעלה ולזה צוה שיעמדו רגלי הכהנים בדרך עד עובר כל העם והודיע שתקף שיסירו הכהנים רגליהם משם ועמדו מהירדן למקומן ולפי

ויעמדו כד אחד. כשידירו המים עד מקום שגברתו עם ואדם יורדים מסם ולחמם
אלא הם מתקבצים ונרמזין ושלח למעלה ביטין על גבי כיפץ: כד. כמו כולם
יכד כד קצר לשון גובה וכן חברים מהם: גרמיו. לשון ספה גבוהה:
כל ימי הקד. בימי כסוף ימיהם הם: דחוק מאד. ממקום שיעמדו עם כפסוקי

וּבָנָו ג' לְחִסּוֹא' מֵלֵא וְהָא דִּין וְסִים נִמְסַר כְּסִדְרָא חֲזָא : וְהוֹרִים עֲלֵימ' בְּלִטְק' יִרְדָּה אֵל כֻּם יָד עַל
וְסִים כְּסִדְרָא רַבָּת : לַעֲבֹד ד' מֵלָאִים בְּקִרְיָה וְסִים עַד אֲשֶׁר חֲסוֹן כָּל תַּנּוּי . וְתִנָּא כָל תַּנּוּי . וְיִיד כְּאִשְׁר
תָּם בְּלִי חֶסֶד לַעֲבֹד . לַעֲבֹד כִּךְ בְּלִיעֵל : שִׁשְׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ג' דְּסִמְכֵי בְּקִרְיָה וְסִים וְהוּא לְאַחַר מִבְּנֵי שִׁשְׁ

שמה: והיורדים:
 אותם טהיו יורדי'מסס
 ולמטה תחלה תמו ב
 נכרתו ועברו כדרך ה
 הליכתך ככל החלום
 ההולכים אל הים עד
 אשר תמו: ועמדו
 הכהנים. אל ספת
 הירץ בתוך הירץ
 וכל זמן שעמדו לא
 ירדו המים העלונים
 למטה ובתוך כך כל
 הצע שברים בחרבה:
 הכן מכוונים וכנפים
 זה בנגד זה יספי' עשר
 אנפי'. הם סנזכרים
 למעלה להיות כנזמים:
 עברו לפני ארון וגו'.
 הכנסו עתה בדרך:
 ועברו עד לפני הבהני:
 והעברתם אותם עמ'.
 כמצות מסה לבנות
 מהם מזבח בהר עיבל
 ולכתוב עליה את דברי
 התורה ובו ביום באו
 אל הר עיבל ובנו בהם
 את המזבח והעלו ע
 עולות ושלמים ואכלו
 ושתו וקפלו אותם ובאו
 ולנו בגלגל והיו ה
 האבנים האלה בגלגל
 לזכרון זה ומתים
 עשרה אבנים אחרות
 הקים יהושע בתוך ה
 הירדן:
 רב־לג

בייטאלת
 תכין אר
 יטאן ואל
 ביי אר
 תליתס אר
 ארס

היורדים כד אחר מזה בלתי איפשר בזולת מופת כמות שבאר בשאמר איך היה ענין זה המופת בזולת המופת. והנה ספר מכן היה הענין לל פטבוא נוסאי הארץ עד הירדן ורגלי ההרים נטבולו בקצה המים תכף עמדו המים הזרדים מלמעלה כמוהו אחר הריחוק מאד מן העיר פטמה ארס אשר מצד צרת והיורדים על ים הערב יצאו עברתו בהפקק יירית המים מלמעלה והעם עמדו בגר ידיו. ולפרסם זה המופת כזה לל אים אשר הכין מבני ישראל אים אחר אים אחר מקבט פירימו להם אים אכן אחת על סכמו למען יהיה זה אות פורעם להזכירם ענין זה המופת.

בעבר ובירדן. במצות מרים הענין נגמלא בקרן רחב והוא מן החלופים: הקים יהושע. אף על פי שלא ראו מצוה האל על אלה האבנים אחר מצוה ירענו כי במצוה האל עשה: תחת מצב מקומצב לא תחת רגליהם מהרי לא זוממש ער מעשה כל מה שהיה להם לעשות כמו סבתו עד תם כל הרבר. ער תם כל הרבר.

הקמת האבנים בדרך והעברת האבנים האחרות אל המלון:

אמר צוה יי' את יהושע. כמו סבתו למעלה: ככל אשר צוה משה את יהושע. כמו סבתו

בתור והיה צוה אשר תעברו את הירדן: וימהרו. הקמת האבנים והעברתם ואחר כך עברו. ויהי כאשר תם כל העם וגו'. לפני העם

פי' הארון והכהנים שהיו לפני העם קודם שתמו לעבור עברו אחרי עבוד העם. או פ' כאשר תם כל העם לעבור המתו על

ספת הירדן עד שצבר הארון והלך לפני העם והלכו אחריו. או יהיה פ' לפני העם לעני

העם. ויזל פירשו בענין אחר כל זה הענין ופירשו עד קצה מי הירדן בדרך תצמרו סגל אשר כנסו ממנו וסע עמרו הכהנים

והארון עד שצבר העם ופרשו נתקו כפות רגלי הכהנים אל החרב לא החרב אחר בצד והיא השל אשר כנסו ממנה וחזרו לאחוריהם אל החרבה שאל

ועלומן הירדן שעלו מן הירדן אל הכפה כרי סיחורו המים למקום קודם שיעבור הארון כדי להראות להם סגל אחר מצאו

ארון וכהן מצד אחד ויזל מצד אחר והירדן מלא בניהם נשא ארון אתנוסאיו ונבר של ויעברו ארון יי' לפני העם ואני תמה

מזה הדבר מה הצרכים לזה לאלה הפקוקים כי כבר פירשנו אותם כלם לרענון ואפילו יהיה כדבריהם פי' קצה מי הירדן ב

במפה אשר נכנסו ממנה כאשר תם כל העם לעבור עבר הארון אחריהם צבחה וסאמר נתקו כפות רגלי הכהנים אל החרבה

מצד השני שבו המים למקום ואכה ראו סאמר מצד זה ויסרל מצד זה ומה צריך לסא ארון אתנוסאיו ולעבור ואם היה בסכנה לא היה הכתוב מפרש סאמר

בשאל אתנוסאיו למעלה מן המים ואפילו למי שמפרש דבריהם כ שמעמו סמפרש עד קצה מי ה

הירדן הקצה סכאוממנו כמו סאמר מפרשים ומפרש ארון מצד זה ויסרל מצד זה כי כלם היו מהספה אשר יצאו ממנה אלא

פי' מצד זה סאמרל היה על שפת הירדן ויסרלל היו לפני רחוקים חזה כמצד אחר אם כן הארון שהיה אחרי העם איך אמר ויעבור לפני העם אלא כסא ארון את

כוסאיו ועבר לפני העם אף על פי כן מי הצריך לזה הכס וכי קסה

הוא למרם מהמתו ארון ויסרלל עבר לפני העם כמו פירסנו כי דעתם רחבה מרעתם: כארבעים אלק. הכף כף השעור: גרל יי' סבקע הירדן לפניו כמו סבקע הים לפני משה: ויאמר יי' אל

יהושע וגו' צוה את הכהנים: וכבר אמר כי כבר אמר למעלה ויעברו ארון יי' ועתה ספר האל עבר כי הקצה אמר ליהושע קודם זה סכא את הכהנים פיעלומן הירדן: ויהי בצלחת הכהנים. בבית כתיב וקרי בבק והענין אחר: ויסבו

עד תום כל הדור: כמו שמינו במסל סומה: עודם בדרך. אמר להם יהושע עשו למה אתם עוברים את הירדן על מנת שתורו את כל יומי הארץ כו' ויהי כאשר תם כל העם לעבור ויעברו ארון וגו'. ארון לא כדרך שעברו האחרים לא כמו שפירשנו למטה בענין נתקו כפות רגלי הכהנים לאחוריהם אל החרבה על הספה

סכנסו בה סהח עומרים אלה וחזרו המים לאחוריהם לילך כתמול שלשם כמצא ארון ונוסאיו מצד זה וכל ישראל מצד זה בסא ארון אתנוסאיו ועברו לפני העם. לעני העם: צוה את הכהנים. כאן פירש הכתוב את האמור ל למעלה האל עבר ארון יי' והכהנים לפני העם וגו' ועלומן הירדן. ויעברו און

כתוב כאן אלא ויעלו למרסו על הספה ס מהיו עומרים אלה עלו ואי אפשר לומר שהיו עומרים אכל ספת הירדן סכנסו ערס סהכי באמר למעלה סכנסו רגלי הכהנים בקצה המים וסע עמרו ה הכהנים וכל ישראל עוברים: נתקו כפות רגלי הכהנים. מן המי אל החרבה סאכלם: ויסבו

ב' עברו בירדן נכרתו מי הירדן והיו האבנים האלה לזכרון לבני ישראל ער-עולם: ויעשו בן בני ישראל כאשר צוה יהושע וישאו שתי עשרה אבנים מתוך הירדן כאשר דבר יהוה אל יהושע למספר שכטי בני ישראל ויעברו עמם אל-

המלון וינחום שם: ושתי עשרה אבנים הקים יהושע בתוך הירדן תחת מצברגלי הכהנים נשאי ארון הכרית ויהיו שם עד היום הזה:

והכהנים נשאי הארון עמרים בתוך הירדן ער תם כל הרבר אשר צוה יהוה את יהושע לרבר אל העם בכל אשר צוה משה את יהושע וימהרו העם ויעברו: ויהי כאשר תם כל-

העם לעבור ויעברו ארון יהוה והכהנים לפני העם: ויעברו בני ראובן ובני גד וחצי שבט המנשה חמשים לפני בני ישראל כאשר רבר אליהם משה: בארבעים אלק חלוצי העבא עברו לפני יהוה למלחמה אל ערבות יריחו:

ביום ההוא גרל יהוה את יהושע בעיני כל ישראל וידאו אתו כאשר יראו את משה כל ימי חייו: ויאמר יהוה אל יהושע לאמר: צוה את הכהנים נשאי ארון הערות ויעלו מן הירדן: ויצו יהושע את הכהנים לאמר עלו מן הירדן: ויהי בעלות הכהנים נשאי ארון ברית יהוה מתוך הירדן נתקו כפות רגלי הכהנים אל החרבה

בבג מל וס' העבירי עליהם סביב. ויאמר המלך לעבדיו והעבדו: אשר יעבדו ער אשר אבא אל יהודה: ויעברו ב' חס וס' וימהרו העם ויעברו. עלה הפרץ לפני העם. ויאמר יהושע ויעברו: חס וס' נסכר לעל בספרא בס' א ונסכר בשלח: צוה ג בקריא וס' צוה את הכהנים נשאי ארון. צוה ויברחו לי ארזים מלבנון: צוה וישועות יעקב: ארון וועדות יב דסטיב בקריא וס' נסכר בסכר ב' תשא: ועליו גרמן בקריא וס' צוה את הכהנים נשאי. ועורו ויעלו הגרם אל עסק יהושפט: והשעו עליה בקולם:

הוא למרם מהמתו ארון ויסרלל עבר לפני העם כמו פירסנו כי דעתם רחבה מרעתם: כארבעים אלק. הכף כף השעור: גרל יי' סבקע הירדן לפניו כמו סבקע הים לפני משה: ויאמר יי' אל יהושע וגו' צוה את הכהנים: וכבר אמר כי כבר אמר למעלה ויעברו ארון יי' ועתה ספר האל עבר כי הקצה אמר ליהושע קודם זה סכא את הכהנים פיעלומן הירדן: ויהי בצלחת הכהנים. בבית כתיב וקרי בבק והענין אחר: ויסבו

רלבג

חבר עוד מסתעפות אבנים הקים יהושע בתוך הירדן תחת מצב רגלי הכהנים ויתפרסם להם סאכל מקום עמרו מן הירדן כר אחר. והנה זכר סכבר מהרו העם ל לעבור יותר מהחוק הנהוג ודמה סכבר עמו זה כדי סיתפאר להם מרגת יהושע בענין זה המופת כי חילו היה מובל זמן עמדת מי הירדן עד הזמן שהיה ראוי. ס

סיעברו בו העם לפי החק הנהוג היה ראוי כשמהרו לעבו סיתפאר מן הירדן כך זמן מה אחר עברם והנה ספר סתכף עבר העם עבר ארון יי' לפני העם ו

ותכף סבו מן הירדן למקום וזה גם כן היה במצות הסי כדי סיתפרסם לישראל עוצם זה המופת לל סכבר צוה הסיאת י

יהושע סיוה הכהנים נוסאי הארון סיעלו מ מהירדן תקף עבר העם: והנה

בעלמ ויהוה חן אל חליו דכתיב כתיב יסדי

רשי

התוספת

השני הוא במדות והוא שמי סביבך לעשות פועל אחד לתועלת נוח והוא איש שר מיעוט מהפועל והוא תועלת אחרים כשיעשו אותו באופן מה הנח ראוי שלא יקצר מהגוע הפועל והוא כל התועלת האפשרית וזה יהיה בשיעורו באופן אשר יגיע ממנו שאר התועלות וכך שראוי לו זה כשתהיה כמסך משאר התועלות השמר התועלת המכוון בזה הפועל באופן היותר שלם שאפשר ולזה תמצא כי יהושע כאשר הצטרך להכריח את מי הירדן למען יעברו העם בו בקלות ובזולת סבבה לחבר לזה מה שישמחו ממנו תועלות רבות ולזה הודיעם תחלה שבעור שלשת ימים יהיה זה הפועל למען יכינו להם באלו הימים צורה לדרך אשר הם הולכים בה והוא ההלך לבוא לרשת את הארץ שהוא מלאכה לא ליום אחר ולא לשנים אבל לזמן ארוך עם שזה יוסף לישראל האמנה ביהושע כשיראו הגעת מה שיראה להם בעת שהגביל אותו והודיעם כי בנוח כפונת רגלי הכהני בירדן יכרתו מימיו וסוף אחר עבוד העם תכף יעלו הכהני כושאי הארון מהירדן וישבו מי הירדן למקומם כי זה ממה שהיה שיר העם להתקרב לעבורתה שיש אשר הוא שליט בכמו אלו הנפלאות העצומות ולשמוע למצות יהושע כביאו כי זה כלו ממה שישאר העם אל סבבוא להם ירושת הארץ באופן שלם ולפרסם זה המופת הנפלא הקים יהושע האבנים תחת כפות רגלי הכהנים כרי שראו כל ישראל כמו מזכרנו וזה לשנים העשר אים אשר הכין להכין שנים עשר האבנים להזכיר זה המופת בישראל אשר עולם למען יראו תמיד אותם ויהיה זה סבה אל שיאריכו ימיהם על הארץ הטובה שהם נותן להם אשר הגיע לירושלם עם שזה יהיה סבה להגיע להם ירושת הארץ באופן שלם כמו שביארנו ורצה עם זה שהיה זה המופת ביום למען יתפרסם זה המופת לכל מלכי האמוריים אשר בעבר הירדן וכלל מלכי הכנעני אשר על הים וימם לבבם מפני בני ישראל כי זה כלו ממה שישמרו על פניהם והגעת ירושת הארץ על ישראל בשלמות ולזאת הסבה שלא יהושע מרגלים לחזק לב ישראל שיעשו שפלה אומית על כל הגוי ההם שהם באו להלחם עמם כמו שביארנו במה שקדם והנה זכר בזה הכפוד שהיה עשה זה כאשר בזה משה עשה כי משה הישירו אל שיעשה זה הענין בזה האופן השלם כמו שזכרנו במה שקדם י והוא במדות הוא שהוא ראוי למי שירצה להציל אים מה מיר אחר שיראה עצמו בדבריו כאילו הוא חושק ספול האים ההוא בדר דודו כי בזה ימצא לו המכוון בהצלתו וזה מכבר יסמך הרודף על דבריו ויתכן לו בתחבולות למלט הנדף ולזה תמצא כי כששלח המלך יריחו א רחב הפונקית שתוציא האנשים אליו מבני ישראל אמרה אחר שהצפינה אותם שאמת הוא זה אך לא חטאת בזה כי אילו ידעה היותם מבני ישראל היתה מגלה זה למלכות ולעם כדי לתפושם וספרה שכבר יבאו אחר שהגיע חשך הלילה ולא ידעה אנה הלכו ונתנה עצה שירפז מהר אחריהם כי ישועם וזה ממה שהראתם שהיא חושקת שיפלו ביום ולזה האמינו יותר לדבריה ונשלמה בזה ההצלה למרגלים אשר כונה אליה :

השמיני והוא במדות הוא שראוי למי שירצה להציל אים מה בזה האופן הנזכר שישמר שלא יכזב בתחבולות דבריו במה שיתכן שתשיגו התפילה ולזה תמצא שרחב לא אמרה שלא באו אליה האנשים מבני ישראל כי זה ממה ששיגו בו התפילה בקלות והיה זה סבה אל שלא יגיע התכלית מכונה וכאשר אמרה שכבר יבאו משם זכרה לזה מאמר יהיה לה התקבלות בו אם ימצא מאמרה זה כוזב בכל או בקצת והוא מכבר אמרה שזה היה בעת שהיה השער לכנען בחשך ויתכן מפני החשך שדמה לה שצאו סביה ולא יבא כי אם אחר או כשאר שיהיה כי זה אפשר שיקרה מפני החשך :

התשיעי והוא במדות הוא ששביבא הכרח שתהיה סכנה מה לאנשים אשר ירצה האדם בהצלתם ראוי שיקרר היותם במקומות מתחלפין כרי שאם ימצא האחד אולי יכלל השם ולזה תמצא עם שדבריה יסבלו כי אולי לא יבא כי אם האחד ונדרמה לה בחשך שיצאו סביהם והנה כשאר אחר מהם אבל הפתח והיא לא הרגישה ולזה יעזרה בריה להציל את הסני ולזה תמצא ברחב שצפנה לכל אחר מאלו האנשים במקומו אשר ימצא האחד אולי יכלל הסני :

העשירי והוא במדות הוא שהוא ראוי שלא יקצר האדם על מח שאפשר לו הצלתו כשלא יהיה כל מה שיהיה בהצלתו אבל ראוי שיחדל להציל מה שאפשר להצילו אם רב אם מעט ולזה תמצא כי כשדחתה רחב שאי אפשר לה הצלת עמה בכלל בפנים מהפנים הסתדר לה להציל בית חביה ואמנם ראתה שאי אפשר לה הצלת עמה כשום בד לפי שזה היח ממנה אם בתפישת המרגלים אם כשתשאל מהם זה ותשלם בשלום ואולם בתפישת המרגלים לא ישלם לה זה כי כבר יוכלו ישראל להלחם עמה בזולת רגול הארץ לפי מה שכתבם לה מעצם יכולת אלהי ישראל ששנה מנהג הטבע בעבור ישראל ואם תשאל מהם הצלת כל עמה הנח הוא מבואר שזה לא יאות להם בשום פנים עם שיהיה עם גרול כזה בזולת הארץ ולזה הסתדר לה בהצלת המרגלים לפי מה שאפשר לה להחיות אותה ובית חביה והסביבה אותם בשם אלהי ישראל על זה טרם הפרדס מלכה :

האחד עשר והוא במדות הוא שהוא ראוי לאדם שיעשה כל דבריו בחכמה גם בעת הפחד יתישב במה שיעשהו שלא תשיגו החרטה עליו ולזה תמצא במרגלי ארץ רהקו באו התנאים עם רחב באופן שלא יסגס בזה מה שתשיגו עליו החרטה אחר זה כמו שביארנו :

השנים עשר והוא במדות הוא שאין ראוי להטיל קבאה בין האנשים לתת יתרון לאיש על האחר במה שהם ראויים בו על אופן אחר ולזה תמצא שחר יהושע אים אחד למטה באופן שהיו יב למספר שבטי בני ישראל להכין האבנים שהיו מונבילים להיות לזכרון לבני ישראל :

המופת בכמו זה האופן ואם אמר אומר מכבר כתבאר בענין כצנן האם סבאו בנחמיה מיעוט ועתה לא יתקן מכבר היה בלתי חס והוא אם אמרנו לו שהמופת לא היה שהסוד החום מהאם והוא אם הלך תראה שהאנשי שהסליכום עם מנו מחזק החום אבל זה המופת היה אם בהסיד השני במול הטבע האנשי מהמקום שבו באו בנחמיה וחבריו כמו שראה מקצת דברי רבותי זל אם בהקנה להם טבע שלא יזנקו בו מהאס כי כבר זכרו חכמי הרפואה פים עם קצת רבדים כשימשה אדם אחר אבר מאיבריו בהם לא תיקו האם והמופת היה לעשות זה בזולת סבותיו כמו הענין בפתיחת הארץ ובהיות הענין כן הנה איך היה הענין בזה מי יתן וארע. וכאמר מכבר ירמה שאלמר שאין הנחת מים בלתי נגרים דבר חרם כי כבר יקרה בזה למים כשהיה להם דבר מועט מהתנועה ואיפשר שחרם השני במופת באויר במקום להם גסם ספירי עם מועט המים מהירידה או היה זה בשחרם רוח חזק עם במופת ירחה המים למקו ההוא ולא ייחס לדרת כמו הענין שרעיתים סוף כמו שביארנו בביאורינו לדברי תורה כי השני הרבה א מה שיחבר אל המבאת המופתים סבות מה יעשו הזרות אשר בענין המופתים ההם ולזה תמצא שזה יעשהו שירחו דבלת האנשים על סחין חזקה כי יש לו מבוא בזה מבוא מה ואעפ שאי אפשר בו שירפא השחן בכמו זה הזמן המעטוכן תמצא במה שבוה אליו לעצמן סירחן סבע פעמים בירדן כי הרחיבה במים הקרים יעלה מבוא מה בזה כמו שהוא מפורסם אלא שלא תשלם בה הרפואה בזה האופן מזולת שיחבר לזה מופת והנה הענין הזה בטבע כמו הענין במצות התעוררות כי הכל מקודר מהשם ית ולזה כשיצטרך לשם ית לשנות הטבע מדר מה שזה יותר טוב בעת ההיא ממה שיקודר מהטבע הנה יתרחק ממנו המעט שאיפשר כי השם ית אינו שונה הקדור הטבעי כי הוא בראו וכן הענין בתורה אל מכאשר יהיה יותר בעת ההיא הנטיה מדבריה הנה יהיה רשות לבני או לבד לנטות מקצת דבריה אז כמו מעשה אליהו בהר הכרמל וכשהיה זה כן הנה ראוי שיטו אז מדברי התורה היותר מעט שאיפשר לזה תמצא במי שיחזו בולמום סמאכילין אותו הקל תחלה. וככאן הותר זה הקפק :

ואולם התועלות המגיעים מזה הספור הם יב :

התועלת הראשון הוא בענין והוא מכבר תהיה הנבואה לכביא להסגחה על העם אשר הוא סלוח להם ולזה יחוייב מזה שם לא יצטרך העם שתגיע להם זאת ההודעה על ידי אים אחר ראוי לנבואה מפני הגעתה להם על ידי נבואי יותר שלם ממנו שלא תגיע נבואה לאים ההוא הראוי לנבואה בעניני העם ולזה ספר שלא כתבא יהושע אלא אחר מות משה כי לא כצטרך לישראל ההודעה לזה על ידי יהושע כשכבר כשלם להם זה באופן יותר שלם על ידי משה :

השני הוא במדות והוא שראוי לתלמיד המבקש למוד השלמות האנושי מהלמד הנאולזה שיעמוד לפניו תמיד וישרתהו כי אז יתכן לו ללמד ממנו בכללות כל הדברים שירצה הן מהפילוסופיא העיונית או המריטית אומהענייני התעוררים ולזה תמצא שראוי יהושע בהגעת הנבואה לו בשהוא משרת משה כאילו יאמ שמה הנד הגיע לו מהשלמות מה שבעבורו היה ראוי לנבואה :

השלישי הוא להודיע שסבת בלתי עבור משה את הירדן היה חטא העם וזה למדנו בעבור ב' דברים מזה הספור האחד הוא שבוה המקום שהתבאר בו שלא הסכים השני שיעבור משה את הירדן ולזה נתן סבה במה מצוה יהושע שיעבור את הירדן אחר היות משה מת תמצא שקרא אותו השני עברו וזה ממה שזכרנו כי לא היה זה לו בחטאו ולזה אמר במשנה תורה גם ב' התנאים בבללס וגו' ואם יקשה בענין מה שביארה התורה שזה היה על אשר מרו את פי יי לבלתי הקרישו בענין מי מריבה כאמר לך שזה לא יקדור מ' שגם ב' התנאים בבללס וזה כי אולי היה כמסך לישראל מזה ההקדמה מהתועלת באמונה בשם ית מה שהיו ראויים בו אל שתגיע להם ירושת הארץ בשלם סכפני על ידי משה והענין שכבר התבאר במה שיבא מכבר נהגש יהושע בירושלם הארץ וסנה היה בקבה מאת השם למען נקותם את ישראל הסומרים הם את דרך יי והוא מבואר שאם היה זה עשה על ידי משה היה משה משתדל בזה בחריצות יותר הלא תראה מה עשה לבחון ולעג שלא השאיר להם סרד במעט מהזמן :

הרביעי הוא במדות והוא שהוא ראוי למי שהוא ביום טובה שישתדל בהבאתה בזריזות ולא יתעצל בזה אל כי לא ידע אם הימים הבאים יהיו טובים כאלה או יפרידו המות ולזה תמצא שאחר שיישר הסם ליהושע וכבר היה עמו כאש היה עם משה עד שלא יתישב אים בפניו הזהירו שיעש זה בזריות ברי שתלם על ירושת הארץ לישראל כי השני לא יקצר מלית הטובות ביותר שלם שבפנים ואף על פי שכבר היה יהושע ירוש אכל חכמתו האלהית שכבר יתעצל יהושע בזה הנה עם כל זה הזהירו שישתדל בזה בחריצות כי הבחירה האנושית היא מושלת על זה כמו שביארנו בשלישי מקפר מלחמות יי ולזה אמר לו חזק ואמץ כי אתה תנחיל וגו' :

החמישי הוא להודיע כי ההתמדה בענין בתורה התמימה וההמשך אחריה סבה אל שיצליח דרכי האדם ושישלם בענין שהוא סבה להצלחת דרכי האדם ולזה אמר רח חזק ואמץ מאד לשמור לעשות ככל התורה וגו' כי אז תצליח ואז תשכיל כאילו התחכם השני להטיב את ישראל בענין זאת הירושא באופן שהיו ראויים אל שתגיע להם באופן שלם והנה פירשנו אמרו ואז תשכיל מענין הסכל וירוש אותי שאם היה מענין ההצלחה יהיה אמרו ואז תשכיל מותר ארץ בורך בו :

בעת ההיא בעד מהו בגלגל זה לו הלא למול כרי טעמו פסח כי ב' לחרט עברו ובע' ימים היה להם להיות נכונים לעשות הפסח ולהזות ולטבול כי טמאי מתי היו בהם ושהיו כמולי' כלם כרי שיקריבו הפסח בדר' וארזל כי ב' לחרט ביום בואם הזו כלם הזאה ראשון שהיה הזאת ג' ובערב הפסח עשו הזאה שניה שהיה הזאת

וזה הדבר ד' רפ"ו אשר תעשה להם לקדש. אשר בלי יהושע. אשר תעשה. חזרה הדבר אשר הדיסיד: הלודים ג' לחסרים וא' סלא וס' וכל העם הלודים כדבר כדרך כצאתם. בבקוהוה. בירושלםורה. בתראהמלא

בעידתא ההיא אמר יי ליהושע עיבר לך אומלון חריפין וחוב ג' ז' ובענין גזר ית בני ישראל תניינות: ועבר ליה יהושע אומלון חריפין וגזר ית בני ישראל בגבעתא וקרא ליה גבעת עדלתא: ודין פתגמא די גזר יהושע כל עמא רנפק סמיעים ובריא כל גברי מגיחי קרבא מיתו במדברא ב באורחא במפקהון סמיעי: ארי גזירין הוו כל עמא די נפקו וכל עמא ראחילירו במדבר באורחא במפקהון סמיעים לא גזרו: ארי ארבעין שנין הליבו בני ישראל במדבר עד דקפ כל עמא גברי מגיחי קרבא רנפקו סמיעים ולא קבילו למימרא די רקיים יי להון בריל דלא ראחיוהון ית ארעא דקיים יי לאבתהון לכפן לגא ארעא עבדא חלב ודבש:

ל' וזה ג' כנסת סכר ג' כח' חל

ל' יחל

ז' שהיה צריך בן הזאה להזאה ד' ימים ומלו בלו ד' ימים וטבלו ועשו פסחיהם בטורה ומפני מה לא מלו הילודים במדבר א' ארזל כי מ' שנים שהיו ישראל במדבר לא נסבה להם רוח צבונות כי הוכיח דלא ליבררו ע' עכני כבוד לפי לא מלו כי רוח צבונות רפואה למכתדם וחולתה סכנה ואח' ביומא רעבא וביומא דטות לא מהליכין ולא מקוברי' כי אית מלך ואית מקחין סותא היא רוח קרים כיהיא סכנה ל' למוציא דט ואם יאמר אדם וכי כל יום ויום כשהזכר כמול אדם סומך לורוח צבונות יס' למר הטעם כי בכל יום נוסבת כמו סארזל ר' רוחות מנסבות בכל יום ורוח צבונות עס כל א' מהן וברוב הימים היא לברה גוברת על שאר הרוחות לפי מלך בכל יום על הרוב ורוח צבונות היא המפזרת העננים כמו שכתוב רוח עברה ותטהרם ועל רוח צבונות הוא אומר כי אית יום בהיר וטהור לא עם רוח צבונות וכן הוא אומ' מכפון זהב יאתא ועם שאר הרוחות ימצאו הענני' לרוח שאיתן מתפזרות מפניהם ואף על פי שרוח צבונות עמהם כמו שאמרנו היא טפילה להם אבל בהיות גוברת היא מפזרת

הענני' ולפי שבמדבר לא נסבה בטלו המילה ורזל לא אמרו טעם למה איתן נשמרים עתה מלימול ביומא דטות' אבל אמרו כיון שהרגלו אינו מניק וכן אמרו והאדכא דרסו בה רבי' שומר פתאלי' ואם יאמר אדם יכול היה הקב"ה להטיב רוח צבונות ולא יתבררו עכני כבוד ולא תבטל מצות מילה אמתהוא ב' לא יבצר ממנו מזמה יתברך וית' והוא ית' המצוה על המילה לשמרה ימים הוא החרש מהם ולא הזהירם למול הילודי' כל אומן שני' לפי שהמצוה אינה בטלה כי אם לא היתה בזמנה יכולה להיות אחר זמן ובעבור האריך זמן המצוה לא יסבה הקב"ה מהבהשולם כי אע"פ שמסנה מנהג השולם טקצת הכ' בקריע' יס' קוף והירדן ועמירת הסמם לא יעשה בן ברוב הנסים כי אפי' בצמח המלחמו ועמדו לאוהבו היה עושה ע' סבה כמנהג השולם במלחמו כמו שזכר מלחמ' ירחיו הקפת העיר בסופרות כמו שפסין הדרי' על עיר להפחידם ולהבהילם וכמו שזכר במלחמ' הע' שים לך אורבלעיר מאחריה כמו שהז' מנהג השולם וכן במלחמו אחר' ולא נכלל לומ' כי שלא בצדק הית' נמכעו מלימול הילודי' במדבר ב' לא ראינו שהוכיחם נביא על זה שלא מלובל אותן שנים שהיו במדבר ומפני זה לא עשו גם כן פסח כי אם בשנה השנייה ש' צאלו ממדברם לפי שהיו ערלים ומילת הזכרים אפי' מקצת מעבדת מעשות הפסח ס' המול לו כל זכר ואז יקרב לעשותו ויש דרש ב' שבט לוימלו במדבר וכמכונ זה לפסקין ובריתך יבכורו ויש לפרש ב' כי לפי לא מלו כל אותן השנים לפי שכל פיי' וחנו ועל פיי' יסעו ולא היו יודעים יום נסעם ואם היו מלים הילודים והיו נוסעים יום המילה

היו הנמולים בסכנה מפני הדבר הזה הוא שאמר כי לא מלו אותם בדרך כי הנהר ראינו מרעה אחר זמן מילת בנו בעבור הדרך וזהו שאמ' כי לא מלו אותם בדרך ואת' הנה ראינו ש' נסעם משה על עכו המילה היא כמו שכתוב ויהי' כעם אלא לפי שלא נתעבד במדבר עד מול בנו ועד חיותו כי ביום נסעם לא נסע על פי הבורא כי אע"פ שאמר לו הקב"ה לך טוב מצרים לא אמר לו מיעבדו ביום והיה לו למול את בנו ולהתעבד עד חיותו ואח"כ ללכת מצרי' במצ' הבורא ועל כן הוכיחו בדרך על ד' החול' ושמר לו עד שהיה בלובל למול עם ולהתעבד עם ומפני זה עשו פסח במדבר בשל' השנייה כי מלו כלם לפי שלא היו בדרך כי לא נסעו כל אותה שנה כי עשו המסכן עם במדבר סיני ולא אמר כי לא מלו אלא הילודים בדרך וכל זמן שהיו במדבר סיני לא היו בדרך והיו נסעם הנכון בעיני עשה לך תקן והכן כמו ויתחד לעשות אותי ופי' לך לפעמך שהיה הוא המל' ואחרים עמובי לא יתכן שיהושע לבדו מל' כל הערלים שהיו אמר לו חרבות צורים ואילו היה הוא המל' לבדו היה לו בחרב אחר ועוד בארבעה ימים שא' וימל כמו ויבן שלמה את הבית והאמר להם: חרבות צורים. כתרגומו אומלון חריפין אחמלים חרים וכן אף תסבי צור חרבו וכסמך המתואר אל התואר כמו מי המרים בני של' או יהיה צורים עם זולתו תאר ויהיה פי' חרבות שהיו להם חחרים: ושוכ מול את בני ישראל סנית. חזור פעם אח' פעם במחנה למול ולצותם למול. ובאמרו ושוכ מול אינו אומר פעם וסתיים לבר אלא במה פעמים עד שיגמר הדבר וכן וסבתי בבית יי' שאחזור עם תמיד כל ימי חיי וכן באמרו סנית אינו דוקא פעם וסתיים לבר לא פעם אחר פעם עד שיגמר הדבר וכן בסל' סנה באולתו אינו פעם וסתיים לבר לא פעם אחר פעם כמה פעמי' וכן ועם סוטים א' תתערב סחורין פעם אחר פעם לרשעותם כמה פעמים ויש מרזל שאמרו כי אמר סנית על הפר יעה כי לא נתנה פריעת מילה לאברה אבינו וברחו דברי' או ואמרו כי סנית' על צדק המעבד את המילה שמהירו סחורו עליהם סנית ויראה ב' כמולו היטב אבל כרעית המילה נתנה לאברהם אבינו וכן הוא אומר בבדאסית דבה אברהם אבינו פרע את מילתו: אל גבעת הערלות. כמו בגבעת וכן נפל אל המים כמו במים ואחרים רבים כמוהו ונקראת גבעת הערלות בעבור הערלות סכנותן עם ומלת הערלות הוא מסקל אחד כי מ' ערלה יאמר ערלות כמו מ' חכמה יאמר חכמות: וזה הדבר אשר מל יהושע. וזה הדבר שבעבור מל יהושע כי כל העם הילודי' במדבר לא מלו אותם לפי נצטווה יהושע למולם: כל אנשי המלחמ' ר' ל' מכ' פשרים שנה ומעלה כי אותם הם הפקודים ואותם מתו שהיו מולים זהו שאמר בי מולים היו והטע' להודיע כי זה שלא מלו לא בעבור שנסתכחה מהם מצו' מילה במדבר' או להתרשלו עליה בי מולים היו כל העם היוצאים ואפי' לרבי' בעל הדרכ' שאומ' שהתגרסו במילה במדבר' וקמך לפסקו גם אתה ב' ברייתך שלחתי אסירך מכור איך מים בו וכן

חרבות צורים: כתרגומו אומלון חריפין וכן אף תסבי צור חרבו כשהחריפות נהפך לצדק ואינו חותך ופה וכן כל כלי יוצר עליך: סנית. ממלכ' בליל יציאתם ממדבר קהל גדול יחד וזו פעם סניתה מכל ארבעים שנה שהיו במדבר לא נסבה להם רוח צבונות ולא היה להם יום נוח למול כמו שסבנו ביבטו ורבותינו אמרו סנית זו פריעת

מילה שלא נתנה ל' לאברהם אבינו: גבעת הערלות. על ס' המאורע נקרא ס' טעמו כמין גבעה: וזה הרב' על ידי כבוד מל' אותם אמר להם סבירים אחס' לירם את הארץ ערלים לא כך כאמר לאברהם ואחיה את בדיתי תשמר וגו' ונתתי לך ולזרעך א' אחריו את ארץ מ' מגדירי' כל העם היוצא' לא היה אחד מהם כאן טבולם מ' והם היו מולים כנאמר כי מולים היו: לא מלו. כמו שפירשתי לא נסבה רוח צבונות והם הם שמלו עכשיו ואת

בעת ההיא אמר יהוה אל יהושע עשה לך חרבות צורים ושוב מל את בני ישראל שנית: ויעשו יהושע חרבות צורים וימל את בני ישראל אל גבעת הערלות: וזה הדבר אשר מל יהושע כל העם היצא ממצרים הזכרים כל אנשי המלחמה מתו במדבר בדרך כצאתם ממצרים: כי מלים היו כל העם היצאים וכל העם הילודים במדבר בדרך כצאתם ממצרים לא מלו: כי יארבעים שנה הלכו בני ישראל במדבר עד חס כל הגוי אנשי המלחמה היצאים ממצרים אשר לא שמעו בקול יהוה אשר נשבע יהוה להם לבלתי הראותם את הארץ אשר נשבע יהוה לאבותם לתת לנו ארץ זבת חלב ודבש:

ל' וזה ג' כנסת סכר ג' כח' חל

ל' יחל

רלבג

בעת ההיא אמר יי אל יהושע עד אז יבנה י יהושע. חרבות צורים הרצון בו חרבו חרדי' והם העש' מהנחשת אציר בלעז. ואמנם כוהו כרי טעמו

יהושע בזה המעט מהעבר שאפשר בו כי יתכן בכמו או חרבות שהיו בתכלית מהחרות ולזה תרגם יונתן אומלון חריפין: ושוכ מול את בני ישראל סנית י שבא כלל העם וזה סכר כמולו בצאת' ממדברם לתכלית סכחולאזאת הארץ וכאמר הנה טבותיהם וגבר עליהם המות ואחיו עד ארבעים שנה מירוסת הארץ הנזכרת עתה סנית לכמו זה הפועל ואולם שזאת המצוה מבוא בירוסת הארץ הוא מבואר ממה שנאמר בתורה בפרשתך לך כשצטווה אברהם בזאת המצוה עם סכר היה ראוי שיקומו ישראל דרכי התורה בכללם לפי מה שאפשר ואז יתכן יותר טעמה להם ה' זאת הטובה והחכימה ל' שדעו ארץ ז' גוים הנזכרים בתורה. גבעת הערלות. נקראת הגבעה בזה השם מפני הפועל ש' נסעם עם ד' מפני מילת כל העם הילודים במדבר והנה היו כלם ערלים לפי שלא היו יודעים הש' אשר יצטרכו בו לנסע כי על פי' היו חנוכים כמו שהתבאר בתורה ואולי יצטרכו לנסע ביום ה' למילה והיא הסכנה לתוכך ולזה לא מל אחר מהילודים במדבר ולזאת הסבה לא עשו ישראל פסח במדבר כי אם אותן שנזכר בתורה לפי סכר כולרו לרובם בנים אחר סני' פנים לצאתם ממדברם ומילת גביהם הייתה מעבדת אותם מעשיית הפסח כמו שהתבאר בפרשת בא והנה ספר שאחר שמלו יסבו במקומם עד שחיתה המכה וזה כלו ממה שזכר שאלו ראו למול שיעתק ממקומו עד חיות המכה:

היו הנמולים בסכנה מפני הדבר הזה הוא שאמר כי לא מלו אותם בדרך כי הנהר ראינו מרעה אחר זמן מילת בנו בעבור הדרך וזהו שאמ' כי לא מלו אותם בדרך ואת' הנה ראינו ש' נסעם משה על עכו המילה היא כמו שכתוב ויהי' כעם אלא לפי שלא נתעבד במדבר עד מול בנו ועד חיותו כי ביום נסעם לא נסע על פי הבורא כי אע"פ שאמר לו הקב"ה לך טוב מצרים לא אמר לו מיעבדו ביום והיה לו למול את בנו ולהתעבד עד חיותו ואח"כ ללכת מצרי' במצ' הבורא ועל כן הוכיחו בדרך על ד' החול' ושמר לו עד שהיה בלובל למול עם ולהתעבד עם ומפני זה עשו פסח במדבר בשל' השנייה כי מלו כלם לפי שלא היו בדרך כי לא נסעו כל אותה שנה כי עשו המסכן עם במדבר סיני ולא אמר כי לא מלו אלא הילודים בדרך וכל זמן שהיו במדבר סיני לא היו בדרך והיו נסעם הנכון בעיני עשה לך תקן והכן כמו ויתחד לעשות אותי ופי' לך לפעמך שהיה הוא המל' ואחרים עמובי לא יתכן שיהושע לבדו מל' כל הערלים שהיו אמר לו חרבות צורים ואילו היה הוא המל' לבדו היה לו בחרב אחר ועוד בארבעה ימים שא' וימל כמו ויבן שלמה את הבית והאמר להם: חרבות צורים. כתרגומו אומלון חריפין אחמלים חרים וכן אף תסבי צור חרבו וכסמך המתואר אל התואר כמו מי המרים בני של' או יהיה צורים עם זולתו תאר ויהיה פי' חרבות שהיו להם חחרים: ושוכ מול את בני ישראל סנית. חזור פעם אח' פעם במחנה למול ולצותם למול. ובאמרו ושוכ מול אינו אומר פעם וסתיים לבר אלא במה פעמים עד שיגמר הדבר וכן וסבתי בבית יי' שאחזור עם תמיד כל ימי חיי וכן באמרו סנית אינו דוקא פעם וסתיים לבר לא פעם אחר פעם עד שיגמר הדבר וכן בסל' סנה באולתו אינו פעם וסתיים לבר לא פעם אחר פעם כמה פעמי' וכן ועם סוטים א' תתערב סחורין פעם אחר פעם לרשעותם כמה פעמים ויש מרזל שאמרו כי אמר סנית על הפר יעה כי לא נתנה פריעת מילה לאברה אבינו וברחו דברי' או ואמרו כי סנית' על צדק המעבד את המילה שמהירו סחורו עליהם סנית ויראה ב' כמולו היטב אבל כרעית המילה נתנה לאברהם אבינו וכן הוא אומר בבדאסית דבה אברהם אבינו פרע את מילתו: אל גבעת הערלות. כמו בגבעת וכן נפל אל המים כמו במים ואחרים רבים כמוהו ונקראת גבעת הערלות בעבור הערלות סכנותן עם ומלת הערלות הוא מסקל אחד כי מ' ערלה יאמר ערלות כמו מ' חכמה יאמר חכמות: וזה הדבר אשר מל יהושע. וזה הדבר שבעבור מל יהושע כי כל העם הילודי' במדבר לא מלו אותם לפי נצטווה יהושע למולם: כל אנשי המלחמ' ר' ל' מכ' פשרים שנה ומעלה כי אותם הם הפקודים ואותם מתו שהיו מולים זהו שאמר בי מולים היו והטע' להודיע כי זה שלא מלו לא בעבור שנסתכחה מהם מצו' מילה במדבר' או להתרשלו עליה בי מולים היו כל העם היוצאים ואפי' לרבי' בעל הדרכ' שאומ' שהתגרסו במילה במדבר' וקמך לפסקו גם אתה ב' ברייתך שלחתי אסירך מכור איך מים בו וכן

אומרים כי הוא פעל יוצא:
הקדים. אשר הקדים וכן לעם
עליו בעבור זה עשה יי' לו
והדומים להם שזכרו ש"ן או
מלת אשר וטע' הקדים כי הקב"ה
הקדים אותם תחת אבותם לירש
הארץ כמו שאמר להם אתכנה
והם יירשנה: תחתם.
במקומם כמו שבו אים תחתיו:
חיותם. הרפאם כמו וימרחו
על השחין ויחי: חרפת מצרים.
לפי שזכרו האבות ממצרי והם
הבנים ערלים כמו המצריים ו
והערלה חרפה כמו שאמר כי
חרפה היא לנו: גלגל.
כפלה בו הפ"א כי מן גלותי
יאמרו גלגל וכן דרך לשון הקדש
בשמות הלוקחים מן הפעל ל
להוסיף בו אות או לגרוע ממנו
כמו שז' מן יסמכו שמואל כי
מ"י שאלתיו וגם להפך סדר
האותיות כמו יעבד מן עבד:
ויאכלו מעבוד הארץ. מהיטף
אכלו מצות וקלוי כי החרם היה
אסור להם עד אחר הקרבת ה
העומר בשעה עשר בבוקר ו
ואפילו למזבח מצה אסור מן ה
החרם שאין מצות עשה רוחם
את לא תעשה אלא אם כן ה
היתה כנוונה בצדה ומאין היא
להם יטן ממה שהיו תגרי גוים
מוכרי' להם ומלת מעבוד מוכיח
שזואו הם הישגן כי אמרו כי יסגור
עבור הרג שזואו מש' שעברת
ושנה הכ"ה נקראת בזה:
מתחרת הפסח. הוא ליל
חמשה עשר בבוקר ויזמו כי ה
הפסח הרב שארבעה עשר

רמי

והחלון. פירושו כהם בני רחוב ונציגו וזכי שבטמנשה מעבר חלום לפי
אחיהם: תוקע. כן כת' ב"ו ופירושו אשר תוקע והקרי הוא תוקע ומבאר הוא:
והמאסף. אמר בו התרגום שבטא דרן לפי שהוא היה אחרון ברבים כמו שבאר
עליו מאסף לכל המכות: הלך ותקע. אינו אומר על המאסף שהיו תוקעים אלא
כמו שאמר המתרגם ובהניח א

דלבג

והנה כזה סיפורינו
כל אשר נבדל ולא י
יהנו ממנו ברבר כרי
פלא יטעו ישראל במה
מגיע להם מההשכלה
ואחר זה ויחזקוה אל
מה מקומו מפלל העיר
ההיא ואולי יהיה
ההשכלה שישבו מ
שמונתם הית' טובה
עד שבם מקניהם ו
בכניהם מבאים ה
השכלה למי מקניהם
ולאחזקת השכלה בעניה
קלל מי עבדה ויחזו
בר שגועה הבנין ב
היות כל בני חיים
לא יפלו בהשכלתו
ואם צער בני ודל
ופשלות ופסי יריחו
אמונתם היו יותר מ
בנות מפעולו אשר
שבי הארץ ואמונתם
לזה כזה פלא יאמר
השדושם ולאמת ה
עיר אז היה זה לתת
דוך לשאר הגוים
שפאת הקללה ל
יתה למי הכבדה
ולזה תמצא שכבר
קיימה בנין אחאב
מרי חזק בזה חיל
תהלי ובה אחת
שלו רחב הזכר וכל
אחד אחת בבי כחאמר
בעו לה המרגלים
וספר

וירע
ל' וזח' ליטני חב'ל
אז'ר למר'ו

וְאֶקְדָּם יְהוֹשֻׁעַ
בַּצִּפְרָא וְנָטְלוּ כְהֵנָּה יִתְאַרְנֵה
רַ"י וְשִׁכְעָה כְהֵנָּה וְנִסְיֹכוֹ שִׁכְעָה
שׁוֹפְרִיָּה רִקְדָן רִיבְרִיָּה קָדָם
אַרְנֵה רַ"י אֲזִלִּין מִזֵּל וְתַקְעִין
בְּשׁוֹפְרִיָּה וּמִרְזֵי חִלֵּל אֲזִלִּין
קְרִמְיָהוּן וְשִׁכְטָא רִכְיָהוּ אֲזִיל
כְּתֵר אַרְנֵה רַ"י וּבְהֵנָּה אֲזִלִּין
וְתַקְעִין בְּשׁוֹפְרִיָּה וְאַסְתְּרוּת
קִרְתָּא בְיוֹמָא תַנְיָא זְמַנָּא חֲדָה
וְתַבּוּ לַמִּשְׁרֵית פְּדִין עֲבְדוּ שְׂמֵתָא
יוֹמִין וְהָיוּ בְיוֹמָא שְׂכִיעָאָה
וְאֶקְרִיבוּ בְּמִסְקָא צִפְרָא וְאַסְתְּרוּ
יֵת קִרְתָּא בְּחִלְכֵּתָהּ חֲדִין שִׁבְעָה
זְמַנִּין לְחוּר בְּיוֹמָא וְהָוָא אֶקְפּוּ
יֵת קִרְתָּא שִׁבְעָה זְמַנִּין וְהָיוּ
בְּזִמְנָא שְׂכִיעָתָא תַקְעוּ כְהֵנָּה
בְּשׁוֹפְרִיָּה וְאָמַר יְהוֹשֻׁעַ לַעֲמָה
יִכְיֹכֹר יִתְחַב "לְכוּן יֵת קִרְתָּא וְ
וְתֵי קִרְתָּא תִרְמָא וְיֹאכֵל דְּבָה
קָדָם "לְחוּר רַחֵב פּוֹנְרִיקָתָא תֵי
הִיא וְכֹל רַעֲיָמָה בְּבֵית אֶרִי אֶסְמֵל
יֵת אֲזַעְרֵא דִּי שְׁלֵתָנָה וְלְחוּר
אַתּוֹן אִיסְטְמֵרוּ מִן חֲרָמָא דִּילָמָּא
תִּחְרַמוּ וְתִסְבּוּן מִן חֲרָמָא וְתִשְׁווּן
יֵת מִשְׁרֵית רִישָׁךְ לְחֵרֵם וְתַעֲכְרוּן
יִתְהִי וְכֹל בְּסִפְּרָא וְהִבְרָא וּמִנִּי
נִחְשָׂא וּבְרָזָא קוֹדְשָׁא אֵינֵן קָדָם
וְלֹאֲצֵר בֵּית מִקְדָּשָׁא רַ"י יִתְעַלֶּהוּ
וְיִכְיֹכֹר עֲמָא וְתַקְעוּ בְּשׁוֹפְרֵי וְהָיוּ
כֹּד שִׁמְעָה עֲמָא יִתְקַל שׁוֹפֵל וְיִכְיֹכֹר
עֲמָא יִכְבֵּה רַבָּה וְכָפֵל שׁוֹרָה
דְּקִרְתָּא וְאַתְבֵּל עֵתָּהוּ וְהָיוּ וְסָלִיק
עֲמָא לְקִרְתָּא וְגִבְרִין קְבִלָּהּ וּבְכִשּׁוּ
יֵת קִרְתָּא וְגִמְרִית כֹּל דְּבְּקִרְתָּא
וְלִילָמָּא וְעַד מִכָּה וְעַד חֲזוֹר וְאִמְר

אזלן וקעגן בשוכריא: עד ויס
אחריהם אליכס: ים מפרסיס כמו
עצת כמו ויס בעקרת בלילה הוא
ויס השבעי: וקב ארוך יי ארת
העיר: פירוי יהושע הקצב הארון
ארת העיר: הקף. ארון יי ארת
בשר פעם אחת וזה היה ביום
הראשון וראשון למי השבעתך
קבלו דול כי ביום ז שנלכרת
ירחיו יום שבת היה ואף על פי
ההרגו ואשרו בשבת מי שזאת
לא השכח לאחל שבת בבטן
ירחיו וכן בשאר עיירות שהיו
של כרים עליהן ואמרו בקבלה
ד ריתה ואפילו בשבת וכמו
שב: הולך וקוע. סתב הולך
ל שכמו שהיה המחבק הולך
הן וסדקס וקועים וקרי
לך שהוא מקור וספירו אחרי
שכימו בעלות השחר. כתיב
בית וקרי בלף: כמפט הזת
בעפעמים: כמפט הזת
עשו בשבת המים והיו שבע
עמים עם ההקפה הראשונה
זאת של ויס השבעי רק ביום
הוא עשו יותר הקפן כי היקפו
עיר שבע פעמים והיה העיר
היא וכל אשר בא היה ש
אל תבנה עוד וכל אשר בא
אל יהנה הרם מכל אשר בא
יהא כי הקב"ה אמר לוכן כי
שבע לא אמר רבר בזה מלב
א על פי שלא זכר זה הכתוב
באלו כמוהו רשם וזל אמר
יהושע אמר רבר זה מרצונו
אמר לו הקב"ה אמר יהושע
וחו כבשה תחלה לארץ ישרא
לחאה תרומה כלשה הזאת
מפרשת חלטה מתחלת ע
הנה ועור אמר יהושע בשבת
דמו וריו וסבת קרם שאלמר
קרם היא לכ כל מה שכתבנו
ויהיה קרם שאלמר קרם לוי
ר ייבא ואף עפ"כ הקב"ה
כיס על ירו ומכין שהקב"ה
כיס על ירו שאלמר חטא ישרא
עברו ארת בריקו והיה זה
מל שבמו סתדין שלמטות
כיס הקב"ה עמהם: כי
לחאה. במי שמת בקב"ה
ישועתה עזרתה וכל כפל
הענין כמו ספירם בספר
ולכס הזה לש שהחטאה
סיפה: שמומן הקרם
ו שבעתם ושמון אים ארת
ומכני זה אמן חטא ישרא
לא כתבו ענינה שלא יקרא
משלל העיר רבר: יק
מיו: פירוש וסלקתם מן
ס: אוצר ייבא. באלה
שהיה עם הקרם משלל מ
ההשבעתנו שרי האלפים
והמאות: ויבאו.

עם בית און • כמון לבית און וכן עם צאר לחי ראוי סמוך • מקדש • ממזרח לביתא
ובזכרו סמך אלה כראה כי עיר אחרת היתה שםמה עי אכל זאת היתה גדולה
מהאחרת ודועה לפיכך נזכרת בכל מקום עם הא הידיעה ובערי בני עמון היתה
עיר שםמה עי כמו שאמר בירמיה טוורדה עי • כמלמס וסמה אים • הרל זכות

אברהם אבינו עמדה להם סם
סהרי היו חייבם על החרס ולא
הכו מהם אנשיה עי כי אם ס
סלמס וסמה אים לא זכר להם
הקנה זכות אברהם סבנה סם
מזבח סאמר בית אל מים והעי
מקדש ויכ סם מזבח לוי וכה
כסלמס כה הסיפור ויט מרל
סאמר סהיא כה הרמיו כי לא
היו סלמס וסמה אים יאיר ס
מכסה הכו ססקול כסלמס וסמה
אים והוא רובה סל סהרר
ויט ררס כי הקנה אמר ליהוטע
אחה תחיל כסתהיה עמהם
אכל כאן סלא היה עמה כסעל
ואחר סהתכס אומר הטעס כי
בעבור העון סל החרס כסעל
אין לנו לסקס טעס אחר • לפני
הסער סר הסכרס • חסר מס
הסמוס ומספסו מלפני הסער
כלומר מלפני הסער סכאו סם
בני ישראל להלחם מאותו מקד
רפוס סר הסכרס וסס הכו
הסלמס וסמה וסקרא המקוס
כן לפני סכסרס וינתן סרר
סר דתברנינו • ויכס במורד •
מקד היה לפני סהיה מסופס
ויורד וסאותו מקד הכוס כסוס
למה הסברת • הא סקור ככרי
והעי כסוא וספתח סלא כסכה
כי המכנה סהא כסגול והעי
כסוא או כסגול וסא כסוה
כלה כסכה העלה ומה טעסה •
ככרי ספן סלא כסכה וסכר
כסכנו הדומס לו כסכר מכלל •
ופירוס ומה טעסה לסמך הגרל
סיאמר הגוס מכלתי יכולת יי
והרי סמך כאליו נסמט אכלס •
למה זה אחה כסל על פניך • על
דרך מה טעסן לי כלומר איך
כריך כססה וסחיסה יסמירי
החרס וססל להם • סטא יסרל
• ולא סאמר סטא כסכנה אלא
וגס עכרו כריתי כי כרית כסכרת
כיו וכיס כהר סיני לססוס כ
כל אסר כויתיס ואכוס וכן
הוא ויקח ספר הכריתי ויקרא כ
כאזני העס והס אמר כל אסר
רבר ייטעסה וססמס ככוס מסה
רבינו מפי הגבור כסא מקרבר
מאחיר כסוני וקיס לך יי להיר
אליו טסמסן והנה יהוטע כוית
אוסס ואח להס סלא יקחו מסלל
הסר רבר והנה עכרו הכריתי ס
סלקחו מסלל הסיר • וגס לקחו
מן החרס • כלגס כאלר כוית
ופי הנה כעבור החרס כלא כוס
הכביא והוא יהוטע כסוה בלא
חרס ואס עכרו המכנה עכרו ס
הכרית כס כי כוס החרס וגס
גכס • כיל לקחו ככרהסיל לא

ושלח יהושע גוברין
סירחו לעי דעס בית און מפרנט
לבית אל ואמר להון למימר סקו
ואלילוי ית ארעא וסליקו גבריא
ואלילוי ית עיו ותבו לות יהושע
ואמר ליה לא סקבל עמא כסרין
אלפין גברא או כסלמס אלפין
גברא יסקון וימתון ית עי לא
תרגיש לתמן ית כל עמא ארי
זעדין אינון • וסליקו מן עמא
לתמן כסלמס אלפין גברא
ואפבו קרס אינשי עיו וקטלו
מנהון אינשי עי כסלמס וסיתמ
גברא ורדפונן קרס סרר ער
רסכרונן ומסונן כסססס ו
ואיתמסיליכא דעמא וסוה למיכא
ובעו יהושע לבושוהי ונפל על
אפסוהי על ארעא קרס ארנא
רני ער דמסא הוא וסבי ישראל
ואסיקו עכרא ער רסיתון • ואמר
יהושע קבל כעותי יי אלהיס למת
אעכרת אעכרא ית עמא הרין ית
ידנא למיססר יתנא כירא
דאימורא לא אברויתנא וליו פון
דסרינא ויסיכא כעכרא דידן •
ככעו ארני סה אמר כתר דאסריו
ישראל קבלהון לסספך קרס כעלי
דכביהון • ויטמסון כעכרא וכל
יתביארע ויטססריו עלנ • ויסיסון
ית סמנא מן ארעא וסמה אס עכר
כריל סמך רכא • ואמר יי ליהושע
קוס לך למת דנא אסרמי על אפך
• טסא ישראל ואף עכרו על קנימי
רפקדית יתהון ואף נסיכו מן
תרמא ואף גכבו ואף כריכו ואף
שוואו כסססון • ולא יכלון כני
ישראל למקס קרס כעלי דכביהון
קבלהון יתורין למיפך קרס כעלי
דכביהון אריתו לתרמא לא
אוסין למתיו מימרי כסעכוכן אס
לא חסיסון חידמא מביכוכן •

לקיס • אסססס ולא יכלו קיס • והנתן ואסססס עסויס • עפין עוריס כלס • וסלמסו אליך ולא יכלו לך •
ונתחיד לעס סוה • על כר אכרה ואעידה • לככח אכר יי רכני כביארעה • וס עגלך סכרת • נעו עוריס
כססות נגאלו כרס • כיס רכיס לא יכלו לככות •

עם בית און • אכל בית און • מקדס לבית אל • ממזרח לבית אל • ער הסכרס •
ער דתברנינו • וסוה סלנו • הלואי כסלכנו לסכסכר היררן מזרחה כארך
סיסון ועס סככסה ככר • ומה טעסה לסמך • המסוקף כסמנו זהו מרסו
ופסוטו ומה טעסה לסס גכרתך סכא ככר וסעה יאמר וססס ככו • קוס לך •

ושלח יהושע אנשים
מירחו העי אשר עם בית און מקדס
לבית אל ויאמר אליהם לאמר עלו
וגלו את הארץ ועלו האנשים
וירגלו את העי • וישבו אל יהושע
ויאמרו אליו אל יעל כל העם
כאלפס איש או כשליש אלפס
איש יעלו ויכו את העי אל תגיע
שמה את כל העם כי מעט המה •
ויעלו מן העם שמה כשליש
אלפס איש וינסו לפני אנשי העי •
ויכומהם אנשי העי כשלישים
וששה איש וירדפוס לפני השער ער
השכרים ויכוס כמורד וימס לבכ
העם והילמים • ויקרע יהושע
שמלתיו ויפל על פניו ארצה לפני
ארון יהוה ער הערב הוא וזקני
ישראל ויעלו עפר על ראשם •
ויאמר יהושע אהה ארני יהוה למה
העכרת העכיר את העם הזה את
הירדן לתת ארסנו כיד האמרי
להאכידנו ולו הואלנו ונשב כעכר
הירדן • כר ארני מה אמר אחרי אשר
הפך ישראל ערף לפני איכיו •
ויטמסו הכנעני וכל יסכי הארץ
ונכסכו עלינו והכריתו את שסכנו מן
הארץ ומה טעסה לסמך הגרל •
ויאמר יהוה אל יהושע
קס לך למת זה אתה נפל על פניך •
חטא ישראל וגס עכרו את כריתי
אשר עויתי אתם וגס לקחו מן החרס
וגס גככו וגס כסשו וגס שמו ככליהם
• ולא יכלו כני ישראל לקוס לפני
איביהם ערף יפנו לפני איביהם כי
היו לחרס לא אוסיף להיות עמכם
אס לא טסמירי החרס מקרסכם •

לקיס • אסססס ולא יכלו קיס • והנתן ואסססס עסויס • עפין עוריס כלס • וסלמסו אליך ולא יכלו לך •
ונתחיד לעס סוה • על כר אכרה ואעידה • לככח אכר יי רכני כביארעה • וס עגלך סכרת • נעו עוריס
כססות נגאלו כרס • כיס רכיס לא יכלו לככות •

קס לך כתיב עמר
לך מה סהספלל ל
לכניו והזכרת • רבר
אח עמרת לך כססס
נלא יכאת עמהס ואכי
אמרתי אסר יוציחס
ואסר יוציחס כי אחה
תכיא את בני ישראל
ואכניו יהיה עמך כי
הוא יעבור לפני העס
הזה והוא יסחיל אותס
אס תלך אחה לפניו
יכליחו וסס לאו לא י
יכליחו • רבר אחר
קוס לך כסכרן זאת
להס לא אמרתי לך ל
להקדיס סלל הסיר •
לכניס •

רלבג

והאסס ממנו הוא ככו
אכר מאכרי האיס
ההוא וכמו כסססלה
אכר מה מאכרי האר
חוק כו הארס ההוא
ככללו כן כסססס
אסס אחר מהקסן ה
ההוא יכוכו ככלל ס
הקסן וככאן הוטר
כל הססקות ולזה
תכא סכאסר כוה
הסס יתכרך ליהוטע
סיכא הסכסס הרלו
על הססס לא הסכיס
סיססס על יר יהוטע
זולת החוטא וככר
יחזק מה סאמרנו ס
סלא ססיסס על זה
מהסכסס כי אס סור
ההסססה הלהיית מה
סאמר ולא אוסיף ל
להיות עמכם אס לא
טסמירי החרס מ
מקרב • ויחס החטא
לכל יסר כסמריו חטא
ישראל מפני סוה ה
הקסן היה מתאחר
והנה כוה הסס יתכר
סחיקרו מן היה ה
החוטא כגורל ויחס
מספס הגורל לסס
יתכרך כסמרנו כחיק
יוטל את הגורל ומי
כל מספסו וידימה
סהיה הטלת זה ה
הגורל לפני יי כמו ה
העכין כהטלת הגורל
על חלוקת הארץ ככו
סכסר כוה הסכר •

להאכידנו
אורייתא
להסססרנו
ואסס
להסססר
ולאכר
ער סכסס •
ויססס
כרסן
ויאמר
אחת •

היה כל כך רע אכל כסססס כאליו חססס להססר מהסורא • וגס כססס • או אולי
הרניס ארס ככר וכיססס עכס או כעכר סססו לכסס סהרי כססס סכרס ממנו
יהוטע וסמר לו כני סיסס ככר לוי • וגס סמו ככליה • וכל זה להכחיס יויד ככו
סאמר והכס סמוסס • וככרס מה הס חסססה גס מלמר כעכר על ס חומסייתורה •

והנה הסכססו סיהיה זה העכס על פי הגורל לפי סהוא דססרל וסרה סהוא
האמת כעכסו ססס היה זה על פי ככר או סהיו כסלי ססרס וסמלי לא היו כריכס
לזה אכל יתכאר להס האיס כעכסו טעס זה • והנה יפול ספך מה כעכין הגורל
אך יתכס סכאמר כוכי מילכל מספסו והנה עכס מספסו הוא ככרי אלא סהייתר
זה הספך לא יקסה עס מה סהסרסו וססרסו כסכר מלי ככניססס אסר ככרי
סרור והגבלה ואלס כוה המקד לא יהיה זה הספך רססס כי ככר היתה הטלתו על יד ככר לפני יי כמו סזכרנו וסס כל זה הנה ראו סכססרל כהייתו מרס סאר הגורל •

קדש התקדשו. ענין זמון: אשר ילכדו יי. אמרו כי העביל לפני הארון והנלכר הוא שהיה הארון קולטו שלא היה יכול לזוז משם ועור אמרו כי העמיד כל הסבטים לפני האורים והתומים ואבני החושן היו כתובים בו שמות הסבטים ומי מאבנו כהה הוא הנלכר וכזה אבנו של יהודה ולרעת המעפחות והגברים עמו בקלפי על פי הגורל: יקרב למשפחות. פי לגברים ראשי משפחות: יקרב לבתי. לראשי בתי המשפחה: יקרב לגברים. לראשי הבית: ישרף באש אותו ואת כל אשר לו. לפי שער בחרם יחרם כל רכושם ונכסיו ונכסותיו הקטנים מהם בכלל ממונו הכל העצם ואם בנייהם היו גדולים הם בני עומם לפי שסראו ושתקו ועברו בחרם ואם לא היתה לו ואם היתה לו לא ידעה רבר כי העלים ממנה סהרי הטמין אותה תחת הקרקע ומה שאמר ישרף באש כמו מספרה העיר שהיתה חרם כן ישרף העוב על החרם וכל אשר לו שהוא חרם: ויקרב את משפחת יהודה. הקריב שבט יהודה לראשי משפחות וזכר משפחה במקום סגור וזכר למשפחה והכל לקר כי כן ררך המקרא: וילכר את משפחת הדרתי זה לבדו ולכר מן הקל בענין זה ושאר וילכר מן הפעל ופי וילכר הארון לבדו לגברי. לאכסם ראשי: בתי המשפחה: וילכר זבתי. שהיה ראש בית אב ויקרב ראשי הבית וילכר ענין ובי סיס נא כבוד לוי. טקס ממנו שיתורה על עונו לפני דברים האחר לכפרת עונו מזהא מיתנו כפרתו בהוראת עונו ומכאן למדו שכל המומתין מתורין ולמרוכי כפר עונו מדכתי יעכרך יי ביום הזה ביום הזה נעכר ולא לעולם הבא והשני כרי סידור בני ישראל בגורל או בקלפי הארון ויאמרו בראשיתו וכן אמרו רזל סאל עכס ליהושע יהושע בגורל אתה בא עלי אתה ואמר הכהן סגירולו הרור אס אימפיל ע עליכם על אחד מהם הוא נופל אמר לוייהושע לעכס בדיקה מתך אל תזכיר לעני על הגורלות כי עתה ארץ ישראל לחלק בגורל: וכזאת וכזאת עשיתי. פירושו לפיכך וארא כסלל ורזל

דרשו כי מעל עכס בשלמה חרמים פנים בימימם ואחר בימייהושע סאל כזאת וכזאת עשיתי והתורה עתה על שלשתן ויסאול בארבעה פלטה בימימם חרמו סל כנעני מלך עדר וחרמו סל סחיון וענן וחרמו סל מדין בבנעני סכתוב בו והחרמתי אחר פריהם ובמדין סכתוב הזהב הקרם לוי בסחיון וענן אף על פי סכתוב בו בזונו לבו אי אפשר סלא הקרסו מן השלל לוי ואמרו מפני מה לא נעכס בימי משה על טעבר בימימם מהם סלא אמרו סלא עכס על הסכתות ער סעברוי ישראל את הירדן פירוש לא עכס בגלוי סכאמר הסכתות לוי אלהים ומהם אמרו כי לא עכס על הסכתות לעולם סכאמר ער עולם ועכסו סעכס על על הסכתות בגלוי לפי סלא היו סכתות שהרי היו יורשים בו בזיו ובזותיו אדרת סנעיר: בגר חסוב סנעסע בגבל הקרא סנעיר ובכרא סכתוב אדרת סנעיר רבי חנינא בר רבי יוחנן אומר פרפרה בגללה ועוד ברברי רבותינו ול רב אמר איכטילא דמילתא וסמואל אומר סרבלא רכריפאה: האלהי

מיכול בענין ספק ולא מחלוקת והסכית כי איך להודאת פיו מכא בזה המעט כלל כמו שהסתר בפרישתו מן המעט ולזה ידמה סכבר היה זה הענין באופן סכברוהו רבותינו ול רוצה למר סכבר היה עכס ומספחתו מוזכר לעני על הגורל בזהו אמרים סלא יפילו הגורל על סני אכסי כריקים הזה יפול בלי ספק על אחר מהם עס היותו בלתי חסוט בזה ולסלק זה היתעומת והמחלוקת שהיה אפסר סיתחדם מזה התחכם יהושע להסתרל סוספר עכס זה וכאמר הורה זה הענין ספר סכבר סלא יהושע מלחכים וירדו האלהי וידה מהסזכר סכבר סלחם עס במרוצה כי יהושע היה ירא סימהרו אכסי מספחתו להותיא ממס זה לכסות קלון עכס: ויזיקום

לבתים: יס במספחה אחת הרבה בתי אבות: לגברים. לראשי גולגולות כל אכסי הבית יכאול לגורלי תוס' ישרף באש. האהל והמטלטלין: אותו ואת כל אשר לו: בדין המפורס למטה אותו והבמה בסקילה והזקף שהוא על באש מוכיח שהוא כפרד מחיותו. סכן מכינו מקראות סהטעם מחלקן כמו אחרי ררך מכאול הסמס סאחרי מופלג מדרך על ידי הטעם וכן פתרונו הנלכר בחרם ישרף באש הראוי ל לשרף כמו סמפורס למטה: אותו ואת כל אשר לו: בדין האמור למטה זה מקר קבר דומה לוכל מכה יבואי ונעבכור לא פירם מה יהיה לו וסכרי הימים פירם והיה לראש אף כאן לא פי מה יהיה באותו וכל אשר לו ולמטה פי: ויקרב את ישראל: לפני החסן מקום סהטעם כתובים: ומסר לו הקכה סימן סהטעם סחטא אבנו כהה וכהתה אבנוסל יהודה: ויקרב את משפחת יהודה: לגורל אחר קרב ראשי המשפחות אחר מכל המשפח והטילו גורל עלמי ופול ואחר כך על כל בתי אבות סל אותה משפחה ובא אדם אחר מכל בית אב לגורל ואחר כך באוכל אכסי א אותה הבית: סיס נא כבוד. התחיל להוציא לעני על הגורל אמר לו בגורל אתה בא עלי אתה ואלעזר הכהן גדולי הרור אתם ה הטל גורל על סכיסם ויפול על האחר אמר לו סיס נא כבוד כ בסקס ממך א תזכירא לעני על הגורלות עכס עתה הארץ לחלק: ועני עכס. ראה בני יהודה כאכסי למלחמ אמר מעט סאמות א אכי לבדי ואל ירגו במה אפס מישראל:

קס קדש את העם ואמרת התקדשו למחר כי בה אמר יהוה אלהי ישראל חרם בקרבך ישראל לא תוכל לקום לפני איבך עד הסיתכם החרם מקרבכם: ונקרבכם בבקר לשבטיכם והיה השבט אשר ילכדנו יהוה יקרב למשפחות והמשפחה אשר ילכדה יהוה תקרב לבתים והבית אשר ילכדנו יהוה יקרב לגברים: והיה הנלכד בחרם ישרף באש אותו ואת כל אשר לו כי עבר את ברית יהוה וקי עשה נבלה בישראל: וישכם יהושע בבקר ויקרב את ישראל לשבטיו וילכד שבט יהודה: ויקרב את משפחת יהודה וילכד את משפחת הורתי ויקרב את משפחת הורתי לגברים וילכד זבתי: ויקרב את ביתו לגברים וילכד עכס כן כרמי כן זבתי כן זרח למטה יהודה: ויאמר יהושע אל עכס בני שים נא כבוד ליהוה אלהי ישראל ותן לו תורה והגד נא לי מה עשית אל תכחך ממני: ויען עכס את יהושע ויאמר אמנה אנכי סטאתי ליהוה אלהי ישראל וכזאת ארע עשיתי: ואראה בשלל אדרת שנער אחת טוכה ומאתים שקלים כסף ולשון זהב אחד חמשים שקלים

קס קדש את העם ואמרת התקדשו למחר כי בה אמר יהוה אלהי ישראל חרם בקרבך ישראל לא תוכל לקום לפני איבך עד הסיתכם החרם מקרבכם: ונקרבכם בבקר לשבטיכם והיה השבט אשר ילכדנו יהוה יקרב למשפחות והמשפחה אשר ילכדה יהוה תקרב לבתים והבית אשר ילכדנו יהוה יקרב לגברים: והיה הנלכד בחרם ישרף באש אותו ואת כל אשר לו כי עבר את ברית יהוה וקי עשה נבלה בישראל: וישכם יהושע בבקר ויקרב את ישראל לשבטיו וילכד שבט יהודה: ויקרב את משפחת יהודה וילכד את משפחת הורתי ויקרב את משפחת הורתי לגברים וילכד זבתי: ויקרב את ביתו לגברים וילכד עכס כן כרמי כן זבתי כן זרח למטה יהודה: ויאמר יהושע אל עכס בני שים נא כבוד ליהוה אלהי ישראל ותן לו תורה והגד נא לי מה עשית אל תכחך ממני: ויען עכס את יהושע ויאמר אמנה אנכי סטאתי ליהוה אלהי ישראל וכזאת ארע עשיתי: ואראה בשלל אדרת שנער אחת טוכה ומאתים שקלים כסף ולשון זהב אחד חמשים שקלים ולשון עלגים חסוד לדבר צחות. ולשון תהפוכות. ולשון חכמים מרפא. וללכדים ספר ולשון כשדים: בזאת וכזאת עשיתי: גם בחרמים אחרים בימי משה על והחרמתי את עדיהם: וארא בשלל. התבוננתי במה סכתוב בתורה ואכלת את שלל אויבך: אדרת סנעיר. איכטילא דמילת בגלי תרגום סכל מלך סלא קנה לופלטיך בארץ ישראל לא סתקרה דעתו במלכותו סכאמר ואתן לו את ארץ חמרת צבי צבאות גם והיה למלך בגל פלטיך ביריחו וכסיהי בא לכאן לוכס אותה ויחזו

בזאת וכזאת עשיתי: גם בחרמים אחרים בימי משה על והחרמתי את עדיהם: וארא בשלל. התבוננתי במה סכתוב בתורה ואכלת את שלל אויבך: אדרת סנעיר. איכטילא דמילת בגלי תרגום סכל מלך סלא קנה לופלטיך בארץ ישראל לא סתקרה דעתו במלכותו סכאמר ואתן לו את ארץ חמרת צבי צבאות גם והיה למלך בגל פלטיך ביריחו וכסיהי בא לכאן לוכס אותה ויחזו

רלבג

והנה היתה מצות העם ית מהנלכר בחרם ישרף באש כי הוא ברור אכל העם ית סלא יפול הגורל כי אס על החוטא ועס כל זה מכאסו סהתחכם יהושע אל סידרה עכס זה קודם ספסולאותו בזה המספט ואי אפשר סכאמר סכבר עס זה יהושע כרי סיוכל לספטו בדין ומפני סלא היו עס עדים רצה סתיהי עס הודאת פיו וזה לסתי סבות הא סתה סהטעם ודישעו בזה האופן מהסם ית הוא ממה סלא אפשר וזה ידמה סכבר היה זה הענין באופן סכברוהו רבותינו ול רוצה למר סכבר היה עכס ומספחתו מוזכר לעני על הגורל בזהו אמרים סלא יפילו הגורל על סני אכסי כריקים הזה יפול בלי ספק על אחר מהם עס היותו בלתי חסוט בזה ולסלק זה היתעומת והמחלוקת שהיה אפסר סיתחדם מזה התחכם יהושע להסתרל סוספר עכס זה וכאמר הורה זה הענין ספר סכבר סלא יהושע מלחכים וירדו האלהי וידה מהסזכר סכבר סלחם עס במרוצה כי יהושע היה ירא סימהרו אכסי מספחתו להותיא ממס זה לכסות קלון עכס: ויזיקום

האהלה. בפתי דיעות כמנו והחציו הערכך והדומים לו: תזהיה. תחת האדרתו ודוכו האהלה. טעם וירצו לשמחה סגולה עון החרס על מיהיה וישראל מקיים ורבי שמואל כתב טעם ודוכו שלא יקראו שבת יהודה ויטלו מס כרי להבחים הגורל: טעם. האדרת: לשון הזהב. ר"ל שבוזהב שרמה ללסון: ויזיקוס לפכיה. ועמידוס לפכיה כרי

כתבטאים

תעם אנשי העיר לפי סכנה היה
ההס" לא יעשה מוכתללא כורך

וְכָל עַם
אֵין יֵדְעָה
סֵלֶךְ לַגִּבּוֹרִים
וּבְרִים חֲלָכָה
וְחֶזֶק גִּבּוֹרִים

ויצקום לפכו' .

פרטם בו ויעמידום
מעבתי מכזקי ארץ ו
ואפסר עמד סויהיה
מעבתי יפיקה והרכון
בזה שלטון הזהבהיה
טמון תוך האדרת ו
והכסף היה תחתיה
והיו בו מאתי סקלים
וכמהבואו זה לאהו
וישראל הזה כפט א
אותם עס כרי סדאה
לעין סהיו עס אלה ה
הדברי סהורה עין
ויקח את עבן הזה
יסקמ מספק למה כ
כעסו בניו ובנותיו
והם לא חטאו בזה
וירמה אם בשאמר
סכבר היו קטנים והיו
בזה במסכת קטניו
סצוה הסם שיאבו
או שאמר שלא הובאו
עם בניו ובנותיו ל
להמיתם אבל לראות
המשפט כרי עיסרו
סכמו זה הפועל ה
המבול לא יעשו וממה
סורה על זה סכבר
אמר אחר זה וירמו
חותו בני ישראל אכן
ויקמו עליו כל אבבים
גדול להורו שלא מת
עם אדם וולתי ומס
ויערבו אותם כאט ו
ויסקלו אותם באבבים
סב אל הבעלי חיים
סהם סורו וחמורו ו
וכאט וספר סערפוס
באט אחר ססקלו א
אותם באבבי ולא כלל
יחד סקילת הבעלי ה
חיים עם סקילת עב
סהוא מבוחר שלא

יכולו יחד בזה הענין האדם והבעלי חיים והנה זכר שאחר זה טבה ההסמכה האלהית על ישראל וזהו השם יתב' שישמו מלחמה בתחבולות עם אנשי העיר לפי טבעו היה אדם לחסר ימי' בזה האופן בזולת עשיית מופת אחר כ"הם יקבצו לזאת מהעיר לרדוף אחרי בני ישראל לפי שבפעם הראשונה כחוס והנה ה"ס' לא יעשה מופת ללא צורך

אז יבנה. אז כעצרו ישראל את הירדן ואח מוקדם ומאוחר בתורה כי כן כתוב בספר תורת משה והיה ביום אשר תעברו את הירדן וגו' והקמות לך אבנים גדולות וסדת אותם בסיד ובבית עם מזבח וגו' ואז הותרו הבמות כל זמן שהיו בגלגל וכך אמרו רבותינו ז"ל ביום עברו את הירדן וכו' להר גריזים ולהר עיבל והביאו את האבנים וסדו בסיד וכתבו עליהם את כל דברי התורה וכו' מזבח והעלו עליו שלמים ואכלו ושתו ושמחו וברכו והקלו את האבנים ולכו ואמרו אח הבמה כתרתי אלא על ידי כביא סגמאר אז יבנה יהושע ומלתי יבנה עתה במקום עבר ויבא זה עם קשר מלת אז בהרבה מקומות כמו אז יסיר ישראל אז יבדיל משה אז ידבר יהושע אז יבנה סלמה אז תבא אז יקהל סלמה

רשי

אז יבנה וגו'. פרסה
זו כתובה מוקדם ו
ומאוחר ממנו מעברו
את הירדן עשה כן:
ויכתו סם על האבנים.
הן הן האבנים ה
האמור' למעלה לאח'
מעשה זה קיפולו ה
הסיד מעלה והביאו
הגלגל. לברך את
העם בראשונה.
להקדים ברכו לקלל
ברוך האים אשר לא
עשה פסל ומסכה:
ועשו

רלבג

והמחלוקת ואף על פי
סבדר היה איסור לו
להטלים מצות השם
ית' בזולת הוראת פיו
כי לא היה יכולת לאח'
מכני ישראל למרות את
פי הכובא כמו שאמרו
איוכל איס אמר ימרה
את פיק וגו' ולזאת
הסבה כזה יהושע גם
כן למלאכיו סידונו ל
לאהל עבד כרי ס
סימכאו מה מהורה

בספר תורת משה ג' דסמכי בקריאה וסם כאשר צוה משה עבד יי' יהושע. וחוקתם מאד לשמר ולעשות את. ואת בני הבנים לא הבית דסלבים: עליהן בקריאה וסם ותנו בהן אש ושימו עליהן. וכתבת עליהן כל דברי. כאשר צוה משה עבד יי' יהושע. ורגבו עליהן אבן. והתנבאות מלכהן. אשר קנייהן

אז יבנה יהושע מזבח ליהוה אלהי ישראל בהר עיבל: כאשר צוה משה עבד יהוה את בני ישראל בכתוב בספר תורת משה מזבח אבנים שלמות אשר לא הניף עליהן בחל ויעלו עליו עלות ליהוה ויזבחו שלמים: ויכתב שם על האבנים את משנה תורת משה אשר כתב לפני בני ישראל: וכל ישראל וקניו ושטרים ושפטיו עמרים מורה ומורה לארון נגר הבחנים הלויים נשאי ארון ברית יהוה בגל באורח חציו אל מול הר גריזים והחציו אל מול הר עיבל כאשר צוה משה עבד יהוה לברך את העם ישראל בראשונה: ואחר כך קרא את כל דברי התורה הברכה והקללה בכל הברכות בספר התורה:

ככין בנא יהושע מרבית קום יי' ל' דכח'
אלהא דישאל כטורא דעיל'
כמא דפקיד משה עבדא ריי' ית בני יר' כפיס'
ישאל כמא דכתיב בספר אורית' ד' דכח'
דמשה מרבית אבנין שלמין ודלא:
איתרם עליהן ברזל וקסיו ואסיו:
עלוי עליהן קדם יי' ונגיסו ניקסת קודשין:
וכתב תמן על אבניא ית פתשגן אוריתא דמשה דכתב י'
קדם בני ישראל: וכל ישראל וסכוהו וסרכוהו ורינוהו קיימין ז'
סכא ומיכא לארזא קדם כתניא י' דכח'
ליוא נטלי ארזא דקיימא דיו ז'
בגיוורא כניצבא פלגיוהו לקבל ז'
טורא דגריזין ופלגיוהו לקבל ז'
טורא רעיל כמא דפקיד משה ז'
עבדא ריי' לכדכאית עמא ישראל ז' ט'
בקדמיתא: וכתב כן קרא יתפל ז' דכח'
פתגמי אוריתא. כרךן ולשין ז' דכח'
ככל דכתיב בספרא דאוריתא:

יהרגו. ותלכנה שתייהן עד באנה בית לחם. וכל ואת שחיהבליית וכל תבליית דבגו: משנה ד' קביצין וסם וזה כשכתו על כסא. ויבנה שם על האבנים את יהרג זכרי גבור דה. ושלכתי ראשנה משנה עונם ידמיה: הברכה הלויים ז' וסם נבסר בסדר שפטם: לברך ט' וסם נבסר בסדר בלק:

בקללה ארוך האים אשר עשה פסל וגו' ואלו ואלו צונקין אמן עד שגמרין כסדר הזה ברכות וקללות כך קדמו רבותינו ז"ל והקשו ואמרו איך אנו אומרים כי הלוים היו למטה והלא לוי למעלה שהרי היה הוא אחר מן העשרה שבטים שהיו בהר גריזים ופירשו כי זקני כהונה ולויה למטה והשאר למעלה ומהם אמרו כל הראוי לשרות למטה והשאר למעלה: והחזית. כמו האלהי העדכך והדומים להם סבאו בסני ידעיות ורבותינו ז"ל דרשו בו כי לא הא למעט כי מעט היו במספר החזי של הר עיבל מהחזי של הר גריזים ואף על פי שלוי למטה מפני שהיה יוסף עימהם שאמר בהם ואכניעם רבנו ומה שאמר אל מול הר גריזים אל מול הר עיבל שלא עמד על ההר אלא בסיפוע ההר ובהר גריזים ובהר עיבל יש מחלוקת ברברי רבותינו: ז"ל הלא המה בעבר הירדן מעבר הירדן ואילו דברי רבי יהודה אחרי רדק מבוא השמש מקום שהחמה זורחת אצל לוי מורה ונאמ' להלן ויעבור אברהם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה מה אן מורה האמור להלן שכם אף אלון מורה האמור כאן שכם וזהו הר גריזים והר עיבל שבין הכותיים ראליעזר אומר לא זה הוא הר גריזים והר עיבל שבין הכותיים הלא המה בעבר הירדן סמוך לירדן רדק מבוא השמש מקום שהחמה שוקעת בארץ הכנעני והלא אינה אלא ארץ חוי היושב בצרעה והלא בין הרים וגבעות הן יושבין מול הגלגל והלא לא ראו את הגלגל ובירושל' לדברי' לא עמד מהו הר גריז' והר עיבל ב' גבעות עשו לאחר קראו הר גריז' ולאחר קראו הר עיבל: ואחרי כן. הברכה הקללה. הוא שאמרו ברוך האים ארוך האים אופי והיה אם שמוע תשמע והיה אם לא תשמע:

וזהו יתפרסם זה לישראל ולזאת הסבה הציקום ופזרום לפניו כרי סיתפרסם לכלם סבדר היה מבואר במה שהביאו מלאכי יהושע אותם הדברי' מהורה עכ"ז: והוא בתורות והוא שראוי לכל מסתירל בעשיית פועל מה שלא יקצר מהמכאף הסבו המביאות התכלית אשר יכוין ומלהטבית כל הסבות המונעות התכלית ההוא ולזאת הסבה תמצא פסוקי ענין יהושע במלחמה עם יוסבי העי בכל אלו התחבולות הנפלאות וזה סבדר היו ישראל הנראים למלך העי בעמק ולזה יבטחו יוסבי העי לזאת עליהם במלחמה כי הם היו בחולמה בתכלית לפי המקור ההוא שהיו בו דל מפני היותם בעמק עם סבדר חזק לבם עוד מפני היות זה בכמה המועד והמקום שהיו ישראל נכפים לפני יוסבי העי בפעם הראשונה וחזק לבם גם כן לדרוך כלם אחריהם באופן שהניחו העיר פתוחה כי הם ראו את כלם נסים דרך המדבר והם לא ידעו שיהיה קצת החיל מאחריהם ובה נסלם להם בקלות הכנס האורב בעיר והנית העיר באש והוא הקלמלך בענין החרמתם כי בראשם עשן העיר נבהלו מפני מות טפס ונסייהם ואבדו קניניהם וסדר זה להם רלתי ההסתדלות בענין מלחמת סיתנהגו בה באופן ראו וזהו מתוככם בקלות ולזאת הסבה בעינה תלו מלך העי והקיימו עליו אבנים גדול לירא הנמארים: קיד' והוא בדעת הוא שהשם ית' לא יסבה טבע המכאיו ומנהגו לעסא מופת אם לא יביאו לזה הכרחמה ולזה תמצא כי מפני שהיה אפשר החרמת יוסבי העי בקלות בכמו אלו התחבולות מצד מה סקרה במלחמה הראשונה שהיו ישראל נכפים לפנייהם הנה לא הסכים השם ית' שיעשה זה בדרך מופת: אז יבנה יהושע מזבח ליי' עד והארץ שקטה ממלחמ'. זכר סבדר בנה יהושע מזבח ליי' אלהי ישראל בהר עיבל: כאשר צוה משה וגו' אבנים שלמות אשר לא הניף עליהן ברוך לא רסות עם סבדר באש המצוה בבניית המזבח בהר עיבל וזכר שכתב סם על אבני המזבח פתשגן תורת משה אשר כתבה לפני בני ישראל והנה כבר כתבאר בתורה סבדר סרו אותם בסיד כרי סיתכתבם כתבמבואר ואחשוב שמה שכתב סם הוא זאת הברכה והקללה אשר קראו בזה המקום ככתו בתור' משה וזהו מ'ס סבדר קרא סם את כל דברי התורה והקללה וזה לאות שמה שכתב סם כל התורה הנה אין זה זר מאד כל סכן אם היה המזבח גדול וגבוה ובכלל הנה אם היה גדול מזבח בית ב' לפי מה שספרו ממנו רבותינו ז"ל היה מכול זה בכתובה בינונית והנה זה הוא הכראה בעיני' ל' שמה שכתב סם כלל התורה ואי אפשר שאמר שיהיה מסכה תורת משה רמז לעשר הדברות ש' מאמר שלא כתב סם כי אם עשרת הדברים וזה מהו זכר סבדר כתבם משה לפני בני ישראל ומה שכתב סם משה לפני בני ישראל היה כלל הקורה לא עשר הדברים לבר וקצת המפרשים אמרו סבדר כתבם רמזים קברים מת'י' מכות כמו הענין באזהרות אשר כהגיו לקראם בחג הסוכות ש'ס בהם רמזים קברים מת'י' מכות וזה רחוק בעיני סבדר זכר בתורה וכתבת על האבני' את כל דברי התורה הזאת באר היטב וזה מורה שמה שכתב בתורה היה מבואר באופן פלס. והנה זכר עשנו סם כמו סכנה משה מענין הברכה והקללה לא נפל דבר ממה סכזכר מזה בפרשת כי תבא.

ועשונם המה בערמה כמו שאמור בענין ועשונם הם בערמה כמו שעשו בני
 עקב במרמה לסכם בן חמור שהיה חוי ויטבי גבעון מן החוי היו כמו שאמור
 בענין: ויטבירו. עשו עמם כהולכים בשליחות לשון וזכר בגוים מלח וכל תיבה
 שתחת יסורה צרי כשהיא מתפעלת בלשון מתפעל או מתפעל בזה ט"ת בתוכה

וחולקת את אמותיהם
 פריה התיבה כמומה
 כצדק מגזרת דרק
 שאול כצדק וכן
 גישמיה יטבע מגל
 צבע: פקיס בליס
 סיהו נראים כבאים
 מארץ רחוקה:
 מחזורים: לשון
 מבוקצים לשון ארמי
 צריח רחוקו דמברי
 זיקו: נקודו: ארטיץ
 בלעז לשון מוקד וכן
 תרגמו וינתן כסנן:
 אולי נקריב אתה יוטב
 סמא מיוטב הארץ
 ארסו: הצטוירכו

תחכום
 סיון תכס
 קרית ואלים
 אף אף
 הצהוב
 סיון רהב
 למלכיה

רלבג

עוד זכר כי כאשר
 עשו כל המלכא אשר
 בעבר הירדן מה
 עשה יהושע וישראל
 ליריחו ולע התחכמו
 ולקחו עצה בזה
 להתחבר יחד כרי
 סיעורו קצתם לקצתם
 ולא יבזזו אחד אחר
 כמו שהביע הכיכוח
 ליריחו ולעממם
 היותם יחדים והנה
 זאת היתה העצה
 סלקה בזה אלה המלכא
 והתחכמו בה: וזכר
 עם זה שזכר גבעון
 עשו גם המה בערמה
 לקחת עצה שלא יגיע
 נזק מפני בני ישראל
 וזה אמרו גם הם כי

הראשונים עשו מה שעשו לקחת על זה עצה שלא יחרימו ישראל ואילו לקחו עצה
 אחרת והערימו בזה האופן שזכר: ויטבירו. הוא מענין צד כאמור לשלוחו והטעם
 שהם הראו עצמם כאילו הם פלוחים באים ממרחק: נקודים. הוא הפת היבט
 שממקד מצד יבסול פירודין דקים: מארץ רחוקה באנו. יתכן שמתפרסם להם
 מה שצותה התורה לישראל שלא יחיו כל נשמה מהערים הקרובות אליהם אם לא
 יסכימו להשלים עמם וכבר שלח אלה יהושע בכללות דל לא המקומות הקרובים
 וקרא להם לשלום ולא השלימו ולזה היה מחוייב שלא יחיה מהם כל נשמה כמו
 שזכר בפרשת פנחס ואמנם אמר לו שכבר שלח יהושע לקרוא לשלום לכל
 מקומות הגוים האלה כי היה מחוייב להם לקרוא לשלום אלכל עיר ועיר קודם
 שיבאו להלחם כמו שזכר בפרשה וכבר זכר במקומות שכבר עשה יהושע ככל
 אשר צוה י' אתמשה ולזה יחוייב שכבר שלח זה יהושע לאלו המקומות
 קודם שיבאים להלחם עמם כמו שזכר בנביאנו ולזה הערימו כשאמרו שהם
 באו מארץ רחוקה ועשו עמם עברים לישראל והיה מחוייב לפי משפט התורה
 שיקבלו בבדידותם להם למס ועבדם ויעש להם יהושע שלום ויכרות להם
 ברית לחיותם וכשבעו להם לחיותם וכשבעו להם כשיא העדה והנה היתה קצת
 טעות ישראל וכפלם בזה הענין כי לא שאלו את פי י' עש היות אכלם יהושע
 שהיה

מ'קראת אלה לשלום ואפי' טבע אומות בכלל חוץ מעמון ומואב שכל לא תרחש שלוםם וטובתם א"כ אחר שהשלימו ויטבי גבעון למה היו הדג' אותם בני ישראל לולי הטבעות
 לפי שהטעם אותם וכרתו להם ברית בטעות והיה ברח להרגם אם לא היה ברח חלול השם מפני הטבעה כי אע"פ שהיתה הטבעה בטעם אם לא יקיימום היה ברח חלול

לא היה דבר. כדאיה מהפס' כי אחר שקראו הלוים הצרכה והקללה פתח יהושע
 וקרא באזניהם כל המצות מצות עשה ומצות לא תעשה: והגר ההלך בקרבם
 כמו שכתב בתורה בפרשת הקהל ונרץ אשר בצעריך. ואמ' ההלך שהיו מתעוררין
 מן האומות בכל מקשהם מפני הנפלאות אשר היו עומעים ורואים: פה אחר.

בהסכמה אחת ועצה אחת ועל
 הדרך הזה ת' סיעא חרא ולא
 פירט הקבוצ הזה עד שספר
 מעשה יוטבי גבעון כי בעבדם
 התקבצו כמו שמספר למטה:
 גם המה. דרשו בולרבות על
 בני יעקב שבו להם במרמה
 כמו שאול במרמה וידברוהם
 היו חויים לפרש גם לרבות על
 בני יריחו ועי' כי הם עשו עש בני
 ישראל להשמר מהם כמו שאמר
 ויריחו סוערת ומסוגר או להלחם
 עמם כמו עי' והם עשו גם הם
 כן אבל בערמה באו אליהם ל
 להשלים עמם. ויש לפרש עוד
 גם לרבות על ערמת ישראל לפי
 מחשבת החוי כי הם חשבו כי
 בערמה הכו ישראל יריחו ועי'
 ששלחו להם להשלים כדי שלא
 יטמרו מהם ואחר כך הכוס
 והם באו להם בערמה אף על פי
 שהם בעצמם ידעו כי קופס ל
 לגלו להם ערמתם חשבואחרי
 סיכרתו לנו ברית לא יעברו על
 בריתם אף על פי שיתגלה להם
 הערמה אחר כך: ויטבירו. עשו
 עצמם צירים ומלאכים באים
 מארץ רחוקה ומן התמה
 שתרגם אותו וינתן כמו בלית
 איחורו מן בזה שתרצמו וזרלי.
 נקודי. ת' כסנן ודברי רבותיו
 זל פת הבאה בכסנין והוא פת
 עושי אותו כעכסן יבסן וכוססן
 אותו בבית המסע ועוד מפרטי
 אותו מענין נקוד וטלוא כלומר
 משופשם היה והלחם המשיפס
 הוא נקודי כי בלחם המשיפס
 ארום וירוק ושחור נקודי נקודי:
 ויאמרו. כן כתיב וקרי ויאמר
 והכתוב על הפרט והקרי על ה
 הכלל כמו שאמר אים ישראל:
 אל החוי. מבשחוי היו גבעון
 והערים הסמוכות להם שהיו

לא היתה רכר מכל אשר צוה משה
 אשר לא קרא יהושע נגר כל קהל
 ישראל והנשים והטף והגר ההלך
 בקרבם:
 ויהי בשמע כל המלכים אשר בעבר
 הירדן כהר ובשפלה ובכל חוף הים
 הגדול אל מול הלכנון החת והאמרי
 הכנעני הפרזי החוי והיבוסני
 ויתקבצו יחדו להלחם עם יהושע
 ועם ישראל פה אחר:
 וישבי גבעון שמעו את אשר עשה
 יהושע ליריחו ולע: ויעשו גם המה
 בערמה וילכו ויצטירו ויקחו שקים
 בליים לחמוריהם ונארות יין בליים
 ומבקעים ומעדרים: ונעלות בלות
 ומטלאות כרגליהם ושלמות בלות
 עליהם וכל לחם צידם יבש היה
 נקרים: וילכו אל יהושע אל
 המחנה הגלגל ויאמרו אליו ואל
 איש ישראל מארץ רחוקה באנו
 ועתה כרתו לנו ברית: ויאמרו
 איש ישראל אל ההוי אולי בקרב
 אתה יושב ואיך אכרות לך ברית:

ל להתי

ל מלכאים

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

ל ל

השם

אחיז ויהיו חוטבי עצים ושואבי מים לכל חשדה. זה מקרא קצר כי הנפחים אמרי
חיו ויהיו חוטבי עצים ושואבי מים והמקרא אחר דרך קצרה ואמר ויהיו כפתח
הוא לשון עבר ויהיו כאמר דברו להם הנפחים וזה מעיד כי כן אמרו להם הנפחים
ומה שאמרו להם לכל חשדה ויהושע אמר להם לכת חלוקה בארץ ויהיו חוטבי עצים ושואבי
מים לבית להם בגלגל וכל חשדה
וכן אמר אל המקום אשר יבחר
ואמר ויהיו חוטבי עצים ושואבי מים
גזר עליהם שלא יבאו בקהל
בלומד שלא יתחתנו ישראל כהם
ותלה אסור כזמן שבי המקדש
קיים שהרי אמר לבית להם משמע
כל זמן שהיו חוטבי עצים ושואבי
מים לבית חלוקה וזהו כל זמן
מסתמך המקרא קיים בארץ וזהו
עליהם לעולם וכן כתוב בספר
עזרא וזן הכתובים שנתן דוד
והשרים לעבודת הלויים ונעשה
את הדבר הזה. בצרי שלא
במכה ובכר בתבן הדומים
להם בספר מכלל. וענין הכנע
בדרך קל וכפוא הכנע הדאש
י ארבי דרך. כל מלכי ירושלים
היו נקראים בזמן ההוא מלכי
דרך או ארבי דרך כמו שאמר
ומלכי דרך מלך שלם הוא
ירושלים כמו שכתוב ויהי שלם
סכו ונקראו כן בעבור ירושלים
שהוא מקום דרך. אז

יבאו ובנו בזה. הקרובים
והרחוקים רבגלה. רחוק איש
באדו דעזרא. ארורים אתם ולא
וסים ועתה ארורים אתם ולא
יכרת. ואם בני אדם ארורים
הם כי גרשנו. גער ודל ארורים
והשמיד ד' וסמ' נכסר בסדר
תבא. את כל יושבי הארץ ד'
דסמ' בקריא וסמ' והורשת את
יושב הארץ ויהושע. והשמיד
את כל יושבי הארץ. וזני מסלא
את כל יושבי הארץ. כי בלה אך
נבחה יעשה רצפי יולחבב ב'
וסי ויחנן יהושע ביום הוא חטבי
ולמזבח הקשרת. יבחר ה' קמצי
בקריא וסמ' שלש פעמי בשנה
יראה כל זמור. בבוא כל ישר
לראת את פני. ולמזבח י' עד
היום ויהושע. הבסכן תרומה
עץ לא ידקב' מ זה האיש ירא
וסמ' שזוהם. גברים חס'
וסמ' וכל אנשי גברים. קשת
גברים חתים. איך נפל גברים.
אהח ידעת את אכד. ודובגבר.
בוסים. עיר גברים עליה חבס.
ששים גברים סמ'. ואספן
יב בקריא וסמ' נכסר בסדר כי
השאי

יחיו ויהיו חוטבי עצים ושואבי מים לכל חשדה. זה מקרא קצר כי הנפחים אמרי
חיו ויהיו חוטבי עצים ושואבי מים והמקרא אחר דרך קצרה ואמר ויהיו כפתח
הוא לשון עבר ויהיו כאמר דברו להם הנפחים וזה מעיד כי כן אמרו להם הנפחים
ומה שאמרו להם לכל חשדה ויהושע אמר להם לכת חלוקה בארץ ויהיו חוטבי עצים ושואבי
מים לבית להם בגלגל וכל חשדה
וכן אמר אל המקום אשר יבחר
ואמר ויהיו חוטבי עצים ושואבי מים
גזר עליהם שלא יבאו בקהל
בלומד שלא יתחתנו ישראל כהם
ותלה אסור כזמן שבי המקדש
קיים שהרי אמר לבית להם משמע
כל זמן שהיו חוטבי עצים ושואבי
מים לבית חלוקה וזהו כל זמן
מסתמך המקרא קיים בארץ וזהו
עליהם לעולם וכן כתוב בספר
עזרא וזן הכתובים שנתן דוד
והשרים לעבודת הלויים ונעשה
את הדבר הזה. בצרי שלא
במכה ובכר בתבן הדומים
להם בספר מכלל. וענין הכנע
בדרך קל וכפוא הכנע הדאש
י ארבי דרך. כל מלכי ירושלים
היו נקראים בזמן ההוא מלכי
דרך או ארבי דרך כמו שאמר
ומלכי דרך מלך שלם הוא
ירושלים כמו שכתוב ויהי שלם
סכו ונקראו כן בעבור ירושלים
שהוא מקום דרך. אז

ויהיו חוטבי עצים ושואבי מים לכל חשדה. זה מקרא קצר כי הנפחים אמרי
חיו ויהיו חוטבי עצים ושואבי מים והמקרא אחר דרך קצרה ואמר ויהיו כפתח
הוא לשון עבר ויהיו כאמר דברו להם הנפחים וזה מעיד כי כן אמרו להם הנפחים
ומה שאמרו להם לכל חשדה ויהושע אמר להם לכת חלוקה בארץ ויהיו חוטבי עצים ושואבי
מים לבית להם בגלגל וכל חשדה
וכן אמר אל המקום אשר יבחר
ואמר ויהיו חוטבי עצים ושואבי מים
גזר עליהם שלא יבאו בקהל
בלומד שלא יתחתנו ישראל כהם
ותלה אסור כזמן שבי המקדש
קיים שהרי אמר לבית להם משמע
כל זמן שהיו חוטבי עצים ושואבי
מים לבית חלוקה וזהו כל זמן
מסתמך המקרא קיים בארץ וזהו
עליהם לעולם וכן כתוב בספר
עזרא וזן הכתובים שנתן דוד
והשרים לעבודת הלויים ונעשה
את הדבר הזה. בצרי שלא
במכה ובכר בתבן הדומים
להם בספר מכלל. וענין הכנע
בדרך קל וכפוא הכנע הדאש
י ארבי דרך. כל מלכי ירושלים
היו נקראים בזמן ההוא מלכי
דרך או ארבי דרך כמו שאמר
ומלכי דרך מלך שלם הוא
ירושלים כמו שכתוב ויהי שלם
סכו ונקראו כן בעבור ירושלים
שהוא מקום דרך. אז

אחיז ויהיו חוטבי עצים ושואבי מים לכל חשדה. זה מקרא קצר כי הנפחים אמרי
חיו ויהיו חוטבי עצים ושואבי מים והמקרא אחר דרך קצרה ואמר ויהיו כפתח
הוא לשון עבר ויהיו כאמר דברו להם הנפחים וזה מעיד כי כן אמרו להם הנפחים
ומה שאמרו להם לכל חשדה ויהושע אמר להם לכת חלוקה בארץ ויהיו חוטבי עצים ושואבי
מים לבית להם בגלגל וכל חשדה
וכן אמר אל המקום אשר יבחר
ואמר ויהיו חוטבי עצים ושואבי מים
גזר עליהם שלא יבאו בקהל
בלומד שלא יתחתנו ישראל כהם
ותלה אסור כזמן שבי המקדש
קיים שהרי אמר לבית להם משמע
כל זמן שהיו חוטבי עצים ושואבי
מים לבית חלוקה וזהו כל זמן
מסתמך המקרא קיים בארץ וזהו
עליהם לעולם וכן כתוב בספר
עזרא וזן הכתובים שנתן דוד
והשרים לעבודת הלויים ונעשה
את הדבר הזה. בצרי שלא
במכה ובכר בתבן הדומים
להם בספר מכלל. וענין הכנע
בדרך קל וכפוא הכנע הדאש
י ארבי דרך. כל מלכי ירושלים
היו נקראים בזמן ההוא מלכי
דרך או ארבי דרך כמו שאמר
ומלכי דרך מלך שלם הוא
ירושלים כמו שכתוב ויהי שלם
סכו ונקראו כן בעבור ירושלים
שהוא מקום דרך. אז

יחיו ויהיו חוטבי עצים ושואבי מים לכל חשדה. זה מקרא קצר כי הנפחים אמרי
חיו ויהיו חוטבי עצים ושואבי מים והמקרא אחר דרך קצרה ואמר ויהיו כפתח
הוא לשון עבר ויהיו כאמר דברו להם הנפחים וזה מעיד כי כן אמרו להם הנפחים
ומה שאמרו להם לכל חשדה ויהושע אמר להם לכת חלוקה בארץ ויהיו חוטבי עצים ושואבי
מים לבית להם בגלגל וכל חשדה
וכן אמר אל המקום אשר יבחר
ואמר ויהיו חוטבי עצים ושואבי מים
גזר עליהם שלא יבאו בקהל
בלומד שלא יתחתנו ישראל כהם
ותלה אסור כזמן שבי המקדש
קיים שהרי אמר לבית להם משמע
כל זמן שהיו חוטבי עצים ושואבי
מים לבית חלוקה וזהו כל זמן
מסתמך המקרא קיים בארץ וזהו
עליהם לעולם וכן כתוב בספר
עזרא וזן הכתובים שנתן דוד
והשרים לעבודת הלויים ונעשה
את הדבר הזה. בצרי שלא
במכה ובכר בתבן הדומים
להם בספר מכלל. וענין הכנע
בדרך קל וכפוא הכנע הדאש
י ארבי דרך. כל מלכי ירושלים
היו נקראים בזמן ההוא מלכי
דרך או ארבי דרך כמו שאמר
ומלכי דרך מלך שלם הוא
ירושלים כמו שכתוב ויהי שלם
סכו ונקראו כן בעבור ירושלים
שהוא מקום דרך. אז

ויהיו
כפתח
ויהיו

אז ידבר יהושע, יתבצע שבת יהושע ויתכן כי אחר התפלה הייתה השירה והסירה
לא הזכיר או השירה היא וידום השמע והתפלה היא ויאמר לעמי ישראל שמע
בבבוע דום וכן וזכר אתה ברעם זו השירה במען עשר סירות ולסוף ידבר מורה
על סירה לא עלתפלה כמו וידבר דור לוי את רבי השירה: ויאמר תתפלתו לעמי

ישראל שמעם בגבעון רוח • פלומר
הפלא הזה יראה היום לעיני
ישראל או לעיני ישראל רחוק עם
ויאמר פלומר התפלת הזאת א
אמרה בקול לפני ישראל ופי'
רוח המתן כמו רמו עד הגיענו
ליכם כלות שיעמוד בגלב השמש
המקומו ולא ירוץ פמספטו:
וירח בעמק אילון • ולירח אמר
בספן שיעמוד בעמק אילון ואף
על פי גבעון היה גבול בגימין
ואילון גבול רץ דמה כי ררפו
אזתם והזום מגבעון עד אילון
וגבעון היה חצי היר' כשהתפלל
שיעמוד השמש והל שמע בקולו
פמו שאמר ויעמוד השמש בחצי
השמים ועמר עד שיעור שכן ע
עצירתו ומרובתו היה כיום תמי'
והוא היום האריך שבטתה והוא
יום תדקפת תמוז ופסחא השמש
היו בעמק אילון והאיר הירח
והיה הירח אז מן הרומ' בתחלת
החרס או בשלישיתו והתפלל ע
עליו שיעמוד הירח להאיר להם
עד שצלה בקמתם באוויבהם
וכן היה כמו שאמר וירח עמר
עד יקום גר אויביו וזאת
הפליאה כתובה על ספר היסד
והוא ספר תורת משה והוא מה
שאמר הקב"ה ית' נגר פלעמך
אעשה כפלאות וגו' פמו ספירט
חל' זל כי עת' אותיות אמר לו ב
בפסוק ההוא קרינת פנימטה
והוא מה שאמר פי כורא הוא
אשר אכי עשה עמך ועמדת
השמש ליהושע והוא מה שאמר
נגר כל עמך אעשה כפלאו' ונתן
לו אות קרוב להאמי' באותרחוק
ובדרט טלסים ושם ששית עמרו
השמש והירח כפר המלחמה
היתה בצרכטת ובתיירא יהושע
סלא יחללו ישראל את השבת
ופטט דיין למע' שיעמוד השמש
ביום השמי כשיעור יום שבת
והירח פשיעור ליל שבת ומוזאי
שבת והם טלסים ושם טעוה:
עד

70

לְמִיטְרָא תִּרְשֵׁל יָדְךָ מֵעֲבָרְךָ סָק
לְוֹתֶיךָ בְּפָרִיעַ וּפְרוֹק לֵנָּה
וּסְעֵנָה אֲרִי אֶתְכֶנְשׁוּ עֲלֵנָה כֹּל
מְלָכֵי אֲמֹרָתַי תִּכְיֹטוּרָאוּסָלִיק
יְהוֹשֻׁעַ מִן גִּלְגָּלֵה תוֹאֵב כֹּל עַם עַבְדֵי
קָרְבָּה עִמִּיהָ וְכֹל גִּבּוֹרֵי תֵּלֵא׃
וַאֲמַר יי לַיהוֹשֻׁעַ לֹא תִדְחַל מִנְּהוּ
אֲרִי כִידָךְ מִסִּרְתִּינוֹן לֹא יִתְעַתֵּר
אֲנִישׁ מִנְּהוֹן קִדְּסָךְ וַאֲתָא לְוִתְהוֹן
יְהוֹשֻׁעַ תִּכְבֹּף כֹּל לִלְיָא מְלִיק מִן
גִּלְגָּלֵה׃ וְתִכְרִינוֹן יי קִדְּם יִשְׂרָאֵל
וּמִתְנֹן מִתְנָה רַבָּה כְּנֻבָּעוֹן
וּדְרַפְּנוֹן בְּאֹרֶחַ מִסְקָנָה רְבִית
חֹרֶזוֹן וּמִתְנֹן עַד עֲזָקָה וְעַד
מִקְדָּה יי תְּהוֹן בְּמִיפְכְּהוֹן מִן קִדְּם
יִשְׂרָאֵל אֵינוֹן בְּמִתְנָה רְבִית
חֹרֶזוֹן וּמִן קִדְּם יי אֶתְרַמִּיָּה
עַלִּיתוֹן אֲכַלְיָן דְּרַבְרָב מִן שְׁמֵיָה
עַד רֵאשׁוֹן לְעֲזָקָה וּמִיתוּ סִנְאִין
רְמִיתוּ כְּאֲבֵי בְרָדָה מִדְּקִטְלוֹ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתִרְבָּה׃

בבז שבת.

וַיְהִי־שֶׁעַד־כִּדְמַר־יְיָ־אֱמֹרָאָה־קָדָם־כִּי־יִשְׂרָאֵל־וָאִמֶּר
לְעֵינֵי־יִשְׂרָאֵל־שֶׁמֶשֶׁה־כִּנְבְּעוֹן־אֶרְדֹּרְךָ־וְסִיתְרָא־בְּמִשְׁרֵי־אֵילָנֶיךָ׃

5

1

1

אז ידבר. את מירי יתחת הסמם לפי שאמר למתו רוס
טהור רוס ועומר ואינו מהלך שכל עת הילכו הוא
מקרא רוס לשון המתנה כמו אם כה יאמרו אליכו רומן
אילון. אתם טעה היה הירח עומד כנגד עמך אילון

לאמר אל תרף ירך מעבדך עלה
אלינו מחרה והושיעה לנו ועזנו
כי נקבצו אלינו כל מלכי האמרי
ישבי ההר ויעל יהושעמן הגלגל
הוא וכל עם המלחמה עמו וכל
גבורי החיל:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶל־תִּירָא
מֵהֶם כִּי בִידֶיךָ נִתְּנִים לֹא יַעֲמֹד אִישׁ
מֵהֶם בְּפָנֶיךָ׃ וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ
פְּתָאם כָּל־הַלֵּילָה עֲלֵהֶם מִן־הַגִּלְגָּל׃
וַיְהִי מִסֵּו יְהוָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּבְסֹם מִבֶּה
גְּדוּלָּה בְּגִבְעוֹן וַיִּדְרָפֶם דֶּרֶךְ־מַעְלָה
בְּיַם־חֹרֶן וַיִּבְסֹם עַד־עֲזָקָה וְעַד־
מִקְדָּה׃ וַיְהִי בְּנוֹסֶם מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל
הֵם כְּמוֹרֵר בֵּית־חֹרֶן וַיְהִי הַשְּׁלִיךְ
עֲלֵיהֶם אֲבָלִים גְּדֹלוֹת מִן־הַשָּׁמַיִם
עַד־עֲזָקָה וּמִתּוֹרֵבִים אֲשֶׁר־מִתּוֹ
בְּאַבְנֵי הַכֹּדֶר מֵאֲשֶׁר הִרְגוּ בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל בַּחֶרֶב׃

אָז ירְבֵּר יְהוֹשֻׁעַ לַיהוָה בָּיוֹם
תֵּרַת יְהוָה אֶת־הָאָמֹר לִפְנֵי בְנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר יִלְעִיב יִשְׂרָאֵל שְׁמִשׁ
בְּגָבְעוֹן הָיָה וַיִּדַּח בְּעַמְקֵי אֵילָן:

מלומר סירה וכל זמן
רסירה ופשוטו של
רוס ל"י: וירח בעמק
ארחוק מבטון סהרי
בטון בבול במצ
ואילת בבול רץ:
הלל

דלג

אז דבר הושע לוי
בזאת הפלגים ספרות
רבות ראו לעיני בהם
הא' הוא טאם היה
ההטמם עמר ובטל
מהתנועה הנראית לו
הנה היה זה המופת
יותר כפלא לאין טעו'
מהמופתים טעטו עי'
מטה וזה פי המופת
ההם היו בטנוי טבט
הנמצאות לו השפלות
והוא יותר כפלא לאין
טעור מה טיטמם
בואלו הנמצאות ה
הנכבדות לטאות אה
תפקדם משלוט על
הנמצאו השפלות אלו
לטאות עיני טרום כי
בהם טעמם מחברות
הסדר והיוטר מה ט
טלאיעלם ובפלל
הנה זה ממה טאין ז
בריק באור למי טעין
טאו העמוקות וכבר
ביארנו זה באופן טלם
בו מקשר מלחמות ו'
ואם היה הענין כן

רוח
ב'ת'ל האמת
והתחלה

שר' ואם אמרנו שפטר
 יהיה טוה לו יהיה' בגדול
 ופסת הכפלה פי' אכחנו
 ענין המופתים שפעם
 השמם מהתקועה ולא
 ממכונתה' התקועה
 מהם מה שאלר שמים
 הוא והוא מבואר שמי
 יחייב זה המאמ' בבמו
 ב' מזה אלא טלא יא
 אמר טלא יתקוע לא
 היה פיוס הוא לפסו
 זה המופת בצמירה
 לקנות רעות אמינות
 א' היה על י' כביא' באו
 פפור ואם יספק עלינו
 רפא' י' לי עולית' ביום
 כ' כרר תועת השמם
 הכה איך פוסתה זה
 הבחיר בזה המופת
 טאם היה זה המופת
 ש' אשר יהיו ענבים
 למזרח או למערב
 ומרר תבועתם
 בחורנית הכל עשר
 המעל' ובפאן הותר
 ש' כי זה מעדיל לפי
 בעון והירח מהיות על
 רמס השמם בבנעון
 תשלם בזמן קרר
 יתבדך לא תדקר
 י' טלס' והנה

הלא הוא בתורה - דבר זה נכתב בתורה שאתם לא תעקבו אחר זרע של אפרים
יהיה מלא הגוים - אמתיו ביום שצמחה חמה ליהושע כחמלא כל העולם שמשו של
יהושע וישמר השמש בחצי השמים ולא חץ לבא כיום תמים: גלו - גלגלו אבנים
אל פי המערה: ולא חרץ לבני ישראל - הרי זה מקרא קצר לא חרץ החורץ לאיש
מבני ישראל את לשונו
חרץ לשון ריבור ה
הלסון וכן לא יחרץ
כלב לשונו וכן אם
תחרץ דבור תהיה ת
תצטק קול תפלות ה
המלחמה: והאשרות

והם
לא יחרץ
ידם כי נטל
המלחמה

רלבג

והנה ספר היסוד
אחשוב שהיה קרא
כך ואבר עם הגלות
וכבר רבו בו הפירושים
לרבותינו ז"ל וראוי
פתור כי השם יתרו
היום ולזה נאמר
שהיום ירד מארץ כ
כפרק השמש לערב
כי אז יחלם אור השם
ומה שהיה באור ה
השמש יותר חזק הוא
בעת היותו בחצי ה
השמים הה"ה מ
מבואר בפסוק מן ה
החום וזה יתבאר גם
כן ממה שאמר וארר
צדיקים כאור כונה
הולך ואור עד כוכב ה
היום אל שאוריו יוסף
עד כוכב היום כן ארר
צדיקים מתושר תמיד
אל תוספת הפלמות
וזה מבואר שבעת
היות השמש בחצי ה
השמים לא תוכר בו
ירדה כי אם בעת א
ארוך וזה מבואר מאד
למי שעיין בחכמת ה
התוכנה עיון מעט

וזה יתבאר גם כן
מצד כלי המבט כמו
האסטרונומוס ה
העגול כי אז לא תוכר
לשמש ירדה כאלו ה
הכלי כחמו חצי שעה
ולזה אמר סבב עמר
הסמ אז סבב השמי
כי כן היה מחוייב כי
הם היו אזל גבעו והיו
רוחי השמש על גבעון
ולא מהר השם לרדת
כמו שדרך היום ה
התמים שלא ימהר ה
השמש לרדת בו
ואחשב שאורך שר
גבעון היה ממזרח ל
למערב וזאת התנועה
לא תוכר מאד למת
אבל חצי היו למיעוט

סיעור ירדתו
סמכותהם - ונכחן נשלים ביאור דברי זאת הפרשה והאשרות הספקות הנפלות בה - וזכר אחר זה חריפות יהושע בענין זאת המלחמה למהר להחרים או הגוים ושכבר
הגיע לישראל מעצם ההצלחה שכלם שבו בשלום לא הוכה אחר מהם ולא השדלו האויבים להכות אחר מהם כי נכל פחדם עליהם - והוא אף על צד המלך לא חרץ לבני
ישראל לאיש את לשונו - וזה יהושע לקצני אנשי המלחמה מהלכו אתו פשיטתו רגליהם על צווארי מלכים האלה למען ייראו הגוים מלהלחם בישראל ולזה הסבה תלס על
חמסה עשרים והששים במערה ושמו אבנים גדולות על פי המערה עש סזה היה מזכיר לישראל ענין המופת שבעשה בזאת המלחמה:

ביום לא וסי' כמסר רבתי: כיום הוא לפי וולאחריו ד' פסוק' את כהן לפני וולאחריו וסי' נבסר בסדר כא:
הגלגלה כקריא וסי' משלחו אנשי גבעון: משכיהו שש קרמא ובתרא דיהודה: משכיהו ויבא ער

ויהי השמש וירח עמר עד יקם גוי
איביו הלא היא כתובה על ספר
הישר ויעמר השמש בחצי השמים
ולא אץ לבוא ביום תמים: ולא היה
כיום ההוא לפני ואחריו לשמע
יהוה בקול איש כי יהיה נלחם
לישראל:
וישב יהושע וכל ישראל עמו אל-
המחנה הגלגלה: וינסו חמשת
המלכים האלה ויחבאו במערה
במקרה: ויגר ליהושע לאמר
נמצאו חמשת המלכים נחבאים
במערה במקרה: ויאמר יהושע גלו
אבנים גדולות אל פי המערה
והפקידו עליה אנשים לשמורם:
ואתם אל תעמדו רפוא אחרי
איביכם ונפלתם אותם אל תחתם
לכוא אל עריהם כי נתנם יהוה
אלהיכם בידכם: ויהי כבלות
יהושע ובני ישראל להבתם מכה
גדלה מאד עד תמם והשרידים
שרדו מהם ויבאו אל ערי המבצר
וישבולל העם אל המחנה אל-
יהושע מקרה בשלום לא חרץ לבני
ישראל לאיש את לשונו: ויאמר
יהושע פתחו את פי המערה והוציאו
אלי את חמשת המלכים האלה מן-
המערה: ויעשו בן ויוציאו אליו את
חמשת המלכים האלה מן המערה
את מלך ירושלם את מלך חברון
את מלך ירימות את מלך לכיש את-
מלך עגלון: ויהי כהוציאם את
המלכים האלה אל יהושע ויקרא
יהושע אל כל איש ישראל ויאמר
אל קצני אנשי המלחמה ההלכוא
אתו קרבו שימו את דגליכם על-
צווארי המלכים האלה ויקרבו
וישימו את דגליהם על צוואריהם:

וסי' יתחן
ובתרא לבני

חללים: א

ד' כס' אית
סדוק פנים
והאחר

לא כחצו

ו

ז

ח

ט

י

יא

יב

יג

יד

טו

טז

יז

יח

יט

כ

כא

כב

כג

כד

כה

כו

כז

כח

כט

ל

לא

לב

לג

וירדן: ויעבר המלך הגלגלה וסכחן - ואלישע שב: גליו ב' וסי' ואמר יהושע גלו אבנים גדולות: גלואלי
היום אכן גדולה: ויציאו י' ד' כגדון מלאים וסי' נבסר כסוף סדר אמור ולעיל כסי' פרא סיבן:

עד יקם גוי אויביו: כמו מאויביו וכן השמרו לכם עלות בהר: ולא היה כיום
ההוא: ואף על פי שהיה מוכהם מחורבנית לחזקיהו האות האלה היה לאות
ולמופת ופתחו השם בעבור שאלו חזקיהו שיחיה מחליו והוא כחאר מן המופתים
סגשו על ידי משה אבל דרך תפילה סתפלל ארבעל סבו הטבע ובעת הבורא
לאותה תפלה אם לא יהיה לתת
בו אות מופת לא היה ולא יהיה
וזוהו שאמר לשמוע בקול איש כי
ויכלחם לישראל: נחבאים: בשוא
הבית: במערה במקרה:
במערה שהיתה בגלגלה מקרה:
ונבכתם: תכרתו זבבים והוא
כוף המחנה: ויבאו: ויחבאו
כפלא רפה בלסון יסמט וענין
הפסוק כן והשרידים שרדו
מהם סאו אל ערי המבצר:
מקרה בשלום: למעלה אמר
וישב יהושע וכל ישראל עמו אל
המחנה הגלגלה תחלה אחרי
כלות המלחמה סבו הגלגלה ו
וכאמר אמר ליהושע כי המלכוי
נחבאים במערה במקרה סא לו
למקרה עד קצה המחנה וזהו
מה שאמר סבב ואחר סזכבו
אותם סבו מקרה וזהו להמית
את המלכים: לאיש את לשונו:
ת' לא הוה ניקרא לבני ישראל
למרחק גבר ית כפסיה וכן תרגו
אנלום לא יחרץ כלב לשונו לא
יניק כלבא בליסניה אכל ת'
לסונו כפסיה: והמפרס' פירסו
כי למד לאיש נוסף ופירסו איש
מהם לא חרץ לבני ישראל את
לשונו ולמד זו כלמר הרגו ל
לאבד והשלישי לאכשלוס
והדומים להם סכתבו כספר
מכלל בחלק הרקרוק ממנו
ואפסר לפרס למד לאיש מממם
ופי' לאיש מבני ישראל כלום אף
צריך למד לבני ישראל כלומר אף
צריך למד לבני ישראל לרבים
מהם שלא חרץ איש מהגוים ה
האלה את לשונו כי אפילו לאיש
אחד מבני ישראל לא חרץ איש
מהגוים את לשונו: ההלכוא:
באלף כח נוסף פס הוי' וכן ולא
אבוא שמוע וכן כל הוא סבתקל
והא ההלכוא במקום אשר כמו
הא ההקדים שמואל והרומים
לו כי לא תבא הא הדיעה על ה
העברים: והיו

ואורין שמשא וסיהרם קס ער
דאחפרע עמא ישראל מבלי
רביותו הלא היא כתיבא על
ספרא דאוריתא וקם שמשא
בפלגות שמיא ולא דחק למיעל
כיום שלום: ולא הוה כיוסא והוא
קדמותו ובתורתו דאיתקבלת
קדם ייאלות אינשארי במסריה
וי מעתה קרב לישראל ויתב דחשול
ישראל עימיה למשריתא לגלגלה
ואפכו חמשה מלכוא האילין
ואטמרו במערתא במקרה:
ואיתחנא ליהושע למימר
אשתכחו חמשה מלכוא טמדין
במערתא במקרה: ואמר יהושע
קריבו אבני דברבין קדם פומא
דמערתא וסנו עליה גבין
למטרתו: ואתון לא תקומון
רדפו בחר בעלי רבביון ו
ותדקון יתוון לא תשבוקונו
למיעל לקדויהוון ארי מסדינו ו
אלהכו בדיכו: והנה פד שיצי
יהושע ובני ישראל לממתיחו
מתא רבתא לתרא עד דשלימו
ומשחבא אשתויו מנהון ועלו
לקדוין כריכו: ותבו כל עמא
למשריתא לוח יהושע למקרה
בשלם לא הוה ניקרא לבני ישראל
למרחק גבר ית נפשיה: ואמר
יהושע פתחו ית פומא דמערתא
ואפיקו לוחי ית חמשה מלכוא
האילין מן מערתא: ועברו כן
ואפיקו לוחי ית חמשה מלכוא
האילין מן מערתא ית מלכא
דירושלם ית מלכא דחברון ית מלכא
דירמות ית מלכא דלכיש ית
מלכא דעגלון: והוה פראפיקו ית
מלכא האילין לוח יהושע וקדא
יהושע לכל אינש ישראל ואמר
לשילטוני גברי מגיחי קרבא
ראו עמי קרבו שווי ית רגליכו
על צווארי מלכוא האילין וקריבו
רשויו ית דגליהון על צוואריהון:

יב תלין
ח' כסוף
תיבותא ולא
קרי

עוד זכר

והיה לעת צאת השמש
ומאת הארץ היו הצל
אף על פי שאינם מבני ישראל
כמו שאמר ולא תטמא את אר
צך ואתך כי הנתן מאתך ספר
הוא טומאת הארץ לפיכך כזה
כן יהושע לעשות למלך העי
ולחמשת המלכים האלה וכן
לעצור בגוג מגוג אחר וקברו
בית ישראל למען טהר את הארץ
כאשר עש למלך יריחו להודיע
כי לא תפסוהו ותלוהו אף כן
כמו ששמו למלך העי ולחמשת
המלכים אלה הרגוהו בכל
ההרגו כמו שאמר ויכה לפי חרב
ואת מלכה בוס המני בוס
המני לחיית עליה ואת מלכה
והנה היה מלך חברון מחמשת
המלכים שתלו אלה ירימה
סהמלכו אחר כן מלך בחברון
ואת כל עריה ואת כל הערים
ואנשי הערים אשר על גבולה
הקרוואו על שמה ויסביחם
בראה כי כמסעלה מעגלו לחברון
עבר על רכס ולא נלחם עליה
כי ראה להלחם עליה בחברון
ואחר מלך חברון סב לרכס
ונלחם עליה ויחגב

בוא יב מל וס' נבסר בישעיה ס' ב' ויטבד' חס' בקריא' וס' ויטמו אבני גרול' על פי המערה אח ארון
על העגלה אל האבן הגדלה ויטבו לה ידים ומלכים ונבסר גם בסדר מקץ עד עצם היום הזה
וס' ולחם וקלי וברמל ויהי לעת בא השבש דיושע ויטהו אבן פשעו כי דיושקאל
ויכה נ' וס' ואת מקרה לכד דיושע ויתן י' נס אהה ויתן י' אלת לכיש וילכדוהו וס' נבסר

ויאמר אליהם יהושע אל תיראו
ואל תחתו חזקו ואמצו כי ככה
יעשה יהוה לכל איביכם אשר אתם
נלחמים אותם ויכם יהושע אחרי
כן וימיתם ויתלם על חמשה עצים
ויהיו תלויים על העצים עד הערב
ויהי לעת בוא השמש צוה יהושע
וירידום מעל העצים וישלכם אל
המערה אשר נחבאו שם וישמו
אבנים גדולות על פי המערה עד
עצם היום הזה

ואת מקרה לכד יהושע ביום ההוא
ויכה לפי חרב ואת מלכה החרם
אותם ואת כל הנפש אשר בה לא
השאיר שריד ויעש למלך מקרה
כאשר עשה למלך יריחו

ויעבר יהושע וכל ישראל עמיה
ממקרה ללכנה ואגית קרבא עם
לכנה ומסר ויאף יתה בירא
וישראל וית מלכה ומתה לפתחם
וחרב וית כל נפשתי דיבה לא
אשאר בה משויכ ועבר למלכה
כסא רעבר למלכה ויריחו

ויעבר יהושע וכל ישראל עמיה
מלכנה ללכיש ושרא עליה ואגית
קרבא בה ומסר ויית לכיש בירא
וישראל וכבשה כיוסא תנינא
ומתה לפתחם וחרב וית כל
נפשתי רבה ככל רעבר ללכנה
בבז סליק הורם

מלכא רגור למסער וית לכיש
ומתחי יהושע וית עמיה עד רלא
אשתאר ליה משויכ

ויעבר יהושע וכל ישראל עמיה
מלכיש לעגלון ושרו עליה ואגית
קרבא עליה וכבשוה כיוסא
ההוא ומתוהא לפתחם וחרב וית
כל נפשתי רבה כיוסא ההוא
גמר ככל רעבר ללכיש

ויעבר יהושע וכל ישראל עמיה
מלכיש וכל ישראל עמיה
מלכיש עגלנה ויחנו עליה וילחמו
עליה וילכדוה כיוס ההוא ויכוה
לפי חרב ואת כל הנפש אשר בה
ביום ההוא החרים ככל אשר עשה
ללכיש ויעל יהושע

וכל ישראל עמיה מעגלונה חכרונה
וילחמו עליה וילכדוה ויכוה
לפי חרב ואת מלכה ואת כל עליה
ואת כל הנפש אשר בה לא השאיר
שריד ככל אשר עשה לעגלון ויחרם
אותה ואת כל הנפש אשר בה

וישב
יהושע וכל ישראל עמיה דבררה
וילחם עליה וילכדה ואת מלכה

ויעבר יהושע וכל ישראל עמיה
ממקרה ללכנה ואגית קרבא עם
לכנה ומסר ויאף יתה בירא
וישראל וית מלכה ומתה לפתחם
וחרב וית כל נפשתי דיבה לא
אשאר בה משויכ ועבר למלכה
כסא רעבר למלכה ויריחו

ויעבר יהושע וכל ישראל עמיה
ממקרה ללכנה ואגית קרבא עם
לכנה ומסר ויאף יתה בירא
וישראל וית מלכה ומתה לפתחם
וחרב וית כל נפשתי דיבה לא
אשאר בה משויכ ועבר למלכה
כסא רעבר למלכה ויריחו

ויעבר יהושע וכל ישראל עמיה
ממקרה ללכנה ואגית קרבא עם
לכנה ומסר ויאף יתה בירא
וישראל וית מלכה ומתה לפתחם
וחרב וית כל נפשתי דיבה לא
אשאר בה משויכ ועבר למלכה
כסא רעבר למלכה ויריחו

ויעבר יהושע וכל ישראל עמיה
ממקרה ללכנה ואגית קרבא עם
לכנה ומסר ויאף יתה בירא
וישראל וית מלכה ומתה לפתחם
וחרב וית כל נפשתי דיבה לא
אשאר בה משויכ ועבר למלכה
כסא רעבר למלכה ויריחו

ויעבר יהושע וכל ישראל עמיה
ממקרה ללכנה ואגית קרבא עם
לכנה ומסר ויאף יתה בירא
וישראל וית מלכה ומתה לפתחם
וחרב וית כל נפשתי דיבה לא
אשאר בה משויכ ועבר למלכה
כסא רעבר למלכה ויריחו

ויעבר יהושע וכל ישראל עמיה
ממקרה ללכנה ואגית קרבא עם
לכנה ומסר ויאף יתה בירא
וישראל וית מלכה ומתה לפתחם
וחרב וית כל נפשתי דיבה לא
אשאר בה משויכ ועבר למלכה
כסא רעבר למלכה ויריחו

ויעבר יהושע וכל ישראל עמיה
ממקרה ללכנה ואגית קרבא עם
לכנה ומסר ויאף יתה בירא
וישראל וית מלכה ומתה לפתחם
וחרב וית כל נפשתי דיבה לא
אשאר בה משויכ ועבר למלכה
כסא רעבר למלכה ויריחו

ויעבר יהושע וכל ישראל עמיה
ממקרה ללכנה ואגית קרבא עם
לכנה ומסר ויאף יתה בירא
וישראל וית מלכה ומתה לפתחם
וחרב וית כל נפשתי דיבה לא
אשאר בה משויכ ועבר למלכה
כסא רעבר למלכה ויריחו

ויעבר יהושע וכל ישראל עמיה
ממקרה ללכנה ואגית קרבא עם
לכנה ומסר ויאף יתה בירא
וישראל וית מלכה ומתה לפתחם
וחרב וית כל נפשתי דיבה לא
אשאר בה משויכ ועבר למלכה
כסא רעבר למלכה ויריחו

לעיל כספרא כס' ח' ויחברונה ט'
ח' מלאסוא חס' וס' ועל י
יהושע רמעגלונה ואמר דוד אבה
אעלה ויבאו כל שבטי ישראל
אל דוד ושל אחיו ויבאו כל
זקני ישראל אל המלך חברונה
קרבא רפסו ומלכים ויאמר לו
המלך לך בשלום ויקבצו כל
ישראל אל דוד חברונה ד"ח
ושל אחיו ויבאו כל זקני ישראל
אל המלך חברונה קרבא רפסו
כל אלה אנשי המלחמה ויהי
ואלח מספרי ראשי ותלוי ל
לעבא באו דרה

בוא
יב מל וס'
נבסר בישעיה
ס' ב' ויטבד' חס'
בקריא' וס' ויטמו
אבני גרול' על פי
המערה אח ארון

עוד

לחזק את לבם. זה היה לפני סבות האחת שהיה זה העונש שנתן כמו בפרעה ויחזק יי את לב פרעה והעניש במו שאמר הטעם כי למען השמידם כאשר צוה יי את משה כמו שכתוב כי את בדרם את כל יושבי הארץ וגו' ואמר כן יחטאו אותך לי להם תחנה כמו חניניה ורחמנותי ויכרת את הענקים ולמעלה הוא אומר כי כלב הורישם כלב עשה במצות יהושע שנתן לו את ההר ועוד יראה בספר ספטים כי אחרי מות יהושע הורישום בני יהודה והאמת כי בחיי יהושע הורישו ישראל חברון והענקי אשר בהר חברון הכל הכריעו ומה שאמר כי כלב הורישם לפי שנתן לו יהושע חברון על פי יי בקראת התלחמה על שמו ועל שם סבטו שהוא סבט יהודה והם הסתדלו יותר במלחמה ההיא ופי' וילך יהודה אל ה

לנחלה טוב בקריאה וס' נגמר בסדר קרח

רשי

ועד יבק. הנחל טעם גבול ארץ בביעמון סוף מכר ארץ בני עמון ומסם והלאה היו בני עמון מוסלים וחכי הגלעד גבול סיחון שם היה מצד ממסלת סיחון כ כסאמרנו למעלה ש טחצי הגלעד היה טלו וזה חצי הסבי של עוב לפת

רלבג

עור זכר סכר הכרית יהושע הענקים כל והנה נזכר במה שיבא כי כלב בן יפול הכר' הענקי מחברון ועתה בן קנז לכר רביר וזה בלתי קוטר למה יב סבאן כי הכל היה מיוחס ליהושע כי הוא היה הראש המנהיג אותם בזה והנה נזכר אחר זה כי כבר נשאר הרבה עין מן הארץ לרשעה אלא ש' ע' כבד חלקה להס' י יהושע בחלה לישראל לסבטויהם כמו ש טזכר אחר זה וזכר ע' זה שהארץ סקטה ממלחמה כי לא היו כלחמים עם ישראל ולא ישרא עמם

כי מאת יהוה היתה לחזק את לבם לקראת המלחמה את ישראל למען חריומם לבלתי היות להם תחנה כי למען השמירם כאשר צוה יהוה את משה

ויבא יהושע בעת ההיא ויכרת את הענקים מן ההר מן חברון מן דבר מן ענב ומכל הר יהודה ומכל הר ישראל עם עריהם החרים יהושע לא נותר ענקים בארץ בני ישראל רק בעזרה בערת ובאשרדור נשארו ויקח יהושע את כל הארץ ככל אשר דבר יהוה אל משה ויתנה יהושע לנחלה לישראל כמחלקתם לשבטים והארץ שקמה ממלחמה

ואלה מלכי הארץ אשר הכו בני ישראל וירשו את ארצם בעבר הירדן מזרח השמש ממחל ארנון עד הר הרמון וכל הערבה מזרחה סיחון מלך האמרי הישב בחשבון משל מערער אשר על שפת נחל ארנון ותוך הנחל וחצי הגלעד ועל יפק הנחל גבול בני עמון והערבה עד ים כנרת מזרח עד ים הערבה ים המלח מזרח

ארי מן קדם יי היות לתקפה ית לבחון לסדר אקדבא עם ישראל בריל לגמרותיהו מן בריל וכל למדנו להוון דחמין גרי בריל לשציוותיהו מן כמא דפקיד ייור משה ונאמא יהושע בעידנא תהיה ושיציות גיבריא מן טורא מן חברון מן רביר מן ענב ומכל טורא דיהודה ומכל טורא ד' ישראל עם קיריהוון גמרינון יהושע

לא אשתאד גבריא בארע בני ישראל לחוד בעזה בגת ובאשרדור אישתאדו ונסיב יהושע ית כל ארעא ככל די מליל ייעם משה ויתבה יהושע לאתסנא לישראל בפלגותיהוון לשבטיהוון וארעא שרובת מלמעבר קרבא

ואילין מלכי ארעא רמחו בני ישראל ויריחו ית ארעוון בעברא דידנא מדינת שמשא מנחא דארנון עד טורא וחרמון וכל מישא מדינא

סיחון מלכא אימורא דיתוב בחשבון שליט מערער דעל ביף נחלא דארנון וגו' נחלא ופלגות ארע גלעד ועד יובקא נחלא תחומא דבני עמון ומישא עד ים גניסר מדינא ועד ימא דמישרא ונמלחא מדינא

הכנעני היוסב בחברון שאמר בספר ספטים וכבר הלך אכל ספר אותם עם עם מה סבטו אחרימות יהושע וכן וילחמו בני יהוד' בירושלם פירשו וכבר נלחמו כי מלך ירושלם הוא ב בחשבון לא מלכ' מהכה יהושע ובני ישראל הר יהודים נקרא כן על פס כופו כי קודם סלקו אותו לא היה נקרא כן הר ישראל כמו שפרשנו ל למעלה רק בעזה ומה שאמר בספר ספטים וילכד יהושע עזה ואר' גבולה וגו' אחרי מות יהושע היה זה אכל בחיי יהושע הם הכריתו הענקים מן חברון ומן אלה המקומות סזכר ונשארו בעזה ובמאר ערי פלסטים עד טלכרם אחר כך יהודה והארץ סקטה ממלחמ' שלא התעוררו עוד הכנענים להאבק ולהלחם עם ישראל כי ראוי כפלו ל לפניהם בכל המלחמו וגם ישרא עמרו כאותה הארץ סבטו ולא התעוררו לכבוש עוד וכעיקר י יהושע אמר לו האל ית' שרצו ישראל לכבוש הארץ הנשארת ואמר ליהושע שחלק אות' בחייו והתחיל בפני הסבטום שהם י יהודה ויוסף כי כאמר לו ברוח הקדש שאלו ינחלו תחלה כי הם ראשי ישראל ואלה יעמרו על ג גבול ארץ ישראל יהודה מדרום ויוסף מכפון והסבטה סבטים בסיסם וכיון שעלה גורל לאלו הסבטים הנסים וכבשו הגבול חסבו כי כל הארץ כבשת כי המערב הים הגרול גבול ו והמזרח הירדן וים כנרת לפי' נתעצלו לכבוש סבטה סבטים עד סכאו לשילה כי לא היו ח חוששת כיון שהיו הגבול בידם והכנענים הנשארים היו ביניהם וכל ישראל היו להם ערי הרבה לשבת בארץ הכנענית וכאמר באו לשילה אחר יד סבה מטבאו לבגל אמר להם יהושע שיכתבו הערים שבין יהודה ויוסף ויעשו מהם סבטה חלקים ואחר כך יטילו גורל ביניהם על פי הקלפי ועל פי' לסבטה הסבטים

מלך

התועלת הראשון והוא מה שזכר מענין המזבח והר עיבל ומה שכללה בזה ממה סבטונו לעשות עם כמו סמכר בפרשת כי תבא והנה התועלת בזו המצוה הוא להוסיף אזהרה לישראל בענין שמירת התורה ולזה ככתבה עם ובאה עם הברכה למול הר גריזים למי סיקתה והקללה למול הר עיבל למי סיקור ממנה כי בזה היסרה אל מעדבן בשלמות ההשגחה האלהית בישראל ויהיו מפני זה יותר ראויים לירושת הארץ השני והוא במדותיהוה שראוי לאדם להתיסב בדברים שעשה אותם שלא ימהר בעציתם בזולת עזה ואף על פי סכר יראה בתחלת המחשבה שהענין ההוא ראוי שיעשה הלא תראה מה סקרה לישראל עם יוסביגבען מפני סמהרו לכרות להם ברית טרם ססאלו את פי יי כי כבר הסגה להם החרטה אחר זה כי זה ממה סהביאם לעבור באופן מה ממה סצוה בתורה שלא לחיות כל סמה מהערים הקרובות אם לא מהערים הרחוקות אשר לא מערי הגוים האלה דל מ' עממין השלישי והוא במכות והוא כי סבטוה אשר לפיהרין אינה סכועה כגון זאת לפי סהיתה סטועה בטועת עם סכבר היתה באופן מה לעבור על רביר יהודה ראוי שתקוי עם מי שאיכו מאכסי אומיתו כרי שלא יהיה עם חלול השם ואולם הכבודו ענין עבודתם כמו סזכרנו לתת להם גמול מה על מרמיתם הרביעי והוא במדותיהוה שראוי לארון להסגיח על עבריו ולהצילם מיד הקמ' עליהם הלא תראה איך התנהג יהושע עם אכסי גבען ואף על פי סכבר רמנו אותו לעזור להם כנגד המלכים הקמים עליהם החמישי הוא לפרסם ענין הנפלות סטועה אז השם לישראל בזאת המלחמה עד סכבר המית מהם באבני הברד יותר ממה סהרגו ישראל בחרכו וסיון הזמן הקצר סהגביל יהושע נשלמה סקמת גריזיו ויהיו להורות כי יי נלחם לישראל ולפרסם זה המופת והסארות זכרו צוה ש' סינו המלכים תוך המערה ולסום אבנים גרולות על פי המערה אבנים גרולות וסארות עם אכסיס לסמרם בדרך שלא יאחרו ענין המלחמה הזאת וימהרו לדרוך אחר הסארים קודם סביאו אל עריהם בדרך סתפסל הנקמה תוך העת סהגביל יהושע הששי והוא במדותיהוה שראוי לאדם להתיסב סכאמר יראה היותו מלח במה סעשה ראוי סימהר ויחיש מעשיו ולא יתדן לעשות מה סוכל לעשות ביום אחד למחרת היום ההוא כי לא ידע מה ילד יום ולזה תמצא סספר איך עלה הענין ליהושע שהסיד לתו בזריות בענין המלחמה עד סכבר זכר סכפסם אחת נכח יהושע מלכים רבים ואת ארצם והם עמרים מלכים סזכרנו בענין הלא קודם מלך חצור ואחר זה סהתרפל בזה לא נכח בימים רבים כי אם יא מלכים סתמצא מלך חצור עד סוף הספר וזכר תחלה מה סכעשה ע' משה מזאת המלחמה אזלי היה מכלה כל הגוים האלה אשר הוא בסוף הענין לישראל לפח ולמוקם תם ואלה מלכי הארץ עד סוף הספר וזכר תחלה מה סכעשה ע' משה מזאת המלחמה ואמר בזה תחלה אשר הכו בני ישראל והנה ראוי סיחם זה למטה עמם כי על ידו נעשה ולזה זכר בסוף כי משה עבר יי ובני ישראל לעשו זה והנה לא הזכיר בזה תחילה עם משה להורות כי משה אעפ סגילה מעלתו מאד הנה היה נכחו וזה המלכ' בזכות ישראל מצד ברית השם יתעלה ברית עם סזכר בתורה ואחר

לב א 32

יהושע

אורח בית ישיבת ומדרגות מאתחלת
משפך מרמא : ותחום עוג
מלכא דמתנן משאר גברא דחייב
בעשתרות ובאדרעי : ושלט
בטורא דחרמון ובסלבת ובכל
מתנן עד תחום גשורא ואפקירוס
ופלגות ארע דגלעד תחום סיוח
מלכא דחשבון : משה עבדא
דיי ובני ישראל מחונן ויהבה
משה עבדא דיי ורותא לשיבטא
דראובן ולשיבטא דגורמל פלגות
שיבטא דמנשה :
ואילין מלכי ארעא דיי מתא יהושע
ובני ישראל בעבדא דירדנא
מעבדא ממישר גר בבקעת ליבן
ועד טורא פליגא וסליק לשעיר
ויהבה יהושע לשיבטא ישראל
ירותא בפלגות חון : בטורא
ובשפלתא ובמישרא ובמשפך
מרמא ובמדרגא ובדרומא
חתאי ואמוראי ובנענאי ופריזאי
וחינאי ויבוסאי :

מלכא דיריחו תר
מלכא דעירבכטר ביתא תר
מלכא דירושלם תר
מלכא דחברון תר
מלכא דירממות תר
מלכא דלביש תר
מלכא דעגלון תר
מלכא דגור תר
מלכא דחביר תר
מלכא דגור תר
מלכא דחרמה תר
מלכא דלכנא תר
מלכא דעדלם תר
מלכא דמקרה תר
מלכא דביתא תר
מלכא דתפוח תר
מלכא דחפר תר
מלכא דאפק תר
מלכא דלשרון תר
מלכא דמרון תר
מלכא דחצור תר
מלכא דשמרון מראון תר
מלכא דאבשף תר
מלכא דתענך תר
מלכא דמגד תר
מלכא דקדש תר
מלכא דקנעם לברמלא תר
מלכא דדור לפילכי דור תר
מלכא דעממין לגלגל תר
מלכא דחרצה תר
כל מלכא דלמין ותד :

כל מלכא דלמין ותד :

דרך בית הישיבת ומתמך תהר
אשדות הפסנה : וגבול עוג מלך
הבשן מירמז הרפאים היושב ב
בעשתרות ובאדרעי : ומשל בהד
חרמון ובסלבת ובכל הבשן עד
גבול הגשור והמעבתי וחצי הגלעד
גבול סיוח מלך חשבון : משה
עבד יהוה ובני ישראל הכוס ויתנה
משה עבד יהוה ירשה לראובן
ולגדי ולחצי שבט המנשה :

ואלה מלכי הארץ אשר
הכר יהושע ובני ישראל בעבר
היידן : מהמבעל גר בבקעת הלבנון
ועד ההר החלק העליון שעיר
ויתנה יהושע לשבטי ישראל ירשה
במחלקתם : בהד ובשפלה ובערבה
ובאשורות ובמדרג ובנגב והחתי
והאמורי והנעני והפריזי והחיני
והיבוסים :

מלך יריחו אחד
מלך העיר אשר מצד בית אל אחד :
מלך ירושלם אחד
מלך חברון אחד :
מלך ירממות אחד
מלך לכיש אחד :
מלך עגלון אחד
מלך גור אחד :
מלך חביר אחד
מלך גור אחד :
מלך חרמה אחד
מלך עדלם אחד :
מלך לבנה אחד
מלך ערלם אחד :
מלך מקרה אחד
מלך בית אל אחד :
מלך תפוח אחד
מלך חפר אחד :
מלך אפק אחד
מלך לשרון אחד :
מלך מרון אחד
מלך חצור אחד :
מלך שמרון מראון אחד
מלך אבשף אחד :
מלך תענך אחד
מלך מגד אחד :
מלך קדש אחד
מלך קנעם לברמל אחד :
מלך דור לנפת דור אחד
מלך גנים לגלגל אחד :
מלך חרצה אחד
כל מלכים שלשים ואחד :

רלבג

ואחר זה זכר מלכי
הארץ אשר הכה י
יהושע ובני ישראל
בעבר הירדן ימה ו
ושכבר כנה יהושע
לשבטי ישראל ירשה
במחלקות לפי האופן
הזכר בתורה :

והכה

במחלקות לפי האופן
הזכר בתורה :

רדק

מלך יריחו אחד : כל אלה
מלכים ואחר מלכים מזכר לא
היה מלך על עיר אחת לברה
אלא כל עיר ועיר מזכר היתה
ראם ממלכתו והיה מושל על
עירות וכפרים אחרים :
גלילות

מסרה

שעירה ג בקריאה וס' יושב ביום
והוא עשוי יעבר נא אדני לפני
עכרו ועד דור החלק העולה
שעירה : ונכסר גם בסדר
ישלח : ובמדרג בקריאה
וס' ובמדרג אשר ראית אשר
אשר עשיתי בסצרים ובמדרג :
בהר ובשפלה ובערבה : החי
והיבוס ודסמי וס' ושלחתי
לפני מלאך וגרשתי : כי החרם
תחריבם החתי : ויד בשמע כל
מלכי האמרי : בהר ובשפלה
ויהושע : ותעברו את הירדן
דסוף יהושע : כל העם וגו' וחר
ומלכים : ושאר וחר
והיבוס : ונכסר גם בסדר כי
תשא :

רשי

לנפות דור : לנכסר
דור : והארץ :

חציוסא

וְעַתָּה גְבוּל ד' בְּקִרְיָא וְסִמְן הַשְּׁחָדוֹת אֲשֶׁר עָל פְּנֵי מַעֲרִים וְשִׁלְכָהּ וְהָא מוֹשֵׁל וְהָא מִטָּל כָּכָל הַמַּכְלָבוֹת .
מִמַּגְדָּל סוֹנֵה וְעַד גְּבוּל כּוֹשׁ וְהָאֲרֶץ הָרִאשִׁי פֶסֶן בְּקִרְיָא וְהָא נִמְסָר כִּסְרָר בְּרָאשִׁית וְהָאֵלֶּה חֹס' בְּלִישׁ' וְסִמְן
בְּכִסְרָר בְּכִסְרָר כְּשָׂא : אֵשׁ ט' כְּתִיב לְד' וְסִמְן נִמְסָר בְּכִסְרָר צוֹ וְכָל עֵרִי יָא פֶסֶן רִישׁ וּמֵצֵא וְכָל וְכָל וְסִמְן כִּסְרָר כְּסִי צוֹ :

ל'ד תס'ות
ח'ל דיהוסע
תל דסחואל
ח'ל

١٠٧

עליו

5

5th

תבנית:ישראל

ל"ע בס"ד

והארץ הגבלי. חסר הכסף
ומסכנו הארץ ארץ הגבלי וכן
הארץ הברית: עמו הראובני
והגרי. עם חצי טבט מטה
האחר ואמר עמו ואף על פי של
טל זכרו לשימור החי' י
האחר אמר עמו כאילו זכרו:
גבר

11 32 3

והנה זכר כי יהושע
היה זקן בא בימים
והארץ נטארה הרבה
מאר לרשת ולא יתכן
לו מדר זקנותו להשלי
המלחמה עם
הנפארים וזוה מאת
השן סיפילה לישראל
בגולה כאלו כבשו
כתנו ללום בארץ ערי

לכ ב 32 11

צדק העמק. כתרנונו בגורא
דמישרא: כסיכי סיוחן יושבי
הארץ. אלה חמשת מלכי מדין
היו כסיכי סיוחן בעוד שהיו ס
סיוחן והאמרי יושבי הארץ ק
קורט שלכדוס ישראל היו אלה
כסיכי הארץ כסיכי סיוחן כי
תחת ממשלת סיוחן היה מדין
במים ההם. הקוסם.
להודיע כי לא נבא היה אלה
קוסם ונכוחותיו היתה לפעם או
לכבוד ישראל בא אליו מלאך יי
לרבר הכבוד ההם. ויש למאול
אין מצאו בלעם שם והלא כתוב
וילך וישכ למקומו לא מחזר שם
לבקש שכרו על העב סתן להם
למאול ולמדין להוציא בנוחיהם
היפות וזכו ישראל עמהם והיה
קצף יי בהם וזהו שאמר לכה
איעבך כמו שכתוב ברברי בלעם
וכשראה סתקיימה ענתו הלך
למאול ולמדין לבקש שכרו מהם
אחלליהם עם חלליהם וכמהו
דבים ובתורה כתיב על חלליהם
והוא גם כן כמו עם כמו ויבאו
האנשים על הנשים עם הנשים
ואחרים זולתו. ויש בורדס
שהיו מלכי מדין עושים כספים
עם בלעם ובחרים מפני חרב
ישראל ופורחין באורכיון ס
סהראה להם פנחס את הציץ
נפלו על חלליהם ועוד אמרו על
חלליהם ששמו לו ארבע מיתות
ביתרין ועוד אמרו כי פנחס ה
הרגו הידרן וגבול. כתרנונו
ירבא ותחומיהם כלומר הערים
הסמוכות אליו. לחצי בני
מכיר. כי התחזיח אחר וחס בני
גלעד משה בתי אבות לקחו כ
נחלתם בארץ כנען: כי

והנה להון תחוסא מעדועד די
על בוף נחלא דארנון וקרתא
די בגו נחלא וכל מישרא עד ס
מירבא חשבון וכל קירוא די
במישרא דיבון ובמות בעל ובית
בעל מעון: ויהצח וקדמות
וסיפעת: וקרתים ושיבמה
וגרת השתר בטורא ומישרא
ובית פעוד ומשפך מרבתא ובית
ישימות: וכל קריו מישרא וכל
מלכות סיוחן מלכא ראמורא
רמלך בחשבון ומתא משה יתיה
וית רברבי מדין וית אוי וית רקס
וית צור וית חור וית רבע רברבי
סיוחן ויתבי ארעא: וית בלעם
בר בעוד קסמא קטלו בני ישראל
בתרבא על קטליהון: והנה
תחום בני ראובן ירדנא ותחומיה
דא אחסנת בני ראובן לזרעיתיהון
קירוא ופצתיהון:
ויתב משה לשבטא דגור לבני גר
לזרעיתיהון: והנה להון תחוסא
יעזר וכל קיריו גלעד ופלגות
ארעא בני עמון עד ערועד די על
אפי רבה: ומחשבון עד רמת
מצפא ובטונים ומפתנים עד ת
תחום לרברו: ובמישרא בית
חרם ובית נמרה וסופות וציפונא
שאר מלכות סיוחן מלכא חשבון
ירדנא ותחומיה עד סיפיים ג
גונסר עברא רירדנא מדינתא:
דא אחסנת בני גר לזרעיתיהון
קירוא ופצתיהון:
ויתב משה לפלגות שבטא
דמנשה והנה לפלגות שבטא
דבני מנשה לזרעיתיהון:
והנה תחומיהון ממפתנים כל מתנן
כל מלכותיה דעוג מלכא ומתנן
וכל כפרני יאיר דבמתנן שתין
קיריון: ופלגות ארעא רגלעד
ועשתרות ואדרעי קירוא ס
מלכותיה דעוג כמתנן לבני מכיר
בר מנשה לפלגות בני מכיר ל
לזרעיתיהון: אילין רי אחסין
משה במישרא ראמורא מעיברא
לירדנא ריריתו מדינתא:
ולשיבטא וליו לא יתב משה
אחסנא מתנן ריהב להון:
אלהא וישרא לא ימון א
אחסנתיהון במא רמליל להון:

ואת בלעם ג' דסמי וסמ' ואת בלעם בן בעור ורגו בורכ' ואת בלעם בן בעור הקוסם ואת בלעם
בגר שהד'ה. ומכר גם בכור כמות: שבט מנשה ג' דסמי בקריאה וסמ' ויתן משה לחצי שבט מנשה.
וישלו בני ישראל אל בני ראובן. וחד השבט הכנעני. ועתה חלק את הארץ. וכל בארית שבט הכנעני.
וסמ' מלכת עוג נחתי לראובני. שבט הכנעני גלעד: עוג בכשד בקריאה וסמ' נכר בכור דברים:
ויהי להם הגבול מערוער אשר על-
שפת נחל ארנון והעיר אשר בתוך-
הנחל וכל המישר על מידבא:
חשבון וכל עירי אשר במישור
דיבון ובמות בעל ובית בעל מעון:
ויהצח וקדמות ובפעת: וקרתים
ושבמה וצרת השחר בהר העמק:
ובית פעוד ואשדות הפסגה ובית
הישמות: וכל עירי המישור וכל-
מלכות סיוחן מלך האמרי אשר
מלך בחשבון אשר הכה משה אתו:
ואת נשיאי מדין את אוי ואת רקס
ואת צור ואת חור ואת רבע נסיבי
סיוחן ושב הארץ: ואת בלעם
בן בעור הקוסם הרגו בני ישראל
בחרב אל חלליהם: ויהי גבול
בני ראובן הידרן וגבול זאת נחלת
בני ראובן למשפחותם הערים
וחצריהן:
למטה גר לבני גר למשפחותם:
ויהי להם הגבול יעזר וכל עירי
רגלעד וחצי ארץ בני עמון עד-
ערוער אשר על פני רבה:
ומחשבון עד רמת המצפה ובטנים
ומפתנים עד גבול לרברו: ובמעק
בית חרם ובית נמרה וסופות וציפון
ירגו ממלכות סיוחן מלך חשבון
הידרן וגבול עד קצה ים בנרת עבר
הידרן מזרחה: זאת נחלת בני גר
למשפחות הערים וחצריהם:
ויתן משה לחצי
שבט מנשה ויהי לחצי מטה בני-
מנשה למשפחותם: ויהי גבולם
ממפתנים כל הכשן כל ממלכות
עוג מלך הכשן וכל חות יאיר אשר
בכשן ששים עיר: וחצי הגלעד
ועשתרות ואדרעי עירי ממלכות עוג
בכשן לבני מכיר בן מנשה לחצי
בני מכיר למשפחותם: אלה
אשר נחל משה בערבורת מואב
מעבר לירדן ריחו מזרחה:
ולשבט חלוי לא נתן משה נחלה
יהודה אלהי ישראל הוא נחלתם
באשר דבר להם:

באר העמק: בגורא
רמישרא: וחצי ארץ
בביעמון. חצימה
מכבוד מאל בני עמון
ומסיוחן: הידרן
וגבול. ירדן ותחומיה
הערים מעל מפתו:
הערים וחצריהם.
הערים המוקפות
חומה: וחצריהם.
עירי הפרזי בלא
חומה: אחר

חלכות
כל כספי
חלל כותוכל
קריא חלכות
באר חלכות

ויהי
בכשן יתן
חבאני ויהי
כלגבולם
חחחחח כל
הכשן וכל
חחלכות עוג
חלך הכשן
וכל חות
יאיר וחחח
חחחחן קר

בכבודם הארץ שבע
מים שהרי בשנה ה
השנית שלחממה ה
המרבלי נכארו שלש
ושמול שאלכו במרבה
וסבע שכבסו הרי ר
ארבעים וחמם:
הארס

41

דלבג

והנה זכר סכבר נגשו
בני יהודה אל יהושע
בגבל כי היה המסכן
סם אזיולזה היה סם
יהושע והנה באו לסם
עם כלב לכבדו כי כ
נסיא היה עליה וורה

על זה כיהו לברו ר
דבר עם יהושע עולמנו
ממאמרו זה ארבעים
וחמש שנה מאז דבר
י' את הדבר הזה מ
למשה כי טבעה שנים
היה זמן כטוב' הרצ'ו

כמו שזכרנו רבותינו ז"ל
 חז"ל כי כשהם השנית
 לזאת בני ישראל מחרץ
 מצרים נמנו ישראל כמו
 שזכרנו בשם במדבר
 כיניחאחר מניחם שלח
 משה המתגלים ולפי

שמת היות מטה לפני
 פרעה עד יום מותו הן
 ארבעים שנה כי הוא
 היה כן פ' בעמרו לפני
 פרעה הנה נסחרו מעת
 בא המצרים עד יום
 מותו ל"ח ויותר על זה

מה שכתבך מהסבה
הסבית ולזה רחוק
סיוכך שמה שאתה
בתור שיעמדו מטה
ע"ה המרגלים יחסד
מלת עד והוא לט' שבה
ולזה הו' מבו' שמש

מיתת משה רבינו
ע"ה עד שאמר כלב זה
המאמ' היו ה' סני' וחלק
מהסנה השביעית ולפי
מלא נסלם זה הכנס
עד אח' זה וזה כי אחר
סבב כלב את חבריו

זכר מהארץ מקטטה
ממלחמה הגנה זה מ
מבואר מכבר יתכן
מיהו ימי הכבוש שבע
מכס וכבר זכרו ר"ל
מימי החלוקה היו ג"כ
מבואר מכבר ולא ידענו

100

רשי

וְסֵם יִגְרֹם וְסֵם נִסְמַר בְּסֹדֶר בְּרֵאשִׁית • וְהִיא תוֹצֵאת וְגִבּוֹל ז' כְּתִיבִין וְהִיא הוֹקֵרִינָן וְהָיוּ וְסֵם לְמַעַל
עֶקֶב יִמְרֵי וְיִרְכֵר. נֹחַ לְמַעֲרִים וְיִדְוָה. בֵּית אֶחָ. בֵּית חֲלֹה וְהֵרֵבִינָן. צֶאֱנָבֹדֶת הָיוּ עִמָּי.
לֹא יִהְיֶה עוֹר לִשְׁנֵי גֵיִים. תִּבְסֵד גַּם בְּסֹדֶר בְּסֵעִי • לִמֹּאֵת צִפּוֹנֵהָ בְּקִיטָה וְסֵם וְגִבּוֹל קִרְטָה. וְיִחַי לְחַם

עֹרְבֵי הַיּוֹם תִּזְקַכְּאוּ שֶׁלֹּם שְׁלַח
אוֹתוֹ מִשָּׁרֵי כְּבֹחִי אֲזוּכְבֵּחִי עֲתֵר
לְמַלְחָמָה וּלְצֹאת וּלְכֹאֵב וְעֵת
תִּגְהֶלֶל לִי אֶת הַהֵר הַזֶּה אֲשֶׁר דָּבַר
יְהוָה בְּיוֹם הַהוּא כִּי אֶתֶּה שְׁמִיעַת
בְּיוֹם הַהוּא בִּי עֲנֻקִים שְׁמוֹעִים
גְּדִלוֹת בְּצִוְרוֹת אוֹלֵי הַיּוֹרֹת אוֹתוֹ
וְהוֹרֶשֶׁתִּים כְּאֲשֶׁר דָּבַר יְהוָה :

וַיִּכְרַבְהוּ יְהוֹשֻׁעַ וַיִּתֵּן אֶת חֲבֵרוֹן
לְכָלכּ בֶּן יַפְנֵה לְנַחֲלָה׃ עַל־בֶּן
הַיִּתָּה חֲבֵרוֹן לְכָלכּ בֶּן יַפְנֵה הַקְּנִזִּי
לְנַחֲלָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה יֵעָן אֲשֶׁר מָלָא
אֲחֵרֵי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְשֵׁם
חֲבֵרוֹן לַפְּנִים קָרִית אַרְבַּע הָאֲדָמָה
הַגְּדוֹל בְּעֶנְקִים הוּא וְהָאֶרֶץ שְׁקִמּוֹרָה
מִמֶּלַחמָה׃ וַיְהִי

הגִּדּוּל לַמָּטָה בְּנֵי יִהוּדָה לַמִּשְׁפָּחָתָם
 אֶל-גָּבֹל אֲרוֹם מִדְּבַר-עֵין גִּבְרָה
 מִקָּצֵה תִימָן׃ וַיְהִי לָהֶם גָּבֹל גִּבְרָה
 מִקָּצֵה יַם הַמֶּלַח מִן הַלְשָׁן הַפְּנִי
 גִּבְרָה׃ וַיֵּצֵא אֶל מִגְדָּב לַמַּעְלָה
 עֲקָרִים וְעֵבֶר צָנָה וְעֵלָה מִגְדָּב
 לְקָדֵשׁ בְּרִנֵּעַ וְעֵבֶר חֲצֹרֹן וְעֵלָה א
 אֲדָרָה וְנִסַּב הַקִּרְקָעָה׃ וְעֵבֶר
 עֲצֻמוֹנָה וַיֵּצֵא נַחַל מִצְרַיִם וְהִי הִיא
 תְּצֻאוֹת הַגָּבֹל יְמֵהּ זֶה יְהִי לָכֶם
 גָּבֹל גִּבְרָה׃ וְגָבֹל קְרֵמָה יַם הַמֶּלַח
 עַד-קָצֵה הַיָּרְדֵּן וְגָבֹל לַפֶּאֶת צְפֹנָה
 מִלְשֹׁן הַיָּם מִקָּצֵה הַיָּרְדֵּן׃ וְעֵלָה
 הַגָּבֹל בֵּית חֲגִלָּה וְעֵבֶר מִצְפֹּן לְבֵית
 הָעֶרְבָה וְעֵלָה הַגָּבֹל אֶבֶן בֶּהֶן בֶּן-
 רְאוּבֵן׃ וְעֵלָה הַגָּבֹל דְּבָרָה
 מִעַמֶּק עֵבֹר וּצְפֹנָה פְּנֵה אֶל-הַגִּלְגָּל
 אֲשֶׁר-נִכַח לַמַּעְלָה אֲדָמִים אֲשֶׁר
 מִגְדָּב לַנַּחַל וְעֵבֶר הַגָּבֹל אֶל-מִי
 עֵין-שֶׁמֶשׁ וְהִיא צֶאֱזָנוֹ א

עוד בעז אנא יוכח ויז תקיף כ
פרבוסא ושלח יתי משרה בחילי
כבכין ובין חילי ובעז להגתא
קרבא ולמפק ולמיעל ובעז
הב לית שורה חרין וסליל יי
ביוסא ותוא ארי את שמעתא
ביוסא ותוא ארי גברין תמן
קירין רכרכן ברבין מאס יתא
סימרא וי בסעדי ואדתינן כמא
די סליל יי וברביה וחשע
ויתב ית תברון לבלב בר ופנת
לאחסא על בן הות תברון
לבלב בר ופנת קניזא לאחסא
עד יוסא חרין חלף ראשלים פתר
ותלמא ויאלאה וישראל
ושום תברון סלקדסין קרית
ארבע אינש רב בגיבריה הווא
וארעא שזכת סלסעבר קרבא
והוה עדכא לשיכטא
דבני יהודה ולרעיתתון על תחום
אחום סדכרא דגן דרומא ססיפי
דרומא והוה להון תחום
דרומא ססיפי וסליתא סן
כיפא דסתפני לדרומא ונפיק
לסדרומא למסקנא דעקרבין
ועבר לגן וסליק מדרומא לרקם
צינא ועבר לחצרון וסליק לאדר
וססתתר לקרקעה ועבר
לעצסון ונפק לנחלא דסצרים
והוה ספקנא ויתחוסא לסערבא
דין ויתא לבון תחום דרומא
ותחום קדומא וסא דסליתא עד
ססיפי וירנא ותחוסא לרונא ציפונא
מכין וסא ססיפי וירנא
וסליק תחוסא לבית תעלה ועבר
ססיפונא לבית משר וסליק תחוסא
לאבן כותן בר ראבון
וסליק תחוסא לדביר מסישר
עבור וצפונא סתפני לגלגלא
דלקביל מסקנא דאדוסים ו
סדרום לנחלא ועבר תחוסא
למי עין שמש ורונן ספקנא

אֲבֹלִי. וְהַגְבֹּל הָאֶרֶץ רִיחָקָא לִי. וְצִמְתָּהּ בְּקִירָאָה וְסִימָנָם בְּסֹדֶר וְאֶחָדָן. מִנְהָג חֹסֶם וְסִימָ
אֲשֶׁר לְבֹמֶת חֹסֶם. וְצִמְתָּהּ מִנְהָג הָאֶרֶץ. אֲשֶׁר מִנְהָג דְּרָקִים. וְנִסְמָר בְּכִישׁ סֹדֶר צִמְתָּהּ.

וזכחי עתה. באוספי כפין
 הרמיון זה אחר זה כמו כעס
 ככה - כעבר כארני כאילו
 אמר העם ככהן והכהן כעס
 וכן כחי עתה ככחי אז וכחי
 אז ככחי עתה הכל בקוה
 זו אחי. כמו עמי וכן
 ואברה אוחך והרומים להם
 ויתן את חברון לכלב. פי' ארץ
 העיר וחצריה כי העיר עצמה
 היתה מקלטו כמו שאמר בספר
 ערי המקלט כי חברון ומגרשה
 היו לכהנים. קדית ארבע.
 אר' הוא סם העצק והוא הארס
 הגדול בעסקי. סקטה ממלחמה
 כי התעצלו בגויסר אל להורים
 הנסארים. נגבה. סקצה תימן
 מרבר צין היה לזר ררוס ולא
 כל ררוס חגבול אלא מקצה
 רדמוי מן הלסון. למון היס
 וית' כיפא רמיתפי לרדמוי רל
 למון סלעי אל מנגב. אל המקום
 סהית מנגב למעלה ערך בים
 זה יהיה לכם גבול נגב. היה
 לו למור להם סהרי כל הפרסה
 ספור רב' הוא ויתכן פירושו
 כי כן יהיה הגבול להם כמו סל
 סתור הזה יהיה לכם גבול נגב
 אבן בוקן בן ראובן. ארזי
 המקל היה סמו בוקן בן ראובן
 וכן תרגם ויתן בר ראובן וסם
 המקום אבן אזלי היתה סם אבן
 גדולה לסימן לגבול המקום. א
 הגבול אסר ככה למעלה ארמים
 • נקרא המקום גבול ונקרא
 גלילות לעיין דוע אלס
 וארזי גס כן סם מקום נקרא
 כך לעיין דוע אלס. וכת'
 למסר בארזארים: אל

רדומי מזרחית אל
ארץ ישראל באלה
מסעי: מן הלמח-
סל יס: ויצא אל מנב
למעלה עקרבס: אינו
אומר ויצא וכסב ותאר
אלא במקום שחוטט
גבול בולט אל החוץ
או כונס לזר פנים
סאינו הולך מכון ו
וכאן הוא בולט אל
החוץ ובא מנב ל
למעלה עקרבס: ידחס
סל מעלה עקרבס:
כמבא סמעלה עקרב:
לפנים מן החוט ועבר
ובא לו אל המערב:
צבה. לכן וכל תיבה
סצריך ללמד בתחלתה
הטל לה ח"א בסופה:
ועלה: כל מה שהוא
שלה מן המזרח לזר
יורוסלם הוא עולה
ומירוסלם והלאה ה
הוא יורד כאן למרכז
סירוסלם גבוהה מכל
ארץ ישראל וירוסלם
אינה נזכרת במצר
זה שבמצר צפונית
סליהודה היתה כמו
סאמור בענין: ועלה
מנב לקדם ברנע
החוט הולך לרדומה
סל קדם ברנע כמבא
קדם לפנים מן החוט
: ועבר חדרון. לזר
המערב הוא מונה
והולך עד והיו ת
תוצאותיו הימה
תוצאיו: סופו של מצר
אל היס הגבול שהוא
מצר מערבי לכל ארץ
ישראל כמבא גבול
יהודה מחזיק כל א
ארכה סל ארץ ישר
מן המזרח למערב
ועומר סדדומה סל
ארץ ישראל: גבול
קדמה. חוט המתוח
למצר מזרחי סל
יהודה: יס המלח.
סהוא מקצוע רדומי
מזרחי לארץ באלה
מסעי: עד קצה הדרך
: רחבו סל גבול יהוד
אינו אלא כנע יס
המלח עד מקום ס
סחירון כופל בים
המלח סחירון אף
הוא במצר מזרח סל
ארץ כנען כמססאמ'

באלה מקשה במצור מזרחי ויחד הגבול הידוע והיתרונותיו ים המלח שהוא במקצוע וגבול לפאת פסגות חוט מיר המצוץ למיר צפון מן המדרח. למערב מלסון ים המלח ממקום סהידין כנול בו סאמרנו מסם כל רחוב גבול המיר המצוץ ועלה לבר המערב בית חגלה ועבר החוט מצפון לבית הערבה בדרומה מל ארץ ישרא בית הערבה כמצא בית הערבה טרור ככול יהודה למכס מן החוט ועלה הגבול אבן בתן. כל מה סהולך שר ידועלם הוא עולה ועלה הגבול רסרה מעמק עכור. סהיה עמק עכור בתן אבן בתן לרבר ופסגה פונה אל הגלבלי ופסגה בע כנגד הגלבלי למרחיב הגבול ויוצא חוט המיר לבר הצפון אל הגלבלי אשר הוא כוכח מעלה ארומי אשר המעלה בדרום הסחל כמצא הסחל חוץ מן החוט סלח בגבוליהודה; כנגד לבחל. עמק ומררן היה בלא מים: אל עין

אל עין רוגל. תי לעין קצרה וקצרה ברביו רזל היא כובם הבגדים ותימרה
כובם חקל מסא קצרה וקצרה הכובם רוגל לפי שמעטף הבגדים ברגליו בעת
שמכבם: גי כן הסם. תי חילת בר הינם והיה הגיח הזה סמוך לירושלם והוא
המקום אשר טמא יאשיהו מפני הגלולים שהיו בו ושם ארזי המקום מקרס בן
הגוס והגוס. ומה שמאמר ועלה
הגבול והמקום היה גי ארזי אומר
ועלה כנגד הגיח לא אל המקום
שהיה בו הגיח בכל לא הגבולים
הוא אהל ועלה כי ירושלם גבוה
מכל הארצות: עמק רפאים:
תימרה גבריא והוא שמאמר
עליו כמקלטו שכלו בעמק רפאים:
והיה המקום ההוא מאז מקום
הגבור הענקי: ותאר הגבול.
כל ותאר תי יסור כמו ובמחנה
יתארה שהוא עין סבוב מעין
מי כפתוח: הוא הנקרא ברברי
רזל עין עינו: הימם הגבול
וגבול. וגבול יהודה למערב היה
הים הגדול: וגבול הים. כלומר
הים הגדול וגבולו היה גבול
יהוד לזר מערב ותי ותחומיה
יוסף רבר לפנים קרית ספר:
ארזל כי בלמן פרסי קוראין
דביר לספר: עתה אל בן קנז
אחיכלב. אמרו רזל כי אחי
מאמו היה כי כלבב יפונה היה
ועתה אל בן קנז. ומה שמאמר על
כלב הקנז ויחם אותו לבעל אמו
ויתכן לפרס כי אחי מאביו ו
ומאמו היה והיה שם אביו כלב
בן יפונה וקנז כי הרבה נמצא
סתי שמות לאדם אחר והנכון
אצלי עוד כי קנז היה שם ראם
המשפחה והתיקו בני המשפחה
אליו ובאמו הקנז או בן קנז
הכל אחר כי רחוק הוא ליחם.
הארם לבעל אמו כי אפילו ל
למשפחה האם לא נמצאו שתיחם
הארם כי אס לבית אבותיו ומה
שאר כל אלה בני מכיר אבו.
גלעד והיה סגוב ויאר בני בת
מכיר בעבור הערים שהם ליאר
בארץ הגלעד אל כן: ויהי בבוא
באות בית השמוס ופי כבואה
לבית בעלה: ותקיתהו. הסיתה
בעלה לשאל מאת אביה פרה
ולא רצה הוא לשאל וכסדרא היה
כן ותכנח מעל החמור כלומר
הפילה עמה מעל החמור ש
שהיה רוכב עליו. ותי
ואתרכינת וכן תרגו ותפל מעל
הגמל: ברכה. תי אחסנתא
ויתכן לפרס ברכה ממם שהיא
תוספת טובה כלומר סיוסף לו
על מה שנתן לה כי ירמה שנתן
לה ארץ כמאה ויבסא וזהו
שמאמר ארץ הגב כתינו
תרגם חרבו המים נגיבו מיה
וסאלה פיתן לה עוד הסרה
סתינו גלות המים להשקן ארץ
הגב סנתן לה ופי כתינו כתי
לי ויס לפרס עוד ברכה כמו
ברכה בצרי וית ארץ הגב
ארי לארעדרומה יהבתי. ופי
גלות מים מעינות כמוגן נשל
או פי בדיקות מים המכונסין
וית בית שקיאי: ויהיו

אל עין רוגל. מעין הכובם תרגם ויתן עין קצרה וקצרה את הכובם רוגל על
סם סגוב את בגדי הכמר ברגליו פילן בלעז: אל כתף היבוס מנגב. כמסדת.
ירושלם וזמן החוט ואינה גבול יהודה אלא גבול בגימן שהוא כפופו של
יהודה: עלה גי בן הכם. ערכו עולה מעט שר עץ עיטם ומעט והלאה הוא יורד
וזהו שמרו רבוינו
בשחינת קרטי סבור
למיכביה בעין עיטם
שהוא גבוה מירושלם
מעט: ותאר. לטון
וסב בעגל כמו ו
ובמחנה תארהו ו
ויתן תרג את כולם
ויסחר: ותא לא עריהר
עפרון. החוט יוכא
לזר הכפן והגבול
מרחיב עד ערי הר
עפרון: ותאר הגבול
בעלה. חן זה לזר
המערב אלא בליטה
לזר כפן: וסב
הגבול מבעלה מיה.
עכשו חזר למיכיו
הראשון מן המזרח
למערב. אל כתף הר
יערים מצפון. שהיה
חוט בכפופו של הר
יערים ממזרח הר יערי
בתוך גבול יהודה ל
לפנים מן החוט:
והיו תוכחות הגבול.
סוף המיכר מיה אל
יס הגבול שהוא מיכר
מצרביא פי ליהושע
כמה מאמר הקבצ
ליהושע: וורס מעט
כלב. לאחר מיתת
יהושע כי עדין בימי
יהושע לא נלכרה ח
חברון כמה שמאמר
בספר שפטים ולא כ
כתבה כאן אגמבי
החלקה: קרית ספר
רביהיו אמו חלו
הלכו מנסתבחו בימי
אבלו של משה ש
סהחור עתה אל בן
קנז מפילפולו: אחי
כלב. מאמו: ותכנח
ואתרכינת השתה
עמה ליפול לרגל:
תנה לי ברכה. פרנסה
ארץ הגב. חרבה
כמו חרבו פני הארץ
ומתרג סגוב סיקא
בלעז בית מנובמכל
טוב ארם טאן בולא
עורה: כתינו. וכתת
לי. כמו דברו לסלם
דבר אליו בני יכאובי
יכאוממי בשלם בשל
להם: גלות. מעינות
ויהיו

מערך פתחין וס' מעין כי נפחחו. וחברו. וכל סעין מים יסתכו. כעין גנים באר: שולשהר
מלאים בגביאים וס' וירש משם כלב את ש' לטה בני הענק. ויורדו לאבטלים. שער' שלושה. ותאו
שלושה כפו דיה: קאלי. וכל מלת אס דר רכו' סלאים: וחצנת ג' וס' ויד כבאה וחסיתהו לשאול: .

וזהו שמרו רבוינו
בשחינת קרטי סבור
למיכביה בעין עיטם
שהוא גבוה מירושלם
מעט: ותאר. לטון
וסב בעגל כמו ו
ובמחנה תארהו ו
ויתן תרג את כולם
ויסחר: ותא לא עריהר
עפרון. החוט יוכא
לזר הכפן והגבול
מרחיב עד ערי הר
עפרון: ותאר הגבול
בעלה. חן זה לזר
המערב אלא בליטה
לזר כפן: וסב
הגבול מבעלה מיה.
עכשו חזר למיכיו
הראשון מן המזרח
למערב. אל כתף הר
יערים מצפון. שהיה
חוט בכפופו של הר
יערים ממזרח הר יערי
בתוך גבול יהודה ל
לפנים מן החוט:
והיו תוכחות הגבול.
סוף המיכר מיה אל
יס הגבול שהוא מיכר
מצרביא פי ליהושע
כמה מאמר הקבצ
ליהושע: וורס מעט
כלב. לאחר מיתת
יהושע כי עדין בימי
יהושע לא נלכרה ח
חברון כמה שמאמר
בספר שפטים ולא כ
כתבה כאן אגמבי
החלקה: קרית ספר
רביהיו אמו חלו
הלכו מנסתבחו בימי
אבלו של משה ש
סהחור עתה אל בן
קנז מפילפולו: אחי
כלב. מאמו: ותכנח
ואתרכינת השתה
עמה ליפול לרגל:
תנה לי ברכה. פרנסה
ארץ הגב. חרבה
כמו חרבו פני הארץ
ומתרג סגוב סיקא
בלעז בית מנובמכל
טוב ארם טאן בולא
עורה: כתינו. וכתת
לי. כמו דברו לסלם
דבר אליו בני יכאובי
יכאוממי בשלם בשל
להם: גלות. מעינות
ויהיו

אל עין רוגל: ועלה הגבול גי בן
הגם אל כתף היבוס מנגב היא
ירושלם ועלה הגבול אל ראש ההר
אשר על פני גי הגם למה אשר בקצה
עמק רפאים צפונה: ותאר הגבול
מראש ההר אל מעין מינסתוח ויצא
אל ערי הר עפרון ותאר הגבול
בעלה היא קרית יערים: ונסב
הגבול מבעלה למיה אל הר שער
ועבר אל כתף הר יערים מצפונה
היא כסלון וירד בירת שמש ועבר
תמנה: ויצא הגבול אל כתף
עקרון צפונה ותאר הגבול שכרונה
ועבר הר הבעלה ויצא יבנאל והיו
תצאות הגבול ימה: וגבול ים
היממה הגבול וגבול זה גבול בני
יהודה סביב למשפחתם: ולכלב
בן יפונה נתן חלק בתוך בני יהודה
אל פי יהודה ליהושע את קרית
ארבע אבי הענק היא חברון:
וירש משם כלב את שלושה בני
הענק את ששי ואת אחימן ואת
תלמי ילירי הענק: ויעל משם
אל ישיב רבר ושם דבר לפנים קרית
ספר: ויאמר כלב אשר יכה את
קרית ספר ולכרה ותתתי לו ארץ
עכסה בתי לאשה: וילכרה
עתניאל בן קנז אחי כלב ויתן לו
את עכסה בתי לאשה: ויהי
כבואה ותסיתהו לשאל מאת אביו
שדה ותצנח מעל החמור ויאמר לה
כלב מה לך: ותאמר תנה
לי ברכה כי ארץ הגב נתתני ונתתה
לי גלות מים ויתן לה ארץ גלת
עליו ואת גלת תחתיו:

אל עין רוגל: ועלה הגבול גי בן
הגם אל כתף היבוס מנגב היא
ירושלם ועלה הגבול אל ראש ההר
אשר על פני גי הגם למה אשר בקצה
עמק רפאים צפונה: ותאר הגבול
מראש ההר אל מעין מינסתוח ויצא
אל ערי הר עפרון ותאר הגבול
בעלה היא קרית יערים: ונסב
הגבול מבעלה למיה אל הר שער
ועבר אל כתף הר יערים מצפונה
היא כסלון וירד בירת שמש ועבר
תמנה: ויצא הגבול אל כתף
עקרון צפונה ותאר הגבול שכרונה
ועבר הר הבעלה ויצא יבנאל והיו
תצאות הגבול ימה: וגבול ים
היממה הגבול וגבול זה גבול בני
יהודה סביב למשפחתם: ולכלב
בן יפונה נתן חלק בתוך בני יהודה
אל פי יהודה ליהושע את קרית
ארבע אבי הענק היא חברון:
וירש משם כלב את שלושה בני
הענק את ששי ואת אחימן ואת
תלמי ילירי הענק: ויעל משם
אל ישיב רבר ושם דבר לפנים קרית
ספר: ויאמר כלב אשר יכה את
קרית ספר ולכרה ותתתי לו ארץ
עכסה בתי לאשה: וילכרה
עתניאל בן קנז אחי כלב ויתן לו
את עכסה בתי לאשה: ויהי
כבואה ותסיתהו לשאל מאת אביו
שדה ותצנח מעל החמור ויאמר לה
כלב מה לך: ותאמר תנה
לי ברכה כי ארץ הגב נתתני ונתתה
לי גלות מים ויתן לה ארץ גלת
עליו ואת גלת תחתיו:

וחברו דשפטים. ותקח יעל אשח חכר אחי יחד האהל:
ברכה בי ארץ הגב נתתני בפסוק. וחברו וחאמר לו תנה לי ברכה רשפים ג' בו. עבדים שנים רבליים
קדם רפסוקס ויזי חחיתות בקריאה וס' וחאמר תנה לי ברכה בי ארץ הגב נחחתי דיהושע. שחני
בבור החתונח. וחורדיק את יורדי בור. רנו שמים כי עשהי. בן ארם גוה על הבק בצרים. שם עילם
ובל הבונה. קראתי שמך בבור:

וחברו דשפטים. ותקח יעל אשח חכר אחי יחד האהל:
ברכה בי ארץ הגב נתתני בפסוק. וחברו וחאמר לו תנה לי ברכה רשפים ג' בו. עבדים שנים רבליים
קדם רפסוקס ויזי חחיתות בקריאה וס' וחאמר תנה לי ברכה בי ארץ הגב נחחתי דיהושע. שחני
בבור החתונח. וחורדיק את יורדי בור. רנו שמים כי עשהי. בן ארם גוה על הבק בצרים. שם עילם
ובל הבונה. קראתי שמך בבור:

ועלה הגבול גי בן
הסם אל כתף היבוס מנגב היא ירושלם. ידמה מזה המקום מירושלם לא כתף למה למבטים ואלם מה שמאמר אחר זה ואת היבוס
יוסבי ירושלם לא יכלו בני יהודה להורישם וסב היבוס את בני יהודה מירושלם ויהיה מירושלם היתה מכללת בני יהודה כי לא אהל לא
יכלו בני ישראל להורישם אך אמר לא יכלו בני יהודה להורישם. וממה שמאמר בנחלת בגימן במיין עריהם אשר נפלו להם בנחלה
ונכלה האלק והיבוסים היא ירושלם דמה כי ירושלם היתה מכללת בני בגימן ולזה נכלה החלקת אס נחלקה ירושלם למבטים אס לא.

ועלה הגבול גי בן
הסם אל כתף היבוס מנגב היא ירושלם. ידמה מזה המקום מירושלם לא כתף למה למבטים ואלם מה שמאמר אחר זה ואת היבוס
יוסבי ירושלם לא יכלו בני יהודה להורישם וסב היבוס את בני יהודה מירושלם ויהיה מירושלם היתה מכללת בני יהודה כי לא אהל לא
יכלו בני ישראל להורישם אך אמר לא יכלו בני יהודה להורישם. וממה שמאמר בנחלת בגימן במיין עריהם אשר נפלו להם בנחלה
ונכלה האלק והיבוסים היא ירושלם דמה כי ירושלם היתה מכללת בני בגימן ולזה נכלה החלקת אס נחלקה ירושלם למבטים אס לא.

ויהיו הערים מקצה למטה בני יהודה בגבול מטה יהודה הוא מאמרו רבוננו לא
מכה יהושע לא עיירות השמרות על הגבול כל ערים עמרים ותשע ובכרן אחת
מוזא עמרים ושמנה לא אלה היקרות כטלו בני שמעון מחבל בני יהודה וזכרות
הם כחלת שמעון באר מצע ומולדה חזר מועל ועצם ואל תולר וחרמה וזקל
ועין ורמון המ תמס
היחרות המכונות כאן
ערים ארבע נמרה
ובפרטן חמס עמרה
אות אכי תפוחו העים
אח זה פירוש תפוח
והעין מלו הוא עין
תפוח האמור כחלת
מכסה אל יוסבי עין
תפוח: והם הגבול
וגבול: וסין מכיס
מקורין אלמס ב
כלעז: לא

והיה הערים מקצה למטה בני יהודה. פל כמזהפוך ויהי מקצה העיר למטה בני
יהודה אלגבול אדום בגבול לפיכך נקרו נצרי לפי מהוא סמוך ובאמרו מקצה
הוא מאמרו ר' לא מכה יהושע אלא הערים העמרות על הגבול: כל ערים
עמרים ותשע. ובפרטן תמס לא והתשע היקרות לבני שמעון וספרם כחלת
בני יהודה כפרט לפי מהיו ב
כחלת בני יהודה כמו שאמר
ויהי כחלת בתוך כחלת בני
יהודה ושם כתיב אלה הערים
היחרות לשמעון באר מצע וזכר
מועל בלה והיא בעלה סבתוב
הנה ועצם ואל תולר וזכר זהו
וכסיל סבתוב וחרמה וזקל
ועין רמון והנה הם עשר בזה
המקן והם תמנות כחלת בני
שמעון ואח לבנו יתרות לא תשע
אלא כאמר כי בלה אינו בעלה
וכתול אינו כסיל אף על פי שהוא
כראה כן ועד יס ערים ספורות
למטה שמעון כחלת יהודה והם
גם כן ספורות כחלת בני ס
שמעון והם עשר ועין כמו ס
סבתוב וזקל מזכר הנה לבני
יהודה וזכר אותה גם כן לבני
שמעון ואמרו ר' כי מיוס מיסב
בה דוד הייתה למלכי יהודה
כאמר כי לקחו בני ישראל בעת
בטום הארץ וכפלה לחלק שמעון
ואחר כך לקחה מלך גת מהם
עד שיסב דוד בה על כן הייתה
למלכי יהודה מהיוס ההוא ואלא
יסבה וצוקה. ועד זכר למטה
מוסבה וכן אמרה זכר אותה בב'
מקומות נקראו בסם אחד והיה
לאחר מהם מס לזוי להכריל
בצוקה ולא מזכר כחלתוב:
ערים ארבע עמרה. ובפרטן
תמס חמס עמרה ואכפר כי
הגדרה ובריתם עיר אחת:
והם הגבול וגבול. כתיב הגבול
כלומר כי הם היה גבול וקרי
הגבול: לא

אשתאול ג' טלאים וסיל בשפלה אשתאול וצרעה. וירדואו וכל בית. ותחל רוחי לפעכו: ומגדל
ז' בקריא וסיל ויאמרו רבה נכנה לנו עיר. צנן וחדשה ומגדל גר. ויראן ומגדל אל חרם. ומגדל עז הזה
בתוך העיר. יסוב כל הארץ בערבה מצבע לרמק. וכעל לשער אפרים. ועל שער ב' בו רעורא:

ואת נחלת מטה בני יהודה
למשפחתם:
הערים מקצה למטה בני יהודה אל-
גבול אדום בגבול קבצאל ועד
ויגוד: וקינה ודימתה ועד ערה:
וקדש וחצור ויתנן: זיף ופלם
ובעלות: וחצור חרתה וקריות
חצרון היא חצור: אמס ושמע
ומולרה: וחצור גדה וחשמון ובית
פלט: וחצור שועל ובאד שבע
ובזיותיה: בעלה ועייס ועצם:
ואלתולר וכסיל וחרמה: וצקלג
ומדכנה וסננה: ולבאות ושלחים
ועין ורמון כל ערים עשרים ותשע
וחצריהן: בשפלה
אשתאול וצרעה ואשנה: וזנוח
ועין ג' תפוח והעין: ירמות
וערלם שוכה ועזקה: ושערים
ועריתים והגדרה וגדרתים ערים
ארבע עשרה וחצריהן:

צנן וחדשה ומגדל גר:
ודלען והמצפה ויקתאל: לביש
ובצקת ועגלון: וכבון ולחמם
ובתליש: וגדרות בית דגון ועממה
ומקרה ערים שש עשרה וחצריהן:
לבנה ועתרועשן:
ויפתח ואשנה ונציב: וקעילה
ואכזיב ומראשה ערים תשע
וחצריהן: עקרון
ובנתיה וחצריה: מעקרון וימה כל
אשר על יד אשדוד וחצריהן:
אשדוד בנותיה וחצריה
עזה בנותיה וחצריה עד נחל מצרים
והים הגבול וגבול:
ובהד שמיר ותירוש וסוכה: ודנה
וקרית סנה היא רבד: וענב
ואשתמה וענים: וגשן וחלון וגלה
ערים אחת עשרה וחצריהן:
ארב ודומה ואשען: וינוס ובית
תפוח ואפקה: וחמטה וקרית
ארבע היא חבדון וציעד ערים תשע
וחצריהן: מעון ברמל
ח' ויוטה: ויזעאל ויקדעס וזנוח:

רא אשתנת שבטא רבני יהודה
לירעיתתון: ויהיה קירונא מסיפי
לשבטא רבני יהודה על תחום
אדום בחרסא קבצאל ועד ויגור
וקינה ורשונה ועד ערה:
וקדש וחצור ויתנן: זיף ופלם
ובעלות: וחצור חרתה וקריות
חצרון היא חצור: אמס ושמע
ויסולרה: וחצור גדה וחשמון
ובית פלט: וחצור שועל ובאד
שבע ובזיותיה: בעלה ועייס
ועצם: ואלתולר וכסיל וחרמה
וצקלג ומדכנה וסננה:
ולבאות ושלחים ועין ורמון כל
קריא עשרין ותשע ופצחיהן:
בשפלה אשתאול
וצרעה ואשנה: וזנוח ועין
גנים תפוח והעין: ירמות
וערלם שוכה ועזקה: ושערים
ועריתים והגדרה וגדרותם קירוי
ארבע עשרה ופצחיהן:
צנן וחדשה ומגדל גר:
ודלען והמצפה ויקתאל: לביש
ובצקת ועגלון: וכבון ולחמם
ובתליש: וגדרות בית דגון
ועממה ומקרה קירוי שית עשרי
ופצחיהן: לבנה
ועתר ועשן: ויפתח ואשנה
ונציב: וקעילה ואכזיב ומראשה
קירוי תשע ופצחיהן:
עקרון ובפרטנה ופצחיהן:
מעקרון ומערבאפל קירוי ארעל
תחום אשדוד ופצחיהן:
אשדוד בפרטנה ופצחיהן:
עזה בפרטנה ופצחיהן ער נחל
דמצרים ויסא רבא ותחומיה:
ובטורא שמיר ויתיר
ושוכה: ורנה וקרית סנה היא
רבד: וענב ואשתמה וענים:
וגשן וחלון וגלה קירוי חרד
עשרי ופצחיהן:
ארב ודומה ואשען: וינוס ובית
תפוח ואפקה: וחמטה וקרית
ארבע היא חבדון וציעד קירוי
תשע ופצחיהן:
מעון ברמל ויף
ויוטה: ויזעאל ויקדעס וזנוח:

ויפתח ג' קמץ וא' פתח וס' ויפתח ואשנה: ויפתח שפתיו ועבד. וחד שום קרתא חר שום
גברא וחד רישן פתוחיה: ויפתח ג' סכסוד וד' לך: וחד כ' וס' יצאם בבקעה וחד. וחד שמיר ויתיר
בזרא ר' וקדכא ספי:

ויפתח
ג' קמץ וא'
פתח וחד
קרתא חר
שום קרתא
חד שום
קרתא חר
שום קרתא

ויפתח
ג' קמץ וא'
פתח וחד
קרתא חר
שום קרתא
חד שום
קרתא חר
שום קרתא

למטה שמעון וזכר הסבה בזה כי היה חלק בביהודה רב מהם וינחלו בני שמעון בתוך נחלתם איך יתבן והנה הייתה זאת החלוקה
כלה בגורל על פי יי האם מעלם מתבן דבר עד שיתבן בתחלה לבטב יהודה ויתר מהראוי ואחר כך כשראה קלל הספיק הוכרח לתת
לבטב שמעון מחלת בני יהודה הנה זה לא יתבן שדומה בזה האופן ואנחנו נאמר בהיתר זה הספיק כי תוך גבולות נחלת בני יהודה
שהיו מכוונים מאת ה' היומן הערים ויתר מן הראוי להם ולא ככל כל הערים ההם לבני יהודה איך נמנו מפני היותם בלם בתוך
גבולותיהם ואחר זה ביאר מה שהיה מאלו הערים לבטב שמעון ובהם נתקיים מה שאמר בתורה לחלקם ביעקב ואפי' כן בישראל
כמו שביארנו בס' והנה

ויפלו חבלי מנחה עשרה - סגה לסגה בתי אבות המכונים למעלה ולרבע לבנות.
 ולפחד לא סתהא כל אחת בית אב לעצמה אלא סגלו ארבעה חלקים חלק
 סל אביהם שהיה מיוצאי מצרים ולפי מניין היוצאים מחברים בתולדה הארץ.
 וחלקו עם אחיו בבכאי חפר אביו שהיה גם הוא מיוצאי מצרים ושהיה בכור ונטל
 סבי חלקים ועוד היתה

אֶרֶץ תְּפֹחַ • הַכְּפִירִים
וְהַחֲבִירִי וְתִפְּחֹ עֲמָה
הַעִיר הִתְּחָה לְבִנִי אֶ
אֶפְרָיִם : אֶגְבֹּל מִכְּמֶה
• עַל מִיזֵר מִכְּמֶה לִסְקָה
גְּבֹלוּ הָעָרִים הָאֵלֶּה
מִתְּפֹחַ שֶׁ נָחַל קָהָה
לְאֶפְרָיִם הֵיוּ בְּחוּץ עִיר
מִכְּמֶה : נִגְבֹּה לְאֶפְרָיִם
• אֶפְרָיִם נָטַל תְּלִנִּי
מִדְּרוֹם לְבֵר הָאֶרֶץ
מִבֵּין בְּנֵי יִהּוּדָה לְבִנֵי
יִסְרָאֵל וּפְסוּל לְבִנֵי מִכְּמֶה
מִכְּמֶה נָטַל לְבֵר בְּפֹן
: מִלֶּסֶת הַכְּפִיר •
תְּלִיתָא כְּלִכִּין וְשִׁלְמָת
הַנְּפֹתִים הַזֹּכוֹת כֹּאֵן
מִלְרֹד וּמִלְ עֵין רוֹד
הַיּוֹכֵמוּ מֵאֲמֹן לְמַעֲלָה
בְּעֶפְרָיִם זֶה מֶלֶךְ רוֹד
לְכַפּוֹת רוֹד וּבִכְפּוֹן
אַחֵר אֹמֵר לְכַפּוֹת
דְּאֵר מֵיִם וְכֹאֵן כֶּךָ
הוּא אֹמֵר וְאֵת יִסְרָאֵל
רוֹד וּבְנֹתֶיהָ מִלֶּסֶת
בְּפֹת מֵהֵיוּ לָהּ : וְיוֹאֵל
• וְיִאֲזֵבֶה : וְיִדְּבֵרוּ בְּנֵי
יִסְרָאֵל • טַבְּטָ מִכְּמֶה :
מֶד

עד אשר כה צרכה י. אמר ראית סתירה מניתי ממך ראשון למיתן מניעם
אלף וחמס מאות כמנין זה בגימטריא למיתן ראשון אתה מוצא במנשה בספר
ידבר שנים ושלשים אלף ומאתים ובפנחס שנים וחמשים אלף ושבע מאות. רא
עד אשר כה צרכה שאלמה לא צרכה כה יהיה זרעך יתקיים בי ולפי פסוקו עד

אשר כה עד אשר כך
לאשר אתה רואה:
אם עשר רב אתה ים
בך כח לכרות יערות
ולכנותם כעץ סקורין
אישלטר בלעז וסם
תבנה ערים:

וירכרו בני יוסף את
יהושע לאמר מרוע נתתה לי נחלה
גורל אחר וחבל אחר ואני עם רב
עד אשר ער כה ברכני יהוה:
ויאמר אלהים יהושע אם עם רב
אתה עלה לך היערה ובראת לך
שם בארץ הפרזי והרפאים כי אף
לך הר אפרים: ויאמרו בני יוסף
לא ימצא לנו החר ורכב ברזל בכל
הבנעני הישב בארץ העמק לאשר
בבית שאן ובנותיה ולאשר בעמק
יזרעאל: ויאמר יהושע אל בית
יוסף לאפרים ולמנשה לאמר עם
רב אתה וכתב גדול לך לא יהיה לך
גורל אחד: כי הר יהיה לך כי יער
הוא ובראתו והיה לך תצאתיו כי
תוריש את הבנעני כי רב ברזל לו
כי חזק הוא:
ויקחלו כל עדת בני ישראל שלה

בית יוסף
5:5

5:5
5

5:5
5

5:5
5

5:5
5

5:5
5

רכב ברזל לו. ואין אחר מסאר הסבטים כדי לחלם בו כי חזק הוא ואתה ים כך
היכולת וצוריתו ורבותו פירעלה לך היערה החבוא עמיתם ביער סלח
תפלוט בסם עין הרע: ומסכנו

רלבב

והנה זכר סתלת בגימטריא בזה יחד עד סבב נכללה בגבולות אחרי כמו סמור
פה. חסר אחר זה סבב כתרעמו מזה ליהושע ואמר לו מרוע נתת לנו נחלה
גורל אחר וחבל אחר ואני עם רב עד אשר ער כה ברכני ולכן יתכן שיתוסף
זרע מאד בזה האופך עד שלא תכיל הארץ סתלה להם נחלה והנה יתבאר
אופן רבוי מהמספר הנזכרים בפרשת פנחס סבב היו יותר ממספר ראוין
ושמטין וזוהו בתקנים מה מאמר יעקב אפרים ומנשה כראובן ושמשון יהיו לי כמו
סבבארכו במקומו. או ירבו בגורל אחר גורל מוגבל שלא יתכן להם להרחיבו
במה שצריך והסב להם יהושע מה מראוי שיתפייקו בו והוא סבבך נחלתם
בעצמה יתכן להם להרחיב גבולם וזה סבבך והוא היה יער גדול ואם יכרתו
היערים אשר בו יתכן להם לשבת בו ושור אמ' להם שיפנו בארץ הפרזי והרפאים
הסמוכים להם וילחמו עמהם וירשו ארצם אם לא יספיק להם הר אפרים עם
יעריו ועצו בגימטריא לא יספיק לנו החר עש יעריו ומה מאמר לנו להלחם עם
הפרזי והרפאים הנה לא נוכל כי רב ברזל בכל הבנעני היושב בארץ העמק
לאשר בבית שאן ובנותיה ולאשר בעמק יזרעאל והסב להם יהושע הנה באמת
עם רב אתה וכתב גדול לך מזה הרבוי אשר אתה מתרבה תמיד ולזה הוא מבוחר
סמה סתתך לך אינו גורל אחר מוגבל שלא יתכן הרחבתו וזה כי הר יהיה לך
תוכל להרחיב את גבולך בו כי יער הוא ובראתו וזה ממה שיתכן לך סתלות
מזה היותר עש רב והיה לך עד תוצאות החר ההוא ותרחיב בגבולך מהצר ההוא
כי תוריש את הבנעני מזה כחך הגדול והמלחמה עמו לא יתכן לגולתך מאמר
הסבטים לפי סבבך ברזל לו וזוהו הוא אך אתה תצחיהו כי עם גדול אתה וכח
גדול לך. והנה זכר אחר זה סבבך נקלה כל עדת בני ישראל שילה וסבבטים
את אהל מועד ולקחוהו מהגבל והנה זכר סבבך אשר נכבשה היתה לפניהם
והיו ראין אותה וחלקו אותה לסבבים הנזכרים וזה נחלתם בכללה תוך המקו
הסבבם ואולם הסבבים הנזכרים לא תצחיהו כללם שיען בגבולות ואף על פי
סתברר מה שצוה לנחלתם מהארץ הנכבשת ולזה אמר סבבך נותרו בבני ישראל
אשר לא חלקו את נחלתם סבבים וכו'.

וידברו בגימטריא: סבב בגימטריא אכל בגימטריא לא היה להם לצעוק כי יותר
היו בצאתם ממזרים ממה שהיו בגבול לארץ אכל בגימטריא היה יותר מספרם
כסבבם לארץ ממספרם כפי צאוממזרי עשרים אלף וחמס מאות לפיכך צעקו
לפי סתותיהם שהיו מוצאים מצרים היו מעטים והיו הם עם רב ולא נטלו חלקם
אלא כנגד אבותיהם שהיו יוצאי:

אף וסם ולא אף לבא ביום תמים. כי אף לך הר אפרים. וכל אף אך למחסור. וזוית איש אף בדבריו.
ובואן וסם ואף כרגלים חושא. ואף להעשיר לא ינקו:

ומלולו בגימטריא עם יהושע למימר
מא דין יתבת לי אחסנא ערבא
חר וחילק חר ואנא עם סגי ער
לסגי ברכני: ויאמר להו
יהושע אם עם סגי אתון סקולו
לתורשא ותתקין לך תמן אמר
בארע פרזאי וגיראי ארי עק
לכונ טורא דהר אפרים: ויאמרו
בני יוסף לא יספיק לנו טורא
ודתבין דברזל בכל הבנעני
ותבין בארע ישראל ויתבטש
חזקאלי: ויאמר יהושע לבית
יוסף לאפרים ולמנשה למימר
עם סגי אתון וחיל סגי לכונ לא
יהי לכונ ערבא חר: ארי טורא
ויהי לך ארי תורשא חווא
ותתקניניה ויהי לך מפקנותי ארי
תתרכון ית בנענא: ארי רתיבין
דברזל ליה ארי תקיפין אינו
ואיתפנשו כל
בנישנא רבני ישראל לשילה

מצרים סבבאמר לשמות ממות
אבותם יחלו. ומה סבבאמר
לא לה חלק הארץ אים לפי
פקודיו להוציא את הטפלי שהיו
אז פחותים מבני עשרים סלא
נטלו חלק בארץ לא לבני עשרים
סמה נחלקה ולחססון יוצאי
מצרים ולפחותים מבני עשרים
לא נחלקה אף על פי שהגיש
לכלל עשרי בשעת חילוק הארץ
ומה סבבאמר גורל אחר וחבל אחר
לפי סבבך יסר נחלקה לסבב
ועסו סבים עשר חלקים סוים מי
סיהיה עם רב בסבב לא היה לו
אלא כמו השבט האחר סהיו
מצעים ומפני זה צעקו בגימטריא
לפי סלא סתנו למנשה אלא כמו
סבבאמר סהיו מצע ממנו ואף
על פי סהיו עם רב וראיה עוד
כי בגימטריא היו הצועקים ולא
בגימטריא תצוהם ליהושע לא
יתבא לנו החר ער לאשר כבית
סאן ובנותיה והוא היה למנשה
ומה סבתחלקה הארץ על פי
י ו על פי הגורל מפני החלק
היפה והחלק הרע כי מי סבב
לחלקו חלק היפה על פי הגורל
היה לו ומי סבב לחלקו חלק הרע
על פי הגורל היה לו ואף על פי
כן היו מפליג בסבב ומי סהיה
לו חלק היפה היה מצלה בסבב
למי סהיה לו חלק רע ועל זה
הסדר היתה חלוקת הארץ

אלעזר מלובם באורים ותומים ויהושע וכל יסר עומד לפניו וקלפי סבבטים וקלפי
תומים מוכחים לפניו והיה מכון ברוח הקדש ואומר אם זולתן עולה תחום עבו
עולה טרף בקלפי סל סבבטים ועלה בדו זולתן טרף בקלפי סל תחומין ועלה
בדו תחום עבו והיה מכון ברוח הקדש עור ואמר אם נפתלי עולה תחום גומסר
עולה טרף בקלפי סל סבבטים ועלה בדו נפתלי בקלפי סל תחומין ועלה בדו
תחום גומסר וכן בכל סבבט ושבט והשבט היה מחלק חלקות לבתי אבות לפי
יוצאי מצרים וזהו סבבאמר לרב תרבה נחלתו ולמעט תמציט ומי סהיו רכים בתי
אבות בצאתם ממזרים נטלו חלקים רבים ואעפ שהיו שמה מצעים ומי סהיו
מצעים בצאתם ממזרים נטלו חלקים מצעים ואף על פי סהיו עתה מרובים כמו
בגימטריא ואעפ שצעקו בגימטריא לא העילה להם צעקתם כי לא היה יכול יהושע
להסבב להם נחלתם אלא כמו סבתה להם על פי י על פי הגורל אכל יהושע נתן
להם עצה שיכרתו היער שהיה סמוך לחלקם והוא היה החר שהיה לאפרים ועמק
החר ההוא היה למנשה ואמר להם סהם יתפסו בחלק אפרים ובארץ הפרזי
והרפאים וזהו סבבאמר כי אף לך הר אפרים כלומר אם רחוק לך הר אפרים תוסבב
לך עור אחר סתכרות יער החר תוסבב לך עוד בארץ הפרזי והרפאים הסמוכים
ובראת והיה לך. פי תכרות יער הפרזי והרפאים והיה לך החר ההוא ליישוב
ותרחיב בו נחלתך ברזל בני אפרים כי הם יתצו כזה כי טוב להם שיהיה יישוב
משהיה יער ועד כדי שירישו הפרזי והוא הבנעני שזכר כי כל סבבאמר אומות
נקראים כנענים כי כלם היו בני כנען לפיכך אמר להם ולא יהיה לך גורל אחר
כלומר שתסבב גורלך בנחלת בני אפרים וחס אמרו לא ימצא לנו החר אף על פי
סככרת היער ועור אם תאמר סבבאמר בערי הפרזי והרפאים רכב ברזל לבנעני
היושב בעמק החר ההוא ואכחנו יריאם ממנו ואמר להם יהושע לאפרים ולמנשה
לאפרים אמר שיעזרו לבני מנשה ויתצו בכרתם היער לטובתם ולמנשה אמר
אחר שאתה עם רב כח גדול לך ויכול אתה להוריש את הבנעני יושב העמק ואם
לא תורישנו יחיק לך כי רכב ברזל לו לפיכך צריך שתתחזק עד שתורישנו: ובראת.
ענין כריתת. וכן ובראת אתה בחרבות ויתחזק לך תמן אחר ויס מפרשים
ענין בחירה מענין בדו לכס אים: ויקחלו כל עדת בני ישראל שילה וסבבטים את
אהל מועד. זה היה אחר יד סמה מסבבא לארץ סבבט סבבט וסבבט סבבט ויד
סמה אלה היה אהל מועד בגבל ואחר כך הסבבטוהו בשילה ואז באפרו הבמות
כל זמן שהיה בשילה ואמר רזל כי שבו בית סל אבבים מלמטה וירישו מלמטה
כמו סבבאמר רוד וארזן אלהים יושב בתוך היריעה כלומר שיען לא היה לא בתוך
היריעה ועוד ראוי זה מן הכתוב סאל ותסאהו בתי סילה אהל ביתה וכתב
ויטס משכן סילה אהל סיכן בארם אהל סיהיה הא סבב מלמר סלא היה עם
תקרה אלא בית אבבים מלמטה וירישו מלמטה והיה עם בשילה סבבט סמה עד
סהלנו פלגתם את הארץ ועליו סבבאמר ויטס מסבב סילה אהל סיכן בארם:

וישכנו סם את אהל מועד . פגעו במדבר ולא היה סם תורה אלא בית סל אכסית מלמטן וירשית מלמטן כך פנינו במחית הקדשים : והארץ נכבשה לפניהם . משכנו המטות היתה הארץ נכבשה לפניהם : פגעו סבטם : סכברו כלו נחלתם ראובן וגר וחזי סבט מנשה וימי מנשה בעבר הירדן ובארץ כנען כבדו כל גורל ליהודה ולאפרים ולחזי מנשה הדי חמסה סבטם : מתרפים : מתרשלים : למט . לכל סבט מן הסבטה : לפי נחלתם . למטעה חלקים . ולא בסוה אלא לפי הסבטים הראויין לחלקה לרב לפי רובו ולמעט לפי מיעוטו כמה סכאמר לרב תרבה נחלתו ולמעט תמעט נחלתו : והתחלקו אותה לסבטה חלקים . אותה סכבטה כבד והעזרה ליכבס : יהודה יעמד על גבול

רדק

סבטה סבטים . כי ראובן וגר וחזי סבט מנשה לקחו נחלתם מעבר לירדן ובארץ כנען כבדו כל גורל ליהודה ולאפרים ולחזי מנשה כמו שפירש למעלה למה קדמו הם בפסוק והארץ ס סקנה ממלחמת הראשון : והתחלקו אותה . פירוש והתחלקו בה פירוש בסבטה חלקי סכטו יהיו מחלקים אותם סבטה ס סבטים באותה הארץ : יהודה יעמוד על גבולו . כמו סכבד גורלו לדרוס ארץ ישראל וכן בית יוסף יעמוד על גבולו כמו סכבד ג גורלם לארץ כפון סל ארץ ישראל וסניהם יקחו נחלתם סבטה ס סבטים הכותרי בארץ הנכבסת ואסר עתיד להכבס : ואחס . אה סכבר העלויס לכתוב הארץ : ויריני . והסלכתי : כי כהונת ייכחלתו . כמו סאל בכתוב אשה יינחלתו ואכלון והס כהונתי : ויקמו . וכאמר קמו האסלי ללכת הזידוס ואח להס כך וכך תעסו : מרבה בית און : סמוך לבית און למיכך הסת פתחה דל למדבר בית און : וכל

ויבאו רפין בקריאהו ואתה דרס את כשך ונטה אחר ידך . ואס ונכי סחוק אח לכביצים : קיס לך רכסע : הבו לכם שלשה אנשים . על דר כשפה . בימים הרבה ילכו . ויבאו אליך כבבוא עם . כחא בלא . וכבסר גם ססור עקב . וכיסעיה ריש ס' יג : ואחסר בטעם שני גרישין וסים ואתם תכבו אח הארץ . ואתם

וישכנו שם את אהל מועד והארץ נכבשה לפניהם : ויתורו בבני ישראל אשר לא חלקו את נחלתם שבעה שבטים : ויאמר יהושע אל בני ישראל עד אנח אתם מתרפים לבוא לרשת את הארץ אשר נתן לכם יהוה אלהי אבותיכם : הבו לכם שלשה אנשים לשבט ואשליחם ויקמו ויתורו ויבאו ויכתבו אותה לפי נחלתם ויבאו אלי : והתחלקו אותה לשבעה חלקים יהודה יעמד על גבולו מנגב ובית יוסף יעמד על גבולו מצפון : ואחס תכתבו את הארץ שבעה חלקים והבאתם אלי הנרי ויריני לכם גורל פה לפני יהוה אלהינו : כי אין חלק ללוים בקרבכם כי בהנת יהוה נחלתו וגר וראובן ויחזי שבט מנשה לקחו נחלתם מעבר לירדן מזרחה אשר נתן להם משה עבד יהוה : ויקמו האנשים וילכו ויעזו יהושע את החלכים לכתב את הארץ לאמר לבו והתחלקו בארץ וכתבו אותה ושובו אלי ופה אשליח לכם גורל לפני יהוה בשלה : וילכו האנשים ויעברו בארץ ויכתבוה לערים לשבעה חלקים על ספר ויבאו אל יהושע אל המחנה שלה : וישלח להם יהושע גורל בשלה לפני יהוה ויחלק שם יהושע את הארץ לבני ישראל כמחלקתם : ויעל גורל מטח בני

5 5 ואשר יאו תמן ית משכן זמנא 5 5 ואדעא איחבבשת קרמיהון 5 ואישתאדו בבני ישראל דלא פליגו ית אחסנתהו לשבעא שיבטין : ואמר יהושע לבני ישראל עד אימתי יהוה יתתון מיתרשלין למיעל למירת ית ארעא דיהב לבון : אלהא ראבה תבון : הבו לבון תל תאגברין לשבטא ואשליחון ויקומון ויהלכון בארעא ויכתבון יתה לפום אחסנתהון ויתון לותי : ויפלגון יתה לשבעא חולקין רבית יהודה יקומון על תחומהון סדדומא ורבית יוסף יקוסון על תחומיהון מצפונא : ואמון תכתבון ית אדעא לשבעא חולקין ויתון לותי הלבא וארמי לבון ערבא הלבא קדם ואלתנא : ארי לית חולק ללויא בניבון אלהון מתנן דיהב לרהון ויניון אחסנתהון וגר וראובן ופלגות שבטא דמנשה קבילו אחסנתהון מעברא לירדנא מדינתא דיהב להון משה עבדא ריי : וקמו גבריא ואזלו ופקיד יהושע ית ואזלו למכתב ית ארעא למימר אזילי ויהלכו בארעא ובתוכו יתה ותובו לותי והבא ארמיל לבון ערבין קדם ויבשילה : ואזלו גבריא ועברו בארעא ובתבותא לקירויא לשבעא חולקין על ספרא ואמון לות יהושע למשרית לשילה : ודמא להון יהושע ערבא בשלת קדם ויפליג תמן יהושע ית ארעא לבני ישראל בפלוגתהון : וסליק ערבא שבטא דבני בנימן לירעיתהון ונפק תחום ערביהון בין בני יהודה ובין בני יוסף : ונהנה להון תחומא לרות צפונא מן ירדנא וסליק תחומא לעיבר יריחו מצפונא וסליק בטור לימה ותון מפקנהו למדבר בית און :

רלבג

ולזה צוה יהושע ס סיסלחו מלמטה אכסית לסבט וייתלכו בארץ ויכתבו אותה לפי כ נחלתם ויבאו אליו כרי להסלים להס הארץ בכללה וזה לאות מאחר סכחלק הארץ אסר כבסו יהושע ובני ישראל הוציאו אוהל מועד מהגלגל ולזה אמרו וזל סכבר עמד סס די סנה סבט ס סכבטו וסבט סחלקו והנה יספק מספק איך צוה להס לכתוב את הארץ סבט חלקים והנה לא היו הסבטים סוים והתורה צוה ל להוציאת לרב נחלתו ו ולהמעט למעט ואס אמרו סהס היו ו יודעי מספר כל סבט וסבט אסר להס תחלק הארץ ולפי היחס ההו היו כותבי החלקי הכס לא יהיה דוסס ליריית הגורל אחר זה כי לא יתכן סביע לסבט ס ההוא כי אס החלק אסר כתבו לו לפי ס היחס והכון בעיני ססבטת החלקים היו סוים וירה הגורל אחר

קמתם על ביח אבי . ואחסר הרי ישראל ענפכס תהנו . ואתם מוספים חרות על ישראל לחלל את השכתי וסי כלשון ארמי סמון בשוריא וכתבן כשכחא י גורל פתחין כלשן בקריא וס' וכגורל נחלתו יגרע . נחלת דשכטה הלי . מעל גורל כשה בנימן . על גורל הצדיקים . ונסכר גם ססור בסעי : וזהו כהיכזה וקרינ וחו וס' נסכר הסדר בסעי וליקל כהא ספרא סמון סו

זה יהושע לפניו בעילה ומסס לקח כל אחת מהסבטים ההס חלקו לפיהראו לו אס מעט הוספו לו החלק הראוי לו ואס היה יותר רב מהראוי לו פחתו לו . ואחר

ועבר מעם. לצד המערב לזה: אל כתר לזה נבנה הוא ביתו. מקראה יקרב ולא זו היא בחול סאל להישרי אחריו בצבול יוסף ויבא מביתאל למדכו סמים היו ולו לא בחלק בנימן היתה סהרי חוט המצר מלח ולפנים הוא כמו סהוא אומר אל מכתף לזה: מנב. החוט הולך בדרומה מל לוז נמצאת לוז מן החוט ולחץ בחלת בני יוסף וסיתאל היתה בחלק בנימן כמו שכתוב למטה בענין: ותאר הגבול וכסב לפאת ים נבנה בעטות ארר. כלה אורך הצפוני מן המזרח למערב ומסם נסב החוט לגבול המערב מל בנימן לילך נבנה מן הצפון לרחם חוט המערב מן ההר אשר על פני בית חורון נבנה מן ההר אשר בדרומה מל בית חורון מעם היה מתחיל מקצוע מערבית צפונית מל בנימן ובא לו החוט מצפון לדרום: והיו תוכאותיו. מקצוע מערבית צפונית מל בנימן ואל קרית יערים מל יהודה נמצא רוחב גבול בנימן נוטל כל רוחב הארץ סבין יהודה לאפרים גבול דרומי מל עז גבול צפוני מל יהודה ומס הית ירום כמו סאמור למטה בענין לפיכך היו לפני הסבול חלק זה וגבול צפוני מל בנימן ודרומי מל אפרים נובעין זה בזה ומס הית מלה בחלק אפרים כמה מנאמר ויטש משכן מלה נור וימאם כהא ליוסף ובעבט אפרים לא בחר ואף לבנימן היה בו חלק וכן סביב במחצית קרמים בבלמה מקומו שרתה להם שכניה לשראל בשילה ונוב ובית השולמים ובכולן לא שרתה לא בחלקו מל בנימן: זאת פאת ים דוח מערבית מעטות ארר עד קרית יערים ופאת נבנה ומיכר דרומי לבנימן והוא צפוני מל יהודה וכל הדחומין המנוין כאן כמו בצפוני מל יהודה וכל מקום שכתו כאן וירר כתוב ביהודה ועלה לפי שכלן הוא מונה מן המערב למזרח ומס מכה מן המזרח למערב: ויבא הגבול ימה. א ים אחד ולא ירעני אי זה ים הוא: א לשון ים המלח צפונה. בצפוני מל גמון נמצא כל הלשון בחלקו מל יהודה: אל קצה הירדן. מקום סהירדן נופל בים המלח והוא נמכה מ מקצוע מזרחית צפונית ליהודה וכאן הוא מונה מקצוע דרומית מזרחית לבנימן: והירדן יגבול ארצו לפאת קרית הירדן הווה לו לבנימן מיצר מזרחי סהירדן הולך על פני רוחב כל גבולו למזרח וכלה האלף והיבוס היא ירושלים. כל אחת עיר לבמה וכן גבעת קרית חמם ערים נפסוק זה:

רדק

וכלה האלף. הם סתי ערים וכן הוא אומר בארץ בנימן בבלע ובתיבולע אף וכן גבעת קרית הם סתי ערים: והיבוס היא ירושלים. ובגורל בני יהודה אומר גב כי היבוס היא ירושלים בחלק יהודה והנה אומ כי היא לבנימן כן הוא כי לכל אח מהם היה לו חלק בה ואמרו רזל כי רצועה יוצאה מחלקו של יהודה לחלקו של בנימן ובה מזבח בני ויהי בנימן הצדיק מצטרף עליו לכלעה מל חוסף עליו כל היום וכן סתפיו סכן וים אומרים המזבח היה בחלקו מל בנימן סכוכן סתפיו סכן ויא כי בן סכיהם היה המזבח והנה חלק יהודה היה עולה גי כן הכס כתר היבוס והיה עולה אל ראש ההר אשר על פניו בן הכס ימה אס בקצה עמק רפאלי ומראש ההר אל מעין מי כפתוח ואמרו כי הו עין עטם הנזכ בדברי רזל וחלק בנימן היה כנגדו חלק יהודה היה עולה אל ההר וחלק בנימן היה יורד אל קצה ההר אשר בני כן הכס אשר בעמק רפאלי והיה יורד אל כתר היבוס היא ירושלים נמצא סבין סכיהם היה הגבול הזה זה עולה זה יורד באר

מעין ר פתחין וסינמסר לעיל כהאי ספרא סימן טו: אל קצה ורסמי בקרא וס וכמי ישראל אבולואת ומן ארבעים. וירד הגבול אל קצה הר. ועבר הגבול אל כתר בית חגלה. וירד הוא ופורה נערו. צא נא לקראת אחו אתה ושאר. וזהו השמיע אל קצה הארץ. נבסר גם בסר כשלה: ופסוק קאל על אל

ועבר משם הגבול לזה אל כתר לזה נבנה הוא בית אל וירד הגבול עטרות ארר על היר אשר מגב לבית חורון תחתון: ותאר הגבול ונסב לפאת ים נבנה מן ההר אשר על פני בית חורון נבנה והיה תעארתיו אל קרית בעל היא קרית יערים עיר בני יהודה זאת פאת ים: ופאת נבנה מקצה קרית יערים ויצא הגבול ימה ויצא אל מעין מי נפתוח: וירד הגבול אל קצה ההר אשר על פניו בן הנס אשר בעמק רפאלי עפונה וירד גי הנס אל כתר היבוס נבנה וירד עין רגל: ותאר מצפון ויצא עין שמש ויצא אל גלילות אשר נכח מעלה ארמים וירד אבן בהן בן ראובן: ועבר אל כתר מול הערבה עפונה וירד הערבה: ועבר הגבול אל כתר בית חגלה עפונה והיה יתוצאותיו הגבול אל לשון ים המלח עפונה אל קצה הירדן נבנה זה גבול נב: והירדן יגבול אתו לפאת קרמה זאת נחלת בני בנימן לגבולתיה סביב למשפחתם: והיו הערים למטה בני בנימן למשפחותיהם יריחו ובית חגלה ועמק קצין: ובית הערבה וצמרים ובית אל: והערים והפרה ועפרה: ובפר העמוני והעפני וגבע ערים שמים עשרה וחצריהן: גבעון והרמה ובארות: והמצפה והכפירה והמצה: ורקס וירפאל ותראלה: ועלע האלף והיבוס היא ירושלים גבעת קרית ערים ארבע עשרה וחצריהן זאת נחלת בני בנימן למשפחתם:

בקראה וסימ' ולא מצאה הנה מנח לך רגלה. וירד הגבול אל קצה הר. ויאמר האיש אל יואב. ויאמר אוריה אל רוד. פתח העלע התיבנה אל כתר. ונסו וצותרים אפקה. ויאמר אלידמים האלה. ונססר גם בסר נח: לזה ד' וסמסר לעיל כהאי ספרא סימ' י: על הדר ל' וס' נבסר בסר שמות: מעין ר פתחין וסינמסר לעיל כהאי ספרא סימן טו: גי בני ט' חס' א בקראה וסמ' על גי העבדים. הוא רבה את ארם בני מלח דמלכים. ושמא את החפת. גי יום מהומה ובכונה ובכונה. גי העברים קרבת חס. וחוסמת הוא את העובדים קדם רפס' כי גיעי גי הים אל אצל. והוא העביר את בנו. לר ואנו גי דורשים. וכל יהושע רבו חסדים אלף: האלף ג' וס' נבסר בסר פקודי

חצין ג' ל' וס' עטרת ארר ותאר הגבול ונסב והראם אחד יסנה וכל ד' חורן כתיב וכן סכיה חצ גר חצ כתיב

כול חלק נח

באר סבב ומכאן עיר אחת: רב
 מהם. היה חלקם יותר ממה
 סראו להם כי כבשו הרבה מ
 מהארץ וכי שמעו עלו עמם
 להלחם כמו סכתוב בספר ס
 ספטים ויאמר יהודה לטמעון
 אחיו וגו': בתה חפרי. הואגת
 החפר אשר מקם היה יונה כן
 אחתיה כבדו כמו סכתוב עליו
 חפר מנת החפר: המתואר.
 כהרגומו ומסתחר: וסית לחם.
 אינו בית לחם אשר ליהודה כי
 תמצא ערים נקראים בסם אחר
 בפני מקומות כמו סכתובו וכן
 וכן מכתוב סית לחם אשר ליהודה
 וסית לחם יהודה מראה כי אחר
 היה: עיר

ונפק ערבא תנצא לשמעון
 לשבטא דבני שמעון לירעיהו
 ויהוה אחסנתהו בגו אחסנת בני
 יהודה: ויהוה להו באחסנתהו
 באר שבע ושבע ומורדה:
 ותצר שועל ובלה ועצם:
 ואלתולד ובתול ותרמה:
 וצקלגובית המרכבות ותצר סוכה
 וכות לבאות ושדוחן קיריון
 תלת עשרי ופצחיהו: עין רמון
 ועתר ועשו קיריון ארבע ופ
 ופצחיהו: ובל פצחיה
 וי בסתרנות קיריון האילין עד
 בעלת באר רמת דדומא דא
 אחסנתהו שבטא דבני שמעון ל
 לירעיהו: מערב בני יהודה
 אחסנת בני שמעון אד יהודה חולק
 בני יהודה סג מנהו ואחסנו בני
 שמעון בגו אחסנתהו:
 וסליק ערבא תליתאה
 לבני ובולן לירעיהו: ויהוה
 תחום אחסנתהו עד שריר:
 וסליק תחומהו ליפא ומרעלא
 וסערע בדבשת וסערע בנהלא
 ויעל אפי קנעם: ותב סגדיר
 לקרסא מרנה שטשא על תחום
 בסלוח תבור ונפיק לדברת ו
 וסליק ליפיע: וסתסן עבר
 לקירסא מדינתא גמה חפר לעתה
 קצין ונפיק לריסון וסתרואר
 ומתמן סכתור לניעה:
 ומסתור ליה תחומא סגיפונא
 לתנתון ותחון ספקנזיה לתלית
 ופתח אל: וקטת ונהלל ושמרון
 ויראלה ובית לחם קיריון תרמא
 עסרי ופצחיהו: דא אחסנת
 בני ובולן לירעיהו: קיריון
 האילין ופצחיהו:
 לישכר נפק ערבא דבעאה
 לבני ישכר לירעיהו:
 ויהוה תחומהו ירעאל ובסלות
 ושונם: ותפרים ושיאון
 ואנחדת: והרבות וקשיון ואבן:
 ורמת ועין גנים ועין תרהובית
 פצין: ומערע תחומא בתבור
 ושתצמת ובית שמש ונהון
 מפקנזיה דתחומהו לירדנא
 קיריון שית עשרה ופצחיהו:
 דא אחסנת שבטא דבני ישכר
 לירעיהו: קיריון ופצחיהו:
 ונפק ערבא
 תמישאר לשבטא דבני אשר
 לירעיהו: ויהוה תחומהו
 חלקת וחלי ובטן ואבשף:

בס רח
 כתובים רבנן מל: ועין ח
 בקריא וסלחנת ועין גנים תפוח:
 וחבשן ועיר חמל ועין גדי:
 ועין גנים וחבשן וקדש ואורעי:
 ועין חדה: וקדש ואורעי ועין
 חצור: ועין יבנו בזה: ועין
 גואף שמה נשף: ועין אלחם
 דאת על שכי יהודיא: הקדבאי
 שום קדמא: חדה ח בקריאה
 וס' ועין גנים ועין חדה: ויש מ
 נחרכ חדה: קחלך חרה חרה:
 ולשונם ורכ חדה: חרה נחרכ
 מית קרסא שום קדמא:

ועתר ב קמצין ובספרא וס' לבנה ועתר ועשן:
 ועשן: עין רמון ועתר ועשן: ואת עשן ואת כגרשיה: על גבול ה'וס' נבסר
 בסדר חוקה: ומשם ט'וס' נבסר בסדר חוקה: לבספחותם ח'כלאים בספר יהושע וס' קדמ' ובהרא וראובן:
 ובחרא דבנשה: קדמ' דשכעון ובחרא דבולן: קדמ' ובחרא דיששכר: לבספחותם אשר לבספחותם: וכל
 ויצא הגורל השלישי לשמעון
 למטה בני שמעון למשפחותם ויהי
 נחלתם בתוך נחלת בני יהודה:
 ויהי להם נחלתם באר שבע ושבע
 ומורדה: והער שועל ובלה ועצם
 ואלתולד ובתול ותרמה:
 וצקלג ובית המרכבת וחצר סוסה:
 ובית לבאות ושדוחן ערים שלש
 עשרה וחצריהן: עין רמון ועתר
 ועשו ערים ארבע וחצריהן:
 וכל החצרים אשר סביבות הערים
 האלה עד בעלת באר רמת נגב
 זאת נחלת מטרה בני שמעון ול
 למשפחותם: מחבל בני יהודה
 נחלת בני שמעון כי יהיה חלק בני
 יהודה רב מהם וינחלו בני שמעון
 בתוך נחלתם:
 ויעל הגורל השלישי לבני זבולן
 למשפחותם ויהי גבול נחלתם עד
 שריר: ועלה גבולם לימה ומרעלה
 ופגע ברבשת ופגע אל הנחל אשר
 על פני קנעם: ושב משריד קרמה
 מזרח השמש על גבול כסלת תבד
 ויצא אל הדברת ועלה יפיע:
 ומשם עבר קרמה מזרח גתה חפר
 עתה קצין ויצא רמון המתאר הנעה:
 ותסב אתו הגבול מצפון חנתן והיו
 תצאתיו יפתח אל: וקטת ונהלל
 ושמרון ויראלה ובית לחם ערים
 שתיים עשרה וחצריהן: זאת
 נחלת בני זבולן למשפחותם הערים
 האלה וחצריהן:
 לישכר יצא הגורל הרביעי לבני
 ישכר למשפחותם: ויהי גבולם
 ירעאלה והכסלות ושונם: וחכרים
 ושיאון ואנחדת: והרבות וקשיון
 ואבן: ורמת ועין גנים ועין חדה
 ובית פצין: ופגע הגבול בתבור
 ושתצמת ובית שמש והיו תצאות
 גבולם חצרון ערים שלש עשרה
 וחצריהן: זאת נחלת מטרה בני
 ישכר למשפחותם הערים
 וחצריהן:
 ויצא הגורל החמישי למטה בני
 אשר למשפחותם: ויהי גבולם
 חלקת וחלי ובטן ואבשף:

וצא הגורל השמיני
 סני לבנימן סגורל ב
 בנימן היה ראסון ב
 לסכתה סכטלי שאלר
 יהוש' לסלחיו ויתחלקו
 אחתה לסבבה חלקים
 סככר כטלו יהוד' ווסק
 כמו סכתוב סס יהוד'
 יעמר על גבולו מנגב
 וגו' מכאן ואילך מוכס
 והולך סבבה גורלות:
 רב מהם: מן הראוי
 להם: כסלות תבור:
 אותר חני סהול לסון
 כסלים סלמקס בלעז
 לא כבובו ולא ב
 בספוליו לא בספוטו
 וסמוך לאמכנו קרוב
 לכר אחור' ומלכרכניו
 כדרך סהכסלים פ
 עומדים בבית ובמקו'
 סהול אותר חנו תבור
 סמוך לראסו הוא
 בתקום האזני: קרמה
 מזרח גתה חפר:
 ממזרח לנת החפ סס
 עירו סלונה כן אחימי
 ושתה קצין: סס השיר
 שת קצין: המתואר
 הנעה: המוסב אל
 כעה כלומר מסס תאר
 הגבול לכעה וכן תירג'
 יונתן וכפיק לרמון:
 מתמן מסתור לסעה:
 עיר

חלחל
 ל וסל חולל
 תולד לחלן

בשם קז אביהם דיהושע • וחברו דשפטם • בשם הגדולים אשר בארץ • ובסדר גם בסדר בראשית, יבולן
ג' וס' יבולן מחלק את הארץ • לטתל את הארץ • יבולן בכל אנשים:

וְתַחֲתֶיהָ
לְבַשׁ וּכְלִי
תְּהִי רַחוּם
בְּהֵאָל תַּחֲתֶיהָ

וראשי האבות למטותי כמו
 אבות המטות כלומר ראשי בתי
 אבות לכל שבט ושבט ור"ל ס
 סמכו בזה הפסוק להפקר בית
 דין הפקר ואמרו וכי מה ענין
 ראשית אכל אבות לא למר לך
 מה אבות מחילין את בניהם כל
 מה שירכו אף ראשית מחילין
 את העם כל מה שירכו: תנו
 לכם את ערי: אחר שאמר
 ויכלו מחילין את הארץ כוס על
 ערי המקלט שלא נכטו בה על
 ידי משה נסן אלא אחר י
 ירושה וישיבה שאמר כי יכרת
 יא להדין וגו' ונתנו לו מקום
 פירסור ללא שלא יהא סוכר בית
 כל מי שבתו סם שאמר ונתנו
 לו מקום: ער עמרו לפני העדה
 למשפט עד מות הכהן הגדול:
 הרובח היה גם אל אחת הערים
 ובתוך שולחן אחריו ומבואין
 אותו ועמד למשפט אם נתחייב
 מיתה הורגין אותו אם נתחייב
 גלות מסיבין אותו סם שאמר
 ויסב סם עד מות הכהן הגדול
 והמקרא קצר וטעם עד מות
 הכהן הגדול פירשוהו ר"ל רבי
 מאיר אומר חכם מקצר ימיו סל
 ארס וכהן גדול מהריך ואינו
 דין סיהא המקל לפני המאריך
 ר' אהרן הרובח מטא את הארץ
 ומחלק את הסכמה וכהן גדול
 מטהר וגרס לסכינה שתשרה
 על ארס בארץ אינו דין סיהיה
 זה אכל זה: ערי המועדה:
 סהיו נכשדים סם כל מכה נפם
 בשגגה והוא סם בפלמוסרה
 מן מוסדות הכללותי לבני

ושיצאו לאחסנא ותאדעא ל ג' ב' חס
 לתחומתא ויהבו בני ישראל א דאורייתא חס
 אחסנא ליהושע בר נון ביניהון ו ריהושע חס
 על מימרא דיי יהבו ליה ית
 קרתא דישאל ית תמנת כרח
 בטורא דאפרים ובנא ית קרתא
 ויתיב בה: אילין אחסנתא וי
 אחסין אלעזר כהנא ויהושע בר
 נון ורישי אבותא לשבטיא רבני
 ישראל בעדבא בשלוח קרם יי
 בתרע משבן זמנא ושיצאו ס
 כלפלא ית ארעא ו
 וסליל יי עם יהושע למימר ו
 מליל עם בני ישראל למימר הבו
 לבון ית קריו שיובותא רמלית
 עסבון בינא דמשה למערוק
 לתמן קטולא ריקטול נפשא
 בשלוח בלא מדעיה ויהיו לבון
 לשבא סגאל דמא: ויעידוק
 לתרא מקוריוא האילין ויקום
 במעלנא ותרע קרתא וימליל
 קרם סבי קרתא ההיא ית פ
 פתגמותי ויבטון יתיה לקרתא
 לותרון ויתנון ליה אחר ויתב
 עשהון ו ארי ירוף גאל
 רמא בגרזיו ולא יסדון ית
 קטולא בדיה ארי בלא מדעיה
 קטל ית חבריה ולא שני הוא ליה
 מאיתמלי ומקמותי ויתב
 בקרתא ההיא ער דיקום קרם
 בנישתא לדונא ער רימות כהנא
 דבא דיהי ביומא האינון בבן
 יתיב קטולא ויעול לקרתיה ו
 ולביתיה לקרתא רי עורק מתמן
 וזמינו ית קרש בגלילא בטורא
 רבית נפתלי וית שבס בטור רבית
 אפרים וית קרית ארבע היא
 חברון בטורא רבית יהודה:
 ומעבא לידנא רי יחו מדינתא
 יהבו ית בצר במרבא במישא
 משבטא דאובן וית רמות ב
 בגלעד משבטא רגד וית גלן ב
 במתנן משבטא דמנשה:
 אילין הווא קידנא דמזמן
 לבל בני ישראל ולגידא ר
 די ותגידון ביניהון למערק לתמן
 כל קטול נפשא בשלוח ולא י
 יסור בידא דגאל דמא ער ר
 דיקום קרם בנישתא:

שאל ג' קמצין בקריא' את העיר אסד שאל
 דסמיכי וס' נכסר בסוד מסעי: דרצח ד' מלאים בקריא' וס' לנוס שמה דרצח דא' יכריל משה: לנוס שבה
 רצח כבה נפש בשגגה דיהושע: אוישוב דרצח: לאודי קום דרצח יקטול עג ואבון: ונכסר גם בסוד
 ואתחן: עכדוד בקריאה וס' וס' לנוס העדים לכקל' משבכיד דהיא ער עכדוד לפני: אלה הערי
 ויבלו לנהל את הארץ
 לגבלתיה ויתנו בני ישראל נהלה
 ליהושע בן נון כתובם: על פי
 יהוה נתנו לו את העיר אשר שאל
 את תמנת כרח בחר אפרים ויבנה
 את העיר וישב בה: פ
 אלה הנחלות אשר נהלו אלעזר
 הכהן ויהושע בן נון וראשי האבות
 למטות בני ישראל בגדול' בשלה
 לפני יהוה פתח אדל מועד ויבלו
 מחלק את הארץ:
 וירבר יהוה אל יהושע לאמר:
 דבר אל בני ישראל לאמר תנו לכם
 את ערי המקלט אשר דברתי
 אליכם ביר משה: לנוס שמה
 רוצח מכה נפש בשגגה בכלי דעת
 והיו לכם למקלט מגאל הרם:
 ונס אל אחת מהערים האלה ועמד
 פתח שער העיר ודבר באזני זקני
 העיר ההיא את דבריו ואספון אתו
 העירה אליהם ונתנו לו מקום וישב
 עמם: וכי ירדף גאל הדם אחריו
 ולא יסגור את הרצח בירו כי בכלי
 רעת הבה את דעהו ולא שגא הוא
 לו מתמול שלשום: וישבי בעיר
 ההיא עד עמדו לפני העדה למשפט
 עד מות הכהן הגדול אשר יהיה
 בימים ההם אזי ישוב הרצח ובא
 אל עירו ואל ביתו אל העיר אשר
 נס משם: ויקרשו את קרש בגליל'
 בחר נפתלי ואת שבס בחר אפרים
 ואת קרית ארבע היא חברון בחר
 יהודה: ומעבר לירדן יריחו
 מזרח נרתנו את בצר במדבר
 במישר ממטה ראובן ואת דאמות
 בגלעד ממטה גד ואת גלן בכשן
 ממטה מנשה: אלה היו ערי
 המועד לכל בני ישראל ולגד
 הגר בתוכם לנוס שמה כל מכה
 נפש בשגגה ולא ימות ביד גאל הדם
 עד עמדו לפני העדה:

אמר כחלו הכחילו:
 ער עמדו למשפט: אם
 יפטר מגלות יפטר
 ואם יתחייב גלות יחזו
 לעיר מקלטו וישבסם
 עד מות הכהן הגדול:
 ומעבר לירדן יריחו
 מזרח: נתנו צמח
 מפה שאמר את בצר
 במדבר וגו' המועדה:
 ההזמנה העירו לכך:
 לבני

רלבג

ואחר זה זכר סוכר
 כתנו ליהושע בן נון
 העיר אשר סאל והיה
 זה עכ' להעיר סלא
 היה משוא פנים ב
 בענין ירושת הארץ
 ואחר

ויהי
 יו בטע סוכר
 גדול וגלגל
 חסדאנו

המועדה לכל בני ישראל ולגד הגר: ויעמידהו על עמדו: ונכסר גם בסוד מסעי: ויקרשו את חס' כל' ש'
 בקריא' וס' האיש כי יקדש ביתו קדש: ויקדשו את קדש בגליל בחר אפרים: ויקדשו ליום הדגה: וכל
 סקדשים דכח חס' ואת דאמות ג' וס' את בצר במדב' ומעבר לירדן יריחו מזרח דיהושע: ואת דאמות ואת

לכני מררי. כזה הפסוק אומר
כי סתם עשרה ערים היו לכני
מררי ממטה ראובן וממטה גר
וממטה זבולון ולמטה בקפור
הערים לא כתב לא ממטה ערים
ממטה זבולון ארבע וממטה גר
ד וממטה ראובן לא כתב ויס
ספרי מונה בהם וממטה ראובן
את כזר ואת מגרסיה אתיהזה
ואת מגרסיה את קרמון ואת מ
מגרסיה ואת מיכעל ואת מ
מגרסיה ערים ארבע ולא רחיתי
סני פסוקים לו בסום ספריט
מרויח אלא מונה במקצת
ורחיתי כי נסל רבניהאוי זל
בזאת השאלה והסיבה על פי
הכל לא חסיד להו בדרכי הימי
תסבילו כראה מתעורר כי
אינן סתומים בבפריהם: אחר
יקר אתהם. מתחלה ספר מנח
הערים ואח"כ ספר סמם ומכיל
כמו שהיו קוראים אותם באותו
הזמן ופי' אשר יקרא אשר יקרא
הקוראים ויגד לעקבותיהם
לו: כי להם היה הגורל ראשון.
ככתב באלף ובדור האלף שרם
וה"ל למסך וכן הראשון ארם
תולד באלף ובדור: אכי הענק
סם כלל לענקים ופי' אבי גרול
הענקים כמו שאמר עליו הארם
הגרול בענקים ואבי סגורול
כמו אבי קרית ערים אבי דבר
גרול דבר א"ל הנכח והרומים
להם: ואת

סדר צו: אתהן יש בקצת כפרים
כבסר אההם ה' וטעות כי הוא
אתהם בשמות דרה וכן בכל ס
ספרי דמסר המדויקים: בנימן יו
מלאים בקריא' וס' ואביו קרא לו
בנימן. ואח בנימן אחי יוסף.
ואל שוי יתן להם דחמים.
ורא יוסף אתם את בנימן.
וישא עיניו ורא את בנימן אחיו.
וזה ענינם דארת ועני.
בנימן ואביסרף. ומכסה
בנימן ויהושע. אודיך בנימן
בעמך. ויעברו בני עמון את
הירדן. ויהי אש מכן ימין בתיב
ויבחר לו שאול. וירכנס
אבנר קרמאה דפסל. אמר אל
דחבעס דבלים. ויבא אל
חנמאל בן דודי. תקעו שופר
בגבעה. וכן הלויס מחלקות.
ונמסר גם בסדר וישראל: ססן
מן יתנו בני ישראל ללויס ס
מנחלם עד ויתן לישראל בן
רפבין סעע' פסל ואת פלוגי כמ
בזאת פלוגי וס' את קרית ארבע
את חברון. את בית שמש.
את גבעון. גבע. ענחות.
שכס. אלהקא. גבחון.
אילון. גת רמק קרמא. תענך.
גלון. קשין. דברת. ירמות.
עין גנים. משאל. עכרון.
חלקת. קדש. יקעס. קרתה.
דמנה. נהלל. רסות בגלעד.
חשכון. יעור.
לכ א 33

אל פיה בקריא' וס' נמסר לעיל כחאי ספרא בס' יו:
הקהתי ויה לכני אהרן. ולכני קרת וגותרים. ולכני גרשון. וכל אודיתא דכור חס' במא מל וס' ואחר נפצו
משפחות ונבעי: בגרל ר' גרשון וס' וכס' כס' בגרל. ולכני קרת וגותרים. ולכני גרשון כס' משפחות.
ויתנו בני ישראל ללויס. ובלהן חסרים ולי: צוף ביד סשה' דסמכי בקריאה וס' וס' וס' נמסר בסוף

וקריבו דישו אבהת לויאי לות
אלעזר בהנא ולות יהושע בר נון
ולות דישו אבהת שבטא לכני
ישראל: ומליל עמון בשילוי
בארעא דכנע' למימר יפקיר ביד
משה למיתן לנא קידון למיתב
ודוחיתן לבעירנא: ויתבו בני
ישראל ללויאי מאתסנתהון על
סיגרא דית קרנא האילין וית
דוחיתן:
ונפק עדבא לזרעית קתת ויהוה
לכני אהרן בהנא מן לויאי משבט
ריחורה ומשבטא רשמעון
ומשבטא דבנימן בעדבא קידנא
תלת עשרי:

ולכני קרת
ראשונה ארו מזרעית שבטא
דאפרים ומשבטא דן ומפלגות
שבטא דמנשה בעדבא קידון
עשר:
ולכני גרשון מזרעית שבטא
דישבר ומשבטא דאשר ומשבט
דנפתלי ומפלגות שבטא דמנשה
בסתנן בעדבא קידון תלת עשרי:
לכני מררי
לזרעית הון משבטא דראובן
ומשבטא דגד ומשבטא דזבולון
קידון דרמא עשרי:
ויתבו בני ישראל ללויאי קרנא
האילין וית דוחיתן במא דפקיר
וי בירא רמשה בעדבא:
ויתבו משבט דבני יהודה ומשבט
דבני שמעון וית קידנא האילין
איהרן מזרעית קתת מכני לואי
ארי להון יהוה עדבא בקרמיתא:
ויתבו להון ית קרית ארבע
אבוהון דגבר' היא חברון בטור
דיתורה וית דוחתא סתדנהא:
ויתתקל קרמא וית דוחתא ויתבו
לכלב בר יפנה מאתסנתיה:
ולכני אהרן בהנא יתבו ית קרית
שזבור קטולא ית חברון וית
דוחתא וית לבנה וית דוחתא:
וית יתיר וית דוחתא וית אשתמע
וית דוחתא: וית חולון וית
דוחתא וית דביר וית דוחתא:
וית עין וית דוחתא וית וס' וית
דוחתא וית בית שמש וית דוחתא
קידון חשע מן תרין שבטא ה
האילין:

ומשבטא דבנימן וית
גבעון וית דוחתא וית גבע וית
דוחתא: וית ענתות וית דוחתא
ולכני קרת
ראשונה ארו מזרעית שבטא
דאפרים ומשבטא דן ומפלגות
שבטא דמנשה בעדבא קידון
עשר:
ולכני גרשון מזרעית שבטא
דישבר ומשבטא דאשר ומשבט
דנפתלי ומפלגות שבטא דמנשה
בסתנן בעדבא קידון תלת עשרי:
לכני מררי
לזרעית הון משבטא דראובן
ומשבטא דגד ומשבטא דזבולון
קידון דרמא עשרי:
ויתבו בני ישראל ללויאי קרנא
האילין וית דוחיתן במא דפקיר
וי בירא רמשה בעדבא:
ויתבו משבט דבני יהודה ומשבט
דבני שמעון וית קידנא האילין
איהרן מזרעית קתת מכני לואי
ארי להון יהוה עדבא בקרמיתא:
ויתבו להון ית קרית ארבע
אבוהון דגבר' היא חברון בטור
דיתורה וית דוחתא סתדנהא:
ויתתקל קרמא וית דוחתא ויתבו
לכלב בר יפנה מאתסנתיה:
ולכני אהרן בהנא יתבו ית קרית
שזבור קטולא ית חברון וית
דוחתא וית לבנה וית דוחתא:
וית יתיר וית דוחתא וית אשתמע
וית דוחתא: וית חולון וית
דוחתא וית דביר וית דוחתא:
וית עין וית דוחתא וית וס' וית
דוחתא וית בית שמש וית דוחתא
קידון חשע מן תרין שבטא ה
האילין:

ומשבטא דבנימן וית
גבעון וית דוחתא וית גבע וית
דוחתא: וית ענתות וית דוחתא

ויגשו ראשי אבות
הלויס אל אלעזר הכהן ואל יהושע
בן נון ואל דאשי אבות המטות
לכני ישראל: וידברו אליהם
בשלה בארץ כנען לאמר יהוה צוה
ביד משה לתת לנו ערים לשבת
ומגרשיהן לבהמתנו: ויתנו בני
ישראל ללויס מנחלתם אל פי יהוה
את הערים האלה ואת מגרשיהן:
ויצא הגורל למשפחות
הקהתי ויהי לכני אהרן הכהן מן
הלויס ממטה יהודה וממטה
השמעני וממטה בנימן בגורל ערים
שלש עשרה:
ולכני קרת הנותרים ממשפחת
מטה אפרים וממטה דן ומחצי מטה
מנשה בגורל ערים עשר:
ולכני גרשון ממשפחות מטה
יששכר וממטה אשר וממטה נפתלי
ומחצי מטה מנשה בבשן בגורל
ערים שלש עשרה:
לכני מררי למשפחות ממטה ראובן
וממטה גר וממטה זבולון ערים
שתיים עשרה:
ויתנו בני ישראל ללויס את הערים
האלה ואת מגרשיהן כאשר צוה
יהוה ביד משה בגורל:
ויתנו ממטה בני יהודה וממטה בני
שמעון את הערים האלה אשר קרא
אותן בשם: ויהי לכני אהרן
ממשפחת הקהתי מכני לוי בלויס
היה הגורל ראשונה: ויתנו להם את
קרית ארבע אבי הענק היא חברון
בחר יהודה ואת מגרשה סביבתיה:
ואת שדה העיר ואת חצריה נתנו
לכלב בן יפנה באחוזתו:
ולכני אהרן הכהן נתנו ארץ עיר
מקלט הרצח את חברון ואת מגרשיה
ואת לבנה ואת מגרשיה: ואת יתיר
ואת מגרשה ואת אשתמע ואת
מגרשה: ואת חלון ואת מגרשה
ואת דבר ואת מגרשה: ואת עין
ואת מגרשה ואת יטה ואת מגרשה
את בית שמש ואת מגרשה ערים
חשע מאת שני השבטים האלה:
וממטה בנימן את
גבעון ואת מגרשה את גבע ואת
מגרשה: את ענתות ואת מגרשה

ולכני קרת הנותרים ממשפחת
מטה אפרים וממטה דן ומחצי מטה
מנשה בגורל ערים עשר:
ולכני גרשון ממשפחות מטה
יששכר וממטה אשר וממטה נפתלי
ומחצי מטה מנשה בבשן בגורל
ערים שלש עשרה:
לכני מררי למשפחות ממטה ראובן
וממטה גר וממטה זבולון ערים
שתיים עשרה:
ויתנו בני ישראל ללויס את הערים
האלה ואת מגרשיהן כאשר צוה
יהוה ביד משה בגורל:
ויתנו ממטה בני יהודה וממטה בני
שמעון את הערים האלה אשר קרא
אותן בשם: ויהי לכני אהרן
ממשפחת הקהתי מכני לוי בלויס
היה הגורל ראשונה: ויתנו להם את
קרית ארבע אבי הענק היא חברון
בחר יהודה ואת מגרשה סביבתיה:
ואת שדה העיר ואת חצריה נתנו
לכלב בן יפנה באחוזתו:
ולכני אהרן הכהן נתנו ארץ עיר
מקלט הרצח את חברון ואת מגרשיה
ואת לבנה ואת מגרשיה: ואת יתיר
ואת מגרשה ואת אשתמע ואת
מגרשה: ואת חלון ואת מגרשה
ואת דבר ואת מגרשה: ואת עין
ואת מגרשה ואת יטה ואת מגרשה
את בית שמש ואת מגרשה ערים
חשע מאת שני השבטים האלה:
וממטה בנימן את
גבעון ואת מגרשה את גבע ואת
מגרשה: את ענתות ואת מגרשה

כא

רשי

ולכני קרת הנותרים
הם מסה ובני קרת
והכרונ וצוהאל מ
ממשפחת מטה בני
אפרים מנחלת סבט בני
אפרים נפלו להם לא
הערים סבט סבט
וסבט נטלו כמה סל
מאת הרבית ואת
המעט תמעיטו אים
כפי מחלתו אשר יחלו
יתן מעטו ללויס
ואת

רלבג

ואחר זכר סבט כתו:
ערי מקלט מעבר ל
לירדן כמו סבטא ה
המכזה כזה בתורה
ולא כמכרסו לפל' כזה
המקו רבר זו המכזה
לפי סבט פירסו זה
בבאורינו לרבריתורה
וסתגום כן ללויס
ערי לסבת ומגרשיהם
לבהמתם כמו סבט
בתורה וסתגום כן
היה על פי הסס יתב
וכזה נסלס ללויס מה
סאל חלקם בעקב
ונכ' יהו מפחדים ב
בכל סבט. ואחר

מנשה
כל כח
יור וס' חס'
ס' וס' וס' וס'
ס' וס' וס' וס'
ס' וס' וס' וס'
ס' וס' וס' וס'
ס' וס' וס' וס'
ס' וס' וס' וס'

יִירוּשָׁלַיִם

כל ט"ר כספרא וסי' כל מקום אשר תדרך כף רגלכם. כל איש אשר יבדה את פיו. כל יושב חדר מן הלבנות. כל ממלכת עוג. כל ערי בני ארזן הכנענים. כל ערים עשור ומגדושיהם. כל ערי וגרשם. כל ערי הלויים בתוך. כל הערים לבני ברדי. ובספר גס לעיל בריש סיפרא כסוף סימן א'.

זדק

וְזֶה עֲלָמֹן. הוּא עֲלַמְתִּי הַזֶּכֶר
בְּסֵפֶר דְּבָרֵי הַיּוֹם! הוּא בְּחַדִּים
הַזֶּכֶר בְּסֵפֶר שְׂמוּאֵל וְכָל לֵשׁוֹן
אַחֵר; וְזֶה בְּתִרְמוֹן. וְכֵן כּוֹזֵר
בְּמַחְצֵית סֶבֶט מִנְּסַה דָן וּמַחֲזִי
מִטָּה מִבֶּטֶח כָּל אַחֵר מֵהֶם הֵיחָא
לְעֵינֵי שְׂמַחַת בְּתִרְמוֹן; וְלַחֲזִי

וַיֵּרָא עֲלֵמֹן וַיֵּרָא רֹתְמָה קִירוֹן
אֲרָבָע׃ כָּל קִירוֹי בְּנֵי אֶהֱרָן
כֹּהֲנֵי חֵלֶל עֲשִׂי קִירוֹן וְרוֹחִימֹן
וְלֹזְרֵי עִיר בְּנֵי
קָהָת לְיוֹאֵא וְדֹאִישָׁתָאֲרוּ מִבְּנֵי קָהָת
וְהַתְּוֹאֵרָה קִירוֹי עֲדִבְהֹזֹן מִשִּׁיבְטָא
דְּבְנֵי אֶפְרַיִם׃ וַיְהִיבֹלוּ הָלוֹז יֵת קָדִית
שְׂזֹבוֹת קִטּוּלָא יֵת שְׁכֵם וַיֵּת רוֹחָה
בְּטוֹרָא רִבִּית אֶפְרַיִם וַיֵּת גִּזּוֹר וַיֵּת
רוֹתְמָה וַיֵּת קִבְּעִים וַיֵּת רֹתְמָה וַיֵּת
בֵּית חֲזֹרֹן וַיֵּת רֹתְמָה קִירוֹן
אֲרָבָע׃

ט'רע באגער

לִרְאֵה וְהִי עִיר
גְּבוּלָם

כ"ח בענין
והוא ואלו

וּמִשְׁבֵּט־דָּדָן יֵת אֶלְתָּמָא וֵית
רוֹחָא יֵת גִּבְחָן וֵית רוֹחָא יֵת
אֵילָן וֵית רוֹחָא יֵת גַּת רִמּוֹן
וֵית רוֹחָא קִירוֹן אַרְבַּע :

! כתיב א
ד' כתיב ה'

3

וּמִפְּלִגּוֹת שְׁבֻטָּא
דְּמִבְּשָׁת ית תַּעֲנֵךְ וִית רוּחָהּ וִית
צַדִּיקִימוֹ וִית רוּחַת קִיר וִית מִרְמָזוֹ;
כָּל קִירוֹי עֶשֶׂר וְרוּחֵהוֹן לְזִרְעִית
בְּנֵי קָהָת רֹאשְׁתָּארוֹ;

לה מצות

01-1

וְחַקְנֵי מִצְרַיִם:

וְלִבִּי גִרְשׁוֹן מִזְרַעֲיִת לְיוֹאֵי
מִפְּלָגוֹת שִׁבְכָא רַמְנָשָׁה יֵת קָרִית
שְׁזֹבוֹת קִטּוּלָא יֵת גּוֹלֶן בְּמִתְנָן וִית
רוֹחֵתָא וִית בַּעֲשֻׁתְהָ וִית רוֹחֵתָא
קִירוֹן בְּרִתִּין :

מולת

וּמִשְׁכָּנָא
וַיֵּשְׁכְּבוּ יַת קִישִׁיּוֹן וַיַּת רוּחָא
יַת רַבְלַת וַיַּת רוּחָא וַיַּת יִרְמֹת
וַיַּת רוּחָא וַיַּת עֵינִי גַּם וַיַּת רוּחָא
קִירִיוֹן אֲרַבַּע :

וּמִטְבֵּטָא רִאשֵׁי יָת מִשְׁאֵל וַיֵּת
רִוְחָא יַתְעֲבֹדוּ וַיֵּת רִוְחָא וַיֵּת
חֶלְקָת וַיֵּת רִוְחָא וַיֵּת רִחֹב וַיֵּת
רִוְחָא קִירוּי אַרְבַּע :

וּמִשְׁבֵּטָא דְנִפְתָּלִי
יֵת קָרִית שִׁיזְבוּת קְטוּלָא יֵת קָרֵשׁ
בְּגִלְלִי וְיֵת רוּמְתָא וְיֵת חֲמוּסֵת רוּר
וְיֵת רוּמְתָא וְיֵת קָרֵת וְיֵת רוּמְתָא
קִירוֹן תֵּלֵת כָּל קִירוֹי בְּגִיגְרִשׁוֹן
לְיַרְעִיתוֹן תֵּלֵת עֶסְרֵי קִירוֹן
וְרוּמְתָא :

ואולי בענין

וְלִדְרֹעִית בְּנִימְרֵי לִצְיָא דִּי
אִישְׁתְּאַרְמֵן שִׁיבְטָא דְזִבְלֵן יַת
יִקְנֵס וַיִּתְּ רֻתְהָא וַיִּתְּ קֶרְתָּהּ וַיִּתְּ
רֻתְהָא יַת רִמְסָה וַיִּתְּ רֻתְהָא
יַת נַחֲלֵל וַיִּתְּ רֻתְהָא קִירוֹן
אַרְבַּע:

במלכות
ז'

וּמִשְׁבֵּטָא וְגַד יֵית קָרִית שְׁזוּבוֹת
קִטּוּלָא יֵית רְמוֹת מְלָעֵר וְיֵית
רִוְתָא וְיֵית מַחֲנִים וְיֵית רִוְתָא :

וְאֶת־עַלְמוֹן וְאֶת־מִגְרָשֶׁה עָרִים אֲדָבֶּעַ
: כָּל־עָרֵי בְנֵי־אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים שְׁלֹש־
עֶשְׂרֵה עָרִים וּמִגְרָשֵׁיהֶן :

וְלִמְשַׁפְּחוֹת בְּנֵי קָהָת
הַלְוִיִּם הַנּוֹתָרִים מִבְּנֵי קָהָת וְיֵהֱ עֹרִי
גֹדֶלֶם מִמֶּטֶה אַפְרִים : וַיַּחְנוּ לָהֶם
אֶת-עֵיר מִקְלֹט־הָרֶצֶח אֹת-שָׁכֶם וְאֶת-
מִגְרָשָׁה בְּהַר אַפְרַיִם וְאֶת-גִּזְרֹ וְאֶת-
מִגְרָשָׁה : וְאֶת-קִבְצֵי־ם וְאֶת-מִגְרָשָׁה
וְאֶת-בֵּית חֶזֶק וְאֶת-מִגְרָשָׁה עָרִים
אַרְבַּע :

וּמִמֶּנּוּ דָן אֶת־אֱלֹתֵקְאוֹת־מִגְרָשָׁה
אֶת־גִּבְתּוֹן וְאֶת־מִגְרָשָׁה: אֶת־
אֵילֹן וְאֶת־מִגְרָשָׁה אֶת־גִּבְתּוֹן
וְאֶת־מִגְרָשָׁה עֲדִים אֲרָבָע:

וּמִמָּחֲצִית מִטָּה
מִנִּשָּׂה אֶת־תַּעֲנָל וְאֶת־מִגְרָשָׁהּ וְאֶת־
גֶּת רִמּוֹן וְאֶת־מִגְרָשָׁה עֲרִים שְׁתֵּים׃
כָּל־עֲרִים עֲשִׂיר וּמִגְרָשֶׁיהֶן לַמִּשְׁפָּחָה
בְּכִי קֹהֵת הַגּוֹתֵרִים׃

וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּשְׁפַּחַת הַלְוִיִּם
מִחֲצִי מִטָּה מִנִּשְׂאָה אֶת־עֵיר מִקְלָט
הַרְצִיחַ אֶת־גִּלְזָן בְּבֶשֶׁן וְאֶת־
מִגְרָשָׁה וְאֶת־בְּעֻשְׁתָּרָה וְאֶת־מִגְרָשָׁה
עָרִים שֵׁשִׁים :

וּמִמֶּנּוּ יִשְׁשַׁכְרֵה אֶת-קִשְׁיוֹן וְאֶת-
מִגְרָשָׁה אֶת-רִבְרֵת וְאֶת-מִגְרָשָׁה: אֶת
-יְרֵמֹת וְאֶת מִגְרָשָׁה אֶת-עֵיז וְגִיִּים
וְאֶת-מִגְרָשָׁה עָרִים אַרְבַּע:

וּמִמֶּנּוּ אֵשֶׁר אֶת־
מִשְׁאֵל וְאֶת־מִגְרָשָׁה אֶת־עֶבְדֹּךָ וְאֶת־
מִגְרָשָׁה: אֶת־חֻלְקֶת וְאֶת־מִגְרָשָׁה
וְאֶת־דָּחִב וְאֶת־מִגְרָשָׁה עֲרִים אַרְבָּע:
וּמִמֶּנּוּ נִפְתָּלִי

אֶת־עִיר־מִקְלָט הָרֵצִחַ אֶת־קָרֶשׁ
בְּגִלְלִי וְאֶת־מִגְרָשָׁהּ וְאֶת־חֻמַּת דָּאָלַי
וְאֶת־מִגְרָשָׁהּ וְאֶת־קִרְתָּן וְאֶת־
מִגְרָשֶׁהָ עֲרִים שְׁלֹשׁ : כָּל־עָרֵי
הַגֵּרָשִׁי לְמִשְׁפַּחְתָּם שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה
עִיר וּמִגְרָשֶׁיהֶן :

וּלְמִשְׁפַּחַת בְּנֵי־מֶרְדִּי הַלְוִיִּם
הַגִּזְתִּים מֵאֵת מִטֶּה זְבוּלֹן אֶת־
יֶקֶזֶס וְאֶת מְגִרְשָׁה אֶת־קָרְתָּה וְאֶת־
מְגִרְשָׁה אֶת־דִּמְנָה וְאֶת מְגִרְשָׁה אֶת־
גִּהֹל וְאֶת מְגִרְשָׁה עֵרִיס אַרְבַּע :

וממטה-נראת-עיר
מגרשה ואת-מחנים-ואת-מגרשה :

רשי

כל עת
צני אהרן
ערוס וכל
ערי וגרמא
פיר דיתן
אל נב

והתעלמות. וברג
הימים ואת עמית ה
היא בחורים סיוסת
מתרגם אותה עלמת
ואמר יוקל אתה
במס. לפי מלא הזכר
למעלה את שמות ה
הערים שכתבו להם
ולמטה הוא מפרט א
את שמותם לכך אמר
אמר יוקל אתה במס
ומעריסיה

גלות
ס"ב מל"ז כח"ב
מזקדים גמאוחר

חטא
ל וד את חטא
והוא ד חטא
זעין תרח חטא
אלך חטא לא
חטא אלך

ים קדש: חנה ברוח חסד
 רחוב: אז בדר ו' וכל הכל
 המדוויק: היטב לא נמצא
 ועיקר בפי הקמחי ונס מוסר
 עין כדכחמה כח אז לא
 נמצא אלו בכלל חורחית
 גרלה

עוד זכר טעמום לנחלתם מעבר לירדן בנו אצל הירדן מזה גרול למראה וחסד יסראל מעט זה להקריב עליו ונקלה מילה לעלות עליהם לכבא והיתה עמם לסל להם תחלה פתחם בן אלעזר הכהן ועמרה כסאיהם עמו מתעצת המטות וחצי המטה לרעת מה זה ועל מה זה ולהזהירם ולהוכיחם על זה כי כבר הוזהרו בתורה מעשות פתח כיבוד וולתי משכן יי וגם במה ליחיד נאסרה מעתה כאלו אל המנוחה ואל הנחלה והנה היה משכן מילה מנוחה כמו שכתבאר בסוף זכאים ובית עולמים היה נחלה ולפי זה הענין היה מרר בלי כי הוכה באלא יעבר השם יתברך כי אס במקום אחר הוא להורות על היותו אחר כמו שביארנו לברוי התורה וזה הפך מה מעט ישראל כשעקצו בעל

רשי

לעלות עליהם לכבא . לפי שזכרו המנוחה משכן כעס כסילה ואם טמאה ארץ אחזתכם . מלא חסר הקב"ה להסרות כה פסיתיו ואורכו אל תמרו . כמו וכיאל תמרו : אל

רדק

לעלות עליהם לכבא . כמו שזכר כמו וטעם אחר לארץ לפיכך לחרב הרעתי לפיכך ולפי שחשבו כי להעלות עליו עולם וזה עמו אחר ולהיות להם מזהב לברם מכלי סיבוא למזל וילמלה או באמר יהיה סם ומסבאו לסילה נאסרו הבמות סך שכינור שלל הוקם ה המסכן היו הבמות חזירות משהוקם המסכן נאסרו הבמו באו לגבל הותרו הבמות באו לסילה נאסרו הבמות כאלו נכבא ונבעז הותרו הבמות סאו ליוסלם נאסרו הבמות ולא היה להם היתר עוד לפיכך חסנוה להם לעז ולמרר בוי ואים ראם בית אבותם . כל איסמאלה העמרה סהלכום פתח סכל אחר היה כסכנו ראם בית אבות והמה היו הראשים לאלמי ישראל : ואך אס טמאה פיראס טמאה בעיכס לפי סאין המסכן סס עברו לכס אל ארץ אחזתיו : ואתנו לתמרו . כמו וכבאו לתמרו וכן והתחלקו אותה כמו בה : מעל

וכדור בקריאה וס' ואמר יי אל משה רך אל העם . וטמר אל כל עדת ישר יקצוף . וטמר אתה ובניך עס . סב כוהגם היום וטמר אשלחך . וטמר אתן וס אתך . וטמר אעשה כדבר דברך . ונכסר גם כסדר ושבוע יתרו :

וישבו וילכו בני ראובן ובני גד וחצי שבט המנשה מאת בני ישראל משלה אשר בארץ בנעז ללכת אל ארץ הגלעד אל ארץ אחזתם אשר נאחז בה על פי יהוה ביר משה ויבאו אל גלילות הירדן אשר בארץ בנעז ויבנו בני ראובן ובני גד וחצי שבט המנשה שם מזבח על הירדן מזבח גדול לכראה : וישמעו בני ישראל לאמר הנו בני בני ראובן ובני גד וחצי שבט המנשה את המזבח אל כול ארץ בנעז אל גלילות הירדן אל עבר בני ישראל : וישמעו בני ישראל ויקראו כל עדת בני ישראל שלחה לעלות עליהם לצבא :

וישלחו בני ישראל אל בני ראובן ואל בני גד ואל חצי שבט מנשה אל ארץ הגלעד ארץ פניחם בן אלעזר הכהן : ועשרה נשאים עמו נשיא אחד נשיא אחר לבית אכל לכל מטות ישראל ואיש ראש בית אבותם המה לאלפי ישראל : ויבאו אל בני ראובן ואל בני גד ואל חצי שבט מנשה אל ארץ הגלעד וירכרו אתם לאמד : כה אמרו כל עדת יהוה מה המעל הזה אשר מעלתם באלהי ישראל לשוכה יום מאחרי יהוה ככלותכם לכם מזבח למרדכם היום ביהוה : המעט לנו את עון פעור אשר לא הטהרנו ממנו עד היום הזה ויהי הגנף בעדת יהוה : ואתם תשבו היום מאחרי יהוה והיזה אתם תמרו היום ביהוה ומחר אל כל עדת ישראל יקצוף והנה אמרו זה כי אולי זה העון מטר לב קצת העם עד סכמט לא הטהר ממנו עדין כי קצתם למרו מזה ונסתבנו סחטא הסתבנות מה כי זה דרך המרי ועד כי העם היה בערת יי בעבור חטא היחיד מזה התחלנו סהיו מתאחרים בו כ כלל העם יקרה עינם לכלל בעבור חטא ה היחיד כמו שביארנו הסבה כזה בשנ עכן ולזה יקרה סיטוט ה היום מאחרי יי ומחר אל כל עדת ישר יקצוף אס מפני ההתאחרות סיהיה סבה לכור ה

המגדת השם יתברך מהם כמו שביארנו במה סקדס ויקרה מזה העשכס בכלל על חטא אלו הסכס אס מפני המסס אל החטא ולמרס קצתם מקצת ולזה אמרו ואיתנו לתמרו כי מררס בלי יהיה מרר בחטא ויהיה מרר בהם כי יראתם פן יסמו בעצמם ומרר האחר היה מרר גם כן וזה כי הפרטים הסתת הכלל וסם היתה סטרי גרולה אסר כל הסכס היו תתיתיהם ואס יפרדו מהם ימרו כזה . והנה

ואחר זה זכר סבבר קרא יהושע לכל ישר רוצה לומר למנהיגים אותם כיהוא רחוק סבבר רביונים כל ישראל והנה אלן המנהיגים זכר סבבר דגה וזכר הזקנים תחילה והם הסנהדרין לפי מה שחשבו כי הם היה קטן החכמים והם המנהיגים כל העם ואחר זכר ראשי העם והם הנשיא סכל אחד מהם ראם לסבב אחר ואחר זכר ראשי עיר ועיר והם הסופרים והסוטר והודיע מה שמסך להם מהטוב כלבתם אחר הסם יתעלה ומה שמסך להם מהרע בעונותיהם ולזה הזכירם מהתחת בגוים הנספחים כרי שלא ילמדו מתעביתם ויכחלו לעבור ברית יי' ולעבור אלהים אחרים. והאירס גם כן שלא יזכירו עם אלהים ולא יגרמו להפסד בעמם וסלא יעבדו וסלא יסתחוו להם

כמו סכחו האזהרות על כל זה בתורה ל להודיעם סאם יעמו זה יהיה סבה לזכרם מעל האל הטוב אחר סתן להם יי' וזוה אחר לזהב את יי' ולרסקה בו ססחוק ומאד ל לסמור ולעשות ככל הכתוב ולבלתי סור ממנו ימין וסמלו והנה קרא ימין הסוסף על רברי תורה וקרא סמול הגרעון ממס כיבוה יהיה סוסה מ מררכי התור' ועוד

רשי

ויברכו להם: ואחריא קרס יי' בני ישראל: ויקראו בני גר ובני ראובן כי עד הוא למזבח: הרי זה מן המקראות הקברים וזכרן להוסף בו ת תיבה אחת ויקראו בני ראובן ובני גר למזבח עד: ראובן סלתי לבס: את הגוים הנספחים ליכנס: ולסוטט

ולא אברו דרסמיו בקריאה וס' לעלות עליהם לצבא: איה סבעלה אתנו מארץ: נירא נא את העברים ברכת יי' אליכם: יי' האלהים דסביב בקריאה וס' וקראו בני ראובן: ויאברו אנשי בית שמש: אס יי' האלהים לנו אחרינו: ענינו ענינו ורעו העם הזה: ויאמר רוד והוא: עתה חנו לבבכם ודה: ועוד רברו עבדיו: ואתנה את פני: ויברך עורא: אשר בחרת באכרים: ויהו בימים ג' דסביב בקריאה

ותב פיתסם בר אלעזר פתנא ורברביא מלות בני ראובן ומלות בני גר מארעא גלעזר: לארעא רבנעז לורת בני ישראל ואתיבו יתהון פתנמא: וספר פתנמא כעניני בני ישראל ואוריאן קרס יי' בני ישראל וסלא אסר חלססן עליהון לחילא לחילא ית ארעא דבני ראובן ובני גר יתכין בהו וקרו בני ראובן ובני גר למרבתא ארי סחיר הוא בינא אריי הוא אלהים:

ויהו חסן יומסנאין בתר דאגית יי' לישראל סכל בעלי רבביון ססחור סחור ויהושע סיב על כיומין וקרא יהושע לכל ישראל לסבוהי ולרשותי ולריוני ו וססרכוהי וסמר להון אסאסיות עלית בויםין: ואתון חזיתון ית כל רעבר יי' אלהבון לכל עסמא האליון מן קרמיכון ארי יי' אלהבון סיסריה מגיח לבון: חזון רז פלגית לבון ית עסמא רי אשתארו האליון באחסנא לשיכטיבון מן עדנא וכל עסמא דשגית יי' וסמא רבא מעלני שמשווי אלהבון הוא יתכריון מן קרמיכון ויתריך יתרוז מן קרמיכון ויתרתון ית ארעהון בסא רי מליל יי' אלהבון לבון: וחתקפון לחרא לסטר ולמעבר ית כל רכתיכ בספר אורייתא רמשה בריל וסלא למסטי סינעה לימינ ולסמלא: בריל וסלא לאיתערבא בעסמא האליון רי אשתארו האליון עסכון וכשום טעותהון לא ותררון וסלא תקיימון וסלא תפלחונון וסלא תסגדון להין: אלהין ברתחא דיי אלהבון תרבקון בסא ד עכרתון עד יסא תריך ותרין מן קרמיכון עסמין רברבין ותקיפין ואתון לא קס אגיש קרמיכון עד יסא תריך: גברא חר מנכון ירוף ארפא ארי יי' אלהבון מיסריה מגיח לבון בסא רי מליל לבון: וחסמרון לחרא לנפשתיכון לסרתם יי' אלהבון:

יהוה האלהים: ויהי מימים רבים אחרי אשר הלית בג יהוה לישראל מכל איביהם מסביב ויהושע זקן באימים: ויקרא יהושע לבני ישראל לזקניו ולראשי ו לשפטי ו לשטריו ויאמר אליהם אני זקנתי באתי בימים: ואתם ראיתם את כל אשר עשה יהוה אליהם לכל הגוים האלה מפניכם בי יהוה אלהיכם הוא הנלחם לכם: ראו הפלתי לכם את הגוים הנשארים האלה בנחלה לשבטיכם מן החרון וכל הגוים אשר הכרתי והים הגדול מבוא השמש: ויהוה אלהיכם הוא יהרסם מפניכם והוריש אתם מלפניכם וירשתם את ארצם באשר דבר יהוה אלהיכם לכם: וחזקתם מאד לשמור ולעשות את כל הכתוב בספר תורת משה לבלתי סור ממנו ימין וסמאל: לבלתי בוא בגוים האלה הנשארים האלה אתכם ובשם אלהיהם לא תזכירו ולא תשביעו ולא תעבדו ולא תשתחוו להם: כי אם ביהוה אלהיכם תרבקו כאשר עשיתם עד היום הזה: ויורש יהוה מפניכם גוים גרלים ועצומים ואתם לא עמד איש בפניכם עד היום הזה: איש אחד מכם ירף אלף ביהוה אלהיכם הוא הנלחם לכם כאשר דבר לכם: ונשמרתם מאד לנפשתיכם לאהבה את יהוה אלהיכם:

וס' אחרי אשר הלית לישראל: וילחכו בני עמון עם: היה מימים כי מקציר חטים: בספר תור משה ג' דסביב בקריאה וס' באשר צוה משה עבר יי' חזקתם מאד לשמור ולעשות: ואת בני הכנים לא רמית רמלים: ונבסר גם כספרא דא בסמון: לא עמד ג' דסביב וס' בפגדס: מדענסחף אברין: אסריהאיש אשר: ונשמרתם הכקרא וס' בסרר ואתנן:

רדק

ויקראו: פי קראו למזבח עד כי עד הא סכחיתו וס' תי קרו בני גר ובני ראובן ססיד למרבתא ארי סחיר הוא בינא אריי וס' הסגול: פי ועד הים הגדול כמו סכתב ועד הים הגדול מכא הסמם יהיה גטולכם: יהרסם: ברקן חטף הדלת: וסלא תסכעו: פי אים אתחברו: ורחף אלף: עתה במקום עבר ורבים כמוהו: ולסוטט

וס' אחרי אשר הלית לישראל: וילחכו בני עמון עם: היה מימים כי מקציר חטים: בספר תור משה ג' דסביב בקריאה וס' באשר צוה משה עבר יי' חזקתם מאד לשמור ולעשות: ואת בני הכנים לא רמית רמלים: ונבסר גם כספרא דא בסמון: לא עמד ג' דסביב וס' בפגדס: מדענסחף אברין: אסריהאיש אשר: ונשמרתם הכקרא וס' בסרר ואתנן:

ולמנוט. כמנו ולמנוט מן מוט למוט: וידעתם בכל לבבכם וכל כמחכם. כלומר
מינו לבבכם וידעתם על כל הדברים הטובים שבאו אליכם ולא יתכן להיותם
מקרים אלא בבנות מכון אשר ישר אתכם בכל הטוב הזה ולא ככל דבר אחר
מכלל דברו אשר דברתו כלו להכיר כי מאתו בא לכם הכל: עד הסמך ואתכם
בחולם האלף וכן וברא אותה
ישפטו אותה: ויאסף יהושע
פעם אחרת כי הנה כתב ל
למעלה ויקרא יהושע וכל ישראל
אלא אסף אותם פעם אחרת ו
והוכיחם פעם ופסחם כריסיהו
בזהרים לסמור התורה:

והנה אנבי ה' וס' נבסר בסדר ויצא: בעברכם ב' דסמ' וס' וזה בעברכם את הדרן: בעברכם את
ברית יי: ויתצבו בקריאה וס' נבסר בסדר וישמע יתרו ובסדר מלך: ואולך ד' בקריאה וס'
כ' אריה: מיתב תרזוכו ותרזקו
כשאר עמל תאלין ד' אשתארו
תאלין עמכון ותתחננו כדון
ותתערכו כדון ואינו יתערכו
כדון: מרע תדעון ארי לא יוסף
מימרא ד' אלהכון לתדכא ית
עממא תאלין מן קרמיכון ויתון
לכון להביר ולתקלא חלסען
בסלן ויתון לקליכון ולמשירין מ
מקפכון ערדכדון מעל ארעא
טבתא תרא ד' יהכ לכון: א
אלהכון: ותאנא אול יוסארין
באורת כל ארעא ותדעון בכל
לכון וככל נפשיכון ארי לא כ
בטיל פתגמא תרא מכל פתגמא
תקנו ד' מלך: אלהכון עליכון
כולהון אתקיימו לכון לא בטיל
מכון פתגמא תרא: ויתי כמא
ד' ארקיימו עליכון כל פתגמא
תקניארי סליל: אלהכון עליכון
כן ית: עליכון ית כל פתגמא
בישוא עד וישעיהכון מעל
ארעא טבתא תרא ד' יהכ לכון
אלהכון: במעכדון ית קיימא
ר' אלהכון דפקיר יתכון ותכדון
ותפלחון לטעות עמל ותסגדון
להון ויתקין דוגמא ר' כדון ו
ותיכדון בפריע מעל ארע טבתא
ריח לכון: וכן
יהושע ית כל שכטא וישראל
לשכם וקרא לסכי וישראל ו
ולדשיותי מלוינותי ולסכדתי
ואיתעמדו קדם: ויאמר יהושע
לכל עמא כדן אמר: אלהא
דישראל כעבר פרת יתכו א
אבתחכון מעלמא תרח אבותי
דאברהם ואכדתי דנתור ופלתו
למעות עממא: וברית
ית אכדון ית אברהם מעבר פרת
ואכילית יתיה בכל ארעא כנען
ואסגית ית כנזתי ויהכית ליה ית
הצק: ויהכית ליצחק ית יעקב
נית עשו ויהכית לעשו ית טורא
דשעיר למירת יתיה ויעקב וכתתי
נתתי למצרים: ושלחית ית משה
ויה אהרן ומחית ית מצראי כמא
רעכדית כניהון ובתר כן אפקית
יתכון: ואפקית ית אבתחכון
ממצרים ואתירון לימא ודרפו
מצראי כתר אבתחכון כרתיכון
אחרי אבותיכם ברכב ו

ולמנוט בצרכם: ימוטו לבדו ולמנוט כדכדכס: ולכנכס: למון מתנות וכן
ובאו עליך הכן ככנה זו המקפת את הארס מכלם רוחות כמה טכאחר ככנה
רזון תעטרו תקוטבו כמו וסאול ואנשי עטרים אל רוד ואל אנשי עטרים
סובבם ווארבת זרע: חקר הא כמה מריבות וסיונות עשיתי עמו עד שלא
פתני לו זרעי: ויבא

רלבג

כי אם שוב תשובו ורבקתם ב'תל
הגוים האלה הנשאים האלה אתכם
והתחתנתם בהם ובאתם בהם והם
בכם: ורוע תדעו כי לא יוסף יהיה
אלהיכם להוריש את הגוים ה
האלה מלפניכם והיו לכם לפח
ולמוקש ולשטט בעדיכם ולעגנים
בעיניכם ער אכדכם מעל הארמה
הטובה הזאת אשר נתן לכם יהוה
אלהיכם: והנה אנכי הולך היום
ברדך כל הארץ וירעתם בכל ל
לבבכם ובכל נפשכם כי לא נפל
דבר אחר מכל הדברים הטובים
אשר דבר יהוה אלהיכם עליכם
הכל באו לכם לא נפל ממנו דבר
אחר: והיה כאשר בא עליכם כל
הדבר הטוב אשר דבר יהוה אלהיכם
אליכם כן יבא יהוה עליכם את כל
הדבר הרע עד השמירו אותכם מעל
הארמה הטובה הזאת אשר נתן לכם
יהוה אלהיכם: בעברכם את כלית
יהוה אלהיכם אשר צוה אתכם
והלכתם ועברתם אלהים אחרים
והשתחיתם להם והרהאף יהוה
בכם ואברתם מהרה מעל הארץ
הטובה אשר נתן לכם:

ויאסף יהושע את כל שבטי
ישראל שכמה ויקרא לקני ישראל
ולראשי ו לשפטים ולשטריו ו
יתיצבו לפני האלהים: ויאמר
יהושע אל כל העם כה אמר יהוה
אלהי ישראל כעבר הנור ישבו א
אבותיכם מעולם תרח אבי אברהם
ואבי נחור ועברו אלהים אחרים:
ואקח את אביכם את
אברהם מעבר הנור ואולך אותו
בכל ארץ כנען ואברך: את זרעו
ואתן לו את יצחק: ואתן ליצחק
את יעקב ואת עשו ואתן לעשו את
הר שעיר לרשת אורחו ויעקב
ובני יררו מצרים: ואשלח את
משה ואת אהרן ואנף את מצרים
כאשר עשיתי בקרבן ואהר הוצאתי
אתכם: ואוציא את אבותיכם
ממצרים ותבאו הימה וירדפו מצרים
ממצרים וירדפו מצרים ממצרים

החיה
אחרי
תניעו
חזה רכבו
יושב
וחסד
עוה

לחידים
סכנים
למנוט

מסרה
ואולך אתכם קוממיות: ואולך
אתכם ארבעים שנה במדבר:
ואולך אתכם בכל ארץ כנען:
ואולך אתכם במדבר ארבעים
שנה לרשת: ונבסר גם בסדר
בחקתי: וידו סגרים ירוח
סצר ד' בליש בקרא וס' ויקובו
וידו סגרים מעכדו: ויעקב
ובני ירדו סצר: ההלכי לרדת
מצר: יהי דורלי מצרים לעזרה:
ונבסר גם בסדר תנא: הדמ
ל' בכפרא וס' ויצא הגבול הימתי
מתפוח ילך הגבול: וידר
הגבול נחל קנה: ופגע בברסל
הדסה: מחבל אבויכה: ואוציא
את אבותיכם מצר: ותבאו היכה

המזכיר סליל ונכדכם וברסיו והסמך אותם תוכי על הארס עד מלא יכלו לברוח מהם והפליח הסם ית חסדו עמם וסם עק חסדו מלך בן יסל וכן מזכיר וסבב סטנע
המזכיר בים באופן סכדכר תור: והנה עשיתי את אשר עשה ה' במצרי ואח זה יסכו במדבר ימי רב בסבת המרגלים:
לכ ר 33 ווו

וזכר עור מן עור ישראלי כל ימי יהושע וכל ימי הזקנה אשר האריכו ימים אחרי יהושע ואמר ידע את כל מצותה יי אומר עשה לישראל והם יוכיזו מצרים כי זולתם לא ידעו את כל המצוה וזכר זה כי עצמות יוסף קברו במקום ההוא שהיה לבניו ולכל ישראל וזכר זה כי יוסף קברו אתו בגבעת פנחס בנו אשר נתן לו בחר אפרו ואם יאמר אומר איך היתה לפנחס אם לא היתה לאמר אמרו לו כי תתקף סמת אומר היה יורשו פנחס לפי מרשי התורה ולזה כשנקבר נקבר בגבעת פנחס בנו ואולם רבותי זל אמרו בפרק יט נחלין כי פנחס ירשה מאשתו וזה דרך דרש ואמנם הפסוק הוא לפי מה שכתבו ואולם התועלות המגיעות מזה הספור הם אלו:

הא' הוא לפרסם

עצם הפסוק
המ' לישראל וסכבר
קיים מה שכתב
לאבותינו ולזרע סיתן
להם את הארץ ולזה
זכר מה שירשמוהאל
ע' מסה וצ' יהושע
והמלכי הרבים אשר
נמלכו בדם:

הב' הוא במדות

והוא סראוי
לכל אדם שלא יקבר
מעמות מה שאפשר
מהטוב בחייו הלא ת
תראה כי יהושע מפני
שלא יכול להסלי ירום
הארץ לישראל לא קבר
לעצמותיה שהיה א
אפשר לו מהטוב והוא
הפלת הארץ בגולה
למבטוי כי בזה היה
תועלת כי הוא היה כ
כבד ולא תפלט זאת
החלוקה בשלמות למי
פאיונ כבד כי על פי
יהיתה כמו שזכרעם
מכבר נמסך מזה ת

תועלת מאס חלקו הארץ הנכבשת לבד היו ישראל מתעצלי ברושת הנאמר מהארץ
לדעתם שמה שיכבשו יגיע לכלל ישראל הנה לא יקום אחד מהמכשלים אם לא יקומו
כלם ואולי תהיה זאת העצלה כבה מלא תפלט להם ירושת הארץ אך כשדע כל
סבט המגיע לו מזה חדרו לכבוש הארץ הלא לפי מה שאפשר ואם הוצרך אל
העזר בן ארבע מאות הסבטים או יותר והטובים שהיו יעזרו אותם כן לכבוש
חלקו כמו שמכאנו שמה שטט יהודה וסבט שמעון לשימה מנזכר בראש ספר
סופטים: השלישי הוא בזכירת המגיע לסבט וסבט מהארץ להצילם
מהקטטה והמריבה אם בחוב הימים יוכל מחלוקת ביניהם
בענין הארץ הנה מה שזכר בזה המקו' מהמגיע לחלק חלק מהם יסמרו מהקטט
הרביעי הוא להזכיר קיום מה שיעד השם יתברך לכלב באשר מלא אחרי
יואל הלך בעצת שאר המרגלי' שהארץ אשר רכזה רגלו בה תהיה
לו לבנה ולבניו: החמישי הוא להודיע סכבר נתינים ייעד השם יתברך
בסבט שמעון ולו במה שאמר יעקב לחלקם בעקב ואפינס
בישראל כי כבר היו כחלוקתם מפחדות כמו שזכרנו: הששי הוא להודיע
סכבר קיימו ישראל מה מצוה בתורה להבדיל עדי המקל ולתת
ללויס ערים לשבתות משהיו לבהמת והנה קצבו עתי המצות יחד כי ידמה סערי
הכהנים והלויס כלם קולטות והנה התבאר מן התורה כי המזבח היה קולט
ההורג כסוג ולזה הוצרך לומר בהורג במזד מעט מזבחי יתקחו למות כמו
סבארנו גם וידמה כי מפני שכל ערי המקלט ערי הלוי הנאמרו כזה המקס'
ואמ' בלוק שם ערים מ' ומגדשיון סכבר הקיסן זו לזו ולזה תהיה כלם קולטות
השביעי והוא מה שזכרנו מהמזבח סכבר הסבטים אשר מעבר הירדן כי
כשירצה הארס דבר אפשר מיתחרם ממנו הפסד או נזק ראוי
מיתחכם להסיר וקדם בואו ולא יתעשה מזה ראיות שלא יתכן הגעית ההפסד או
הנזק והוא כי אם לעתים רחוקים הלא תראה כי אלו הסבטים כשראו כי בארץ
הזמן יהיה אפשר שסכבר היות הירדן מפסיק ביניהם ובין ארץ ישראל שישבתו
ביניהם מעבוד את יי התחכמו להמציא דבר כשאר מורה פגם הס מעש יי לזה בנו

סס המזבח ההוא שהיה בתבנית זבח יי וקראו סמו כי עד הוא בנותינו כי יי האלהים והוא שזכר דאגם כן אפשרות סור ישר מאחרינו מזכר מה שזכרנו הגויס
ההם שלא חדרו קום גם כן לפימה שאפשר להצילם מזה והביאם מזה א סיקבלו עליהם מיתא' האלה לעברו ולא הבה אותם וסלא לסור מאחרינו להרחיקם יותר מזה העני'
השמיני הוא מלמדנו מענין סלוח פנחס והנביאים לסבטים שהיו מעבר לירדן לחקור אמתת הענין קורס עלותם עליהם לזבא והוא כי גם בענינים אשר יחטב
סאין להמתין עליהם לעשותם כי אם תתקף צריך להתיסב ולחקור הענין הלא תראה כי לולא זאת החקירה היה ממך מזה נזק רכב עלות בני ישראל לזבא
על אחיהם והנה יחטב סאין להמתין על אלו הדברים שהם סכבר השם יתברך מפני הסבות שזכרנו פנחס והנביאים לסבטים האלו בזה המקום ולזה תמצא מלא המתין
פנחס לקחת עשה ממסר רבנו ברסר זמרי אמרו רבותינו זל כל מקום שיש חלול השם אין חולקין כבוד לרב ומה המקום יותר הספק איך לא מלכו ישראל כזה בהושע
שהיה כסא שם שהיה מהענינים הראויים לעשות לפי מעשיו התורה בהטלת הענינים ראוי שהיה המעשה בזה לפי דרכי התורה באופני החקירה המיוחדת בתורה לא
סיס' אלו איך האמת בזה לביא ואם באנו לכאר זה בזה המקום וארכו הדברים יותר מהראוי למה שאמנו בו: התשיעי הוא מה שזכרנו סראוי לכל
אדם שיתקל שיהיה נקבר בגבול מפחדתו להשאיר סמו ולזה זכר בהקבר יהושע בגבול כחליו והקבר יוסף
אלעזר כן אחר בגבעת פנחס ביו מזה המקום למדנו התועלת שהגיע מזה הכד ליוסף שסכל לקו בניו לפני סבטים זה כי בזה היה רבוי בעצמות לכל רחל ויתן יוסף
סיעה מקום קבורתה בגולה לאחר מהם וכבר נתבאר סכין היה לפימה שזכר בספר שמאל:

וישלח כבדו' בסדר נח: ויה אחרי הדברים האלה ג' וס' וגד לאברהם. אביך חולה. ויסת יהושע.
ונמסר גם בסדר ורא: וכל ימי ג' וס' הקנים. וחברו. וכל ימי ס' מי ישראל: בבאה ארפין בקריאה וס' ויקן

מצפון להרגע' ויעבד ישראל את יהוה כל ימי יהושע וכל ימי

הזקנים אשר האריכו ימים אחרי יהושע ואשר ירעו את כל מעשה יהוה אשר עשה לישראל: ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם בחלקת השרה אשר קנה יעקב מאת בני חמור אבי שכם במאה קשיטה ויהיו לבני יוסף לנחלה ואלעזר בן אהרן מרת ויקברו אתו בגבעת פנחס בנו אשר נתן לו בחר אפרים:

מצפון לטור געש: ופלה ישראל קדם יי כל ימי יהושע וכל ימי סבאדי אוריכו יוסין בת יהושע וירדעו יתכל עובדי ריי די עבר לישראל ונת גרמי יוסף דאסיקו בני ישראל סמפצרים קברו בשכם באחסנת חקלא דקנא יעקב מבני חמור אבותי דשכם במאה חורפן ותוו לבני יוסף לאחסנא: ואלעזר בר אהרן מרת ויקברו יתיה בגבעת דפינתם בריה דאיתיה ברת ליה בטורא דבית אפרים:

סכום הפסוקים של ספר יהושע שש באות חמשים ושש וס' כנ' וחציו וסכבטן ער רבת גל ער וסריו ארבעה עשר:

את חלקת השרה אשר עצמות יוסף אשר העלו ממצרים. אין חפץ לבלך בדבר. תנה את אשתי את מכל. וישר מישראל סאה אלף. ונמסר גם בסדר וישלח: קשיטה ג' וס' נבכר בסדר וישלח:

רשי

לחר געש. מלמד פרעם עליהם חדר להורג לפי שלא הספידוהו כראוי האריכו ימים. וימים האריכו פס' לא האריכו ס מצבמו: קברו בשכם. מטכס גבטוהו לשכם החזירוהו בגבעת פנחס בנו: מהיכן היה לו לפנחס חלק בארץ מירס מאשתו:

סליק ספר יהושע

דק

מצפון להרגע. רבי ברכיה ורבי סימון בשם ריב' חזרנו על המקרא ולא מצאנו מקום מסמו הר געש אלא מה הוא הר געש על ידי סתרתו לישראל בו ולא הספידוהו כראוי רצה הקדוש ב' להגשם עליהם הדר רל מגשם ההר ביום קבורתו אשר העלו בני ישראל. אעפ סכתוב

ויעל משה את עצמות יוסף עמו הוא הזהיר את בני ישראל להעלותם כמו ויבן סלמה והדומים לו וברם כל המתחיל במצוה ואחר גמרה נקראת על מה האחרון ממי אתה למד ממשה דכתי' ויעל משה את עצמות יוסף עמו כסתלק משה במדבר ולא נכנס לארץ והסביו ישראל עצמותיו לארץ וקברו אותם וכתלית המצוה בהם דכתיב אשר העלו בני ישראל ממצרים אשר העלה משה אין כתוב כאן אלא אשר העלו: קברו בשכם. דרשו בו מטכס גבטוהו ולמסס החזירוהו ולפי הפסוק לפי מה שהם בחלק אפרים ולכבוד יוסף קברוהו בגולה הר אסוכה אשר היה לעקב אבינו בארץ ישראל ולפי דעת בפסוק ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך רמז לו סיקר שם בשכם זהו שאמר לך כי כבר זכר הבכורה סיתן לו פוטלו בבניו סני חלקים: ויהיו לבני יוסף נחלה. וחטבו להם העצמות לנחלה טובה סנקברו בבחלתם ודרשו בו על בני יוסף שהעצקו בבורות העצמות בגולה: אשר נתן לו בחר אפרים. אמרו רבותינו זל מניין היה לו לפנחס סלא היה לו לאלעזר אלא מלמד שסמא פנחס אשה ומתה וירסה ומכאן סכמו לדומת הבצל ומתה אמרו כי אפשר שגפלה לו בשאר חרמים ויתכן גם כן לפרס כי ישראל נתנו לו כמו סתתו לכל כויהושע אכל לא על פיהם יתברך כמו סכתו להם וזהו שאמר אשר נתן לו ואילו היתה ירושת אסיתו או סדה חרמים לא היה אמר אשר נתן לו ורבותינו זל אמרו כי לא נוכל למד סקבה פנחס אותה גבעה ראס כן מצאנו סרה חוזרת בזה וסמא אותה צדיק קבור בקבר סאיוטו. אבל לסון נתן לו לא הקמה להם כי מצאנו לסון מתנה במכר כמו ויתן לי את מערת המכפלה ואם תאמר לפירושו קמה גם כן שהרי מתת יחיד חוזרת בזה אבל מת' רבס איכה חוזרת וזאת הגבעה שבת אפרים נמצה לו ולרבריהם סאמרו כי ירושת הבצל איכה היתה הם אמרו גם כן כי ירושת הבצל הדין:

סליק ספר יהושע

סס המזבח ההוא שהיה בתבנית זבח יי וקראו סמו כי עד הוא בנותינו כי יי האלהים והוא שזכר דאגם כן אפשרות סור ישר מאחרינו מזכר מה שזכרנו הגויס
ההם שלא חדרו קום גם כן לפימה שאפשר להצילם מזה והביאם מזה א סיקבלו עליהם מיתא' האלה לעברו ולא הבה אותם וסלא לסור מאחרינו להרחיקם יותר מזה העני'
השמיני הוא מלמדנו מענין סלוח פנחס והנביאים לסבטים שהיו מעבר לירדן לחקור אמתת הענין קורס עלותם עליהם לזבא והוא כי גם בענינים אשר יחטב
סאין להמתין עליהם לעשותם כי אם תתקף צריך להתיסב ולחקור הענין הלא תראה כי לולא זאת החקירה היה ממך מזה נזק רכב עלות בני ישראל לזבא
על אחיהם והנה יחטב סאין להמתין על אלו הדברים שהם סכבר השם יתברך מפני הסבות שזכרנו פנחס והנביאים לסבטים האלו בזה המקום ולזה תמצא מלא המתין
פנחס לקחת עשה ממסר רבנו ברסר זמרי אמרו רבותינו זל כל מקום שיש חלול השם אין חולקין כבוד לרב ומה המקום יותר הספק איך לא מלכו ישראל כזה בהושע
שהיה כסא שם שהיה מהענינים הראויים לעשות לפי מעשיו התורה בהטלת הענינים ראוי שהיה המעשה בזה לפי דרכי התורה באופני החקירה המיוחדת בתורה לא
סיס' אלו איך האמת בזה לביא ואם באנו לכאר זה בזה המקום וארכו הדברים יותר מהראוי למה שאמנו בו: התשיעי הוא מה שזכרנו סראוי לכל
אדם שיתקל שיהיה נקבר בגבול מפחדתו להשאיר סמו ולזה זכר בהקבר יהושע בגבול כחליו והקבר יוסף אלעזר כן אחר בגבעת פנחס ביו מזה המקום למדנו התועלת שהגיע מזה הכד ליוסף שסכל לקו בניו לפני סבטים זה כי בזה היה רבוי בעצמות לכל רחל ויתן יוסף
סיעה מקום קבורתה בגולה לאחר מהם וכבר נתבאר סכין היה לפימה שזכר בספר שמאל:

כי לא להורים יתנם ויתנו כן רחבו לא יכלו לתכאף יתתבי משרא ואת היבוסים ויוסבי ירוסלם. מחוז היה בירוסלם שמו יבוסים ויבוסים אבמלך היו ולא הוריסם מפני השטנה עד שבא דוד לפי מעריו היה נכדו קיים והוא נשבע לו ולבניו ולכבדו ביהאל שפאל בגורלם ואף על פי שפאל מיכה עמהם מהרימיכה

מסבט אפרים כאמר כאן ויועם הוא סאמר דניאל לך ויזכרה ולכונן באת הפנים ויתירו על ידי אחרים וסלחו מאללך ויתורו את הארץ כאמר במרגל עבמלך ואלו מסלחו מ מרגלים כאמר בהם ויתירו את מבוא העיר. מהיו נכנסו להדרך המערה ולח אחד עומר על פי המערה ונכנסו דרך הלוח למערה לוח סגרים בואגזים דיקים קולרל בלעזי ויראם. באבצו:

הוא סמה עד היום לא בלבלה סחריב ולא החריבה נבוכד נר: לא להורים מנשה: סיפר הכתוב בבמותו מהתחילו למעול בהקבה סנה אוחס והור סתם את כל יוסבי הארץ וגו' ועל

ויהי יוהא את יוהא ויורש את הור ב לא להוריש את בירכב ברזל להם: ויתנו לכלל את חברון כאשר דבר משה ויורש משם את שלשה בני הענק: ואת היבוסים ישב ירושלם לא הורישו בני בנימן וישב היבוסים את בני בנימן בירושלם עד היום הזה: ויעלו בית יוסף גם הם בית אל ויהוה עמם ויתירו בית יוסף בבית אל וישם העיר לפנים לוח: ויראוה שמרים איש יוצאמן העיר ויאמרו לוהראנו נא את מבוא העיר ועשינו עמך חסד: ויראם את מבוא העיר ויכו את העיר לפי חרב ואת האיש ואת כל משפחתו שלחו: וילך האיש ארץ החתים ויבן עיר ויקרא שמה לוח הוא שמה עד היום הזה: ולא הוריש מנשה את בית שאן ואת בנותיה ואת מענך ואת בנותיה ואת יושבי דור ואת בנותיה ואת יושבי מנרה ואת בנותיה ואל הבנעני לשבת בארץ הזאת: ויהי כי חזק ישראל וישם את הבנעני למס והוריש לא הורישו:

ואפרים לא הוריש את הבנעני היושב בגזר וישב הבנעני בקרב בגזר: וכולון לא הוריש את יושבי קטרון ואת יושבי נהלל וישב הבנעני בקרב ויהיו למס: אשר לא הוריש את יושבי עזו ואת יושבי עירן ואת אחלב ואת אבזיב ואת חלפה ואת אפיק ואת רחוב וישב האשור בקרב הבנעני יושבי הארץ כי לא הורישו: נפתלי לא הוריש את יושבי בית שמש ואת יושבי בית ענתי וישב בקרב הבנעני יושבי הארץ וישבי בית שמש ובית ענתי היו להם למס:

ובית אפרים לא תריך ית בנענאי ויתבן בגזר ויתבו בנענאי בניהון בגזר: דבית זבולן לא תריבו ית יתבי קטרון וית יתבי נהלל ויתבו בנענאי בניהון ויהיו למסקי מסינ: דבית אשר לא תריבו ית יתבי עכו וית יתבי צידון וית אחלב וית אבזיב וית חלפה וית אפיק וית רחוב ויתבו דבית אשר בגזר בנענאי יתבי ארעא ארי לא תריבונן:

דבית נפתלי לא תריבו ית יתבי בית שמש וית יתבי בית ענתי ויתבו בגזר בנענאי יתבי ארעא וירחי בית שמש ובית ענתי ויהיו למסקי מסינ:

בקרוא וס' שטנה רחבות ואמר כי עתה יקרא שמה לך: ואת יושבי ט' וס' נבסר בסדר שבות ויחאל וס' סלאים וכלס וס' נבס' בסדר שבות: חזק הפתח וס' נבסר בסדר בקץ: ואפרסח וכל מנשה ואפרי דכור וס' נבסר בסדר פנחס:

שלחו בקריאה וס' ואת האיש ואת כל משפחתו שלחו: ויתורו פתח מענני בכהיב: ועל יסין פרחו: ויתורו פתח מענני בכהיב: וילך האיש ארץ החתים: ותעלה ותצא ברבבה במצרים: ויתורו דהעלו וירצאו במצרים ברבבה: ונה שבר עלינו בלך ישראל אח בלבי: וקרא שמה ג

ויהי יוהא את יוהא ויורש את הור ב לא להוריש את בירכב ברזל להם: ויתנו לכלל את חברון כאשר דבר משה ויורש משם את שלשה בני הענק: ואת היבוסים ישב ירושלם לא הורישו בני בנימן וישב היבוסים את בני בנימן בירושלם עד היום הזה: ויעלו בית יוסף גם הם בית אל ויהוה עמם ויתירו בית יוסף בבית אל וישם העיר לפנים לוח: ויראוה שמרים איש יוצאמן העיר ויאמרו לוהראנו נא את מבוא העיר ועשינו עמך חסד: ויראם את מבוא העיר ויכו את העיר לפי חרב ואת האיש ואת כל משפחתו שלחו: וילך האיש ארץ החתים ויבן עיר ויקרא שמה לוח הוא שמה עד היום הזה: ולא הוריש מנשה את בית שאן ואת בנותיה ואת מענך ואת בנותיה ואת יושבי דור ואת בנותיה ואת יושבי מנרה ואת בנותיה ואל הבנעני לשבת בארץ הזאת: ויהי כי חזק ישראל וישם את הבנעני למס והוריש לא הורישו:

ואפרים לא הוריש את הבנעני היושב בגזר וישב הבנעני בקרב בגזר: וכולון לא הוריש את יושבי קטרון ואת יושבי נהלל וישב הבנעני בקרב ויהיו למס: אשר לא הוריש את יושבי עזו ואת יושבי עירן ואת אחלב ואת אבזיב ואת חלפה ואת אפיק ואת רחוב וישב האשור בקרב הבנעני יושבי הארץ כי לא הורישו: נפתלי לא הוריש את יושבי בית שמש ואת יושבי בית ענתי וישב בקרב הבנעני יושבי הארץ וישבי בית שמש ובית ענתי היו להם למס:

ובית אפרים לא תריך ית בנענאי ויתבן בגזר ויתבו בנענאי בניהון בגזר: דבית זבולן לא תריבו ית יתבי קטרון וית יתבי נהלל ויתבו בנענאי בניהון ויהיו למסקי מסינ: דבית אשר לא תריבו ית יתבי עכו וית יתבי צידון וית אחלב וית אבזיב וית חלפה וית אפיק וית רחוב ויתבו דבית אשר בגזר בנענאי יתבי ארעא ארי לא תריבונן:

דבית נפתלי לא תריבו ית יתבי בית שמש וית יתבי בית ענתי ויתבו בגזר בנענאי יתבי ארעא וירחי בית שמש ובית ענתי ויהיו למסקי מסינ:

בקרוא וס' שטנה רחבות ואמר כי עתה יקרא שמה לך: ואת יושבי ט' וס' נבסר בסדר שבות ויחאל וס' סלאים וכלס וס' נבס' בסדר שבות: חזק הפתח וס' נבסר בסדר בקץ: ואפרסח וכל מנשה ואפרי דכור וס' נבסר בסדר פנחס:

בקרוא וס' שטנה רחבות ואמר כי עתה יקרא שמה לך: ואת יושבי ט' וס' נבסר בסדר שבות ויחאל וס' סלאים וכלס וס' נבס' בסדר שבות: חזק הפתח וס' נבסר בסדר בקץ: ואפרסח וכל מנשה ואפרי דכור וס' נבסר בסדר פנחס:

בקרוא וס' שטנה רחבות ואמר כי עתה יקרא שמה לך: ואת יושבי ט' וס' נבסר בסדר שבות ויחאל וס' סלאים וכלס וס' נבס' בסדר שבות: חזק הפתח וס' נבסר בסדר בקץ: ואפרסח וכל מנשה ואפרי דכור וס' נבסר בסדר פנחס:

ויהי יוהא את יוהא ויורש את הור ב לא להוריש את בירכב ברזל להם: ויתנו לכלל את חברון כאשר דבר משה ויורש משם את שלשה בני הענק: ואת היבוסים ישב ירושלם לא הורישו בני בנימן וישב היבוסים את בני בנימן בירושלם עד היום הזה: ויעלו בית יוסף גם הם בית אל ויהוה עמם ויתירו בית יוסף בבית אל וישם העיר לפנים לוח: ויראוה שמרים איש יוצאמן העיר ויאמרו לוהראנו נא את מבוא העיר ועשינו עמך חסד: ויראם את מבוא העיר ויכו את העיר לפי חרב ואת האיש ואת כל משפחתו שלחו: וילך האיש ארץ החתים ויבן עיר ויקרא שמה לוח הוא שמה עד היום הזה: ולא הוריש מנשה את בית שאן ואת בנותיה ואת מענך ואת בנותיה ואת יושבי דור ואת בנותיה ואת יושבי מנרה ואת בנותיה ואל הבנעני לשבת בארץ הזאת: ויהי כי חזק ישראל וישם את הבנעני למס והוריש לא הורישו:

רלבג

ויהי יוהא את יוהא ויורש את הור ב לא להוריש את בירכב ברזל להם: ויתנו לכלל את חברון כאשר דבר משה ויורש משם את שלשה בני הענק: ואת היבוסים ישב ירושלם לא הורישו בני בנימן וישב היבוסים את בני בנימן בירושלם עד היום הזה: ויעלו בית יוסף גם הם בית אל ויהוה עמם ויתירו בית יוסף בבית אל וישם העיר לפנים לוח: ויראוה שמרים איש יוצאמן העיר ויאמרו לוהראנו נא את מבוא העיר ועשינו עמך חסד: ויראם את מבוא העיר ויכו את העיר לפי חרב ואת האיש ואת כל משפחתו שלחו: וילך האיש ארץ החתים ויבן עיר ויקרא שמה לוח הוא שמה עד היום הזה: ולא הוריש מנשה את בית שאן ואת בנותיה ואת מענך ואת בנותיה ואת יושבי דור ואת בנותיה ואת יושבי מנרה ואת בנותיה ואל הבנעני לשבת בארץ הזאת: ויהי כי חזק ישראל וישם את הבנעני למס והוריש לא הורישו:

רזל והוא אפר את עד היום הזה רל עד ימי כתבו זה הקפר והנה זכר אחר זה מה סקסאר מהגזים הלא נבגול ימראל לבאר מהס היו להם למחוקם כמו סכסר בתורה ועל

ותכבד יד בית יוסף. מהיו סמוכים להם כי אלון ומעלבים לבני דן היו וכני יוסף
היו סמוכים להם ולבני יהודה וכבדה יד בית יוסף על האמורי והיו להם למס אכל
לא הורישום ולפיכך היו להם למסכים ולצמיתו: וגבול האמורי: גם זה לא הורישו בית
יוסף מהם ולמעלה: ויעל מלאך ה' ית' וקליק כביא במלחמות מן קדם י' ואמר
ר' כי פנחס היה זה הנביא:

מן הגלגל. מס נאמר לו כבואה
הזאת שיאל אותה לישראל בזה
המקום אולי הוא קצתם מס על
עיו' לו היו נקבצים מס על דבר
אחר: אל הנביאים. נקרא
המקום כן לפי שכבדו מס כמו
סאמר: אעלה אתכם. עתה
במקום עבר ורבים כמותו:
לכדים. מקרא קצר ופירושו
לכניסם לכדים וית' למעיקים
במו בדי' ויסמך מסים אותו
מן צד דרזני והדגם תמוה הכח
עין הפעל כמו ופסוקי ציט' ל'
פסוקו וילכדו אתכם: ויסלח
יהושע. וכבר מלח וכתב דברים
אלה הנה לפי שעשו בני ישראל
הרע בעיניו' ואמר כי כל ימי
יהושע וכל ימי הזקנים אשר ה'
האריכו ימים אחריו לא עשו ה'
הרע טראו מעשה הנס' מעשה
לישראל שהעדרם הירדן ב'
בבטח ועמידת הסמם והירח
וכיכוח המלכים: ביר

וירחקו אמורי ית בני דן לטורא
ארי לא שבקונון למחת למישרא
ושירי אמורא להיטב בטור
הרם באילון ובשעל בים ותקופת
יד בית יוסף והיו למסקי מסין:
ותחום אמורא ממסקני עקרים
מן ביפא ולעילא:
וקליק נביא בשלחות מן קדם י'
מן גלגל לבוכים ואמר אסיקית
יתבון ממצרים ואעלית יתבון
לארעא די קייסית לאבתתבון
ואמרית לא אשני קייסי עמבון
לעלם: ואתון לא תגורון קייס
ליחבי ארעא הדא אגוריהון
תתרעון ולא בקלהון למימרמא
דא עבתתון: ואף אמרית לא
אתריך יתהון מן קדמיבון ויהון
לבון למעיקין וטעותהון יהון
לבון לתקלא: ויהון בר מליל
נביא דיי ית פתגמא האילן
לכל בני ישראל וארימו עמאות
קלהון ובבון: וקרו שסאראתרא
תחוא בוכים ונביסו תמן נבסרת
קורשיא קדם י':
ושלח יהושע ית עמא ואילו בני
ישראל גבר לאחסנתיה למירת ית
ארעא: ופלתו עמא קדם י'
בל יומי יהושע וכל יומי סבא רי
אוריכו יומין בתר יהושע ורחו ית
כל עובדי ריי רבא רי עבר
לישר: וסית יהושע בר נון עברא
ריי בר סאח ועשר שניון: וקברו
יתיה בתתום אתסנתיה בתמנת
חרס בטורא רבית אפרים מצפון
לטור געשו: ואף כל רבא ההוא
אתכנישו לות אבתתוהי וקם דרא
אוחרטא בתריהון דלא ידעין
למרחל מן קדם י' ואף ית עובדי
די עבר לישראל:
ועברו בני ישראל ית
רביש קדם י' ופלחו ית בעליא:

ויעל מלאך ה' פנינו בסדר עולם זה היה פנחס: אל הנביאים. מס המקום: אעלה
אתכם. כך היתה רשתי מתחלה להעלותכם ממצרים וכן כפיתי על מנת להוריש
את אויבי: וגם אמרתי. עתה אמרתי באפי: לכדים. למצודים בצרכם בגרודים
וגייסות למלול ולבז: ויסלח יהושע וגו'. זה היה מעשה מוקדם לא לפי מבא לומר
ועשו הרע התחיל ל

ההרה יגוס' נמסר בסדר דברים: אעלה חוס' מלשון תרגום אבר מלאבא לאנתתיה דארונה אריך לבנסא
קטרתא בירושלם וס' נמסר בסדר שמות: ליושבי הארץ והאת ג' דסמי' בקריאה וס' ואתם לא תבחרו ברית
ליושבי הארץ והאת. וגם כבדא את כל. הלא את אחינו: מוכחותיהם ג' כל וס' וס' כי אם בהתעשו

וילחצו האמורי את בני דן ההרה
כי לא נתנו לרדת לעמק: ויואל
האמרי לשבת בהר חרס באילון
וכשעלבים ותכבד יד בית יוסף
ויהיו למס: וגבול האמרי ממעלה
עקרים מהסלע ומעלה:

ויעל מלאך יהוה מן הגלגל אל
הככים. ויאמר אעלה
אתכם ממצרים ואביא אתכם אל
הארץ אשר נשבעתי לאבותיכם
ואמר לא אפר כריתי אתכם לעולם
: ואתם לא תכרתו כרית לי שכי
הארץ והאת מזכחותיהם תחצו ולא
שמעתם בקולי מה זאת עשיתם:
וגם אמרתי לא אגרש אותם
מפניכם והיו לכם לעדים ואלהיהם
יהיו לכם למוקש: ויהי כדבר מלאך
יהוה את הרברים האלה אל כל בני
ישראל וישאו העם את קולם ויבנו
: ויקראו שם המקום ההוא ככים
ויזכרו שם ליהוה:

וישלח יהושע את
העם וילכו בני ישראל איש לחלתו
לרשת את הארץ: ויעברו העם את
יהוה כל ימי יהושע וכל ימי הזקנים
אשר האריכו ימים אחרי יהושע
אשר ראואת כל מעשה יהוה הגדול
אשר עשה לישראל: וימת יהושע
בז' נון עבר יהוה בן מאה ועשר
שנים: ויקברו אותו בגבול נחלתו
כתמנת חרס בתר אפרים מצפון
להר געש: וגם כל הדור ההוא
נאספו אל אבותיו ויקם דוד אחר
אחריהם אשר לא ידעו את יהוה
וגם את המעשה אשר עשה
לישראל:

ויעשו בני ישראל את הרע
בעיני יהוה ויעברו את הכעלים:

להם מזכרותיהם תתעו: ואתם לא תכרתו ברית. כהיות חליתם סביבות. קדם חס' וא' מוכחותיהם ואת
יהודה. תמסר גם בסוף סדר ואתחנן: תלי' ג' דסמי' בקריא וס' ויעברו העם את י' כל ימי יהושע. וחברו
מעברו העם את. וכל ימי מלכי ישראל ומלכי יהודה. תמסר גם בסוף יהושע: יהושע כל מל' וס' ואת יהושע
צותי. אשר האריכו ימים: י' אלהי אבותם ר' דסמי' בקריא וס' לבקען יאבינו כי נראה אליך י'. ואמר על
אשר עזבו את ברית י' רמשה תורה. מעזבו את י' אלהי אבותם רמציא אותם בארץ ושפטים. בעזבם את
י' אלהי אבותם: אבותיו ג' בלא וס' וגם כל דוד והוא נאספו. כל לבבו ובקן לרדש. תבא עוד דוד אבותיו:

ויעל מלאך ה' פנינו בסדר עולם זה היה פנחס: אל הנביאים. מס המקום: אעלה
אתכם. כך היתה רשתי מתחלה להעלותכם ממצרים וכן כפיתי על מנת להוריש
את אויבי: וגם אמרתי. עתה אמרתי באפי: לכדים. למצודים בצרכם בגרודים
וגייסות למלול ולבז: ויסלח יהושע וגו'. זה היה מעשה מוקדם לא לפי מבא לומר
ועשו הרע התחיל ל
לומ כן יהושע כסמח
וקבלו לפניו לעבור י'
סילחם אים לחלתו
והם עברו את י' כל
ימיו וכל ימי הזקנים
אמר האריכו ימי וגו'
ואחר כך ועשו בני
ישראל הרעמים ה'
האריכו פנים לא ה'
האריכו לפי שכתבנו
בהספרו הוא מל' להר
געם שרעטעליה ההר
להדגן: בתמנת חרס
על מס שהעמידו
תמונת החרס על ק'
קברו כלומר חכלכל
אדם שמעמיד תמונה
ומוטל בקבר: בכל

רלבג

ויעל מלאך ה' פנינו בסדר עולם זה היה פנחס: אל הנביאים. מס המקום: אעלה
אתכם. כך היתה רשתי מתחלה להעלותכם ממצרים וכן כפיתי על מנת להוריש
את אויבי: וגם אמרתי. עתה אמרתי באפי: לכדים. למצודים בצרכם בגרודים
וגייסות למלול ולבז: ויסלח יהושע וגו'. זה היה מעשה מוקדם לא לפי מבא לומר
ועשו הרע התחיל ל

ויעל מלאך ה' פנינו בסדר עולם זה היה פנחס: אל הנביאים. מס המקום: אעלה
אתכם. כך היתה רשתי מתחלה להעלותכם ממצרים וכן כפיתי על מנת להוריש
את אויבי: וגם אמרתי. עתה אמרתי באפי: לכדים. למצודים בצרכם בגרודים
וגייסות למלול ולבז: ויסלח יהושע וגו'. זה היה מעשה מוקדם לא לפי מבא לומר
ועשו הרע התחיל ל

מעשה י' כי לא היה מיוצא מדרים עד זה השת כי חס' מן מנה ורחוק הוא מלא מצא בישראל אז מיהיו מיו יתר מל' מנה אכל בליספק היו מסרבים בנימנים
מנה ויותר אכל מפני מלא היו חכמי לא העליה אותם את כל מעש' להכיל ישר מעשית הרע בעיניו' ואחמם הזקני מפני מהיו את העם הצילום מזה כל ימי היותם.
וזכר

והוא
לחל וס'
יהושע כותב
לחצורבא
ולחצורבא
אחמ' ג'

בכל אשר יצאו יד יי' היתה עם לרעה. על אימלך ומחלוקת וכליון באמר בסדר עולם: ויקם יי' שופטים. המיד מדור אל דור כמו שהוא מוכה והולך בפר הזה מופט אחר מופט: וכי הקים. לשון הווה וכאשר היה מקים להם שופטים והיה עם השופט וגו': כי יכחם. מהיה מתחכם להם על הדעה בן תרבי' ונתן: מכאן תס. מפני כאקתם העולה לפניו מפני אויביהם: לא הפילו. לא הניחו דבר להיות כוכחם על כל הבא עליהם: השומרים הם. חטף פתח הוא כקוד לפי שהוא לשון מאלה ונסיון לכסותם את ישראל את רור האחר אשר לא ידעו את כיסוי מלחמות כנען ולא ראו את המעשה הגדול ועמדו מעל במקום: רק למען רעת. רק הרב הזה לבדו הכיחם למען

דעת והתכונן דורות בני ישראל הבאים מה החטא גורם כי עתה הם זקוקים ללמד מלחמה רק אשר לכבים מהיו עומדים למרתאית לא ידעו למלחמות הללו וטכסיהם ולא נכרכו להם: חממת

רק

ביר מוסים ויטוואוהם. הם פנים שרשי והענין אחר וענינם ענין בזה: ועברו אתה כעלים. וקראו הפסילים והעצבים בזה הטעם כיהם כחרון למעבריהם: לבצל ולעשתרות. כלמי' עשויים כצורת עשתר' והם בקבו' הצאן: בכל אשר יצאו. בכל מקו' אשר יצאו להלח' היתנו יד יי' עם לרעה והיו נבחים לפני אויביהם ודרך הרדס כיעל אבימלך ומחלוקת וכליון כאמ' סיכאומא' וישראל לגור במדה מואב ומתג' עם מלשמים: ויכר להם. טרעו יכר לא כדברי רבי יהודה חיוב וכן ו כר לנכר כדברי אבנ' וענינה ענין הרה פני מרשים והענין אחר: לא הפילו ממעלליהם: ממעללי חבותם לא הפילו דבר דעאחר אלא ככל רעתם עמו: לכמות כס את ישראל. הדור הבא אשר לא ידעו את כל מלחמות כנען מהיו בדרך נס ולא בגבור' ישראל אלא סהקדוש בזה היה כלחם בצורם: רק למען. רק הכיחם למען ידעו דורות בני ישראל אלה הבאים אחר הדור הראשון סידעו מה היא המלחמ' אם לא ישמרו דרך יי' וזריכים הם מלמדו' אות דרכי המלחמ' כי אח' יכלחם כצורם רק ה הדור אשר היה לפנים לא ידעו ררכי המלחמה כולא הצטרכו להט' כי יכלחם להם ואים אחד מהם ידרוך חלק ומה היו אלה הגוים אשר הכיח יי' אשר לא כ נתנם ביר יהושע חממת סרני פלשתי' וגו'. ופי

סכיבותיהם כסל' וסי' יסעו ויה חתת. ועזבו את יי' אלהי אבותם ושפטים: ויצר ג' וס' כלשון תרגום ועקב אשתבע לאמנון. ופי' נבסר בריט וישראל: וזה יי' ודסמ' בקרא' וס' נבסר בזכריה סמ' יד: ינחם ו' וס' נבסר בסדר כשרת: ושובו' חס בנביאים וכתובים וס' נבסר בסדר לך לך: גם אני ור' דכמי' וס' גם אני

ויעזבו את יהוה אלהי אבותם המוציא אותם מארץ מצרים וילכו אחרי אלהים אחרים מאלהי העמים אשר סביבותיהם וישתחוו להם ויכעסו את יהוה: ויעזבו את יהוה ויעברו לבצע ולעשתרות: ויחר אף יהוה ב' ישראל ויחננו ביר שמים וישם אותם וימכרם ביר אויביהם מסביב ולא יכלו עוד לעמד לפני אויביהם: בכל אשר יצאו יד יהוה היתה עם לרעה כאשר רבר יהוה וכאשר נשבע יהוה להם ויצר להם מאד: ויקם יהוה שפטים ויושעים מיר שמים: וגם אל שפטיהם לא שמעו כי זנו אחרי אלהים אחרים וישתחוו להם סרומהו מן הדרך אשר הלכו אבותם לשמע מצורת יהוה לא עשו כן: וכי הקים יהוה להם שפטים והיה עם השפט והושעים מיר אויביהם כל ימי השופט כי ינחם יהוה מנאקתם מפני לחציהם ורחמיהם: והיה במורת השופט ישובו השחיתו מאבתם ללכת אחרי אלהים אחרים לעברם ולהשתחות להם לא הפילו ממעלליהם ומדרכם הקשה: ויחר אף יהוה ב' ישראל ויאמר יעז אשר עברו הגוי הוה את ברית אשר צוית את אבותם ולא שמעו לקולי: גם אני לא אוסיף להוריש איש מפניהם מן הגוים אשר עזב יהושע וימרת: למען נסות כס את ישראל השומרים הם את דרך יהוה ללכת כס כאשר שמרו אבותם אם לא: וינח יהוה את הגוים האלה לבלתי הורישם מהר ולא נתנם ביר יהושע: ואלה הגוים אשר הגיח יהוה לנסות כס את ישראל את כל אשר לא ידעו את כל מלחמות כנען. רק למען רעת דרות בני ישראל ללמד מלחמה רק אשר לפנים לא ידעו:

רלבג

וזכר כי אחרי מות הזקני ההם עשו ישראל הרע ועברו ע'. וספר דרך כלל אף היה מ מכהב' בימי השופטים ער מלא יתעטבו לעבוד את יי' כי אם כימי ה השופט ובמותו ישובו להשחית דרכם ולזה חרה אף השם יתברך בישראל ואמר מלא יוסף להוריש איש מ מפניהם מן הגוים וא אשר עזב יהושע וימות כי השאירם לכסות כס את ישראל השומרים הם את דרך יי' וזה מזה היה סבה לעלות מוס ישראל והיותם ב צלתי חזקים באמונת השם ית' ולזה לא היו ישראל ראויים אל ס שתשלם להם בימי י יהושע השומרת כל ה הגוים האלה: ואלה הגוים אשר הגיח יי' לכסות כס את ישראל את כל אשר לא ידעו את כל מלחמות כנען. רק למען רעת דרות בני ישראל ללמד מלחמה רק אשר לפנים לא ידעו: ואלה הגוים אשר הגיח יהוה לנסות כס את ישראל את כל אשר לא ידעו את כל מלחמות כנען. רק למען רעת דרות בני ישראל ללמד מלחמה רק אשר לפנים לא ידעו:

לא אוסיף להוריש גם אני אבחר בתעלוליהם ומגורתם אביא. גם אני נשאתי את יי' תנינא. אודך ככלי נבל. לא אחשך פי. באדבם אשחק. וכל מצעות פסוקם דכול גם אני בבה וגם: ללכת כס ופסוקים את בהן כס כס וס' למען נסות כס את ישראל: וכלה אפי' וחמתי כס. בקבצי את בית ישראל. ועשיתי באפך ובקצאתך. ועשיתי כס נקמות גדולות. מי חכם וכן אלה נבון דרעם בישראל:

ופלחנות סרי פלסטים המקומות סחיו מוסלים בהם חמשת סרי פלסטים והם חמס ערים הגדולות אשרוד עזה גת אסקלון עקרון ושאר העיר הקטנות והכפרים והנה ראיו כיהודה לבר אסקלון ועזה ועקרון ואתגבולם ואיך אמר כי אלה הגוים הניח יי ללכנותם את ישראל אפסר כי אחר בן לקחם הפלסטים

מידם ואמר הכיח יי על אוחס סלא לכרוס ישרל כלל וכן אמר הכיח על אשר לכרוס ישר ואחר כן הניח הגוים לקחתם מיד ישראל ופלוכל הכנעני אוחס סהיו ויטבס בהר הלבון: ביד כוסר רשעים: כך היה סמו ואפסר כי רשעים סס מקום וברסמהו רשעים על סני רשעים סהרסשו ארס לישראל אחת סל בלעס ואחת סל כוסר: ותהי עליו רוחי: תי וסרת עלהי רוח כסוהה מן קרס יי ויתכן לפרס רוח הכח והגבורה כי ה התערר בגבורה להלחם עם כ כוסן והסר כל פחד ומורד לב ממנו בסויעה כורא עליו וכן תי ורוח יי לכסוה אתגדעון ורוח גבורה מן קרס יי וכן ותהי על יפתח רוח יי וסרת על יפתח רוח גבורה מן קרס יי שר התמרי: היקרתא וריחו וכבר כתבנו רענונו ואמר וירסו למרבי כסלכרוס לא סללוהו וסלו להס אלא כסחו כה ויטבו בה כאלו היתה להס ירוסה: אטריד ימינו: סגוריד ימינו סלא היה סולטנה והיה סמאלי והוא מ מן ואל תאטר עליו באר סיה: ולה סתופיות: מן לפי חרב סהוא הסר החר אשר לחרב ו וחרב סהור סיו סתי צריה חרוס: גומר ארכה: סיעור אמה וכן תי גומר אר: למריו: למלכוסיו: אים

תמשג טורני פלישתאי ובל בגענאי וצידנאי ותיואי יתבי טול רל כגון מטור משר חרמון עד מעלנא דחמת: והיו לנסא כהון ית ישראל למידע תיקבלון ית פקודיא דיי דפקיד ית אבהתהון בידא דמשת: ובני ישר יתיבו כגו בגענאי תיתאי ואיסודאי ופרינאי ותיואי ויבוסאי: ונסיו ית בגתיהון להון לנשין וירת כגתהון ית יתבו לבניהון ופלחו ית טעותהון: ועברו בני ישראל ית רביש קרס יי ואיתנשא ית פולחנא דיי אל תהון ופלחוית בעליה ולצשרתא ותקוף רוגזא דיי בישראל ומסרינון ביד בושן תייבא מלכא דארס די על פרת ופלחו בני ישראל ית בושן תייבא תמני שנין: וועיקו בני ישראל קרס יי ואקים יי פורקן לבני ישראל ופרקינון ית עתנאל בר קנו אחותי דכלב דועיר סיניהו ושרת עלוהו רוח כסוהה מן קרס יי ורזי ית ישר ונפק לאתא קרבא ומסר יי בידותי ית בושן: תייבא מלכא דארס די על פרת ותקיפת ידיה על בושן תייבא: ושדובת ארע דיישראל ארבעין שנין וסית עתנאל בר קנו:

ואוסופו בני ישראל למעבר דביש קרס יי ותקיף יי עגלון מלכא דמואב על ישראל על ועברו ית דביש קרס יי ובנש לוחית ית בני עמון ועמלק ואזל וסרת ית ישראל ויריתו ית קרתא וריחו: ופלחו בני ישראל ית עגלון מלכא דמואב תמני עכדי שנין: וועיקו בני ישראל קרס יי ואקים יי להון פדיק ית אחור בר גרא בר שבשא דבנימין גברא גסיר בידיה דייסנא ושדרו בני ישראל בידיה תקרובתא לעגלון מלכא דמואב: ועברליה אהור מרבה ולה תרין פומין גרמירא ארכה ורין ירצה מלרע ל לבושותי על ירביה דייסניה:

והנה

והנה

והנה

והנה

והנה

והנה

והנה

והנה

והנה

והנה

והנה

והנה

והנה

והנה

והנה

והנה

והנה

והנה

והנה

חמשת סרי פלסטים: הם הגוים אשר הניח ללכנות: ותהי עליו רוח יי: דרס רבי תכחומא כסכל במה סאמר הקב"ה למטה במדרס ראה ראייתו את עמי עמי מה הן סחיו ראיות הללו אמר לו רואה אני סעתידין לטעות בעגל ואף על פי כן ראיתי את עמי עמי זו ררס עתנאל אמר בן זכס בן חביס עליו להוסיפס: אחיעיר התמרי ויריחו: אטור

ויעשו בני ישראל אח דרע עשייה את דרע בקריאה וס' נבכר בכדר שפטים: פסוקין אית בהון את אח ואחוסים נבכר בכדר אורי כוח: טבתהג בלאים כנכיא וס' את עגלון: בשנת שמונה עשרה לכבוד בצר: ומעלוח טמונה מעליו: וכל דה דכונ מלאים:

חמשת סרי פלשתיס וכל הכנעני והצידני והחוי ישוב הרהלבגון מהר בעל חרמון עד לבוא חמת: ויהיו לנסורס כס את ישראל לדעת הישמעו את מצות יהוה אשר צוה את אבותם ביד משה: ובני ישראל ישובו בקרב הכנעני החתי והאמרי והפריזי והחוי והיבוסים: ויקחו את בנותיהם להם לנשים ואת בנותיהם נתנו לבניהם ויעברו את אלהיהם: ויעשו בני ישראל את דרע בעיני יהוה וישכחו את יהוה אלהיהם ויעברו את הפעלים ואת האשרות: ויחר אף יהוה בישראל וימכרם ביד בושן רשעתים מלך ארס נהרים ויעברו בני ישראל את כושן רשעתים שמנה שנים: ויזעקו בני ישראל אל יהוה ויקם יהוה מושיע לבני ישראל וישיעם את עתנאל בן קנו אחי כלב הקטן ממנו: ותהי עליו רוח יהוה וישפט את ישראל ויצא למלחמה ויתן יהוה בידו את כושן רשעתים מלך ארס ותעז ידו על בושן רשעתים: ותשקט הארץ ארבעים שנה וימת עתנאל בן קנו: ויספו בני ישראל

לעשות הרע בעיני יהוה ויחוק יהוה את עגלון מלך מואב על ישראל על כי עשו את דרע בעיני יהוה: ויאסף אליו את בני עמון ועמלק וילך ויל את ישראל וירשו את עיר החברים: ויעברו בני ישראל את עגלון מלך מואב שמונה עשרה שנה: ויזעקו בני ישראל אל יהוה ויקם יהוה להם מושיע את אהור בן גרא בן הימיני איש אטר יד: ימינו ושלחו בני ישראל בידו מנהג לעגלון מלך מואב: ויעשלו אהור חרב ולה שני פיות גמר ארכה ויחגר אתה מתחת למריו על ירך ימינו:

חרע ציניו והכניע הסס ישר וסמס תחת עגלון מלך מואב ועברוהו וסמנה עשרה סנה וכסו מהס עיר התמרים והיא ריחו כמו סכזר בתורה סעתידינו עיר התמרים וכססו ישרל לסס יתבדך הקיס להס מושיע אהור בן גרא מוסט כבימון וכתוב לו עסס לומלמה וזה סהוא כסבססלחו ישראל מכה לעגלון כרי סיתכן לו יתיר לבא אליו כסו והוא היה אטור יד מיהו והיה זה סס כן כסס סלא ירסס כלקיתו חרס כד סמאלו: ועסס חרס כעל סתי פית כרי סתכסס סקלות מרס חרותא אשר כסס כדריה וסתיאותו תכף ולא היה ארוך מאד כרי סלא יוכר ולזה לא היה ארכה כי אס חמה וסס חרס מתחת למריו כרי סלא יראה: והסס

רלבג

ואמר סכבר ססאד הסס ית סלא סתן כד יהוסע חמסס סרי פ פלסטים ואעפ סלכרו מהס סכס יהודה א חר מות יהוסע כזה ואסקלון ועקרון הסס כסאר להס העמק כ כמו סכזר כראס זה הספר: ואפס סכאר סיוסבי העמק סכו ל לקחתלו הערים מיד יהודה ולזה מכאנו כי עס חמס סרי פלסטי היוסיה ואסקלון ועקרון אשרוד גת כמו סכזר כספר סמול: והנה זכר סכלעברו בני ישראל את כוסן רשעים מלך ארס ס סמנה סנה והקיס יי להס מושיע את עתנאל בן קנו כססו לסס ות והיתה עליו רוח יי והנה ישרל הנהגה מוסובת וגברה ידו על כוסר רשעים מ מלך ארס סמנה סנה ואפסר סיהיה זה כ כסוה או היה חלק מה מרוח הקר והנה סקטוה הארץ ארבעל סנה משתתהלת ס סעבור כיל יתכן ס סהיו ימי הסקוטת ס סנה כמו סאככו ע עתדין לבאר כעה כ בענין יפתח ואחר מות עתנאל כן קנו סכוישראל לעשות

סכוישראל לעשות חרע ציניו והכניע הסס ישר וסמס תחת עגלון מלך מואב ועברוהו וסמנה עשרה סנה וכסו מהס עיר התמרים והיא ריחו כמו סכזר בתורה סעתידינו עיר התמרים וכססו ישרל לסס יתבדך הקיס להס מושיע אהור בן גרא מוסט כבימון וכתוב לו עסס לומלמה וזה סהוא כסבססלחו ישראל מכה לעגלון כרי סיתכן לו יתיר לבא אליו כסו והוא היה אטור יד מיהו והיה זה סס כן כסס סלא ירסס כלקיתו חרס כד סמאלו: ועסס חרס כעל סתי פית כרי סתכסס סקלות מרס חרותא אשר כסס כדריה וסתיאותו תכף ולא היה ארוך מאד כרי סלא יוכר ולזה לא היה ארכה כי אס חמה וסס חרס מתחת למריו כרי סלא יראה: והסס

איש בריא. גבר פטוס ממין וכן להבריאהם להמנחם וכן עמרה סקר בריאם
ממנים: מן הפסילים. ממקום שהיו פוסלים עם אבנים ובתי מן מחצבא. ויש
למאול מאחר מהל ברשת אהוד להמית עגלון בענין הזה להלך ואחר כך שב
ולמה לא המיתו בעדו עם עם נוסף המנחה בידע היה אחר מאמר לו דבר
סתר לו שהיה מוכיח העומדים

עליו ויל די מיראה כי עיקר
בואו היה להביא המנחה והלך
לו באשר כלה להקריב המנחה
ברישל ירנשו בו סכא לרבר
אחר לא על דבר המנחה וסכא
הלך עד הפסילים שב בארם
מזכר ואמר דבר אחר סכחתי
לרבר לאתלך ועוד מאס ירנשו
בו אחר המעשה היה נקל לו
להמלט על כפפו ולברוח ממה
שהיה אם היה עם נוסף ה
המנחה: ויאמר הם. שתוק עד
מיכא והעומדים על: המקרה.
מס בפלם מחתה ולולי הדיס
היה רגשו והוא מענין קר וחם
כלומר עליו עשויה חלוצו חלוצו
להכנס בהן הרוח לקרר ועומד
מס במי הקין וכתב בעליות בית
קיעא: רבר אלהים לו אלך
ויקם מעל הכסא: אמרו רזל
לפיכך זכה עגלון סתחא בתו
אם למלכות ישראל והיא רות
המנחה שהיתה בת עגלון:

הכזב. הוא יד החרב והלהב
הוא החרב ומקראת החרב להב
לפי שהוא מתלהב ומתלהט
בשהוא מסוכן וממורט וכן הוא
אומר ולהב החרב וזרק חנית
ותי דסתקא בתר שכלו: ואמר
ויבא גם הכזב כלומר סכסכס
גם יד החרב בבטנו ויסגר ה
החלב שהיה איס שמן וסגר ה
החלב בעד הלהב כלומר בפני
הלהב שלא יכול לשלוק החרב
מבטנו והכינו אהוד ויבא: ויבא
הפרס: תי ונפק אוכלי ספיק
לרשתי המלה מורכבת מן פרס
סתרנו אוכליה ומן סרנוא שהוא
תרנו וספר וסרי ומן הפרס: ויבא
מקו ימית הפרס והמקדונה
מקום יסבת העם הבאים אל
התלך והמקום עשו קדרים
קדר: לשבת מס אכל אחר סאל

ויבא אהוד המכדונה דמה ביוצא הראסון אינו אמור על אהוד ודעת האתרגס
ככול ותרגס המכדונה לאסכדרה יבשרו. עליו וכן ויסגר יל בעדו כלומר סגר
רלתו העליה על עגלון כדי שלא יכנסו בני הבית פתאום בראת אהוד ולא ירנשו
ברבר עד שילט: ויבא. הסגירה היא סגירת הרלות בלא מנעול וכאשר אמר
ונעל אמר כי סגר במנעול כדי שיחשבוהו סחטו ויחזרו מלרדוף אחריו וימלט
בין כך: ומסך. כמזמך בדרכי הוא מן סוכך רל סוכך רגליו והוא לסון כבוד
כלום שהיה נכסיה: ויחילו עד בוס. תי ואורכו ש סג כלומר עד אשר פושט מאד
ובוס הוא פעל עבר מחי העץ בסקל אור ובוס משם מן המרובע בסקל כוז:
ויקחו את המפתח: כימכא אותו מבחון במקו שהניח אותו אהוד בי המפתח היה
כועל ופיתח מביתו מבחון: עד התמהמה: בעד התמהמה: השערתה. מס מקו:

מה
מזכר אחר זה סכבר סגר החלב בעד הלהב. והנה מס אהוד לעגלון והאמך בועל רבר המנחה סהרואו יסל היוקס לו לעבר כימכא: ואמר אהוד לעגלון סכבר
סתר לו אליו ולא יתכן לבנותו בפני רבים והנה היה דחוק ערין אהוד מן המלך כמו סכרחה ממה סאחר זה ואמר המלך לעומדים לפניו הם רל ססתקו עד שיכאו
מעליו כל העומדים עליו כסאס הכירו ממנו כי אין רצונו לסמוע דברי אחרים קדרס דברי אהוד ולא היה מן המוסר שיסארו מס לא עם רצונו לסמוע דברי סתר מאהוד
ואחר זה נתקרב אהוד אליו והיה המלך יושב לבדו בעלית המקרה אשר לו והיתה עשויה לקרר בימי הקין ולזה היתה העליה ההיא בעלת חלונות רבים כדי שיעלנו בה
הרוח ויקרר האור אשר מס ואמר לו אהוד רבר סתר מהאלהים לו אלך ולזה לא יתכן שהיה יושב עגלון ויקם מעל הכסא והנה בעת היותו קם מעל הכסא סלח אהוד
את יד סמאלו ולקח החרב מעל יד מיכא ויתקע החרב בבטן עגלון והוא לא הרגיש בזה הענין כלל כי בהיותו טורד לקום עשה זה אהוד עם טעשה זה בדיו השמאלית
ונכנס בבטנו וסר החרב אחר סכסכס החרב. והנה סגר החלב בפני הלהב רל שהסומן היה סבה שלא היה יכול אהוד להשיב החרב אליו והנה מפני זה לא סלף אהוד
החרב במבטנו ולא יבא הפרס והוא הדרך המכה או יהיה הרצון בזה סכבר הביא גם הכזב. אחר הלהב כי סבר סגר החלב בעד הלהב מרוב הסומן עד שלא נתאמת
לאהוד סויהיה החרב ננוע לחלל הגוף ולזה הכניס מס גם יד הסכך עד סראה סכבר יבא הפרס מהמכה בזולת הזכאתו מבטנו והנה זה הפירוש יתיר ככון. אחר זה יבא
אהוד אל האסכדרה וסגר דלתות העליה בעדו ונעל במפתח ויתכן שהיה המפתח ההוא סוגר מבפנים ומבחוץ ולזה כאס ראו עברי עגלון דלתות העליה בעלות חסכו
סעגלון בעל חותן על עד הזנעיות להיותו סכך רגליו בחדר המקרה רל שהיה בית הכסא בחדר המקרה והיה נכסיה מס בדרך מי שהוא נכסיה לסכך רגליו ובעדו וטעשה
מהם כמו אהל. והנה כאסר המיתו מעד רב וראו שאיכנו פותח דלתות העליה לקחו את המפתח ופתחו והדלתות מבחוץ וראו את ארונם נכסיה ארצה מת. ובזמן
הזה סיתמהמה העלמית את ארונם נכסיה הממלטה לאהוד עד מעבר מקום פוסלי האכבים או יהיה פירוש הפסילים פסילי אלהימואב כי לא נמלטה ההכלה עד סעבר
את הפסילים כי עם מואב היותו מקד הולכים מס לעבור עז וכאסר עבר המקום ההוא נמלט מהם במקום שהיה סמוע פעריתה סויהיה לישראל: ואז

איש בריא. פטוס: ויסלח את העם חזר לאחוריו וליוח את חבורת ישראל אסר
באו עמול סאח את המנחה ולזה אותם עד הגלגל והוא סב יחיד מן הפסילים
מקום ספוסלי מס אכבים מן ההר וכן תירגס יונתן מן מחצבא: ונכא אל עגלון
ויאמר לו ויאמר הם. אחר עגלון סתקו את הכל מעליו ויונתן תירגס הם סלך
הנכא כל איס ואעס

כז הם למן סיתוקי
בעלית המקרה.
בעלית קיטא שהיתה
לאור וזככת: רבר
להים לו אלך. וזריך
אתה לעממי: ויקם
מעל הכסא: לכך
זכה ויבאה ממנו רות
הכזב. הוא הברזל
מהסין תחוב לתוכו
סקורין הולט בלעז
הוא המעמר החרב
על פיתעה: הלהב.
הוא הסון סקורין
ברכט בלעז ובכעז
למא: ויסגר החלב
סמכו שהיה סמן מאד
סמה חת כל חורך
החרב: ויבא
הפרס: ויבא
יונתן ונפק אוכליה
ספיק עגלון סכסית
תיבות וסין משמשת
לסיתוק ויבא הפרס
סדונה סספכה ספך
סרס כתרנו: ויבא
אהוד המכדונה: מן
העליה המכדונה
אסכדרה תירגס יונתן
ונעל במפתח: והוא
יבא אהוד יבא ועבריו
סל עגלון באו: מסך
רגליו. עבר כרכיה
הם נקבים הגדולים:
עד בוס. עד סוכב
כלומר מן ארץ:
מלט. ברח.
אוסקו מוכייר בלעז:
עד התמהמה. כמו
עד סהמלך במכיו
את האהבה עד מ
ססתקן בעד ססכיו
ספכ לבה: השערתה

והנה אינו ג' וסכבי בקריא' וס' מרא יעקב את פני לכן והנה אינו: ויחילו עד כוש: ויעבר חוצה אינו.
אנך: הפסילים ר' מלאים בליש בקריא' וס' והוא שב מן הפסילים. והוא עבר את הפסילים: תרוהק רעגלון.
וכבודי לאחר לא אתן ותהלי. לכל הפסילים דאמון. ושארא פסילים כיוור בתרא:

ויקרב ארת המנחה לעגלון מלך
מואב ועגלון איש בריא מאד:
ויהי כאשר כלה להקריב את המנחה
וישלח את העם נשאי המנחה:
והוא שב מן הפסילים אשר ארת
הגלגל ויאמר דבר סתר לי אלך
המלך ויאמר הסוי צאו מעליו כל
העומדים עליו: ואהוד בא אליו
והוא יושב בעלית המקרה אשר
לו לבדו ויאמר אהוד דבר אלהים
לי אלך ויקם מעל הכסא: וישלח
אהוד את יד שמאלו ויקח את החרב
מעל ירך מינו ויתקעה בבטנו:
ויכא גם הנצב אחר הלהב ויסגר
החלב בעד הלהב כי לא שלף החרב
מבטנו ויצא הפך שדנה: ויצא
אהוד המכדונה ויסגר דלתות
העליה בעדו ונעל: והוא יצא
ועבריו באו ויראו והנה דלתות
העליה נעלות ויאמרו אך מסך הוא
את רגליו בחדר המקרה: ויחילו
עד בוש והנה אינו פתח דלתות
העליות ויקחו את המפתח ויפתחו
והנה ארניהם נפל ארצה מת: ואהוד
נמלט עד התמהמה והוא עבר את
הפסילים וימלטה שעריתה:

והנה זכר סאחר סהקריב המנחה לעגלון סלח את העם כוסא המנחה ואחר זה
סב הוא להמית עגלון ממקום סנמלמה ההכלה לטעא המנחה מואב אם
ירדפוס לנקום סקמת ארניה. והנה סגר אהוד היות בסכנה לו לבדו לא לטעא
המנחה יחד עם סכבר יתכן ההמלט בקלות יותר כשהיה יחיד ולא היה צריך
להסתר כי אם למלט עמו עם סכסכו הורה שלא בא לא על דבר המנחה ולזה
הראה עמו ססכס הדבר שהיה לו לרבר עמו מר סמכא מקום לרבר את זה
הדבר לא סכון זה ממנו על הכוונה הראשונה כי זה כלוממה שייסר אל סהסמך
מזכר אחר זה סכבר סגר החלב בעד הלהב. והנה מס אהוד לעגלון והאמך בועל רבר המנחה סהרואו יסל היוקס לו לעבר כימכא: ואמר אהוד לעגלון סכבר
סתר לו אליו ולא יתכן לבנותו בפני רבים והנה היה דחוק ערין אהוד מן המלך כמו סכרחה ממה סאחר זה ואמר המלך לעומדים לפניו הם רל ססתקו עד שיכאו
מעליו כל העומדים עליו כסאס הכירו ממנו כי אין רצונו לסמוע דברי אחרים קדרס דברי אהוד ולא היה מן המוסר שיסארו מס לא עם רצונו לסמוע דברי סתר מאהוד
ואחר זה נתקרב אהוד אליו והיה המלך יושב לבדו בעלית המקרה אשר לו והיתה עשויה לקרר בימי הקין ולזה היתה העליה ההיא בעלת חלונות רבים כדי שיעלנו בה
הרוח ויקרר האור אשר מס ואמר לו אהוד רבר סתר מהאלהים לו אלך ולזה לא יתכן שהיה יושב עגלון ויקם מעל הכסא והנה בעת היותו קם מעל הכסא סלח אהוד
את יד סמאלו ולקח החרב מעל יד מיכא ויתקע החרב בבטן עגלון והוא לא הרגיש בזה הענין כלל כי בהיותו טורד לקום עשה זה אהוד עם טעשה זה בדיו השמאלית
ונכנס בבטנו וסר החרב אחר סכסכס החרב. והנה סגר החלב בפני הלהב רל שהסומן היה סבה שלא היה יכול אהוד להשיב החרב אליו והנה מפני זה לא סלף אהוד
החרב במבטנו ולא יבא הפרס והוא הדרך המכה או יהיה הרצון בזה סכבר הביא גם הכזב. אחר הלהב כי סבר סגר החלב בעד הלהב מרוב הסומן עד שלא נתאמת
לאהוד סויהיה החרב ננוע לחלל הגוף ולזה הכניס מס גם יד הסכך עד סראה סכבר יבא הפרס מהמכה בזולת הזכאתו מבטנו והנה זה הפירוש יתיר ככון. אחר זה יבא
אהוד אל האסכדרה וסגר דלתות העליה בעדו ונעל במפתח ויתכן שהיה המפתח ההוא סוגר מבפנים ומבחוץ ולזה כאס ראו עברי עגלון דלתות העליה בעלות חסכו
סעגלון בעל חותן על עד הזנעיות להיותו סכך רגליו בחדר המקרה רל שהיה בית הכסא בחדר המקרה והיה נכסיה מס בדרך מי שהוא נכסיה לסכך רגליו ובעדו וטעשה
מהם כמו אהל. והנה כאסר המיתו מעד רב וראו שאיכנו פותח דלתות העליה לקחו את המפתח ופתחו והדלתות מבחוץ וראו את ארונם נכסיה ארצה מת. ובזמן
הזה סיתמהמה העלמית את ארונם נכסיה הממלטה לאהוד עד מעבר מקום פוסלי האכבים או יהיה פירוש הפסילים פסילי אלהימואב כי לא נמלטה ההכלה עד סעבר
את הפסילים כי עם מואב היותו מקד הולכים מס לעבור עז וכאסר עבר המקום ההוא נמלט מהם במקום שהיה סמוע פעריתה סויהיה לישראל: ואז

רלבג

והנה זכר סאחר סהקריב המנחה לעגלון סלח את העם כוסא המנחה ואחר זה
סב הוא להמית עגלון ממקום סנמלמה ההכלה לטעא המנחה מואב אם
ירדפוס לנקום סקמת ארניה. והנה סגר אהוד היות בסכנה לו לבדו לא לטעא
המנחה יחד עם סכבר יתכן ההמלט בקלות יותר כשהיה יחיד ולא היה צריך
להסתר כי אם למלט עמו עם סכסכו הורה שלא בא לא על דבר המנחה ולזה
הראה עמו ססכס הדבר שהיה לו לרבר עמו מר סמכא מקום לרבר את זה
הדבר לא סכון זה ממנו על הכוונה הראשונה כי זה כלוממה שייסר אל סהסמך
מזכר אחר זה סכבר סגר החלב בעד הלהב. והנה מס אהוד לעגלון והאמך בועל רבר המנחה סהרואו יסל היוקס לו לעבר כימכא: ואמר אהוד לעגלון סכבר
סתר לו אליו ולא יתכן לבנותו בפני רבים והנה היה דחוק ערין אהוד מן המלך כמו סכרחה ממה סאחר זה ואמר המלך לעומדים לפניו הם רל ססתקו עד שיכאו
מעליו כל העומדים עליו כסאס הכירו ממנו כי אין רצונו לסמוע דברי אחרים קדרס דברי אהוד ולא היה מן המוסר שיסארו מס לא עם רצונו לסמוע דברי סתר מאהוד
ואחר זה נתקרב אהוד אליו והיה המלך יושב לבדו בעלית המקרה אשר לו והיתה עשויה לקרר בימי הקין ולזה היתה העליה ההיא בעלת חלונות רבים כדי שיעלנו בה
הרוח ויקרר האור אשר מס ואמר לו אהוד רבר סתר מהאלהים לו אלך ולזה לא יתכן שהיה יושב עגלון ויקם מעל הכסא והנה בעת היותו קם מעל הכסא סלח אהוד
את יד סמאלו ולקח החרב מעל יד מיכא ויתקע החרב בבטן עגלון והוא לא הרגיש בזה הענין כלל כי בהיותו טורד לקום עשה זה אהוד עם טעשה זה בדיו השמאלית
ונכנס בבטנו וסר החרב אחר סכסכס החרב. והנה סגר החלב בפני הלהב רל שהסומן היה סבה שלא היה יכול אהוד להשיב החרב אליו והנה מפני זה לא סלף אהוד
החרב במבטנו ולא יבא הפרס והוא הדרך המכה או יהיה הרצון בזה סכבר הביא גם הכזב. אחר הלהב כי סבר סגר החלב בעד הלהב מרוב הסומן עד שלא נתאמת
לאהוד סויהיה החרב ננוע לחלל הגוף ולזה הכניס מס גם יד הסכך עד סראה סכבר יבא הפרס מהמכה בזולת הזכאתו מבטנו והנה זה הפירוש יתיר ככון. אחר זה יבא
אהוד אל האסכדרה וסגר דלתות העליה בעדו ונעל במפתח ויתכן שהיה המפתח ההוא סוגר מבפנים ומבחוץ ולזה כאס ראו עברי עגלון דלתות העליה בעלות חסכו
סעגלון בעל חותן על עד הזנעיות להיותו סכך רגליו בחדר המקרה רל שהיה בית הכסא בחדר המקרה והיה נכסיה מס בדרך מי שהוא נכסיה לסכך רגליו ובעדו וטעשה
מהם כמו אהל. והנה כאסר המיתו מעד רב וראו שאיכנו פותח דלתות העליה לקחו את המפתח ופתחו והדלתות מבחוץ וראו את ארונם נכסיה ארצה מת. ובזמן
הזה סיתמהמה העלמית את ארונם נכסיה הממלטה לאהוד עד מעבר מקום פוסלי האכבים או יהיה פירוש הפסילים פסילי אלהימואב כי לא נמלטה ההכלה עד סעבר
את הפסילים כי עם מואב היותו מקד הולכים מס לעבור עז וכאסר עבר המקום ההוא נמלט מהם במקום שהיה סמוע פעריתה סויהיה לישראל: ואז

רדפו אחרי. כיון שכלנו מואב וישראל ולכדו מארצם מעבר הירדן כמו שכתוב למעלה וירדנו את עיר התמרים ועכסו הכו אהוד וישראל כל מואב מקצתו מעבר הירדן בעיר התמרים ובמאיר המקומות ולכדו מעברות הירדן שלא יעברו מואב מארצם להושיע את אחיהם מהיו בארץ ישראל כי ארץ מואב היא מעבר הירדן

שמונים ובלאים בקריאוס וביצעהא דמשותלח. ותשקוט הארץ דאחוד. ויהי כשמונים שנה דאריך. ויך כבחהא אשר דכלבים. ואם בגבורות שמונים שנה. כדראתו את עשר כבוד בלכותו. וכל דהדבון מלאי בבא חס. ויעש בהם טבעים אלף נשא סבלי. ונבחר גם כסדר ברצות:

והנה במיתותיו ותקע בשופר בחר בטרוארבות אפרים ונחתו עיפיה בני ישראל מן טורא והוא ק קדמיהון ואמר להון רדיפו בתרי ארי מבר ויית בעלי ד דבביון ית מואב בריכוז ונתתו בתרוהו ואחריו ית מגיור עברא ידנא על מואב לא שבקו אינש למיעבר זקטלו ית מואב בעירנא התא בעברא אלפין גברא כל אימרתן וכל גבר גבר חילא ולא אישתיוב אינש ואיתברו מואבא ביוקא ההוא תחור יד אינש וישראל ושוברת ארעא וישראל תפנן שנין:

ויהי בבאו. שבער את הירדן וכל המקומו בארץ כנען: בהר אפרים. מהיה בארץ כנען בעבר הירדן המערבי וארץ מואב הייתה בעבר הירדן המזרחי ומתוך שכלנו בישראל עברו את הירדן וירדנו את יריחו כמו שכתוב למעלה ונתנו את סרכיהם וסלטהם על ישראל: רדפו. להרוג את כל מואב שבער הירדן מלבו: וילכדו את מעברות הירדן. שלא יעברוהו מואב לנוס ולשוב אל ארצם: כל שנת. כל גבר אימתן: מלמד

ויהי בבואו ויתקע בשופר בחר אפרים וירדו עמו בני ישראל מן ההר והוא לפנייהם: ויאמר אליהם רדפו אחרי כי נתן יהוה את איביכם את מואב בידכם וירדו אחריו וילכו את מעברות הירדן למואב ולא נתנו איש לעבר: ויכלו את מואב כערת ההיא כעשרת אלפים איש כל שנת וכל איש חיל ולא נמלט איש: ותכנע מואב ביום ההוא תחת יד ישראל ותשקט הארץ שמונים שנה:

רלבג

ואז תקע בשופר בהר אפרים לרדוף אחרי מואב בעמדם נבלה על מיתת ארזיהם ולכדו תחלה מעברות הירדן למואב רל למה שכתבו מעבר לירדן ובזולת מ מהמקומות שכתבו מואב מישראל בדרך שלא יוכלו מואב לעבור הירדן ולנוס לארצם. ואחר זה הכו כל ה הנמצא ממואב בארץ

ישראל בערים ההם והיה מקמר המואבים מהכו כעשרת אלפים איש: כל שנת וכל איש חיל. רל כל עמיר וכל גבור חיל כיעלן קבץ סס לפי הנדאה היותר חזקים להיתקם כמוכים לארץ ישראל כרי שישמרו הארץ שכתבוהו וכבשו תמיד מהארץ שגמרה לישראל והנה סקטה הארץ שמונים שנה מעת התחלת הסעבר ולזה יהיה זמן ההמקטט סב שנה: ואולם התועלות המגעות מזה הספור הן אלו: הראשון הוא כולל כל כפור זה הספור והוא שמי שיעבור הפי ממנו תקור ההסנה האלהית ויהיה נכון אל סיניע כלדע ולזה תמצא סתקם סכרו ישראל מאחריי היוכולין ביד אויביהם ונבטום אז היו ניצולים ולפי מזה התועלת הוא כולל כל סיפור זה הספור כפר הכתוב בזה הענין ברשע הספור בכללות רל כי ישראל הסתבכו בעז והיו נוסלים ביד אויביהם וכאשר היו סבים אליו הקים יי להם שופט והושיעם ונמות המופט היו סבים למריים וכן בזה הדרך והנה הקדמנו לקמר זה התועלת כי הוא כמו כולל בזה הספור ולרוב הספורי אחר בספור הנביאים: השני הוא מראוי למי שיעידל בפועל מה סיכוי בראשיתו הגעת התכלית בידע מלס סאפסר לו ולזה פי יי אחרי מות יהושע מי יעלה בתחלה להלחם בבנעני ויהיה נעזר בפיו לכנח אותם כרי סיעול מזה מורך לב על הנסארים ויתפרו בזה ישראל לכנחם ולזאת הקבה בעינה ספר סקצו בהונת יד יורגלי ארטי בזק כמו שביארנו ולזאת הקבה בעינה התחכם אהוד בזה האופן מספרנו שתלם לו הנלת ישראל מיר מואב והסב עריהם מהיו ביד מואב להם:

השלישי הוא מראוי למי סירצה לכתם דבר מוזלתי שלא יסאל תחלה כל מה סירצה סתין לו כי חולי לא יתן לו אבל יבקם תחלה מה סיססב סלא ישיב סכיו ואחר זה יבקם מה סכסאר ממבוקסו ולזה תמצא מהכיתה עכסה ענייהל כן קבו לסאול מכלב אביה סתין לה סרה ואחר זה היה לה מקום לסאול מאביהגלות מים להסלי ענין הסרה והנה זה הוא מהתחבולות הטובות סכריך לסאמים סיתנהגו בה במה סיצורך להם לכתם מה חסר בזה מארזיהם ולזאת הקבה בעינה סכסה סיסאל עתכאל הסרה לאהא כי אם סאלה אותו מכלב לא היה לה מקום להתקדם עליו ולמיר ארץ הנגב כרתני:

הרביעי הוא מראוי להתחבר עם הסלמים הלא תראה כי בני קיני מצר סהיה חתן משה זכו להתחבר עם ישראל ולחסות תחת כנפי העכניה:

החמישי הוא סאין ראוי לקפח סכר כל בריה ובריה הלא תראה כי האים או יתדגוהו בביוסף כי כפר היה בידם והיה רי לוואס יציל עצמו

היוצא מן העיר היה מוכרח להראות מבוא העיר בזאת ההודעה כי כל אשר לאים יתן בער נפסו והס הצילוה עם ממסחתו כרי סלא יראב לבו מאר עלמה סעסה להם מן החסר בראותו אכדן מולדתו: הששי כס סיהיה ראוי כאסר

אויבו חזק ממנו כמו סעסה אכרהס כסבא להלחם עם ר המלכים סלקו את לוג כן אחיו סכחלק עליהם לילה כרי סלא ירגשו ולזה תמצא כי כסררה אהוד מה סעסה עגלן מן החמס לישראל בבואו עליהם לקחת ארצם על יד בני עמון ועמלק עשה רבריו בחכמה להסיב מה סגול מהס ולזה הסתדל להביא לעגלן מנחה חסובה בעבור ישראל כרי סיתקרב רשתו אליו וסכסו בו וזמר מן הענין סהיה אהוד אטר יד ימינו כי זה ממה סיעזור לו להסיב מבוקסו בהריגת עגלן קודם סידגש בזה והנה עשה החרב בעלת שתי פיות כרי סתכסם בבטן עגלן בקלות ולא עשהה אדוכה מאר כרי סלא יוכר שהואכנשא חרב ולזאת הקבה סמה מתחת למריו וסלח תחלה לבוסאי המנחה קודם סיהרגו לסכות. האחת סאס אמר לו לעגלן סיס לו לרבר אליו דבר סקר היה לעגלן לירא סיהיה על צד התחבולה וסלא יהיה תכלית סלוח המחנה כי אם לזה הענין ולא היה מתיר עצמו ל סיסאר יחירי בביתם אהוד ולזה יצא ממס ואחר סב להורות סכבר סכח דבר מה היה לו לרבר אותו והראה זה סלא היה דבר ההוא מכונן על הכוונה הראשונה כי הוא רחוק ססכח הארס מה סדרכו הוא בעבורו על הכונה הראשונה ואמנם יסכחו הדברים סהס על הכוונה הסנית ולזה לא כסמר עגלן מזה. והקבה הב כי כחר אהוד סתהיה הסכנה לו לברו לא לחבריו כוסאי המחנה יחד כיזה ממה סראוי לברור בזכי הוא תועלת ז בזה הספור. והקבה הב כי כבר היה יותר קל מהמלט לאהוד כאשר לא היה לו להסתדל כי אם בהכלת עצמו ואס היו עמו חבדיו היה כליו משא ההסתדלות בהצלחם ובהצלחתו ואולי יהיה זה קבה ל סלא ימלט אש מהס ולזה הולך חביריו עד הפסילים באופן סכבר עברו הפסילים כסעסה אהוד זה הפועל והנה הסתדל לאהוד סיהיה סמוך למלך וסיהיו סניהם לבד בבית כסהבא המלך לקום מעל הכסא ולכברות תבועת המלך מרוב השומן היה קלעליו אז לקחת החרב מיד סמאלו מתחת למריו ותקעה ככטנו בעוד סהיה טרוד לקום עד סלא הרגס בזה הענין סאס היה מרגש בו היה צועק והיו באים עבריו וכרי סיתאמת לו סכבר מתקודם ספרדו ממנו הביא ככטנוג יד החרב אחר החרב באופן סראה סיצא הפרס בזולת סלשת החרב ככטנו כי אם לא היה מת קודם צאתו לא יתכן סיסלס ההמלט לאהוד והנה כעל הרלעות במספת ססכטו עבריו כי ארזיהם סגר מבפנים במפתח בעבור הצניעות כרי סלא יכנס ארס סס בעוד וכספה בחרר המקר וכן כך וכך כסלס ההמלט לאהוד ובעודם מתבהלי על מיתת מלכס הסתדל סכגרו יסרלל למואב אשר בארץ ישראל הדרך סלא יכרחו ולזה לכדו תחלה מעברות הירדן למואב באופן סלא כמלט אש מהמואב אשר בארץ ישראל סלא כהרגוהס היו היותר תקיפים סכבני מואב לסכה סוכרכו ובזה האופן רפו יד הנסארים ולא כלחמו עם ישראל.

מלמד. הוא רבן מרדכי אגלין בלעז: בחרשת הגוים: פס ערפל סם שהיתה חזקה ושלטת: לחץ את בני ישראל בחזקה: דרטר תכחומה בעדופין וכן הוא אומר חזקו על דרכיכם: חסות לפירות: שהיתה עשה פתילות למקדש: תחת תומר: תמרים היו לה בדיחו: בין הרמה ובין ביתאל בהר אפרל: לפי דגמו של יוסף

יש ללמוד שאין מקרא זה כמשמעו ואין אלן סימני מקום ישיבתה אלא למרנו שהאסה עמדה היפה ומן ה המקומות האלו היתה פרנסתה והיא יוסטת בעדה עמדות שמה: תחת תומר: תמרים היו לה בדיחו וכרמים בדיחו וזתים בסקת ביתאל שהוא מקום סמן ועפר חמר בהר אפרים בטור מלכא אומר אני סמוכין אותן לזכרי חרם ויש פותרין עפר חמר שזה זרע כמו שדה הלכין הלא צוה: בד משה כי החרם תחרימם כך שנויה במכילתא ועל

רלבג

ספר עוד שאלה אהור היה מוסיף את ישראל סמגר בן ענת והוא הזה את פלשתים ו מאות חיס במלמד הסדר הוא אגליה בלעז ולא מכה כמה סטים היתה התפועה לישראל על דיווימה שלא היתה תפועה ס שלימה כי הכתו ספר סבדר הוסיפו בני ישראל לעשות הרע בעיני יי אחד סמת אהור ולזה היו ימי סמגר ככללים בעמרים סה סלחן ישראל בחזקה יסין מלך כנען על די סיסרא סר כבאו סהו לו טמאות רכב ברזל והיה יוסב בעיר גדול וחזקה ולזה סקראת חרשת הגו' רל שהוא היתה כנעית במלכות

ואחריו היה שמוגר בן ענת ויך את פלשתים שש מאות איש במלמד הבקר וישע גם הוא את ישראל: ויספו בני ישראל לעשות הרע בעיני יהוה ואהור מת: וימכרם יהוה ביד יבין מלך כנען אשר מלך בחצור ושר עבאו סיסרא והוא יושב בחרשת הגוים: ויצעקו בני ישראל אל יהוה כי תשע מאות רכב ברזל לו והוא לחץ את בני ישראל בחזקה עשרים שנה:

דכורה אשה נביאה אשת לפידות היא שפטה את ישראל בעת ההיא: והיא יושבת תחת חמד דכורה בין הרמה ובין ביתאל בחד אפרים ויעלו אליה בני ישראל למשפט: ותשלח ותקרא לברק בן אבינעם מקדש נפתלי ותאמר אליו הלא צוה יהוה אלהי ישראל לה ומשבת בהר תבור ולקחת עמך עשרת אלפים איש מבני נפתלי ומבני זבלון: ומשכתי אליך אל נחל קישון את סיסרא שר עבא יבין ואת רכבו ואת המונו ונתת ידך בידך: ויאמר אליה ברקאם תלכי עמי והלכתי ואם לא תלכי עמי לא אלך: ותאמר רחלך אלך עמך אפס בלא תהיה תפארתך על דרךך אשר אתה רחלך

ובחרוהי הנה שמוגר בר ענת וקטל ית פלשתים שש מאות גברין בפרשתו וירא ופרק אף הוא ית ישראל: ואוספו בני ישראל למעבד ביש קדם יי ואהור מת: ומסדיון יי ביד יבין מלך כנען ויגנעו די מלך בחצור ורב תליוה סיסרא והוא יתיב בתקוף כרפי עממא: ויצעקו בני ישראל קדם יי ארי תשע מאות רחמיך דברזל ליה ותואדתק ית בני ישראל בתוקפא עקרון שני: ורבירה איתתא נביאתא אמת לפידות הויה דנביא ית ישראל בעידנא ההוא והיא יתבה בקריתא בעטרת דבורא מתפרנסא מן דילה ולה ויקלין ביריתו פרדסין ברמטא ויתין עבדין משח בבקעת בית שקא בביתאל עפר חמר בטור מלכא וסלקין לוהה בני ישראל לדנא: ושלחת וקרת לברק בר אבינעם מקדש דבית נפתלי ואמרת ליה הלא פקיד יי אלהא ד ישראל אגיל ותתנגיד בטורא דתבור ותדבר עמך עכרא אלפין גברא מבני נפתלי ומבני זבלון: ואיתביב עז ידך לנחלא דקישון ית סיסרא רב חילא ריבין וית רתיבותי וית משרתי ו ואמסריניה בידך: ואמר לה ברקאם תולין עמי ואגיל ואם לא תולין עמי לא אגיל ואמרת מיל אגיל עמך לחור ארי לא תהי תושבתך על אורחא דאת אגיל

הוא הכלל סבראסו האחד תקוע מחט הקרא רבן סמפריס בן החורס את הסדר נקרא כן כאלו מלמד הבקר לחרישה וית בפרשתו וירא ופרק אף הוא ית ישראל: ואוספו בני ישראל למעבד ביש קדם יי ואהור מת: ומסדיון יי ביד יבין מלך כנען ויגנעו די מלך בחצור ורב תליוה סיסרא והוא יתיב בתקוף כרפי עממא: ויצעקו בני ישראל קדם יי ארי תשע מאות רחמיך דברזל ליה ותואדתק ית בני ישראל בתוקפא עקרון שני: ורבירה איתתא נביאתא אמת לפידות הויה דנביא ית ישראל בעידנא ההוא והיא יתבה בקריתא בעטרת דבורא מתפרנסא מן דילה ולה ויקלין ביריתו פרדסין ברמטא ויתין עבדין משח בבקעת בית שקא בביתאל עפר חמר בטור מלכא וסלקין לוהה בני ישראל לדנא: ושלחת וקרת לברק בר אבינעם מקדש דבית נפתלי ואמרת ליה הלא פקיד יי אלהא ד ישראל אגיל ותתנגיד בטורא דתבור ותדבר עמך עכרא אלפין גברא מבני נפתלי ומבני זבלון: ואיתביב עז ידך לנחלא דקישון ית סיסרא רב חילא ריבין וית רתיבותי וית משרתי ו ואמסריניה בידך: ואמר לה ברקאם תולין עמי ואגיל ואם לא תולין עמי לא אגיל ואמרת מיל אגיל עמך לחור ארי לא תהי תושבתך על אורחא דאת אגיל

במלמד הסדר. הוא הכלל סבראסו האחד תקוע מחט הקרא רבן סמפריס בן החורס את הסדר נקרא כן כאלו מלמד הבקר לחרישה וית בפרשתו וירא ופרק אף הוא ית ישראל: ואוספו בני ישראל למעבד ביש קדם יי ואהור מת: ומסדיון יי ביד יבין מלך כנען ויגנעו די מלך בחצור ורב תליוה סיסרא והוא יתיב בתקוף כרפי עממא: ויצעקו בני ישראל קדם יי ארי תשע מאות רחמיך דברזל ליה ותואדתק ית בני ישראל בתוקפא עקרון שני: ורבירה איתתא נביאתא אמת לפידות הויה דנביא ית ישראל בעידנא ההוא והיא יתבה בקריתא בעטרת דבורא מתפרנסא מן דילה ולה ויקלין ביריתו פרדסין ברמטא ויתין עבדין משח בבקעת בית שקא בביתאל עפר חמר בטור מלכא וסלקין לוהה בני ישראל לדנא: ושלחת וקרת לברק בר אבינעם מקדש דבית נפתלי ואמרת ליה הלא פקיד יי אלהא ד ישראל אגיל ותתנגיד בטורא דתבור ותדבר עמך עכרא אלפין גברא מבני נפתלי ומבני זבלון: ואיתביב עז ידך לנחלא דקישון ית סיסרא רב חילא ריבין וית רתיבותי וית משרתי ו ואמסריניה בידך: ואמר לה ברקאם תולין עמי ואגיל ואם לא תולין עמי לא אגיל ואמרת מיל אגיל עמך לחור ארי לא תהי תושבתך על אורחא דאת אגיל

כי ביד אשה . ית יעל ממקד סיסרא סדה ועל פי הכנאחא חמדה זה ואיכנו ככח לענין הפסוק מאמר אפס כי לא תהיה תפארתך לא פירוסוכך אס אלך לא תהיה תפארתך כי על ידי תהיה התפועה ויאמרו כי כד רבורה ימכור יי את סיסרא ולא תהיה התפועה הזאת נקראת על סתך : ועל ברנלין . העלה נפרד קמון פי כפרד ממרבר יהודה מיסכוס

ויעקל בקרא'וסי ויעק ברק את זבולן ואת נפתלי . ויעק סיסרא את כל רכבו . ויעק אותי וידבר אלי . ויעק ואמר בנימח : דברה ג' ח' וס' ותבת רבחה בצקת רבקה . וחאמר דברה אל ברק קס . ושרי ביטשבר עס דברה . וס' בלשון תרגום אתקברו דברנא דברק . ומבסר גם בסוד וישלח : וברקג בקרא'וסי וברק

כי ביר אשה ימכר יהוה את סיסרא ותקם רבורה ותלך עם ברק קדשה : ויעק ברק את זבולן וארז נפתלי קדשה ועל ברנלין עשרת אלפי אישות על עמו רבורה : וחבר

ארי ביראתא ימכור ייית סיסרא זקמה רבורה ואולת עם ברק לקדשו : וכנש ברקית שיקטא דזכולן ויית שיקטא דנפתלי לקדש וסליקו עימיה עסרא אלפין גברא וסליקת עימיה רבורה : וחבר

דקיני נפרד מקין מבני חבב חרנן משה מט אהלו עד יאלון בעענים אשר את קדש : ויגרו לסיסרא ביעלה ברק בן אבינעם הר תבור : ויעק סיסרא את כל רכבות שע מאות רכב ברזל ואת כל העם אשר אתו מחרשת הגנים אל נחל קישון : ותאמר רבדה אל כרק קוס כי זה היום אשר נתן יהוה את סיסרא בידך הלא יהוה יצא לפניך וירד ברק מהר תבור ועשרת אלפים איש ארדיו : ויהם יהוה את סיסרא ואת כל הרב וארז כל המחנה לפי חרב לפני ברק וירד סיסרא מ מעל המרכבה וינס ברנלין : וכרק רדף אחרי הרכב ואחרי המחנה עד חרשת הגנים ופל כל מחנה סיסרא לפי חרב לאנשאר עד אחר :

שלמא איתפרש משלמא סבני חובב חסוהי דמשה ופרסיה ל למשכניה עד מישר אגניא דעם קדש : וחואו לסיסרא ארי סליק ברק בר אכינו עם לטור תבור : וכנש סיסרא ית כל רחוביה תשע סאה רתיבין ד רבדולא ויתפל עמא דעמיה מתקוף ברבי עסמא לחלל דקישון : ואשרת רבורה לברק קוס גרי רין יוסא דסריו ית סיסרא בידך הלא מלאכא דיי נפק לאגלחא קרמך ונתת ברק מטורא רתבור ועסרא אלפין גברא בתרזיה : ותבר ייית סיסרא וית כל רחוביה וית כל משרייתא לפיתגם דחרכ קוס ברק ונתת סיסרא מעל רתיבא ואפך כריגוליה : וכרק רדף בתר רתיבא ובתר משרייתא עד תקוף ברבי עממא ואיתקטלא כל משריית סיסרא לפתגם דתרב לא אישיתאר עד תדו וסיסרא באפך כריגוליה למשכנא דיעל אתת חבר שלמא ארי שלמא בין יבין סלכא דתצור וכין בית חבר שלמא חו ונפקת יעל לקדמות סיסרא ואסרת ליה זור ריכוני זור לורתי לא תידחל וזר לותה למשכנא וכסיתיה בגונכא ואמר לה אשקיני פען זעיר מיא ארי צחי אנא למשתי ופתחת ית נורא דחלבא ואשקייתיה וכסיתיה ואמר לה קומי בתרע משכנא ותיאסאינשי וייתו שאלניך וימר האיתכא גברא ותימרין לאונקית יעל אתת חבר ית סיפת משכנא

וסיסראנס ברנלין אל אהלי יעל אשת חבר הקיני כי שלום בין יבין מלך חצור ובין בית חכר הקיני : ותצא יעל לקראת סיסרא ותאמר אליו סודה ארני סודה אלי אל תירא ויסר אליה האהלה ותכסהו בשמיכה : ויאמר אליה השקיני גאמעט מים כי צמתי ותפתח ארז נאור החלב ותשקהו ותכסהו : ויאמר אליה עמד פתח האהל והיה אם איש יבא ושאלך ואמר ריש פה איש ואמרת אין : ותקח יעל אשת חבר ארז ירדו האהל

בית חכר הקיני כי שלום בין יבין מלך חצור ובין בית חכר הקיני : ותצא יעל לקראת סיסרא ותאמר אליו סודה ארני סודה אלי אל תירא ויסר אליה האהלה ותכסהו בשמיכה : ויאמר אליה השקיני גאמעט מים כי צמתי ותפתח ארז נאור החלב ותשקהו ותכסהו : ויאמר אליה עמד פתח האהל והיה אם איש יבא ושאלך ואמר ריש פה איש ואמרת אין : ותקח יעל אשת חבר ארז ירדו האהל

רדף אחרי הרכב ואחרי רבוחה . ותשר דברח וברק בן . וברק במרומותו ויהודי . לא נשאר ג' פסוקי משעין בהן וס' ערוב לא נשאר אחד . פרעה לא נשאר עד אחד : ואהלה ח' וס' רמזר אברהם : ויבאה יעקב האהלה : ויצא משה לקראת חתני . וזה בצאת כשה . וזה בבא משה ואהלה . וישארו שני אנשים . וישלח וישע פלאבים . ותצא יעל לקראת סיסרא :

מיוצר בזה ואמנם מפני מהיה ברק בעלה יחס הראשיות לו וזוהי רבורה לברק מיקום להלחם עם סיסרא וחילו כי ה' יצא לפניו להלחם בהם והנה נפלו כלם ביד ברק וחילו זולת סיסרא מחמך להמלט כפמו כאהל יעל לפי שכבר היה שלום ביניהם ויעל הראה עצמה חפצה להכילו וכסתה אותו במיכה בתוך אהלה מלא יראה סם ובהה ממיכה הוא קוט בלעז והנה שאל מים ונתנה לו חלב להרדמו עם מה מעזר להרדמו והיותו שוף וצע כרי שתוכל להמיתו בהיותו נרדם והנה לקחה יעל את יד

בני קיני כמסלו מער התמרים : אילון בצענים . כן כתיב וקרי בצענים והל ענין אחד והוא סם מקוד נקרא כן על ענין דוע אכלם וית מישר אגניא רומה סלקחיה מן בצעני המים ברב רזל סהם גבים מלאים מים בסדות סהם כמו אגבות מלאות מים וכן זכרוהו חז' זל בזה הלשון כמו מאמר הנהו אגני ראשעא מקרון : מחרשת הגנים : פירשנוהו למעלה :

הלא יי יבא לפניך . כתרנמו הללא מלאכא ריי נפק לאגלחא קרמך : וסיסרא כס . לאכס אל מקום כסם מחנהו כי הס נכו אל ככח ארצם סהיא חרושת הגנים וברק וצמו רדפו אחריה והסם לפי חרכוססר' ירע מלא יוכל להמלט כזכור כי ידקוהו ונס למקום אחר מלא ירעסו בו וירדפו אחריה ונס למקום אחר קרוב למקום המלחמה להמלט לא אהלי יעל כי מלום היה סניהם וחסב עימלט סם ויסתירוהו עד עבור המלחמה : סורה ארני סורה אלי . פריהס מלרע סלא כמנהג ברכי בסמיכה . תי בגונכא ופרס רסנו האו זל גלופקרא הסזכר ברברי רזל קוט' כלעז וכערי גאחי כ כלשן התרג' והוא כסות עכ יוצאח ממנו צינות מן הצמר טבל פני הכסות וזרחה כימפני זה נקרא ממיכה כי ברכיהס סמיכתא רבר עכ וסוקרא רבח והכסיה בסמיכה רבין רתמן אמרי באוררא רבין רהכא א אמרי במסכלא אמר ריש לקיש הזרבו בכל המקרא ולא מכאנו כלי פשעו סמיכה אלל מה הוא סמיכה כפין כתיב סמיכה כ כלומר שמי הוא כאן סמעד על יעל סלא כגעה סס' ונתקדו ותכסהו חזרה וכסתו אחר סהמקתה אותו כרי שירס ולא ירגים ומה סהסקתו חלב ל להכסדוכרי סיהיה כרדס :

עמוד . מקור ואמר ליה למעוד פתח האהל : ותכסה

ועל ברנלין . פמו : אילון בצענים . מישר אגניא מקום מישור סל בצענים מרימך בלעז והוא אגניא גסס כמין גממות סהמים נקבצים סם אגני ראשעא מקרון . מחרשת הגנים אל נחל קישון . השקים מילכו אל נחל קישון מחרשת הגנים סהוא יוסכ סס : בסמיכה . תירגס יוסכן בגונכא ופירס רב האיוגונכא גלופקרי סקורין קוטא : מאר החלב : סהחלב מכבד את הגוף ל להזית כררס : עמוד פתח האהל . זרני עבמך ברבר וס פותרים עמוד כמו לעמוד : ויתר האהל . קכלא כלעז סתקעין סארץ עם סיופולי האהל ל לפוטטו : האקבת

רלבג

כי ביד אשה ימכור יהוה את סיסרא ויאת סיסרא . כל ביד רבורה כי אלה כתיבס זה הנס כמו סירחה ברבר הסירה הנזכרת אחר זה ו סת' כאה עם זה ס סיסר' יפול ביד אשה והיא יעל כמו סת' ככר בזה הספור . והנה זכר סכר הקיני הית כפרד מקין מבני ח חובב חתן משה מספר למעלה סיפכו את יהודה במרבר יהודה ונטה אהלו עד אילון בצענים אשר את קרם ויורה פועל יעל סמנהג חבר הקיני היה כמנהג סאר בני חובב להתנהג בדת יסר' אלזזה הסתלה יעל להרוג סיסרא ו ואמנם היה מלום בין סכר הקיני וסין ס סיסרא עם היות ס המלחמה כן סיסרא וסין יסר' אל כי אולי חכר הקיני כזארו תחת עול יבך מלך כנען או היתה אהבת ביניהם לסבה אהרת . והנה הוגר לסיסרא כי עלה ברק בן א אבינעם הר תבור והזעין סיסרא אתכל רכבו ואת כל העם אמר אחי מחרסת הגנים אל נחל קישון והנה אמרו כי עלה ברק הוא לאות כי ד רבורה היתה אשת ברק כי אס לא הית הענין כן קיה ראו מילת כי עלתה רבורה וחילה כי היא היתה המנהגת את יסר' אל וזה כי הראש ראוי

וזה ס סיסר' יפול ביד אשה והיא יעל כמו סת' ככר בזה הספור . והנה זכר סכר הקיני הית כפרד מקין מבני ח חובב חתן משה מספר למעלה סיפכו את יהודה במרבר יהודה ונטה אהלו עד אילון בצענים אשר את קרם ויורה פועל יעל סמנהג חבר הקיני היה כמנהג סאר בני חובב להתנהג בדת יסר' אלזזה הסתלה יעל להרוג סיסרא ו ואמנם היה מלום בין סכר הקיני וסין ס סיסרא עם היות ס המלחמה כן סיסרא וסין יסר' אל כי אולי חכר הקיני כזארו תחת עול יבך מלך כנען או היתה אהבת ביניהם לסבה אהרת . והנה הוגר לסיסרא כי עלה ברק בן א אבינעם הר תבור והזעין סיסרא אתכל רכבו ואת כל העם אמר אחי מחרסת הגנים אל נחל קישון והנה אמרו כי עלה ברק הוא לאות כי ד רבורה היתה אשת ברק כי אס לא הית הענין כן קיה ראו מילת כי עלתה רבורה וחילה כי היא היתה המנהגת את יסר' אל וזה כי הראש ראוי

וזה ס סיסר' יפול ביד אשה והיא יעל כמו סת' ככר בזה הספור . והנה זכר סכר הקיני הית כפרד מקין מבני ח חובב חתן משה מספר למעלה סיפכו את יהודה במרבר יהודה ונטה אהלו עד אילון בצענים אשר את קרם ויורה פועל יעל סמנהג חבר הקיני היה כמנהג סאר בני חובב להתנהג בדת יסר' אלזזה הסתלה יעל להרוג סיסרא ו ואמנם היה מלום בין סכר הקיני וסין ס סיסרא עם היות ס המלחמה כן סיסרא וסין יסר' אל כי אולי חכר הקיני כזארו תחת עול יבך מלך כנען או היתה אהבת ביניהם לסבה אהרת . והנה הוגר לסיסרא כי עלה ברק בן א אבינעם הר תבור והזעין סיסרא אתכל רכבו ואת כל העם אמר אחי מחרסת הגנים אל נחל קישון והנה אמרו כי עלה ברק הוא לאות כי ד רבורה היתה אשת ברק כי אס לא הית הענין כן קיה ראו מילת כי עלתה רבורה וחילה כי היא היתה המנהגת את יסר' אל וזה כי הראש ראוי

המקבת. ארזפתא מרטייל בלעז: בלעז. ברזחרס: ותנחם בארץ. ונעצת בארעאי. ברקתו. כדעשה טיפללא בלעז ותחבה ברקתו ובארץ: בפרוע פרעות בישראל בהתקרב עם. כסמא פרעות על ישראל שפרעו בהם אויביהם על עזבם את יי' והתקרב העם לטוב בתשובה מעתה ברכו את יי' על התשובה שעשה: אככי אככי. כפול שמעתי מררם אגרה לא קפח הקב"ה סגר תכור וכרמל שבאו למתן תורה לתת עליהם את התורה וחזרו בבטת הפנים אמר להם הקב"ה סוף סוף אככי פורע להם כפלים כאמר בקיני אככיוי אלהיך בתבור יאמר אככי אככי כאמר בקיני אככיוי אלהיך בכרמל יאמר כפול יי' הוא האלהים יי' הוא האלהים בימי אליהו יי' בבאתך משעיר. זה מתן תורה כמה ס' וזרח משעיר למומה עניינה לבאן כך א' אמרה רבורה קסה היא התורה לפרוע המנה וטובה היא לרדת בה סהרי ב צמורא וכבול ניתנה ולכך נספרו ישראל בור אויביהם על פ' פרישתם הימה: וכספתרבו לעסוק בה נוסעו כל זה ים ללמוד מתרגומו סל יוכת: נטפו. הוילו טל תחיה: הרינלו: כמים כזלים נמוגי: זה סיני. ככרמפרס מה נראה בנעשן כולו וקולולפדי ואש מפני יי' והרי זה מקראקבר זה סיני מה אירע בו מפני אשר יד עליו יי' בימי

רדק

ותנחם. היחד עברה רדתו וכתקעה בארץ: כרס. פתח והוא כפעל עבר: ועף. העיף כפתח להבדיל בינו ובין ועף אליו שהוא עיף אחר ופי' ועף וכבר עף לפיכך כרס ולא הרגיש בהכחה אותו וימת: ותמר רבורה וברקן אככטעס. לפי שרבורה עיקר המעשה כמוותדבר מרים ואהרן: בפרוע פרעות. בנקום נקמות תרגום טקום נקמת איתפרע פורעני: בהתקרב עם. כסיסרל מתקרבם ומתקבצים לכאן ל למלחמה כלומר על הרע ועל הטוב ברכו יי' ות' הפסוק כן כר מדרובית ישראל באוריתא וגו': שמעו מלכים. מלכי הארץ וימ כנגד ישראל אמר כענן שאמרן כל ישראל בני מלכים הם: יי' בבאתך משעיר. רוב מפרשים פירשו ענין זה על מתן תורה שחרדו ההרים ונטפו מים וכן פי' זה סיני כמו זה סיני שחרד כמוס: ויחרד כל ההר מאר כן חרדו שאר ההרי' כמוהר שער והר פארן ואעפ שאינו כתיבסם אלא ויחרד כל ההר וכן רעת המתרגם והחכם רבי אברהם אע' זל פי' כי הוא רמז למלחמו סנלחם הקב"ה בעבור ישראל וכן וזרח משעיר למו וכן אלוה מתמא יבא וקדוש מהר פארן וכן אלהים בבאתך לפני עמך בצעדך בשימון סלה: ארץ רעשה. וכן ותנעש ותרעש הארץ הכל רמז למלחמות ופי' בבאתך משעיר בצעדך מסדה ארום כיסס התחילו ישראל להלחם באומות כסעברו את הר שער וכלחמו בסיוחן ועג ויכא הסס ית' לפניהם ונכחום וככחו וגברו בכל המלחמות ההם וכן סמים כטפו גס ענ' כטפומים הרים כזלו מפני יי' הכל משל על ה המלחמה ער מן סמים כלחמו. ופי' זה סיני כמו שזה סיני שחרד מפני אלהי ישראל כן חרדו כל העולם מפניו כמו שזאמר תפול עליהם איתמה ופחד נמוגי כל יושבי כנען: בימי

כלטר ג' חס' א' ואבתיכ א' וס' וחכא אליו בלאט ריעל מל. רברואל דור כלש. ויכרתאח כנף ובעלי. וחכא כלט וחגל מרגלותיו: ברבו יי' הדסמי בקריא' וס' בפרוע פרעות כ' שר. לבי לחקקו ישראל. ברבו יי' מלאגיו. כרבו יי' כל צבאו. ברבו יי' כל מעשיו: האזינו ח בקריא' וס' נכסר ברש סדר האזינו:

ותשם את המקבת בידה ותבוא אליו בלאט ותרתקע את הידל ברקתו ותצנח בארץ והוא נרדס ויעף וימת: והנה ברקתה את סיסרל ותצא יעל לקראתו ותאמר לו לך ואראך את האיש אשר אתה מבקש ויבא אליה והנה סיסרל נפל מת והיחד פרקתו: ויבנע אלהים ביום ההוא את יבין מלך כנען לפני בני ישראל: ותלה יד בני ישראל הלוד וקשרה על יבין מלך כנען עד אשר הבריתו את יבין מלך כנען: ותשר רבורה וברקן אככטעס ביום ההוא לאמר: בפרע פרעות בישראל בהתקרב עם: ברבו יי' הנה: שמעו מלכים האזינו רזנים אנכי ליהנה אומר ליהנה אלהי ישראל: יהנה בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה גס: עבים נטפו מים: הרים נזלו מפני יהוה זה סיני מפני יהוה אלהי ישראל: לקרבא אציתו שלכונא ונתנה עם יבין מלכא דבנען לא בחילה כוזן ולא בגבורה כוזן איתגברתון וכליקתון על רבית ישראל אמרת רבורה בגבואה קדם יי' אנא משיבא סודא ומברכא קדם יי' אלהא וישראל: יי' אוריתך ויהבתא לישראל בר עברין עלה שלטין בהון עממא וברתי יבין לה מתגברין אינון על בעלי דבביותן ותריבונן למתנה ליהון משעיר בהון אתגליתא בהופעות יקרך על תחומי ארום ארעא זערת אף שמיא מבואף ענניא נגידו מטרא: הרים טורא וחרסון וטורא דברמלא מתרגשין רין עס רין ואמרין רין רין רין אמר עלי תשרי שבינתי וליחזא ורין רין אמר עלי תשרי שבינתי וליחזא ורין רין אמר עלי טורא דרסני והוא חלש וועיר מכל טורא רין סיני מיתרגף ומיתרגיש וכליק תנניה כחננא דאתונא מן קדם דאגליל עלוהי וקרא רין אלהא וישראל:

המנה וטובה היא לרדת בה סהרי ב צמורא וכבול ניתנה ולכך נספרו ישראל בור אויביהם על פ' פרישתם הימה: וכספתרבו לעסוק בה נוסעו כל זה ים ללמוד מתרגומו סל יוכת: נטפו. הוילו טל תחיה: הרינלו: כמים כזלים נמוגי: זה סיני. ככרמפרס מה נראה בנעשן כולו וקולולפדי ואש מפני יי' והרי זה מקראקבר זה סיני מה אירע בו מפני אשר יד עליו יי' בימי

רלבג

ותס' את המקבת בידה הוא כלי ברזל סמסין בו האבנים ופוסלת אותן וסמה היחד כ כנגד רדתו והכחה במקבת על היחד עד סכתקע היחד ברקתו וכפלה בארץ וכתקעה בה והנה סיסרל היה כרס וכבר היה יעף קדום זהו אלוה לא ה הרגיש בזה הפועל והנה ברק היה רוחף את סיסרל כפלא מ מנחאו בדרכו שררף עד חרושת הגוים ועלה על רשתו כי כבר היה נחבא באחר מ מהמקומות והוריעה אותו יעל כי הוא מת בביתה ונתבאר לברק כי יעל המיתתהו כי ראה היחד ברקתו ובסוף העיף הבריתו בני יסר' בימי רבורה את יבין מלך כנען ועל זה הכס שעשה הסי' לישראל על יד רבור' שרה היא וברק זאת השירה שזכר

ואין הרבון בזה שיהיה ברק עוזר לה בעשיית סירה כי היא לבדה עשתה אותה והנה נזכר עמה ברק כזכר אז יסיר משה וגו' בפרוע פרעות. הוא מענין הסבתה וכוונתו והרבון כזה כי עס היות ישראל מושבתים ומבטלים מהגבורה מפני לחץ סיסרל ויבין והיו מפני זה בתכלית החולשה ראו מפני זה לברק הסי' כשהתקרב עם ישראל לעלות עליהם למלחמה עם ראחם חולשתם וגבורת סיסרל וחילו כי זה היה כפלא מאד: שמעו מלכים יי' מלכי האומות כרי סידאו מלהרע ליסר: אככי לי. ר'ל כי לא עם אחר ולזה נאה לי לסיר ולזמר לי אלהי ישראל כי הפליא חדרו לי: יי' בבאתך משעיר. וכלכת צעדיך מסדה ארום ארץ רעשה ואמ' על כר המסל כאילו הסמים והעבים נתכווהו למים והנה אמר זה למסל על מלחמת סיוחן ועג על סהיור חודקים וגבוהים מאד סהיתה אחר זאת ישראל משעיר סהוא סר ארום כמו סנכזר זה התורה ורמז ער בזה על שאר המלחמות סהין אחר זה ובכחמה האופן מהמסל רברו הכבואים במקומות רבים הרים כזלו יתכן שרמז בזה על מת ואמר סגס ההרים בעצמם כזלו וסכתו וסכתו מפני יי' וזה היה ביום מת סכתרס המופת מן ההר ההוא זה הר סיני אז כל מפני יי' אלהי ישראל ובה נסלס בקיצור זכירת החקדים שעשה הסס לישראל במלחמות האומות ולחם בס מלחמות תנפה כענין מת והנפלאות שחרס עם סהין סבה סאמינו ישראל בו ויקבלו מכותיו. ואחר

בארץ הגלעד כמו שאמר ויחזק בן מנשה הלך וילכוד את חותניהם ויום למרס עור
כי מה שאמר גלעד בעבר הירדן שכן הוא דרך תמיהה ואומר לראובן למה ישת
ביתך ולא באת למלחמה גלעד עשה כן כמו שפסית אתה וישב ושכן בעבר הירדן
הלא חרד ובה למנוח למלחמת ישראל ואתה למה עשית כן ואף על פי שאתה מעבר

לירדן הלא גם הוא מעבר לירדן
ויום למרס גלעד וכל לשון זה הפירוש
שלא בדרך תמיהה כלומר גלעד
הלא שכן בעבר הירדן כמו
וחלקו וכלתו עם הוא ואשכנז
עבר ובה לעזרת ישראל ואתה
למה לא עשית כן: דין למה
יגור אבותיו. אינו אומר על אבותיו
הים כי לא היה חלקו על הים
בי זבולן היה חלקו עם כמו
סאומר וזבולן לחוף ימים ישכון
ואף על פי שכתוב בחלקו מול
יפו ואשכנז כן לא היה יפו בחלקו
אלא אבות הירדן לא מעבר
הירדן וברח מפחד האויב והימים
כספו לעבר הירדן וכן תיגזו
ועברו וירדנא ונא: אשר יסב לחוף
ימים. בי שם היה חלקו וזבולן
כמו ש: אל' בערלו ופגעו בערמל
הימה ואמר והו' תיפחותו הימה
תחבל אכזובה: ועל מפרציו
ישכון: על מקומות הפרצים לו
גשריו ישכון שם מפחד אויבים
לפיכך לא יבא למלחמה שלא
יהיה עריו פרונות וית קריו
עממיהם: חרף נפשו למות.
גלה ופרסם נפשו ומסר עצמו
למיתת מרוב חפצו למלחמה
ונפתלי כמו כן עם עצמו על
מרומי סרה להלחם וית רבות
נפתלי ישתכח כל יתבי ארעי:
בתעך על מימיו: תעך
ומגדו שבי מקומות הם בחלק
מנשה ומן הכרם כי רחוק היו
זה מזה כמו שאמר וישב תעך
ובנותיה ויושבי מעברו ובנותיה
אל' מהו שאמר תעך על מי
מעברו ויתן למרס כי באו מלכי
בגדן להלחם והוא סיסרא ואמר

ודבית דן נזו עברי ירדנא ושוואו
נבסיהון בספינו דבית אשר על
ספר יפנא שרו קריו עממיה
דפגרו תבו ובנינו ויתבו בהון:
זבולן: דבית זבולן לקביל
עממיה דגריפו קדם יי מכרו נ
נפשיהון לקטלא אינון ודבית
נפתלי ישתכחונו בל עממי ארעא
באו: איתו סלכא דהו
עם סיסרא ואיתו קרבא בגין
איתו קרבא סלכי בגין
בתעך הו' שרן וסטן על מי מעבר
סטן ודסר לא קבילו: כן: סן
שמיאיתו עמיהון קרבא מאמר
דנפקין בוכבא סבשי ודביתו
תמן איתעך קרבא עם סיסרא:
נחל: נחל דקישון תברינו
נחלא דאיתעבירו ביה ניסין ו
וגבורין סלקסין לישראל הוה
נחלא דקישון תמן דוששת נפשי
קטלי גבריהון בתקוף: או:
בכין איתעלפא טופרי סוסיהון
מפינובא דהו ספנין קדם דהיכי
גברוהו אורו: לוטו מרוז
אמר ברק נביא ר' לוטו ותברו ית יתברא ארי לא אתו לסערן עפא דיוכר אצית
קרבא בגבריא: תבורך:
תבר של מאה בתרא מנשיא רסשמשן בבתי סרשין תיתברך:

ורן למה יגור אבות אשר ישב
לחוף ימים ועל מפרציו
ישכן: זבולן עם חרף נפשו
למות ונפתלי על מרומי
שדה: באומלכים נלחמו או
נלחמו מלכי בגין בתעך
על מי מגדו בצע כסף לא
לקחו: מן שמיס נלחמו
הכוכבים מקסלותם נלחמו עם
סיסרא: נחל קישון
גרפס נחל קרומים נחל
קישון תדרכי נפשי עו:
או הלמו עקבי סוס מדהרות
דהרות אביריו:
אורומרו אמר מלאך יהוה
ארו אורו ישיבה כי
לא באו לעזרת יהוה לעזרת
יהוה בגבורים: תברך
מנשים יעל אשת חבר הקני
מנשים באהל תברך:

אמר ברק נביא ר' לוטו ותברו ית יתברא ארי לא אתו לסערן עפא דיוכר אצית
קרבא בגבריא: תבורך:
תבר של מאה בתרא מנשיא רסשמשן בבתי סרשין תיתברך:

וכן ר' הכנים ממנו בספיות לעבור ולברוח: ועל מפרציו. לממור פרצות ארצו
זבולן עם חרף וגו'. בזה נכסו והפיקר עצמו למות במלחמה עם ברק וכן נפתלי
על מרומי שדה על הר תבור: בתעך על מרומי. תי בתעך הו' שרן ומטן עד על
מימיו רחם המחל בתעך ומעט עד על מימיו: בצע כסף לא לקחו. חנם באו
לעזרת סיסרא לא בקטו
ממנו סכר ימן שמים
לחמו. ואף הקב
מלח בם ככל מלחם
רועים סוס סכר:
ממסלותם. רחם
הכוכב בשמים וסוסו
בארץ מכאן אמרו ע
עוביו של דקיע באור
סגן שמים לארץ ס
סהכוכב תתקוע בדיקיע
במין נגר דלת מרת
ארכו כעוביו של דקיע
ומן המקרא שמעיד
ממסלותם ללחמו אלו
סומעין מעוביו של
דקיע כעוביו שמים על
הארץ גרפס.
טאטס מן העולם
במגרפה זו שגורפת
את האפר מן הכיר:
נחל קרומים. סעספה
ערב לים על זה מימיו
מזר: כרית בפסחים
תדרכי נפשי בגרלי
את עוז גבורי כנען:
הלמו שרש סוס.
נפתלי טלפי סוסיה
סיה חוס הכוכב
מרתיו את הטעו
והצפור כשגטתו
סמולגן את הרגלים
ברותחין והטלפים
כממטס ומתוך ס
סכמלפו נהלמו ה
הרגלי: מדהרו רהרו
אביריו: סהיו מרקדי
את סוסיהם במלחמה
לסון סוס רוהר הוא

לסון הרקרת הסוס: אורו מרוז. אמרי לה כוכבא הוה ואמר לה גבר חסידא הוה
והיה סמון למקום המלחמה ולא באי אמר מלאך י. אמר ברק במלחמתו של
הקב: יוסביה. היוסביס בארבע אמות סלו בארבע מאה סיפוריה סמיתיה ברק
למירו: לעזרתו. כסכול השזר את ישראל כעוזר את השכינה: מנשים באהל.
סרה ס: בה הנה באהל רסדה סכאמר בה וישיאה יסחק האהלה רחל ולאח סל
בהן ויכא מאהל לאה וגו': מנשים באהל תבורך יעל. למה הן ילדו וגדלו ואח לא
יעל הריהרע הזה בא ומאבדן כך היא בבראסית רעה. ר' אף יעל היתה
יוסבת אוהלים לפיכך הזכיר אותה בברכת אוהלים: תלב

רלבג

והכני תמה על רן למה יגור אבות הנה נחלתו לא היתה מעבר הירדן ולא רי סלא
באו לעזרת יי אבל ברח והיח עמו והלך עם קביו בעבר הירדן באינו כמו סתי:
הנה אשר יס לתנכלל'אס לא בא לעזרתו כי הוא יושב על הספר ולזה היה ראוי
לסמור ארצו ולסכון על המקומו הפרוץ בארצו סלא יבאו סס האויב. ואמנם
זבולן ונפתלי ראוי סיסכוחו כי זבולן הוא עם סחרף נפשו למות מרוב קבאח
להקם מהאויב ר' שמר עצמו לסבנה. וכן נפתלי גב כי מבני נפתלי ומבני
זבולן היו החיל אשר עלו עם ברק על הר תבור שהיו על מרומי סרה כי הם ראו חיל
עם סיסרא ועם זה מסרו עצמם לסכנה להכות עליהם למלחמה מרוב בעחוס
בסם ית: באו מלכי נלחמו ידמה סמלכי רסס ממלכות הגוים ממספחות בגען
ירדו עם סיסרא להלחם עם ישראל ונלחמו אז מלכי כנען בתעך ועל מי מעבר והם
המקומו סהיו חוסבים לכבסם בקלות וכל כך היו חפצים להלחם בסיסראל סלא
לקחו בצע כסף על זה מביין מלך כנען כמנהג מי סאינו תחת המלך סאס ירעה
המלך להביאו למלחמתו יתן לו סכר: מן שמים נלחמו. אמר זה להורות כי לא
בחרסם נכחו לסיסרא אך מאת השם ית' בא להם זה הכינח והוא ית' סס הכוכב
ממסילותם נלחמו עם סיסרא בהשפיע באמצעותם מה סססלס בו כיסוח סיסרא
אשר יסדו בה הבית מה סעל הארץ מן העפר וזולתו ובה האופק טבעו רוב חיל סיסרא וספל פחרס אל השאר' ועם זה העיך הנה בגחל המי הקרומי סהיו בגחל קישון
תדרכי כפשישו ל' סלא גברו המי ל'סר בעברס דרך סיניסס ויסדוס מיקומם אבל היו רורכין סס בעת ותקוף וזה היה סלא גדול רומה באופן מה סלא סהיה לישראל
פל יס סוף: אז הלמו. אז גלמו וססרו עקבי סוס סיסרא סלא כסאר להסכח מחוזק מרונתם והכותם בהם בארץ כספהנה יגבורי סיסרא ולא כסאר להם כח לכוס ואפסר
סיהיה הרבח בזה כי אז בגחל קישון מרוב המי סעברו סס הוסיקבות סוסיהם כחילו כסברו ולא יכלו להרר אבל גבסו המי רגליהם: אורו מרוז. סהיתה עיר גדולה
קרבנה למקו המלחמה: אמ' מלאך י. זאת הכבאה לרסורה סער מרוז תהיה ארוה'ל יוסביה כי לא באו לעזרת יי עם היותם קרובי: תסוך מנשים. אמנם יעל תהיה
ברוכה

חלב בתה: לרשת אס לבו עליו סיבית בת טעם מים לטעם חלב בן תרגם ויזנח:
בספל ארירוס. בספל מסותות בו מים שהמים כהראו ארירוס סל' במים ארירוס:
להלמות עמלים. סקסרא סהיה עמל ויגע: וחיבב. לסון ריבור כמו כיב ספתים
ויבתיכו פירסוהו לסון ביהיה בתרועה מתתרגמ' יבבא ואני חומר לסון רחיה
כמו בבית עינו וכו'

חברותא: ומתקין
 • לשון חקיו: ומחזק
 • לשון מחן: וחלפה
 יוצא תזכר אחר: אשכנז
 • חלון: חכמו' שריתיה
 תענכה. החכמות
 שבעריתיה לכך נקוד
 ח"ת חטף פתח חכמו'
 טהול שם רבר נקוד
 חטף קמץ כמו דמא'
 לחייל חכמות וכן
 חכמות בגתה ביתה
 וזה נקוד חכמות

מִים שֶׁאֵל חֲלֹנֶתָנָה כִּסְפֹּל
אֲדָרִים הַקְרִיבָה
חֲמָאָה: יָדָה לִיתֵּד תְּשַׁלְּחָנָה
וְיִמִּינָה לְהִלְפֹת
עֲמִלִּים וְהִלְמָה סִסְרָא מִחֻקָּה
רָאשׁוֹ וּמִחֻזָּה וּחִלְפָה
רָקְתוּ: בֵּין רִגְלֶיהָ כִּרְע נָפֹל
שָׁכַב בֵּין רִגְלֶיהָ בִּרְע
נָפֹל כְּאֶשֶׁר כִּרְע שְׁסִנְפֹל שְׁדוּד:
בְּעַל הַחֲלוֹן נִשְׁקָבָה
וְתִכְכֵּא סִסְרָא בְּעַד הָאֲשֵׁנִי
מִדּוּעַ בְּשֵׁשׁ רָבְכוּ לָבוֹא
מִדּוּעַ אַחֲרוֹ פְּעָמִי מִרְבֵּכוֹתָיו:
חֲבִמּוֹת שְׁרוּתֶיהָ
תַּעֲנִינָה אֶף־הִיא תִשְׁכַּח אֲמַרְיָה
לָהּ: הֲלֹא יִחַלְקוּ שְׁלָל רַחֲסֵי רַחֲמֹתַיִם לְרֹאשׁ
זָכָר שְׁלָל עֲבָעִים
לְסִסְרָא שְׁלָל עֲבָעִים רַקְמָה
עֲבַע רַקְמֹתַיִם לְצֹא אֲרֵי שְׁלָל:

היא בחוקמא מתיבא ואמרה למימר להקין וה
גבד וביניה כל חד וחד ביא סגי קנס סקרא
עתידא ומי תמורא קנס גיברוהי רכוו

דלבב

ברוכה כי עמדה להם
בהריגת סיסרא ויותר
מנשים מהן באהל
תבורך או ירצה בזמ

מהיה תבדוק מכאן שהן באהל ללמד תורה כמורכורה ויהיה הרצון בזה כי
קללת מרחו אמר מלאך יי' ואולם ברכת יעל אמרה רבו' עלצר התפלה והברכה .
והנה קשרה על מה ברבה יעל וזה כי היא עשתה מעשה בחכמה ובגבורה לעזור
לשראל וזה שכאשר סאל קיסרא מים לשתות נתנה חלב לסכרו והקריבה לו
חמאה בכלי גרול לשתות והרצון בחמאה חלב שכן שלא הושרה ממנו החמאה
כיהוא משכר יותר . והנה נכפל הלמון בזה . ומה מספר תחלה כי ימאד החלב
המקתהו היה בזה האופן דל סהו יאח ממנו בספל גרול אשר ישתו הגבורים :
ידה ליתר תשלחנה . והנה כחתיה האנה היום הגוף תשלחנה ידה השמאלית ליתר
ושלחו ימינה למה שהולמים ומכת בו העמלים במלאכות רבות השל והכתה
קיסרא בראשו עד שהפסידה ופרדה החבור אשר בו והכתה ביד ועברה היתר
רקתו או כרתה רקתו : בן רגליה כרע כפל . דל כי בחכמה סבבה סגפל וכרע
לפניה : ובאשר כרע סגפל סרד . דל כי תכף סגפל סרד יהו ודאמיתתו יעל .
הנה אם קיסרא נשקפה בער החלוק והיללה בזמיון תרועה והיתה אומרת מה
הסבה סהיה בוטס רכב קיסרא לבוא . והנה החכמות סבברותיה היו עונות
אותה וגם היא בעצמה היתה מטיבה לרבייה ואומרת מה שאמרת החכמות
הזן והוא כי סבת איחורו הוא שאם ימצאו סלל סיתלקוהו : דחם דחמיתס .
והיותס סרועיס בעריות הקרימו בספור סלל העריות אולי השיג כל אחר מהן
בערה אחת או סתים ולקיסרא לב יתו סלל בגרי הסבונים הסבדים סלל בגרי
סבונים שהם מחמקים ובגרי סב רקומים מטי עבריהם ויתלקס קיסרא לבוא

ומחצה. מן ומוחץ מכתו: וחלפה העשרה היתר ברתקו וכתו אעברת כצריח
או יהיה וחלפה מן יחלוק וקצר מה' לשון כריתה: בין רגליה כרע נפל. כל מכה
הלשון לנפול הדברים כרי לחזקם והענין כי כרע כריעה שלא היתה לו תקומה
וזהו שאמר כאשר כרע עם נפל מרד. ויש בו דרש והוא רחוק כי יש בפקוק מבעה
בין כרע ונפל וסבב ואמר כי שבע בעילות נפל אותו רשע ליעל אותו היום ומה
סכתבו למעלה במילת מטיבה מכתו זה הרש: ותיבב. הריעה מתרגל תדועה
יבבא וית' ואוריקה לשון הבטה: האשכב. כמו החלון וכן בעד אשכב נספקתי
תענה. כל אחת מן החכמות תענה אותה: אף היא. עם קיסרא: תשיב
אמריה לה. היא בעצמה כמו ושהחכמות משיבות לה כן היתה ה' בעצמה משיבה
ואומרת כי בעבור זה אחרו פשעי מרכבותיו: ימנולו וילקו סלל. ימנולו סלל
לרוב בארץ ישראל שכתו אותם ויחלקו הסלל בניהם ולזה הם מאתרים לבא:
רחם רחמתיים. כערה או שתי כערות: לראש גבר. לכל גבר וגבר יש לו כערה או
שתי כערות מהסלל וית' יהיבן גבר ויביתיה לכל חר וחר: סלל כעשים. בגדים
עשויים במיני כעשים: ריקמתיים. עשמו בו מעשה הרקמה ממשי הפנים כמות
והרקמה היא מעשה מחט בבגד בצורות תכבשים שונים זה מזה: לזאורי סלל.
כמו לראש הסלל כלומר כתובים הבגדים בראש הסלל לתת למר הבבא וית' כן
בזת ציורי כעשונן וגו' ואזהביו

והתפלל

והתפלל

חלב

וַיִּתְּבַר בְּמוֹ סוֹמֶךְ
אֶל כָּחַל קִישוֹן מִיִּסְרָאֵל
וַיִּרְכֹּב וַיְהוֹמֹנֶה בִּי
מַעֲשֵׂית בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר
תְּבוֹר הִיא חִיפָמָר ס
מִיִּסְלָם כְּזוֹלֶת עֲשִׂיית
הַמּוֹפֶת וְכִבֵּר מֵאַרְס
הַסֶּבֶה בְּזֶה בַסֶּפֶר ז' ו'
הַשְּׁנִי הוֹאֵל הַדּוּדִיעַ
כִּי כְּעֵסָה
הָיָה הַמּוֹפֶתִים יִסְבֵּב
עֲלֵיהֶם הַסִּבּוֹת אֲשֶׁר
עִמָּם יִהְיֶה וַיִּתֵּר מַעֲט
מֵהַזֵּר בַּמּוֹפֶת הַהוּא
אֲזַל הַטֵּבַע וְלֹא הָיָה
הַתַּחֲסֵם הָיָה לְהַבִּיא
בְּבִיִּיִּרָאֵל בְּהַר תְּבוֹר
וַיַּעֲשִׂיק שֶׁם מִיִּסְרָאֵל
וַיַּעֲמֵנו אֶל כָּחַל קִישוֹן
לְדֶרֶךְ אַחֲרֵי בְרִק ו'
וַיַּעֲמֵנו סִבְבָּעִם ז' ס
מִרְבוּ מִי הַכָּחַל עַד
מַטְבְּעוֹ בִּרְבִּים מִכְּבִי
הַחִיל וַיִּתְּקֵבּוּ בְּזֶה
סִבּוֹת רְבוּתֵי מִיִּסְרָאֵל

חלוצים
נ' ב' תל וד
חס' חס
חתוכד חס'

בְּן יֶאֱכֹר כָּל־אֲוִיבֵיךָ יְהוָה
וְאַחֲבִי כִצְאֵת־הַשֶּׁמֶשׁ
בְּגִבְרָתוֹ וְתִשְׁקֹט־הָאָרֶץ אֲדָבָעִים
שָׁנָה וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל הָדָע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּתְּנֵם יְהוָה
בְּיַד־מֶדִין שֶׁבַע שָׁנִים וַתַּעֲזִיר־
מֶדִין עַל־יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי מֶדִין עֲשׂוֹ־
לָהֶם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַמִּבְחָדוֹת
אֲשֶׁר בְּהָדִים וְאֶת־הַמַּעֲרוֹת וְאֶת־
הַמִּצְדּוֹת וְהָיָה־אֵם זֶרַע יִשְׂרָאֵל
וְעָלָה מֶדִין וַעֲמַלְק וּבְנֵי־קָדֶם וְעָלוּ
עֲלֵיוֹ וַיַּחֲנוּ עֲלֵיהֶם וַיִּשְׁחִיתוּ־אֶת־
יְכֹל הָאָרֶץ עַד בּוֹאֲךָ עֲזָרָה וְלֹא־
יִשְׁאִירוּ מִחַיֵּה בְּיִשְׂרָאֵל וְשׁוֹר וְשׁוֹר
וְתַמּוֹר כִּי־הֵם וּמִקְבִּיהֶם יָעָלוּ
וְאַחֲלִי־הֵם יִבְּאוּ כְּדִי־אֲרֻכָּה לְרֹב
וְלָהֶם וּלְגַמְלֵיהֶם אֵין מִסְפָּר וַיִּכְאַזּוּ
בְּאֶדְעָל שַׁחְתָּהּ וַיַּחֲלֵל יִשְׂרָאֵל מְאֹד
מִפְּנֵי מֶדִין וַיַּזְעִקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־
יְהוָה וַיְהִי כִי־זָעַקוּ
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה עַל אֲדוֹת
מֶדִין וַיִּשְׁלַח יְהוָה אִישׁ שִׁבְיָא
אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר לָהֶם
בְּה אָמַר יְהוָה יֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
אֲנֹכִי הָעֹלִיתִי אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם
וְאֹצִיא אֶתְכֶם מִבֵּית עַבְדִּים :

כֵּן בְּסִירָא בְּנֵי יִכְרֹון כָּל סְנָאִי
עֲמָדָיו וְרַחֲמֹתָיו צִדִּיקֵיהוֹן עֲתִיד
לְאוֹתֵרָא כְּזִידוֹר יִקְרִיהַ עַל חֹר
חִלַּת מֵאָה וְאַרְבַּעִין וְחִלַּת כְּמִשְׁפָּה
שִׁישָׁא כְּבֹרְתִיהָ וְשֹׁרְכַת אֲרָעָא
דְּיִשְׂרָאֵל סֹלְמֵעֲבֵד קֶרְבָּא אֲרָבַעִין
שָׁנִין וְעֲבֵדוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל דְּכִישׁ קֶדֶם יִי וּמִסְרִינוֹן יִי
בִידָא דְּמִרְנָא שְׁבַע שָׁנִין
וְחִקִּיפַת יִר מִרְנָא עַל יִשְׂרָאֵל מִן
קֶדֶם מִרְנָא עֲבֵדוּ לְחֹזֶן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
יֵת מִסְמוּרֵיתָא רִבְסוּרֵיָא יֵת
מַעֲרֵתָא וְיֵת מַצֻּרְתָּא וְחֹה
בֵּר זֶרַע יִשְׂרָאֵל וְסֻלְקִין מִרְנָאִי
וְעַמְלָקָאִי וּבְנֵי מִרְיָתָא וְסֻלְקִין
עֲלֹהֵיו וְשֹׁרֵי עֲלִיהוֹן וּמַחְבְּלִין
יֵת עַל לִתָּא דְּאֲרָעָא עַר מַעֲלָנָה
דְּעֵזָה וְלֹא מִשְׁאֲרִין מִזֹּון לְקִיּוּמָא
נַפְשׁ בְּיִשְׂרָאֵל וְאִיסֵּר וְחֹזֶר וְחֹסֵד
זֶרַע אִינוֹן וְגִיתֵיהוֹן סֻלְקִין
וּמִשְׁכְּנֵיהוֹן וְאַתָּן כְּמִסְרַת גֻּבְרָא
לְסִגִּי וְלִחֹזֶן וְלִגְמִלִיהוֹן לִית מִקְיָן
וְעֵלִין כְּאֲרָעָא לְחַבְלוֹתָהּ וּמִאֲדָר
יִשְׂרָאֵל לְחֵרָא מִן קֶדֶם מִרְנָאִי
וְזַעֲיָקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קֶדֶם יִי
וְחֹה בֵּר זַעֲיָקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
קֶדֶם יִי עַל עֵסֶק מִרְנָאִי וְשִׁלַּת
יִי גִבְרָא גִבְרָא לֹוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאִיסֵּר לְחֹזֶן כְּרִנָּן אִמֵּר יִי אֵלֵתָא
דְּיִשְׂרָאֵל אֲנֶאֱסִיקִית יִתְכוֹן מִסְעָר
וְאִפְסִיקִית יִתְכוֹן מִבֵּית עֲבֹרְתָא זֶרַע

ואוהביו. ואוהבי יי: כצאת
השמש בבבורתני. כצאת השמש
בבוקר סהולך ואור עד סהול
בבבורתני והוא חצי היום כן יהיו
אוהבי השם ית' הולכים וחזקים
ויית' ורחמנו דיקיא יהוץ ע'
עתידין וגו' והמהלכו כמו מער'
ויים להם חלון למעלה סתכס
ממנו האורה ומפני זה קראו
מנהרות: המכרות. מבצרים
חזקים: והיה אם זרע. כאשר
זרע כמו והיה אם בא אל אשת
אחיו ואם יהיה היכול לבני ישראל
והדומים להם: וישחיתו את
יבול הארץ. התבואות שהיו
בעמב קודם סיגור בטולם וכן
הזאת הכל היו בורות ומפילי'
ולא היו מפארים מחיה: ומה
וסור וחמור יהיו כוהגים להם:
אום כביא. מפרם בקרר עולם
זה פחם ולהוכיח' ט' ולהורעם
כי מפני חטאת קרה להם מה
סהרת: ואנרם

כן יאמרו. רבנן אמר תשחית
 מלכה הן לה: כן יאמרו כל
 אויביך יי'. באשר אמר הוא:
 ואהבנו כזאת השמץ בגבורתנו
 לשחית לבא עבדתי כאלו
 עבדתי הימים שהיא על אחת
 שלם מאות וארבעים ושלם ב
 כמהר ארבעים ותשע עבדות
 ותשקט הארץ. וכן זה מרבני
 דבורה אלא מרבני כותב הספר
 ועמו הרע. עד כאן
 כאמר ויזכירו שהיה כבר חט
 על חט אבל בפירה זו כחל ל
 להם כל אשר עשו ועבדו מ
 מתחילת לחטוא כך מדרש ב
 באגרת תילים: מזהירות.
 מטמאיותא ובלשון לשו וודא
 ועל פסע שמעתי בהם מאור קטן
 במקף שאין כיכר קורין מזהירות
 לוויזכרם בלעז: מערות. קדושת
 על ידיה הפלת האילנות סביב סג
 כבא. זה הכביא הוא פתחם בג

לָעֹלָם: מַזְדֵּרוֹת. כְּלִימֵאֵיךְ בִּלְעֹז מַעֲמִיק בַּעֲדֵי
הַסּוּמָה וּמִקְנֵיהֶם. לְרַעַת אֶת הַתְּבוּאָה: אִים
עֹלָם: אֲבִי

פסידה רבורה בזה הספור - והנה לפרסום אמתת הכנראה אז נסכמו יסר' ללכת
 במתי מעט ובכלי מלחמה מעטים להלחם עם קיסר אורכט והמוכו עם תכלית
 כמו וצבורתו ורוביוכלי המלחמה אשר להם: **הרביעי** הוא להודיע בני
 התחבולות ראוי שיתנהגו האדם להגיע אל
 ויבססו אותו כדי שלא יוראוהו עם העוברים והשבים וסבבה עם זה שמכרה אותו
 זה ראוי להיות בטוב ולזה ראוי למצליח בעת אשר יש לאל ידו שיסבב שתגיע לו
 ח' ע'פ' מראה ספכל כל מחנה קיסר א' לפי חרבלא נסאר עד אחר הסתכל בתכלית
 הוא להודיע לתת תורה ל'ע'ל מה שגמל מהטובות ב'עם מזה כבר ראוי הנס
 רבורה המורה הזאת ונתנה תורה לסם יתעלה כעל כל אשר גמלו:
 א' באו לעזרת י' בעבורים בנגד מחנה קיסר א' וכתב' לל' ויטבי מרון מאת ה' י'
 ולזה הקדיתה אס קיסר א' בספור הכלת קיסר א' רחס דחמיתס לראשגבר וכבר
 ישראל לעשות הרע בעיניו א' אחר מות רבורה ולזה כתבם השם בד מרין א' פ'ס
 ש'ם בהן כמו חלומות תכבס מהן אורה במערה. ואפשר שהרצון יהיה במהדות
 באבוקות ההן קימן שירבישו בו ישראל ויתחבאו הם ויסתדו מקניהם והקינם עד
 הר אלהר והיה אפשר ש'כלו מאויביהם דברים ר'ס ועב' עשו מצרות להתחבא
 ת ובמזדות כוהיה בלתי אפשר ש'סלם להם חיותם בזה האופן כי לא יורשו ולא
 ומה שהיו משחית' בני מרין תבאויניהם ומקניהם ויהי כי כד להם מאד מפני מרין
 תיהם הטו ש'פלו בד מרין כי הם סרו מאחרי י' ועברו א'י אחר' א'י האמור י' אשר
 בפנחס בניו דוד שהגד' הסת' כי לפני י' עשו והנה חיה ז'ון ארוך מאד ולזה אמר
 ש'י יביאיו במי הגולה אמר הנה אנכי שולח לכם את א'י הכנא וגו' ואין לאומר
 ק' זה סבב תכאסו שהגיע מכתב מאליוס אחר זה כמו סבבאר עם בע'ה בספר

ולזה ספר ב' יעל מפני רעותה סיפול סיסרא בדה הראת לו כי הא חפצה מאד בהצלת
והרס עם המוסת והיה נקל ללח להורגו: **הדמישי** הוא להודיע כי ביום טוב
ההצלה ביותר שלם שבפנים ולא יקצר
מה שאמר על הדיגת סיסרא כן ישוב אל ארוננו וישוב להרע לישראל: **הששי**
בו תועלת להביא האנשים להאמין שכל הטובות באות מאתו ולזה שרה
השביעי הוא להודיע שראוי לכל אדם שיאמין בשערי הטובה ולזה כתבנו אשר
השמיני הוא למרסם גבות האומות ההם והיותם פרוצים בצריות
פרסמה התור' **ב' ממנהגיהם הפחדים** עוד ספר שטבו בני
ותקפה ד מרין מאד על ישראל עד שהוצרכו לעשות להם בהרים מזהרות והן מערות
אבותיות בעלות אוד גדול והיה זה כן כי כשהיו רואין מההר' שבאו בני מרין היו עושין
טובה בדרך היתה מגעת בקלות ההדעה וזאת לישראל בעשותם השמן הזה להם מ
סם בקלות ומצרות מהם בניהם חזק' להחלט סם מאויביהם לא שיטבו תמיד במצור
יאקפו תבואה. ואחר זה ביאר מה הכריזם לעשותה המנהגות והמערות והמצרות והוא
צעקו אי' וטבו אי' וסיפיעם מידם. ויהי שלח הסי' כביא אז לכני ישר' והודיעם כי עשונו
בארצ' עם רוב הטוב' שחנן הסי' אותם ודמה מזה הכביא היה פחם כמו שזכרו ר"ל
כי פחם הוא אליהו כי כהר התבאר שאלהיו ג' היה מביט דעתו וכו' ישר מלאכי ס'
ט' יאמר מכבר מתאליהו קודם שהתבאר אליהם כמו שאמר ב' היום ארונך לוקח מתא
דברי הימים ובספר מלכים.

ואמרם אחתם טעמו למלת לחזיקם לא למלת מצרים והלוחצים הם קיחון ושג
מלא הניחוס לעבור ויחאו לקראתם למלחמה וכן כעני מלך ערד וכן מלכי
בנען חסכו ללחם: ויסב תחת האלה: אינו ר"ל ישיבה כי אף כראש המלכים
בשיבה כי הם בעמדה כמו ומלאך י"עומר והנה חס עומר לגדול לא ר"ל כעצב
סם תחת האלה עד שיפנה לו
גרעון וכאשר לא פנה לו כראש
אליו ואמר לו י"עמר וכן אכני
חסב עד מוכך לשון עכבה וכן
אשר יעסב ביתך והרומל להם
ועשה זה המלאך כעצב סם
ולא כראש אליו בתחילת בואו
מסלם הקדוש ברוך הוא כמלא
להם לישראל בכל עת אם יפנו
אליו ויקראוהו בזאת וברש
כתעב סם עד שמלא לו זכות
ואחר כך כראש לו אמרו ויחאו
אבו היה חובט חטים אמר לו
גרעון אבו זקן אתה הכנס ל
לביטך ואני אהיה חובט סם
יבאו המדיני חן כך כח לנס
אמר המלאך היימנות כבוד
וראוי אתה שיהיה בביטך דין
מיד וירא אליו מלאך י" וגו'
אמר לו גרעון ויס י" עמנו וגו'
אמר קראנו את ההלל והי אבי
מקראי בבית ישראל ממזרים
אם כדריקים היו אבותינו עשה
לנו בזכותם ואם רשע היו כנס
טעמית להם כסבך עשה לנו כס
אמר הקב"ה חייך כך למדת
כניגורא על בני בראי אתה
סאבר עמך מיד ויפן אליו י'
ויאמר לך בבחך זה בבח זכות
סלמדת סניגורא על בני וזכך
הוא זה הדרש סתק טעם לעסב
המלאך ולמה סאמר ויפן לו:
אמר בעפרה אשר ליואש וכן
אמר בעפרת אבי העזרי ופי
סם עיר אחרת ססמה עפרה
בבול כנימן כמו סכתוב בספר
יהושע והכנס והפרה ועפרה:
חובט חטים: כמו דסאלא
סדיסה בבחמות וחביטה ב
במקל וכן כי תחבט זיתך
חובט במקל בזית להפיל התז'
יבגת: נת היה סם סרודכס סם
עכסם ובחיתו גת היה חובט

החטים וכת"י סמערקא: גבור החיל: קראוהו כן לבשרו ולחזקו וסגבר וסכח
מקן וכן אמר לך בבחך זה: ויפן אליו י': פירוש פנה אליו והלביטהו גבורה
ואל לו לך בבחך זה פירוש בבח סהוקף לו על ררך ותהי על פתח רוח י' סתרגמו
רוח גבורתא מן קדם י' ויד י' היתה אל אליה ורוח גבורה מן קדם י': הלא
סלחתיך: המלה הזאת תבא לחזק המכזה: ובן הלא סמעת בתי הלא כויתך
חזק ואמך: בי ארובימה אוסיע: לשון חול הוא ביעדין לא ירע גרעון בי מלאך
י' הוא וכן אמר לו מתחלה בי ארובי בחירק הלון וסנקמך זה מפני הזקף ואמר
לו לשון רבי כי בן המנהג כזו המלה כמו ארכיך ארכיו וזלתי מדבר בשדו כרי סלא
יתחלף בסם הסכבר אבל זה לסדובא בלסון רבים לחיר למדבר בעדו וי"ת לשון
קורס ואמ' ליה בבעי' ולרעתו אמר גרעון זה כנגד הקב"ה לא כנגד המלאך כי
שייך לא היה יודע סהוא מלאך: אלפי: האלף סבית אבי כמנהגו הוא הדל
באלפי מנסה וי"ת זרעיתו זעירא בסבט מכסה: וי"מ אלפי כמו אבי כמו אלף
ספירוסו סר וארון: כי אהיה עמך: אמר לו בסם י' בי אהיה עמך לפיכך אמ' לו
גרעון אס כן סכביא אלהים אתה ובסלחיתו אתה בא תעשה לי אות סאתה מרבר
עמי בסם י' והאות סעשה לו הוא האס סעלה מן הכור ומה סאמר ויאמר אליו י'
קרא המלך בסם י' כמו סכתוב במלאך סכראה ליהושע ויאמר י' ליהושע:
סאתה מדבר עמי: כמו סאתה בסג' הסף' כמוסר סקמתי דבורה סהסן ספתח
במקום הסגול וסיקמכה סף' סאתה להרחיב על האלף' ופירושו סאתה מדבר
עמי בסם י': והמרק

אבי העזרי: מבני אביעזר כן גלעד כן מנסה: וערעון בגו: אבי היה חובטן והוא
בוכרן אמר לו אבא זקן אתה ואם יב'ו האויבים לא תוכל לנסך לך אתה ואבי
אחבט: בבית: בקומת בית הכר: עמך גבור החיל: ססתן לך כח כזה: ויס י' עמנו:
ואם יס י' אתנו למה מצאתנו וגו': אסר ספרולנו אבותנו: ססח היה אמר לו
אמס הקרני אבא את
ההלל וסמעתו סהיה
אומר בבחך ישראל
ממזרים ועתה כטעמו
אס כדריקיו אבותינו
עשה לנו בזכותם ואם
רשע היו כנס סעשה
להם כסלחיתו חנס
כן יעשה לנו איה כל
כסלחיתו: ויפן אליו:
הקב"ה בעצמו לך
בבחך זה: בבח הזכר
הזה סלמדת סניגורא
על בני כך דרס רבי
ססחומא: הנה אלפי:
האלף סאכנימכה בו
להיות תחת סר האף
הוא האלף הרל בכל
אלפי מכסה: סאתה:
כמו סאתה: קמח

ואצל אתכם מיד מצרים ומיד כל
לחציכם ואגרש אותם מפניכם
ואתנה לכם את ארצם: ואמרה
לכם אני יהוה אלהיכם לא תיראו
את אלהי האמרי אשר אתם יושבים
בארצם ולא שמעתם בקולי:
ויבא מלאך יהוה וישב
תחת האלה אשר בעפרה אשר
ליואש אבי העזרי וגרעון בנו חבט
חטים בנת להגיס מפני מדין:
וירא אליו מלאך יהוה ויאמר אליו
יהוה עמך גבור החיל: ויאמר אליו
גרעון בי אדני ויש יהוה עמנו ולמה
מצאתנו כל זאת ואיה כל גפלאותי
אשר ספרו לנו אבותינו לאמר הלא
ממצרים העלנו יהוה ועתה נששנו
יהוה ויתגנו בכף מדין: ויפן אליו
יהוה ויאמר לך בבחך זה: והושעת
את ישראל מכף מדין הלא שלחתיך
יאמר אליו בי אדני במה אושיע
את ישראל הנה אלפי הדל כמנשה
ואנכי הצעיר בבית אבי: ויאמר
אליו יהוה כי אהיה עמך והבית את
מדין באיש אחד: ויאמר
אליו אס נא מצאתי חן בעיניך
ועשית לי אות שאתה מדבר עמי:

אל מקום רחוק כך היה הענין בפנחס ולואת ססבה לא סמם כזהנה גדולה
כל ימיו אבל סמסו בניו ובני בניו רבות רבים והוא עדיין קיים כמו
סוקבר בספר דברי הימים וזה כי הוא היה קיים בימי דוד סמו סאמר ופנחס
כן אלעזר כן אהרן הבה עדי היה עליהם לפנים י' עמו ולא ימצא בזרע אהרן
אחר סיקרא סמו פנחס כן אלעזר כן אהרן כמו סמבואר סם בספר תולדותם:
ויבא מלאך י': הוא הכביא סוכר בי הכביא יקרא מלאך י' באמרו ויבא חגי
מלאך י' ולזה כראה לגרעון סהקין סהסמס חסויו על מנהגם: והנה כעצב
סם הכביא עד סכראה לגרעון אמר לו כי י' כזה: והנה קראו גבור חיל כי בן
היה כמו סאמר לו זכח וכלמוס קים אתה וסעב בגו כיכאס גבורתו: והנה
הרחיק גרעון סהיה י' עמו לראותו ספלול ישראל וכי כטסס י' סכף מדין: ויפן
אליו י': הוא מלאך י' סוכר והוא עדי ויאמר י' לה סאמר רבותי סוכבר היה
זה על ידי סם: והנה אמר דבריו כאילו סהס דבר כי הכביא דבר בסם סולחו
ואססר סיאמר חומר סזה הענין היה כמראה הכבואה אלא סאכסכו לא סכסכו
לסרס זה עדי הכבואה כזה האופן כי ראסית סספור מורה סזה סספור היה
יבהקין ולא כראה לס סססס מדרגת גרעון כבבואה כזה האופן ר"ל סהגעה לו
הכבואה כהקין ועדי סאין מדרך הכביא סכא לו הכבואה פעמים רבות סיסאל
אות מהס סיקים לו ייעדיו כמו סמכאכו גרעון אחר זה סאמר אס יסך מוסיע
בירי את ישראל וגו' וזה מבואר מאד למי סידע ענין הכבואה: והנה אמר
אלו הכביא לך בבחך זה ידמה בי כתרסם לגרעון מאז כח כוסף על הכח סהיה
לו קורס זה ברמיון מה סאמר לסאול סיתדס לו לב אחר ובאופן סכוכר רמיון
זה כדור אחרי סססחו למלך על יד סמואל וידמה סאבו היה סר האלף קמה
סאמר גרעון הנה אלפי הדל כמנסה ולזה היה כח ליואש לאמר אשר יריב לו וימת סר הכקר:

רלבג

ויס לסול לסאול אחר
סהיה זה הכביא קיים
אף לא הוכיח ישראל
כל ימיו ולמה הוכדכו
לכבואת דבורה:
וירמה סכאמ כהיית
זה סססוק סהוא לא
היה מתכבא רק לסע'
מחוקים ולא היה בו
כח יקסר בו להכניס
העס ולזה ככ סמכא
כזה המקום סהוכר
למנות גרעון על פועל
מלחמת מדין ואססר
כי כמו סהיה אליו
פעס כרה ופעס כעלס
כסססאיו חח ססס

דל'בג

ועליו שלח בנציו האסירה וכל זה היה הוראת שעה כמו שארז"ל כי זה נעשה ברו ונחזק ובלילה ובנציו האסירה והנה עשה מהמחזות לנציו קרבן לנציו כי ייראה שבעצמותו הספר האמונה סגור בה תשלים לו ההצלה וההצלחה בהפך ממנה שהיו חושבים עובדי נציו והנה היתה הכוונה להוסיף בנרעון אמונה בנציו. ולפי שזה הענין לא היה יכול גרעון לעשותו הוא לבדו קראו אנשים מעבדיו ויצאיהו בזה עם שזה היה קדוש השם והיה מן הראוי שיהיה בפרהסיא לפי מה שזה אפרסם לו והמספר המעט שישלם בו זה הוא יולזי ייראתו את בית אביו ואת אנשי העיר שימנעו איתו מעצמות זה היה עושה זה ביום להוסיף בזה פרסום. והנה

מגבעת המורה. מגבעת המורה. ואפסר פהיה סס צופה מורה הדרכים: ויכפר. יסכים בבקר מתרומתין בקר צפרא אופי יסבב כללם יסוב מהר הנגלעד וסובלו וכן בקרחת המצפת צפירה לפי סמכותם אחת על הראם ולצפירת תפארה וכן במסגה הקופה מטיפסה בה סת צפירות לרחב סלה: ואפסרם לך

סס. כמו סמורטין הכסף מהסגים סלה יהיה במלחמה והיה ריק הצדקים כי הכורעל על ברכיהם למנות היה סימן לאמר כרעו לבעל ובמרים אתה מוכא בימי גרעון סהיו עוברך לבטוא סלהם אותם סהיו כ כורען על ברכיהן פירוש לכל סהיה כרעה מהם על המים: על ברכיו למנות. כמו כן תכנן אותו לבר: על ברכיהם. הכף רפה וכן והוא ברך על ברכיו והסאר דגסין את דרה העם בדם. צרת העם סהלכו למקומם לקחו העם הספארים עמו וכן סופרותיהם סהיו עם מקבתם להרע במלחמה לקחו כמו כן הספארי עמו כדי סיהיה סופר בד כל אחד ואחד מהסלם מאות הספארים וירעו חרועה גדולה לסהיל מחנה מדין. ומלת דרה מוכרת במקו סמוך כי סספטו דרת. וכמהו וססוה צדק כליפה ספארים וסולתם סכתבו בספר מכלל סולתם הדרקוק וכתו סמוך ית זמרי סמא

ואקדים ירובעל הוא גרעון וכל עמארי עמיה וקרו על עין נרוד וספירית סרינאי שריא לקיכליה סצפונא סגבעתא דסיסכתבינא למישרא: ואמר יגערעון סג עמארי עסך סלסכר ית סרינאי ביריהון רילסא יתר ברבון קרטי ישראל למיסר ירנא פרקת לנא ובען אכלי בען קדם עמאליסמר סן דחיל ועינבון יתבבר סטורא רגלער ותב סן עמא עכרין ודחין אלהין ועסר אלהין אישתארו: ואמר יגערעון עוד עמא סג אחית יתחון למיא ואבחרינו לך תפן ויהי רי אסר לך דין ויל עסך תוא וייל עסך וכל רי אסר לך דין לא יחיל עסך הוא לא יחיל ואחית ית עמא למיא ואמר יגערעון כל רילחין בלישניה סן סיא סמא דסלחין כלבא תקים יתיה בלחוריה וכל דברע על ברבניה למשתי: ותוה סינין דשרן ביריהון לפוסהון תלת סאח נברא וכל שאר עמא פרעו על ברבניה למשתי סיא: ואמר יגערעון בתלת סאח גוברין דשרן אפרזק יתבון ואסכר ית סרינאי בירך וכל עמא יילון גבר דאתריה ונסביו ית זמרי עמא ביריהון וית שופריהון וית כל אגיש ישראל שלח גבר לקידוהי ו ובתלת סאח גברא אתקף ו וספירית סרינאי שריא לקיכליה סשיפולי מישרא: ותוה בליא תהוא ואמר ליה ית קוסותות בספיריתארי ססרתניו בירך: ואם דחיל את למית חות את ופורה עולימך למשריתא ותשסע סח ימלחין ובתר בן יתקוף יתך ותיתות בספיריתאונתת הוא ופורה עולימיה לסטר סורעארי בספיריתא: ומדינא ועמלקא וכל בני סדינתא רסן במישרא בגובאי לסגין ולגמליהון לית סינין בתלא רי על ביק ימא לסגין ואתא גרעון ותאגברא מישתעילתבריה חילסא ואמר תאחילסא תלימית

ואמר יגערעון עוד עמא סג אחית יתחון למיא ואבחרינו לך תפן ויהי רי אסר לך דין ויל עסך תוא וייל עסך וכל רי אסר לך דין לא יחיל עסך הוא לא יחיל ואחית ית עמא למיא ואמר יגערעון כל רילחין בלישניה סן סיא סמא דסלחין כלבא תקים יתיה בלחוריה וכל דברע על ברבניה למשתי: ותוה סינין דשרן ביריהון לפוסהון תלת סאח נברא וכל שאר עמא פרעו על ברבניה למשתי סיא: ואמר יגערעון בתלת סאח גוברין דשרן אפרזק יתבון ואסכר ית סרינאי בירך וכל עמא יילון גבר דאתריה ונסביו ית זמרי עמא ביריהון וית שופריהון וית כל אגיש ישראל שלח גבר לקידוהי ו ובתלת סאח גברא אתקף ו וספירית סרינאי שריא לקיכליה סשיפולי מישרא: ותוה בליא תהוא ואמר ליה ית קוסותות בספיריתארי ססרתניו בירך: ואם דחיל את למית חות את ופורה עולימך למשריתא ותשסע סח ימלחין ובתר בן יתקוף יתך ותיתות בספיריתאונתת הוא ופורה עולימיה לסטר סורעארי בספיריתא: ומדינא ועמלקא וכל בני סדינתא רסן במישרא בגובאי לסגין ולגמליהון לית סינין בתלא רי על ביק ימא לסגין ואתא גרעון ותאגברא מישתעילתבריה חילסא ואמר תאחילסא תלימית

ואמר יגערעון עוד עמא סג אחית יתחון למיא ואבחרינו לך תפן ויהי רי אסר לך דין ויל עסך תוא וייל עסך וכל רי אסר לך דין לא יחיל עסך הוא לא יחיל ואחית ית עמא למיא ואמר יגערעון כל רילחין בלישניה סן סיא סמא דסלחין כלבא תקים יתיה בלחוריה וכל דברע על ברבניה למשתי: ותוה סינין דשרן ביריהון לפוסהון תלת סאח נברא וכל שאר עמא פרעו על ברבניה למשתי סיא: ואמר יגערעון בתלת סאח גוברין דשרן אפרזק יתבון ואסכר ית סרינאי בירך וכל עמא יילון גבר דאתריה ונסביו ית זמרי עמא ביריהון וית שופריהון וית כל אגיש ישראל שלח גבר לקידוהי ו ובתלת סאח גברא אתקף ו וספירית סרינאי שריא לקיכליה סשיפולי מישרא: ותוה בליא תהוא ואמר ליה ית קוסותות בספיריתארי ססרתניו בירך: ואם דחיל את למית חות את ופורה עולימך למשריתא ותשסע סח ימלחין ובתר בן יתקוף יתך ותיתות בספיריתאונתת הוא ופורה עולימיה לסטר סורעארי בספיריתא: ומדינא ועמלקא וכל בני סדינתא רסן במישרא בגובאי לסגין ולגמליהון לית סינין בתלא רי על ביק ימא לסגין ואתא גרעון ותאגברא מישתעילתבריה חילסא ואמר תאחילסא תלימית

ססרה

אדית. עיר גבורים עליה חכם. בתרא חס: לשונא מלאים בקריא וס' כל אשר ילוק בלשונו ולשונו באש אוכלת. ולשתו תסככיהם. תחת לשונו עמל האון. פי צדיק יתגה חכמה. שומר פיו ולשונו. וכל בגלת אסתר דבול מל בכא חס. ועם נעם בלשונא בתרא דספרא: צרה ג' חס' וס' הבינו להם צדח. וקחואת צרה העם. לקחת צרה לעם: וחסיסר חס' וס' נבסר בסר בשלח ובריש חוטע: דנח' ויודאין וס' ונהר רבקה לפניך. רנה שבע שנים באות: ונה חלום ונבא גרעון. ונה מת כי המניד ליי. ונה שני ויראומאר. ונה מים בהאמר ית. ונה רכר על סארברה:

מגבעת המורה בעמק. רמיסכתבא למישרא המורה לסון חוראה ויראיה כמ מורה בצפונתיו סמסס צופים ודומזים בעמק: יתפאר. ונלעד בלעז: ויכפר. בבקר לסון ארמי צפרא: כל אשר ילוק בלסונו וכל אשר יכרע על ברכיו למנות תכנן לבר. חון משיקן כיהם לא ילכו עמך סכך הם למורים לכרוע לפני עין

המלקקים בדם. אף זה דרך כרעה כללך בלסונו: וסלי בעמק. מוכנים בעמק: כלל

רלבג

והרצון בזה ויכפר סיסכים בבקר לסון מהר הנלעד והנה ל לזאת הסבה כל ל לרצ' הסס סיסאירו עמו זולתי המלקקים בדם על פיהם כי זה מורע על חריכו ונבול ואולם אשר כרעו על ברכיהם למנות הם עצלים ורעה סיסובו לחס ויהי באמר ה' הדיל מהם בעלי העצמות ורכי הלכב כי האים הירא הוא יורא מעבירה סכדו כמו סכארו אל ספרק מסוח מלחמה והחדר הוא רך הלכב ובה הענין הסני הדיל העצלים ולא הסאר כי אס הצדקים כ והחדוים והגבורים והס היו סלם מאות אים לנד ובהם לבר החזיק כמו ססוה לו ססי עי כביו או ב בעמנו במר' הכנאה ולקחו צרח העם בדם וסופרותיה כרי סיהיה סופר בד כל אחר מהם וידמה ס סהסי הודיע לו איר תהיה התפועה בד סלם מאות האכסים האלה רל סזה יהיה בסיתן סופרות בד כלס וכדים רקיס ו ולפידים סערים באס בתוך הכדים כאופן סעסוזה ואולם קצר הכתוב כמסגנו וחזק ססי לבו כמספר ה החלום ואת סכדו כי זה ממה סהודה אמות מתסיער להם ססי כלל

והרצון בזה ויכפר סיסכים בבקר לסון מהר הנלעד והנה ל לזאת הסבה כל ל לרצ' הסס סיסאירו עמו זולתי המלקקים בדם על פיהם כי זה מורע על חריכו ונבול ואולם אשר כרעו על ברכיהם למנות הם עצלים ורעה סיסובו לחס ויהי באמר ה' הדיל מהם בעלי העצמות ורכי הלכב כי האים הירא הוא יורא מעבירה סכדו כמו סכארו אל ספרק מסוח מלחמה והחדר הוא רך הלכב ובה הענין הסני הדיל העצלים ולא הסאר כי אס הצדקים כ והחדוים והגבורים והס היו סלם מאות אים לנד ובהם לבר החזיק כמו ססוה לו ססי עי כביו או ב בעמנו במר' הכנאה ולקחו צרח העם בדם וסופרותיה כרי סיהיה סופר בד כל אחר מהם וידמה ס סהסי הודיע לו איר תהיה התפועה בד סלם מאות האכסים האלה רל סזה יהיה בסיתן סופרות בד כלס וכדים רקיס ו ולפידים סערים באס בתוך הכדים כאופן סעסוזה ואולם קצר הכתוב כמסגנו וחזק ססי לבו כמספר ה החלום ואת סכדו כי זה ממה סהודה אמות מתסיער להם ססי כלל

והרצון בזה ויכפר סיסכים בבקר לסון מהר הנלעד והנה ל לזאת הסבה כל ל לרצ' הסס סיסאירו עמו זולתי המלקקים בדם על פיהם כי זה מורע על חריכו ונבול ואולם אשר כרעו על ברכיהם למנות הם עצלים ורעה סיסובו לחס ויהי באמר ה' הדיל מהם בעלי העצמות ורכי הלכב כי האים הירא הוא יורא מעבירה סכדו כמו סכארו אל ספרק מסוח מלחמה והחדר הוא רך הלכב ובה הענין הסני הדיל העצלים ולא הסאר כי אס הצדקים כ והחדוים והגבורים והס היו סלם מאות אים לנד ובהם לבר החזיק כמו ססוה לו ססי עי כביו או ב בעמנו במר' הכנאה ולקחו צרח העם בדם וסופרותיה כרי סיהיה סופר בד כל אחר מהם וידמה ס סהסי הודיע לו איר תהיה התפועה בד סלם מאות האכסים האלה רל סזה יהיה בסיתן סופרות בד כלס וכדים רקיס ו ולפידים סערים באס בתוך הכדים כאופן סעסוזה ואולם קצר הכתוב כמסגנו וחזק ססי לבו כמספר ה החלום ואת סכדו כי זה ממה סהודה אמות מתסיער להם ססי כלל

סס
ה' וס' וס'
אב' וס' וס'
בכר' וס'
דיוסלס
ואקנת

סס
ל' וס' וס'
נל' וס' וס'
ווס' וס' וס'
עס' וס' וס'
קחית

סס
ל' וס' וס'
נל' וס' וס'
ווס' וס' וס'
עס' וס' וס'
קחית

כלל. כתוב בזה וקרי בזה ואחר הוא כי ארצות אלה מתחלפות והוא מעתה תכלה ארצו כלומר שמה רעם לחם מעורים מהיה מתהפך במחנה מרן ובאמרו לחם מעורים נראה כי שמה וראה אותו או היה מן כלי אם שרשו בלה כמו מן מורם הגה הניצו פני שנת מעורים וטעם כליל שהיתה כלויה בנחל והוא הנקרא ברברי רזל חררה ולא

חררה על גבי נחלים וזהו חרר רלחים מעורר. והיה זה משל על ישראל שהיו חלומים מתגברים על מרן ומכחזין אותם: מספר החלום. מן ויספר להם את חלומי לשון הגדה: זאת סברו. פתרונו כי החלום כמו הרבר החתום והסתום והסתורן מוכר אותו ומגלה אותו: ואמרתי לוי ולגרעון. פי' חרב כמו שאמר ויקראו חרב לוי כלומר חרבונו לוי הוא כי נלחם לנו ואחריו חרבונו הוא לגרעון כי על ידו כנח המכנה הזה וכתיב חרבא ראתקטלא מן קרם יי וכיחנא על די גרעון: ראם האסמורת התיכונה.

מהיו שומרים המחנה בלילה והיו חולקים משמרות הלילה למסלח חלקים הסומרי בתחילת הלילה היו עור' עד שליש הלילה והוא קוף האסמורת הראשונה וראם האסמורת התיכונה והיו הסומרים הראשונים חולכים ליום והאחרים קמים משמרתם לסמור זהו שאמר חך הקס הקימו את הסומרי והנה גרעון בא אל המחנה: שלשת הראשים. אינו אומר כי הראשים לברם תקעו כי כל העם תקעו ופירוט דרשים חלקים כמו והיה ל לארבעה ראשים: וירץ כל המחנה. לנוס כמו שאמר וינסו ומה שאמר וירעו תרועת סבר ופחד: צררתה. בספרי' רש"י: ולכרו

כלל. כלל הכתוב שהיה הרור כלל מן הצריקים: כלל לחם מעורים. תרד לחים מעורר חררה שאופק על הנחלים: ויכהו ויפול האהל ויהפכהו. האהל מלמטה למעלה ובפל האהל: לחם מעורים. הוא זכות העומר הקרב בכסח: ואת סברו. ואת מתכרו כלומר את פתרונו את מספר החלום את סיפור החלום ית מועית חילמא וית פסריה:

ספרו ולפיד. להזכיר זכות מן תורה ופשוטו לילה היה כמו סכתוכ ויהיה חסך לפיכך נשאו סוס ל לפידים להאיר להם וכתובם בכרים כרי מלא יבכו בפלדים: מתכי תראו את אשר אנכי עושה ראו ועפוכו: אנכי וכל אשר אתי. אחר מן הראשים. מלה אים היו עמו: לוי ולגרעון. חרבא ראתקטלא מן קרם יי וכיחנא על די גרעון: הקס הקימו. ככר בני החיל את הסומרי מהיתה משמרתם ב באסמורת התיכונה סכן דרך בני גימות להצמד שומרים אלו וסמרו שליש הלילה הראשון ואלו שליש השני ואלו שליש ה האחרון: וכפון הכרי. ולסבור הכרי אשר בדם יוריעו תרועת מסע וינסו: ולכרו

רלבג

כלל לחם מעורים. רל קול הכרת לחם מעורים: ראם האסמורת התיכונה. אח עבד שליש הלילה והל בראם האסמורת ההיא הקימו הסומרי מרין ועמלק לשמור המחנה מהיוסס הם עדים לפי שכל אנשי המחנה היו ימנים וידמה סכן היו סס סומרים ממנו ללום בראם כל אסמורת ואסמורת משמרות הלילה כי אח לאמר מילת מלא ינסו אנשי המחנה עד סוף ה האסמורת הראשונה ולזה הוצרכו אז להקי את הסומרי לאקודם זה כי מה ששנה גרעון בררתו במחנה קודם זה הורה סכר היו ימנים. והנה התחיל תחלה לתקוע בסופר גרעון ומאה

מרתה
למרתו רישו
ויד בררתה

והנה עלול לחם מעורים מתהפך

במחנה מרין ויבא עד האהל ויכהו

ופל ויהפכהו למעלה ונפל האהל:

ויעזר רעהו ויאמר אין זאת בלתי

אם חרב גרעון בן יואש איש

ישראל נתן האלהים בידו את מרין

ואת כל המחנה:

ויהי כשמע גרעון את מספר החלום

ואת שברו וישתחווי שכל אל מחנה

ישראל ויאמר קומו כי נתן יהוה

בידכם את מחנה מרין: ויחץ את

שלש מאות האיש שלשה ראשים

ויתן שופרות ביד כלם ויבכרו ריקים

ולפדים בתוך הכרים: ויאמר

אליהם ממני תראו וכן תעשו והנה

אנכי בא בקצה המחנה והיה כאשר

אעשה בן תעשון: ותקעת בשופר

אנכי וכל אשר אתי ותקעתם

בשופרות גם אתם סביבות כל

המחנה ואמרתם ליהוה ולגרעון:

ויבא גרעון ומאה איש

אשר אתו בקצה המחנה ראש

האשמרת התיכונה אלהקם הקימו

את השמרים ויתקעו בשופרות

ונפון הכרים אשר בידם: ויתקעו

שלשת הראשים בשופרות וישברו

הכרים ויהיו קו ביד שמאלם

בלפידים ויבכו ימנים השופרות

לתקוע ויקראו הרב ליהוה ולגרעון:

ב מחנה

הוא

ב מחנה

ב מחנה

ב מחנה

ב מחנה

ב מחנה

ב מחנה

ותאמר רר רלחים שיעורין מתהפך
במשורית מרין ויאמר ער משכנא
ומתתי ונפל ותפכיה לעילא ונפל
משכנא: ואיתיב תברית ואמר
לית רא אילתן תרבא דגרעון בר
יואש איש ישראל מכר יי בידה
ית מרין וית כל משוריתא:

ותוה בר שבע גרעון
ית שועיר חלמא וית פישריה
ואורי ותב למשוריתא דישורא
ואמר קומו ארי מסר יי בידיו
ית משורית מרין: ופליגי ית
תלת מאה גברא לתלת משורין
ויתב שופריא ביד כוליהון וברין
ריקנין ובעוריא בגו ברין:

ואמר לחון מני תתון וכן תעברון
ותא אנטא אתי בספי משוריתא ויהי
במא דאעביר בן תעברון:
ואתקע בשופרא אנא וכל רעמי
ותיתקעון בשופריא אף אתון
סתרנות כל משוריתא ותימרון
תרבא ואתקטלא מן קרם יי
ונתתנא על ידי גרעון:

ואתא גרעון ומאה גברא רעמייה
בספי משוריתא בריש משוריתא
סעעיתא ברם אקמא אקמו ית
בטריא ותקעו בשופריא ונפצו
ברין ובידיהון: ותקעו תלת
משורין בשופריא ותברו בריא
ואתקפו ביד כמלחון ובעוריא
וביר מינהון בשופריא למיתקע
ואמרו תרבא מן קרם יי
ונתתנא על ידי גרעון:

וקמו גבר באחריה סתוד סתוד
למשוריתא ורהטת כל משוריתא
ויביבו ואפכו: ותקעו תלת
מאה שופריא ושוי ית חרב גבר
בתבריה ובכל משוריתא ואפכר
משוריתא ער בית שיטה לצרירת
עד פיף מישר אבל מהולחל טבתו
ואתפניש אינש ושראל מנפתלי
ומן שבטא דאשר ומן כל שבטא
רמנשה ורדפו בחד מדינאי:

ויעזר רעהו ויאמר אין זאת בלתי
אם חרב גרעון בן יואש איש
ישראל נתן האלהים בידו את מרין
ואת כל המחנה:

ויהי כשמע גרעון את מספר החלום
ואת שברו וישתחווי שכל אל מחנה
ישראל ויאמר קומו כי נתן יהוה
בידכם את מחנה מרין: ויחץ את
שלש מאות האיש שלשה ראשים
ויתן שופרות ביד כלם ויבכרו ריקים
ולפדים בתוך הכרים: ויאמר
אליהם ממני תראו וכן תעשו והנה
אנכי בא בקצה המחנה והיה כאשר
אעשה בן תעשון: ותקעת בשופר
אנכי וכל אשר אתי ותקעתם
בשופרות גם אתם סביבות כל
המחנה ואמרתם ליהוה ולגרעון:

ויבא גרעון ומאה איש
אשר אתו בקצה המחנה ראש
האשמרת התיכונה אלהקם הקימו
את השמרים ויתקעו בשופרות
ונפון הכרים אשר בידם: ויתקעו
שלשת הראשים בשופרות וישברו
הכרים ויהיו קו ביד שמאלם
בלפידים ויבכו ימנים השופרות
לתקוע ויקראו הרב ליהוה ולגרעון:

ויעזר רעהו ויאמר אין זאת בלתי
אם חרב גרעון בן יואש איש
ישראל נתן האלהים בידו את מרין
ואת כל המחנה:

ב מחנה

ב מחנה

ב מחנה

לכרו להם את המים • מלא יוכלו לעבור ולא היו מים אלו הידרן אלא מים אחרים שהיו בדרכם עד בית ברה שהרי אמר אחר כך ואת הידרן • בצור עורב • אחר מהרגום עורב נקרא צור עורב וכן יקב זאב אחר מהרגו מס זאב נקרא יקב זאב ותיקב זאב מישר זאב אולי המיסור ההוא היה כמו יקב שפתו נבוהות לו סביב • הלא טוב עוללות

אפרים • דרך מסל כלומר הפחותים סבבם טובי מהגדולי סבבו או עוללות ובזיר מסל על מרין ומה טעמה גרעון במרין היה כמו הבזיר כי הוא החל המלחמה והרג המחנה שהיה רב ומה טעמה אחר הבזיר הם העוללו והוא רב קטן כגור הבזיר כן אפרים לכרו טרי מרין שהם כעוללות כגור כל המחנה לא שהיו טריים וגדולים זהו שאמר הלא טוב עוללות אפרים מבזיר אביעזר כי המעשה שלכם טוב מהמעשה שלי כי טרימרין נפלו בדרכם ותי הלא טבין חלסיא רס' אפרים מתקופיא רב' אביעזר • מבזיר • הבית רפה וראויה להרגם • חזרפתה רוחם • רוח הכעס כמו אל תבהל ברוחך לבעוס • ואמ' טרי ככות • אחר מהמרים טבה לו בעבור כלם לפיכך אמר ויהמר לשון יחיד • את קוצי • עש קוצי המרבר ופירושו ורסתי טאכה טקוצי על בצרכם וית את קוצי על כובי מרברא ועל ברקניא וברא' מרכיו שפירושו שילכם על הקוצים ערומי וידוע בגדליו עליהם ונראה כי סכות זה היה מקום קוצים וברקנים לפיכך מס העיר סוכות כמו התמלא בסכות עורו שפירושו קובים לפיכך אמר טיכה אותם טקוצים • הברקנים • מן ממניי הקוצים • טקרקר • הבית פתוחה לסימן • הא הריעה טלא כמכה • להכניסם על סם עיר כי אם במקומות מועטים והוא לרוב ההורעה • דרך

ואיגרון שלח גרעון בכל טורא רבית אפרים למימר חותו ל קרמות מרניא ואחריו עליהן ית מגינתא עד בית ברה וית ירדנא ואחבניש כל אינש אפרים ואחור ית מגינתא עד בית ברה וית ירדנא • ואחריו הרין רב רבי מרין ית עורב וית זאב וקטלו ית עורב בשקיף עורב וית זאב קטלו במישר זאב וירדפו בתר מרניא ודיש עורב וזאב איתאוו לות גרעון מעיברא לירדנא • ואמר ליה אינש אפרים מא פתגמא הרין עברתא לנא בריל מה לא קריתא לנא בדאולתא לאגתא קרבא במרין וירגין עימיה בתקוף • ואמר להון מה עבדית בען פותבון הלא טבין חלשיא רבית אפרים מתקופיא רבית אביעזר • ברבון מסר יי ית דברבי מרין ית עורב וית זאב ומה יבלית למיעבר פותבון ככן נחת רוחיהון מיניה במליותיה פתגמא הרין • ואתא גרעון לירדנא עבר הוא והלח מאת גברא רעפיה בר משלהן ודרפין • ואמר לאינשי ככות וברו בען פתא דלחמא לעפא די עמי ארי משלהן אינון ואנא תריף בתר זבח ועלמנע מלבי מרין • ואמר רברבי סוכות וזאב כאילו זבח ועלמנע בען מסרין בדרך ארי גיתן לחילך לחמא • ואמר גרעון בבין פד יסכר יי ית זבח וית עלמנע ברבי וארשית בסריבון על בוכי מדברא ועל ברקניא • וסליק מתמן לפנואל ומליל לוחהון ברא ואחיבו יתיה אינשי פנואל במא ואחיבו אינשי סכות • ואמר אף לאינשי פנואל למימר בר אבות בשלם איתרע ית מגולא הרין • וזבח ועלמנע בקרקר ומשיר יתהון עמהון • בחמשת עשר יתלפין כל די דאישתאדו מכל משירית בני מדינתא ודאחקטלו מאת ועשרין אלפין גברא שליפי הרבא •

ברה הכתיב'הא בקריא' וסי עד בית ברה • וחברו רכתריה • מצות יי ברה מארת • ברה כחבה איומה כנגלות • ברה וזא ליולדתה • וכל לשון אכילה רכבו כחבה'הא במא יראש'יא בקריא וסי בבס רב' יי בולתי'ג בקריא וסי נפתולי' אלהים נפתלת' עס אחתי • וסחי בלתי עשות בבס • השיגוני עונותי ולא • ונבסר גם בסל ויצא •

ומלאכים שלח גרעון בכל הר אפרים לאמר רדו לקראת מרין ולכרו להם את המים עד בית ברה ואת הידרן ויצק כל איש אפרים וילכרו את המים עד בית ברה ואת הידרן • וילכדו שני שרי מרין את עורב ואת זאב ויהרגו את עורב בצור עורב ואת זאב וירדפו אל מרין וראש עורב וזאב הביאו אל גרעון מעבר לירדן • ויאמרו אליו איש אפרים מה הדבר הזה עשית לנו לבלתי קראור לנו כי הלכת ללהם במרין ויריבון אתו בחזקה • ויאמר אליהם מה עשית עתה בבם הלא טוב עללות אפרים מבזיר אביעזר • בידכם נתן אלהים את שרי מרין את עורב ואת זאב ומה יבלתי עשות בבם אז רפתה רוחם מעליו ברברו הדבר הזה • ויבא גרעון הידרנה עבר הוא וישלש מאות האיש אשר אתו עיפים ורדפים • ויאמר לאנשי סכות תנו נא כבדות לחם לעם אשר ברגלי כי עיפיהם ואנכי ררף אחרי זבח ועלמנע מלבי מרין • ויאמר שרי סכות חכף זבח ועלמנע עתה בדרך כי נתן לעבאך להם • ויאמר גרעון לכן פתת יהוה את זבח ואת עלמנע בידי ודשתי את בשרכם את קוצי המרבר ואת הברקנים • ויעל משם פנואל וידבר אליהם בזאת ויענו אתו אנשי פנואל כאשד ענו אנשי סכות • ויאמר גם לאנשי פנואל לאמר בשובי בשלום אתן את המגרל הזה • וזבח ועלמנע בקרקר ומחניהם עמם בחמשת עשר אלף כל הנותדים מכל מחנה בני קדם והנפלים מאת ועשרים אלף איש שלח חרב •

ולכרו להם את המים • המפקדין בין חרם לארץ כנען • ואת הידרן • טגס הוא היה מפסיק • הביאו אל גרעון מעבר לירדן • בבקר כמעבר גרעון את הידרן לדרק אחר זבח וכלמונע • מה עשיתי עתה בבס • מה חטוב מה טעמתי בתחלתי כמה טעמיתם אתם בסוף • הלא טוב עוללות • טבאו לירכס בסוף מתחלת הבזיר סכברנו אחי ומספחתי

סחרי בירכס נתן יי את המלכים ומה י יכולתי לעשות טיהא חטוב כמעשה שלכם • עובר הוא ושלם מאות האיש • עוברים את הידרן אחריו זבח וכלמונע • סעברו את הידרן ת תחלה והיו מסחיתים מעבר לירדן את ארץ ראובן וגר ומנשה ועבר סם כרי לנקום אף בהם • לאנסי סכות • יסרלל היו • הכף זבח וכלמונע • בדרך טאחה מתפאר סהכלתנו מיד מרין • הברקנים • רונכס בלעז • טקרקר • מס מקום • דרך

רלבב

ומלאכים שלח גרעון בכל הר אפרים וילכרו להם את המים עד בית ברה ואת הידרן כריסלא יוכלו לעבור המים וילכרו ויהרגום בהיות להם המלחמה פנוס ואחר • והנה לקחו את עורב ואת זאב סני טרי מרין והרגו את עורב בצור אחר קראוהו אחר זח צור עורב והרגו את זאב במישר אחר היתה תמונתו כתמונת יקב וקראוהו אחר זח יקב מפני זה המעשה שאירע בו • הלא טוב עוללות אפרים וג' • רמה החלטי לעוללות סהס עבדים חסדים והגבורים לעבדים ה סלמים אשר יבצרו אותם כי העוללות היו מנחיים לבניי וואמר לפייסם כי טובים ה החלטים סבאפרים ס יותר מהגבורים ס שבמספחתו וזוה ס סקטה כעסס והגיע מרוע תכונת טרי ס סכות מלא רכולזאת לבבא עס גרעון וגס לארצו לתת להם כ ככרות לחם ואלל להם גרעון סכתי יי את זבח ואת כלמונע כדון

יחסם על זה בצדום במרם אל הקוצים ואל הברקנים • ויעלה מסס פנואל וענהו אנסי פנואל כמעה טרי סכות והתפעל מזה התפעלות רב לרוע תכונתם עד סלא הסכמו לעבור בזאת המלחמה אפילו זה העזר המעט נלפי סססמנו כל אנסי פנואל כמעשה אמר לנתן המגד לו להרוג יוסביו אכל קבר טבריו וכמעט מלגלות להם סיהרגס וידמה מזה הענין כלו היה בליה ההוא סהתחיל במלאכת המלחמה • והנה דרך אחריהם עס ג' מאות האכסים אשר אחרו וכבר היו זח וכלמונע במקום אחר קטמט קרקר ומחניהם עמם כחמשה עשר אלף ולא ירא גרעון מדרק אחריהם ליתקם אז כבהלס ונקים והיה לילה טלא היו רואים תיל גרעון • והנה

בסרה רוחם ג' בקריא וסי' או רפתה רוחם מעליו • אשר הלכס אחר רוחם • חוסף רוחם יגיעון • נתן ג בקריא וסי' כבסרה רכתא • פנואל ח בקריא וסי' בססרח רכתא •

דרך המכוני טאהלים . דרך ארץ קרר וערב המוכנים במדבר באהלים
סדונים מקהה תמיד ואין רעים בביתם : מקדם לבח ויגבהה . מהם ערי ישרא
זלא רצה לילך עם אלא דרך עקלתון כרי סלא ירעמו בהם ויהומם פתאום :
מלמעלה החרם . עד סלא שקעה הסעם בעוד החמה כראית גבוהה : ויודע
בהם . ותבר נהון :

אחד כתואר בוי
המלך. זת אחד הוה
בהם שתוארו כתואר
בוי המלך ויש לפתור
כמין כמוהם תואר
אחד לבם כי כתואר
בגימלבים הם:
ולא שלף חרבו להורג
מהיה ירא מהם:
השחרונים. לוניט
בלו של זהב:
השחרונים

דלבג

והנה עלה גרשון דרך
הסכנוי בזהל לחקור
באי זה מקום זבח ו
וצלמונע או לראות אם
סככונעס אוכרי מ
סלא יראוהו זבח ו
ומחניהם עד היינו ע
עלהם והנה בא גרשון
והנה המחל והמחנה
היה בטח במקו ההוא
ולא הרעשו בו עד באו
ונסומעס זבח ו
וצלמונע ודרך אחריה
ולכד והחרי כל המח
סחי חושבים סחיה
חיל גרשון רב מאשר
חתם כי לילה היה ו
ויתכן סקראונכחרב
לי ולגרשון להחרד.
והנה סב גרשון מן
המלחמה מעת ס
סחתחיל הסתם לעלות
כי לילה היה סכבא
על המחל זבח וצלמונע
ו זכר אחר זה סכבר
קיים לכנסי סבות ו
ולאנסי פכואל מה ס
סאמר להם איכה ה
האנסיס אשר וגו
סאל להם איה פה ד
רומה להם סודעו בו
תאר ותמונת ואמרו לו
כי תארם כתאר גרשון
ובכללנה תארם כ
כתאר בני המלך כי
הם יפי תאר או אמרו
זה על בני גרשון כי
הם היו עס כמו סאל
אחר זה ויאמר ליתר
בכורו ורבו כזה כי
תאר אחר מההרונים
היה כתאר בני גרשון
והאמר היה תארם כ
כתאר גרשון:
הההרונים. הם
ברמות ירח: כי
יסמאלים הם.
המרינים: הנטיפות

וַיַּעַל גִּדְעוֹן דָּדָךְ הַשְׁכֹּנִי בְּאֵלִים
מִקֶּרֶס לִנְכַּח וַיַּגְבִּהָה וַיִּךְ אֶת הַמַּחֲנֶה
וְהַמַּחֲנֶה הָיָה בֶטֶח׃ וַיִּנְסוּ זָבַח
וַעֲלַמְנֵעַ וַיִּרְדָּף אַחֲרֵיהֶם וַיִּלְכְּדֵם
שְׁנֵי מַלְכֵי מִדְיָן אֶת זָבַח וְאֶת
עֲלַמְנֵעַ וְכָל הַמַּחֲנֶה הִחְרִיד׃
וַיִּשְׁכַּדְעוֹן בֶּן יוֹאֵשׁ מִן הַמְּלָחָמָה
מִלְמַעַל־הָהָרִים׃ וַיִּלְכְּדֵם גִּדְעוֹן
מֵאֲנָשֵׁי סְכוּת וַיִּשְׁאַלְהוּ וַיִּתְּבֵם אֵלָיו
אֶת־שָׂרֵי סְכוּת וְאֶת־זִקְנֵיהָ שִׁבְעִים
וּשְׁבַע־אִישׁ׃ וַיֹּאמֶר אֶל־אֲנָשֵׁי
סְכוּת וַיֹּאמְד הִנֵּה זָבַח וְעֲלַמְנֵעַ אֲשֶׁר
חִדְּפִתֶם אִתִּי לֵאמֹד הִכְּפוּ זָבַח וְעֲלַמְנֵעַ
עֲתָה בִּידְכָךְ כִּי־נָתַן לְאֲנָשֶׁךָ הַיַּעֲפִים
לָחֶם׃ וַיִּקַּח אֶת־זִקְנֵי הָעִיר וְאֶת־
קוֹצֵי הַמִּדְבָּר וְאֶת הַפְּרָקָיִם וַיִּדַּע
בָּהֶם אֶת־אֲנָשֵׁי סְכוּת׃ וְאֶת־מִגְדָּל
פְּנוּאֵל נָתַן וַיַּהַדֵּג אֶת־אֲנָשֵׁי הָעִיר׃
וַיֹּאמֶר אֶל־זָבַח וְאֶל־עֲלַמְנֵעַ אִפְּרָה
הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הִרְגִיתֶם בְּתַכּוֹר
וַיֹּאמְרוּ כַּמּוֹךְ בְּמוֹהָם אַחֵר בְּתַאֲד
בְּנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמְד אֲחִי בְנֵי־אֲמִי
הֵם חַיִּי־יְהוָה לֹוְהָיִיתֶם אוֹתָם לֹא
הִרְגִיתִי אֹתְכֶם׃ וַיֹּאמְרָ לִיתֵד כְּכֹדוֹ
קוֹם הִרְגוּ אוֹתָם וְלֹא־שָׁלַף הַנֶּעַד
חֶרֶב בִּי יֵרָאֵב עוֹרֵנו גִּדְעוֹן וַיֹּאמְד
זָבַח וְעֲלַמְנֵעַ קוֹם אַתָּה וּפְגַע־בָּנוּ כִּי
בְּאִישׁ גְּבוּרָתוֹ וַיִּקַּם גִּדְעוֹן וַיַּהַדֵּג
אֶת־זָבַח וְאֶת־עֲלַמְנֵעַ וַיִּקַּח אֶת־
אֶת־הַשְׁהִדָּנִים אֲשֶׁר בְּעֹזְאֵרֵי
גְּמַלֵּיהֶם׃ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ־
יִשְׂרָאֵל אֵל־גִּדְעוֹן מִשַּׁל־בָּנוּ גִם־
אֹתָהּ גִם־בְּנֵךְ גִם־בֶּן־בְּנֵךְ כִּי
הוֹשַׁעְתָּנוּ מִיַּד מִדְיָן׃ וַיֹּאמֶר אֵלֵהֶם
גִּדְעוֹן לֹא־אֲמַשֵּׁל אֲנִי בָכֶם וְלֹא־
יִמְשַׁל בְּנִי בָכֶם יְהוָה יִמְשַׁל בָּכֶם׃
וַיֹּאמְד אֵלֵהֶם גִּדְעוֹן אֲשַׁאלָה מִבָּכֶם
שְׁאֵלָה וְתִגְדוּ לִי אִישׁ נֶסֶם שֶׁלָּלוּ כִּי־
נִזְמִי זֶה לָהֶם כִּי־יִשְׁמַע אֵלִים הֵם׃
וַיֹּאמְרוּ נָתַן וַיִּפְדּוּ אֶת־
הַשְׁמָלָה וַיִּשְׁלִיכוּ שָׁמָּה אִישׁ נֶסֶם
שֶׁלָּלוּ׃ וַיְהִי מִשְׁקַל נִזְמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר
שָׂאֵל אֵלָף וּשְׁבַע מֵאוֹת זֶה לְכָל־בֶּדֶן

בַּאֲהֵלִים ד' וְסִי רֶרֶךְ הַשְּׁכֵנִי בַּאֲהֵלִים. וּבֵית לֹא חֲכָנוּ. וְנִשְׁכַּב בַּאֲהֵלִים וְנִשְׁמַע. עֶזְרָא אוֹשִׁיכַךְ בַּאֲהֵלִים כִּמְסִי וְיִשְׁאֵלֵהוּ נָח בְּקִרְיָא וְסִי מִשְׁאֵלֵהוּ רֹאשִׁי לְאֹמֶר מִהַתְּקַשׁ. וְיִלְכֹד נֶעֱד בְּאַנְשֵׁי סִבּוֹת. וְיִשְׁאֵלֵהוּ הַבֶּלֶדְדִי דִירֵמִיָּה כְּבוֹרֵנוּ מִלְּאֵי בְּקִרְיָא וְסִי מִקֵּץ יוֹדֵהָרָא אִשְׁהָ לְעַד כְּבוֹרֵנוּ. וְאֹמֶר לִיתֵר כְּבוֹרוֹ קוֹם. וְיֵהֵי כְּבוֹרוֹ אֲמִנּוֹן וְנִפְסָר

וּסְלִיק גִּדְעוֹן בְּאֶרֶץ מִשְׁרֵית
עֶרְבָא דְשָׁרָן בְּשִׁכּוֹנִין בְּמִדְבָּרָא
מִמְרִינְתָא לְזִבְחָת וּרְמִיתָא וּמִתָּא יֵת
מִשְׁרֵיתָא וּמִשְׁרֵיתָא שְׂרִינְתָא לְ
לְרִוְחָאן וְאֶפְכוּ זִבְחָא וְעֶלְמַנְע
וּדְרָף בְּתֵרִיחוֹן וְאַחֵד יֵת תִּרְיִן ס'
מִלְכֵי מִדְרָן יֵת זִבְחָת עֶלְמַנְע וְכָל
מִשְׁרֵיתָא אֲזִיעַ וְתַב גִּדְעוֹן
בְּרִיזָא שֶׁן קֶרְבָּא עֵד לֹא מִיעַל
שְׁמַשָּׁא וְאַחֵר עֲלִימָא
בְּאֲנָשֵׁי כְּכֹת וּשְׂאִלֵיהּ וּכְתַב לִיהּ
יֵת רִבְרִיבִי כְכֹת וְיֵת סְכֵתָא שְׂבָעִין
וְשְׂבָעָא גֻבְרִין וְאַחֲאֵלֹת
אֲנִישֵׁי כֹכּוֹת וְאַכְרָא זִבְחָא
וְעֶלְמַנְע דְּחִסְדָּתוֹן יֵת לְמִימֵר הָא
כְּאִילֵי זִבְחָא וְעֶלְמַנְע פִּעֵן מִסִּירִין
כִּדְרָא אֲרִי יֵתוּן לְגִבְרָךְ רַמְשֵׁלֹן
לְחִמָּא וְדִבְרֵי יֵת סְבִי קֶרְתָּא
וְיֵת פּוֹבִי מִדְרָא וְיֵת בְּרִקְנָא וְ
וְגִרְעֵלִיחוֹן יֵת אֲנָשֵׁי כְכֹת וְ
וְיֵת מִגְדַּל פְּנוּאֵל תִּרְעָ וְקִטְלֵי
אֲנִישֵׁי קֶרְתָּא וְאַמֵּר לְזִבְחָא
וְלְעֶלְמַנְע הִיכָא גִבְרָא רִקְטָלֹחֹן
בְּתַבּוּר וְאַמְרוּ בְּתַחַךְ בֶּן אֶפְרַיִם
חֵר מִנְהוֹן כְּחֻזָּא דְבְנֵי מִלְכָּא וְ
וְאַמֵּר אֲחִי בְנֵי אִמָּא אֵינֹן קִיִּים
הֵוָּה יֵי אֵילֹי קִיִּימָתוֹן יֵתוֹן לֹא
קִטְלִית יֵתְכֹן וְאַמֵּר לְיֵתֵר
כּוֹבְרֵיהּ קוּם קִטּוֹל יֵתוֹן וְלֹא
שָׁרְף עֲלִימָא חֲרָבִיהּ אֲרִי דְחֵל
אֲרִי עַד עַכְשָׁן יֵינִיק וְאַמֵּר זִבְחָא
וְעֶלְמַנְע קוּם אֲתֵי וְשִׁלַּט בְּנָא אֲרִי
כְּגִבְרָא בֶן גִּבּוֹרִיתֶיהּ וְקָם גִּדְעוֹן
וְקִטְלֵי יֵת זִבְחָא וְיֵת עֶלְמַנְע וְסָבִי
יֵת עֵינִקְנָא רִיכְצֹא רִיגְמִלִיחוֹן וְ
וְאַמְרוּ אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל לְגִדְעוֹן מִלּוֹךְ
עֲלֵנָה אֶפְאֵת אֶפְרַיִם בְּרָךְ אֶפְרַיִם
כֶּרֶךְ אֲרִי פִרְקָתָנָה מִן יֵר מִרְיָאן
וְאַמֵּר לְהוֹן גִּדְעוֹן לֹא אֲמִלּוֹךְ אֲנָא
עֲלִיכֹן וְלֹא יִסְלּוֹךְ בְּרִי עֲלִיכֹן וְ
יִסְלּוֹךְ עֲלִיכֹן וְאַמֵּר לְהוֹן
גִּדְעוֹן שְׂאִיל אֲנָא מִכְּבֹזן שְׂאִילֵיהּ
וְחִבּוֹ לִי גִבְרָא קִדְשִׁיהּ מִן בֵּיתָא אֲרִי
קִדְשִׁי דְרִחְבָּא לְהוֹן אֲרִי עֶרְבָא
אֵינֹן וְאַמְרוּ מִיִּתֵּן נִתֵּן
וּפִרְשׁוּ יֵת כְּסוּתָא וְרָמּוּ לְתַמֵּן
גִּבְרָא קִדְשִׁיהּ מִן כְּזוּתָא וְהָתִיב
מִתְקַל קִדְשִׁי דְרִחְבָּא דְשְׂאֵל אֶלְף
וְשְׂבָעָא מֵאֵה דְהִבָּא בְרִי מִן ס'

ודרך הסוכני באהלים • בא הסמיכות על אות השמות כמו לנבוא מלכס ומי
 כמו סתי באורח מסירת עבדי רשון בסוכן במדברא • מלמעלה החרס •
 כמו סתי עד לא מיעל עממא קורס בא השמש וחרס נקרא השמש כמו האומר
 לחרס ולא יחרס כערס יבא החרסה והיה מלמעלה מן כעלות גדיש בשעו כלומר
 טרס הפסק אור השמש או פ
 פירוסו מהיה השמש עדין ל
 למעלה נראה ברקיע סלא בכנס
 עדין תחת הארץ ויש לפרס כי
 כל הלילה נרדף גרעון אחרי גרעון
 וכמוכע ובבקר כעלות השחר
 עכמן המלחמה חיה מלמעלה
 החרס • ויכתב אליו • כרי
 סלא יסכסס עד כואו העיר •
 וידע בהם • כתרנומו ויתבר
 עליהון מן וידוע חולי סהוא לפון
 סבירה ויתכן לפרסו כמסמס
 סהוריע להס פסעס עס הקול •
 ויהרג את אנשי העיר • מה סלא
 אחר בתלה כי אס לנחץ את
 המגדל לפי סהיו בוטחיס בו •
 ועסוהו עזות ועסיה הרג את אנשי
 העיר אולי היו נלחמים עמו כ
 כסבא לנחץ את המגדל •

אִיכָה הָאֲנָכִים. מִה תִּתְּנָם
וּתְכַוִּתֵּם: כְּמוֹךְ כְּמוֹהֶם אֲחֵר.
כְּמוֹךְ כְּמוֹהֶם בְּלֵם אֲחֵר וּבֹרֵה
אֲחֵת: וְהַיּוֹכֵתוֹחַר בְּנֵי הַמֶּלֶךְ
כְּמוֹ שְׂאֵתָה כֵּן הֵם וְיוֹתֵן
מִי אֲחֵר מֵהֶם הִיא כְּתוֹאֵר בְּנֵי
הַמֶּלֶךְ כּוֹתֵךְ כֵּן אֲזַנֹּן חֵר מִנְהֵן
כַּחֲזוֹר רַבִּי מֶלֶךְ בְּאֹרֶחַ פִּדְיוֹם
לְפִי שְׂמֵלֵת אֲחֵר נִפְדַּרְתָּ בְּטַעַם
וְאִמַּר בְּנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי רַבּוֹב בְּנֵי הַ
הַמֶּלֶךְ יָפִים כְּתוֹאֵר מִשְׁאֵר בְּנֵי
אֲדָם לְפִי שֶׁהֵם מִגְדֹּלִי בְּעַמּוּבָה:
כִּי כִּאֲשֶׁר בְּגִבּוֹרֵתוֹ: כְּלוֹמַר לֹא
בְּמוֹתָיִי נִכְדָּר שֶׁנִּשְׁטַעַד בְּבִעְיָתוֹ
כִּי אֵין לְגִבּוֹרֵה וְכִחַ עֵרֶן שִׂיכָה
בְּנֹו בְּפֶעַם אֲחֵת מֵהֵן הָיְתָה שֶׁ
שָׂאֵת גְּבוּרָה כִּי כְמוֹ שֶׁהָאִים גְּבוּרָה
כֵּן גְּבוּרֵתוֹ תִּכְסֶּה בְּנֹו אֲחֵת וְנִמּוֹת
עַל יָדָךְ מֵהֵרָה: וַיִּקַּח לְהֹוֹרֵעִי
לְקַחֵם לְעַמּוּבָה כִּי בִיעֵתוֹ הִיָּה לִּ
לְשֹׁאֵל כָּל הַשְּׁהֵרָבִים וְהַנְּזִים
מִבְּנֵי הַחֵיל כְּמוֹ שֶׁאִמַּר אֲשֶׁלֶּה
מִכֶּם שְׂאֵלָה: הַשְּׁהֵרָבִים
חֵלִי בְּרִמּוֹתֵיכֶם תִּרְגֹּם יִרְחַ
שִׁיחָא: כִּי יִשְׁמַעְאֵלִים הֵם.
מִרְנִים הֵם יִשְׁמַעְאֵלִים כִּי בְּנֵי
קִטּוּרָה הֵם וְקִטּוּרָה הִיא הַגֵּר
וְכֵן בְּזִכְרֵת יוֹסֵף וַיִּמְכְּרוּ אֶת
יוֹסֵף לְיִשְׁמַעְאֵלִים וְאַחַר כֵּן אִמַּר
וְהַמִּרְכִּים מִכְרוּ אוֹתוֹן אֶל מִצְרַיִם
וַיֵּת אֶרֶץ עֲרַבְיָה קִטְלוֹ נִרְחָה מִ
מִתְרַגְּמוֹ כִּי אֵינֶן אֵל עַל הַמִּרְכִּים
כִּי יִשְׁמַעְאֵלִים הֵם אֲבָל הַעֲרַבִּים
הַשְּׂכֻנִים כִּאֲהֵלִים שֶׁבָּרוּ בְּדַרְפֵּם
אֲחֵרֵי מִדְּרָן וְהַרְגֹּם וּמֵהֶם הֵן
נִזְמִי הַזֶּהבִי וְהַכֶּטֶפוֹת

מִכְרַת
גַּם בְּסוּדָר וְיִשְׁבִּי: גַּם אַתָּה נָם
חֹרֶבֶן לְפָסוֹק אֵת בְּהוֹן נָם גַּם
גַּם וְסִימָן נָם חֲבֵן בְּסוּפָא.
רִצּוּ גַם אַתְּ הַשְׁנִי יִשְׁלַח הַנֶּעֱד
אֲתִי. לֹא אִישׁ דְּכִרִיָּם אֲנִי.
גַּם צֶאנְגָם נָם בְּקֶרֶבֶם. גַּם
אֲהַבָּם נָם שְׁנֵאתָם יִיאֲמְרוּ אִישׁ
יִשְׂרָאֵל אֵל גִּרְעוֹן יִישָׁאֵל שְׂאוּל
כִּי. בִּי גַם אַחַד וּבֵית אֲבִיךָ. בִּי
גַם נְבִיא גַם כֶּהֱן. גַּם תַּסְמֹל נָם
שְׁלֹשִׁים:

לה ח 35

והנחיותיו תני כלילא וית מן כסף
 ונחלתו פלי כנפיות מס כל זהב
 מכוסאין בהם כסף מהו הכריז
 לאפור. עשה אותו כמין חנוני
 לו מלבוש זהב והצבי אותו בעירו
 סיהי לזכרון התפלה הגדול והו
 עשה אותו לטובה ואחרי מותו
 זנו בייסר אחריו ועשו אתו גוה
 ובדברי רזל במסתחה לאפור
 עצמו כמה ראת אחר ויעש אותו
 גרשן לאפור. ויסב בביתו.
 סלא היו לו מלחמות כמו שאמר
 רמקוטס הארץ ארבעים מנה.
 שם בית ירובעל גרשן. ריהיה
 באחר אלא ממנה הלסון כן
 במקומות לרוב ההורעה וכן בית
 לחם חפרתה. רקים ופוחזים.
 קלים מתנעצים על טרפם סלא
 היה להם במה יחיומן פחזכמי
 וית סריקין ובקרין סריקין רל
 ריקין כמו בוקי סריקין בדברי
 רזל ובקרין כמו פקרי בפא כמו
 הבקר לפיכך הבקר בבית כמו
 בפא ופירושו אכסים מופקדין
 ומסולחין או היה בקרין כ
 כממש בבית ורל רועי בקר כי
 הם הנכחי סבאכמי כמו שמכאז
 בדברי רזל אפילו רועי בקר
 ובכסא אחר מלחמת סריקין
 ובקריס ופי נכזים כמו רבר וי
 בזה תרגמו בברי. ויותר יתס.
 נותר מה שמעיס ועל חסר אחר
 הרב וף על פי שאמר סבא אים
 מנהג הלסון הוא במקומות סלא
 יפחות חסות הכולל בעבור אף
 כמו כל הנפס הבאה לשקב מ
 מזרימה שמעיס ארבעים יכנו
 עם

כתרניא וכלילא ולבושי ארגונא
 די על מלכי סריון ובר מן עינקיא
 די בצווי גמליהון ועבדיה
 גרעון לאפוריא ואקים יתיה ב
 בקרמיה בעפרה וטעו כל ישראל
 בתרזהו לחפן ויהוה לגרעון ו
 ולביתיה לתקלא ואיתברו
 כרניא קדם בני ישראל ולא
 אוסיפו לארמא רישיהון ושחבת
 ארעא דישראל ארבעין שנין ב
 ביומי גרעון ואזל ירובעל בר
 יואש ויתביב בבייתיה ולגרעון
 הו שבעין בני נפקי ירביה ארי
 גשין סגיאין תואת ליה ורחימיה
 די בשכס ילית ליה אף תיה בר
 ושוי ית שמיא אבימלך ומית
 גרעון בר יואש בסיו טבא ו
 ואתקבר בקיברא דיואש אבותי
 בעפרה דאבותי רעור
 ותוה פד מית גרעון ותבו בני
 ישראל וטעו בתר בעליא ושוואו
 להון בעיל קיים לטענתא ולא
 אידברו בני ישראל ית פולחנא
 ריי אל תתון רי שויב יתהון מיד
 כל בעלי דביתיהון מכתור סחור
 ולא עבדו טיבו עם בית ירבעל
 גרעון בכל טבתא די עבר עם
 ישראל ואזל אבימלך
 בר ירובעל לשבם לוח אחי אמיא
 ומליל עסחון ועם כל זרעית בית
 אבותא דאמיא למימר מליל
 בען קדם כל יחבי שכס מר טב
 לבון דמלבון עליכון שבעין ג
 גברא כל בני ירובעל או דמלך
 עליכון גברא חד ותדפרון ארי
 קריבון ובשדבון אנא ומליל
 אחי אמיא עלוהי קדם כל יחבי
 שכס ית כל פתנקיא האילין ו
 ואיתפני לבחון בתר אבימלך ארי
 אמרו איתונא הוא ויתבו ליה
 שבעין כסף מבית בעיל קיים ו
 ואגר בחון אבימלך גברין סריקין
 ובסרין ואזלו בתרזהו ועאל
 לבית אבותי עפרה וקטל ית
 אחוהי בני ירובעל שבעין גברא
 על אבנא חדא ואשתאר יותם
 בר ירובעל ועירא ארי אישמר
 ואחכנישו כל יחבי
 שכס וכל בית מלוא ואזלו ו
 ואמליכו ית אבימלך למיתוי מלכא

בשיבה טובה ד' דסמכי בקריא וס' ואתה תבוא אל אבותיך בשלום. ויגוע ויבית אברהם בשיבה טובה. וימת
 גרעון. ריד וד' שבעה בקריא וס' ושלחהו בעמק חכרון מבא. ויאסף יהושע. וילך אבימלך בן
 ירבעל. וישלח כל אבנים אל אבימלך. ונהגו בשילה. וילך רחבעם שבבה וד' ונכסר גסכרד וישוב
 וכל בית יבוס וכל בית יוסף. וכל בית מלוא. ויררו אחיו וכל בית רששון. וילך דוד בשם. ויאבר
 השחרני והנטיפות וכגרי הארגמן
 שעל מלכי מדין ולכל מן הענקות
 אשר בצווי גמליהם: ויעש אתו
 גרעון לאפור ויעג אחרו בעירו
 בעפרה וטעו כל ישראל אחריו שם
 והי לגרעון ולביתו למוקש:
 ויכנע מדין לפני בני ישראל ולא
 יספול שאת ראשם ותשקט הארץ
 ארבעים שנה בימי גרעון:
 וילך ירבעל בן יואש וישב
 בביתו: ולגרעון היו שבעים בנים
 יצאי ירבו בי נשים רבות היו לו:
 ופילגשו אשר בשכס ילדה לו גם
 היא בן וישם את שמו אבימלך:
 וימת גרעון בן יואש בשיבה טובה
 ויקבר בקבר יואש אביו בעפרה
 אבי העזרי:
 כאשר מת גרעון וישבו בני ישראל
 ויזנו אחרי הבעלים וישימו להם
 בעל ברית לאלהים: ולא זכרו בני
 ישראל את יהוה אלהיהם המציל
 אותם מיד כל איביהם מסביב:
 ולא עשו חסד עם בית ירבעל
 גרעון ככל הטובה אשר עשה עם
 ישראל:
 אבימלך בן ירבעל שכמה אל
 אחי אמו וירבר אליהם ואל
 כל משפחת בית אבי אמו
 לאמר: דברו נא באזני כל בעלי
 שכס מה טוב לכם המשל בכם
 שבעים איש כל בני ירבעל אם
 משל בכם איש אחר וזכרתם כי
 עצמכם ובשרכם אני: וירברו אחי
 אמו עליו באזני כל בעלי שכס
 את כל הדברים האלה ויטלבו
 אחרי אבימלך כי אמרו אחינו הוא:
 ויתנו לו שבעים כסף מבית בעל
 ברית וישבר בהם אבימלך אנשים
 ריקים ופתוים וילבו אחריו: ויבא
 בית אביו עפרתה ויהרג את אחיו
 בני ירבעל שבעים איש על אבן
 אחת ויותר יותם בן ירבעל הקטן
 כי נחבא:
 כל בעלי שכס וכל בית מלוא
 וילכו ומליכו את אבימלך למלך

המלך אל אחמלך. ודור כל בית ישראל דמשחקים. וחברו דמעלים. בענא בן אחלדור. כי כל רגום
 ערלים. בן אדמאחיד. ובשיא המשא והו. ואחבן ארס קחלך עץ אחי

הספרות והנחיות.
 עונקיה וכלילא: ויעש
 אותו לאפור. להיות
 לזכרון על תפלה ג
 גדולה לראו כמה היה
 חילס כבד עבדיו ח
 חסוביהם היה כל ה
 הזהב הזה: ויזנו כל
 ישראל אחריו. לאחר
 מיתת גרעון ובעל ברית
 יכך שמו: ולא עשו חסד
 וגו'. מהרבו את בני
 כמו שכתוב בענין:
 ופוחזים. בהולס
 במעשיהם לעשו בלא
 תבונה: עם

רלבג

הנחיות. הן כל
 זהב היו נוסאין בו ה
 הכסף והוא הכריז
 הענקות. הן כמו
 ענקים והן תכמטין
 יוסמו בצואר. והנה
 עשה גרעון מהזהב
 הזה אפור והוא ב
 ברמיון החגורה ו
 ודמה מעשה זה ל
 להזכיר הכס הזה והנה
 טעו אחריו כל ישראל
 לעשות ממנו וידמה
 סלא היה זה הטעון
 בימיו ודבר זה היה
 לגרעון ולביתו למקס
 והנה מקטטה הארץ מ
 סנה בימי גרעון ולזה
 יסבב ביתו כלא היה
 לו מלחמות ואחריו ב
 בימי גרעון להורות
 הוא הוראה סלא כ
 ככללו בזה המקסר
 סנות המעבד ואפסר
 סכאמר מכבר ככללו
 בזה המקסר סנות ה
 המעבד ואולם אחר
 בימי גרעון להורות ס
 סתקף סמת סר ה
 ההשקט. והנה אחר
 מות סבו בני ישראל
 לזנות אחר הבעלים
 וסמו להם לזהים בעל
 אחר סממו היה בעל
 ברית. וספר סבבר
 עזרו אכסי מכס את
 אבימלך על הרעית א
 אחיו כרי סמלון כי
 אחיהם הוא והרגום
 כלס זולת יותם מכסא
 בימיה ולולי זה היו
 הורגין אותו עם

ותסר
 כל ליש כתי
 טין בחא
 וסכרס
 עליהם

לחלך
 לסוכל חסי
 ואסור וחכרי
 וישאל רכר

עם אלק מצבי. קמור לאלון כמו המה עם בית לחם והדומין לו ואילון מוצב כתרונמו מיסר קמחא היתה אכן אז זולתה מצב עם ויוחס המישור אליו: הלך הלכו העצים
יתלטון תמיהה המיחל אזלו אליכא ובן תרגם החלדתי האספק בלומר האניח רסי מתקמי: ויהלבוני לנגע על העצים: ומשל העצים הם אבני סכם והאטר אבמלך כלומר
חסדו להם אבנים להמליך עליהם כי המליכו הפחות סבה והוא אבמלך. תוספת והאטר אבמלך וכן יבאנו עד ג'ין האטר ולפי סבו קוצים גודרים בו הדברים
הזריכים להסמר מההיזק ולפי שהמלך נבחר לסמור העם מכזק ומכל רבד רע אליו המלך סבחרו הם והו' אבמלך אינו ראוי לאותו התבלי' פראוי טעםם עבדו מלך על
העם לשמורם מהיזק בי ארדה

וּשְׁמַע גְּרִפְזוֹסִים וְשָׁמַע אֱלִיבֵם אֱלֹהִים. יִקְשִׁיבוּשְׁמַע לְאַחֲדֵי. מִי עֲמַד בְּסֹד יי: וַיֹּאמֶר לָהֶם כָּבֹד וְשִׁמְיָם מִצִּיּוֹן בְּמִסְדֵּר בְּחָאֵי. וְאֲנֹשִׁימִי בְּקִרְיָאָהוּסִים וְאֲנָשִׁים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲכָשִׁים וְכֹהֲנִים. וְחִדְלָהִי אֶת דְּשִׁנִּי. וְחִדְלָתִי אֶת תִּירוֹשִׁי. כִּי נִדְעָ רֹדֶר. וּבְחִדְרוֹהוּא וְאֲנָשִׁים. אֶל נָתַן בֶּן עֲכָבוֹד. וְאֲנָשִׁים צְדִיקִים

רשי

עם חילוק מוצב. מישר
קמתא מישור סהיובו
מזבבות: הליך הלב
העצום ימשל היה לית
שתמאל בן קנו הבא
משבט יהודה סתקרא
זינן סתאמר זית רענן
ישה פרו יתארונו:
רמני. לשון סומן:
לתאחא. דבורה את
מתק רבס דברורים:
לבבן. גרמ' סה' זמרע
יוסף ס' ס' ב' בן שרת
בגופ דרביב גו:
הנשמח אלהי' ס' ס' ס'
אזורים הלוים ס' ס'
הקרבן אלא על ה
הסכים: ס' ס' האסר.
איב' לנעיר ב' ל' ז' ס'
באמת. ס' ס' ס' ס'
למלכות: ויסר

דילבג

עם אילון מוצב • רל
אצל מישור סהצבי
סם היה אבן או דבר
אחר: החדלתי את
רשמי אשר ביכברו
אלהים ואנשים.
אמר זה כי מהסמן
היוצא ממנו היו מ
מרליקין במקרם את
המכורה: ואמר על
היו המסמח אלהים
ואנשים בעבור כבוד
היו סהיה במקרם.
והנה האמר הוא מין
ממיני הקוצים תרסם
ודרדר ואטרין והנה
אמר זה יותם להורות
על פחיתותם של א
אבימלך שלא היה כ
כסון סגיגתמנו ת
תועלתכמו שלא יגיע
מהאמר סום פרי:
ועתה אם באמת ו
נבתיים עשיתם.
הנה ביאר יותם שלא
עמו זה באמת ונתימי
ולזה לא ימסך מזה
המאמר להם סגיגתו
באבימלך ויסמח הוא
בהם אך סגיגתו זה
את זה וכן היה להם
בסוף כי ים אלהים
ספטים בארץ.
והנה

עם אֶלֶן מֶצֶב אֲשֶׁר בְּשָׂכֶם : וַיִּגִּדּוּ
לְיוֹתָם וּלְדָוִד וַיַּעֲמֹד בְּרֹאשׁ הַר גִּרְזִים
וַיִּשְׁאֲקוּלוּ וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר לָהֶם
שִׁמְעוּ אֱלֹהֵי בְעָלֵי שָׂכֶם וְשִׁמְעוּ אֵלֵיכֶם אֱלֹהִים : הַלֹּךְ הִלְכוּ הָעַצִּים
לְמַשַּׁח עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ וַיֹּאמְרוּ לוֹיֹרֶת
מְלוֹכָה עָלֵינוּ : וַיֹּאמֶד לָהֶם הָיִיתָ
הַחֲדָלְתִּי אֶת דֹּשְׁנִי אֲשֶׁר בִּי יִבְדְּדוּ
אֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים וְהִלַּכְתִּי לְנוֹעַ עַל-
הָעַצִּים : וַיֹּאמְרוּ הָעַצִּים לְתֹאנֶה
לְכִי אֶת מֶלֶךְ עָלֵינוּ : וַתֹּאמֶר לָהֶם
הַתֹּאנֶה הַחֲדָלְתִּי אֶת מַתְקִי וְאֶת-
תְּנוּבָתִי הַטּוֹבָה וְהִלַּכְתִּי לְנוֹעַ עַל-
הָעַצִּים : וַיֹּאמְרוּ הָעַצִּים לְגִפֶּן לְכִי-
אֶת מֶלֶךְ עָלֵינוּ : וַתֹּאמֶר לָהֶם
הַגִּפֶּן הַחֲדָלְתִּי אֶת תִּירוּשֵׁי הַמֶּשֶׁמַּח
אֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים וְהִלַּכְתִּי לְנוֹעַ עַל-
הָעַצִּים : וַיֹּאמְרוּ כָל הָעַצִּים אֶל-
הָאֵטֶר לֵךְ אִתָּה מֶלֶךְ עָלֵינוּ : וַיֹּאמֶר
הָאֵטֶר אֶל הָעַצִּים אַם בְּאֵמֶת אַתֶּם
מַשְׁחִים אֹתִי לְמֶלֶךְ עֲלֵיכֶם בְּאוֹ הַסּוּ
בְּעָלֵי וְאִם אֵין תֵּצֵא אֲשֶׁר מִן הָאֵטֶר
וְתֹאכַל אֶת אֹדֶי הַלִּבָּנוֹן : וַעֲתָה
אַם בְּאֵמֶת וּבְתִמָּים עֲשִׂיתֶם
וְתִמְלִיכוּ אֶת אֲבִימֶלֶךְ וְאִם טוֹבָה
עֲשִׂיתֶם עִם יָרֵבֶעַל וְעִם בִּיתוֹ וְאִם-
בְּגִמּוֹל יִהְיוּ עֲשִׂיתֶם לוֹ : אֲשֶׁר-
נִלְחַם אֲבִי עֲלֵיכֶם וַיִּשְׁלַךְ אֶת גִּפְשׁוֹ
מִפְּנֵי וַיַּעַל אֶתְכֶם מִיַּד מִדִּין : וְאַתֶּם
קִמַּתֶּם עַל בֵּית אֲבִי הַיּוֹם וְתַחֲרֹגוּ
אֶת בְּנֵי שִׁבְעִים אִישׁ עַל אֶבֶן אַחַת
וְתִמְלִיכוּ אֶת אֲבִימֶלֶךְ בֶּן אִמְתּוֹ עַל-
בְּעָלֵי שָׂכֶם בִּי אֲחֵיכֶם הוּא : וְאִם-
בְּאֵמֶת וּבְתִמָּים עֲשִׂיתֶם עִם יָרֵבֶעַל
וְעִם בִּיתוֹ הַיּוֹם הַזֶּה שְׂמֹחוּ
בְּאֲבִימֶלֶךְ וַיִּשְׂמַח גַּם הוּא בָכֶם :
וְאִם אֵין תֵּצֵא אֲשֶׁר מֵאֲבִימֶלֶךְ וְתֹאכַל
אֶת בְּעָלֵי שָׂכֶם וְאֶת בֵּית מְלוֹא
וְתֵצֵא אֲשֶׁר מִבְּעָלֵי שָׂכֶם וּמִבֵּית מְלוֹא
וְתֹאכַל אֶת אֲבִימֶלֶךְ : וַיָּגֶם יוֹתָם
וַיִּבְרְחוּ לֵךְ בְּאֶרֶץ וַיִּשְׁבֹּשׁ מִפְּנֵי
אֲבִימֶלֶךְ אַחֲיוֹ :

מלך • ועתה הטוב טוב אתה מכלִּקֵּן צַדִּיק • אשר נִלְחַם אֲבִי עֲלֵי •
דְּבִירֵי הָאָדָם • וְהָיָה בְּלִמְעַבְדֵּי מִטָּה מִסִּרְהָ • וְכִפָּה מִרוֹעֵצָיו •
טַעֲמוֹ לִרְעוֹסֵי נִמְסַר בְּסֹדֵר חֲגָשׁ •

עם מִשְׁכַּח קָמְתָא דִּי כְּשָׁכְסָא ו
וּתְוִיאוּ לִיּוֹתָם וְאֹזְלוּ וְקָם בְּרִישׁ
טוֹרָא דְּגִדְרִין וְאָרִיס קָלִיָּה וְקָרָא
וְאָמַר לַהּוֹן קָבִילוּ מִנִּי יְחִיָּי שׁ
שְׁבָם וּיְקַבֵּל עֲלוֹתְכֹן וְיִי הַמִּיּוֹל
אֹזְלוּ אֵילֵנִיָּה לְמַנְאָה עַל־הוֹן
מִלְפָּא וְאָמְדוּ לִיּוֹתָא מְלוֹךְ עֲלֵנָּה
וְאָמַר לַהּוֹן וְיִתָּא הָאֲשָׁבּוּק יִתָּא
מִשְׁתִּי דְּמִינִיָּה מִקִּרְן קָנָם וְיִי ו
זִבְיָה מִתְּפָנְקִין בְּנֵי אִינְשָׁא וְאִיתֵךְ
לְמַעֲבַד מַלְכוּ עַל אֵילֵנִיָּה ו
וְאָמְדוּ אֵילֵנִיָּה לְתִינְתָּא אִיתָא אֵת
מְלוֹכֵי עֲלֵנָּה וְאָמַרְתָּ לַהּוֹן
תִּינְתָּא הָאֲשָׁבּוּק יִתָּא חוֹלִי וְיִתָּא
דְּכִלְתִּי שְׁפִידָתָא וְאִיתֵךְ לְמַעֲבַד
מְלוֹכֵי עַל אֵילֵנִיָּה וְאָמְדוּ אֵילֵנִיָּה
לְגוֹפְנָא אִיתָא אֵת מְלוֹכֵי עֲלֵנָּה ו
וְאָמַרְתָּ לַהּוֹן גּוֹפְנָא הָאֲשָׁבּוּק
יִתָּא חֲמִידִי דְּמִינִיָּה מִנְּכֹבִין קָנָם וְיִי
זִבְיָה וְתוֹן דְּכִיָּא וְאִיתֵךְ לְמַעֲבַד
מְלוֹכֵי עַל אֵילֵנִיָּה וְאָמְדוּ בָּל
אֵילֵנִיָּה לְאָמְדָא אִיתָא אֵת מְלוֹךְ
עֲלֵנָּה וְאָמַר אָמְדָא לְאֵילֵנִיָּה
אִם בְּקִשׁוּטָאֲתָךְ מִשְׁתִּין וְתִי לְכָהּוּ
מֶלֶךְ עֲלִיכֹן עוֹלוּ שְׂדוֹ בְּמִלְּוִיָּאָם
לְאַתְּפּוֹק אֲשָׁתָאֲמָן אֲכִדָּאוּתִיכֹל
יִת אֲרִי לִכְנָן וּבִעֲזָן אִם בְּקוּשְׁטָא
וּבִשְׁלָמוּתָא עֲבָדְתוּן וְאִמְלִיבְתוּן יִת
אֲבִימֶלֶךְ וְאִם מִכְתָּא עֲבָדְתוּן עִם
יְרֻבְעֵל וְעִם בִּיתְיָה וְאִם כְּגוֹמֵלֵא
דִּידוּהִי עֲכָדְתוּן לִיָּה וְאִתְּ
אֲבָא עֲלִיבֹן וְכִסְדִּי וְנַפְשִׁיָּה כְּעַל
זָב לְאַתְּקִסְלָא וְשׁוּיָב יִתְכֹן מִדִּי
מִדְּנָא וְאִתּוֹן קָמְתוֹן עַל בֵּית
אֲבָא יוֹמָא דִּין וְקִטְלָתוֹן יִת בְּנֵהִי
שְׁבָעִין זָבְדָא עַל אֲבִיָּה חֲדָא ו
וְאִמְלִיבְתוֹן יִת אֲבִימֶלֶךְ בֵּר א
אֲכִתִּיהָ עַל יְחִיָּי שְׁבָם אֲרִיָּא חוֹכֹן
הוּא וְאִם בְּקוּשְׁכֵּא וּבִשְׁלָמוּתָא
עֲבָדְתוֹן עִם יְרֻבְעֵל וְעִם בִּיתְיָה
וְיִמְאֲרִין חֲדוֹ בְּאֲבִימֶלֶךְ וְתִרִי אָף
הוּא כְּכֹן וְאִם לְאַתְּיִפּוֹק אֲשָׁתָא
מִאֲבִימֶלֶךְ וְתִטּוֹל יִת יְחִיָּי שְׁבָם
וְיִת בֵּית מְלֹא וְתִיפּוֹק אֲשָׁתָא
מִיְחִיָּי שְׁבָם וּמִכִּית מְלֹא וְתִיכֹל
יִת אֲבִימֶלֶךְ וְאִפְּךָ יוֹתָם וְעִרְךָ
וְאֹזְלוּ לְבֵאֵר וְיִתִּיכִי תַפְזִן מִן קָנָם א
אֲבִימֶלֶךְ אַחוּהִי ו

הוא מוֹחֵץ לִפְנֵי הַפֶּה הַכּוֹס בְּמוֹ
הַקּוֹץ הַמְרִיעַ לָמִי מִיֶּחֱזוֹ בּוֹ אִו
יַפְעַל בּוֹכֵן עֲשֵׂה אֲבִימֶלֶךְ בְּעַם
סָכָם סָהָרָה בָּהֶם וּבֶאֱחָזִיז וְכִמּוֹ
סֶהֱקוֹץ הוּא רֶבֶר שֶׁאִין בּוֹ תוֹעֵלֶת
רִיק הִיחֵץ כֵּן יִקְרָה לֵאכֵמִי שָׁבָם
מֵאֲבִימֶלֶךְ סֶהֱמַלְכִּינֻעֵלִיהֶ שִׁדְעָה
לָהֶם וְלֹא יוֹעִיל עֵבֶר׃ מֶלֶךְ עֵלְיָנִי
• מֶלֶךְ בְּתִי וְאַחַד הוּא׃ הַחֲדָר לָמִי
• מִבְּתֵין הַפַּעֲשִׁיל וְהוּא מְפֹאָר אִו
מִבְּתֵין הַפַּעֲשִׁיל כִּמּוֹ הַחֲדָר לָמִי בְּקֶמֶץ
הֵאָא וְלֹא הַחֲדָר לָמִי מִדְּמִנִי וְיִת
הָאֲסִבּוֹק יִתְמַשְׁחִי׃ אֱלֹהִים
וְאֲנָשִׁים׃ בְּגֵר שֶׁמֶר לִיקָן בְּשִׁמָּן
זִית לִפְנֵי אֱלֹהִים וּלְפָנֵי אֲנָשִׁים אִו
בְּמֵאֵל מִקְרִיבֵן הַשִּׁמָּן בְּמַסְחֹת
לֵאֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים בָּבִי יֵאָבֵלוּ אוֹתוֹ
וְיִת דְּמִינִיה מִיקְרָן קֶדֶם יי׃ ו
וְכִיה מִתְפַּהֵקֵן בְּבִי אֲנִישָׁא׃
לְנֻעַעַל הַעֲצִים׃ תִּי לְמַעֲבָד
מִלְכּוֹ׃ אֶתְמַתְקִי׃ הַמֶּם נִקְרָא
בְּקֶמֶץ חֲטָף׃ הַמַּסְמַח אֱלֹהִים
וְאֲנָשִׁים׃ מִכָּאֵץ שֶׁמְבוֹרֵץ שֶׁאִין
אוֹמְרִים סִירָה אֵלָא עַל הַיִּין מֶלֶךְ
הַמַּסְמַח אֱלֹהִים וְיִת דְּמִינִיה מִ
מִכְסִּין קֶדֶם יי׃ וְכִיה חֲדָר׃ ר
רֶבֶר בִּי הַרְחִיק יוֹכֵת עֵה הַסְמַח
מִהַבּוֹר׃ יִתְעַלָּה בְּמוֹ סֶהֱרַחִיק בִּל
סֶאֶר הַתֹּאֲרִים מִמּוֹ כִי אִין לִפְנֵי
לֵא סְמַחָה וְלֹא עֲבָדוֹן וְמֵה מִכָּאֵץ
בּוֹ מֵהֶם עַל דֶּרֶךְ מַסֵּל כִּירֶבֶרָה
תוֹרָה כְּלִמּוֹן בְּנֵי אָדָם וּבֵן תִּרְגֵּם
אֲבִקְלוֹם וְיִתְעַבֵּב אֵל לְבֹו וְאוֹמֵר בִּי
בְּמִימְרֵיה לְמִיחְבֵּר תוֹקִיפִיהָ כִי
כִרְעוּתִיה הַרְחִיק לְמִן הַעֲבָדָת
מִמּוֹ יי׃ וְמֵה מִכָּאֵץ כֵּן בְּמֵלֶת
וְיִחַד רֶף יי׃ וְהַדְמִים לֹו הוּא לְמִד
יִרְבֵּב אֵלָב מִבְּתִי מִדְּעוּמָה סֶתְרָ׃
אֲנָשִׁים רֶבֶר בִּי אֵלָכִי הַיִּין מִ
מַסְמַח הָאֲנָשִׁים הַגְּדוֹלִים ו
וְהַחֲבִימִים וְתִטְבִּידְעָתָם בּוֹ בְּמוֹ
סֶאֶמְרוֹ רֵץ לִי חֲמֵר וְרִיחִי פִקְחִין
אֵלָב הָאֲנָשִׁים הַפְּחוּזִים יִסְתַּכְרוּ
בּוֹ וְתִסְתַּבֵּב דְּעָתָם בּוֹ׃ וְמֵה
סֶהֱזִכִּיר נְעִים אֵה לְדִבֵּר לִקְצֵר
הַדְּבָר וְעוֹד כִּיהִזְכִּיר סֶלְמָה הִי
הַמַּסְבּוּחִים וְאַחַר בְּךָ הִזְכִּיר הִי
הַפְּחוּזִים הוּא מַסֵּל לֵאֲבִימֶלֶךְ
וְהֵאָא לִי כֶתֶב בְּגֵר סֶלְמָה סֶאֶמְרוֹ
יִסְרָאֵל לְגִרְשׁוֹן מִסּוֹל בְּגוֹם אֶתָּה
גַּם בְּנֵךְ גַּם בֶּן בְּנֵךְ׃ עַל בְּעֵלִי
סָכָם׃ עַל אֲרִנִי הַעֲצִיר וְגִרְוִלִיהָ כִי
הִם עֵיקָר אֲנִי הַעֲצִיר וְיִת יִתְבִי
סָכָם׃ מֶלֶךְ׃ סֶס לֵא תוֹאֵר וְכֵן
וְעַבְדּוֹ אוֹתוֹ בְּתִמָּים וּבִאֲמָתִי
וְיִמָּר

בסדרה ישפטו. עיר קטנה ואנשים כח
כעט ובא. ויבא חנני אח' מאחי.
ואקים לילה אני ואנשים ילדוע
ד' וס' וחדלתי אח דשני: דה: דלתי
אח חתקי. וחדלתי את תדושי.
בן אהבו ללדוע: נלחם יב פתחוק
בקריא וסמ' מ חשבנן עיר סיתוק
בעס קרמא. ויתר רבר' יואש. ויתר
עמק: בארהג טעמו באלף וחד

מעם טבור הארץ. כמו שהטבור בארם הוא מיצוה הגוף כן יקרא מיצוה הארץ והמקום הגבוה סבה טבור ותי מתקפה ארצה: אילן מענכים. מיצור מענכים: איה אפוא פיד. כלום איה דברך סהיית אומר: ויגרם זבול. ויהאך גרסוהו ואנשי העיר היו כללחמל עם אבימלך והיאך זבול סהיה פקדו מל אבימלך גירם געל מה' עוזר לאנשי סכס

וכללם בעבורם עם אבימלך ונראה כי היו מקצת אנשי העיר סומכי ידי זבול כי אבימלך היה אחיהם וכאשר ראו כי גברה יד אבימלך תזקו ידי הסומכים זבול ורפוי העם אשר כנגדו וגרסו געל מסבת בסכס: והראשית אשר עמו. לא היה לא ראש אחר עמו סהיית איהם למלכה ראשית וסמי הראשית פטטועל כל אחר בסד ואבימלך והראשית פטטועל אחר עמו פטטועל כח העיר עד סעמדו פתח סער העיר והראשית סהיה עם אבימלך היו סהם אנשים גדולים לפיכך אמר והראשית אשר עמו:

בעלי מעדל סכס. ארזי מעדל סכס לא היו בעיר כסלכר א אבימלך העיר וכאשר סעמד הלכו אל כריח בית אל להמלט כריח ההוא וכריח כמו מעדל כמו וכללם ונכריחם וסם המקום סהיה כזה הכריח בית אל כריח ונחת כי כריח בית אל סם המקום. ופירוש כריח סכסו איהם לכרות כריח סעמהם וכתי וחתו כריח בית אל ל למיגור קיים: סוכת עציס.

סוכה כמו עקף וכן במעכה אכל לא יקון את הסוכה על מכת ליתן דמים: סוכה. כמו סוכתו כמו וזכרם לכלות סאול סהוא כמו וזכרתם או הוא מסקל אחר סוף בסקל כור: פלת

מן תוקפה ארעה וסשריתא תרא איתא מאורח מישור מעוניניא : ואמר ליה זבול אן אינון פתגמך די את אמר מן אבימלך אדרי נפלחניה חלא רין עכמא דקצמא ביה פוק בען ואנת קרבא ביה: ונפק געל קרם יתבי שבם ואנת קרבא באבימלך: ורפוחי אבימלך ואפך מן קרסוהי ונפלח קטולין סגיאין עד מעלנא דתרעא ויתבי אבימלך בארסה ותרין זבול ית געל וית אחוהי מלמיתב בשבם: ויהוה ביומא דבתרוהי ונפק עמא לחקלא ו וחיוא לאבימלך: ורבר ית עכא ופלגינון לחלת משריין וכמן ב בחקלא וחתא וקא עמא נפיק מן קרתא קם עליהון ומתנון:

ואבימלך וכל משריין דעמיה איתנגידו וקמו במעלנא חתרע קרתא ותרתיין משריין איתנגידו על כל די בחקלא וקטלונן: ואבימלך אנית קרבא בקרתא כל יומא והוא ובבש ית קרתא וית עמא די בה קטל ותרעית קרתא ותרעה מידתא ושמעו כל יתבי מעדל שבם ואחו לצריח ביתאל למגור קיים: ואיתחואה לאבימלך ארי אחבנשו כל יתבי מעדל שבם: וסליק אבימלך לטורא דצלמון הוא וכל עסא די עמיה ונסב אבימלך ית בול ביה בידה וקסובת אעין ונטלה ושיו על סתפוחי ואכר לעכא די עמיה מיד חיותון עבדית אחו עבדו בנותיו וקצו אף כל עסא גבר סובל ואילו בחר אבימלך ושיוא על צריח ואדליקו עליהון ית צריח בגורא ואיתקטלו אף כל אינשו מעדל שבם באלף גבר ואיתא:

ואזל אבימלך לתבץ ושרא בתבץ ובבשה: ומגדל תקיף תורה בגו קרתא ואפיוכו לחמן כל גבדיה ונשיא וכל יתבי קרתא ואגפו באפיהון וסליקו על איגר מגדלא:

מעם טבור הארץ. מעם תוקפה ארעה מהר הגבוה סכסו: אלת מענכים. מיצור מענכים: ויבא העם הסרה. אנשי סכס: ויגדו המגידים לאבימלך סכסו בני העיר אל הסרה לעמות חפזיהם: פתח סער העיר. מלא יוכלו ליכנס: כריח. יצר סכסו אילנות וסכס סכס סכס וקורין אותו פלח'סיר בלעז בעל כריח אותו כריח היה מל בעל כריח מל עכר זרה מלסם וכלמון יצר היה מס ויספותין כריח ווטם בלעז סעומין בקרעיו סוכת עצי: עקף עציס: פלח

ואת אחיו חכריאה וסמי' ויחשכ יוסף את אכיו ואת אחיו. ויאמרו לא אחיו. וישכ אבימלך בארסה. ואקח את יאנוח בן ירמיהו בן חבצניה. ונבסר גם בסדר רגש: ואת העם יבסם נבסר בסדר שלח לך: קרבות גבליש' וסמי' ועל אבימלך רר עלמון:

מעם טבור הארץ וראש אחד בא

מדרך אלון מעונכים: ויאמר אליו זבול איה אפוא פיד אשר תאמר מי אבימלך כי נעברנו הלא זה העם אשר מאסמה בו עא נא עתה והלחם בו: ויצא געל לפני בעלי שבם וילחם באבימלך: וירפוחי אבימלך וינס מפניו ויפלו חללים רבים ער פתח העיר: וישב אבימלך בארסה ויגרש זבול את געל ואת אחיו משבת בשבם:

ויהי ממחרת ויצא העם השדה ויגדו לאבימלך: ויקח את העם ויחצם לשלשה ראשים ויארב בשדה ויראוהנה העם יצא מן העיר ויקם עליהם ויבם: ואבימלך והראשים אשר עמו פשטו ויעמדו פתח שער העיר ושני הראשים פשטו על כל אשר בשדה ויבם: ואבימלך כללחם בעיר כל היום והוא וילכד את העיר ואת העם אשר בה הרגו ואת העיר ויזרעה מלח וישמעו כל בעלי מגדל שבם ויבאו אל צריח בית אל כריח: ויגר לאבימלך כי התקצו כל בעלי מגדל שבם: ויעל אבימלך הר צלמון והוא וכל העם אשר אתו ויקח אבימלך את הקרדמות בירו ויברת שוכת עציס וישארה וישם על שבמו ויאמר אל העם אשר עמו מה ראיתם עשיתי מזהו עשו במוני: ויברתו גם כל העם איש שוכהו ולכו אחרי אבימלך וישימו על הצריח ויציתו עליהם את הצריח באש וימתו גם כל אנשי מגדל שבם כאלף איש ואשה:

וילך אבימלך אל חבקוניחן בתבץ ולכרה: ומגדל עז היה בתוך העיר וינסו שמה כל האנשים והנשים וכל בעלי העיר ויסגרו בעדם ויעלו על גג המגדל:

מולה כנחשילך ס בחול. כסבך עץ קרדמות: ומגדל עז ג' סמי' בליש כקריאה וסמי' ומגדל עז וזה בתוך העיר. בגדל עז שמי'. מגדל עז מפני אריב: ומגדל ז' בקריא' וסמי' נבסר ביהושע סמי' טו:

מולה כנחשילך ס בחול. כסבך עץ קרדמות: ומגדל עז ג' סמי' בליש כקריאה וסמי' ומגדל עז וזה בתוך העיר. בגדל עז שמי'. מגדל עז מפני אריב: ומגדל ז' בקריא' וסמי' נבסר ביהושע סמי' טו:

מולה כנחשילך ס בחול. כסבך עץ קרדמות: ומגדל עז ג' סמי' בליש כקריאה וסמי' ומגדל עז וזה בתוך העיר. בגדל עז שמי'. מגדל עז מפני אריב: ומגדל ז' בקריא' וסמי' נבסר ביהושע סמי' טו:

מולה כנחשילך ס בחול. כסבך עץ קרדמות: ומגדל עז ג' סמי' בליש כקריאה וסמי' ומגדל עז וזה בתוך העיר. בגדל עז שמי'. מגדל עז מפני אריב: ומגדל ז' בקריא' וסמי' נבסר ביהושע סמי' טו:

מולה כנחשילך ס בחול. כסבך עץ קרדמות: ומגדל עז ג' סמי' בליש כקריאה וסמי' ומגדל עז וזה בתוך העיר. בגדל עז שמי'. מגדל עז מפני אריב: ומגדל ז' בקריא' וסמי' נבסר ביהושע סמי' טו:

מולה כנחשילך ס בחול. כסבך עץ קרדמות: ומגדל עז ג' סמי' בליש כקריאה וסמי' ומגדל עז וזה בתוך העיר. בגדל עז שמי'. מגדל עז מפני אריב: ומגדל ז' בקריא' וסמי' נבסר ביהושע סמי' טו:

מולה כנחשילך ס בחול. כסבך עץ קרדמות: ומגדל עז ג' סמי' בליש כקריאה וסמי' ומגדל עז וזה בתוך העיר. בגדל עז שמי'. מגדל עז מפני אריב: ומגדל ז' בקריא' וסמי' נבסר ביהושע סמי' טו:

מולה כנחשילך ס בחול. כסבך עץ קרדמות: ומגדל עז ג' סמי' בליש כקריאה וסמי' ומגדל עז וזה בתוך העיר. בגדל עז שמי'. מגדל עז מפני אריב: ומגדל ז' בקריא' וסמי' נבסר ביהושע סמי' טו:

מולה כנחשילך ס בחול. כסבך עץ קרדמות: ומגדל עז ג' סמי' בליש כקריאה וסמי' ומגדל עז וזה בתוך העיר. בגדל עז שמי'. מגדל עז מפני אריב: ומגדל ז' בקריא' וסמי' נבסר ביהושע סמי' טו:

מולה כנחשילך ס בחול. כסבך עץ קרדמות: ומגדל עז ג' סמי' בליש כקריאה וסמי' ומגדל עז וזה בתוך העיר. בגדל עז שמי'. מגדל עז מפני אריב: ומגדל ז' בקריא' וסמי' נבסר ביהושע סמי' טו:

מולה כנחשילך ס בחול. כסבך עץ קרדמות: ומגדל עז ג' סמי' בליש כקריאה וסמי' ומגדל עז וזה בתוך העיר. בגדל עז שמי'. מגדל עז מפני אריב: ומגדל ז' בקריא' וסמי' נבסר ביהושע סמי' טו:

רלבג

ויגרם זבול את געל וגו'. יס לתמוה איך היה יכול על זה והנה אנשי סכס היו כללחמי עם אבימלך והנה ידמה מעשה זה כ בחכמה גם עם סוכאי אבימלך בסאמר להם כי הוא סכס כל הרעה הזאת לסכס ולזה ס הסכימו עמו לגרמו מן העיר או היה זה עם יד הממסכים עם אבימלך מעד סכס: ואבימלך והראשים אפ' עמו. ר' ל' הכבד' אחר עמו כי סמי ס הראשית פטטועל כל אחר כגדה ולזה לא כסאר כי אכר ראש אף לפטטועל ולעמוד פתח העיר: ויתן את העיר ויזרעה מלח:

עם זה כד' סלח תהא ראויס למרול כרמי' בעלי מעדל סכס. הם גרזלי העיר ולא היו עם בעת ההוא ולזה סכסו אל כריח בית אל כבדית ר' סיסמרוס מיד אבימלך וסם ס המקום החוא בית אל וכריח הוא מעדל חזק והוא אכל ביתאל ולזו לא מתו סם כי אס אנשי מעדל סכס כי הם לברס היו כבדית: סוכת עציס. הוא עקף וקרא כן מפני סהוא מסבך כי ה הענפים הם מסככים ססב האילן סול כמו סוכתו וילך אבימלך וידמה סאנסי תבץ ככ מרדכו: פלח

פלח רכב. חתונה מרכב מהוא אחת מן הרכבים והוא העליונה לפיכך מקראת רכב והתחתונה רכבים או סבב. ותרץ. חזירק ה'ים והמנהג בקטל והוא מבין הפעיל מפעיל הכפל מן קנה רכב או חלמנה העין וכן וירעבו וירצבו לשון סבירה ואפשר שגם הוא מפעיל הכפל. פן יאמרו לי. בעבורי כמו אמרי לי אחי הוא. להושיע את ישראל. סגם אבימלך הושיע את ישראל ואף על פי שלא נזכר כיון שאמר אחרי אבימלך נראה שגם הוא הושיע ישראל מיד אויביו ואילו לא כן לא היה אומר אחרי ולא היה נמנה עם סופטיו ישראל ולא כאמר עליו ישראל.

תולעבן פואה בן רורו איס יסכר. כך שמו וכן במקת כסחאות כתרמו ברורו וסמקת הכסחאות ברורו אברהם כן הוא ירצה לומר בן דור אבימלך. ושלשים ערים להם. כמו ערים ונחלתם עין הפעל לזוננו עם עירי סוכר שהוא עין אחרת ודרך נחות ספור זה להודיע סבת היותו סופט כי גדול היה וסכר בשער ובבנים ובכד וכל אחר מבניו היה כסדר רוכב על עיר ארץ והעיר הוא החמור הנער כמו אכרי לגפן עירה ועל עיר כן אתונות אולי הם הנחירים בארצות ההם לרכוב ואפשר גם כן כי עולי ימים מהסוסי יקראו גם כן ערים כי מלאכו בזולתי החמור וצירפרא ואפשר לפי מהפרא הוא חמור הדבר חוות יאיר. אם הם הנזכרים בתורה ויאיר זה הוא יאיר בן מנשה ה הדבר תנמה כי אם כן חיה יאיר יותר משלם מאן ענה ויכול לומר כי זה יאיר הגלעדי אינו יאיר בן מנשה והעיריאלה אכ אכן חוות יאיר הסתובבת בתורה ולא

רשי

פלח רכב. חתונת אבן של רחיים העליונה הקדומה רכב. ותרץ. ותרצו. פן יאמרו לי. פן יאמרו עליו. בן רורו. כך שמו עירי. עליוס קוסים בחור. ושלשים עירי להם. ושלשים ערים בלא חומה להם לכך נקראו ע עירי לשון עיריות את

פלח רכב. חתונה מרכב מהוא אחת מן הרכבים והוא העליונה לפיכך מקראת רכב והתחתונה רכבים או סבב. ותרץ. חזירק ה'ים והמנהג בקטל והוא מבין הפעיל מפעיל הכפל מן קנה רכב או חלמנה העין וכן וירעבו וירצבו לשון סבירה ואפשר שגם הוא מפעיל הכפל. פן יאמרו לי. בעבורי כמו אמרי לי אחי הוא. להושיע את ישראל. סגם אבימלך הושיע את ישראל ואף על פי שלא נזכר כיון שאמר אחרי אבימלך נראה שגם הוא הושיע ישראל מיד אויביו ואילו לא כן לא היה אומר אחרי ולא היה נמנה עם סופטיו ישראל ולא כאמר עליו ישראל.

ותשלך ג' וסימ' ושלך אחר. ושלך אשה אחת פלח. ונכסר גם בסדר וירא קללחג בקריאה וסימ' כי קללח אלהים חלוי. ונכסר גם בסדר כי חצא. ונכסר גם בסדר כי חצא. ונכסר גם בסדר כי חצא. ונכסר גם בסדר כי חצא.

וַאֲתָא אַבִּימֶלֶךְ עַר מִגְדֹּלָא וְאִגִּית קִרְבָּא בִּיהַן קִרְבִּי עַרְתָּרַע מִגְדֹּלָא לְאִקְדֻתִּיהָ בְּנִירָא וִירְמַת אִיתָא חֲרָא פְּלִגְדִּית רִבְכָּה רַחֲמֵי עַל רִישָׁא רַבִּימֶלֶךְ וְרַעְמַת יַת גִּזְלָתִיהָ וְקִרְבָּא בְּפִרְעִי לְעִילִימָא נָטִיל זִינִיה וְנָאֵמַר לִיה שְׁלוֹף חֲרָבְךָ וְקִטְלוֹנִי דִּילִמָּא יִמְרוֹן עַלִּיאֲתָא קִטְלִיתִיה וְקִטְלִית עִילִימָיָה וּמִית וְחִזּוּ גִבְרֵי יִשְׂרָאֵל אֲרִימִית אַבִּימֶלֶךְ וְאִזְלוּ אֲנִשׁ לְאַתְרֵיהּ וְאַתְיִבִּי יַת בִּישָׁר אַבִּימֶלֶךְ וְעֵבֶר לְאַבְהִי לְמִיקְטָלִית שְׁבָעִין אַתְוָהִי וְיַת פֶּל בִּישָׁת אֲנִשֵּׁי שְׁבָם אַתְיִבִּי בִּרְיִשִׁיהֶן וְנָאֵמַר לְהֶן לְנִשָּׁת יוֹתָם בְּרִיבְעֵל וְקָם בְּתַר אַבִּימֶלֶךְ לְמִפְרָקִית יִשְׂרָאֵל הִזְלַע בְּרִ פּוֹאֶרֶה בְּרִ רִדּוֹ גִבְרָא מִשְׁבָּטָא רַבִּית וְשִׁשְׁבָּר וְהוּא יַתִּיב בְּשָׁמִיר בְּטוֹרָא רַבִּית אֲפָרִים וְרָן יַת יִשְׂרָאֵל עֶסְרִין וְתַלְתִּי שָׁנִין וּמִית וְנָאֲתָקֶבֶר בְּשָׁמִיר וְקָם בְּתַרְוֵיהּ יֹאִיר גִּלְעָדָא וְרָן יַת יִשְׂרָאֵל עֶסְרִין וְתַרְמִין שָׁנִין וְהוּוּ לִיה מִלְחִין בְּגִין רַבִּיבִין עַל תַּלְמִין עִלְיִין וְתַלְמִין קִירְוִין לְהֶן לְחֶן קֶרֶן כְּפָרְגִי יֹאִיר עַר יוֹמָא הָרִין רִי בְּאֶרְעָא גִלְעָד וּמִית יֹאִיר וְנָאֲתָקֶבֶר בְּקָמּוֹן

ישראל. ויאבר שאול אל דורו. ונשאורדורו ובספרו. להציע עצמים. ואחרי אלעזר בן רורו. אלהן בן רורו.

פלח רכב. חתונה מרכב מהוא אחת מן הרכבים והוא העליונה לפיכך מקראת רכב והתחתונה רכבים או סבב. ותרץ. חזירק ה'ים והמנהג בקטל והוא מבין הפעיל מפעיל הכפל מן קנה רכב או חלמנה העין וכן וירעבו וירצבו לשון סבירה ואפשר שגם הוא מפעיל הכפל. פן יאמרו לי. בעבורי כמו אמרי לי אחי הוא. להושיע את ישראל. סגם אבימלך הושיע את ישראל ואף על פי שלא נזכר כיון שאמר אחרי אבימלך נראה שגם הוא הושיע ישראל מיד אויביו ואילו לא כן לא היה אומר אחרי ולא היה נמנה עם סופטיו ישראל ולא כאמר עליו ישראל.

השני הוא להודיע עוצם הסכנת הפי בישראל מפני בריתו עם האבות והוא סתקף סמכו ישראל ליוסלח נבוא להצילם ביד גרעון ומסך לבנו לזה בכמו זה האופן הנפלא שבא בזה ה הספור וכל זה לחזק ההסגחה בישראל וירמה סכר הפי סתיה התענה על יד גרעון לסמי סכות הא כי אולי היה היות ראו לזה ה המעשה כי הוא היה גבור חיל והיה גבור ראי מעשה הנס על ידו מולתו מישראל והב כי ירמה סהרע סעסויסל היה סרמו בבית יואם אביו כי סם היה הבעלומזבח ה הבעל והאשרה והיה סס פר סהוקה לפי ז'סנים ולזה יתכן ס סהתחיל יואם בזה ה הטעות וזכו אחריו בית ישרא ולפיכך סתופת מזבח הבעל וסריתת האשרה היה ראוי ס

מיקדם קורם הזלת ישראל מהרע סספלו בו על זה המרי זה היה איפסר פישלס סן לטעל ד גרעון לבער הרע מקרסס קורס הלחמס עם מרין השלישי הוא להודיע עין המופתים אסרעסס הסי על יד נכיו כי באמונתם יתקיימו הפנות התוריות כמו סביאר בספר מ' ובבאורנו לרברי התור ולזה זכר סעלה האס מן הזור ער המופת ואכלס הבע והמכו וסכסא רוח יי המלאך לא אסר לא ידע ער אסר הלך מעיני גרעון. הרביעי הוא להודיע כי כסימסך רבר רע מרבר מה ראוי סוקורו הרבר ההוא קור' סיטתלו בהסרת הרע הנמשך ממנו ולזה ספר סכזה הסי להרוס מזבח הבעל ולכרו סהוקה לפי כרו לבערו וולס מ' סיטתל בזה התועלת בזולת זה האופן ירמה למי סידרה לטבול מפני טומאת סרין וסרין בידו כי בזה לא יטור מטומאתו כלל. החמישי הוא להודיע סר ראי למי סיחויב לו לעסו פועל על מה סיטתל לעסותו באופן אסר יתכן לו לעסות טולית ולזה ספר כי לא הסכים גרעון לעסו זה הענין סכזה לו בוס אעפ סהיה יתר ראי כי הקרבו לא יעסו לא בוס עם סכזה יהיה הענין יתר מפורסס וההקדסס לפי וולס מנעסומזה ראותו סאס היה עססה זה הענין בוס ימנעו מזה כל בית אביו וכל בני עירו לרוב היותם סקועסס בזה המרי ולזה הסכים לעסות זה הענין בליה. הששי הוא להודיע סהוקה הסי ראי סתהיס בעסרה מ'סר לפרסס הענין יתר ולזה זכר סלקח גרעון עסרה אכס' מעבריו במעססה הדבר הזה מהריסות מזבח הבעל. השביעי הוא להודיע כי מ' סידרה למנוע רבי מרס מה יסבר לו ראוי סיטתל בסכמה בסירה סהוא מקסים להס במה סעסבורו היה התעוררות לזה הפועל אסר יקסס לו וכזה יקל לו למצוא תואסס למכסס מן המעססה ההוא ולזאת הססה מצאנו ברובן סלא ב'סס מלחיו סיחיו יוסף וילך לו כי ידע סלא יסמשס אחיו לו לזה אף בקס מהס סלא יספכורס אכל סיטמו אוותו בבור וסמה ימות מעסמו וכן עסס יואם בזה המקל להציל בנו מיד העסס המבקס' אוותו להרגוזה כי ה' לא אס להס כי אץ לבעל אלות כי אולי לא יסמעו לו אכל הורה להס סהוא אזה ולזה בזה אותס סלא יריבו בעבורו כי ה' יססור בזה מעלתו ויכלתו והתפלל הא לפניהס סירבס הבעל בעסמו לאסר כץ את מזבחו. השמיני הוא לפרסס עין המופת ססר מענין ירית הטל על גזת הסמר לברו והיה על כל הארץ חורב ומענין ירית הטל על כל הארץ ועל הגזה היה חורב כמו ססל עס מ' סתקף ממנו סיעססה רברת בסכמה ר'ל סאס לא יתבאר לו ססכס לא יססור עסמו לסכסה ולזה סתרה ססל להלחס עמהס ולפי סהיה קצת ספוק באות הראשון עב לסאול אות סכי כמו סביארכוס סכריבוי האחות תתחזק האמונה בכסא כמו סס ארכו בבאורנו לרברי התור על מה סאמר והיה אס לא יאמינו לקול האות הראשון וגו' ולזה ג' כן ה' גרעון אות סליס סכסר יכסח המלחמה והוא מססר החלס ואת סכרו ססמע בסכסה מרין העשירי הוא להודיע סר ראי ללחס סלא יערעסס בניחולו מיססאר ראי סיסנכס כי סהיה האחר מבני החיל מנכסס יפול מורך לב על ססאריס ויהיה זה סבה ספלו

ותקצר נפשו ויגמל ישראל. לא תי לרחק התארים מחטורא תלכו סתבבו ולא מצא ררך לפרטו והניחו מלחמה והחכם הגדול רבי משה בר מיימון זל פל נפשו רצונו ופיר
תקצר נפשו חרל רצונו מלהגדיל עמל ישראל כי בתחילה כסעצמו הרע בעיניו היה חפצו בשמלם ובכרתם וכמקרה להם מה מקרה צרות רבות ורעות וכנענו וסבו אל י
העבדוהו רחם עליהם וחדל רצונו מלהגדיל עמלם וכי עמלם כמו תלם כמו והנחת בבשר ובלחם כגר וכאזרח הארץ והרומים להם ולפי רעתי כי בעמל כסעצמו
ופירוס ותקצר נפשו כמו המומע לו וכן ויתעצב אל לבו והכל הוא ררך מסל ודברה תורה כלסון בני אדם: ויחננו בגלעד. היא העיר סלכרובי מכיר בן מנשה

רשי

ותקצר נפשו ויגמל. כב יכול לא היה רחוב מקום לסבול ולכלסם צרה מהיה לו בעמל ישראל: ויכעקו נאספו עי כרוז: וילחמו בני עמון. היא האמורה למעלה: ואת כל דביון. התנאי מביניהם לפני

רלבג

והנה קצר רצון המי מהוסיע אותם תסועה סלימה כמו הענין בתסועות הקדמות ב בכת עמל ישראל אמר זה ער דברה תורה כלסון בני אדם סהם באילו סבבו לטי עמל וינעו להזילם ולסוב להזילם פעמים רבות מצד היותם סונים ב במרים ככלב שב על קחו וסאילו הלחיו על זה. חונעין עמל מענין סקר וכזב כמו עמל חון וירצה בזה כי בסבת הסקר ו והכזב שכתוב בו ישראל והוא עבדם אלהים אחרי קצר רצון המי מהוסיע אותם תסועה סלימה כמו הענין בתסועות הקדמות ולזה לא חל להם בזה הענין ויקם יוגו. והנה קצר כי יפתח היה בן אשה זונה ופי בו סכבר היה בן אשה סהיתה מסבט אחר ולפי סלח נסארת לאחד מבני הסבט קראה זונה להיות כוטה ממח סראוי להסנא לאחד ממספחתה כרי סלח חסוב נחלה ממטה ל למטה והנה כסא גלעד אשה אחרת מ מסבטו והיו לו בנים ממנה ובני האש ההי סבבו על יד זקני גלעד סלח יחל לפתח עמה בבית אביהם והיה זה עול כי היה ראוי סירס עמהם. והנה ברח יפתח מפני חיוו וסב בארץ אים ססמו טוב ויתלקטו אליו אכסוס ולפי סכבר נסארת לזקני גלעד ובה התנאי קבלו ויפתח להלחם בבני עמון ואמר כל אלו הרברים לפני ה' ורצה למר סכבר אמר ס' יהיה פועל בינותם חס לא יקיימו מה סקבלו עליהם והנה

ותקצר נפשו ויגמל ישראל. ויחננו בגלעד. ויפתח חס נכסר כיושע ססן טו: ויהיה ג סלחים וגם נפשו בחלה: כעסל כישראל: אנש: ויפתח חס נכסר כיושע ססן טו: ויהיה ג סלחים

ויאמרו בני ישראל אל יהוה חטאנו עשה אתה לנו ככל הטוב בעיניך אך הצילנו נא היום הזה: ויסירו את אלהי הנבר מקרבם ויעברו את יהוה ותקצר נפשו בעמל ישראל:

ויצעקו בני עמון ויחננו בגלעד ויאספו בני ישראל ויחננו במצפה: ויאמרו העם שרי גלעד איש אל דעהו מיהאיש אשר יחל להלחם בבני עמון יהיה לראש לכל ישיבי גלעד:

ויפתח הגלעדי היה גבור חיל והוא בן אשה זונה וילך גלעד ארץ יפתח: ויתלך אשת גלעד לו בנים ויגרלו בני האשה ויגרשו את יפתח ויאמרו לו לא תנחל בבית אבינו כי בן אשה אחרת אתה: ויברח יפתח מפני אחיו וישב בארץ טוב וירית לקטו אל יפתח אנשים ריקים ויצאו עמו:

ויהי מימים וילחמו בני עמון עם ישראל: ויהי כאשר הלחמו בני עמון עם ישראל וילכו זקני גלעד לקחת את יפתח מארץ טוב:

ויאמרו ליפתח לכה והייתה לנו לקצין ותלחמה בבני עמון: ויאמר יפתח לזקני גלעד הלא אתם שנאתם אותי ותגרשונני מבית אבי ומדוע באתם אלי עתה כאשר ער לכם: ויאמרו זקני גלעד אל יפתח לבן עתה שבנו אליך והלכת עמנו ונלחמת בבני עמון ויהי ירת לנו ל לראש לכל ישיבי גלעד:

ויאמר יפתח אל זקני גלעד אם משיבים אתם אותי להלחם בבני עמון ונתן יהוה אותם לפני אנכי אהיה לכם לראש: ויאמרו זקני גלעד אל יפתח יהוה יהיה שמע בינותינו אם לא כדרך בן נעשה: וילך יפתח עם זקני גלעד וישימוהם אותו עליהם לראש ולקצין וידבר יפתח את כל דבריו

ואמרו בני ישראל קדם יי מבטא עיביר אח לאבאל דתקין קרמך ברם שיתבנא בען יוסא דין: ואעדיאו ית טעו עמסא מביניהון ופלחו קדם יי ועקרת נפשיה ב בעמל ישראל:

ואתכנישו בני עמון ושרו בגלעד ואתכנישו בני ישראל ושרו במצפה: ויאמרו עמא דברבי גלעד גבר לתבריה מן גברא דישרי לאגתא קרבא בבני עמון יהי לריש לכל יחבי גלעד:

גלעד אהיה גבר חיל ויהוה בר איתתא פונדקיתא ואוליך גלעד יח יפתחו וילית אחא גלעד ליהבנין ודבאו בני איתתא ויחיו יח יפתח ואמרו ליה לא חסין בבית אבונא ארי בר איתתא אוחרי אח: וערק יפתח מן קדם אחוהי ויחבי בארעא טבא ואתכנישו לזר יפתח גדין ס קריקין ונפקו עיפיה:

והיו ססן יומין ואגתו קרבא בני עמון עם ישראל: והנדה פד אגתו קרבא בני עמון עם ישראל ואילו סבי גלעד ל למידבר יח יפתח מארע טב:

ואמרו ליפתח איתתא ותהי לנא לרבא ונניח קרבא בבני עמון: ואמר יפתח לסבי גלעד הלא אתון סניתון יחי ותדיכונני מביח אבא ומאדין אחיוחון ונתיבען פד עקת לבון: ואמרו סבי גלעד ליפתח בכין בען חבנא לוחך וחתך עימך ותגיד קרבא בבני עמון ותהי לנא לריש לכל יחבי גלעד: ואמר יפתח לסבי גלעד אם משיבים אתון יחי לאגתא קרבא בבני עמון:

ויסבר יי ויהיו קרמינא אהיו לכון לרישו ואמרו סבי גלעד ליפתח סימרא דיי יהי סהיר ביננא אם לא בפתגסך בן נעביר: ואזל יפתח עם סבי גלעד ומניאו עמא יחיה עליהון לריש ולרבא וסוד יפתח ית כל פתגסוהי ק

דקיס ויכאנעמו ודמה סיפתח היה מכה וגם והיו הולכים למלחמה תמיד ומסם חפרו אכלס סהיה יפתח מכלח במלחמותיו באו אליו ואמרו לו סהיה להם לקצן חס יהיה כלסם בעבורם בבני עמון להלחם בבני עמון ואמר כל אלו הרברים לפני ה' ורצה למר סכבר אמר ס' יהיה פועל בינותם חס לא יקיימו מה סקבלו עליהם והנה

ועתה נאספו בני עמון וחננו בגלעד מסבבו ללכדה וכסראו בני ישראל זה נאספו וחנו במצפה להלחם בבני עמון וכיון סכאספו בני ישראל חרלו להם בני עמון וסבו להם לארצם ויפתח כסעסלח מלחכים אל ארץ בני עמון סלח וכן כסעסלח להלחם אל ארץ בני עמון הלך כמו סאמר וממכפה גלעד עבר בני עמון כי לא מצאם בארץ הגלעד כי סבר הלכו להם יכן אשה זונה. כן פלגם גלעד היה וסקראת זונה לפי סאח עם בעלה בסתובה וקרוס' והיה כמו הזונה ואף עלפי סהיה מיוחרת לו ונתיסורקיתא כמו סתרנס גב רחב הזל פונדקיתא חו הו הענין בעצמו כי הזונה כמו הפונדקית סמפרקת עצמה וסתרנס סל ת תוספתא רח היא כיוסא הות ביסל מלקדמין רלח מיתקדמין אחסכתא מסיבטא לסבטא ונכין לא הוה ויכל גבר למיכב איתתא רלח מסבטא וכר הות איתתא דרחמא גבר רלח מסבטא הות ספקא מבי כסא בלח אחסכתא והוה אכסי קדון לה פונדקיתא דרחמא גברא רלח מסבטא וכן הוה ליה לאמיה דיתח ו דומה כי הצריכו סלח למתרנס לפי סאמר לא תנחל בבית אבינו כי בן אשה אחרת אתה וכן תרבי ארי בר איתתא מסבטא אחורי אתולספירוסין יהיה פי לא תחל לפי סהיה בן פלגם וזהו בן אסם אחרת לפי הויו אחורי סלח יחל עמהם וסלח כדך היו מברסין אותו כי בן הפלגם יורם כמו סאמר ורל' מי סיס לו בן מכל מקום סבו הוה לסכבר חון ממי סיס לו מן הספחה ומן הסכרית ואמרו לכל דבר למאי הלכתא לירטו וליעמלו לו וכן אמר להם יפתח ותגרסו מביח אבא סלח עסיקס עמרי סלח כדך: בארץ טוב. ארץ הארץ היה סמו טוב וית בארע טוב וכן חס יגאלך טוב: לפני

מסרה

דסלחים וס' ויאמרו ליפתח לכה והייתה לנו לקצין אתה הייתה הסרצ' ודבנא את יסד דסמואל אס תחזק מבני אדם והייתה לי לישועה. אס עכרת אתי וות כתיב: ושאר א והיית כתיב: לראש חכפרא וסימרחם ד רחמיס לראש גבר שולל צבע' לסיסר. ויאמרו העם שרי גלעד: ויאמרו זקני גלעד אליפתח ודכחיה: אס משיבים אתם אותי להלחם. וילך יפתח עם זקני גלעד. וישימוהם אותו: כינתונו ג בקריא כ סל וא חס וס' ראה ראינו כי היה יעבך. כי ער דא כינתנו. וייהוה שובע בינותינו אם לא כדרך. מצעתא חס'

וירטמו מארכתו ושר היסד¹ פאתה אומר סהוא סלך הסמסחון לקחות² מן המרבר ושר היירדן³. מרבדות היו מס לפני היירדן⁴: על ידי ארכון⁵. אכל ארכון סהיו ממאוב וידעו פלאהיה להם לעבור עליו⁶ סהרי מסחון כבסוס סלקה ממלך מואב⁷ סלס מאות ססה⁸. מסכיבמו את הארץ בימיו הסעדי יפתח מכאל ים ללמוד סנות הסופני⁹.

וַיִּרְשׁוּ אֶת כָּל־גְּבוּל הָאֲמֹרִי מֵאַרְנוֹן
וְעַד הַיַּבְקוֹמָן הַמֵּרְכָב וְעַד הַיַּרְדֵּן׃
וַעֲתָה יְהוָה יֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוֹרִישׁ
אֶת־הָאֲמֹרִי מִפְּנֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאֶת־הָ
תִּירְשָׁנוּ׃ הֲלֹא אֶת אֲשֶׁר יוֹרִישׁ
כְּמוֹשׁ אֱלֹהֶיךָ אוֹתוֹת וּמִלֵּשׁ וְאֶת־כָּל־
אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה יֵאלֹהֵינוּ מִפְּנֵינוּ
אוֹתוֹ נִירָשׁ׃ וַעֲתָה הַטּוֹב טוֹב אֵת־הָ
מַבְלָק בֶּן־עַפּוֹר מֶלֶךְ מוֹאָב הַרְבֵּי רַב
עַם־יִשְׂרָאֵל אִם־נִלְחָם נִלְחָם בָּם׃
בַּשָּׁבַת יִשְׂרָאֵל בַּחֲשֹׁכֹן וּבְכֹנֹתֶיהָ
וּבְעֶרְעוֹר וּבְכֹנֹתֶיהָ וּבְכָל־הָעָרִים
אֲשֶׁר־עַל־יְדֵי אֲרִנּוֹן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
שָׁנָה וּמִדּוֹעַ לֹא־הִצְלָהֶם בַּעֲתָהּ הָיָא
׃ וְאֲנִכִּי לֹא־חָטָאתִי לָךְ וְאַתָּה עָשִׂיתָ
אֵת־יָרְעָה לְהִלָּחֵם בִּי יִשְׁפֹּטִי יְהוָה
הַשֹּׁפֵט הַיּוֹם בֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבֵין
בְּנֵי עַמּוֹן׃ וְלֹא־שָׁמַע מֶלֶךְ בְּנֵי
עַמּוֹן אֶל־דְּבָרֵי יִפְתָּח אֲשֶׁר שָׁלַח
אֵלָיו׃ וַתְּהִי עַל־יִפְתָּח
רוּחַ יְהוָה וַיַּעֲבֹר אֶת־הַגִּלְעָד וְאֶת־
מִנְשֵׁה וַיַּעֲבֹר אֶת־מִצְפֹּר־גִּלְעָד
וּמִמִּצְפֹּר גִּלְעָד עָבַר בְּנֵי עַמּוֹן׃
וַיִּדְרֹךְ יִפְתָּח נֶגֶד לִיהוָה וַיֹּאמֶר אִם־
נָתַן וַחֲתָן אֶת־בְּנֵי עַמּוֹן בִּידִי׃ וַהֲיָח
הִיוֹעָצָא אֲשֶׁר יֵצֵא מִדִּלְתִּי בִירוֹתִי
לִקְרָאתִי בְּשׁוֹכֵי בְשָׁלוֹם מִבְּנֵי עַמּוֹן
וַהֲיָה לִיהוָה וְהָעֵלִיתִיָּה וְעֹלָהּ׃
וַיַּעֲבֹר יִפְתָּח אֶל־בְּנֵי
עַמּוֹן לְהִלָּחֵם בָּם וַיִּחַנּוּ יְהוָה בִּירוֹ׃
וַיָּבֹס מִעֶרְעָרוֹ וְעַד־כּוֹאֵךְ מִנִּית
עֲשָׂרִים עִירוֹ וְעַד אֶבֶל כְּרִמִּים מִכָּה
גְּדוֹלָה מֵאֹד וַיִּכְנְעוּ בְּנֵי עַמּוֹן מִפְּנֵי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּבֹא
יִפְתָּח הַמִּצְפֹּה אֶל־בִּירוֹ וְהָיָה כְּתוֹ
יֵצֵאת לִקְרָאתוֹ כְּתָפִים וּבְמַחְלוֹרֹת
וְרִקְהִיָּה יַחֲיִידָהּ אֵין לוֹ מִמֶּנּוּ בֶן
אוֹ־בָרַת׃ וַיְהִי בְּרֹאוֹתוֹ אוֹרֵתָהּ
וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וַיֹּאמֶר אֵת־הָהָּ בְּתִילִי

לובן או בתכי אם זאת: ויחדית

הנזכרים עד הנה
אם שם השעבוד של
בל אומה נמנים בתוך
ימי הסופוט אם לאו
מכיון בקדר עולם
יהושע פרנס אחישרא
עפרים ושמה שנה
ואח לי מקרא ממזל
ללאמוד עתה ארבעים
שנה ומי שיעבור של
כונן רשעים בכללם
אחריו אהוד ממנים
שנה ושמה עשרה ש
שם שיעבור של עגלון
ביתום הריקמח שנה
רבוה ארבעים שנה
ומי שיעבור יבין ב
ביתום הריקמח אחריו
שבע שנים על שיעבור
מרח וארבעים של ג
גרעון ושלש של א
אסימלך הריקמח ש
שני אחריו של עגלון
ושלש של יאיר אלא
שעלתה שנה אחת ל
למניהם ויהי של בני
עמון עד של אבא
יפתח הרי שלש מאות
עבר בני עמון. אל
בני עמון: אבא כרמי.
מיסר כרמי: הכרע

וקמר סבב' כדר יפתח
 כדר לוי' מאס יתן כדון
 את בני עמון יהיה לה'
 אסר יבא מבתו כסובנו
 בסלמ' בני עמון ויעלנו
 עולה אס היה ראוי לת'
 והנה היו צמר לתוי בית'
 יהיה כהכרח בעל ה'
 החיים ואס היה ממין
 הארס יהיה לוי' והיה
 מיוחד לעבודת הטי'
 לבד ואס יהיה זכר
 לא יצטרך סיהיה פ'
 פרוסמן האסיה כי כ'
 כבד יהיה מיוחד לעבד'
 הטי' בזולת זה האופן
 כמו סמבצא בבהנים
 ובלויס ומצאנו גב זה
 הלפס בסמבאל עס ל'
 לקחואס והולדו בנים
 ממנה ואמנס אס ה'
 היתה אסיה יחוייב ס'
 סתיה הפרוסה מאוס
 מאס היה לה בעל לא
 תהיה מיוחדת לעבודת
 הטי' אכל תעבור על זה
 בעלה כמספט הנשים
 הנכסאות ולזה קרע י'
 יפתח את בגדיו - ב'
 בראתו בתו יוצאה ל'
 לקראתו כי זה הנרר
 יחייב סלא תהיה לאוס
 דמה

חזקו
ס' בנין
חזקה ותת
חזקו

וירדתי. ית מעבד ארד בסיח וירד בענין אחר ורבי כמנהגו והנכון לפרש
כמשמע כי המצפח שפס היה בית יפתח היה גבוהה על ההרים או אחר וירדתי
כנגד העמק אשר בין המצפה וההרים וכן יעלו אותם עמק עכו וירד הסלע כמו
ספירטו ויתוואתגד על טוריה ובררם וירדתי על ההרים אלך לפני סנהרין

אולי ימצאו פתח לנדרך: ועם
לה אתכדו אשר דר. מעשה
לה בתי הכנסה עם והיתה עם
פרום מבני ארם ומדרכיה שלם
והיה חק בשרא כי משנה לשנה
היו הולכות אליה בנות ישראל
לתנות לה. כלומר לקנות ולבנות
על בתוליה עמה כתרומתו לאלה
ותרומם ויקון המלך ואלא מ
מלכא או פירוש לתנות להסחה
ולנחמה ארבעה ימים כיכל ה
השנה היתה מתבודדת כמו ה
האנשים הפרושים הקדורים ב
בתיים וחחק הזה עשו עמה כל
ימי חייה ומה שאמר ויהי חק
לשון נקבה לל הילכ בנות ישראל
היתה לחק בכל שנה וית והות
גזרה בשראל בריל ראל לאסקה
גבר יתבריה וית ברתיא וגו'

ומבאנו בזה מחלוקת רז"ל אמרו
וכי דר היה רבי יוחנן ור' שמעון
בן לקיס רבי יוחנן אמר רמיס
היה חייב בורש לקיס אמר אפי'
רמיס לא היה חייב ברמיס אמר
על בהמה טמאה ועל בעלת מוס
הרי אלו עולה לא אמר כלום הרי
אלו לעולה ימכרו ויבא בדמיהן
עולה ולא היה עם פנחס שיתר
לו כדור כלומר טיאר לו כי ב
ברמיס היה פטור אמר פנחס
הוא כריך לי יבא אצלי ויפתח את
ראש קניי ישראל אכיל ואלך א
אצלו בקרין לרין אביה הנשיה
ומכיהם נעשו יפתח נכסילת
אברים מת סנאמר ויקבר בערי
גלעד פנחס נסתלקה ממנו רוח
הקדש סנאמר ופנחס בן אלעזר
הכהן נגיד היה עליהם הוא ע
עליהם איך כתיב כאן אלא היה
עליהם לפנים וי' עמו נכסיו לא
היה עמו. ראינו מר בריה כי מה
סעשה יפתח בנצות עשה והיה
הוא סבור שגדו היה דר כמו
סאמר ואכזי פכית פי אל' ולא
אוכל לשוב ונתנו גם כן רבקה
בדרכו כי סנאמר כן סגדו היה
נר כמו סאמר פכית את פיך
אל' עשה לי כאשר יבא מפיקי
פליטי

הכרע הכרעתי. לשון נקבה ודומה לו לבכתיני אחותי כללה: היתה בשכרי.
כל רמי: כעבר קפחת את רגלי: וירדתי על ההרים. לשון לילה הוא ורומתו על
על גבוהה ובריונותיה כלול וילול חדר בכדי המתצטס בבכיה ער שגופו משתכר
ויתרם אגריה ורשור רבי תחומא על ההרים לפני סנהרין סמא ימצאו פתח

לכרדך: ותבך על
בתוליה. מלך כתיב
על בתוליה משמע
בתוליס ממנו: ויהי
חק. גזר סלע עשה
ארם עור כן סאילו
הלך אצל פנחס או בא
אצלו היה מתיר לו ב
נדרו עמרו בגדולתן
ומצן סניהם אברה
וכפר עמהם פנחס
נסתלקה מכיה ה
הימנו סאמר בדברי
הימים לפנים י' עמו
למרנו סנאמר אינו
עמו ויפתח הוכה
בנחין ויפול חוברים
סנאמר ויקבר בערי
הגלעד ויס עוד לספור
ותהי חק בישראל מחובר
למקרא של אחריו מ
מימים ימימה תלכנה
וגו' הרב הזה קבעוהו
עליהם לחק: לתנות.
לקון: ועבר נפוכה
ועבר את היד והלכו
לנפון עבר הידרן אל
הגלעד: כי

הכרע הכרעתי ואת היית בעברי
ואנכי פציתי פי אל יהוה ולא אוכל
לשוב: ותאמר אלי אבי פצית
את פיך אל יהוה עשרה לי כאשר
יצא מפיך אחרי אשר עשה לך יהוה
נקמות מאי בך מבני עמון:
ותאמר אל אביה יעשה לי הדבר

הזה הרפה ממני שנים חדשים
ואלכה וירדתי על ההרים ואנכה
על בתולי אנכי ורעיתי: ותאמר
לבי וישלח אותה שני חדשים ותלך
היא ורעותיה ותבך על בתוליה על
ההרים: ויהי מקץ שנים חדשים
ותשב אל אביה ויעשלה את נדרו
אשר נדר והיא לא ירעה איש ויהי
חק בישראל: מימים ימיכה
תלכנה בנות ישראל לתנות לכת
יפתח הגלעדי ארבעת ימים בשנה:
ויצק איש אפרים ויעבר
צפונה ויאמרו ליפתח מדוע עברתי
להלחם בבני עמון ולנו לא קראת
ללכת עמך ביתך נשרף עליך באש
: ותאמר יפתח אליהם איש ריב
הייתי אני ועמי ובני עמון מאד
ואצק אתכם ולא הושעתם אותי
מידם: וראתה כי איך מושיע
ואישמה נפשי בכפי ואעברה אל
בני עמון ויתנם יהוה בידי ולכה
עליהם אלי היום הזה להלחם בי:

ועברתי לורתי בני עמון ומסדינו: בידי וקמה סליקתו לותי יוסאדן לאגחא קרבא ביו
דמה מעשה לה יפתח
בי' מחון לא ראת ארם
בולא אשה ויסב
סס אך המתין לה ס
סנים חד שיתלך נהס
עס רעותיה לבכות על
בתוליה על ההרים ובה
הזמן הסגירה בבית
ההוא ולא היתה רואה
אפילו אשה סס זולתי
ארבע ימים בזה שהיה
חק לישראל שתלכנה
בנות ישראל לתנות לכת
יפתח על בתוליה והיא
היתה פרוסה מאיס
כל ימיה. וראוי
סנעין במה סאמר
יפתח זה סלס מאות
סנה עברו מעת סכבמו
הארץ היה ער ה

רלבג

התחלת נסות יפתח ונענין עם זה במה סנאמר בבני הבית סהיה בתפ סנה לנאת בני ישראל מארץ מצרים וזה ממה סיחיי סנאל היה מעת צמיחת יפתח עד בני הבית כי
אס קמ סנה ואס חקרו בזה סנאמר בו יתח מה סכסכבן סנות יפתח ואבדן וילולן ועברון יהיו לא ואס נקבן עם זה סנות הסעבור ביד פלשתים סהיו מ סנה עם סנות
סמסון סנה כ סנה וסנות סמסון ואס סנה וסנות רור וסלמה עד בני הבית סנה סג סנה יהיו קפ' סנים ואס אמרו סנות הסעבור ביד פלשתים
ככללו סנות סמסון ועלי ערין יהיו סספס א סנה וסור כי יתכן סכבר התחילה הסעבור קודם הריון סמסון אחר סכבר נראה המלאך א האשה ואמר לה והוא יחל להושיע
אתי סל מיד פלשתי. וידמה סנאל בהיתר זה כי יסר היו ביד פלשתים גם בימי יפתח ובימי הסופטים הבאים אחריו לא סל היו פלשתים עדין מושלים בישראל אך היו מתגברים
עליהם בתלחמותיה ולזה ססר קודם צמיחת יפתח סכבר מכרס הס' ביד פלשתין ובימיה היה הריון סמסון והתחיל הסעבור להיות פלשתי מושלי בשר סביב צמיחת סמסון
סמסון ולזה אמרו ישראל לסמסון הלא ידעת כי מושלים בנו פלשתים ועל זה סנה יהיו סס סכילוס ספוטו ואסמר סנאל כי אלו סס סנים היו ססרי מיהג מאות סנה סאמר יפתח והנה
אמר על ררך הקירוב גמאות סנה כי לא ססס ל' סנים סססרות מזה והנה ימצא זה סכסל על האופן ספירטו בסניח סיהוסע והזקנים סרכסו ישראל כ' סנה ואחר סרכס
עתיאל בן קנז ישראל מ סנה עד סנות הסעבור וסרכס אחר את ישראל עד סנה עד סנות הסעבור וסרכס רבורה וברך את ישראל מ סנה עד סנות הסעבור וסרכס ירובעל את
יס' מ סנה עד סנות הסעבור וסרכס אבמלך את ישראל א סנים ותולע אחריו כ' סנה ויאר כ' סנה ויאר סנות הסעבור הרי רכ' סנים וכסנכר אלהים מ סנה מעת יצאת
מצרים עד כ' סנות הארץ והוא וקמ' ז סנה מצמיחת יפתח עד בני הבית יהיה הכל ר' סנה ואס כפל ספק מתי היה כפל מיכה וענין פילגם בבבנה ססופר סס סהיו בעת
סל היה מוסל בישראל אים הישר בעיניו יעשה ולזה יסעב סהיה בין סמסון ובין עלי זמן בלתי קצר עמרו בו ישראל בזולת סופט הנה נהיר זה ספק בסנאמר מזה היה
בסנות הסעבור סזכרנו סל היה סופט אס קודם צמיחת עתיאל בן קנז או קודם צמיחת אהוד או קודם צמיחת זולתם מן הסופטים בסנות הסעבור סל היה בישראל
מוסל וכבר סלמ בזה עד ב'ה סהיו סלס ואס סנאל סמה סמל יפתח סלס מאות סנה היה אמת סלס מוס קירובך ככלעו קצת מסנות סמסון בסנות עלי סהרי בסוף
היה יוסב סמסון בארץ פלשתים ויתכן סלס היה סופט עלי ונחסנו אותם ססנים בסנות סמסון כיהוא היה סופט אותם אס היה עומר אכלס והנה נכאר עור זה בהג' ענו
סס סנה וכסוב למח סהיו בו מביאור אילו הרברים. וספר אחר זה סכבר הגיע מרועבי אפרים סאמרו לסרוף בית יפתח עליו באס על אשר לא קראס בזאת המלחמה
תחתמה סרואי להס לגמלו ססר על הטובה אשר עשה להס ססס נפסו וכסוב וכלסם עם אויביה והנה לא נסתל יפתח לפי ססס באופן ספייסס ירובעל או אולי לא היה יכול
על זה והיה זה סנה על סססו מאפרים מלאלק. וספר

פליטי אפרים אתם. כלו פליטי אפרים אתם מחולקים בתוך אפרים ובתוך מנשה ואין אתם חסובים לכלום לפי שהיו אנשי אפרים מחרפת אתם כך היו אנשי גלעד מכים אתם כשהיו מוכחים אותם יחידים עובדין בלעם ולרעת המתרגם אותם דבק עם גלעד לא עם אפרים וכתי ארי אמרו משנבא רבית אפרים מה אחרת חטיטין רבית גלעד בגו בית אפרים ובגו בית מנשה ומה שאמר פליטי אפרים דל הפחותים שבאפרים היו מחרפת אתם כך ויכוח הפירוש הזה והיה כי יאמרו פליטי אפרים אעברה והמלחמה הזאת לא היתה להם לבגלעד כי עם האנשים הרקים והפחותים שבאפרים והם נקראים פליטי אפרים והם אמרו היו זריכים לעבור מפני

הבהמו שהיו רשעים עבר לירדן מהיה עם מרעה לבני אפרים כמו שאנו עתידים לבאר בספר סמואל בפסוק בער אפרים והפחותים הם הרועים ברוב והרג הרב הזה היה לעונם ל עונות שהיו בסנט אפרים בנסתור האפרתי אתה סקרא אפרתי אפר מסבטא אפרים ונקרא אפרתי אפר מסבטא מביית לחם אפרת כמו דוד בן חים אפרתי סבלתי כמו שהיו מנסין אותם בזאת המלה כן היו מנסין אותם בכל מלה שם בו סין והאפרתיים היו קורין אותה סין ולקח הכתוב אחת מהמלות וית כי לקח מלת סבלות לפי מהיה סבלות הכהן במקום שהיו עובדים בני אפרים שהיו מגמגמים באותה הסין אולי היה חור ארצם גורם להם זה כמו אנשי דרפת סאין מ מביתם לקרא הסין וקוראין א אותה כמותו רפה בערי גלעד ירך הדרם בזה שהוכה בסחין כדור היה נופל איברים מעיר לעיר ובכל עיר שהיה נופל איברו היה סקבר עם זה היה לו עונם סהרג סתו ולא נסאל על כדורו וברך הפסג פירוש בערי גלעד באחת מערי גלעד וסמוהו בסחין תחתיו כי באחת מסחין ועל עיר סן אחיותו כן אחת האחיותי אבנן מבית לחם אמרו רזל אבנן זה טעמו והכרחי בעיני כי אמרו זה טעמו ספור הכתוב נסואי בניו ובנותיו וסמך לו דבר מנחם ללמך סלא יתבאר ארם לא ב בעומר ולא בבנים כי אבנן עמה סמס סעדות כן בניו ובנותיו ובכל לא זימן מנחם לפי מהיה עקר והיה אומר כדורתא עקרת במאי פרע לי ואירעו מפני ס סכולן מתו בחייו והיה לו למנחם כן קיים והיה סופט ישראל כי ראה הסם בעלבונו וטוב הו' אם קבלה היתה אלס זה ולפי דרך הפסג ספר הכתוב סמואי בניו ובנותיו לספר ההצלחה הגדולה מהיתה לו בבנים ובבנות כי כלס הסיאס בחייו ובאמת היו בו דברים טובים אחר בסכר הגיע לזאת ההצלחה ולמעלה גדולה להיותו סופט ישראל רוכבים על סבבים עיירים הספור הזה גם כן להודיע הצלחתו סרחה בנים ובנות ובני בנים גדולים אנשים רוכבים על פירים כלל מרוב עשרם וגדולתם לא היו זריכין להתעסק במלכא אחרת ובטענת הארץ סלא רוכבים על פירים ונתמכה סופט ישראל ארבעים סנה מחסנן מיו הסופט הם אלו הארבעים ממספחת

והחוצה לו סמ' ויצא אתו החוצה ויה בהרצאם אותם החוצה ולרבקה את. וחפשוהו בבגדו. ויה בראותה ביעזב. ויה בשבעו כי. ויה בדרים קולי. ביטבו אתם. בחוץ חקכו ודאיש. ויה כל אשר יצא. ויה לו שלשים בנים. וישבונו ודבעלות. ויקרא את נערו. וארינו וברים

ויקבץ יפתח את כל אנשי גלעד וילחם את אפרים ויכו אנשי גלעד את אפרים כי אמרו פליטי אפרים אתם גלעד ברזוק אפרים בתוך מנשה: וילכו גלעד את מעברות הירדן לאפרים והיה כי יאמרו פליטי אפרים אעברה ויאמרו לו אנשי גלעד האפרתי אתה ויאמר לא: ויאמרו לו אמר נא שבלת ויאמר סבלת ולא יכין לדבר כן ויאחזו אורו וישחטוהו אל מעברות הירדן ויפל בעת ההיא מאפרים ארבעים ושנים אלה: וישפט יפתח את ישראל שש שנים וימרת יפתח גלעלי ויקבר בערי גלעד: וישפט אחריו את ישראל אבנן מבית לחם: ויהי לו שלשים בנים ושלשים בנות שלח החוצה ושלשים בנות הביא לבניו מן החוץ וישפט את ישראל שבע שנים: וימת אבנן ויקבר בבית לחם: וישפט אחריו את ישראל אילון הזבולני וישפט את ישראל עשר שנים: וימת אילון הזבולני ויקבר באילון זבולן: וישפט אחריו את ישראל עבדן בן הלל הפרעתי: ויהי לו ארבעים בנים ושלשים בנים רכבים על שבעים עיירים וישפט את ישראל שמונה שנים: וימת עבדן בן הלל הפרעתי ויקבר בפרעתון בארץ אפרים בהר העמלקי: ויסיפו בני ישראל לעשות הרע פעיני יהוה ויתנם יהוה ביד פלשתים ארבעים שנה:

ויבש יפתח ית כל אנשי גלעד ואיח קרבא עס דבית אפרים וסחו אנשי גלעד ית דבית אפרים ארי אמרו משנבא רבית אפרים כה אחון חטיטין רבית גלעד בגו בית אפרים בגו בית מנשה ויאחזו דבית גלעד ית סגות יורגא על דבית אפרים והיה בד אמר חר משנבא רבית אפרים אעברו אעברו אפרים ליה אינשו גלעד אפרתי אתו ואמר לא: ואמרין ליה אמר בען טובלתא ואמר סובלתא ולא מתקין למלא בן ואמרין ליה ונבקס ליה במגות וידנא ואיתקטלו בעירנא והיו מאפרים ארבעין ותריין אלפין ורן יפתח ית ישראל שירת שנין ומית יפתח גלעראד וארקבר בקירו גלעד: ורן בתרוהי ית ישראל אבנן דמבית לחם: ונתנה ליה תלחין בנין ותלחין בנין שלח לברא ותלחין בנין בלן אעיל לבנותי מן ברא ורן ית ישראל שבע שנים ומית אבנן ואתקבר בבית לחם: ורן בתרוהי ית ישראל אילון רמבית זבולן ורן ית ישראל עסר שנים ומית אילון רבית זבולן ואיתקבר באילון בארע זבולן: ורן בתרוהי ית ישראל עבדן בן הלל רספרעתון: ונתנה ליה ארבעין בנין ותלחין בנין בנין רביבין על שבעין עילין ורן ית ישראל חסניא שנין ומית עבדן בן הלל רספרעתון ואיתקבר בפרעתון בארע שובטא ואפרים בטורא רבית עמלק: ואוסיפו בני ישראל לסעבר דביש קרם וימסרינון ית בידא רפלשתא א ארבעין שנים:

רמליים וחבוריה: יען בצד ובנתן חודמו:

רשי

כי אמרו פליטי אפרים אתם גלעד ברזוק אפרים בתוך מנשה: וילכו גלעד את מעברות הירדן לאפרים והיה כי יאמרו פליטי אפרים אעברה ויאמרו לו אנשי גלעד האפרתי אתה ויאמר לא: ויאמרו לו אמר נא שבלת ויאמר סבלת ולא יכין לדבר כן ויאחזו אורו וישחטוהו אל מעברות הירדן ויפל בעת ההיא מאפרים ארבעים ושנים אלה: וישפט יפתח את ישראל שש שנים וימרת יפתח גלעלי ויקבר בערי גלעד: וישפט אחריו את ישראל אבנן מבית לחם: ויהי לו שלשים בנים ושלשים בנות שלח החוצה ושלשים בנות הביא לבניו מן החוץ וישפט את ישראל שבע שנים: וימת אבנן ויקבר בבית לחם: וישפט אחריו את ישראל אילון הזבולני וישפט את ישראל עשר שנים: וימת אילון הזבולני ויקבר באילון זבולן: וישפט אחריו את ישראל עבדן בן הלל הפרעתי: ויהי לו ארבעים בנים ושלשים בנים רכבים על שבעים עיירים וישפט את ישראל שמונה שנים: וימת עבדן בן הלל הפרעתי ויקבר בפרעתון בארץ אפרים בהר העמלקי: ויסיפו בני ישראל לעשות הרע פעיני יהוה ויתנם יהוה ביד פלשתים ארבעים שנה:

רלבג

וספר אחר זה סכבר מת יפתח וסקבר בערי גלעד והנה הרצו בזה סכבר נקבר באחת מערי גלעד והנכון אזלי כי יפתח מפני סלא הסאיר אחריו כן אובת יהיה נק' בהם סמוכה סיקברו ע עכמותיו בכל ערי גלעד קצת פה וקצת פה כרי סיהיה לו זכר באותן ס המקומות סהביל מיד מלך בני עמון: והנה זכר סכבר ספט אחריו את ישראל אבנן מבית לחם ולפי סטעו כראה מעיני סיה סופט ישראל והיה מבית לחם ולא נמכא בסופטם זולת אבנן סיהיה מבית לחם אמרו רב' זל כי אבנן זה טעמו וכן הוא ואחריו ספט את ישראל אילון הזבולני ואחריו ספט את ישראל עבדן בן הלל ער

אמר

אמר בא ביום אליו. בזה היום וכן תי' ביום ארבעה. מפני שהנער ומעשהו. דחילו לרביא ומה נעבד ליה. בלחמך. במאכלך כולל כל המאכלי. ואם תעשה עולה. כלומר זה גרידוים סאתה אומר פתעם לפני לא אוכל ממנו ואם תרצה אתה לעשות ממנו עולה תעשה. ובאמר לוי לפי שאותו הדור היו שטים הרע בעיניו והיו מעלים עולות לאלהים אחרים. כי לא ידעו טעמו דבקעם נעברה כל אותך. מי שמך. ולא אמר מה כמפלט הלשון מלא לאמר מי אלא על עצם חומר דבר והסם אינו העצם לפי לא יאמר על השם מי אלהי מה שמך מה שמו ואם נאמר כי לפי שהיה רוחני אלא כן כואף למלאך גוף והסם כמו העצם הנה לא ידע מנחם כי היה רוחני עד שגלה ויש לפרש לפי שהיה בעיני מנחם כסא גרול וכבוד והאחר הגרול נודע בשמו למי מלא ראהו והנה הסם כמו העצם. כי יבא דברך וכבודך. וכבודך ודברך ואחר ה' על הענין ופירושו כדגמו ארי יתקיימו פתגמך ומקריך. פלאי. בהעלם האל וה' ידע ליהס ואם היתה האל כדאיתיה על מפקל עבריו ופירושו מכוס ונעלם מלא תוכל לרשעו ויתוהוא מפרם וכן תרגום כי יפלו ארי יפריט וענינו מופרם ומוכרל מדעתך אותו. ויעל על הצור. מבין הפעילות מה שהעלה מנחם עולה על הצור לוי בשעת חיבור ה' הבנות סכל זמן שהי אהל מועד בסילה כאשרו הבנות אמרו דול הוראתם עשה היתה כי הנה המלאך אמר לו ואם תעלה עולה לוי תעלה וימפלי לעם. המלאך היה מפליא לעם בהוצאת האם מן הצור ואכלו הגרי והמכה ו וכשהאם גרל והעלה להב עלה מלאך ייכלומר ככתלק מעליהם בלהב. בעלו הלהב מעל המזבח יבבתי. ולא יסף עוד. שלא נרא להם פסח אחרת עיד. וטעם אז ידע מנחם דבן עם ויעל מלאך יי בלהב המזבח ולא עם ולא יסף אלו יהיה פילא יסף כלל כשראה סכנתל מעניו ידע כי מלאך יי היה ויש לפרש דבן עם ולא יסף ויהיה פירוש ולא יסף להרא על המראה ההוא בעצמה כלומר עלה בלהב המזבח ולא נראה להם עוד אז ידע כי מלאך הוא סהלך מענייהם ולא ראוהו עוד במראה ההוא להרא. בחולס וכן להרא בשילה כמו שבא בשלמים הכתן תכתן ותחלל רוח יי לפעמו. תי' וסר רוח גבורה מן קדם יי לתקפותיה כלומר הגבורה והכח שהיה לו כמחנה דן החל לו והוא המקום שחבו סס בני דן כשהלכו ללכוד את לים והוא המקום כן צרעה וכן אסתאול ושם החל לו הכח מאת ה' אלו היה לו פסד רב עם אויביו וכחם והכתוב לא ספר ויהיה פירוש לפעמו לחזקו הסך בני כפעל והתפעל ממנו שהוא ח הסרת הכח וסירת האוברים כמו כפעמתיולא ארכר ותפעס רוחו ותתפעס וכבר כתבתי בפירוש אחרים בספר מכלל בשם פסם אבל זה הפירוש ה' הכחן בעיני ודבריו רזל כי פו לפעמו מענין פעמן שהיתה רוח כבוא מקפקס לפניו כזוגי רוח יי כבואתו של יסף אביו החלה אז סאמריה דן כחם על דרך. וירד משען תמכתה. וסתיב ביהוד הנה חמיר עולה תמכתה ויש מר"ל סאמרו סני תמכותהיו ומסס אל חרא תמכת היא ראתי מהאי גיסא עליה דאחי מהאי גיסא ירדה. ודרך דרם יהודה סתעלה בה כתיב שהעליה סממן עתהנה בה כתיב ביה ירדה. תאנה

רשי

אחרי אשתו. אחר עצת. מה יהיה מפלט הנער ומעשהו. מה חזי למעכד לעולמא ומה עבד ליה. נעברה כל. כאסוף אותך חל הבית. כי יבא דברך. אם יבא לנו פליחות דכור מ מאתך מסנע ונכיר את שמך וכבודך ו נעמ' מה שנתלח לנו והוא פלאי. מכוסה תמיד הוא משתנה ו אינו יודע למה מסתל היום. וכעת הזאת. לא הסמיענו כזה לא היה משמיענו בשור זו אם דאויס אנו למות: לפעמו. לבא בקרבנו לפעמים: כי

רלבב

הנה זה המלאך ס סדר אל מנחם ואל אשתו היה נכס סהכרח כי אף מדרך הכבואה סתהיה יחד לסני בזה האופן הנזכר בזה המקום והנה אסנב סזה הכבואה היה פ' סיכס והנה לא רצה לאכול מגרי העני כמו סלא רצה לאכול מ מהכסר והמכות ס סהביא אל פניו גרעון כרי ליסכ יודר סלב מנחם ואשתו כי הוא מלאך יי כריסיהו כ כזהרים מכל סאמר להס. והנה עלה המלאך בלהב המזב' כמו הענין במה סעל לגרען מענין האס סאכל הבסר והמכות והלך מעניו אז מלאך יי ואלו לזא הסכה לא רצה הכבוא לגלו סמו כי אז לא היו מאמינים מאד בכסא' כירכר יי יקר אז ולהסוף להס האמנה בדבריו העל' מהס מי הוא. והנה היו ידא' מהמות מנחם ואשתו כדאותס מלאך יי לסכה אסר זכרנו בזה הענין בגרען: ותחל רוח יי לפעמו. דל סכסר החלה רוח גבורה שהיתה בו מאת הפ' לפעמו וזה ספעס היה חושב לחלס עם פלסתיס ופעס חושב להמנע מזה כפעמון זה סמכ אילך ואילך: והתחכם

ובעשוהו ג בקר' וס' בהיותו משפט ונער ובעשוהו. ואיש כמעון ובעשוהו בכרכל. ובעשוהו חשבו לו: וכפלא פלא' ד' חס' יד' בליט' וס' כי פלא לנדר נדר בערבך נפשות. כי פלא לנדר נדר נזיר. וכפלא לעשות ובנוח ואשחו. הפלא עצה וגדיל תושיה. ונכס גם כסר נשוא: ואת רבננה ח' כסדר פקודי:

ותמהר האשה ותרוץ ותגר לאישה ותאמר אליו הנה נראה אלי איש אשר בא ביום אלי: ויקסוילך מנוח אחרי אשתו ויבא אל האיש ויאמר לו האתה האיש אשר דברת אל האשה ויאמר אני: ויאמר מנוח עתה בא דברך מה יהיה משפט הנער ומעשהו: ויאמר מלאך יהוה אל מנוח מכל אשר אמרתי אל האשה תשמר: מכל אשר יצא מפני היין לא תאכל ויין ושכר אל תשת וכל טמאה אל תאכל כל אשר צויתיה תשמר: ויאמר מנוח אל מלאך יהוה נעצרה נא אותך ונעשה לפיך גרי עזים: ויאמר מלאך יהוה אל מנוח אם תעצורני לא אכל בלחמך ואם תעשה עליה ליהוה תעלה בי לא ידע מנוח כי מלאך יהוה הוא: ויאמר מנוח אל מלאך יהוה מי שמך כי יבא דברך וכבדנך: ויאמר לו מלאך יהוה למה זה תשאל לשמי והוא פלאי: ויקח מנוח את גרי העזים ואת המנחה ויעל על ההצור ליהוה ומפלא לעשות ומנוח ואשתו ראים: ויהי בעלות הלהב מעל המזבח השמימה ויעל מלאך יהוה בלהב המזבח ומנוח ואשתו ראים ויפלו על פניהם ארצה: ולא יסף עוד מלאך יהוה להראו אל מנוח ואל אשתו אז ידע מנוח כי מלאך יהוה הוא: ויאמר מנוח אל אשתו מות נמות כי אלהים ראינו: ותאמר לו אשתו לו חפץ יהוה להמירנו לא לקח מירנו עליה ומנחה ולא הראנו את כל אלה ועתה לא השמיענו כזאת: ותלך האשה בן ותקרא את שמו שמשון ויגדל הנער ויברכהו יהוה: ותחל רוח יהוה לפעמו במחנה דן בין צרעה ובין אשתא:

וירד שמשון לתמנת וירא אשה בתמנת מבנת פלשתים:

ואחזאת אתה ורהטת ותווצרת לבעלה ואמרת ליה הא איתחיו לוי גברא ויאמא ביום מאד כי לוחי וקס ואל מנות בתר איתתיה ואמא לו ותגברא ואמר ליה האת גברא די מלי לתאעם אתה ואמר אמא ואמר מנות פען יתקיימון פתגמך מה יתווצרו לרביא ומה נעבד ליה: ואמר מלאכא דיי למנות מכל ראמריה לאתתא ת ססתמר: מכל ד' פזוק מגופנא וחסמא לא חיכול וחסר חדר ועתיק לא תשתי וכל סכאכ לא חיכול כל די פקודתה חסר: ואמר מנוח למלאכא דיי ויחור פען יתך ונעבד קדכך גריס בר עיון: ואמר מלאכא דיי למנות אם תתירני לא חיכול בלחמך ואם תעביר עליה קדם יתקיימה ארי לא ידע מנוח ארי מלאכא דיי הוא: ואמר מנוח למלאכא דיי מה שמך ארי יתקיימון פתגמך וינקרין: ואמר ליה מלאכא דיי למא דנן את שאל לשמיהווא מפרש: ונסיב מנות ית גריא בר עיון וית חקדובתא ואסיק על טערא קדם יי ומפרש למעבר ו מנוח ואיתחיה חזון והנה במיסק שלחו כיתא מעילוי מרבחא לצית שמיא וסליק בלאכא דיי ב בשלהובית ב' דכחא ומנוח ו איתחיה חזון ונפלו על אפיהון על ארעא: ולא אוסיף עוד מלאכא דיי לאיתחיה למנות ולאתחיה בבן ידע מנוח ארי ס מלאכא דיי הוא: ואמר מנוח לאתחיה סמת נמות ארי מלאכא דיי חזנא: ואמרת ליה איתחיה אילוי רענא קדם יי דנמות לא קביל מינא עלתא ומנחתא ולא אחזנא ית כל אילין וכעיון פון לא אשמעינא פתרא: וילתת אתתא בר וקרת ית שמיא שמשון ורבא רביא וברכיהו: ושראת רוח גבורא מן קדם יי לחקפותיה במשירית דן בין צרעה ובין אשתא:

ונחת שמשון לתמנת וירא אשה בתמנת מבנת פלשתים:

אמר בא ביום אליו. בזה היום וכן תי' ביום ארבעה. מפני שהנער ומעשהו. דחילו לרביא ומה נעבד ליה. בלחמך. במאכלך כולל כל המאכלי. ואם תעשה עולה. כלומר זה גרידוים סאתה אומר פתעם לפני לא אוכל ממנו ואם תרצה אתה לעשות ממנו עולה תעשה. ובאמר לוי לפי שאותו הדור היו שטים הרע בעיניו והיו מעלים עולות לאלהים אחרים. כי לא ידעו טעמו דבקעם נעברה כל אותך. מי שמך. ולא אמר מה כמפלט הלשון מלא לאמר מי אלא על עצם חומר דבר והסם אינו העצם לפי לא יאמר על השם מי אלהי מה שמך מה שמו ואם נאמר כי לפי שהיה רוחני אלא כן כואף למלאך גוף והסם כמו העצם הנה לא ידע מנחם כי היה רוחני עד שגלה ויש לפרש לפי שהיה בעיני מנחם כסא גרול וכבוד והאחר הגרול נודע בשמו למי מלא ראהו והנה הסם כמו העצם. כי יבא דברך וכבודך. וכבודך ודברך ואחר ה' על הענין ופירושו כדגמו ארי יתקיימו פתגמך ומקריך. פלאי. בהעלם האל וה' ידע ליהס ואם היתה האל כדאיתיה על מפקל עבריו ופירושו מכוס ונעלם מלא תוכל לרשעו ויתוהוא מפרם וכן תרגום כי יפלו ארי יפריט וענינו מופרם ומוכרל מדעתך אותו. ויעל על הצור. מבין הפעילות מה שהעלה מנחם עולה על הצור לוי בשעת חיבור ה' הבנות סכל זמן שהי אהל מועד בסילה כאשרו הבנות אמרו דול הוראתם עשה היתה כי הנה המלאך אמר לו ואם תעלה עולה לוי תעלה וימפלי לעם. המלאך היה מפליא לעם בהוצאת האם מן הצור ואכלו הגרי והמכה ו וכשהאם גרל והעלה להב עלה מלאך ייכלומר ככתלק מעליהם בלהב. בעלו הלהב מעל המזבח יבבתי. ולא יסף עוד. שלא נרא להם פסח אחרת עיד. וטעם אז ידע מנחם דבן עם ויעל מלאך יי בלהב המזבח ולא עם ולא יסף אלו יהיה פילא יסף כלל כשראה סכנתל מעניו ידע כי מלאך יי היה ויש לפרש דבן עם ולא יסף ויהיה פירוש ולא יסף להרא על המראה ההוא בעצמה כלומר עלה בלהב המזבח ולא נראה להם עוד אז ידע כי מלאך הוא סהלך מענייהם ולא ראוהו עוד במראה ההוא להרא. בחולס וכן להרא בשילה כמו שבא בשלמים הכתן תכתן ותחלל רוח יי לפעמו. תי' וסר רוח גבורה מן קדם יי לתקפותיה כלומר הגבורה והכח שהיה לו כמחנה דן החל לו והוא המקום שחבו סס בני דן כשהלכו ללכוד את לים והוא המקום כן צרעה וכן אסתאול ושם החל לו הכח מאת ה' אלו היה לו פסד רב עם אויביו וכחם והכתוב לא ספר ויהיה פירוש לפעמו לחזקו הסך בני כפעל והתפעל ממנו שהוא ח הסרת הכח וסירת האוברים כמו כפעמתיולא ארכר ותפעס רוחו ותתפעס וכבר כתבתי בפירוש אחרים בספר מכלל בשם פסם אבל זה הפירוש ה' הכחן בעיני ודבריו רזל כי פו לפעמו מענין פעמן שהיתה רוח כבוא מקפקס לפניו כזוגי רוח יי כבואתו של יסף אביו החלה אז סאמריה דן כחם על דרך. וירד משען תמכתה. וסתיב ביהוד הנה חמיר עולה תמכתה ויש מר"ל סאמרו סני תמכותהיו ומסס אל חרא תמכת היא ראתי מהאי גיסא עליה דאחי מהאי גיסא ירדה. ודרך דרם יהודה סתעלה בה כתיב שהעליה סממן עתהנה בה כתיב ביה ירדה. תאנה

כי תאכה הוא מנחם
עלילה להגרותם
וידבר לאשה על
האשה רב לרוביה
בן תרגם יותקן
שדדבדוים קינא
דבריותא כניסת ר
דבריות: וידדו: למון
הברית ריבוק מל כל
דבר הכרע וכן לעני
פת הכרע בתוך
קרא הברית רדיה
הרודה פתמן התנוד
הרודה את כוורתו על
פס סהדס עמו על
די חלות פשה מ
מרוקת טרופי הכלי
בכל דרדין מרופן אל
דפן כמדת שגל הכלי
וכן דבר יונת וידדו
וכסחה: וידד אכיהו
אל האשה על עיסק
איתתא מרעס
חברים למסכנות
ויהיו כיום העבדי
למות העב לא סביע
למסכה והוא רביע
למי המסכה
הלרסנו

רלב

והתחכם למכור ת
תואכה מפלשתיס כרי
סיוכל להכות ולזה
בחר לקחת אשה מ
מפלשתיס כי בזה ה
האופן חסב פישת מ
מכורסו והנה אמרו ל
סוהו גידה תחלה בי
חלילה למי סוהו סוסט
יסרל סיתגאל בבנות
הערלים ויהיה עובר
עלמה סהזירה ה
החורה מלהתחתן ב
כס כס סוהו סוהו סוהו
אלהים וכבר ספר
מעוס גבורת סמסון
סכלה עליו רוח גבורה
מאתי יס ססס כפיר
האריות סססל ל
לקראתו כססס הגרי
ומאומה אית סדו
ואחר ססס מהסס
הזאת סהיתה האשה
הזאת למססון לאשה
סססססון לקח אותה
לססס ודמה סססס
לססס עסס ססס
לססס את עססס
וידד

ויעל ויגד לאביו ולאמו ויאמר
אשה ראיתי בת מנחה מבנות
פלשתיים ועתה קחו אותה לי
לאשה: ויאמר לו אביו ואמו
האין בבלות אחיך ובבל עמי אשה
כי אתה הולך לקחת אשה
מפלשתיים הערלים ויאמר שמשון
אל אביו ואורח קח לי כי היא
ישרה בעיני: ואביו ואמו לא ידעו
כי מיהו היא כי תאנה הוא מבקש
מפלשתיים ובעת ההיא פלשתיים
משלים בישראל:
וידד שמשון ואביו ואמו תמנחה
ויכאו עד ברמי תמנחה והנה כפיר
אדיות שאג לקראתו ותצלח עליו
רוח יהוה וישסערו בשסע הגדי
ומאומה אין בירו ולא הגיד לאביו
ולאמו את אשר עשה: וידד וידבר
לאשה ותישר בעיני שמשון:
וישב מימים לקחתה ויסד לדאור
את מפלת הארדה ונה ערת דברים
בגות הארדה ודבש: וידדו אל
בפיו חלה לך ואכל וילך אל
אביו ואל אמו ויתן להם ויאכלו
ולא הגיד להם כי מגות הארדה ררה
הדבש: וידד אכיהו אל האשה
ויעש שם שמשון משתה כי כן יעשו
הבחורים: ויהי כראותם אותו
ויקחו שלשים מרעים ויהיו אתו:
ויאמר להם שמשון אחורה נאלכם
חירה אם הגד תגידו אותה לי
שבעת ימי המשתה ומוצאתם ונתתי
לכם שלשים סדינים: ושלשים
חלפת בגדים: ואם לא תוכלו
להגיד לי ונתתם אתם לישלשים
סדינים ושלשים חליפות בגדים
וידדו לו חורה חידתך ונשמענה:
וידדו להם מהאכל יצא מאכל ומעז
יצא מתוק ולא יכלו להגיד החירה
שלשת ימים: ויהי כיום השביעי
וידדו לאשה שמשון פתי את
אישך ויגד לנו את החירה פן
נשקה אתך ואת בית אביך באש

ואביו ט בקר וס' ואביו שטר את הדב
תיראו ואת שבתתי: ואביו ואמו לא ידעו
אשה מבנות דן: איש ואביו ולבן אל הגעה
וידדו אתכם כאשר תעשה הרברים: סכנו בדברים דעכו באש קציע ודנה עדת דברים: אנך: אישך
וסליק ותי וליאבותיה ואמיה ואמר
אתה חיותי בת מנחה מבנות פ
פלשתיא וכעז סבוי תה לי לאיתו
ואמר ליה אבותיה ואמיה
הא לית בבנת אחך ובבל עמי
אתה קאת דאת איל למסב אתה
מפלשתיא עד לית ואמר שמשון
לאבותיה הסבל ואמיה בשדת
בעיני: ואבותיה ואמיה לא
ידעו ארי סן קרס יי הוא ארי
תוסקפא הוא בעי לאיתגרא
בפלשתיא ובדדנא תהיא פ
פלשתיא שלטין בישראל:
ונתן שמשון ואביו
ואמיה לתמנח ואחו עד פרמי ת
תמנח והא אריא בר ארין נהים
לקרסותיהו ושרת עלותיה רוח
גבורה מן קרס יי והרמיה כמא
דמסרסין גדיא ומרעס לית בדיה
ולא חיו לאבותיה ואמיה יתדעכו
ונתן שמשון באיתתא ובשרת
בעיני שמשון ותב לזמן יוסין
למסכנה ויד למיתו ית פגרא
דאריא והא קינא ודבריתא ב
בפגרא דאריא וביה רובשא
ונסחיה בדיה ונאל סתל ואכל
ונאל לית אבותיה ולוח איתיה ויתב
להון ואכלו ולא חיו להון ארי
מפגרא דאריא נסית דובשא
ונתן אבותיה על עסק אתתא
נעבר חמן שמשון משתיה אריבן
עררין עולימיה: ונתוה פד
חיוניתו וברכו וילחין חברין ונתו
עמיה: ואמר להון שמשון
אחור כעז לכון חודתא אס חואה
תחיון יתה לי שבעת ימי משתיה
ותשכחו ואת לבון תלחין פ
פלדסין ותלחין אצטלון:
רלבשא: ואם לא תוכלו
לחואה לי ותתנו אתם לי תלחין
פלדסין ותלחין אצטלון רלבשא
ואמר לו חור חידתך ונשמענה:
ואמר להון מאכל נפק
מיקלא ומתקיפא נפק חוליא ולא
יכלו לחואה חודתא תלתא יוסין
והנה ביוסא שביעא ואמר לאתת
שמשון שר לית כעליך ויתו לנא
ית חודתא דלמא נוקד:
יתך וית ביר אבוק בגורא ת

תאכה עלילה כתרגומו תוסקפא
ותרגס עלילות דברים תוסקפי
מלח וכן האלהים אלה ליר
למון עלילה וססה: כפיר אריות
סמיתו ככמית גדי עזים
והכפיר גדול מגור והאריה גדול
מהכפיר והלביא גדול מהאריה
והליש גדול מהלביא וכל זמן
סמיתו ככמיתו כוספת בו:
לקראתו: אולי הוא הולך בדרך
לפני אביו ואמו מרחוק והכפיר
בא לקראתו ואביו ואמו לא ר
ראוה וזהו סמיתו ולא הגיד ל
לאביו ולאמו את אשר עשה:
רוח יי: רוח גבורה מן קרס יי:
ויססערו: תרגומו והרמיה כמה
רמה מן גדיא וכן בארמית
הרמין יתגברון ענין חתוכת
הדבר לסנס וכן וססע אוחו ב
בכנסו לפיכך היה צריך לפרס
ולא יבדיל: וידבר לאשה בעבור
האשה סתנה לו או דבר עם
האשה עמה סתנה לו:
וידדו: תרגומו וססחיה מן בית
גאוס יסס יי ענין כדעת הדבר
ממקומו וכן והכסס ידדו על
ידיהם וסססין הזה הרדיה ב
דבריו רל לקח הפת ממקומו
סססס סס סססס ואמר אף ס
הרודה ונתן לסל ססל מרסס
לחלה וקראו סס הכלי ססססס
בו הפת מרדה כמרה כסססס
לא ידדו במרדה אלא בססין:
אל האשה: כתרגומו על עיסק
איתתא: ואמר וידד אכיהו והנה
ידדו סלססס סמסון ואביו ואמו
כראה כי אביו ככנס לעיר תחילה
על ענין האשה סססס עמה ל
לסססס: ויקחו סלססס מרעס:
כמו ויקח קרח כלומר כל אחד
לקח חבורו ונקטבו וסס כראות
על המרעס סססס סססס סססס
וכמוהו וידדו את הילר:
והרמין לו ססססס ססססס
סססס: סססססס ססססס
ססססס ססססס ססססס ססססס
מתעטף ססססס ססססס ססססס
ותרגס סססססס ססססס ססססס
פלדסין: סססססס סססססס
היה יוס דביע לומי חוספה ופ
ותבך עליו סססססס סססססס
סססססס סססססס סססססס סססססס
סססססס סססססס סססססס סססססס
בכל יוס וסססססס סססססס סססססס
סססססס וסססססס סססססס סססססס
כססססס סססססס סססססס סססססס
כססססס סססססס סססססס סססססס
סססססס סססססס סססססס סססססס
והסססססס יוס סססססס וסססססס
סססססס סססססס סססססס סססססס
את אישך ופירו ותבך עליו סססס
סססססס סססססס סססססס סססססס
בסססססס סססססס סססססס סססססס
להגיד לסססססס סססססס סססססס
הסססססס לסססססס לסססססס
אוחך והגד לסססססס סססססס

לבקראו וס' אל האשה אמר הרבה ארכה עעבונך ודונך: ואם לא שנית טססה חזת אישך: ואת כי
סססססס סססססס סססססס סססססס סססססס סססססס סססססס סססססס סססססס סססססס סססססס

ויספוט את ישראל כימי פלשתים. טעם כימי פלשתים הימים מפלשתים מוסלים
 כישראל והוא הושיעם מהם אלעזר מלך היה תשובתם מלמה חסד זונה. איתתא
 פונקיתא וזכר כתבוצרעת המתרגם בענין רחב הזונה: לעתים לאח. לעתים
 הגד לאמר וכן הוא התרגם לעתא איתחול למימר: ויתחרשו. כתרגומו

וסיפוט את ישראל כימי פלשתים. טעם כימי פלשתים הימים מפלשתים מוסלים
 כישראל והוא הושיעם מהם אלעזר מלך היה תשובתם מלמה חסד זונה. איתתא
 פונקיתא וזכר כתבוצרעת המתרגם בענין רחב הזונה: לעתים לאח. לעתים
 הגד לאמר וכן הוא התרגם לעתא איתחול למימר: ויתחרשו. כתרגומו

עד אור הבקר וסיפוט את ישראל כימי פלשתים. טעם כימי פלשתים הימים מפלשתים מוסלים
 כישראל והוא הושיעם מהם אלעזר מלך היה תשובתם מלמה חסד זונה. איתתא
 פונקיתא וזכר כתבוצרעת המתרגם בענין רחב הזונה: לעתים לאח. לעתים
 הגד לאמר וכן הוא התרגם לעתא איתחול למימר: ויתחרשו. כתרגומו

וסיפוט את ישראל כימי פלשתים. טעם כימי פלשתים הימים מפלשתים מוסלים
 כישראל והוא הושיעם מהם אלעזר מלך היה תשובתם מלמה חסד זונה. איתתא
 פונקיתא וזכר כתבוצרעת המתרגם בענין רחב הזונה: לעתים לאח. לעתים
 הגד לאמר וכן הוא התרגם לעתא איתחול למימר: ויתחרשו. כתרגומו

וסיפוט את ישראל כימי פלשתים. טעם כימי פלשתים הימים מפלשתים מוסלים
 כישראל והוא הושיעם מהם אלעזר מלך היה תשובתם מלמה חסד זונה. איתתא
 פונקיתא וזכר כתבוצרעת המתרגם בענין רחב הזונה: לעתים לאח. לעתים
 הגד לאמר וכן הוא התרגם לעתא איתחול למימר: ויתחרשו. כתרגומו

והנה זכר סכבר מפט את ישראל כימי פלשתים עמרים מנה ואמר כימי פלשתים
 להורות כימי שמסון בכללם היו פלשתים מוסלים כישראל אלל סהוא הושיעם
 מידם תשובת מה. אחר זה ספר סכא שמסון עזתה וראה סס חסד פונקיתא
 ונא לביתה ללון סס והנה הגד לביתה סכא שמסון סס וארכו לו כל הלילה
 סכבר הסיא רל סהס

עד אור הבקר וסיפוט את ישראל כימי פלשתים. טעם כימי פלשתים הימים מפלשתים מוסלים
 כישראל והוא הושיעם מהם אלעזר מלך היה תשובתם מלמה חסד זונה. איתתא
 פונקיתא וזכר כתבוצרעת המתרגם בענין רחב הזונה: לעתים לאח. לעתים
 הגד לאמר וכן הוא התרגם לעתא איתחול למימר: ויתחרשו. כתרגומו

וסיפוט את ישראל כימי פלשתים. טעם כימי פלשתים הימים מפלשתים מוסלים
 כישראל והוא הושיעם מהם אלעזר מלך היה תשובתם מלמה חסד זונה. איתתא
 פונקיתא וזכר כתבוצרעת המתרגם בענין רחב הזונה: לעתים לאח. לעתים
 הגד לאמר וכן הוא התרגם לעתא איתחול למימר: ויתחרשו. כתרגומו

וסיפוט את ישראל כימי פלשתים. טעם כימי פלשתים הימים מפלשתים מוסלים
 כישראל והוא הושיעם מהם אלעזר מלך היה תשובתם מלמה חסד זונה. איתתא
 פונקיתא וזכר כתבוצרעת המתרגם בענין רחב הזונה: לעתים לאח. לעתים
 הגד לאמר וכן הוא התרגם לעתא איתחול למימר: ויתחרשו. כתרגומו

ואמר
 כל כפית
 דשסון
 כי לא
 חסד
 ויתקן
 לבני
 ויאמר
 לעיניהם
 כי רמל
 סאס

רשי

לעתים לאמר.
 לאכסיעה נאמר:
 ויתחרשו נהגו עכמן
 בסתירה וסעס.
 ויעקס ממקום
 יתרים חבלים דקיס
 ולא נודע כחו. לא
 הוצרך להתחזק ב
 בכתתן אותם: עבתי
 חבלים גסים
 מחלפות

והימים י' כתיב מרשם ימים והימים י' קריי מרשם מוש והעצם אחד כמו ייטב וטוב ועיניו עיני הקדש אל הדבר כמו לא ימים עמוד העצם לא ימים מתוך האהל מהם עין הקדש אלא סאלו פעלים עומדים וזה פועל וזה ואלו עין ריחוק מפני מהם רבנים עם מ' וזה עין קרוב מפני שהוא רבץ עם את כמו אל במקומות :

ואת העמודי : כמו ואל ומהוה
 ואת בית ה' אבי הולך ואחרם
 זולתו וית' אחרת ענין מישום
 ובתי ואמיטי ומום ומסם בענת
 אחר ולזה הפירוש יהיה
 המצמזם : נקם אחת . סמוך
 נקם אחת מסתי עיני כלומר
 מאחת מצתי עיני אכנס מהם
 וברם אחד רבוט על שלם תן
 לי סגר עיני אחת בעולם הזה
 וסגר עיני אחרת תהא סמורה
 ליומיתוקת לעד לבא ורפית
 תיו מסתי על הכוכה כי כל אחת
 בדר כפת אח' סוא נע רפה לבר
 ממלת סחי סתי סתקרת רגם
 ואכסי מזרח קוראים אח' באחת
 בבובה אסתי אסתי לחיות הסוא
 כח : וילפת . כמו וטהמן ויחרר
 האים וילפת ילפתו אחרו ארדכן
 סהוא עיני ההפוך והכטייה :
 והוא ספט . והריאמר למעלה
 ויספט את יבדאל אלא למעלה
 אחר ויספט אחר התסועה ס
 מצעסית לו בצח הקורא כאלו
 אז מת בי לא נעסית לו אחר כן
 תסועה אבל החלה מפלתו ולא
 היתה לו אלא בזותו ועבסיו
 כסמת אחר והוא ספט את י
 יבדאל כמו סאמר בכל סופט
 וסופט ויעבד דרם למח כאמר
 עני פצמים כי ספט את ישראל
 עשרים סה אחר לאחא מלמר
 סהיו פלסטים יריאים ממנו ע
 עשרים סה לאחר מותו כמו
 סהיו יריאים ממנו עשרים סה
 בחיני : ותי

וַאֲמַר שְׁמִשׁוֹן לְעוֹלָמָא דַּמְתָּקוּף
בִּידֵיהּ שְׁבוּק סִגְיוֹ וְאַשְׁמִשְׁנוּ יָת ע
עֲמֻרְיָא רַבֵּיתָא מִתָּקֵן עַל־יִדְהוֹן
וְאַסְתָּמִּיד עַל־יִדְהוֹן וְבֵיתָא מְלִי
גְבֻרִיָּא וְתִשְׁיָא וְרַמְסֵן כָּל טוֹרְנִי
פְּלִישְׁתִּיא וְעַל אֲגָרָא בַּת־לֶחָא
אֶלְפִין גְּבֻרָא וְאַיִתָּהּ רַחֲוֹן כְּחוּבָא
דְּשִׁמְשׁוֹן וְצִלִּי שְׁמִשׁוֹן קָרַם וְי
וַאֲמַר וְאַל־חִים יַעוֹל דְּכִרְנִי קִרְסָךְ
וְתַקְפִּי בְּעֵץ בְּרִם וְיִסְגָּא הִרָא וְי
וְאַתְּפֹרַע פּוֹדֵעֲנוּתָא תְּרַאסְתִּירִי
עֵינֵי רִנְקְרוֹ לִי פְּלִישְׁתִּיא וְאַתְּ
שְׁמִשׁוֹן יָת תְּרִין עֲמֻרִי מְצִיעֵא ד
רַבֵּיתָא מִתָּקֵן עַל־יִדְהוֹן וְאַסְתָּמִּיד
עַל־יִדְהוֹן חֵר בִּימִינִיהּ וְחֵר בְּסִמְלִיהּ
וְאַמַּר שְׁמִשׁוֹן תַּסּוֹת נַפְשִׁי עִם
פְּלִישְׁתִּיא וְגַבֵּר בַּתְּלָא וְנָפַל בֵּיתָא
עַל טוֹרְנִיָּא וְעַל כָּל עַמָּא דִּי בִּיה
וְחָוּ קַטְלִיָּא דִּיקְטַל בְּסוֹתִיהּ ס
סִגְיָאֵין מְדִיקְטַל בְּחִיּוֹתֵיהּ וְנִתְתַּג
אֲחוּהָ וְבַל בֵּית אֲבוּתֵיהּ וְנִשְׁלוּ יִתִּיהּ
וְנִמְלִיקוּ וְקִבְרוּ יִתִּיהּ בֵּין אֲרָעֵת
וּבֵין אֲשְׁתָּאֵל בְּקִרְרָא דְּמִנְתָּ
אֲבוּתֵיהּ וְהוּא רַנְיָת יִשְׂרָאֵל ע
עֲמֻרִין שְׁנִין

חַמּוֹת גַּבְרִיאֵל וְסִי' תַּמָּת נַפְשֵׁי עַם פְּלִשְׁתִּים • תַּמּוֹת נַפְשֵׁי מוֹת יִשְׂרָאֵל • תַּמּוֹת בְּעֶד נַפְשָׁם וְחַיִּים • חֲדָר
וְתַמָּת בְּצִמָּא • וְחֲדָר אֶת פְּלִגְשֵׁי עֲבוּרָתָם • וְנִמְסַר גַּמְבָּסְדֹר בָּלָק • וְכָל בֵּית יְכוֹס' גַּמְס' בְּהוּאֵי סִפְרָא סִמְנָט'
אִמְרוּ ז' וְסִי' נִמְסַר לְעִיל בְּהוּאֵי סִפְרָא סוֹף סִמְנָט יָד :

וַיֹּאמֶר שְׁמֹשׁוֹן אֶל־הַנָּעַר הַמְּחֻזָּק
בִּידוֹ הִנֵּי יָחָה אוֹתִי וְהִימְשִׁנִּי אֶת־
הָעַמִּידִים אֲשֶׁר הֵבִית נָכוֹן עֲלֵיהֶם
וְאֶשְׁעֶן עֲלֵיהֶם׃ וְהֵבִית מִלֵּא
הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְשָׂמָה כָּל סִרְנֵי
פְּלִשְׁתִּים וְעַל־הַגָּב בִּשְׁלֹשַׁת אֲלָפִים
אִישׁ וְאִשָּׁה הִרְאִים בְּשִׁחוּק שְׁמֹשׁוֹן
׃ וַיִּקְרָא שְׁמֹשׁוֹן אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר
אֲדֹנָי יְהוֹה וּבְרַנִּי נִגַּד וּחוֹזְקִי נָא אֶךְ־
הַפַּעַם הַזֶּה הָאֱלֹהִים וְאַנְקָמָה נִקְם־
אֶחָת מִשְׁתִּי עֵינִי מִפְּלִשְׁתִּים׃ וַיִּלְפַּת
שְׁמֹשׁוֹן אֶת־שְׁנֵי עַמּוּדֵי הַתּוֹךְ אֲשֶׁר
הֵבִית נָכוֹן עֲלֵיהֶם וַיִּסְמַךְ עֲלֵיהֶם
אֶחָד בְּיָמֵינוּ וְאַחֶר בְּשִׁמְאָלוֹ׃ וַיֹּאמֶר
שְׁמֹשׁוֹן תָּמַת נַפְשִׁי עִם־פְּלִשְׁתִּים
וַיֵּט בַּכְּחוּץ פֶּל הֵבִית עַל־הַסִּרְנִים
וְעַל־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר בּוֹ וַיְהִי הַמֵּיתִים
אֲשֶׁר הִמִּית בְּמוֹתוֹ רַבִּים מְאֹד
הַמֵּית בַּחַיּוֹ׃ וַיִּרְדּוּ אֲחָיו וְכָל־בֵּית
אֲבִיהֶם וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ וַיַּעֲלוּ וַיִּקְבְּרוּ
אוֹתוֹ בֵּין צֶרְעָה וּבֵין אֲשֶׁתָּאוֹל בְּקֶבֶר
מְנוּחַ אָבִיו וְהוּא שָׁפָט אֶת־יִשְׂרָאֵל
עֶשְׂרִים שָׁנָה׃

בן העמודים אשר הבית נבנו עליהם: והימים. ס: ט"ז בלעז כמו חולי ימוסו: וברני נא. וזכור עשרים שנה שפסגתי את יסד אלולא אמרתי לאחר מהם העבר לי חילן וזח ממקום למקום: בקם אחת מסתעעני. ומכר עין הספית הבח לי לשלם הבא וזכאן פרעלי סכר האחת מהן: וילפתי. ויחזו אנכ"א בלעז כמו ויחרד האים וילפתי כאשר בחרונו האסם: ויהי בסדר בלק: וכל בית יבוס' גם' בהאי סיפרא סמט':

דלבב

והכה כשב שמעון עם
הנער המחזיק אותו
שיבא אהו למשם ה
העמודים אשר הבית
כבן עליהם למשם
כרי פסען עליהם.
וקרא שמעון למס ית'
סיוחקהו בפעם ה
חזאת להקדם מאויביו
ספקרו עיניו ושמה ה
חסם לקולו ובהר מ
שמעון לתור עם פלשתי
כרי סיקסם מהם.
וה' הטה שמעון עני
עמודי התורן אשר ה
הבית כבן עליהם ו
וכבר כסמך עליה ח'
בימינו ויחד בשמאל
והטה אתם בזה ב
דרך מפעל הבית על
הסדקים ועל כל העם
עד סבב המית ב
במותו רבים מאשר
המית בחייו. והכה
זכר אחר זה פעם מ
סנית שהוא ספט את
ישראל עשרים סבת
להור' כי הזמן סיטב
בארץ פלשתיים ככלל
באלו ה' מכה :

והתועלות

המגשות מזה הסכור
הן אלו:

הראשון

לפרסם מה מכיל בו ישראל מהרע תבך מחרשיש לעבוד את אלהי הבוים אשר הפילם השם ביד ישראל עד שבטנה הדיארענוורצו פלמחים ונבג
נצח את ישראל והתמיד השעבוד הזה החזק ממנה עמרה שיחשד שטבו אל"י בכל לבם כי בזה תתקיים אמונת ההטבה והגמול והמנעם אשר
החזיריות ולזאת הטבה גס כן זכר כאשר טבו אל"י בכל לבם בעזרו מאת השם יתברך להכניע אויביהם:

השני

השני הוא להודיע שאין ראוי לדרוך החלומים כי אין כשער עזרתם הלא תראה מה מקרה לזקני גילעד סדרפו ופתח בעבד אחיו שהיו קרוביהם וגרמות מהסכסוך בחלתו ולקוח הענין כמרכו חלו סיהיה מוטל עליהם: **השלישי** הוא להודיע שראוי לאדם שיעשר עבד מה לחיות גמול מעמית

עניינים
מזמור זכור

דבריו הנכבדים באופן שגוי לו הנמול אחר עמדתו המעטה ולזה רצה יפתח שיטתו וזכני
גלעד יי עד בניהם על תנאיהם כדי שיתברר לו שלא יהתלו
בו אחר נכחו זו המלחמה אשר בעבודה אמרו לו זקני גלעד סהיה להם לקרוע והיא מלחמת ביעמוז והיה זה במצפה סהיה מקום סהיו מתקבצים בו יט' תמיד כי נגלו

הרביעי

הרביעי הוא להודיע שאין ראוי להלחם עם האנשים אם לא היתה מס סבה ראויה תבוא על זה ועל זה ספר משלח יפתח מלך בני עמון תחלה כי בסבת החמסם עשו לו ישראל בארץ ההיא שהחזיקו בה הוא רוצה להלחם עמם ובמקום הענין

התחילתו של

[illegible]

שני חזק לה

הששי הוא להיות שראוי למי שיבקם טוב מה מחסיו סיור לו כדמה כדי לפדסם בלב האשכנזי כל הנחב' מאתו ולזה זכר כי יפתח כרד ליואס יתן

1

הדבר לו בתכלית הקושי. והנה יסלואל סעאל אך לא נסאל יפתח על נדחו כי כבר היה פניח סקיים והוא היה יודע פ' התורה
במלימות ואספד סלחמ סלח היה יודע יפתח סיס למדרס היתר גס לא דעו זה אז אחד מאנשי גבולו כי כבר נקדמו כלס בזמנסי הגוים ועצבו את התור ימים רב' והנה

את הכדרים

החכם און לו להתיר את הנדרים אלא כשישאל הנדר הישר לנדרו להיתן מתחרט בנדר. ואפשר מכלי בדיקום זה הנדר פרסום הנס נעשה לו הסי' היה בלתי ראוי הוא להודיע שאין ראוי לאר' שיקרא לחברו בראותו שהגיע ממנו פועל טוב כמלא קרא לו בעצמית הנחב **השמיני**

דח פכ סמו גס
דח :

הוא להרעם שאין ראוי לאדם שיהיה בלתי מביד הטובה שקבל מאחר ויגמול רע תחת טוב הלא תראה כי בני אפרים
הוא להרעם מה שקרה: **התשיעי**

וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' בְּקוֹל מִצְרָיִם וְיֵצֵא מִן הָאָרֶץ וְיִשְׁמַע ה' בְּקוֹל מִצְרָיִם וְיֵצֵא מִן הָאָרֶץ

הוא להודיע מאין ראוי לבעלי היכולת לבנות החלטות הלא תראה כי בני אפרים
היתה לראש מנהיגה אח בביתם החזק.

סוף

הוא להודיע סראוי מתוך האמה אחר בעלה ולא ימנעה מזה גרלות בית אביה ולא זכר מאבצן עם היותו גרול סכר סלח מלסים בנות החובה: **השנים עשר** הוא להודיע עוצם ההשגחה האלהית בענין שמסת בעבור ישראל זה כי מפני סגולה לסם ית

וכבר לו ג 36 ו

לא בית אלהים עשה אותו בית אלהים
אלהים בית טענות ואמר רבותי כל אלהים האמור במכה חולחון מן אחד
סהוא קרם כל ימי היות בית אלהים בשילה ותרם אפוד ותרפים אפוד
ורמאין וימלא סהקריב קרבנותיו על ידי אחד מבניו ומכהו להיות כהן וכן
ומלאה יד אהרן ויד בניו אים

היסר בעיניו יעשה אחר זה
לפי טענה מיכה הפסל ולא היה
מי שימחה בדיו כי אף מלך ו
וסופט במים ההם מבית לחם
יהור' בית לחם אף היה לפיכך
סומך בית לחם זה ליהור' כל
מקום ומה שאמר ממספחת
יהודה הוא תוספת ביאור
ועל בית לחם אחר שהיה מסבט
יהור' והענין הזה לוי היה ואיך
יאמר עליו ממספחת יהודה

והאומר כי אמו ממספחת יהודה
יראנו הוכח מחסם הכתוב ארם
למספחת האם ומה שאמר
כל אלה בבית מלך אבי גלעד
והיה סבט וליד בני בת מכיר
בעבור הערים שהיו ליאיר בארץ
הגלעד אחר כן ור' לרסנו כי
בן גרם בן משה רבינו היה
ולפי טענה מעשה מנשה שהיה
מיהודה אחר עליו ממספחת
יהודה לפיכך תלוי בו הכון
כסאמר עליו ויהותן בן גרם
בן מנשה תלו כון מלמלה
בן המם והסין לומר כי ככר
משה היה ולכבוד משה תלוי
עליו הכון כלומר כי עשה מעשה
כלו היה בן מנשה ולא בן משה
והוא אב סס בבית לחם היה
גרואף על פי שהיה לוי והיו ללוי
ערים לשטת זה הענין התגורר
סס בבית לחם על צרכי מחיתו

וגברא מיכה ליה בית טענות
ועבר אפוד ורמאין וקריב ית
קורבן מר מבגדיו ומה ליה ל
לכוסרא ביומא האינון לית
מלכא בישרא גבר דכשר ב
בעיניו יעביד והוא
עוליסא מבית לחם יהור' מזרעית
יהודה והוא לוי והוא רד חסן ו
ואזל גברא מקדמיה מבית לחם
יהודה למידר באחר וישפח ו
ואתא לטור דבית אפרים עד בית
מיכה למעבר אודתיה ואם ליה
מיכה כגן את אתי ואמר לוי וואה
אגא מבית לחם יהודה ואגא אזל
למידר באחר ראשפחו ואם ליה
מיכה עמי ויהיו לוי לאב ולכחין
ואגא אתן לך עסר כלעין דבסף
לזמן עידן וזוג לבושין ופרנסתך

זכור ויהור'

סו

י

ה

בית אלהים בית טענות כל אלהים האמורים בפרסה זו חולחון מזה כל מיהיות
אלהים בשילה וימלא את יד אחר חסכו לעבודת הפסל להיות כהן לכפון
כל חינוך רב סארם ככנס כלסס גדולה קרויה מילוי ידים רישוטיסר בלעז
וכסמנכ פקדות לארס קורן למתן רישוטיסר בלעז ממספחת יהודה והוא
לוי מן האם ורבותינו
אמר לפי טענה מעשה
מנשה סכא מיהודה
קראו ממספחת יהוד'
והוא לוי בן גרם בן
משה רבינו היה כמו
סמפורט בענין ו
והותן כן גרם וגו'
לעשות רכנו דרך
הליכתו באם אחר
פרנסתו להסתכר
למים לסוף סנה
וערך בגדי זוג חליפת
בגדי סהס ערך וסדר
לכל בני ארם כפי ס
הראוי להם לשנה
וערך בגדים
אפרלייתסר בלעז
ומחיתך ומזונתך
וילך

והאיש מיכה לו בית אלהים ויעש
אפוד ותרפים וימלא את יד אחר
מבגדיו והי לו לכהן בימים ההם
אין מלך בישראל איש הישר ב
בעיניו יעשה והי
גער מבית לחם יהודה ממספחת
יהודה והוא לוי והוא גר' שם וילך
האיש מהעיר מבית לחם יהודה
לגור באשר ימצא ויבא אחר אפרים
עד בית מיכה לעשות דרכו
ויאמר לו מיכה מאין תבוא ויאמר
אליו לוי אנכי מבית לחם יהודה
ואנכי הולך לגור באשר אמצא
ויאמר לו מיכה שבה עמך והיה לך
לאבולכה ואנכי אתן לך עשרת
כסף ללמים וערך בגדים ומחיתך

ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה ותהליך לפני ויהי תבסס ויהי הנכון לכך
ועליה ויאמר לו מיכה שבה עמך ויאמר לו יהור' שים ידך על פיך ונבסר גם כסדר לך לך

וספר זה כיאולי היה זה סבה להעשות זה הפסל ולזה ראוי כסאמר סזה היה
אחר המלך שהיה מנע ארם מזה אם הוא חי והוא יהוספ על פי מה סאססוב
סזהו יד יסראל על זה כד' לטער עז' כי גם על סהיה ככר מכל אסר לכפון מ
מהסופטים לא בערו מימוי הבעלי והעשפרות עד סכא סמול וכערס כמו סמספר
בספר סמול ולזה ארץ עליו פסל מיכה עד מות עליו כמו סכא אחר זה ולזה
ידמה סהיה זה הענין אחר מות יהוספ וקורס ממסלת עתניאל כן קד' ויורה על
זה עור סכבר זכר בזה הספר סטכט הרניהיה מבסס לונכלה לטסר כמיל' ההס
וזה היה אחר מות יהוספ ביאז הספר לו הסכטס לה לחס כל אחר בגבולו כמו
סכתבאר ברסם זה הספר ססאלו יסראל מי עילה לנו תחלה להלסם בכנעני

עור ספר סכבר היה כער ממקום סקראל בית לחם יהודה והיה המקום ההוא
ממספחת יהוד' והוא לוי והוא גר' שם והיה מסך לבו מיכה אל סהיה לו לכהן
בביתו לסאלו הענידות באמצע' הפסל והתרפים סהיה מסתמס בהס להתבדר
הכח הרמזינימבן סאר הכחות לא סהפסל והתרפים ירברו חלילה וסכז סנה
התרפים רברו און על הרעב כי אין כח סקסס להורעת הענידות באמת כמו
סביאיתי בספר מלחמות י' וספר

הנה סלס מלח' מצרים וגו' הנה סלס מלח' סנה ער יפתח מסכת הארבעים ומאה
וארבעים מן יפתח עד סנה המלך סלמה את הסת הנה הס מיציאת מצרים ארבע מאות וסמיס עם ארבעים סהיו במדבר ואסכנו מוכסילס אלו מאה וארבעים
אסר יפתח לבנין הסת במנין הסופטים והמלכס כי ארבע ספט את יסראל אחרי יפתח סבע סמיס ואילוץ עסר סמיס ועברון סמנה סמיס וסמסון עסרים
סנה ועלי ארבעים סנה וסמול עסרים סנה דוד ארבעים סנה וארבע סנה של סלמה סהרי סמנה הרביעית למלכו סנה הסת כמו סכתוב בסנה הרביעית בחרס זיו
והנה לפי סכבון זה יתר' על מאה וארבע סנה של סלמה סהרי סמנה הרביעית למלכו סנה הסת כמו סכתוב בסנה הרביעית בחרס זיו והנה לפי סכבון זה יתרס
על מאה וארבעים סמיס הנה אכנסו כריכס על כל פמיס לתקן הסכבונות אשילו לרברו בעל סרר עולם כי תסע סמיס הס יתרים לסכבון והנה עסרים סנה
סמנה לסמול לא סמכא בפירוש סכתב ועוד כי ארסס עסרים סנה לסמול כי כיוס סגלה הארון מת עליו והנה הארון היה בסנה פלסמים סכעה חרסס ועלה בית
סמס ומסית סמס לקרית יערים ויהי סס עסרים סנה עד סהלהורוד מנס אחר סבע סמיס סמלך סכבון הנה ססרס מהעסרים סנה סבע סמיס סכארו יב סנה
אחר עסר לסמול וסתי סמיס לסאלו וכלס כסכס לסמול סכאפילו במלך סאלו היה סופט ביסראל והיו עוסס
עד סמלך רור סלס עסרה סמיס סכארו עדין סתי סמיס והנה סס סמיס כקח מהסלס מאות סאמר יפתח בי לא ססלמו אלסם ססס סמיס סלו והוא אומר זה סתחילת
ימי ספטו סמכא כי סכבון זה אינו מדוקדק ועד היום הזה דרך סכתוב לדרוך אחרי הכלל ולא יקפיד בפרט אם יהיה ססר או יתר והסרה בי
צין סמסון עליו הז סלס סופט ימים רבים כי הנה סכתוב מעד סלסנה העניסס האלה הסמוכס אף מלך ביסראל והנה עליו בן סמנה וסמסס סנה סכתבנה
סופט וכן זכ סמיס היה סמס וספט את יסראל ארבעים סנה ולא יתכן לומר סככסו סנתיסן סל סמסון בסכתיסן סל עליו כי לא יתכן סהיה סמסון סופט בימי עליו
והוא בן חמיסס סנה ויתר והיה סכביא יסראל ומזקביהס ומבני הקבלה סקכלו וסרה סכעל פה סהרי עליו הקבל מנסס וסמול הקבלמבלי וכן סכא אחרי סכא
אס כן סססן היה בן סמסון עליו סלס היה סופט ליסראל ובימים ההס סלס היה להס מלך וסופט היו עוסס כל אס ואס היסר בעיניו ועשה מיכה פסלו וכן דן
הקינו להס אותו ספסל וכן כימין הרשו ברבר פלגס כי

רלבג

וכבר עשה מיכה לו
בית מיוחד לזה
הפסל והמסכה ועשה
מהם אפוד ותרפים
וקראו אותו בית אלהים
לחסכו כי סכיתו ת
הסרה סס ומלא יד
אחר מבניו להיות לכהן
לסאלו להענידות
אין מלך ביסראל וגו'

אנכי
ח' טע' וכל
אזכור וסכ
רכו כח' חק
אנכי

אתם מחמסים. אתם מוידקין
על תיקון הרב נזירות ולא
תעשו: אל תתעבלו. לא
תתעבלו: כל רב רב ארץ
הזאת או בשם ארץ כעולם
סם חמסו כי אין סם מחסור
כל רב: ואלה באו. מה מחסור
ואמר ויקחו את פסל האפוד
וכבר אמר לקחו את הפסל ואת
האפוד מפני מאמר הכהן
מאמר להם מה אתה עושה חזר
ואמר. ומה מאמר פסל האפוד
סמך הפסל לפי סמך פסל בלא
אפוד וזה היה עש אפוד: את
הטף. כי אלו סם מאות אים
חגור כלי מלחמה עם טפס ו
ונסיהם ומקניהם הלכו כיהיו
בטוחים סילכו העיר: ואת
הכמורה. כתביו עם הדגם
וכבר כתבנו הדומים לו בספר
מכלל. ופירו הכמורה חכמים
והמטלטלים ותרגומי קמיהא
כתרגום רכום מהוא גם כן
כולל קיח האדם כלים וכסף
וזה וסאר מטלטלין: נזקין.
נאספו וכן מה לך כי נזקת
נאספת חנה ואנסך ונאמרה
האספה כלסון נזקה לפי מעל
די נזקה ואנסך העם: ויסג
פניהם. טרגם הסתך והנתי
ס

מחמסים בקריאתו אל תעצלו ללכת. ואמרו מחמסים וחמיו ער אור ובקר: מחמסים בקחה אותה.
והלויים מחמסים לכל העם: על כן חכמים וסמסר בסדר וישלח וידעוהם ג' וסמסר בסדר ויצא:

ואתם מחמסים אל תעצלו ללכת
לכא לרשת את הארץ: כבאכם
תבאו אל עם בטח והארץ רחבת
ידים כי נתנה אלהים בידכם מקום
אשר אין שם מחסור כל דבר אשר
בארץ: ויסעו משם ממשפחת
הדני מצרעה ומאשת אל שש מאות
איש חגור כלי מלחמה: ויעלו
ויחנו בקרית יערים ביהודה על כן
קראו למקום ההוא מחנה דן עד
היום הזה הנה אחרי קרית יערים:
ויעברו משם הר אפרים ויבאו עד
בית מיכה: ויענו חמשת האנשים
ההלכים לרגל את הארץ ליש
ויאמרו אל אחיהם הידעתם כי יש
בבתים האלה אפוד ותרפים ופסל
ומסכה ועתה דעו מה תעשו:
ויסורו שמה ויבאו אל בית הנער
הלוי בית מיכה וישאלו לו לשלום:
ושש מאות איש חגור כלי
מלחמה נצבים פתח השער אשר
מבני דן: ויעלו חמשת האנשים
ההלכים לרגל את הארץ באו שמה
לקחו את הפסל ואת האפוד ואת
התרפים ואת המסכה והכהן נצל
פתח השער ושש מאות האיש
החגור כלי המלחמה: ואלה באו
בית מיכה ויקחו את פסל האפוד
ואת התרפים ואת המסכה ויאמר
אלהם הכהן מה אתם עשים:
ויאמרו לו החרש שים ירך על פיך
ולך עמנו והיה לנו לאב ולכוהן
הטוב היותך כהן לבית איש אחד
או היותך כהן לשבט ולמשפחה
בישראל: וייטבל הכהן ויקח
את האפוד ואת התרפים ואת
הפסל ויבא בקרבה עם: ויפנו
וילכו וישמו את הטף ואת
המקנה ואת הבכורה לפניהם:
המה הריקו מבית מיכה והאנשים
אשר בבתים אשר עם בית מיכה
נזעקו וידכיו את בני דן:
ויקראו אל בני דן ויסבו פניהם
ויאמרו למיכה מה לך בי נזעקת:

ואתון שחקין לא תיתרשלו
למחל למיעל למירת ית ארעא
בטיחון תיעלון לות עמארשין
לוחאן וארעא פתיח ידיו ארי
מסרה יי ביריבון אתרא וליח
תמן חסרן כל מדעס ריבארעא:
ונטלו סרמון מורעיר דן ס
מצרעה ומאשתאול שית מאה
גברין מורין במני קרבא:
וסליקו וישרו בקרית יערים ב
בארעא רבית יהודה על כן קרו
לאתרא ההוא פשרית דן עד יום
הדיון הא הוא אחורי קרית יערים
ועברו מתסן לטורא דבית
אפרים ואתו ער בית מיכה:
ואתיו חמשה גבריא רגליו
לאילא ית ארעא ליש ואמרו
לאחיותון תידעתון אריאית בבית
האלין איפוד ותרפים ופסל
ומסכה וכען דעו מה תעברון:
וזרו לחמון ועלו לבית עולימא
לינאה בית מיכה וישאלו ליה
לשלום: ושית מאה גברין מורין
במני קרביתון קייסין במעלנא
דערע דמשיכט כני דן: וסליקו
חמשה גבריא רגליו לאילא ית
ארעא עלו לחמון ונסבו ית צ
צילמנא וית איפודא וית רמאין
וית מסכה וכהנא קאים במעלנא
דתרעא ושית מאה גברא ד
דסורין במני קרבא: ואלין עלו
לבית מיכה ונסבו ית צילמנא
וית רמאין וית מסכה ואמר להון
כהנא מה אתון עברין: ואמרו
ליה שתוק שוי ירך על פומך ו
ואיל עמנא והוילנא לאב ולכהן
הטב רתמי כהן לבית גברא חד
או דתרי כהן לשבטא ולזרעי
בישראל: ושפר לבא דכהנא
ונסיכית איפודא וית רמאין וית
צילמא ועל כנו עמא: ואתפניא
ואזלו ושוויא ית טפלנא וית
בעירא וית קנינא קרמיהון:
אינון ארתיקו מבית מיכה וגבר
די בבית דעם בית מיכה אתפנישו
וארביקו ית בני דן: וקרו
לבני דן ואסחרו אפיהון ואמרו
למיכה מא לך ארי אתפנישתא:

רלבג

והנה לים הוא לסם
הנזכר בספר יהושע
והער סכר אמר ג' כ
סם סכר קראו סם
הער דן כסם דן ח
אביהם כמו סכר
בזה המקום: וספר
כי מרי עברו עברו
בית מיכה חמסס ח
המרגל ולקחו הפסל
והמסכה והאפוד ו
והתרפים מבית מיכה
ופתו הער הלוי ו
ולקחוהו עמם והיה
לאכול כהן לכל ס
סכר דן והיו סם פתח
הסער סם מאות אים
חגור כלי מלחמה מ
מסכר דן: וכראות

רש ג' רפ וסמסר בסדר משפטים: כבודה ג' מלאים חגש' וסמסר ואת הבכורה לפניהם. וסכר על
משה כבודה. כל כבודה בת מלך פניהם: וסכו ג' דגש' בקריאה וסמ וקראו אל בני דן. את ארון אלה
ישראל. ויסבו את פניהם ממקנ:

היה מנסה לא משה:
עד יום גלות הארץ.
בתי בחרת בגלות
ראשונה: ותזנה

וַיֹּאמֶר אֶת־אלֹהֵי אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי

[illegible]

חלבב

וכראות מיכה כי
חזקים הם ממנו ה
הכיר ושכ לביתו והם
באו על ליש והכו
יוסביה לפי חרב ואת
הע' טרפו באם וידמה
סטרפו העיר באש כ
כה טייראו יוסבי ט
סאר העיירות אשר
נפלו בגורלם מהם

וּסְמִיחָתָא דְּזֵה בְּעֵמָק אֲשֶׁר לְבֵית רַחוּב . יִשְׁבְּרוּ אֶת אֶרֶץ מִיחַ רַחוּב . וְאֶרֶץ צִוְּהָ וְרַחוּב . וְכָל שׁוֹם גְּבוּרָה דְּכוּל מִלְּכִכְחָא וּסְמִיחָתָא מִן דָּחַ אֶת הָדָר עוֹזֵר בְּרַחוּב . וּמְשַׁלֵּל הָדָר עוֹזֵר בְּרַחוּב . תְּרִיחָתָא כְּשִׁמְוֵאל : כְּנִשְׁתָּהּ מִלֵּין דְּרִיחָא בְּחֵן אֶת הַלֵּל וְסִרְשֵׁי . לֵאחֹז כְּנִפּוֹת הָאָרֶץ . מִרְשָׁיִם וּיִבְנֵעַ מִרְשָׁיִם אֲדִים . מַצְטָה חִקְמוֹ לֵאמֹר בְּנִידָן אֶת הַפֶּסֶל . מִעַד יִבְרַסְנָה חֲזִיר מִעַד :

ויבכחוּם בקלות יותר מזה נפול פחדם עליהם. ואח"כ בנו העיר וקראו שמה רן כסם רן אביהם. והנה הקימו את פסל מליכה בבית שטעמו לווייהונתן בן ברטום בן מנשה הוא ובניו היו כהנים למבט הרני בבית הפסל ההוא עד יום גלות הארץ והוא העיר הלוי שהבחיאת בית מליכה. והנה יום גלות הארץ לא יתכן שיאמר על יום גלות בני צדקיהו שכבר עברו כמה ממנהיגים בעירו עבודה זרה מן הארץ כמו שחולל ושאלו דודו ורבים זולתם אחריהם. ואולם אמר עד יום גלות הארץ כי יתכן שגלות הארץ ההיא כשעשו הרע ישראל בעיניו עד שהקים הטם לישראל

והוא נקרא מעבר לירדן כמו שאמרנו רבורה וברק ורץ למה יגור אכיות זאריך מהיה
אם כל ימי היות בית האלהים בשילה ולא יתכן שהיו להם כהני הפסל אחר שהסד
יו להם כהני אחר לאה הפסל אחר לא היו מזה עזה הכער הלוי וזה מחויבה להלשון
מנו רבותינו ז"ל מזה הכער הלוי היה נבן בנו של משה והיה חושב שראוי לאדם לעבוד
למה עזה האיש היה אחר ואשר בזכר בענק רוד האיש אחר כי כבר זכר כי הוא ובניו
הוא עמית יהונתן ויהיה אמרו הוא ובניו עשה היו יחד כהנים עמו לא בזה אחר זה
ההם שלא היה מלך בישראל שיוכיח החוטאים היה איש לוי בר ברכיה אפרים ולקח
לעבדו ממנו וזה היה הזכות הזה כי הכנאים איך שיהיה תקרא זכות אמר זכותו
זה היתה אכור לעבולה ולא היה ראוי שישוב לבקשה עור אבל ענן זכותה בואר במה
ארכבה חרמים וזה ממה מהורה שאין רבזה לשון עור והנה רבותינו ז"ל פירשו
למה מפירשנו. וכבר ראה

מושיע ושב לארצם. וייתכן שגלתה הארץ ההיא במי יבין מלך כנען שברחו לה. הוא מבואר שיום גלות הארץ היה קודם מות עלי וזה שהפסל ההוא לא נתקיים לה הפסל ולזה הוא מבואר שהיה כבר יום גלות הארץ ההיא קודם זה כי ירמיה שאחר שאמר עד יום גלות הארץ ההיא לאורות כי אחר זה היו להם כהנים אחרים והם עבדוה זרה ואל יבטורן לבדיות ואין הענין כן אבל ראוי לעמוד עברה שהיא זרה היו כהנים ל"ל שאחר מותו הוקם שם כהן אחר מבניו ואפשר שאמר כי לא יחיו ויהיה זה האיש הוא אשר כוזב בענין רוד שאמרו ז"ל ואמר עוד כי ביום לו אשה פלגם מבית לחם יהודה וזתה עלינו פלגשור"ל שבתה ממנו ושה אל בית ותרומם יקח לב. והוכרחו לפרש הענין בזה האופן שאם זתה עלינו לשכב עם זולה שאמר ות"ך מאתו אל בית אביה ששמה פס זמן ארוך כמו שביאר שצמרה פס שזתה עלינו וזתה עלינו פלגשור"ל שבתה ממנו ושה אל בית ותרומם יקח לב. והוכרחו לפרש הענין בזה האופן שאם זתה עלינו לשכב עם זולה שאמר ות"ך מאתו אל בית אביה ששמה פס זמן ארוך כמו שביאר שצמרה פס שזתה עלינו וזתה עלינו פלגשור"ל שבתה ממנו ושה אל בית ותרומם יקח לב.

שופטים רלבג

ובמראה זה אישם הלך אחריה לרבר על לבה להסיטה כי ידמה שסרה ממנו על דבר הקטנות שהקניטה בביתו ולזה הוצרך לפייסה וכזה האופן הלך להסיטה. ויראהו אבי הנער וישמח לתקראתו וידמה שזה האיש הלוי היה נכבד מאד ולזה השתר לכוברו מאד אבי הנערה והיה מראה מאד כי כבד קשה עליו פרידתו עד שכבד עכבס מס עד היום החמישי ורצה לעכבס עד היום הששי ולא יכול. וקם האיש הלוי ללכת עם פילגשו אלפ שכבד רפה היו לערוב. והנה באו עד כוכח יוסף והיא יושבת לו והיוס רד מאד י דל מלא נסאר ממנו כי אם מעט כי השמש ירד מהאופק ולפי שהיום מתחרס מן השמש יאלץ מהיס ירד מאד כסירד השמל ולא רצה האיש הלוי לסור מס כי היה מס היבסקי מעב בעת ההיא ולזה אמר לאספור אל עיר כברי אשר לא מבני ישראל הנה וזה לאות כי לא כבסו עירכ בני יהוד את יושלס ולא כבסו הגב בני יושלס ואף עפ שכבד הכה יושלס את מלך יושלס לא מבכסו שכבס העיר עד מבא מבט יהודה אחריו ולכל כרומלס ולכרו אותה כמו ס סוכר בראס זה הספר והנה היה זה העי מהפילגס קורס סכלמו סכט יהודה ברומלס ולזה גס כן יתבאר סאחרי מות יהושע היו לו הספורי כמו סוכרנו ואלס סכתבו כזה המקוס ל לסכה סכירנו. והנה ספר סלנו בגבעת ב בגימין והנה מרוע ת סכונס סל היה סס אים מבני העי מאכף אותס הביתה ללון עד סכא אים אחר מהר אפרים היה גר סס והוא הבולל לביתו והנה

להשיבו ח' מלין כתיב וי' בסוף תיכונתא וקרינן הא וס' וכל ט' וי' דקרי ודלא כתיב דכתיב ודלא ק' בלהון נבטרו בריש הא' ויכורא כסר רבתא דאסדרנא לפוס עניות דעתין; האלד בקריאה וס' האל

ותזנה עלי פילגשו ותלך מאתו אל בית אבירה אל בית לחם יהודה ותהי שם ימים ארבעה חרשים ויקם אישה וילך אחריה לרבר על לבה להשיבו ונערו עמו ועמר ח חמרים ותביאהו בית אבירה ויראהו אבי הנערה וישמח לקראתו

ויתקן בו חתנו אבי הנערה וישב אתו שלשת ימים ויאבלו וישתו וילינו שם: ויהי ביום הרביעי וישבימו בבקר ויקם ללכת ויאמר אבי הנערה אל חתנו סער לבך פת לחם ואחר תלכו: וישבו ויאכלו שניהם יחדו וישתו ויאמר אבי הנערה אל האיש הואל גא ולין ויטב לבך: ויקם האיש ללכת ויפגר בו חתנו וישכנו וילן שם: וישלס בבקר ביום החמישי ללכת ויאמר אבי הנערה סער נא לבכך והתמהמו עד גטות היום ויאכלו שניהם: ויקם האיש ללכת הוא ופילגשו ונערו ויאמר לו חתנו אבי הנערה הנה נא רפה היום לערוב לינר נא הנה חנות היום לין פה וייטב לבכך והשכמתם מחר לדרככם והלכת לאחריך: ולא אבה האיש ללון ויקם וילך ויבא ער נכח יוסף היא ירושלם ועמו עמר חמורים חבושים ופילגשו עמו: הם עס יבוס והיום רד מאד ויאמר הנער אל ארניו לסר נא ונסור אל עיר חבוסי היום ונלן בה ויאמר אליו ארניו לא נסור אל עיר נכרי אשר לא מבני ישראל הנה ועברנו עד גבעה: ויאמר הנער וילך ונקרבה באחד המקומות ולנו בגבעה או ברמה: ויעברו וילכו ותבאל להם השמש אצל הגבעה אשר לבנימן: ויסרו שם לבוא ללון בגבעה ויבא וישב ברחב העיר ואין איש מאסף אותם הביתה ללון: והנה איש זקן באמן מעשהו מן השדה בערב והאיש מהר אפרים והוא גר בגבעה ואגשי המקום בני ימיני:

ובסרת עלוהי לחינתיה ואולת מלותיה לבית אבונה לבית להם רבית יהודה ויהוה תמן יוסין ארבעא ירתין וקם בעלה ואול בתרה למלא על לבה לאתבותה ועולימיה עמיה וזוג חסרין ו ואעלתיה לבית אבונה ותוהו אבונה ועולימיה ותרי לקדמותיה ואתקין ביה חמותי אבונה רעולימיה ויטיב עיפיה תלת יוסין ואכלו ושתאו ובתו תסין ויהוה ביוס רביעאה ואקדמו בצפרא וקם למיול ואמר אבונה רעולימיה לחתניה סעיד ליכך פיתא ולחמא ובתר כן תולון ואסתריו ואכלו תריוהו כתרדא ושריאו ואמר אבונה רעולימיה לגבר שדיקען וכית וישפר לבך וקם גברא למיול ואתקין ביה חמותי ותב ובת תסין ואקדים בצפרא ביוסא חמישאה למיול ואם אבונה רעולימיה סעור פען ליכך ואיתעכבו עד מתפני יוסא ואכלו תריוהו וקם גברא למיול הוא ותניתיה ועולימיה ואמר ליה חמותי אבונה רעולימיה תאכען פנא יוסא למערב ביתו כען תכא לחור וימאדיון בית תכא וישפר לבך ותקרמון סתר לאודתחכוך ותתך לקידוך וולא אכא גברא למבת וקם ואול ואתא ער לקביל יבוס היא ירושלם ועמי זוג חסרין תשיקין ולחינתיה עפיה ואינון עם יבוס ויוסא מאך לחדא ואמר עולימיה לריבוניה איתא כען ונזור לקריתא דיוסא תרא וגבית בה: ואם ליה דיבוניה לא מור לקריתא בני עמסא רלא סכני ושרא אינון וניתקסיו עד גבעתא ואמר לעולימיה איתא ונקריב בחר מן אתרנא וגבית בגבעת או ברמתא: ועברו ואולו ועלת לחון שמשא בסטר גבעתא וי לשכט בנימן: וזרו לתמן למיעל למבת בגבעת ואתא ויטיב ברחובא דקריתא ולית אעיר כניש יתוון לביתא למבת: והא גברא סבא אתא מן עיבדתיה מן חקלא ברמשה וגברא סטורא רבית אפרים והוא גר בגבעתא ואגשי אתרא מן שיבטא דבית בנימן:

והם ופילגשו ושטה ראמה ותולד גסווא. ופילגשו אשר בשכס ילדה. נא ופילגשו ונערו. ועמסא ונערו חבושים

רק

ותזנה: תרגו ובסרת ותרגו רבד יי כזה בסר רוצה לו כותה אותה וזכאה מסתו והלכה לבית אבירה או יהיה פילגשו כמסתמו כי אסתו היתה אכל בלא כערה וקדושין ונתן מתחתיו. ופילגשו על פניו כלום סלחא חספה לו ולא כסתרה ממנו לזכות או פירעליו עמו בעוד שהי' עמו כמו ויבאו האכסילעל הנפילה הוא כמו עס. ופילגשו מלך מאתו סכסס בעל עמה והלכה לה לבית אבירה ימים ארבעה חרשי. חקר ויו השמוס כמו שמש ירח ופילגשו סנה או יהיה לחרמים פילגשו וכן תי יומין ארבע ירחין: להשיבו. כן כתי וקרי להשיבה ופירש הכתו להשיבו אליה והיא תסיב אליו: ותסאהו בית אבירה. מזה אותו פלגסו בדרך והכניס אותו לבית אבירה: סער לבך פת לחם. גפת לחם והוא סלחא כמספ אכל סער נא לבכך והו קמוץ הו חטוף כי הוא סמוך במקף: כנאות היום. בטות השמש לכר מערב כי היום כקר זמן היות השת על הארץ: רפה היום לערוב. רפיון השמש הוא לבת ערב שרפה חומו ואורו ונבחרתו וזקן הוא בחצי היום וכמו סאמר בבכורתו בחצי היום והוא מה סאמר ואזהב וככאף הסמס בגברתו רל ככאף הסמס עד זמן סהוא בגברתו והוא חצי היום כי ער אז האור הולך ומתחזק כן מחצי היום עד הערב הולך ומתרפה: הנה חנות היום. הלילה הוא חנות היום כי ביום אדם הולך הנה והנה וכלילס חונה או פירוש חנות השמש כי בערב ירמה לארס כי השמש חונה אלפ סהוא הולך וסוכב כיון סנעלס מעין הארס ירמה כי הוא חונה ממלכו וית ביתו כען הכא לחור וימא דין חבושים. אמר חבושים להודיע כי טעונו היו כלחס ויין ומספוא והחמורים החבושים הוא סיטעון הארס או ירכב עליהם: עם יבוס. סמוך ליבוס כמו ספירטעס בית מיכה סמוך לבית מיכה: רד מאד. ירד לכר מערכי הנה. אמר הנה על העדים אלפ סלחא זכר אלא עיר רל לא כזו ולא באחרת אמר לא מבני ישראל הנה: לך ונקרבה. כמו לכה הכתו כהא וכמותו לך כתרדה פניס הכתו ברה: ולנו. חס למד הפע והיא ככלל כרגס ומספוטו ולנו בגבעה בסקל וקמו: בני ימיני. להודיע כי הגבעה היתה לבנימן כי גבעה אחרת היתה אשר בה עיר וכן אמר הגבעה אשר לבנימן. ויא כי אל בני ימיני כי בחזקת רע' יזו והכינו עליהם מעמיה: ואת

רשי

ותזנה עליו פלגסו. זכאה מביתו אל החון כל למון זכות איהו לא למון יוסא כפקית ברא יוסא מבטלה לאהוב את אחריס: הואל נא ולין. הלילה רפה. השמש מבגברתו ונטה לערוב: הנה חנות היום. פת סכל הולכי דרכים נחיס לחנות בביתו שר גבעה. גבעת בנימן. ולנו. כמו ולנו רגמו הכון במקום כון סנייה: ואת

מסרה

נא ולין ויטב לבך. ועתה הואל וברך את בית עכרד דשמואל. הואל קח כבר בסף. הואל נא ולין את עכרד: והשכמה ג וסיט נסור בסור מרא: ופילגשו ד בקריאה כ כגוהן רפ

דכ לנל לילת בתחית תמן יתהרה עד דר יהוה קיץ

ואת בתי יי אבי הולך : הוא סילה וסילה היתה עירו כי מהר אפרו היה כמו שאמר
בירכיהר אפרס וסילה היתה לאפרס או פי' ואת בתי יי אבי הולך אף על פי
שלא היה עירו סילה אמר כי היה הולך שם להתפלל אולזבוח וכי' ירדמה לרעת
המתרגם ולבית מקדשא רי' אלא אילו ואמר זה כרי פי' אספהו אל בתו בלב טוב :

ברחוב
סאנזאר
עליו ב' חס'
בלים

וְחַבְתִּיתָּ. לְשׁוֹלָה
אֲחֵי הוֹלָךְ; וַיִּבֹל
לְחַמּוּרִים; וַיִּתֵּן יוֹבֹל
לְחַמּוּרִים וַיִּבֹל
אֶכְרֹתֶיךָ בְּלֶעָז;
וַיִּדְרֻעֵנוּ. מִסֶּבֶךְ זָכוֹר;
וַיִּחַץ עֲנֵה. כִּי מִתָּה;
פְּנוּת

ה'רס"ח

١٠٩

חל בליט

5.

איט תחנה

ל

ל' ותל

5.5

2

٥٠٠

4

3

בליט'

5.5

וְזָקַף עֵינָיו וַחֲזָא ית גְּבֵרָא וְזָרַח
בְּרָחוֹב קָרְתָּא וַאֲמַר גְּבֵרָא סְבֵא
לְאַן אַתְּ אִזְלָא וּמִנָּן אַתְּ אִמִּי וַאֲמַר
לִיה עֲבִירִין אֲנִתָּא מִבֵּית רַחֵם
רַבִּית וְתוֹרַת עַד סִפִּי טוֹרָא דְּבֵית
אַפְרָיִם מִמֶּנָּן אֲנִי וְאַנְא אִזְלָא עַד
בֵּית רַחֵם רַבִּית יְהוּדָה וְלִבֵּית
מִקְדָּשָׁא דִּי אֲנִי אִזְלָא וְלִית אֲנִשׁ
דְּכָנִישׁ יְתִי לְבֵיתָא וְאַף מִיבְנֵא
אַף בִּסְתָא אִית לְחִמְרָנָא וְאַף
לְחֵם וְחִמְרָא אִית לִי וְלֹא מִתְּךָ
וְלַעֲוִילִימָא דַּעַם עֲבָדְךָ לִית
חוֹסְרָן כָּל מַרְעָם וַאֲמַר גְּבֵרָא
סְבֵא שְׁלָם לְךָ לְחוֹר כָּל חוֹסְרֶיךָ
עַלִּי לְחוֹר בְּרִחוּבָא לֹא תִבִּית
וְאַעֲלִיה לְבֵיתִיה וְדָמָא בִּסְתָא
לְחִמְרִיה וְאַסְחוּ רַגְלֵיהוֹן וְאִכְלוּ
וְשָׂתִיאוּ וְאִינוֹן מְטִיבִין ית לְבוֹזִין
וְתֵא אֲנִשׁ קָרְתָּא גְּבִירִין בְּנֵי רִשְׁעָא
אַקִּיפוּ ית בֵּיתָא רַחֲקִין לְמִיתְבֵּר
דִּשָּׂא וַאֲמַרו לְגְּבֵרָא מְרִיה רַבִּינוּ
סְבֵא לְמִמֶּר אֲפִיקִית גְּבֵרָא דַּעַל
לְבֵיתְךָ וְנִדְעִינִיה וְנִפְק לְחוּחוֹן
גְּבֵרָא מְרִיה דְּבֵיתָא וַאֲמַר לְחוֹן
בְּבַעֲרֵנִי לֹא תִבְעָשׂוֹן בַּעַן כְּתֵר
דַּעַל גְּבֵרָא הִרְוִין לְבֵיתִי לֹא תַעֲבִירִין
יִת קָלְנָא הִרְוִי וְתֵא בְּרִיתָא בְּתוּלָתָא
וְלִחְיִנְתִּיה אֲפִיקֶנָּן יְתָהֵן וְעֵנִי
יְתָהֵן וְעֵיבִידִי לְחוֹר מִקִּין בְּעֵינִיכוֹן
וְלְגְּבֵרָא הִרְוִין לֹא תַעֲבִירִין עֵינִי
קָלְנָא הִרְוִין וְלֹא אֲבוּ גְּבֵרָא
לְקַבְּלָא מִינִיה וְאַתְקִיף גְּבֵרָא
בְּלִחְיִנְתִּיה וְאַפִּיק לְחוּחוֹן לְבֵרָא
וִידְעוּ יְתָה וְאִיתְלַעְבוּ בְּהַכֵּל לִילֵיא
עַד צַפְרָא וְשִׁלְחוּתָא כְּמִסְפַּק צַפְרָא
וְאַתָּת אִיתָתָא לְמִיפְנֵי צַפְרָא
וְנִפְלַח בְּתַרְע בֵּית גַּבְלִי רִיבֻנָּה
מִמֶּן עַד רִיבְהוֹר וְקַם רִיבֻנָּה
בְּצַפְרָא וּפְתַח דְּשֵׁי בֵּיתָא וְנִפְק
לְמִזִּיל לְאַזְרֻמִּיה וְתֵא אִיתָתָא
לְלִחְיִנְתִּיה רְמִיָּא בְּתַרְע בֵּיתָא
וִידְתָּא מִתְחִין עַל סִפָּא וַאֲמַר
לְהַקְסִי וְנִזְלוּ וְלֹא מִתְבָּא וְנִסְכָּה
עַל חִמְרָא וְקַם גְּבֵרָא וְאִזְלָא לְאַתְרִיה
וְאַתָּא לְבֵיתִיה וְנִסְכִּי ית סְכִינָּה
וְאַתְקִיף בְּלִחְיִנְתִּיה וְהִדְמִית לִי
לְאַתְרָתָא לְתִרִי עֶשֶׂר אִיבְרִין
וְשִׁלְחֵת בְּכָל תְּחוּם אֶרֶץ דִּישְׁרָאֵל

בשרו
 ללוק' וס' גם בקום ללוק' וסר
 שמה לכא ללוק' כ' בפס' ויע
 ואיש ואל'. למה קהיה בגר
 בארץ. ולא אבה הא' ש' וגם
 תבנים ח' פסוקן מ' ג' בלין ק
 קרם' וכתראה נסבין' וסצעהא
 לא נסיכו' וס' יהו בני שאול
 ושם שם ושם. ויאמר אליו ומה
 אתה ראה ושבעה שבועה ושבע'
 ארין סריבא וכל כל וכל'. יש
 אחד ואין אין ואין. ואלה יצאו
 סן העיר אלה ואלה. ואם רע
 בעינים אם ואם. וגם חבן גם
 מספוא וגם לחם מין. ופחת
 הצלע פחת ופחת: ברחוב
 ומלאים בקריא' וס' ויאברו לו כל
 ברחוב בלין. רקבל בחזקת
 עלי. כי בשלה ברחוב אמת
 ברחוב ארין מושבי

סימון לם - סימון לבלבס על הרעצה הזאת! א"י בתצפה: במקום שיתקבצו כל ישראל אחו' ורבים עם מביה מורה כמו שאמר האים נצב בעדת אל או העצם כמו שמפורסם בספר יהושע כי תצפה היה מזבח" וביחפתלה והיה בית נועד לישראל כשהיו נעשים על דבר, כבד כתבנו בספר יהושע למה היה דרכם להקבץ בתצפה כי עם היתה תפועה גדולה לים בהקבץ מלכים להלחם עם יהושע: ויתיצבו פנות כל העם. ראשי העם התקבצו בערך הקהל סביה הקהל' מאות אלף איש ויתיצבו הראשים בקהל לסאול ולחוקר איכה הכייתה הרעה והפסיק בתים וישמע בני בנימין להודיע כי הם שמעו בהתקבצם ולא הרגישו בדבר לבא לפניהם ולבער הרעה והם סאו איך כהיה ופירוש

ויתקבלו ויאמרו פתוהעם עמרו
 סקלה ואמרו בני ישראל רברו
 אויבהוהייתה הרעה הזאת
 ובני ישראל - לשון קריאה הוא :
 עליה גבור - עליה בעלה גבור
 מבין הגורל שהעשרה האנשים
 טיהו למאח ואף לרצח יהיו
 לקחת צדק לעם ההולכים ל
 למלחמה כלומר טיהו גורלות
 בעשרה חלקים בכל מאח ובכל
 רצח ואשר יפול הגורל עליהם
 יקחו צדק לתעשה החלקים ה
 היוצאים וההולכים למלחמה כי
 לא היו יודעי כמה יתעצבו הם :
 חברים - כלם היו חברים בזה
 הדבר וכאספו כלם כאיש אחד
 לקרא לרבר הגב' הזאת ולהתן
 מהעשים אותה : בכל סבטי
 בנימן * משפחות בנימן כי
 המשפחה נקראת סבט וסבט
 משפחה כמו סכתוב ויקרבאת
 משפח' יהו' ועוד קרא באומרו
 מכל משפחות סבטי בנימן
 והמשפחה הגדולה נקראת סבט
 וסבט בנימן היו בעה עשרה מ
 משפחו גדולות שהיו בתי אבות
 בלע ובבר ואסבל גרא ונעמן
 אחאי וראם מפים ונפים וארד
 והיו גבורים וכל המשפחה הינ'
 נחשבת סבט ואמרו אחינו
 בעשרה משפחות למחמה כנגד
 בעשרה סבטי ישראל כי סבט לוי
 לא היו בכללם : ויתקרו

וְתוֹכָהּ כָּל רָחוּי וְאֶמֶר לֹא הָיוּת וְלֹא
אֵתָּהּ וְאֵת פְּתָרָהּ לִמֶּנּוּ יוֹסֵף וְיִ
סְלִיקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
עַד יוֹסֵף הָרִין שׁוּי לִבְכוֹן עָלֶיהָ
אֵת עֵצוֹ וּמִלִּילֹו
וּנְפָקוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת כְּנִישַׁת
כְּנִישַׁת כְּגִבְרָתָהּ לִמֶּנּוּ וְעוֹד בָּאֵר
שִׁבְעָה וְאֶרֶץ גִּלְעָד לִקְדָּוָה לְמִצְפֵּי
וְאֶת עֵתָהּ רִישִׁי בִל עֲמָה בִל
שִׁבְטָא וְיִשְׂרָאֵל בְּקָהֶל עֲמָרִי
אֶרְבַּע מֵאָה אֶלְפִין גְּבִירִי רִגְלִי
שְׁלִפְסִיפָא
וּשְׁמַעוּ בְּנֵי בְנִימִן אֲרִי סְלִיקוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לְמִצְפֵּי וְאֶסְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מִלִּילֹו אִיכָרִין תּוֹת בִּישְׁתָּא הָדָא
וְאֶתִּיבְגִרָא לִינְאָה בַּעֲלָהּ דְּאֶתְמָא
מְטִילָתָא וְאֶם לְגִיבְעָתָא דִּי לְשִׁבְטָא
בְּנִימִן עֲלִיתָ אֶתָּה וְלִחְיִנְתָּ לְמִסְכָּתָא
וְקָמוּ עֲלֵיתָבִי גִבְעָתָא וְאֶקִּיפִי
עֲלֵיתָ בֵּיתָא בְּלִילֵי עֲלִי חֲשִׁיבִי
לְמִקְטָל וְיִתְּ לִחְיִנְתָּ עֲמִיתָא וְסִיתָ
וְאֶתְחִיתָ בְּלִחְיִנְתָּ וְהִרְסִיתָהּ
וְשִׁלְחִיתָהּ בְּכָל תַּחֲוִים אֶתְסַנְתָּ אֶרֶץ
דִּישְׂרָאֵל אֲרִי עֲבִדוּ עֵצָה חֲסָאִין
וְלֹא אֶבְשָׁר בִּישְׂרָאֵל וְהָאֵל בְּלִבִּין
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָבִי לִבִּין פִּתְגָם וְעֵצָה
חֲלָכָא וְקָס פֶּלַעַם כְּגִבְרָא חָר
לְמִסְרָא לֹא נִזְוִל גְּבִיר לְמִשְׁכָּנִיהָ
וְלֹא נִזְוִר גְּבִיר לְבִיתָהּ וּנְכַעֵן דִּין
פִּתְגָם דְּנַעֲבִיד לְגִבְעָתָא נַחֲמִי
עָלֶיהָ בְּעֶדְבָא וּנְכַעֵן עֲשָׂרָא גְּבִירִין
לְמֵאָה לְבִל שִׁבְטָא דִּישְׂרָאֵל וּמֵאָה
לְאַלְפָא וְאַלְפָא לְרִיבּוּתָא לְמִסְכָּתָא
וְזוֹדִין לְעֲמָא לְמַעֲבָר לְאֵתִיּוּתָהּ
לְגִבְעָתָא רִבִּית בְּנִימִן בְּכָל קְלָטָא
וְאֶתְעִבֵּר בִּישְׂרָאֵל וְאֶתְכְּנִישַׁת בִּל
אֶתִּיּוּתָא לְקִרְתָּא כְּגִבְרָא חָר
שׁוֹן וְשִׁלְחוּ שִׁבְטָא דִּישְׂרָאֵל
גְּבִירִין בְּכָל שִׁבְטָא דְּבִנְיָמִן
לְמִסְרָא מֵהָ בִּישְׁתָּא חָדָא דְּתוֹת
כְּכוֹן וְכַעֵן אֵתִיּוּתָא גְּבִירָא
בְּנֵי רִישְׁעָא דִּי בְּגִבְעָתָא וְנִקְטְלִינוּ
וְנִפְלִי עֲבָרִי בִּישְׁתָּא מִישְׂרָאֵל וְלֹא
אֶבִּי בְּנִימִן לְקָבָלָא לְמִסְרָא
אֶתְוָהוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶתְכְּנִישַׁת בְּנֵי
בְּנִימִן מִן קִירְנִיא לְגִבְעָתָא לְמִפְקָא
לְאַתָּה קְרָבָא עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

בסרח
 וס' וגמ' וכל ודחיה למינה.
 מאמר אס שמוע תשמע. מי יתן
 ודחיה לכבסזה. ויתעבו פנות
 כל העם. כל נע כל מחלה.

לְמוֹסַגְבִּקְרִיא'וֹס' וְהוּחַ כָּל הָרָאָה . וּבֵיא י' עַל יְרוּשָׁלַם . כִּי לֹא יִשְׁבְּתִי בְּבֵית : עֲלוֹת וּבְקִרְיָאוֹס' וְיֵאבֶכְ אִישׁ עִסּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַד : וְהִגְבִּילַת אֶת הָעַסְסִיבִי לֵאמֹר הַשְׁכִּירוּ : וְהוּחַ בֶּל הָרִוּאָה , וְרָחָה וְיִצְרָגְבִי . עַד עֲלוֹת חֲמַט' : כִּגְדַּע עֲלוֹת וְהַשֵּׁק . בְּתָרְס' . וְנִבְסָגְס בַּסְדֵּר וְיִשְׁלַח : יֵאֲפֹס' בָּל כָּל וּמִלְהָחֲדָא כִּימְהוֹן

וְהָיָה כֹל הָרָאָה וְאָמַר לֹא נִהְיִיתָ
וְלֹא נִרְאִיתָ בְּזֹאת לְמִיּוֹם עֲלוֹת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם
הַזֶּה שִׁמּוֹר לָכֵס עָלֶיהָ עֲצוּר דְּבָרוֹ:
וַיַּעֲזֹב כֹּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַתִּקְהַל
הָעֵדָוָה בְּאֵשׁ אֶחָד לְמִדְּוָנָהּ בְּאֶרֶץ
שֹׁבַע וְאֶרֶץ הַגִּלְעָד אֶל יְהוָה הַמִּצֵּפֶה
: וַיִּתְּצוּ פָּנֹת כָּל הָעָם כָּל שְׂבָטֵי
יִשְׂרָאֵל בִּקְהָל עַם הָאֱלֹהִים אֲרֻבַּע
מֵאוֹת אֶלְפֵי אִישׁ רַגְלֵי שְׁלֹף חֶרֶב:

וַיִּשְׁמְעוּ בְנֵי בְנִימִן
כִּי־עָלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
הַמְצִיפָה וַיֹּאמְרוּ
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
דִּבְרוּ אִיכָּה נְהִיתָה הָדָעָה
הַזֹּאת׃ וַיַּעַן הָאִישׁ הַלֵּוִי
אִישׁ הָאִשָּׁה הַנִּרְצָה וַיֹּאמֶר
הַגְבַּעְתִּיהָ אֲשֶׁר לְבְנִימִן
בְּאֵתִי אֲנִי וּפִילֹגֶשִׁי לִלְוֹן׃
וַיִּקְמוּ עָלָיָהּ כַּעֲלֵי
הַגְבַּעָה וַיִּסְבּוּ עָלֶיהָ
אֶת־הַבֵּית לַיְלָה
אוֹתִי דָמּוּ לְהַרְגִּי
וְאֶת־פִּילֹגֶשִׁי עֲבוּרֹתִי׃
וְאִחֲזוּ בְּפִילֹגֶשִׁי וְאֶנְחַתְּהָ
וְאֶשְׁלַחְתִּי בָּל־שֶׁרֶה נִחְלַת
יִשְׂרָאֵל כִּי עָשׂוּ זִמָּה
וּנְבִלָה בְּיִשְׂרָאֵל׃
הִנֵּה בְלַכְסֵם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
הַבּוֹלֵכִים דִּבְרוּ עֵצָה
הַלֵּם׃ וַיִּקְסוּ כָל־הָעָם
בְּאִישׁ אַחֵר לֵאמֹר לֹא
כֹלֵךְ אִישׁ לְאֵהָלוֹ
וְלֹא־נָסוּר אִישׁ לְבֵיתוֹ׃
וְעַתָּה זֶה הִרְבֵּר אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה
לְגַבְעָה עָלֶיהָ בְּגִדְהָ׃
וְלִקְחָנוּ עֲשֶׂרָה אֲנָשִׁים
לְמֵאָה לְכָל־שִׁבְטֵי־יִשְׂרָאֵל
וּמֵאָה לְאֵלֶּיהָ וְאֵלֶּיהָ
לְרַבָּהּ לְקַחְתָּ עִירָה
לָעָם לַעֲשׂוֹת לְבוֹאֵם
לְגַבְעָה בְּנִימִן כָּל־הַנִּבְלָה
אֲשֶׁר עָשָׂה בְּיִשְׂרָאֵל׃
וַיֹּאסֶף כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל
אֶל־הָעִיר בְּאִישׁ אַחֵר חֲבֵרִים׃

וַיִּשְׁלַחוּ שְׂבָטֵי יִשְׂרָאֵל
אֲנָשִׁים בָּכָל־שְׂבָטֵי בְנֵי־מִן לְאֹמֶר
מִה הָרָעָה הַזֹּאת אֲשֶׁר נִהְיָתָה בָּכֶם׃
וַעֲתָתָהּ תָּנוּ אֶת־הָאֲנָשִׁים בְּנֵי־בְלִיעַל
אֲשֶׁר בְּגִבְעָה וּבְמִיתָם וּבְגִבְעָה
רָעָה מִיִּשְׂרָאֵל וְלֹא אָבוּ בְנֵי־מִן
לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל אֲחֵיהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
וַיֹּאסְפוּ בְנֵי־בְנֵי־מִן מִן הָעָרִים הַנִּבְעָתָה
לָצֵאת לְמִלְחָמָה עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

וזה טפחות נחת - ושתחזו לו כל מליכס. ראית
ה' איכה ה' וס' נמסר בריש איכה: הלם יב וס'
נמסר נמסר בסדר כי תשא וביהשע שס' ו'

רמי

פנות כל העם : ריש
בל שחא : רימו
כהרוב : כיוונו להרוב
אווסמ'טס בלעז ל
לעשות לסתתם זו ל
לבבעת בביתם ככל ה
הכילה וגו' : חברים.
סויס בענה אח' : בכל
סבטי בנימן . עשרה
סבטים נחסבו עשרה
משפחותיו סיהו מ
מרחה יצ'ס סבטים :
אטר

דילבג

והנה נקדו כל פטג
ישראל וולת פטג בנמן
על זה אלי המפסה
כי פס הונקדלים ל
לכל הרבר' הנפלאים
סבה פזכרנו בנה
פקרם ופס הדיעם
האים הלוי איך היה
הרבר הזה ואל' אחי
דמו להרו' לרעתו פה
יתור עצמו להרעה
ולא יתג בזה החטא
הגרו המגונה תכלית
הגבות ל' משכב זכור
• והנה התפעלו מאד
ישראל מזה הענין ורבו
לבער הרע מקרבם כ
כמשפטי התור' ולמנן
יוכלו להתעב פס עד
בערם הרע פלחו ע
עפירות המח' לקחת
פד לעם והנה פלחו
תחלה בכל גבו בנמן
ובכל משפחותיו סיג
האנפ' הלא החטאים
האלה בד בני ישראל
להמיתם ולבער הרע
מקרב ישראל ולא אבו
בני בנמן לשמוע ב
תקול אחיהם והורח
זה כי ד כלם היתה
במעל זה • וכראות

ואים ישרא התפקרו.
לבר מבנין ד' מלות
אלף אים סוף חרב
ועלו ביתא פסם היה
ארון האלים להשאל
באורים ותמי לפסחם
בן אלעזר כן אהרן ה
הכהן סהיה כהן גדול
ואז וירמה עקראוסם
סילה ביתאל להקבע
בובית האלים כיסם
בקבעימים רבי והנה
היה סם מנחה כמו
סאמרו חל' מנחה זה
סילה נחלה זה סת ע
עולמים והנה ירענו
כי אחר סקר ארון
מהגלגל בא לסילה
ונקבע סם עד מות ע
עלי או ויהיה הרצון
בביתאל סת האלים
והנה אי איפשר
סכאמ ג' כ סעלו לעד
בית אל כיהיא היתה
בבבול בסימך כמו ס
סזכר בספר יהושע.
וסאומייעלה בתחלה
למלח' ואמ' כי יהודה
יעלה בתחלה ולא ה
הסלימו סאלתם כי כ
כבר היה ראוי להם
לסאול אס ינצחו או
ינצחו ואס יאמ' להם
סינצחו יחדלו לעלות
עליהם למלחמה ולזה
קרה להם מה סקרה
מפני סלא סלאוהובן
לא בפעם הראשונה
ולא בפעם הסיה.
ואולם

וַיִּקְרְבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶל־בְּנֵי בְנִימִן בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי׃ וַיַּעַל
בְּנִימִן לִקְרֹאתָם מִן־הַגִּבְעָה בַּיּוֹם
הַשֵּׁנִי וַיִּשְׁחִיתוּ בְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד
שִׁמְכֹת עֶשְׂרֵת אֲלָפֵי אִישׁ אֶרְצָה כָּל־
אֱלֹהֵי שְׁלֹפֵי חָרֹב׃ וַיַּעֲלוּ כָל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְכָל־הָעָם וַיָּבֹאוּ בֵּית־אֵל
וַיִּבְכוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם לִפְנֵי יְהוָה וַיַּעֲזֹמוּ
בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־הָעֵרֶב וַיַּעֲלוּ עֹלוֹת
וּשְׁלָמִים לִפְנֵי יְהוָה׃ וַיִּשְׁאֲלוּ בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל בִּיהוָה וּשְׁם אֲרוֹן בְּרִית
הָאֱלֹהִים בַּיּוֹמִים הָהֵם׃ וּפִיטָח־בֶּן־
אֶלְעָזָר בֶּן־אֶהֱרֹן עֹמֵר לִפְנֵי בַּיּוֹמִים הָהֵם

אִשְׁרֵי יְדֵי יִמְיֹכּוֹ. בַּמִּדְּרִי
 יְדֵי יִמְיֹכּוֹ לֹא הָיוּ ס'
 סוֹלֵטִיבָה כֹּאֲלוֹ הָיָה
 אֲטוּמָה כְּמוֹ אֲתֵאֵתֵר
 עָלָיו בָּאָר פִּיָּה: כֹּל זֶה.
 מִבְּעֵמֶאדֹת אֵינִי הֵלְלוּ:
 אֵל הַסַּעֲרָה. לְחוּט
 הַסַּעֲרִי: וְלֹא יִחְטִיאִי
 וְלֹא יִסָּבֶה: יְהוּדָה
 בְּתַחֲלָה. אֲבָל לֹא
 בָּחֲנוּ לְסַחֵל אִם לִכְצֹחַ
 אִם לִיכָצוֹחַ וּבִחֲרֻהָ
 מִבָּחֲנוּ אָמַר עָלָה כִּי
 מִהָר אֲתִכְנוּ בִּירֵךְ ה'
 הַסַּבִּימוֹ וְהַסִּלִּימוֹ ד'
 דְּבִרְיָהֶם: וְיִסְחִיתֵי
 מִכְּסוֹת עַל שְׁלָל קִשְׁלוֹ
 כְּמוֹ כֵּן מִצְעָה מִסֵּל
 מִיכָּת מִקִּוּיָּה כְּבָר:
 : בְּכַעַל

משכיל המטה • מתחוק העם אישישראל • מתחוק דוד באלהינו • מתחוק שלמה בן דוד • מתחוק המלך
רחבעם • המלך ידעשפט בנו תהיה מתחוק על • מתחוק ויהם • מתחוק אבינו ישראל לנשים •

דדק

שוב פטים

רמי

לאמר האוסף: אם אחרל - ידמה כי בעצמלת הראסכות לא סאל הוא ובסאלות הראסכות לא ביארן סאלתם ובס התסוה לא היתה מבארת והכל היתה סבה מאת השם כרי סיעלו וכספו כיהיה להם לסאל אם יעלו וצלחו והוספו פתה לבאר השאלה ואמרו אם אחרל כותמר שם לא אכלח אחרל והסיבו לו מבאר

עליו כי מחזר אחתנו בדרך ומשפט
השגלה באזורים ותומים כך היה
כמו שכתבו רז"ל כיצר שואלין
השואל פכיו כלפי נסאל והשגל
פכיו כלפי הסכינה השואל אומר
האחר דקא אחרי הברוד הזה
האשיבו והשגאל אומר דקא
עלה והשגל ואין שואלין בקול שג'
ושל לו ולא מהרהר בלבו שחאמ'
על פיו אלא כדרך שחמרה חנה
תפלת' וכיזר נעשית התשובה
באורים ותומים שהיו האזניות
בטלמו והיו מסיבות הזורק עם
סיוערוח הקדש שהיה נהפך ש
שואלין בו וכן אמרו כל כהן
שמרבר ברוח הקדש וסכינה ש
סרויה עליו שואלין בו ושאינו מ
מרבר ברוח הקדש ואין סכינה
סורה עליו אין שואלין בו סהרי
סאל דדוק ועלתה לו סל אשגד
ולא עלתה לו סל ועל אשגד ויז
סכטום היו כחצוצן בהן ואמרו
רז"ל טגס אברהם יצחק ושקב
סכתבו בם והנה כל האומצו טגס
ואמר ופסחם בן אצור בן אהרן
הכהן מפני סל אומצו בני אדם
כי אומצו פסחם היה לפי טיט לו
משגותיו שר הזמן ההו יוצר מב'
מאות סכה לפי ליחשו שר אהרן
סחיה זמן רב כי הלי יתהבטיו
בזה על אשר קנא בטיטם ואמר
הכני נתן לו את בריתי טלום
ואמר בריתי היתה אחי חזיים
והטלום ועל פסחם אומר ומקצת
רז"ל אמרו כי פסחם זה אליהו
ומקצתם אמרו כי אליהו מבני
בגיתן היה ויש להם סמך בזה
בזה : הסתקומן העיר : מבגין
סל אכזר פועלו מבגין הפעיל
והפעיל שר התקין : אומצו העיר
והוא ענין ההפצחה והעקירה :
בתקדוהו : רגס הקוף לתפארת
הקריאה והרומי לו סכתבו בספ'
מכלל : קמו ממקומו : קמו על
הפרט ממקומו על הכלל : תגח
פ' יוצא והוא פעל שומר כי תגח
ירדן ל פיהו פעל יוצא : ממערה
גבע : יתממשר גבעתא ויש
לפרטו מעגין ערות על יאור
ומתערה כאזרח רשען סחל ענין
לחזות ואומצו המקום סחיה סמוך
לגבעה היה מקום רשאי : מקום
לכניען : לדרך סחיה סמוך
לגבעה לדרך אחריה והיו נסים
לפניהם טבונה כרי סיכתקו מן
הער והיו בטוחים אל האורב
סיכסמו ל העיר : ומסך הארבי
יוכתן פירטו פעל שומר ואיתגיד
כמא כלומר סממסך ל הגבעה
ויש לפרטו כמשמשו פעל יוצא
ופירושו סמסכו בסופר והריש

כמו במשך היוכלי והמגד - זמן זה התקבצו כיהם ברי כסיהם האורבני
סמלחו אס בעיר ומסחת העטן יהיה סמן לשרל סכבר לכרו העיר ובזמן סירלו
העטן יחזרו פניהם כלפי בגמן להכות בזה - ופירוש מסחת העטן עמוד העטן
סוהל כסל כלפי מעלה - וזה סלמר עמוד עטן אחר סלמר וזה מסחת החלה הוא
תוספת בלור לו יהיה מסחת סריפה מעצן וסלס רור מעצן סריפה מסחת על
הלה ומסחת העטן מסחת עמוד סמקום סים יקרא גם כן עמוד העטן מסחת
החלה לעלת ועמוד עטן גם כן החלה לעלות ויהפוך אים ישראל - הסך שרק לו

כפעס כפעס ו' וס' צימחון בבסרה רבא : ככרא שנה'ה כקריא וס' בבס' רבא : וזב' חכה ג' בקריא וס' צימחון בבסרה רבא : נגעת ג' חס' בקריא וס' וזב' שנה'ה רבא : כי נגעת עליה' הרעה' ובגן הברית השני' משאת ו' פתחיו וס' בבס' רבא : ובנימין ט' חוראין וס' בבס' רבא : השמיטה יא' וס' נבסר כסדר ואתחזן :

לְמִימַר הָאֲסוּרִי עוֹר לְמִפֶּק
לְאַתָּה קָרָבָא עִם בְּנֵי בְנִימִן וְאִתִּי
אֲמַיְתָמְנָע וְאַמְרִי סְקוֹ אֲרִימְחַר
אֲבַסְרִינֹן בִּירָד׃ וְשׁוּ וְיִשְׂרָאֵל
בְּמִנִּין עַל גִּבְעָתָא סְחֹר סְחֹר׃
וְכִלְקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹת בְּנֵי בְנִימִן
בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה וְסִדְרוּ קָרָבָא עַל
גִּבְעָתָא כְּמִן בְּזִמִּן׃ וְנִפְקוּ בְנֵי
בְנִימִן לְקִדְמוֹת עַמְּא אִיתְּגִידוּ סִן
קָרְתָּא וְשִׁרְיָא לְקִטְלָא מַעֲמָא
קִטְלִין כְּמִן בְּזִמִּן כְּבִישׁ אֲוֹרְתָהּ
וְחִרָא כְּלָקָא לְבֵית אֵל וְחִרָא
לְגִבְעָתָא כְּחִקְלָא כְּתִלְתִּין גְּבִרָא
בְּיִשְׂרָאֵל וְאַמְרוּ בְּנֵי בְנִימִן תְּכִידִין
אִינוֹן קָרְמָא בְּדִבְקוֹמִיתָא וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲמָרוּ נִפּוֹךְ וְגִידְרִינוֹן סִן
קָרְתָּא לְכִישָׁא׃ וְכָל אִינְשֵׁי יִשְׂרָאֵל
קָמוּ מֵאַתְרֵיהוֹן וְסִדְרוּ קָרָבָא
כְּמִשְׁרֵי יְרֵחוֹ וּבְמִנְאֵי יִשְׂרָאֵל מִגִּית
מֵאַתְרֵיהֶּם כְּמִשְׁרֵי גִבְעָתָא׃ וְאַתֹּ
סִדְרוֹם לְגִבְעָתָהּ עֲסָרָה אֲלָפִין
גְּבֵר עוֹלִים מְכָל יִשְׂרָאֵל וְעַבְדֵּי
קָרָבָא תְּקִיפוּ וְאִינוֹן לְאִירְעִין אֲרִי
קָרִיב תְּדִיתִי לְהוֹן בִּישָׁמָ׃

וַתִּבְרַח יִישׁוּעַ בְּנֵי מִיכָאֵל
מִבְּרִית בְּנֵימִן בְּיוֹמָא הַהוּא עֲקָרִין
וַחֲמִשָּׁה אֲלָפִין וּמֵאָרָה גִבֹּרָא בֶל
אִילָן שְׁלֹפֵי סִפָּא וַחֲזוּ בְנֵי
בְנֵימִן אֲרֵי אֵיתְּבְרוּ וַיִּהְיוּ אֲנִשׁ
יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי לְבַנְיָם אֲרֵי אֵיתְּרַחֲצוּ
עַל בְּמֵנָא דְשִׁנְיָאוּ עַל גִּבְעָתָא ו
וּבְמֵנָא אוּחֵי וַאֲתַנְגִּיד עַל גִּבְעָתָא
וַאֲתַנְגִּיד בְּמֵנָא וּמִנְאֵית כָּל קִרְתָּא
לְפִיתָם דְּחָרְבִי וּמֵנָא הוּא סִתְקִין
לְאַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל עִם בְּמֵנָא רִסְגִין
לְאַסְקוּתְהוֹן וְטוֹר דִּיתְגִין מִן קִרְתָּא
וְאֵיתְחַד אֲנִשׁ יִשְׂרָאֵל בְּקִרְבָּא
וּרְבִית בְּנֵימִן שְׂרִיאוּ לְקִטְלָא
קִטְלִיאוּ בְּאַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל כְּתִלְתִין
גִּבֹּרָאֵרֵי אֲמְרוּ בְּרַם מִיתְּבַר תִּבְרִי
אִינוּן קְדִמְנָא בְּקִרְבָּא קְדִמְנָא ו
וּבְמֵנָא שְׂרִי לְאַסְקָא מִן קִרְתָּא
וְטוֹר דִּתְגִין וַאֲתַפְּנְאוּ רִבִּית
בְּנֵימִן בְּתִרְהוֹן וְהוּא סִלִּין

לאמר האוסף עור לצאת למלחמה
 עם בני בנימן אחי אם אחדל
 ויאמר יהודה עלו בי מחר אתננו
 בדרך: וישם ישראל ארבים אל
 הגבעה סביב: ועלו בני ישראל
 אל בני בנימן פיוס והשלישי
 ויערבו אל הגבעה בפעם בפעם:
 ויצאו בני בנימן לקראת העם
 הנתקו מן העיר ויחלו להכות מהעם
 חללים כפעם בפעם במסלות אשר
 אחת עלה בית אלו אחת גבעתה
 בשדה בשלשים איש בישראל:

וַיֹּאמְרוּ בְנֵי בְנִימִן נָגִידִים הָם
לִפְנֵינוּ בְּכֹרֵאשְׁנָה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
אָמְרוּ נְנוּסֶה וְנִתְקַזְּוּהוּ מִן־הָעִיר
אֶל־הַמַּסְלוֹת׃ וְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל
קָמוּ מִמָּקוֹמוֹ וַיַּעֲרֹכוּ כְּבַעַל תִּכְרֹ ו
וַאֲזַי יִשְׂרָאֵל מִגִּיחַ מִמָּקוֹמוֹ מִמַּעֲרָה
גָּבַע׃ וַיָּבֹאוּ מִזֶּנֶר לַגְּבֻעָה עֲשָׂרַת
אֲלָפִים אִישׁ בַּחֹר מִבֵּל יִשְׂרָאֵל
וְהַמִּלְחָמָה כְּכֹדָה וְהֵם לֹא יָדְעוּ בִּי
נִגְעַת עַל־יַד הָרָעָה׃ וַיִּגָּף
יְהוָה אֶת־בְּנִימִן יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁחִית
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּבִימִן בַּיּוֹם הַהוּא
עֲשָׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֲלָף וּמֵאָה אִישׁ
בִּלְאֵל שְׁלֹף חֶרֶב׃ וַיִּרְאוּ בְנֵי־
בְנִימִן כִּי נָגְפוּ וַיָּתְנוּ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל
מָקוֹם לְבְנִימִן בִּטְחוֹ אֶל־הָאוֹרֵב
אֲשֶׁר שָׁמוּ עַל־הַגְּבֻעָה׃ וְהָאוֹרֵב
הַחִישׁוּ וַיִּפְשְׁטוּ אֶל־הַגְּבֻעָה וַיִּמְשְׁךְ
הָאוֹרֵב וַיִּקְרָאֵת כָּל־הָעִיר לִפְנֵי־חֶרֶב׃
וְהַמוֹעֵד הָיָה לְאִישׁ יִשְׂרָאֵל עִם־
הָאוֹרֵב חֶרֶב לְהַעֲלוֹתָם מִשְׁאֵת הָעֵשֶׂן
מִן־הָעִיר׃ וַיִּהְיֶה אִישׁ־יִשְׂרָאֵל
בְּמִלְחָמָהּ וּבְנִימִן הִחֵל לִהְיוֹת חָלָלִים
בְּאִישׁ־יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלְשִׁים אִישׁ בִּי
אָמְרוּ אֵל גְּנוּף גְּנוּף הוּא לִפְנֵינוּ
בְּמִלְחָמָה הִרְאֵשְׁנָה׃ וְהַמִּשְׁאֵרַת
הִחֲלָה לַעֲלוֹרַת מִן־הָעִיר עֲמוּד
עֵשֶׂן וַיִּפֹּן בְּנִימִן אַחֲרָיו וְהִנֵּה עַל־הָ

בבעל־יתמר. במיסרי־יחזו: מציח. כמסך כמו יציח ירדן אל פיהו בוחי־מבטן: ממערה הבט. מתקוב כרעיותה ונלויה סל בבטת הביתן מקום תורפה שלה סהיא־נחמה ליכנס ממסד כמו לראות את ערשתה־הארץ באתם: ויתנו איש ישר. אשר בסדה מקום לנחמן לברוח אל הנבצח כי סמכו ישר על האורב סביבאו

לְקִרְיָתָם: וַיִּמְסְכוּ
הָאוֹרֵב • מִסְךְ בְּסוֹפֵר
”רָא מִסְךְ בְּסוֹפֵר
הַעַם אֲשֶׁר אֲתִי אֵל הַ
הָעִיר: וְהַמִּזְבֵּחַ הַיֵּה •
וּמִתְחִלָּה הָיְתָה אוֹת בֶּן
יִסְרָאֵל וּבֶן הָאוֹרֵב לִ
לְהוֹת הָאוֹרֵב מֵרֵב
לְהַעֲלוֹת עֶשֶׂן הָעִיר ו
וַיִּשְׂנוּ יִסְרָאֵל אֲשֶׁר לִכְר
הָאוֹרֵב אֶת־הַנִּבְנָה: גִּבְיָה
מִמֵּאֵת הָעֶשֶׂן • גִּבְיָה
הָעֶשֶׂן: וַיְהִי כִּי אִם
עֲכָסִיו חֲזָר
יִסְרָאֵל • לְתַחֲלֵת הָרֵבֵרִי וְסוֹכָה
וּמִפְּרֵט עֶשְׂרִי וַחֲמֵסָה
אַלְף סָתָבָו לְמַעֲלָה
כִּי כָּל הָיִדִן כָּעֲלָו:
וְאֲשֶׁר

דל'בג

וְאֵלֶּם בַּעֲמֵס הַטְּלִילִי
טָאָלֹכְהוּבֵן וְאִמְרוּ ה
הַאֲסִיף עוֹד לְבָאֵת ל
לְמַלְחָמָה עִם בְּנֵי ב
בְּיָמֵן אֲחִי אִם אַחֲרָל
וְהִיָּה זֶה עֹד טָאֵלֵת
הַעֲבָה אִם יָקָרֵם רַע
מִזֶּה יוֹרְנֹל כִּי הַרְבֵּה
הוּא בְּחִירְתָּם לֹא עֹד
הוֹדַעְתָּ הַעֲדוּת כְּמוֹ
טְהִיָּה הַעֲנִין גַּשְׁתִּי ה
הַטָּאֵת הַרְחֻסוֹת ט
טָטָאֹלֹכְהוּבֵן וְהִיָּה
אִז הַקְּסוּבָה טְלִימָה
וְאִמְרֵעֵלֹכִימַחֲר א
אֲתִכְנוּ בִּירֵךְ וְהִיָּה עִס
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחִמָּה
לְטוֹם אֲוֹרֵים אֵל ה
הַבְּעָה כְּמוֹ טַעֲמֹם כ
כְּטַכְּבֹן אֵת הַעִיר •

והראו ישר את עצמם
נגבים וכן להם לפני
בנימין כרי לכתקם מן
העיר והאורב שהיה
בעמק והוא אשר קרא
מערה כי עס יספכו
כל האמיות אשר עס
והלחיות ולא ראו אותה
בני בנימין לפסוט אז
אל הבעה ולהכות ה
העיר לפי חרב והנה
היו האורבים : אפים
איש מהיותך גבורים
עביטראל ואחר ספכו
ישראל והרחיקו בני
בנימין מן העיר קמו

ובחזק
ג' יחדאין
ובל יוסף
ויהי רב

לעלות
יד וכל אזור
ויהושע וכל
ב"ח ובי' כו
תבור לבנות

וערכו מלחמה עם בני בנימן במקום שהיה שמו בעל תמר וזה הענין הנפיל אורב
 ישראל ממקומו לפשוט א הגבעה ולהכות העיר לפי חרב כי היה סיון בניהם ונצח
 האורב סכאשר יגיעם לבעל תמר יקום האורב ממקומו לפשוט א הגבעה והכה

להלכה שהוא נכסא למעלה וכן במענה משיאין משהוא ופירושו משהוא הענין משהוא
שהוא נכסא למעלה ולזה הפירוש יהיה ענין חסר ו"ו ופירושו והמשהוא שהוא להלכה
מן במלחמה כדפי' התקין מן העיר^י כליל

כלל העיר. מריפת העיר כלה עלה עמון הסרפה אל הסרפה: הפך פניו אל בנימין להכות בהם: ויפנו. פנו עורף אל ישראל וכו' דרך המדבר: והמלחמה הדביקהו. אנשי המלחמה הדביקהו. ואמר מהערים. כתרונמו ואנשי כתרונמו מקרויהו קטלן בהן מכאמכא כל האורב מכנסו בגבעה משחיתים אותן מהגבעה ומסחר הערים ופי

בתוכו בתוך בנימין הנכרנים מ תבחוץ היוצא לה נהרגו מבני ישראל. כבדו אותו ככתד ועל הדרך הזה עומדים אל דור ואל אנשי לתפסם: הדריכוהו. זה לזה חומר דרוף אחריו: מנחה הדריכוהו. חכר מם הממוס וכל ממנחה הדריכוהו וכן קי מבית ביחזק טרדונן או פל במקום מנחתם הדריכוהו כמו מאמר נוכח הגבעה כלומר ב במקום שהיו חומטם לכוטם שם הדריכוהו והיה הדריכוהו לפי זה מענין כרוך נגדו ועללהו. אפילו העוללות שסחרו מהם כדרכו כמות מעולל הכרס: חמט ועשרי אף אים. והמאה סספר עוד למעלה הכחם כאן לפי ש מהוא פרט וסמך על המספר הראשון מספר: שם מאות אים. ולא היתה בהם אמה כיתן ה המלחמה נסו אלה השם מאות ואין אמה במלחמה לפיכך לא נסארה מבנימין אמה כי הכל הרגו מלבד אלה השם מאות ס מכסו א סלע רמון: מעיר מתים. מעיר אנשים ומתים לאנושות פולל אנשים ונסים וטק רוצה לומר האנשים בעיר והמלחמה במד הכל הרגו: עד כל הכמס. פי כל הכמס אעפוף או חיות כל הכמס להם הרגו: הערים הכמסאות. פי הכמסאות להם מלא נהרסו בהכנס בהם ישראל להרונהשם שהיו הורסים העיר והערים מלא נכנסו בהם ב במלחמה שבו אליהם ושלחו א אותם באים: לא יתן בתו. נתנו אותם כמו מנזרים מלא יתחתו בסעוד על הכבלה הזאת אשר עשו אחר מלא נתנו הרמשים והעושים: להפקר: ענין חסרון כמו ולא נפקר מ מתנו אים: ויבנו מס מזבח: אס בית אל זה הוא סילה למה בנוס מזבח וכל לא היה שם מזבח המסכן ואם הוא העיר הנקרא ביחזקא שם היה ה המזבח מבהיעקב אטנו כמו סאנו שתיקן לפל בספר שמואל בפסוק עולים אל האלהים ביתא ויל מבנו מס מזבח חרם והיה המקום הזה סילה או ביתאל ונבנת המזבח הוא דרישת האל כמו שמכא במקומות רבים ס שהיו בנן מזבח לדרוש את יי ומפני המקרה הרע הזה מקרה להם מדבר בנימין בנו מזבח ו והעלו עולות ובכו לפני יי ואמרו למה היתה זאת להפקר מבט אחד: נגרע

ואמר מהערים. האורב מכנסו בעיר משחיתים אותו בתוך המבט בתוך העיר: כתרונמו בנימין ככתד המקיף את הראם וכן אכירי במן כתרונמו וכן כי רמס מכתר את הדריק וכן גם בלמון עטרה נקראת הקפה נסאול ואנשי עטרים אל דור ואל אנשי לתפסם: הדריכוהו. קוראים אחריו

דריפה כותקים זה ל לזה לדרוף: מנחה הדריכוהו. אכל הערים מהם מוחים בהם מס הדריכוהו: המנחה הדריכוהו. המנחה וס רונתו בלמון תלמוד רהט בתריה פרסא בחלא ולא א הדרכה: עד נכח הגבעה. מתזרחה סל גבעה: ויסלו מבנימין סמל עמר אף. במדה בתוך המלחמה: ויעללוהו. הריג אחר הרגה כעללו מאחר הנבירי: חמטת אפים. הרי עשרים וסלסס אף: עד גרשם. סס מקום: ויכו מתנו אלפים אים. הרי עשרים וחמסה אף האמו למעלה והמאה הכתובים למעלה לא פירס היכן כעלו: סבו א בנימין. בכל העירי מעיר מתים. התמו כל יוספי הערים ועד בהמה ואנשים בכלל מתים היו מתתוס ל לסון כליה הוא ויס לתמוה על אף היכן הם סהרי עשרי וסמס אף התפקדו מן ה העירי ומן הגבעה סס מאות וכאן מכה ב כנול עשרי וחמסה אף ומאה אים וסס מאות כעלו אל סלע הרמון והאף ברחו אל הערים וככלו ל למחרת כמסנו בני ישראל אל עירי בנימין להחרים הכס והטק: להפקר. להגרע: ויכחמו

רלבג

והנה בזה האות ספר בכללות מהמחיתו בני ישראל בבנימין כה אף ומאה אים ואחר זכר הפרטים וזכר איך היתה ההתחלה בענין האורב וזכר איך ה הית התחולה בענין האורב למעט סהגבילו אים ישראל למחר לפמוט אל הגבעה ולהכות העיר לפי חרב ובנימין בראותו כי עלה כלל העיר השמימה והנה לא זכר בפרטים כי אס כה אף אים ולא חסס למאה העורסים על החסכון כי לא זכר בפרטים כי אס האלפי וידמה סיהיו סס יחד על האלפי בכל הרג והרג מספר מה כסדקבן כלו והיו מאה אים. וספר מסמחרו בבנימין סס מאות אים וכסו אל סלע רמון וכבר נזכר תחלה מספר בני בנימין עשרים וסמס אף חרבו וסמס מאות וידמה סהאף הכסארים מתו במלחמות הראשונות. עוד זכר סאם ישראל כסבע במצפה לאחר סל יתן אים ממכו ברו לבנימין לאמה וכראותם כי נפקד מבט אחר מישראל חרה להם מאר והנה בנו סס מזבח חרם בבית האלהים והעלו עולות וסלמים וססו לדרוש את יי עלזה הקלקול סבא על יס אולי סדרו סאם יתן יי את בנימין בדרס עשו זה הענין לכבוד השם והנה היה קסה בעיני ישראל הגרע סבט אחר מישראל והתחמו למכור אכסם לנזירים. והרגו

כלל העיר השמימה ואיש ישראל הפך ויכהל איש בנימין כי ראה כי נגעה עליו הרעה: ויפנו לפני איש ישראל אל דרך המדבר והמלחמה הרביקהו ואשר מהערים מ משחיתים אותו בתוכו: כתרונמו בנימין הרריפהו מנחה: הרריכהו ער נכח הגבעה ממזרח שמש: ויפלו מבנימין שמנה עשר אף איש את כל אלה אנשי חיל: ויפנו וינסו המדברה אל סלע הרמון ויעללוהו במסלות חמשת אלפים איש וידביקו אחריו עד גרעם ויכו ממנו אלפים איש: ויהי כל הנפלים מבנימין עשרים וחמשה אף איש שלף חרב כיום ההוא את כל אלה אנשי חיל: ויפנו וינסו המדברה אל סלע הרמון שש מאות איש וישבו בסלע רמון ארבעה חרשים: ואיש ישראל שבו אל בני בנימין ויכוס לפי חרב מעיר מתם עד בהמה עד כל הנמצא גם כל הערים הנמצאות שלחו באש: ואיש ישראל נשבע במצפה לאמר איש ממנו לא יתן בתו לבנימין לאשה: ויבא העם בית אל וישבו שם עד הער כל לפי האלהים וישאו קולם ויכבו בכי גדול: ואמרו למר יהוה אלהי ישראל היתה זאת בישראל להפקר היום מישראל שכתאחד: ויהי ממחרת וישבימו העם ויכבו שם מ מזבח ויעלו עולות ושלמים:

תננא דקדמא לצית שמיא ונאנש ישראל איה חזר ואיתבהל אינש בגיסן ארי תוא ארי קדיבת דתיתי להון בישתא: ואיתפניאו קדם אינש ישראל לאודח מדרבא ועברי קדבא אדביקונת ואינש במנאקמו מקרויהו קטלן ב בהון סכא ומכא: טל טיריות רבית בגיסן דרפנינו מכיר ניהוון טרדונן עד דקביל גבעת סמדת שישטא: ואיתקטלו סר בית בנימין תמנת עסר אלפי גברא ית כל אילין גברי עברי קדבא ואיתפניאו ואפיכו לסדבדא לבין רמון ואטמרו בבית שיתאמסא אלפי גבר ואדביקו בתדיון עד גרעם וקטלו מנהון מדין אלפי גברא: ותו כל דאיתקטלו מדבית בנימין עסרין וחמשה אלפי גברא שרפי ספא ביוםא תהוה ית כל אילין גברי עברי קדבא ואיתפניאו ואפיכו לסדבדא לבין רמון שית סאה גברא ויתכו בבין רמון אדבעא ירחיק ונאנש וישרתבו לות בני בנימין ומתונון לפתגם דחדב סקידויהו גמדינון עד בעידא עד כל דאישתבח אף כל קידנא דאשתכחא אוקידו בנורא: ונאנש ישראל קים במצפא לסימד אנש סננא לא יתן בתיה לדבית בנימין לאיתו: ואת עמא לבית אל ויתכו תסן עד רסשא קרסי: וארימו קלהון ובכו בביסגיא: ואמדו לסא אללה ד ישראל הות דא בישראל לסיסג יוסא דין ס ישראל שיבטא חרונותה מיוסא דבתדיון ואקדיסו עמא וכנו תמן מדבתא ואסקו עליון וינבכת קורשין:

בקריאה וסביהו ויבא העם ביתאל רעלים. ואיש ישראל נשבע במצפה. ויהי בכלל חורבן דמחית אמנן. וישאו את עיניהם מרחוק ולא הכירוהו דאיוב. דבה ישאו קולם:

ואמר זה להעלות העמון מן העיר להטהיל את בנימין בראותו כי עלה כלל העיר השמימה והנה לא זכר בפרטים כי אס כה אף אים ולא חסס למאה העורסים על החסכון כי לא זכר בפרטים כי אס האלפי וידמה סיהיו סס יחד על האלפי בכל הרג והרג מספר מה כסדקבן כלו והיו מאה אים. וספר מסמחרו בבנימין סס מאות אים וכסו אל סלע רמון וכבר נזכר תחלה מספר בני בנימין עשרים וסמס אף חרבו וסמס מאות וידמה סהאף הכסארים מתו במלחמות הראשונות. עוד זכר סאם ישראל כסבע במצפה לאחר סל יתן אים ממכו ברו לבנימין לאמה וכראותם כי נפקד מבט אחר מישראל חרה להם מאר והנה בנו סס מזבח חרם בבית האלהים והעלו עולות וסלמים וססו לדרוש את יי עלזה הקלקול סבא על יס אולי סדרו סאם יתן יי את בנימין בדרס עשו זה הענין לכבוד השם והנה היה קסה בעיני ישראל הגרע סבט אחר מישראל והתחמו למכור אכסם לנזירים. והרגו

וְכָל יָבוֹשׁ רַחֲוֹסָה׃ לְנָשִׁים יִדְרָפוּ וְסֹלֶכֶת לְטוֹב בְּעִינֶיהָ׃
 אֶת בְּנוֹת סִנְקָה לָנוּ לְנָשִׁים׃ מִמִּשְׁפָּחוֹת כְּנִי מִשְׁחָה׃ וְקָחוּ
 אֶמְרוּ וְקִיּוּעֵדָה׃ וְהִיזִקֵנָם שְׂתוּקָה לִי׃ חֶרֶב אֶל־סוֹסֵי
 סִבְנוֹתֵינוּ וְסֹלֶכֶת נִמְסַר בְּהַלִּים סִימָן קָדָר׃ מִיָּמִים יִמְצָה
 בְּקִיָּאָה וְסֹמֶךְ נִבְסַר בְּסוֹף סֹדֶר כֹּא׃

אמר שאל
בדלים עדיקים. הקרא ואנו אסדה אין אשרד. השנו בנמסוק. אבלו דבטו נבוכד
כלכו וסכ ואט נבל. שנוא ואבר חד בוס דהוא בנפשו ארעיתו בנפשו שנוא

三才圖會

וְצִקְתָּ לֵב

הנהגתו וזאת את דוד אבי • והדור • רבא את קרשנא אבי • נכחו •
ואמר דוד ל שלמה בןי אבי חת • ובנימין • ושלה "ברוך וכו' • נדר
וספוגה כסופה • ועל • וכקשריה ועל האחדים •

am 1. u. 2. April

[illegible]

רשי

ויהי

ויהי איום אחד. הכל לפי הסדר משה מסר את התורה ליהושע והוסיף לזקנים וסופט מסר לסופט עד שהגיע לעלי וממנו לסמואל כמו שסבבו וזקנים לנביאים: מן הרמזים צופים. סתירות היו סצופות ורחוקות זו את זו ויוחסת תירגם צופים מתלמדי כביאות: אלקנה. לוי היה מבני אביאכא

וְהָיָה

גִּבְרָא חַד מֵרַמְתָּא
מִתְלִמְדֵי גִבְיָא
מִטּוֹרָא רַבִּית אֶפְרוֹס וְשִׁמְיָה
אַלְמָנָה בְּר' יוֹרָם בְּר' אֱלִיהוּא בְּר'
תַּחְתּוֹ בְּר' צוֹף גִּבְרָא פְּלִיג חוּזָק
בְּקוֹרְשִׁיא מִטּוֹרָא רַבִּית אֶפְרוֹס;
וְלִיָּה תְּרַמְצֵן נָשִׂין שׁוֹם תְּרָא חֲגֵרָה
וְשׁוֹם תְּכַיִּיתָא פְּנִיכָה וְהָיָה לִפְנֵנָה
בְּנִין וְלַחֲתָנָה לִית בְּנִין;

חל' ד' רפס' חלו שתי נשים - וזוהי הן ושבו שאול - ולראים בבייהושפט גד חכן כל מות חציו:

אִישׁ אֶחָד מִן־הַרְמְתִּים צוּפִים מִחַד
אֶפְרַיִם וַשְׁמֹן אֶלְקָנָה בֶן־יִרְמְיָהּ בֶּן־
אֵלִיָּהוּ אֶבְרָהָם בֶּן־צִוְיָה אֶפְרַתִּי
וְלוֹשְׁתִּי בָשִׂים שֵׁם אֶחָת חֲנָנִי
וְשֵׁם הַשְּׂמִיטָה פִּנְחָה וְיֵהִי לְפִנְחָה
יְלָדִים וְלִחְנָה אֵין יְלָדִים :

אפרתי יונתן תירבס
בטורא רביח אפרים
ומדרס אברה אפרתי
בן פלמוץ אבנינוס
אל'חשובכמו אפרין
כמטייה לר'ס למון חזי
ועלה
רלבג

הנה
ספר
מכתב
היה

איש אחר מן הרמתיים

זופים מהר אפרים וסמו אלקנה בן ירחם בן אליהו בן תוחו בן זיף אפרתי וכו' ככתבך בספר דברי הימים שהוא היה לוי והיה מבני קרח ולזה כתבך שלא מקרא אפרתי אלא מפני היותו גר בהר אפרים ולזה יהיה ראוי להזכרו מתוך הדמיתם זופים מודיע המקום המיוחד שהיה ממנו והוא הרמיה כמו ש'מר אחר זה ויבאו אל ביתם הרמיה ואמר מהר אפרים מודיע מקומו הכולל שהיה גר עם וירמיה סתהיה העיר הנקראת הרמיה נראית כביתם והיו זופות זולתו ולזה אמר שהוא הרמיתם זופים אויביה זה מודיע מעלת מספחתו ומקומם ויהיה הרמיהם כמו הרמיתם אשר נקוד חרץ תחת הית' וכמו ובעקט רכוס ופול באחת והרצו בזה שהוא היה מן האכסים היושבים ברמה שהיו זופים ל' נביאים כי היושב ברמה יקרא רמית כמו שהיושב בצמרי יקרא מצרי והוא הודיע בזה כי ממטפח' נביאים היה שהיו יושבים ברמה ולזה קבעם סמואל ביתו כאמרו ותפובתו הרמיה כי עם ביתו והנה הוא היה מבני קרח שהיו מהם כמה נביאים או נקראו הרמיתם זופים להיותם מבני זוף סתקרא סמו זופי בספר דברי הימים וידוע על שהם היו מתיחסים ל' זוף מה שאל' אחר זה כאמר בא סאלו ונעור הרמיה המה כאלו סלר' זוף * והנה סמך זה הספור לסני הספורים הקודמים כי בכל אחר מהספורים ההם היה מה שהגיע מהקלול בסת' לוי היה גר בהר אפרים כי העיר הלוי היה גר בבית מוכה שהיה עיר אפרים והאשם הלוי בעל הילג'ם בן היה גר בהר אפרים והסכימו עוד סמני הספורים ההם סכבר נסע מסתלחם יהודה מי סכא

סמאל היה מבני בניו של אלקנה בן קרח • מהר אפרים • לוי היה והיה גר בארץ אפרים ואפסר כי לטעם זה נקמץ מעשה פלגם בגבעה לסיפור הזה כדבר אלקנה בתולדת סמאל פסם הוא לוי היה והיה גר בירכתיהר אפרים ומסבתו באה רעה גדולה לישראל ומסבת זה באה טובה גדולה לישראל וסמאל בנו החזיר ישראל לדרך טובה • אפרתי • כאשר על סניפנים האחר מיוחס על הסבט על מי שהוא מסבט אפרים או על מי שהוא גר בארץ אפרים כמו האפרתיאית והאחר מיוחס למקום הנקרא בית לחם אפרת כמו ודוד בן איס אפרתי מחלון וכליון אפרתיים וזה הוא מיוחס אל הר אפרים כמו שאמר מהר אפרים ולכך קראו אפרתי כי לא כוכל לפרס סהיה אפרתי מיוחס לסבט אפרים כי לוי היה אם כן מה שאמר אפרתי סהיה מהר אפרים • ועל תמוה אחר שאמר מהר אפרים למת אחר אפרתי אחר כן ואפסר שאמר גם כן לפי שהוא ואבדיו היו גרים עם ועל בוק אחר אפרתי לא על אלקנה כי על אלקנה כבר פירש מהר אפרים זהו ככח לפי הסמאלות שאמר כי הוא ואבדיו היו גרים בהר אפר' כראה כי נחלתם הייתה עם כי מבני קהת היו ובני קהת להם עיר בהר אפרים כמו שאמר בספר יהושע ואלמנשחות בני קהת הלויים וגו' את פסם ואת מגרםיה בהר אפרים ובדרם מפרס אותן לסוף גדולה וחסיבותי אפרתי • אמר רבי יהושע בן לוי פלאטיי יאית אפרתי גברא פלתי חולה בדרסויא בטורא דבית אפרים • ועלה

על ידו התקלוקל להלך אחר בא צבית מיכה היה מבית לחם יהודה ופילגם הלוי היתה מבית לחם יהודה ומעם נסע האים הלוי שכחה התקלה על ידו יונה סמך לזה זה הכמור פהית אים לויגר בהר אפרו'יכא ממם מי שכחה טובה גרולה על ידו לישר וספר סכבר היו לאלהם מתינשים עם האחת חנה ושם השנית פנינה ולא זכתה חנה לכנים :

תיקים

ועלה. כן היה עומה בכל מנה ומנה שהיה עולה למילה ולזבח ומה שאמר מעשר לומר שהיה מזבח בני עירו לעלו. וברם לא בדרך שהיה עולה בצננה זו היה עולה במנה אחרת אלא בכל מנה היה עולה בדרך אחרת בשביל להסמיך את ישראל ולהעלות אותן למילה. מים מים ימים. מנסה לנסה כמו וסמדת את החקקה הזאת למעשה מים מים ימים.

או פל ממועד למועד וכו' ממועד מועד למועד. להשתחוות ולזבוח. להחלל לפני י' ולזבוח מס זבח המועד. וברם לא עלה בשם רבי יצחק שקולה תפילה כנגד הקרבנות שאל להשתחוות ולזבוח וזבח אמרי חביבה ת תפילה מתר מכל הקרבנות ר דכתיב להשתחוות ואחר כך ל לזבוח. ושם מבינינו עלי זכרם על הזבחים לפי מה שעתיד ל לזכור עליהם מה שהיו עושים בקרבנות. ויהי היום. יום מועד וכו' יומא דמועד. וברם לא יהוה עבד לוי אומר זה יומא של עבדתי. וכן לפניה. מן הבלתי שהיה זוכה. ולחנה יתן. כמו נתן כמו אזיגה יהוה ע אזיגה יהוה ע והרומים להם. מנה אחת אפים. מנה אחת ככדת להסיב אפה ובעסה וכן ארך אפים ארך כעס וכו' חלק אחד בחיור למה הרחיף להתקבל בקרב פניו. וברם מהו אפי בגפילת אפים בקרב פנים יפות אפים כנגד פניה וילריה ואדוני אפי. פי אפים כעס כלל בכעס היה מתן לה מנה אחת לבר לפי שהיו סגר את רחמה ולא היו לה בנים שיתן לה מנות כמו לבני פילי היה לו כעס ועבד כזה לפי שהיה אוהב חנה ויהי מתאוה להיות לו ממנה בנים. וי' סגר את רחמה. תימן קרה י' איהמנע לה ולד. דתה. פניה שהיתה כרה לה וכן כל סני נשים לאיש אחד בקראות צרות לפי שהן אויבו' זו לזו ברוב וכן במענה פוטרת צרותיהן. גם כעס. כעס אחר כעס היתה אומרת לה דברים של לא היו לה בנים. וברם מעשה וחסות ומעשה מה היתה אומרת לה וזאת לברך רבה סודר או לתייבא חלוק. בעבור הרעיה. מן דמיו פנים. עין עין. ורש הרעיה רבשה שלא כמפטט וזא' כן לחזק קריאתה רשם כמו ק' ונתקנהו מן העיד חולתו מן הדגשית לתפארת הקריאה וית' הרעיה לאקניתא כלומר שתהא לה קנאה ממנה היתה אומרת בפניה דברים של גדולי בנים וכו' וזא' כדו שתהא לה קנאה ויכאב לבנה. בעד רחמה. על רחמה כמו בעד השלח יפול וכו' בעד. וכן יעשה. אלקנה היה עשה כן מנה בשנה לעלות ביתי' עם ביתו ופניה גם כן היתה מעבידה חנה בכל פעם מריעלתה ביתי' כי בדבר המנות היתה מעבידת אותה שהיו לה ולבניה מנות ולחנה לא היתה אלא מנה אחת לפי שלא היו לה בנים שיקחו מנות. הלא אכבי. כתרמו הלא רעיה נכא לך כלומר רצוני אליך ואהבתי אותך טוב לך מעשרה בנים וית' אכבי טוב לך יותר ממה שאני טוב לעשרה בנים שיש לי מפניה כלומר יותר אכי אוהב אותך ממה שאני אוהב את בני ואמר כי עשרה בנים היו לפניה ולפניהו היה טעם עשרה דרך כלל חסדו כמו ואפועד נשים מעשר פליטות שפנחחטאיתיהם בעיפול צדיק והרומים להם. אכלה. מקור בתוספת ה' ואח' להא' לנקבה כי אינה מפיח וכן סתה מקור. ופירוש אחרי שאכלו ושתו ואפסר כי חנה גם כן אכלה אף על פי שאמר ותבכה. לא תאכל. אפסר כי אחר שאמר לה בעלה ולמה לא תאכלי ופיר בה אכלה מעט ובעל הדירם אחר טעה ולא שתה לא דרך. ועליה הכהן יושב על הבסא על מזוזה היכל י'. פי המקור למזוזה כי המזוזה לא הפתח וכן ועליו מטה מנסה סמוך לו וזבח עליו סמוך לו וכו' בסגור ספא רהיב לא רי' ויש מרביתו על פאמרו כי אין ישיבה בעזרה אפי' למלכי ביתרוד אלא להקדש גרול סאמר ועלי דרסו רביתו ויכסהו חסד וי' ואמר יכסתיב מלמד שבאותו היום וידור

ועלה האיש. למקו הוה הוא עולה היה ממועד למועד למילה ויחרם את דרך שהיה עולה בצננה זו לא היה עולה במנה אחר כדי להסמיך את ישראל ויהי היום. והוה יום מועד. מנה אחת אפים. חולק חר בחיורי הרחיף להתקבל בקרב פנים יפות. דתה. אסת בעלה פניה. גם כעס. כעס אחר כעס תמיד לכך כאמר גם הייתה אומרת לה כלום קנית מעפודת לבך גדול או חלוק לבך קטן. בעבור הרעיה.

מיתים ויכחה וסמ' נסר בסוף סדר בא. אובט בקריאה וסמ' לך נא אל הצאן וקח לי בשם. וידך וקח רבא לאמו. ביאת חנה אהב וי' סגר רחנה. בגדה יהודה וחוכבה נעשהה בישראל. בען ביר באוני מרבה לעשוק. כי צדק' צדקות אחי יחזו. יבאר לעא נחלינו אחרי צוני. ויבאר אח

ועלה האיש ההוא מעירו מים ימים להשתחוות ולזבוח ליהוה צבאות בשלה ושם שני בני עלי חפני ופנחס כהנים ליהוה. ויהי היום ויזבח אלקנה ונה' לפניה אשתו ולכל בניה ובנותיה מנות ולחנה יתן מנה אחת אפים כי ארת חנה אלהיה סגר רחמה. וכעס אתה צרתה גם כעס בעבור הרעיה כי סגר יהוה בעד רחמה. וכן יעשה שנה בשנה מו' עלתה בבית יהוה כן תכעסנה ותבכה ולא תאכל. ויאמר לה אלקנה אישה חנה למה תבכי ולמה לא תאכלי ולמה ידע לבך הלא אנכי טוב לך מעשרה בנים. ותקם חנה אחרי אכלה בשלה ואחרי שררה ועלי הכהן ישב על הבסא על מזוזה היכל יהוה. והיא אמרת נפש ותתפלל על יהוה ובכה תבכה.

שבט יחודה. וזו מלך משפם אהב. תכעסנה ב' חס' וסמ' מדי עלותה ביתי'. ויעזובות י'. וכל ירמיה דב' ב'א ולא חביסו. וכל בעיסיס דב' ב'א חס' והבה י' אתישר. וזא' האכל ג' בקריא וס' רק חזק לבתי אכל חס' כי חס' הוא גפס. סורר שבוח לעיניך ולא תאכל כעס. כן תכעסנה וחבה ולא תאכל.

וכן יעשה שנה בשנה מו' עלתה בבית יהוה כן תכעסנה ותבכה ולא תאכל.

אכלה על הבסא על מזוזה היכל יהוה.

חלב

ממים ומים. הרצון בזח מנסה לנסה או מרגל לתל כמדות התורה והיתר כסן ממנסה לנסה היה עולה עם עם כסין ברגל לורגל ולזה כאמר ועלה האיש ההוא מעירו מים ימים ימים. רל מפעם אחת במנה היה עולה מעירו בדרך סלא נסאר לנסה בביתו אפילו הכנס ויהי. להשתחוות ולזבוח לי' במילה. פי' רבתי ל' להשתחוות ולהתפלל ואף על פי שהיה מתפלל גם כן בעירו הנה התפלה בבית המקדש היתה יותר נכבדת. ואפ' ג' מהיתה ההשתחויה ממם כי הנכנס סם היה משתחוה כמו שאמר י' ולזבוח. הם פלמי סמחה ופלמי חגיגה. ויהי היום. כאשר זבח אלקנה זבח השלמים נתן לפניה אשתו ולכל בניה ובנותיה מנות כי כלם היו סם כמו שפירסנו. ואולם לחנה יתן מנה אחת אפים רל שהיה כותן לה מנה אחת בעלת פנים כאלו תאמר מהיה נותן לה מהנתיים השמני מחד ומתנתיים טאח בהם מומן כדי שתבחר מה שתירץ לאהבתו אותה או יהיה אמרו אפים דומז לפנים וירדה בזה שהיה יוספת לגדו פנים כנגד פנים להטות בענינה איך תאכל ולזה הדגש אלקנה שלא אכלה. והנה היתה הסבה בזה הכעס שהכעיסה דתה שהיתה מתפארת ברצוניה והיתה מכזה אותה על טאח לה בנים. והנה אמר לה אלקנה למה כהיה רואה אותה בוכה ואינה אוכלת למח תבכי ולמה לא תאכלי ולמה ידע לבך הלא אנכי טוב לך מעשר בנים לרוב אהבתי אותך. והנה קמה חנה אחרי האכילה והשתיה אכל היא לא אכלה ולא שתתה כמו שאמר ותבכה ולא תאכל וכמו שאמר וי' וסגר לא שתיתי. ועלי הכהן יושב על הבסא על מזוזה היכל י'. ולא היה יושב בהיכל אכל בעזרה והיה לו רשות לשבת סם לפי שהיה כהן גדול. והוא מרת נפס ותתפלל על י' רל כנגד קרטי הקדש והנה ההוא היה לפני י' רלמה סיבט לזר המעריב שהיה בו ארון ברית י' והיתה בוכה בעת התפלה כי מערירמעה לא נעלה. והנה

הכהן יושב על הבסא על מזוזה היכל י' וכן ונתן הספר על ידע ספר כינהוהוה גדול. ומתפלל על י' כמו אל י' וכן ונתן הספר על ידע ספר

כל עצב יהיה מותר ודבר מפתים אך למחזור חנה על ידי שהרבה בתפלה קרה
בן חמשים שנה וגו' והא אינון כבאמר רש יוסי בר בון תרתי שבמלתו: בומר
יהי נעוה לפיכך היה חוטב אותה שהיא סכורה ותי' עומר כמו ממתין כמו עמר
לי מוריק להעיר רתפקוקי: מדרגת על לטה: בת-גומור מכאן מכלל בלטה כלומר
את סכורה סאת מתעוררת בספתי פיך ואין דבריך נמנעין: הכיורי את ייך.
סמך ללמנו ואף על פי שלפעמים המתכלל אומר דבריו בחסד קצת אפי' הכי
ונראה כי סכורה את. וית'ר איתתי את מסתניא הלא תפגעו יתחמיק מניך:
ואמרי' קסתר רוח בסמיכו' כוללת עליה מכליזקן קרוע בגדי' והרומי' להם:
רש עבר הנצפה מהפירות: ואספן את נפשי: ברוב התפלה כאילו נסבת
לפי י' ככתב לעיל כלומר אל תחטוב טעמך סכורה לפני י' ככתב רשע וית' לא
מרה לו לא תכלמי בפניה כי היא תטמא לאידיה ויהי מעביה אותי: ופירוש אל
תבלע לאכון הוא הפירוש:

אך יקם ויאתרבו. את שאלת ממנו וזעזעו וכלי בשרה ברוח הקדש ואלה
ישראל יתן את שאלת יקם ויאתרבו וזהו לפי פשוטו ומדרש אברה רבי
נחמיה בשם רבי שמואל בר רבי חזקיה אמר בכל יום ביום בת קול יוצאת ומפוצצת
בעולם ואומרת עתיד דריק אחד לעמוד ושמו שמואל וכל אשה שהיתה יולדת בן
היתה מוציאה ממנו
שמואל כיון שהיו רואים
את מעשיו היו אומרים
אין זה שמואל כיון
שכל זה ורואו מעשיו
אמר דומה מזה הוא
וזהו שאל יקם ויאתרבו
רבו מזה זה שמואל
הזכיר: ואיפה אחת
קמח: שמעתי בשם
רבינו יצחק הלוי
איפה קמח שלם סוף
להוציא ממנה שלם
עמרונים סלת הראו
לפר האם כרתן לחם
הפנים עמרים וארבע
עמרונים מעמרים: ו
וארבע סוף עמרו
סלת לסוף חטוף:
וככל יין. לכסף:
והנער נער. ורביא
היה יין. ויבואו
הנער אל על. לראות
ספקי יומה בראותו
ורבו דמיו מה פחדו
מהרה הלכה שאינו
צריך כהן לסחוט
כראית בברכות: כי
אדני. לתענוך עליו
סיהא תלמידך ולפי
מדרש רבותו סוף:
וענינו מיתה: אל
הנער הזה התפלל:
אילו תאמר זה ימות
וינתן לך אחר: וגם
הכניסו הסולתו לוי.
כאשר המסאיל כלי
לרבו לו מסאיל בנו
למסמו: הוא סוף.
אפרו כנף בלעז כלום
אין אתה רשאי לעסוק בקדש עליו מל כי השאלתו לו ועליו להחזירו לו:
ויסתחפס. שמואל ויש אומרים אלקה: רחב פי על אויב. על פניה:

הוא סוף
לוי ויהיה
סוף כל שום
בר נשדח

רלבג

אמר אלקה אך יקם ויאתרבו על דרך תפלה רל פניה הבן בזה האופן
מיתקיים בו מה פדרה חנה: בפדים שלמה. אחסוב מהבואם סם לזכור
שלמים מרוב השמחה והקמח למנחותיהן לכסכים והביאה הנער בתי' טילה
לקיים כררה. והנה היה הנער כשר ימים מאד והנה עם זה לא מכנה מלהבואו
סם לקיים את כררה. והנה אמר ששחטו את הפר והביאו את הנער לפני עליו כי
בעבור הבאתו היתה רוב השמחה וידמה שחמרו לעלי שהוא יסאר סם והיה עליו
מחזק זה לקטנו כי הלוי לא יכנס לעבודה כי אם מן כהן שנה ומעלה ולזה אמרה
לוחכה בבקשה מי שמעבר בריה והנה נשבעה בחיי נפם הכהן הגדול שהיא האשה
הנצבת עמו ובמקום ההוא להתפלל אל יי הכהן הוא הנער שהיתה בעבור תפלתו
כי בה נתן השם סולתו אשר סולת ממנו גם אכסי השאלתו לוי לעבור כל ימיו
כדרך המסאיל רבר מה להשתמש בו. והנה הסתחזה עליו לוי סם לתת לו תורה
בשמש שנתן לה השם סולתה כמו: סאמר עליו לה או אולי השתחזה הנער לוי כי
למדו זה להכנס לעבודת ה' וידמה שסאר השרי. שהביאו מחטו בימי הסארי
מחרגו או הביאום בתי' לקדש שם הנער. והנה התפללה חנה על דבר בנה
סבה והוראה לסי כעל כל אשר גמלה רב טוב וידמה שזאת התפלה היתה על דרך
הנבואה ואם כן תצטרך בה קצת ממנה מהורגם לה שחש. וזה ענין התפלה לפימה
שאחשב: שחש לבי בוי. אתה בל זה בשר כנסת ישראל כשיבא שמואל בנה לעבור
אתי לבדו ולהקיר בעליו והשתחית סאם לא יעשה לישראל טוב אחר דיו בו
סמחה: רמה קרני בוי. לנח את אויב אחר כן כי כבדו כפלו לו אז הפלשתים
בדיו: רחב פי על אויב. להיותם תמיד כופלים בדיו כל ימי שמואל כמו שזכר
אחר זה והיתה סבת זה כי שחשתי ביסועתך שהראית במלחמה הראשון שהיתה
לשמואל שם פלשתים להגלות בנה ידך החזקה אשר חזקה והוספה אמונתך בך.
הנה

יקם ויאתרבו. הפסוק מוכיח כי מה שאל עליו יתן ויאתרבו דרך נבואה
אם שיתן לה יאתרבו והנה סולתה היתה פניה לה זרע אכסי ופניה לוי
לפי שאל יקם ויאתרבו פ' אשר דבר פ' הכניא פיתן סולתה והוא כן פניה ויהיה
לוי. ונדרם אך יקם ויאתרבו בכל יום ויום היתה בת קול יוצאת ומפוצצת בעולם
ואומרת עתיד דריק אחד לעמוד
וסמו שמואל וכל אשה שהיתה יולדת
בן היתה מוציאה ממנו שמואל
כיון שהיו רואין את מעשיו היו
אומרים אין זה שמואל כיון שכל
זה ורואו מעשיו אמרו דומה מזה
הוא וזהו שאל יקם ויאתרבו
רבו: בפדים שלמה. מהם
לאכול מהם לזכור לוי וכן ו
ואיפה אחת קמח לאכול ולהקריב
ממנה מנחה וכן וכל יין לסתות
ולהסיד ממנו לפיכך אמר ו
ויסחטו את הפר ולא אמר ה
השרים רל הפר שהקריבו לוי:
והנער נער. כלומר עדינו נער
קטן וידך ואף על פי כן לא
המתנה לו עד שתחזק לא כיון
סגמלתו כלומר סהסלימה לו
יסקתו לסוף בר חרמים שגורל
מיד העלתה עמה בית יי וית
ודביא הוה יכין ואף רל שהיה
יוסף עדין. סהרי אומר כאשר
גמלתו ססלימה יסקתו אלא יכין
רל נער קטן כי כן לסוף חרמית
קוראין לנער יכין כמו סמאכנו
ברברי רל יכין וחסים מר יכין
ומר קסיס. וית והנער נער חריף
יודע בין טוב לרע כמו המכער
סמנער את הפסולת מן הפסות
ויבואו את הנער. אלקה
וחנה אחרי ססחטו את הפר ל
לקרבן הביאו את הנער בית יי
אל עליו להיות יושב ולומר לפניו
ושיחקר אותו לכל תורה ומצוה
והרש אח צריך לכתוב כי מרע
הוא והוא רחוק: כי אדני.
ענין תחנה ונכסה כדגמו
בבשר רבני חייכסך סתתן ע
מיך אל הנער הזה ותלמדוהו
כי איה האשה שהתפללת אל יי:
עמכה. כלומר לפיך ובמעמד שהיית אתה סם שהתפללי ובעבור הנער הזה
התפללתי ונתן לי יי את סולתו כמו שבשרתי אתה והא עמכה כהא אחר סלחתי
באמכה ספרים והיו לזכות על ידך והדומים להם כי הנה פשמים יתבבועם
לא יכתב ויש בדרם מכאן להרבע אמות סל תפלה: חל הנער. בעבור הנער:
הסאליהו. החזרתי לו הסאליהו סהוא כנתן לי וית מסרתיה דיהא משמם קדם יי:
אשר היה. כמו אחר יהיה ורבים כמוהו: הוא סוף. כמו נתן כלומר הוא סהיה
סוף הכה הוא נתן לוי ויש בו דרם באותה טעה נכסה בה רוח הקדש ואמרה כל
זמן ששמואל קיים סוף קיים זהו סאמר סוף לוי: וסתחזה אלקה. כנולד רשות
לכאח מביתי' או פירוטו וסתחזה שמואל אף על פי סל היה אלא כן סתי
סזים למרוהו להסתחות לוי: ותתפלל חנה ותאמר. התפללה לפני יי ותתנה לו
סבה והוראה על הבן סתן לה והתפללה לוי סחיה ויהיה לוי ותי וכלאת חנה
ברוח נבואה ואמרת כבר שמואל ברי עתיד למהיו נבואה על ישראל וגו' וזתי סירה
זעל מלכי אומות העולם ועל כנסת ישראל ובפסוק אין קרס כ' אמר על סנחריב
מלכא דאחור אכתביאת ואמרת ובפסוק א תרבו אמר על כבוד כזר מלכא דרבב
אכתביאת ואמרת ובפסוק קשת גבורים חתים אף על מלכות יון אכתביאת ואמרת
ובפסוק שבעים בלחם על בבוהי דהמז אכתביאת ואמרת ובפסוק יי ממת
ומחיה עד יי וחתו מריבו אמר על גמול הצריקים בגן עדן ועל פורענות הרשעים
בגיהנם ובפסוק יי וחתו מריבו אמרת רינגו ומעגו מלכות ממתי. ולפי הפס
סתחזה חנה בסירה זעל סלוי עולם ומתגאים ועל ענין ארץ ושלמים כי סקבה
רואה הכל ומספיל באים ומבזה השפלי כמו סהיה הדבר עליה ועל פניה כרתה:
עלץ לבי בוי. לבי סהיה עזב עתה עלץ ושחח וקרני סהיה ספלה סל היה לוי
להרים ראש לפני צדתי ענה רמה: רמה קרני בוי. התוקף יקרא קרן לפי שהוא
המקום הגבוה שבבמה גם הקרנים תוקף החיה כמו סאמר בזה ענין ינגח והוא
ב'רם דרך משל וכאילו אמר רס ראשי כמו סאמר וענה ירוס ראשי על אויביו וכל
זה בוי סהיה בצדתי: רחב פי. מלעיל מפני פיהו מלה זעירא: על אויב.
על פניה ועל המכשפים אותה בהיותה ערה: ביסועתך. מהשעת לוי
מצדתי והתת ליבן:

ו יתחיהו סל

ו יתחיהו סל

ו יתחיהו סל

ו יתחיהו סל

ו יתחיהו סל

ו יתחיהו סל

ו יתחיהו סל

ו יתחיהו סל

ו יתחיהו סל

ו יתחיהו סל

לז' 7 - 37 1111

אף מרומם. הרבני לפי מהעלייה ויחד כח וגבורה מהידידה: מאשפות. לשון יחידות במקל אחות הראוי בתלומה אחיות וקבוצו חזקו אשפות בתמורת הכח ברב: מזבקי ארץ. עמודי ארץ וכן ויזיקום לפני יועימירוס ומזבקי ארץ הם הצריקים כי בזכותם מתקיי התכל וכן או זריק יסיר עולם או יהיה פירוש על דרך

ומתחת זרועות עולם ל"ל כי הו
יתברך הוא יקום עולם ומצמדו
ומצמדי האר ל"ל הם ובכחו שומד
הכל וכדר הייטוב בארץ להצמיד
היכוריע עליה זהו סאמר ויעת
מליהם תבל כי מקומותיה ייטוב
קראו תבל: חקירו. כתוב
בלא יד וקרי ביזר וכן מריבו
עלו והענין אח' כי יד הרשי תפול
לפנימים: יסמור. סלא יגבו:
ידמו. מתקומרנסת ורעשתם או
פ"י וכתתונן א תרמו בעשם ופ'
בחפך כאר סהולך בחפך ספול
: כי לא בבח יגבר אים. לא יהיה
מה סחפכו סגיברו בבחם ו
ובחילם כי כאשר יהיה רכון הא
להפ"בם בחפך והיא הצרה פ
סתבא אליהם לא תועילם ג
גבורתם ועשרם : יי' חתו מריבו
: מריש הצריקים הם מריבו:
עליו בשמי ידעם יעלו על כל אח'
מריבו ובי' בשמים בחפךס מן
כמו סאמר ידעם מן סמים י'
וכן ב"ת טקדעים לא יאכל ו
והקתו בכפר ובלחם והרומים
להס ויס למרעו כמשמעו כלומר
יעשה הרעם בשמים להפמישם
ולבלחם זהו ספירוש עליו כלומר
בעבורו והרעם הוא מסלעל ה
הגזירות היורדות מן השמים פ
סאמר וסלח חמים ויפיסם ברכ
והם: דיק אפסי ארץ על ארץ
כי הוא לקצת ארץ יבט אים י
יסתר אים במתקדים : ויתן
נח למלכו ויריס קרן מפיו.

כַּפֵּל דָּבָר כִּי הַמֶּלֶךְ הוּא הַמִּשְׁפָּחָה
וְאִמְרָא חֲסִידָה זֶה עֵל דֶּרֶךְ כְּבוֹדָה הֵן
דֶּרֶךְ קִבְלָה כִּי הִיטָקְבָּלָה חֲסִידָם
כִּי עֲתִיד לִהְיוֹת מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל ו
וְחֻמְתָּה הַשְׂעִירָה הַזֹּאת בְּרִבְרֵי הַ
הַמֶּלֶךְ לְמִי שֶׁזָּכָרָה מִפְּלֵת הַ
הַרְעָשִׁים וְהֵם אוֹיְבֵי יִשְׂרָאֵל ו

והמורה כי האל יתן צו למלך ישראל פיוסעו ישר על ידו מיד אויביו ואם חסר
זה בדרך כבודו רמזה בזה פסל דיי שמוא' בנה יהיה מלך בישראל והוא ימסחנו : על
ביתו . כמו אל ביתו וכן ותתפלל על י' כמו אל י' : את פני על . כמו לפני כל' שהיה
עלי מלמדו עבודתו וית בחיי עלי כהנא כמו שתרם חונקלוס על פניו להאכילו
בהייהו לאוברהיו : בני בלעל . בני רסע . ותרם בנים פבלו פם שמים
מעליהם אמרו אח מלכות בשמים זהו שאמר לא ירעו אתי או פירושו לא ירעו את
י' לא היו יודעים דרך י' שהיו ששים מעשה רסע בבהונתם כמו שמספר והולך
מה היו עושים וית גברין רסיעין לא הוו ידעין למרחל מן קרם י' : ומספט
הכהנים . הם פמו להם זה החק והמספט : כבשל הבשר . בשר פלמים ומלבר
מספט שהוא חזה וסוק היה נער הכהן לוקח מאחר הבשר שהיה חלק העגלים :
כל אשר יעלה המזלג . בבית אחת וזה היה חק עולה וגזל פסמו הכהנים על ישראל
והמזלג דועו והוא כלי ברזל יס לו פסים שמעלן בו בשר מן הקדירה : פלם
הפנים בדר . פלם פם תואר פמון כאילו אמר כיהמזלג פסולם פנים וכוהו
גדול הכפנים ר' טכנפיו גדולים כן פלם הפנים ר' לו פנים פלם ויהיה פלם תואר
על מסקל גדול ואמר פנים בלשון פנים ויאף על פי שהם פלם לפי פסיי הארם
והבהם הם זוגות ואמר בפסיי הכלים בלשון זוגות ויאף על פי שאינם זוגות : והכה -
במזלג פבדו היה מכה בבשר פבדיו וכל הבשר שהיה מעלה במזלג היה לוקח
לו ולא היה מתרשח בחלק חכהונה הכתוב בתורה : בבדיו . כיור דוד קלחת
פרור מיני קדרו הם וק' וקעב' לו בבדיו או בדרור או בקדירה או במיליטא ותרנו
מזלג מפיליא ותרנוס ירוסלמי ומזלגותיו ומחתותיו ומפיליתיה ומחתיתיה :

24

ינחלם ג'חם בליש' נחלה בקריאה וחסים' ונחל בבוך ינחלם. כי הוא ינחלה אחיש' כיאחזקו ינחל את בניו. וישת' בקריאה וחסים' וישת לו עררים לכוז' ולא שחם. וישת עדראש אפרים והוא העציר. וישת אל ומדבר מניו. וישת עליהם חבל. וישת חשך סביבתיו. ויכר שש שערים וישת עליה. ונבשר גם בסדר נחל:

יִי מִמֶּכְבִּין וּמִעֵתִיד מִשְׁפִּיל אֶף גִּבְהוֹתָם	יִי מִמֶּכְבִּין וּמִעֵתִיד מִשְׁפִּיל אֶף גִּבְהוֹתָם
מְרִים מְקִים מַעֲפָא בְּסִבְיָא	מְרִים מְקִים מַעֲפָא בְּסִבְיָא
מְקַלְקְלָתָם מְרִים חֲשִׁיכָא לֹ	מְקַלְקְלָתָם מְרִים חֲשִׁיכָא לֹ
לְאוֹתְבוֹתָהוֹן עִם צְדִיקָא וְדַרְכֵי	לְאוֹתְבוֹתָהוֹן עִם צְדִיקָא וְדַרְכֵי
עֲלָמָא וְבוֹדֵס יִקְרָא מַחֲסִין לְהוֹן	עֲלָמָא וְבוֹדֵס יִקְרָא מַחֲסִין לְהוֹן
צְדִיקָא וְגֵן עֹכְרֵי בְנֵי אֱנוֹשָׁא	צְדִיקָא וְגֵן עֹכְרֵי בְנֵי אֱנוֹשָׁא
מִלְדַּע אֲתָקוֹן גִּהֶם לְרִשְׁעִיָּא ע	מִלְדַּע אֲתָקוֹן גִּהֶם לְרִשְׁעִיָּא ע
עֲבָרֵי עַל מִסְרִיהֶוּ צְדִיקָא עֲבָרֵי	עֲבָרֵי עַל מִסְרִיהֶוּ צְדִיקָא עֲבָרֵי
דְּעוֹמִיָּה שְׁבָלִיל לְהוֹן תְּבִלֹ	דְּעוֹמִיָּה שְׁבָלִיל לְהוֹן תְּבִלֹ
וְגִזִּית עֲבֹדוֹתֵי צְדִיקָא וְיִטֵּר	וְגִזִּית עֲבֹדוֹתֵי צְדִיקָא וְיִטֵּר
מִגִּהֶם וְרִשְׁעִיָּא בְּגִהֶם בְּחִשּׁוֹכָא	מִגִּהֶם וְרִשְׁעִיָּא בְּגִהֶם בְּחִשּׁוֹכָא

וַיֵּלֶךְ אֶל־קִנְיַת הָרִמְמוֹתָהּ עַל־בֵּיתוֹ
וַהֲנִיעַ הָיְתָה מִשְׁרַת אֶת־יְהוָה אֶת־
פָּנָיו עַל־הַכְּהֹן׃ וּבְנֵי־עַלְיִ בְנֵי
כֹל־עַל לֹא־יָדְעוּ אֶת־יְהוָה׃
וּמִשְׁפַּט הַכְּהֹנִים אֶת־הָעַם כֹּל־אִישׁ
זִכְחָ זִכְחָ וּבֹא־נָעַר הַמִּזְבֵּחַ כְּבִשְׁלַ
הַבֶּשֶׂת וְהַמִּזְלָג שְׁלֹשׁ הַשָּׁנִים בִּירוֹ׃
וְהַמֶּלֶךְ בְּכִיּוֹר אֹו בְּדוֹר אֹו בְּקִלְחַת
אֹו בְּמִדּוֹר כֹּל־אֲשֶׁר יַעֲלֶה־הַמִּזְלָג
יִקְחָה־הִמּוֹזֵן בּוֹ כִּכְרָה יַעֲשׂוּ לְכֹל־
יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים שָׁם בְּשִׁלְהָ׃

תָּה וְאַתָּי עוֹלָמָה רַבְתָּנָה כְּמִיבֶשֶׁל כִּסְרָא
קַע לִיה בְּכוּדָא אוֹ בְּרוּדָא אוֹ בְּקִידָא אוֹ
לְכַפְשִׁיה בְּדִין עֲבִיד לְכָל יִשְׂרָאֵל רַבָּתָן לְ

[illegible]

דלבו

י"מורית' הסי'הוא
 מורית'ואחר כך מ
 מעסיר האר' כסירכה
 ומעסיל אותוואח כך
 מרומם אותו כסירכה
 ולזה חזק ראו פיתגח
 העסיר על עסרו ו
 ורוממותו ולא סדאב
 מאר על ספלותו ה
 הספלות עני העני
 כיהי' מקים מעסר
 דל וירם האביון מן
 האספהל'ל מי סהיה
 אביון כל כך עד ס
 סהיה מנהה המקומ'
 להכיר מהם ס
 האספההלכלוך י
 ירימתו הסי' להוסיב
 אותו עם כריבים .

וַיִּחְלֹס כַּאֲ כַּד
רָל טִיסְמִם מַלְכִּים
כַּבְּדִים וּמַהֲיָ' אַחֵר
הַיּוֹתָם רָלִים וְאִשּׁוּנִי
וְהִנֵּה אֲמַרְהָ זֶה לִפְנֵי
מֶה טֶאֱמַר עֲלֵר רִתּוֹתָ
מִהַבְּצִים וְנִתָּן לֵה הַיָּי
כִּן עֲסוּפוֹ לֵהוּי מוֹסֵל
בְּעֶרְאֵל מִמַּעֲלָה כ
כַּבְּדִתָּ. וְהִנֵּה הִיָּה
זֶה כִּן לִי לְעִמּוּדֵי ה
הָאָרֶץ וְעַל הַעֲמֻדִים
הֵם עֵת הַיּוֹסֵב אֲמַר

ב' וימצא המלך האנושי ואלו העמרים הם אופניו הסגנתו באלו הספלי' אלף הם סבת
 קיום המלך האנושי באופן כללי. ובזאת הסגנה יעמוד רגלי חקיריו מהכסף
 ברעות העולם. ואלו הם הרשעים לא יכח להם אור ויראה להם הרע שיכלו בו כדי
 שיממרו ממנו אבל יכרתו בחסך. וכבר יתבאר מזה אמת כי לא בכח יגבר אדם
 אבל תמצא סינוח עם היותו יותר חזק מטכנידו וזה יהיה בהכרח מצד השגות
 ה' ב' אים החלום. והנה עתה התפללה חנה בעבור בנה ואמרה דרך תפלה י'
 יחתו מרים סמואל והם הפלסטים טבאו להלחם עמו ועם ישראל בעבורו. ירעם
 ה' ב' אים וכך היה במלחמת רהסוה פלחם סמואל בפלסטים סכאמר וירעם
 י' בקול גדול במס ההוא על פלסטים ויהימס י' ידן אפסי ארץ כי הוא היה
 הולך ממקום למקום לספוט ישראל. ויתן ה' יצח למלוכה אשר יתלכיהו סמואל
 ויתולך בחייו והוא סאלו באופן סכנח אויבי ישראל. וידים ה' יקדן מפניו ואמר
 ימסחהו סמואל ולא יתולך בחייו והוא רור אשר רמה קרבו מאר לנח כל אויבו
 ונתנה לו המלוכה ולרעו אחריו. עוד כפר סכבר הלך אלקנה הרמחה בעבור
 ביתו ולולי זה היה כפרם סם בעבור הפער סכסאר סם לסדת אתו' והניחו סם את
 סכיעלי הכהן כדי סילמרו ויסימרו לעבורת ה' . אוייה על ביתו כמו אל
 ביתו כמו יסנה האדם על שטוסוהואו כמו אל שטוסו. והנה בני עלי היו רשעים
 ובלתי יודעים ח' ולזאת הסבה היו רודפים אחרי הזוללות והיו מפני זה לנחיס
 מישראל יותר מכדי חקם מבשר הסלמים סהוא חזה וסוק ועסו להם הכהנים חק
 ומספט סהיו לנחיס מהבשר סכסלו ישראל מן הסלמים כל אשר יעלה המזלג
 מהכלי סהיו מבסלים בו הבשר וזה היה חמם ובזיון לקרבות סהם היו לנחיס
 אלות על זר רריפת התאווות ולא נקבו להם המתכו סכתן להם ה' יאס לא לתכלית
 שיחקו בעורתי י' מצד מלא יטורד להם לטרוח במזוס. ועשו רעח גדולה
 יותר מזאת סקורס סקרבו מתדי הסלמים לכהנים ולישראל והם החלבים עם
 ססמו להם לחק לקחת מזבח ישראל יותר על מה סהיה ראו להם והנה סמו
 ס וזה האופן כלל ב' על את מסחתי י'. והנה

שנה

גם בטורס. היו לוקחין את הבשר ואוכלים קודם הקטרת האמורים וזה רעה רבה כי לא נתן להם האל אלא סדור משלחו אחר שזרקו הרס ויקטירו והחלבים וברם אחר להם הקדש מפני מה אתם אוכלים פירי מבחנה ומניחים את הקומץ לזבחים מפני מה אתם אוכלים את הבשר ומניחין את החלבים סטוחין בחמה מה ישר אמרין להם יבא הכהן

אמר אבני שומע. מעבירי עם ה' שמועה שם י' מעבירי
במחנה מוציאם עליכם קול שמועה לא טובה: ופלו-
בפלילים. אלהים. דיון. כי חפץ י' להמית.
קודם שנתקדש בדרך נאמר כי לא חפץ בעתהמת:

וַאֲמַר לְהוֹן לִמָּא תַעֲבֹדוּן
עַתָּה תֵּאֱלֹדוּ וְאֵנָּה שְׁמַע ית
בֹּזֶן בִּישׁוּן מִן כָּל עַמָּא א
לֹא בְרִי אֲדִיר לֹא תִקְנָא
יֵהֱ אֲדִיר שְׁמַע וְדַע
אִם יִחֻב גְּבֵר לְגֵבֵר
יִתּוֹן לְקִנְדִּינָא וְשְׁמַע
וְיִפְלִי בִּנְיָהוֹן וְאַסְקִנְס
גְּבֵרָא מִמֶּן וְיַעֲבִי וְיִשְׁתַּבֵּי
אֶבְרָהָם לְמִסַּר אֲבוֹהוֹן
וְנִינָא קִנְס יִי לְקַטְלוֹתוֹהוֹן
שְׁסוּאֵל אֲזִיל וְסָגִי וְשִׁמְיָה
קִנְן אֲוִרְתִּימָה קִנְס יִי
עֹבְדוֹתֵיהּ בְּגוֹ בְּנֵי אֲשָׁא
וְאַתָּא נִבְיָא רַ"י לֹת עָלֵי
יֵה פִרְקֵן אֲסֹד יִי אִתְּגַלְיָה
לִיתִי לְבֵית אֲבֹחֶךָ בֶּרֶךְ הוּן
וּמִשְׁעַבְדִּין לְבֵית פִּרְעֹה
יִרְתִּי בֵּיה מִכָּל שְׁבָטֵיהּ
אֶל קִרְמֵי לְמִדְהוּי בְּרִיז
וְנִי קוֹדְבָנָא עַל מִדְבְּחִי
אֶקְטֹרֵת בּוֹקְסִין לְמִלְכֵּשׁ
שְׁמֵשָׁא קִרְמֵי וְיִהְיֵת לְבֵית
תַּל קוֹדְבָנָא רַבְנֵי יִשְׂרָאֵל
לִמָּא אֲתוֹן אֲנִסִּין בְּנִיכְתָּ
אֲוִבְקוֹרְבְּנֵי רַפְקִירִית ל
מִקְדְּסֵי בְּבֵית מִקְדְּשֵׁי וְקִרְתָּ
קִרְמִיתֵיהּ לְאַבְלוֹתוֹהוֹן מְדִישָׁ

קמניצין בקריא' וס' חל' הבקר רץ אברהם חקת בן בקר, וזעזער
 יעד' השמן. האספת חבבה וטוב. וס' כלשון תרגום שמאל
 ב'ח חבבה. ונמסר גם בדישירא:

וַיֹּאמֶר לָהֶם לְמַה תַּעֲשׂוּן כְּדָבָרִים
הָאֵלֹהִים אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁמֵעַ אֶת־דְּבָרֵיכֶם
רַעִים מְאֹד כָּל־הָעָם אֵלֶּה: אֶל־כְּנִי
כִּי־לֹא־טוֹבָה הַשְׁמָעָה אֲשֶׁר אֲנִי
שֹׁמֵעַ מֵעֲבָדִים עִם־יְהוָה: אִם־יִחָטָא
אִישׁ לֹא־יִשְׁלַח וּפָלַל אֱלֹהִים וְאִם־לִיהוָה
יִחָטָא אִישׁ מִיִּתְפַּלֵּל לוֹ וְלֹא־יִשְׁמָעוּ
לְקוֹל אֲבִיהֶם כִּי־הַפֶּךְ־יְהוָה הִמָּיתָם
: וְהַנֶּעַר שְׂמוּאֵל הִלְךְ וְגָדַל וְטוֹב
נֶסֶע־יְהוָה וְנֶסֶע־אֲנָשִׁים:

וַיִּבְאֵשׁ אֱלֹהִים
אֶל-עַלְיָ וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּרַח אֲמַר
יְהוָה הַגְּדִלָה נִגְלִיתִי אֶל-בֵּית
אֲבִיךָ בְּהַיּוֹתָם בַּמִּצָּרִים לְבֵית
פְּרַעְרָה׃ וּבַחֹדֶר אֲתוּ מְכַל־שִׁבְטֵי
יִשְׂרָאֵל לִי לִכְהֹן לַעֲלֹת עַל-מִזְבְּחִי
לְהַקְטִיר קֹטֶרֶת לְשֹׂאֵת אֶפֶסֶד
לִפְנֵי יְהוָה לְכִיתָ אֲבִיךָ אֶת-כָּל-
אֲשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ לְמַה תִּבְעֹט
בְּזִבְחִי וּבִמְנַחְתִּי אֲשֶׁר צִוִּיתִי מֵעוֹן
וּתְכַבֵּד אֶת-כְּנִיךְ מִמֶּנִּי לְהַבְרִיאֲכֶם
מִדְּאִשִּׁית כָּל-מִנְחֹת יִשְׂרָאֵל

יְתַבְּנֶהָ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְאֵכָל וְלִחְדוּחַ מִדֵּישׁ כָּל קוֹרְבַּן מִנְחַת יִשְׂרָאֵל

על ימיהם לסוף ויעבדו קהל
למון משפט כמו ונתן
מכבר נחתם גזר דין אבל
ויבא איש אלהים: זה
אלקנה: הנגלה
נגליתי אל בית אבך.
מכאן סתבבא אהרן
במצרים ומה היא ה
הנבואה היא סתאמרה
ביוזקאל ואות אלהים
איש את סיקופי עיני
הסליכו ובעלולי מ
מצרים אל תנמחו:
הנגלה נגליתי:
הידעשם כי הטובה
הזאת והגדולה כזאת
נתתי לאהרן: אשר
בויתו מעון: אשר
נתינו במעונו:
להכריח מראס' וגו'.
הרי זה מקרא מסודר
ותכסר את בניך ממני
למני לעיני עמי כ
בברית את בניך ממני
ומהו הכבוד ל
להכריחכם מראסית
בל מנחת ישראל קרמה
בעדותכם לשעורתי
במה סתאמ' גם בטורם
יקטרו' אתה לאבוגו'
להכריח' למון קשור'
כמו תבא כא תמור:
אחזתי ותבדני לחם:
לעמי

ואמר להם על זה עלי
כי לא טובה הממונה
והקול מהיו מעבדיך
עליהם עם יי' כי הם
חזי חוטאים בזה ליי'
ובעצמים טקרבנות
באופן שזכרנו וחס
חטא אים לאים ופללו

אלהים . לֹא יִסְפְּטוּהוּ הַדִּיּוֹן וְכֹזֵה הַדֶּרֶךְ יִתְקַן אֶת־אִמְרוֹ שֶׁתּוֹ כִּי הַדִּיּוֹן אֵינוֹ לֹבֵט
קִבְּהָ עַל זֶה הַחֲטָא כִּי לֹא לוֹ חֲטָא וְיִדְאֶה וְכֹזֵב לִפִּי מִה שֶׁאִפְשָׁר . וְאוֹלָם אִם לֹא
יִחֲטָא אִיִּם הֵכָּה אִחַי בְּזֶה תִּקְוֶן כִּי אִחַי עִם מִסְכָּה עַל זֶה זֹלַת הִטִּי וְהוּא יַעֲבֹדֵהוּ כִּי לוֹ
חֲטָא וְיִלְבֹּט קִבְּהָ עַל זֶה דֶּרֶךְ מִלֵּל כְּאִמְרוֹ כִּי אֲנִי מִלֵּאדָּה אֶל קִבְּהָ וְהִיא בְּחֲטָא זֶה
עָלָה הַחֲטָא לִפְנֵי . וְהִנֵּה לֹא הִיוּ שׁוֹמְעִים בְּקוֹל אֲבִיהֶם לִקְבֹּל תּוֹכַחַת כִּי הִטִּי
הִיא חֲפֵץ לַהֲמִיתָם עַל אֵלּוֹ הַחֲטָאִים כִּי מִדִּיּוֹן מֵהֶם הַנִּבְּאִים אֲחֵרֵיהֶם וְלֹא יִפְסִירוּ
בְּגִזַּת הַתּוֹרָה בְּעֵינֵי הַקִּרְבָּנוֹת צִמּוֹ מִהַמִּית כִּרְבּוֹ וְאֲבִיהוּא לִזְלַת הַפֶּסַח כִּמוֹ שֶׁבִּאֲרַנּוּ
לְרַבֵּי הַתּוֹרָה . אוֹ הִיא זֶה הַעֲנָן מֵהַעֲרֵר קְבוּלָה הַתּוֹכַחַת מִיִּחוּם לִפְנֵי בְּמִקְרָא
לְהִיטוֹן סִטְתָּ כָּל הָרַבִּים כְּאִמְרוֹ וְתִהְיֶה אִסָּה לְבָן אֶרֶץ כִּי כֹאֶסֶר רַבֵּי הִיא
הַרְצוֹן בְּזֶה כִּי הִיא לִבִּי עַל חֲטָא אֲחֵר הִיא רְאוּיָה מִיָּתֵי הִטִּי עַלֹּי אֲעֵפִי מִסּוּבּוֹ מִזֶּה
הַחֲטָא מֵהַכִּיחַם עַלֹּי וְהִיא כִּי לֹא יִדְעוּ אֵת יִי־הִפְךָ מִה שֶׁכּוֹנֵן בְּעֵינֵי הַעֲבָדָה
וְהִנֵּה אֲעֵפִי מִסּוּבּוֹ מִזֶּה הַחֲטָא מֵהַכִּיחַם עַלֹּי עַלִּי הִיא הַמּוֹת רְאוּיָה לָהֶם כִּי הֵם לֹא
הִרְגִּימוּ בְּעֵינֵי הַקִּרְבָּנוֹת מִה שֶׁבָּהֶם לַעֲבֹד הִטִּי וְלֹא חֲסָבּוּ בָּהֶם תְּכַלֵּי אִחַי זֹלַת הַשֶּׁמֶךְ
נֹפֵס וְכִי דִקְרָן הַתּוֹרָה מִתִּיהִי הַכּוֹזֵב בָּהֶם לִי לִזְלַת הַרְחִיק מִתּוֹיִי מִן הַהִקְרָב
סִיִּי אִי־סָר מִתִּיהִי כּוֹנֵנָתָם מִלִּמְהֵרָה שֶׁאִמְרוֹ לֹא יִדְעוּ אֵת יִי־יִרְחוּקוֹ מִן הַהִקְרָבָה
וְלִזְלַת הִיא רִצּוֹן הַטֵּם יִתְּנֵם מִיָּתֵי הַקִּרְבָּנוֹת כִּי מִדִּיּוֹן הַנִּבְּאִי אֲחֵרֵיהֶם כִּי הַקִּרְבָּנוֹת
וְיִדְעוּ שֶׁאִחַי הַזּוֹנֶה בָּהֶם הַסִּמְתָּ נֹפֵס כִּמוֹ שֶׁחֲסָבּוּ אֵלָּו . וְיִבֹּא אִיִּם הָאֱלֹהִים אֶל
עַלִּי . אֲמָרוּ מֵהוּא אֶלְקָה אֱלֹהֵי הִיא זֶה מִקְבּוֹל אֶצְלָם . וְהִנֵּה לֹא תִצָּלְנוּ לוֹ כְּבֹאֵת
בְּמִקְוֶם אֲחֵר . וְאִפְשָׁר שֶׁבִּאֲמָר כִּי הוּא עֲפָסָם כִּמוֹ הַעֲנָן בְּכַבֻּאוֹת הַנִּזְכָּרוֹת בְּכָפֶר
מִפְּשָׁטִים וְיִדְמָה מִפְּסָקָה כְּבֹאֵה מַעְלֵי מִצֵּר הַזִּקְקָה . וְלִזְלַת הַזִּכָּר מִיִּבֹּא לוֹ אִיִּם
הָאֱלֹהִים : הַגִּבּוֹל עֲלֵיתִי . אִחַי הִיא אֲחֵלָה הַתִּקְוָה אֶבֶל הוּא הִיא הַאֲמִתּוּת כִּמוֹ הִיא
הַלֵּבן מֵאֵה סָבָה כִּמוֹ שֶׁפִּירְסָנוּ עִם וְכִי בְּגִלָּה הִטִּי לֹאֲחֵרֶן בְּהִיּוֹת יִסְרָאֵל בְּמִצְרַיִם
עַל הַכְּבֹאֵה וְלֹא הַסִּפִּיק זֶה אֶבֶל בְּחִרְתִּי אוֹתוֹ לִכְתּוֹן מִכָּל מַסְפַּחוֹת יִסְרָאֵל לְהַקְרִיב
רוּחַ כְּבֹאֵה בְּאֲמַצְעֵי הָאוֹרִים וְהַתּוֹמִי וְאִנִּי עֲשִׂיתִי לָהֶם כָּל הַטּוֹבָה הַזֹּאת וְלִמְהֵרָה אֲחֵס
מִסּוּלְחִי וְאִתָּה מִכְבֵּד אֶת־בְּנִיךָ מִמִּיחָה מֵהֶם לִוְהִי תִחְלָה מִהַזֶּה וְהַמִּנְחָה קוֹרֵם
עַלִּי בְּעֵבֹר עֲמִי מִיָּקָחוּ בִּן תִּתֵּן לָכֶם מִסְּבָאֲרָנוּ מִדְּבִירָנוּ לְרַבֵּי הַתּוֹרָה וְאִתָּה מִסְּמִיחַ
הַיָּסִים כִּי־שִׁמְחוּ בָּנוּ בְּאֶפֶס הָרָאוּ כִּי־הֵם יִירוּ מִסְּפָטֵי הִטִּי לְשִׁקְבַת תּוֹרָתוֹ לִי־סְרָל :

מכבי

לעמי. מוסכעל ותכבד את בניך ממתי הראיתם לעמי סאתם ככדים ממתי ובמה הראיתם להביאכם מראשית מבחתי. אמור אמרתי. מני פעמים פסקתי גדולה לבני איתמר כבני גרם וכבני מררי כאמר ביר איתמר בן אהרן הכהן ועלי מבני איתמר היה זוראית במדרם שמואל ולפון הבן מזה שמעתי. את אמרתי ביתך ובית אביך וגו'.

מתחלה נתתי כהונה גדולה לאלעזר הכהן סאתם והפסגו אהרן את בגדיו וגו' ובמי פלגם ספקו ישראל כרוב המכות מני גרם להם פחםם וכיכאבו סתיה להם לסבב משר חלעזר ולהוכיחם בטלתי ה הכהונה גדולה מהם וסתרתי לך ממכבי א איתמר אתה ואמרתי יתהלכו לפני שד שלם סמסוסקין לוגדולה לארס פוסקין לו ו ולורותיו שד שלם: כימכבדי אכבר. הית בני פחםם סכבר אותי במטוס וכן הית במי סלמה כסכבה סת המקדש ויגרם סלמה את אביתר מהיו כהן לוי כדבר יואשר דבר על ביתעלי ונעשה כ דרוק כהן גדולתחתיו סתי מבני פחםם סכן כתייחסו בדברי המי: ובזניקלו. מאיליהם משאסלקי מהם: וברעתי את זרועך. החזק טיש לכס ב בדריית שאת אמרתי אס לא לקחתי בחזק:

לעמי: לכן נאם יהוה אלהי ישראל אמור אמרתי ביתך ובית אביך יתהלכו לפני עד עולם ועתה נאם יהוה חלילה לי כי מכבדי אכבר ובזני יקלו: הנה ימים באים וגדעתי את זרעך ואת זרע בית אביך בהיות זקן בביתך: והבטת צר מעון בכל אשר ייטיב את ישראל ולא יהיה זקן בביתך כל הימים: ואיש לא אכרית לך מעם מזבחי לבלות את עיניך ולאריב את נפשך וכל מרבית ביתך ימותו אנשים: וזה לך האות אשר יבא אל שני בניך אל חפני ופינחס ביום אחד ימותו שניהם: והקיבתי לי כהן נאמן כאשר בלכבי ובנפשי יעשה ובנתי לו בית נאמן ו

ביתן מהים דכמימרי וברעתי עיני וברעתי עיני: חזראי מבחי ח' בקריא וס' נכסר בסוף סרר ושמעיתרו: אנשים וזעזעו מרבית חכבתך. יברית העם. וברבית נס' לא תחן אבדך. וברבית ביתך:

והבטת צר מעון. וראית צרתך כצדק בתוך מעוכי כאספה הרואה צרת עמה בבית: ככל אשר ייטיב את ישראל. כשיכנה בית שלמים במי סלמה ויתא טובתם של ישראל סלמה כמה שסאתם סס לא כפל דבר אחר מכל דברו הטוב יהודה וישראל רבים כחול אמר על שפת הים וגו' וישב יהודה וישראל לבטח אים תחת גפנו ואיש תחת תחתיו כל ימי סלמה: ולאריב. כמותו לאריב: ימותו אנשים. בחורים איכור ודמה אכלו סל חזר לאכלו סל תיכין: ולא יהיה זקן בביתך. מדה ככבר מדה אסת אכלתם קדשים לפני זמן כטום יקטורן את החלב אף אתם תמותן בלא זמני וזה לך האות. סיתקיים הדבר ביום אחד ימותו סני בניך והיא תהיה לך את סיתקיים כל הפורענות סאתם לך והבטת צר מעון וכל מרבית ביתך ימותו אנשים: כהן נאמן. הוא דרוק: לאגרת

רלבג

מכבדי אכבר. רל פחםם סכבר השני סקנאו את קבאת השני במטוס ולזה הסוב הכהונה הגדולה לו במי סלמה כי היה דרוק כהן גדול תחת אביתר סהיה מבית עלים סהיה מכבי איתמר כמו סכבר בדרי הימים כי אחימלך כן אביתר היה מבני איתמר: מהיות זקן בביתך. ירצה כזה סלא יהיה בהם מי סיוקן אכל ימותו בחורים: והבטת צר מעון ככל אשר ייטיב את ישראל ולא יהיה בך לו חלק לסמח מקום צר דרוק לך ככל הטוב אשר ייטיב יי את ישראל ולא יהיה בך לו חלק לסמח בו: ולא יהיה זקן בביתך כל הימים. רל סלא ימצא חכם בביתו כל הימים כמו סהוא עתה סהיה בו עלי מהיה חכם וכביא: ואיש לא אכרית לך מעם מזבחי. כרי סיראו ברעתי בהיותם תחת כהן מוסל עליהם תחת אמר היתה להם הממסלה לולי זה סחטא ולזאת סכבה לא ימותו בניך בערם קטנים אכל ימותו בהיותם אנשים בדרך סיראו ספלותם ודלותם בעכרת הכהונה: כהן נאמן. הוא דרוק סהוםם כהן תחת אביתר במי סלמה: והתהלך

לעמי. הלמד כלמר הרבו לאכבר והשלימי לאבסלום: אמור אמרתי. במדרם מתחילה נתתי כהונה לאלעזר הכהן ובני סאתם והלכתי אתם את אלעזר בנו ובמי פלגם ככבה ספקו ישראל כרוב המכות ומי גרם להם פחםם ולעזר וסאת הכהנים סהיה להם לסבב מעיר אל עיר ולהוכיחם: ולא עשו כן לפיכך בטלתי כהונה גדולה מהם וסתרתי לך סאתם מבני איתמר ואמרתי סיתהלכו ביתך ובית אביך לפני עד עולם עתה חלילה לי כי מכבדי אכבר בני פחםם סכבר אותי במטוס: ובזני יקלו.

סאתם מבני איתמר ואמרתי סיתהלכו ביתך ובית אביך לפני עד עולם עתה חלילה לי כי מכבדי אכבר בני פחםם סכבר אותי במטוס: ובזני יקלו. סאתם ויגרם סלמה את אביתר מהיות כהן וגו' כדבר יואשר דבר רכר חל ביתעלי ונעשה דרוק כהן גדול סהיה מכבי פחםם חלילה לי סיתהלכו הם לפני כי אחר סהם כוזרין הו סיקלו ועל זרע עלי אמר זה ולא על סאת הכהנים אשע סאתם מתחילה ביתך ובית אביך ובכלל בית א אבדך סאת הכהנים כמו סאתם כגליתי לבית אביך והוא אהרן הכהן הוא ובזני סחטאובכונה סילק מהם ככבר הכהונה ובדית הכהונה וככבר הכהונה הוא ל להיות כהן גדול ולא היה כזרעו כהן גדול לא טפל לאחדים כמו סאתם ספחני כא ובדית הכהן החיים והסלום כמו סאתם לפחםם הכני כותן לו את בדריית סלום ו ואמר בדריית היתה אתו החיים והסלום ועל זרע עלי אמר וכל מרבית ביתך ימותו אנשים הפך הדריית כמו סהם חללו הדריית וככבר הכהונה: יקלו. פנין קלון ולהכריל הענין באקל ה הקוף וברגם קוף יקלו דורפסם סהוא ענין קלות וסניהם מבנין כפעל מפעלי הכפל ואמר יקלו ולא אמר אקל כמו סאתם אכבר כי הסיקולו מעכסם בהסתרתי פני מהם. ובררם רבימיה כסם רבי שמואל מנינו סהחמיר הקבה ככברו סלכרין יותר מכברו ככברו של דרוק מה כתי ומקללך אזור ככברו סל הקבה כתי: ובזני יקלו על די אחרים: הכני ימים באים. כי לא חלה הקלה על זרע עלי עד סעשה דרוק כהן גדול: וברעתי. פ' והכרתי: זרועך. חזוקך כלומר אורך החיים: מהיות זקן. סיומותו בחורים ורבו ספירסו חכם כמו והדרת פני זקן רל סלא יהיה מביתעלי סמוך בסהדרין. צר מעון. מעון הוא בית יופי צר כמו וכעס סתה צרתה כי כמו סתי כגיס לאס אחר צרות זו לזוכן סס כהנים בבית המקדש צרים זה לזה לפי סכל אסמול חלקו ועינו צרם בסל חביו וצר סמוך למעון חו פירוש צר במעון: וכל אשר ייטיב. וכל הטוב אשר ייטיב יי את ישראל כשיכנה בית המקדש זרעך יהיה כלה סס סהיה גדול עליהם והם טפלי לאחרי: ויתותהא מסתכל ככרתא רתיתעל איכס ביתך בחובן רחבתן בבית מקדשו וסתר כן אייתי סכרתא על ישראל: לכלות את עיניך. רל עיני בני בניך אשר יהיו בזמן ההוא וכן ולאריב את כפסך כפס בני ככין סהיו בזמן ההוא וסחול כלין עיני סיראו בבית המקדש כהן ככר עליהם וסתר גדול יהיה עינם זה משמיותו ככל ולא יסאר מהם זכר לפיכך אמר ואיש לא אכרית לך מעם מזבחי והענין כענין סאתם רוד אל תהרגם פן יסכחו עמי הניעמו כחילך והורידמו כי זה הוא העונם הגדול סיוחו ויראו ברעסם וכן סאלמס רכינו עה הדגיו כא הרוב ולא אראה ברעתי: ולאריב את כפסך. הפוך מן ראבון כפס וכן תרגמו ולאפחא כפסך וכן תרגם ומריו כפס ומסחן כפס: וכל מרבית ביתך. כענין אשר טפחתי זרביתי טרימ'טא בלעז: ימותו אנשי. בחורים וכתי ועל ימין וכן בא באנסי כאכסי זקני כל אחר יתפרס לפי מקומו: וזה לך האות. כסתר אה סני בניך ימותו ביום אחד יתברר לך כי העתיד אשר דברתי על בניך יתקיים: והקמותו לי כהן נאמן. אמרו כי זה היה דרוק כילא חלה על זרע עלי הקלה עד סעשה דרוק כהן גדול וזה היה כסיה בורח רוד מפני אבסלום סנסתלק אביתר והיה דרוק כהן גדול סאתם ועל אביתר ואחר כן אמר ויאמר המלך לדרוק ססב את ארון האלהים העיר ואותו היום סתמה כהן גדול אבל לא היה כהן גדול עד סמסח סלמה והוא גם כן סמסח לכהן גדול וקודם היום הזה לא היה מכולק זרע כל מכהונה גדולה סהרי היה אחיה כן אחיטוב כוסא אכור במלחמת סאול ואחחילך פ' סיעשה כל אשר ברצוני וכתידי במימרי וברעתי יעבר: בית נאמן. והתהלך

ביתן מהים דכמימרי וברעתי עיני וברעתי עיני: חזראי מבחי ח' בקריא וס' נכסר בסוף סרר ושמעיתרו: אנשים וזעזעו מרבית חכבתך. יברית העם. וברבית נס' לא תחן אבדך. וברבית ביתך: כי הסיקולו מעכסם בהסתרתי פני מהם. ובררם רבימיה כסם רבי שמואל מנינו סהחמיר הקבה ככברו סלכרין יותר מכברו ככברו של דרוק מה כתי ומקללך אזור ככברו סל הקבה כתי: ובזני יקלו על די אחרים: הכני ימים באים. כי לא חלה הקלה על זרע עלי עד סעשה דרוק כהן גדול: וברעתי. פ' והכרתי: זרועך. חזוקך כלומר אורך החיים: מהיות זקן. סיומותו בחורים ורבו ספירסו חכם כמו והדרת פני זקן רל סלא יהיה מביתעלי סמוך בסהדרין. צר מעון. מעון הוא בית יופי צר כמו וכעס סתה צרתה כי כמו סתי כגיס לאס אחר צרות זו לזוכן סס כהנים בבית המקדש צרים זה לזה לפי סכל אסמול חלקו ועינו צרם בסל חביו וצר סמוך למעון חו פירוש צר במעון: וכל אשר ייטיב. וכל הטוב אשר ייטיב יי את ישראל כשיכנה בית המקדש זרעך יהיה כלה סס סהיה גדול עליהם והם טפלי לאחרי: ויתותהא מסתכל ככרתא רתיתעל איכס ביתך בחובן רחבתן בבית מקדשו וסתר כן אייתי סכרתא על ישראל: לכלות את עיניך. רל עיני בני בניך אשר יהיו בזמן ההוא וכן ולאריב את כפסך כפס בני ככין סהיו בזמן ההוא וסחול כלין עיני סיראו בבית המקדש כהן ככר עליהם וסתר גדול יהיה עינם זה משמיותו ככל ולא יסאר מהם זכר לפיכך אמר ואיש לא אכרית לך מעם מזבחי והענין כענין סאתם רוד אל תהרגם פן יסכחו עמי הניעמו כחילך והורידמו כי זה הוא העונם הגדול סיוחו ויראו ברעסם וכן סאלמס רכינו עה הדגיו כא הרוב ולא אראה ברעתי: ולאריב את כפסך. הפוך מן ראבון כפס וכן תרגמו ולאפחא כפסך וכן תרגם ומריו כפס ומסחן כפס: וכל מרבית ביתך. כענין אשר טפחתי זרביתי טרימ'טא בלעז: ימותו אנשי. בחורים וכתי ועל ימין וכן בא באנסי כאכסי זקני כל אחר יתפרס לפי מקומו: וזה לך האות. כסתר אה סני בניך ימותו ביום אחד יתברר לך כי העתיד אשר דברתי על בניך יתקיים: והקמותו לי כהן נאמן. אמרו כי זה היה דרוק כילא חלה על זרע עלי הקלה עד סעשה דרוק כהן גדול וזה היה כסיה בורח רוד מפני אבסלום סנסתלק אביתר והיה דרוק כהן גדול סאתם ועל אביתר ואחר כן אמר ויאמר המלך לדרוק ססב את ארון האלהים העיר ואותו היום סתמה כהן גדול אבל לא היה כהן גדול עד סמסח סלמה והוא גם כן סמסח לכהן גדול וקודם היום הזה לא היה מכולק זרע כל מכהונה גדולה סהרי היה אחיה כן אחיטוב כוסא אכור במלחמת סאול ואחחילך פ' סיעשה כל אשר ברצוני וכתידי במימרי וברעתי יעבר: בית נאמן. והתהלך

והתהלך לפני משיחיו. הוא וזרעו ואמר לפני משיחיו כהן היה בא לפני המלך להורות הדרך הטובה ולא היה המלך בא לפני הכהן הגדול אלא כשהיה שואל באורים וותומים כמו שכתוב ולפני אלעזר הכהן עמד ושאל לנבואת האורים אבל בכל עת אחר סידרה המלך לראות הכהן הגדול ולדבר עמו הכהן היה בא לפניו וכן אמר זכריה הנביא

וישב ומעל על כסאו והיה כהן על כסאו ועצת שלום תהיה בך סכיהם ופי והיה כהן על כסאו כמו לפני כסאו כמו עומדים עליו כבדו עליו שהוא כמו לכבו ויתו שמם קרם משיחיו וזכר את כי רשעו כמו שפירסמו

להסתחור לו. כתרנו לאיסקמלא ליה כלומר יספיל עצמו לפניו ו יסבם ממנו על מחיתו. לאגור כסף. בעבור אגורת כסף והאף כוכפת והוא מן עשרים גרה

ותרגמו למעא דכסף כתרנום עשרים גרה עשרים מעין ויש מפרשים אותו מתרגום שכל א אגור: וכבר לחם. כתרנום פיתא רחמ' כלומר חיותו לחם: ספחתיכא. חבדתיכא כמו וכספועל בית יעקב מהסתפח בבחלתו ענין חבור והדבוק: אל אחת הכהנות. אל אחת ממשמרות הכהנים וכהנימכני כען לאחר ממטרת כהניא: משרת אחת. כבר פירסמו: יקר. שלא היו כהנים בישראל

וזהו איך חזון נפרץ שלא היה ה חזון נפרץ אלא נגד וסתום ותרגמו והיה כפי בומיא האינון לית כבואה גליא: ויהיבום ההוא. הלילה בכלל היום:

במקומו. במקו הסבה יס יסכים לפנים מן הלויים: החלו כהנות. להיות כהנות כי הוא תואר:

לא יוכל לראות. תוספת ביאור ופי' לא יוכל לראות היטב אבל רואה היה שהיה אומר החלו ולא אמר כהן ואמר ביעקב אבינו לא יוכל לראות ואח' אמ' וירא ישראל את בני יוסף וטעם הספור הזה במקום הזה אם ענינו על דרך פשוטו לא מצאתי לו טעם נכון ואם הו' דרך משל ור' עניי הלב כלומר רוח הקדש

וישמש קרם משיחיו כל יומיו:

ויהי כל דישתאר בביתך ייתו לאישתפל לא ליה למעא דכסף ופיתא דלחמא וימר בניי בעז לחמא ממטרת כהניא למיכל פיתא דלחמא:

ורביא שמואל משמש קרם ייבחי עלי ופיתא ר' הוה כסי בומיא האינון לית ובואה גליא:

והנה בומיא האינון

ועלי שכיב באתריה ועינוהו ש שריאו למיכה לא יכיל למיתויו

ובוצין בית מקרשא דיו עד לא טפא ושמואל שכיב בעזרת לויא

וקלא אשתמע מהיכלא דידחפסן ארונא דיו:

ולשמואל ואמר הא אנא:

ורחט לוח עלי ואמר הא אנא

ארי קריתא לי ואמר לא קריתי

תוב שכוב ואזל ושכיב: ואוסף

למיקרי עוד שמואל וקם ש שמואל ואזל לוח עלי ואמר הא

ארי קריתא לי ואמר לא קריתי ברי הוב שכיב: ושמואל

ער לא אלה למידע אולפן מן קרם ייעד ולא אתגלי ליה פ

פיתאם נבואה ריו: ואוסף

למיקרי שמואל ברהי' האת וקם ואזל לוח עלי ואמר הא

ארי קריתא לי וסבר עלי ארי מן קרם יי מתקדיל כא:

לאגרת כסף. בשביל להסתכר משכר כסף: לאגור כסף. ממסקולות עשרים גרה הוא: ספחתי: אספתי: היה יקר. היה מנע וכן יקר רוח אים תבונה מנע דברים אדם מבין: אף חזון נפרץ. לית כבואה גליא: נפרץ. לסוף ופרצת ימה וקרתה: וסמא שוכב. במקומו בעזרת הלויים השומרי' את המקדש וכן תירגם יונתן וסמא סכיב בעזרת לויא:

בהיכל יואם שם ארון האלהים: ויקרא יי. וקול יוא מזהל וי מבית קרם הקרסם סקרא שמואל סוף ה המקרא העליון מ מחובר לראש המקרא התחתון זהו שומר הכתוב ירעם אל ב בקולו כפלאו עליהם כהן ושומר מבפנים וסמא היה לו וסוכב מבחוץ וקפץ הקול דרך עלי לשמואל ב במסכת תמרי: טורם ידע אחי: עדין לא היה מכיר ענין קול כבואה כל טורם ס סבמקרא לסוף ערית לא כתרנום עש לא ואליו לסוף לפני זה יוכיח ועוד כי טורם ת תיראין מפורש ממנו וכן כל סוף הסרה טורם יהיה בארץ: ויאמר

והתהלך לפני משיחיו כל הימים: והיה כל הנותר בכיתך יבוא להשתחוות לו לאגורת כסף וכבר לחם ואמר ספחתי נא אל אחת הכהנות לאכל פת לחם:

והנער שמואל משרת את יהוה לפני עלי ודבר יהוה היה יקר בימים ההם אין חזון נפרץ:

ויהי ביום ההוא ועלי שכב במקומו ועיניו החלו בדות לא יוכל לראות: ונר אלהים טרם יכבה ושמואל שכב בהיכל יהוה אשר שם ארון אלהים:

ויקרא יהוה אל שמואל ויאמר הנני וירשאל עלי ויאמר הנני

בי קראת לי ויאמר לא קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויאמר לא קראתי בני שוב שכב: ושמואל טרם ירע את יהוה וטרם יגלה אליו דבר יהוה: ויסף יהוה קרא שמואל בשלישת ויקם וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויבן עלי בי יהוה קרא לנער:

בי קראת לי ויאמר לא קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויאמר לא קראתי בני שוב שכב: ושמואל טרם ירע את יהוה וטרם יגלה אליו דבר יהוה: ויסף יהוה קרא שמואל בשלישת ויקם וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויבן עלי בי יהוה קרא לנער:

בי קראת לי ויאמר לא קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויאמר לא קראתי בני שוב שכב: ושמואל טרם ירע את יהוה וטרם יגלה אליו דבר יהוה: ויסף יהוה קרא שמואל בשלישת ויקם וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויבן עלי בי יהוה קרא לנער:

בי קראת לי ויאמר לא קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויבן עלי בי יהוה קרא לנער:

בי קראת לי ויאמר לא קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויבן עלי בי יהוה קרא לנער:

בי קראת לי ויאמר לא קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויבן עלי בי יהוה קרא לנער:

בי קראת לי ויאמר לא קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויבן עלי בי יהוה קרא לנער:

בי קראת לי ויאמר לא קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויבן עלי בי יהוה קרא לנער:

בי קראת לי ויאמר לא קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויבן עלי בי יהוה קרא לנער:

בי קראת לי ויאמר לא קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויבן עלי בי יהוה קרא לנער:

בי קראת לי ויאמר לא קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויבן עלי בי יהוה קרא לנער:

בי קראת לי ויאמר לא קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויבן עלי בי יהוה קרא לנער:

ממסקולות עשרים גרה הוא: ספחתי: אספתי: היה יקר. היה מנע וכן יקר רוח אים תבונה מנע דברים אדם מבין: אף חזון נפרץ. לית כבואה גליא: נפרץ. לסוף ופרצת ימה וקרתה: וסמא שוכב. במקומו בעזרת הלויים השומרי' את המקדש וכן תירגם יונתן וסמא סכיב בעזרת לויא:

בהיכל יואם שם ארון האלהים: ויקרא יי. וקול יוא מזהל וי מבית קרם הקרסם סקרא שמואל סוף ה המקרא העליון מ מחובר לראש המקרא התחתון זהו שומר הכתוב ירעם אל ב בקולו כפלאו עליהם כהן ושומר מבפנים וסמא היה לו וסוכב מבחוץ וקפץ הקול דרך עלי לשמואל ב במסכת תמרי: טורם ידע אחי: עדין לא היה מכיר ענין קול כבואה כל טורם ס סבמקרא לסוף ערית לא כתרנום עש לא ואליו לסוף לפני זה יוכיח ועוד כי טורם ת תיראין מפורש ממנו וכן כל סוף הסרה טורם יהיה בארץ: ויאמר

והתהלך לפני משיחיו כל הימים: והיה כל הנותר בכיתך יבוא להשתחוות לו לאגורת כסף וכבר לחם ואמר ספחתי נא אל אחת הכהנות לאכל פת לחם:

והנער שמואל משרת את יהוה לפני עלי ודבר יהוה היה יקר בימים ההם אין חזון נפרץ:

ויהי ביום ההוא ועלי שכב במקומו ועיניו החלו בדות לא יוכל לראות: ונר אלהים טרם יכבה ושמואל שכב בהיכל יהוה אשר שם ארון אלהים:

ויקרא יהוה אל שמואל ויאמר הנני וירשאל עלי ויאמר הנני

בי קראת לי ויאמר לא קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויאמר לא קראתי בני שוב שכב: ושמואל טרם ירע את יהוה וטרם יגלה אליו דבר יהוה: ויסף יהוה קרא שמואל בשלישת ויקם וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויבן עלי בי יהוה קרא לנער:

בי קראת לי ויאמר לא קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויאמר לא קראתי בני שוב שכב: ושמואל טרם ירע את יהוה וטרם יגלה אליו דבר יהוה: ויסף יהוה קרא שמואל בשלישת ויקם וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויבן עלי בי יהוה קרא לנער:

בי קראת לי ויאמר לא קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויאמר לא קראתי בני שוב שכב: ושמואל טרם ירע את יהוה וטרם יגלה אליו דבר יהוה: ויסף יהוה קרא שמואל בשלישת ויקם וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויבן עלי בי יהוה קרא לנער:

בי קראת לי ויאמר לא קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויאמר לא קראתי בני שוב שכב: ושמואל טרם ירע את יהוה וטרם יגלה אליו דבר יהוה: ויסף יהוה קרא שמואל בשלישת ויקם וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויבן עלי בי יהוה קרא לנער:

בי קראת לי ויאמר לא קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויאמר לא קראתי בני שוב שכב: ושמואל טרם ירע את יהוה וטרם יגלה אליו דבר יהוה: ויסף יהוה קרא שמואל בשלישת ויקם וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויבן עלי בי יהוה קרא לנער:

בי קראת לי ויאמר לא קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויאמר לא קראתי בני שוב שכב: ושמואל טרם ירע את יהוה וטרם יגלה אליו דבר יהוה: ויסף יהוה קרא שמואל בשלישת ויקם וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויבן עלי בי יהוה קרא לנער:

בי קראת לי ויאמר לא קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויאמר לא קראתי בני שוב שכב: ושמואל טרם ירע את יהוה וטרם יגלה אליו דבר יהוה: ויסף יהוה קרא שמואל בשלישת ויקם וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויבן עלי בי יהוה קרא לנער:

בי קראת לי ויאמר לא קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויאמר לא קראתי בני שוב שכב: ושמואל טרם ירע את יהוה וטרם יגלה אליו דבר יהוה: ויסף יהוה קרא שמואל בשלישת ויקם וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויבן עלי בי יהוה קרא לנער:

בי קראת לי ויאמר לא קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויאמר לא קראתי בני שוב שכב: ושמואל טרם ירע את יהוה וטרם יגלה אליו דבר יהוה: ויסף יהוה קרא שמואל בשלישת ויקם וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויבן עלי בי יהוה קרא לנער:

בי קראת לי ויאמר לא קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויאמר לא קראתי בני שוב שכב: ושמואל טרם ירע את יהוה וטרם יגלה אליו דבר יהוה: ויסף יהוה קרא שמואל בשלישת ויקם וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויבן עלי בי יהוה קרא לנער:

בי קראת לי ויאמר לא קראתי שוב שכב וילך וישכב: ויסף יהוה קרא עוד שמואל ויקם שמואל וילך אל

עלי ויאמר הנני בי קראת לי ויבן עלי בי יהוה קרא לנער:

להרעה • בחולס וכן להרעה אל מנחם כמו מנחם בלמים הנחמן חתן • כי נגלה • טעם מלת כי לפי שאמר ויוסף אמר ביהמראה הראשונה הבאה לסמואל היתה בפילה בביתו • וכן עתה הוסיף להרעה לו בפילה והמראה הזאת היתה לו לזכות בני ישראל לזאת לקראת פלסטים למלחמה וזהו שאמר כדבר יל וכן אמר ויהי דבר סמואל לכל ישראל וישראל •

בלומר זהו אותם לזאת ברבר השם ויצאנו וזהו אותם לזאת ל להגוף לפני פלסטים לפי שהיו עמוסים וחייבו את המספטה הזה וכן במלחמת הגבעה זהו אותם לעלות ויבנו • על האבן העזר • כמו הארון הברית והכותב אמר זה כי כשהיתה זאת המלחמה אבן נגף היתה ולא אבן עזר • ושריין לא בקרחה אבן העזר כי על המלחמה האחרת עשה סמואל עם פלסטים בן המצפה ובת הסן סקרא אותה סמואל אבן העזר שערס האית באותה מלחמה אבל מה מסכתב הכה אבן העזר רבני הסופר הם וכן וירק ער רן • ונתנם המלחמה בענין וטעם על המחזה ענין ה התפסות הרבר וית והתרעמו עברי קרבא • ויטעמו • תי ובריל יקר סמיה כתפריק מיד בעלי רבבא • את ארון ברית ייבא ויטעמו הכרובים • טעם הספור הזה לומר כי הוא ארון החייל להגביר ולהבין ולהחליט אויביו ויטעמו הכרובים אמר להדיע כי הוא קרוב לבני אדם לכל אדם יקראוהו באמת ולולי הענין לכל זה היה נמצא והענין גרמו • ומפני זה אמר וטעם סמי בני עלי עם ארון ברית האלהים חפני • ופיכס להוריע כי הם גרמו • המכסלה וכרי סיבאו למלחמה היתה סבה מאת האלהים סגלו זקני ישראל את הארון והם גרמו את המכסלה עם עונות • ישראל להבאים למלחמה כי היו בהם שבדי עבודה זרה וארון זה הוא הארון סבו מוכחין סברי ל לחות והוא היה יוצא עמהם למלחמה והוא נסמך עליו וארון ברית יל נסמך לפניהם • ומכאן מחלוקת סברי רבותינו ז"ל בזה מהם אמרו כי לחות סברי לחות מוכחין בארון אחר וספר תורה עמהם בארון ומה סמל ושממם אותו מצד ארון ברית • פירושו ושממם אותו בארון מצד לחות בריתו • ומהם אמרו כי כמין גלוקא עמו לארון מבחון • וסם היה ספר תורה מוכח וזהו סם שאמר מצד ארון ברית יל ומהם אמרו כי בארון אחר לבדו היה ספר תורה מוכח ומהם אמרו כי לסברי לחות היה ארון לבדו • וסמך היה יוצא למלחמה והפסקו מוכחין כי הלחות השלימו היו בזה הארון סהבאו במחל סהרי אמר ויטעמו הכרובים מראה כי

ואוסיף יל לאיתגלגל בשילו ארי איתגלגל יל לשמואל בשילו בפיהגמא ריי • ומה פיתגם שמואל מרעא לבל ישראל ונפק ישראל לקדמות פלשתאי לאגמא קרבא ושרו על אבן סערא ופלשתאי שרו באפק • וסדרו קרבא פלשתאי לקדמות ישראל ואיתרטישו עברי קרבא ואיתברו ישראל קדם פלשתאי ומתו ב בסידרא בתקלא כארבעא אלפין גברא • ואמתא עמא למשריתא ואמרו סבי ישראל למה תברגא יי וימא רין קדם פלשתאי ניסב לגא משילו ית ארון קייסא ריי וייתי בינא בריל יקר שמיא נ • נתפריק מיר בעלי רבבא • ושלח עמא לשילו ונטלו סתמן ית ארון קייסא ריי צבאות ד רשבינמיה שריא עלי מן כרוביא ותמן תרין בני עליעם ארון קייסא ריי תפני ופיתגם • ומהו בר אמתא ארון קייסא ריי למשריתא ויביבו כל ישראל יכבא רבא • ואשתגשת אדעא • ושמעו פלשתאי ית קל יכבא ואמרו מה קל יכבא רבא רין במשריתא ריתורא וידעו ארי ארון ריי אתא למשריתא ורחילו פלשתאי ארי אמרו אמתא ארון ריי למשריתא ואמרו ויילא ארי לא תות בתורא סאתמלי ומרקמוהו • ויילא מן לשבינא מיר מימא ריי ד רע' ברתי רבבין אילין אילין אינו גבורתא ריי ומתא ית ס מצרים בכל סתא ולעמיה עבר פרישן במדברא • איתקפו ויהו לגברין פלשתאי רילסא ת תישמעו ליהודא קמא ד דאשתעברו לכוז ותוואז לגברין גברין ותגיתון קרבא • ואגיתו קרבא פלשתאי ואתברו ישראל ואפבו גבר לקירוחי וחות סתא רבתא לתרא ואחקטל מלחין אלפין גבר ריגלי •

כדכרי חכריאה וס' בכס' רבת • ויבא ארפין כקריאה וס' בכס' רבת • וישיענו ג' מלאים וא' חס' וס' נקחח אליו • אל חחרש ככנו • זהו קיטור וישיענו • קרבא חס' • ומהם ג' חס' וס' ומהם ארפין • ומהם הקריה • ומהם ס' העיר עליה • מה' כד פהחין וס' נכס' כסדר כי חשא • איתמל ג' בקריאה וס' ס' סם אחסל גס שלשט דשמואל • כי לא היתה כואת אחסל שלשט • כיום אתמול •

ויסוף יהוה להרא' בשלה כי נגלה יהוה אל שמואל בשלו כדבר יהוה • ויהי דבר שמואל לכל ישראל ויצא ישראל לקראת פלשתים למלחמה ויחנו על האבן העזר ופלשתים חנו באפק • ויערכו פלשתים לקראת ישראל ותטש המלחמה וינגף ישראל לפני פלשתים ויכו במערכה כשורה בארבעת אלפים איש • ויבאה עם אל המחנה ויאמרו זקני ישראל למה נגפנו יהוה היום לפני פלשתים נקחה אלינו משלה את ארון ברית יהוה ויבא בקרבנו וישיענו מבף איבינו • וישלח העם שלה וישיאו משם את ארון ברית יהוה צבאות ישכב הכרבים ושם שני בני עלי עם ארון ברית האלהים חפני ופינהם • ויהי כבוא ארון ברית יהוה אל המחנה וירעו כל ישראל תרועה גדולה ותהם הארץ • וישמעו פלשתים את קול התרועה ויאמרו מה קול התרועה הגדולה הזאת במחנה העברים וירעו כי ארון יהוה בא אל המחנה • ויראו הפלשתים כי אמרו בא אלהים אל המחנה ויאמרו אוי לנו כי לא היתה כזאת יתמול שלשום • אוי לנו מי יצילנו מיד האלהים האדירים האלה אל • הם האלהים המכים את מצרים בכל מכה במדבר • התחזקו והיו לאנשים פלשתים פן תעברו לעברים כאשר עברו לכם והייתם לאנשים ונלחמתם • וילחמו פלשתים וינגף ישראל וינסו איש לאהלו ותהי המכה גדולה מאד ויפל מן ישראל שלשים אלף רגלי •

רבתא לתרא ואחקטל מלחין אלפין גבר ריגלי •

כי נגלה יל אל סמואל • לפי שאמר למעלה ודבר יל היה ויקר בימים ההם אמר כאן כי מעתה בשביל סמואל כגלה וסבה והרגיל להגלות • ויהי דבר סמואל לכל ישראל • כהיה הדבר סמואל לכל ישראל וישראל היה הפורענות ויבא ישראל לקראת פלסטים למלחמה • ונתנם המלחמה • ונתפסו המלחמה כמו והכס כטוסיס על פני הארץ • וכן ויטעמו בלחיו אבן העזר • שריין לא היה כן סמה כי בימי סאול קראת כן ובאן קרחה על סם סופה • בכל מכה במדבר • על יס סוף ויכתן תרעם ולעמיה עבר פרישן במדברא • ונסיפרי סכינו סהפרטה הוו עירוב רברים מי סאמר זה לא אמר זה כסרין סבהם אמרו מי יזלכו מיד האלהים האדירים האלה והרעם אמרו אלה הם האלהים ה המכים את מצרי בכל מכה בלמכות סהיו לו על המצריים הביאם און לו שור מכה מעת' אים

רלבג

והנה זכר סכבר ה הוסוף יל להרעה ב בפילה לסמואל והיה דבר סמואל לכל ישראל בחייעלי בעניי הכבואה ובה האופן היה מכה את סם סחיי עלי כי ככר כ תפרסם להם סהוא היה כבוא אמת • אחר זה ספר סכבר יא • ישראל לקראת פלסטים למלחמה מעבמם ולא סאלו בלמים סם היות חלס אורים ותמים ונכו און יתכנגדו בעני המלחמה הזאת ובקוף הענין מתורבים מ ישראל וארון האלהים כלקח ובה סתקיים מה סאמר אים האלהים לעלי ומה סאמר לו סמואל • ותטום המלחמה • הרצון בו ספסטה המלחמה • אלה הם האלהים המכים את מצרי בכל מכה במדבר • רל וברמב' סותגין קריעת יס סוף היה במדבר אסר בו מתו פרעה ו וחילו וכבר הכס קורס זה במצרים במינים רבים מהמכות • פן תעברו לעברים כאמר

חח
כד וכל
רשמי להרע
בזויה סוף
מהותם

עברו לכם • זה מורה כי לא היו פלשתים מוסל' בישראל ולא ישראל בפלשתים ואפסר סמזמן קרוב יצאו בני ישראל מעברותם או אפסר סאריך זמן עברות את הפלשתים עד מות עלי ויהיו אכ כל סנות סמזמן ככללות בסנות עלי וכמנו לסניהם כי רוב יסרתם סמזמן היה ביסית מרה פלשתים וכסל היה סמזמן סר היה סופת און עלי •

רבותינו ז"ל עירובי רברים כאמרה הפרטה מי יזלכו מיד האלהים האדירים האלה הם האלהים המכים את מצרים בכל מכה במדבר אמרו עשר מכות היו לו וכלן הביאו על המצרים וסאמר המכות בלה על עמו במדבר און לו מכה עד מעתה אמר להם הקב"ה אתם אומרי סאן לי מכה עוד אמי מביא עליכם מכה סלא כחיתה מעולם והיה אחד מהם יוצא בטחור ועכבר יוצא מן התקוה וסומט את בני מעיו וסחור לתהום וכן הוא אמר ותכבר יי • על האשדודים • ויום מפרגם מי יזלכו מיד האלהים האדירים האלה כי מכה בלשון הערלים לקרא לאלהים אחרים לסון רבים וזהו סאמר מי יזלכו מיד האלהים האדירים סאלה וכיוצא בדבר ואתה עוף ויגע על ישראל ולא ירא אלהים על עמלק עירובי רברים כחונק כאן וכן יתכן להיות כפסגו • וירץ

אדם בנפשו זה היה שאלו מחטף את הלוחות מיד גלות וברח לו יורדך מנפה. אבל לך הדרך היה מנפסו מפרקתו. חפרקתיה עשם הזואר. ללנת. על כרח ללנת פירוסו וחין לורמיון ומחסם חכרו בחלק ללה לפי מחכלו לירתה בילה כאו לה ויסוד ללה חין אות ביערה חלל למר לבנה. כהפכו. כשתנו מכררן לכך

וירץ חים בנימן. דרפנו מהוא היה שאלו כים מחטף הלוחות מיד גלות הפלסתי וברח לו ורחוק הוא מהוציא אדם את הלוחות מהארץ שהרי כמה נפסו וכמה רשעית כאו לפלסתי מקרעות הארון בהיותו בארץ פלסתי לבד כל מכץ. אם עלחו יד בוכים חכמי בית שמש שהיו ישראלים מתו כמה מהן כי ראו כארון יי יר דרך מנפה.

כתיבך כלומר מהיה לבומכת אותו ומפחר על ארון האלהים מנפסו וכתיבך לזה הטעם על דרך ויך לב דור אותו קרידי פסימקום כמו ויד תהיה לך כלומר היה יושב על הכסא במקום שהיה דוהר ררך הבאים מן המלחמה והיה מנפה ומחל טכא אדם כי היה לבו חרר על ארון האלהים ויזכרן הוסף בו טער פתירגם על כיבם אורח תרעא מכסיו כמו פאמר בפסוק האחר בשר ד הקסר: וכינו קמה. כל אחת מענין קמה כלומר כהנה ואמר לסון קימה בעין וכן ביקמונינו מסיב כ לעת הזקנה תרעם הלוחות ויקמוני יתרי העין ומכסם העין בחורה ויש מפרשים ענין כליון כבים וכן תרגם יונתן כלו עיניהם קמה עניהון וכן תרגם בייטו קמה: ועין המכסר. משער החרסות על טוכולרע כקרא מכסר: כלקחה. מזכר ארון בלפני זכר וכלפון נקבה בלפון זכר ברוב וכן בזו הפרשה וארון האלהים כלקח וכוה הפסוק כלסון נקבה וכן אמר בזה אליהם חרן יי: כזהירו. כהכור המכסר ארון האלהי: ופלי עלי מרוב כאב לבסאה וכלל לחחרתי בעד יר הסער. כתרנו על כיבם אורח תרעא: מכרקותו. עשם הזואר כקרא מפרקת לפי מ טעמה פרקים פרקים: וכבר. כבד התנועה מפני וקנתי לו פל מהיה כבד בעבר מהיה בעל כסר לפסך מת בפל מפני כ כבדו: סרה ללנת. היתה הרה וקריב ימיה ללנת והרליה חסרה כן רשת רוב המפרשים וכן תימדיאל למילר. ורבי אחי רבי משה פירשו מן יללה כלומר קרבו ימיה לחיל ולזעזוע בחבליה וירקדוק המלה ללנת בפלס ללנת לסטטטסרן יד ילל כמו יד יר יעב ומכסל הלחין חסרו האחרונה שהיא למר הפכל ו וכפאר במלה מן הסרס עין ה הפעל לבד כמו לתת חלל סזו בציריון בפסוק: כי הפכו עליה צוריה. כלומר כהפכו ותגלגלו עליה ציר וחכליה לידה עם חבלי המנועה הרעה ומחנות צוריה כרעה וילרה ויתרה ותי ארי בצורה חבלה וברברי רבותנו אל תיחריב אלעזר חו כסם מצידים ללנת הבית כך ים צוריה לרחם האשה של וזכרע ותל כיהפכטו עליה צוריה: וכעת יבב: מהיה. בסורק: אי כבור. כמו חין כבור בסורק

וארון האלהים נלקח ושני בני עלי מתו חפני ופינחס: וירץ איש בנימן מהמערבה ויבא שלה ביום ההוא ומריו קרעים וארבה על ראשו: ויבאו והנה עלי שבעל הבסא יך דרך מצפה ביהר לבו חרר על ארון האלהים והאיש בא להגיד בעירו וחזק על העיר: וישמע עלי את קול הצעקה ויאמר מה קול ההמון הזה והאיש שבה ויבא וגר לעלי: ועלי בן תשעים ושמונה שנה ועניו קמה וילא יכול לראות: ויאמר האיש אל עלי אנבי הבא מן המערבה ואני מן המערבה נסתי היום ויאמר כה היה הדבר בני: ויען המבשר ויאמר גם ישראל לפני כל שטים וגם מנפה גרולה היתה בעסוגם שני בן דתו חפני ופינחס וארון האלהים נלקחה: ויהי בהזכירו את ארון האלהים ויפל מעל הכסא אחרינית בער יר השער והשבר מפרקתו ויכרת ביוקן האיש וכבד והוא שפט את ישראל ארבעים שנה: וכלתו אשת פינחס הרה ללנת ותשמע את השמועה אל הלקה ארון האלהים ומרת חמיה ואישה ותברע ותלד ביה נהפכו עליה צוריה: וכעת מותה ותברכה הנצבות עליה אל תיראי ביה בן ילדת חלל ענתה וילא שתה לבנה: ותקרא לפער אי כבור לאמר גלה כבור מישראל אל הלקה ארון האלהים ואל חמיה ואישה: ותאמר גלה כבור מישראל כי נלקח ארון האלהים:

מתה: צוריה. צוריה רלתי כטנה קרדו: בלעז: איכסור. חין כבור וכן מלסו איכני חין כקו. אל הלקה. כמו על הלקה ואינו בריך לזוזו מלסון אל למי סודע להסיר דכח: הלקח. אישויים לאיסמל יפריסם בלי ו מות חמיה. אל הרעה הזאת שמת חמיה ו ואיפה: חלל

חלב

וזהה עלי ומכסל ח הכסא יד דרך מנפה. לל סהים הכסא מתקן מהיה מנפה ומכסל הדרך חס יבא מכסר להגיד לומה סקרה ל לחרון האלהים: כי היה לבו חרר על ארון האלהים: ולזאת הסטה הים הכסא חלל ומקום ה המכר לראות העובר והסבים וזה מורה על רוב חסירות ופלא הים חרר לבדיו עסמה מ סגלה לו אים האלהים פסיהם ימותו כוס אחד גם בסמש מות חפני ופנחס לא חרר מאר עד טעמע מ סארון האלהים נלקח כי אז כפל אחורנית מעל הכסא מרוב ה החדה ונבצת ה הפילה נטברה מ מפרקתו מרוב ה החולמה ומת מכסר גופו ורוב הזקנה כי הכושר ההו היה סבת מיתתו בפלנו: הרה ללנת. לחסוב שהיה פרסו כלה ויהיה מקור ועניו ענין שלמות כ כאילו ואמר שמלאו ימי הרענה ללנת כאמר וימלאו ימיה ללנת ו כבד פירסוהו מכסין יללה והוא חסר למר אחרת כי היה מפסגו ללנת: ותכרע ותלד כי הפכו עליה צוריה. ולא יכלה להתאמץ על דבר הלדה כרחוי: והיא קריאה סס הכער איכסור לאמלה כבור מישראל: ואל הלקה

הה וכל דמיון לאחזק דבר בלח חת

אשר באו שם: רבוא אליה כבוא אל אשה וזוה. רבוא אל שער אשר פניו: רבוא גמ השטן. וחברו: וכל כגלח אסתר רכח מל בבכח וס' אל דמשה אסתר עשחה אסתר. רבוא וכלך וכלך לטח' ויתדברנה ג' בקריאה וסס ותדברנה וצבנות עליה. ותאמר ראשה ואצרת לא בן בך' ותדברנה בפנים דירמה:

הכין ובה בחיך כמו ואין ים פה תחת יך חו כמו חו כבור בצירי כלומר חיה הכבור פאככוהוס בישראל: ותאמר. פעם אחרת אמרה כי ברחלה אחרת גלה כבור בעבור הארון סמסנה ובעבור שמת חמיה ואיפה ושהה טבה ואחרת בעבור הארון ללנת וכלה כבור כי הוא שיקר הכבור: ויבא

היה כי חמיה היה נכח ובה גרול ואיפה היה ראוי לשמם בבהנה גרולה אחריו כי דמה מהיה יותר ראוי לכהונה מחפני כי לא היה רע כל כך כמו חפני ולזה נתקיימה הכהונה גרולה תזרכ פינחס עד מלכות סלמה כמו שיתבאר במה מביא ולזה הקריס בפרענות לזכר חפני קידס פינחס בסוף הענין מכא לזכר כי הסבה החזקה למה פאמרה גלה כבור מיסל הו הלקה ארון האלהים כי כבור נפאר ליסראל ככיא והיה מס מההניס גם כן מי סיתמנה כהן גרול תחת מלי:

שמואל א רלב

והנה הנהיגו הפלשתים ארון האלהים בבית עז סלהם שהיה בהם שלם על צורתן ארס שהיו קורין ארון רגון והנה על צד המזרחית עשה הפלשתים לכתובי סהפיל רגון ארצה לפני ארון יי להעיד כי אין עוד מלבדו ואולי חסבו הפלשתים שכבר היה זה על דרך המקרה לא מאת העליונה לקחו את רגון והשיבו אותו למקומו ולא השתדלו להסיר משם ארון האלהים ובימים הפנימי מצא רגון נופל לפני ארון יי וראם רגון ושתי כפות ידיו כרוכות על המפתח רק הנסער מרגון היה נסער אצל ארון יי נופל ארצה ולזה היו כומרי רגון נסמרים מלרדון על מפתן רגון כי חסבו שהיה המקום קדוש מזה מה שמצאו מס ראש רגון ושתי כפות ידיו ולא הספיק לשיי הספטי ששמה בלחיה אצל הכה האסדורי וסמם סוממים וסמם על המכות סבאו להם בדרך סלא היו יכולים לאמר שהיה חרום זה המקרה להם אם לא מפני מה סהסבאו לה ארון האלהים וזאת המכה היתה סהוכו בטחורים והוא חולי מצער מאד ויוז מהם דם רב כל סכן אלו סבאו להם מאת הפי להכאיבם מאד ולזה הוכרחו להוציא ארון האלהים מפרדו וסלחוהו בעת וידמה סאלה המופתים עמה הפי באמצעות סמלא סהיה נכח או נעם זה כזולת נכח להסנחחו על יסדאל סלא יחבר ארון האלהים מהם והנה אחר סקבו אותו בעת היתה מכת הפי בעיר מהומה גדולה לא נסער סם אחד סלא הוכה במכת ס הטחור והיו הטחור נכתיים ולזה הם יתקד קמים ויתקד קסי הרפואה וכראותם זה סלחו ארון האלהים לעקרון ויתקד סבא בס הביא הפי מהומ מות בכל העיר והנסארים בהם סלא מתו הוכו בטחורי הנה כל זה קרה ללפסטים מפני ארון האלהים תוך סבעה חרסים אזקראו פלסטים לכומריהם ולקוסמיהם לקחת עצה מהם מה יעשה לארון יי אם יסובו ליסראל אם לא ואם הית ענתם פיסלחוהו ליסראל במה יסלחוהו סם כרי סתסור חף הפי מהם ונתנו

רשי

אכל רגון. כלם עשו בדמות רגו המפתח. איסקופה: וישימם. לסוף סממם: בטחורים. חלחלת כרכם סאמכת הקב עכברין כנססן וסוממים בני משה ויחאח: ויסתרו. כמו ויסתרו סהרי הוא במסורת כ כתובין סין ומפורס: בלסון כתר מכת בית הסתר: מהומ מות כל מהומות פירעס וזה אביה וירעס יי בקול גדול על פלסתי והומם כך מפורס בלגרה ס סלס וסחיס מידות ררכי לעזר בנו סל רבי יוקי הגלילי: סמם

רק

ויציגו. ויעמדו: נופל לפניו. כמובל פניו וכן תי על אכזבי. להמפתח. כמו על המפתח וכן ויך את הפלסטיא מנחם כמו על והמפתח היא האסקופה התחתונה י רק רגון נסער עליו. אמרו כי רגון מטבורו ולמטה היה צורת רג לפיכך נקרא רגון מטבורו ולמטה צורת ארס כמו סאמר ושתי כפות ידיו כרוכות להמפתח וזהו פירושו רק רגון נסער עליו צורת רג נסער עליו וית לחור גופיה רגון אסתאר עליו י לא ידרכו. בדרם רי ירמיה בסם ר סמואל בדר רב יחזק מצינו ס סהחמירו יסראל בעזיזות מאמו העולם באומות השלם כתי על כן לא ידרכו אכל ביסרא כתיב ופקדתי על כל הרובע המפתח קפן: בעפול כתי וקרי בטחורי והכתיב הוא סם כנו לתחתוטי כי עפולי לסון גבהות כמו עפל וסנחן והכנו בהפך והקרי הוא סם החולי: גת יסוכ. לבת ורטיס כמוהו: ויסב את ארון אלהי יסראל. ברגם הקמך והכית: ויסתרו להם. כתיב בסין והוא כמו בסמך ופי סהיה להם מכת הטחורים במקום סתר מבססם והיה קמה להם ממה שאלם היה להם במקו גלוי ותרנו ולקו יתקון בטחוריא: להמיתני וחת עמי. סרי עיר עקרון אמרו כן: למם

סמם
ל כתיב
ויבן את בית
יש ידיו
והנה נכח
סמם

ויאסם
ל כתיב וקרי
סמם אלה
סלס וסלס
סלס וסלס
גדמור סלס
ל אלהיון
המחור וסלס

ויסתר
ל כתיב
סמם וקרי
סמם

ופלשתים לקחו ארון האלהים ויבאו מאבן העזר אשרוה: ויקחו פלשתים ארון האלהים ויבאו אותו בית רגון ויצגו אותו אצל רגון וישכמו אסדורים ממחרת והנה רגון נפל לפניו ארצה לפני ארון יהוה ויקחו ארון רגון וישבו אותו למקומו: וישכמו בבקר ממחרת והנה רגון נפל לפניו ארצה לפני ארון יהוה וראש רגון ושתי כפות ידיו כרוכות אל המפתח רק רגון נסער עליו: על כן לא ידרכו בהני רגון וכל הבאים בית רגון על מפתח רגון באשדור עד היום הזה: ותבכד יד יהוה אל האשדורים וישכמו ארתם בעפלים ארת אשדור ואת גבוליה: ויראו אנשי אשדור כי כן ואמרו לא ישב ארון אלהי יסראל עמנו כי קשתה ידו עלינו ועל רגון אלהינו: וישלחו ויאספו ארת כל סרני פלשתים אלהם ויאמרו מה נעשה לארון אלהי יסראל ויאמרו גת יסב ארון אלהי יסראל ויסבו את ארון אלהי יסראל: ויהי אחרי הסבואתו ותהי יד יהוה בעיר מהומה גדולה מאד ויך את אנשי העיר מקטן ועד גדול וישתרו להם עפלים: וישלחו את ארון האלהים עקרון ויהי כבוא ארון האלהים עקרון ויצעקו העקרנים לאמר הסבו אלי ארת ארון אלהי יסראל להמיתני וארת עמי: וישלחו ויאספו את כל סרני פלשתים ויאמרו שלחו ארת ארון אלהי יסראל וישב למקומו ולא ימית אתי ואת עמי כי היתה מהומת מות בכל העיר בבירה מאד יד האלהים שם: והאנשים אשר לא מתו הכו בעפלים ותעל שועת העיר השמים:

ופלשתים לקחו ארון האלהים ויבאו מאבן העזר אשרוה: ויקחו פלשתים ארון האלהים ויבאו אותו בית רגון ויצגו אותו אצל רגון וישכמו אסדורים ממחרת והנה רגון נפל לפניו ארצה לפני ארון יהוה ויקחו ארון רגון וישבו אותו למקומו: וישכמו בבקר ממחרת והנה רגון נפל לפניו ארצה לפני ארון יהוה וראש רגון ושתי כפות ידיו כרוכות אל המפתח רק רגון נסער עליו: על כן לא ידרכו בהני רגון וכל הבאים בית רגון על מפתח רגון באשדור עד היום הזה: ותבכד יד יהוה אל האשדורים וישכמו ארתם בעפלים ארת אשדור ואת גבוליה: ויראו אנשי אשדור כי כן ואמרו לא ישב ארון אלהי יסראל עמנו כי קשתה ידו עלינו ועל רגון אלהינו: וישלחו ויאספו ארת כל סרני פלשתים אלהם ויאמרו מה נעשה לארון אלהי יסראל ויאמרו גת יסב ארון אלהי יסראל ויסבו את ארון אלהי יסראל: ויהי אחרי הסבואתו ותהי יד יהוה בעיר מהומה גדולה מאד ויך את אנשי העיר מקטן ועד גדול וישתרו להם עפלים: וישלחו את ארון האלהים עקרון ויהי כבוא ארון האלהים עקרון ויצעקו העקרנים לאמר הסבו אלי ארת ארון אלהי יסראל להמיתני וארת עמי: וישלחו ויאספו את כל סרני פלשתים ויאמרו שלחו ארת ארון אלהי יסראל וישב למקומו ולא ימית אתי ואת עמי כי היתה מהומת מות בכל העיר בבירה מאד יד האלהים שם: והאנשים אשר לא מתו הכו בעפלים ותעל שועת העיר השמים:

אנשי אשדור ושל אחיו גספוק: וסכו אלי. אם בשלחם את ארון אלהי יסראל: וישלחו נכבאים ובכתיבם וסם וישלחו את ארון האלהים עקרון ויקחו את ידיו. ויכרו את ראשו. ויסאו את ראשו ואת בליו. וכל אודיתא רכז בלא וישלחו האנשים את ידם: ויאספו פהחן וסם בלסון חרגום סבא סלא יל ויא ושלחו פלשתאי גרמי דכלא ול אחיזק חכרא וספא ופירושם נכסר בסדר שמות:

למה לא תסור ידו מכס: אז תדעו למה לא כרה ידו ומכתו מכס לפי שהיית מעבדים ארונם אלכלם כי בשלחם אותו תרפאו והאשם לכפרה על אשר עשיתם: וחמשה עבדיו זהב: זה מקייע הדרכם שכתבו למעלה כי כשהיה להם חולי התחזקויות והיית יוצאת החלוחלת שלהם בפי העכבת מתוך החולי והיו בלי העבדיו וסומטי את המעי ההוא ולפי שהיה החולי אחד לסרני ולעם אמרו להם הכהנים והקוסמים טעמו אף ברמות הטוהרים חמשה ו וברמו העבדיו חמשה כמספר הסרנים והיו אשם לכפר להם ולהסיר אותו ההולמהם:

ולכלם ולסרנים: כמו שמעו עמים כלם: ולמה תכבדו: זה לבדו נמצא מבניין הדגש ב בלשון כבוד: התעלל כהם: עשה מעשה השחתה כמו את אשר התעללתי במצרים: חדשה: שלא נעשה בה מלאכה בעבור קדושת הארון: עלות: מניקות כתרומתו ונקראו עלות על שם היונקים שנקראו עולים וכוללים וזו לקחת פרות עלות להראו המוספת שלא שבו בעבור בניהם: אשר לא עלה עליהם עול: זה אמרו בעבור קדושת הארון שלא נעשה בהם מלאכה אחל כמו שאמרו גם כן עולה חדשה: אל העולה: כמו על העולה וכן ויקר את הפלגתים אלמכחו: כמו על מכחו או הוא כמו בעולה וכן ואל הארון יתן סהו כמו ובארון וכתו בעלתא: בארגו: בתיבה כתרומתו בתיבותא: כלו בבית: כמו כלאו והוא מבגליהו כמו לא יכלה מתך אשר כלתו היום הזה או הוא מבגלי האלף ובה כדרך בעלי ההוא וכן מלו תוכך חמם כמו מלאו ונסואת כלמת' כמו ונמא כי כבד נסתמנו בזה הדין בשתי לשונות בזה ובלא לפי שדרכם להמיר זה בזה וטעם להפסיק את בניהם מ מאחריהם ולכלוא אותם בבית לפי שלולי דבר הארון היו שבות אל בניהם אחר שלא היו בניהם הולכים אחריהם: וישרה

יבמה נטלחנו: באיזה ענין אמלחנו שלא יחרה אפנו שוב חרוננו ממנו: אשם: היכר דבר שאתם מורים שמעלתם: אז תרפאו וגורע לכם: שהוא עשה כי למה לא תסור ידו מכס: סרני פלגתי: חמשה הם כמה שחמם ביהושע העזתי והאשרדיו והאשרלזי והעזתי והעזרני: עלות: מניקות: אשר לא עלה עליהם עול: כל זה לבסיון סאין לזריות למסוך ועוד שגופות אחד בניהם ואם יהא כח בארון סוילכו אותו מאיליה כרע שהועשה לנו: ארגו: אישק'ר' בלעז: כלו בבית: לסון כלל:

רלבג

והטנו להם עצה מ טעלחוהו בכבוד ו וסיכולו אשם לכפר עליהם אז ירפאו אשם בסבתו באלהם הרע והיה נודע להם למה לא תסור ידו מכס: כי הוא רוצה שיתנו לו כבוד תחת אשר חסנו לחלל שמו ואמרו זה להורות כי בזה יבחן אשם באלהם הרע הזה בסבתו כי כבד היה דעתם שאם לא באלהם הרע ב בסבתו לא יסובו ל לישרא: וידמה סכבר סלח הפי עור סס ע עכברים היו משחיתו את הארץ והתפסג המכ' הזאת בכל ערי פלגתים ולזה אמרו להם כומריהם ו וקוסמיהם טעמו להם כלמי טוהרי זהב ו עבדיו זהב כמספר הסרנים וזהו האשם טעיכו לזכר סתסור ידו מעליה והזהירום שלא יקמה להם מ מעשות זה שלא יקרה להם כמו סקרה ל למצרים ולפרעה: והנה הייסורו אותם עוד באופן אחר לרעת בקלות אשם באלהם רע זה בסבת ארון האלהים כי האופן הראשון היה בו מה ספק וזה כי אשם סהיה זה הרע להם בסבת ארון האלהים הנה לא חווי' שירפאו תכף קודם העבדת ארונם למקומם ולזה לא יתכפר להם כי מידו היתה זאת להם עד שובו לישראל וזה אשם לא ירפאו לא יוכלו הפלגתים להשיבו אליהם שם האשם ולזה לא תועיל לפלגתים זאת הבחינה הראשונה ולזה ירמה סלח היו מקסימי בזאת היעצה והזכירה ההזים והקוסמים ואמרו להם שלא יכבדו להם ועם כל זה נתנו להם בחינה טמית תוכר להם קודם הפיגם הארון לישראל ולזה צו טעמו עולה חדשה לכבוד המיוהיז להם שתי פרות מניקות עבלים שלא עלה עול על הפרות ולזה לא תהינה בנות תרבות למסוך בעולה כי לא נסו שום מלאכה עם סככאף תהיה סבה טמית למען מן ההליכה והיא היותם משיבים בניהם מאחריהם הביתה כי אהבתם את העבלים המסכים לסוב אליהם כפי כחם אשם לא יהיה זה מאת הפי להשיב הארון לישראל ואשם תפיגנה הפרות מעצמן ללכת לישראל דרך בית שמש סהיה המקום הקרוב להם מישראל הנה יתבאר כי מי' היתה זאת בסבת ארון האלהים ואשם לא הנה היעצה הרע לנו במקרה שאם היה מגיע ממנו על דרך המוספת לא תקצר ידו מעשות זה המוספת השני והוא להסיע הפרות אל סילכו מעצמן דרך בית שמש ואשם היה זה לנו במקרה לא יושב זה האשם לנו ולא נטיב ארון האלהים לישראל: והנה

ויהי ארון יהוה בשרה

פלשתים שבעה חדשים: ויקראו פלשתים לכהנים ולקסמים לאמר מה נעשה לארון יהוה הודענו במה נשלחנו למקומו: ויאמרו אס משלחים את ארון אלהי ישראל אל תשלחו אתו ריקם כי יהשב תשיכו לו אשם אז תרפאו וגורע לכם למה לא תסור ידו מכס: ויאמרו מה האשם אשר נשיכלו ויאמרו מספר סרני פלשתים חמשה עפלי זהב וחמשה עבדיו זהב כי מגפה אחת לבלם ולסרנים: ועשיתם צלמי עפליכם וצלמי עבדריכם המשיחיתם את הארץ ונתתם לאלהי ישראל כבוד אולי יקל את ידו מעליכם ומעל א אלהיכם ומעל ארצכם: ולמה תכבדו את לבככם כאשר כבדו מצרים ופרעה את לבם הלא כאשר התעלל בהם וישלחו וילכו ועתה קחו ועשו עגלה חרשה אחת ושתי פרות עלות אשר לא עלה עליהם על ואסרתם את הפרות בעגלה והשיכתם בניהם מאחריהם הביתה: ולקחתם את ארון יהוה ונתתם אתו אל העגלה ואת בלי הזהב אשר השכתם לו אשם תשימו בארגו מצרו ושלחתם אתו והלה: וראיתם אם דרך גבולו יעלה בית שמש הוא עשה לנו את הרעה הגדולה זאת ואם לא ידענו כי לא ידענו כנו מקרה הוא היר לנו: ויעשו האנשים כן ויקחו שתי פרות עלות ויאסרו בעגלה ואת בניהם כלו בפ'ר: וישמו את ארון יהוה אל העגלה ואת הארגו ואת עבדיו הו'ר'בוא את צלמי טחריהם:

ותה ארונא דיי בקריו

פלשתאי שבטא ירחין וקרו פלשתאי לכומריא ולקוסמיה למימר מה נעביד לארונא דיי ה הוריענונל במה נשלחיניה לאחרינו ואמרו אס אתון משלחין ית ארון אלהי ישראל לא תשלחו יתיה ריקן אליהן אתבא תחיבון קרמתי קרבן אשם בכין תתסון ויתרות לכו למה לא רתנות סחתיה מנבון: ויאמרו מה קורבן אשם ארנתי כקרמתי ואם מניין טוריני פלשתאי משלחיו דנהבא ותמשא עבדיו ררהבא ארי מתא תרא שו'א לכולבון ולטוריניכין: ותעבדון צלמי פתוריכין וצלמי עבדריכין ד רסתכלין ית ארעא ותתנון קרם אלהי וישראל יקרא מאיס תנות מתחיה מנבון ומן טענתכין ומן ארעכין: ולמה תיקרון ית לבבון במה יקרו מצראיו ופרעה ית לבתון הלא בר ארעא פרע מנרדון זבתר בן שלתינו ואולו: וכען סכו ועיכירו עגלתא תרתא תרא ותרתין תרין מינקן די לא נקרא בגיר ותיקרון ית תורתא בעגלת ותתיכון בניתי מבתריהן לגיו: ותסבון ית ארון דיי ותתנון יתיה בעגלת וית מני דנהבא ראיתיבתון קרמתי קרבן אשם תשוון ב בתיבות מסיטריה ותשלחון יתיה ויתד: ותתנון אס באורת תחומיה וסך לבית שמש מן קרמתי אתעכירת לטא ית כישתא רבת הדיא ואם לא ונידע ארי לא סחתי קריבת כנא עירוע הוא ויתנה לנא: ועבדו עבדריא בן ונסיוו תרתין תורין מינקן ו ואכרינון בעגלתא וית בניתיין פלו בביתא: ושו'א ית ארונא דיי בעגלתא וית תיבותא וית עבדיו וית צלמי טחורייהו:

ולזה ירמה סלח היו מקסימי בזאת היעצה והזכירה ההזים והקוסמים ואמרו להם שלא יכבדו להם ועם כל זה נתנו להם בחינה טמית תוכר להם קודם הפיגם הארון לישראל ולזה צו טעמו עולה חדשה לכבוד המיוהיז להם שתי פרות מניקות עבלים שלא עלה עול על הפרות ולזה לא תהינה בנות תרבות למסוך בעולה כי לא נסו שום מלאכה עם סככאף תהיה סבה טמית למען מן ההליכה והיא היותם משיבים בניהם מאחריהם הביתה כי אהבתם את העבלים המסכים לסוב אליהם כפי כחם אשם לא יהיה זה מאת הפי להשיב הארון לישראל ואשם תפיגנה הפרות מעצמן ללכת לישראל דרך בית שמש סהיה המקום הקרוב להם מישראל הנה יתבאר כי מי' היתה זאת בסבת ארון האלהים ואשם לא הנה היעצה הרע לנו במקרה שאם היה מגיע ממנו על דרך המוספת לא תקצר ידו מעשות זה המוספת השני והוא להסיע הפרות אל סילכו מעצמן דרך בית שמש ואשם היה זה לנו במקרה לא יושב זה האשם לנו ולא נטיב ארון האלהים לישראל: והנה

ויסרנה הפרות. כתרנו ואכניא תורתא לל כונו דרך בת ממש והלכו דרך יסרה לא סרו ימין ומאל וכל כסין אחד מל ככה לבד כנו ויחמנה בבואן למתת דגם
ה מן בזכות הור פא הפועל ובמלת ויחמנה בא נח הכרי תמורת הור פא הפועל והלך וגם היו גשוע בעבור כניהם בעקת הבקר תקר אגמיה כמו אס יגעה
ס'ר וברם מאורו סירה הזכירו וסירה מלמח סירה: ויסמחו לראות עד סמרוכ סמחה פרבול לראות כאלון ופתחו וראו מה סבתוכו לפיכך כעסוכו כמו סבתוכו ולא
יבואו לראות כבלע את הקדש ומתו ואת הפרות העלו עולה. אכמי בית סמס סעועעזי העלה והעלו הפרות עולה כי הותרו הכמות משרכה מילה ונקסה כסירה
בבמת יחיד. ויס בדרם מרול

רשי

ויסרנה הפרות. כתרנו ואכניא תורתא לל כונו דרך בת ממש והלכו דרך יסרה לא סרו ימין ומאל וכל כסין אחד מל ככה לבד כנו ויחמנה בבואן למתת דגם
ה מן בזכות הור פא הפועל ובמלת ויחמנה בא נח הכרי תמורת הור פא הפועל והלך וגם היו גשוע בעבור כניהם בעקת הבקר תקר אגמיה כמו אס יגעה
ס'ר וברם מאורו סירה הזכירו וסירה מלמח סירה: ויסמחו לראות עד סמרוכ סמחה פרבול לראות כאלון ופתחו וראו מה סבתוכו לפיכך כעסוכו כמו סבתוכו ולא
יבואו לראות כבלע את הקדש ומתו ואת הפרות העלו עולה. אכמי בית סמס סעועעזי העלה והעלו הפרות עולה כי הותרו הכמות משרכה מילה ונקסה כסירה
בבמת יחיד. ויס בדרם מרול

רלבב

והנה נתיסרו הכרות
דרך בית ממש מולת
כניהם וסרי פלסתיס
הולכים אחריהם עד
גבול בית ממש לראו
אמרת הענין: והעלה
באה אל סדה יהושע
בית הסממי ותעמד
סס וסס אבן גדולה
ויסעו את עצי ה
העלה ואת הפרות
העלו אותם עולה ל
לוי על המזבח אשר
בנו סס ואכמי בית
ממש העלו עולה וסחו
זבחי סלמי סו' ההוא
לוי: ויך סמי באכמי
בית סמס כיראו ב
בארץ ח' ולא עזבו
מלאכתם שהיו קוצרי

על דרך ח' סמס כשפסס ס'ה: וסחו וסחו ר' וס' ועבדי הוהכ. וכצאחם הבונים. והפסס ללענה
סמתיס ידך י' סמתיס כחלד חלקם בחיים: הקדוש ר' סלאס וס' נכסר כסדר קדש: ואל מי ר' וס' ואל מי
יעלח סעלינו. ואל מי תדמינו. ואל מי סקדוסיס חפנח:

ויסרנה הפרות בדרך על לך בית
שמש במסלה אחת הלכו הלך וגעו
ולא סרו ימין ושמאל וסרני פ
פלשתיס הלכים אחריהם עד גבול
בית שמש: ובית שמש קצרים
קציר חטים בעמק וישאו את
עניהם וידאנאת הארון וישמחו
לראות: והעלה באה אל שדה
יהושע בית השמש ותעמד שם
ושם אבן גדולה ויבקעו את עצי
העלה ואת הפרות העלו על
ליהנה: והלויס הורידו
את ארון יהוה ואת הארנו אשר
אתו אשר בו כלי זהב וסמו אל
האבן הגדולה ואנשי בית שמש
העלו עלות ויבחו וכתים כיום
ההוא ליהנה: וחמשה סרני
פלשתיס ראו וישבו עקרון כיום
ההוא: ואלה סחרי
הזהב אשר השיבו פלשתיס אשר
ליהנה לאשרור אתו לעזה אתו
לאשקלון אתו לגת אתו לעקרון
אתו: ועבדי הזהב
מספר כל ערי פלשתיס לחמשה
סרניס מעיר מבצר ועד כפר ופרזי
ועד אבל הגדולה אשר הניחו עליה
את ארון יהוה עד היום הזה כשרח
יהושע בית השמש: ויך באנשי
בית שמש כי ראו בארון יהוה ויך
בעס שכעים איש חמשים אלף איש
ויתאכלו העסקי הבה יהנה בעס
מכה גדולה: ויאמרו אנשי בית
שמש מי יוכל לעמד לפני יהוה ה
האלהים הקדוש הזה ואל מי יעלה
מעלינו: וישלחו מלאכים אל
יושבי קרית יערים לאמר השבו
פלשתיס את ארון יהוה רדו העלו
אתו אליכם: ויבאו אנשי קרית
יערים ויעלו את ארון יהוה

ואבוינא תורתא בארנה על
אורח בית שמש בבבשא תרא
אזלין מיל וגעו ולא סטאור ל
ליסניא ולסלא וסורני פלשתיאי
אזלין בתריהון עד תתום בית
שמש: ובית שמש חצרון הער
חישין במישרא וקפון ר' עניחון
ותו ית ארנא ותרדאו לפיחיו
ועגלתא אתר לחקל יהושע די
בבית שמש וקמא תסן ותסן אבן
רבנא וצלחו ית אעזי עגלתא וית
תורתא אסיקו עלתא קרם יו
ולואי אחיתו ית ארנא
די וית תיבולתא רי עמיה די ביה
סני דהבא ושווא על אבנא רבנא
וגברי בית שמש אסיקו עלון
ובכיסו נכסר קודשין בזמא
ותוא קרם יו ותקשא סורני
פלשתיאי חו ותבו לעקרון כיוסא
והוא: ואלין סחורי
דחבא דאתיכו פלשתיאי קרבן
אשמא קרם יו דאשדור תר רעזה
תר דאשקלון תר דגת תר ר
דעקרון תר: ועבדי
דחבא ומניין כל קידיו פלשתיאי
לחמשה סרניס מקרון כריבן
ועד קירוי פצתיא ועד אבנא רבנא
דאחיתו עליה ית ארנא די עד
יוסא ודין תא היא בחקל יהושע
דסבית שמש: וקטל בגברי בית
שמש על דתדאו דתו ארנא וי
פר גלי וקטל בסבי עמא שבועין
גברא ובקחלא חמשיס אלפי גבר
ואתאבלו עמא ארי מתיא בעמא
מתא סניא: ואסרו גברי בית
שמש מן יביל למקס קרם ארנא
די אללהים קדישא תרין ולא רין
אתר יסתלק מינן וישלחו איזרין
ליות יתבי קרית יעריס למימ' אתיכו
פלשתיאי ית ארנא די חותו אסיקו
יתיה לותכו: ואתו גברי קרית
יערים ואסיקו ית ארנא די

קציר חטים ונפסו מהעס סבשים אים סהיו סקוליס חממיס אלף אים לעדל מעלתס או הו המוכס אלף וסבשים אים: ויתאכלו העס
כיסה ס' בעס מכה גדולה. והוא

בי סרני פלסתיס העלו אותם כי
ל אלעזר אומר כי אין מקדישן
מבמות בויס והקסולוזה ה
הפסו וקירין וכי סמריס פלסתי
אנו למרין וסמקוס אחר אמרו
הוראת סעה היתה זהו לרעת
ל אלעזר אס ישראל הקריבוס:
ועבדי הזהב. כמו סהיו
סחורי הזהב במספר העריס
חמשה כן היו העככריס מספר
כל ערי פלסתיס סהס חמשה
הנזכריס וכן היו חמשה בעס
חממת סרני כלומ סהיו כפר
לכולן כמו סמאר למעלה כי מ
מבסה אחת לכלס ולסריכס:
ומה סמאר מעיר מבצר עד כפר
הפרזי חקר וי' מעיר מבצר
כלומר אעפי סלא היתה מבוס
הקוסמיס והכניס לעסות לא
חמס סחורי הזהב וחמס עככרי
זהב למספר סרניס וסעיריות
הגדולות סהס אשדור ועזה ו
ואסקלון וגת ועקרון סס עסו
מעמס וית סחורי הזהב ועככרי
כי היו דיאויס עריין ועסו מכל
העריס והכפריס סהס ערי ה
הסרוות כל עיר וכל כפר עסו
סחור זהב ועככר זהב ככל
המקומות סהיו יוסביס סס פ
פלסתיס: עד אכל הגדולה אסר
הסיוח עליה את ארנא: כלומר
כי סמך לאותו מקוס היו פרו
פלסתיס: ומה סמאר עד היום
הזה בסדה יהושע א' סהסיוח
עליה הארון סהיא עד היום הזה
בסדה יהושע ונקראת האבן
הגדולה אבל על האסל סכעסה
בו כמו סמאר ויתאכלו העס וית
אכל הגדולה אבנא רבנא: כי
ראו בארון. תי על דהדיאו
והחו ית ארנא די' כמו סמאר
ויסמחו לראות וסבדי רל
מסו רחיוון באכמי בית סמס
והלכו כזה מהס אמרו סהיו
קוצריס ומסחיוס כלומר סלא
הסיוח מלאכתם בעבורו ומהס
אמרו סמאר דכריס אסר לא
כן כנגד הארון ואמרו מאן א
אמריך דאמריית ומאן פיוסך
דפיוסית וסבדי הררס הזה
יהיו פירו ראו כמו לראות כך
והרומי לו סמפרמי אתס לסון
בזיון והסכו מה ספירסו
ססחיו אותו וראו מה סבתוכו
לפיכך אמר בארון ולא אמר
ארון: סבשים אים חממיס
אלף אים ססר וי' הסמוס וחממי
אלף אים כמו סמס ירח ראובן
סמסן והרומי להס וית וקטל
בסבי עמא סבשים גברא ו
וסקהלא חמסין אלפי גברא:

וכרכי רל סבשים אים סכל
אחר סקול כחממיס אלף אים
ר' חממיס סכל אחר סקול ב
סבשים סנהדין: אל

אל בית אבינר בבגדא. פ' אחר בבגדא וכמוהו ר' אפרם בבגדא זו בתר
קרית יערים והיה בעיר אבינר אחר לפיכך הודיע כי לבית אבינר כשהיה יוסב
בבגדא הסתאף הארון. קדמו. כתרומתו זמניו: לשמור את הארון. ל' למור הבית
שהיה בו הארון כשהיה בטוהר ולכבד ולרצון לפני הארון. ויכהו. י' למקומו
כלומר בכבודו וחרו בתמונה מ
מלמה כיראורבד הארון
וקדושתו והיה להם לאות גדול
בי יי' הוא האלהים וכתרומתו על
אלהי הכבוד מהיו עוברים וי'ת
מתרגם וקוון אליה ויתנהון
וכן תרגם יונתן ויכהו
ואתנהו. כלומר כלם כאספו
אחריו ועברוהו לבדו כמו שאמר
ועברוהו י' לבדו אח' מהסידו
הבעלים והעמדות וכערו כל
זכר עז. קבצו את כל ישראל
המצפתה י' כבד פירסו בספר
יהושע למה היה מנהג ישראל
להקצץ המצפתה וסם מזבח
ובית תפילה כי סם הית' תפועה
גדולה בהלחם יהושע סם ה
המלכים. וברם ואמר ר' סימון
וכי מילה היא המצפתה או ה
המצפתה היא מילה לא בפה
יוצאה מתחמוטל בבית ל
לתחמוטל יוסף ועליה בית ה
המקדש של מילה נתון. ותמה
אפי מזה הדבר וכימה ל' אכל
מילה והלא חרב מסכן מילה
מיום מבלה הארון ומעת מכא
הארץ לקרית יערי הבאואו אהל
מועד אלכוב. וכן אמר בסדר
עולם בתחילת עשרי סנה הכואו
את אהל מועד לכו. וישאבו
מים וישפכו לפניו י' תי' וישפכו
לבהון בתחילת כמיה קדש י'
ויתכן לפרש משפכו מים לפני
י' סימן לכפרת עונות על דרך
במים עברו תזכור: וישפכו
שמואל. שמואל העניס כל אחר
לפי שנו כי סם התורו ע
עונותיהם: אל תחרם מתמו.
מבנין הפעיל והוא פועל עומד
וכן החרים מתכוין רוב הפעל
הזה בבנין הפעיל הוא פועל
עומד. טלה חלב. שהיה יונק
עדיין: ויעלה עולה. כן כתיב
וקרי ועלה ודרשו ר"ל הכתוב
ואחרו ועלה כתיב שהיה נקב
ומכאן סמנו מנולת נקבה כ
כמה בבמת יחיד וקבלו גס כן
כי זר מקריב בבמת יחיד כי מ
משחר כ משכן מילה ובא להם
לכוב התורו הבמו כל זמן שהיה
אהל מועד בנוכח ועד שסכנה
סית עולמים סכאדו וסוב לא
היה להם היתר ואחרו אף ה
הבמה כתיב אלא ע' כבא בי
סמול העלה ראשון בבמת יחיד

קדמו. זמניו: מיום שבת הארון בקרית יערים. וראו הפורענות סמל עליהם
בעון בית עלי ואת הנבירה מעסה הקבה בפלסותם: ויכהו אחריו י' על ד' סמול
שהיה מחזור מעיר לעיר וסופטס ומוכין: ויכהו. לשון המסכה הוא תנהון
לפולחני וכן לא כהם אף כהם תועלת למוסכס אל הטוב. ומכאן חבדו ויכהו
למקו וללה כמו כהי
כהיה וכן ולא כה
כהם ופ' ויכהו אחריו
י' מהתאבלו על מ
מעשיהם הרעים וסמ
אחריו י' לא ויכהו כמו
יתאספו וקוון אליה כל
הגול מתרגמי ויתנהון
למפלח כה כל עממי
ויהיה מזה הענין גס
כן ולא כה כהם כענין
שאמר לא מהם ולא
מהמוסכס ולא מכה מ
מכהם כלומר ולא מ
מקוון מלהם:
וישאו מים וישפכו
תרגם יונתן וישפכו
לבהון בתחילת כמיה
קדש י' ולפי שמעו
אפי לא סימן הכבעה
הרי אבו לפניך כמים
הללו הכספכין:
וישפכו סמול. כן אפי
לרעהו על עסקי ממון
מכניהם או על עסקי
עברה עברו:
ועלה עולה. ויעלה
בתיב נקבה היתה
מכאן למדו רבותינו
עולה נקבה כמרה
בבמת יחיד במסע:
מתחת

ואעלו ירמיה לבית אבינר י'
בגידעוהו וית אל עזר בריה זפניו
למיסר ית ארונא ר' י'
והנה מיסא רשא ארונא
בקריית יערים וסגאו יוסא ויהו
עסרין שנין ואתנהו יא כל בית
ישראל בתר פולחנא ר' י'

ואמר שמואל לכל
בית ישראל למימאם בכל לבבון
אתון חייבין לפולחנא ר' י'
ית טעור עממיא מבניבון ו
עשתרתא ואתקינו לבבון ל
לפולחנא ר' י' ופולחו קדמוהי
בלחוריהו וישויב יחבון מירא
דפולחנא: ואערו בני ישראל
ית בעליה וית עשתרתא ופולחו
קדש י' בלחוריהו: ואמר
שמואל בנישו ית כל ישראל
למצפוא ואצלי עליכון קדש י'
ואתבנישו למצפוי וישפכו לבחון
בתויבתא כמיה קדש י' וצמדיבון
החוא ואמרו תמן תבנא קדש י'
ותן שמואל ית בני ישראל במצפוא
ושמעו פלישתא ארי אתבנישו
בני ישראל למצפוי וסליקו טורגי
פלשתא על ישראל ושמעו בני
ישראל ורחלו מן קדש פלשתא
ואמרו בני ישראל לשמואל לא
תשתיק מינא מלצלאה קדש י'
אלהנא ויפר קנינא מידא ר'
דפלישתא וזנסיב שמואל איסרא
דחל בא וד ואסקיה עלתא קדש
י' וצלי שמואל קדש י' על ישראל
וקביל צליהה י' ונתה שמואל
מסיק עלתא ופלישתא אתקדבו
לאגתא קרבא בישראל ואכלו י'
בקל רב ביום נתהו על פלשתא
ושגישון ואיתברו קדש ישראל

ויבאו אתו אל בית אבינר בבגדא
ואת אל עזר בנו קדשו לשמר את
ארון יהוה ויהי מיום
שבת הארון בקרית יערים וירבו
הימים והיו עשרים שנה ונתה כל
בית ישראל אחרי יהוה:

ויאמר שמואל אל כל בית
ישראל לאמר אם בכל לבבכם
אתם שבים אל יהוה הסיירו את
אלהי הנכר מתוככם והעשיתו
והבינו לבבכם אל יהוה ועברו
לבדו ויצל אתכם מיד פלשתים
ויסירו בני ישראל את הפעלים
ואת העשיתו ויעברו את יהוה
לבדו: ויאמר שמואל
קבצו את כל ישראל המצפתה
ואתפלל בעדכם אל יהוה: ויקבצו
המצפתה וישאבו מים וישפכו
לפני יהוה ויעולו פיוס ההוא
ויאמרו שם הטאנו ליהוה וישפט
שמואל את בני ישראל במצפה:
וישמעו פלשתים כי התקבצו בני
ישראל המצפתה ויעלו מרני
פלשתים אל ישראל וישמעו בני
ישראל וידאו מפני פלשתים:

ויאמרו בני ישראל אל שמואל אל
תחרש ממנו מזעק אל יהוה
אלהינו וישענו מיד פלשתים:
ויקח שמואל טלה חלב אחד ויעלה
עולה כליל ליהוה וזעק שמואל
אל יהוה בעד ישראל ויענהו יהוה:
ויהי שמואל מעלה העולה ופלשתים
נגשו למלחמה בישראל וירעם
יהוה בקול גדול פיוס ההוא על
פלשתים ויהי המס ויגפול לפני ישראל:

והבאו הארון לקרית
יערים אל בית אבינר
אמר בבגדא ואת
אמר בנו קדשו לשמור
את ארון יי': והיה
מיום שבת הארון ב
קרית יערים וירבו
הימים והיו עשרים
שנה. ר' סכר עמר
בית אבינר עשרים
סנה עד מהסירו רור
מסם. והנה כאספו
כל בית ישראל אחר
י' אחר מות עלי ו
וכתרתו מתעשים
הרעים בראותם ה
התנפה הגדולה מ
שהיתה בעם במלחמה ההיא ושאר הרעות סקרו להם והכירו כי פעולותיהם
הרעות הטו אלה או יהיה הדבון כזה מכבר רבו הימים מיום שבת הארון
בקריית יערים והיו הימים עשרים סנה ואחר כן כאספו כל בית ישראל אחריו
ואתם היה סם הארון ויתר מעשרים סנה כי הוא עמר מס עד סמלך רור עבד
סניס והנה לזה הפ' כריק סכאמר סכסכו כל מנות מתמן בסנות עלי ולזה
הפ' יתכן מיהו ימי חיי שמואל בתוליתם כמו סנה מדה ויאות מיהו וסמלך וסמלך
סמול זקן ואפיס מיהו ואמר עס זה סמול שמואל קדש סכתמנה עלי סופט על ישראל
אלהי הכבוד אחר סקדס ועברו את י' לבדו וקבצו שמואל המצפה וסאבו ישראל מים וספכו לפני י'
וען סכניהם כמה סבין ארס לחברו ואמנם עס זה במצפה כי סכר היה מוקם ביניהם
כי התקבצו בני ישראל במצפה על סכניהם מים אל ישראל להלחם עמם וייראו ישראל
והנה לחצו הנבואה לו והרבקות האלהי העלה שמואל עולה ל' כי העלה תישיך לזה
לא היה כהן ואמר שהיתה הוראת משה והנה אז הותירה במת יחיד כי כבד חרב
בעבור ישראל והרעים הפ' סוס ההוא סקול גדול מרעיד על פלשתים באופן סכבר
סכבר גפול לפני ישראל ואמר סלזאת הסכה העלה העולה להראות לישראל סתכף
ססיה מעלה העולה בתחדמו הקולות האלו המרעידים כרי מיהו יתד כפי
סקול לישראל באופן סקול לפלשתים.

רלבג

והבאו הארון לקרית
יערים אל בית אבינר
אמר בבגדא ואת
אמר בנו קדשו לשמור
את ארון יי': והיה
מיום שבת הארון ב
קרית יערים וירבו
הימים והיו עשרים
שנה. ר' סכר עמר
בית אבינר עשרים
סנה עד מהסירו רור
מסם. והנה כאספו
כל בית ישראל אחר
י' אחר מות עלי ו
וכתרתו מתעשים
הרעים בראותם ה
התנפה הגדולה מ

הפסוק
ל' חל' כתי'
דכל אריו
ר' ס' כתי'
חל

הפסוק
ח' וס'
סמול אפי'
סניס
סניהון
דחילא
ונרן
בבג

ואמנם אם לא מאמר כן הנה לא היה כי אם כ' סנה ולא יתכן מיהו על עצמו
ויהו ימי חיוו יתד מתה סככרנו. והנה סבב שמואל אחר זה מהסירו ישראל את
אלהי הכבוד אחר סקדס ועברו את י' לבדו וקבצו שמואל המצפה וסאבו ישראל מים וספכו לפני י'
וען סכניהם כמה סבין ארס לחברו ואמנם עס זה במצפה כי סכר היה מוקם ביניהם
כי התקבצו בני ישראל במצפה על סכניהם מים אל ישראל להלחם עמם וייראו ישראל
והנה לחצו הנבואה לו והרבקות האלהי העלה שמואל עולה ל' כי העלה תישיך לזה
לא היה כהן ואמר שהיתה הוראת משה והנה אז הותירה במת יחיד כי כבד חרב
בעבור ישראל והרעים הפ' סוס ההוא סקול גדול מרעיד על פלשתים באופן סכבר
סכבר גפול לפני ישראל ואמר סלזאת הסכה העלה העולה להראות לישראל סתכף
ססיה מעלה העולה בתחדמו הקולות האלו המרעידים כרי מיהו יתד כפי
סקול לישראל באופן סקול לפלשתים.

הטו

ובאלעזר הלא תראה כי יהושע היה טפל לאלעזר שאמר ולפני אלעזר הכהן ישיב
ופתח הקדש לאלהיו בשמים ומסר עצמו לשכנה גדולה בעבור כבוד השם וכן היה
מעת היות דוד כהן גדול עד תחלת בית שני כי יהושע בן יהוידק היה מזרע
פנחס בן אלעזר כמו שזכר בספר דברי הימים והוא היה כהן בתחלת בית שני
וראוי שאלמין לפי זאת הנבואה שכל מי בית שני בתקיימה הכהן הגדול והוא
אלעזר כי הכהנים שהיו מזרע איתמר היו מצטים ודלים כי לא היה להם גדרה
ולזה לא היו יכולין לתקן ממון למלכי ישראל שיעמדו כהנים גדולים וזה היה
השונא הראוי להם הם לקחו את אשר לא להם וצחק השמים אחר להם הם
בזו הקרבנות ורצה השם שיגיע להם בבזוי ובשפלות המגיע להם ממחבת הכהונה
ולזאת הסבה רצה שלא יכרת זרעו מעם מזבח השם לאריב את נפשו על מה
שפלו בו מהבזוי והשפלות הם השתמשו בקרבנות בחיי גופם לבד ורצה השם ית'
סיסורו אלו החיים מהם קורם מיתתם

העשרים ושש הוא לבאר עוצם מעלת שמואל בנבואה ששם היות
דבר יי יקר בימי ההם הגיע לו הנבואה בזה האופן
שהתפעל דמיונו מהשפעת האלהים הגיע לו באופן שהשיג זה הקול באמצע הרמיון
והנה זה היה שומע הקול בחזק כל כך עד שהיה מקין ממנו וזה ממה שהורה
על עוצם שלמות הכח המדמה והסכלי בשמואל ונתבאר בבבא בתרא מה שיישר
מזה לעל ולבניו והוא שאל תתקיים בנבוי עיר הכהנים ובהסרת אבותם מהיוצא בהם
גדול ונתבאר עוד מעוצם מעלתו בנבואה שלא הפיל מבל דבריו ארצה ונתפרסם
לכל ישראל היותו נביא גם בימי עלי וזה יורה שתמיד היתה מעצת לו הנבואה
בכל מה שאלו ממנו

השלשים הוא להודיע בית ישראל אשר בעבורו נתחייב שפלו
בד פלסטים וזה כי הפלסטים הכימו בדר מה לסם
יתמלתו אמרו או לנו מי יצילנו מיד האלים הארירים האלה וכסבא ארון יי בדרם
לקחו מוסר תבא ושלחו אותנו בבבא מעליהם ואולם ישראל היו עובדים העבלים
והעשירות והמירו כבודם בלא יועיל ולא לקחו מוסר בכל הרעות שהביא השם
עליהם על זה ולזה לא סרו מנסול ביד פלסטים עד שגברו את יי לבדו והסירו
העבלים והעשירות

השלשים ואחד הוא להודיע שצדק השנחת השם ית' בספלים במה
שחרש מהמופתים הנפלאים כדי שישוב ארון האלה
לעם הראוי לו והודיע בו צדק זה אופן יוסר השם שלא רצה בתחלה לעשות רע
לפלסטים על זה אבל פשה אות מה באלהיהם להיטיר אותם שיטיבוהו ובפדאיה
סלא כוסרו בזה עשה באלהיהם ובהם שפטים נפלאים וזה היה שהרגה רל
סחרה היה הולך וגדל וזה כי בתחלה הכס בטחורים נסחרו סלא היו יכולין לחבוט
עליהם שם תחבטת ומזה הדד היו מכאבים יותר והיו יותר רב הסכנה והלך כך
המית השם קצתם והנשארם הכס בטחורים ומהמופתים שנגעו ססגם כן היה
התוסר הפרות מעצמם למסך העגלה אשר היה בה ארון יי לבבא בית שמש עם
סלא מסכו בעול ושהשיבו בגיהם מאחריהם הביתה

השלשים ושנים הוא לבאר שראוי להתנהג בענין ארון האלהים
בדקדוק גדולה ונפלאה ובתכלית הסבור כי נכללת
בו התורה שהוא מקום השלמות ולזה זכר שנגעו אנשי בית שמש בראוי ארון
יי עם היותם קוצרים קציר חטא בעמק והיה ראוי להם שיכניחו מלאכתם ויתעסקו
בעניני בית הארון כי התורה לא התורה לא ראייתו גם לבני קהת כמו שאמר ולא
יבאו לראות ככלע את הקדש ומתו וזה כלו היה להפליג בדקדוקו ובמעלתו אבל
האנשים כי מחסותם ראייתו לכל האנשים לא יתנו לו מעלה בפעם במדרגת
המעלה שיתנו למה סלא ימשלו על ראייתו

השלשים וששה הוא להודיע שתבא ששבו ישראל ליי בכל לבם נעמד
להם על יד שמואל עד שמשמים נלחמו עם פלסטי
על צד המופת ברעמים ולהבות ואחר זה הכו אותם ישראל ושוב להם על יד שמואל
כל הערים שלקחו מהם פלסטים

השלשים וארבעה הוא להודיע שהמעלה שהסם ית' נתן לדריק' ארז
נטלת מהם עד יום מותם ולזה כפר ששמואל שפט
ישראל כל ימי חייו אף על פי שבבאק ימיו היה מולך סאלו הנה היה אז שופט
שמואל את העם

השלשים וחמשה הוא להודיע שראוי למנהיג שיעשה באופן סלא
תכבדו ההנהגו אל המנהגים ממנו ולזה ספר
ששמואל היה הולך מדי סנה בשנה לשפט ישראל בבית אל והגלגל והמכפה כדי
סלא יכבדו אל המקומות הרחוקים לבא אליו ואחר היה סב אל הרמה כי שם ביתו
לשפוט שם כל אשר יבאו אליו

השלשים וששה הוא להודיע כי שמואל מפני שהיה בנותו שפיה הנהגתו
בלה על פי יי בנה מזבח ליי ברמה להעלות עליו עולות
להמשיך לו הנבואה כי בזה היסרה להנעת הנבואה כמו שבארנו בבאורנו
לרברי התורה תס

החמשה עשר הוא להודיע שראוי לתת לשיתוף בעל כל אשר גמל מן
הטוב ולזה זכר שהביאה חנה עם שמואל מלטה פרים
לזבח ליי ואיפה אחת קמח וכל יין ושחטו הכר האחד מהם ליי קורם הבאתם
הכער אל עלי כדי לשם עבודת השם ראשונה בזה כדי שיעזרו בזה הפעל מהשם
הששה עשר הוא להודיע שמי שירכב בו סיהיה סלם מאר צרי שיחכוהו
אל הסלמות בעורו קטן לפי מה שאפשר כדי שירגל ב
במנהגים המסוכנים וימסך אחריהם ולזה זכר שכבר הסתחזה שמואל ליי
והוא כמו בן סתי שסם כוונה על זה לחבו ולגרנו לעבודת השם ולזאת
הסבה ג' היה שמואל מקטנותו חגור אפוד בד

השבעה עשר הוא להודיע מה שזכר בתאמר חנה על דרך הנבואה
שנתבאר בזה הספוט עם מה סיבא אחריו סכבר נתקל

אחר זה לפימה שפירסמו בפסוק ותתפלל חנה ובפסוק יי יחתו מריביו
השמונה עשר הוא להודיע שאין בקדושים ובמלאכים שיסוה ליי
בענין הקדושה וההבדל מחומר והנה למדנו מזה
סאין השם המגיע אחר מן הגלגלים היותר נכבד מהם אבל הוא עליון על כל
מביניהם כמו שבארנו במאמר החמשי מספר מלחמו יי וזה למדנו בזה שאמרת
חנה אין קדוש כיי אין בלתי

התשעה עשר הוא להודיע שהשם הוא אשר לו נתבנו עלילות לבדו ולכיר
מה שרצה אמנם זולתו מהעלולי ממנו לא יוכל לחדש
רקמה פסדר לו הסם ית מהפעלות ולזה אמרה חנה ואין צור כאלהיו

העשרים הוא מה שלמדנו מדברי חנה שאין ראוי להתבאר מפני
דברי הבנים ולא מפני יתרון הגבורה ולא מפני יתרון
העומר כי אלהים שופט זה יספיל זה ירים

העשרים ואחד הוא מה שלמדנו מדברי חנה שהשם מחייה המתים
ומעלה אותם מקברותיהם וזה אחת מפסול האמונה

העשרים ושנים הוא להודיע שהשם ימשיך במין האנושי ובייחוד לבדיו
ואמנם הרשעים ירמו בחטך ובכמו זה אמר דוד כי
יודע יי דרך דריקים ודרך רשעים תאבד

העשרים וששה הוא להודיע כי לא היתה הסבה בחטא בני עלי הוא
היות עלי בלתי משגיח בעצמו ובלתי מייסיר אותם
אל הטוב וזה כי את פניו עליו וההנהגתו נתוסר שמואל לסרת את יי ועם כל זה
לא הוציאה הנהגת עלי להיטיר בתי אל הסלמות מצד רוע תכונתם

העשרים וארבעה הוא להודיע תכונת בני עלי בענין הקרבנו כי בזה
תועלת לבאר שמה שהגיע להם מאת השם ית'
מהשונא המופלג אשר נזכר בזה הספר היה ביושר ולזה באר שהם פנו אל המרת
המנוכה מאר והוא הזוללות ובמרה אחרת מנוה גם כן והוא החמס עד שכאזו
בזה מנחת יי וזכר עוד מנבותם שהם היו מתעבלים בהקרבנות הקרבנות עד אשר
ישכבון ועדיין לא הקריבו קני הזבות והיולדות וכל זה היה מפני סלא ידעו את
יי ולזה לא השגיחו בתכלית הכוונה אשר בעבורה היו הקרבנו סלא היו משגיחי
בו היו משתדלים להתנהג בענין הקרבנות בדקדוק וידיאולמלהקל בענינם

העשרים וחמשה הוא להודיע מעלת שמואל מקטנותו עם בני עלי
לא למד ממעשהם ולזה סב לזכור ששמואל היה
מסרת את יי אחר זכרו רוע תכונת בני עלי וזכר עם זה שמחת עלי בו מצד טוב
תכונתו ולזה זכר שהיה עלי מברך את אלקיה ואת אשתו בבאס סס לרגל

העשרים וששה הוא להודיע סכבר נתקל מה שנתבאה חנה ואמר
עד עקרה ילדה סבעה וסכבר נתקיימה תפלת עלי
במה שהיה אומר יתן יי לך זרע מן האשה הזאת ולזה זכר סכבר ילדה סלמה
בנים וסתי בנות

העשרים ושבעה הוא להודיע שהתוכחת סחטאים הקסי לא יספיקו
בה דברים רבים ולזה זכר תוכחת עלי לבניו סלא
היו בה דברים קשים נגלים בתחלת העיון כראוי בענין אלו החטאים ולזה נבאה לו
החטאים שהי' על צד התוכחת ואמר לשמואל בוגם עלי חטא מפני שידע שסא בניו
ולא בהם בהם בראוי ומזה המקום יתבאר כי לא מנע השם ררבי התשובה מבני
עלי סלא היה הענין כן לא היה השם מענה עלי על זה בזה האופן ואפשר שכאמר
סא עפ סרצה השם סלא יסוכו כי חפץ להמיתם היה ראוי לעסול לעלי הראוי לעשות
לו מהתוכחת

העשרים ושמונה הוא להודיע שמי שיחטא לאסר גמלהו טובות רבות
הנה חטאו יותר גדול מאר ממה שהיה אס לא
גמלהו אלו הטובות ולזה באר רצה השם להודיע לעלי השונא הנפלא שיענשו
על אלו החטאים הודיע לו תחלה רב הטובות אשר גמלהו כי מפני זה היה ראוי
סיהיה נסמר יותר מחטא ליי ולזה היה השונא הזה הנפלא שתאבד הכהונה
הגדולה לזרע פנחס בן אלעזר אשר כבדו השם בכל עת וזה מבואר בפנחס

חלל. הוא נסוי הנזכר בדברי הימים: מופטים בבאר שבע. כפור זה להודיע כי לא הלכו בדרכי אבותיהם על הערים שלא להטריח את כל ישר לבא חלל למשפט והם לא ריהם שלא עשו זה אלא מיטב בקצה ארץ ישראל כי באר שבע היה בקצה ארץ ישראל כמו שאמר הכתוב מרן ועד באר שבע כי אלה מדינת היו קבות ארץ ישראל. ועדיין אילו היה האחר יושב ברן והאחר בבאר שבע לא היה רע אכל מניהם היו מופטים בבאר שבע להטריח ישראל לבא אליהם ולהרבות מכרם. ואמרו רבותינו ז"ל בני שמואל לא חטאו אלא לפי שלא היו מחזיקים בכל מקומות ישראל ויסבו בבתיאם כרי להרבות מכר לחזניהם ולסופריהם מעלה עליהם הכתוב כאילו לקחו סוחר ומתם אמרו חלקם סאלו בפניהם ומתם אמרו מתקו כטלו בזרות ולפי פשט הפסוק כראה סטטאו: ויטו אחרי הבצע. הם בנו אחרי הבצע כלומר סהיה לבצע כוונה לממון והיו נכבדים להון ואין טוב להיות מופטים אנשים כאלה אלא סוכאי בצע כמו שאמר בתורה והם האנשי המסתפקים בחלקם הנמכרים מן העולם הזה ואינם רודפים אחר הממון והם פושטאי בצע ואין להם סוכאי גולה וחמם וסוחר כי כבר אמר יראי אלהים אכסי אמת וכו' שמואל היו אלוהי בצע ולא עוד אלא שלקחו סוחר ויטו משפט אבל ית וטו אף הבצע והתפניו בחר ממון דסקר: אלה זקנת. ואף אלה יכול למשפטו כמו מעשית עד היום וביך שמענו לטו מופטים לא הלכו בדרכי: סימה לנו מלך למשפטו ככל הגוים. אמרו רבותי ז"ל מלך מוכר טו ישראלי בבניסותן לארץ למכור עליהם מלך ולמחות זרע עמלק ולבנות בית הכזירה אם כן למלך היה הדבר רע בעיניו לפי שבתרומת סאלו אותו ולא למס מכא כי אילו אמרו תנה לנו מלך מיטפטנו ביושר ובאמונה לא היה הדבר רע בעיני שמואל סהרי הכתוב מעד כי בניו לא היו מופטי ישרים או אילו אמרו כבא למכור ומשפטו: אלה כל ימי חייו אחר שאין אלה יכול לחזור על המקומות היו אומרי טוב אולם אמרו כמנה בעצתך מלך עלינו אחר שאלה זקנת והמלך ימפטנו ויכחינו והיה מוראו עלינו לממון רדק יזו הסאלה היתה טובה אבל כשאמר סימה לנו מלך זה היה רע ומשפט טונוזי ביי ועד שאמר ככל הגוים והם לא היו צריכי ככל הגוים אם היו שומרים רדק י" כי הוא לחם את מלחמות והם אמרו ויבא לפניהם ונלחם את מלחמותיו ולפיכך אמר הקנה לשמואל לא אותך מאסו כי אותי מאסו ממלך עליה ואף כונתם שימאסו אותך למשפט כי אינם רוצי מלך בדבר המשפט לבד כי ריהיה להם כך כל ימי חייו אכל עתה כממאז עליה למאול מופט סאלו מלך ואותי מאסו ממלך עליהם וסלקו סטטוס ממני. ודבריו רבו זל מחלוקת מהם אמרו למה נכשנו על סהקרימו ככל הגוים ומהם אמרו לא סקסוליהם מלך אלא להעבדים עז סנאמר סימה וגו' והיינו אכחו ככל הגוים ומהם אמרו זקנים סבהם כהונם סאלו סנאמר סימה עלינו מלך למשפטנו ועמי הארץ סבהם קלקלו סכ והיינו גם אכחו ככל הגו' ויתפלל שמואל. התפלל סתכא לוי הכבואה בענין זה מה ידבר יי: גם לך. פירוש עמך כלומר אעפ שאתה עמה ויבאת לפניהם במלחמותיהם והזליחו עד אשר הפלמת להם אויביהם עד אשר לא הזכירו למלחמה כי הסיבותם על הדך הטובה אעפ כן עתה מורו ס גם עמך למאול להם מלך מה סלא היו צריכי כי אין להם מלחמה כי אם מלחמת כחם מלך בני עמתי מופט. חוק וכן משפט הכהני מאת העם וכן תרגם יונתן פיוסוקא. ונחלקו רבותינו ז"ל במשפט המלך ל' וסייאו כל האמור בפרשת המלך מלך מותר בו ריהיה אומר לא כאמרה פרסה זו אלא ליראם ולסלס: ורבו

רשי

ויטו. הם עצמם.
ר"א את המספט.
ורבותיו אמרו לא חטאו בני שמואל לא לא הלכו בדרכי אבותיהם סהיה מחר בכל מקומות ישראל ויטו משפטו בעריהם והם לא עשו כן כרי להרבו מכר לחזניהם ולסופריהם: וידע הדבר. לפי שאמרו למפטנו ככל הגוים. העד תעיד בהם. סתהא אמת מלכס עליהם: ולעשות

רלבב

ספר אחר זה סכאמר היה זקן שמואל והיה לואה מהנהיג ישראל על דרך סנהגסס ב בניו מופטים לישראל בבאר שבע כרי ס מיטפטו סם הרחוקים ממנו ויקלו מעליו והי' לא הלכו בניו בדרכיו אבל הלכו אחר ה התועלת ולזה לקחו סוחר והיה זה סטח סהטו משפט כי ה השחר יעור עיני סחלי כמסכזכר בתורה ולזה אסור לקבל סחר אף על פי סלא יחזן להטו משפט כי טבע הסחר כן הוא סיפוט האדם בו להועיל ב ברינו לאמר קבלהו ואעפ סלא יתכוון מ מקבל הסחר להטות הרי סכה הסחר יסבב סיעלס ממנו אמתת הרי מפי ססקו ל להועיל להסר קכל ה הסוחר ממנו עד סלא יוכל לראות לזוכה. והנה נתקבצו כל זקני ישראל וסאלו הרמתה ואמרו לו מימס להם מלך למפטם ככל הגוים והנה טעו כזה כי ישר אינם באופן מיטפט להם המלך לפימה סרדה כמו הענין במלכי הגוים סמיסרי לעמם כימוכס כאמר יעלה על רוחם ולזה אמרה התורה סאם יאמרו ישראל מיטמו עליהם מלך ככל הגוים אסר סככותיהם סלא יוכלו לפיט עליהם כי אם מאחיהם סהם סקסרי ל'קיים התורה ועל פי התורה יסעיגס לא ביימוסם אחרים ולזה כותה התורה סיכתוב לו המלך ספר תורה אחר זולת הספר סהיה לו כססהה הריטו והיה עמותמדי וקרא בו כל ימי חייו כרי סתניהה הכהנתו לעם על פי התורה ולזאת הסבה היה רע בעיני שמואל כאמר בקסו ישראל זאת הסקה ולזה הודיע להם בסוף הענין כי אין לישראל מלך זולת הסי וגם הסי אמר לשמואל כי סקססם היתה לסור מררכי התורה ולזה אמר כי אותי מאסו ממלך עליהם והנה בסוף הענין היו מלכיהם סכה להתענות יסר ולהסריס מעל יי עד סהביאו לבנות מעל ארמתם כמו סכתבאר מירבעס כן ככסו וסבריו ולזה ר'דה הסי להרחיקם מזה מפמי התכלית הרע סהיה עתיד להטך מזה וכוה מפמי זה את שמואל להגיד לישראל את משפט המלך כרי מיסורו מזה בסבת הקוסי אסר

יטו ר' וסי ויקחו שחר ויטו משפט. ויטו בחרו צדיק. ויטו נשינו אף לבנו: ככל רגזם ר' בקריא וסי בכל הגוים אשר סביבתי. עתה שיבה לנו מלך לשפטנו. והיינו גם אנחנו ככל רגזם יען אמר סואב ושעיר יעזובני ג' חס' בליט' וסי יעזובני מעבדו אלהים אחרים דשמואל. יען אשר עזבני

ויהי כאשר זקן שמואל ושם את בניו שפטים לישראל: ויהי שם בנו הכבוד יואל ושם משנה ואכיה שפטים בבאר שבע: ולא הלכו בניו כדרכו ויטו אחרי הבצע ויקחו שחר ויטו משפט: ויתקבצו כל זקני ישראל ויבאו אל שמואל הרמתה: ויאמרו אליו הנה אתה זקנת וכנך לא הלכו כדרכיך עתה שימה לנו מלך לשפטנו ככל הגוים: וידע הדבר בעיני שמואל כאמר אמרו תנה לנו מלך לשפטנו ויתפלל ש שמואל אל יהוה:

ויאמר יהוה אל שמואל שמע בקול העם לכל אשר יאמרו אליך כי לא אתך מאסו כי אתי מאסו ממלך עליהם: ככל המעשים אשר עשו מיום העלתי אותם ממצרים ועד היום הורה ויעזובני ויעבדו אלהים אחרים כן המה עשים גם לך: ועתה שמע בקולם אך כי הער תעיר בהם והגדת להם משפט המלך אשר ימלך עליהם: ויאמר שמואל את כל דברי יהוה אל העם השאליס מאתו מלך: ויאמר זה יהי המשפט המלך אשר ימלך עליכם את בניכם יקח ושם לו במדכבתו וכפרשיו

והנה בר סיב שמואל וסניית בנוהי דיינין על ישראל: והנה שום בריה בוכרי יואל ושום תיניניה אכיה דיינין בבאר שבע ואל תליכו בנוהי באורתייה ואתפניאו בחר סמון דסקר וקבילו שחרא וצלו דיינא: ואתפניאו כל כבי ישראל ואתו לות שמואל לרמתא ואמרו ליה הלא את סכתא ובנך לא תליכו באורתיך בען מי לנו מלכא למידינא בכל עממא: ובאיש פתגמא בעיני שמואל כר אמרו מי לנו מלכא למידינא וצלו שמואל קרם יי: ואמר יי לשמואל קבל למסר עמא לכל רייסרון לך ארי לא יתך רחיקו ארי ב בפולחניקצוסלסיהו סלך עליהו: ככל עובריא ד' עבדו סיוסמא דאסיקית יתהוון סממרים וער יום הרן ושכקו פולחניו ופלחו לטעות עממא כן אנון עבדו אף לך: ובען קביל למידיהוון ברם ארי אסקהרא תסחיר בהוון ותתנוי להוון גיוסא רמלכא ד'סלך עליהו: ואמר שמואל ית כל פתגמא ריי לעסא דשאלין סיניה מלכא: ואמר דין יתנימוסא דסלכא ד' סלך עליכו ית בניכו ויברר וימני ליה ברתיוכו ובפרשוהי

ל' ויהי

ר' ויהי

ר' ויהי

ר' ויהי

ר' ויהי

ר' ויהי

ר' ויהי

ר' ויהי

ר' ויהי

ר' ויהי

ר' ויהי

ר' ויהי

ר' ויהי

ר' ויהי

ר' ויהי

ר' ויהי

ר' ויהי

ר' ויהי

ר' ויהי

ר' ויהי

ר' ויהי

ורצו לפני מרכבתו. תלוצוהיה מפטנו מלעיל על דרך נחי העץ חף על פיו כן באו מהם מלרע כמו שכתבנו חלק הרקדוק מספר מכלל וטעם ורצו על הכרשים מזכר או טעמו כי יקח מבניכם גשס להיוחס רבים רגלים לפני מרכבתו וכן תרגם יונתן כמו רצים ודרבין קרס רתוכוהי : ולעשות כלי מלחמתו תי ואומדיו למיעבר מאכי קרבו וכל זה בספר ולא בזכרם אלא שהמלך קורס לכל אדם : לרקחות : לרקח מרקחת הבשמים וית לשמשן : ולטבחות : מבטלות וכן בערבי יקרא המבטל טבארך והכף בערבי חית בעברי או יהיה כמשמעו לשון זביחה כי המבטלות יזבחו מה שבטלו : ולאפות : אופות הלחם : וזרעם : פירוש סרות וכרמים וכבר אמר ואת שדותיכם ואת כרמיכם כי השדות והכרמים והזיתים הטובים יקחם כלם אם ירצה : וסאר השדות והכרמי יעשר דל יקח המעשר מן השדות והכרמים או מתבואות אחר מעשר הלוי : ורבותיו זל פירושו לא שיקח השדות והכרמים לא פירותיהם אם יעטרכו אותם עבריו כשילכו למלחמה ופטנו על ה המקומות אם אין להם מה י יאכלו פס יקחו אותם ונותן את רמיהן אבל מעשר התבואה והפירו והכאן הוא משפטו בכל עת פירצה שהיו שלמה מלך ישראל היה לוקח וכן לקחת בנותיכם לנשים ולפליטים ככל אשר יבחר והראיה כילא אמר שיקח השדות והכרמים והזיתים לעצמו חלה ונתן לעבריו כלומר לאכסו מלחמתו כי כלם עבריו אלא מהו ונתן לעבריו לאכסו החיל אשר עמו לא שיקח גוף השדות והכרמים לעצמו פאס כן היה לוקח אחאב כרם נבות במשפט המלוכה ולא היתה מ מכארכת חזבל לכל הגוללים ההם ולשפית דם מקי ומה שאמר הטובים כלומר שיבחר מהטוב לקחת פירותיהם ולתת לעבריו ומה שאמר שדותיכם וכרמיכם וזיתיכם כי הם עיקר המחיה וכן אמר רבך תירושך וזכרתיך : זכרתיך יעמר : ובבללם הבקר שהיו לא זכר בפרסה : ואחם תהיו לו לעבדי : אחר שאמר כל הפרס מה בריך ואחם תהיו לו לעבדים הלוא אמר שיקח הכנים והבנות והשרות והכרמים וכל מה שירצה המנו רבותיו זל פירושו הכא לעבדו וכתב עליהם כתיב הכא לעבדו וכתב התם והיו לך למס ועבדך : ואמרו לא : בגם הלמר וכן ואמרו לא כי ברחוב כלל : ופטנו מלכנו : בדברי הריינין או פירושם יקח מפטנו מיד אויבנו כמו שפטי : וזיכה ריב וכתב ויתפרע לנא : וכלם : מבנין כפעל כלות הוא והיה כלם את מלחמותינו וכתב במקצת המסחאות וזו ית ק קרבא : ואפסר סיהיה הלון למרברים בעדם מהקל וכן הוא בתרגום במקצת המסחאות : וזכרם באזני : כתרגמו וסררינון קרם י כלום בתפילתו שהתפלל לאל שיעבדו בדבר המלוכה וסרר דבריהם לפניו : ויהי אם מבן

ולא יענה חכריא וס' חקתם ביום ההוא : או יעקו אל י' ריכבה : ישאנה על בחף : שם יעקו ולא יענה : לעברי קראתי ולא יענה : ונלחם הפתוח בקריא וס' נפסר בסדר שבנות :

רשי

ולעשות כלי מלחמתו : לעשות אותם אוממים ונפחים וכברים : לרקחות : מרקחות מרקחים ובשמים ליתמרקויהם : בארץ :

רלבג

חקתם : ואמר להם הנה יבצר עליכם זה עד אשר תחשקו לוי מכובד העול שיעמים עליכם מלככם ולא יענה ה' אתכם כי רוח העם כי על כל פנים הם בוחרים סיהיה להם מלך למפטנו וימסך להם מהינותלת ממנו סיכא לפניהם להלחם את מלחמותיהם עד שלא ימטלו עליהם האויבי באופן שהיו מוסלים מקרס כי המלך יסבב שיתקבצו כל העם ל להלחם עם אויביהם וזה יוסף ליסר חוזק ואולם כפאל היה לישראל מלך היו ה האויבים כלחמים עם קצת ישראל והיו ה הכסארי בלתי מחזקי את ידם ובוה האופן היו האויבים מכחיס עם היוחס מעטים מישראל הרבה וידמה סכבר אחר זה מבר יראתם מחס מלך בביעמון שבא עליהם להלחם עמם כמו מ שאל להם שמואל במה שאמר זה וכאשר ראה הטי כונתם הסכים עמם אך הייסורים בסוף הענין על פי ס שמואל סיהיו נזהרים לסמר מבית התורה ואם לא הנה יסעו גם הם גם מלכס : המה

וטוב ה' קמין וס' עליה כחיה רהט אשכח הבחית

ויעבר ד' זונין מן ד' ר' תמיכ חזית

ורצו לפני מרכבתו : ולשום לו שרי אלים ושרי חמשים ולחרש חרישו ולקצר קצירו ולעשות בלי מלחמתו וכלי רכבו : ואת בנותיכם יקח לרקחות ולטבחות ולאפות : ואת שדותיכם ואת כרמיכם וזיתיכם הטובים יקחו ונתן לעבריו : וזרעם וכרמיכם יעשר ונתן לסריסיו ולעבריו : ואת עבדיכם ואת שפחותיכם ואת בחוריכם הטובים ואת חמוריכם יקח ועשרה למלאכתו : צאנכם יעשר ואתם תהיו לולעברים : וזעקתם ביום ההוא מלפני מלככם אשר בחרתם לכם ולא יענה יהוה אתכם ביום ההוא : וימאנו העם לשמע בקול שמואל ויאמרו לא בי אם מלך יהיה עלינו : והיינו גם אנחנו בבל הגוים ושפטנו מלכנו ויצא לפנינו ונלחם את מלחמתנו : וישמע שמואל את כל דברי העם וידברם באזני יהוה : ויאמר יהוה אל שמואל שמע בקולם והמלכת להם מלך ויאמר שמואל אל אנשי ישראל לבו איש לעירו : ויהי איש מבן ימין ושמו קיש בן אביאל בן צרור בן בכורת בן אפיה בן איש ימיני גבור חיל : ולו תיה בן ושמו שאול בחור וטוב ואין איש מבני ישראל טוב ממנו משבמו מעלה גבה מכל העם : ותאבדנה האתנות לקיש אבי שאול ויאמר קיש אל שאול בנו קח נגא אתך את אחד מהנערים וקום לך בקש את האתנת : ויעבר בהר אפרים ויעבר בארץ שלשה ולא מצאו ויעברו בארץ שעלים ואין ויעבר בארץ ימיני ולא מצאו :

כ' בטעורגס כי ברחוב כלל

מכחית ז' מל

ז' ח

כ' ל' חכ' ר' חכ' ו' חכ' ז' חכ'

יתן : כן כתיב בשתי מלות וקרי מבית מלח אחת והענין אחר : קיש בן אביאל : וכדברי הימים אומר ובר הולד את קיש ובר היה בן אביאל והלא היה אחי קיש ואב אברה כמו שאמר בזה הקסר ויתכן לפרש כי אביאל היה שמו גכ בר וסני שמות היו לו כמו שמכאנו כמוהו רבים בדברי הימים והיו לו שני בנים האחד קרא שמו קיש והאחר קרא שמו בר כשמו והוא היה אבי אבנר : ומכאן בויקרא רבה כי עיקר שמו אביאל והיו קוראים שמו כר לפי סיהיה מרלין כרות במבואות האפלות : בצור וטוב : פי טוב בעתא ובמראה וכתב עולם וספיר פי טוב בעתא וכן טוב ממנו ספיר מיניה : בארץ שעלים : תרגם יונתן בארעא דרומא וכן תרגם מבטל פליטה מארעא דרומא : בארץ שעלים : תרגם יונתן בארעא דרומא :

בארץ צוף. תרגם יונתן בארץ רבה כביא: וראג לנו. תרג' יונתן ויצף ללא כלום יפחד וכן בבראשית רבה ואיה הסה לעולה אמר לו יצף ההוא גברא מכל מקל ה' יראה לו הסה: והאיש כבד. כלומר כבד וגדול בדברי הכבוד כל אשר ידבר באיכא וכן תרגם יונתן וגברא מתנבי קסוט כל מה דיתנבי אתקיימא יתקיים והוצרך לומר זה חף על פי שכל כביא אחת כן הוא כי כל מה שירבד בכבודא יבא אלא לפי מהיה אצלם בזמן ההוא דבר הכבוד יקרא שיהתנבא שמואל והבדיל שמים או הקוסמי שהיו בהם או בעלי חוב אם יאמרו פעמים העתיד או הפעלם יכזבו פעמים רבות לפיכך אמר כל אשר ידבר באיכא: את דרכיו אשר הלכנו עליהם. כלומר הדבר אשר הלכנו בעבורו ומה כביא לאיש. לא היו יודעים אם היה מקבל ממון כמו הקוסמים סמנים להם ממון השואלים מהם ותרגם יונתן אם מקבל ממון מה כעל לגברא: כי הלחם אזל יוכיחם היו נחמין לו סכר אלא כך אמרו את לנו כסף כי אשילו הלחם איך לנו לזכרה וזמה נקנה צדקה ללדרכיו וסדרך הזה תרגם יונתן חף אכסחא זורח עטרו מוכחא עטרו כ' ס' וזהו שמואל לא סרו תרגמו לא עטרו: ותסודה חף להביא. מסדה חף לנו להביא לו: מה אכנו. ויונתן תרגם ומרעם רכסר לית ל' לאעלאה לכביא דיי מה עמכא למיעבר: ויוסף הכסד לענות את סאול. כירוש לדבר כמו וענית ואחרת ויטן חובב הרמסון כי זה תחלת הסבת הדבור שהסיב הכסד אל סאול בדבר הכביא ואיך יאמר ויוסף הכסד וכן תרגם יונתן למעני ית סאול ולא תרגם לאתבא ויתכן לפרשוכממעני ענין מענה שהוא הסבת הדבור ופי' ויוסף כי מתחילה אמ' סאול לנעדר ולהעזוב ויענה לו הנער הכה כח אים האלהים בעד ה' הזאת ועתה כסאמר לו סאול ומה כביא לאיש הוסף הכסד לענותו הכה כמכא כדי רבע סקל: רבע סקל כסף. תי' זוזא חד רכספא כי הסקל ארבעה זוזים: כי לכביא היו. קבלו רז' כי שמואל הכביא כת ספרו וזה המעשה היה בסוף ימיו כי בחיי סאול מת שמואל וסאול לא מלך כי אם שתי שנים אם כן מה

אשר עמ'א וס' ראגלו וישחורא. האמר יעקב אל ביתו. ובא יעקב לחה. וארבו על שכם. ואבימלך והראשים. בהראים עשיתי. בארץ צוף. וסאול יושב כנבעה. וקם רוד ויעבר הוא. ואנשים אשר

אינון אתו בארץ רבה כביא דיי ושאול אמר לעולימא דעמיה איתא ונתוב דילמא תשובא אבא סן עסק אתנא ויצוף לנא: ואמר ליה האבעז נבייא דיי בקדמא תדא וגברא סתנבי קשוט כל דאתנבי אתקיים יתקיים בעז נחיל לנא ממון מאים יתנו לנא יתאודחל דאתנ עלה: ואם שאול לעולימיה ויהא נחיל ואם מקביל ממון מה נעיל לנביא דיי אף אנתבא וזורח ערן עטרו סגל וסרעם דכשד לית לאעלא לנביא דיי ומה עמנא למעבר: ואוסף עולימא למעני ית שאול ואמר הא איתבכת בדי זוזא תדא רכספא וניתן לנביא דיי ויתנו לנא ית אורח' בקדמין ב' ישראל כדנן אמר גברא כמחילי למתבע אולפן סן קנס יי איתו ונתמטי עד חזויה ארי לנבלי וסא דין מתקרי סקדמין חזויה וסא ואמר שאול לעולימיה תקין פ פיתגסך איתא נחיל ואזלו לקרת' דתמן נביא דיי אינון סקלן במסקנא דקרתא ואינון אשפתו עולימן נפקן לממלי סא ואמרו להין האית חבא חזויה ואחביב יתחזן ואמרת אית רא הא קרסך אוחי בעז ארי וסא דין על לקדת ארי שירו ניקסת קודשיא וסא דין לעמא בבית אסחרותא: במיעלבון לקרתא בן השפחון יתיה עד לא יסק לבית אסחרותא למיכל ארי לא אכיל עמא עד שיתוהי

עמו העלה. וגש יאב והעם. וכל רחובו: לדרוש אלהים כי יבא אלי והעם לדרוש אלהים: לפנים ביש בה אמר האיש בלחכו. לכה ונלכה עד ורחוה. מה לדרוש אלהים ביש ובריו: וב לדרוש ואלהים. וס' אבל דברים טובים. כל לבו ודבן:

הוא לפנים או מהו היום יתכן למדס כי קריאת הרואה לכביא כמו שהיה לפנים כן היה היום סתנב שמואל זה ומה שאמר לפנים חף רכזו לומר סתנב היום אלא רוצה לומר כי מלפנים היתה זאת הקריאה סקראו לכביא סאול ונעדר ורואה כמו שאמרו הים בזה הרואה חיה בית הרואה אבל מקרוב בימי שמואל סתנב הרואה ונאמר רבי הכביא בישר הן בתוכחות הן בעתדו היו קוראים גם כן לרואה כביא לפי שלסוף כביא הוא לסוף רכזו מענין כי סתנב ואף על פי שאינם מורם אחד וביתו שמואל יס שהיו קוראיו רואה בדברי הקרמוכים ויט שהיו קוראים כביא ופירוט רואה סרוואה במדאה הכבודא העתידות או מה סתנב לפי שעה להגיד וכן זאת לפנים בסראל וגו' סקל חים עעלו כי מלכים היה ואותו היום גם כן היתה זאת התערה ועוד היום הוא הקיץ סקונן בו כל דבר: ותאמר יס. יס בו דרש אמרו לו תראה הענין קשור על פתחו כדא יוס אמר

והיה הענין: הכה למיך. ככר סאול כי הוא הככר וחברו נערו היה: לעם בבמה. כל במה בזה הענין וס' ומה לו תרגם יונתן בית אסחרותא לפי שהיו זבחי סלמים שהם נאכלין לכל אדם אחד הקטרת חלבם וזריקת רס והיו סוסין אכסי העיר אותו זכר לאכול אותו בבית הבמה אחר עשו אותה לסעה כי היתר הבמות היה באותו הזמן מסחר סילה וזיה המעבד ככר וכל מקום מאכל קורין אותו מסיבה לפי שהיתה ישיבתם לאכול במסיבה וכן תרגם יוסטב לאכול לחם ואסחרו כמו שאמרו רבנן. וכל במסיב הלך אחר זקנה ובלסון ארמית אסחרותא: כבואם העיר. כן אמרו רבנן יל מה היה כל האריכו הזה סהאריבאלו הכערת לרבר מהם אמרו כדי להסתכל בזיון סל סאול ומהם אמרו כי מיי היה לפי שלא הגיע עת הסעה שאמר לו הקדש ברך הוא לסמואל כעת מחר אסלח אליך חים: כי

בארץ צוף. בארץ רבה כביא: צוף. כמו צופה: כן יחדל אבימלך האתונות: סתנב לראיה סלנו עליו עד מיסכת את האתונות: וראב. אירוב: ירא בלעז: את דרכיו. מעשה האתונות מה כהיה בס סתנבסלם הלכנו את כל הדרך הזה: מה כביא לאיש. תרגם יונתן אם מקבל ממון מה כעל לגברא לא היה סאול מכיר במעשיו סל ס

סמואל וסכר סמואל סכר: ותסודה. תרגם יונתן מרעם דכסר לסון יוסר ו ומחס כ' תסור לסון תקדושת ראית כבי מלך ואמר חסוב לסון אסורנו ובראין דריו: רבע סקל. זוזא חדא דכספא: לכבי ססר. הסוסר כתב זאת ואף זה מדברי ער סאול: כי לכביא היום: למי סקורין אותנבלי היום היו קורין לפי רואה: כבאם העד כן וגו'. מאריכות היו בדברי כדי להסתכל בזיון סל סאול: הבמתה לבית אסחרותא מסחר' סילה הותרו הבמות והיו מקריבין סלמים ואוכלין יחד: כי

המה בארץ צוף ושאול אמר לגערן אשר עמו לכה ונשובה פן יחרל אבי מן האתונות וראג לנו: ויאמר לו הנה נא איש אלהים בעיר הזאת והאיש נכבד כל אשר ידבר כא' יכא עתה נלכה שם אולי יגיד לנו ארץ דרכנו אשר הלכנו עליה: ויאמר שאול לגערן והנה נלך ומה נביא לאיש בי הלחם אזל מבלינו ותשורה אין להביא לאיש האלהים מה אתנו: ויוסף הנער לענות את שאול ויאמר הנה נמצא בידי רבע שקל כסף ונתתי לאיש האלהים והגיר לנו את דרכנו: לפנים בישראל כה אמר האיש כלכתו לדרוש אלהים לכו ונלכה עד הראה כי לנביא היום יקרא לפנים הראה: ויאמר שאול לגערן טוב דכרך לכה נלכה וילכו אל העיר אשר שם איש האלהים והמה עלים כמעלה העיר והמה מצאו נערות יצאות לשאב מים ויאמרו להן היש כזה הראה: ותענינה אותם ותאמרנה יש הנה לפניך מהר יעלה כי היום פא לעיר כי זבח היום לעם ככמה: ככאם העיר כן תמצאון אותו בסרס' עלה הבמתה לאכל כי לא יאכל העם עד-באו

המה בארץ צוף. ה' היא הרמה שהיה בית יסאס וקראה ארץ צוף לפי שהיו היושבי סס מתחסיס בסוף כמו שאמר בראש זה חספר כי חלקה היה בן צוף ולא ככסכו ע' עדין ברמה חף היו כסדה העיר: ויאמר הכה כמכא כדי רבע סקל כסף. ראוי סיסל סול מה המתן הזה למי שהיה מוסל ב' סדאל ואיך יתכן ס סדמה סיהיה מררך הכביא לקחת אלו ה המתנן. ודמה סכאל בזה כי זה המתן לא היה לא להעד הכביא סתנבד בעניי בעל זה המתן וזכה האופף היתה מחשבנו מ מתנודת בענינו והיתה מענת לו הכבודא בהם ולזה היה כהו סתנו לו הסול ממנו דבר כבואה רד מה לסב סתנבד מחשבנו בענייה ואולי היה זה עתה כי אולי מחד הזקנה לא הית מעשת לו הכבודא בכמו אלו העניי כי אם בזה האופן וכן מצאנו ביצחק שאמר לעסו סיביא לו מטעמים ויאלכר סתנבד מחשבנו בענינו זמן רחב ויגע לו בדרך כבואה מה מעמד לבא לו כי אף מדרך השלס סיבס כמו אלו הדברים לבקשת התענוג כמו שבארנו בפירוטנו לרברי התורה והנה סמואל להיו מחשבנו מוטט בענין המלך ססאלו ישראל מי מהם יבחר לו להיות מלך כי כבד אמר לו ססי סמלך ל' סדאל מלך הגיע לו הכבודא בזה קורס סיסאל ממנו סאול דבר ולזה הודיע אותו כל עניינו תכף ובסר אותו על צד המלכה כסאמר לו סכל חמדת יסדאל היה לו לכל בית אבי. והנה

עמו העלה. וגש יאב והעם. וכל רחובו: לדרוש אלהים כי יבא אלי והעם לדרוש אלהים: לפנים ביש בה אמר האיש בלחכו. לכה ונלכה עד ורחוה. מה לדרוש אלהים ביש ובריו: וב לדרוש ואלהים. וס' אבל דברים טובים. כל לבו ודבן:

הוא לפנים או מהו היום יתכן למדס כי קריאת הרואה לכביא כמו שהיה לפנים כן היה היום סתנב שמואל זה ומה שאמר לפנים חף רכזו לומר סתנב היום אלא רוצה לומר כי מלפנים היתה זאת הקריאה סקראו לכביא סאול ונעדר ורואה כמו שאמרו הים בזה הרואה חיה בית הרואה אבל מקרוב בימי שמואל סתנב הרואה ונאמר רבי הכביא בישר הן בתוכחות הן בעתדו היו קוראים גם כן לרואה כביא לפי שלסוף כביא הוא לסוף רכזו מענין כי סתנב ואף על פי שאינם מורם אחד וביתו שמואל יס שהיו קוראיו רואה בדברי הקרמוכים ויט שהיו קוראים כביא ופירוט רואה סרוואה במדאה הכבודא העתידות או מה סתנב לפי שעה להגיד וכן זאת לפנים בסראל וגו' סקל חים עעלו כי מלכים היה ואותו היום גם כן היתה זאת התערה ועוד היום הוא הקיץ סקונן בו כל דבר: ותאמר יס. יס בו דרש אמרו לו תראה הענין קשור על פתחו כדא יוס אמר

והיה הענין: הכה למיך. ככר סאול כי הוא הככר וחברו נערו היה: לעם בבמה. כל במה בזה הענין וס' ומה לו תרגם יונתן בית אסחרותא לפי שהיו זבחי סלמים שהם נאכלין לכל אדם אחד הקטרת חלבם וזריקת רס והיו סוסין אכסי העיר אותו זכר לאכול אותו בבית הבמה אחר עשו אותה לסעה כי היתר הבמות היה באותו הזמן מסחר סילה וזיה המעבד ככר וכל מקום מאכל קורין אותו מסיבה לפי שהיתה ישיבתם לאכול במסיבה וכן תרגם יוסטב לאכול לחם ואסחרו כמו שאמרו רבנן. וכל במסיב הלך אחר זקנה ובלסון ארמית אסחרותא: כבואם העיר. כן אמרו רבנן יל מה היה כל האריכו הזה סהאריבאלו הכערת לרבר מהם אמרו כדי להסתכל בזיון סל סאול ומהם אמרו כי מיי היה לפי שלא הגיע עת הסעה שאמר לו הקדש ברך הוא לסמואל כעת מחר אסלח אליך חים: כי

רלבג

המה בארץ צוף. ה' היא הרמה שהיה בית יסאס וקראה ארץ צוף לפי שהיו היושבי סס מתחסיס בסוף כמו שאמר בראש זה חספר כי חלקה היה בן צוף ולא ככסכו ע' עדין ברמה חף היו כסדה העיר: ויאמר הכה כמכא כדי רבע סקל כסף. ראוי סיסל סול מה המתן הזה למי שהיה מוסל ב' סדאל ואיך יתכן ס סדמה סיהיה מררך הכביא לקחת אלו ה המתנן. ודמה סכאל בזה כי זה המתן לא היה לא להעד הכביא סתנבד בעניי בעל זה המתן וזכה האופף היתה מחשבנו מ מתנודת בענינו והיתה מענת לו הכבודא בהם ולזה היה כהו סתנו לו הסול ממנו דבר כבואה רד מה לסב סתנבד מחשבנו בענייה ואולי היה זה עתה כי אולי מחד הזקנה לא הית מעשת לו הכבודא בכמו אלו העניי כי אם בזה האופן וכן מצאנו ביצחק שאמר לעסו סיביא לו מטעמים ויאלכר סתנבד מחשבנו בענינו זמן רחב ויגע לו בדרך כבואה מה מעמד לבא לו כי אף מדרך השלס סיבס כמו אלו הדברים לבקשת התענוג כמו שבארנו בפירוטנו לרברי התורה והנה סמואל להיו מחשבנו מוטט בענין המלך ססאלו ישראל מי מהם יבחר לו להיות מלך כי כבד אמר לו ססי סמלך ל' סדאל מלך הגיע לו הכבודא בזה קורס סיסאל ממנו סאול דבר ולזה הודיע אותו כל עניינו תכף ובסר אותו על צד המלכה כסאמר לו סכל חמדת יסדאל היה לו לכל בית אבי. והנה

המה בארץ צוף. ה' היא הרמה שהיה בית יסאס וקראה ארץ צוף לפי שהיו היושבי סס מתחסיס בסוף כמו שאמר בראש זה חספר כי חלקה היה בן צוף ולא ככסכו ע' עדין ברמה חף היו כסדה העיר: ויאמר הכה כמכא כדי רבע סקל כסף. ראוי סיסל סול מה המתן הזה למי שהיה מוסל ב' סדאל ואיך יתכן ס סדמה סיהיה מררך הכביא לקחת אלו ה המתנן. ודמה סכאל בזה כי זה המתן לא היה לא להעד הכביא סתנבד בעניי בעל זה המתן וזכה האופף היתה מחשבנו מ מתנודת בענינו והיתה מענת לו הכבודא בהם ולזה היה כהו סתנו לו הסול ממנו דבר כבואה רד מה לסב סתנבד מחשבנו בענייה ואולי היה זה עתה כי אולי מחד הזקנה לא הית מעשת לו הכבודא בכמו אלו העניי כי אם בזה האופן וכן מצאנו ביצחק שאמר לעסו סיביא לו מטעמים ויאלכר סתנבד מחשבנו בענינו זמן רחב ויגע לו בדרך כבואה מה מעמד לבא לו כי אף מדרך השלס סיבס כמו אלו הדברים לבקשת התענוג כמו שבארנו בפירוטנו לרברי התורה והנה סמואל להיו מחשבנו מוטט בענין המלך ססאלו ישראל מי מהם יבחר לו להיות מלך כי כבד אמר לו ססי סמלך ל' סדאל מלך הגיע לו הכבודא בזה קורס סיסאל ממנו סאול דבר ולזה הודיע אותו כל עניינו תכף ובסר אותו על צד המלכה כסאמר לו סכל חמדת יסדאל היה לו לכל בית אבי. והנה

האלהים ויטק לו כשיקה סל

לְבַחֲחֶר וְהִתְקַבְּלוּ עִם כְּבִיאִי וְהוּא לֹא נִסָּה קֵן

דרכ שמואל א דשי

וילכד שאלו מקרא קצר כי קורס לכן הקריב משפחת המטרי לגברים ואז כלכד שאלו: הבא עוד הלום אים. כלו אס באשיין הנה שאלו: א הכלים. כמו בכלים כלומר בזין כלי העם הבאים עם שבתני כליהם בבית אחר והוא נחבא כן הכלים הנה מהיה בורח מן העררה ובא אל במקום בית השמות כמו ואל הארון יתן את השירות כמו וכארון. וברם

אל הכלים כאורים ותומים אחר שאלו סתא אינני הגון למלכות עד שישאלו באורים ותומים: הראיתם: מדגם הר"ם שלא כמנהגו כן הראיתם כי שלא כן המדכח הזה: כי אין כמוהו: כי ארם בעל קומה וזורה נאה יאות למלוכה ויראו העם אותו יותר: וחי המלך יתגס ויכתן יכלח מלכא: משפט המלוכה: חק המלוכ על העם כמו שכתו למעלה: וכן לפניו. כארון הסיחו: וגם שאלו הלך לביתו להודיעה לך לולביתו ככתחילה כיון שראה שלא היה מקובל ומרובה לכל ישראל הלך לסתור ולא התנהג עד כי כמספט מלך: אשר נגעו אליו בלבם. סתן אלהים כלבם לרעות לו ויכתן תרגם ואלו עמיה קצת מן עמא גברין ד רחלי חטאה דאיתגב רחל מן קדם יי כלבון ויכח פ פירשו ובני כלעל שאמר אחר כן: ולא הסאו לו מנחה: כמו שהוא מנהג שמיא מנחה למלך כוס שהוקם מלך ויכתן תרגם ולא אתו למטא כסמיה: עין ימין: עין הסמית ורעה לומר עין דר הימין ופי' הפסוק כמסמיו ויש בו דרש אחר להם נחם הסאו ספר תורה שהוא עין ימינם ואע"ך מתוכו לא יבא עמוכי בקהל יי: כא אחרי הסקר: כמו שאמר למעלה וגם שאלו הלך לביתו כמו ספר סתו והיה מתעסק בצרכי סתו והיה בא אחרי הסקר עם האכרים: ותכלח רוח אלהים. רוח גבורה וכן תרגם יונתן וסרת רוח גבורא מן קדם יי על שאלו: בשמעו. כתיב כתיב וקריבף והעין אחד: ואחרי שמואל. לפי שלא קבלו אותו כולם למלך אמר ואחרי שמואל מי שלא ירצה לזאת אחרי יבא אחרי שמואל כרי סתו וזרזים לזאת: ככזק

וקריב יר שישבט רבגמון לזרעיתיה ואיתחזק ורעית מסרי ואיתתר שאלו בר קיש וכעוהו ולא איתתבת ושאילו עוד בסימרה דיי תאית עוד תבא גברא ואמר יי הא הוא טמיר במניא ודרהטו ודרהטו מתמן ואיתעמד בגו עמא ורם מכל עמא סבתפיהו ולעילא ואמר שמואל לכל עמא תחזיתון די איתרעי ביה יי ארי לית דכניה בבל עמא ויביבו כל עמא ואמרו יעלח מלכא ומליל שמואל עם עמאית נמוסא רמלכא ובתב בספרא ואענע קדם יי ושלח שמואל ית כל עמא גבר לביתיה: ואף שאלו אול לביתיה לגיבעתא ואילו עמיה קצת מן עמא דחלי חטאה דאיתגב רחל לאסוקדם בלכחון ובני רישעא אמרו במה יפר קינא דין וטטוהו ולא אתו למשיאל בשלמיה והיה בשתיק: וסליק נחש מלכא דבני עמון ושדא על יבש גלעד ואמרו כל אנשי יבש לוחש גור לבא קיים ונפלי תינך ונאמר להון נחש סלכא דבני עמון בהדא אגור לבון במיקר לבון בל עינא דמינא ואשוינה תסודא על כל ישראל ו אמרו ליה סבי יבש אוריך לבא שבעא יוסין ונשלח איגורין בכל תחום ישראל ואם לית דפריק ותנא וניפוק ליתך: ואתו איגוריא לגבעתא דשאלו וסלילו פתגמא קדם עמא ואריסו כל עמא ית קליהון ובבו ונהא שאלו אתא בתר תוריא סן חקלא ואמר שאלו מה לעמא ארי בבן ואשתא ליה ית פיתגמי אנשי יבש ושרת רות גבורא מן קדם יי על שאלו בר שמע ית פתגמא האילין ותקוף רוגוה לתרא: ונסיב פדן תוריא ותדמיה ושלח בכל תחום ישראל ביר אגוריא לסימר דליתוהי נפיק בתר שאלו ובתר שמואל בדין יתעביר לתוריה ונפל ויעא סן קדם יי על עמא ונפקו כגברא תר:

וראיתם ג בקריאה ודגשים וסי' הראיתם אשר בחר בו יי. בלבם ט' בקריא' וס' בבסרה רכתא: העמוני המלאים בליש בקריא' וס' ועל נחש העמוני. וס' לאחרי. מאמר אלהם נחש. לא יבא עמוני

ויקרב את שבט בנימן למשפחתו ותלכד משפחת המטרי וילכד שאלו בן קיש ויבקשוהו ולא נמצא: וישאלו עוד ביהוה הכא עוד הלם איש ויאמר יהוה הנה הוא נחבא אל הכלים: וירצו ויקחהו משם ויתיצב בתוך העם ויגבה מכל העם משבמו ומעלה: ויאמר שמואל אל כל העם הראיתם אשר בחר בו יהוה כי אין כמיהו ככל העם וירצו כל העם ויאמרו יחי המלך: וירכד שמואל אל העם את משפט השלכה ויכתב בספר וינח לפני יהוה וישלח שמואל את כל העם איש לביתו: וגם שאלו הלך לביתו גבעתא וילכו עמוהו חיל אשר נגע אלהים בלכם: ובני כליעל אמרו מה ישענו זה ויבזהו ולא הביאו לו מנחה והיה בכחריש: ויעל נחש העמוני ויחז על יא יביש גלעד ויאמרו כל אנשי יבש אל נחש כרת לנו כרית ונעבדך: ויאמר אלהם נחש העמוני בזאת אברות לכם בנקור לכם כל עין ימין ושמתיה חרפה על כל ישראל: ויאמרו אליו קני יביש הרף לנו שבעת ימים ונשלחה מלאכים בכל גבול ישראל ואם אין מושיע אתנו גבעת שאלו וירכרו הדברים באזני העם וישאו כל העם את קולם ויבכו: והנה שאלו בא אחרי הכקר מן השרה ויאמר שאלו מה לעם כי יבכו ויספרו לו את דברי אנשי יבש: ותעלחרו אלהים על שאלו בשמעו את דבריהם האלה ויחר אפם מאד: ויקח עמר בקר וינתחורו וישלח בכל גבול ישראל ביר המלאכים לאמר אשר איננו יעא אחרי שאלו ואחר שמואל כה יעשה לבקרו ויפל פחד יהוה על העם ויעצו באיש אחר:

וטובא: עלק העמוני דרה. וטוביה העמוני דילענו לנדעזרא. תבסר בחצא: ואם אין ג בקריאה וס' ואם אין לאיש גואל להשיכ: ואם אין מושיע. ואם אין דך לשרם:

וילכד שאלו: אף על פי שלא היה מס כל הגורל עליו סתו כתיובן סתם כאגרות וסותין בקופסא והכביא מכנים ירו ונטול איגרת אחת: כחבא אל הכלים. בבית סתנו עם הבאים כליהם בורח מן הגרולה ומרם אגרה רכי תחומא אל הכלים כאורים ותומים אמר סתא איני ראוי לגרולה עד שישאלו באורים ותומים וסל ועלה בדיו: אמר נגע אלהים. גברין רחלי חטאה דאיתגב רחל מן קדם יי רחל מן קדם יי בלכחון: כל עין יתן כמסמיו ומרם אגרה הסאו לי ספר תורת סבתני בתיק: ואמר פנה. על סכתו בולא יבא עמוני ו מוואבי: חרפה: גידוק: אחרי הסקר: אחר זמן מועד בואת הסקר מן הסדה: לבדיו. לבהמותיו: ויפקדס

רלבג

והנה היה גבוה מכל העם מסכתו ומעלה. והנה דבר שמואל אל העם את משפט המלוכ דל הכח סים למלך על עמו והעונם הראוי למי שימרה את פיו וכתב זה בספר והניחו לפני יי דל אצל ארון יי כד סימכ סם תמיד. וימרה סבבר ככרוהו והלכו עמו והסאו לו מנחה רבים מישראל. והרשעים כזו שאלו ואמרו מה יושיענו זה ועל דר הבזין גם לא הביאו לו מנחה והיה שאלו בכל זה מחריס ולא רצה להוכיחם על זה אחר זה עלה כחם העמוני וחסה אצל יבם גלעד להלחם עם ישר ולייראתם מתכו אמרו לו יושיעכם גלעד ס סיכרות להם ברית ויעבדוהו ל סתו לו למס והוא לאכזריותו לא הסכי לקחת מהם מס אלא סינקר להם כל עין יתן להם זה העין חרפה על כל ישראל סלחולסתם ה הלכו ויכטרכו לכרות ברית עמוזה האוכף אמר בו מהזרות ו והקוסי הרבה ולקחו מתכו זמן סבעת ימי לסלח זה בכל גבול ישר לראות אם ימצאו עזר ואם לא ימצאו יבא אליו עשה בהם כרצונו. והנה הסכים בזה נחם כי רשעו היה להלחם עם יס ולקחת את ארצם אס יוכל:

והנה

בבזק. מס מקום וכבר פירשנו כי פירוש אחד בבזק מבבל שהוא כמו באבנים כלומר שלקח אבן מכל אחד ואחד ידע בזה מקפרס ותרנוס כצור אבן במרגמה היך ביקח רכיפא בקלעא. ובמדרש ויפקדם בבזק ויסקרם בטללים כד אינון מסכינן באילן בזקיא כד אינון עתירין באילן אמריא: בזה הסמך. כתיב בביית ויקרי בבק והענין אחד:

באשמות הבקר. משמרות שמחלקים הלילה ה המומרים כמו שכתבם ברבד גרעון ושאל בא אל מחנה עמון באשמות העליות שהיה אשמות העליות: ויפזו. הויו כויו ביום השלישי ויפזו אברהם את עניו והרומים לו כלומר מה מבשרו מהם שלא הכוס כי כפזו הכה והכה: מכים יחד. כתרומות תרין רעיקין כחדא. שאלו ימלך עליו. בתמיהה וית מאדן רמבד למימר לא כמר שאל למימלך עלבא. וכדכס שם המלוכה. לפי שבעשם הראשונה מקצתם בזוהו ואמר מה יפזו זה עכשיו נתרנו כלם מפני התפועה שבה על ידו במלחמת כחש ואמר שמואל לחדש המלוכה בגלגל לכבוד הארון והאל מועד שהיו שם מתחלה כשבאו לארץ לפיכך היו מכבדי אותו המקל אעפ שעתה לא היה שם כינבוכהיה: זקנתי וסבתי. הסיבה יותר מהזקנה ואמר רבותינו אל כי קפצה עליו זקנה כילא היה לאבן חמשים ושתים שנה כשמת ולפי שלא יאמרו עליו ולא ירכנו העם שמת בקבר ימים קפצה עליו זקנה ברי מיראה זקן כי לא היו הכל ידעים מספר שני והוא בחר מיתתו כרי שלא ימות שאלו בחיו וכל שנה של שמואל א אמרו כי כשהתפללה חנה אותו היום נתמנה עלי סופט אולי קבלה היתה חבלם זה כי מן הפסוק לא ראינו זה כי אספר שדין לא היה סופט עלי אבל היה כבד וכהן גדול במילה ולאחר זמן נתמנה סופט ואם כן הוא מבא אותו היום נתמנה סופט ימצא לפי זה שלא היה שמואל אלא כן כל שנה שהיו עלי ספט את ישראל ארבע שנה ומת ביום פגלה הארון והיה סבעה חרשים בגדה פלשתים והיה בקרית ישרים עשרים שנים ודוד העלה אותו מקרית ישרים אחר שבע שנים שאלך בחברון הנה יחסרו מעשרים שנה שבע שנים של דוד כשאר שנים עשרים לשמואל וארבעים של עלי הרי כבדא מהם שנה אחת לעבורו מכאמר ויהי לתקופות הימים ונבי הכם אחכם. לאשר תצטרכו להם ברבדי התורות והרינין סקבלו ממני: לקחתי: כלום למלאכתי: ואתמי עסקתי: בממון: את מי רצתי. בגופו וכן עשוק ורצון וינתן תרגום מאל עסקתי וית מאן אנסית ורצון עסקתי באונס רצתי ברצון כלומר כי אפילו ברצונו לא לקח ממנו ולרביה יהיה רצונו מן רצון אבד שאינו מסרנו: בופר. להטות הרין: ואעלים והנה

ויפקדם בבזק. רבותינו אמרו בשבירי חרשים. לשון אחד בבזק באבנים שנטל מכל אחד אבן ומכאם כטל מכל אחד אבן מכל אחד מכל אחד מהם כמו שהיו מונים אותם בחכאי שקלים ותרנו כצור אבן במרגמה היך ביקח רכיפא בקלעא. ובמדרש ויפקדם בבזק ויסקרם בטללים כד אינון מסכינן באילן בזקיא כד אינון עתירין באילן אמריא: בזה הסמך. כתיב בביית ויקרי בבק והענין אחד:

ואמר ורפ בטעם גריש וסיבה נבנה. הבה מלכנה. אבל אשמים. לבו ונפילה גורלות דיונה למלכים הבאים. ואמר אל ירמיהו הנביא חפל נא תהנתנו: וישכחו ג' קצין וסי' ויגדלו אנשי יבש וישכחו. ויהי בראות כל העם. ויזכרו ביום והוא זכרם גדלי יסר עזרא: ואמר וקנתי ושכתי ט' פסוקים אית כהן תרתין ומנינון בבזק והויו בני ישראל תלת מאה אלפין ואיש יהודה תלתין אלפין ואמר לא יגדליה ואחו כדן תימרון. לאיש יבש גלעד סתר תהי לבזן פורקנא במיתם שימשא ואחו אגדליה ותיאור לאנשי יבש ותיאור ואמר אנשי יבש סתר נפוק לוחכין ורעבדון לנא בכל דתקין בעיניכון: והוה ביום מאד רבתי והויו ומני שאלו ירעמא תלתא משרין ועלו בגו משריתא במטרת צפרא ומחויית בני עמון עד מיתם וקמא והויו דאישתארו ואיתרברו ולא. א אישתארו בהון הרין נערקין בחדא: ואמר עמא לשמואל מא דין די מבסר למימר לא בשד שאל למימלך עלנא איתו גבריא ונקטלינו: ואמר שאל לא יתקטיל גבר ביוםא הדין אריומא דין עבר וי פורקנא בישראל: ואמר שמואל לעמא איתו ונתייל גלגל ונחדת תמן מלכותא: ואילו מל עמא לגלגל ואמליבו תמן ית שאל קנם ויגלגל ונכיסו תמן נבסת קודשין קדם וי וחדו תמן שאל וכל אנשי ישראל עד לתרא: ואמר שמואל לכל ישראל קבליה למימריכון לכל די אמרתון ליואמליכית עליבזן מלכא: ובעתה סלפא מרבר ברישיוכו ואלקשיטוסכית וכניתא אינון עמכון ואל הליתית קדמיכון מן עירי עד יומא הדין: הא עד דיאנא קנים אסתירו כי קנם וי וקדם משיתיה ית תורא רמן דברית ונתמרא רמן שחרית וית מן עשקית וית מן אנסית ומיר מן קבליה סמון דשקר

ויאמר שמואל אל- העם לכו ונלכה הגלגל ונחדש שם המלוכה: וילכו כל העם הגלגל וימלכו שם את שאל לפני יהודה בגלגל ויזכחו שם זכאים שלמים לפני יהודה וישמח שם שאל וכל אנשי ישראל ער מאד: ויאמר שמואל אל- כל ישראל הנה שמעתי בקלכם לכל אשר אמרתם לי ואמליך עליכם מלך: ועתה הנה המלך מתהלך לפניכם ואני זקנתי ושכתי ובני הנם אחכם ואני התהלכתי לפניכם מנערי עד היום הזה: הגני ענו כי גדר יהודה וגדר משיחו את שורמי לקחתי וחמור מי לקחתי וארמי עשקתי ארמי מי רצותי ומירמי לקחתי כפר

סלין ופתרון חד וסי ואמר וקנתי ושכתי. כי עשית משפטי דיימי. עדי ושהדי במדבים. פרא חפשי ומסדות ערוד. עד זקנה אני הוא וער שבה. עצמו אפיק נחושה גרמי. גם שגם ישיש בנו. דין ופשט תמכו. שכחה וששקל הורים: את שור מי לקחתי חפסוקים תלין ופסק בקריאה וסי אל אליהו. את שור מי לקחתי. וירבר אחאב אל ככות. וישלח חזקיה אל בלך אשור. אתן לגונ מקום שם קבר בישראל. ויקהל דור את כל שרי ישראל. וישלח אליו כל אבנים לאמר מה לי ודך ודך. קימוקבלו ויהודים: ואת ביר בקריאה וסי נבטר משעיהם ימן כח:

רלבג

והנה באו הרבנים ער שאל וסבב סאכפו כל ישראל להלחם עם כחם. והכו את עמון מכה רבה והקשאים כסו וכתפזרו אלה ו ואנה ער שלא כשאריו בהם פנים יחד: לא יומת אדם ביום הזה. יתכן שאחר היום ה המיתוס אוחא שאל לא יומת אדם בזה הזה על דר התחטלה ל למלט האבנים ההם מיד ישראל להראות להם שרעו להמיתם אחר היום ההוא. וחולילי לזאת הסבה סבב שמואל לחדש המלוכה בגלגל כאילו הראה שד עתה לא היה מלך בעלמות. ואמר לפני יי בגלגל כי מס כנו מצב וזכחו בו ובראשם היה שם המסכן כמו שזכר בספר יהושע בתחלתו. ואחר זה השתדל שמואל להביא את ישראל ומלכם אל סיתנהו ברבדי התורה ולא יקורו ממנה וזכר להם תחלה שכל ימיו ההגם ברבדי התורה מאין כחא פנים לאדם ולא לקחם פוס רבר לא על דר העשוק ולא באופן אחר והעיר להם זה בפני יי ובפני שאלו באילו יהיה הם יתעלה למד בניהם על זה ושאלו משיחו עד שהם יחדו סהאמת כן הוא כמו שאמר שמואל

בזה
הא
חילין
בתיב
וקניין

זקנתי
ט' כסא
בהן
חילי
ותנין
תר

והנה אחר טמול יר
סעסע את מטה ואת
אחר לשבט המנחתו
על ישרא ואשר העלה
את חכדכס מארץ
מדרים רבה בזה כי
י'סעסע כל זה יהיה
לשד בניהם. ואומר
זה על דר ההודעה
והרוב בו י'הוא אחר
עמה כל זה למנחתו
על זה וזה נגלה מדר
האותיות והמופתים
סכתד סואז וזה ויתר
ככו ויתר קסר למח
סאחרי. ואחר זה
הרחיב האור ב
בחדים סעסע המ'
לישראל וקדר מזה
לברסמו כי לא זכר
יהושע סהנחיל להם
את האר' ולא זכר גם
כ'מ'הסופט' סהקים
הס' להם כי אם א
ארבעה ולא זכר ה
הסופט סהבילס מדר
ססראעס מכבר זכר
מה סמכרס הסס ית'
לססרר ודמה סלא
זכר לו הארבע כי אם
לבאר להם סמרוב ח
ספרי המ' יהיה ס
סואע את ישראל
רה כמקרא השם חליו
ססוא סמסן מכאלו
שם השם יתעלה רק על
יהיה בניהם אעס סלס
סך מדר יעדן המנחתו
ב'תי הסופטים ססלח
לא

מו האב לבן וכן אמר וישמתי לאב
סו חטוטי רשעיו ראמרמר בשען
תהיה יד יי בכם וגם באבותיכם
את הרבר הערולהזה. מה רבר

וְאִם לֹא תִקְבְּלוּן לְמִסְרָא דִּי
וּתְסַבְּבוּן עַל מִסְרָא דִּי וְתִהְיִי
מַחְתָּה דִּי כְּכֹז בְּמַה דְּהוּרָה
בְּאַכְתְּחֹז אַף כְּעֵן אִיתְעֵתְדוּ
וְחֹז ית פִּתְגָמָא רַבָּה דְּהִין דִּי
עֲבִיר לְעֵינֵיכֹן וְהִלַּח חֲדָר הַסִּין
יִסְמָא דִּין אַצִּיל קֳדָם יי וְיִתֵּן קִלִּין
וּמִסְרָא וְדַע וְיִתֵּן אֲרִי בִישְׁתְּבוּן
סְגִיָּה דְּעַבְדִּיתוּן קֳדָם יי לְמִשְׁאֵל
לְכֹן מִלְכָּא וְקֳרָא

שְׁמוּאֵל קָדָם יְיָ וַיֹּהֲבֵי קָלִין וּמִסֵּךְ
כִּי־מָאֵה הָיוּ וְהָאֹדֶתֶל כָּל עַמָּא לְחִירָא
מִן קָדָם יְיָ וּמִפְתָּנֵי שְׁמוּאֵל ;
וַאֲמָרוּ כָל עַמָּא לְשְׁמוּאֵל צִיל עַל
עֵבֶר קָדָם יְיָ אֱלֹהֶךָ וְלֹא נְסוּרָה
אֲרִי־אוֹסֵפְנָא עַל כָּל חֻבְנָא כִּישְׁתָּא
לְמִישְׁאֵל לְנָא מִלְכָּא ; וְאַם שְׁמוּאֵל
לְעַם לֹא תִדְחִלוּ אֲתוֹן גְּרַמְרוֹן יִתְ

כָּל בִּשְׁתָּא הָרָא בְּרִם לֹא תִסְטֹן
סִבְתָּר פּוֹלְחָנָא דִּי וְתַפְלָחוֹן קְדָם
יְיָ כָּבֵל לִכְבוֹן: וְלֹא תִסְטֹן
בְּבִתְר פּוֹלְחֵיהּ וְלֹא תַפְלָחוֹן
לְמַעֲוֵתָא דְאַנּוֹן לְמַה וְלִית כְּהוֹן
הִנָּהּ וְלֹא מְשׁוֹבֵי אֲרִי לְמַה
אַנּוֹן: אֲרִי לֹא יִרְחֹק יְיָ מֵעַמִּיהּ
כְּדִיל שְׁמִיהּ רַבָּא אֲרִי רַעֲוֹא קְדָם
יְיָ לְמַעַבְר וְחִכּוֹן קְדָמוֹתֵי לְעַם:
אַף אֵלֵינוּ חַס לִי מִלְּמַחְסֵי קְדָם יְיָ
מִלְּאַתְמַנְעָא לְעֵלְאָה עֲלִיכּוֹן
וְאַלִּיף יִתְכוֹן וְיִתְחַכּוֹן בְּאוֹרְחַתְקִין
בְּשִׁרְאֹו בְּרִם וְחִלּוֹ מִן קְדָם יְיָ
וְתַפְלָחוֹן קְדָמוֹתֵי כְּשׁוֹט כָּבֵל
לִכְבוֹן אֲרִימוֹן יְיָ דְאַסְגִּי לְמַעַבְר
עִמְכוֹן: וְאַם אֲבֹאֲשָׁא תִבְּאֵשׁוֹן
עוֹכְרִיכּוֹן אֲף אֲתוֹן אֲף מִלְּכּוֹן
תִּשְׁתַּעֲוֹן:

למטר. והנה הבאור הראשון יותר נכון לפי מה שאחשב. והנה הרעיון העם בזה
האות והודו כי חטאו מאד כשפסלו להם מלך. ואחר זה הייסורים שמוט באמצעות
זה הפעל אל מיתתהם בררכי התורה ולא יסורו מאחרי השם יתעלה כי הסר
מאחריהם הולך אחרי התקוה אשר לא יושלו ולא יכלו. והודיעם כי הם לא יטוש עמו
בעבור שמו הגדול ולזה הוא מצביח עליהם בזה האופן הכפלא מזכר. ואמר
להם מחילה לזמנאטוא ליימחרול להתפלל בעד' שלא ימותו על החט הזה שחטאו
ליי למאול להם מלך. והנה יורה להם גם כן כל ימיו הדרך הטובה והישר לא יסור
מזה משני מה שעשו כעצרו לשאל להם מלך כאילו מאסו ארצו ממלך עליה אך הו

גדול היה המטר בצפת הקציר
פעמים רבות יהיה זה פירס אל
זל כי בארץ ישראל לא היה יורד
מטר כלל כל ימי קציר זהו ס
סאמר הכתוב הכתוב גסס יורה
מלקום בעתו סבועות חקות ק
קציר ישמור לנו וכך אמר בבני
רצפה בת איה מתחילת קציר
עד כתך מים עליהם ואמר
רבותנו זל משבחה עשר בבית
עד יז במרחסון מה' עת המטר
ולפי מהיה המטר בקציר חרוס
גדול אזלס פחדו מאד ואמר
התפלל בש עבדך אל י' להיך
ואנמותי ובדבר י' יצא ניסן
ויורו גססו סמן קללה סאמר
הלא קציר חטים היום וג' נעשה
כל זה סמואל לחודעם כי רע
בעיני י' היה מה ססא מלך ואף
על פי סהס מאמינים לסמואל
היה בהס בני בליעל סהיה לבס
נקפס סדברי סמואל כמו סעסו
בהמליכו את סאול ואמר מה
יוסעבו זה ואעפ סאמר להס כי
על פי י' כתנו להס וראו כי כלכר
באורים ותומים או בגרל על ידי
קלפי לפיכך עשה להס סמואל
אות סידאו כלס ולא יוכלו ל
להכחיסו לפיכך אמר ויירא כל
העס מאד את י' ואת סמואל:

אתם עשיתם זאת כל הרע הזאת
לשאלו לכם מלך אבל אל תיראו
אם לא תקומו מאחריי ויתאזר
כל הרע הזאת על המטר שתרגו
כן אתם גרמתם ית כל בשר
הדא ובמקצת נסחאות אתם
עברתם: ולא תקומו כי אחרי
התוהו: פי' ולא תקומו מאחרי
י' כי אם תקומו מאחרי וסתות
אחרי התוהו והם האלילים א
אשר לא יעילו ולא יצילו אתכם
כיתוהו המה או פירושם ולא
תקומו אחרי התוהו כי הם אשר
לא יעילו ולא יצילו: כי לא יטוע
. כי אצלם פאתם חוטאים לפני
לא יטוע אתכם בעבור שמו ה
הגדול כל' כי כבר נסמע בנבים
כירצה בכם לסיותכם לו לעם
קטלה ואם לא יקבול אתכם
ויגמולכם כח טחית ויסחיתם
הרי כאילו נחמט שמו בנבים
ויאמרו לא יוכל להצילם וכן
אמר משה ואמר הנבים אשר
סמעתם שמעך לאמר מבלתי
יכולת יגו' וכן אמר יהושע
ומה תעשה לשמך הגדול:

מחטוא לוי. כי אחר שחזקו מבי
לוי מתקדמים על חטאית' אהיה
גא' איכה נקראת: הגדיל עמכם
והתקולות ממטר ביום קציר והדין
ללווה או לרעה כפי מעשיכם
תצאו. אם תרעו מעלליכם: גם
באנכם באנכם גם בקרוב ואמר
יהי נעם עליהם: בן שנה

ואם יסודו מתכו יסכו הם ומלכם :
ואולם

וירא' יראו בקריאה וס' נבסר בסוף
 מ. אשר חרפו אח עמי וגדלו. מגדל
 גם אחס. חרלו וזרע. הידפן כושי עורו.
 וזרעו בקריאה וס' נבסר בסוד וירא'

טא אס לא אהמלל בעצמם : יראו אחת
דיל עמכם לעשות טובו או פירושו מהגרי
יכם מתיראו ממטובי אחר יחפון יענה
אחשבו כי אין רואה ומפניו במעמכם :
קסגם מלככם : האחר לרבות על חברו
מלככם סאם לא יוכיח אותם הוה

ואולם התועלת החגיגות מזה הספור הם אלו :

הראשון

הוא להודיע שראוי לשלם מידתך בהנהגת בניו שתהיה באופן הראוי ולא יקל מזה מפני דוב טורדנות בהנהגת הצד הלא תראה מה סקרה לשמול בעבור מלא דקדק בהנהגת בניו שתהיה לפי הראוי וזה מזה היה סבה סקרה המנוסלה מזרעו וזמנך מזה שמאלו להם ישראל מלך שהיה סבה באופן לגלות ישראל מעל אדמתם כמו שזכרנו וזה בעצמו קרה לעלי מפני מלא דקדק בהנהגת בניו לפי הראוי כי זה היה סבה שמתו בניו וסרה מבית עלי בקוף העבך הכהול הגדול וכתל לזרע פתחם כן לעזרי : **השני** הוא להודיע שראוי לשלם כשירא' כשיטו האכס' א מה שהוא כון סיזוקבו סיסתרל להסיר מזה לפימה שאפס לו ולזה היה קשה לשמול כסראה שהיו ישראל שואלים להם מלך לרשתו ההיך הראוי להציע להם מזה באופן הענין והתפלל אל יי והודיעו איך יתנהג בזה להסירם מזה הענין ונגלה לו בבואה מסקנתם זאת היתה כנגד הסם יתעלה לא כנגד שמולל לבד וזהו הסם יתעלה שיראה לישראל שהוא רוצה לשמוע סקולם בזה אך יודיע להם את משפט המלך אשר יתלך עליהם והמסא הכבר אשר יעמיק עליהם כרי סיזוקבו מעצמם זאת הסחירה :

השלישי

הוא להודיע שכאשר היה בלתי אפשר לאדם שיעתיק האנשים והבחינה רעה אשר חזרו ראוי שיסתרל לפי מה סיזוקבו מידת ממה הרע לפי מה שאפשר לו ולזאת הסבה זכר סכבר אחר השם יתעל לשמולל סימט בקולס להמלך להם מלך וזאת הסי מזה היות סלס סהיה ראוי לזאת המעלה מדר יסיו וטובו עד סכבר כבא עס כסאס כרי שתהיה הנהגתו להיסר העם לעבוד את יי והזהיר העם על יד שמוא אזהרה אחר אזהרה שיתנהג בדרבי התורה ולא יסורו מאחרי יי פן יספו הם ומלכס כי לא יועילם המלך מלא תהיה יי כהס אם יסורו מאחרי יי ואם יסמש סקול הסם לא יועיל להם המלך כי הסי היה מלכס והיה מקיס להם סופטים כשהיו סבים אליו להצילם מיד אויביהם ולזה לא היתה סקנתם המלך כי אם לרע וזה ממה סימט ישראל מסיסורו מאחרי יי פן יספו הם ומלכס :

הרביעי

הוא להודיע שראוי לאדם שיהיה זריז במירת קניינו כראוי ולזה זכר מלא סמך קיס לבקם האתונות אם ילך סס אחר מיהגעים אם לא ילך בנו סס כי אולי הנער לא יהיה זריז בבקשתם אז אם ימצאם לעצמו ימכרם ולא יודיע זה לאדניו והנה הלך סס שאלו וכזררז מאר על בקם האתונות עס סכבר בקסם בל המקומות סזכר בזה הספור וסל לנביא למאול לו בל'על זה : **החמישי** הוא להודיע שלימות מסער שאלו במה שאמר פן יחדל אם מן האתונות ורלגלו כי כן היה הענין כפי מה מסופר בזה הספור

והנה יס לזה הכח מבוא בענין הכבואה :

הששי

הוא להודיע שאין ראוי לאדם שיתחזק על בקשת קניניו האזורים יותר מן הראוי כי זה יביא לפעמים אל סהיה הנזק יותר הרבה מן הסכס ואף אם תמצא האבדה כל סכן אם לא תמצא :

השביעי

הוא להודיע שראוי לנביא שתתבודד מחסרתו בני מרצה סתגיע לו בעניניו הכבואה ולזה ספר סהיה המנהג לתת דבר מה לנביא בסאלס ממנו דבר הכבואה ולהורות סכן היה המנהג אחר הנהגלך ומה כסא לאיס האלהים ואמר לו נערו הנה נמצא בדי דבעסקל כספ וכתתי לאיס האלהים והוא מבואר שהוא לא היה לרקח אלו המתנות לבקשת התועלת כי לא היה זה ממנהגו כמו סכתסאר במה שאמר את סוד מי לקחתי וזמור מי לקחתי כל סכן כמו אלו המתנות הקטנות מלא היו ראיות לתת לקטן האנשים כל סכן למי סהיה מוסלעל ישראל :

השמיני

הוא להודיע שראוי לאדם שיהיה שומע לעצה הטובה אף על פי סהיה היות ספל וקטן ממנו ולזה ספר סטמעט שאלו לעצרו במה סיזין לו סילכו לאיס האלהים והגד להם את בואם :

התשיעי

הוא להודיע שראוי למי סירצה לרבר עס איס מה סיחקור תחלה אזה ימצאחו כרי סייתיסר לבא אליו בחריצות כי אולי אם לא יחקור בזה תהיה רכול כטלה ולזה ספר סחקר שאלו ונערו עס הכערות היוצאות לסאכמים אם היה הנביא סס קודס סרכנו להכנס לעד :

העשירי

הוא להודיע לאשר יחקרו ממנו דבר מה שלא ייקצר מהייסר בו הסולגס במה שלא סלססו דרי לסאול עליו לפי מה ססר מהיותו ולזה ספר סכאסר סל סאול לסמול אי זה כית הרואה לא הודיעה זה כי כבר ידע סכוכתו היתה לרבר עמו ולזה הונדך להודיע לו שהוא הרואה כי זאת היתה תכלית כוכת שאלו בזאת הסלה ולזאת הסבה סן ספר סהנערות ההן לא הספיק להם סהסיכו על מה ססאלו להם הים סס הרואה אסל רצו להייסרם על זה איך יתכן סימטאוו בקלות יותר ולזה סתנו לו עצה סימאר בערס יעלה הרמיה לאכל כרי סלא יתעבבו חלרבר עמו עד אחר האוכל והודיעהו עס זה סאס ימארו ימצאוהו ברמה ואם לא יוכלו למאר כל כך הנה ימצאוהו סס כיום שהוא סבא סס סאול וזה כי כבר נלה הסי און שמולל ביום הקודס לו סכבר יסלח לו למאר איס מארץ

בנימין וימסחוהו לנבד על ישראל ולזה ידמה סבא סס שמולל ביום ההוא : **האחר עשר** הוא להודיע עזס מעלת שמוא בבואה ער סכבר סאס לו הכבואה בהקיק ולזה ספר סכאסר ראה שמולל את סאול ענהו יי הנה האסאסר אחרתי אליך זה יעצור בעמי :

השנים עשר

הוא להודיע אמתות הכבואה כי בהאמתה יתקיימו הפכות התוריות ולזה זכר סכבר הנד לו שמולל תכף את רבר האתונות כאסר היה לפי מה סכזכר אחר זה והגיר לו את רבר המלכות כאסר היה סן :

השלשה עשר

הוא להודיע שראוי לאדם לברוח מן הסדרה ולזה זכר ססאול הרחק סיהיה מלך מדר ספלס סבנו ומספחתו וגס סססילו הגורל על זה היה נחל לברוח מן הסדרה ולזאת הסבה סן לא ספר סאול לרדו את רבר המלוכה כי לא היה רוצה להתפאר בזה :

הארבעה עשר

הוא להודיע שראוי לתת כבוד לאנשים לפי המעלה סהס עתידים להיות בה אצפ סאינה בדרס עתה ולזה ספר מה סחלק שמולל לסאול מהכבוד לתת לו מנה יפה ולסומו בראס הקרואים עס סכבר עשה זה לסד כלב סאול כי ימלך על ישראל ולזאת הסבה סן כן צן לו האתונות סזכר סכאול לו כלס לפי מה סבא בזה הספור ובמה סזכר באלו האתונות כתסאר סהכבואה תגיע לנביא גס בהודעת הדברי אשר ייחקוס האנשים א הקרי והזרמן כמו ססארנו סגני מספר מלחמות יי :

החמשה עשר

הוא להודיע כי מי כל מספט הגורל ולזה ספר סכבר כפל הגורל על סאל למלך כמו סאס שמול מדר הכבואה סראוי לאנשים לתת כבוד למלך ולכרכו ולזה ספר סכבר אחר כל העס יחיה מלך וסלכו עמו החיל אשר נעסאלהיס בלבס :

השבעה עשר

הוא להודיע שאין ראוי לסלס סימפעל ממה סיארמו האנשים כנגדו כל סכן סימפעלסלס לא סכברוהו אכל ראוי סיסכול זה ולזה ספר ססאול היה כמחדים על הבחינות סכזוהו הרעשים ההס ועל מה סלא הסיאו לו מכחה עס סהגס כן היה ראוי לו מפני היותו עתה בהתחלת המלוכה ואולי במעט סבה יסירה ממנו :

השמונה עשר

הוא להודיע שכאשר כתמל' איס לסדר יסטרך בעבודת לרבויו ההוצאה ראוי לאסר תחתיו סיסיסו לו מנחה בחזקתהיד בדרך סיוכל להתנהג בכבוד לפי הסדרה הקיאל ולא יתענה מזה מיטע קניינו ולזה ספר סאלו הרעשים סלא הביאו לסאול מנחה להורות סכבר היה ראוי להס להביא לו מנחה כרי סיוכל להתנהג בכבוד כמנהג המלך ולזאת הסבה לא היה מתנהג עריין סאול כמנהג המלך מזורף לזה מה סהיה מתכונתו להיות בורח מן הסדרה ולזה ספר אחר זה סכבר היה סאול כא אחרי הסקר מן הסדרה :

התשעה עשר

הוא להודיע שאין ראוי להתנהג במדת האכזריות הלא תראה כי כחם העמוני לולי אכזריותו היה מוסל על יוסט יבסגלעד סלא היה רוצה לכר' ברית עמהם כי אם כקור להם כל עין יתן וסכת אכזריותו אל סנפל עמו בדר ישראל והכזבהם מכה רבה :

העשרים

הוא להודי' שראוי שתהיה לסלס מדרת הגבור' במקומו הראוי להציל הכרדפי סהס מעמו ולזה ספר הפעלות סאול על עכס כחם העמוני ורף על פי סלא היה ישראל כוהג בו עריין כמנהג המלך וגס הוא לא היה כוהג בעצמו מנהג המלך :

העשרים ואחר

הוא להודיע שאין ראוי למאר על המתת האנשים אכל ראוי להסמר מזה כפי היכולת ולזה ספר סלא הקכס סאול סימותרו האנשים ההס אשר כמוהו :

העשרים ושנים

הוא סראוי למלך סיהיה סאופן סייראו ממנו האנשים ולפי סלא כתחדס על בחיל' סאל רבר יביא בל כהאכס' סהוא כמו בריאה חרסה ולזה לא היה דומה להס למלך וגס הוא לא היה כוהג כמנהג המלך והנה סבר סמוא לחדס המלול לפני יי בגלג ולזכוח סס על זה זכר' סלמים לפני יי לסבבלגס סהוא כמו בריאה חרסה וסיא זה אל סיראו ממנו כראוי ולזה ידמה סאמרה חנה ויתן עז למלכו בי עד סנתן לו הסם יתעלה עז בענין מלחמת בני עמון לא היה במדרגת מלך :

העשרים ושלשה

הוא להודיע סהסם יתעלה מקיס רבר עברו ולזה סמע לסמולל לתת קולות ומטר ססבקס זה ממנו להראות לישראל מה סהיה מן החטא בבקשתם זאת סאס פריה רק להרע כמו סאס תועלת בקולות ומטר בימיקציר חטים רק להסחית :

העשרים וארבעה

להודיע סמי סאסר לו לבקס רחמי' על חבדו ואינו מבקס בקרא חוטא סל וגס אכסילילה לי מחטוא ליי וגו' וכן הענין בכל טוב סהיה אפשר סיטיב ארס לחבדו ולזה אחר והוריתי אתכם בדרך הטובה והיטרה תס :

בן שנה שאלו במלכו. אמרו רבותינו בן שנה שלא טעם חטא ויש לפתור בו שנה בשנה ראשונה שהמלך שהיה עליה ובעתה הראשונה מיד ויבחר לו שאלו שלשת אפים: אחת כשיב פלשתים. סריוט שהיה להם על ישראל והוסיבוהו בבגד כסמית: יסמנו העברים. סמדרנו בפלשתים ויסמנו מהם: וגם

כבאם ישראל. כבאם ריחם בפלשתים לשון סכאם: אחרי שאלו הגלגל. הוא שאלו לו שמואל וירדת לפני הגלגל: קדמה בית און. במזרח בית און: בחוחים. מקום קבוצת חוחים: חיספסיר בלעז: וברחמים. פליטין בלעז: וברור. נמות: עברו את הירדן ארץ גר. לברוח מפני פלשתים שהפלשתים היו בארץ כנען בעבר הירדן ימה: חדרו אחריו. מהרוללכת אחריו: ויחל. המתן: למועד אשר שמואל. הרי זה מקרה חסר תיבה אחת למועד אשר סם שמואל או למועד אשר לשמואל ודומה לו וסמי אכסם סמי גרודים היו בן שאלו היה לו לכתוב לבן שאלו אף כאן או אשר לשמואל שאלו סבצת ימים תוחיל עד בואי אליך: הגסו אלי העולה. זר מותר להקריב בבמה: מה עשית. הלא אמרתי לך הכני וירר אליך להעלות העולה אני אעלה אותה ולא אתה: למועד

רלבג

בן שנה שאלו במלכו וגו'. הנה יש מן הזרז מאד בזה הפסוק ללכתו סמי האחת היא סלח יתכן שכלל לפי הפסוק שיהיה שאלו בן שנה לבד במלכו והפסוק שהוא רחוק סכאם שלא מלך שאלו בי אס שני פסם עס רוב הדברים ששנה

בן שנה שאלו במלכו ושתי שנים מלך על ישראל: ויבחר לו שאלו שלשת אפים מישראל ויהיו עם שאלו אפים במבמש ויבחר בית אל ואלה היו עם יונתן בנבעת בנימין ויתר העם שלח איש לאהלו: ויהי יונתן את נעיה פלשתים אשר בנבעו ושמעו פלשתים ושאלו תקע בשופר בכל הארץ לאמר שמעו העברים: וכל ישראל שמעו לאמר הכה שאלו את נעיה פלשתים וגם נבאש ישראל בפלשתים ויצעקו העם אחרי שאלו הגלגל: ופלשתים נאספו להלחם עם ישראל שלשים אלה רכבו ששרת אפים פרשים ועם כחול אשר על שפת הים לרכוב עליו חנו במבמש קדמת בית און: ואיש ישראל ראובי צר לו כי נגש העם ויתחבאו העם במערות ובהורים ובסלעים ובצרות ובכרות: ועברו עברו את הירדן ארץ גר ונלעך ושאלו עורנו בגלגל וכל העם חדרו אחריו: ויחל שבעת ימים למועד אשר שמואל ולא בא שמואל הגלגל ויפץ העם מעליו: ויאמר שאלו הגשו אלי העלה והשלמים ויעל העלה: ויהי כבלתו להעלות העלה והנה שמואל בא ויצא שאלו לקראתו לברכו: ויאמר שמואל מה עשית ויאמר שאלו כי ראיתי כי נפץ העם מעלי ואתה לא באית

5
5b

א תחין

5

5

5

ו יחל

5

5

5

5

ועם ג' קמין כקריא וסמי בחול אשר על שפת דים: ועם לא יכין ילכט. ואם יתקע שופר בער ועם לא יחדו אס: ולא בא ג' וסמי ויחל שבעת ימים למועד. ולא בא עליהם:

בבר שנה דלית ביה חובל בן שאלו בר מלך ויבחרתיו שני מלך על ישראל: ובחר ליה שאלו תלמא אלפין מישראל והיו עם שאלו תרין אלפין במבמש ובכור ב ביחאל ואלפא והיו עם יונתן בגבעתא דרביה בנימין ושאר עמא שלח גבר לקירוהו: וכתא יונתן ית אסטרטיגו פלשתים ויהי בנבעתא ושמעו פלשתים ושאלו תקע בשופר בכל ארעא למיכר ושמעו יתוראיו: וכל ישראל שמעו למיכר מתא שאלו ית אסטרטיגו פלשתים ואף איתגרי וישראל בפלשתים ואחבנישו עמא בחר שאלו לגלגל: ופלשתים אתבנישו לאנתא קרבא בישראל תלדין אלפין רחביין ושתא אלפין פרשין ועמא פתלא דעל ביה יסא לסמי וסליקו ושרו במבמש מרבת בית און: ואיבט ישראל חזו צרי עקת לחזן צרי אדחק עמא ואיטמרו עמא במערותא ובמערותא ובשקיפי פיפא ובמערות טירא ובגובא: ויהו צרי עברו ית ירדנא לארע גר ונלעך ושאלו ער פנן בגלגל וכל עמא אתבנישו בתרוהו: ואוריך שבצא יומין לזמנא דאמר ליה שמואל ולא אתא שמואל לגלגל ואיתבדר עמא מעליו והיו אמר שאלו קריבו לנתי עלתא ונכסת קורטיא ואסיק עלתא והיו בשצותיה לאסקא עלתא והיו שמואל אתא ונפך שאלו לקדמותיה למשאל בשלמיה: ואמר שמואל מה עברתא ואמר שאלו צרי חותי צרי איתבדר עמא מעליו ואת לא אתית ל

בן שנה שאלו במלכו. פל או פסדיו הדברים האלה מדבר שמואל שדדו המלוכה שנה היה לו מתחלת מלכותו ושתי שנים מלך אחר כך או בן הכל לא מלך אלא שתי שנים כדברי בעל סדר עולם וית' בן שנה כבר שנה רלית ביה חובל בן שאלו כד מלך וכן פירשו רז"ל ועוד בררם כי כשאלו כמחלו עונותיו עד אותו היום ואמרו פלשה כ

כמחלו להם עונותיהם חתן חכם וכסיה כסיה מכין דכתיב בן שנה שאלו במלכו וכי בן שנה היה אלא מה תיבין בן יומי כקי משון כך היה שאלו במלכו כקי מעונותיו ביום שאלו: ויבחר לו שאלו. בעדנו בגלגל והיו עם כל ישראל בחדש המלוכה בחר לו מהם שלשת אפים סהיו עמו במכנתם אפים ועם יהונתן אלף ויתר העם שלח ובמסרה מן ריש ספרא עד כפס יהונתן איתקרי יונתן בר מן ב' יהונתן ויאמר יהונתן אל הנער ויאמר יהונתן הנה מן כפס יהונתן עד סופו יהונתן: את נעיה פלשתים: כבר פירשתי וינתן הרגובי למורד בפלשתים: ואשר בגבני גבע אינו גבעת בנימין כי פני מקומות היווכן כתיב בקפר יהושע: ושאלו תקע. כזה לתקע בכל הארץ כתיב ויבן שלמה את הבית בי שאלו לא יוצא מהגלגל: ושמעו העברים. כרי שישמעו וישמרו מפלשתים ועוד סכאם למלחמ' כיידע כי סכאם ששמעו פלשתים סכאם נכיסם יאספו להלחם עם ישראל: הנה שאלו כן חסכו הסומעם כי שאלו הכהו או כזה יהונתן להכות: כבאם. כתעב כמו שמתעב האדם הדבר המבאוי: אחרי שאלו הגלגל. כיסם היה עדיין מזמן חדוש המלוכה: כי נגש העם. כהק בעבור סכא להם הרבר פתאם: ובחוחים. במזדוות כמו סתי ובמזדוות: וכבריים. במקומות הגבוהים כמו ויבאו אל כדרי: ועברים מקצתם התחבאו ומקצתם עברו את הירדן: וברחו סם והסאר חדרו אחרי שאלו. וחדו ענינו התבוננו כמו ויחדו וקרי העיר לקראתו. ואמר ארץ גר ונלעך ולא זכר ארץ רחובן אולי הם הקרובים לירדן: ויחל. כן כתי וקרי ויחל והכתיב כמו ויחל עוד ס סבצת ימים והקרי ויחל למבנין הפסיל והענין אחד: למועד אשר שמואל. חסר ור"ל למועד אשר אמר שמואל וכן תי למנא דאמר ליה שמואל: ויפץ העם מעליו. פועל פתח וכן ויפץ העם בכל ארץ מצרים: הגסו אלי העולה. כי שמואל אמר לו שהוא יבא אליו סם לסוף סבצת ימים להעלות עולות לזבח זבחי שלמים ואמר לו סבצת ימים תוחל עד בואי אליך וכאשר ראה שאלו כי לא בא ביו הסבצת בבקר להעלות העולה וכבר הכין העולה והשלמים כמו שאמר לו שמואל את שאלו סמיסו אליו העולה והשלמים כי הוא עלה אותם וסמא כזה כי היה לו להחיל כל היום עד הערב כי הוא בזמנו בא כו ביום כמו ש' ויהי כבלתו אכל בהקריבו קרבן והוא זר לא חטא בזה כי היתר הבמות היה חזר מקריב בבמת יחיד: לברכו. לתת לו שלום כמו כי תמצא איש לא תברכנו וכתי למשאל בשלמיה: מה

והנה הוחיל שאלו סבצת ימים למועד אשר הגביל לו שמואל בהמרו אליו וירדת לפניו הגלגל והנה אכני יורר אליך להעלות עולות לזבח זבח שלמים סבצת ימים תוחל עד בואי אליך. וכאשר הגיע היום השכניו וראו העם כי לא בא שמואל כפסו מעל שאלו מרוב פחדם ויראתם ודמה כי שאלו להגיע אליו הנבואה העלה העולה והשלמים כאשר ראה כי לא בא שמואל ולא דרי סלא העליל אכל במנעיהם כן כבואת שמואל להודיע אותו מה עשה ואף יתנהג בענין ואת המלחמה לפי סכבר עבר על מצותה' במה סכבר ועל יד שמואל כבאיו סחיל סבצת ימים עד באו אליו אך לא חטא במה סהעלה העולות והשלמים והוא זר כי אז היה מותר לזר להקריב בבמת יחיד כמו סכתבאר בסוף זבחים: והנה

קדמונו. בגור בלעז: מחרשנו. פשוט לא בלעז: והיתה הפצירה פים למחרשנות. והיתה להם לאותם שהיה להם טורח לדרת אל הפלשתים ללשונם: היתה הפצירה פים. לימא בלעז שיש לה הפצירה פיות כלומר פיות וחדודים הרבה היתה להם לחר המחרשנות והאחים: ולשם קלסון. מלוג כשוי כמין עת

מחרשנו כלי אומנות מן חרש עזים חרש אבן וית עושפיה וכן תרגם למחרשנות לעושפיה ובמסכת מסכת כלים קדרוס פאטל עשפו טמא מפני בית ב בקונוטל בית בקונו טמא מפני עשפו נכסר מקונו טמא נראה מרשת המחרש כי גם מחרשנו הוא כלי המחרשה שחורשים בו ששוסק הגורוס בדרך והוא המחרשה וחרש עושפיה לפי שהוא רומה לחר החר של ה הקדרוס כי לקדרוס פני פיות האחר חר והאחר רחב והרחב בוקעים בו עזים ברוב והוא הקרא במשל בית בקונו והדר החר שלו בו בוקעים גם כן ל לפעמים והוא הקרא במסכה עושפו והוא רומה למחרשה בחורו לפיכך אמרו במסכת מסכת ביצה אין מבקיעין לא בקדרו ולא במגל ואמרובגמר לא בקדרו לא שנו לא בבקעת שלו והוא הדר הרחב שבו ענין בו ברוב לפיכך אין מבקעים בו ב"ט שדראה כמלאכת חולאכל בזכרות שלו מותר והוא הדר החר שלו לפי שאין ררך לבקוע בו ברוב ופידוש מקונו הנזכר במסכה הוא נקב הקדרוס פ מכנסת בו יד הקדרוס ופיו כמו נקב המחט שנקרא קופא:

הפצירה פים: שתי מילות וכו' מצינו רבה מלשון ופציר בו שהוא רב רבדים ותחכום וכו' פים פיות ר"ל רבת פיות כ כלומר שיש לה חרודים הרבה והוא הנקרא בלשון התרגום פופינא ובלעז לימא ומחרשן בה כל כלי ברזל ואומלכי בפציר הפים היו מחרדים כליהם מי סלא היו לו פכאי לדרת בדרך פלשתים ללשונם הכלי: ולשם קלסון. הוא כלי ברזל לטוסיס ומסלקין בו הזכל והתבן ושם הכלי קלסון ובאמרו לשלש קלסון כאילו אמר קלסון שלם השיס וקור' לו בלעז פורקא וית מצלת קרצא רי לה תלת סנין וקצרא הוא תרגום כובס ויל כי אותו הכלי הוא שיש לו פנים ומותרין בו הכובסין הנגדו אחר טביעתן: ולהקדרמים. נכתבה בו ה' הדישה עם למד השמש כמשפטו סלא כמנהג כי אם מעשים נמצאים כמוהו כמו להגור הבא אליו להשם הזה והרומים להם: ולהציב הדרבן. כלוקמן לבן כפתלי ולבן אשר הבית בפתח והללית לשניהם מעמרת בעניא ופי הדרבן הוא מחט המלמר כי העץ בקרא מלמר והמחט התחוב בתוכו שרוקר בו הדרבן נקל ררבן כמו שאמרו במסל מלמר שבלע את הדרבן ופי להציב לסררו בראשו ולהעמידו בתוך המלמר וית ולאצבא זקת: והיה ביום מלחמת. מוכרת כמו משמרת כי יבא זה המסקל סמוך ומוכרת ופי והיה כן היה בכל יום שהיו עורכים מלחמה אה עם אלה לא נמצא חרב וחנית ביד כל העם אלא ביד שאלו וליהאק ועל הדרך הזה ח' והוא ביומא רקרב לא משתכח חרבא. ותרס מהותמא לא שאלו ויהונתן אף בידם לא היה לא שהמלאך המציאה להם: ויבא מצב פלשת' פי שרי החיל וכו' יאקטרטוב וכן תרגם נביב נביז' ופיר' פרים ובכרשית רבה ויבדל אה' בן האור וכן החושך ר' יוחנן וריס לקים משל למלך שהיו לו שני אטרטובין אחר שליט ביום ואחר בלילה ויבא זה המצב כיכלס חנו במכמם ונפרר זה המצב ממחנה פלשתים ובא לו אל מעבר אחר ממכמם להקרב אל הגבעה אשר היו עם שאלו ויהונתן: כשם מאות אית. והלא אמר זה וישקור שאלו את העם הכמאזים עמו כשם מאות אית אם כן למח חזר ואמר עוד אלא להוריע כי לא נוספו בהם שר ואף עלפי שהיה להם להלחם עם הפלשתים אשר חנו עם כנגדם להלחם הושיעם האל: אחי אי כבוד. לפי שזכר אי כבוד ולא כבוד אחיטוב לפיכך אמר אחיטוב כיבדאו בעבור שנקרא שמו כן על גלות הארון והיה אחיטוב הארון במחנה ונכסלו ישראל בעון הזהני ובעונם אכל במלחמה הזאת שהיה אחיטוב נשאר אפור והיה טוב לפניו היה הרבר בהפך והיתה יתענה גדולה ביער אל: כהן יי בסילה. על עלי אמר שהיה כהן יי בסילה ואחיה זה היה עם במחנה עם ארון האלהים נשאר אפור והוא כלל החושך והאור והתמים כי בהם שאלו הגעסה ארון האלהים בקרבה הלום אל האלהים ולפיכך היה כפור זה הנה להודיע כי עדיין לא החלה קללת עלי שהיה מבני בניו היה נשאר אפור כי לא חלה הקללת היות ער שהוקם כרוך כהן גדול כמו שפירשתי: והעם לא ידע. פי העם אשר עם יהונתן כימן הנדראה כי שני ראשי' היו ישראל למלחמה הזאת האחר שאלו עם העם אשר עמו והאחר ונתן עם העם אשר עמו לא כדע אכלנו ענין השמות לא שית בוצ' משרועית מקום חלקלק מרברי רז' בסרענא רכיהא ותרעמו בחלקלקות באפלה במרעא טקבלה ותרגם סנה מרדוכיתא פי מקום דרון: מנזק מצפון. מעמר מצר כפון כנגד. הפלשתים שהיו במכמם והאחר מצר דרוס כנגד ישרא' שהיה בבצב וינתן עבר בין שני הסלעים האלה וית מנזק מצפון מצד א': דמו

ולאכינו כקריאה וס' מלאכיו שאלו בואת עשרה חברים נשאים. כי אטלאו והקרבאלי. ולאכינו לא הגיד: ושם האחד ופסוקים בקריאה ושם וס' נכסר בסוף סדר רשלה: ושם האחד ג' וס' ושם האחד אליעזר: ושם האחד ברצץ. ושם האחד כנהב בפסוק:

ואת קדרמו ואת מחרשנו: והיתה הפצירה פים למחרשנות ולאתים ולשלש קלשון ולהקדרמים ולהציב הדרבן: והיה ביום מלחמת ולא נמצא חרב וחנית ביד כל העם אשר ארת שאלו ואת יונתן ותמצא לשאלו וליונתן בכו: ויצא מצב פלשתים אל מעבר מכמש:

ויהי היום ויאמר יונתן בן-שואל אל הערנשא כליו לכה ונעברה אל מצב פלשתים אשר מעבר הלו ולאכיו לא הגיד:

ושאלו יושב בקצה הגבעה תהר הרמון אשר במגרון והעם אשר עמו בשש מאות איש: ואחיה בן-אחטוב אחי אי-כבוד בן-פינחס בן-עלי כהן יהודה בשלה נשא אפור והעם לא ידע כי הלך יונתן: ובין המעברות אשר בקש יונתן לעבר על מצב פלשתים שן הפלע מ מהעבר מהושן הסלע מהעבר מה

ושם האחד ברצץ ושם האחד סנה: השן האחר מצוק מצפון מול מכמש והאחר מגנב מול גבע:

כך היה ענין שן הסלע היה מהעבר מזה לבין המעברות מכאן ושן הסלע לבין המעברות מזה הגיא הוא קרוי בין המעברות והיה לו סלע מכאן וסלע מכאן זה בעברו מזה חנה בעברו מזה והגיא בין שני העברים ואותו הגיא טקם וינתן לעבור: שן הסלע. שן האחד בוצץ ושם השני סנה: מנזק מצפון משפוע ושלה מצד כפון אל מחמם מול גבע שממנה יבא יהונתן: דמו

כך היה ענין שן הסלע היה מהעבר מזה לבין המעברות מכאן ושן הסלע לבין המעברות מזה הגיא הוא קרוי בין המעברות והיה לו סלע מכאן וסלע מכאן זה בעברו מזה חנה בעברו מזה והגיא בין שני העברים ואותו הגיא טקם וינתן לעבור: שן הסלע. שן האחד בוצץ ושם השני סנה: מנזק מצפון משפוע ושלה מצד כפון אל מחמם מול גבע שממנה יבא יהונתן: דמו

כך היה ענין שן הסלע היה מהעבר מזה לבין המעברות מכאן ושן הסלע לבין המעברות מזה הגיא הוא קרוי בין המעברות והיה לו סלע מכאן וסלע מכאן זה בעברו מזה חנה בעברו מזה והגיא בין שני העברים ואותו הגיא טקם וינתן לעבור: שן הסלע. שן האחד בוצץ ושם השני סנה: מנזק מצפון משפוע ושלה מצד כפון אל מחמם מול גבע שממנה יבא יהונתן: דמו

כך היה ענין שן הסלע היה מהעבר מזה לבין המעברות מכאן ושן הסלע לבין המעברות מזה הגיא הוא קרוי בין המעברות והיה לו סלע מכאן וסלע מכאן זה בעברו מזה חנה בעברו מזה והגיא בין שני העברים ואותו הגיא טקם וינתן לעבור: שן הסלע. שן האחד בוצץ ושם השני סנה: מנזק מצפון משפוע ושלה מצד כפון אל מחמם מול גבע שממנה יבא יהונתן: דמו

כך היה ענין שן הסלע היה מהעבר מזה לבין המעברות מכאן ושן הסלע לבין המעברות מזה הגיא הוא קרוי בין המעברות והיה לו סלע מכאן וסלע מכאן זה בעברו מזה חנה בעברו מזה והגיא בין שני העברים ואותו הגיא טקם וינתן לעבור: שן הסלע. שן האחד בוצץ ושם השני סנה: מנזק מצפון משפוע ושלה מצד כפון אל מחמם מול גבע שממנה יבא יהונתן: דמו

כך היה ענין שן הסלע היה מהעבר מזה לבין המעברות מכאן ושן הסלע לבין המעברות מזה הגיא הוא קרוי בין המעברות והיה לו סלע מכאן וסלע מכאן זה בעברו מזה חנה בעברו מזה והגיא בין שני העברים ואותו הגיא טקם וינתן לעבור: שן הסלע. שן האחד בוצץ ושם השני סנה: מנזק מצפון משפוע ושלה מצד כפון אל מחמם מול גבע שממנה יבא יהונתן: דמו

כך היה ענין שן הסלע היה מהעבר מזה לבין המעברות מכאן ושן הסלע לבין המעברות מזה הגיא הוא קרוי בין המעברות והיה לו סלע מכאן וסלע מכאן זה בעברו מזה חנה בעברו מזה והגיא בין שני העברים ואותו הגיא טקם וינתן לעבור: שן הסלע. שן האחד בוצץ ושם השני סנה: מנזק מצפון משפוע ושלה מצד כפון אל מחמם מול גבע שממנה יבא יהונתן: דמו

כך היה ענין שן הסלע היה מהעבר מזה לבין המעברות מכאן ושן הסלע לבין המעברות מזה הגיא הוא קרוי בין המעברות והיה לו סלע מכאן וסלע מכאן זה בעברו מזה חנה בעברו מזה והגיא בין שני העברים ואותו הגיא טקם וינתן לעבור: שן הסלע. שן האחד בוצץ ושם השני סנה: מנזק מצפון משפוע ושלה מצד כפון אל מחמם מול גבע שממנה יבא יהונתן: דמו

כך היה ענין שן הסלע היה מהעבר מזה לבין המעברות מכאן ושן הסלע לבין המעברות מזה הגיא הוא קרוי בין המעברות והיה לו סלע מכאן וסלע מכאן זה בעברו מזה חנה בעברו מזה והגיא בין שני העברים ואותו הגיא טקם וינתן לעבור: שן הסלע. שן האחד בוצץ ושם השני סנה: מנזק מצפון משפוע ושלה מצד כפון אל מחמם מול גבע שממנה יבא יהונתן: דמו

כך היה ענין שן הסלע היה מהעבר מזה לבין המעברות מכאן ושן הסלע לבין המעברות מזה הגיא הוא קרוי בין המעברות והיה לו סלע מכאן וסלע מכאן זה בעברו מזה חנה בעברו מזה והגיא בין שני העברים ואותו הגיא טקם וינתן לעבור: שן הסלע. שן האחד בוצץ ושם השני סנה: מנזק מצפון משפוע ושלה מצד כפון אל מחמם מול גבע שממנה יבא יהונתן: דמו

כך היה ענין שן הסלע היה מהעבר מזה לבין המעברות מכאן ושן הסלע לבין המעברות מזה הגיא הוא קרוי בין המעברות והיה לו סלע מכאן וסלע מכאן זה בעברו מזה חנה בעברו מזה והגיא בין שני העברים ואותו הגיא טקם וינתן לעבור: שן הסלע. שן האחד בוצץ ושם השני סנה: מנזק מצפון משפוע ושלה מצד כפון אל מחמם מול גבע שממנה יבא יהונתן: דמו

כך היה ענין שן הסלע היה מהעבר מזה לבין המעברות מכאן ושן הסלע לבין המעברות מזה הגיא הוא קרוי בין המעברות והיה לו סלע מכאן וסלע מכאן זה בעברו מזה חנה בעברו מזה והגיא בין שני העברים ואותו הגיא טקם וינתן לעבור: שן הסלע. שן האחד בוצץ ושם השני סנה: מנזק מצפון משפוע ושלה מצד כפון אל מחמם מול גבע שממנה יבא יהונתן: דמו

כך היה ענין שן הסלע היה מהעבר מזה לבין המעברות מכאן ושן הסלע לבין המעברות מזה הגיא הוא קרוי בין המעברות והיה לו סלע מכאן וסלע מכאן זה בעברו מזה חנה בעברו מזה והגיא בין שני העברים ואותו הגיא טקם וינתן לעבור: שן הסלע. שן האחד בוצץ ושם השני סנה: מנזק מצפון משפוע ושלה מצד כפון אל מחמם מול גבע שממנה יבא יהונתן: דמו

כך היה ענין שן הסלע היה מהעבר מזה לבין המעברות מכאן ושן הסלע לבין המעברות מזה הגיא הוא קרוי בין המעברות והיה לו סלע מכאן וסלע מכאן זה בעברו מזה חנה בעברו מזה והגיא בין שני העברים ואותו הגיא טקם וינתן לעבור: שן הסלע. שן האחד בוצץ ושם השני סנה: מנזק מצפון משפוע ושלה מצד כפון אל מחמם מול גבע שממנה יבא יהונתן: דמו

כך היה ענין שן הסלע היה מהעבר מזה לבין המעברות מכאן ושן הסלע לבין המעברות מזה הגיא הוא קרוי בין המעברות והיה לו סלע מכאן וסלע מכאן זה בעברו מזה חנה בעברו מזה והגיא בין שני העברים ואותו הגיא טקם וינתן לעבור: שן הסלע. שן האחד בוצץ ושם השני סנה: מנזק מצפון משפוע ושלה מצד כפון אל מחמם מול גבע שממנה יבא יהונתן: דמו

כך היה ענין שן הסלע היה מהעבר מזה לבין המעברות מכאן ושן הסלע לבין המעברות מזה הגיא הוא קרוי בין המעברות והיה לו סלע מכאן וסלע מכאן זה בעברו מזה חנה בעברו מזה והגיא בין שני העברים ואותו הגיא טקם וינתן לעבור: שן הסלע. שן האחד בוצץ ושם השני סנה: מנזק מצפון משפוע ושלה מצד כפון אל מחמם מול גבע שממנה יבא יהונתן: דמו

כך היה ענין שן הסלע היה מהעבר מזה לבין המעברות מכאן ושן הסלע לבין המעברות מזה הגיא הוא קרוי בין המעברות והיה לו סלע מכאן וסלע מכאן זה בעברו מזה חנה בעברו מזה והגיא בין שני העברים ואותו הגיא טקם וינתן לעבור: שן הסלע. שן האחד בוצץ ושם השני סנה: מנזק מצפון משפוע ושלה מצד כפון אל מחמם מול גבע שממנה יבא יהונתן: דמו

כך היה ענין שן הסלע היה מהעבר מזה לבין המעברות מכאן ושן הסלע לבין המעברות מזה הגיא הוא קרוי בין המעברות והיה לו סלע מכאן וסלע מכאן זה בעברו מזה חנה בעברו מזה והגיא בין שני העברים ואותו הגיא טקם וינתן לעבור: שן הסלע. שן האחד בוצץ ושם השני סנה: מנזק מצפון משפוע ושלה מצד כפון אל מחמם מול גבע שממנה יבא יהונתן: דמו

כך היה ענין שן הסלע היה מהעבר מזה לבין המעברות מכאן ושן הסלע לבין המעברות מזה הגיא הוא קרוי בין המעברות והיה לו סלע מכאן וסלע מכאן זה בעברו מזה חנה בעברו מזה והגיא בין שני העברים ואותו הגיא טקם וינתן לעבור: שן הסלע. שן האחד בוצץ ושם השני סנה: מנזק מצפון משפוע ושלה מצד כפון אל מחמם מול גבע שממנה יבא יהונתן: דמו

כך היה ענין שן הסלע היה מהעבר מזה לבין המעברות מכאן ושן הסלע לבין המעברות מזה הגיא הוא קרוי בין המעברות והיה לו סלע מכאן וסלע מכאן זה בעברו מזה חנה בעברו מזה והגיא בין שני העברים ואותו הגיא טקם וינתן לעבור: שן הסלע. שן האחד בוצץ ושם השני סנה: מנזק מצפון משפוע ושלה מצד כפון אל מחמם מול גבע שממנה יבא יהונתן: דמו

כך היה ענין שן הסלע היה מהעבר מזה לבין המעברות מכאן ושן הסלע לבין המעברות מזה הגיא הוא קרוי בין המעברות והיה לו סלע מכאן וסלע מכאן זה בעברו מזה חנה בעברו מזה והגיא בין שני העברים ואותו הגיא טקם וינתן לעבור: שן הסלע. שן האחד בוצץ ושם השני סנה: מנזק מצפון משפוע ושלה מצד כפון אל מחמם מול גבע שממנה יבא יהונתן: דמו

מפני שהניחו כולם הבשר ויבאו לקראתו ונחשב זה לסימן כי הסעודה היא
תהיה לברכה מפני שהניחיה ומה סימן וכחם היה לו בזה כינן שמחילה לא
לבו לזה והוא אמר רב כל חסם שאינו כחשם חלעזר ויהינן אינו כחשם ואין לסמוך
עליו ואין לחסם ממנו ואם בן רב למה חסם בזה הדבר ולפיכך אמרו רבו זל ביה
תנין ואשה אף עלפי שאין חסם יש סימן כלומר ה"ע שאינו כחשם סמוכין
עליו יש קצת סימן ברבד לשמח לבו ולחזקו אס יהיה לטוב ואם יהיה לרע יש
לראוב ממנו ולבסוף דחמי' ממנו מלפני הקדש ופי' בית אס בבה בית חרס ויארש
לו מאורע טוב או רע סמוך לחנוך הבית וכן אס יולד לו ילד או לקח אשה בזה
הדרך ואמרו והוא דריתא דתליתא דתליתא דתליתא דתליתא דתליתא דתליתא
ולא עשהו סימן בתחילה אבל החסם עשהו סימן מתחילה לא שאלו בו שלש פעם
יוסף איכנו ושמעון איכנו ואת בנימין תקחו ואלה המקרים באו לו מסתור בבית
כלומר אדם כמוני יחשב סימן רע אס יאבד ממנו הגביע אשר הוא סותק בו לו
ובן והאנשים יחשבו כל זה הוא לשון סימן ואות על הדבר לא כחשם ולא קסם ואמרו
לבו בו כי תאמרו וכי תשמאלו ואמרו קל גברא במתא וקל איתתא ברברא ומה
פי הכבואה אמר לגבר' ושערת מה ידברו ואחר תחזקנה דרך: אנשי המבזה
המחכה: על ידיו ועל רגליו: אולי היתה המעלה קשה לפנות ברגליו לבד וסמוך
לפיכך היה כריך לסמוך על ידיו ועל רגליו: שלא יעשו רגליו בדרך החלקלק ויהי
לפניו: ושם כליו ממותת אחריו ובתי' ופסל כר טעין חרבא קדם ויהינן: כ
הענין הזה הכה כעשרים היום וכת' בבית פלעות מהלך פרז רתורא בחקלא
והמטחית: פירש' אס לפיכך אמרגם המה כי הם אוחזי החרב והחנית:

הַנְּזֻפִּים לְמֹאֲלֵי. הַנְּזֻפִּים אֲחֵר הָיוּ לְמֹאֲלֵל עֲבֹדָתָהּ בְּנִימָן. זֻפִּים אִינְדִּי־אֵינְטֵלֶקְטֵל
בְּלִבָּם; וְהֵנָּה הֵדְמוּן מִלְּפִלְמֵסִים מְנוּב מִמִּקְוָמוֹ וּיְלֵךְ בְּהֵלֶם לְבֵר יִסְרָאֵל כְּמוֹב
כְּמוֹ דֵּד כֵּץ; פִּקְדוֹ. לְמִסַּח פִּקְרָה כְּמוֹ וְתִפְקְדוֹ לְסִדְקִים: הַגִּיָּשָׁה אֲרוֹחַ הָאֱלֹהִים.
אֲזִירִים וְתֻזְמִים כִּי הִיָּה אֲרוֹחַ הָאֱלֹהִי בְיוֹם הַהוּא מִתְקָרָא חֲסֵר תִּיבָה אַחַת כִּי הִיָּה

אֲרוֹךְ הַיָּמִים מִסִּבּוֹת
הַהוּא : וְהַעֲבִיר הַתּוֹרָה
לְבָנָיו : בְּמִצְוֹתָם
מִצְוַת יִרְאָה מִצְוַת
שִׁלְשָׁל וְהָיָה נֶחֱבֵד
בְּמִצְוֵי חֲבִירָה
לְהוֹיֵת בְּמִצְוֵי חֲבִירָה
: כְּגַם בְּיוֹם הַהוּא :
: הָיוּ אֲנִי וְנִבְרָא
לְהַלֵּךְ בְּפִלְשְׁתִּים :
וְיִזְכֹּר : לְמַעַן אֵלֶּה :
אֶסֶר

דל'בג

ותקו לחזרת אללהם
 • ר"ל חזרה גרולה
 כעצם אש' הררי
 אל או יהיה הרצון בו
 מהחזרה היתה מ
 מקובצת מהמי
 ויראו הצופים לסאול
 • ויתכן מהעצם אשר
 איתו פס קצתם בתקן
 גבוה סהיו צופים ו
 ומביטום מה יעשו פ
 פלמטים כיוז ממה
 מייסדים אש להציל
 נפמם אש לנצח פ
 פלמטים בראותם כי
 יש לאל ירם והזה
 ההמנן כמוב וילך ו
 והלם. ר"ל מהקול
 מהיה במחל פלמטים
 הוא קול המוגם ל
 וההלומים לא קול
 המנצחים : ויאמר
 סאול לאחיה הגיסה
 ארנן האלהים. ר"ל
 האורי והתמם מהיה
 בארנן לסאול לו באה
 על דבר ויתנן והחזרה

וַיֹּהִי לַחֲרֹדֶת אֱלֹהִים׃
הַצִּפִּים לְשֹׁאֹל בְּנִכְעַת בְּנִימָן וְהִנֵּה
הַהֶמוֹן נִמוּג וַיֵּלֶךְ וְהִלֵּם׃
וַיֹּאמֶר שֹׁאֹל לַעֵם אֲשֶׁר אִתּוֹ
בָּקְרוּ נִגְזַר וּרְאֵנוּ מִי רֵיָךְ מֵעַמּוֹ
וַיִּפְקְדוּ וְהִנֵּה אֵין יוֹנָתָן וְנִשְׂאֵב לָיו׃
וַיֹּאמֶר שֹׁאֹל לְאַחִיהָ הַגִּישָׁה אֲרוֹן
הָאֱלֹהִים כִּי הִוא אֲרוֹן הָאֱלֹהִים בַּיּוֹם
הַהוּא וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי עַד דָּבָר
שֹׁאֹל אֶל־הַכֹּהֵן וְהַהֶמוֹן גִּזְרֵי
בְּמַחְנֵה פְּלִשְׁתִּים וַיֵּלֶךְ הַלֹּךְ וּרְבִי
וַיֹּאמֶר שֹׁאֹל אֶל־הַכֹּהֵן
אֶסְף־יָדָךְ׃ וַיִּזְעַק שֹׁאֹל וְכָל־הָעָם
אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיָּבֹאוּ עַד־הַמִּלְחָמָה וְהִנֵּה
הַיִּזְרָה חֶרֶב אִישׁ בְּרֵעֵהוּ מִהוֹמֶרֶת
גְּדוּלָּה מְאֹד׃ וְהַעֲבָרִים הָיוּ
לְפָלִשְׁתִּים כְּאֶתְמוֹל שְׁלֹשׁוֹם אֲשֶׁר
עָלוּ עִמָּם בְּמַחְנֵה סִבִּיכֹוגִם הַמֶּרֶז
לְהַיּוֹת עִם־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עִם־שֹׁאֹל
וַיּוֹנָתָן׃ וְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל הִמָּתַח בָּאִים
בְּהַר־אֶפְרַיִם שָׁמְעוּ כִּי־נָסוּ פְּלִשְׁתִּים
וַיִּדְבְּקוּגִם הָמָּה אַחֲרֵיהֶם בְּמִלְחָמָה׃
וַיּוֹשַׁע יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־
יִשְׂרָאֵל וְהַמִּלְחָמָה עֲבָרָה אֶת־בֵּית
אֹזֶן׃ וְאִישׁ־יִשְׂרָאֵל נָגַשׁ בַּיּוֹם
הַהוּא וַיֵּאֵל שֹׁאֹל אֶת־הָעָם לֵאמֹר

וְהָיָה חֵץ חַלְצֵי וְלֹא
חֵץ דִּי תַס
בְּלִיטִי

ובל איש ידועי במסדה רבת. ואלו ה' מלאים ובל' חסו' נמסר בסדר שמות:

והיה לזיע מן קרמיו ו
פוכאא לשאול בגיבעתא דבית
בנימן והאחמזן משריות פלשתאי
איתבר אזיל תבריה וסגי
ואמר שאול לעמא דעמיה
כערו בעין ותזון מן שטא מונא
ומנו והא לית יונתן ונטל זיניה
ואמר שאול לאתיה קריב ארזא
דינארי חורא ארזא ריי ביזמא
ההוא עם בני ישראל ו ותזו ער
דמליל שאול עם פתגא והמונא
רבם שריות פלשתא אזיל מיל וסגי
ואמר שאול לכהנא קריב
איפודא ו ואחכניש שאול וכל
עמא דעמיה ואתו ער קרבא ודא
חות חרבא גבר בתבריה שגושיא
רב לתרא ו והודאי חזו
לפלשתאי כמאיתמלי ומרקסוהי
וסליקו עמהון במשריתא כחור
כתור ואף אינון תבו למתוי עם
ישראל דעם שאול ויונתן ו
וכל אנש ישראל דאטמרו
בטורא דבית אפרים שטעו ארי
אפרכו פלשתאי וארביקו אף אבון
בתיהון בקרבא ו ופרק
יי ביומא תהוא ית ישראל ועבדי
קרבא מטו ער בית און
ואנש ישראל אידחיק ביומא
ההוא ואומי שאול ית עמא למיכר

וַתְּהִי לַחֲדָרֶת אֱלֹהִים׃ כַּתְּרָמוֹ וְהָיָה לְזִיעַ מִן קָדְשׁ יי׃ כְּלָמֶךָ כִּי מֵהָאֱלֹהִים בָּחַס
לֵבָה הַחֲדָדָה כִּי הֵם לֹא הִיוּ רְאוּאִים לְמַה הָיוּ חֲדָדִי כִּי אִינִי כְּלָחֵם אֲתָם כִּי אִם יוֹנֵתָ׃
וְכֹסֶף כְּלִיֹּ: הַזֹּכֹפִים לְסֹאֹל. אֲסֹר לְסֹאֹל: הַהֶמוֹן. הַהֶמוֹן מַחֲבֵה פְלִשְׁתִּים׃ וַיֵּלֶךְ
וְהָלוֹם׃ מִן וְהָלַמָּה סִיסְרָא פִי הַלֹךְ וְהַסִּבְרִי׃ פִּקְדוֹ כֹּא׃ כִּמוֹ פִּקְדֵי אֲתָם וְהוּא
עֲנִיָּן זִכִּירָה וְהַסְבִּיחָה עַל הַדָּבָר
• הַגִּישָׁה אַרְוֹן הָאֱלֹהִים׃ רָל
הַאֲפֹדֹר וְהָאֲוִירִים וְהַתְּמוּמִים סְהִי
עִם אַרְוֹן הָאֱלֹהִי לְסֹאֹל בְּהֵם עַל
יְהוֹנָתָן׃ וּבְגֵי יִסְרָאֵל׃ עִם בְּגֵי
יִסְרָאֵל וְכֵן יוֹסֵף הָיָה בַּמִּצְרַיִם
עִם יוֹסֵף סְהִי בַּמִּצְרַיִם וְכֹסֶף
רָאָה סֹאֹל כִּי הַהֶמוֹן אֲסֹר בִּי
בַּמַּחֲבֵה פְלִשְׁתִּים הוֹלֵךְ וּמִתְמוּנָה
אֵל לֵבָה אֲסֹר יִדְרֵךְ כִּי אִינִי מִכֹּאִי
עֵתָה אֵלָּא לִלְכֹת לְמַלְחָמָה כִּי
רְאוּאִים אֲכַחֲבוּ כִי אֱלֹהִים עֲמָנוּ כִּי
כָל הַהֶמוֹן פְּלִשְׁתִּים מִתְמוּנָה׃

במחנה היו נבדלי ומהוממי והיו הפלשתים מכים איש את רעהו והיו חושבים להכות
בישראל והעברים פ' אותן העברים אשר היו לפלשתים כאחמול שלמסם שהיו
גרים בצדכם אשר עלו עמם ועל כרחם להלחם בישראל והיו במחנה קציבי כלומר
סלא היו גם מרעתם לא היו שמים עמם במחנה אלא קציב מחוץ כרי למסור
דיהם ולהיותם נפמטים מלהלחם בישראל אם יוכלו ועתה כפראו כישראל כנח
היו גם המהעם ישראל אשר היו עם שאול ויונתן והכו בפלשתים גם המה ואם
תאמר היאך לא חסמו על בתיהם שהניחו בארץ פלשתים לפי מראו כי מהמת י'
היתה רבה בפלשת' עד שהיו מכים איש את רעהו בלא ידיעה ובלא הרגשה אמרו
גם הם בבל לא ירגיעו ולא ירשעו ובה? וידבקו גם המה. כמו וירבקו וכן
וידרכו את למנס כמו וידרכו ופי' וירבקו ענין הפגה כמו וירבקו אותך ובה
הלפון תרגמו ענין השגה ופירושו שדרפו אחריהם עד שהגיעו במלחמה והכו
בהם גם הם: והמלחמה עברה ה'ת בית און. כתרגו' ועבד יקרבא מטוער בית
און ופי' עברה כי מבית און והלאה עברה בדרפם אחרי פלשתים: גם: נרחק
וכן תרגמו ארחק כלומר שהורעבם כי כבר הסביע שאול את העם סלא יאכל
עד הערב כדי שלא יפקדו המלחמה: ויואל. ויואל פירושו כמו וי' הן עתה
קצפת וכחטא ספידו שוכבר חטאו לפיכך קצפת וכן ויואל וכבר הסביע שאול
את העם לפיכך גם: אשר

ות עם ישראל אשר עם סאל ויונתן כי קבתם היו הורגים קבתם ובוה האופן היו המקום ההוא מרוב מרובתם וסידקם על רבר המלחמה : ואיש ישראל נבם ביום זה אחר לצורך האכילה כי כבר השביע סאל את העם סל יאכל מזון עד הערב וכו ויונתן כי לא שמע השבועה ועם זה נחשב לו לטון כמו סיראה אחר זה אם מפני היות אם לא בסבת דר והסכמה ביניהם אם מפני טבנה אביו על ההסכמה הזאת רב מפני זה המכה בפלסותים עם מה סהתבאר לו כי לא בבה גברו על פלסותים והנה

אותו החל לבנו מזבח לוי. פילאותו המזבח היה תחלת המזבח סגנה סאול כימה מהקריב קרבנות בגלגל מכא סס המזבח בנוי. ובדרם אתו החל והלא כמה מזבחות בנו ראשונים כח בנה מזבח אברהם בנה מזבח יצחק בנה מזבח יעקב בנה מזבח משה בנה מזבח יהושע בנה מזבח ואת אחרת אותו החל לבנות מזבח אחר רבי יודן החל במלכים ועד יסדרם אותו המזבח הוא החל לבנותו כלות הוא בעצמו נתן האבן הראשונה ואחר כך בנו הבונים המזבח עד כלותו. ובבונה בהן. קל הזין ומשפטה להדגם. ולא נסאור. כדריכמו בחירק ואחד הוא אל האלהים. כתרנונונכאל במימרארה. פנות העם. כתרנונו רישיעמא ונקראו ראשי העם פנות מהעם לעיר כמו פנה לקיר. לעבר אחד. בגורל מהיו כל ישראל בקלף אחד ונתן וסאול בקלף אחר. הבנה תמים. גורל תמים ואמת וית אחינייה בקושטא כלומר הבנה הגורל באמת. הפילו. פי הפילו הגורל וכתירומו ערבו. כה עשה אלהים. רל כה עשה ליוכנ מהנה הלשון כלומר כך וכך יהיה לראם לא תמות. כי עש אלהים עשה. כלומר טובה עשה עם אלהים ועם עמו כי הגדיל בטחוכו באלהים ומכר כספו על עש יי והלך הוא ונושא כליו להלחם במחנה פלשתים וית אריקם יגליריכלו קבד יומא רין. וטעם ויפרו העם את יהונתן לפי הזה בטענתם פרו אותו טענו עליו כי היה סוגג אס כן מה טעם אשר עשה ה היסועה לא היה לא מפני מהיה סוגג אבל רל דע ומר היה אס לא הייה מוצאים עליו טענה ל לפרותותן המו כי יסועה גדולה עשה בסוראל וכן פי ארוניאס זל. ויס לסאול אחרי ססגג בזה יהונתן והכתו מעד עליו וינתן לא סמג בהסבדע אביו אכ למח לא נענה סאול באורי ותומים פי הגאון רב סעדיה זל בעבור הראות לעם כי סוגג היה כי היו אמרי מסוא פנים יס כדבר כי בן המלך עבר על החום ולא כענם ואילו היה אחד היה נענם וכל העם לא היו יורעים כי לא היה סס וינתן בשעת הסבועז וכאשר לא נענה סאול באורים ותומים הוכרכו להפיל גורלו על מי היה החטא וכפל על יהונתן וחקרו ודרסו ומכאו כי לא היה סס בשעת הסבועה טענו כל העם עליו כי סוגג היה ואח עליו מסטמות. ובדרם ויפרו העם אתיהונתן רל לעזר אומר כתנו מסקלו זהב וסרואו רי יוחנן ורל ר יוחנן אל וכי לחם אכל והלא רבם אכל. רס לקיס אל וכי לא מטעמת טעם לא כן אל ר אבהו מסוס ר עירא מטעמת אח בו מסוס אכילה ולא מסוס סתייה ולא מסוס הספק תענית ואיה טעונה ברכה הרי ויפרו העם את יונתן. ועל סאול מאחרי פלשתים. כיון סלא ענהו ר באורים ותומים לארצת לרדוף אחרי פלשת' בעת הזאת כי חסבאף על פי סמלט יונתן בטענה עון יס בדיכו על הסבועז או אחד סהלך הליה בזה הענין סכתעסקו טיבין כך ה הלכו פלשתים למקומם. לכר המלוכה. התחזק במלוכה והיתה בירוכלא סוס סקפוק כי ראז כל ישראל כי היה מצליח במלחמות. ירטיע

רשי

אותו החל. אותו המזבח ראשון ל המזבח סגנה סאול. פנות העם. סדי העם אכ הסנה היא ה החטובה. לעבר אחד להפיל גורל בין כולכם ובינינו. הבנה תמים. תן גורל אמת והעם יבאו בקיים מן הגורל ויפרו העם. התירו לו לסאול ס סבועתו ויעם

רלבג

ובן סאול מזבח לוי. אותו החל לבנו מזבח לוי. ראוי סדיע סלא יתכן סכאל כי סאול החל לבנות מזבח לוי סהדיכמה וכמה אכס' במומזבח קורס סאול כמו סאמרו במדרם והגדלה ב בעניו סהרכון בזה כי כסכזה סאול לגל אכ גדולה לסחוט עליה אים סורו ואים סיו החל הענין ההוא ל לבנות מזבח לוי כי כלילה ההוא לא נכאו כי היה כסכז לרדוף אחרי פלשתים אף היתה האבן ההיא התחלת הבנין וסס בנה המזבח אחר כן להזכיר הכס סעעסה להס ולתת תורה לסס יתכעל כל אסר גמלס או יהיה סכמו באותו החל סב א האבן ואל תתמה אס יהיה אכן פעם זכר פעם סכבה כי יס כמוהו רבים בגלגון. והנה התשור סאול בראותו ה ההלכחה ליסרלל ל לרדוף אחרי פלשתים כלילה ההוא בעימ לא כסלמה כוסתוכי סאו באלהים ולא ענהו בום ההוא על רבר חטא ינתן לפי מה סכתבר על פי הגורל. והנה נסבג סאול סמות יומת וינתן בנו עלרבר זה החטא ו סכבו ישראל סלא מת כספי וסרואו יסובן. וסאול לכר המלוכה על ישראל. כי באלו התשועות סככלאות סעסועל ירו סהלחמו בכל אויביו לכר המלוכה על ישראל בפייראוממכו כל העם יראה ענמיה וסככו לעשות מכותו וגורתו בלא סכוכ. וסכל

ויבן סאול מזבח ליהוה אתו החל לבנות מזבח ליהוה:

ויאמר סאול נדרה אחרי פלשתים לילה ונכזה כרם עד אור הזקר ולא נשא כרם איש ויאמרו כל הטוב בעיניך עשה

ויאמר הכהן נקרב להלם אל האלהים: וישאל סאול באלהים הארר אחרי פלשתים התתנם ביד ישראל ולא ענהו ביום ההוא:

ויאמר סאול גשו הלם כל פגורת העם ודעו וראו במה היתה החטאת הזאת היום: כי חי יהוה המושיע את ישראל כי אם ישנו ביונתן בני כי מות ימות ואין ענהו מכל העם: ויאמר אל כל ישראל אתם תהיו לעבר אחד ואני ויונתן בני נהיה לעבר אחד ויאמרו העם אל סאול הטוב בעיניך עשה:

ויאמר סאול אל יהוה אלהי ישראל הבר תמים וילכד יונתן וסאול והעם יצאו: ויאמר סאול והפילו ביני ובין יונתן בני וילכד יונתן: ויאמר סאול אל יונתן הגירה לי מה עשית ויגד לו יונתן ויאמר טעם טעמתי בקצה המטרה אשר ביד מיעט דבש הנני אמות:

ויאמר סאול כה יעשה אלהים וסוף כי מורת תמות יונתן: ויאמר העם אל סאול היונתן ימורת אשר עשה ה' שועה הגדולה הזאת בישראל חליה חי יהוה אם יפל משערת ראשו ארצה כי עם אלהים עשה היום הזה ויפרו העם את יונתן ולא מת:

ויעל סאול מאחרי פלשתים ופלשתים הלכו למקומם וסאול לכד המלוכה על ישראל וילחם סביב כל איכו במואב ובבני עמון ובאדום ובמלכי עונה ובפלשתים

ובנא סאול מרבחא קדם יי ויתו שרי למבני מרבחא קדם יי:

ויאמר סאול נדרה אחרי פלשתים לילה ונכזול ברוז עד מנהר צפרא ולא נשא ברוז אנש ואסר כל דתקין בעיניך עביר ואסר כהנא נתקרב חלכא ונשא בסיסרא רי: וישאל סאול

בסיסר רי האיותות בחר פלשתאי התססריונות ביד ישראל ולא קביל אלותיה ביומא ההוא: ויאמר סאול אתקרבו חלבא כל רישו עמא ודעו וראו במה היתה החטאת הזאת היום: ארי קנים הוא יי דפריקת ישראל אריא ואתוה ביונתן בריא ויאקטל וליה רמתיב ליה סכל עמא:

ויאמר לכל ישראל אמתן תהיו לעברא חד ואנא ויונתן ברי נהי לעברא חד ואמרו עמא לסאול דתקין בעיניך עביר:

ויאמר סאול קדם יי אלהא ד' ישראל אמתה בקשוט ואיתאחד יונתן וסאול ועמא נפכו: ויאמר סאול רמו עדבין בינא ובין יונתן ברי ואחאחד יונתן: ויאמר סאול ליונתן חילי סה עברתא וחיו ליה ירהונתן ואמר סטעם סטעמית בריש שוטיאד בידו יעיר דובשא נא אנא תייב לוסמת:

ויאמר סאול כדן יעביר לי יי וברין יוסף ארי מסת תסות יונתן: ויאמר עמא לסאול היונתן יתקטל רי עבר פורקנא רבא הדין בישראל חס קנים הוא יי אם יפול ססער רישיה לארעא ארי קדם יי גלי רבשלו עבר יומא רין ופרקו עמא ית יונתן ולא מית וסליק סאול מבחר פלשתאי ופלשתאי אלו לאתריהו וסאול אצלח בסלבוהא על ישראל ואגיון קרבא סחור סחור בכל בעלי דבבוהי במואב ובבני עמון ובאדום ובמלכי צבא ובפלשתאי

ונמסר גם בריש סדר נצבים: יצאו ח' קמיעין וסס' נמסר ביהושע סס' ב: השועה ג בקריאה וסס' הונתן ימות אשר עשה. וסאכתם מס בששון. לוי השועה על עכר:

יונתן כי עם אלהים עשה מעשו ביום ההוא והנה ההצלחה הזאת סקראת פרייה על דרך אמר ופרה בגלום וסאול לכר המלוכה על ישראל. כי באלו התשועות סככלאות סעסועל ירו סהלחמו בכל אויביו לכר המלוכה על ישראל בפייראוממכו כל העם יראה ענמיה וסככו לעשות מכותו וגורתו בלא סכוכ. וסכל

ירמיהו. ויחזק ויבטל כל ויהי יסוקיט ומי ירמיהו ותרממו ויחזק: ויעם חיל. אסף
וכתיב ויבטל מסימיו: ויך את עמלק. מה מצוה לו ה' לך והכית את עמלק וימנו.
הוא אביר הכזר במלחמת סמיתו בה סאול ובניו והוא הוא הכזר ברברי הימים
ולא זכר אים בוסת כי אלו המלכה היו יוצאים עמו במלחמה ולפי מזכרם בענין

המלחמה לא זכר אים בוסת
וכבר הימים מזכרם בענין
המלחמה זכרו והוא אסף בעל מזכר
הוא אים בוסת: וזכר אביר
בן אביר. כזר פירשתי למעלה
למסך למלך. בן עמלק חטף
החית: ועתה שמע. בלומר כיון
סמיתת למלך על ישראל כדרך
סמיתת מה סמיתת עמלק לעמו
והוא מלחמת עמלק. ואחר
רבותיו זל שלם מצות כזו
יסרל בביתו ללך למכות
עליהם מלך ולהכרית זרעו של
עמלק ולבנות בית הבחירה ועל
זה המלך נאמר מלך מלכו
ספרתי. עתה אבי רפה לפרק
ולבנות על עמלק את אשר עשה
לישראל: מס לו. מארשים וחילו
בדרך ויזקתו תרגם דמנו ליה
באחריו: והחזקתם. כמו ואת
בל הנסמה החרים לסוף כלית
והשחתה וכן תרגם ויזקתו ותגמר
וארזני אבי זל פי לסוף חרם
וקללה כלומר בתחלה החרימו
סלא יהיה ארם מהם ואחר כך
והחזקתם: ולא תחמול. לפי
ספסם לחמול כמו סאל ויחמול
סאל והעם הזהירו ולא תחמול
עליו סלא יהיה לו פתח פה:
ועד חמור. כי אים יחיו מהם סור
או חמור ויחמור זה היה מסלל
עמלק והיה לא מחזה זכר עמלק
והכזב אומר תמחה את זכר
עמלק: וישמע. כמו ויאסף וכן
תרגם ויזקתו וכש כלומר אסף
סיהו כסמיתו אליו ללכת למלחמה
אז פי אסף על יריכוח ממנו
וכן במסכת באחר באר מ
מסמיתים על הסקלים פירוש
מכריתם: בטללים סם מקום
ואף על פי שכל באר הידיעה
סלא כמנהג הנהגו סדקיהו
בסכות בסמי ויזקתו פירשו כמו
וכזו ויזקתו טללים סמיתו
באמרי פסחיה ואם כזר יזקתו
ספסחים היו אם כן מן פסח
היה ובכזו סיהו אהל מועד סם
ספרם סהבאו פסחיהם ועל ירי
הפסחים ירע מנינם כי פסח

ובכל אתר דמתפני מתיעב ויבטל ה' ר' אהרן
משיריין ומתא ית דבית עמלק
וישיב ית ישראל מיר בזו ויחזק
ויהו בני שאול ויזקתו
וישיב ומלכישוע ושום תדתי ב
בנתיא שום רברא מירב ושום
זערמא מיכל: ושום אמת שאול
אזינועם ברת אחישעץ ושום רב
חיליה אביר בר נר אביריה
דשאול: וקיש אביריה דשאול ותר
אביריה דאביר בר אביריה:
ויהו קרבא מקפא על
פלישתא כל יומי שאול ויחזק
שאול כל גבר גבר וכל גבר עביר
קרב ובנשיתיה לו ויהו
ואמר שמואל לשאול יתי
שלח וילך כיון דלמחוי מלכא על
עמיה על ישראל וכעז קביל ל
לסימר פתגמא דיו:
כדנן אמר יי אבאות דכירגא ית
ועבר עמלק לישראל דכמן ליה
באורא כסמיתיה סמיתיהם:
וכעז אביר ויחמיו ית רכית עמלק
ותגמר ית פל די להו וילא מחוס
עליהו ותקטול סגבר ועד איתתא
מעולים ועד יניק סתור ועד אימר
סגמל ועד חמר:
ובנש שאול ית עמא ומנינו
כאימר יפסח: סאתן אלפין גברא
רגלא ועסר אלפין יתו גיינש
יהודה: ואתא שאול עד קרתא
דבית עמלק וסקים משירייה
בנחלא: ואמר שאול לשלמא
אביר זור אתפרש סגו עמלקא

והוא יסוקיט ומי ירמיהו ותרממו ויחזק: ויעם חיל. אסף
וכתיב ויבטל מסימיו: ויך את עמלק. מה מצוה לו ה' לך והכית את עמלק וימנו.
הוא אביר הכזר במלחמת סמיתו בה סאול ובניו והוא הוא הכזר ברברי הימים
ולא זכר אים בוסת כי אלו המלכה היו יוצאים עמו במלחמה ולפי מזכרם בענין
המלחמה לא זכר אים בוסת
וכבר הימים מזכרם בענין
המלחמה זכרו והוא אסף בעל מזכר
הוא אים בוסת: וזכר אביר
בן אביר. כזר פירשתי למעלה
למסך למלך. בן עמלק חטף
החית: ועתה שמע. בלומר כיון
סמיתת למלך על ישראל כדרך
סמיתת מה סמיתת עמלק לעמו
והוא מלחמת עמלק. ואחר
רבותיו זל שלם מצות כזו
יסרל בביתו ללך למכות
עליהם מלך ולהכרית זרעו של
עמלק ולבנות בית הבחירה ועל
זה המלך נאמר מלך מלכו
ספרתי. עתה אבי רפה לפרק
ולבנות על עמלק את אשר עשה
לישראל: מס לו. מארשים וחילו
בדרך ויזקתו תרגם דמנו ליה
באחריו: והחזקתם. כמו ואת
בל הנסמה החרים לסוף כלית
והשחתה וכן תרגם ויזקתו ותגמר
וארזני אבי זל פי לסוף חרם
וקללה כלומר בתחלה החרימו
סלא יהיה ארם מהם ואחר כך
והחזקתם: ולא תחמול. לפי
ספסם לחמול כמו סאל ויחמול
סאל והעם הזהירו ולא תחמול
עליו סלא יהיה לו פתח פה:
ועד חמור. כי אים יחיו מהם סור
או חמור ויחמור זה היה מסלל
עמלק והיה לא מחזה זכר עמלק
והכזב אומר תמחה את זכר
עמלק: וישמע. כמו ויאסף וכן
תרגם ויזקתו וכש כלומר אסף
סיהו כסמיתו אליו ללכת למלחמה
אז פי אסף על יריכוח ממנו
וכן במסכת באחר באר מ
מסמיתים על הסקלים פירוש
מכריתם: בטללים סם מקום
ואף על פי שכל באר הידיעה
סלא כמנהג הנהגו סדקיהו
בסכות בסמי ויזקתו פירשו כמו
וכזו ויזקתו טללים סמיתו
באמרי פסחיה ואם כזר יזקתו
ספסחים היו אם כן מן פסח
היה ובכזו סיהו אהל מועד סם
ספרם סהבאו פסחיהם ועל ירי
הפסחים ירע מנינם כי פסח

ובכל אשר יפנה ירשיע: ויעש
חיל ויך את עמלק ויצל את ישראל
מיר שסחו: ויהי יבני
שאול וינתן וישיב ומלכישוע ושום
שתי בנתיא שום רברא מירב ושום
הקטנה מיכל: ושום אשת שאול
אחינעם ברת אחישעץ ושום שר-
עבא אביר בן נר דוד שאול:
וקיש אביר שאול ונר אביר בן
אביריה: ותהי המלחמה
חזקה על פלשתים כל ימי שאול
וראה שאול כל איש גבור וכל בן-
חיל ויאסף הוא אליו:
ויאמר שמואל אל שאול אתי
שלח והנה למשחך למלך על עמו
על ישראל ועתה שמע לקול רברי
יהוה: כה אמר יהוה
עבאות פקדתי את אשר עשה עמלק
לישראל אשר שם לו בדרך בעלתו
במצרים: עתה לך והכית את
עמלק והחרמת את כל אשר לו
ולא תחמל עליו והחמת מאיש עד-
אשה מעולל ועד יונק משור ועד-
שה מגמל ועד חמור:
וישמע שאול את העם ויפקדם
בטללים מאתם אלף רגלי ועשרת
אלפים ארתי יהודה:
ויבא שאול עד עיר עמלק וירב
בנחל: ויאמר שאול אל-
הקניי לכו קרו רדו מתוך עמלקי

ירשיע ד' א' מנחם חס' וס' ובכל אשר יפנה ירשיע: ויעש
חיל ויך את עמלק ויצל את ישראל מיר שסחו: ויהי יבני
שאול וינתן וישיב ומלכישוע ושום שתי בנתיא שום רברא מירב ושום
הקטנה מיכל: ושום אשת שאול אחינעם ברת אחישעץ ושום שר-
עבא אביר בן נר דוד שאול: וקיש אביר שאול ונר אביר בן אביריה:
ותהי המלחמה חזקה על פלשתים כל ימי שאול וראה שאול כל איש גבור וכל בן-
חיל ויאסף הוא אליו: ויאמר שמואל אל שאול אתי שלח והנה למשחך למלך על עמו
על ישראל ועתה שמע לקול רברי יהוה: כה אמר יהוה עבאות פקדתי את אשר עשה עמלק
לישראל אשר שם לו בדרך בעלתו במצרים: עתה לך והכית את עמלק והחרמת את כל אשר לו
ולא תחמל עליו והחמת מאיש עד-אשה מעולל ועד יונק משור ועד-שה מגמל ועד חמור:
וישמע שאול את העם ויפקדם בטללים מאתם אלף רגלי ועשרת אלפים ארתי יהודה:
ויבא שאול עד עיר עמלק וירב בנחל: ויאמר שאול אל הקניי לכו קרו רדו מתוך עמלקי

ועם חיל. ואסף חיל: אביר בן נר יוכר היה דוד סאול אחיו סל קים וסמיתו סמו
אביר אים אביר כקרא כר ברברי הימים סהיה מרליך כרות לרבים במבואות
האפלים: וראה סאול לסוף הוה וסמיתו סאול חוזה אים גבור חיל היה אסף
אליו: ועתה שמע לקול רבריו: פנים אחת נסכלת עתה חזר בעצמך: מסור
ועד סה. סהיו בעלי
בספים ומסכן עצמן
ורמין לנחל: וישמע
סאול. לסוף הכרזה
כמו ויזקתו סאול:
ויפקדם בטללים. אחר
לכל אחר ואחר סיקח
טלה מצאנו סל מלך
ואחר כך מנה את
הטללים לפי סאול
למנות את ישראל סל
בס לא יספר מרובו
וירב בטללים. וילחם
בנחל ורבותיו אמרו
על עסקי: כח רב ורץ
את עצמו ומה בטללים
כפס אחת אמרה ת
תורה ערוף טלה
בנחל בטללים כל ס
הפסות האלו לא כל
סכן אם ארם חטא
בהמה מה חטאת:
אל הקניי. בני יתרו
סהיו יוסבין במרבר
ס יהודה כנגד ערד ס
סהלכו אל יעבן ל
לסמור תורה וערד ס
הוא עמלק הכנעני
מלך ערד עמלק היה
סל יוסב העבד ועמלק
יוסב בארץ העבד:
עם סל

רלבג
ובכל אחר יפנה
ירשיע. דל סמיתו
אחיו וסמיתו על
דרך אומר אל אלה
אל תרמיני או יהיה
הרצון בזה ירשיע
היה כלחם דל סהוא
היה כלחם בכל אחר
יפנה סיעשו לו חמס
והוא אמרו בסוף ויכל
את ישראל מיר מוסהו
כי לא היה כלחם בזה
אם לא מפני היותם
מקום את ישראל ומרשיעים כנגדם. והנה האריך בזכירת סמות בניו ובנותיו
ומס אסתו ועם סדיהבא אסר לו לכבוד סאול ולכורך מה מזכר אחר זה באלו
הספורים. והקדים אביר לקים אבי סאול למעלה אביר ולסמיתו קים הלא
תראה מה סאל במה סקדם מה זה היה לבן קים ולזאת הסבה סקדים לזכור
אביר קודם סמיתו אביר סהיה סר כבא סכ ויחם מפני זה כר אביו סהוא אביו
אביר באמרו וזכר אביר אביר סל: כל איסגבור וכל בן חיל. הנה אסתוב בי
קרא הגבור האים החזק והאמץ הבקיא בעיני המלחמות וכן חיל מכלליח
במלחמות: והמתה מאיש ועד אשה וגו'. בגדולה סל וסקטון סלה וזה בהדרגה
כי האים יותר ככר מהאסיה וכל אחר מהם יותר ככר מהעולל כי היוניו חקרה
עדין כי לא כלס הגדול בוהמיתיה והעולל יותר ככר מהיונק כי היונק עס
חסרון טפו הנה הוא חקר הסעד סלא ויכל לעכל כי אים החלב סהוא מדימה
לעצמו מאר והסוד יותר ככר מהסיה והגמל הוא כמו ממוצע בין טבע הסוד
וטבע הטמא והחמור הוא מהמנים הסחותים סבבהמה הטמאה: ויפקדם
בטללים. עשה זה כרי ספיקוד הטללים ולא יפקוד העם סן יהיה בזה כנף
בספרו אותם כמו סקרה לרוד ולזאת הסבה גם כן מנה אותם בבזק במלחמת
כחם מלך בני עמון: וירב בנחל. דל סהוא כלחם עס עמלק במישור כי סם
יבאו ללחם. הנה הריב והמלחמה אחד באמרו הרוב רב עס ישראל אם
כלחם כלחם סם: ויאמר סאול אל הקניי. הרצון בו וכבר אמר סאול אל הקניי
קודם סילחם בעמלקי: ואחיה

הלא אם קטן אתה. לפי שאמר לו שאלו אשר חמל העם כלומר העם חמל ולא הוא ולא רצה למכשם אחר לו שמואל הלא אם קטן אתה בעיניך כלומר אף על פי שאינה קטן בעיניך ולא רצית להתגדל על העם ולמכשם הלא ראש מבטוי ישראל אתה ולפיכך משחק יי למלך עליה להנהיגם על הדרך הישרה ולמכשם מהעברה ואיך הנחת אותם לעבור על דבריו לא עשו הם אלא אתה שהיה בדרך למחות ולא מחית כראה כי רצונך וחפצך היה בדבר וחמדת הסלל ותעט אליו ויזנת תרגם הפסוק כן הלא אם סריתך חזי הויתא שיתנוג וכן אמר בדרם כי כשעברו ישראל את הים והיו מתיראים ישראל לעבור קפץ סבטו של בנימן והתחילו לעבור וראו שבעה יהודי והתחילו להגמם באבנים כרי טיחורו להם והקץ נחשון בן עמי נרד ועבר עם כל סבטו ואחריו כל ישראל וסמכו על הפסוק הזה עם בנימן אשר רודם אל תיקר רודם אלא חד יס וכתוב בנביא מרי יהודה ר ונמסו וגו' עד כלות אותם. עד כלות ישראל אותם ותהיה מם כלותם על הפועל או תהיה על הפועל ותהיה מלת אותם הבאה אחריו תוספת ביאור:

ותעט: כבר פירסמו המלה הזאת שהיא כמו ותסר או ותטה: אשר ממעתי בקול יי. זה אשר אמר שאלו היה הפסוק להברי שמואל כי שריון לא הסלים דבריו ולא אמר לו שריון מה מרד אליו יי הלילה שאמר לו נחמתי והוא שאמר לו שמואל בסוף הענין כי מאסת את דבר יי ומאסך ממלך אבל כשאמר לו שמואל ולמה לא שמעת הפסוק שאלו את דבריו ואמר אשר שמעתי ופירסו כן שמעתי בקול יי ויש לפרסו כמשמעו כמו שתפרם מלת אשר בכל מקומו שהוא טעם למה שקדם וחזר למה שאמר שאלו תחילה הקדמות את דבר יי

ואמר שמואל

הלא מן שריותך הויתא שיש ו וחליש בעיני נפשוך בדם זכות ש שיבטא דבנימן אבדך גרמא לך רי בעו למיעבר ביטא קדם בני ישראל בריל בן רבך יי למתניו סלפא על ישראל ושלחך יי באורתא ואמר איזול ותגמרי ית הייבא ית דבית עמלק ותגמרי קדבא בחזן עד דתשגי ותחזן ו למת לא קבלתא למימריא ריי ואתפניתא על בותא ועברתא דביש קדם יי ואמר שאלו לשמואל דקבלית למימריא ריי ואזלית באורתא ושלחתי יי ואיחיתיתא אג סלפא דעמלק וית עמלק קאה גמרית ואפריש עפא מן בותא עאן ותורו קדם רי תרסון דרביתא קדם יי אלהך בגילגלא ואמר שמואל הא דענא קדם יי בעליון ובגבסת קורשין בקבלא למימריא ריי הא קבלת למימריה מגבסת קורשין טב לאצתא לסלי נביותי מתרב פטימין וארי כחוב גברא דשאלין בקיסמא בן חובתבל גבר דמכדיב על חוברת כל אנש דפצד וסוסיף על סלי נביותי דקצתא בפרתגמא ריי דתקך ס סלמתי סלפא יי

הוא אמר עוד אחת חמרת כי הקדמות את דבר יי אשר שמעתי בקול יי ואלך בדרך אשר מלחתי: ואביא את אגב. כלומר אם לא המיתני עם האחר יי לא מלחתי ולכפסו כי הנה הביאותי ויומתי ראשית החרם יי פי ממיטב החרם כמו ראשית שמנים ימשחו וית לשון תחלה קדום ריחומן כלומר טרם שיחרימו ויקללו שלא יהנה אדם מהסלל לקחו העם הצאן והבקר לזבח ליי לא לדבר אחר: כי חטאת קדם מרי. חסר כף הדמיון כמו לב שמח ייטיב גהה וסלי ארי כחובי גברי דשאלין דקצתא וגו' כלומר כמו שחטא הקס הוא חטאה גדולה כי הוא מקיר כטחוטו מהקבה ונותן בטחוטו דקסם כן הוא חטאת גדולה חטאת מרי והוא מי שמורה פי האל ואינו עושה מה שצוה כי אחרי שעבר על מצותו הרי הוא כופר בו ומקיר בטחוטו ומתנו ואומר כי אין בידו להטיב ולהרע לפיכך לא יירא ממנו לעבור על מצותו והרי הוא בעובר עו וכדפיס גם כן שהוא חטאת גדולה כן הוא חטאת גדולה הפכר והוא מי שעבר על רצון המצוה אותו כמפירטא: ומאסך. הווי בוי ויסא אברהם את עיניו וכן הוא הפי יען מאסת דבר יי מאסך ממלך רל מהיות מלך: ואת

וחפץ ג בקריאה וסמ' וחפץ לה' כעליות חבדים. וחפץ אלו חפצא. אל תחנה על החפץ: מריד וסמ' כי חטאת קדם מרי. למשמרת לאות. אל תהו ברי. ואמרת אל מרי. ונבסר גם בכד קרן:

ויאמר שמואל הלא אם קטן

אתה בעיניך ראש שבטי ישראל אתה וימשחק יהודה למלך על ישראל: וישלחך יהודה בדרך ויאמר לך והחזרתה ארת החטאים ארת עמלק ונלחמת בו עד כלותם אתם: ולמה לא שמעת בקול יהודה וטעט אל השלל ותעש הרע בעיני יהודה: ויאמר שאלו אל שמואל אשר שמעתי בקול יהודה ואלך בדרך אשר שלחני יהודה ואביא ארת אגב מלך עמלק ואת עמלק החרמתי: ויקח העם מהשלל צאן ובקר ראשית החרם לזבח ליהודה אלהיך בגלגל: ויאמר שמואל החפץ ליהודה בעלות וזבחים בשמע בקול יהודה הגדל שמע מזבח טוב להקשיב מחלב אילים: כי חטאת קדם מרי ואן ותרפס הפצד יען מאסת את דבר יהודה וימאסך ממלך:

באחריו התרפס דבריו און והרצון בזה הוא כי מי שצוה מתכות השם בשיקויים קצתה לבד הנה הוא ממרה את פיו וכן מי שמוסף על דבריו הסם הוא חטוא ולזה אמר שמואל לשאלו על מח שאמר אשר שמעתי בקול יי וגו' שאע"פ שבמה שפסח קיים את דבריו הנה מרה את פיו במה שלא קיים מצותו להחרים את עמלק בכללו ושללם ונשך המשל בזה לפי מה שאומר והוא כי חסרון הקסם הוא ענין דומה למרי וזה כי הקסם יגד מה שצד באמתנות שפע מה עלול מן השני אלא שהפעם ההוא חסר כמו שאמר ובארנו בקפר מלחמות יי וחסרון הפפע ההוא איכנו מצד מה שיצא ממנו כי כבד היה צדק מצד ההוא אבל החסרון הוא מצד מה שחקר להגיע ממנו ולא אוכל לפרש בזה המקום לעומק זה הענין אבל אע"פ בזה הלמוד השיריי והמשליי כי הוא בלתי מתיק בזה המקו. והמשל שיהיה בבאן מרחקת מורכב מקמים רבים וידע אדם סגולות סם אחר מהקמים ההם וטבעו במלמות הנח שריין לא ידע פעל המרחקת ההוא כי מצד הסמי האחרים ישתנה הטבע ההוא ולא עוד אלא אפי' ידע טבע כל סם וקם מההרכבה בסלמות הנח שריין לא יוכל לספט באמיתות על פעל המרחקת ההוא בטחוטיו מה שלא ידע הצורה המתחרשת מההרכבה וכן הענין בעינו דקסם כי הכזב בוכנס מזה הצד כמו שבארנו בספר מלחמו יי כי לפעמים יתגלה לקדם מה שישפע מאחד מן הפסוטים או מיתור מאחר מהם ולא יתגלה לו מה שישפע מכל אחר מהם ולא מה שישפע מכללם וזה כלו בלתי מבואר בזה המקו ולזה אמר שמואל כי חסרון הקסם הוא רומה למרי כי כמו סמה שחסר דקסם מההודעה מקיר בכללות הטוב שהיה ראוי שיעי מההודעה ולא דיבזה אלא שהרבה פעמים תחיה ההודעה החסרה סבה להתעת הרע כמו שבארנו בסמי ממלחות יי כן הענין במי פמרה פי הסם שצדע ממכותו כי התועלת המכוח במצוה ההיא לא תת קיים אלא בכללה ויקרה גם כן קצתה וזלת קצתה הפכר ודע תחת הטוב שכוון במצוה ההיא וזה כי השני בזה לעשות זאת התקמה ההפלה למען יסורו שאר האנשים מהנהגת זאת המדה הפחותה ולזה רצה שלא יהנו ישראל מנכסיהם כדי שלא יבוא זה לחסר כי אחבת הממון הביא לישראל לזאת המלחמה עם סבה חרמת כל סלל עמלק תועלת אחר והוא התועלת המגיע בזה שצתה התורה שלא ליהנות בדבר מעו פן יבוא זה להמסך אחר עו אם יראה להנהיג מנכסיה היות נכסיו מכללי אולי ייחס זה למה שהגיע לו מעו וכן הענין בככסי עם עמלק בסוה כי בלי ספק היו רשותיהם ואמונותיהם כפסדות וכן יאמר שהאון מדברו התרפי הוא דומה להפכר ההוא בהתעסק בדבר יוקר מן הראוי והרצון בהוספה על מצות הסם יגיע ממנה חסרון כמו הענין בהוספה סבהיה נדביר אשר יהיה באמצע התרפס כי ההוספה ההיא תהיה סבה לטעות הנכסל בהודעה המגיעה באמצעות וזה כי התרפס הוא דבר מעורר הכח הדמיוני בהתעוררו דמה קצת דברים צורקים כמו הענין בחלומות הצורקים והדבר דברים כוחים ידמה עמהם ויגיע לורמו הדברים הצורקים משפע עליוני יגיע אל הדמיון כעת היותו מתכדד מבין שאר הכחות המגיעות המסוגלות הגיע לו כמו הדברים הכוחים מצד הדברים אשר הגיע דשומם נכח הדמיוני ויתעברו אליו הדמיונות בדמיונים הצורקים ויהיה זה סבה לכזב המגיע בהודעה ההיא ולזה אמר הכביא אשר אתו חלום וירבר אתו חלום וגו' מה לתקן את הבר כאס יי כי ההודעה המגיעה באמצעות אליו הדמיונות תרמה לזכר חבלי נקי מהתעבר בה מהצר שבארנו ולזה הוא מבוטא שאין לגרע ממנו הסם יל ולא להוסיף עליה כי תפסד הכוונה אשר בעבורה היתה המצוה הסיי יען מאסת את דבר יי ומאסך ממלך יי זהו מה שנוסף לו עתה מהעצם כי במה שחטא בראשונה לא נאמר לו אלא שמתלכחו לא תקום ואולם עתה אמר לו סהמי מאס אותי מהיות מלך על ישראל וזה מורה שמי מלכותו יהיו מעשים ס הדבר המאס ירוחק:

ראש סבטוי ימר אתה. תירגם יונתן סבטא דבנימן עבר בימא בריש כל עמא כמה סבאמר בבנימן צעיר דרדס: עד כלותם אותם. העם אשר אתך יכלו אותם: ותעט, כמו ותעקף לשון עט: ראשית החרם. מיטב החרם וכן ראשית רבך כמה סבאמר בהרימכם את חלבו ממנו וינתן תירגם קדם ריחומן: הנה שמוע בקולו מזבח טוב להקשיב

מחלב אילי. זה מוסב על הנח שמוע מזבח טוב ולהקשיב מחלב אילים: כי חטאת קדם מרי ואן ותרפס הפצד. וכעונם סל און ותרפס בן עונם סל הפצד ויזנת תירגם ארי כחוב ג גברא דשאל בקסמא כן חובת כל איניס דמסרב על מילי כ נביא: הפצד. לסון תוספת וכן ויעבר בו הרטה עליו דברים יד אחי

רלבג

החפץ ליי בעולות וזבחים כשמוע בקול יי. הנה זה מבואר כי העולות והזבחי יבאו על החטאים כמו ס שהתכאר בתור ולזה הוא מבואר כי הוא יותר טוב שיסמי אדם מהחטא ולא יבטור לאלו הקרבנות: הנה שמוע. למכות הסם הוא טוב מהבאת ס הזבח ולהקשיב ל למכותיו הוא יותר מ מהקרבנות חלב אילים על מזבח יי כי חטאת קדם מרי ואן ותרפס הפצד. ואחשוב שהיה וי ותרפס כוונת נדס ורכב וקוס ואיה וענה והרצון בו ואן ותרפי

הסלל יי כתח וכל תירכר דבר בלא ראשית חטאת הוא

ידרצו את העם. דואב הארמי שהיה חשוב ככולם. ויחזק בכסף מעלו. לפי קשטו מעמם סכסכה שמואל ללכת אחר סאול חזק בכסף של שמואל לפי שהיה סאול מבקש ממנו שישוב עד שיפתחו בגלגל שהיה סאול מזהל מועד ומרדס אגרה חלוקים אמוראים יסאמרי מעלו של שמואל קרע סאול. ויש שאומרים מעלו של סאול קרע שמואל

ומסר לו סימן זה מי סיכרות כסף מעלו הוא ימלוך תחתיו וזהו סאול לו סאול לרוד ביום סכרת את המעל ירעני כי מלך תמלוך. וגם נכח יסר לא יסקר. ואם סאול אשוב מצונו לפני לא ויעל עור לטול את ה המלוכה ממי סכרתה לו כי סכרתה סאול כ כחצונו של ישראל לא יסקר מלית הטובה סאול ליתן. אגב מערכות. אגב מפסקא. אכן סרמר המות. באמת ירעני בוסר וקרב עלי מ מירדות המות. באסר סכלה נשים חרבך. להוסיבם חלמות מעבליהם שהיית מנזבם בחורי יסרל. ויסקף. חתכו לארבעה ואין לתיבה זורמיון ותרנו ויסקף ופסח ובתלמוד סלכו ים הוה מפסח ויהיב לן חלומה כלומה ב טוקע. בית הלחמי. מבית לחם וכן דרך כל דבר ששמו בסתי תיבות כמו בית לחם. בית שמע בית אל קרית ארבע אס בא להטיל בו הא מטיל בת סתיהתיות כגון קרית הארבע בית האלובית הלחמי. ויחדרו

רלבג

נכח יסרל. הוא הפי שהו חזק ישראל וכחם ותוחלת כטעם ואומ' אבד נכחיהנה הרצון נכח ישראל חיי ישראל שהו הפי כמו הדס שהו חיי הגוף בי הדס יקרא נכח כטעם וז נכחם על לבניו ככרני כא. כאשר ראה שמואל היות סאול מתבייש מזקני העם והעם אז

כשמע אליו לסוב עמו להסתחוות ליי. וילך אליו אגב מערכות. יתכן סבא אליו בעלמלאות ובבבלי ברזל למלאת מכות שמואל כרי סלא יוכל לבדוח כטעם התקסר מערכות כימה. ויאתר אגב אכן סרמר המות. ודמה סאגב היה ירא כטהגסוהולכני שמואל אסור וקסר בבבלי ברזל וכאסר ראה שמואל והיתה צורתו מוכחת על גורל חסידותו ורמזותו אמר באמת סר מרירות המות כי ככלתו בדיתי סראוי סירחם עלי וכאסר הטן שמואל מרבריו שהוה היה חושב סוכל עליד שמואל אמר לו אכן הענין כן כמו סאתה חוטב אבל תרע כי מות ימות מיתה אכזרית וזה ראוי לך מרה כגד מדה כאשר סכלה נשים חרבך כטהרת בעליהן כן תסכל תנשים אמר במותך. ויסקף שמואל את אגב. רלסחלקו בחרבו כאלו היה בוקע עבים למלאת מכות הטייהנה היה בזה תועלת לתת יראה לנפארים סלא ילחמו עם ישראל. ויאמר

נצח דקמציוס וגם נצח ישראל. חצצח ודוד. עד נצח לאיראור. לנצח נצחם. ולא יסף ה בקראהו ובר יהודה ויאמר צדקה ככני. את הדברים האלה רבר י' אל כל קהלם. ויגד לטאול כי ברח רוד. ולא יסף שמואל לראות את שאל. ולא יסף עוד מלאך י' לדראה אל נכוח. ונקצת כפרי מסרח

ו'אמר שאל אל שמואל חטאתי ב'עברתי את פי יהוה ואת דברך ב'יראתי את העם ואשמע בקולם ועתה שאנא את חטאתי ושוב עמי ואשתחוה ליהוה: ו'אמר שמואל אל שאל לא אשוב עמך ב'מאכתי את דבר יהוה וימאסך יהוה ב'היות מלך על ישראל: ו'יסב שמואל ללכת ויחזק בכסף מעלו ויקרע: ו'יאמר אליו שמואל קרע יהוה את ממלכות ישראל מעליך היום ונתנה לרעה הטוב מלך: וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם ב'לא אדם הוא להנחם: ו'אמר חטאתי עתה ככרני נאנגד וקב' עמי ונגד ישראל ושוב עמי ו השתחויתי ליהוה אליה: ו'ישב שמואל אחרי שאל וישתחו שאל ליהוה: ו'אמר שמואל הגישו אלי את אגב מלך עמלק וילך אליו אגב מערכות ו'אמר אגב אכן סרמר המות: ו'אמר שמואל ב'אשר שכלה נשים חרבך בן תשכל מנשים אמך ויסקף שמואל את אגב לפני יהוה בגלגל: ו'ילך שמואל הרמתח ושאל עלה אל ביתו גבעת שאל: ולא יסף שמואל לראות את שאל עד יום מותו ב'התאבל שמואל אל שאל ויהוה נחם ב'המליך את שאל על ישראל:

ו'אמר יהוה אל שמואל עד מת אתה וכתאבל אל שאל ואני מאסתי מלך על ישראל

ו'אמר שאל לשמואל חטאתי ב'עברתי את פי יהוה ואת דברך ב'יראתי את העם ואשמע בקולם ועתה שאנא את חטאתי ושוב עמי ואשתחוה ליהוה: ו'אמר שמואל אל שאל לא אשוב עמך ב'מאכתי את דבר יהוה וימאסך יהוה ב'היות מלך על ישראל: ו'יסב שמואל ללכת ויחזק בכסף מעלו ויקרע: ו'יאמר אליו שמואל קרע יהוה את ממלכות ישראל מעליך היום ונתנה לרעה הטוב מלך: וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם ב'לא אדם הוא להנחם: ו'אמר חטאתי עתה ככרני נאנגד וקב' עמי ונגד ישראל ושוב עמי ו השתחויתי ליהוה אליה: ו'ישב שמואל אחרי שאל וישתחו שאל ליהוה: ו'אמר שמואל הגישו אלי את אגב מלך עמלק וילך אליו אגב מערכות ו'אמר אגב אכן סרמר המות: ו'אמר שמואל ב'אשר שכלה נשים חרבך בן תשכל מנשים אמך ויסקף שמואל את אגב לפני יהוה בגלגל: ו'ילך שמואל הרמתח ושאל עלה אל ביתו גבעת שאל: ולא יסף שמואל לראות את שאל עד יום מותו ב'התאבל שמואל אל שאל ויהוה נחם ב'המליך את שאל על ישראל:

כמה גם פסוק עוד מלך מצרים ונראה לי כי איננו לפי שהוא ולא הוסיף עוד מלך מצרים:

ואת דברך. סאמרת לי במצות י' ותי אריעברית על מתמרד י' ובסרית על פתגמך. ללכת. כגול באתחחא: ויחזק בכסף מעלו. סאול החזיק בכסף מעל סמואל כדי שישוב עמו. וסמדרס חולקן בויס אומרי כי סמואל קרע במעל סאול ורמז לו בזה כי מיסכרות כסף מעלו הוא ימלוך תחתיו ויא כי סמואל קרע מעלו סלעצמו סכף דרכן סלכריוס להיות קורעין בפעה סאין כ כטשתן משוכתי: קרע י' את ממלכת ישראל מעליך היום. ואף על פי סאמר לו זה בגלגל כשהעלה העולה ממלכתך לא תקום ועתה אמר לו היום אפסר סהחטא ההוא היה כמחל לו עי תסובה ומעשים טובים וכיון סכסה בחטא אמר לו היום כ בקרעה הממלכה מתך. ויש לפרס עוד כי בחטא הראסון אמר לו ממלכתך לא תקום כלומר סלא תתקיים לו ולבניו אחריו אבל אפשר כי הוא אריך ימים במלכותו ועתה אמר לו כי גם הוא לא יאריך במלכותו וזה סאמר קרע י' מעליך וכן אמר לו שמואל כשהעלהו באוב ויקרע י' את הממלכה מידך וגו' ולא עשית חרון אפו בעמלק הכה כי ברבר עמלק נגמר רינו. וגם נכח ישראל לא יסקר. אף על פי סממלכתך לא תקום נכח יסרל לא יבור ממקומו ולא יסקר אותו הקב' אבל יעמידהו כי לא ינחם כלום ולא ינחם על הטובה מדבר עליהם: כי לא אדם הוא להנחם. כי האדם ינחם על טובה סיכטיח לאדם מפני כעבו עליו אס נסתנה לכבו סלא יהיה סלס לבו עמו כמו שהיה מתחילה אבל הקב' אף בו סיכוי חפץ וכיון סהבטיח את ישראל לח יסקר להם הבגחתו הטובה אף על פי סחטאיו ייסרס כפי חטאם אבל הטובה קיימת אחריקבלס עשסס אבל לסאול לא הבטיחו על המלוכה לעולם ואס היה סומר מכות י' היה מאריך לו המלוכה גכ ולבניו אחריו אס יסמרו את מכות י' אבל לרוד סהבטיחו על המלוכה לעולם לאתסור ממנו המלוכה לסלס חעפ סתכסך מבניו זמן כפי עונם הטובה והמלוכה קיימת להם לעולם ומסוב להם אחרי קבלס עשסס כמו סכסוב אסר בהעיותו והוכחותיו בסבטאסס וגו' וחסרי לא יסור ממנו וית הפסוק כן ואס יתמר איתוב מחוב וגו' כבעמור. אגב מערכות. סתרמו מפסקא כלום הלך אליו סמהלך המלכים בתענוב כלומר אף על כי סהיה קרוב למיתה הלך אליו בבאוה או פירשו הלך אליו בתענוב ובסמחה כי בחר מתנומחיו וית מערכות קסורים מן התקסר מערכות כימה כלומר בקסורים וסלסלסלות סל ברזל סהיה סהן הלך אליו: אכן סרמר המות. הגע מרירות המות דע כי להמיתו ססאול אותו אליו. ויסקף שמואל. כמו ויסקף סתרמו ופסח כמו ויסקף ויכין ברברי רל הוה מפסח ויהיב לן חלומה כלומר בוקע: גבעת שאל. איכסר סהיה גבעת בנימין סזכר למעלה ובנה סס סאול בית מלוכה לפיכך סמכה אליו או היתה גבעה אחרת סכנה אותה סאול: וי' כחם. ככעל שמר כי הוא קמוץ: מלא

כחם סלסל תנשים אמר במותך. ויסקף שמואל את אגב. רלסחלקו בחרבו כאלו היה בוקע עבים למלאת מכות הטייהנה היה בזה תועלת לתת יראה לנפארים סלא ילחמו עם ישראל. ויאמר

מלא קרנך שמן. אמר הקדוש לבי סהיה הקדוש הזה מזומן למנוח בו מלכי בית דוד ועל השתדל הזה מזומן אותו הקדוש על פי הכתובים והיה בזה מועד עם כלל שמן המשחה וכן אמר בעצמות מלמה ויקח צדוק הכהן את הקדוש המזומן זה הקדוש עם כלל שמן המשחה ולפיכך אמר לשמואל מלא קרנך שמן כי על הכתובים היה מוטל למנוח המלכים על פי ואף על פי שצדוק הכהן מלמה הכהן היה עם עמו כח הכהן כמו סכתו ומסח אותו צדוק הכהן וכתב הכתוב ומשיחת המלכים ליצוק מן השמן תחלה על ראש המלך ואחר כך היה מנוח ממנו כבודת נזר בן ריטו עיניו ואחר כך השאר בקרן היה יוצק על ראשו כי כי מלא הקדוש היה מעורר ה

המשחה עם היצוקה: לי מלך. ולא אמר לשמואל מלך רל לי סהיה לעבודתי ושמע אלי לכל אשר אצונו לא כשאל סבבר על מצותי: עגלת סדר. מצאנו כי אף על פי שהיה מביטח הקבה הכהן או הצדוק אלכ כן הוא כסמר מלכת במקום סכנה כמו סראינו בעקבאכינו סהכטיו הקדוש כדוך הוא בעברו ארס כהרים ואמר לו והסיוותך אל הארמה הזאת ועם כל כדאה לו המלך והכטיו ואמר לו סוכ ארץ אבותיך ולמולדתך ואהיה עמך וכאשר שמע כי עשו בא לקראתו וירא יעקב מיד ויבר לו וכן דוד סהיה כמטח למלך על פייו היה כורח מפני סאול ונסגר הכהן אמר לו לא תשב במחורה וכן כדכרי המלחמות היושטן תחבולו אחר הבטחת האלית כמו טעמה גרשן כדבר הכדים והלפדי וגם פעמי היו עטין התחבולות במצות האל כמו סכתו ביהושע ככבוס יריחו הקף את העיר וכן כזה לשמואל הכהן תחטלה אף על פי סהיה הולך במצותו והטעם כי אף על פי שהקדוש בדרך הוא כוסה כסין ונפלאות עם יראיו כדוב הס על מכה העולם וכן על מ מכה העולם היה לו לעיקר לירא מפני עשו ולרוד מפני סאול אס היה מושח מלך בחייו והיה לו לבקש תחבולה אף ילך וזו הייתה סאלתו אף אף ואמר לו הקבה עגלת סדר תקח בדרך כיכל מקו הירשאל להקריב באותו זמן כי זמן הייתה הבמות היה כל זמן סהיה אהל מועד כוכבובטן ולמרו רל מזה

מלי קרנך מישתא ואיתא א אשליחך לות ישי רספיר לתם ארי גלי קרסי בבגדיו כשר קרסי למתיו מלכא ואמר שמואל איכרין אהיל וגם ישמע שמואל וקטליני וגם יי עגלת תורין תיסב בידך ותימר לדבתי קרסי איתי: ותוסק לישי בשיר ותא ואנא אתוונך ית ותעבר ותמשח קרסי ית דאמר לך: ועבר שמואל ית דסליל ואתא לבית לרם ואתכנשו סבי קרמא לקדמותיה ואמריו שלם סיתך ואמר שלם לדבתי קרסי ואיתי אודמני ותועלון עמי לשירותא וסמית ית ושי ית כנוהי וקרא להון לנכסת קודשא ויהוה כמעלהון ותואית אליאב ואמר ברם מקין קרסי משיחיה: ואמר יי לשמואל לא תסתכל בחזוניה וברום קומתיה ארי רחיקתיה ארי לא כמו רחון בני אשה ארי בני אשה תון בעיניהון וקרסי יי גלון מחשבות לבא: וקרא ושי לאביב רב ואעביריה קרסי שמואל ואמר אף ברין לארעוא קרסי יי

ב תסע על העלה

55

דל סתיל תיז

דריכה: ויעברו ח' ח' בלש' העברה וס' נכסר ביהושע סיתר:

הפסוק שמחה לסכות בדברי סל סהרי הקבה אמר לשמואל עגלת סדר תקח בדרך והראה לו סאין ראוי לרם ללכת במקום סכנה ולסמוך על הנס ממוס סל לא תנסח את יי אלהים. וימ כי הקבה אמר לו כך אני אמרת לך שתלך בהכנע ואחריה אמרת ושמע סאול והרגי עתה אני אמר לך שתלך כפרהסיו ותקח עגלת סדר לשמות ונחיים סלמים כיום מסחך אותו מלך וזה סאמר וקראת לישי לבח אמר לו לך כפרהסיו וכדאה מי הורג אותך ועל זה הרך פידעו כל במדרס מה סאמר לו הקבה למטה רבינו עכור לפני העם הזה לפי סאמר לו עור מעט וסלכני אמר לו הקבה עכור לפני העם וכדאה מי סוקל אותך: את אשר אמר אליך. ולמה לא אמר לו מתחילה סיתסח דוד כדי פידעו כלס כי מיי הוא ויראו כלס כי לא כחר ככל כבי יסי אלא כדור כי בפני כל העומרים סס נאמר לו על פי הכתוב: ויחרדו ויטעו. ויתקבצו לצאת לקראתו וכן יחרדו כצפור מתדרים ויחרדו כנים מים וכתי' לסון קבוצ ואתכנשו ויס לפרסו לסון חרדה כי תמהו על כואו ופחדו אולי היה בעיר מי סחטא חטא גדול מיטוק סמוג הכהן לבא העיר וזהו סאמר סלס בואך והוא ענה להם סלס כלומר אף רבר רק סלס אל תסחרו כי לזבח ליי כאתי ויארם סלס בואך. הגדול ככזקנים אמ' ואספר טעיהיה: התקדמו כתרנו אחרמנו וכן ויקדס כבואס. ככית: ויאמר אף כגר יי מסיחו. פי אמר כלנו או כפני כי חטב כזה הוא המלך סכזהו האל למשח לפי סהיה ככור כבני יסיועד כי ראהו יפה כורה וקמה כסאול וחסב כי הקבה הבורח ככאס' יפה קמה וכורה למלכות כרי סיהא מוראו על העם וכן אמר כסאול הרחיקס אשר כחר בו יי כי אף כמורו ככל העם וכן הוא כמו סחשכ שמואל כי בעלקומה וכורה יפה כחר בו האל למלוכה כרי סיהא וממנו העם וכלכד סהיה לבוטכ ויסר ופי' כגר יי מסיחו כמו ככתי' דרכס כלומר יי יהיה עמו ויית תקין קרסי יי מסיחיה וכן תרגס ככתי' איתקין יי: אל תכטאל מראהו. כוח לבות וכליות כבי ארס ידע לבב אליאב כי איכנו יסר לפיכך אמר לשמואל אל תכט אל מראהו כי אף סהיה לבבות כבי ארס ידע לפי לבווי כבה. סס כפלס גדול הענה וימ כי כאשר אמר כגר יי מסיחו על סאול כקס עוד סלא תסור המלוכה ממנו כסראה אליאב סלא היה יפה כמורו כקס מיי סלא יחליף סאול באחר לפיכך ענה לו האל אל תכט אל מראהו כי מאסיתו וסאול הוא סהיה יפה מראהו ונבה קומתו: גס כזה

רשי

ויחרדו. מהרו לבחל לקראתו: ויאמר אף כגר יי מסיחו: ויאמר כלכו אף אמת הוא זה ההגון למלכו: אל תכטאל מראהו: אל יופי תארו: כי מאסיתו לפי סכעסן הוא כמה סל יסר אף אליאב כדור: כיל לא אסר יראה הארס. אף על פי סקראת לעצמך רואה סאמרת לסאול אכתי הרואה ככאן אכי מודיעך סאיך רואה: ויעבר

רלבג

ויאמר סמוג אף אף וסמע סאול והרגי. רל סאס ידע סאול סאני הולך למסוח מלך אחר יהרגי: ויאמר יי עגלת סדר תקח בדרך. ידמה סהרצון כזה סלקה לזבח זבח סלמים וכבר היה אפסר לו זה כי אז תרו הבמות והיה אפסר לו ל להקריב כבמת יחיד ואעפ סהיה המסכך ככוב. וכבר אמר לי אחר מהכמי דורינו סמור סלמה הכסיו כפי זה הפסוק רכר כאות מאר לפי הפסע וזה סהוא רואה סכבר כחר הסס ית עגלה להעד על סכבר כמכא חלל בארמה לא כדוע מי הכהו והיה הולך לערוף העגלה ולזה לא היה לסאול לחקור אף היה הולך במקום ההוא עם העגלה כי העגלה תערוף באי זה מקום ימצא בו החלל בארמה והיה אומר על כר מלית ססיר כי היה לסאול לירא מהירצו כי אותה העגלה סהיה הכונה בו לאמת מי הוא המכה ולזה היה לו להתרחק מהירצו שמואל והנה אמרו ואמרת לזבח ליי כאתי לפי זה הפי' הוא לפי הכראה בעיני כי כאשר יבא לבית לחס ויתכאד להם סלא כמכא חלל בארמה על זה האופן ואמר לאכסי המקום והוא סהוא בא לזבח ליי וזה כאות מאר ולזה תמצא סלא קרס שמואל מאכסי בית לחס יתורה כי אס יסי וכניו כדי סלא יתגלה כורו אף כגר יי מסיחו. יס ספידסו סהוא כאשר ראה אליאב בלתי ראוי למלוכה אמר על סאול כי כגר יי מסיחו וקרא מסיחו סאול כי הוא היה מושח על יד שמואל והנה אמר לו העם סלא יסע אל מראה סאול ואל גבה קמתו כי מאסיהו כמו סקדס באמר כי מאסת אתרבר יי וימאסך ממלך אלא סכבר יקטה לזה הפי' אמרו גס כזה לא כחר יי כי לפיזה הפי' לא תהיה הוראה מרברי הסי לסמוג סלא כחר באליאב אכל יראה ממנו הפך זה כאולי והכראה בעיני כי אמר שמואל אף כגר יי מסיחו כאשר ראה אליאב חשב סהיהו הוא הראוי למלוכה מר מראהו סהיה טוב ונכזה קומתו סהוא ראוי למלך למען יהיה לזבח כבורה להלחם מלחמות יי וענהו העם סלא יסע אל מראה אליאב ואל כובה קומתו כי מאסיהו מר סהיק לבבו יסר כי הסי יראה ללכזה כראה בעיני העם איכנו ראוי למלך וכאסר הכן זה שמואל מרברי הסי אז אמר ליסי סקרא לאחר ככניו כי לא כחר יי כזה וקרא אל אכירב אף קצר הכתוב ובסוף הענן כמסח דוד וידמה סכבר כמסח בשמן המשחה ולא כזהו כלכתי סס סמלא קרני. והנה

לבב אליאב כי איכנו יסר לפיכך אמר לשמואל אל תכט אל מראהו כי אף סהיה לבבות כבי ארס ידע לפי לבווי כבה. סס כפלס גדול הענה וימ כי כאשר אמר כגר יי מסיחו על סאול כקס עוד סלא תסור המלוכה ממנו כסראה אליאב סלא היה יפה כמורו כקס מיי סלא יחליף סאול באחר לפיכך ענה לו האל אל תכט אל מראהו כי מאסיתו וסאול הוא סהיה יפה מראהו ונבה קומתו: גס כזה

גם כזה לא בחר יי. לפי שלא חמד לו יי ידע כי לא בחר בו כי הוא חמד לו אשר חמד אליו: לא בחר יי באלה: סקמץ הכית והם סמס במקרא סקמץ זה ולא אוכל ללכת באלה: עוד סאר הקטן. פועל עומד כמו נסאר זה לבדו מן הקל: ולחה וקחנו. הביאהו כלומר קחנו על ידו שליח סיביהו הנה: כי לא נסוכ. פי' לאכול כי כבר נזכר זכאי מלמס דקס יסיונביו ושאר הזקנים לאכול עמו וקורס מאלו נמשח רוד: עם יפה עינים. כמו ויפה עינים כמו תלמים עם בכורים כמו ובכורים: וטוב רואי. סס בעקל כרי חוליו וכן לא תסורכו עין רואי והספור הזה להודיע כי הגזן היה למלכות כי יכה תואר היה: קוס משהו. קוס ענין זרות וכן קוס עבור את הירדן הזה קומו ועברו לכס קוס התהלך בדרך: ודביתנו זלררסו אמר לו הקב"ה מסיחי עומר ואתה יוסכ קוס משהו: כי זה הוא זהו סיהיה מלך לא כאשר חסבת אתה או פירסו זהו אשר אמרת לך ו מסחת לי את אשר חמד אליו יוס בדרם זהו טעון מסיחה ואין אחר טעון מסיחה וכמו מזה כי אין מוסחין בשמן ה המסחה אלא מלכי בית רוד בלכד: בקרב אחיו. לומר סכבחר מכלס: ותכלה רוח יי אל רוד. כתרנו וסרת רוח כנאה מן קרס יי על רוד וכן רוח יי סרה מעס סאול תרנו רוח גבורה מן קרס יי רהות עם סאול שרת מיה ואת רוח ה הגבורה ספירה את רוד להרוב את הארי והרוב והפלטני וכן רוח הקרס כולרה בו מהיום ההוא ומעלה ואמר הסירים והמזמור: ברוח הקרס סגולת בו כי בכלל רוח יי רוח הקרס ורוח גבורה: ובעתו. בעתה אותו עד שלא היה ברתו: מבצק. רגס התיו לחסרון תיו למר הפכל: עבדיך לפניך. לפשות מה סתכס יאמ' ארזינו להס סתכסו אים מנגן: יודע בחכמת מנגן ככור. יודע בחכמת הכינן סהוא מנגן ככור אז הוא במקום מקור כלומר אים סידע לנגן ככור וכתיו גבר רידע לנגנא ככורא: וגבר חיל סיס לוגבורת הלב לכלכרבר כמו סתכס גבורתו ככור ה הארי והרוב: ואיס מלחמה יודע בעניי המלחמה והורגל בה: וכבון רבר. כתרנו וסוכלת בענה כלומר לכל רבר ענה הוא כבון כמו וכבון לחס ואיס תאר. פי' תאר יפה וכן אכסי מרות מרות גדולות וכתיו וגבר ספיר כדויה: ויי עמו. כי בכל אשר יעסה יעלה וכל הדברים ססנת הנער את רוד הס דברים סכל ארס סהס בו הוא הגזן לעמוד בהיכל מלך ויודע נגן אמר לפי צורך הסעה חמור לחס וכאריין. חמור טעון לחס וכאר מלא יין וכלי טעון חמרא בלחס וימ חמור כבור מן חמורתי חמרים חמרים: כוסא כלס. כוסא כלס זיכיו: רוח אלהים אל סאול. פי' רוח רעה כמו סאמר למעלה רוח אלחס רעה וכתיו רוח ספא מן קרס יי: ורוח לסאול. מן הנקס סהיה בו מרוח רעה: וטוב

רשי

ועבר יסיו סמה. הוא סמצא: סאר הקטן. כסאר הקטן: לא כסכ. לאכול כל מוסב סעורה קרויה הסנה י ותכלה רוח יי. רוח גבורה: עבדיך לפניך. הנה עבדיך לפניך אשר יעשו מכותיך: אחר מהנערים. מיוחד סבהס רואב הארומי: יודע נגן כל עמיו סתכון להכיס רוח רעה על סאול כ כרוד סיתקנא בו: כאכס

ויבואו ה' חל וכל ה' רכבו כאח ולתאכז העת

רלבג

והנה ספר סהיום ההוא כלחה רוח יי אל רוד בדרך סהיה מכליה בכל אשר היה עושה וסרה רוח יי מעס סאול סהיה לו תחלה בכל אשר יסנה וסב סהי סבנתו רוח רעה להמיתו ב בלא עתו כי מאסו ממלך עם סזה היה כלי להתקרב רוד אל המלוכה ברוך הסס אשר לו סתכנו עטלות ונבור חיל ואיס מלחמה: הנה קרא גבור חיל מי סהוא בעל אמן ותוקף ואיס מלחמה מי סהוא יודע להמציא תחבולות עם אויביו וסכסס והנה תאר רוד בלא התאריס כימי סיס לו אלו ה אמרו יותר ראוי לבא בהיכל מלך ואף על פי סלא היה המכוקס ממנו תחלה כי אס סהיה מטיב לנגן: וכבון רבר. הוא האיס המכלל ככורו ב במספט ובתכונה: ואיס תאר. ולזה הוא יותר ראוי לבא בהיכל מלך: ויי עמו. כל אשר הוא עשה יי מכליה ולזה אפסר סתקור הרוח הרעה ממך בהיותו עמך כי מברכת המלחיו יתברכו ארמיהם עם סזה גם כן היה סבה אל סהיה רוד ראוי יותר לבא בהיכל מלך ולזה סבנתו בכלל התאריס כי ככר יתכא דבים מטיבס לנגן אף ארס סלמס באלו סמינים כרוד ולזה סחרו מנגן סאר המנגנים: אים

ארכס 5 חל רחל גורל ארזינו ורכבת חל רחל

שלה וסמ' שלה ובער אחי. ואמר שמואל אל ישי. וישלח שמואל בלאכים. שלהנא לי אחר. ודליתיו שלה לי. ואח סעלהויה שלה: וטוב י' וסמ' ויצח' אלהס. ובערת רס נבקי כמסר אל. למען תחוק' וישלח ויביאו. ואמר נא ארננו. וזה כדו תרוח אלהס. ויקרא אביס אל רוד. עודנו ויעבר ישי שמה ויאמר גם כזה לא בחר יהוה: ויעבר ישי שבעת בניו לפני שמואל ויאמר שמואל אל ישי לא בחר יהוה באלה: ויאמר שמואל אל ישי התמו הגערים ויאמר עוד שאר הקטן והנה רעה בצאן ויאמר שמואל אל ישי שלה וקחנו כי לא נסכ עד כאן פה: וישלח ויביאהו והוא ארמוני עם יפה עינים וטוב ראי ויאמר יהוה קוס משהו כי זה הוא: ויקח שמואל את קרן השמן וימשח אותו בקרב אחיו ו ותעלה רוח יהוה אל דוד מהיום ההוא ומעלה ויקס שמואל וילך הרמתה: ורוח יהוה סרה מעס שאול ובעתתו רוח רעה מאת יהוה ויאמרו עבדי שאול אליו הנה נא רוח אלהים רעה מבצק: ויאמר נא אדננו עבדיך לפניך יבקשו איש ידע מנגן ככור והיה בהיות עליך רוח אלהים רעה ונגן בידו וטוב לך: ויאמר שאול אל עבדיו ראו נא לי איש מיטיב לנגן והביאתם אלי: ויען אחד מהנערים ויאמר הנר ראיתי כן לישי בית הלחמי ירענג ונבור חיל ואיש מלחמה וכבון רבר ואיש תאר ויהוה עמו: וישלח שאול מלאכים אל ישי ויאמר שלה אל ית דוד כנך אשר בצאן: ויקח ישי חמור לחס ונאד יין וגרי עזים אחד וישלח ביד דוד כנאו אל שאול: ויבא דוד אל שאול ויעמד לפניו וארבהו מאד ויהי לו נשא כלים: וישלח שאול אל ישי לאמר יעמד נא דוד לפני כי מצאתן בעיני: והיה בהיות רוח אלהים אל שאול ולקח דוד את הכנור ונגן בידו ורוח לשאול

ואעבר ישי שמה ויאמר אף ברין לא רעוא קרס יי: ואעביר ישי שבעא בנהו קרס שמואל ויאמר שמואל לישי לא רעוא קרס יי בארין: ואמר שמואל לישי השלימו עולימי ויאמר עוד א אשתאר ועידא והא רעי בענה ויאמר שמואל לישי שלח ואיתיניה ארילא נסתתר עד מיתוהי וקא ושלח ואיתיניה והוא סמוק עיניו וצאן וספיר כדויה ויאמר יי קוס משהו ארין הוא: ונסכ שמואל ית קרנא דמשהו ומשהו ית דוד בגו אחריו ושרת רוח גבורה מן קרס יי על דוד מיומא והוא ולעילא וקס שמואל ואול דרמא: ורוח גבורה מן קרס יי ורוח עם שאול עדר סניה ומבעתא ליה רוח בישא מן קרס יי: ואמרו עבדי שאול ליה הא בען רוח בישא מן קרס יי מבצקא לך: וימר בען ריבונא עבדיך קדמך יבעון גברא רידע לנגנא ככורא ויהי כר תשרי עלך רוח בישא מן קרס יי וינגן בידו ויטיב לך: ואמר שאול לעבדיו חזו בען לי גברא דמוטיב לנגנא ומיתוניה לוהי: ואתיב חר מעולימי ויאמר נא חזיתי בר לישי דמבית לתסידע לנגנא וגבר חילא וגבר עביר קרבין וסובלתן בעיניה וגברא שפיר כדויה ומיטב דיו בסעדיה: וישלח שאול אוצרין לות ישי ויאמר שרד לי ית דוד בך די בענא: ונסכ ישי טעח חמרא טעון ולחמא וגרב דחמר וגריא בר עזייתו ושרד ביד דוד כדויה לות שאול: ואתא דוד לות שאול ושמיש קרמוהו וירחמיהו וחדא וחות ליה גטיל וינגן: וישלח שאול לות ישי למימר ישמש בען דוד קרמי ארי אשתפת דחמין קרמי: וחות בר שדיא רוח בישא מן קרס יי לות שאול ונסכ דוד ית כנורא ומנגן בידו ומתגדוה לשאול

בדבר ותגה ויחנן: בקול כפלהו ורשעתי: ועמם הלויס שמעיהו. יגיע כפך ביתאכל. כל ימי עמי רעים. האות ארס חסדו. ויצא המן ביום ההוא. וטוב לאיזה לרשע. וטוב כסנרם אחי: מברכת המלחיו יתברכו ארמיהם עם סזה גם כן היה סבה אל סהיה רוד ראוי יותר לבא בהיכל מלך ולזה סבנתו בכלל התאריס כי ככר יתכא דבים מטיבס לנגן אף ארס סלמס באלו סמינים כרוד ולזה סחרו מנגן סאר המנגנים: אים

אפרתו. בית לחם יושבת בארץ אפרת: ולו שמנה בנים. ומה שכתב ברברי הימים
אזכר המעורר העבדיו ולא כתב יותר יס לומר מהאחד מת בלא בנים ולפיכך
לא כתבו גם: באכנים. כמנה בבכסיית החטובים: ודוד הוא הקטן. שהיה בבית
שאלו מקורם לכן לבגן לפי ודוד היה הולך וסב תמיד מאכל שאלו לבית אביו:

ודוד בן איש אפרת הזה. אמר הזה לפי שזכרו למעלה שהיה מבגן לפני שאלו
וזכר הנה לספר עניינו היחיד באלו להלחם עם הפלסתיים כי לא היה תמיד עם שאלו
אלא הולך וסב לא היה כוטף הזאב מכל וכל ולא היה בזאת המלחמה כי שלטת
כני ימי היו עם במלחמה ורי הוא להם מסית ימי שהיו לו שמנה בנים אם הפלסטה

היו במלחמה וימי עמנו לא היה
במלחמה לפי שהיה זקן בא ב
באכנים והיתה סבה לבא דוד
במלחמה שפלו אביו לאחיו
לפקדם ולרעת ענינם ושלח
להם מה שפלו ולפיכך היה כל
הספור הזה הנה: זקן בא
באכנים: באכנים הזקנה והחולשה
פלא היה יכול לנאת ולבוא וכן
ואכרסם זקן בא בימים בימי
הזקנה והחולשה שהם סימן
למיתה לשיכך הדרך לקחת
חטה לבנו בחייו ובית באכנים
פתחה ואין בו יריעה וית בא
באכנים: מכי בבחוריו וזל אמרו
בא כהנא זה ימי אבי דוד שכל
בזכרונם ובכנס באכנסוף:

ולבו. ואחר כך אמר הלכו רל
אזכרם שהיו רגילים ללכת אחרי
שאלו: והשלמי שמה. הוא
שמעה הזכר בזה הספר ויכר
בן שמעה אחי דוד וכן בספר
רכרי הימים ושמעה הפלמי:

השכם והשכר. שר וערב כרי
להנהלם. וברכס כרי לבטל
מהם קרית שמע שחרית וערבית
: ויתכנס חרבעים יום. התקב
לפני מחנה ישראל לחרפם.

וברש ארבעים יום כנגד הרעע
יום שכתבה בהם תורה כלומר
פלא היה להם כח לישראל על
גלית אלא עד סוף ארבעים כי
בסוף ארבעים יום סויר משה
מן ההר קכלו התורה. וברש
אחר ארבעים פסיעות הלכה

ערפה עם חמומה עמיו ובזכותה
כתלה לבנה ארבעים יום ואמרו
כי הרפה אסגלית זו היא ערפה
: איפת הקלל הזה. בא על
דרך בצלי ההא והאלף בסוף
כביא כסוף והאלף בו תמורת
ההא למר הפעל וכומוהו לתן
עליו: ונראה כן: ונראה לחם. תי
ועשרה טולמין רלחמא הרין
בירוש חלות לחם: והרין המחל
לאחר. אמ' לושילוך הרברים
האלה במרובה לאחיו: חרובי

החלב. כתר גמולו כתר רחלל
: לשר האלף. פי שר האלף שפי
מנה בו: ואת ערובתם תקח.
המסובות שסמול הוזהותם
כיבן מנהב אכסיו חליל לפי
שאלו מפות מנויות במלחמה
ויסי כן לרוד מעשת שיוציא בהם
מפסונותיהם וית וית טבהון

תתיו כלומר ענינם תקח ותלמד
ותגדל לי ורעת רלל סיקח מהם
גיטין למסותיהם טרם המלחמה
אמרו ערובתם רכרי המעורבים
בכוללנים כלומר הקדושין

והכסוף שביניהם והגט מקלק אותם: המעלה. לפי שהמחנה הוא בבבוב
לפיכך קורא אותו מעלה וית לכרזומא וכן תרם אקלוס וכבית מזור ותכני
כרזומין וכן בדברי רל עיר סכסכה כרקס ובניין המזור הוא סכסוך סביב
המחנה בפסן ובסלסלוא פלא יבא ארם חוץ למחנה אלא במזות שרי החיל
ואמרו אחיו כרקס כל סגן וסלסלוא וכלבים מקיפין והענין הזה להנהיל
העיר או המחנה האחר כמו שכתוב והרע במלחמה: ותעריך ישראל. עדת
ישראל: שומר הכלים. שהיה שומר כלי אכסיה המחנה בגריהם ואשר עמיהם:

ממעדות

ונלחמה ד בקריאהוסי ויאבד יהודה לשבעון אחיו עולה אתי בגורלי ויאבדו ל פתח לכה ודיהה לנו לקצין.
תנו לי איש ונלחמה יחד רגלית. ונלחמה אחם בכי שור. ונכסר גם בריש שפטים: והשלישי גחם וסימ
נכסר בסדר ושמע ידור ואת אחיך כלום חפקר לשלום ואת ערבתם תקח. בנטיס הארץ הושב את אביך:

ונלחמה יחד: וישמע שאלו וכל ר י י ב כס
ישראל את דברי הפלשתי האלה
ויחתו ויראו מאד:

ודוד בן איש אפרתי הזה מבית
לחם יהודה ושמו ישי וולו שמנה
בנים והאיש בימי שאלו זקן בא
באכנים: וילכו שלשת בני ישי
הגדלים הלכו אחרי שאלו למלחמה
ושם שלשת בניו אשר הלכו
במלחמה אליאב הכבוד ומשנהו
אבינב והשלישי שמה: ודוד הוא
הקטן ושלושה הגדלים הלכו אחרי
שאלו: ודוד הלך ושכמעל שאלו
לרעות את צאן אביו בית לרם:

ויגש הפלשתי השכם והערב
ויתיצב ארבעים יום:
ויאמר ישי לדוד בנו קח צא לאחיך
איפת הקלל הזה והועשרה להם הזה
והרין המחנה לאחיך: ואת עשרות
חרעי החלב האלה תביא לשר האלף
ואת אחיך תפקד לשלום ואת
ערבתם תקח: ושאלו והמה וכל
איש ישראל בעמק האלה נלחמים
עם פלשתים:

וישכם דוד בבקר ויטש את הצאן
על שמר וישא וילך כאשר צוהו
ישי ויבא המעלה והחיל היצא אל
המערכה והדעו במלחמה:
ותערך ישראל ופלשתים מערכה
לקראת מערכה: ויטש דוד את
הכלים מעליו על יד שומר הכלים
וירץ המערכה ויבא וישאל
לאחיו לשלום: והוא

מרבד עפס והנה איש הבנים עולה גליו: הפלשתי שבזמור
שומר: בלאים וס' משש את הצאן על שומר. דגה לא ינום. שוא שקד שומר. שומר יי את כל אהביו.
אחר לחיים שומר כוסר: צינס פחים. שומר דבריו ודחסר. שומר כיצא לאידע. שומר הבגדים.
ואח שומר ואת חוחם: עולה האכלים בל' כקריאהוסי: בן דוד ודלק העלה שער: ודגה איש הבנים
עולה: והעולה בחוד רפחת פול. ואל הבתף בחוצה. בקהאף על עולה:

שומר: בלאים וס' משש את הצאן על שומר. דגה לא ינום. שוא שקד שומר. שומר יי את כל אהביו.
אחר לחיים שומר כוסר: צינס פחים. שומר דבריו ודחסר. שומר כיצא לאידע. שומר הבגדים.
ואח שומר ואת חוחם: עולה האכלים בל' כקריאהוסי: בן דוד ודלק העלה שער: ודגה איש הבנים
עולה: והעולה בחוד רפחת פול. ואל הבתף בחוצה. בקהאף על עולה:

שומר: בלאים וס' משש את הצאן על שומר. דגה לא ינום. שוא שקד שומר. שומר יי את כל אהביו.
אחר לחיים שומר כוסר: צינס פחים. שומר דבריו ודחסר. שומר כיצא לאידע. שומר הבגדים.
ואח שומר ואת חוחם: עולה האכלים בל' כקריאהוסי: בן דוד ודלק העלה שער: ודגה איש הבנים
עולה: והעולה בחוד רפחת פול. ואל הבתף בחוצה. בקהאף על עולה:

שומר: בלאים וס' משש את הצאן על שומר. דגה לא ינום. שוא שקד שומר. שומר יי את כל אהביו.
אחר לחיים שומר כוסר: צינס פחים. שומר דבריו ודחסר. שומר כיצא לאידע. שומר הבגדים.
ואח שומר ואת חוחם: עולה האכלים בל' כקריאהוסי: בן דוד ודלק העלה שער: ודגה איש הבנים
עולה: והעולה בחוד רפחת פול. ואל הבתף בחוצה. בקהאף על עולה:

שומר: בלאים וס' משש את הצאן על שומר. דגה לא ינום. שוא שקד שומר. שומר יי את כל אהביו.
אחר לחיים שומר כוסר: צינס פחים. שומר דבריו ודחסר. שומר כיצא לאידע. שומר הבגדים.
ואח שומר ואת חוחם: עולה האכלים בל' כקריאהוסי: בן דוד ודלק העלה שער: ודגה איש הבנים
עולה: והעולה בחוד רפחת פול. ואל הבתף בחוצה. בקהאף על עולה:

שומר: בלאים וס' משש את הצאן על שומר. דגה לא ינום. שוא שקד שומר. שומר יי את כל אהביו.
אחר לחיים שומר כוסר: צינס פחים. שומר דבריו ודחסר. שומר כיצא לאידע. שומר הבגדים.
ואח שומר ואת חוחם: עולה האכלים בל' כקריאהוסי: בן דוד ודלק העלה שער: ודגה איש הבנים
עולה: והעולה בחוד רפחת פול. ואל הבתף בחוצה. בקהאף על עולה:

שומר: בלאים וס' משש את הצאן על שומר. דגה לא ינום. שוא שקד שומר. שומר יי את כל אהביו.
אחר לחיים שומר כוסר: צינס פחים. שומר דבריו ודחסר. שומר כיצא לאידע. שומר הבגדים.
ואח שומר ואת חוחם: עולה האכלים בל' כקריאהוסי: בן דוד ודלק העלה שער: ודגה איש הבנים
עולה: והעולה בחוד רפחת פול. ואל הבתף בחוצה. בקהאף על עולה:

שומר: בלאים וס' משש את הצאן על שומר. דגה לא ינום. שוא שקד שומר. שומר יי את כל אהביו.
אחר לחיים שומר כוסר: צינס פחים. שומר דבריו ודחסר. שומר כיצא לאידע. שומר הבגדים.
ואח שומר ואת חוחם: עולה האכלים בל' כקריאהוסי: בן דוד ודלק העלה שער: ודגה איש הבנים
עולה: והעולה בחוד רפחת פול. ואל הבתף בחוצה. בקהאף על עולה:

שומר: בלאים וס' משש את הצאן על שומר. דגה לא ינום. שוא שקד שומר. שומר יי את כל אהביו.
אחר לחיים שומר כוסר: צינס פחים. שומר דבריו ודחסר. שומר כיצא לאידע. שומר הבגדים.
ואח שומר ואת חוחם: עולה האכלים בל' כקריאהוסי: בן דוד ודלק העלה שער: ודגה איש הבנים
עולה: והעולה בחוד רפחת פול. ואל הבתף בחוצה. בקהאף על עולה:

שומר: בלאים וס' משש את הצאן על שומר. דגה לא ינום. שוא שקד שומר. שומר יי את כל אהביו.
אחר לחיים שומר כוסר: צינס פחים. שומר דבריו ודחסר. שומר כיצא לאידע. שומר הבגדים.
ואח שומר ואת חוחם: עולה האכלים בל' כקריאהוסי: בן דוד ודלק העלה שער: ודגה איש הבנים
עולה: והעולה בחוד רפחת פול. ואל הבתף בחוצה. בקהאף על עולה:

שומר: בלאים וס' משש את הצאן על שומר. דגה לא ינום. שוא שקד שומר. שומר יי את כל אהביו.
אחר לחיים שומר כוסר: צינס פחים. שומר דבריו ודחסר. שומר כיצא לאידע. שומר הבגדים.
ואח שומר ואת חוחם: עולה האכלים בל' כקריאהוסי: בן דוד ודלק העלה שער: ודגה איש הבנים
עולה: והעולה בחוד רפחת פול. ואל הבתף בחוצה. בקהאף על עולה:

שומר: בלאים וס' משש את הצאן על שומר. דגה לא ינום. שוא שקד שומר. שומר יי את כל אהביו.
אחר לחיים שומר כוסר: צינס פחים. שומר דבריו ודחסר. שומר כיצא לאידע. שומר הבגדים.
ואח שומר ואת חוחם: עולה האכלים בל' כקריאהוסי: בן דוד ודלק העלה שער: ודגה איש הבנים
עולה: והעולה בחוד רפחת פול. ואל הבתף בחוצה. בקהאף על עולה:

רבותיו כרי לבטל
מקריית שמע: חרובי
חלב. גובנין רחלל
: לשר האלף. חני
אומר לשר של אותו
לף סא: ממנו מלכל
הטבטים היו שרי א
אלפים לפי אלפיהם
ואני שמשני לשר האף
זה יהיה שם סאמור ע
עליו ואלף היו עם י
יהיה שם גבשת בנימן
: ואת ערובתם
תקח. ואת ערובת
הכלים ושלום תקח
באזיך וכלך והגד
ליוכן תרגם ויכח וית
טובהון תייתי:

ערובתם. לסוף הכלה
במו שרוב עבדך לטוב
גרמנים בלעז
ורבותיו חמוגט כ
כריתות יקח מהתם
ויכח לטקותיהם ל
להפריד עירוב שבונו
לכניה: המעלה:

סמכות המחל עושים
משגל והינא חוץ לא
לפנים ולא לאחר מ
מתחייב לפנים סמא
ירוצו עליו בני מערכו
האויבו לאחר מלקט
הוא לכנס: ותערך
ישראל. מערכת ישראל
: שומר הכלי. סלכני
העבא: ממעדות

רלבג

זקן בא באכנים. רל
בא במדרגת האכנס
היפסטים אויהיה
הרכון באמרו בא ב
באכני סלגורל מעלתו
היה בא כאשר יבא
עם חכרה ככדת מ
מאכנים שלמים רבים
היו תלמי איתו: תסא
לשר האלף. רל שר
האלף אשר היו שלטת
בני ישי תחתיו ולזה
זנה סיכור לו אחיו
לפלוס בדתו לו זה
המתן למען ימצאו
חן בעיני שר האלף
שהוא עליהם: והת
ערובתם תקח. ירמה
לפי מה שחפסו שהם
פלוס לאפיהם יטלח
להם המעטך למזון

וזתנו ביר הפלמי ערבון וביא לאפיהם למען יתן לו האמל עם שכבר היה הערכון
ההוא כבר לאפיהם שהוא מפלס וזהו למר ימי סיקח עמו ערובתם להביא להם
עלהצר סאמ' קח בא לאחריך איפת הקלל הזה אויהיה הרכון בזה סיקח עמו
להביא להם ערובתם סהגו למסכן הערבון ההוא במחנה כשהיו במלחמה כרי
סוספיק להם כל ימי היותם במחנה וזה כי מה שסמא להם מהמזון לא יספיק
להם ביאם למען מועט ולזה הוצרך ימי לננות לרוד סיביל להם ערובתם:
כלחמים עם פלסתיים. רל שהיו משתדלים להלחם עם פלסתיים: ויבא המעלה.
רל במחנה וקרא כן לפי שיוססם בעגול להשמר שלא יבאו עליהם האויבים
בכל צד מזרזיה המחנה. והנה

שומר: בלאים וס' משש את הצאן על שומר. דגה לא ינום. שוא שקד שומר. שומר יי את כל אהביו.
אחר לחיים שומר כוסר: צינס פחים. שומר דבריו ודחסר. שומר כיצא לאידע. שומר הבגדים.
ואח שומר ואת חוחם: עולה האכלים בל' כקריאהוסי: בן דוד ודלק העלה שער: ודגה איש הבנים
עולה: והעולה בחוד רפחת פול. ואל הבתף בחוצה. בקהאף על עולה:

שומר: בלאים וס' משש את הצאן על שומר. דגה לא ינום. שוא שקד שומר. שומר יי את כל אהביו.
אחר לחיים שומר כוסר: צינס פחים. שומר דבריו ודחסר. שומר כיצא לאידע. שומר הבגדים.
ואח שומר ואת חוחם: עולה האכלים בל' כקריאהוסי: בן דוד ודלק העלה שער: ודגה איש הבנים
עולה: והעולה בחוד רפחת פול. ואל הבתף בחוצה. בקהאף על עולה:

שומר: בלאים וס' משש את הצאן על שומר. דגה לא ינום. שוא שקד שומר. שומר יי את כל אהביו.
אחר לחיים שומר כוסר: צינס פחים. שומר דבריו ודחסר. שומר כיצא לאידע. שומר הבגדים.
ואח שומר ואת חוחם: עולה האכלים בל' כקריאהוסי: בן דוד ודלק העלה שער: ודגה איש הבנים
עולה: והעולה בחוד רפחת פול. ואל הבתף בחוצה. בקהאף על עולה:

שומר: בלאים וס' משש את הצאן על שומר. דגה לא ינום. שוא שקד שומר. שומר יי את כל אהביו.
אחר לחיים שומר כוסר: צינס פחים. שומר דבריו ודחסר. שומר כיצא לאידע. שומר הבגדים.
ואח שומר ואת חוחם: עולה האכלים בל' כקריאהוסי: בן דוד ודלק העלה שער: ודגה איש הבנים
עולה: והעולה בחוד רפחת פול. ואל הבתף בחוצה. בקהאף על עולה:

שומר: בלאים וס' משש את הצאן על שומר. דגה לא ינום. שוא שקד שומר. שומר יי את כל אהביו.
אחר לחיים שומר כוסר: צינס פחים. שומר דבריו ודחסר. שומר כיצא לאידע. שומר הבגדים.
ואח שומר ואת חוחם: עולה האכלים בל' כקריאהוסי: בן דוד ודלק העלה שער: ודגה איש הבנים
עולה: והעולה בחוד רפחת פול. ואל הבתף בחוצה. בקהאף על עולה:

שומר: בלאים וס' משש את הצאן על שומר. דגה לא ינום. שוא שקד שומר. שומר יי את כל אהביו.
אחר לחיים שומר כוסר: צינס פחים. שומר דבריו ודחסר. שומר כיצא לאידע. שומר הבגדים.
ואח שומר ואת חוחם: עולה האכלים בל' כקריאהוסי: בן דוד ודלק העלה שער: ודגה איש הבנים
עולה: והעולה בחוד רפחת פול. ואל הבתף בחוצה. בקהאף על עולה:

שומר: בלאים וס' משש את הצאן על שומר. דגה לא ינום. שוא שקד שומר. שומר יי את כל אהביו.
אחר לחיים שומר כוסר: צינס פחים. שומר דבריו ודחסר. שומר כיצא לאידע. שומר הבגדים.
ואח שומר ואת חוחם: עולה האכלים בל' כקריאהוסי: בן דוד ודלק העלה שער: ודגה איש הבנים
עולה: והעולה בחוד רפחת פול. ואל הבתף בחוצה. בקהאף על עולה:

שומר: בלאים וס' משש את הצאן על שומר. דגה לא ינום. שוא שקד שומר. שומר יי את כל אהביו.
אחר לחיים שומר כוסר: צינס פחים. שומר דבריו ודחסר. שומר כיצא לאידע. שומר הבגדים.
ואח שומר ואת חוחם: עולה האכלים בל' כקריאהוסי: בן דוד ודלק העלה שער: ודגה איש הבנים
עולה: והעולה בחוד רפחת פול. ואל הבתף בחוצה. בקהאף על עולה:

שומר: בלאים וס' משש את הצאן על שומר. דגה לא ינום. שוא שקד שומר. שומר יי את כל אהביו.
אחר לחיים שומר כוסר: צינס פחים. שומר דבריו ודחסר. שומר כיצא לאידע. שומר הבגדים.
ואח שומר ואת חוחם: עולה האכלים בל' כקריאהוסי: בן דוד ודלק העלה שער: ודגה איש הבנים
עולה: והעולה בחוד רפחת פול. ואל הבתף בחוצה. בקהאף על עולה:

שומר: בלאים וס' משש את הצאן על שומר. דגה לא ינום. שוא שקד שומר. שומר יי את כל אהביו.
אחר לחיים שומר כוסר: צינס פחים. שומר דבריו ודחסר. שומר כיצא לאידע. שומר הבגדים.
ואח שומר ואת חוחם: עולה האכלים בל' כקריאהוסי: בן דוד ודלק העלה שער: ודגה איש הבנים
עולה: והעולה בחוד רפחת פול. ואל הבתף בחוצה. בקהאף על עולה:

שומר: בלאים וס' משש את הצאן על שומר. דגה לא ינום. שוא שקד שומר. שומר יי את כל אהביו.
אחר לחיים שומר כוסר: צינס פחים. שומר דבריו ודחסר. שומר כיצא לאידע. שומר הבגדים.
ואח שומר ואת חוחם: עולה האכלים בל' כקריאהוסי: בן דוד ודלק העלה שער: ודגה איש הבנים
עולה: והעולה בחוד רפחת פול. ואל הבתף בחוצה. בקהאף על עולה:

ממעשרות פלסטים. כן הוא כתיב וקרי מעשרכו והקרי מבואר והכתוב פירושו ממחנות פלסטים מהמישור. והוא לטון מישור כמו ממשרה גבש מתי ממישר גבעתא והנה הכתיב והקרי קרובים וזה יכשר ויתעלך דרך הכתיב ממעשריית קרבא רפלטתא ודעת הדרש בכתובותאם הבינים רחוקה פירשו כי נקרא חיים הבינים סהיה מכמה חכמים וכן ררשו ממעשרות פלסתי ממאה עד לות סהערו כאמומהם אמרו כר מאה פפין וחר כנא פי כן מאה חכמים וכלב החר סבאו על אמו שכן אמר לרור הכלב חכמי ואמרו כי אמו היתה ערפה כלת נעמי והרפה כמו ערפה אבל מה סאמרו כתיב הרפה וקדינן ערפה זה לא מבאנו וסכרת אומרי הררם הזה כי אשה מתעברת מאנשי רבים

וילי כי אהלימה בת ענה בת כנעון סכתעברה אמה מהאב ומחן ויש חולקין עליהם בזה וזומרי אין אשה מתעברת מסני חכמים כאחת ויש מתרבים שתי הסברות כי מסכרת הזרעאין מתעברת מסני חכמים עד שלא נסרה הזרעאשה מתעברת מסני חכמים. הרמבם. הר"ם לחזק קריאתה מסני חכמים היתה אשה עליה חכמים שאין מנהגיהם להרשע ברכי יעשרנו המלך. מספטו יעשרנו כי מבין הפעיל הוא וכן דבת תעסוקה כמו תעסוקה: יעשה חפשי חפשי ממפט המלך וית יעבר רכרכין ביטל חלוקה היה רעצוכו מספירסו או לל חפשי כמו אשרך ארץ סמלך בן חורין חוריה והיו סם מלוכה יקראו סעניינס הסרים הגדולים הנכבדים על הסרים האחרים ויל יעשה שפיל בית אביו להיות מגדולי המלוכה לכל רכר:

וחר חף אליאב. כי הבין כי רכורו היה להלחם עם הפלסתי והיה רחוק בעיניו ס סככל מירואס ילחם עמו לפיל חרה אפסו: את דוכך. תיית סכרמך הבית כמו פא עניינס הכקר וקלו דעת כלומר סאהה מקפיד עמך לזאת ולעזוב. הכין וכתו פוחזו סקרין והוא כמו פקרין כלל וכן במסנה סכקר עניינס הכקר כמו הפקר בפא: הלא רכר הוא. סכרגמו הלא פתנס הוא רחמית כלול אס דכרתי לא עשיתי דכר ואין רכוני לעשות חף על פי סאכי מדבר: אל מול אחר. פי אל מול אחר אחר סהיה מול זה המקום: אל יפול לכאדם עליו. פי על עבמו או פירוש עליו פל גלית כלומר לא יפחד אדם ב בעבורו כי איהא לחם עמו: ואת הרוב. פירוש הדוכבא הארי כלומר עם כל זה הכיתי הארי וחדוכ וסככת כוססאז מהתרגו ואת הרוב חף רוב: והחזקתי בזקני. תי ואחרית בלועיה לל כפחזו בזקן הארי לא אחז בעשר הזקן ללכא לל הזקן עם הלחי התחזקו: והכתי והמיתו. ביד עם הרגס וכבר כתבנו הרומים לו בספר מכלל: גם את האריגס הרוב. כל אחר לרכות על הכירו. וכן גם זאכס גם סקרס. וסדס אילו אמר ארי דוכ הייתי אומר אלו סתי חיות רעות כלכר הכה וסכסווא אומר גם את האריגס את הדוכ הרי כאן סלס רכויק מלמד סהיוסס חמס חיות רעות כיכר ארי וסכי גורותו והדוכבגוריו וסנן

ועל כן כקריאה וכו' ועל מי נטשת כעש הצאן. ועל מי הרבות קול דמלכים. וחברו דישעיה' ועל מי לא יקום אורחו: כנערו ג' בחס' וא' מלא וסימ' כי יצר לב האדם רע. והוא איש בלחבה כנערו. שאנן כזאב כנערו. כהרא סל:

רשי

ממעשרות פלסטים כתיב. רבותו ררשו מאה בני הרס הערו בערפה אמו כספורם מאחרי רות ונעמי חמותה: יעשה חפשי. מדרבים האמורים במספטו המלוכה: וכל הארי ואת הרוב. ואת אריא חף רובא: גם את הארי וגם הרוב. הרי אלו ריכויין ארי וסכי גוריו דוכ וסכי ילריו ומי אחר

ממעשרות פלסתיים וידבר בדבריהם האלה וישמע דוד: וכל איש ישראל כדאותם את האיש וינסו מפניו ויראו כי אדם: ויאמר איש ישראל הראיתם האיש העלה הזה כי לחרף את ישראל עלה זה האיש אשר יבנו יעשדנו המלך עשר גדול ואת בתו יתן לו ואת בית אביו יעשה חפשי בישראל:

ויאמר דוד אל האנשים העמרים עמו לאמר מה יעשה לאיש אשר יכה את הפלשתי הלז והסיר הרפה מעל ישראל כי מי הפלשתי העל הזה כי חרף מערכות אלהים חיים: ויאמר לו העם כדבר הזה לאכר כר יעשה לאיש אשר יבנו: וישמע אליאב אחיו הגדול בדברו אל האנשים ויחד אף אל אבדוד ויאמר למה זה ידרת ועל מי נטשת מעט הצאן ההנה במדבר אני ירעתי את זדנך ואת רע לכך כי למען ראות המלחמה ידרת: ויאמר דוד מה עשיתי עתה הלא רכד הוא: ויסב מאצל ואל מול אחר ויאמר כדבר הזה וישבהו העם ובר כדבר הראשון: וישמעו הדכרים אשר דכר דוד ויגדו לפני שאול ויקהו: ויאמר דוד אל שאול אל יפל לב אדם עליו עכרך ילך ונלחם עם הפלשתי הזה:

ויאמר שאול אל דוד לא תוכל ללכת אל הפלשתי הזה להלחם עמו כי גער אתה והוא איש מ מלחמה כנערו: ויאמר דוד אל שאול רעה היה עכרך לאכר כיצאן וכל הארי ואת הרוב ונשא זה המעמד: ויעצתי אחריו והכתיו והעלתי מפיו ויקם עלי והחזקתי בזקני והכתיו והמיתו: גם את הארי וגם הדוכ הכר עכרך והיה הפלשתי העל הזה באחד מהם כי חרף מערכת אלהים חיים:

מסדרי פלישתא ומליל בפיתגמל האילן ושמע דוד: וכל איש ישראל כמחזיונות גברא ואפיכו מן קרמיה ורחלו לתרא: ואמר אגש ישראל חמיותו וגברא וסליק דודין ארי לחסדא וית ישראל סליק ויהי גברא דיקטלני יעתיניה מלכא עותר סגני וית ברתייה וית ליה וית בית אבותי יעביר תודין רכרכין בישראל: ואמר דוד לגבריא דקייסין עפיה למיכר מה יתעביר לגברא דיקטול ית פל שתא דרכי ויערי חסודא מעל ישראל ארי מן פלישתא ערלא דודין ארי חסר סודי עבירי קרבא רעמיה וי קיימא: ואמר ליה עפא פיתגמא דודין למיכר כדון יתעביר לגברא דיקטלני: ושמע אליאב אחותי רכא כללותיה עם גבריא ותקף רוגזא דאליאב כדור ואמר למה ונזנחת אתא ועל מן דסטתא זעיר ענא האנון בכרברא אנא ירענא ית בקר טתך וית בשורת לכך ארי כדיל מיתו עבירי קנדכא נחתיהא: ואמר דוד מת עכרית בען הלא פיתגם הוא ראכרית: ואסתמר מלותיה לקביל אוחרן ואמר בפיתגמא דודין ואתיכוהי עפא פתגמא בפיתגמא קרמא: ואישתמעו פתגמא ומליל דוד וחיואן קרם שאול ורכרתי: ואמר דוד לשאול לא יתבר לבא דאנשא מגיה עכרך יזיל ויגית קרבא עם פלישתא דודין: ואמר שאול לדוד לא תיכול למיול עם פלישתא דודין ואנמא קרבא עימיה ארי יניק את ורהוא גבר עביר קרבין מינקותיה: ואמר דוד לשאול רעיה תורה עכרך לאבותי בענא ואתא אריא ואף רובא ונסייב אימרא מעירא: ונפקות בתרתי ומחיתיה ושוזיבתו מפומיה וקם עלי ואחרית בלועיה ומחיתיה וקטליתיה ואף ית אריא אף רובא קטל עכרך ויהי פלשתא ערלא דודין כחד מנהון ארי חסר מסדרי עפא ריי קיימא:

רלבג

והנה התקדב דוד לחלחם עם הפלסתי כאשר ידע מה יעשה לאיסאמר יכנו וידמה סעסס היותו נסען בעס ית סיקוס סקמנו מ מהפלסתי הזה כיבא לחרף מערכות אלהים חיים סכבר נסען בת על מה סיערו שמואל מן המלוכה וכלו חסב סזה יהיה כלילסלים רכון ססי בבמיתת מלכותו כי עם היותו חתן המלך יתכן ס סתנע לו ההצלחה במלוכה. והר חיק סאול זה מצר דאותו כי רוד נער ולל ככה להלחם עדין ו והפלסתי היה חיס מלחמ מכעוריו מזורף לזה מה סהתפרסס מגורל גוף גלית וסכסס כחוי וכאשר

ענין
מפקד

והנ קובע כחשת על ראשו. בקוף ומלעיל וים ספרים מכתוב בכף והיא מננת הסופרים והמסדה מערה עליו מהא בקוף וכן הו המכרה עליו לית כותיה בקוף ואמר כנה וחגן וקובע והוא מלרע ותרויהוק מלאל יסאך קריא כובע בכף כלס בר אילן ערן בקוף: ויאל ללכת. תיולא אבה למיזל ארי לא אליך וים לפרסו כמסמכו כי רצה ללכת בהם ולא

יכול כי לא נסה ללכת בכלי ה המלחמה כאלה וכן אמר לא הוכל ללכת באלה כי לא נסיתי ויתכי לא נסיתי ארי לית בהון כיסא בלמר לא יכירו הנס ס טיעסה לי האל דס אלך בכלי המלחמ ודרך דרס חוא פירסו ואין להוציאו ממסמכו: ללכת באלה. בקמן הביתוהם סגל במסרה בקמן הבית זה ואשר בתבנו למעלה לא בחר יי באלה: חמטה חלוקי אבנים. אבנים חלוקים דל ראוס לקלסוכן ת תייעשי אבניא. וברס למה חמט אחד לסמו סל הקבה ואחר לסמו סל אהרן וסלסה ל לסלס האבות אמ הקבה וכי לא לפני חירק ונרף על לפרע ממנו אמר ונרף על לפרע ממנו סחירק ו נגדף מערכות להיס חיים וסקס לעקור בנינו ולעקור תורתם ס סהא מחיתם ופירוס אהרן ס סהיה גואל הדס דס סל חפני ופסחם סהיוכחני סהרנס גלית כמו סכתוב בדרגמו סל ת תוספתא הכתוב למעלה. וברס עור חמטה חלוקי אבנים מלמד סכתקא רוד על גלית על חמטה סכזה נגדף וחרק חמטה חומסי תורה וסמו סלהקה ו זכרס סל סלס איתני עולס סהס אברהם יסחק ויעקב יובלקוט: בלי סמסיס בו הקלע האבנים סלוקט לתת בכף הקלע לפיכך סקרא ילקוט וית וסתרמיליה והו סלי עור או בגר סנוסאין בו ס הולכי דרכים מזונות הדרך ו וקורין לו בערבי תעלהקה ומה סאמר בכלי הרועים ובלקוט ובאחר מהס די לו לתת בו חמט אבניקלע אפסר סלקט יותר א אבני ססס בבליהאחר והחמטה סכזר סס בכלי האחר: וארמוני עס יפה מראה. כבר פירסו סהוא כמו ויפה והנה לא בזה אותו בעבור כי ראה אותו סהיה נער אלא למה בזה אותו בעבור סהיה ארמוני עס יפה מראה לפי סססכ כלבו כי לא יתכן ס

סיהיה אים מלחמ כימי סהוא רגיל לזאת למלחמ לו יסמוד בו יופיו מפני היגיעה והטורח והיותו בחוף בעשות המלחמה לקרח ולמטור ולסרב: לכה אלי. לפי סהיה הפלסטי ככר ללכת מפני כושר כלי ברזל והכשת אס עלתוזה טאלס הולך וקרב אל רוד כלומר מעט מפני המסא אסר עליו וכאסר ראהו בלא סריון וכלא כלי מלחמה אמ לו סיפא לי. וברס ואבא אליך אין בתוככאן אלא לכה לי מכאן סהארץ אחזתולא יכול לזוז ממקומו: ולבהמת הסדה. כמו ולחית הסרה כי החזת אוכלת בסר לא הבהמות חיה בכלל בהמח כמו זאת הבהמת אסר תאכלו ואומר אחריו אילוצבי ויחמוד וכן ולבהמת הארץ ואין מחירי סהוא אומר על החית האוכלות בסר וכן כל סהמת הארץ עליו תחרף. וברס כיון סראה רוד סריון מקולקל סאמר ולבהמת הארץ אמר וכי אית בעצור אכיל בסר אמר סרין ידיו הוא אמר היום יסגד יי בדיעו' ע' לעף העמים ולבהמת הארץ אחר יס אלהים בישראל עבד ידיו ידיוהון: והיה

הצילם ג בקריאה וס' אשר הצילני ביד הארי. דרשתי את יי' וענני. כי ככל צרה הצילני: באלה ב' ובספרא וס' לא בחר יי' באלה. ויאמר רוד אל שאול לא אוכל ללכת באלה כי לא נסיתי: ויראה ה בקריאה וס' ויבט הפלשתי ויראה אחד דוד. מרדף גחזי אחרי נעכן. ויראה ולא יעשה בהן. ויראה וישוב

ויאמר דוד יהוה אשד הצילני מיד הארי ומיד הדב הוא יצילני מיד הפלשתי והו' יאמר שאול אל דוד לדני הוה יהיה עמך: וילבש שאול את דוד מדיו ונתן קובע נחשת על ראשו וילבש אתו שריון ויחזר דוד ארס הרבו מעל למדיו ויאל ללכת כי לא נסה ויאמר דוד אל שאול לא אוכל ללכת באלה כי לא נסיתי ויפרס דוד מעליו: ויקח מקלו בידו ויכתד לו חמשה הלקי אבנים מן הנחל וישם אתם בכלי הרעים אשר לו ויבילקוט וקלעו בידו ויגש אל הפלשתי: וילך הפלשתי הלך וקרב אל דוד והאיש נשא הצנה לפניו: ויבט הפלשתי ויראה ארס דוד ויכזהו כי הי' הער ואדמני עס יפה מראה: ויאמר הפלשתי אל דוד הכלב אבני כי אתה בא אלי במקלות ויקלל הפלשתי את דוד באלהיו: ויאמר הפלשתי אל דוד לכה אלי ואתנה את בשרך לעוף השמים ולבהמת השדה: ויאמר דוד אל הפלשתי אתה בא אלי בחרב וכחנית וכבדיון ואבני בא אליך בשם יהוה עבאור אלהי מערכות ישראל אשר חרפת:

מכל פשעיו. ויראה את בניו ואת בני דאובי ויקלל ד' בקריאה וס' נכסר בסר אבר בשם יי' צבאת ד' דסמני וס' ואני בא אליך בסס. אשר נקרא שם ס' יי'. ויכרך אח העס. אל בקום סס: כחרב א בקריאה וס' יאמר דוד אל הפלשתי. הרעובל הקהל הזה. ואותו דרגת בחרב בני עמק. דגני נוחקד למגור. ונפלל חלל בתובה. מרדף סוסים ודכבהם. ונפל אשור בחרב לא איס. ונכשלו בחרב ובלהבה בשבי ונכבה:

מס ילקוט כל הדברים סהוא סמא. וכבר התפרסם בזה הפרסוס מעוט סלאות הסס סכזר נער אחד בלא חרב וסחית אים גבור כלית היה כגובה ארזים גבה עס עוסי כלית מלחמתו וסחרב וסחית וסכדון. זה סכדון איכז סכדון סזכר סהיה בן סתפיו אבל הוא דומח לחנית כאמרו לה בסחית וסכדון והנה הראה רוד בדריו עס הפלסטי כי בטחונו ב'י' לבר לא בגבורתו. והנה

אמר הצילני מיד הארי. ידע אני שלא לחסס כזמתן ליהדבר ההוא אלא סלעתוד אכיל לדי ביוצא בה לתסועות ישראל ואסמוך עליה ואצא וזה אחר מסני כריקס סכתן להסרמז וסמו להסכיל לרבר רוד ומרדכי סכאמר וסכל יוס ויוס מרדכי מתהלך לפני חצר וגו' לא לחסס עלתה בדרקת זו סכתפסה במסכב

הערל הזה אלא ס סענדה היו לעמוד לישראל ביום צרה: את מדיו סהסכו להיות כמדת רוד מסמסח בסמן המסחה גבה מכל העס מסכמו ו ומעלה וסיון מראה ס סאולסן הכניס בו עין הרע והרגיש רוד ב דבר: ויאל ללכת. ולא אבה למיזל יס תיבות מסמסות לסון וחילופוכמו מסקס ס כורה וסרסך מחרץ חיים יס לא נסה ארי לא אליך כי לא נסיתי ארי לית בהון ססה אין סכחו סלסס בכך לסון אחר ויול ללכת רצה ללכת ולסכות ו וכאסר ראה סהיו כ כברים עליו הכירס: חלוקי אבנים. אבני דקות וחלקו יובלקוט יוסתרמיליה: ולבהת הארץ. אחרך לבהמות לאכול ארס אמר רוד ככר כטרפה רשעו סלה סלי הוא בארוד ואמר לו וסחתי פגר מחנה פלסתיס וגו' ולחית הארץ: ויפל

רלבג

וכאסר מסמסאול מה סספר לורוד סהתגבר על הארי ועל הדוב עס סכזר בטח בסני ס סיעזרה וסחדיגת ה הפלסטי כי חרף מ מערכות אלהים חיים אז הורה לו סילך ו בטח סכב יהיה ססי עמו ללכח הפלסתי: ובלקוט. רל סהוא סמס כפרט בילקוט והוא הכלי סמסמין בו הרועים כל עניניה ולזה סקרא ילקוט כי

מס ילקוט כל הדברים סהוא סמא. וכבר התפרסם בזה הפרסוס מעוט סלאות הסס סכזר נער אחד בלא חרב וסחית אים גבור כלית היה כגובה ארזים גבה עס עוסי כלית מלחמתו וסחרב וסחית וסכדון. זה סכדון איכז סכדון סזכר סהיה בן סתפיו אבל הוא דומח לחנית כאמרו לה בסחית וסכדון והנה הראה רוד בדריו עס הפלסטי כי בטחונו ב'י' לבר לא בגבורתו. והנה

והיה כיקם הפלשתי. ענין זירוזו כמקום עבוד קום התהלך הנה הוא אף לומתחילה לכה לי ועתה כאשר שמע דברי דוד בערה חמתו בו וזכרו ללכת אליו וילך ויקרב כמו פירשו: שהיה כבר בכלי מעליו והלך מעט מעט וקרב לקראת דוד: אל מצחו כמו על מצחו. כמו וימליכו אל הנלמד אל ההרים לא אכל. יספואלך האף טענה האכז במצחו והלא קובע חסות שהיה על ראשו מכסה מצחו ואף אפס שלא היה על מצחו מבן שהרי על כל גופו היה לו דבר מבין. ואומרים כי כאשר אמר ואתה את בשרך לעוף השמים הביט כלפי מעלה בזכרו עוף השמים ונשמט מה שהיה על מצחו לאחור ואז קלע דוד והכה על מצחו וזהו דרך דרם ואזרי אשר היתה מלחמת דוד עם הפלשתי

סבה מאתו והכתוב אף שהכה את הפלשתי למצחו אף לשאול אף היה כי לא יבצר מהאל סבה ואפשר כי האבן עברה המנן אשר על מצחו וטבעה במצחו וכן אמר בדרם כיון שהשליך דוד את האבן בברזל על מצחו נטבעה במצחו וזהו חזק את הדברים שהשליט הקב"ה את הדרך טקס או אפשר שהיה מ מקום מועט מגולה במצחו ו ובאותו המקום האבן כדומה ברכוז האל: ויפלו על פניו כמפסם המוכה שלא יוכל לעמוד בעצמו כפל על פניו ארצה. וכבר למד ויכול על פניו כרי סימון אותו הפה שזרף ערף בעפר שזאמר טמאם בעפר יחד וגו'. ר"ל שהיה רגון אלהיו תקוף על לבולק יסמה שזאמר ונתתי עפרים על פניו ויגלו לו: בקלע ובאבן. כשהיה רחוק ממנו בקלע כקרב אליו באבן יד בלא קלע: ויעמד הפלשתי במוט הפלשתי וכן וימליכו אל הנלמד אל ההרים לא אכל וימותוהו. וכבר המיתו קודם שעמד עליו המיתו באבן כמו טאמ' וחרב אף בדר דוד וכשעמד עליו לקח חרב וזכרת בה ראשו: ויביאהו ידו. אף שהביאהו לפני שאלו כמו שכתב וראש הפלשתי בדר וואף כך הכיאה ודוד עשי ישראל לבשר הנשק והטף ואתם שלא היו במלחמה עד שהביאו עד ירושלים וארזי אבי אל כתב כי נובע הכהנים ככה ירושלים בי שם היתה חרב הפלשתי כמו שפורש: שם באהלו. כלי הפלשתי שם באהלו כלומר ה הביאם דוד לביתו בית לחם כי ימצא אהל במקום ביתו כמו אית לאהלו לאהליך ישראל וכרוב ואמר למשכן היריעות אהל וזמננה הזה לא היה לדוד אהל כי לא בא שם לא בשליחות אביו אף באהלו אל ביתו ועל שאר הכלים אמר לא על החרב כי שם החרב באהל מועד בגוב כמו שכתוב למעלה לוטה ב בעמלה והיתה שם לזכרון הנם הגרול הזה והיה כל הכא לאהל מועד לזכור או להתפלל היה רואה אותה וזכר הנם ו ומודה לאל ית' ומישר לבבו אליו ומגדיל בטחונו בו. בן מי זה הנער. פירש ארזי אבי אל כי באשר ראה שאול את דוד יוצא לקראת הפלשתי בלא פחד שאל לאבד בן מיזה הנער כל' ידע אש ימי אביו היה גבור חיל טכטוח על גב' הכן ביאם הוא גבור בן גבור ויסקף אומץ ואבד לא ידע בייסיהו זקן בימים ההם כמו שאמר והאיש בימי שאול זקן בא אביו והדרם כי גם על אביו היה יודע כי גבור היה כמו שאמר זה ימי אביו דוד מוצא באוכלוסא וכנסם באוכלוסא אלא שאול אש מפרץ הוא אז מזרח לפי מראה טכסיס מלכות בורכתו וילבם שאול את דוד מדיו ואמר מדיו כמדתו וכתו בשאול משכמו ומעלה

רשי

ויפל על פניו. לא היה לויפול אלא לאחוריו מהרי על מצחו הוכה אלא כרי שלא ינטע דוד לילך ולחיות את ראשו סמך דוד ע עכסיו מכס עמר אמות וזרתי סקומתו פס אמות וזרתי כסתל מלא קומה לאחוריו ומלא קומה לפניו ב במדרסת לים:

מדרק. מדרק כמו דלקת אחרי: בן מזה הנער. אמרו דודיטוכי לא היה מכירו והלא כתב ו ויאהבוהו מאד ויהי לו כסא כליו אלא דאחו מתהג בטכסיס מ מלכות אמר שאול אס בא ממסכח כרץ מלך יהיה סהמלך כרץ ל לעסו לו גדר ואף ממתי בדרו ואם ממסכחת זרח בא חסוב יהיה אמר לו ויחנך ס סאתה מואל אס בא ממסכחת סיהא הנון הוא למלכות אס לאו סאל אס ראוי לכא ב סהל אס לאו סהרי מרות האזוביה בא אמר לו אבד סניכו עמוכילא עמוכית אמר לו דואל אס כן ממזרולא ממזר אף לו כאן באמר על דבר אמר לא קדמו אתכם בלחם ובמי ואף דרך אסם בכך אף לוהיה להם לקדם אכנס ל לקראת אכנס וכנס לקראת אכנס כמדתו אבד: אמר

רלבג

והנה הכהן דוד ב במצחו במקום שהיה מגולה באופן מטבעה האבן במצחו ויפל כמות ארצה על פ פניו ואחר המלים דוד עם חנינו להמיתו במרוצה בחרב הפלשתי בעצמה וכרתה את ראשו כרי מיתפרס עת מיתתו וייתפרס גם כן הנם לישראל ולזה הביא דוד את ראש הפלשתי לירושלים: בן מי הנער הזה אבד. רבים יתמהו אף יתכן מלא ידע שאול בן מי הוא וכבר ספר במה שקדם סכר שאל מלאכים אל ימי שטב דוד עקו. ודמה

ויקרב ה' פתוח בקריאהו: נמסר בסדר שביני: וחזק טווס' וזרעו היה על כל פני: וחזק לב פרעה דתנין: ויעשו בן חרטום טערים. וחזק לב פרעה דבנים ודערו: דוד בן הפלשתי. ולא אבה לטמוע לקלה. וקרא אכסלוס לפני. וחזק דבר המלך על. וחזק מעס אשר אחי: בתשעה לחרטום וחזק קורעב. וחזרו

היום הזה יסגר' יהוה ביד' והכת' והסרתי את ראשך מעלי' ונתתי פגר מחנה פלשתי' היום הזה לעוף השמים ולחית הארץ וידעו כל הארץ כי יש אלהים לישראל: וידעו כל הקהל הזה כי לא בחרב ובחנית יהושע יהוה כי ליהוה המלחמה ונתן אתכם בידנו: והיה כי קם הפלשתי וילך ויקרב לקראת דוד וימהר דוד וירץ המערכה לקראת הפלשתי: וישלח דוד את ידו אל הכלי ויקח משם אבן ויקלעו' את הפלשתי אל מצחו ויטבע האבן במצחו ויפל על פניו ארצה: ויחזק דוד מן הפלשתי בקלע ובאבן ויך את הפלשתי וימתו וחרב אבן ביד דוד וירץ דוד ויעמד אל הפלשתי ויקח את חרבו ושלפה מתעדה וימתוהו ויכרת בה את ראשו וידא' הפלשתיים כי מת גבורים וינסו: ויקמו אנשי ישראל ויהודה וידעו וידפו את הפלשתיים עד כנא' גיא ועד שערי עקרון ויפלו חללי פלשתיים בדרך שערים ועד גת ועד עקרון: וישבו בני ישראל מ'לק אחרי פלשתיים וישסו את מחניהם: ויקח דוד את ראש הפלשתי ויבא'הו ירושלים ואת כליו שם באהלו: וכראות שאול את דוד יצא לקראת הפלשתי אמר אל אבנך שד הצבא בן מי זה הנער אבנך ויאמר אבנך

ויבא הרין וימסר' בידו: ויאקטלי' ויאערי' ר' רישך מינך ואת' פיגול משרית פלשתי' וימא הרין לעופא דשמיא ורחיות ארע וידעו כל רידי ארעא דאית אלהא בישראל: וידעו כל קהלא דרין אדי לא בחרב ובמורנית פריק יי ארי מן קדם יי נצחן קרביא וימסר יתבון ביתא ויהוה כד קם פלשתיא ויאל וקרב לקרמור דוד ואותי פלשתיא: ואזיש דוד ית וריה למנא ונסיב מתמן אבנא ויאקלע בקלע ומתא ית פלשתיא על בית עיניה ויטבעת אבנא בבית עיניה ויפל על אפוחי על ארעא ויתקיף דוד מן פלשתיא בקלעא ובאבנא וימת' ית פלשתיא וקטליה ותרבא לית בידא דדוד: ויהט דוד וקס על פלשתיא ונסיב ית חרבו וישלפה מנרגה וקטליה ופסק ביה ית רישיה ונחזו פלשתיא גרי מית גיברתון ואפיבו: וקמו אנשי ישראל ויהורה ויביבו וירפו ית פלשתיא ער מעלנא רגיא וער מרעי עקרון ויפלו קטולי פ פלשתיא באורח שערים וער גת ועד עקרון: ויתבו בני ישראל מלמיר' דף בתר פלשתיא ובזו ית משיריהון: ונסיב דוד ית רישא רפלשתיא ואית'יה לירושלם ויית זייגיה שוי במשבניה: ובר תזא שאול ית דוד גפיק לקרמור פלשתיא אשר לאבנך רב חילא בר מן דין עול'ם אבנך ואמאבנך

ויחזק דרעב. הלך שלמה חבת צוכה'ה. והא נלחם עם מלך בני עמון ויחם דרה. בעת ההוא שלח כרורך דיטעהי: הפלשתיים ויראו הפלשתיים כי מת גבורים: וינעו הפלשתיים. ויררו כל ישראל הפלשתיים. ויראו הפלשתיים כי אבדו. וקמו אנשי ישראל ויחזקו. ואחר הארץ ונשאר. וישאל דוד דשמואל תניא דפסוק. ועד ייעלה יהודה את דוח הפלשתיים. ודוד ופלשתיים נאספו:

מכיו ואחר המלים דוד עם חנינו להמיתו במרוצה בחרב הפלשתי בעצמה וכרתה את ראשו כרי מיתפרס עת מיתתו וייתפרס גם כן הנם לישראל ולזה הביא דוד את ראש הפלשתי לירושלים: בן מי הנער הזה אבד. רבים יתמהו אף יתכן מלא ידע שאול בן מי הוא וכבר ספר במה שקדם סכר שאל מלאכים אל ימי שטב דוד עקו. ודמה

ותצלח ותעבור כמו וצלח את הירדן ותרגמו ושרת: ויתנבא: כתרנו
אישתנו כלומר היה מרבר דברי שטות: ברוד וסקיר: סיעברנו החנית וינען
בקיור ותרגמו ואברזיכו בכותל מן ברזא בדברי רזל דאישתקיל ברזא כל רלהרי
ברזא שפירושו סקב החני: וירא שאל: ביד איתן לברו וירא שפירם נפלה מהמכת:

מעמו: סלא יהיה תמיד עמו
בבית כמו סהיה לא סהיה יוצא
ובא לפני העם: לכל דרכיו: כמו
בכל דרכיו וכמוהו יסכת לכסא
לפניכם לחרב: מסכיל.

כתרגומו ומלח: ומי חיי.
מה חיי חסובים כי האדם
הנכבד חיוו חסובים ויקרי חבל
הנכבד חיוו חסובים ובאמרו מי
כי בחיים הוא החיות והדבר
סאמר בעבורם מי כי לא יאמר
מי אלא כל חי מרבר: משפחת
אבי ביער: מי ומי משפחת אבי
בישראל ומי שזכר שומר במקום
סגים ויתברס זרעית אבא ב
בישראל כלומר אבא רבר גרולה
בי אלא משפחת אבי מהירועת
אשר בישראל: בעתת: כתרנו
בצירן רימטא וגו' יתמירב
לרוד למתן כלום כסההעוזמן
סכתן לו שאל סתננה לו כ
כתגלגל הרבר וכתנה לעריראל
ורוד לא היו לו קרוסן בה:

בשתיס תתחתן: כתרנו
בחדא מן תחת וכן ויקבר בערי
הגלגל ופירא: אף על פי סרברת
לך בשתי בביתו ולא כתרמן ה
הרבר סתניה לך הראשון אחת
מהן תהיה לך האחרת טאמת
היום ובלותה תתחתן ביהיום
ויראה כי רוד מסך דומהמשה
לפי שהתל כו בראשונה לפיכך
הנזכר שאל לזנות את עבריו
סירברו אל רוד: בלאט.

כלומר בקרר כתרנו ברזא כרי
סיראה כירברי שאל אמת ולא
רברי התול וסקר וסמרזל ס
סאמרו כי סתיה היו לרוד ל
לכסס ואחר מיתת מירב נסא
מיכל ועריראל בעצרה נסא את
מירב: ומהס אמרו כי קרוסן ט
טשת היו לולרוד במירב ובהיתר
כסאה עריראל: הנקלה. כא
לסין סקבה על התחתן סהוא
מקור וכן הלא זאת תעשה לך
עזבך אתי אלהיך: רסוקלה.
תרנומו מסכן והריוט: רס סאח
לי סאוכל לתתמהר הראוי לבת
מלך לפיכך אמר שאל לעבריו
כה תאמרו לרוד איך סתקן למלך
כמהר כי אס במאה ערלות פ
פלסטיס: ונקלה. סאכי כראי
לקחתת המלך: וישר

והנה ביוםא דבתרודו ושרת
רוח בישא מן קרם יי על שאל ו
ואשתטי בגו ביתא ורוד מנגן בידו
פיוס ביום ומורניתא בידא דשאל
וארים שאל ית מורניתא
ואמר אמתנייה ברוד ואברזיניה
בבזלתא ואסתתר רוד מן ק
קרסותי תרמין זמנין: ודחיל
שאל מן קרם רוד ארי הוה ס
מיכרא ריי בסעריה וירא שאל
רחיק: ואפנייה שאל ס
מלוחיה ומנייה ליה רב אלהא
ונפק ועל ברש עמא:

והנה רוד לכל אורחתייה
מצלח ומיכרא ריי בסעריה:
ותא שאל דהוא מצלח לתרא
ודחיל מן קרסותיו: וכל ישראל
ויהודה רהמין ירד רוד ארי הוה
נפק ועליל ברישיון:

ואמר שאל לרוד
הא ברמי רבתא מרביהא אתן לך
לאיתו ברם חיו לי לגבר עביר ק
קרבי ואנח קרבי עמיה ריי ושאל
אמר לא תהי ירי ביה ויתמסר ב
בידא רפלשתאי:

ואמר רוד לשאל
מן אנטא ומן תי ודעית אבא
בישראל ארי אתי תתנאל למלכא:
והנה בעירן רמטא למתן ית מירב
בת שאל לרוד והיא איתיהיבת
לעריראל דמחולות לאיתו:

ודתמיט מיכל בת שאל לרוד
ותויאו לשאל וכשד פיתגמא ב
בעינוהו: ואמר שאל איתנה
ליה ותהי ליה לתקלא ויתמסר
בידא רפלשתאי ואמר שאל ל
לרוד בידא מתרין תתחת ביומא

רין: ופקיד שאל ירד עברוהו
מלילו עס רוד ברז למימר הא
אתדעי כך מלכא וכל עברוהו
רדמוך ובען אתתתן במלכא:
ומלילו עברי שאל קרם רוד ירד
פיתגמא האילין ואמר רוד הועיל
בעיניכון לאיתתתנא במלכא

ואנא גבר מכבן והריוט:
ותויאו עברי שאל ליה למימר בפיתגמא האילין מליל רוד:

ותהי ירד פין וסימא אשה לבן ארניך: ותוד נדחה עליי: ותהי לו למקש ותוד כו יר
פלסטיס ב בפסוק: אל תהי ירד כו ותוד כו יר פלסטיס: ותהי לו סננת: ותוד לחשוות גלים רמלכים:

ויהי ממחרת
ותצלח רוח אלהים רעה אל שאל
ויתנבא בתוך הכית ורוד מנגן בידו
כיום ביום והחנית ביד שאל:
ויטל שאל את החנית ויאמר אבה
ברוד ובקיר ויסבר רוד מפניו פעמים
וירא שאל מלפני רוד כי היה יהוה
עמו ומעם שאל סר: ויסרהו שאל
מעמו וישמהו לו שר אלה ויצא
ויבא לפני העם:

ויהי רוד לכל דרכו משכיל ויהוה
עמו: וירא שאל אשר הוא משכיל
מאד ויצר מפניו: וכל ישראל
ויהודה אהב את רוד כי הוא יוצא
ובא לפניהם:

שאל אל רוד הנה בתי הגרולה מרב
אתה אתן לך לאשרי אך היה לי
לבן חיל והלחם מלחמות יהוה
ושאל אמר אל תהי ירד כו ותהי כו
ירד פלשתיס: ויאמר

רוד אל שאל מי אנכי ומי חיי
משפחת אבי בישראל כי אהיה נתן
למלך: ויהי בעת תת את מירב בת
שאל לרוד והיא נתנה לעריראל
המחולתי לאשה: ותאהב מיכל בת
שאל את רוד ויצר לשאל וישר

הרבר בעיניו: ויאמר שאל איתנה
לו ותהי לו למקש ותהי כו ירד פ
פלשתיס: ויאמר שאל אל רוד
בשתיס תתחתן ביהיום: ויצו שאל
את עברו דברואל רוד פלט לאמר
הנה חפץ בך רמלך: וכל עבריו

אהבוך ועתה התחתן במלך: וירברו
עברי שאל באנני רוד את הרברים
האלה ויאמר רוד הנקלה בעיניכם
התחתן במלך ואנכי איש דש ונקלה
וירדו עברי שאל לו לאמר

ברברים האלה דבר רוד:

וחברו להשאות גלים דישעיה: עתה בא כתבה: שבעו שטיע מלתי: מי יתן הורש תחירשון: ותהי עור
נחבתי: ותוד שסברתך שלבה: אהבך ג' וכל עבריו אהבוך: בשריש אהבוך: על כן ערלמות:

ויתנבא: ואישתנו כליא וסוטה מרברים דברי רמזים סאכס ניכרים: אבה
ברוד ובקיר מכה אחת: הכה סוכס החנית ברוד ובקיר: מפסיל: מכלח:
ושאל אמר כלבו אל תהי ירד כו אשכס ותהי ירד פלסטיס כו ולכך אמר לו והלחם
מלחמותי: בעת תת: כסההעוזמן סקבעלתתה לו ובעור סהיו מתעסקים:

ליתנה לו מתגלגל ה
הרבר וכתנה לעריראל:
בשתי תתחתן: כו: שתי
בנות יסלי כחא מהן
תתחתן ביוכן תירגס
וכתן בחראמן ת
תרתן כיוצא בו פלס
אמינוטל עליו אחת
משלם כמו סמפורס
סס בחר לך אחמה:
ולא

רלבג

והנה עור הסיר אתרוד
ונסמר מזה כסכטה
מפניו סבי פעמים אז
כתבר לסאל כי הסי
עס רוד ומעמו סר ו
וירא ממנו והקירנה
מעמו וסמהו לו סר
אלף ויבא לפני
העם והנה הית כונת
סאל להפילו ביד פ
פלסטיס: והנה היה
רוד מכלח מאד בכל
דרכיו והיה הסי עמו
וזה הוסיף יראה ל
לשאל מפני רוד:

מנורף לזה שסבר
היה זה סבה אל סכל
יסרל ויהוה אהובים
אתרוד כי היה יוצא
ובא לפניס: וכראר
סאל זה התחל לתת
לו בתו באוכן סמרד
בעת הלחמו עס גלית
וחסכ סיהיה זה כלי
להפיל רוד ביד פלסטי
כי התנה עמו סילחם
מלחמותי בפלסטיס:
והנה הרחיק רוד מ
מצד הענוה מהתחתן
במלך ואמר מי א
אככי סאהיה ראוי ל
להתחתן במלך כאלו
אמר הנני כבד וספסל
מאד: ומי חיי.

לל מה חיי חסובים
סאהי ראוי לזה הלא
הייתי רועה צאן ואיך
יתכן סאלקח מאחרי
הצאן לקחתת ה
המלך: משפחת
אבי ישראל: דמה
סהרצון כזה ומי מ
משפחת אבי סבישראל
והנה אמר זה מצד
סהיה בא מרות ה
המואביה וככה אמר
סאל ומשפחתי ס
הצעירה מכל משפחו
סבני בגימן להורות
סאין ראוי למלוכה:
והי בעתת את מרבר

בתשאל אל רוד: רל בעת ההיא נועד ביניהם סיתננה לרוד ודמה מזה המקום סלא קרסה רוד: כשקים תתחתן ביהיום: רל בשתי בביתס יס תתחתן כי היום כי אתן
אחת מהן והיא הפנויה כי הספואה אי אישער סאתן לך ואחשוב סאמר לזה מפני סמרד לו סיתן לו בתו לאשה יתכן סיתן לו הגרולה כי היא הראויה יותר כזה כי לא יתכן
לתת הצעירה לפני הבכירה ואלום עתה סתנה הגרולה לעריראל המחולתי כתבר סלא יהיה הרצון כזה אלא סיתן לו אחת מבנותיו ודמה סלא הסכים רוד כזה מצד
הענוה כמו שקים אלא סקצר הכתוב וסאל חסכ סתהיה הסבה כסלא הסכים רוד כזה סירא ספולסר פלסטיס ולמה כזה לעבריו סדברו אל רוד בעת וירדע לו סהמלך
סכץ בו וכל עבריו אהבוהו כרי סחשוב רוד סאין כונת סאל להפילו ביד פלסטיס: ואנכי איש רסוקלה: רל ולמה לא אוכל לתתמהר ומתן כראוי לבת המלך: וישר

רלבנ

111 40 J M

ויפטר מבני שאול ויך את החנית בקיד . ל' טנסתלק מלפמו בעת זרקו החנית להכותדו וכה החנית בקיד ולאנבערדור והנה היה זה כעצום כי עש היינו מנח והיה מותרל סיהיה סירו משער בראוי כנסתלק מבניו אחר הריקתו החנית אליו . ולפי שכתבר לדר כי בלחה הרעה מאת שאול להמיתו כס

וְחוֹסֶף הָרֶפֶק בְּקֶרֶת אֶהֱיָה בְּלֵאִים וּבְחֵטְאִים וּבְסִמְנֵי
וַיָּבֵא יַעֲקֹב מִן הַסֹּדָה. וַיִּקָּם בְּלִילָהּ הַהִיא. וַ

502

ה'נשיא'

5

וְכִי־תֵּיטֵּה
דְּחִיךְ וְקִים
עֵרֶק

5.

5

ကံကံနဲ့ကံနဲ့

5

5

;

5

3

5.

5

١٢

•

מלפני

במרתה ח' כקריאה וסימ' חשוב ויבא אל ביתם הרמחה . וילך אל קנה: ותשובתו הרמחה . ויחקבצו כל חקי ישראל . וילך שמואל הרבחה . ויקח שמואל אח קרן השמן וידד ברח וימלס . וילך גס הוא הרמחה:

מיגלו זהובך כך ובחך כך יתכן שילט דוד ויתרחק ואר
 נסכמו בדרך לקרא לה שתפתח להם תוכל לרחותם ב
 ותאמר להם שהיא חולה ברי טיהיה לדוד מהפכאיו יתר
 כזה סאול טעלהו לו במטה אשר הוא בא לחסדו בזה
 המטה אשר היה זה דוד לפי מחשבתם וכאשר היתה
 כי לא היה עם דוד אך היו התרפים א המטה והיה כבי
 והנה התרפים היו על צורת בן אדם נעשית בעשות
 מהצורה היא תעורר הכח הרמיוני בדרך טיהיה מת
 בדרך סקבל כח עליון כמנהגו והיה שמש הרמיון קול
 מחשבתם וכבר נכנס בהורע הזאת מהחכרון מה סכ
 ואון ותרפים הפצר : ויסבבו ביות. אמרו טיהיה ב
 הרמה טהיה יוסבבה שמואל : להקת

אתה תרפס. עשויים בדמות גוף אדם: כביר העצום, שור מוספט פלס
כחמת פלז'ל בלמ: סמה מראסותיו, לפי שאין לתרפס טיער זהר רומה לטיער
אדם: הוא אמר לינו. היתה מסרתי ביד ליסטים אחר סלק חרבעליש
מכלחתי: בנזית. בית אולפכא: להקת

וְתוֹסֵף הַמִּלְחָמָה לַהֲיֹת וַיַּעַז דָּוִד
וַיִּלָּחֶם בְּפִלְשְׁתִּים וַיִּבֶן בְּהֵם מִבְּרָה
גְּדוֹלָה וַיִּגְסוּ מִפְּנָיו: וַתְּהִי לַיהוָה
יְהוּדָה יָרְעָה אֶל שְׂאוֹל וְהוּא כְּבִירָתוֹ
יֹשְׁבֵיכֶתוֹ בִּידוֹ וְדוֹד מִנֵּן בִּידוֹ:

וַיִּבְקֹשׁ שְׂאוּל לְהַבֹּת בַּחֲמִית בְּדוֹד
וּבְקִיר וַיִּפְטֹר מִפְּנֵי שְׂאוּל וַיָּרֶ אֶת־
הַחֲמִית בְּקִיר וַדּוֹד גַּם וַיִּמְלֹט בַּלֵּילָה
הַזֶּה׃ וַיִּשְׁלַח שְׂאוּל
מַלְאָכִים אֶל־בֵּית דָּוִד לְשַׁמְרוֹ
וּלְהַמִּיתוֹ בְּבֶקֶר וַתִּגְדַּל דָּוִד מִכָּל
אִשְׁתּוֹ לֵאמֹר אִם־אֵינְךָ מִמְּלֹט־אֶת־
נַפְשִׁי הַלֵּילָה מֵהָר אֶתְּהַמּוֹת׃

וַתֵּרֶד מִיָּבֶל אֶת־דָּוִד בְּעֵד הַחִלּוֹן
וַיִּלְחֲדוּ בִּרְחוּמֵי לֵט׃ וַתִּקַּח מִיָּבֶל
אֶת־הַתְּרַפִּיסוֹת שֶׁסָּאֵל הַמֶּמֶה וְאֵת
בְּבִיר הָעֵצִים שֶׁמָּה מְרַאשְׁתּוֹ וַתִּכְסֶם
בְּבִגְד׃ וַיִּשְׁלַח שְׂאוֹל

בְּלֹאכִים לִקְחַת אֶת־דִּוְרֹתֶיךָ אֲמַר
הִלָּה הוּא׃
שְׂאוּ אֶת־הַמִּלֻּאכִים לְדָאוֹת אֶת־
דִּוְרֹתֶיךָ אֲמַר הֶעֱלוּ אֹתָם בַּמִּזְבֵּחַ אֵלַי
לְהִמִּית׃ וַיִּבְאוּ הַמִּלֻּאכִים וְהִנֵּה

הַתְּרָפִים אֶל־הַמֶּטֶה וּבִיד הָעוֹיִם
מִדָּאֲשֵׁתוֹ: וַיֹּאכֶד שְׂאוּל אֶל־
מִיבֵל לְמַהֲכָהּ רַמְיָתַי וְנִיּוֹת שִׁלְחִי
אֶת־אִיבֵי וַיִּמְלֹטוּתָאֲמַד מִיבֵל אֶל־
שְׂאוּל הוּא־אֲמַד אֲלֵי שִׁלְחִי לְמַהֲ

אֲמִיתָךְ וְדָוִד בְּרַחֲמֵי מִלְטוֹתֶיךָ אֵלֶּי
שְׁמוֹאֵל הִקְדַּמְתָּה וַיֵּגֶד לּוֹ אֶת־כָּל־
אֲשֶׁר עָשָׂה לּוֹ שְׁאוּל וַיִּלֶּךְ הוּא־
וּשְׁמוֹאֵל וַיֵּשְׁבוּ בְּנוֹת וַיֵּגֶד לְשְׁאוּל
לְאִמְהָרָהּ בְּדָבָר בְּנוֹתָיִם בְּרָמָה !

ה' יולד אלקנה: וחשוכתו הרמיתה. ויחבקצו כל קרנה שמן ידוד ברח וימלט. וילך גם הוא וירכח:

סיגלו והובן כך וכן כך יתכן שילט דוד ויתרחק ואחשב שנסתה זה מיכל מאד
 יסכימו בבקר לקרא לה שתפתח להם תוכל לרחותם בעתירה להם שהוא במטה
 ותאמר להם שהוא חולה ברי עתה לרוד מהפאניו ותרק. והנה עס כל זה
 היה שאול שיעלוהו לו במטה אשר הוא בא לחסדו בהריגתו והביאו המלאכים את
 המטה אשר היה בה דוד לפי מחשבתם וכאשר היתה המטה אזל שאול כנכרד לו
 כי לא היה עס דוד אך היו התרפים להמטה והיה כבוד העני למראשו התרפים
 והנה התרפים היו על צורת בן אדם נעמית בעצות ידועות אזלם והיו חוסמים
 מהצורה ההיא תעורר הכח הרמיוני בדרך עתה מתבדר מבין כחו מאד הכנס
 בדרך סקלל כח עליון כמנהגו והיה שומע הרמיון קול נמוך מעיר העתידות לפי
 מחשבתם וכבר נכנס בהורע הזאת מהחכרון מה שכבר העירונו עליו כפי אמר
 ואין ותרפים הפצר : ויסבבו ביות. אמרו עתה ביתמרשם לנביאם אזל עיר
 הרמה עתה יוסב בה שמואל : להקת

להקת קשתו ויפגזוהו הולך ברגו
 ויפל ערום ברגו תורגס ויכתו ויפלו
 ברגו בלשון ערבי מסוגג: כפסע
 בקר ובאותה פסיעה נכלתו מן הבית
 שילח המלך איז כ
 נמסע איז מלכא ביום
 טוב אל הלחם:
 ואכסו יסב אשכ עס
 המלך לאכול. לשון
 הזה הוא ואכסו רגיל
 ליסכעס המלך תמיד
 לאכול סמוך לו:
 ושלחתי. משתה
 ונסתרתו עד הערב
 סלויס שליוולא ר
 אהיה עם האוכלים ו
 ויסקר מוסבי ויתמה
 המלך עליהו מחר או
 למחרתו כסאל

רלבג

להקת הבזאי כבאים.
 רל קהלת הבזאים
 מתבאים דברים ע
 עתדים: ככב עליהם.
 רל אכלס והנה זאת
 הנבואה היתה ממין
 רוח הקדש בהסתמם
 החומים על מהנהם
 וכאילו הספיע שמואל
 מן הרוח אשר עליו
 עליו ונתבאו מלאכי
 סאל הרשעים
 והסניים והסליסים.
 וגם סאל נתבא ב
 כבואם ופשיטת ה
 הבגדים ונפלו ערום
 היה מחזק הרבקות
 במוסכלו עס סלא היו
 מרגשים בעיניהם ה
 הנפשים והתמיד זה
 לסאל כל היום ההוא
 וכל הלילה כרי סוכל
 רור להמלט אז מיד ס
 סאל: ומרעיסתו
 אבני ממי את הרבר
 הזה אף זאת. יתכן
 סכבר חסב יהונתן
 סמה סהיה סאל ר
 רודף רור להרג לא
 יהיה כי אס כסל הרוח
 הרעה סהיתה מבעת
 אותו אף בהיות סאל
 ברעה הסלס לא ה
 היתה כונתו להרע ל
 לרור כי ככר נסבולו
 באלהים כאמרו חו י
 אס יומת: כפסע בוני
 ובין המות. רל סעור
 מועט כאילו תאמר פ
 פסיע אחת וזה מבור
 מאד כעת סהיה רור
 מתכן לפניו כולי כטה מפניו מעט התנו בחתנו:
 ואכסו יסב אשכעס המלך
 לאכול. בכמו היום הזה ולזה ירגס המלך סאיני סס ויסל מה הסבה בזה
 עד הערב הסליסית. הוא ערביום החרס סהיה סליסית לערב ההוא: כי
 בזה יכתו הדבר אס יפקדו סלא יהיה סס ויאמר טוב סלס לעבדך כלומר כי סקר רברו לי המרבדים אז היטב לבבאי ופירוס כפסע רבר מועט כמו פסיע והוא ככר
 הרגיל וכתו ארי כפסע חרא ככא ובין מותא. וברס כפסיע אחת ספטרתי מפניו ככתי. כמו סלאמר ויפטר רור מפני סאל: הנה חרס מחר. יוס ראסן מהחרס
 וכיון סמהגו לאכול בסלחנו ויפקדו כל ססן סהוא יוס ראס חרס ובאים כל האוכלים כסלחן אחר כמו ביום טובי. עד הערב סליסית. פירוס עד ערב סל יוס סליסי
 ואומר סליסית לסון קסע על השת וכתו עד עידן רמסא דיומא תליתאה:

וישלח שמואל מלאכים לקחת את
 דוד וירא את להקת הנביאים נכבאים
 וישמואל עמר נצב עליהם ותהי על
 מלאכי שמואל רוח אלהים ויתנבאו
 גם המה: ויגדלו לשמואל וישלח
 מלאכים אחרים ויתנבאו גם המה
 ויסקר שמואל וישלח
 מלאכים שלשים ויתנבאו גם המה:
 וילך גם הוא הרמתה ויבא עד בור
 הגרול אשר בשכנו וישאל ויאמר
 איפה שמואל ודוד ויאמר הנה בנזית
 פרמה: וילך שם אל נזית ברמה
 ותהי עליו גם הוא רוח אלהים וילך
 הלך ויתנבא ער באו בנזית ברמה:
 ויפשוט גם הוא בגדיו ויתנבא גם
 הוא לפני שמואל ויפל ערום כל
 היום ההוא וכל הלילה על בן
 יאמרו והם שמואל נכבאים:
 ויברח דוד
 מנזית ברמה ויבא ויאמר לפני
 יהונתן מה עשית לי מה עניי ומה
 חטאתי לפני אביך כי מבקש את
 נפשי: ויאמר לו חלילה לאתמות
 הנה לו עשרה אבי רבר גרול או
 רבר קטן ולא יגלה את אזני ומרוע
 יסתיר אבי ממני את הדבר הזה אין
 זאת: וישבע עור דוד ויאמר ירע
 ירע אביך כי מצא אתי חן בעיניך
 ויאמר אל ירע זאת יהונתן פן יעצב
 ואולם חי יהוה וחי נפשך כי כפשע
 ביני ובין המות: ויאמר יהונתן אל
 רור מה תאמר נפשך ואעשה לך:
 ויאמר רור אל יהונתן
 הנה חרש מחר ואנכי ישב אשב עם
 המלך לאכול וישלחתי ונסתדתי
 בשורה ער הערב השלישית:

למלך בלויס
 וסא לאחל
 וחסעא אכ

לסליס

כית

כניית

ג' חס

כתיב

כתיב

כתיב

כתיב

כתיב

כתיב

כתיב

כתיב

כתיב

איהל בתיכ בן ור בתיכ אפוס נסר כסרר ויטכ:
 ערס ד' חס' וס' ופל ערום כל היום. בי תראה ערום
 ונסיתו. כי אמר אלי ערסי יערים. ערסי יצאתי ככטן:
 כסלין חס' יד ברס תיבוא וקרינו וס' עשה ויאמר
 ושלח שמואל אנגין למידבר יר
 דוד ויחזו יתסיעת ספריא סשבין
 וישמואל קאים מליף עילויחון ו
 וישרח על אנגין שמואל רוח נבואה
 סן קרם יי ושבחו אף אנגין ויחזו
 לשמואל ושלח אנגין אוחרגין
 ושבחו אף אינון ואוסין
 שמואל ושלח אנגין תליתאין ו
 ושבחו אף אינון: ואזל אף
 הוא לדמתא ואתא עד גובא
 רבא דיבשכו ושאל ואמר איבא
 שמואל ודוד ואמר הנה בבית
 אולפנא בדמתא: ואזל
 לתמן לבית אולפנא די ברמתא
 וישרח עליו אף הוא רוח נבואה
 סן קרם יי ואזל מיל ומשבח עד
 דאתא לבית אולפנא בדמתא:
 ואשלח אף הוא לבושוהו
 ושכח אף הוא קרם שמואל ונפל
 בדשן כל יומא ההוא וכל לילא
 על בין ימרון האף שמואל ב
 בספריא:
 דוד מבית אולפנא די ברמתא
 ואתא ואמר קרם יהונתן מה
 עבדית סת חובי ומה סודתני קרם
 אכור ארי בעי למקטלי:
 ואמר ליה חס לא חמותא לא
 יעביר אבא פתגם רב או פתגם
 זעיר ולא יתני ליופא דין כסי אבא
 מני ית פתגמא תרין לית רב ק
 קיימא: וקיים עור דוד
 ואמר סדע ידע אבון ארי א
 אשכתי רחמיך בעיך ואמר לא
 ידע רב יהונתן דילמא יתגסים
 וברס קיים הוא יי ויחני נפשך ארי
 כפסיעא חרא בינא ובין מותא:
 ואמר יהונתן לרור מא רעוא
 נפשך ואעביר לך:
 ואם רור ליהונתן הא ידחא סתר
 ואנא אסתרא אסתר עם מלכא
 למיכל ויחלניני ואסתר בתקלא
 עד עידן רמסא דיומא תליתאה:

לוחלילה לא תסות וזה לו עשה. עכר שוט שוטף כי עכר. חלופיהו ב' כתיב ולא קרינו וס' יצאו ובראץ
 בשרים יצאו. יעכרו והויעבדו עליו רוגים כתיב יחוקאל:

וירא: הגרול שבמלאכי סאל אוכל אחר ואחר ממלאכי סאל: להקת. כמו
 הפוך קהלת ותרנמו סיעת ספריא לל תלמידי חכמים כי תח נקראו סופרים:
 כבאים. תרנמו מסבחי כלומר היו אומרים סירות ותוסבחות לאל ברוח הקדש
 ואפטר סהיו מתבאין כבואות עתידות קרובות בזמנם: עמר ככב עליהם.
 עומר סהיה עומר על רגליו:

ככב. מלמר אותם כמו ככב על
 הקוצרלי וממונה עליהם להורות
 מה יעשו וכן ככב על עבדי סאל
 גרול וממונה עליהם וכתו קאים
 ומליף עליהם: כככו. סס מקום
 ובא סדעיה סלא כמנהג וכמוה
 בקרקר כסכות: וילך סס.
 וברך היתה רוח אלהים וילך
 הלך ויתנבא עד בואו במית:
 ויפשוט גם הוא בגדיו. מלמר
 סהגסאים האחרים פשוטו כ
 בגדיהם כיגם הוא לרבות וענין
 זה כי בבא הנבואה על האדם
 יתכטלו הרגסותיו ויפלו האדם
 כמו סאומר בבלעס ספל וגלוי
 עינים ואמר ברסאל ואני הייתי
 כדרס על פני ופני ארצה ופניס
 יקרה ספסעט בגדיו מפני רוב
 בטול הרגסותיו ומחטבותיו ס
 הנפסיות ויסאר ככח הסכל ל
 לבדו: ויפלו ערום. תרגס ונפל
 ברסן ולא מלחתי לוחבר ויס
 כסחאות כתיב כייסן: עלכן
 יאמר הגס סאל בבזאים:

כמו סאמר למעלה על כן היתה
 למסל ושס כרסוהו: ויברח
 רור. כעור סהיה מתבא סאל
 ברס לו: ויאמר לו חלילה.
 יס לסאל היאך היה מתבטחו
 יהונתן על סקר ואיך אל לו ולא
 יגלה את אזני והלא לעיני כל היה
 רורפו ומססעל ככסו אלא היה
 חוסב יהונתן סלא היה ככא אכיו
 להמיתו אחר סכסע לו ואף חי
 יי אס יומת ומה סהיה מטיל לו
 החנית אחרי סכסע ומה ססלס
 לביתו לסמר ולהמיתו ומה ס
 סהלך אחריו עד כיות ברמה ל
 להמיתו היה חוסב יהונתן כי
 מפני רוח רעה סהיתה מבעת
 אותו היה רוצה להמיתו כעור
 סהיתה בו הרוח הרעה כי לא
 היתה לו רוח רעה אלא לעיתים
 כמו סאמר והיה בהיות רוח א
 אלהים רוח רעה א סאל וכן לא
 ראיו סהיה רוצה להמיתו אחר
 סכסע אלא בהיות עליו רוח
 רעה לפיכך היה מבטחו ויהונתן
 כיהיה יכול להסח ממנו בהיות
 עליו רוח הרעה ואף על פי סהיה
 לו לנגן לפניו בעת ההוא אף על
 פי כן היה יכול להסמר ממנו
 סלא יעמוד למולו וסאל היה כ
 כלבו להמיתו גם בלא עת רוח
 רעה אלא סלא היה מראה זה
 מפני סכסע סכסע להונתן
 אוכרי סלא יעבדו ויהונתן כמו ס
 סאמר לרור והגירו לרור מעבדי
 סאל האוהבי אותו כי כלב סאל
 להמיתו כיגלה להם והסתר מיהונתן לפיכך ככסע רור ואמר חי יי ויחני כפסך כי
 כפסע ביני ובין המות. וכראה כי החזירו ויהונתן לפני אביו אחר מעסע כיות והיה
 כסלחן אביו כיום ביום כמו סאמר ואכסו יסב אשכ עס המלך לאכול כלומר
 מנהגו לסבת עמו כסלחן יוס ביום ואף על פי כן היה ירא רור ואמר ליהונתן כי
 פירוס כפסע רבר מועט כמו פסיע והוא ככר
 כמו סלאמר ויפטר רור מפני סאל: הנה חרס מחר. יוס ראסן מהחרס
 וכיון סמהגו לאכול בסלחנו ויפקדו כל ססן סהוא יוס ראס חרס ובאים כל האוכלים כסלחן אחר כמו ביום טובי. עד הערב סליסית. פירוס עד ערב סל יוס סליסי
 ואומר סליסית לסון קסע על השת וכתו עד עידן רמסא דיומא תליתאה:

זכר

זבח הימים: היה מהבגדים לעשות זבחי שלמים זבח המספחה יום בשנה וכן מאל
באלקנה לזבח את זבח הימים: ועשית חקד על עבדך. במועם עבדך
וכתי וכן ויבואו האנשים על הנשים כחה ארס על אפרים: חלילה לך: פי
חלילה לך מלחשדני בזה שארע הרעה ולא אותה חגד לך: מי יגיד לי: פי אס

פקדו חסדו ויגד יוסף אל אחיו אנבי פת. ויטבע יוסף אחבני ישראל לאבד. ויחזק משה את
עצמות יוסף. פקד פקדתי אכנס. אס פקד יפקדו אכד: יחזק וס' לכה יי. פן יחזק אף יי. ואס
חרח יחזק לו דע: עבדך וחסד קמץ קמץ קמץ נבסר בסר בהעלחך: בברית קמץ קמץ קמץ

אס פקד יפקדני אביך ואמרתי נשאל
נשאל ממני דוד לרוץ בית לחם
עידו כי זכרתי ימים שם לכל
המשפחה: אס בה יאמר טוב
שלום לעבדך ואס חרה יחיה לו
דע כי כלתה הרעה מעמו: ועשית
חסד על עבדך כי בבית יחיה
הבאת את עבדך עמך ואס ישיבי
עון המיתני אתה ועד אביך למר
זה בביאני: ויאמר
יהונתן חלילה לך כי יאס ידע אדע
כי כלתה הרעה מעם אבי לבוא
עליך ולא אתה אגיד לך:

ויהאמר דוד אל יהונתן
מי יגיד לי או מה יענה אביך קשה:
ויהאמר יהונתן אל דוד לכה ונצא
השדה ונצאו שניהם השדה:

ויהאמר יהונתן אל דוד
יהוה אלהי ישראל כי אחקד ארתי
אבי בעת מחל השלשית והנה טוב
אל דוד ולא או אשלח אליך וגלית
את אונך: בזה יעשה יהוה ליהונתן
וכה יסיף כי ייטב אל אבי ארתי
הדעה עליך וגלית ארתי אונך
ושלחתך והלכת לשלום ויהי יהוה
עמך באשר היה עם אבי: ולא אס
עורני חי ולא תעשה עמדי חסד
יהוה ולא אמות: ולא תכרית את
חסדך מעם ביתי עד עולם ולא
בהכרת יהוה ארתי אבי דוד איש
מעל פני האדמה: ויבדת יהונתן עם
בית דוד ובקש יהוה מיד אבי דוד:

אס מיבעא יבעיני אבדך וחיסר
אשתא לא אשתאל מיני דוד ל
למיזל לבית לחם קרתי אבי
שירי נבכח קורטיא יוסא דין
תמן לכל ירעיתא: אס ברין
יימר טב שלם לעבדך ואס מיתקף
יתקוף ליה דע ארי גמרא בשתא
מיניה: ותעביד טיבו עם עבדך
ארי בקייסא דיי אעילתאית עבדך
עסך ואס אית בתיבא קטולני
אתולות אבדך למה ונחעילנני:
ואמר ידונתן חסלך ארי אס מידע
אידע ארי גמרא בשתא סנאבא
למיתא עלך ולא יתה אחיו לך:
ויהאמר דוד ליהונתן
מן יחיו לי או דלמ' יחיבניך אבדך
פתנסין קשין: ואמר יהונתן
לדוד איתל וניפוק לתקלא ונפקו
תרויהון לתקלא:

ויהאמר יהונתן לדוד יי אלתא דישל
ארי אבדך ית אבא בעידנא תרין
סנא או ביומא תליתא ויהא
פתנסא תקנין סנאמרין על דוד
ולא מקען אשלח לתת ונאחיו לך
בדינעבדך ליהונתן וברין יוסף
ארי גמרא מן אבא למיתא בשתא
עלך ונאחיו לך ואשלחתיך ותהך
לשלם ויהי סיסך דיי בסעודך כמא
ויהוה בקעריה ראבא: ולא עד
דנא קיים ולא תעבד עמי טיבו
סן קדם יי ולא אמות: ולא
תפסיק ית טיבוחך סן אגש ביתי
עד עלמא ולא בר שני יי וית סנאי
דוד גבר מעל אפי ארעא:
וגזר יהונתן קיים עם בית דוד ו
ואתפרע ליה יי מיד סנאי דוד:

לעבדך בבית יי אלהיך ובאלחי. ועשית חסד על עבדך. ואשבע לו ואבוא בבית: אונך בלהק מלאים
בנביאם בנגח חסד כי אחקד אחאבי. כי ייטב אל אבי. גם סנא לא פתח אונך: ולא העשה וס' מלא
תעשה במעשיהם. ולא אס עודני חי. ועתה שוב וליך כשלום:

ומסוף הפסוק למדנו חסרון ד
ראשיתו וכמוהו כגד חסד ת
תכונות וגמל ופימה כמו אס
אופידוטו הקסה מיעך מה ת
תהיה אס להמיתני או לגרסני
וית אורלמא ופי קסה אמירה
קסה וכן ועשיר יענה צוות:
יי אלהי ישראל. טבועה:

בעת מחר הסלסית. מחר בעת
הזאת אחקדו וסלסית על העת
בלמר העת כזאת סל יוס ה
הסלסית כי מחר יאמר בקריב ו
וברחוק וית בעדנא הדין מחר
אורימא תליתא: ולא אז
יאסלח אליך. בתמיהה:
בי ויטבאל אבי. אס ייטב
וימר בעיניו להביא את הרעה
אליך וגלית את אונך: ויהי
יי עמך כאשר היה עם אבי.

בדבר המלוכה יהיה עמך ס
סלסית על אויבך כמו שהיה
עמו: ולא אס עודני חי לא אס
מתך אס עודני חי כשתמלך כי
איכני ירא סל תעשה חקד יי
עמדי: ולא אמות. כי ירעתי
כי חסד תעשה עמדי. ומה שאל
חקד יי כי בבית יי באו סניהם
כשתרין ברית כמו סאומר ו
וכרתו יהונתן דוד ברית ואמר
לדוד כי בבית יי הבאת את ע
עבדך וזהו בריתי סאמר ו
בכרתם בריתי עד בני וביניך.
אכל זה הדבר אס סאל מתך
סל תכרית חסדך מביתי עד
עולם: ולא בהכרית. כלומר
אפילו בהכרית יי את אויב דוד
מעל פני האדמה עד סל יסאד
אס מהס לא תכרית ביתי אף
על פי סמספח אבי מכלל אויבי
דוד: ויכרתו יהונתן עם בית דוד.
אחר סקם יהונתן מאת דוד
סיהיה ברית עם ביתו כרת גם
הוא ברית להיות בריתו עם בית
דוד גם כן והס סמו ונביו וברית
אביו גם כן כי כל זמן שתמסך
מלכות אביו סיהיה בריתו עם
בית דוד לסמרם בכל כחו. ועוד
הוסף והויתן ואמר וסקם יי מיד
אויב דוד אס וסקר בבית:
מיד אויב דוד. כנו הוא כי
מיד דוד רל סאס יפר הברית יי
יבס מיד וסוד הוסף להסביעו
בכח האלה סהיה אוהב אחיו:
וספקדת

נשאל כסאל. דמות סאל ממני: זבח הימים. מנסה לנסה בזמן הזה: אס
בה יאמר טוב. סל יחיה לו: סלם לעבדך. אף כל להרגני יואס חרה יחיה.
זהו סאחא לו מכוילהרגני: כלתה הרעה מעמו. סוף רבר מחטבה דעה לו עלי:
ועשית חקד. לסלחני: חלילה לך. כזאת לחשדני סארע בסכלתה מעמו הרעה
ולא אגיד לך: מי
יגיד לי. במקול סאחקד
סס: הסלסית. בימי
מחר זהו יוס סלסני
כמעה סל עכמי כי
מחר חרס וסמא לא
יחמה מחר אבי

אבל יתמה ביום
הסלסני: ה אלהי
יסרל. לסון סבועה
ועמה לי הקבה כי א
אחקד את אבי ואמנא
סבוא טוב אליך אס
לא אסלח על ידי ס
סלח וגלית אונך כי
הטובה אני יכול ל
לגלות ואס ייטב אל
אבי להרעלך אות לא
אבלה סן יודע לאבי
מקום סאחה סס
וגלית אבי בעצמי את
אונך: ולא אס שרמי
חי. לסון סקסה הוא
במולא יתנא לעבדך
ואיכו זממסעו ולא
תעל לי טובה בעדני
חי סתעסה עמי חסד
יי בנרס אמות ומהו
החקד סל תכרית את

חקדך מעם ביתי
בזאת תכרות לי ברית
בחיו: ולא בהכרית
יי וגם לא תסיר חקדך
מהס כי אף בבא ה
הסודענות על בית אבי
סודעני סכרית ה
המקום את אויבך:
וסקם יי את הברית
הזאת מיד אויב דוד.
ככה הכתיב וסרסו
בסס הקבה את העון
מיד דוד אביו כמסעב
על הברית ואמר ל
למסכוסס אתה ו
נביא חלקו את ה
הסדה יתה בתקול
והמררה רחבעס ת
וירבעס יחלקו את ה
המלכות וכן תידנס
וססן ואיתפרעליה יי
מיד סנאי דוד: מחר

רלבג

כי זבח הימים סס
לכל המספחה.
רל חלילה לך מחסוד
אחיו בזה סאכרה סתמות ביד אבי כי בראי אס ארע סכלתה הרעה מעס אבי לכא עליך אגיד לך כרי סתמלנו: ויהאמר דוד אל יהונתן מי יגיד לי או מה יענה אביך קשה.
רל מי יגיד לי אס חרה יחיה לו כרי סאסתר לל המלנו ממנו או מה יענה אביך קשה כיוכר מהרברים ההס הרבה מכונתו. או ירצה בזה והוא מי יגיד לי אס יאמר טוב כרי
סל אסתר מפניו ולא אכעסנו כגדי או מי יגיד לי אס חרה יחיה לו ויענה אביך קשה מה יהיו הרברים ההס הקסים כרי סאסתר בזה לפי הראוי: לכה ונצא השדה.
היתה עבתו סכא סרה כרי סוכלו לרבר סס כל רכוס כי סס יראו מי סביבם ולא יראו זה סהיוסם בבית או בעיר: ולא אס עודני חי ונ. רל אבי ירא אס ערניחי סהיוסך
מולך סל תעשה עמי חקד. וסל אמות וגם אחרי אויב ירא סתכר חסדך מעס ביתי עד עולם ולא בעת סכרית סתי את אויב דוד מעל פני האדמה אס ירא סתכרית חסדך
מעס ביתי סהוא ממספחת אויב דוד. והנה כרת יהונתן גם כן כרי יתעס בית דוד רל סאח בריתו עם דוד לבר אכל עם בית דוד בכלל לסמרם מהרע בפי הכולל וקלל
יהונתן עצמו אס יעבור על זה הברית לבגוד ברוד וסביתו ואמר סהסי יבקש מיד אויב דוד ויפרע מהס אס יסבגוד בזה הברית. והוסף

ונפקדת. וזכרת כי יזכרך אבי כפי חסד ממוסבך יוסב יפקד. ענין חסדן כמו ולא נפקד ממנו איש ותינתני ארץ יהי מרוח בית אסחרותך: ושלמת תרד מאר. תהיה נסתר ב' ימים כמו טאמרת ונסתרת במדה עד הערב הסליט' ותרד מאר בעמק במקו הסתר ההוא באותו מקום ססתרת ביום המעשה והוא

אחריוס סהיה מעשה הטבעה מנעבטאול ליהונתן מלא ימת דור שהיה מס נסתר דור בסדה ויתנבולתות יומיא תנעבי לחדא כלומ ביום החרס ומחרתו תפקד מישאל עליך אביאבל ביום ה הטלטי ידעתי שתבוקס מאר כי יחשוב אבי טברחת אס לא תהיה בטלחטו מלשה ימים סמוכים.

ומה סתרגס תרד תנעבי דל תרד מאר ותהיה פחות וקל בענינו להמיתך אס בלבנו להמיתך כי ימלא לך זאת העלה וימאר כיבן מותאחת טברחת מלעניו ואזאכיר אס בלבנו להמיתך לפי הדברים מדבר אז ביאז תהיה לו טענה לדבר עליך ותרגס ביום המעשה בומא רחולא כלומר ביום חול טשטין במלאכה לפי שהיה נסתר עתה ביום ראש חרס כי נראה שהיה מנהגס מלא ל לעשות מלאכה בראש חרס כמו שהיה מנהג הנשים היום ואכסר בימטי קרבן ראש חרס היו רבים פנויים ממלאכתם ובאים להעזות לפניה וכן נראה ב בטבולת וחקאל לעתיד:

האבן האזל. תי אבן אחא אולי היתה און וסמן עברי דרכים: שלשת החצים. בא בדיעה אף עלפי שלא זכרם בטקוק נראה כייהונתן אמר לדוד כי שלמת החצים יורה לסמן שלשת הימים שהיה נסתר במדה לפיכך אמר והחצים לדיעה: צרה אורה. ה' ארפה ומעטנה במפיק וכמוהו רבי'טירושו לצד האבן אורה החצים להית ליהאבן ל למטרה לשלוח מס לי הנצר ל לקט החצים והדבר טאמר לנערה יהיה לך סימן אס הנדה אס הנאה כי ממה לא אוכל לדבר

עמך פנים כפנים אס במקום ההוא דואים: קחנו. קח הנצר ובא עמו ואדובי אבי זל פירשק זה הסימן ובא: ואין דבר רעוכן תי ולית מידעס כי טעב לו חי' להבטיחו סלא יכזה לו לבא אס לא ידע באמת כי אין ברעת אביו להמיתו ולעשות עמו רעה: כי שלחך יי' כתרנמו ארץ טיבך יי' כלומר תלך לך כיי' שלחך ומלאת מחרב אבי: עד שלם. לקיים הברית עד שלם: וסבהמלך על הלחם. כתיבעל וקרי אל וסניהם ככונים בענין: וסב המלך עלמוסבו. תרגמו ואכסר מלכא עלמויה פירוש על מטות כי מנהג היה בימים ההם לאכול במטות ומטות וכן מצאנו בדברי רבותינו זל כי גם בימיהם היה מנהג ומה טאמר ויקס יהונתן פירושו אחר מישב מצד אביו קס והוסיב אבגר מצד אביו כי לא רצה להיות סמוך לאביו טאם יקצוף עליו על דבר דוד לא יהיה סמוך לו להכותו. והנה כפקד מקום דוד מלא היה בו יושב: כי

מחר חרס. ודרך כל אוכלי שולחן המלך לבא ביום מועד אל השולחן: ונסקדת. אבי יפקדך וישאל היכן אתה: כי יפקד מושבך. סהיה מושבך חסד טאמה יושב בו וכן תירגס יונתן ותינתני ארץ יהיה מרווח בית אסחרותך: ונסקדת. לשון זכרון: כי יפקד לשון חסדן: ושלמת. שלמת ימים ואז תרד מאר כלומר לכסות נע ביום הסליט'

תרד במקום סתר ו ותתנבולת ארצה כי אז יבקסוך ובאת אל ח המקום הסתר הזה אסר אתה נסתר בו היום מהוא יום מעשה מלאך וכן תרד' יונתן בומא רחולא סאונתו היום נסתר כמה ס טבאמר ויסתר דוד ב בארה מדי ויהי החרס מחר: האבן האזל. אבן שהיה און להולכי דרכים: האזל. הולכי הדרך וכן תירג' יונתן אבן אחא אבן האותי: צרה אורה. לא מטיק ה' וסתרון צדה כמו לצד כל תיבה טצריכה למר בחלתה הטל לה ה' בטובה בצד אותה אבן אורה חז' למטרה כדי מלא יבין הנצר וזה סימן יהיה לך לסמן אס אזה צריך לברוח: והנה שלח וגו' ודרך המבקס חן הידיו ה הולך עד מקום טרוחה סהחך הולך ואינו יכול לכזין יפה כעמי סהוא מחכמו וסחך להלן מ ממנו ופעמים טהוא הולך להלן מן החץ ו מחכמו והנחם הזה יהיה לך: אס אמור אומר לנער וגו' קחנו ובואה. בא אתה בעצמך ממקום מחר בואך וקחנו ובוא אלי כי אין לך לירא כי סלום לך הקבה חפץ

ויוסף יהונתן להשיב את דוד באהבתו אתו כי אהבת נפשו אהבו ויאמר לו יהונתן מחר חדש ונפקדת כי יפקד מושבך: ושלשת מרדמאדוכא אל המקום אשר נסתרת שם ביום המעשה וישבת אצל האבן האזל:

ואני שלשת החצים צרה אורה לשלח לי למטרה: והנה אשלח את הנצר לך מצא את החצים אס אמר אמר לנער הנה החצים ממך והנה קחנו ובא א כי שלום לך ואין דבר חי יהיה: ואס בה אמר לעלם הנה החצים ממך והלא ארץ לך כי שלחך יהיה: והדבר אשר רכרנו אני ואחא הנה יהיה ביני ובינך עד עולם:

והסתר דוד בשדה ויהי החדש וישב המלך על הלחם לאכול: וישב המלך על מושבו כפעם בפעם אל מושב הקיר ויקס יהונתן וישב אבגר מצד שאול ויפקד מקום דוד: ולא דבר שאול מאומה ביום ההוא

וסי' נמסר בריש סוד טשטטס ובסדר נטא: אני ואחא ג בקריאה וסמ' ועתה לבה נברחה ברית. והדבר אשר דברנו אני. כי וכו' אני ואחא את רכבים:

מקרה

רלבג

והוסף גם כן יהונתן להטבע את דוד בדרך סהיה ברית מלס בימיהם מצד חוזק אהבתו אותו כי אהבת טפשו אהבו: ושלמת תרד מאר. ל' טיטבטס עד הערב השליטת כמו טאמר דוד אני יהיה הרצון בזה טיטבטס עד סקר היום הסליט' מהחדס הפי וכן נראה ממה טאמר אחר זה ויהי בפקד וצא יהונתן הסרה למועד דוד ותרד מאר בעמק באופן מלא יראה אותך מוס אדם. ובאת אל המקום אשר נסתרת טס ביום המעשה מנסתרת במדה וברית יאל אבי עליך טובה עד טעבטמלא ימיתך: אצל האבן האזל. לפי סהמקום ההוא היה רחב ייחד מקום מונבל ממנו והוא אצל האבן האזל ואחטוב טקד את כן סהיתה סימן להולכי דרכים: צרה אורה. ל' לצד האבן אורה בדרך סהיה האבן לי למטרה: החצים ממך והנה. הוא אות טיטבט דוד ליהונתן ואמנס יהיה זה בסייה יהונתן מורה החצים בדרך מלא יעניש האבן סהיתה למטרה וכאשר יאמר הלא החצים ממך והלאה הוא אות מוסר דוד מעליו וזה מוטאר מצד הלסמן ואמנס יהיה זה כסייה יהונתן מורה החצים באופן טיטבט האבן סהיתה למטרה:

והוסף גם כן יהונתן להטבע את דוד בדרך סהיה ברית מלס בימיהם מצד חוזק אהבתו אותו כי אהבת טפשו אהבו: ושלמת תרד מאר. ל' טיטבטס עד הערב השליטת כמו טאמר דוד אני יהיה הרצון בזה טיטבטס עד סקר היום הסליט' מהחדס הפי וכן נראה ממה טאמר אחר זה ויהי בפקד וצא יהונתן הסרה למועד דוד ותרד מאר בעמק באופן מלא יראה אותך מוס אדם. ובאת אל המקום אשר נסתרת טס ביום המעשה מנסתרת במדה וברית יאל אבי עליך טובה עד טעבטמלא ימיתך: אצל האבן האזל. לפי סהמקום ההוא היה רחב ייחד מקום מונבל ממנו והוא אצל האבן האזל ואחטוב טקד את כן סהיתה סימן להולכי דרכים: צרה אורה. ל' לצד האבן אורה בדרך סהיה האבן לי למטרה: החצים ממך והנה. הוא אות טיטבט דוד ליהונתן ואמנס יהיה זה בסייה יהונתן מורה החצים בדרך מלא יעניש האבן סהיתה למטרה וכאשר יאמר הלא החצים ממך והלאה הוא אות מוסר דוד מעליו וזה מוטאר מצד הלסמן ואמנס יהיה זה כסייה יהונתן מורה החצים באופן טיטבט האבן סהיתה למטרה:

מקדוה הוא: קְיֹוּרָהּ בלתי טהור הוא ועדיין לא טבל לְדִיּוֹ שֵׁאוֹלוֹ טַבֵּל לְקִרְיָא
אין צריך הערב סמם לחולץ: כִּי לֹא טָהוֹר. זו היא נתינת טעם לרבר ולפי
שאינו טהור לפיכך לא בא שלא יטמא את הסעודה: ממחרת החרש: ממחרת
הידום הלבנה: הפני. יום שכי לחרש: והוא כזה לי אחי. גרול הבית הזה לי

ואראה העולם חיים • אעברה נא ואראה • אמלטה נא •

בִּי אֶמְלִמְקֶדָה הוּא כְּלָתִי מְהֻרָּה הוּא
כִּי לֹא מְהֻרָּה:

וַיְהִי מִמָּחֳרַת הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי וַיִּפְקֹד
מִקּוֹם דָּוָד וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל יְהוֹנָתָן
בְּנֹו מְדוּעָלָא בָא בֶן יִשְׂי גַם תִּמְוֹל
גַּם הַיּוֹם אֶל הַלֶּחֶם : וַיַּעַן יְהוֹנָתָן
אֶת־שְׂאוּל גִּשְׂאֵל גִּשְׂאֵל דָּוָד מִעֲמָדִי
עַד־בֵּית לֶחֶם : וַיֹּאמֶר שְׂלַח־נָא
כִּי זָבַח מִשְׁפּוֹתֵהֶלְנוּ בְּעִיר וְהוּא צֹוֶה
לִי אֲחִי וְטַמְהָ אִם־מִצַּתִּי חֹל בְּעִינֵיהֶ

אִמְלִטָה בְּאוֹרְאָה אֶת-אֲחִי עַל-בֶּן
לֹא-בָא אֶל-שְׁלֹחַן הַמִּלֵּךְ:

וַיֹּאמֶר לוֹ בֶן־נְעוּת הַמַּרְדּוֹת הֲלוֹא יָדַעְתָּ כִּי־בִתּוֹ אֶתְרוֹ לְבֶן־יִשְׂרָאֵל

לְבַשְׁתָּךְ וּלְבַשְׁתָּ עֲרוֹת אֶמֶךְ:
כִּי כָל הַיּוֹמִים אֲשֶׁר בֶּן-יִשְׁחִי עַל-

הַאֲרֵמָה לִנְאֻתָּךְ וּמִלְכוּתָּךְ
וְעַתָּה שְׁלַחֲךָ אֶתֹּאֲלֵי כִי בֶן-מֹת
הוּא :

אֶת־שְׁאוֹל אָבִיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְמַד־
יוֹמָת מֶה עָשָׂה׃ וַיִּטֵּל שְׁאוֹל אֶת־

הַחֲתִירָת עָלָיו לְהַכְתּוּוֹ וְעִיּוֹנָתָן
כִּי-כָלֵהָיָא מֵעַם אֲבִיו לְהַמִּית אֶת-
דָּוִד :

מֵעַם הַשְּׁלֹחַן בְּחַר־יָאָף וְלֹא־אָכַל
בַּיּוֹם הַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי לַחֹם כִּי נִעְצַב
אֶל־הַדָּבָר בְּרָלְמוֹ אֲדֹנָי:

וְיִהְיֶה בְּבִקְרֹוּעָא יְהוֹנָתָן
הַשֹּׁרֵה לְמוֹעֵד דָּוִד וּבְעֶרְקָטָן עִמּוֹ :

וַיֹּאמֶר לַנְּעוּרִים מִצֵּאת נָא אֶת
הַחַצִּים אֲשֶׁר אֵנִי מוֹתֵר הַנְּעוּרִץ
וְהוּא יִרְהַחְצִי לָהֶם עֲבֹרוּ :

מִטְּ אֵתֶּם־בָּעֵץ יִהְיֶה־רֹאֵה־רֵאָא שְׂרִי וְעוֹלָמָא
בְּרוּתִיהּ

הטהור יחרו בשלחן המלך עם סכבר אכסר מהיו אלה
 והו לי אחי. ה' על דרך אמרו ותפתח ותראהו אתה הילר
 ההצח בזה מאחיו בזה לרוד טילך פס: בן נעתי המר
 יאילו ואמר פלא הוכיחו אמו בקטנותו ולזה לא קבל
 ממדות מוסר ובה אמרו רבותיכו מכת מדדות או יהיה
 ענין וירד מיעד ים והוא הייחד ככז וירעה בזה פסה
 ממעלה אבל היא משנות ברר הממשלה כי אין מניה
 יהונתן שהוא בלתי ראוי לממשלה כי הוא טחר בזה פס
 הוא רוד: כי נעצב אל רוד כי הכלימו אכזו. באר ב
 ולא אכל יבונתו ביום החרם המני לחם. האחר כי ה

הוא האבן האזל: והוא יורה החצי להעבירו: לל

וַאֲרָאֵהוּ חֹסֶיט' אֲרֵדְהֵנָּה וְאֲרָאֵהָ אִסְרוּנָהּ לֹא
אָרִי אֲמַר דִּילְמָא עִירוּעַ הוּא לִיָּהּ
וְלֹא דְבִי הוּא אִו דִּילְמָא לְאוּרְחָא
אֲזַל וְאַתְנָתָא לֹא זִמְנִיתִּי
וְתָתָה בְיוֹמָא דְבִתְרוּתִי
דְתוּא עִיבוּר יִרְמָא תְנִינָא וְהִוָּת
אֲתֵרָא דְדוּר מְרוּתָא וְאֲמַר שְׂאוּל
לִיְהוֹנָתָן בְּרִיָּה מֵאֲדִין לֹא אֲתָמָּה
כִּרְשִׁי אֲפִי תְמִלִי אֲפִי יוֹמָא דִּין
לְלִחְמָא וְאֲתִיב יְהוֹנָתָן יָת
שְׂאוּל אִישְׁתַּאֲלָא אִישְׁתַּאֲלָא רֹדֵר
מִיְנִי לְמִזְל עַד בֵּית לֶחֶם
וְאֲמַר שְׁלַחְנִי כַּעַן אֲרִישִׁירוּ

נִיבְכַח קוֹרְשֵׁיָא לְכָל זְרַעֵיהֶא לֵאמָר
 בְּקִרְתָּא וְחֹאזַּת פִּקְדֵי לִי אֲחִי וְכַעַן חֲזַת
 אִם אֲשַׁכְחִיר רַחֲמֵינִי בְּעֵינִךְ א
 אִישְׁמִיּוֹכ כַּעַן וְאֲחֵי יֵת אֲחִי עַל כֵּן
 לֹא אֲתָא לְפִתּוּרָא רַמְלָא ו
 וְחִקִּיף רוּגְזָא דְשָׂאוּל
 בִּיהוֹנָתָן וְאַמֵּר לֵיה כֹּר כִּרְכֻנְתָּא
 דְּסִרְדוּתָא קִשְׁיָא תִּלָּא יִדְעָא אֲרִי
 רַעִי אֲתָ לִכְר יֵשִׁי לְכַתְּחָתְךָ ו
 וְלַכְּתָחַת קִלְז אֲמָךְ אֲרִיכָל
 וּמֵיָא דְכֹר יֵשִׁי קָנִים עַל אֲרַעָא
 לֹא חִיתְקֵן אֲתָ וּמַלְכוּתְךָ וְכַעַן
 שְׁלַח וְאִתְיַבִּיחַ לִוְיָא אֲרִי גְבֵר תִּיב
 קְטוֹל הוּא וְאַחֲבִיב
 יְהוֹנָתָן יֵת שָׂאוּל אֲבוּהִי וְאַמֵּר לֵיה
 לְמַד יִחְקֹטל סָרָה עֵבֶר ו
 וְאַרְיִם שָׂאוּל יֵת מוֹרִיתָא עֲלוּתִי
 לְמַסְחִית וְיִדַע יְהוֹנָתָן אֲרִי גְמִירָא
 חֵיא מִן אֲבוּתִי לְמַקְטֵל יֵת דָּוִד ו
 וְקָם יְהוֹנָתָן מֵעַם
 פִּתּוּרָא בְּתִקִּיף רוּגְזָא וְלֹא אָכַל
 בָּקִים עֵיבוֹר יִרְחֵא תִּנְיָא לְחֻמָּא
 וְדִנֵּי אִתְחַלְחַל עַל דָּוִד אֲרִי א

וְהָיָה כִּזְכַּרְתָּם וְנִפְקַח יְהוֹנָתָן
לְחַקְלָא לְיוֹמָנָא רַצְסָר לֵיה רוֹר
וְיִיק זְעִיר עֲמִידָה וְאַסֶּר לְעוֹלִים
רַחֵם וְהוּא שְׂרָא גִידָא

מן מעט ברכין : ביום החרש השני תרגמו
 . נפל לעבר כיהוא פתוח : כי הכלמו
 חס כי נעצב בעבור רוד ובעבור שהכלמו
 . בתרגומו לזמנא דאמר ליה רוד והוא זס
 הוא אמר לו בער בהוא הלך אליו בערך לא
 אה לב אחי : להעבירו ידה החציבה
 שהזה כרי סיוכל לומר החצי ממך והלאה
 תחבר עם רוד ויסמערד הסיוכל ואמר
 סימער ויבא העיר כרי סיוכל להחבר עם
 מן פנים בפנים : וילקט

בוחה כי הוא באר לבער אי זה רבר יטוס לו למ
הוא כרו טעבור החץ המקום סהגביל הכמד

אחלטה
ל חלעיל
חור אחלטה
גא שמה

רלבג

והוא
באחד אחר הכנוי הנקרא
ת"ל מעשות המוסר
דבר כראוי ויהיה הרצון
דפון במדרות ממעלה
בן אשה שאינה ראויה
זאת לארצות וכו' ואמר
עשה ממלך על ישראל
ששני בריים היו שבה
נעצב אל רל פ: שטרך
למה הקרימה והסבה
ימי: דין מבא בא את
היגותן דיה חזו בחזק

ער

מדרג אחת לדרך ואין איש אחרי. תמה על שר וגדול כדוד עם שהיה חתן המלך סילך יחיד: ואת הנערים יורשתי אל מקום פנוי אלמוני. ר"ל ואת הנערים הורשתי סילכו לפני ואמאם במקום אבי רוצה לבלותו ולזה יהיה המקום ההוא כסדר ונעלם והסבה בזה שמירתי בנחת המלך שלא יודע לאיש הדרך אשר אני הולך בזה וידמה שרוד סאל לו באלהים אם תצליח רכבו סהוא הולך בה כי כבר נבלה במה שאחר זה שרוד סאל לו באלהים ולפי שהוא אמר לאחיתלך ביה המלך בזהו שלא יגלה סודו לסוס אדם היה מחויב שישאל לו זה הדרך כללית: ביה אם לחם קדש יש. יתכן שנבחר מלחם הקדשים מה שאסור יותר קל והוא קדשים קלים כמו הענין בלחמי יתרה ועליו אמר סתניהו לו ולנערייו. אם נסמרו הנערים אך מאשה. והנה יחס זה לנערים לכבוד רוד ואחסוב סהיה הרצון בזה סהיו נסמרים מטומאת אשה וממה שדמה לזאת הטומאה: כי אם אשה עצורה לכוונן. ר"ל הנה אשה היתה כמשת לבו משת באתנו סהיה מאתמול שלשם לרוב זריותנו לעשות מצות המלך והנה היו כלי הנערים ראויים לקדש כי טהרנו עצמנו בטאתנו: והוא

כל גדותיו. רשכו בני ישראל באהל־דם. אשה עצורה

[illegible]

עד מקום החצי אשר
יהיה יהונתן. ר"ל עד
המקום שאמר לנער
פסילי לו למטה והוא
אבן האזל והנה עבר
החץ המקום ההוא כי
יהונתן השתדל בזה
כמו שקדם כד' שיאמר
לנער הלא החצי ממך
והלחם ויבין דוד כי
פלטחו הע"י ומלט כ
כאשר יוכל והנה היה
ידא יהונתן שלא יוכל
לדבר עמו פנים בפני
ולזה הוצרך לזאת ה
האות כי אולי יבא
אכס"ס בשדה ההוא
ולא יוכל דוד לבאת ש
יהונתן לדבר עמו אף
אחר טראה יהונתן ש
שלא היו עס כי אם
הוא ונערו פלח נערו
אל העיר והרגיש דוד
כי אין עס אים ולזה
פלא יהונתן נערו וקם
דוד מהמקום שהיה
בסתר בו וכתן תודה
ליהונתן והשתחוה לו
מלפני פניו : ויכבו
אים את דעהו עד דוד
הגביל. ר"ל סדור
הגביל לבכות ויהרמן
הראוי לו למה שהיה
בזמן הפחד מפני ש
סאול ולזה מהר י
יהונתן לסלוח את דוד
ונפרדו אים מעל אחיו :

רשי

קמלך:

כי נודע דודי. כי נתפרסם דוד כלומר נודע הרבה מהיו עמו אנשים עד שמע שאלו והיה הספור הזה הנה מפני הדבר שאמר שאלו לעבדיו כי שר עתה לא ידע שאלו כי התקבצו אל דוד אנשים וכאשר שמעו כי עמו בארבע מאות איש את כלבנו זה מרד הוא שמרם בידעו לא רכבו ולא הלחם עליהם לחלוק עליהם כלו זהו שאלו

כי הקים בני את עבדיו עלי לאורב ואמ לכלכם ימים שרי לפי כלו בחיל מהו מקבץ עלי או בהיותו מלך בארץ הוושב האשל כמו העץ וכן ויטעאשל בדמה מקום היה בגבעת שאלו והיה גבוה וקרארמה ואין זה רמת שמואל כי הוא בגבעה היה ולרבי בעל הדרש הוא רמת שמואל שאמר וכימה עביו בגבעה אכל רמה אלא שאלו יוסב בגבעה במלכותו בזכות האשל הגדול אשר ברמה והוא שמואל מהיה מתפלל עליו בני ימינו כלומר עליכם היה לחוש עלי כי אתם משכנו וממשפחתנו

הקשרת. מדרשם כי הקשר הוא המדר והוא בהתחבר לב זה עם זה: בברית בני. בברית ברית: בן יסו. לא זכר שמו דרך בזיון: כעבד עבדי שאלו. כלומר בראש היה נכבד כי גדול מעבדי שאלו הנכבד עליו היה ושמו זה נכבד והפכו כי נכבד עליו ללכבד לכבדו וסמוך לו לעשות מה שיצוהו אותם: וכעבד עבדי שאלו.

ללכבדו וסמוך לו לעשות מה שיצוהו אותם: וכעבד עבדי שאלו. רל כממשנו מהיה להם לראש וממנה עליהם וכתי והוא ממנה על עבדי שאלו והוא כמו הנכבד על הקודרי: בן אחיטוב. לא זכר שמו דרך בזיון: ושאלו לו באלהים. להגיד לו דרכו והוא בורח מפניו. ומרמו עשיתו מלך שאין נשאלו באורים ותומים אלא למלך ולא בבית דין ולמי פסוק צבור בו: וזכר אל משמעתך. אל עבדך כלומר שאלו נשמע לכל מצותך וכן ובני עמון משמעתם: היום החלומי לשאלו לו באלהים. ימ בתענייה היום החלומי לשאלו בעבורו חלה שהייתי יודע כי הו ברח כי כמה פעמי שאלו לו מהיה הולך במצותך ויש לפרשו בלא תמיהה כלומר למה אתה מתאמץ לפי ששאלתי לו באלהים וזה הוא היום הראשון ולא הייתי יודע כי קמה הוא בעיניך וכי ב בורח הוא חללה לי מאס הייתי יודע לא הייתי עשה ומעתה לא אעשה עוד אחר שקמה בעיניך ובורח הוא מפניך כי לא הייתי יודע כל זה אבל הייתי חושב אותו מתחילה כאמן ביתך: בכל בית אבי. ולא כל בית אבי:

אל יסם המלך. דבר אשם אמר זה לפי ששאל שאלו לקרא גם כן כל בית אביו. ולא אבו דרמו כי אבדו ועמם היו ולא אבו ללכבדו בכהניו כי דרמו אכס ורקין מיעוט מה שכתב כל איש אשר ימרה את פך יומת יכול אפילו לרבר עבירה תלמוד לומר רק חזק ואמץ ולרשת הדרש הזה יהיה פירושו ויאמר המלך לרבים ולנכבדים עליו כי אבדו ועמם לא היו רבים אלא מרים:

לרוב

וכל עבדיו וסמם וקם פרעה ויליה. ולא פחדו ולא קרעו דירמה. ויצו שאלו את עבדיו. ושמע שאלו כי. ויקם המלך ויקרע. ויה בביתו לדבר. וכל עבדיו עבדים: אלו חס' יבקריה וסמם לכה קשרתם כלכם עלי. עבדו בחוק העיר בחוק ירושלם. רץ דבר אל דגער הלו. וכל צורת הבית דחוקא דכתי

וישמע שאלו כי נודע דוד ואנשים אשר אתו ושאלו ישוב בגבעה תחת דהאשל ברמה וחניתו בידו וכל עבדיו נצבים עליו: ויאמר שאלו לעבדיו הנצבים עליו שמעו נא בני ימיני גם לכלכם יתן בן ישי שדות וברמים לכלכם ישים שרי אפלים ושרי מאות: ביקשרתם כלכם עלי ואין גלה את אבני בברית בני יסו בן ישי ואין חלה מבם עלי וגלה את אבני בני הקים בני את עבדי עלי לארבע כסות הזה:

וישן ראג האדמי והוא נצב על עבדי שאלו ויאמר ראיתי את בן ישי באנכר אל אחימלך בן אחיטוב: וישאל לו ביהוה וצדה נתן לו ואת הרב גלית הפלשתי נתן לו: וישלח המלך לקרא את אחימלך בן אחיטוב הכהן ואת כל בית אביו הכהנים אשר סבבו באו כלם אל המלך: ויאמר שאלו שמע נא בן אחיטוב ויאמר הנני אדני: ויאמר אלו שאלו למה קשרתם עלי אתה ובן ישי בתחך לו להם וחרב ושאלו לו באלהים לקום אלי לארבע כסות הזה:

וישן אחימלך את המלך ויאמר ומי בכל עבדך בדר נאמן וחזן המלך וסר אל משמעתך ונכבד בביתך: היום החלתי לשאלו לו באלהים חלילה לי אל יסם המלך בעבדו דבר בכל בית אבי כי לא ידע עבדך ככל זאת דבר קטן או גדול: ויאמר המלך מות תמות אחימלך אתה וכל בית אביו: ויאמר המלך לרצים הנצבים עליו סבבו והמיתו בהני יהוה בי גם ידם גם הו דובי ידעו כי ברח הוא ולא גלו את אביו ולא אבו עבדי המלך לשלח את ידם לפגע בכהני יהוה:

וכל בית יסו' וכל בית יוסף. וכל בית מלוא. וירדו אחיו וכל בית רשמשון. וילך דוד משם. ויאמר המלך אל אחימלך: ודוד וכל בית ישראל דמשחקם. וחכדו דמעלים. בענא בן אחימלך. כי כל הגוים ערלים. בן אדם אחך. ודשא והמטא והוה. ואתחבן ארם קח לך עץ אחד. ונבשר גם כשפסם סמן ט:

וישמע שאלו ארי אחימלך ו ויגבריא רי עמיה ושאלו יחייב ב בני קעתא חתוח אשלא כרמתא וסודניתיה בידה וכל עכדתה ק קיימין עלוהי: ויאמר שאלו לעבדיו רקיימין עלוהי שמעו נא בען בני שבטא דבית בגמן יסו לכולכו יתן בר ישי חקלון ו וברמין לכולכו ימין רבני אלפין ורבני באנכר: ארי מרדחון כולכו עלי מלית דחיו לי פר עור קים ברי עם בר ישי ולית רבאבי מנכון עלי ומחיו לי ארי אקים ברי ית עבדי עלי לכבדא כיומא דהיון: ואתיב רואג ארומא

והוא ממנה על עבדי שאלו ויאמר חזיתו ית בר ישי אתה לנב לות אחימלך בר אחיטוב: ושאל ליה במימרא רי וזנדין יתכ ליה וית תרבא רגלית פלשתי אתה ית ליה: ושלח מלכא למקריית אחימלך בר אחיטוב כהנא ויתכל בית אביו כהנא רי כנב ואתו כולחון לות מלכא:

וען בר אחיטוב ויאמר הא אנא ריבוננו ויאמר ליה שאלו למה סדרתון עלי את ובר ישי כמיתונך ליה מזון וחרבא ושאלו ליה ב כמימרא רי למיקם עלי לכמנא כיומא דהיון: ואתיב אחימלך ית מלכא ואבר וסן ככל עבדך בדר מתימן וחתנא רסלף ורב על משמעתך ויקיר בכיתך: וימא דין שריתו למשאל ליה ב כמימרא רי חס לי לא יסו מלכא כעברית פיוחנא בכל בוח אבא ארי לא ידע עבדך ככל דאפתום זעיר או רב: ויאמר מלכא מסת חמות אחימלך את וכל בית אביו: ויאמר מלך לרשעין קיימין עלוהי איסמיתו וקטולו כהנא רי ארי אף ידיוהן עם דוד וארי ידעו ארי עריק הוא ולא חזו לי ולא אבו עבדי מלכא לאושטא ית ידיוהן למישלש ככהנא רי:

וכל בית יסו' וכל בית יוסף. וכל בית מלוא. וירדו אחיו וכל בית רשמשון. וילך דוד משם. ויאמר המלך אל אחימלך: ודוד וכל בית ישראל דמשחקם. וחכדו דמעלים. בענא בן אחימלך. כי כל הגוים ערלים. בן אדם אחך. ודשא והמטא והוה. ואתחבן ארם קח לך עץ אחד. ונבשר גם כשפסם סמן ט:

וישמע שאלו ארי אחימלך ו ויגבריא רי עמיה ושאלו יחייב ב בני קעתא חתוח אשלא כרמתא וסודניתיה בידה וכל עכדתה ק קיימין עלוהי: ויאמר שאלו לעבדיו רקיימין עלוהי שמעו נא בען בני שבטא דבית בגמן יסו לכולכו יתן בר ישי חקלון ו וברמין לכולכו ימין רבני אלפין ורבני באנכר: ארי מרדחון כולכו עלי מלית דחיו לי פר עור קים ברי עם בר ישי ולית רבאבי מנכון עלי ומחיו לי ארי אקים ברי ית עבדי עלי לכבדא כיומא דהיון: ואתיב רואג ארומא

כי נודע דודי. כי נתפרסם דוד כלומר נודע הרבה מהיו עמו אנשים עד שמע שאלו והיה הספור הזה הנה מפני הדבר שאמר שאלו לעבדיו כי שר עתה לא ידע שאלו כי התקבצו אל דוד אנשים וכאשר שמעו כי עמו בארבע מאות איש את כלבנו זה מרד הוא שמרם בידעו לא רכבו ולא הלחם עליהם לחלוק עליהם כלו זהו שאלו

כי הקים בני את עבדיו עלי לאורב ואמ לכלכם ימים שרי לפי כלו בחיל מהו מקבץ עלי או בהיותו מלך בארץ הוושב האשל כמו העץ וכן ויטעאשל בדמה מקום היה בגבעת שאלו והיה גבוה וקרארמה ואין זה רמת שמואל כי הוא בגבעה היה ולרבי בעל הדרש הוא רמת שמואל שאמר וכימה עביו בגבעה אכל רמה אלא שאלו יוסב בגבעה במלכותו בזכות האשל הגדול אשר ברמה והוא שמואל מהיה מתפלל עליו בני ימינו כלומר עליכם היה לחוש עלי כי אתם משכנו וממשפחתנו

הקשרת. מדרשם כי הקשר הוא המדר והוא בהתחבר לב זה עם זה: בברית בני. בברית ברית: בן יסו. לא זכר שמו דרך בזיון: כעבד עבדי שאלו. כלומר בראש היה נכבד כי גדול מעבדי שאלו הנכבד עליו היה ושמו זה נכבד והפכו כי נכבד עליו ללכבד לכבדו וסמוך לו לעשות מה שיצוהו אותם: וכעבד עבדי שאלו. רל כממשנו מהיה להם לראש וממנה עליהם וכתי והוא ממנה על עבדי שאלו והוא כמו הנכבד על הקודרי: בן אחיטוב. לא זכר שמו דרך בזיון: ושאלו לו באלהים. להגיד לו דרכו והוא בורח מפניו. ומרמו עשיתו מלך שאין נשאלו באורים ותומים אלא למלך ולא בבית דין ולמי פסוק צבור בו: וזכר אל משמעתך. אל עבדך כלומר שאלו נשמע לכל מצותך וכן ובני עמון משמעתם: היום החלומי לשאלו לו באלהים. ימ בתענייה היום החלומי לשאלו בעבורו חלה שהייתי יודע כי הו ברח כי כמה פעמי שאלו לו מהיה הולך במצותך ויש לפרשו בלא תמיהה כלומר למה אתה מתאמץ לפי ששאלתי לו באלהים וזה הוא היום הראשון ולא הייתי יודע כי קמה הוא בעיניך וכי ב בורח הוא חללה לי מאס הייתי יודע לא הייתי עשה ומעתה לא אעשה עוד אחר שקמה בעיניך ובורח הוא מפניך כי לא הייתי יודע כל זה אבל הייתי חושב אותו מתחילה כאמן ביתך: בכל בית אבי. ולא כל בית אבי:

אל יסם המלך. דבר אשם אמר זה לפי ששאל שאלו לקרא גם כן כל בית אביו. ולא אבו דרמו כי אבדו ועמם היו ולא אבו ללכבדו בכהניו כי דרמו אכס ורקין מיעוט מה שכתב כל איש אשר ימרה את פך יומת יכול אפילו לרבר עבירה תלמוד לומר רק חזק ואמץ ולרשת הדרש הזה יהיה פירושו ויאמר המלך לרבים ולנכבדים עליו כי אבדו ועמם לא היו רבים אלא מרים:

לרוב

ואין חולה מכס עלי רל את אחד מכס מ סייסוב עמנו חולה ב בעבדיו דבר הנעשה כנגדיו ודמה שהיירא שאלו מהיה הקשר חזק מבני ישראל את דוד וילחם עמו ולזה אמר סכד הקים בני עבדו עליו לאורב: אחימלך בן אחיטוב הכהן וכל בית א אביו הכהנים. ידמה סקרא עמו כל בית א אביו חסב שאלו מ סתהיה שאלו באלהים אס יכליח במרדו על שאלו בדרך סייסובו במלחמה והיתה ת תשובת אחימלך כי חללה לו כי הוא לא ידע בזה דבר ומה מ טעמה עשה מחד מ מחשבתו שיהיה דוד היות כאמן מכל עבדי שאלו והיות קר אל משמעתו: היום החלומי לשאלו לו באלהים. רל וכי היום החלומי לשאלו לו באלהים מתחדשו באלהים בזה הלא כמה פעמים שאלו לו באלהים ב במלחמות על דבר מלחמות וסרל כי הוא המוכיח והמביא את ישראל: בעבדו דבר בכל בית אס. רל ולא בכל בית אב ואמנם אמר זה לפי שכבר נל לו ששאלו שאלו כלם לפי מקראם כלם לבא לפינו: כנסא

לרוב

לרוב

לרוב

לרוב

לרוב

לרוב

לרוב

לרוב

לרוב

לרוב

לרוב

לרוב

לרוב

לרוב

לרוב

לרוב

לרוב

לרוב

לרוב

לרוב

לרוב

לרוב

לרוב

לרוב

לריוג. כתיב ויקרי לרואג כי היה כקרא ריוג ודואג במו סאומר וסברות ולא קר
דואג משפטים שגם הוא קרי דואג והקריהוא לפי שברוב היו קוראיו אותו דואג
ומרדשו כי לכך כתוב דואג אמר לו סאול כתפסת כרב אתה הלסת עליהם אתה
הרוב אותם ובראה כי בעשת המעשה קראוהו כתיב דואג לברישת שמו: כנא

אפוד בר. כתר גמור דכסרין
למלכא אפוד דכנא נראה
לפירוטובי הוא הרב יותר מ
מסמכים וחמשה חבל הסמכים
וחמשה היו ראוין ללבם אפוד
בר כי נראה כיהגורוליס בעבורי
היו לובשים זה המלכות וכן
רוד המלך לבשו כיום שהעלה
הארון וכיום זה סדרה נוב
הביאו המסכן לנבעון מאיס
ועד אשה דרשו בו ברב עמלק
כתיב וחמול סאול והעם על מ
מיטב האנן וגו' יא אתה בת קול
ואמרה לו אל תהי צריק הרבה
ובנוכח עיר הכהנים בתיב מעולל
ועד יונק וסור וחמור ושה לפי
חדביכ אתה בת קול ואמרה לו
אל תר שעה הרבה יש לתמוה כי
בכל אשר הזכיר הכתוב עונות
סאול לא דאכזר סאול עין נוב
עיר הכהנים ואפילו כקראם
בית הדמים לא אמר לא על אשר
המית את הגבונים ולא אמר
הכהנים ובראה כי חייבים היו
הכהנים ולא נגלה בכתוב עונם
זולתי עון בית עלי ואף על פי כן
נעם סאול על רמס סאול סאול סאול
פלטתם הוא ובניו ואמר ר"ל
גדולה לגמיה סמרחק הקרוב
ומקדבת את הרחוקים ומעלמת
עין מן הרשעים ומסרה סבינתו
על נביאי העל ועגבתה עולה
ורון מרחקת את הקרובי מעמון
ומואב מקדבת את הרחוקים
מיתרו דכתיב קראו לו ויאכל
לחם מעלמת עין מן הרשעים
ממיה מסרה סבינתו על נביאי
העל מעדור הנביא דכתיב ויהי
הם יושבין על השלח וגו' וסגבתה
עולה זרון שלמלא הלוהו יהונתן
לרוד סתיו ככרת לחם לא נהרג
נוב עיר ההנל ולא נטרד דואג
האדומי ולא נהרג סאול ושלמת
בניו כי אשר יבקם את כפשי
יבקם את כפסך. סאול הוא
סמך את כפשי והוא מבקם
את כפסך לכך סבה אתי
כי משמרת אתה עמרי
אשמוז אותך כמו שאשמוז את
עמרי וס לפרש כפשי יבקם מי
סיבקם את כפסך: סוסים
בזוים כמו זה חלק סאול
וישאל רוד ב"ל בסוף הענין
מפרס במה סאל והוא סאל והי
בברוך אביד אפוד ירד בידו:
ביהודה יריאים. הנה אכחנו בין
בני ישראל אכחנו בסכנה מפני
סאול ונשים עצמינו יותר בסכנה
בין פלשתים ומפני דבריהם ה
הוסף רוד לסאול ולא מפני ע
עצמו כי הוא בעשם הראשונה
היה בוחס אל אכחנו אכשו ח
הוסף לסאול וכשראו אכשו ס
סהבטו והאל פשעו הלכו עמו:

וינה את מקניהם: איך היו מקניהם במלחמה אלא כשהכה רוד מהם מכה גדולה
רדק אחרי הכהנים מהם עד ארץ פלשתים ונהב את מקניהם: אפוד ירד בידו
פירשו אותו במו הוריד וכתיב אחית ואני מפרשו בורד כמספנו ואמר ירד בלומ' ירד
מקרה בידו אכפ סהורדו לא הורידו מרעו אכל בשלח בלמ עמו בברחו לא הסגית מה לקח ומה הכיח כהרם בורח והיתה סבה מאת יי והיה האפוד כהרד
מקרה בין כלו לפיכך אמר ירד ולא אמר הוריד: נכר

ומתה בקריאה וסוס דע בעיניו אשר עשה. ויאמר המלך לדואג. ולשפחתי שני בנים. ויקם יטמעהל
בן נחמה. הפך אחיביהם לרם. וסוס בלשח חרגום אבאש דואג וקטל נמיא לגדליה: ושה הבקרא
וסוס נכסר בסוד שפשים: כן כל בן המוקף פתח בכד ואם וגגיה בוקבץ בגון כן חנם כן בסל ופידושו

ויאמר המלך לריוג סכ אתה ופנע
בכהנים ויסב ריוג האדמי ופנע
הוא בכהנים וימת ביום ההוא
שמןם וחמשה איש נשא אפוד בר
ואת נב עיר הכהנים הבה לפי
חרב מאיש ועד אשה מעולל ועד
יונק וסור וחמור ושה לפי חרב
וימלט בן אחד לאחימלך בן
אחטוב ושמו אביתר ויברח אחרי
רוד: ויגד אביתר לרוד כי הרג
שאל את כהני יהוה: ויאמר רוד
לאביתר ירעתי ביום ההוא כי שם
ריוג האדמי כי הגד יגיד לשאול
אנכי סכתי בכל נפש בית אביך:
שבה אתי אל תירא כי אשר יבקש
את נפשי יבקש את נפשך כי
משמרת אתה עמדי: ויגרו לרוד
לאמר הנה פלשתים גלהמים
בקעילה והמה שסים את הגרנות:
וישאל רוד ביהוה לאמר האלך
והכיתי בפלשתים האלה
ויאמר יהוה אל
רוד לך והכיתי בפלשתים והושעת
את קעילה: ויאמרו אנשי רוד
אליו הנה אנחנו פה ביהודה יריאים
ואף כי נלך קעילה אל מערכות פ
פלשתים: ויוסף עור
רוד לשאול ביהודה ויענהו יהוה
ויאמר קוסרר קעילה כי אני נותן
את פלשתים בירך: וילך רוד
ואנשו קעילה וילחם בפלשתים
וינהג את מקניהם ויך בהם מכה
גדולה וישע רוד את ישבי קעילה:
ויהי ככרח
אביתר בן אחימלך אל רוד
קעילה אפוד ירד בידו:

בן שהוא חכם בן שדא כסל במו וסוס נכסר כסוד ויצא: השאל רוד ב"ה דסכני בקריאה וסוס האלך
והביח בפלשתים. ארדף אחרי הגדוד. האעלה באחת ערי יהודה. האעלה אל פלשתים. לא תעלה
דבמול כבאים: האלך בקריא וס' נכסר בסוד שבות: אנשי רוד ד' בקריא וס' נהב אנחנו פה ביהודה יריאים:
הנהגוהו אשר אמר יי אלך. מדוע גבוק. אז נשבעו אנשי רוד: וינהג בקריאה וס' נכסר בסוד שבות:
קעילה חס בליש וסוס ואף כי נלך קעילה פלוגתא עליה. ויצאו מקעילה. וישע רוד אחישיבי קעילה.
ויש ספרים קום דר קעילה חס. ויש ספרים בסר כוניה ושושע את קעילה ושושע רוד את שבי קעילה:

וינהב את מקניהם: איך היו מקניהם במלחמה אלא כשהכה רוד מהם מכה גדולה
רדק אחרי הכהנים מהם עד ארץ פלשתים ונהב את מקניהם: אפוד ירד בידו
פירשו אותו במו הוריד וכתיב אחית ואני מפרשו בורד כמספנו ואמר ירד בלומ' ירד
מקרה בידו אכפ סהורדו לא הורידו מרעו אכל בשלח בלמ עמו בברחו לא הסגית מה לקח ומה הכיח כהרם בורח והיתה סבה מאת יי והיה האפוד כהרד
מקרה בין כלו לפיכך אמר ירד ולא אמר הוריד: נכר

לריוג. כתיב ויקרי לרואג כי היה כקרא ריוג ודואג במו סאומר וסברות ולא קר
דואג משפטים שגם הוא קרי דואג והקריהוא לפי שברוב היו קוראיו אותו דואג
ומרדשו כי לכך כתוב דואג אמר לו סאול כתפסת כרב אתה הלסת עליהם אתה
הרוב אותם ובראה כי בעשת המעשה קראוהו כתיב דואג לברישת שמו: כנא

אפוד בר. כתר גמור דכסרין
למלכא אפוד דכנא נראה
לפירוטובי הוא הרב יותר מ
מסמכים וחמשה חבל הסמכים
וחמשה היו ראוין ללבם אפוד
בר כי נראה כיהגורוליס בעבורי
היו לובשים זה המלכות וכן
רוד המלך לבשו כיום שהעלה
הארון וכיום זה סדרה נוב
הביאו המסכן לנבעון מאיס
ועד אשה דרשו בו ברב עמלק
כתיב וחמול סאול והעם על מ
מיטב האנן וגו' יא אתה בת קול
ואמרה לו אל תהי צריק הרבה
ובנוכח עיר הכהנים בתיב מעולל
ועד יונק וסור וחמור ושה לפי
חדביכ אתה בת קול ואמרה לו
אל תר שעה הרבה יש לתמוה כי
בכל אשר הזכיר הכתוב עונות
סאול לא דאכזר סאול עין נוב
עיר הכהנים ואפילו כקראם
בית הדמים לא אמר לא על אשר
המית את הגבונים ולא אמר
הכהנים ובראה כי חייבים היו
הכהנים ולא נגלה בכתוב עונם
זולתי עון בית עלי ואף על פי כן
נעם סאול על רמס סאול סאול סאול
פלטתם הוא ובניו ואמר ר"ל
גדולה לגמיה סמרחק הקרוב
ומקדבת את הרחוקים ומעלמת
עין מן הרשעים ומסרה סבינתו
על נביאי העל ועגבתה עולה
ורון מרחקת את הקרובי מעמון
ומואב מקדבת את הרחוקים
מיתרו דכתיב קראו לו ויאכל
לחם מעלמת עין מן הרשעים
ממיה מסרה סבינתו על נביאי
העל מעדור הנביא דכתיב ויהי
הם יושבין על השלח וגו' וסגבתה
עולה זרון שלמלא הלוהו יהונתן
לרוד סתיו ככרת לחם לא נהרג
נוב עיר ההנל ולא נטרד דואג
האדומי ולא נהרג סאול ושלמת
בניו כי אשר יבקם את כפשי
יבקם את כפסך. סאול הוא
סמך את כפשי והוא מבקם
את כפסך לכך סבה אתי
כי משמרת אתה עמרי
אשמוז אותך כמו שאשמוז את
עמרי וס לפרש כפשי יבקם מי
סיבקם את כפסך: סוסים
בזוים כמו זה חלק סאול
וישאל רוד ב"ל בסוף הענין
מפרס במה סאל והוא סאל והי
בברוך אביד אפוד ירד בידו:
ביהודה יריאים. הנה אכחנו בין
בני ישראל אכחנו בסכנה מפני
סאול ונשים עצמינו יותר בסכנה
בין פלשתים ומפני דבריהם ה
הוסף רוד לסאול ולא מפני ע
עצמו כי הוא בעשם הראשונה
היה בוחס אל אכחנו אכשו ח
הוסף לסאול וכשראו אכשו ס
סהבטו והאל פשעו הלכו עמו:

ויאמר המלך לריוג סכ אתה ופנע
בכהנים ויסב ריוג האדמי ופנע
הוא בכהנים וימת ביום ההוא
שמןם וחמשה איש נשא אפוד בר
ואת נב עיר הכהנים הבה לפי
חרב מאיש ועד אשה מעולל ועד
יונק וסור וחמור ושה לפי חרב
וימלט בן אחד לאחימלך בן
אחטוב ושמו אביתר ויברח אחרי
רוד: ויגד אביתר לרוד כי הרג
שאל את כהני יהוה: ויאמר רוד
לאביתר ירעתי ביום ההוא כי שם
ריוג האדמי כי הגד יגיד לשאול
אנכי סכתי בכל נפש בית אביך:
שבה אתי אל תירא כי אשר יבקש
את נפשי יבקש את נפשך כי
משמרת אתה עמדי: ויגרו לרוד
לאמר הנה פלשתים גלהמים
בקעילה והמה שסים את הגרנות:
וישאל רוד ביהוה לאמר האלך
והכיתי בפלשתים האלה
ויאמר יהוה אל
רוד לך והכיתי בפלשתים והושעת
את קעילה: ויאמרו אנשי רוד
אליו הנה אנחנו פה ביהודה יריאים
ואף כי נלך קעילה אל מערכות פ
פלשתים: ויוסף עור
רוד לשאול ביהודה ויענהו יהוה
ויאמר קוסרר קעילה כי אני נותן
את פלשתים בירך: וילך רוד
ואנשו קעילה וילחם בפלשתים
וינהג את מקניהם ויך בהם מכה
גדולה וישע רוד את ישבי קעילה:
ויהי ככרח
אביתר בן אחימלך אל רוד
קעילה אפוד ירד בידו:

בן שהוא חכם בן שדא כסל במו וסוס נכסר כסוד ויצא: השאל רוד ב"ה דסכני בקריאה וסוס האלך
והביח בפלשתים. ארדף אחרי הגדוד. האעלה באחת ערי יהודה. האעלה אל פלשתים. לא תעלה
דבמול כבאים: האלך בקריא וס' נכסר בסוד שבות: אנשי רוד ד' בקריא וס' נהב אנחנו פה ביהודה יריאים:
הנהגוהו אשר אמר יי אלך. מדוע גבוק. אז נשבעו אנשי רוד: וינהג בקריאה וס' נכסר בסוד שבות:
קעילה חס בליש וסוס ואף כי נלך קעילה פלוגתא עליה. ויצאו מקעילה. וישע רוד אחישיבי קעילה.
ויש ספרים קום דר קעילה חס. ויש ספרים בסר כוניה ושושע את קעילה ושושע רוד את שבי קעילה:

וינהב את מקניהם: איך היו מקניהם במלחמה אלא כשהכה רוד מהם מכה גדולה
רדק אחרי הכהנים מהם עד ארץ פלשתים ונהב את מקניהם: אפוד ירד בידו
פירשו אותו במו הוריד וכתיב אחית ואני מפרשו בורד כמספנו ואמר ירד בלומ' ירד
מקרה בידו אכפ סהורדו לא הורידו מרעו אכל בשלח בלמ עמו בברחו לא הסגית מה לקח ומה הכיח כהרם בורח והיתה סבה מאת יי והיה האפוד כהרד
מקרה בין כלו לפיכך אמר ירד ולא אמר הוריד: נכר

וינהב את מקניהם: איך היו מקניהם במלחמה אלא כשהכה רוד מהם מכה גדולה
רדק אחרי הכהנים מהם עד ארץ פלשתים ונהב את מקניהם: אפוד ירד בידו
פירשו אותו במו הוריד וכתיב אחית ואני מפרשו בורד כמספנו ואמר ירד בלומ' ירד
מקרה בידו אכפ סהורדו לא הורידו מרעו אכל בשלח בלמ עמו בברחו לא הסגית מה לקח ומה הכיח כהרם בורח והיתה סבה מאת יי והיה האפוד כהרד
מקרה בין כלו לפיכך אמר ירד ולא אמר הוריד: נכר

אפוד בר. כתר גמור דכסרין
למלכא אפוד דכנא נראה
לפירוטובי הוא הרב יותר מ
מסמכים וחמשה חבל הסמכים
וחמשה היו ראוין ללבם אפוד
בר כי נראה כיהגורוליס בעבורי
היו לובשים זה המלכות וכן
רוד המלך לבשו כיום שהעלה
הארון וכיום זה סדרה נוב
הביאו המסכן לנבעון מאיס
ועד אשה דרשו בו ברב עמלק
כתיב וחמול סאול והעם על מ
מיטב האנן וגו' יא אתה בת קול
ואמרה לו אל תהי צריק הרבה
ובנוכח עיר הכהנים בתיב מעולל
ועד יונק וסור וחמור ושה לפי
חדביכ אתה בת קול ואמרה לו
אל תר שעה הרבה יש לתמוה כי
בכל אשר הזכיר הכתוב עונות
סאול לא דאכזר סאול עין נוב
עיר הכהנים ואפילו כקראם
בית הדמים לא אמר לא על אשר
המית את הגבונים ולא אמר
הכהנים ובראה כי חייבים היו
הכהנים ולא נגלה בכתוב עונם
זולתי עון בית עלי ואף על פי כן
נעם סאול על רמס סאול סאול סאול
פלטתם הוא ובניו ואמר ר"ל
גדולה לגמיה סמרחק הקרוב
ומקדבת את הרחוקים ומעלמת
עין מן הרשעים ומסרה סבינתו
על נביאי העל ועגבתה עולה
ורון מרחקת את הקרובי מעמון
ומואב מקדבת את הרחוקים
מיתרו דכתיב קראו לו ויאכל
לחם מעלמת עין מן הרשעים
ממיה מסרה סבינתו על נביאי
העל מעדור הנביא דכתיב ויהי
הם יושבין על השלח וגו' וסגבתה
עולה זרון שלמלא הלוהו יהונתן
לרוד סתיו ככרת לחם לא נהרג
נוב עיר ההנל ולא נטרד דואג
האדומי ולא נהרג סאול ושלמת
בניו כי אשר יבקם את כפשי
יבקם את כפסך. סאול הוא
סמך את כפשי והוא מבקם
את כפסך לכך סבה אתי
כי משמרת אתה עמרי
אשמוז אותך כמו שאשמוז את
עמרי וס לפרש כפשי יבקם מי
סיבקם את כפסך: סוסים
בזוים כמו זה חלק סאול
וישאל רוד ב"ל בסוף הענין
מפרס במה סאל והוא סאל והי
בברוך אביד אפוד ירד בידו:
ביהודה יריאים. הנה אכחנו בין
בני ישראל אכחנו בסכנה מפני
סאול ונשים עצמינו יותר בסכנה
בין פלשתים ומפני דבריהם ה
הוסף רוד לסאול ולא מפני ע
עצמו כי הוא בעשם הראשונה
היה בוחס אל אכחנו אכשו ח
הוסף לסאול וכשראו אכשו ס
סהבטו והאל פשעו הלכו עמו:

ויאמר המלך לריוג סכ אתה ופנע
בכהנים ויסב ריוג האדמי ופנע
הוא בכהנים וימת ביום ההוא
שמןם וחמשה איש נשא אפוד בר
ואת נב עיר הכהנים הבה לפי
חרב מאיש ועד אשה מעולל ועד
יונק וסור וחמור ושה לפי חרב
וימלט בן אחד לאחימלך בן
אחטוב ושמו אביתר ויברח אחרי
רוד: ויגד אביתר לרוד כי הרג
שאל את כהני יהוה: ויאמר רוד
לאביתר ירעתי ביום ההוא כי שם
ריוג האדמי כי הגד יגיד לשאול
אנכי סכתי בכל נפש בית אביך:
שבה אתי אל תירא כי אשר יבקש
את נפשי יבקש את נפשך כי
משמרת אתה עמדי: ויגרו לרוד
לאמר הנה פלשתים גלהמים
בקעילה והמה שסים את הגרנות:
וישאל רוד ביהוה לאמר האלך
והכיתי בפלשתים האלה
ויאמר יהוה אל
רוד לך והכיתי בפלשתים והושעת
את קעילה: ויאמרו אנשי רוד
אליו הנה אנחנו פה ביהודה יריאים
ואף כי נלך קעילה אל מערכות פ
פלשתים: ויוסף עור
רוד לשאול ביהודה ויענהו יהוה
ויאמר קוסרר קעילה כי אני נותן
את פלשתים בירך: וילך רוד
ואנשו קעילה וילחם בפלשתים
וינהג את מקניהם ויך בהם מכה
גדולה וישע רוד את ישבי קעילה:
ויהי ככרח
אביתר בן אחימלך אל רוד
קעילה אפוד ירד בידו:

בן שהוא חכם בן שדא כסל במו וסוס נכסר כסוד ויצא: השאל רוד ב"ה דסכני בקריאה וסוס האלך
והביח בפלשתים. ארדף אחרי הגדוד. האעלה באחת ערי יהודה. האעלה אל פלשתים. לא תעלה
דבמול כבאים: האלך בקריא וס' נכסר בסוד שבות: אנשי רוד ד' בקריא וס' נהב אנחנו פה ביהודה יריאים:
הנהגוהו אשר אמר יי אלך. מדוע גבוק. אז נשבעו אנשי רוד: וינהג בקריאה וס' נכסר בסוד שבות:
קעילה חס בליש וסוס ואף כי נלך קעילה פלוגתא עליה. ויצאו מקעילה. וישע רוד אחישיבי קעילה.
ויש ספרים קום דר קעילה חס. ויש ספרים בסר כוניה ושושע את קעילה ושושע רוד את שבי קעילה:

וינהב את מקניהם: איך היו מקניהם במלחמה אלא כשהכה רוד מהם מכה גדולה
רדק אחרי הכהנים מהם עד ארץ פלשתים ונהב את מקניהם: אפוד ירד בידו
פירשו אותו במו הוריד וכתיב אחית ואני מפרשו בורד כמספנו ואמר ירד בלומ' ירד
מקרה בידו אכפ סהורדו לא הורידו מרעו אכל בשלח בלמ עמו בברחו לא הסגית מה לקח ומה הכיח כהרם בורח והיתה סבה מאת יי והיה האפוד כהרד
מקרה בין כלו לפיכך אמר ירד ולא אמר הוריד: נכר

וינהב את מקניהם: איך היו מקניהם במלחמה אלא כשהכה רוד מהם מכה גדולה
רדק אחרי הכהנים מהם עד ארץ פלשתים ונהב את מקניהם: אפוד ירד בידו
פירשו אותו במו הוריד וכתיב אחית ואני מפרשו בורד כמספנו ואמר ירד בלומ' ירד
מקרה בידו אכפ סהורדו לא הורידו מרעו אכל בשלח בלמ עמו בברחו לא הסגית מה לקח ומה הכיח כהרם בורח והיתה סבה מאת יי והיה האפוד כהרד
מקרה בין כלו לפיכך אמר ירד ולא אמר הוריד: נכר

בחדות
ח' וכו'
בחדות
דג' וכו'
מטמור מרום
בכל אקסלה
מזרח

הכינו עור. חפצו וראו היטב. סתרו מקומו בכונן. כי אמר אלי. בעוד שהיה עמי היה אומר לי כשהייתי שואלו איך היה מכה בפלסטים כל כך ואיך היה נסמר מהם וזה אומר לי כי ערום יערים הוא. ובערמות ובתחבולות היה בא עליהם שלא היו נסמרים ממנו כן עתה הוא עשה מראה עצמו במקום זה כדי שיהיה אחריו סם ומחר יהיה במקום אחר לפיכך דעו כל המקומות אשר דרכו להחבא סם ויתכין אמר אלי האומר כמו ואומר ליוסף רל אמר אלי המגיד כי עתה ערום יערים הוא וכתי ארי אחריו לירערים ונפיק הוא. אל נכון ידבר נכון וברור בכל אלפיהורה לפי שלא היה דוד בא חלא בארץ יהודה לפי שהיו מחפין עליו חבל שאר השבטים אם היה בא ביניהם היו מוסרין אותו ללשאלו ומה שאמר אלי רל אכריח כל שרי אלפים שביהודה שהיו ידים עמי לחפשו היטב כל אחד בארץ שלו וילכו זיפה לפני שאלו. לה הזיפים הבאים אל שאלו הלכו אל זוף לפני שאלו סם שאלו הלכו הם לחפש ה המקום שהיה סם דוד באמת ושב אל שאלו והכתוב לא ספר התשובה אבל אחר שאמר וילך שאלו ואנשו דענו כי הזיפים סבו אליו טרם לכתו וייר הסלע. כראה עשוק היה בין העדרה שהיה סם דוד וכן ה הסלע ואמר וייר כלומר ייר העשוק לעלות הסלע ועל הדרכ הזה באמר ועלו אותם עמק עכור כמו שפירשנו במקומו ומה שאמר עור ושב במדבר מעון להוריע כי לא היה לו פנאי לברוח ממדבר מעון ועלה לקלע הזה שהיה במדבר ל להסתגב בו מפני שאלו.

מזר ההר מזה. זהו הסלע. כחפו ללכת. היה טרור ומהיר ללכת ולברוח מפני שאלו ולא יכול כי שאלו ואנשו סבבוהו כי אעפ שאמר שאלו מזר ההר מזה כיון סראו כי רצה לברוח סבבוהם הסלע ולא היה להם לא לתפסם כשבא המלאך אל שאלו כסבת נורא עליו. וכדרכ כחפו ללכת זהו שאמר דוד איני אמרתי כחפוי כל האדם כחב כיון שראה דוד עצמו מזומנם בד שאלו ואנשו אמר על חנם מסח אותי שמואל ואמר לי כי מסחר יל למלך היכן היא אותה הבטחה שאמר לי ומיין סכך אמר סכאמר איני אמרתי בחפזי כל אדם כחב אפילו שמואל היכן היא אותה הבטחה שאמר לי אמר לו הקב"ה איני מעיד עליה סכאמר שמואל סכאמר וידע כל ישראל מרן ועד באר שבע כי באמן שמואל ללכת ואתה קראת לסמואל כחב מד ומלאך בא ל שאלו לאמר מהרה ולכה וגו' אמר רבי יוחנן מלאך שליח היה אמר לו רבי פנחס וכו' השליח יושן הוא שהיה אומר מהרה ולכה אלך מלאך מן השמי' היה סכאמר ישלח מסמים ויושיעני עוורים. כמו קובבי כמו עטרים

שהוא סובבת את הראש וכן ככנה רצון תעטרנו. מרדוך אחי דוד. בחורק המם שלא כמנהג. סלע המחלק. לפי שכלקו בנאלה מאלה ותיכף פלגותיה אתרא ראתפלג ביה לבא מלכאד שאלו למחל לכא ולכא כלומר כחלק לב המלך אם יתעכב עד שיתפס דוד או אם ילך אחרי פלסטים וכן הוא אומר בדרם מהו סלע המחלקו אמר רבי שמואל בר סחמי שסם כחלקו גבורים של שאלו על דוד מהם היו אומרים עד סבן ישי בריכו לא כפנה ממנו ומהם אמרו מלחמת ישראל קודמת סבן ישימנו לנו בכל שעה. דבר אחר מהו סלע המחלקו שפסעה שהיה דוד ועבדיו עוברים על אותו מקום היה מתחלק מחילותיו הוא וסם מאו איש שהיה אתו באותה שעה והיו יורדן מעל סוסיהן ומשתטחין על פניהם ואומרים ברוך אתה ה' אלהינו וכו' וזהו חקו הנזכר בתורה ואמרנו כי הוא יתם הבר וית' על אפי סקיפי כיפוא וזהו חקו הנזכר בתורה ואמרנו כי הוא יתם הבר וית' על אפי היה במקום כל המסך את רגליו טעון טכילה וכן המטיל מים טעון קרום ידים ורגלים והוא דרך כבוד והוא ענין יציקה מענין כסך ואם הם פני טרפים או הוא לסון סכך וכן פרשוהו רל אמר רבי אלעזר מלמד שפעה עצמו כסוכה כלומר מתוך כניעות גדולה שהיה בו היה מסכך עצמו בעת היציאה שלא יראה בטרו ערום ורגליו דרך כבוד והוא כמו לאבר היציאה וכן את מימי רגליהם. בירכתי המערה. נחבאו סם מפני שאלו. אשר

ויקמו ט' מלאים בקריאות וס' ויקמו בבקר ואבר שריו בדבא קרבא. ויחזו על רגביה. ויקמו וילכו ויפה. ויקמו כל איש חיל. וחברו דר' וישא וגופת. ויקמו ויטו כנשף ויעזבו את אחיהם. ויקמו ראשי האבות. ויקמו על עבד דוד.

לכו. נא הכינו עור ודעו וראו את מקומו אשר תהיה רגלו מי ראהו שם כי אמר אלי ערם יערם הוא. וראו ודעו מכל המחבאים אשר יתחבא שם ושבתם אלי אל נכון והלכתי אתכם והיה אם ישנו בארץ וחפשתי אתו בכל אלפי יהודה. ויקומו וילכו זיפה לפני שאלו ורוד ואנשו במדבר מעון בערבה אל ימין הישימון. וילך שאלו ואנשו לבקש ויגדו לדוד וייר הסלע וישב במדבר מעון וישמע שאלו וירדף אחרי דוד מדבר מעון. וילך שאלו מצד ההר מזר ורוד ואנשו מצד ההר מזר ויהי דוד נחפו ללכת מפני שאלו ושאלו ואנשו עטרים אל דוד ואל אנשו לתפושם. ומלאך בא אל שאלו לאמר מהדרה ולכה כי פשטו פלשתיים על הארץ. וישב שאלו מדרה אחרי דוד וילך לקדאת פלשתיים על כן קראו למקום ההוא סלע המחלקות. ועל דוד משם וישב במצודות עין גרי. ויהי כאשר שב שאלו מאחרי פלשתיים ויגדו לו לאמר הנה דוד במדבר עין גרי. ויקח שאלו שלשת אלפים איש בחור מכל ישראל וילך לבקש את דוד ואנשו על פני צורי היעלים. ויבא אל גדרות הצאן על הרך וישם מערה ויבא שאלו להסך את רגליו ורוד ואנשו בירבתי המערה ישבים.

לכו. נא הכינו עור ודעו וראו את מקומו אשר תהיה רגלו מי ראהו שם כי אמר אלי ערם יערם הוא. וראו ודעו מכל המחבאים אשר יתחבא שם ושבתם אלי אל נכון והלכתי אתכם והיה אם ישנו בארץ וחפשתי אתו בכל אלפי יהודה. ויקומו וילכו זיפה לפני שאלו ורוד ואנשו במדבר מעון בערבה אל ימין הישימון. וילך שאלו ואנשו לבקש ויגדו לדוד וייר הסלע וישב במדבר מעון וישמע שאלו וירדף אחרי דוד מדבר מעון. וילך שאלו מצד ההר מזר ורוד ואנשו מצד ההר מזר ויהי דוד נחפו ללכת מפני שאלו ושאלו ואנשו עטרים אל דוד ואל אנשו לתפושם. ומלאך בא אל שאלו לאמר מהדרה ולכה כי פשטו פלשתיים על הארץ. וישב שאלו מדרה אחרי דוד וילך לקדאת פלשתיים על כן קראו למקום ההוא סלע המחלקות. ועל דוד משם וישב במצודות עין גרי. ויהי כאשר שב שאלו מאחרי פלשתיים ויגדו לו לאמר הנה דוד במדבר עין גרי. ויקח שאלו שלשת אלפים איש בחור מכל ישראל וילך לבקש את דוד ואנשו על פני צורי היעלים. ויבא אל גדרות הצאן על הרך וישם מערה ויבא שאלו להסך את רגליו ורוד ואנשו בירבתי המערה ישבים.

אמר אליו בהיותו עמו שהוא מתכנה בערמה ובתחבולות ועשה לו מלחמה. ומלאך בא אל שאלו לאמר מהרה ולכה. באר בזה הספור מה שאלו עושה הסגחת הסם על אהוביו ואיך הציל דוד עם היותו בעצם הסכנה. על פני צורי היעלים. הם הצורים החזקים שבהם לסבת סם היעלים כי היעלים הם שוכנים בסלעים כאמרו הירעת עת לרת עלי סלע וזכר זה כירוד עם ראיותי ה' הטובה עליו לא היה מוסר עצמו לסכנות אך היה מחבוא עצמו במקומות אשר יתכן לו בהם שהעלם יותר להסך את רגליו. רל לסקך את רגליו והוא ענין הכרכים הגדולים כי מדרך הגדולים הסכך רגליהם כבגדיהם שלא תראה ערום. ויקם

סעפה לנוכח במקום הזה. על פני צורי היעלים. כי היעלים כבדו ונשאלים שוכנים כמו סכאמר ג' יעלי סלע והוא חקו הנזכר בתורה ואמרנו כי הוא יתם הבר וית' על אפי סקיפי כיפוא וזהו חקו הנזכר בתורה ואמרנו כי הוא יתם הבר וית' על אפי היה במקום כל המסך את רגליו טעון טכילה וכן המטיל מים טעון קרום ידים ורגלים והוא דרך כבוד והוא ענין יציקה מענין כסך ואם הם פני טרפים או הוא לסון סכך וכן פרשוהו רל אמר רבי אלעזר מלמד שפעה עצמו כסוכה כלומר מתוך כניעות גדולה שהיה בו היה מסכך עצמו בעת היציאה שלא יראה בטרו ערום ורגליו דרך כבוד והוא כמו לאבר היציאה וכן את מימי רגליהם. בירכתי המערה. נחבאו סם מפני שאלו. אשר

רשי

כי אמר אלי. מי סמר. ערום יערים הוא. מתכנה הוא בערמה היום כאן ו ולמחר במקום אחר כדי שלא ידע מ מקומו. אל נכון. על דבר מכון ואמתי. לפני שאלו. שהיה שאלו עשיר לילך אל אחריהם והם הלכו לכניו לחפש אל כנוף עוורים. מקיפים וסובבים מזר אל צד כעטרה המקפת את הראש. ומלאך בא אל סאו. מלאך ממע כרי להציל את דוד. סלע המחלקות. שהיה לבו של שאלו חלוק לסת רעות אם לסוב ל להציל את ארצו מיר פלסטים או לרדוף ל ולתפוס את דוד וכן תרגמו ויכתו. צורי היעלי. סלע היעלים להסכות לנקבים גדולים. ויהי

רלבג

כי אמר אלי ערום יערים הוא. רל הוא כר חסר מי האומ' זה וכן מתכל דוד הוא חסר מי הוא המשתוקק ו והרצון בו וכתב כפט דוד וכן יהיה הרצון בזה המקום כי אמר לכי אלי שהוא יתכנה בערמה ויתראה ב במקו אחר והוא בלתי מתחבא סם בלתי על המעטולה הזהירים סיחקו מכל ה המחבאים אשר יתחבא סם. או יהיה אמרו כי אמר לי סב אל דוד והרצון סדור

בשינוי. ב"ד איתן לבר ו"ד
הסרם כפלה מהמכתב:

בן ורבו אל פי מעל הקדמונית
תורה והאלהים אנה לידו כל
זה יחזק ובה על דיו חייב כך יחזק

וַיִּמְחַק עַל דִּירָסָע כְּמוֹתָךְ לֹא עַל דִּי כִי דִי

הבקר אחר

לא תהיה

אחר כלבמת. כלומר כי כלבב אנו חסוב כנגדך ולא חי אפילו מת ותרומנו חלם חר וכן פרשט אחר תרומנו הריוט חר כלומר דרך מסל קרא עצמו כלבב ופרשט כלומה אדם פחות והריוט והפרשט ידוע כי הוא השחור ממך המאכלת ודמה עצמו לדבר קל וחלם ואמר כי פרשט המוצא בנגד או בבשרו דורפנו כי הוא מרלב ממקום למקל כלומר מה מעלה הוא לך ומה גבורה שאתה דורף אחרי כמוהו דורף אחרי הפרשט ואת הגרית. כן כתיב וקרינא חר וחר הוא: וסלחו בדרך טובה. כי העשה זה באמת האל יסלם לו טובה כן יסלמך כלומר סכר יהיה לך מאת האל בעצמותך זה: ידעתי כי מלך תמלך. כי רבי רואה אתה גבול מדי בכל עת ולא

רשי

ידעתי כי מלך תמלך
סדואה אנו סהקבה
מזליך מדי. ומרמ
אגדה סימן זה מסר
לו סמואל סהקדע מ
מעילו ימלך תחתיו
ואים במעון. סס העי
ומעשהו. מקסו
וקיינו. גדול. עשיר
ויהי בגזאת כלבו ב
בכרמל. ויהי יום אחר
בהגע עת גזו כלבו
בכרמל. ודרכו היה
לעסות מסתה ויום
טוב לגחזי הזאץ
וישמע

קלו
ה' חס'
בכרמל
ובכרמל
אורח רבו

רלבב

וכימנא חס את א
אויבו וסלחו בדרך
טובה. הנה קד בזה
וכסען על מה סזכר
אחר זה וילימך ט
טובה תחת היום הזה
ומה סקצר בזה הוא
סדאוי סיסולס גמול
טוב מאת הסי וקצר
זאת ההקדמ להורות
על פרסומה: בביתו
ברמה. רל במקום כ
סיה סס ביתו כ
כאמרו וססובתו ה
הדמיה כי סס ביתו
ואים במעון ומעשהו
בכרמל. אמר במעון
להרוץ סלא היה יושב
בעד והיה לו מעון
אכל מעשהו סהיה כ
בכרמל רל כי בכרמל
היו סדותיו וגביו ו
וכרמיו ולרוב עשרו
סס מעונו סס אורעה
באמרו במעון סהיה
יושב במקום סכבר
והיה מעשהו דחוק מ
ממכו כי היה מעשהו
בכרמל וזה הפירוש
הסי הוא הסכס אל
אכלנו: והאיש גדול
מאד: רל סהיה עשרו
רבי: ויהי בגזוז את
כלבו בכרמל. רל
סבעת גזוזת כלבו היה
בכרמל: והוא

סכל
ה' סתחין
וס' אחר
יענת ויהיה
לגברא
סברא

והיה יל' וס' נבסר בבוריה ס' יד' איבנד' חס' בקריא' וס' ימצא איש את איבו וסלחו. כי יצר לו איבו בארץ
טערינו רמלבים. כי יצא עכץ לסלחמה דמלבים. בור נבכר נצא איבו: תכלוך ח' בלא' בליש' בקריא' וס'
ואדניה וכן חגית סתכס'. ועתה ובה אדני סתלך. כי סלוך סתלוך וקמה בידך. ובהמה שפונה אמלוך. תחת

בחר תלש חר בחר הריוט חר
ויהי יל' ריוט ויעבד ריוט בינא ובינך
וגלי קרסותי וידון ריוט ויתפרע
עול בני ממך:

אחר כלבמת אחרי פרעש אחר:
והיה יהורה לרין ושפט ביני ובינך
וירא וירב את ריבי וישפטני בידך:
ויהי בכלות רוד

והנה פד שיצו חור למלך
ית פתגמיה האילן עם שאול ואמ
שאול תקלך רין ברי רוד וארים
שאול קליה וגבא: ואמר לרוד
זבאי אדני מיני אדני אדני גמלתי
טבתא ואנא גמלתיך בישתא:

לרפר את הרברים האלה אל שאול
ויאמר שאול הקלך זה בני רוד
וישא שאול קלו ויבך: ויאמר אל
רוד צריק אתה ממני כי אתה גמלתיני
הטובה ואני גמלתיך הרעה: ואת

ואת חיותא יומא רין יתרעברת
עמי טיבו וית דמסרני יל' בידך ולא
קטלתיני: וארי וסכת גבר ית
בעיל רבניה וישלחניה באורח
תקנא ויילשל מינך טבתא חלף
יומא רין רעברתא ליו: ובעז הא

הגרת היום את אשר עשיתיה אתי
טובה את אשר סגרני יהורה בידך
ולא הרגתני: וכי ימצא איש את
איבו ושלחו בדרך טובה ויהורה
ישלמך טובה תחת היום הזה אשר

יעצא ארי ממלך תמלך ותתקלי
בינך מלכותא וישראל: ובעז
קיום לי במימרא ריי חלא תשצי
ית בני בתרי ולא תפסוק ית שמי
מבית אבא: וקיום רוד לשאול
ואל שאול לביתיה ורוד וגברותי
סליקו לסצרתא:

עשיתיה לי: ועתה הנה ילעתי כי
מלך תמלך וקמה בידך ממלכת
ישראל: ועתה השבעה לי כיהנה
אס תכרית את זרעי אחרי ואס
תשמיר את שמי מבית אבי:

ומית שמואל ואתכנישו
פל ישראל וספרו עלותי וקברותי
בביתיה ברמה וקם רוד ונחת
למך ברא רפארן:

וישבע רוד לשאול חלף שאול אל
ביתו ורוד ואנשיו עלו על המצודה
וימת שמואל ויקבצו
כל ישראל ויספרו לו ויקברוהו
בביתו ברמה ויקם רוד וירר אל

וגברא במעון ונככוהי
בברמלא וגברא רב לחמא וליה
עאז תלחא גלפין וגלף עיזין
והנה בסיגו ית עניה בברמלא ו
ושום גברא נבל ושוש אתחניה
אביגיל ואתח חבימת מדע ושפיר
ריו וגברא קשי וביש עוברין ו

מך פארן:
במעון ומעשהו בכרמל והאיש ג
גדול מאד ולו צאן שלשת אלפים
ואלף עזים ויהי בגזוז את צאנו
בכרמל: ושם האיש נבל ושם
אשתו אביגיל והאשה טובה שכל
ויפת תאר והאיש קשה ורע מעללים

עבר כי ימלך: ויקבצו ג' כספרא וס' רמת שמואל ויקבצו ומצפתה: ויקבצו פלשתיים: ויקבצו ירושלם עם:
ומעשהו ג בקריאה וס' מה ידעה שפט ובעד ובעשהו: ואיש במעון ובעשהו בברסל: ובעשהו לא השכיל:
שכל בלהקמצין ככה פתחין וס' אחת אתיעצ ואתחזבת לגברא ספרא: ופירשו והאשה טובה שכל
יפת תאר: יתץ בשכל: נחן השכל במרוכס רבים: איש שכל מבט מחלי: ושום שכל ימינו במקרא:
קשה וקשה ח' בקריאה וס' נבסר בסוף חלך:

נקרא מעשהו ומלאכה כמו סכאמר לרגל המלאכה אחר לפני ויתכן לפרס כרמל זה סס עיר בקראכס בערייהודה סמוך למעון כמו סכתוב
מעון וכרמל וזף ויטה וגדאה כי חלה המקומות סמוכין למדבר פארן סידר סס רוד כסברח מסאול אחר סנשבע לו כי רוד מהמדבר סלאח
לכל כמו סכתוב וסמע רוד במדבר כיבזז כל את כלבו או הלך אחריו ממדבר פארן למדבר זף כי חלה המקומות קרובים כמו סכתוב כי
הויפס הלסינו אחתו פעם אחרת מסס כמו סכתוב: ולו באץ. באץ פעל כולל לכבס ולעזים וזה הוא ברוב: והנה הוא על הכבסים לבד סהדיאמר אחרי ואלף עזים וס'
בכל מקום סזכר אחתו לעיין גזוז כמו גזז באך התן לו והוא על הכבסים לבד: ושם האיש נבל: מה סספר הנה סס האים ועיניו סאתר והאים קסה ורע מעללים ושם
האשה ועיניה סאתר והאשה טובה שכל על מעשההם העתירים כי הוא עשה מעשה רע כאיש נבל והיא עשתה בסכל ובחכמה: טובת סכל. כתרומנו חכמת מדע וית
סכל עינין עיין והנה כאילו אחר טבת מרדה וכתב אדני אביגיל כי סכל זה לא היה סמוך סקרן לו אבותיו אלא מרוב ריעותו היו קוראין אותו בגי אדם סכל: והוא

רשי

חסד הנוסח בעבור
 לא ריפא הציג חזק
 רגו כערי נב חמה היו
 ה בשם רדד ויכחו :
 לו אלו הדברים תבא
 אלו ככל הדברי האה
 וה היתה תפוסת נבל
 ולא ריפא ענה אותם
 תתגב באכזריות :
 והוא

לי כלתה העשה מאת רוד אליו והוא בן בלעל מדבר אליו ואדמוני בן בלעל מהיותו רוד אליו מה שאני אומר אליך כי יתקוף עלינו עשומות תירגם ויכתן תכבדא ממולאות במר רק ובזים פרץ בלעל כמו פסגתו בפסחים וכותן את הכרעם ובני מעיו לתוכו רבי טרפון קוראו תכבדא מה שנתנו לברוכי

והוא בן בלעל מדבר אליו אדמוני בן בלעל מדבר אליו ואס היינו מדברים אליו היה גוער בנו לכן את רש מה תעמי ויתכן לפרטו על דוד כלומר דוד בן בלעל מדבר לאדמוני על הדבר הזה אלא יבא ויכלה הכלעם חילו וחמש בארץ עשומות כן כתיב בפסוק ויין ויקרי עשומות ביד ואחר הוא בי אונותיה אהיו מתחלפות ופירו

עקיבא דאמר תולק חוכה לו כך היא פנויה בתוספתא ורבי קלונימוס זלל מן רומי פירסה לנו כן: צימיקים עכסם יבסים רבליס עיגולי רבלי תאנים דוסות וטבוסא זבליו יורדים לקראתה גיא היה בן מני ה הרים היא יורדת מהר זה והוא יורד מהר זה מכנגדו ודוד אמר בלבו כסאמר לונערו גרופי ככל אך לשקר שמרתינו מפתן ידע מרע מסית קיוות לנו דא אפילו כלב סדרכו להסתק בקיר: כי אכי ארני העון מתחלה אמר כך כרי סיטא חוז לרבניה ולסוף אמר לו האמת: אכי אמתך לא ראיתי את נערי ארני: אסר מנעך סטלחני לקראתך למנעך מ מסיפכות רמים: והוסע ידך לך מלקוח אתה בעצמך את נקמתך ותעם: יהיה כנכל אויבך סתנבאות ברוח הקדש סלא ואריך מים: וכתנה לנערי: ותתן לנערים המתהלכים ונא סתנה לשון סעבר וכתנה לשון הכא: כי

רלבג

והוא בן בלעל מדבר אליו הנה בלעל כאמ בסתק על הדשע ועל הכילו ומזה הענין הסני הוא בזה המקור וממנו אמרו האומר למלך בלעל רשע אל כדויסם עברו לפני אמרה זה לכפר פני דוד במנחה הגדולה הזאתי מסתין בקיר: והוא הזכר ויש להפלא איך כסכסר

ועתה רעי ודאי מה תעשי בי כלתה הרעה אל אדמוני ועל כל ביתו והוא בן בלעל מדבר אליו ותמהר אבגיל ותקח מאתם לחם ושנים נבל יין וחמש צאן עשוורת וחמש סאים קלי ומאה צמקים ומאתים דבלים ותשם על החמרים ותאמר לנעריה עברו לפני הנגי אחריכם באה ולא ישה נבל לא הגירה: והיה היא ורכבת על החמור ויורדת בכתר ההר והנה רור ואנשי ירדים ל לקראתה ותפגש אתם: ודוד אמר אך לשקר שמרתי את כל אשר לזה במדבר ולא נפקד מכל אשר לו מאומה וישב לי רעה תחת טובה: בה עשה אלהים לאיבי רוד ובה יוסף אם אשאר מכל אשר לו ער הבקר משתי בקיר: ותדא אבגיל את דוד ותמהר ותדר מעל החמור ותפל לאפי רור על פניה ותשתחו ארץ: ותפל על רגליו ותאמר בי אני ארני העון ורור כר נא אמתך באוניך ושמע את רברי אמתך: אל נא ישים ארני את לבו אל אישה בלעל הזה על נבל כי בשמו בן הוא נבל שמו ונבלה עמו ואני אמתך לא ראיתי את נערי ארני אשר שלחת: ואתה ארני חיי יהוה וחי נפשך אשר מ מנעך יהוה מבוא ברמים והושע ירך לך ועתה יהיו נבל איביך ו והמבקשים אל ארני רעה: ועתה הברכה הזאת אשר הנני שפחתך לארני ונתננה לנערים המתהלכים ברגלי ארני: שאנא לפשע אמתך

בלה גרסמיני אל כליש בקריאהוסי וכלות אלהם כל היום ואין לאל. ועתה דעי וראי בה תעשי כי בלתה. כי בלתה אליו הרעה באת הבלך: ברברח בקריאהוסי נכסר בסוף נדר ויצא: כל ספרא אל כל ואל כל במו על כל ועל כל וסיס ראבר אל הסנחט. ראברו כל העם. ויהב שאול. ועתה דעי. ויבלך

ובען דעי ותני מדה מעברין ארי גמירא בישתא למיתי על ריבונא ועל כל ביתיה והוא גבר רשיעא מלמלא עמיה ואותיות אבגיל ונסבת מאתן גריצן דלחם ותנין גרין דחמור וחמש צאן תכבדא וחמש סאין קליא ומאה אתכלין דעיבין יבשין ומאתן מנן רבילת ושויאת על תמריו: ואמרת לעולימא עיברו קרמי האנא בתריבון אחיא ולבעלה נכל לא תויתא: והנה היא רביקא על חמרא ונתחת בסטר טורא והא דוד וגבריה נחמין לקדמותא וערעת יתהון: ורוד אמר גרם לשקרא נטרית ית כל רי לדין כ במדברא ולא שגא מכל דיליה מרעס ואתיב לי בישתא חלף ט טבתא: כרין עביר אלי לסנאי רור וברין יוסף אם אשאר מכל דיליה ערמנא צפרא ידע מדעו וחזת אבגיל ית רור ואותיותא ואתרבינת מעל חמרא ונפלת לאפי רור על אפתא וסגידת על ארעא: ונפלת על רגליו והאמר מרעס עלי דילי ריבוני חובא ותמליל בען אמתך קרמך ותשמע ית פתגמי אמתך: לא בען ושני ריבוני ית ליביה על ג גברא שטניא דרין על נבל ארי פושמיה בן הוא נבל שמייה ו וטיפשותא עמיה ואנא אמתך לא תויתא ית עולימי ריבוני רשלות: וכען ריבוני קיים הוא ויחיו נפשך רי מנעך וי מלמשפך דם ז זכאי ולמפרק ידך לך ובען יהון נבל סנאך ורמבען על ריבוני בישתא: ובען תיקור בתא הנא דאיתא אמתך לריבוני ותתיהב לעולימא רמששין קרם ריבוני שבוך בען לחובי אמתך

דוד. בחברון מלך: ותוכר ג בקריאהוסי ותוכר נא אמתך. יפתח פיך את הפליט. למה תאמר יעקב

דוד להרוב ככל וביתו והוא לא הסכים על הרצת סאול עם היותו רודו פו. ואכפר סנאמר סכבר סמפרסם לכלס היות דוד סמסח למלך ע לישראל ולפי סהיה נכל מבזה המלכות היה טבסו למות וכל הנסכמים לו בזה וכבר התבאר ממאמר אבגיל לרוד מזה הענין היה מפורסם אז לישראל: ותפול על רגלי: דלא אכל רגלי: בי אמי ארני העון. הוא על דרך אמרו ולי אני עבדך והדצון בו כי ארני העון והפסע והודת זה תחלה כרי סוכסו דבריה באזני דוד ונפקית חמתו בזה המאמץ בו מהפיוס מה סלא ועלס ואחר זה חלתה פכיו סישמע את דבריה ובארה לו סלא חטאה בזה אך חטא בו ככל בעלה מר דוע מנהגו וטבוסו כי ככל סמו וכלה עמו: מנעך יי מבוא ברמי והוסע ידך לך. הנח כטבעה סכן היה הענין סהיה לא דאתה נערי דוד ואמר העם סבוסתה מה סיור סהיה בלתי יראה סישחית דוד בעלה ובתה אך הוא מפורסם אכלה סכבר יתנעוד מזה אחר הפיוס אסר פייסה ארני וזה כלו סהיה מטוב חכמתה ואמרה סהיה סמנעו מבוא ברמי דלא מבוא בהרצת אנסס ומנעו מהוסעידו לו להנקה מאויביו העברים בבחו ובעס דיו: ויקם

בְּקִסְמוֹ: בַּמַּעֲלֵל, מִקֹּדֶם הִמְחִיכָה יִהְיֶה מַעֲלֵל לְפִי מַחֲזִיקִים מִסָּה הַעֵם בְּמִטְבֵּי: מַעֲזָה: יִקְרָעָהּ וְהִיא הָרֹבֵעַ לַעֲמִין מִמֶּנּוּ וְכִתּוּתִי: בְּחִמֵּית

בזמנת ובארץ. אכנו בחי' מכה גדולה עד שאתקע החנית בארץ תחתיו וכתו אחיזיה כען במוריתא ואברזיה בארעא. ולא חסכה לו. לא אהיה דרך לסכת לו. פנים אחרת כי באותה מכה אחיזיה: חיוי. הסבחה שלא יומת על ידי. כי יי' יעבדו על רצונו ויכנו. וברל כי אס' יי' יעבדו למה זכר סבי פשיטת יי' אמר חיוי שלא תהרגו ואם תהרגו חיוי סאהרוב אחר: כי אס' יי' יעבדו. בחולי טרם זמנו כמו יונק יי' אלת ככל כלומר על ידיהם יומת ולא על ידי ומיתתו תהיה קרובה באחת מהשלים ועל קירוב מיתתו אמר כי אס' לא כן מה אמר כל ארס גם כן מת באח מהשלים אשר זכר אלא אמר זה לאביס' להסקיטו כלומר אל תחוס עליו כי לא יאריך זמנו פ' סמות או ימות בחולי סיגפנו ח' טרם ימות סהכיכ לו כעת פ' סולר וזה יקרה לו בעכו: כי יומיו יכא. כלומר או זמנו סקצוכ בעת ליתו קרוב הוא וזה אמר דוד מלכו כי אלת בלבו כיון שחאס בו הסם ית מהיות מלך וכוה למטחני לא יתכן פ' סארך הזמן או אפער כי מפי סמואל אמר סימות סקצוכ ואס' כן תתן לפרס חיוי כי על אלה הרקבים אמר חיוי כי כן יהיה לו סימות בקרוב באחת מ מהסלס' כי כיון סכאל' לו מפי הסכאלס' יכול להסככבה: או כן תלחמה ירד וסכפה. וסכפה טרם יומיו הקצוב לו כי כאלה פ' הפכים ימות ארס טרם יומיו או בחולי או סכר חו ה המיתה כעבור שני גדול מנן מי פמת בזולי טרם יומיו ואס' יס בך הארס זכות מוסקיפ' לו על זמן הקצוב לוגם כן וזה הרבר מכאלו לו מחלקת בך דב' ז' את מספר ימך אמלאלו סבי דורות וזה מסלימן אותן לו לא זכה פוחתן לו מהסר דברי רבי עקיבא ופ' סבי דורו כמו סככוב ימי סככוב בהס סככוב סככוב וזהו סאמר אמלאל אסלי אותם אליך סלא יפתו וסכמים אומרים וזה מוסקים לו עליהם לא וזה פוחתן לו מהס ופ' מספר ימך אמלאל אעשה מלוי ותוספת כליהם אמרו לו לרבי עקיבא הרי הוא אומר וסכפתי על ימך חמסעסרה סכה אמר להס מסלו הוסיפו לו: כפחת. פ' כלוחית: ויקח דוד. אחר סאמר לאביס' קח כא כתרטו כוולא רכה סקרב אביס' אליו סמאל לא יוכל לככוס את יכרו ויכנו לפיכך הלך דוד כעצמו ולקח חכית והכפחת: מראסותי סאל. המס הוא לסזוס לפיכך חיל סקורה כברי אבל מס מראסותי כסול וסיל כוספת וסילה לסמוס' ואין רואה. לא היה בכל המכנה ארס סהיה עד ורואה בקחתו הכפחת והחכית: ואין יודע. אין מרגיש ככואס: ואין מקיץ. סלא הקיץ אחר מהס לקול ל ככתס וקחתס ולקול דבריהס סהיו מרבים סכמה: כי תרדמתי. הסמיכו הוא לאחד מסכפסס או פירושו תרדמה גדולה כי הרבר סרול להגדילו סומך אותו לאל ית כמו מאפל יס סלהבת יס סהררי אל ער גדולה לא להיס ותהי לחררת אלהיס או פירושו להודיע כי התרדמה היתה סכה מאת סאל כרי סלא דכסו ברוד וכאביס' בקחתס הכפחת והחכית: הלא תענה אבר. אחר סקרא אל העס ואל אבר ואל היועכסס אותו קרא עד אל אבר בסס ואל הלא תענה אבר. וברס אמר לורוד מה יס לך לעכות אבר הרי אמרת על המערה אילו היה עשה מאומה היכו סכססן לסס ומחתכין אותו אבר אבר או סמאל אומר בסיה הוקרע לחנית וכפחת מה יס לך לעכות הלא תענה אבר לא היה לך לעכות דבר ובעשה כאלס הדא היה רכתיב האמסס אלס דרך תרבות: מי אלתה קראת אל המלך. כמועל המלך כלום סלא יראת לקרוא במקום סהמלך יסן לא חספת סתערהו מסתו סקראך בקול כיהוא לא היה קורא אל המלך כי אס' אל אבר וכן ויק' את ספלסתי אל מחכוכמו על מחכו אל ההרים לא אכל כמועל ההרים וסככין הזה תי מאן דין דקרי בריס מלכא: הלא אים אתה. אים גדול וכן גרעין כן ואס' אים יסרל גדול יסרל וכן כלס אכסס אכסס גדולס ותיגבר גבר את: סמרת אל ארניך. כמועל ארניך וכן אמר אחר כן על ארניכס וכתו על ריבונך וסמוהאל ההרים לא אכל כמו על ההרים: הסיתך

רשי

חיוי. יס אומר ל' זכרו כסכב ויס אומרים לאביס' כסכב אס תהרג את הדריק אס אערב רמך בדמו: כי אס' יי' יעבדו. ויקרב מיתתו: או יומיו יכא. אס זמן מיתתו: כפחת. כלוחית: הסיתך

רלב

חיוי כי אס' יי' יעבדו. רל להמיתו בלא עתו על כד העוסק: או יומיו יכא ומת. רל הקץ המוגבל לו לחיות כי זה הקץ מתחלק לפי עת הלה: או במלחמ' ירד וסכפה. רל סהוא כעצמו מסר בחירתו יסכב סמול בלא עתו חה כי מי סלא באעתו עדין סכה יתכן ככאס כמקום סככס סימות בלא עתו וכבר זכרו זה בעלי חכמת מ מסכפטי הכוכבים כ בספריהס והוא עור דעת תורתו ססלמס ולזה כותה לעשות מ מהקה לגביס למלט הבא' סס מהכפילה: ועסמר על ראס ההר מרחוק רב המקום כ בכיהס' סכה עמר על ראס ההר כרי סהיה קולו יותר כסמע כי היה רוכה לדבר אל סאל מרחוק למלט כעצמו מהסכה אס יסכינו לדרך אחריו: אס

ואין ראהג' פסוקס בקריאה ואין ואין וסככיהן ואין רואה ואין יודע ואין בקיץ. ואין קול ואין עונה ואין קשב. ורעסס הרבה ורואה מעס: יודע' מלאס וס' ואין רואה ואין יודע. ואנבו הודיע ועד כן בחי' ותו לרס חיות ובל. כי יודע' דרך. כי יודע' כל שער. כי יודע' יי' תטיסס. כי יודע' עז אבר. כי

ויאמר אבישי אל דוד

סגד אלהים היום את איביך בידך ועתה אכנונא פחנית ובארץ פעס אלת ולא אשנה לו: ויאמר דוד אל אבישי אל תשחיתו כי מי שלח ירו במשיח יהוה ונקח:

ויאמר דוד חי יהוה כי אס' יהוה יגפנו או יומיו יכא ומת או במלחמה ירד ונספה: חלילה לי מיהוה משלח ירי במשיח יהוה ועתה קח בא את החנית אשר מראשתי ואת צפחת המים ונלכה לנו: ויקח דוד את החנית ואת צפחת המים מראשתי שאול וילכו להם ואין ראיה ואין יודע ואין מקיץ כי כלם ישנים כי תרדמת יהוה נפלה עליהם: ויעבר דוד העבר ויעמד על ראש ההר מרחק רב המקום ביניהם: ויקרא דוד אל העס ואל אבר בן נר לאמר הלא תענה אבר ויען אבר ויאמר מי אתה קראת אל המלך:

ויאמר דוד אל אבר הלא איש אתה ומי כמוך בישראל ולמה לא שמרת אל ארניך המלך כי בא אחר העס להשחית את המלך: ארניך. לא טוב הדבר הזה אשר עשית חי יהוה כי בני מות אתם אשר לא שמרתם על ארניכם על משיח יהוה ועתה יראה אי חנית המלך ואת צפחת המים אשר מראשתי: ויכר שאול את קול דוד ויאמר הקולך זה בני דוד ויאמר דוד קולי ארני המלך:

יודע אס לעת כואת. כל יודע ככין. ואין אחנו יודע עד. וכל תריסר וזה וקחלת וכשלי דב' מל' בג' חס' וס' בפשע ארץ רבים. יודע' דין דליס. כי איתנו ידע כה שיהיה: כרחק דס בקריאה חס' יעסד על ראס דוד כרחק. האלו כקרב. עצות כרחק אכונה אמן. וקרי כרחק עסדו. ריס נסכסר נס וזהו שרד צריך עד כרחק. וכל אוריתא דכוחס:

ויאמר אבישי לדוד סכר

ויי' וסמא דין ית בעיל דכבך בידך ובען אמתניה בען במורניתא ו אכרזינה בארעא וסמא תדא ולא איתני ליה: ויאמר דוד לאבישי לא תחבליני ארי סן או שיט ויהי בסשחא ר' וזבא: ויאמר דוד קנים הוא יי' אלהי סן קרס יי' יתסחי או יוסיה יסטי ויסות או בקרבא יחות ויתקטיל: חס לי סן קרס יי' סלא ושטא ירי בסשחא ר' ובען סב ית מורנית רי אסדוהי וית סנא דסיה ונחיל לנא: ונסיב חרית מורניתא וית סנא דס' מאסרי שאול ואלו להון וליח דחזו וליח רידע וליח דסיתער ארי בולהון דסבין ארי שינא תקיפא סן קרס יי' נפלר עליהון: ויעבר דוד עיכדא וקס על ריש טורא מרחיק סגי אתרא בניהון: וקדא דוד לעסא ולאכבר בר נר למיסר הלא מעני אבר ואתיב אבר ויאמר סן דין דקרי בריס סלכא:

ויאמר דוד לאכבר הלא גבר גיבר אתוסן סותך בישראל ולסא א נטרתיא על ריבונך סלכא ארי אתא תר סן עסא לחבלא ית סלכ' דיבונך: לא תקיץ פיתגסא הרין רי עכדא קנים הוא יי' ארי גברי ותיבי קטול ארתון דלא נטרותן על ריבונכו על משיח ר' ובען חיו אן מורניתא דסלכא וית סנא דס' ראסדוהי ונאשחא מורע שאול ית קלא דדוד ואס' הקלך דין ברי דוד ויאמר דוד קלי ריבונך סלכא:

תיק ברין תל

יה סלהבת יס סהררי אל ער גדולה לא להיס ותהי לחררת אלהיס או פירושו להודיע כי התרדמה היתה סכה מאת סאל כרי סלא דכסו ברוד וכאביס' בקחתס הכפחת והחכית: הלא תענה אבר. אחר סקרא אל העס ואל אבר ואל היועכסס אותו קרא עד אל אבר בסס ואל הלא תענה אבר. וברס אמר לורוד מה יס לך לעכות אבר הרי אמרת על המערה אילו היה עשה מאומה היכו סכססן לסס ומחתכין אותו אבר אבר או סמאל אומר בסיה הוקרע לחנית וכפחת מה יס לך לעכות הלא תענה אבר לא היה לך לעכות דבר ובעשה כאלס הדא היה רכתיב האמסס אלס דרך תרבות: מי אלתה קראת אל המלך. כמועל המלך כלום סלא יראת לקרוא במקום סהמלך יסן לא חספת סתערהו מסתו סקראך בקול כיהוא לא היה קורא אל המלך כי אס' אל אבר וכן ויק' את ספלסתי אל מחכוכמו על מחכו אל ההרים לא אכל כמועל ההרים וסככין הזה תי מאן דין דקרי בריס מלכא: הלא אים אתה. אים גדול וכן גרעין כן ואס' אים יסרל גדול יסרל וכן כלס אכסס אכסס גדולס ותיגבר גבר את: סמרת אל ארניך. כמועל ארניך וכן אמר אחר כן על ארניכס וכתו על ריבונך וסמוהאל ההרים לא אכל כמו על ההרים: הסיתך

קִירֵי חֲקָלָא וְאֲתִיב תַּמָּן וְלִמָּה
יֵתִיב עֲבֹדָךְ בְּקִרְיַת מְלֹכֹת עֲמָךְ

קִירֵי חֲקֵלָה וְאֶתִּיב תִּמְזָן וְלִמָּא
יְחִיב עֵבֶדְךָ בְּקִרְיַת מְלֻכּוֹת עֲמָרָו

רדק שמואל א רשי

למלכי יהודה. אף על פי שאנו רואים כי בעת כיבוס הארץ היתה צלג לבני יהודה אפסר כי על סם סופו נכתבם או אפסר נכתבם אז ואחריו בן לקחיה פלשתים מירם ומיום שישב בה דוד נסארה לו על כן הית' למלכי יהודה מהיו ההוא ומעלה לפיכך אמר למלכי יהודה ולא אמר ליהודה: ימים וארבעה חרמים. לא יתכן

ימים וארבעה חרמים. מיעוט ימים מכאן ואילך אפסר לפרס ימים זה מכה מכה לא הלקך דוד אכל אכיס עד שמת שמואל ושאול לא מלך אחר מיתת שמואל אלא ארבעה חרמים כמו שפסקו בדרך עולם וגם ממכין סכנתו מלעלי ועמדים מכה מהיה הארון בקרית יערים הדי ממים מכה בא מהם חממים ושמים מל שמואל ומכה אחת לעיבורו עם

לכך בטעם וסימ' לכן היתה צלג סכרין על בן. לכן שגר ישיבנו אבן סבי: לכן שפסק אל דרך דיוקאקל למען סכרין: ישובות ל בקריאה וסימ' כי ובה ישיבנו בארץ. אני והאשה הזאת ישובת בכיח אחר: חצה שם וצמישי שבות מבכות. ישובות על מלאות. חמינא ישיבנו בתיב וצמארא ישובות בתיב: משפטו וצמארא

לפרס ימים זה מכה מכה שאלו לא מלך אלא סתי ממים וכל ה העצבים סהיו לדוד עם שאלו אי אפסר נכתבם חרמים היו ועוד כי דוד לא ירד במל פלשת' אלא אחר מיתת שמואל ומיתת שמואל לא קדמה למיתת שאלו אלא מכה חרמים לפיכך אנו מפרסים ימים כממנו ודונה למד ארבעה חרמים וקצת ימי מהחרם חממי וכן תרגם יונתן יומין וארבעה ירחין וכתב בוסחאות ים שין בערן וארבעה ירחין ל' מכה וארבעה חרמים: כי הנה יסב' הארץ אשר מעולם פ' כי אותן מספחות מזה היו יוספת טאותה הארץ מדרם ל לבטח עד בואכה שורה ועד ארץ מצרים ולפיכך לא היו נשמרים כי לא היתה להם מלחמה עם ארם ודוד בא עליהם והכה ה הארץ וסלל מלל רב ולא היה כדעמי היה עשה להם זאת ה הרעה כי לא יחיה אים ואמה אל פשטתם היום: כמו אן פי כי חילות פשטתם ורבים הארץ לשלל מלל ולבנו כזו כמו למכה ונמכה וכן תרגם יונתן לאן אתגברתן יומאדן והחכרתי יונה פירשו בחלוק עין לאוף יהיה מי מסתתר עמו כלומר על מי פשטתם והחכרתי והחכרתי אברהם אבן עזרא פ' כממשע והוא דרך מאלה לא פשטתם היום והם הסיבנו כן פשטתו ב במקום פלוני ופלוני: על גב יהודה, פשם היו אומרים על בגב יהודה פעמים על גב הירחמאלי פעמים על גב הקני וירחמאלי היא ממפחה מטבם יהודה והיא ממפחת ירחמאל בן חכרו וכן זכר אותה במלוח דוד להם מהשלל ולאמר בערי הירחמאלי ולאמר בערי הקני כראה כי סמכות היו עדי אלו המפחות אלו לאלו והקני הוא ממפחת יתרו מכתנידו ויטבו בתוך בני יהודה כמו מכתוב ב בספ' מוכטי. ופ' דרוס כתיבנו הבאים בעמו. ב'יון סהו פושט עליהם תמיד כ' כי כתיבה בעמו מלא ימלים עתה עוד ומאס ב בהם כמו שמואל ארס דבר ה הכבאס: ושמואל מת: אף על פי מספר מיתתו למעלה ספר גם בן הנה מפני המעשה מעשה סאו מדרס בעלת אוב בעברו ואילו היה הוא חי לא היה דורס כי אם מאתו כי כבר הוא בעיר חאובות והדעוכם ואף על פי בן נחשבו לו רדיפת האוב לען גדול כמו שאמר עליו ב' דברים וימת שמואל וימת שמואל וכתב שמואל מת אחר ר' יוסי ושמואל מת מיתתו ואי וימת שמואל איך הדברים אמורים אלא לעת ככל שחמד וימת שמואל וכתב בדברים ואים במען ע' אמר רבי שמואל בר חמני הכל סופרין וטופחין במיתת שמואל וזה הדמיון לומר שמואל: ויקברוהו ברמה ובעירו. לפי שהיו סתיו רמות כמו שחמד מן הדמיון לפיכך אמר ובעירו כלומר באותה רמה מהיתה עירו אופירוס ובעירו כי בתוך העיר קברוהו לא חוץ לעיר וכן כתיב למעלה בביתו ברמה וינתן תרגם וספרו עליו אינם סקרתיה כלומר ספרו לו כל ישראל סתיו לקברו ספרו לו מס ברמה ואותם מלא באו ספרו לו כל אחר בעירו כי בכל עיר ישראל ספרו לו במכר סתיה תחור בכל המקומות למפסס: וימאל

ויהי ליה אכיש ביום מא ההוא ית צקלג בבין הורת צקלג למלכיה דבית יהודה עד יומא הרין

ותוה מניין יומא רייתכ דוד בקירוי פלשתאי וימין עידן בעידן וארבעה ירחין: וסליק דוד וגברותי ואתגברו על גשוראי ועל גוראי ועל קאי ארי אינון יתבת ארעא דמעלמא מעלמא דתגרא ועד ארעא דמצרים ומיח דוד יתבת ארעא ולא מקיים גבר ואמתא ושכא עאן ותורין ותמרין וגמלין ונסיכ לבושין ותאיב ואמי לורא אכיש: ואמר אכיש לאן אתגברתן יומא דין ואמר דוד על דרום יהודה ועל דרום ירחמאל והלדרוס שלמא: וגבר ואמתא לא מקיים דוד לאתא לא גת למיסר דילמא יתוון עלנא למיסר ברין עבר דוד וברין הווחה לבמיה כל יומין ויהוה יתב בקירוי פלשתאי: ותיסין אכיש ברור למיסר איתגראת איתגרי בעמיה כושדאל ויהוה לעבד פלח לעלם:

ויהוה יבומיא האינון וכנשו פלשתאי יתם משך יתוון לחילא לאתא קרבא בישראל ואמר אכיש לרוד מידע תידע ארי עמי תפוק במשריתא את וגברך: ואמר דוד לאכיש ככן את תידע ית די עבר עברך ואם אכיש לרוד בכז נטרא לרישו אשוינך כל יומיא: ושמואל מיר וספרו עלותי כל ישראל וקברוהו ברמה וספרו עלותי אנש בקריתיה ושאול פלי ית כירין וזכורו מן ארעא: ואתגברו פלשתאי ואתו ושרו בשונם וכנש שאול ית כל ישר ושרו בגלכע:

ויתן לו אכיש ביום ההוא את צקלג לבין היתה צקלג למלכי יהודה עד היום הזה:

מספר הימים אשר ישוב דוד בשרה פלשתים ימים וארבעה חרשים: ויעל דוד ואנשיו ויפשטו אל הגשור והגור והעמלקי כי הנה ישכור הארץ אשר מעולם בואך שורה ועד ארץ מצרים: והנה דוד את הארץ ולא יחיה איש ואשה ולקח צאן ובקר וחמרים וגמלים וכנדים ושכר ויבא אל אכיש:

ויאמר אכיש אל פשטתם היום ויאמר דוד על גב יהודה ועל גב הירחמאלי ואל גב הקני: ואיש ואשה לא יחיה דוד להכיאתו לאמר פן יגדו עלינו לאמר כזה עשה דוד וכזה משפטו כל הימים אשר ישכ בשדה פלשתים: ויאמן אכיש כדוד לאמר הכאש הכאיש בעמו בישראל ויהיה ליעבד עולם:

בימים ההם ויקבצו פלשתים את מחניהם לצבא להלחם בישראל ויאמר אכיש אל דוד ידע תדע כי אתי תצא במחנה אתה ואנשיך: ויאמר דוד אל אכיש לבן אתה תדע את אשר יעשה עכרך ויאמר אכיש אל דוד לבן שמר לראשי אנשיך כל הימים:

ושמואל מת ויספרו לו כל ישראל ויקברוהו ברמה ובעירו ושאול הסיר האבנות ואת הידענים מהארץ: ויקבצו פלשתים ויבאו ויחנו בשונם ויקבץ שאול את כל ישראל ויחנו בגלכע:

וסימ' עשה דוד ובה משפטו. וארבעת על משפטו ישיב. כצו משפטו ושאול. אשר משפטו עליו. משפטו יתן לאור. וכל כל משפטו:

ארבעה חרמים הללו ושכר מלך דוד בחברו קודם שהביא את הארון מקרית יערי נמכר שלא מלך שאלו אחר מיתת שמואל יתד מארבעה חרמים: ויעל דוד לשון הנה הוא תמיד היה רגיל בכך: בואך שורה. מן מעלמא רחמא: אל פשטתם למד מתחלפת ב'יון כמו ויעם לו מכה ב בספר עזר במולנסכה יושמואל מת. הרי כד כאל וימת שמואל לפי שבא לדבר בשאלו סהונו לדון בבגלות אוב פתח ואלו ושמואל מת שאלו ה היה קיים ממנו היה שאלו דורס ושאול ה הכד האובות והוצדך לטקס אמה בעלת אוב ויפסדו לו כל ישראל ויקברוהו ברמה ובעירו וספרו עליו כל ים וקברוהו ברמה ו וספרוהו אים בעירו גם

רלבג כח רלבג א פשטתם. הואכמו על והדכן בו על מי פשטתם וזה מטאור מתמכות דוד לו: ולא

דבותינו זלדרמו כן כתיב וימת שמואל וכתב שמואל מת אחר ר' יוסי ושמואל מת מיתתו ואי וימת שמואל איך הדברים אמורים אלא לעת ככל שחמד וימת שמואל וכתב בדברים ואים במען ע' אמר רבי שמואל בר חמני הכל סופרין וטופחין במיתת שמואל וזה הדמיון לומר שמואל: ויקברוהו ברמה ובעירו. לפי שהיו סתיו רמות כמו שחמד מן הדמיון לפיכך אמר ובעירו כלומר באותה רמה מהיתה עירו אופירוס ובעירו כי בתוך העיר קברוהו לא חוץ לעיר וכן כתיב למעלה בביתו ברמה וינתן תרגם וספרו עליו אינם סקרתיה כלומר ספרו לו כל ישראל סתיו לקברו ספרו לו מס ברמה ואותם מלא באו ספרו לו כל אחר בעירו כי בכל עיר ישראל ספרו לו במכר סתיה תחור בכל המקומות למפסס: וימאל

גם באורים ילמי שהרוב נכיר חכמים לא ענה : ויתחפשט שאל : מיה בגריו
אין התחפשטו בא במלחמה וכן ברוב כח יתחפשט לבושי וכן תרגם יונתן ואיטני
שאל : ויבא אל האסה לילה : חס היה לא מתוך כרתם היה דומה להם לילה כך
דרם רבי תנחומא : מתקש : מתקש תקלה : ותעק קול גדול : מרחתה עולה

וירא יכ ובקריאהו בשמואל וסי בה נדא : וירא יעקב באד : ראבר מי שמך לאשי : וישבע הבדל יהויקים :
וירא דוד את יי ביום ההוא : וירא מאד בפני אביש בלך גת : וירא כל העם באד את יי : וירא שאל בלפני :
דוד : וירא ויחדר לכן : וירא באד בדבריו שמואל : וירא דוד את ואלהם : דה : וירא ותן ויהפוט את

וירא שאל את מחנה פלשתים

וירא ויחדר לבו מאד : וישאל שאל

ביהוה ולא ענהו יהוה גם בחלמות

גם באורים גם בנביאים : ויראמר

שאל לעבדיו בקשו לי אשה

בעלת אוב ואלכה אליה ואדרשה

בה ויאמרו עבדיו אליהנה אשה

בעלת אוב בעין דוד : ויתחפש

שאל וילבש בגדים אחרים וילך

הוא ושני אנשים עמו ויבאו אל

האשה לילה ויאמר קסומי גא לי

באוב והעלי לי את אשר אכיר אליך

: ותאמר האשה אליהנה אתה

ירעת את אשר עשה שאל אשר

הכרית את האבות ואת הידעני מן

הארץ ולמה אתה מתקש בנפשי

להמיתני : וישבע לה שאל ביהוה

לאמר חי יהוה אם יקרה עון בדברך

הזה : ותאמר האשה את מי אעלה

לך ויאמר את שמואל העלי לי :

ותרא האשה את שמואל ותעק

בקול גדול ותאמר האשה אל שאל

לאמר למה רמיתני ואתה שאל :

ויאמר לה המלך אל תיראי כי מה

ראית ותאמר האשה אל שאל

אלהים ראיתי עלי מן הארץ : ויאמר

לה מה תארו ותאמר איש יקן עלה

כ"ו תנחומא

כ"ד תנחומא

כ"ד תנחומא

כ"ד תנחומא

כ"ד תנחומא

כ"ד תנחומא

כ"ד תנחומא

כ"ד תנחומא

כ"ד תנחומא

כ"ד תנחומא

כ"ד תנחומא

כ"ד תנחומא

כ"ד תנחומא

כ"ד תנחומא

ותא שאל ית משרית פלשתאי

ותחיל ונע ליביה לתרא : ושאל

שאל במימל דיו ולא קביל עלותי

: ואף בתל מאאף באוריא אף

בספריא : ואמר שאל לעבדתי

בעו לי אשתא דירעא לאסקא

בדין ואיהך לותה ואשא בה

ואמרו עבדתי ליה הא אשתא

דירעא לאסקא בדין בעין דוד :

ואשתי שאל ולבש לבושין

אחרתין ואלה הוא ותרון גברא

עמיה ואתו לות אשתא בלילה

ואמר קסמי בען לי בבדין ואסקי

לי ית דאמר לך : ואמרת אשתא

ליה הא אה ידעתא ית דעבר

שאל דשיצית בדין וית ובורו מן

ארעא ולמה את מיתגרי בנפשי

לטקטלי וקיום לה שאל במימל

דילמיס קים הוא : אם יערעניך

חובא בפתגמא דרין : ואמרת

אשתא ית מן אסיק לך ואמר ית

שמואל אסיקי לי ותות אשתא ית

שמואל וצוחת בקל רב ואמרת

אשתא לשאל למימל למא שקרת

בי ואת שאל : ואמר לה מלכא

לא תדחלין ארי סהחזית ואמרת

אשתא לשאל מלכא ריי חזיתי

דסליק מן ארעא : ואמר לה מה

חזויה ואמרת גברא סכא סליק

: ותאמר לה מה חזויה ואמרת

אשתא לשאל מלכא ריי חזיתי

דסליק מן ארעא : ואמר לה מה

חזויה ואמרת גברא סכא סליק

: ותאמר לה מה חזויה ואמרת

אשתא לשאל מלכא ריי חזיתי

דסליק מן ארעא : ואמר לה מה

חזויה ואמרת גברא סכא סליק

: ותאמר לה מה חזויה ואמרת

אשתא לשאל מלכא ריי חזיתי

דסליק מן ארעא : ואמר לה מה

חזויה ואמרת גברא סכא סליק

: ותאמר לה מה חזויה ואמרת

אשתא לשאל מלכא ריי חזיתי

דסליק מן ארעא : ואמר לה מה

חזויה ואמרת גברא סכא סליק

: ותאמר לה מה חזויה ואמרת

אשתא לשאל מלכא ריי חזיתי

דסליק מן ארעא : ואמר לה מה

וישאל שאל כי ולא ענהו : וידברו המים אמר ולא דרם כי : לא כין סדרם שאל
אחד כן כאלו לא דרם כי סהרי הסוה דריתו באוב כדרישתו כי : ומה שאל
וישאל שאל כי מפרם אחד כן במה שאל : ואמר גם בחלמות גם באורים גם
בנביאים וכלם וגם לרבות האחד על חבירו כמו גם אה גם בכך גם בן בכך :
ופירו בחלמות נאכסים ששטין
שאלת חלום ומה שאלם באור :
והם לא היו אכלו סהרי היו עם
אביתר שהיה עם דוד אפרס :
שאלם גם אכסים לשאל בהם
על המלחמה הזאת : ופי' בנביאים
תלמידי שמואל הנביא כמו שכתב
להקת נביאי כבאי וגו' : בקמו לי
אשת בעלת אוב : אשת במוכרת
במו אשת יפת תואר ככל אשת :
ואמ' אשה ולא אים לפי שמעשה
הזה וכו' וכל בו מלכא כבאי יותר
מבאכסים לפי שהן קלות הרעת
ולטעם הזה אמ' הסתוב מכספ'
לא תחיה : הנה אשת בעלת אוב
בעין דוד : אמרו במדרש :
אשת צפניה אמו של אבנר :
ויתחפש : השתלשע הפשיט בגדי
מלכות שהיה לובם ולבש בגדים
אחרים כדי שלא תכירה האשה :
וסגי אכסים עמו : אמרו בדרם
זה אבנר ועמסא : ויבאו אל
האשה לילה : גם זה כדי שלא
תכירה לפי בא בלילה : ויבדד
יום היה אלא מתוך כרתם היה
דומה להם לילה : קסמי
משפטו על המנהג קסמי בשקל
מלכי עלינו ובהפך הקמץ חטף
לעין הכועל ופ' הפועל בקמץ
רחב לתפארת המלה והקסם
הוא כלל לכל המעשים ההם :
הנעשים בלאט לפי אמר קסמי
ופיר' אחר כן באוב וכן וקסמים
בדרם בלעם בן בעז הקוסם כמו
מקסם חלק והדומים להם :
ולפעמי הוא פרט לקחת המעשי
ההם כמו ולא קסם בים וקוסם
קסמי משכן ומנחם כי כל אחת
מלאכה אחת בפני עצמה היא :
מתקש בנפשי : בעצמי להמיתני
משטרל לתתמוקם בנפשי ל
להמיתני : אם יקרה עון : רגש
הקוף לתפארת הקריאה : ואתה
שאל : הייך הכיר אותי אמרו
ראתה דבר מפונה שלא ראתה
מימיה כי כל העול' באוב עולים
רגליהם מלמעלה וראשם למטה
בין שראתה אותו עולה בראשו
מלמעלה ידעה שלא היה זה
לא לכבוד מלכות לפיכך אמרת
ואתה שאל ולפיכך זעקה כי יראה שכל
לכבודתה ולהרוב אותה לפיכך אמר להם
שאל אל תראי כלומר ממה שאת יראה
אל תיראי כי לא אמיתך כי כבר נשבעתי
לך אבל מה ראית שהכרת שאני שאל :
ותאמר האשה אלהים ראיתי עולים מן
הארץ ראיתי אדם גדול עולה מן הארץ
רגליו כלפי הארץ מה שאינו מהנה העולם
לפיכך ידעתי כי שאל המלך אתה ולכבודך
עלה כן : אלהים : גדול כמו
אלהים לא תקלל ורבי עולים כרבו אלהים
לכבוד : ויבדד נפשו של משה
העלה עמו לבקש רחמים על ישראל
לפיכך אמר פולס והקדוש ברוך הוא אמר
אם יעמוד משה ושמואל לפני איך נפשי
אל העם הזה וינחן תרגם מלאכא דה' :
חזיתי רסליק מן ארעא : כי

רלבנ

ולא ענהו יגם
בחלמות גם באורים
גם בנביאים : מלת
גם הראשון הוא ל
להורות שלא ענהו
באחד מאלו האופנים
על דרך אמרו גם לי
גם לך לא היה והרעו
שלא ענהו בחלמות
על ידי בעלי החלמות
הנורקים כשהיו מ
משמים רעוניהם ב
בהקין על זאת השגה
כדי שתבא להם ה
ההודעה בחלו ויותר
כפלא מזה שלא פנהו
באורים אשר מדרך
הנשאל בהם סיבא לו
מענה אם לא יהיה זה
בסבת חטא כמו ש
מנכאכס בנשאל כשלא
באלהים שלא ענהו

מזה מה שערב והותן בנו על השבועה במה שטעם מהדבם וידמה שלא היה עם
בהן ראוי שתטרה עליו רוח הקדש להיות כשאל באורים ובתמיכי כבר הרג שאל
נוכעיר הכהנים שהיו בה הכהנים החסודים והנמלט מהם היה עם דוד אלו היתה
הסבה על שלא באהו מענה חטא שאל אלו יתקבצו סתי הסבות יחד ויותר כפלא
מזה שלא ענהו על ידי הנביאים עם דבויים כמו שדרס וירא את להקת הנביאים :
בקמו לי אשה בעלת אוב : הנה זה היה חטא פזום ולזה גנה שאל על זה החטא
כמו שנזכרו חטאיו וגם שאל באוב לדרוש : ויתחפשט שאל : רל ענה בגריו כרי
שלא יכירהו וראוי ויסיג מפני זה מביקשו על ידי האסה בעלת אוב : קסמי כא לי
באוב : ראוי שתרע כי ענין האוב הוא לעורר הרמיות כרי שגיגלו מין ממיו
הקסם ולזה לא יטעמו קולו כי אם לשאל והוא יטעמו קול כמון מאר כאמרו והיה
כאוב מארץ קולך וכבר בארנו בפני מספר מלחמות יי מה שיש בענין ההורעה
אשר תבעו בקסם מהחפרון והנה אמרו זל שנין האוב הוא שהמעלה את המת הוא בלתי שומע דבר
אבל רואה תמונת המת הוא והשואל לא יראה התמונה ההיא אבל
ישמע דברים מה לפי חשבונו על שאלתו ולזה לא ראה תמונת שמואל וזאת האסה אשר העלתהו ולא שמעה היא הרברים
אבל שמע אותם שאל ביהוה שמה התבוננותה
בדבר התמונה ההיא ולזה הראתהו לה דמיונה אחד עשיתה פעולות מה לעורר דמיונה והתבוננותה בזה
ואולם שאל לבדו שמע אלו הרברים להתבונן דמיונו בדבר
השאלה עם מה שעוררה היא דמיונו בפעולות שעשתה ולזה יוחם זה הקסם לה ומפני זה אמר קסמי כא לי באוב
וידמה בראש מה שעשתה לעורר זה הקסם
יצטרך לה מי הוא זה אשר העלתה אותו וטה שאל ממנה זה הוא שאל : ולזה זעקה האסה בקול גדול
בראותה תמונת מי שהעלתהו כי ממנה התבאר לה שאמר העלתה אותו הוא שמואל הנביא
לא אים אחר שהיה שמו שמואל וטה שאל ממנה הוא שאל : ויהי

באורים לפי סהרג נוב עיר ה
הכהנים : ואקראה לך . בהא
נוספת כמהנה כמו אסמעה א
אסמרה אכל להותל למד הפעל
בטול אינו כמהנה ונא כמוהו
ידענה סלה : ויהי ערך •

ה'תשס"ב

נ"ח ח' ו' א'
ח' ו' ט' ח'
ב' ל' י'

10

חצי הספר

ז'ר'ב'

א. לסנאדא ופ

ובל ישראלי

וראפה עגה

מתוך מרבק.

דער זאגט זיך

מרבח מרבה

וְחִזְקָה בְּחַיֵּינוּ

יום ומקד 6

11/11/02

טרה לערך. פתאום ער ובלות: ויהי חטפין
אשר מכירתם נסו. וימאן מאמר לא אכל. ונחמה
למרבך בבית. גם שפיריה בקרבה בעגלי מרבך.
ויעתחם ופשתם:

אומד והוא כי סאול היה לו כח מה כבואיו כאמרו הגו
ס יתבר קרע הממלכה ממנו וכתבה לרוד כמו שאמר
עלה כל אלה הברים הנזכרים פה וקצתם היו נודעים
מה ונכר עמיתו ובכאן הותרו אלו הספקות בלפת

נקרא נקראתי בהר
 הגבוה וכו' וסם כ
 נקרא איש רע ובליל
 הוצרכתי להיות נק'ר
 אליך מתדענימה א
 אעשה ולמה תשאני
 הרימאת מן הטהור
 החיים ויהי ערך
 והיה בעמדיה דגבר
 ראת בעול רבביה
 ערך לפון סוף וכו' ת
 יס במקרא: לרעך
 לרוד. ובחיו לא
 הזכיר לו שמו אלא
 וכתנה לרעך הטוב ת
 ממך לפי מהיה ירא
 ממנו: אתה ובניך
 עמי. במחצתי: על
 מרבץ. על פטוי:
 מים

רלבג

והיה ערך י"ל מוטאף:
מחר אתה ובך עמי:
לל שיהיו מתים כמוהו
יִהְיֶה בענן ההודעה
ההוא אשר הגיע ל
למאול ספקות ראוי
סנאטדל בהדתתם.
הספק האחר איך
יתכן שתגיע כבואה ל
לממאול אחר המות
זה בלתי אפשר לפי
מה סבארכו מענין
הכבוא ומהותה בשני
מספר מלחמות " כל
סכן שיגיע ממנו רב
מורגם למאולעם ה
הער ממנו כלי הרב
יִהְיֶה ספק השני איך
יתכן שיגיע באמצעות
בהעלאה באוב מאמ'
כזה שהוא כבואי למי
מה סבארכו מענין לו
ההודעת במאמר ה
השני מספר מלחמות
י'. ואכחנו אותם
בהת הספק הראשון
כיעל דרך האמת לא
הועלה ממנו ולא התע
ממנו רב ללמאול על
דרך האמת אבל הים
זה כלל כועל מעלות

ס סאול בביאוס והנה עס
סאול לרוד ירעתי כי יחלך
לו קודם זה וקצתם כודע
ולס לפי הנראה לנו. ים

ותפחו מצות. האלה נעלמת מהמכתב ואלו זה להודיע כי מיהרה לאפריחו ולא המתנה לו עד שיחמץ להאכילו מהרה לפי שראתה אותו כבהל מאד ואפי' רואה לפרט הנח מעטה האוב לפי מה שזכר הכתוב אמרו רז"ל בעל אוב זה המדבר מבין הפרקים ומבין אבילי יריו ירעני זה המנחם עבס חיה ששמה ידוע בפיו ומדבר רכבים העוזרים ושירוש מבין הפרקים שמשמיע קול נמוך מבין פרקי איברי ומתחת סחיו על ידי מעשים ששמה שמקיש בדוועותיו ויא' אף מקטיר קטרת לשם והסד הוא העונה והמדבר ואמרו עוד בעל אוב אחר המעלה בזכרו ואחר הנשאל בגלגל ופי' המעלה בזכרו שמתמה שפעלה הית ומדבר ומשמיע קול מתחת הארץ מעל פי הקבר כדרך ששמש שאלו קולו של שמואל והק' נמוך מאד כמו שכתוב והיה כאוב מ מארץ קולך הנשאל בגלגל גם הוא יקרא אוב ופירו' שישעמו בגלגל של אבן שוהם או של זכוכית זכה ועושה מעשים עה שדמה שזכר קול נמוך מאד וידמה לו באותו הקול שאל ומסיב כן פירשו רז"ל. והרב החכם הגדול רמ"ב ז"ל פירש במעשה אוב בהקפת דוועותיו שאלה סאוחו שרביט של הרס בידו ומפיו והו' מדבר בלשון דבריו ודעי' אכלס אחרי אשר הקטיר קטורת ידועה אכלס עד שיסמע השואל כאילו אחד מדבר עמו ומסיב על מה שהוא שואל ב דבר מתחת הארץ קול נמוך מאד וכאילו אינו נכר לאוזן אלא במחשבה מרביטו ופי' מעשה גלגלית שאלק בגלגלת המת ומקטיל לה קטרת ומחשבה עד שיסמע כאילו קול יוצא מתחת סחיו שפל עד מאד ומסיבו ועוד אמרו רז"ל שלמה דברי' כאמרו במעלה זכורו המעלה רואה ואינו סומעו ומי שצריך לו סומעו ואינו רואה מי סאוחו צריך לו לא סומעו ולא רואהו כך שמואל אשה שהעלתהו דאנהו ולא סומעוהו שאל שהיה צריך לו סומעו ולא ראהו ואבדו עמם סלא כשטרכו לו לא שמעוהו ולא ראוהו ודאינו מחלוקת בין הגאונים בדבר הזה וכלם נסתנו כימעט האוב הכל ותוהו ודבר כזכורוהו אכלס מהם אומרי' כי לא רבר שמואל עם שאלו וחס ושלום לא עלה שמואל מ מקברו ולא רבר אכלס האשה עשה הכל ברמאות כי מיד ה הכיר כי שאלו הוא אך להראות לו כי מדר החכמה הכיר ומצאה דבר זה אמר למה דמיתני ואתח שאלו ידרך בעלת אוב להביא בן ארס שמדבר מתוך מחבואו בלשון נמוך וכאשר בא שאלו לדרוש מאתה וראת אותו כבהל וידע כי למחר יהיה יוצא למלחמ' וכל ישראל היו בסחר גדול וידעה מה ששמה שאלו סהרג כהני' ומה כפי המעיד הרב' הכאמ' בפרשה ומה שאלו ויאמר שמואל שמואל על מחשב שאלו כי היה חושב כי שמואל היה המדבר

רשי

מיום כפלו מיום חכיותו עליו ויבאו

רלבג

יס לשאלו איך הסכי' דוד ללכת עם אביס להלחם עם ישראל אלא שהיה זה הסכ' אינו ממה שיקפה וזה כי יד הדבר למלחמת מצו' אכיס מצד הימין ותחתיו ומפני מה סגלה לו סהוא תמיד פושט על ישראל להראו' לו כי כסאם דוד את עמו והנה הית מחשב' דוד בלכתו להיות ל לסמן לפלשת' ולסכל עצתם על ישראל כי זה ממה שיקל לו עשייתו אחר מהם בוטחי' בו ועבדי

ותפחו מצות: ותגש לפני שאלו ולפני עבדיו ויאכלו ויקמו וילכו בלילה ההוא:

כש ויקבצו פלשתים את כל מחניהם אפקה וישראל חגים בעין אשר ביזרעאל: וסרני פלשתים עברים למאורת ולאלפים ודוד ואגשיו עברים באחרונה עם אכיש: ויאמר שרי פלשתים מה העברים האלה ויאמר אכיש אל שרי פלשתים הלוא זה דוד עבד שאלו מלך ישראל אשר היה אתי זה ימים או זה שנים ולא מצאתי בו מאומה מיום נפלו עד היום הזה:

והקצפו עליו שרי פלשתים ויאמרו לו שרי פלשתים השב את האיש וישב אל מקומו אשר הפקדתו שם ולא ירד עמנו במלחמה ולא יהיה לנו לשטן במלחמה ובמה יתצוה זה אל ארצו הלוא בראשי האגשים ההם: הלוא זה דוד אשר יענו לו במחלות לאמר הבה שאלו באלפו ודוד ברכתו: ויאמר אל דוד ויאמר אליו ח' יהוה כי ישר אתה וטוב בעיני צאתך וכוונת אתי במחנה כי לא מצאתי בך רעה מיום כונת אל ער היום הזה ובעיני הסרנים לא טוב אתה: ועתה שוב ולך בשלום ולא תעשה רע בעיני סרני פלשתים:

ויאמר דוד אל אכיש ב' מה עשיתי ומה מצאת בעברך מיום אשר הייתי לפניך עד היום הזה כי לא אבוא ונגלחתי בא' בי ארני המלך:

ולא מצאתי חוסים לבתך בתולים: בו באוכה: ואכיש כהם איש: ולכנחבים: אשר עוד בקשה נפשי: ולא תעשה ג' וס' נכסר לעיל בהאי סיפרא סי' כ'

ואפיתיה פטיר: וקריבת קדם שאלו וקדם עבדוהי ויאכלו ויקמו וילכו בלילה ההוא:

ובגשו פלשתאי ית כל משדיתתו ל' אפק וישראל שרן כעניא די ביזרעאל: וסרני פלשתאי עברין למאונן ולאלפין ודוד וגברותו עברין בבחרייתא עם אכיש ויאמרו רב רבי פלשתאי מה יתונאי האילן ואמר אכיש לרב רבי פלשתאי חלא רין דוד עבדך שאלו מלכא וישראל אדונה עמי דנן: יומין או דנן שנין ולא אשבתית ביה מרעם ביש מיומא דאתפרש לו' ער יומא חרין:

ורגיו עלותו ורב רבי פלשתאי ואמרו ליה רב רבי פלשתאי אתיב ית גברא ויתוב לאתריה דמנימיה תמן ולא יתו' עמנו בקרבא ולא יתו' ל' שטן בקרבא ובמת יתדעי רין ל' ד' ד' ויבניה חלא בריש' גבריא ח' יגון: חלא רין דוד דמשמעין ליה בתינוא למימר קטל שאלו באלפין ודוד בריבן:

וקרא אכיש לדוד ואמר ליה קים חו' י' ארי בשד את וטב בעיני מפקך ומעלך עמי במשדיתא ארי לא אשכחית בך מרעם כיש מיומא דאתימא לו' ער יומא חרין ובעיני טודנא לא תקין את: ובען תוב ואיתל בשלם ולא תעביד ביש בעיני טודני פלשתאי:

ויאמר דוד לאכיש ארימא עברית ומרת אשבתתא בעברך מיומא דתויתו משמש קדמך ער יומא חרין ארי לא אהך ואני קרבא בשנאי דבוני מלכא:

אלו ומה שאמר ולא עשית חרון אפו בעצלת ידוע היה דבר זה כי מאתה שעה אלו שמואל וימאכך מהיות מלך ומה שאמר לרדך לרד ידוע היה זה בכל ישראל כי דוד במשח למלך ומה שאמר מחר אתה ובניך עמי מדרך סברא אמר זה. זהו פירוש רב שמואל בן חפני הגאון ז"ל ואמר אף על פי שמשמעות רב רבי החכמים ז"ל בתלמוד כי מאתה היה שחיתת האשה את שמואל לא יקובלו הרברים במקום פים מכחשים להסמך השכל. אבל רב עשיה דרב האי הגאונים ז"ל אמרו אמת הוא כי רחוק הוא סתיע האשה העתידות וכן פתחה היא את המת בסוכמת האוב אך הדבר ה' החיה את שמואל כדי לספר לשאלו את כל הקורות העתידות לבא עליו והיא האשה אשר לא ידעה בכל אלה כבהל כמו שזכרנו ותנע בקול גדול ואשר אמרה האשה אתמי אלה לך רב רבי התולים הם כי דעתה היה לעשות כמנהגה אלה דבריהם. וים לתוהו לרב רבי הגאונים האלה הם הקב' החיה את שמואל כדי לספר לשאלו הקורות הבאות עליו למה לא אמר לו על ידי חלומות או על ידי אורים או על ידי הכבאים אלא על ידי אשה בעלת אוב ועד איך היה נעלם משאלו שהיה חכם ומלך אשר היו עמו כמה חכמים גדולי' אס ענין אוב נעשה על ידי ארס מרבר מתוך מחבואו ומי יאמר שיטעה הוא בזה ואין זה הדעת מקבלו והסבן הוא מה שפירשנו: וסרני פלשתים עברים למאונן ולאלפים. אינו אומר כי הסרנים היו מאונן ולפים אבל הסרנים היו עובדים עם מאונן ולפים אכיס: או זה פנים. והלא לא היה עמו אלא ארבעה חרשים כמו שפירשנו אלא פירשו היה עמי זה ימים ואני מכיר לטובה כאילו היה עמי זה פנים: מיום כפלו. מיום סכל' אלו כולו ששכך עמי כמו על פני כל אחיז כפל: האנשים ההם. כנוי הוא על עכמים: הלא זה דוד. כיון שהוא גבור כל כך שהיו עונק עליו ידוד סרבנותו יס לנו להשמר ממנו שלא יתצוה בנו עם ארוננו: חיל. כי הכל מודים כי הוא הסבה הראשונה ובעבור הסכנו לרד כסע בשם שמואל בן דוד: ועבדי

רדק

שְׂרֵי פִלְשְׁתִּים וְסִים נִמְסַר לְעִיר בְּהֵאֵל סִיפְרָא סוּף סִמְן ח'׃ הַשְׁכַּמְתָּם ג' וְסִים כִּסְרִי וִירָא׃ וְלִבְנֵי ג'
כְּקִרְאָ וְסִים וְאֵת רַעְבָּתָם כִּתְּבִים קָחוּ וְלִבְנֵי ג' גַּם צִנְעָבָם גַּם כְּקִרְבָּם קָחוּ. וְאִדָּר לִבְנֵי וְלִבְנֵי׃ נִשְׁבֹּה בְּקִרְיָאָה
וְסִים וְהִנֵּה שְׂרֹפָה כֹּאשׁ. וְשֵׁתִי כִשׁ׃ דָּרַד נִשְׁבֹּה אֲחִיעֵם. הַשְׁכַּמְתָּ אֵל לִבְכֵּם. וְחִבְרוּ יַחְדָּר פִּלְשְׁתִּים אוֹתִי׃

וְאֵתִיב אֲבִישׁ וְאָסֵר לְדֹד וְיִרְעָטָה
אֲרִי תִקְוֶה אֶת־בְּעֵינֶי כְּסֶלֶל־אֲבִי
דִּי בְרִם רִבְרִי פִלְשְׁתָּאִי אֲמְרוּ
לֹא יִסַּק עֲמָנָה בְּקִרְבָּהּ וּבְעֵץ
אֲקָרֵם בְּצַפְרָהּ וְעֵבְרִי דִּיבֹנֵךְ
רָאִתָּה עִמָּךְ וְתִקְרְסֻנָּה בְּצַפְרָהּ
וְיִנְהַר לְבֹז וְתוֹלֹן וְאֲקָרִים
וְיִרְהוּא וְגִבְרוּתֵי לְמִיזֵל בְּצַפְרָהּ
לְסִמְבִּל־לָאֲרַע פִּלְשְׁתָּאִי וּפִלְשְׁתָּאִי
סָלִיקוּ לְיִזְרְעָאֵל וְתוֹתֵב־כֹּד אֲמַת
דִּדּוּ וְגִבְרוּהֵי לְעֻקְלָג כְּיוֹמָהּ
תְּלִיתָאָה וְעַמְלָקָה אֲתַנְגְּרוּ עַל
דְּרוֹם וְעַל אֻקְלָג וְאֻקְרוּ יְתָה
בְּגִירָה וְיִשְׁבֹּתֵי נְשִׂאֵי דִי בֵּה
מִזְעִירָה וְעַד רִבָּה וְלֹא קִטְלוּ
אֲנֵשׁ וְדָבָר וְנֹאֲלוּ לְאוֹרְחֵיהֶן וְ
וְאֲמַת דִּדּוּ וְגִבְרוּתֵי לְקִרְמָה וְתֵּם
קָלִיא בְּגִירָה וְנִשְׁתִּיזֵן וְגִבְיִהֶן
וּבְנִתִּיהֶן אֲשֶׁת־בָּאוּ וְאִרְסִי דִּדּוּ
וְעַמָּה דִי עַמִּיהָ יְתָה קָלִיזֵן וְכָבוֹ
עַד דְּלֹא תוֹרָה כְּהֹן חִלָּא לְמַכְפִּי
וְתִרְמִיזֵן נְשִׂי דִּדּוּ אֲשֶׁת־בָּאוֹת
אֲחִיעֵס דְּסִיזְרְעָאֵל וְאֲבִיגִיל אֲמַת
נָבֵל דְּסִפְרָמְלֵא וְעַקְתָּ לְדֹד
לְחַד־אֲרִיאֲמְרוּ עַמָּה לְמִרְגְּמִיהָ
אֲרִי סִרְתָּ נִפְשָׁא דְכָל עַמָּה גִבְרָה
עַל כְּנוֹתֵי וְעַל כְּנִתֵּיהָ וְאַרְתָּקָה
דִּדּוּ בְּמִסְרָאֵי דִי אֲלֵחִיתוּ וְאֲמַר
דִּדּוּ לְאַבְתֵּר פְּתֵנָה בְּרִי אֲחִישֶׁלֶךְ
קָרִיב בְּעֵץ לִי אִפְּוֹדָה וְקָרִיב
אַבְתֵּר יְתָה אִפְּוֹדָה לְדֹד וְשִׁאֵל
דִּדּוּ בְּמִסְרָאֵי דִי לְמִסְרָאֵי דִי
כְּתֵר מְשִׁרִיתָה תְּרָא תֵּם אֲבִיבִינָה
וְאֲמַר לִיהָ דִּדּוּף אֲרִי אֲרִיבִיק
תְּדִבִּיק וְשִׁזְבָּא תְּשִׁיב וְנֹאֲלוּ דִדּוּ
הוּא וְנִשְׁתִּיזָה מֵאָה גִבְרָה דִי עַמִּיהָ וְאֲמַת
עַד נִחְלָה בְּדִשּׁוֹר וּמִקְצֵתֵיהֶן
אֲשֶׁת־אֲרוּ וְדִרְף דִּדּוּ הוּא וְאֲרָבֵעַ
מֵאָה גִבְרָה וְאֲשֶׁת־אֲרוּ מֵאָה גִבְרָה
דִּאֲתַמְנְעוּ מִלְּמַעַב יְתָה נִחְלָה בְּדִשּׁוֹ
וְאֲשֶׁבְתוּ גִבְרָה מִצְרָאָה כְּתִקְלָה
וְאֵתִיב אוּ יְתִיהָ לִתָּה דִּדּוּ וְיִתְּבוּ לִיהָ
לְחַמָּה וְאֲבֵל וְאֲשִׁקִּיחֵי מֵאָה וְ

וַיַּעַן אֲבִישׁוּיָאֲמַר אֶל־דָּוִד יְדַעְתִּי כִי
טוֹב אַתָּה בְּעֵינֵי כַּמְלֶאךָ אֱלֹהִים אֲךָ
שָׂרִי פְלִשְׁתִּים אֲמַרְוּ לֹא יַעֲלֶה עִמָּנוּ
בְּמַלְחָמָה׃ וַעֲתָה הֵשָׁבָם בְּכָקֶר
וַעֲבָדִי אֲדֹנֶיךָ אֲשֶׁר־בָּאוּ אִתָּךְ
וְהִשְׁבַּמְתָּם בְּכָקֶר וְאֹדֹר לָכֶם וּלְכוּ׃
וַיִּשָּׁבֶם דָּוִד הוּא וְאֹנִשְׁוִי לְלִבֹּת בְּכָקֶר
לָשׁוּב אֶל־אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וּפְלִשְׁתִּים
עָלוּ וַיִּרְעֹאֵל׃

וְכַעֲבֹדֶנּוּ
ח
בְּיָמֵינוּ
הַיּוֹמִי
הַזֶּה

כחם אף ויעל
סע
כ
ל בטע
בני
ת
ת
י

ב'לאהגלת
נ'
נ'
נ'
ל' וחס'

ויבאו עד כחל הספור.
 טס מאות אים:
 והכותרים עמדו.
 כמהגיעו לסת הספור
 היו בהם עיפי וכותרו
 סס מרדקת:
 פגרו אטר כמגע
 וחמד חכי לסון ארמי
 הוא תרגו טל ונהרסו:
 נגב.

ועבדי ארביך דאן
באז ארץ. הם אבני
דוד כי לא רצ' מסיבות
כי אים העבדים :
והמבמת בבקר ואור
לכס ולכו. רל תבך
מיהיה האור לכס ואמ'
לו זה שלא יסתכנו על
יד אבני המלחמה :
ויבאו ער כחל הכפור
והנודדים עמרו. רל
כי כולם הלכו עם דוד
בהסת' אחת עד כחל
הכפור והנודד' שלא
הסכימו ללכת יותר ע'
עמרו מס והם המאמ'
איש אשר הדאו עמם
בא' הם כלי כח ויעז'
ורפי ידים ולזה לא
עברו את המק' ההוא
ואולי היה זה ליראתם
מהגדוד ההוא או מ'
שהיו יעז' מאד וכראו'
דוד זה הוסיבם מס
עד בואם לשמור ה'
הכלים : ומבאו אים
מצרי במרה. ידמה
מאותם שנפארו מ'
מסועים הכה והנם
קורם מהרחיק דוד
מאד מהם או מבאזהו
אכסים ההולכי' עמו :
מהנבט

חזקו
ל' חלע' נח
חלע' יחזקו
נילם

פלא דבילה. חתית דבילה: נגב הכרתי. כרתי מס מפפחה מפלסתיס כמו שחאמר עליהם גוי כרתי והכרתי את כרתי כי בארץ פלסתיס ובארץ יהודה פסונו כמו שחאמר
אמר לקחו מארץ פלסתיס ומארץ יהודה: ועל נגב כלב: הוא כלב בן חצרון משבט יהודה ואף על פי שחאמר ועל אשר ליהודה נחלת כלב זה היתה לה מס ידוע בפני עממה
ונגב פירוש רדום כתרונמו או פי' ארץ משור כי יקרא נגב כמו המרבר סיקרא נגב מפני החורב והוא מישור: כטופים: מענק ויטע כל המחנה ענין התפסות: וחוגגים:
נזקקים ומפוזים ומזכרים כמו יחוגגו ויכעו כפסוד: מהנסף ועד הערכ למחרתם: מערב יום זה עד ערב יום מיוכל אותו הערב עד הבקר שהוא המחרת ומס למחרתם
מחרת פני הכסף: מעברו ומלת

עד עומדת במקום סכים כאילו
אמר ועד למחרתם ולרשת רזל
פני מהנסף ועד הערב ואמרו
תרי כספי הון כסף יממא ואתי
ליליא כסף ליליא ואתי יממא חית
מתישב טעם המס ויתמקבלא
וער עד ממשא רומא דבתי ריהי
ולא פילס טעם המס. ובררס
אמר טעם המס על העמלקים
למחרתם המחית סלהס סהס
למוריס ללקות במחרת סל וכל
הלחם בעמלק מחר: כהנו לפני
המקנה ההוא. פירס ארואס
ול לפני המקנה סלהס סהנו
כהנו הכאן והסדך סלקחו מ
מהמלקי. וברברי רזל המלק
פוצץ לעשות לו דרך ואין מחין
בדיו דכתיב כהנו לפני המקנה
ההוא ויחמרו זה סלל רוד כלומר
היו סהנו המקנה לפני המקנה
כמו סהיה דרכן וכסוהו פוגעין
בגרות הסדות לא היו נטוין ס
המקל לכר אחר חלא פורצן
לפניה והולכין דרך ישר לפניה.
וכסוהו בעלי הסדות ממחי סדך
היו חומרים עברי רוד זה סלל
רוד כלומר הרסות בדיו לפרוץ
לדרך כי מלק הוא וכל זה לפי
סעה: וישיבם כחל הסוד:
כיון ספגרו הם מלכת חמרו ל
להס דוד והארכעמאות הים ס
פסנו סס לסמור הכלי סחניו
כרי סילכו קלים וירדפו אחר
העמלקים מהר פסיגוס ועכסין
באר רוד וסכסין ליהס חל המקוס
אשר הניחו סס והסוכוס על
הכלים והנה הם יכאוו לקראתם
כסרואו מרחוק סהס באי: ונגס
רוד את העס: כמו חל העס כמו
והראה את הכסן את מי הגרת
מלק ופירו קרב אליהס וסאל
להס לסלוס וית ועד רוד ית
עמא וכבוכח אתרת וקריב רוד
לוח עמא: יחרי

שבועה כאלהם ר' בליש' כקריאה וס' אם תשקר לי ולנני ולגברי. אם תכיהני ואם הסגרני. וגם בכולך נבוכך
בצר ברר דלה. וארכי עכס ואקללם: ושתיס ו בקריאה וס' אבלס ושתיס וחוגגים. ושתיס לפני
ויאמרו יחי יהודה וישראל רבים. ויהו שם עם דוד. ויהו היום וכניו וכנותיו. עד זה בדבר וזה כא:
רשיבם לוסיס וישיבם כתר. וישיבם כחל ובשור

ויתנו לו פלח רבילה ושני צמקים
ויאכל ותשב רוחו אליו כי לא אכל
לחם ולא שתה מים שלשה ימים
ושלשה לילות:

ויאמר לו דוד למי אתה ואי מזה
אתה ויאמר נער מצרי אנכי עבד
לאיש עמלקי ויעזבני אדני כי
חליתי היום שלשה: אנחנו פשטנו
נגב הכרתי ועל אשר ליהודה ועל
נגב כלב ואת עקלג שרפנו באש:

ויאמר אליו דוד הורדני אל הגרור
הזה ויאמר השבעה לי באלהים
אם תמיתני ואם תסגלני ביר ארני
ואורדך אל הגרור הזה: וירדהו
והנה נטשים על פני כל הארץ
אכלים ושתיס וחוגגים בכל השלל
הגרור אשר לקחו מארץ פלשתיס
ומארץ יהודה: ויבס דוד מהנסף
ועד הערב למחרתם ולא ממלט
מהם איש כי אם ארבע מאות איש:

נער אשר דכבו על הגמלים וינסו:
ויצל דוד את כל אשר לקחו עמלק
ואת שתי נשיו הציל דוד: ולא
נער להס מן הקטן ועד הגרור ועד
בנים ובנות ומשלל ועד כל אשר
לקחו להס הכל השיב דוד: ויקח
דוד את כל הצאן והבקר כהנו לפני
המקנה ההוא ויאמרו זה שלל דוד:

ויבא דוד אל מאתים האנשים אשר
פגרו מלכת אתרי דוד וישיבם
כחל הבשור ויצאו לקראת דוד
ולקראת העס אשר אתו וינש דוד
את העס וישאל להס לשלוס:

ויען כל איש רע
ובלי על מהאנשים אשר הלכו עס
דוד ויאמרו יען אשר לא הלכו עמי
לא נתן להם מהשלל אשר הצלנו כי
אם איש את אשתו ואת בליו ויגהנו
וילכו:

ויאמר דוד
לא תעשו כן אחי את אשר נתן יהוה
לנו וישמר אתנו ויתן ארת הגרור
הבא עלינו בירנו: ומי ישמע להם
לדבר הזה כי כחלק הורד
במלחמה וכחלק הישב על הכלים

ואמר ליה דוד
רמן את ואי מדין את ואמ עולימא
מצדא אנה עכדא לגברא
עמלקארה ושבקני ריבוני ארי
איתסרעית יופא דין דגן מלתא
יומין אנהא איתגיד על דדוסא
פרית ועל די ליהודה ועל דדוס
כלב וית עקלג אוקידנא כנודא:

ואמ ליה דוד התחיתני לסשריתא
דדא ואמר קיים לי במימרא דיי
ולא תקטליני ולא תסכריני ביל
דריבוני ואמתניך לסשרית דדא:
ואמתיה ויהא רטשין על אפי כל
ארעא אכלין ושתיס וחוגגין בכל
עדא סגיארה דשבו מארעא
פלשתיא ומארעא דבית יהודה:

ומחנן דוד מקבלא וער עירן
רמשיא ביומא דבתר דהי ולא
אשתניב מנהון אנש אלהו
ארבע מאה גבר עולם ודביבו על
גמליא ואפיבו: ושתיב דוד ית כל
דשבו עמלקא וית תרמין נשותי
שויב דוד: ולא שגא להון סן
זעירא וער רבא וער בגין ובגין
ומכיתא ועד מל די נסיבו לתון
בולא איתבידור: וסבא דוד ית כל
ענא וחורי דברו קדם גיתא
האנינו ואמרו דין עדא דדור:

ואתא דוד לורת מאתן גברא
דאחמניו מלסיול בתר דוד
ואחמניו כחל הבשור ונפקו
לקדמות דוד ולקדמות עמא
דעמיה ועד דוד ית עמא ושאיל
להון לשלוס:

ואתיב כל גבר ביש ורשיעא
מגברו דאזלו עס דוד ואמרו חלק
ולא אזלו עמי לאונתן להון
מצדא דשיבנא אלהין גבר ית
אתמיה וית בנותי וידברו ויחלון:
ואמר דוד לא תעבדון כן
אחיות דיהב יי לנא ונשר יתנא
ומסר ית משרינא דאתת עלנא
בידנא: ומן ישמע לבון לפתגמא
הרין ארי בחולק דעתמו בקרבא
וכחולק דאשתארי דמטר מניא

ר' וסאל סלס

ח' כט' ע"ב
דף ו' א' ב'
ד' כ' א' ב'

ר' ו' א' ב'

ר' ו' א' ב'

ר' ו' א' ב'

ר' ו' א' ב'

ר' ו' א' ב'

ר' ו' א' ב'

ר' ו' א' ב'

ר' ו' א' ב'

ר' ו' א' ב'

ר' ו' א' ב'

ר' ו' א' ב'

ר' ו' א' ב'

ר' ו' א' ב'

ר' ו' א' ב'

ר' ו' א' ב'

ר' ו' א' ב'

ר' ו' א' ב'

ר' ו' א' ב'

רשי

נגב הכרתי:
לרדום סל פלסתיס:
ומכיון במקום אחר
פלסתיס כקראיס גוי
כרתיס יוספ חבל
היס גוי כרתיס:
למחרתם: למוריס
הס עמלקיס ללקות
ביום מחר כמה סל
מחר אנכי כב וגו'
לכך כאל למחרתם:
אתכל הכאן והסדך:
ססה הגרור מנגב
יהודה ומנגב כלב:
כהנו אכסיס: מנהיגו
והולכיס לפני המקנה
ההוא להסכר:
ולסהל' זה סלל רוד:
מהיס

רלבג

מהנסף ועד הערב
למחרת: יתכן סכבר
היה ערב כסהסגס
והנה אותס עד ערב
מחרת חיוס ההוא או
יהיה כסף בקר: והנה
דף אחריהס כל ס
הלילה וסעלות הסחר
ראה אותס כטופ' על
פניה מקרה וכלל סהס
מהסדך ועד הערב
ואמר למחרתם לפי
סכוס סלכניו פסנו
א נגב וא סקלג וסרכו
זקלג באס: כי סחלק
היורד במלחמ' וכחלק
היסב על הכלי יחור
יחלקו: אמר להס
לאמת שאין ראוי ס
סיעסה כמו סחמרו
לפי שאין זכות האדם
בסלל מפני הסתכנו
ביריה חל לסלחמה
ס אשר ירד לסלחמ'
ואמר יסב על הכליס
לסמרס מהאנסיס ס
הבאיס למלחמה הוא
חולק עס היורדיס ל
למלחמה ואפ' סחינו
מסתכן סס וזה רבר
מבאר ולזה אין ראוי
סתחמרו סתוכוכסלל
אתס לסמרס סירדתס
במלחמה מזדורף לזה
סזה לא היה בעוסס
ידסס אכל היה בעור
אחי כוכות כלנו אשר
הלכו ואשר כסארו:
והנה

רדק

וְיִשְׂמָה וְחַס' בְּלִישׁ שִׂמָּה בְּקִרְיָאָה וְסִכְנִי וְתִשְׁכֵּם בְּכַד רִגְמִל. וְאַשְׁכֵּם בְּרַאשֵׁיכֶם. וְיִשְׁמָה לִחְזֹק חֲלִמְשֵׁשׁט.
וְאַשְׁכֵּה לִפְנֵיךְ פְּחִלְחִם. מִיִּשְׁבְּנִי שׁוֹפֵט בְּאַרְצִי. שֶׁמֶל לִךְ תִּמְרָרִים. וְשִׁמְךָ בְּלִיכֶם. וְיִשְׁמָה לִמְצָאוֹת
קִרְיָאָה כְּתִיב. אִם שׁוֹמֵם שְׁמֹן דִּירְמָה. וְיִשְׁכָּה בַּעֲפֹר לִדְוֶשׁ. עֲדַעַר הָחֵס' בְּלִישׁ בְּקִרְיָאָה וְסִכְנִי

כי מת שאלו. קרוב למיתה
 כמו בבאת נפסה כי מתה כי לא
 מת עריך ער שהמיתו העמלקי
 כמו שאמר הוא בבשורתו לרור
 ואפסר כי כזב העמלקי כי לא
 המיתו הוא אלא מת אחר
 סכל על חרבו ולמכא חץ בעיני
 רור לפי מחסרתו אחר כן ולא
 חטא שאל בהרגו עצמו ואע"פ
 שכתו אך את דמכם לנפשותי
 אדרוס כלו מידכם אדרוס אותו
 אם תהרגו עצמכם וכך מיר כל
 חיה אדרסו ומיד איש אחיו אף
 ע"כ כן לא חטא לפי שהיה יודע
 שאלו כי סופו היה למות במלחמ
 כי כן אמר לו שמואל ועוד כי
 ראה כי מצאווה המורים אבני
 סקסות ולא היה יכול להמלט מ
 מיד טוב היה שיהרגו הוא עצמו
 ולא יתעללו הערלי וכן אמרו
 דל אך את דמכם לנפשותיכם
 אדרוס יכול כשאלו תלך :

מסרה

כְּתוּבָא וּפְלִגְוִן
וְתוֹתָ מִיּוֹמָא הַהוּא וּלְעִילָא
וְשׁוּנָא לְגִיּוּרָא דִּין לְיִשְׂרָאֵל עַר
וְיֻמָּא הַרְיִין

וְאַתָּה דָּוִד לְעָקֹל נִשְׁדָּר מִבְּיֹתָהּ
לִסְכֵּי יְהוּדָה לְרַחֲמֹהּ לִמְיָמָה
הָא לְכוּן סִתְנָא מִבְּיֹתָהּ סִתְנָא עֲמָא
רִיזִי לְרִי בְּבִיתָאֵל
וּלְרִי בְּרִמּוֹת נֶגֶב וּלְרִי בֵּיתִיר וּלְרִי
בְּעֶרְוֶר וּלְרִי בְּשִׁפְמוֹת וּלְרִי
בְּאַשְׁתְּמוֹעַ וּלְרִי בְּרַכֵּל וּלְרִי
בְּקֶרֶן יִרְחֵמָאֵל וּלְרִי בְּקֶרֶן שׁ
שְׁלֵמָאֵה וּלְרִי בְּתַרְמָה וּלְרִי בְּכוֹר
עֶשֶׂן וּלְרִי בְּעֶתֶךָ וּלְרִי בְּתִבְרוֹן
וּלְכָל אֲתֵרֵיָא דִּי תִּלְיָן מִמֶּן דָּוִד
הוּא וּגְבֻרָתִי :

וּפְלִשְׁתֵּי מִגִּזְיוֹן קָרְבָּא בִּישְׂרָאֵל
וְאִפְכוּ אֶשְׂרֵי יִשְׂרָאֵל מִן קֶדֶם פְּלִשְׁתֵּי
וְנָפְלוּ קְטֹלִין בְּטוֹרָה רַגְלָבֹועַ
וְאִדְבִיקוּ פְּלִשְׁתֵּי יֵת שְׂאוֹל וְיֵת
בְּכֹנֹה וְקֹטֵל פְּלִשְׁתֵּי יֵת יְהוֹנָתָן
וְיֵת אֲבִירָב וְיֵת מַלְכִּישֻׁעַ בְּנֵי
שְׂאוֹל וְיֵת קִיפּוֹ עַבְדֵי קָרְבָּא עַל
שְׂאוֹל וְאִשְׁתַּחֲוִי קִשְׁתֵּי גִבּוֹרִין
רְאוּמִין לְמִיגַר בְּקִשְׁתֵּי וְדָחַל
לְתַדָּא מִקִּשְׁתֵּי : וְאָמַר שְׂאוֹל
לְנֹטֵל זִנְיָה שְׁלוֹף תִּרְבֵּךְ וְקֹטֵלִי
בְּבֶה רִילְמָא יִתּוֹן עַד לֵילָא הָאֵלִין
וְיִקְטֹלוּנִי וְיִתְלַעְבוּן בִּי וְלֹא אָבָה
בְּטֹל זִנְיָה אֲרִי דָחַל לְתַדָּאוּנְסִיב
שְׂאוֹל יֵת תִּרְבָּא וְנָפַל עָלָה : וְתֹא
בְּטֹל זִנְיָה אֲרִי מִית שְׂאוֹל וְנָפַל אַף

הוא על הדבית ומית עמיה וזמית
 שאול ותלתא בנותיו גטל זיניה
 5 אף כל גברותיו ביומא דהווא
 5 בתרא ונחמו אנשי ישראל דבעיבא
 דמישראל ודבעיבא דירדנא ארי
 אפיבו אנשי ישראל מינו שאול
 ובנותיו ושקנו ית קריויא ואפיבו
 ואתו פלשתאי ותיביו בהון
 5 והווא ביומא דבתרוהי ואתו
 פלשתאיל לתלצא קטיליא ואשקנו
 5 ית שאול וית תלתא בנותיו קטילין
 רטן בטורא דגל בוע ופסקו ית
 רישיה ותלצו ית זיניה ושלחו
 בארעא פלשתאי סתור סתור
 לבסרא בית טעותהון וית עמא

אֶת-כָּל־יְרֵוֵי־שִׁלְחוֹ בְּאֶרֶץ-פְּלִשְׁתִּים

יחדו יחלקו: ויהי

וּלְמַשְׁפָּט לְיִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

וַיִּבְאֶרְוּ אֶל-עֲקֵלָב
וַיִּשְׁלַח מִהֶשְׁלַל לִזְקֵנֵי יִהוּדָה לֵדַעְהוּ
לֵאמֹר הִנֵּה לָכֶם בְּרִכָּה מִשְׁלַל אֵיבֵי
יִהוּדָה:

אֶל וְלֹאֲשֶׁר בְּרִמּוֹתֶיךָ וְלֹאֲשֶׁר
בִּיתְךָ : וְלֹאֲשֶׁר בְּעֶרְשְׁךָ וְלֹאֲשֶׁר
בְּשִׁמּוֹתֶיךָ וְלֹאֲשֶׁר בְּאַשְׁתְּמֹעַ :

וְלֹא־יִשָּׁר בְּרַכְל וְלֹא־יִשָּׁר בְּעֵרִי
הִירְחָמָאֵלִי וְלֹא־יִשָּׁר בְּעֵרִי הַקִּינִי :

וְלֹאֲשֶׁר בְּחֶרְמָה וְלֹאֲשֶׁר בְּכֹרֶעַשׂוֹן
וְלֹאֲשֶׁר בְּעֶתָּהּ: וְלֹאֲשֶׁר בְּחֶבְרוֹן
לְכָל הַמִּקְמוֹת אֲשֶׁר הִתְהַלֵּךְ שָׁם
דָּוִד וְהוֹאֲנָשׁוּ:

וּפְלִשְׁתִּים נִלְחָמִים בְּיִשְׂרָאֵל וַיָּנֹסוּ
אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים וַיִּפְּלוּ
חֲלָלִים בְּהַר הַגִּבְעָה׃ וַיִּרְכְּקוּ
פְּלִשְׁתִּים אֶת־שְׂאוֹל וְאֶת־בָּנָיו וַיָּבֹאוּ
פְּלִשְׁתִּים אֶת־יְהוֹנָתָן וְאֶת־אֲבִינֶר
וְאֶת־מֶלְכִי־שׁוּעַ בְּנֵי־שְׂאוֹל׃ וַתַּבְכֶּה
הַמֶּלֶחָמָה אֶל־שְׂאוֹל וַיִּמָּצְאוּ הַ
חַמּוּרִים אֲנָשִׁים בִּקְשֵׁת וַיַּחַל מְאֹד
מִהַמּוֹרִים׃ וַיֹּאמֶר שְׂאוֹל לְנִשְׂאָ בָלִיו
שְׁלַח חֲרֹבָה וַיִּרְקְנֵנִי כֹה־פֶן יָבוֹאוּ
הָעֲרָלִים הָאֵלֶּה וַיִּרְקְנֵנִי וַהֲתַעֲלֹלֵנִי
לֹא־אֶבְהַנְשֶׂה בָלִיו כִּי יֵרָא מְאֹד
וַיִּקַּח שְׂאוֹל אֶת־הַחֲרֹב וַיַּפֵּל עָלֶיהָ׃

וַיִּרְא נָשָׂא בָלִיּוֹ בִּימֹת שְׂאוֹל וַיִּפֹּל
גַּם הוּא עַל חֲרָבוֹ וַיָּמָת עִמּוֹ וַיָּמָת
שְׂאוֹל וּשְׁלֹשֶׁת בָּנָיו וְנָשָׂא בָלִיּוֹ גַם
כָּל־אֲנָשָׁיו בַּיּוֹם הַהוּא יַחְדָּו וַיִּרְאוּ
אֲנָשֵׁי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־בְּעֵבֶר הָעֵמֶק
וְאֲשֶׁר־בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן כִּי־נָסוּ אֲנָשֵׁי
יִשְׂרָאֵל וְכִי־מָתוּ שְׂאוֹל וּבָנָיו וַיַּעֲזֹבוּ
אֶת־הָעָרִים וַיָּנָסוּ וַיָּבֹאוּ פְּלִשְׁתִּים

וַיִּשְׁכַּח הָאֵלֶּיךָ׃
וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיָּבֹאוּ פְּלִשְׁתִּים לַפֶּשֶׁט
אֶת־הַחֲלָלִים וַיִּמְצְאוּ אֶת־שְׂאוֹל
וְאֶת־שְׁלֹשָׁת בָּנָיו וְנָפְלִים בְּרֹדֶר
הַגִּלְבָּעַי׃ וַיִּכְרְתוּ אֶת־דָּאוֹד וַיִּפְשְׁטוּ
מִכִּיכ לְבָשָׂר בֵּית עֲצִיבִיהָ וְאֶת־הָעַם׃

1. *Chlorophyll a* and *Chlorophyll b* were determined by the method of Lichtenthal and Whistler (1973).

מהיום ההוא ומעלה
לא באחד והלאה אלא
ומעלה כבד הנביא א
אברהם בחוק זה ב
בלעדיך אשר אכל
אנני וגו' הם היושב
על הכל וחלק האכיל
ההולכים למחמה ב
בבאש רבה לרעהו
לאזהביו אשר
התחך פסדוד.

והנה מזהרד לחק
ולתפטרם מחלקו
כלם בשלל עד הים
הזה. ולפרסם: הנס
אמר עשה ה' לרוד
ולגדירותו שלחמן ה
השלל לזקני יהודה
לרעהו בכל המקומות
הנזכרים: פזיבאו
הערים האה ודקרוני
והתעללו ב'י. הים
ירא שמתוהו. ב
באזרית גרול מפני
מה שהסחית בהם ו
ולזה חזר שמת בד
אוהביו ויקח טאול
את החרב ושל עליה.

ידמה מזה המקום
סבבם העמלקי שאת
לרד סבבם הרב שאר
ואולם אחר זה למבא
תן בעימרוך כי יורע
היה סבבם שאול אל
דוד ואמר כי לא מת
שאול בכלל על תרבו
והעמלים להמיתו זה ה
הגר העמלקי כמו ש
סבבם לרדו והוא יורע
כנן לפי מה שאמרוני
אמר

בית עשירות אלהים - והם פסילי העשירות שהם אלהים והם צלמים העשויים בצורת עשירות מן עשירות כאבן וכדברי הימים כתוב בית אלהים והם היו העשירות שהיו אלהים ואלו גויות תקעו בחומת בית סן תקעו במסמרים וכדברי הימים כתיב ואת גלגלתו תקעו בית רגון מה שלא נזכר הכה הוא נזכר

סס כי זה וזה היה כי גויות ת תקעו בחומת בית סן וגלגלתו בית רגון שהרי כתוב ראשונתו סס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו ו

ובאמרו ואת גויותו קצר שהרי גויות בניו תקעו גם כן בחומת בית סן וישמעאליו - כמו עליו וכתוב וישמעאליו וישמעאליו וסס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו ו

סס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו וסס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו ו

סס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו וסס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו ו

סס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו וסס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו ו

סס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו וסס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו ו

סס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו וסס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו ו

סס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו וסס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו ו

סס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו וסס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו ו

סס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו וסס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו ו

סס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו וסס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו ו

סס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו וסס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו ו

סס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו וסס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו ו

סס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו וסס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו ו

סס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו וסס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו ו

סס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו וסס ויכרתו את ראשונתו וסס אמר וישאו את ראשונתו ואת כליו ו

וישמעו אליו - כמו עליו על סאול וישרפו אותם סס וקלו עליהם במורקלן על מלכיה תמן כרתקן סורפין על המלכים ולא מרדכי האמרי והנה איש בא מן המרכה - ים בפסיקתא שזה הוא ואינו מיוסב על לבי אחזני הסבך - אחרי רתיתא - ומרדכי אגדה משום שן הכהנים שהרג וכתוב בהן כרתת הסבך כי כל עוד כפשי בי -

ויקמוטו של וסל נבסר בריש סדר קרן וליקול בואי ספרא סבך כג - יבשה ביבשה ג בקריאה וסל ויבשו ויגמורו הערב - וכתוב ויקברו תחת ואשל ביבשה - ויבאו ורדה - ובגדיו ד בקריאה וסל וקדש הוא ובגדיו - את ראשולא יפרע - ובגדיו קרועים וארכה על ראשו - וחתתא שאס בחק ובגדיו לא -

וישימו את בליו בית עשירות ואת גויותו תקעו בחומת בית שן - וישמעאליו יבשי גלעד את אשר עשו פלשתיים לשאול - ויקמוטו בליו ישיחיל וילכו כל - הלילה ויקחו את גויות שאול ואת גויות בניו מחומת בית שן ויבאו יבשה וישרפו אתם שם - ויקחו את עצמותיהם ויקברו תחת האשל ביבשה ויעבו שבעת ימים -

ויהי אחרי מות שאול ודוד שב מהכות אר - העמלק וישב דוד בצקלג ימים שנים - ויהי ביום השלישי והנה איש בא מן המכנה מעם שאול ובגדיו קרעים ואדמה על ראשו ויהי בבואו אל - דוד ויפל ארצה וישתחו - ויאמר לו דוד אי מורה תבוא ואמד אליו ממחנה ישראל נמלטתי - ויאמר אליו דוד מה היתה הדבר הגד - נא לי ויאמר אשר - נס העם מן המלחמה וגם הרבה נפל מן העם וימתו וגם שאול ויהונתן בנו מתו - ויאמר דוד אל הנער המגיד לו איך ידעת כי - ברת שאול ויהונתן בנו - ויאמר הנער המגיד לו ונקרא נקדתי בחד הגלבע והנה שאול נשען על חניתו והנה הרכב ובעלי הפרשים הרביקהו - ויפן אחרי ויראני ויקרא אלי ואמר הנני - ויאמר לי מי אתה ויאמר אליו עמלקי אנכי - ויאמר אלי עמר נא עלי ומתתני כי אחזני השבך כי כל עוד נפשי בי - ואעמד עלי ואמתתהו כי ידעתי כי לא יחירה אחרי נפלו ונאקח הנזיר אשר על ראשו ואעצרה אשר על - זרעו ויאביאם אל אדני הנה - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו -

ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו -

ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו -

ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו -

ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו -

ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו -

ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו -

ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו -

ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו -

ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו -

ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו -

ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו -

ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו -

ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו - ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו -

רלבג

אמר נס העם מן המלחמה - ספר מקרה הרע סקרה בהרבה כראוי כרי שלא יגיע ההפעלות לשומע כי אם בהדרג כי זה הממה סייסיר סבל הרע ההוא ב בזולת הפעלות גדול מאד והמסל כי מי סימות אוהבו בזולת חולי קודם יראג לו יותר ממה שדאג אם היה לו חולי קודם וישיק אל הרע ב בהרבה ולזה ספר בזה המקו כי סת העם ראשון ואחר זה ספר מיתת קצתם יותר קשה מהניסה ואחר ספר מיתת ראשי העם סהם סאול ויהונתן בנו סהו יותר קשה ממיתת העם - והנה סאול נשען על חניתו ידמה סאול סנפל על חניתו וראה שלא דקרהו היה סאול כ נשען עליו סכח ל להפליס הדקירה ו וכאשר ראה כי לא יכול על זה את לעצ העמלקי סימותתו כי אחזני הסבך כי כל עוד כפשי בי -

הרכון בזה לפי מה סאחסוב סהלבוט סהיה לבטס היה משובן להוסוף לו ח חזק באופן שלא יוכל החרב לחצכו בקלות ואמר סאול סהחית סנפל עליו אחז לו הסבך ולזה לא היה יכול לעבור לדקרו וכאשר אמר סהו ח סדין וקצם ממנו ס סימותתו סלא יתעללו הערלים בו וכי ירעתי כי לא יחיה אחרי כ כפלו -

לעצמו הרעת סאול אלל מפני סכתבר לו סאי אספר סיחיה אחרי כפלו על חרבו אס מצר המכה סהוכה בו אס מפני סלא יוכל לבטס ולהמלט מן סוכאיו סהסגוהו על סאול -

הפרסים הסגוהו והיו קרובים לסל עליו ויהרגוהו ורזה סאהרגוהו ואני ולא סס - וזעל בית ישראל ולמרו לפי ספרט אותם משמע סעל כל אחר ואחר מהם חייב לקרוע וכתב בבגד סאין ארס חייב לקרוע אלל עליו וקרי בבגדיו כי רוד קרעם כלס כי קרע על סאול לבדו וקרע על יהונתן וקרע על עס י -

מה כי העניין לעבר וכתוהו ואספך ואספך משי הוין פתוחה והעניין לעבר ופירשו הקרמונים לפי סכזב סלא המיתתו סהרי הוא ספל על חרבו ומה לכך כפתחה וין ואמתתהו - אחרי כפלו - אחרי סנפל על חרבו לא היה יכול לחזו מחמת המכה וקרבתו ואת מיתתו כמו ססל ממני או פירוסוכי לא היה יכול לחיות סהרי

מכאן למדו רב - זל סחיב ארס לקרוע על נסאי ועל אב בר סאול זה נסאי ויהונתן זה אב בר וכן על רוב כבוד כמו סנאמר ועל עס י ועל בית ישראל ולמרו לפי ספרט אותם משמע סעל כל אחר ואחר מהם חייב לקרוע וכתב בבגד סאין ארס חייב לקרוע אלל עליו וקרי בבגדיו כי רוד קרעם כלס כי קרע על סאול לבדו וקרע על יהונתן וקרע על עס י -

מה כי העניין לעבר וכתוהו ואספך ואספך משי הוין פתוחה והעניין לעבר ופירשו הקרמונים לפי סכזב סלא המיתתו סהרי הוא ספל על חרבו ומה לכך כפתחה וין ואמתתהו - אחרי כפלו - אחרי סנפל על חרבו לא היה יכול לחזו מחמת המכה וקרבתו ואת מיתתו כמו ססל ממני או פירוסוכי לא היה יכול לחיות סהרי

מכאן למדו רב - זל סחיב ארס לקרוע על נסאי ועל אב בר סאול זה נסאי ויהונתן זה אב בר וכן על רוב כבוד כמו סנאמר ועל עס י ועל בית ישראל ולמרו לפי ספרט אותם משמע סעל כל אחר ואחר מהם חייב לקרוע וכתב בבגד סאין ארס חייב לקרוע אלל עליו וקרי בבגדיו כי רוד קרעם כלס כי קרע על סאול לבדו וקרע על יהונתן וקרע על עס י -

מה כי העניין לעבר וכתוהו ואספך ואספך משי הוין פתוחה והעניין לעבר ופירשו הקרמונים לפי סכזב סלא המיתתו סהרי הוא ספל על חרבו ומה לכך כפתחה וין ואמתתהו - אחרי כפלו - אחרי סנפל על חרבו לא היה יכול לחזו מחמת המכה וקרבתו ואת מיתתו כמו ססל ממני או פירוסוכי לא היה יכול לחיות סהרי

מכאן למדו רב - זל סחיב ארס לקרוע על נסאי ועל אב בר סאול זה נסאי ויהונתן זה אב בר וכן על רוב כבוד כמו סנאמר ועל עס י ועל בית ישראל ולמרו לפי ספרט אותם משמע סעל כל אחר ואחר מהם חייב לקרוע וכתב בבגד סאין ארס חייב לקרוע אלל עליו וקרי בבגדיו כי רוד קרעם כלס כי קרע על סאול לבדו וקרע על יהונתן וקרע על עס י -

מה כי העניין לעבר וכתוהו ואספך ואספך משי הוין פתוחה והעניין לעבר ופירשו הקרמונים לפי סכזב סלא המיתתו סהרי הוא ספל על חרבו ומה לכך כפתחה וין ואמתתהו - אחרי כפלו - אחרי סנפל על חרבו לא היה יכול לחזו מחמת המכה וקרבתו ואת מיתתו כמו ססל ממני או פירוסוכי לא היה יכול לחיות סהרי

מכאן למדו רב - זל סחיב ארס לקרוע על נסאי ועל אב בר סאול זה נסאי ויהונתן זה אב בר וכן על רוב כבוד כמו סנאמר ועל עס י ועל בית ישראל ולמרו לפי ספרט אותם משמע סעל כל אחר ואחר מהם חייב לקרוע וכתב בבגד סאין ארס חייב לקרוע אלל עליו וקרי בבגדיו כי רוד קרעם כלס כי קרע על סאול לבדו וקרע על יהונתן וקרע על עס י -

מה כי העניין לעבר וכתוהו ואספך ואספך משי הוין פתוחה והעניין לעבר ופירשו הקרמונים לפי סכזב סלא המיתתו סהרי הוא ספל על חרבו ומה לכך כפתחה וין ואמתתהו - אחרי כפלו - אחרי סנפל על חרבו לא היה יכול לחזו מחמת המכה וקרבתו ואת מיתתו כמו ססל ממני או פירוסוכי לא היה יכול לחיות סהרי

מכאן למדו רב - זל סחיב ארס לקרוע על נסאי ועל אב בר סאול זה נסאי ויהונתן זה אב בר וכן על רוב כבוד כמו סנאמר ועל עס י ועל בית ישראל ולמרו לפי ספרט אותם משמע סעל כל אחר ואחר מהם חייב לקרוע וכתב בבגד סאין ארס חייב לקרוע אלל עליו וקרי בבגדיו כי רוד קרעם כלס כי קרע על סאול לבדו וקרע על יהונתן וקרע על עס י -

סהתבאר בתלמוד כ"ט
 כי רברי הרב ורברי
 ההמה כ"ט על המחת
 והיה מפני זה פטור
 מלח דם במלכו ולזה
 על פי מהדי רודפו והיה
 אעפ שאמר כן איסור
 והתנור בארץ עמלק
 קי הוא אבל שאל לו
 קרא עמלקי לא מהיה
 שבור מראה כי מיתת
 יסיהיה בקי בזה אמר
 המלחמה והנה ספר
 מרו ספר הישר שהוא
 על ארץ ישראל שנקרא
 הרצון בו הארץ ארץ
 בגלגוע קלל ההרים
 פס נגוע מען גבורי
 אבל חשב עצמו באיל

כלי ממוח בשמן, כלומר כן נעלם מבין גברים של סאול כאילו לא היה המגן מסוח בשמן כי מוסחים המגן כדי להחליקו שלא יעברוהו כלי ויוז וכך מסוח מבין לרשתות המפרסם או פיהם כן נעלם כאילו לא היה סאול מסוח בשמן למלך, לא כסוב אחר, בצץ ועיניו כמו במך מן יסוגו אחר, לא נפרדו. תי לא איתרסו מעמהו כלומר אף על פי שהיו יודעים מידם במלחמה לא נפרדו מעד וי ולא נעצרו ולא נסומת הלחמה ויחזק פירושם לא נפרדו זה מזה כי באחר מתו כמו שהיו בחיים כאהבים זה לזה: עם שרים: תי ומוביל לכן תפוקת וים לפרסו במשמש כי הלבוס הטוב והאזה ערץ הטף כמו המאכל הטוב. וברם ר' יהודה ור' נחמיה ר' יהודה חומר בנות ישראל אלו בנות ישראל ור' יעל

סָאָל בְּכִינָה בַּשָּׂהִי סָהִי בַּעֲלֵהָ
 יוֹצֵאֵךְ לְמַחֲמֵי הָיָה זָנֵךְ וּמִפְרִנְכֵּךְ
 וּמִלְבִּיטֵךְ שָׁב עִם עֲרֵכִים מִכֶּאֱךָ
 סָאָן הַתְּכַשְׁטִיטֵךְ זָכִים לֹא לְבֹקֵךְ
 מַעֲדֹךְ ר' נַחֲמִיָּה אֹמֵר בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל
 אֵלֶי סִגְהַרְדּוֹת עַל יִשְׂרָאֵל עַל
 סָאָל בְּכִינָה בַּשָּׂהִי סָהִי סָאָל
 סוֹמֵעַ טַעַם הַהִלְכָה יוֹצֵאת מִפִּי
 תַלְמִיד חֶכֶם הִיא עוֹמֵד וְכוּסְקוֹ
 עַל פִּי: עַל בַּחוּתֶיךָ חָלַל. עַל
 בַּחוּתֶיךָ כַּפֶּלֶת חָלַל וְתִי עַל בֵּית
 תַּקְפָּךְ אֶתְקַטַּלְתָּ: כַּפֶּלֶתְךָ
 אֶהְיֶיךָ לִי. בְּשִׁי סִימְנִי קִבְּבָה
 וְהַכֵּל לַחֲזֹק פְּלִיאָתְךָ אֶהְיֶיךָ
 וְכֵן כִּי הַחֲבָתָה וּבַחֲקוֹמוֹ
 פִּירְסָנוּס כֵּן טַעַמוֹ: מֵאֲהַבְתָּ
 נָשִׁים. תִּי מֵרַחֲמַת תִּרְחֹק נָשִׁיךְ
 רַל סָחַ הַנָּשִׁים סָהִי לוֹ לְרֹד
 אֲבִיצִיל וְאֲחִיכֻעִם וְהִרְנִי אֲבִי רַל
 פִּיר מֵאֲהַבְתָּ נָשִׁים לְמָה סָהִי
 אֲהַבְתָּ בֵּן בַּעֲלִיָּהם בֵּן בְּמִיָּה
 סָאֲהַבְתָּ חֲזָקָה לָהֶם: וַיֵּאֲבָדוּ
 כְּלֵי מִלְחָמָה כֹּל כֵּךְ כַּלּוֹ גְּבוּרָה
 כִּאֵילוֹ אֲבָדוּ כְּלֵי מִלְחָמָתְךָ אִין
 פִּירוֹשׁוֹ סָאָל וַיְהִי זָנֵךְ סָהִי כְּלֵי
 מִלְחָמָתְךָ יִשְׂרָאֵל מֵתוּ:
 וּמִסְחָו

קלור' בטעם בקור' וסי' נבסר בסדר נח: ב'רוב' ג' בקריא' כ' מלא' וחד חס' וס' ב'רוב' אהם ל' כי חס' לחם. ב'רוב' אהם ל' אשר עשיתם חסד. ב'רובים אהם ל' עשה שמים וארץ. דיבש חס': וגם אנכי ה' בקריא' וסי' כנ' נבסר בסדר מרא' והו' ו' בקריא' וס' חתחוק וס' ו' לאנשים פ' לשתיים. תחוקנה ידיכם והו' ולבני חל' וחקיפו ה' אלם

בְּלִי מִשִּׁיחַ בְּשָׁמֶן׃ מִדָּם חֲלָלִים׃
מִחֶלֶץ גְּבוּרִים׃ קָשָׁת יְהוֹנָתָן לֹא
נִשְׁגָּו אַחֲרֵי וַחֲרֵב שְׂאוֹל לֹא תִשׁוּב׃
רִיקָם׃ שְׂאוֹל וַיהוֹנָתָן הַנְּאֻהָבִים
וְהַנְּעִימִם׃ כְּחֵי יֵהֱם וּבְמוֹתָם לֹא
נִפְרְדּוּ מִנְּשָׁרִים קָלוּ מֵאֲרִיּוֹת גְּבוּרֹ׃
בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל אֵל--שְׂאוֹל בְּכִינֶה
הַמֶּלֶךְ בְּשָׁכֶם שְׁנֵי עָם עֲדָנִים חֲמֻעָה
עָרֵי זֶה־עַל לְבוֹשָׁכֶן׃ אֵיךְ נִפְלוּ
גְּבוּרִים בְּתוֹךְ הַמֶּלֶחֶמָה יְהוֹנָתָן עַל--
בְּמוֹתֶיךָ חֲלָל׃ עַר לִי עָלֶיךָ אֲחִי
יְהוֹנָתָן נִעְמָת לִי מֵאִד נִפְלְאֶתֶרֶת
אֲהַבְתְּךָ לִי מֵאֲהַבַת נָשִׁים׃ אֵיךְ נִפְלוּ
גְּבוּרִים וַיֵּאָבְדּוּ כָּלִי מִלְחָמָה׃

את המלך סביב ודה. נודוסתחך ככל . וקפתם על המלך סביב ודה. נוכו ערים ושכנו בסלע :

הכונה לפימה שאחשוב במה שאמר הדיבא על מיתת בלשצאר קומו השרים מסחומגן דל פצתה ופטרכו למסוח המגן כי לא יצאו למלחמה תמיד כמו שהיו עשום קודם זה. ואחר זה שב לספר יאוכנץ וסאול בעיני הגבורה ולזה אמר כי קסת יהונתן לא נקבו אחר מדרס החללים מחרב גבורים כי לעולם הכל היה מנצח וחרב סאול לא היתה פטה רייקס שלא יבדח אויביו במלחמה: ובמתם לא נפרדו. אמר זה מפני מורם יחד במלחמה: בנות ישראל אל סאול בבינה. אמר זה כי מרוב הכלחתי על הפלסטיים היו ישראל בסלוה במיני ולא סללו אותם אויביהם בימינו ולזה היה זה אל פילבשו בנות ישראל פניעם עדים ועלו שרי זהב על לבושם: יהונתן על במונתן חלל. דל איך היה זה פיהיה על במונתן חללעם רוב גבורתן: כפלאהה אהבתן לי מאהבת נשים. דל פיותר חזקה ויותר כפלאהה היתה אהבת יהונתן לרוד מאהבת הנשים לאהוביהן שהיא אהבה חזקה מאד עד שכבר יכה אותה ויקללה ולא תפיל מפני זה מאהבתה לרוד: איך ככלו גבורים ויאבדו כלי מלחמה. דל שבאבדן סאול ויהונתן כאילו אבדו כלי מלחמה כי הם היו כלי מלחמת ישראל על סוכאיהם או רצה בזה איך כפלו גבורים ותקפים כסאול ויהונתן ואיך אבדו כלי המלחמה אשר בידם שלא השתמשו בהם להסחית כסוכאיהם ולא להגן על עצמם: והתועלות המביעת מזה הספור הם אלו. הראשון הוא במדות.

והוא מרחיף לחדש שלא ימקור עצמו לסכנו הלא תראה כי יונתן
 במעט ספק כל ישראל לולי יי' שהיה לו ואח ראוי לאדם לסמוך על הנס כל ספק עם מה שהיה רואה מהפקדן כלי המלחמה מישראל עד שלא נמצא חרב וחנית כי אם ביד
 סאול ויהונתן: **השני** הוא להודיע כי אח מעבור ליי' להושיע בלב אובד מעט הלא תראה כי יהונתן לברו עם נוסף כליו נכחו בלמחנה פלסטים
 והוא במצות הוא להודיע שאין ראוי לעבור על דברי
 והחרדותו **השלישי** באופן שהיתה חרב אים בחייו:
 והנראה הלא תראה כי סאול מפני שעבר על דברי סמואל נכנס בטל כחיה ימיה
 בבצע בימיו בהכותו נכזי פלסטים אשר לו המלוכה כי אם זמן קצר:

[illegible]

הששי הוא להודיע כי בחיק יוטל את הגורלותי כל משפטו ולזה נמצא כומץ האמת מה שנתפרסם מזה הספור וכוללתו זה כי כבר נכל הגורל על להודיע כי השליט על המשפט והוא המלך רחוי שלא ישא פנים לסום אדם יהונתן סהיה החוטא בזה הענין : **השביעי** יהונתן וכליו יד ישראל עמו היה ממית אותו סאל :

השמיני הוא להודיע עובד רצון הפי' לכלות את עמלק בהיות לאל ד ישראל לכחוכי גלי' לפי עובד שנאת העם הזה את ישראל וזה אולי יהיה קבה במוט רגלי ישראל ספיחיתם ולזה התחכם הפי' להסחיתם בעת הצלחת ישראל ולזאת הסבה בותה התורה שנזכור את אשר עשה לנו עמלק. מצדוף לזה מה שרצה הפי' לבנות בעלי האמונות הנפסדות הרעות כדיו סלא כלמד ממעשיהם ולסתי' אלו הסבת בזה השם סלא יסאוריו מהם שריד ופליטו וסלא יהבו ללל מנכסיהם ברוד אשר לו נחבטו עלילות הלא חרקה מחסבת המז האנו' להסחית כל ישראל במוט רגליהם והנה היה כפסע בינם וכין המות לווי' סהיה להם :

התשיעי הוא להודיע בכל עת ולהצילימי בעמל לאדם חסד באופן שלא יעשהו נזק ולזה אפר שהשתרל עלול סירד הקיוני מהיה מבחינות מסה מתוך עמלן
 סמא בעת המלחמה יוזיקו במקרה העם העמלקים:
העשירי הוא להודיע שאין ראוי לעבור על מצות ה' פעל יד ככחו הלל תראה
 איך נענם שאלו במה מעבר על דברי סמאל בדבר עמלק מהיה זה סכה
האחד עשר הוא להודיע שאין להמיתו בלא עינו:
 ה' חפץ בזבחים ועולות אך רצונו שיטעמואל דבריו ולא יטערו אל ההרבבות כל שאין רצונו שיחטא האדם למצו
 מזה מה שזבח

השנים עשר מלחמות יי' והוא ברשות הוא להודיע שזכר בא החסדך בקדש ותרפס והוא דבר עמוק מאד לפי מה שהתבאר מדבריך כשני מספר השנים עשר והוא ברשות הוא להודיע שזכר בא החסדך בקדש ותרפס והוא דבר עמוק מאד לפי מה שהתבאר מדבריך כשני מספר השנים עשר

באלה לסארו עס הױטן מלך והרױב אױב
התכונות ראוי סתהױנה לכבד לל שלא יירא משום אדם אך יכבד למלכות מצות השם בכל עת:
חסדיו לכבד אס יאמר כובד צד מה לתלט כפשו הלא יתראה סהױ נתן עצה לסמאל טיארמר
סלא בא כי אס למסות למך אחד מבני יסי:
הרובשה עשר
הוא להודיע סאין ראוי להרס טימארק על הכס ואל על פי סהוא סלס מלך
הארבעה עשר
והוא במדות הוא להודיע סאין
לצבוח ליי באהי ואל על פי סאין

והוא רבך בפי הלא תראה כי שמואל עם גורל מעלתו ירא מיהרגו שאל ולקח עצות איך ימלט מזה במה שאמר איך אלך ושמוע שאלו והרגני ולא נסמך על הנסאף על פי שהיה הולך במצות הש"י כי רצון הס"י ית' סימנול האדם בסבות הראיות בהצלתו כי המופת לא יעשהו הש"י כי אם במקומות ההכרחיים ולזה אמרו ז"ל למען יברכך יי' אלהיך יכול בטל תל בכל אסר תעשה ובכר הרחבנו המאמר בזה בבאורכו לרברי התורה ובספר מלחמות יי' :

הששה עשר

הוא להודיע כי לא אסר יראה האדם הוא האמת כי יסי לא חשב מיהיה ראוי למלוך בנוקטן ולזה לא הכיאו הביתא להעבירו לפני שמואל והוא אסר בחרו הס"ס לזו אסר אבן מאסו הבנים היתה לראש פנה :

השבעה עשר

הוא להודיע שהוא ראוי למי שיומלך מיהיה תארו כאות לארנות כרי סיחו עיני כל איש בפינו ויהיה מפני זה ככד בעיניהם ויהיהו ויכניעו לעברתו ואילו היה מאוס בעיניהם ימאקוהו ולא ייראו ממנו ותפקד הכונה אסר בעבור היתה המלוכה ולזה ספר שמואל סבבר היה משכמו ומעלה גבוה מכל העם וספר ברוד סבבר היה ארמוני עם יפה עינים ועוב ראוי ולזה היה תארו כאות לארנות :

השמונה עשר

הוא להודיע הרושם הנפלא שיקח האדם בהפך עיניו מיהיה מלך כש בהמשחו על יד נביא הלא תראה כי שמואל תקף סממח למלך כהפך לאים אחר וכן הענין ברוד סבבר ספר ואמר ותכלה רוח יי' אל דוד מהיום ההוא ומעלה וזה רבר ראוי לפי סרטי התורה כי פעולת המלך מכורדות באופן מה מהש"י ולזה אמר שלמה פלגי מים לב מלך בדי יי' על כל אסר יחפון יטנו כי אין מן הראוי מיהיה בבחירת המלך להסחית עמו אם ירצה כי גביה מעל גבוה טומרי :

התשעה עשר

הוא להודיע איך עמקו מחסבות הס"ס סבבר בהבאתו רוח רעה על שאלו מיתקרב דוד למלכות והיה זה סבה להביא עליו המלוכה בקלות מדר מה מראו יעדאל טוב הצלחת דוד במלחמות ובכל עניניו ולזה היה הוא המוציא והמביא את ישראל גם בהיות שאלו מלך :

העשרים

הוא להודיע כי מברכת האים האומנח מהש"י יתברך ארניו כי רצון האים המסרת ותסוקתו הוא שיתברך ארניו מזה הצד תבא הברכה לארון מדר המסרת ולזה ספר בענין שאלו כשהיתה רוח אים רעה מבחנתו כי דוד הוא מושג מהש"י ולזה יתכן שבסבתו תקור מעל שאלו זאת הרעה ולזה ספרו מענין דוד עם היותו יודע לנגן שהוא אים מכלי וזה ענינו :

העשרים ואחד

הוא להודיע שאין ראוי לבא לפני המלכים והסגנים בידים ריקנות ולזה ספר שמואל כי דוד בבחמור לחם ונאמר יין וגרי עינים ולזה בזה התורה לפרסם לאכס' ממסלת הס"ס עליהם סבבאם לראות פניו לא יבאו בידים ריקניות אמר יי' לא יראו את פני יי' ריקים :

העשרים ושנים

הוא להודיע מהפולח מנחה אל המלכים אין ראוי שיבכו בה מאר ממענו למען תהיה מנחה ראויה אל המלך אבל יספיק שתהיה המנחה מאר ראויה כיהם אל הטות ולזה ספר ענין זאת המנחה שהיתה קטנת הסיעור ביחס אל המלך וכן תמצא ביעקב ששלח בדי בניו למצרי' לארני הארץ מנחה מעוטה אך היתה מהמשובחים סבמיני ואם היה בזה תועלת אחר גם כן כמו שבארכו סס בבאורכו לרברי התורה :

העשרים ושלושה

הוא להודיע שאין ראוי לאדם שיקמך על כחו וגבורתו כי לא בכה יגבר אים אך מיה מצדי הכנח כוכנו הלא תראה כי גלית הפלסטיני עם רוב גבורתו וחוק כלי מלחמתו כפל בעזר הס"ס ביד דוד שהיה נער ובזולת כלי מלחמה :

העשרים וארבעה

הוא להודיע ששם אברות לב דוד וקנאתו לייעל רבר גלית ואיך סס נפשו בכוו לסקוס את נקמת יי' כי זאת התכונה ראוי שתהיה לסלם :

העשרים וחמשה

הוא להודיע כי הטות ביי' יסובב ולזה תמצא כי כסמע שאלו ששם בטוח דוד ביי' בטח סינח דוד הפלסטיני ולזה אמר לו שאלו לך יי' יהיה עמך :

העשרים וששה

הוא להודיע ששם הטוח בפי ראוי לעשות מה שאפשר ולזה תמצא שהסידל שאלו מילבג דוד כלי המלחמ באופן ראוי להלחם עמו וגם דוד הסכים בזה עד מראם כי לא יעילו לו כי לא נסה ללכת כאלה והסתמסות באותם הכלים יטרך להרגל ולזה לקח דוד מה שנסה ללכת בו עם סיחן לו בו יותר להכות את גלית מחוק עם סבבר סס ביי' מבטחו מיהיה לו לעזר בהכאת גלית :

העשרים ושבעה

הוא להודיע כי להמון קצת הספעה אלהית בדיעת העתידות והאמת יהיה במה שסיכמו בו רבים מהרבים העתידים ולזה תמצא סבבר התפעל שאלו זה האופן מההפעלות מרברי הנסים שהיו אומרת באלו הסירים סורה מהסבבר תהיה לרוד המלוכה והוא אמרם הכה שאלו באלפיו דוד ברבבותיו ולזה לא הוכיח שאלו על זה המאמר אבל היה סונא את דוד ואורב לו להפילו בדרך שלא יעשוק חמלוכה ממנו ומזרעו והנה זאת המדרגה מההודעה יקראו רז' בת קול ואחשוב שהיא חלק מה מהקסם הסלם ומיה יותר בורח ממנו וזה יתבאר עם קצת עיון

ממה שבארנו בסמי מלחמות יי' מענין הקסם

העשרים ושמונה

הוא להודיע כי אסר יאהב יי' יוכיח כי הוא הכאה והנסמך הלא תראה איך היה מכליח דוד בכל עניניו ואיך סמרהו הש"י מכל מה שחשב להפילו בו שאלו מהרע לא הועילו לשאלו בתחבולותיו :

העשרים ותשעה

הוא להודיע כי עבת יי' היא תקום עד סכל מה שיעשהו האדם לחלוק עליה יהיה כלי להנעתה ולזה תמצא סכמעט כל מה שעשה שאלו סבבר דוד היה כלי אל סתהיה לרוד המלוכה בקלות יותר כי מה שסמרהו לסר אלף יוצא וכל לפי העם היה סבה אל סאהבו אותו מאר כל ישר' ויהודה בראותם טוב הצלחתו וזה היה סבה אל סהגיע אל דוד המלוכה בקלות במעט סבה אחרי מות אים בוסת בן שאלו כמו סכתבאר סס ואין ספק במה שחשב להפילו ביד פלסטיני כי סבבר סבבר ממנו טוב הצלחתו סל דוד על אויביו והנה מה סהרג שאלו סוב עיר הכהנים בעבור דוד היה גם כן סבה להוסק ממירה לרוד כי זה היה סבה סכא אביתר הכהן לרוד עם האורים והתמים והיה דוד נשאל ביי' בכל מעשיו ולסאל לא היה דרך אל מיהיה נסאל ביי' וכן מה סהוכרח דוד לברוח מפני שאלו ולבא בארץ פלסטיני כי מפני זה נסאל סל הענין סהיה לרוד צקלב והיו כלחמים תמיד דוד ואכסיו עם אויביו יי' והיה דוד סולח מהסלל לישראל והנה המלחמות ההם היו כלי להגיע לרוד המלוכה כי אז סבבר לישראל טוב הצלחתו סכמתי מעט נכח רבים ושאלו חרעו נפלו ביד פלסטיני סד היות יד כל ישראל עמו וכן מה סכתן מיכל בתו לרוד לאסם להפילו ביד פלסטיני היה כלי אמה סכסמך דוד מקפול ביד שאלו כמו סכתבאר בזה הספור וראוי לכל אדם להתנהג במדת הענוה והספלות הלא תראה כי דוד היה משפיל עצמו מאר ואומר סאינו ראוי לקחת בת מלך ואעפ סבבר היתה לומן הדין מפני הכותו את גלית והנה טען תחלה מפני ספלות מדרגתו וספלות משפחתו ואחר זה טען מדר היותו עני ולא יוכל לתת מהר ומתן לבת המלך לפי הראוי לה :

השלשים

הוא להודיע שאין ראוי לאדם מיהיה מסרב מאר במה שיקטו ממנו הגב' ולזה תמצא כי דוד היה מסרב תחלה לקחת את בת המלך מדר מה סזכר שהוא בלתי ראוי לה וכאסר ראה טעם כל זה היה חפץ המלך מיתחתן בו סתדעה להחתן בו והראה לשאלו טוב הצלחתו כי הביא לו מאתים ערלות פלסטיני תחת מה ססאל כרי סיתרצה בו שאלו יותר :

השלשים ואחד

הוא להודיע סראוי למי סידיקם תכלית מה סלם יקצר סהעניו בכל הסבות אסר ישלם בהם התכלית ההוא ביותר סלס סבפני ולזה תמצא סלס הספיק במיכל מה סהודיה דוד בעד החלון כרי סימלט מיד אביה בסובח כי אוני יכזה המלך ויודפוח ויסנהו אבל חברה אל זה סבות אחרות והם סבבר סמה התרפים אל המטח וכדי העינים מראותיו כרי סבבא עברי שאלו אליה תוכל לומר להם כי חולת הוא ויכחיהו וכן מה או אוני יתפיים שאלו בזה ולא יסתרל עוד להרגו כי אז יראה כי אלת יד ואולי יי' יעצבו או אוני יתחרט שאלו על החמה הזאת ויכחיהו וכן כך וכן כך יהיה פנאי לרוד לברוח ולהרחיק מהמקום ההוא בדרך שלא יפול ביד שאלו ויכנל ולזאת הסבה גם כן תמצא סלס הספיק ליהנות במה סרצה לגלות לרוד אס רעת אביו להמיתו אלא אס לא סחקה עמו הענין ואחר כך יגלהו לרוד כי אוני לא ימצא דרך ססכל לרבר בסוד עם דוד להודיע אליו טשובת אכיו לו ולזה תמצא כי בפעם הראסונה יעץ יהונתן לרוד סיסתר בסדה אחר ויסתרל יהונתן לרבר עם אביו בסדה ההוא בעצמו מענין דוד לנקם מלפניו כי לא ימיתו בדרך סיוכל דוד לסמוע הדברים ההם ואס לא יוכל לרבר עמו במקום שיסמע דוד דבריהם וייל ליהנות ללכת במקו' סנסתר בו דוד להסך את רגליו ואז יודיע לרוד כל כונת אביו ובפעם סכית לא הספיק ליהנות זה כי ראה סאס היה אמת מה סספר לו דוד לא יוכל ליהנות לטנוח סלס יהונתן סלס סכיבטיח אותו סלס יסרגו בו סבבר הטנוח על זה הענין תחלה ולזה התחכם יהונתן למצוא דרך יוכל בה להודיע לרוד כונת אביו מה היא ולזה עשה התחבולה מענין ריית החכים אסר יתבאר לעצמו אס יסמך דוד לברוח ולמלט את נפשו אס לא כי אוני לא ימצא דרך יוכל להודיע לרוד כונת שאלו אביו מה היא ולזה עשה התחבולה מענין לבא אל דוד לרבר עמו מזה הענין ולזאת הסבה גם כן תמצא סהעלי' דוד היותו בורח גם מאחיתלך הכהן ואעפ ססאל לו באלהים אס יכליח דרכו כי אוני אס יגלה לו זה יהיה סבה סיפול דוד ביד המלך ולזאת הסבה לא לקח דוד עמו אחר מאנסו בברחו :

השלשים ושנים

והוא במצות והוא סאלעפ סכל מצוה סרחת מפני פקוח נפש סנה אס לא היה מפני הדחות האמצו ססה בעמותה להכיל הסובר עליה מן הסכנה אלעפ סתהיה סבה לה במקרה חן ראוי לרחותה בזה האופן ולזה לא היתר אחיתלך לרוד ולעצמו לאכל לחם קדש בטוח אהכמו שבארט במה סקארם :

השלשים ושלושה

הוא להודיע כי ראוי לאדם שייעשה כל התחבולות שאפשר להכיל עצמו ולזה תמצא סהתהולל לרוד ביד עברי אכיס מלך בת והודיר רירו על זקכו כרי סיחסט סבבר נסקעע ולא יסחרוהו כמרגל גם לא יסתרלו לתפסו מפני היותו סר וגרול בישראל כי יחסט בראותם טענותיו סל סכלותו סטור ממעלתו ולזה היה סכס אל סיכיל דוד כפסומיד אכיס מלך בת ועבריו :

השלשים וארבעה

הוא לבאר סבבר סתקיים ייעוד הש"י לבית עלי

הסבה השתל רוד מלא יסב את אכיס בעיר המלוכה:

הארבעים וארבעה

והוא בדעותיו הנהגות כי הורשת העתידות תגיע לאדם מזה ההשגחה האלהית ולזה ספר מלחמה מלא לא ענהו יי' אבי' על יד אחר מבני הכנענים וכל מלא ענהו בחלומות הצורקים ולא באורים כי אף על פי שנורה מהיו סם אורים ותמים הנה לא היה סם זה ראו שיהיו נשאלים באורים ותמים כי כבר המית מאלו השלמים מההכנים אשר היתה להם ההנהגה הגדולה בהרגו נוב עיר הכהנים ולא היה סם זה גדול כסם מלא היה סם זה כהן גדול שרוח הקדש שורה עליו שיתכן שיהיו נשאלים באורים ותמים ולזאת הסבה תמצא שלחמה יהונתן בעברו על שבעת אביו לא ענהו ה' יי' אלא שאלו בהיותו נשאל באורים ותמים ומאלו הרגים אז כי החטא ברם לו מלא יענהו יי' ולזה חקר על פי הגדול במה היתה החטאת הזאת היום ומזה המקום התבאר מהוא אכסר טעמים ה' מהנביא קצת העתידות מזה האכסר אשר יקחו תועלת בהורשה ההיא:

הארבעים וחמשה

הוא להודיע איך שלם הסם ית' למלא את גמולו הוא הרג נוב עיר הכהנים וכל עת מהרגים במה מפקד ממנו בהרגתם עד מהוכרח לנשות אחר הרברים הפחותים והם האבות אחר שכבר הרחיקם ובערם מן הארץ למען תגיע לו איזו הורשה בענק המלחמה:

הארבעים וששה

הוא להודיע מאין ראוי שיתבאר האדם עם הרשעים הלא תראה כי בהתבאר רוד עם פלמתיים למלחמה פרץ ה' מעמיו והיה זה סבה אל שנשפך דקל ונכחו הנש' והטק אשר בה והנה להשפחה על רוד סבב ה' מלא הסכינו סרי פלמתיים מילך אתם רוד במלחמה כי יראו פן יעשה תחבולה להכילם בד מלא למען יתרחם בזה אל ארצו והיה זה סבה אל שהציל רוד כל אשר לקח עמלק ממנו ולקח מהם מללרבוהה היה בזה היסרה אל שתגיע המלוכה לרוד בראות ישראל הצלתו במו מזכרנו במה סקרים:

הארבעים ושבעה

הוא להודיע מאין ראוי לאדם שישלח לחמועל פני המים להיטיב לרלים הרעבים כי בזה מקנח התכונה הטובה בענין החמלה מה מלא יעלם עם סבב יקרה מציג לבנות מהמקבל גמול טוב על זה הלא תראה כי רוד בחמלתו על האיש המצרי שמצאיו ברך רעב וזמא האכיליו והשקהו ונתן לו כלח רבלה ושכי צמקים והיה זה סבה אל שהורהו מקום הגדוד שפטעו על דקל והיה זה סבה אל שהציל רוד כל אשר לקחו עמלק:

הארבעים ושמונה

הוא להודיע מאין ראוי מיטעח האדם על מי שאינו מעמולו הלא תראה כי הנער המצרי שהיה עבד לאים עמלקי היה טקל בעינו להביל ארצו בד רוד אחר שנמצא לו רוד מלא יסגרנו בד ארצו ולזאת הסבה ג' לא הסכימו קרני פלמתי' לבטוח בדוד:

הארבעים ותשעה

הוא להודיע מאין ראוי לאדם שהיה אכזרי למשתתיו ועבדיו לעזוב אותם במיחול אבל ראוי שיתדל ברפואתם וכסמיתתם כחזקת הדי הלא תראה מה סקרה לזה האיש העמלקי בעבור עזבו הנער המצרי בחלותו:

החמשים

הוא להודיע כי בתבולות יעשו להם החכמים מלחמה ולזה הסתל רוד לבא אל הגדוד תקף בעמרים בטח עד שנפלו בדם כלם זולתי מתי מעט שרכבו על הגמלים וינסו:

החמשים ואחד

הוא להודיע מאין ראוי למשוך לב העם אליו בדרך שיאהבהו וגם בעת שיחטאו לו יראה להם מאין בלבו עליהם דבר כי בזה יקח הכנסות וימשכס לעבודתו הלא תראה כי רוד הקרים למאל בשלום מאתים האכסים אשר פגרו מעבור את נחל הכסור להראות להם מאין בלבו עליהם דבר ואף על כי מלא הסכימו ללכת עמו להלחם עם הגדוד אשר השחית דקל ולא דלו בזה אבל השכים גם כן סיקחו מן הסלל חלקם ולזאת הסבה גם כן מלא רוד מהסלל לתקני יהודה עם סבב כתרסם להם בזה טוב הצלתו והיתה בזה היסרה נפלאה להגיע המלול לרוד:

החמשים ושנים

הוא להודיע איך הפליג ה' אשר לו כנחנו עליו להמציא הסבות שיעשו רוד אל שתהיה לו המלוכה בקלות כמו שגזרה חכמתו ורצונו כי אם היה נהרג מאלו לבדו הנה לחזק אהבת רוד אל יהונתן לא היה יכול להסכים בעצמו לעמוק המלכה ממנו ולזה מת יהונתן עמו וכבר נכלוגם כן עמו קצת ישרא להראות להם אי זה הבדל יש בין רוד למאל כי מאלו עם היוצו מלך כפל הוא ועמו בדר פלמתיים ודוד נכח במתי מעט עם רב כי זה ממה שייסר יסראל אל שיתנולרד המלוכה:

החמשים ושלושה

הוא להודיע מאין ראוי לאדם שישמח בגמול אויבו אבל ראוי שיהיה חרד בכפילות מר וגדול ויזכור כי כבר יתכן סיקרה לו כך ולזה תמצא סקרה רוד את בניו וספור ויבכה וזם עד הערב על מאלו תחלה להיותו היוצר נכבד ואחר זה על יהונתן ואחר על עם יי' שהם בית ישראל ויקון על מאלו ועל יהונתן קינה נפלאה:

החמשים וארבעה

הוא להודיע מאין ראוי לאדם שילמד רעת ממה שישל זולתו ולזה תמצא כי מבני ישראל רוד שנפלו מאלו ובניו על יד המורים אשר ללמד את בני יהודה קצת כי הוא כליכלא מאר בענק המלחמה:

עלי בהרגת נוב עיר הכהנים עם מזה היה בלי סקרה ההנהגה הגדולה מבית עלי כי לא נסאר מזרעו כי אם אביתר ובו סרה ההנהגה מבית עלי ונתנה לצדוק כמו שנתבאר בספר מלכי' ולזה לא מצאנו שנענש מאלו בהרגת נוב עיר הכהנים ואף על פי שלא היתה עם סבה תביא להרגם בזה האופן כי גם אחימלך לא חטא כנגד מאלו כמו מספר לו כסם מלא חטאו לוכל בית אביו שהרג עמו ולזה תמצא מלא נזכר זה החטא עם החטאים מזכר שחטא בהם מאלו כי יי' הסיתונו לבקיים ישרו:

השלישים וחמשה

הוא להודיע עונש קבחת רוד בעמיו החמם עד שעם היוצו ירא מאר מבני מאלו התעורר להציל וסב קעילה מד מוסיהם כי זאת התכונה ראוי שתהיה לסלם ולמנהיג:

השלישים וששה

הוא להודיע עונש הפגחת השם באהוביו וזה סבאשר היה מאלו ואכסיו עטורים ל רוד ואל אכסיו לתפסם תקף סבב השם מהוכרח מאלו לסור מעל רוד למלט הארץ מד פלמתיים ואחר זה כאשר ירדנו מאלו סבב ה' סכפל ביר רוד בדרך שהיה רוד יכול להזיק לו וזה היה בהיות מאלו במערה ואחר כך בהיותו סוכב יס' במעלה:

השלישים ושבעה

הוא להודיע מאין ראוי לאדם שלא יהיה רוחק את המערה אבל ימתין העת הראוי ולזה תמצא מאף על פי סבב נפל מאלו כד רוד והיה חודפו לא הסכים רוד להרגו אבל קוה מאים אחר יקום נקמתו ממנו או ה' יי' יבא יומו למותו וימלך רוד:

השלישים ושמונה

הוא להודיע מאין ראוי למי שהיה חוסק תכלית מה מלא ישתל בהגעתו במה שאפשר סיקר' לו ממנו כזק ולזה תמצא כי רוד אכס מהיה מותר לו להרגו מאלו כי כבר היה רודפו והיה זה בלי אל שתהיה המלוכה לרוד לא הסכים בהרגתו פן יהיה זה מביא האכסים להקל בהרגת המלכים ויביא זה להגיע נזק לרוד או לזרעו כי כבר מסחו הסם ית' למלך על ישרא על יד ממואל נביאו ולזאת הסבה הרג רוד האים העמלקי באחרו סבב הרג מאלו והרג הורג איס במת בן מאלו:

השלישים ותשעה

הוא להודיע מאין ראוי שיתבאר האדם במדת הכילות והכלביות לל ההרמות לתמונת הכלב מלא ייח מאר הכלסם להסאר בבית אשר הוא בו פן ימעטו מזונו הלא תראה מה סקרה לנכל מעצם הכילות שהיה לו אשר כמעט היה סבה לאסוף נפשו ונפסם ביתו לולי היתה חכמת אכסיו:

הארבעים

הוא להודיע מאין ראוי למי שיספר מד מי שתקף ממנו לפייסו ברבוי הדורן כמו שפעם יתקב לפייס עמו וכך עשתה אכסיו לפייס רוד כי הפליג מאר כזה הדורן מבני ירשתה חוזק הכעס שהיה ראוי שהיה לרוד על דבר בעלה כי הוא מלא לו רעה תחת טובה וחרפו ובפנו מאר ולזה אמרה אכסר' פניו במנחה הגדולה הזאת ואחר כך אכסר ממנו זה דרך תננה וסבסם:

הארבעים ואחד

הוא להודיע מאין ראוי למי שרצה לפייס מי שתקף ממנו לעת כעסו חזק ראוי לו שיתחיל דבריו בדרך מן הביוס שיתרצה הכועס להטות ארצו אל דבריו וספור דבריו באופן מן החכמה שתשלם לו ההצלה מהרע שחשב לעשות לו הכועס עליו ולזה התחילה אכסיו דבריה בזה האופן שהיא אמרה סבה הענין הזה כדי שיתפייס רוד קצת ביום בהוראתה זאת שהודת שחטאה לו כי מורה ועוזב ירוחם ואחר כך בארה לו מאין ראוי שיתבעל כל זה ההפעלות על איס פחות ככלל אם הטיח דברים כנגדו כי רוע תכונת לבו ופחיתותו סבב זה והנה היה בזה המאמר מהפיוס לרוד מה מלא יעלם ואחר זה התבצלה לרוד וסארה לו שלא היה לה אסם בזה וסבסמה בטי' כדי שיאמל' לרבריה יותר והנה היה מהחכמה עוד ברבריה אלה שהיא לא רצתה להראות לרוד שתירא ממנו מיסחית ככל וזיתו אבל הניחה הענין דרך הנחה שהפס ית' שמר רוד מעשות זה החטא לל סיבא בדמים לספר רס חנם ולהראות שהוא סומך על גבורתו בדרך שתושע ידולו לפי מחשבתו כי זה על האמת חטא עצום וכלל עוד מהביוס ברבריה אשר זכרה מרדפו רוד דרך כלל שה' יקלע נפסם בקף הקלע ונפסם רוד תהיה צדורה בצדור החיים עם ה' לפי שלא תמצא הרעה מימיו וכללו ההירה בזה עוד רוד מלא יאבר ממנו המלוכה שבת לו ה' מפני חטא כזה כמו שפעם מאלו שהסיר ממנו המלוכה מפני החטאים שחטא כמו שנזכר במה סקרים ולהראות עוד שהיא לא היתה יראה מרוד שיעשה זה הרע שאלה ממנו סחכר לה זה החסר שעשתה לו בעת שיטיב יי' לו והיתה לו המלוכה כי אז תהיה ללל ידול לסלם לה גמול בעל כל אשר גמלתה ולזה נתן רוד תורה לטי' אשר שלחה לפניו למענו מזה החטא וברך טוב טעמה כי כבר סקרה דבריה בתכלית הסלמות כמו שצארכו:

הארבעים ושנים

הוא להודיע מאין ראוי לאדם שישמך על הכס אף על כי סדואה תמיד עיני אלהיו לו לשמרו אבל ראוי שיתרחק מן הסכנה לפימה שאפשר ולזה ספר סבב רוד בארץ פלמתיים מפני ראיותו שאי אפשר שתמלם לו השמירה בארץ ישראל בזולת סכנה כי תמיד היה מאלו חרדו:

הארבעים ושלושה

הוא להודיע עונש אהבת רוד עמו כי גם בעת שברח מארץ ישראל והיה בארץ פלמתיים היה נלחם מלחמות יי' בסוכא ישראל והיה מכלה אותם לא יחיה איס מהם והיה מחכמת רוד שפעם הענין באופן שחשב אכס' כי רוד היה דורף יסראל והורגם וזוה בטח בו יקד לחסכו כי הכאס הכאים בעמו יסראל ולזאת

וימנחו מס את רור ואף על פישכר היה נמשח על שמואל אף כל מי כן בעת סקבלוהו עליהם למלך מסחוהו ויגדלוהו רור לאמר אנשי יבם גלעד פירדבר אנשי יבם גלעד: אמר קברו את שאל. או האכמו הפוך אמר קברו אנשי יבם גלעד את שאל: הטובה הזאת. גמול הטובה הזאת: ויעבדוהו מחכים: רצה להמליכו

תחלה מעבר הירדן והעבדוהו מחכים כי הוא מצוה גבול שביטו וחזיטוהו מחכים גבול בבי גרובול בני מכסה ואף על פי שידע אבנר כי רור נמשח למלך על ידי שמואל היה מתחזק להעמיד עדיין מלכות שאל כפי בחו. ובמדרש ויאמר אלהים אל עקב אחי אל שרי פרה ורבה וגו' אמרו מאן ררס אבנר וקרב לאיש בבת בן שאל אמר הכתוב אומר ומלכים מחלצין יבאו ועל בנימין כאמר סלא מולד עדין ועד עכשיו לא עמד מביטמן אלא שאל לפיכך לקח איש בבת וימליכוהו אל הגלעד וגו' וימליכוהו אל הגלעד. אל במקום על במו אל הדרים לא אבל וזולתו המלכה תחילה מעבר לירדן ובארץ ישראל: אל האשוריואל וזרעאל ועל אפרים ועל בנימין. ואחרי אשר אמר על יסר כלו למחזה זכר לה המקומות יס לפרס כי בסוכו ממחכים היה וזה היה אחרי מלחמת הכערים שסב אבנר אחרי המלחמה למחכים אל איש בבת ואז העבדוהו אל אלה המקומות המכזרים עד סוכו לביתו בארץ בנימין אבל על ישראל כלו המלכה וזולתו סוכו יהודה ופי האשור בבתו רבית אסור ופי ואל זרעאל אכזרעאל זה אשר בבחלת בני מכסה: שבע סכים ושמה חרשים. כמזא מלכות בטלה חמם סכים שהיו איש בבת לא מלך אלא סתי סכים: ממחכים גבעונה עתה אומר כי אחר שהמליכו את איש בבת במחכים קורם מעבר הירדן לשוב לביתו היה מה ס שהיה ויבא אבנר עם עבדיו איש בבת ללכת לגבעון שהוא ארץ בנימין ויבאו אליהם יואב ועבדיו רור ויפגשוהו על ברכת גבעון וכראה בירעתו יואב היה להלחם עמם וראה כי רבים אשר ואתם וחלד עד שאמר אבנר יקומו כל הכערי ויטחקו לפניהם: ויטחקו

רשי

לקח את איש בבת. מקרא היה דורם מעתה סכי מלכים לעמר מבנימין שאמר לו יאבבה ליעקב ומלכים ממך יבאו וכבר מלרו כל בני חוץ מבנימין: חלקת

אשר עמו יאוס' נבסר לעיל בספרא חלק א' סימן ט': איש וביחו ג' וס' נבסר לעיל בספ' חלק א' סימן ב': על בית ועל בית ג' וס' נבסר בסדר מרבר סי' ו' לקבן בספר סי' יד': שר עבא ג' וס' כי וס' ואבנר בן נר שר

ויהי אחרי כן וישאל רור ב' לאמר וגו' עד וידבר רור ל' את רבירי הסירה הזאת.
זכר מאחרי כן סאל רור ב' אל יעלה באחת ערי יהודה ובאיתו התמוכה בקוף
מעלה לחברון ושם מסחוהו בית יהודה למלך עליהם וכבר אמר רור לאנשי
יבם גלעד שיסבי להם גמול טוב תחת החסר אשר גמלו לארניה' לסאל להסתדר
לקחת גויתו וגוית ב'

בניו מחומת בית סן
וקברו אותם וחרס
סיתקו ויהיה
לבני חיל למה סיכוס
רור מהמלחמות.
והנה אבנר בן נר
המליך איש בבת על
סאר הסבטים זולתי
סבטי יהוד' שהיו אחרי
רור. והנה זכר כיבן
ארבע' סנה היה איש
בבת בן שאל במלכו
וסת' סנה מלך והנה
אס לא מלך כי אס
סתי סכים יחוייב אחד
מסלסס דברים אס
סימתן אבנר ל
להמליכו אחרי מות
סאל חמם סכים וחזי
תכף מיתת סאל כרי
סלא יחזיק רור בכל
ממלכות ישראל והענין
הסכי הוא סימתיו
יסר אל להמליך רור
עליהם אחרי מות א
איס בוסת חמם סכים
וחזי וזהנס כן רחוק
מאר בענינים מכבר
מכאן נס כן מכבר
כתרנו ישראל להמליך
רור עליהם נס בחיי
איס בוסת ולזה לא
יתכן סימתיו להמליכו
אחרי איס בסתוהעני
הסלטי הוא סיהיה
קצת זה הזמן כן
מיתת סאל ובין מ
מלכות איס בוסת ובין
מלכות כל ישראל את
רור עליהם וזהנס כן
רחוק מפני הסבות
הזכרות בענינים ה
הקודמי וידמה בעני
סאמרו וסתיס סנה
מלך הוא להעיר סמה
סספר אחר זה מענין
אבנר ויואב לא היה
כי אס אחרי סמלך
סתי סכים ולזה יהיה
רבה אמרו וסתיס ססה
מלך לאמרו וסזא א
אבנר בן נר ועבדיו
איס בוסת בן סאלונו
והנה בסתי הסכים
הראסונים לא היתה
מלחמה כלל בן רור
ובין זרע סאל וגס
עיתה לא היתה סס
מלחמה זולתימה ס
ססעיר אבנר מענין
המלחמה וזה לאות
כירור לא הסכים ל
לרדוף בית סאל זרע
אך סמר לו הסכעה
ססכעלו סלא יסמיד
והנה

וישלח רור מלאכים אל אנשי יביש
גלעד ויאמר אליהם ברכים אתם
ליהוה אשר עשיתם החסד הזה עם-
אדניכם עם שאל ותקברו אתו:
ועתה יעש' יהוה עמכם חסד ואמת
וגם אנכי אעשה אתכם הטובה
הזאת אשר עשיתם הדבר הזה:
ועתה תחזקנה ידיכם והיו לבני-
חיל כי מת אדניכם שאל וגם אתי
משחו בית יהודה למלך עליהם:
ואבנר בן נר שר
עבא אשר לשאל לקח ארס איש
בשת בן שאל ויעבדוהו מחכים:
וימליכוהו אל הגלעד ואל האשור
ואל יזרעאל ועל אפליס ועל-
בנימין ועל ישראל בלה:

בן אדבעים שנה איש בשת
בן שאל במלכו על ישראל ושתיס
שנים מלך אך בית יהודה היו אחרי
רור: ויהי מספר הימים אשר היה
רור מלך בתברון על בית יהודה
שבע שנים וששה חדשים:
ויצא אבנר בן נר ועבדיו
איש בשת בן שאל ממחכים
גבעונה: ויואב בן צרויה ועבדיו
רור יצאו ופגשו על ברכת גבעון
יהודי וישובו אלה על הברכה מורה
ואלה על הברכה מורה:

עבא אשר לשאל. ולעמטא תמרו: אח עבדיו שר עבא. ושאר שר עבא בשוא תחת הצדק: כלוג'
כתיב בסוף וס' רבליכו אל הגלעד. לבן יליד מואב. כחצויו חגרו שק. וכל ירמיה וחזקאל וחרסר
דכו כתיב בסוף ב' וס' ב' מקטנס ועד גדולס וירמיה. במארה אתס נארים:

אח עבדיו שר עבא. ושאר שר עבא בשוא תחת הצדק: כלוג'
כתיב בסוף וס' רבליכו אל הגלעד. לבן יליד מואב. כחצויו חגרו שק. וכל ירמיה וחזקאל וחרסר
דכו כתיב בסוף ב' וס' ב' מקטנס ועד גדולס וירמיה. במארה אתס נארים:

אח עבדיו שר עבא. ושאר שר עבא בשוא תחת הצדק: כלוג'
כתיב בסוף וס' רבליכו אל הגלעד. לבן יליד מואב. כחצויו חגרו שק. וכל ירמיה וחזקאל וחרסר
דכו כתיב בסוף ב' וס' ב' מקטנס ועד גדולס וירמיה. במארה אתס נארים:

אח עבדיו שר עבא. ושאר שר עבא בשוא תחת הצדק: כלוג'
כתיב בסוף וס' רבליכו אל הגלעד. לבן יליד מואב. כחצויו חגרו שק. וכל ירמיה וחזקאל וחרסר
דכו כתיב בסוף ב' וס' ב' מקטנס ועד גדולס וירמיה. במארה אתס נארים:

אח עבדיו שר עבא. ושאר שר עבא בשוא תחת הצדק: כלוג'
כתיב בסוף וס' רבליכו אל הגלעד. לבן יליד מואב. כחצויו חגרו שק. וכל ירמיה וחזקאל וחרסר
דכו כתיב בסוף ב' וס' ב' מקטנס ועד גדולס וירמיה. במארה אתס נארים:

אח עבדיו שר עבא. ושאר שר עבא בשוא תחת הצדק: כלוג'
כתיב בסוף וס' רבליכו אל הגלעד. לבן יליד מואב. כחצויו חגרו שק. וכל ירמיה וחזקאל וחרסר
דכו כתיב בסוף ב' וס' ב' מקטנס ועד גדולס וירמיה. במארה אתס נארים:

ויהי אחרי כן וישאל רור ב' לאמר וגו' עד וידבר רור ל' את רבירי הסירה הזאת.
זכר מאחרי כן סאל רור ב' אל יעלה באחת ערי יהודה ובאיתו התמוכה בקוף
מעלה לחברון ושם מסחוהו בית יהודה למלך עליהם וכבר אמר רור לאנשי
יבם גלעד שיסבי להם גמול טוב תחת החסר אשר גמלו לארניה' לסאל להסתדר
לקחת גויתו וגוית ב'

בניו מחומת בית סן
וקברו אותם וחרס
סיתקו ויהיה
לבני חיל למה סיכוס
רור מהמלחמות.
והנה אבנר בן נר
המליך איש בבת על
סאר הסבטים זולתי
סבטי יהוד' שהיו אחרי
רור. והנה זכר כיבן
ארבע' סנה היה איש
בבת בן שאל במלכו
וסת' סנה מלך והנה
אס לא מלך כי אס
סתי סכים יחוייב אחד
מסלסס דברים אס
סימתן אבנר ל
להמליכו אחרי מות
סאל חמם סכים וחזי
תכף מיתת סאל כרי
סלא יחזיק רור בכל
ממלכות ישראל והענין
הסכי הוא סימתיו
יסר אל להמליך רור
עליהם אחרי מות א
איס בוסת חמם סכים
וחזי וזהנס כן רחוק
מאר בענינים מכבר
מכאן נס כן מכבר
כתרנו ישראל להמליך
רור עליהם נס בחיי
איס בוסת ולזה לא
יתכן סימתיו להמליכו
אחרי איס בסתוהעני
הסלטי הוא סיהיה
קצת זה הזמן כן
מיתת סאל ובין מ
מלכות איס בוסת ובין
מלכות כל ישראל את
רור עליהם וזהנס כן
רחוק מפני הסבות
הזכרות בענינים ה
הקודמי וידמה בעני
סאמרו וסתיס סנה
מלך הוא להעיר סמה
סספר אחר זה מענין
אבנר ויואב לא היה
כי אס אחרי סמלך
סתי סכים ולזה יהיה
רבה אמרו וסתיס ססה
מלך לאמרו וסזא א
אבנר בן נר ועבדיו
איס בוסת בן סאלונו
והנה בסתי הסכים
הראסונים לא היתה
מלחמה כלל בן רור
ובין זרע סאל וגס
עיתה לא היתה סס
מלחמה זולתימה ס
ססעיר אבנר מענין
המלחמה וזה לאות
כירור לא הסכים ל
לרדוף בית סאל זרע
אך סמר לו הסכעה
ססכעלו סלא יסמיד
והנה

וישלח רור מלאכים אל אנשי יביש
גלעד ויאמר אליהם ברכים אתם
ליהוה אשר עשיתם החסד הזה עם-
אדניכם עם שאל ותקברו אתו:
ועתה יעש' יהוה עמכם חסד ואמת
וגם אנכי אעשה אתכם הטובה
הזאת אשר עשיתם הדבר הזה:
ועתה תחזקנה ידיכם והיו לבני-
חיל כי מת אדניכם שאל וגם אתי
משחו בית יהודה למלך עליהם:
ואבנר בן נר שר
עבא אשר לשאל לקח ארס איש
בשת בן שאל ויעבדוהו מחכים:
וימליכוהו אל הגלעד ואל האשור
ואל יזרעאל ועל אפליס ועל-
בנימין ועל ישראל בלה:

בן אדבעים שנה איש בשת
בן שאל במלכו על ישראל ושתיס
שנים מלך אך בית יהודה היו אחרי
רור: ויהי מספר הימים אשר היה
רור מלך בתברון על בית יהודה
שבע שנים וששה חדשים:
ויצא אבנר בן נר ועבדיו
איש בשת בן שאל ממחכים
גבעונה: ויואב בן צרויה ועבדיו
רור יצאו ופגשו על ברכת גבעון
יהודי וישובו אלה על הברכה מורה
ואלה על הברכה מורה:

עבא אשר לשאל. ולעמטא תמרו: אח עבדיו שר עבא. ושאר שר עבא בשוא תחת הצדק: כלוג'
כתיב בסוף וס' רבליכו אל הגלעד. לבן יליד מואב. כחצויו חגרו שק. וכל ירמיה וחזקאל וחרסר
דכו כתיב בסוף ב' וס' ב' מקטנס ועד גדולס וירמיה. במארה אתס נארים:

אח עבדיו שר עבא. ושאר שר עבא בשוא תחת הצדק: כלוג'
כתיב בסוף וס' רבליכו אל הגלעד. לבן יליד מואב. כחצויו חגרו שק. וכל ירמיה וחזקאל וחרסר
דכו כתיב בסוף ב' וס' ב' מקטנס ועד גדולס וירמיה. במארה אתס נארים:

אח עבדיו שר עבא. ושאר שר עבא בשוא תחת הצדק: כלוג'
כתיב בסוף וס' רבליכו אל הגלעד. לבן יליד מואב. כחצויו חגרו שק. וכל ירמיה וחזקאל וחרסר
דכו כתיב בסוף ב' וס' ב' מקטנס ועד גדולס וירמיה. במארה אתס נארים:

אח עבדיו שר עבא. ושאר שר עבא בשוא תחת הצדק: כלוג'
כתיב בסוף וס' רבליכו אל הגלעד. לבן יליד מואב. כחצויו חגרו שק. וכל ירמיה וחזקאל וחרסר
דכו כתיב בסוף ב' וס' ב' מקטנס ועד גדולס וירמיה. במארה אתס נארים:

אח עבדיו שר עבא. ושאר שר עבא בשוא תחת הצדק: כלוג'
כתיב בסוף וס' רבליכו אל הגלעד. לבן יליד מואב. כחצויו חגרו שק. וכל ירמיה וחזקאל וחרסר
דכו כתיב בסוף ב' וס' ב' מקטנס ועד גדולס וירמיה. במארה אתס נארים:

אח עבדיו שר עבא. ושאר שר עבא בשוא תחת הצדק: כלוג'
כתיב בסוף וס' רבליכו אל הגלעד. לבן יליד מואב. כחצויו חגרו שק. וכל ירמיה וחזקאל וחרסר
דכו כתיב בסוף ב' וס' ב' מקטנס ועד גדולס וירמיה. במארה אתס נארים:

ואניעיל
ל' בענין זקף
נר

דרכים: וגם
אכזר: והסו
תלפיהן
מכזר: לעיל
ברך סתחיל
צ' מכות
בשון יקן כי
כאסונו חסר
כהרסח

את סמו עס מכבר היה רור מתעסק במה מהגע לו מן ההכלל ולא רצה למחר את הקן להגיע לו במהירות המלוכה עד מרצה הפי אשר לו נכתבו עלילות. והנה

והנה קטב יואב

הראש כלב אנכי אמר ליהודה כלום אני חשוב אפי' כראש סומר הכלבים אשר לרוד אך לפיהם קודם מהטעם תחת הראש וכלב אנכי מקורך במקדך כן פירושו הראש וכי אחפז להיות ראש בסת' טוב לי להיות כלב והריוט בבית רוד וכן תרגם יונתן: היום אעשה חסד מעשה כאה לי לעשות חסד עם בית שאול ועם כל אהביו כאשר ע

עשיתי עד הנה ולא המציתך. כד רוד: תחתיו לאמי' מאתריה למימר מקיימתה בבתך רעבר ארעא: למי ארץ. לסוף סבועה במי שהארץ שלו ירא תחתיו ממוהזכיר תחלה באגרת ואחר כך הזכיר מס רוד וכלך בעצמך כתב ממני אבנר שר צבא ישראל לרוד מלך ישראל מלום למי ארץ למי שהמלכות הנתן לו אני סולח לו לאמר כרתה ברית וגו': לפני הברך לפני ראיתך פניו הוציך את מיכל: מעם איש. מלות בעלה: הלק ונכה. על מזה ההולכת מ ממנו סכל ארץ הסכל כעץ חרב בינו לבניה במטה ולא כספסלה ודבר אבנר היה יקודם לכך: אמר אל רוד על דור ואינו זו ממעמך אלי: מהגדר

רלבב

והנה סכב המי אשר לו כתבו עליהם ס כוללה קטנה בין אבנר ובין איש בוסת והסתדרל מפני זה אבנר להמליך רוד על כל ישראל כימי היתה לו האלוה וראוי שלא ועלם ממנו כי לא כ כטמאת מיכל עם פלטו בן לים סאס הרבר כן היתה אסורה לרוד ואולם מה שהזכיר הכתוב מבני מיכל הם בני מרב אחותה ומיכל גדלה אותם ומפני סגולה אותם סקראו בניה ולזה אמר סילרה אותם לעירא המחולת שהיה בעלה סל מרב. והנה

ויחל לאבנר מאד על דברי איש כשת ויאמר הראש כלב אנכי אשר ליהודה היום אעשה חסד עם בית שאול אביך אל אחיו ואל מרעהו ולא המציתך ביד רוד ותפקד עלי עון האשה היום: בה יעשה אל הים לאבנר וכה יסיף לו כי כאשר נשבע יהוה לרוד כי כן אעשה לו: להעביר הממלכה מבית שאול ולהקים את בסקא רוד על ישראל ועל יהודה מרן ועד באר שבע: ולא יכל עוד להשיב את אבנר רבר מיראתו אתו: וישלח אבנר מלאכים אל רוד תחתיו לאמר למי ארץ לאמר כרתה בריתך אתי והנה ירי עמך להסכ אליך את כל ישראל: ויאמר טוב אני אברת אתך ברית אך רבר אחר אנכי שאל מאתך לאמר לא תראה את פני כי אם לפני הקי אך את מיכל ברת שאול בקיך לראות את פני: וישלח רוד מלאכים אל איש כשת בן שאול לאמר תנה את אשתי את מיכל אשר ארשתי לי במאה ערלות פלשתים: וישלח איש כשת ויקחה מעם איש מעם פלטיאל בן לוש: וילך אתה אישה הלך ונכה אחריה עד בחרים ויאמר אליו אבנר לך שובי שוב: ורבר אבנר היה עם זקני ישראל לאמר גם תמול גם שלשם הייתם מבקשים את רוד למלך עליכם: ועתה עשו כי יהוה אמר אל רוד לאמר ביד רוד עבדי רשוע את עמי ישראל מיד פלשתים ומיד כל איכיהם: וירבר גם אבנר פאזני בנימין וילך גם אבנר לרבר באזני רוד בחרון את כל אשר טוב בעיני ישראל ובעיני כל בית בנימין:

במאתה וס' נבסר בסדר וישלח ובסוף יהושע: בחרים ר' חס' בלש' וס' גני' מלך אתה אישה הלך ונכה. ודבר עמך שמעי בן גרא בן חמיני. מאבר חזקאל כדוע. אז השבח בתולה בכחול: שלשם ר' חס' גביא' וס' בא אלהים אל הבחנה. ויה כל יודעו. אשה עצורה לנו. ודבר אבנר וההס כל ישראל: בנימין סל וס' נבסר בסדר וישלח וביהושע סמן כא: ותקוף לאבנר לתרא על פתגמי איש בושט ויאמר הלא יראי שא דבלבא אנא מבוען הויתו גבר הדיט לשארא רבית יהודה יומא דין אעביר טיבו עם בית שאול אבנר עם אחותו ועם רחמיה ולא מסריתך ביד רוד ומבען את מכער עלי חובאתה יומא דין דין יעביר י לאבנר וברין יוסף ליה ארי ומא דקיים לרוד ארי ברין אעביר ליה: לאעברא מלבו מבית שאול ולאקמא ית כורסי רוד על ישראל ועל רבית יהודה מרן ועד באר שבע: ולא יכל עוד לאחבא ית אבנר פיתגמא מודחל ימיה: וישלח אבנר אנצין לות רוד מאתריה למימר מקיימתה במן רעבר ארעא למימר גור קיימך עמי ויהא ירי עמך לאסתרא לותך ית כל ישראל: ויאמר טוב אנא אגור עמך קיים ברם פתגמא חור אנא שאל מעמך למימר לא תחזוית אפי' איל הין קרם מיתויתך ית מיכל ברת שאול כמיתך ל לאיתתא קרמי: וישלח רוד אנצין לות איש בושט בר שאול למימר הב ית אתמי ית מיכל דארסית לי במאה ערלות פלשתים: וישלח איש בושט ורברה מלות בעלה מלות פלטיאל בר ליש: ואזל עמה בעלה איל ובעי בתר האער על סת ויאמר ליה אבנר איזיל תוב ותבו: ופיתגם אבנר הוה עם סבי ישראל למימר אף תמלי אף מרקמיה הויתו בען ית רוד למתיו מלפא עליבון ובען עיבירו ארין: אמר לרוד למימר פור רוד עבדי אפרוק ית עמי ישראל מידא רפלשתים ומידא פל בעלי דביהוון: ומליל אף אבנר קרם רבית בנימין ואזל אף אבנר למללא קר רוד בתברון ותפלרת קר בנימין ישראל ובעיני כל רבית בנימין:

הראש כלב אנכי. תלעב' אילו הייתי ראש כלבים כלומר אפילו לא הייתי תמונה אלא על הכלבים שהייתי כקרא ראש כלב ושור אפי' לשבט יהודה סתה סוכא חס היה לי שום מנוי עליהם לא היה לך לבנותי כל כך היום יס לי רין לעשות חסד עם בית שאול כי בזיתי והלא חסד גדול עשיתי עד היותי עם בית אבנר מהחזקתי בביתו להעמידו במלכותו ולא המציתך ביד רוד ואתה פקרת עלי עון ה' ואת הלא רישא אכא מכען הויתו גבר הריוט לסארא רבית יהודה: ולא המציתך. בא על רך בעלי ההא ואעפ מהוא מבועי האלק ופי' כמו ואת העולה המצאו אלה ענין הזמנה ומקורה: כאשר נבסר י' לרוד. רברו הוא סבועו וכן אמר נסבועי לרוד עברי או לפי סאמר סני פעמים לשאול בסם האל בגלגל וברבר עמלק בקם לו' איס כ כלבט ונתן לרעך ואמר והן הן סבועה לאו לאו סבועה: תחתיו לאמר למי ארץ. בסקר סלח לו למי תאות הארץ אלא לך כמו סאמר האל בריתה בריתך עמי ואני חשוב לך כל ישראל וית מאתריה למימר מקיימתה במאן רעבר ארעא למימר ויס ררם סכתב בביתו לרוד מן אבנר לרוד הקדים סמו לסס רוד זהו א רוד תחתיו לפיכך ענם אבנר: כי אם לפני יהוה הברך. כי אם לפני כל רבר יהוה הברך את מיכל: ויסלח רוד מלאכים יאף על פי שסלח לאבנר סלח גם כן לאיש כמת לכבדו סלא רצה לקחה בלא רשותו: אמר ארסתי לי יתה מסיע פיר' רזל סכתבנו למעלה בענין זה כלום אסתיהיא וארסתיה במאה ע ערלות פלשתים כלום בהם היתה רשתי לא בעומר סהתל לי סאול מהוא מלוא אכלו לפיכך היא אסתי באמת. ולפי הפסג אמר ארסתי לי רל בסכנה סמתי עבמי בעבורה לפיכך יס עליך להחזיר לי ובאמרו במאה והוא כתן מאתים ואמר במאה כי מאה היתה התנאי בניהם: מעם איש. מעם אישה וכת' מלות בעלה ואחר כך פירם מי היה בעלה פלטיאל בן לים והוא פלטיאל בן לים סכתוב למעלה: ובררם לפיכך קראו עתה פלטי ספלטו אל מעבדה סלא בא על מיכל כמו ספירסנו למעלה ומה סאל הלך ונכה אחריה עד בחורים על מזה סהלכה מיד: וסהיה כובס את יכרו עד בחורי סנעסס כבחורי סלא טעמו טעם אותן חטא וכל זה הוא רחוק מדרך הפסג וסחורים הוא סס מקום בארץ בנימין כמו סמעי בן גרא בן הימני מבחורים ותי' עלמת ועלמת וסחורים ענין אחר וכן כזכר זה המקום בספר יהושע עלמון וסדברי הימים עלמות ואפסר סקרא כן על סס ארס

הסקרא עלמת בן ישרה מסבט בנימין ולו היתה העיר הזאת וכבר כתבנו למעלה כי מיכל וכלטו סונגם היו: ביד רוד עבדי הושע. מקור במקום אופיע כלומר אמרתיו להוסיף את ישראל בידו וכן ואתם הוציא מתוכה כחילו ואמר ארצו וכת' יהושע אפרוק: ודבר גם אבנר באזני בנימין. כמו ודבר אבנר גם כן באזני בנימין ולפי סאמר ודבר אבנר היה עם זקני ישראל אמר כי גם באזני סבט בנימין רבר ואף על פי שסבט בנימין היו קרובים לבית שאול היו יוצר חפצים במלכות רוד מפני סראו סהיה מכליח בכל דרכיו וכל מלחמותיו וראו כי בית שאול היו הולכים ומתמעטים ולא היה להם סימן יפה במלוכה ועוד כי אבנר הוא הטה את לבם אחרי רוד מפני סרבה להטלים עמו ולכך אמר הנה זה הספור מזה הענין ומזאת המלחמה: מהגדר

הרגו לאבנר. כמו את אבנר וכן לכל בליתעשה נחשת: במלחמה. כלומר הוא הרג עמאל במלחמה והם הרגו אבנר בעלום והוא שאמר דוד ויטעם דמיו למחמה בעלום: ויאמר דוד. אף על פי שזאב הרגו אמר לו שיקרע עליו ויתאבל כי שלא ברין הרגו. הולך אחרי המטה. כשהיו מולצין אותו לקבורה ואף על פי שאמרו כי המלך אינו יושב אחר המט

אחיהם ד' בקריא' וס' נמסר בספר שפטים סימן ט' יסיף ד' חס' וז' ארבעים יבנו ב' כו' בהיעשה י' ליהונתן. לארבי דוד. בהיעשה אלהים לאבנר. וישבע דוד לאבנר. ויבא חואלי. וז' יסיף לגעח בד'. והלעזמים יונת י'. יסיף לד' לסון רמיה. וטהר ידיו יסיף אסן. ונתק שפתים. לבחבם ישכיל. כי

הרגו לאבנר על אשר המית את עשהאל אחיהם בגבעון במלחמה: ויאמר דוד אל יואב ואל כל העם אשר אתו קרעו בגדיכם וחגרו שקים וספרו לפני אבנר והמלך דוד הלך אחרי המטה: ויקברו את אבנר כחכרון וישא המלך את קולו ויברך אל קבר אבנר ויבכו כל העם:

ויקץ המלך אל אבנר ויאמר הבמות נבל ימות אבנר: ידך לא אסירות ורגלך לא לזקן: וינחש איתקרב כו כמפל קדם גבר: וישעין נפלתא ואוסיפו כל עמא למבכי עלהו: ואתא כל עמא לאוברה ית דוד לחמא עור דיומא קנים וקנים דוד למימד קדון יעביר לי יי וכדון יוסיף אילתן קדם מיטל טמטא אטעום לחמא או כל מרעם: וכל עמא אשתמרעו ושפר בעיניהון ככל דעבד מלכא בעיני כל עמא טב: וידעו כל עמא וכל ישראל כיומא יתחוו ארי לא הוה כעצת מלכא למקטל ית אבנר בר נר:

ויאמר מלכא לעברוהי הלא תרעון ארי רב ושלית נפל יומא הרין בישראל: ואנא יוסא דין דקדוש וקדבי למלכא וגבריא האילן בני אריות קטן מיני ושלם יי לעבדי כישתא בביתיה: ושמע בר שאול ארי מית אבנר בחכרון ואיתר שלם ידו ויברך ישראל אתהילו: ותריץ גברין רפני רישו משרתן הוו עם בר שאול שום תר בענה ושום תננא רבב בני רמון ומבארות סכני בגימן א

יסיף על חמאהו. הן יסיף דעים רכבים

הרגו לאבנר. כמו את אבנר וכן לכל בליתעשה נחשת: במלחמה. כלומר הוא הרג עמאל במלחמה והם הרגו אבנר בעלום והוא שאמר דוד ויטעם דמיו למחמה בעלום: ויאמר דוד. אף על פי שזאב הרגו אמר לו שיקרע עליו ויתאבל כי שלא ברין הרגו. הולך אחרי המטה. כשהיו מולצין אותו לקבורה ואף על פי שאמרו כי המלך אינו יושב אחר המט

אחיהם ד' בקריא' וס' נמסר בספר שפטים סימן ט' יסיף ד' חס' וז' ארבעים יבנו ב' כו' בהיעשה י' ליהונתן. לארבי דוד. בהיעשה אלהים לאבנר. וישבע דוד לאבנר. ויבא חואלי. וז' יסיף לגעח בד'. והלעזמים יונת י'. יסיף לד' לסון רמיה. וטהר ידיו יסיף אסן. ונתק שפתים. לבחבם ישכיל. כי

קטלו לאבנר על דקטל ית עשהאל אחיהון בגבעון בקר כאו ואמר דוד ליואב וכל עמא דעמיה קטעו לבושכון ויאסרו סקין וספרו קדם אבנר ומלכא דוד איל בתר ערסא: וקברו ית אבנר בחכרון וארים מלכא ית קליה ובכא על קברא מלכא ית אבנר וככו כל עמא:

ויאמר מלכא על אבנר ואמר תפמימת רשיעין ימות אבנר: ידך לא אסירן ורגלך לא לזקן: וינחש איתקרב כו כמפל קדם גבר: וישעין נפלתא ואוסיפו כל עמא למבכי עלהו: ואתא כל עמא לאוברה ית דוד לחמא עור דיומא קנים וקנים דוד למימד קדון יעביר לי יי וכדון יוסיף אילתן קדם מיטל טמטא אטעום לחמא או כל מרעם: וכל עמא אשתמרעו ושפר בעיניהון ככל דעבד מלכא בעיני כל עמא טב: וידעו כל עמא וכל ישראל כיומא יתחוו ארי לא הוה כעצת מלכא למקטל ית אבנר בר נר:

ויאמר מלכא לעברוהי הלא תרעון ארי רב ושלית נפל יומא הרין בישראל: ואנא יוסא דין דקדוש וקדבי למלכא וגבריא האילן בני אריות קטן מיני ושלם יי לעבדי כישתא בביתיה: ושמע בר שאול ארי מית אבנר בחכרון ואיתר שלם ידו ויברך ישראל אתהילו: ותריץ גברין רפני רישו משרתן הוו עם בר שאול שום תר בענה ושום תננא רבב בני רמון ומבארות סכני בגימן א

שאלו בי מית אבנר בחכרון וירפו ידיו וכל ישראל גברלו: ושני אנשים שרי גרודים היו בן שאול שם האחד בענה ושם השני רבב בני רמון הבארת מביני בגימן

היום דך. ואכא יומא דין הריוט ומרבי ל למלכא: היו בן שאול. היו לבן שאול כמו למוד אשר שמואל אשר לשמואל: ויברחו

רלבג

והנה בכה דוד בבי גדול וקוץ אל אבנר ולא טעם לחם בל ה היום הוא לסתו ס כבו האחת לפי שהיה קשה בעיניו מאד ה הריוט אבנר שהיה שר וגדול בסרסל עם היותו בבית עמו והסבה הענית כרי סיכרו ישראל בילא היתה מהמלך להמית את אבנר כי היה זה ממה שירחיקם מאד להמליכו עליהם רל בראותם כי המית שר וגדול במהו. והנה

וישמע בן שאול בי מית אבנר בחכרון וירפו ידיו וכל ישראל גברלו: ושני אנשים שרי גרודים היו בן שאול שם האחד בענה ושם השני רבב בני רמון הבארת מביני בגימן

ליטבא רמלכותא הוא דכתיב רך ומסוח מלך: היו בן שאול. כמו לבן שאול אועם בן שאול כתרדא או שרי שזכר עמר במקום פנים כאלו אמר מריבן שאול ומחם פירסו התכמו שברוכן כהייתו וחליתו ורל המיתו אותו וספר ענין זה הנה להודיע בי אלה סהרגו בן שאול בבר היו עמו ושריו היו לפיכך לא נשמרו מהם בני הבית בבואם תוך הבית ובחרר משכבו וטעם סכרי לדבר עמו נכנסו ומה שאמר ויברחו הבארתו לא ספר על מה כרחו אולי היו להם דברי מריטה עם שאול או עם בנו ועתה שבו אליו אולי הסלימו עמו טרם בואם וכאוער לביתו ולא נשמרו מהם והיה פי' לוקחי חטים למה הפי' שבאו עם לוקחי חטים לרבר עם בן שאול ולפי' שפירם מחם המיתו יהיה פי' הענין כן בי אלה השרים הרגו בן שאול ולא אמר זה על איש בפת אלא על בן אחד שהיה לשאול והרגו אותו או בחי' שאול או אחרי מותו לפיכך ברחו תימה והיו עם גרים עד היום הזה שבאו להרוג איש כסת למצוא חן בעיני דוד ולשוב לנחלתם בארות וכמבוא לבית איש בפת התכבדו ועשו עמל כלוקחי חטים וכח' כזבני חטין וככנסו לביתו לחרר משכבו והרגו ונבי הבית לא נשמרו מהם בי אמרו שידברו עמו לקחת חטים ממנו: ביגס

כיגם בארות תחשב על בנימין. כמו אל בנימין וכן ותתפלל על יי כמו אל יי על שכן הסופר כמו אל ומה שאמר כיגם בארות והנה בארות נחשבת בתוך ערי בנימין אם בן מה הוא גם אולי היתה על הגבול והיו חופסים בני ארם כי אינה לבנימין הודיע כיגם היא תחשב לבנימין וכל זה להודיע כי מבט בנימין היה שהיה מבט מאלו יבאו לו מכלים ביתו וממלכתו ומה שספר גם כן הנה ענין מביטות בן יהונתן להודיע כי במות אים כשת לאכסאר לבית שאל יורם עזר ורואי למלכות כי מביטות בן יהונתן כפל ונעשה נכח רגלים ולשאל לאכסאר כי אם כני רכפה העלם: כחם היום יבכף: את משכב הנהרים. תי פנת מלכיא כלומר כי מנהג מלכים לישן

בנהרים: ויבאו הסת. כראה כי אחר מהכזה ויבאו להם חזרו לסת להקיר את ראשו להכילו לרוד כי הם הרגוהו כי חשבו למכור חן בעיני דוד בזה הדבר: ומהרגו. והוא לא הרג אלא כיון שזוהי לאחר מהנערי להרגו באילו הוא הרג. ומה שאמר ואחזה בו אפסר סרוד אחז בו והנער הכהו: אסר לתת לו במורה. אסר חסכסחתו לו סכר במורה וכתו דהוה מרמי למיתן ליה מתנא כבמורתיה: ויתלועל הערכה: כרי שיראוס בני ארם וירעו כי רוד ביוסר לבבנו מקס נקמת סת שאל ואף על פי שהיו אויביו. ויבאו כל שבטו ישראל. מכל שבטו ישראל באו אליו ואפי' משכב בנימין כי לא היה להם עוד תקוה בבית שאל וזה היה חמסנים אחר סמת אים כסת וחמס פנים היתה המלכות בטלה מלא מלך רוד על כל ישראל ער סוף חמס פנים וספת חרפם כי אים כסת לא מלך אלא סתו פנים: הכנו עצמך ובסרך אכחנו. אף על פי סאתה ממספחת יהודה והכנו קרובם לך אכחנו גם כן עצמך כי כלם בני ישראל אחים אכחנו: אתה

ארי אף בארות מתחשב על רבית בנימין וערקו איגם בארות לגיתים וחתו תסן דידיו עד יוסא תדיו: וליהונתן בר שאל ברא לקי בתרין רגליוהי בר חמש שגין הורה בד אחת בסורת שאל ויהונתן מיוצאל ונטלתי את התורבנית והאפבת והנה באית בעייתיה למערק וגפל וחגר ושסיה מפיו שש: ואזלו בני רמון דמבארות רכב ובענה ואתו במימים וסמא לבית איש בושרת והוא שביב ית שגת מלכיא ואינון אתו עד גו ביתא פובביתיוסין ומתותי בסטר ירכיהו ורכב ובענה אחותי אישיתו בו: ואתו לביתא והוא שביב על ערסיה באידרון בית משכביה וסחוריה וקטלוריה ואעריהו ית רשיתו ונסכו ית רשיתו ואזלו באורת משרא כל ליליא: ואיתא וית רש איש בושרת לור דור לחברון ואמר למלכא תא רש איש בושרת בר שאל בעיל דבבד בעאל מיקטלך ועבר ויליבוני מלכא פורענותא וסמא תרין משאל ומורעיה: ואתיב דור ית רכב וית בענה אחותי בני רמון דמבארות ואמר להון קנים הוא וידיפרק ית נפשי מכל עקא: ארי חתו לילי ממר תא מית שאל והוא תוה בסמכר בעיני נפשיה ואחורית ביה וקטלתי בצקלג דהורה מרמי לסיתן ליה מתנא בסורתיה: אף ארי גברין רשיעא קטלו ית גבר וכו' בביתו על שיוויה ובען תלא איתבע ית דסיה מקדבון ואפלי יתכונ סן ארעא: ופקיד תוד ית עולימא וקטליגון וקציגון ית יהון וית ריגלחון וצלבו על בריכת בחברון וית רש איש בושרת נסכו וקברו בקברא דאבנר בחברון: ואתו כל שבטא ישראל לות רוד לחברון ונאמרו למימר תאנא קריבך וביסרך אכנא:

כיגם בארות תחשב על בנימין: ויברחו הבארות יסגת מהויהו שם גדלים עד היום הזה: וליהונתן בן שאל בן נכח רגלים בן חמש שנים היה כבא שמעת שאל ויהונתן מיוצאל ותשארו אמנתו ותנסוהי בחפזה לנוס ויפל ויפסח ושמעו מפיו בשש: וילכו בני רמון הבארותי רכב ובענה ויבאו כחם היום אל בית איש בשש והוא שכב את משכב העהרים: והנה באו עד תוך הבית לקחי חטים ויכהו אל החמש ורכב ובענה אחיו נמלטו: ויבאו הבית והוא שכב על מטרנו בחדר משכבו ויכרו וימתו ויסירו את ראשו ויקחו את ראשו וילכו דרך הערכה כל הלילה: ויבאו את ראש איש בשש אל דור חברון ויאמרו אל המלך הנה ראש איש בשש בן שאל איבך אשר בקש את נפשך ויתן יהודה לארצי המלך נקמורת היום הזה משאל ומורעו: ויען דור את רכב ואת בענה אחיו בני רמון הבארותי ויאמר להם חי יהוה אשר פרה את נפשי מכל ערה: כי המגיד לי לאמר הנה מרת שאל והוא היה כמכשד בעיניו ואחור: כווארגוהו בעקלג אשר לתת לו בשרה: אף בי אנשים רשעים הרגו את איש עריק בביתו על משכבו ועתה הלו אבקש את דמו מידכם ובערתי אתכם מן הארץ: ויצורו את הנעלים ויהרגום ויקצצו את ידיהם ואת רגליהם ויתלו על הכרכה בחברון ואת ראש איש בושרת לקחו ויקברו בקבר אבנר בחברון: ויבאו כל שבטי ישראל אל דור חברון ויאמרו לאמר הננו עצמך ובשרך אכנא:

רשי

ויברחו הבארות יסגת מהויהו שם גדלים עד היום הזה: וליהונתן בן שאל בן נכח רגלים בן חמש שנים היה כבא שמעת שאל ויהונתן מיוצאל ותשארו אמנתו ותנסוהי בחפזה לנוס ויפל ויפסח ושמעו מפיו בשש: וילכו בני רמון הבארותי רכב ובענה ויבאו כחם היום אל בית איש בשש והוא שכב את משכב העהרים: והנה באו עד תוך הבית לקחי חטים ויכהו אל החמש ורכב ובענה אחיו נמלטו: ויבאו הבית והוא שכב על מטרנו בחדר משכבו ויכרו וימתו ויסירו את ראשו ויקחו את ראשו וילכו דרך הערכה כל הלילה: ויבאו את ראש איש בשש אל דור חברון ויאמרו אל המלך הנה ראש איש בשש בן שאל איבך אשר בקש את נפשך ויתן יהודה לארצי המלך נקמורת היום הזה משאל ומורעו: ויען דור את רכב ואת בענה אחיו בני רמון הבארותי ויאמר להם חי יהוה אשר פרה את נפשי מכל ערה: כי המגיד לי לאמר הנה מרת שאל והוא היה כמכשד בעיניו ואחור: כווארגוהו בעקלג אשר לתת לו בשרה: אף בי אנשים רשעים הרגו את איש עריק בביתו על משכבו ועתה הלו אבקש את דמו מידכם ובערתי אתכם מן הארץ: ויצורו את הנעלים ויהרגום ויקצצו את ידיהם ואת רגליהם ויתלו על הכרכה בחברון ואת ראש איש בושרת לקחו ויקברו בקבר אבנר בחברון: ויבאו כל שבטי ישראל אל דור חברון ויאמרו לאמר הננו עצמך ובשרך אכנא:

רלבג

והנה אחר זה קפרו פני מריגדורים אסר לבן שאל על אים כסת והרגוהו בביתו על מ משכבו בהיותו סוכב מסכב הכהרי ונכנסו עם אכסי לוקחי חטים סבאו בתוך הבית ונכסו את ראשו לרוד למכור חן בעיניו והוא סקס את סקמת אים כסת מהס וכו' ל להרגם ולקצץ ידיהם ורגליהם ותלו אותם על הכרכה בחברון ויקבור את ראש איש בושרת בקבר אבנר והנה

וזהו
בית
ארי

כל שבטו ישראל אל דוד בחברון ויכרות להם המלך דוד ברית חברון כי מס
היתה במה לזמנח מס זבחים במו סתבאר בדברי אבשלום . וימסחו את דוד
למלך על כל ישראל וחו נשתק דוד מחברון ללכת ירושלים . והנה היה היבטוי
יושב בירושלים ולא יכול דוד להוציאם משם בעבור טבועת אברהם לאבימלך
שהיתה טבועה בצלמים אשר טס מהם עשירים ופסחים כי עניים להם ולא יראו
רגלים ולא יהלכו ואפשר שהיו הצלמים ההם בצורת עוד ופסח העור להורות על
ברית יצחק שסבוק ימיו כהו עיניו מראות והפסח בעבור יעקב שיהיה צולע על
ירכו ועצו זה להורות שכבר נפתלם להם זה הברית עם האבות בכללם ולנאת
הטבה אשר היבטוי לדוד לא תבא הנה אם לא הסיירות תחלה העשירים והפסחים
סבהם זכירת זה הברית כאילו יואמר לא יבא דוד הנה כי לא יוכל להסיר אליו
הצלמים שבהם זכירת זה הברית . ויולכר דוד מהיבטוי את מצודת ציון הא עיר
דוד ואמר דוד ביום ההוא כל מי טיבה יבטוי ועצ בעבור והוא המרוב ספספים
ממנו המים ויסחית עם השחתתו את הצבור הפסחים והעשירים מהם סנאי נפס
דוד מצר שימנעוהו מלבוש אל הבית יהיה לו גמול כך וכך ולא פורס על כן היו
אומרים ים מס ער ופסח הנה באמת זה ימנע דוד מלכא אל הבית והנה אפשר
השחתתו בזה האופן מזולת הסרת הברית אשר כרתו האבות כי הוא יסחית
הבנין אשר בו הציור ובהשחתתו יסחיתו הצלמים האלו ואפשר שאלמד בפירוש
זה הענין שהוא אפשר שהוא מס מקום אחר אי אפשר שיכנסו בו אם לא יעברו
לפני אליו הצלמים והיו אליו הצלמים עשויים באופן מהתחבולה סיניעו מקלות של
ברזל רבי המסלל תנועה חזקה בדרך שלא יוכל אדם לעבור מס כדי שלא יכו
אותן הצלמים באותן המקלות וכבר שמענו שכבר נעשו צלמים כאלה בקצת
המקומות והנה המצאת כמו זאת התחבולה איך בה המקושי למי שיבין בחכמת
המשקלות ובהנעה במים וברוח ובכח חיו ואין הנה מקום החקירה לבאר איך
יתכן זה והנה עשו אותן הצלמים בדמות עורים ופסחים לפי שמדרך העשירים
והפסחים טיבה להם מקל יהיו נשענים בו והנה ירמה סאכל הצבור היו אליו
הצלמים והיו מוציאים המים מפייהם והיה נכנס מהמים בהם מה שיהיה בו רועס
מהנעת אליו המקלות ולזה היה צריך כל איש להשמר שלא יכנס מס ובהכו האיש
בצבור בדרך שלא יספכו המים לאותן הצלמים יקל יותר להסחית אותן הצלמים .

פאזינפס רוד. לכי פבווה בהם פאמרנאס ומעשהו פלא ילכד את המצודה. ואמר כל מכה ולא אמר מה יעשה לו וכמוהו כל הורקן וסברי היםים מפנים מכה יבוקי בראשונה יהיה לראש ולשר ועל יואכ בראשונה והי לראש. ובמדרם כל מכה יבוקי ויגע בכבוד כל מי שהיח מכה יבוקי היה כונע בכבוד כלומר לא היו יכולים לכבדם אם לא היו מגיעים בכבוד והוא המקום הגבוה במגדל מה שמו הביאו אילן מל ברום וכפפו אותו והפך יואכ ועלה בראש החומה ובהם להורג והיה גבור חיל והלחם כעדם ובאו גבורי ישראל ועזרוהו. ובמדרם אחר כתוב כן מה שמה יואכ הלך והביא ברום אחר רשן וקבעו בבר החומה וכסף ראשו שהיה רך ואחז בו רוד וקפץ יואכ על ראשו מל רוד ונתלה

ויחב על ראשו מל דוד ונתת
 בברוש דלב על החומה וזהו מ
 מאמר דוד יהלמי בריך חסד
 ממך ראם אליכא ראשי מה עשה
 הקב"ה קצר את החומה עד מ
 מעלה דוד אחריו סמלתי ובאלהי
 ארבע סוד: על כן אמרו. כי
 מהיום ההוא ואילך לא יבא עוד
 ופסח אל הבית הזה היא מצורת
 ציון לכיוון אותן העזרי והפסחי
 ולכרון לרורות הידך לכה
 דוד: מן המלוא וביניהם. מן
 המלוא ולפנים ומלוא הוא מקום
 סמוך לחומה ואותו המקום היתה
 רחבה להאסף השם מל לפיכך
 נקרא מלוא כמו קראו מלוא
 ואמרו האספו ונבואה וממנו
 ולפנים כנה וברברי הימים
 אומר כיוונך בנה סאר העיר:
 הלך וגדול. מניהם מקור: ויל
 אלהי בכחות עמו. טעם הספור
 הזה כי בעזרתו היה מנצח כל
 החילות בכל אשר יבא כיו"עמו
 סוד: ארון כסאו מעלה וכבחות
 מטה: וחרשי אבק קיר. לבנות
 קיר ותי' וגרין ראומנין למיץ
 אצין ואבנין ואריכלין ראומנין
 בבנין כותלין. וכיכא.
 מבנין פועל הגדום הקב"ה כסא
 ממלכתו כיון סמך כד מלך לו
 כל זה ידע כי מיל היתה לו זה
 בעבור עמו יסר להיו להם רועה
 טוב: ויחך דוד עוד פלגים
 ונשים. אמרו רבו זל פלגים
 בלא כתובה ובלא קרוסין נשים
 בכתובה וקרוסין ואף על פי שם
 מחלוקת כזה בירושלמי סאמרו
 מס אחו היא אמה ואילו היא
 פלגם ר' מאיר אומר אשה יש
 לה כתובה פלגם אין לה כתובה
 וזכמים חומרים אחד זו ואחר
 זו יום להם כתובה אלא אמה יש
 לה כתובה ותבאי כתובה פלגם
 יש לה כתובה ואין לה תבאי כ
 כתובה אפ"כ סוגיית התלמוד
 כ" מאיר וקבלו רז"ל כי ממנה
 עשרה נשים היו לו לרוד בין
 נשים וכין פלגשים ודרסו לא
 ידעה לו נשים יותר מן ממנה
 עשרה וסמכו זה אחר הקבלה
 מפקוד ואוספה לך כהנה ו

רחיקא נפשא דרור על כן יימרון
 חטאיה ותיביא לא יעלון לביתא
 ויתיב דוד בתקרא קראלה כרתא
 דדוד ובטא רוד כחור כחור מן
 מלייתא ולגיו ואל רוד איל וסגו
 ומיסרא ריאלא צבאות בסעדיה
 ושלח תירם מלכא
 וצור אנגין לות רוד ואעי ארין
 ונגרין ראסגין למיקא אעין ואבני
 ואדריכלין ראסגין בבנין כותלין
 ובנו ביתא לרוד וירע רוד ארי
 אתקניתי למדוי מלכא על ישראל
 וארי סגל מלכותיה כדיל עמיה
 ישראל ונסכי רוד
 עוד לחינן וגשין מירושלם ברד
 ראתא מתברון ואתלילו עוד לרוד
 בנין ובנו ואלין שמה
 ראתלילו ליה בירושלם שמוע
 ושוכב ונתן ושלמה ויבחר
 ואלישוע ונפג ופוע ואלישמע
 ואלירע ואליפלט
 ושמעו פלשתא ארי משחוי ית רוד
 למתוי מלכא על ישראל וסליקו
 כל פלשתא למדעי ית רוד ושמע
 רוד ונתן לתקרא ופלשתא
 אתו ואתרטישו במישר גיבריא
 ושאל רוד במיסרא רי לימיסר
 תאסס על פלשתא התמקריגון
 בירי ואמר ית לרוד
 סק ארי מססר אססר ית פלשתא
 בירי ואתא רוד במישד
 פרצים ומתנון חמן רור ואמר
 חבד ית כעלי דבני קרמי תיבור
 סאן וחסר רמלי מין על כן קרא
 שמה דראתרא ואתא מישר פרצים
 ושבו חסן ית טעותותון

זכיהו ומע נעים היו לו ואמר כהנה וכהנה והם יב ועוד כהנה והם יח חח
הזריעם לאחר כי עגלה זו מיכל ובכלל השם שהיו לו בחכרון היא והנה תזכרו לו
מע נעים כחכרון קודם בואו לירושלם ואומר ויחך רוד עוד פלגמים וכנים
מירושלם ותזכרו בברוחו מפני אבטלוס שהניח עמר פלגמים לממור את הבית
אם כן מתים נעים לבד לקח מירושלם ועמר פלגמים ואחת משתי הנשים סלקה
מירושלם היתה בת מבע: הילודים. תואר כסלק לבבורים וכל אלה בני נעים היו
כמו שאומר ברברי הימים לבד בני הפלגמים: שמע. הוא שמעה הזכר ברברי
הימים בבני הפלגמים. ואלויוע הוא אלישמע הזכר גם וזכר גם אליעזר אר
אותם הנה לפי שאמר גם כל בני רוד לפיכך זכרם כלם: לפקס את רוד. להלחם
כל פלשתים ויורד אל המצודה ימגדל חזק ואמר וירד כי ממקום המגדל היה מפ
זהם היו בעמק רפאים כראה כי פלשתים היו באותו ממקום הנקרא בעל פזרים אלא
פזרים היה גבוה ממקום המצודה מרד גם רוד בתחלה וכן אמר ברברי הימים
ומם כמצודה סאל בל ועלה בעל פזרים להלחם בפלשתים ומם סכה אותם: פז
רכ כזה אלא סחאל פרץ אותם לפיכך ית ת בעלירבני קדמי כמה רמת
סגרי: בעל פזרים. תימישר פזרים וכן

וכיתה כ'קמן והנמית: רמלא: רפלטתים ח'וסי נכסר הואי סיפרא בחלקא סימן י': פרעים ח'וסי ויבא
 ד'ור כבעל פרעים ויבב' בפסוק. כי בוד פרעים יקום. ויעלו כבעל פרעים כ' בפסוק ד'דח. וא' ופרעים
 תצאנה דעבס:

שָׁנְאוּ נֶפֶשׁ דָּוִד עַל־כֵּן יִצְמְדוּ עוֹד
וּפִסְחָלָא יָבֹוא אֶל־הַבֵּית׃ וַיֵּשֶׁב
דָּוִד בְּמִצְדֵה וַיִּקְרָא לָהּ עִיר דָּוִד וַיִּבֶן
דָּוִד סְבִיב מִן־הַמְּלֹוא וּבֵיתָה׃
וַיִּלְךְ דָּוִד הַלֹּךְ וַגְּדֹל וַיְהוֹרֶה אֱלֹהִי
עֲבֹאוֹת עִמּוֹ׃
וַיִּשְׁלַח חֵילִם מֶלֶךְ־צֹר מְלָאכִים אֶל־
דָּוִד וְעֵצֵי אֲרָזִים וְחֹרָשֵׁי עֵץ וְחֹרָשֵׁי
אֲבָן קִיר וַיִּבְנוּ־בֵית לַדָּוִד׃ וַיֵּדַע
דָּוִד כִּי־הִכִּינוּ יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל
וְכִי־נִשְׂאֵם מַמְלַכְתּוֹ בְּעֵבֹד עִמּוֹ׃
יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּקַּח דָּוִד
עוֹד פְּלִגְשִׁים וְנָשִׁים מִירוּשָׁלַם אַחֲרֵי
בָאוּ מִחִבְרוֹן וַיִּוְלְדוּ עוֹד לַדָּוִד בָּנִים
וּבָנוֹת׃ וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הַיִּלָּדִים לוֹ
בִּירוּשָׁלַם שְׁמוֹעַ וְשׁוּכַב וְנָתָן וְ
וּשְׁלֹמֹה׃ וַיִּבְחַר רֹאשִׁי וַעֲוֹנָפָג
וַיִּפְּיעַ׃ וְאֵלֵי שְׁמַע וְאֵלֵי דָע וְאֵלֵי פֶלֶט
׃ וַיִּשְׁמַע וּפְלִשְׁתִּים
כִּי־מִשְׁחוּ אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל
וַיַּעֲלוּ כָל־פְּלִשְׁתִּים לִבְקֹשׁ אֶת־דָּוִד
וַיִּשְׁמַע דָּוִד וַיֵּרֶד אֶל־הַמְּצֹדָה׃
וּפְלִשְׁתִּים בָּאוּ וַיִּנָּשׂוּ בַּעֲמֻקֵּי רְפָאִים
׃ וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה לֵאמֹר הֲאֵעֲלֶה
אֶל־פְּלִשְׁתִּים הַתִּתְּנִם בְּיָדִי
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־דָּוִד
עֲלֶה כִּי־נָתַן אֲתָן אֶת־הַפְּלִשְׁתִּים
בְּיָדְךָ׃ וַיִּבְאֲרוֹד בְּבַעַל־פְּרִצִּים
וַיִּכֶם שֵׁם דָּוִד וַיֹּאמֶר פָּרַץ יְהוָה אֶת־
אִבִּי לִפְנֵי כִפְרָץ מַיִם עַל־כֵּן קָרָא
שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא בַּעַל־פְּרִצִּים׃
וַיַּעֲזֹבוּ שְׂסֹאת עֲצָבֵיהֶם

בירושלם והוליד בנים ובנות ואחמוכ מעמה זה כרי משה למלך על זח העם הקדוש ויהיה כאהכ למי. והנה זכר לבקם רדו ומאל רדו את מבי יוללחם בהם והבניעם וקח בו בעל מרבי כרי להזכיר הנס וזכר מכבר עזבו מס עפס קלא יהנו האלמס בהם כמו ספותה התורה

מן המלוא וביטה.
 היקף חומה נמוכה
 ומלאך אחת עשר
 ועבדו התל באמצע
 ומשעוהו ללכל רוח
 הוא קרוי מלוא ועליו
 בנה רוד בראש ואותו
 המלוא היה קבץ ל
 למצודה: וירע רוד
 בראותו כל מעשיו
 מצליחין ומלכי ה
 האומות מולחין לו
 מנחה: וינטו.
 ויתפסו: בעל
 פרים: משוד פרים
 : כפרץ מים. כמים
 הפורצים נדרי: ה
 המפה: ויסאם

דל'בג

וּמִכּוֹן רֹד בַּמְּחֹדָה
מִלְכָּד וְאַחֲמֵכ מִזְמָדוֹ
מְבִיחָה לַחֲזֹק הַעִיר
הַהִיא וּמֵאֲלוֹ הַחֲשִׁירָה
הַמִּים כִּמוֹ מַעֲוָץ
הַאֲכָסִים הַיּוֹם לַחֲזֹק
הַעֲשִׂירוֹת מֵאֵל וַיִּכְסּוּ
הַאֲכָסִים בְּקִלּוֹת וְלֹא־
נִקְרָא הַמָּקוֹם הַהוּא
מֵלֹא־וְהָיָה בֵּחַ רֹד
סָבִיב מִתְּמַלְאוֹ וְיִבְתָּה
לֹא מִבְּהָ חוֹמָה לִפְנֵי
תְּמַלְאוֹ מִתְּקַת בָּבֶל
הַבְּנוִיִּים אֲשֶׁר בַּעִיר
הַהִיא כַּמִּנְהָג־וְזָכַר
כִּי מִפְּנֵי מַדַּע רֹד כִּי
הַכִּיּוֹן י' לִמְלָךְ עֲלֵכֶל
יִמְרָאֵל וְכִי נִסָּא הַמִּי
מִמְּלִכְתּוֹ עֲבֹד־עֲמוֹ
יִשְׂרָאֵל לֹא מֵאֲהַבְתּוּ
אוֹתָם הֵנָּה לְרָחַ עֲדִי
רֹד פִּילֵגְמִים וְנִסִּים

הרגם כן נגוה שלא נזכר הנה והפסד כי ימים אלו מתו בלא זכר לפיכך לא זכר
 אף עשה דוד מזמור למה רגשו גוים לפי שמתקבצו כל פלמתיים כמו מאמר ועלו
 סלם וכשבא דוד מירושלם אל המצודה היה יורד ומה מאמר האעלה אל פלמתיים
 חיל רכ מאר כמו מאמר כל פלמתיים וכתפשונו עד שמק רפאים ואותו מקום בעל
 בבבל פרצים וכן אמר בספר ישעיה כי בהר פריים יקום יי' ועל מלחמה זו אמר
 אלת אויב לפני כפרץ מים. כלומר מל' היתה זאת כי אני במצט עם הכיתי עם
 אף רחם רמלי מין ולפי הכפס כפרץ מצוין המים בבוא סוף מים משורצין
 בעלג מיער גר: ושאל

כלבחרו בישראל
טלטי'אף לפי טאכאסו
עליו כשהמליכוהו
בחרו וזו היתה א
אסיפה סנייה לכך
כאמר ויוסף: מבצלי
הדור. היא קרית
יערים כמו טאמר
ביהושע ותאזר הגבול
ועלה בצלה היא קרית
יערים וכן בדברי ה
הימים ועל דוד וכל
ישראל בעלתה היא
קרית יערי' ועל לעז
מימורי ויוסף וילך דוד
מבצלי יהוד' טאכאסו
סם להעלות מעם את
הארון וגו': אשר
קרא סם סם. אשר
קרא לו לארון סם
והיה סם סהיה סם
י' צבאות עליו: אל
עגלה חרסה. טעה
בדבר טאפילו תיזקוק
סל בית רבן יודיען
אותו כי עבודת הקדש
עליהם בכתף יסאו
ולפי טאמר זמירות
היו לי חוקך בבית מ
מבורי טעם לבא לדי
כך ומת עוזא על ירו
לפיכ' כשהיו אומרים
עובד הביאו בכתף
טאמר בדברי הימים
וואמ' להם אתם ראשו
האבות אשר ללוים
התקדשו אתם ואחיהם
והעלתם את ארון ו
וגו' כי למבראשונה

וַיֹּאמֶר דָּבָר אֲסִים וַיֹּאמְרוּ כְמוֹת כְּשֵׁנִים וּמִן הַר מִגִּים • וַיֹּאמְרוּ מִבֵּית אֲכִיזַב אֲשֶׁר בְּנִבְעָה • חֲכָמוֹ
דְּבַתְרִיהָ • וַיֹּאמְרוּ עַל הַסִּים דְּאִמְצִיזוֹ דָּרָה •

וְיִסְפּוּ עוֹד פְּלִשְׁתִּים לַעֲלוֹת

דוד ביהוה ויאמר לא תעלה הסב

פבאים: ויהי פשמעך את-קול

או יצא יהוה לפניך להבות במחנה

עוהו יהוה ויזאת פלשתים מגבע

וְלִסְף עוֹד דָּוִד אֶת-כָּל-בְּחֹד

וְיִלְדֵּי דָוִד וְכָל הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מִבְּעַלֵּי

האלהים אשר נקרא שם שם יהוה

וַיִּרְבּוּ אֶת־אֲדֹנָיִם הָאֱלֹהִים אֶל־עֲגֹלָה

בגבעה וסוף אונחיו בגל אבינר

מבית אבינרוב אשר בגבעה עם ארז

[illegible]

רלבג

עוד זכר מאחר זה הוסיפו עוד פלסתיים לעלות להלחם עם דוד ושאל דוד את פי
י' אם יעלה עליהם להלחם בהם ובאחריו המעב' שלא יעלה עליהם אם לא בתחבולת
באופן שלא ירגישו כבאוינו להם אמר מ' טוב אל אחריהם בדרך שיבא להם ממול
הבאים הם מורו'ם בלע' והם חילנות רבי הענפים והעלים והיה זה הכה שלא
ירגישו בהם הפלסתיים בבאם וגם שם ימתק שיבא רוח יי' ויער ראשי הבכאים בדרך
שישמע בהם כמו קול צעדי המתנועעים כי זה יהיה סבה שיטעבו פלסתיים
בשמעם קול צעדי דוד שהוא קול תנועת ראשי הבכאים ולא יהיו נשמרים ממנו
כלל ולזה בזהו השם שיתנועע אז בזהירות ויפול עליהם כי בזה האופן מן
התחבולה הצחם והזה לפימה שחשוב בזה זה ה'י' לפי טעמה לו כי היה ראוי
שיצחו הפלסתיים אז את דוד לפי המערכת לו כי זאת התחבולה וי' ע' שהיה ה'י'
יכול לנצח על דרך המופת הפלסתי' ההנה לא יעשה ה'י' המופתים כי אם במקומו
ההברחיים כמו מוכרנו פעמים רבות. עוד זכר שכבר התעורר דוד להעלות ארון
האלהים מבית אבימרם אשר בגבעה וירכיבוהו על עגלה חרשה וזבה סגנו כי
כבר נזכר בתורה שאין ראוי לשאת את ארון האלהים כי אם בכתף אדם על בני
ההת כי עבודת הקדש עליהם בכתף יסאו וגם שגב עוד עזא כי הוא לא היה לו
ולא היה לו רשות לאחוז בארון האלהים גם ללוויים לא הותר זה אבל יסאו במוטות
ולזה פרץ השם פרץ בעזא כמו שכתבאר בספר דברי הימים קצת ביאור אמר כי
למבראשונה לא אתם פרץ י' בכו' והנה ירא דוד מפני זה להביא אליו ארון
האלהים מחד יתרון קדושתו כי אולי לא יוכל להסגר מן הסגרה בעמידתו בקדושה
וכאשר כתבאר לו מסבך י' את בית עובד ארום הגוי בעבור ארון האלהים שיטב
בביתו שלמה חרשים אז הביא דוד את ארון האלהים אל עיר דוד על יד הלויים

עם ארון האלהים כי על עזאזר מדין הולך עם ארון האלהים ואחיו לכהן ויש אהיו על הארצו מהסיכופלסטים אמר כי נסאחאו עם ארון האלהים וזהו סאמא

מבית אכילדב אשר בנבעה • חזקו

וְאוֹסִיפוּ עוֹד פְּלִשְׁתִּי לְמִסַּח

וַיִּשְׁאַל דָּוִד בְּמִימְרָאֵי יְיָ וַאֲמַר לֹא

7. וְהָיוּ לְכָל הָעָם לְעֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
בְּמִשְׁמַע עֲדוֹתָם כָּל אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּ וְיִשְׁמְעוּ

מלאכה ר"ל לעלות קורמך ל

וְעָבַד רָחוּק כֵּן בְּמֵאֵי רֵי פִקְדֵיהָ יְיָ

מַעֲלָנָא דְגִזְרָא :

ואל דוד וכל יומא די עומיד מ

מתמזגות ארזא דיי דאיתקרו עמא

מִן כְּרוֹבִיא עָלוּהִי : וְאַתִּיתוּ יֵת

מִבֵּית אֲבִירָבֶדִי בְּבִגְדֵי יָעוֹזִי

[illegible]

(continued)

לְוַהֲקֶבֶה אֶחָד לָךְ רַמּוֹת לִפְסוּטֵי דָבָר אֲפִי הֵם הַרְבֵּוּסִים אֲזָלָךְ עַד שֶׁאִתָּה רֹאשׁ
 אֶת רֹאשִׁי הַיְאִילוֹנוֹת מִנְעַנְעֵי אֶזְרֵי תַּחֲרֹץ דְּבַר חֲרוֹץ הוּא כְּמוֹ אֶסְחָרְזִי יָמָיו וְלִמָּה כִּתֵּן
 לָהֶם קִימָן מִרְאִי הַבְּבִאִים וְלֹא מִחֲחִרֵיהֶם אֲמַר ל' בְּרִכְיָה מִפְּנֵי שֶׁכָּל מַלְאֲכֵי הַחַיִּים
 הַבָּבָא הִזָּה לֹמֵר לָךְ מִכָּל זֶמֶן שֶׁיִּשְׂרָאֵל שְׂרִוּיִם בְּצִרָה כִּאִילוֹ צִרָה לִפְנֵי שֶׁאִתָּה עָמּוּ
 אֲכִסִּי בְצִרָה: מַבְעֵ עַד בֶּאֱךָ גִּזְרֹ. וּבְדִבְרֵי הַיָּמִים מַבְעֵן וְעַד גִּזְרָה וְאַחֲרָהּ הוּא:
 וְיוֹסֵף שָׂרֵד רֹדִי יִמּוֹתָיו וְיִלְבֹּשׁ שָׂרְטוֹ אֲחֵקָךְ וְכֵן וְיִחַר מִן הַמּוֹעֵד שְׂרָטוֹ אַחֲרָהּ וְכֵן תַּקְסֵף
 רֹחֶם יַעֲזֹן כְּמוֹתֵּאֲסֹף וְיֵט לִפְרָשׁוֹ כִּמְסַמְעוֹ עֲצִיבִין תַּקְסֵפֶת שְׂרָטוֹ יִסְקָ כְּלוֹמֵר הוֹסִיף
 לִקְבֹץ עַד וְכִתְּי וְהוֹסִיף עַד וּפִי עַד כִּי הָיוּ עָמּוּ רַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל כְּסֵה מִלִּיכֹהוּ וְכֵן
 בְּמַלְחָמָה הַזֹּאת כִּיבִאֲרֹה הַפֶּרֶק הִיטָה מַלְחָמָה פְּלִמְסִית וְהִיא זֶה שֶׁהָעָלָה הָאֲרֹץ
 וְכֵן מוֹכִיחַ בְּבִרְיָה יְמִינִים: מַבְעֵלִי יְהוּדָה. וְכִתְּרָתָהּ גַּם כֵּן מִסֵּה קִרְיָת יִעְרִים בְּעַל
 וְנִזְכָּר בְּעִלְתָּה בְּדִבְרֵי הַיָּמִים וְאַחֲרָהּ הוּא וְכִתְּרָתָהּ גַּם קִרְיָת יִעְרִים כְּמוֹ שֶׁאֲמַר
 בְּסִפְרֵי יְהוֹשֻׁעַ בְּעִלְתָּה הִיא קִרְיָת יִעְרִים וְכִתְּרָתָהּ יִעְרִים הִיא הָאֲרֹץ כִּי עַם הָעָלָהּ
 מִבֵּית שֶׁמֶשׁ וּבִאֲמָרוֹ מַבְעֵלִי יְהוּדָה בֵּלֵם וְהִיא לוֹ לֹמֵר אֵל בְּעִלְיָהּ וְהִיא כִּי עַם הַלְכָהּ
 לְהַעֲלֹת מִמֶּסֶה הָאֲרֹץ וְכֵן אֲמַר בְּבִרְיָה יְמִינִים וְיִלְךָ רֹדֵד וְכֵן יִשְׂרָאֵל בְּעִלְתָּה אֶל קִרְיָת
 יִעְרִים וְלֹא אֲמַר כִּי הֵלֵם בְּמִקּוֹם לֹמֵר זֶה לֹא יִתֵּן כִּי זֶה הִפְךָ זֶה כִּי הֵלֵם מוֹרָה
 הַרְחֹק וְהַלֵּמֶר מוֹרָה הַקְּרֹב אֲלָא אִין פִּירֻם וְיִקָּם וְיִלְךָ רֹדֵד עַל הַהִלְכָה לְבַעֲלִי
 יְהוּדָה אֲלָא עַל הַיִּצְיָאָה מִמֶּסֶה שֶׁאֲמַר לְהַעֲלֹת מִמֶּסֶה וְהוּא מִקְרָא קִדְרוֹן פִּירֻם
 הַפְּקוֹד וְיִלְךָ רֹדֵד וְכֵן הָעַם אֲשֶׁר אֲתָן מַבְעֵלִי יְהוּדָה שֶׁבָּאוּ עִם הָעָלָה מִמֶּסֶה אֶת הָאֲרֹץ
 הָאֵלֶּים: אֲשֶׁר נִקְרָא עַם. וְאַחֲרָיִם פִּירֻם עַם יִי כְּבָאוֹת יַעֲקֹב הַכְּרֹבִים עֲלֵיו נִקְרָא
 הָאֲרֹץ עַם וְהִיא מִכֵּזֶר עַם הָאֲרֹץ בָּהֶם הָעַם בְּמִקּוֹם זֶה מֵהַ סֵּלָה נִזְכָּר כֵּן בְּמִקּוֹם
 אַחֲרָיִם שֶׁתִּקְרָא עָמּוּ סֵל הַקֶּבֶל עֲלֵיו בְּהִימָתוֹ בְּצִרָה פְּלִמְסִית: אֵל עֲבָלָה חֲרָסָה -
 כְּמוֹ עַל כֹּכַךְ וְיָךְ אֶת הַשְׁלִמְתִּי אֵל מִצְחוֹ וְכֵן אֵל הַהִים לֹא אֲכַל וְנִגְעַם עֲבָלָה חֲרָסָה
 אֵלָּא נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ הַרְיוֹט וְעַשׂוּהָ לְקָרוֹשֶׁת הָאֲרֹץ: נוֹהֲגִים אֶת הָעֲבָלָה חֲרָסָה -
 פִּירֹר הֵן נוֹהֲגִים אֶת הַבֶּקֶר שֶׁהֵיוּ מוֹסְכִים הָעֲבָלָה: עַם אֲרֹץ הָאֱלֹהִים. רִבְקָה הוּא
 עַם עֲבָלָה חֲרָסָה כִּאִילוֹ אֲמַר נוֹהֲגִים אֶת הָעֲבָלָה חֲרָסָה עַם אֲרֹץ הָאֱלֹהִים וּבִאֲמָרוֹ
 פַּעַם אַחֲרָת וְשִׁאֲוָה לִפִּי שֶׁאֲמַר בְּעוֹזָא וְאַחֲרָיִם נוֹהֲגִים פִּיר הַיֹּאֲךָ הֵיוּ נוֹהֲגִים וְאֲתָן
 כְּסֵה מִלְחָמָה מִכִּית אֲכִידָב כִּי אֲחִיו הִיא הַנֶּלֶךְ לִפְנֵי הָאֲרֹץ וְעוֹזָא עַם הָאֲרֹץ וְיֵט כֵּן
 אֲחִיו בֹּו עוֹזָא כִּי הוּא הִיא עַם הָאֲרֹץ וְכֵן אֲמַר וְיָמָת עַם עַם אֲרֹץ הָאֱלֹהִים. וְיֵט
 שְׁכִית וְשִׁאֲוָה כִּי הִיא שְׁכִית אֲמַר עַל הָאֲרֹץ וְהִיא שְׁכִית אֲמַר עַל הָאֲרֹץ: כָּכָל

רדק שמואל ב

בכל עצי ברושים. אמר עצי ברושים לפי סכלי המיר עשה אדם אותם מברום וכלל תחלה בכל עצי ברושים ופרט אחר כך ובכורות ונבלים. וזו ובכורות נוספת ורבות כמות או היה בכל עצי ברושים כלל כלם אחרים לבד הזכרים: ובמנענים. הוא כלל כנען ישיע ארס נפוכגנעו כו' והוא אחר בו יתרות ינועו בעת הנפון וית וברבשין והם לוחות דקות ינועו בהם וברברי רבותי זכרונם לברכה רביעית על חליות פיל לוחות של מקוננות כיהלוחות ההם ינועו בהם ויקוננו: ובכללים. כמו בכללים טעם והם סכלי נחשת שמקישין אותן זה בזה ומשמעים קול: גרן נכון. וברברי הימים גרן כירון וסני שמות היו לו ואכסר כי שמו גרן נכון וקראוהו גרן כידון על שמת שם מלך מן יראו

על עיר ד' וס' לא אבה דוד להסיר דשמואל. והבשרתי על עיר אחסר ב'ו. שבועים שבועים נחמד על עכד: וטעמו ג' וס' ויטהו יואב אל השער. ולא אבה דוד. וחברודרה: סימן שמואל על עיר דוד ויטהו דוד כית. דהאל עיר דוד ויטהו אל בית עכר אדום: בדך יבוס נבסר בסוף איוב:

רשי

בכל עצי ברושים. שמתקין מהם כלי זמר: כי שמואל הכקר. כי שמואלו הכקר. ונענעוהו וכן תירגם. יהונתן ארי מרגוהי תוריה כמו שמתרגם ונראה דוד בגרן ו ויתמריו יריה ב בגרנא: על הסל. על הסנה מזה לו לרדס קל וחומר כ נוסאיו נסא בידרן הוא עצמו לא כלשון: עובר ארום. לוי היה בכריחיים ומן ה העושים היה: ויברך יו וג'. אכתו ושמה כלותיה ילדו ששה ב בנים בדרם אחר של ופעולת השמיים ששים ופסים לעובר ארום: מכרכר. מרקר: אפור בר. מעיל כוז פורצ'ינט בלעז ויונתן תירגם כרדס וכן תירגם יסתן מ מעלים רתמר אחות אבשלום כרדוטין: ואספר

וידור וכל בית ישראל משבחין קדם יי בכל ימי ברוזן ובכירין ובגבלין ובתופין ובדביעין ו ובצלילין: ואתו עד אחר מתקן ואושט עזרת יריה בארנא דיי ואחר בית ארי מרגוהי תוריה ו תקוף דוגא דיי בעזה ומתתי הזמן מיקרא דיי על דאושטלי ומית תמן עם ארנא דיי: ותקוף לדור על רתנע יי תרענא בעזה וקרא לאתרא החוא אתרא דמית ביה עזה עד יומא הדין: ודחיל דור מן קדם יי ביומא החוא ואמר איכרין ייעול לוית ארנא דיי: ולא אבא דוד לאפנא לותיה ית ארנא דיי לקרמא דדור ואפניה דור לבית עזר ארום גיתא: ושרא ארנא דיי בבית עזר ארום גיתא תלמא ירתין ובדיך יי יד עזר ארום וית כל ביתיה: ואתחנא למלכא דוד למימר בריך יי ית ביר עזר ארום וית כל דליה בריל ארנא דיי ואיל דוד ואסיק ית ארנא דיי מביית עזר ארום לקרמא דדור בתורא: ויהות בר נטלו נטלי ארנא דיי שיתא זוגין וקבים תוד ופטים: וידור משבח בכל תקוף קדשיו וידור אסיר פרוט דבין:

וידור וכל בית ישראל משבחין קדם יי בכל ימי ברוזן ובכירין ובגבלין ובתופין ובדביעין ו ובצלילין: ואתו עד אחר מתקן ואושט עזרת יריה בארנא דיי ואחר בית ארי מרגוהי תוריה ו תקוף דוגא דיי בעזה ומתתי הזמן מיקרא דיי על דאושטלי ומית תמן עם ארנא דיי: ותקוף לדור על רתנע יי תרענא בעזה וקרא לאתרא החוא אתרא דמית ביה עזה עד יומא הדין: ודחיל דור מן קדם יי ביומא החוא ואמר איכרין ייעול לוית ארנא דיי: ולא אבא דוד לאפנא לותיה ית ארנא דיי לקרמא דדור ואפניה דור לבית עזר ארום גיתא: ושרא ארנא דיי בבית עזר ארום גיתא תלמא ירתין ובדיך יי יד עזר ארום וית כל ביתיה: ואתחנא למלכא דוד למימר בריך יי ית ביר עזר ארום וית כל דליה בריל ארנא דיי ואיל דוד ואסיק ית ארנא דיי מביית עזר ארום לקרמא דדור בתורא: ויהות בר נטלו נטלי ארנא דיי שיתא זוגין וקבים תוד ופטים: וידור משבח בכל תקוף קדשיו וידור אסיר פרוט דבין:

יב בדיך יי

כל ארום דעזר ארום תלמא

יד

יד

יד

יד

מלא היה מס מעבן חשב שאין חטא אס יאזוהו בעצלה ועזר כי בעצלה בא משה פלמחים וזוה פנה: על הסל. על הסנה תרגו סנה על ראשיתו וזוה סנה כסאחז בו כי לא נתן כח לאס לבני לוי שהם מקודשים משאר בני ישראל ומה שאמר למשה כי לא יתכן זה כי אס לבני לוי וכן התורה רד חטא זה כמו שכתוב בברכי הימים כי במדבר אסנה לא אתם פרץ יי אלהינו בכוכל לא רשעוהו כמספט ורזל רשעו בוט חטא עזא באחוז בלמי שחשכ סיפול הארון לארץ כי שמואל הכקר והנה מיעט לפי מחשבתו בקדושת הארון שלא היה יכול לעמו בעצמו בלא נוסא ואחרו על דבר זה נעט עזא אחר הקכה נוסאיו נוסא עצמו לא כלשון: ונוסאיו נוסא פירשכו בקפר יהושע: על עיר רוד. כמו אל עיר וכן ותפלל על יי ועיר רוד היא כיון: בית עזר ארום הגתי. לוי היה ומן השוערים היה כמו שכתוב בכריחיים ושבר ארום ויעאל מן השוערים ומן המטורים גם כן היה כמו שכתוב בברכי הימים ועזר ארום ועזוהו בכיורות וקראוהו לפי שהתגבר בגתי: ואת כל ביתו. בביו ובכותיו וכל אשר לו היתה להם ברכה בבנים ובשסר ותוספת טובה בכל רבד משת שהיה הארון בביתו ורבו זל רשעו ואת כל ביתו זה אשתו ושמה כלותיה סילרו שמה ססה בדרם אחר וסמכו זה על מה שכתוב בברכי הימים שעולתי השמיני כי כרכו אלהים וכת' ששים וססים לעזר והיא ושמה כלותיה סילרו שמה ססה בדרם אחר הם ששים וססים עש שמה הבנים: נוסא ארום יי. הם הלויים כמו שכתוב בברכי הימים וסאובי הלויים את ארון האלהים כאשר זוה משה ככתבם בתנועות עליהם: ססה צעדים ויחז שור ומריא וברברי הימים כתוב ויהי בעזר האלהים את הלויים נוסאיו ארון בבית יי ויחזו וסבעה פרים וסבעה אלילים כסהלכו נוסאיו הארון ססה צעדים הכירו כי אלהים עזרם במסא הארון וספץ בם כי לא נספלו כמו שכתב עזא וטעם ססה צעדים נראה כי כסעור הזה הלך עזא כסאחז בארון והכהו הסם וכיון שראוהו נוסאיו הארון כי הלכו ססה צעדים ולא היה להם פגע רע שמחו והורירו הארון וסחו וסחו: ורזל רשעו טעם בעזר מכאן שהארון נוסא את עצמו כלומר כיון שנסאיוהו בכרפים במוטו ולא הרגשו בו כאילו לין משא בכתפים ידעו כי אלהים עזרם במסא בכתפים הארון ומה שאמר הנה עזר ומריא וסם חומר שבעה פרים וסבעה אלילים והנה אומר ויחזו כלומר רוד הוא שזנה שור ומריא וסם חומר ויחזוהו כלומר הלויים וסחו שבעה פרים וסבעה אלילים וסחו: ורזל אחרו על כל פסיעה ופסיעה שור ומריא על כל סספסיעות שבעה אלילים ומהם אחרו על כל סספסיעות שבעה צעדי שבעה השבעי הורירו הארון וסחו וי' צעדים ססכה פרים וסבעה אלילים ופיר ומריא כתרגומו וטעם: מכרכר בכלעית. מרקר בכל כחוכו וכוונתו וית משה: אפור בר. חגור באפור בר נראה כי זה המלכות לכבוד היו לוכדים אותן וכן אמר הכתוב שמים וחמסה נוסאיו אפור בר ולא היה מבגרי הכנה לפיכך היה מותר כל ארס ללובשו וק' על פי סאינוכהו וברברי הימים מכורבל במעיל כוז והוא המעיל והוא האפור וכת' אותו בלשון אחר תרגם אפור בר כדרוט רטון ותרגם כי כן תלכסה כנות המלכים המעיל כסדרוטין אבל אפור ומעיל הכתבים סתורה הם כל אחר בגד כפי עצמו אין זה כמו זה שמתאר בתורה: מפוז

ומי בעמך כישראל. כמו שאין כבוד באלהים כן אין כבוד בך ישראל בעמים. אשר הלכו אלהים. הלכו לשון רב. רך כבוד כמו ישמח ישראל בעשיו ובדברי הימים אשר הלך האלהים וית' ראולו שלוחמן קרם יי' וברש אשר הלך האלהים זה הקב"ה אשר הלכו האלהים זה משה ואהרן: ולשם לו שם. כי לו כלומר לאלהים להגדיל בפי בני אדם

אשר לא ידעוהו כמו פרעה מאל' מיי' אשר אסמך בקולו לסלח את ישראל לא ידעתי את יי' וגו' לפיכך אמר האלוהים ב' בפרעה והוא ולשם לו שם וברברי הימים לשם לו שם: ולשם ללכס. כנגד ישראל ירכבו הגדולה. גם זה בוי' עס הרגש לארץ. כנגד ישראל או כנגד העם ופי' עשית להם גדולה ונורא אשר עבאו לארץ וכת' עד רי עלו לארע ביתם ביתך ויהיה לך הון: מפני עמך. כעבאו לארץ ברשת יוסף הארץ הזאת מפני עמך ונורא' עשית להם וכן הו' ברברי הימי' לגרם מפני עמך: גוים ואלהיו. פי' מגוים מתאליהו ומם ממזרים משמעת במקום שנים ושלשה או פירוט והכית גוים ואלהיו כמו שכתוב ובכל אלהי מזרים אעשה שפטי או פי' גוים על ישראל כלומר אשר פריית ממזרים גוים וחקיו ווגדלו ואמר גוים כלשון ר' רבים כלומר משפחות ישראל

כמו בזמן בעמך ואלהיו כמו אלהים לא תקלל שפי' מופטים ויחזק לא תרגם גוים ואלהיו ו אפסר שהיה רשותו כרשת מקצת רבו ז' שפי' ואלהיו על הסם ית' על רך בכל צדקתם לו צד ואמר גוים ואלהיו כעבול שהוא פרוי עמהם מפני זה לא תרגמו: בית אבנה לך. כתרנומו מלכו אקיים לך. על כן מצא עבדך את לבו. מצאו מכון להתפלל אליך: ודברך יהיו אמת. דרך תפילה אמר או פי' הם אמת וכתי' אינך קשור: הווא.

עניין רצון וחסד כמו ויואל משה הווא כלולין הנה נא הוואתי וית' לשון התחלה מרי כמו שתר' אקל' הנה הוואתי הראשון סריתי: להיות לעולם לפניך. סיהיו עובדים לפניך: בית עבדך לעולם על עצמו ואמר כמו האחר' וית' ומברכתך יתברכך בתי עבדך צדיקו לעולם: אתמתג האמה. יתית תיקון אמתא אולי ליתיה אמת המים עוברת בעיר תקנו אותו לבא מן חוץ לעיר אל העיר לפיכך כ' כקראת העיר מתג האמה ו ובמותיה מיר פלשתים נתובנותיה

היו נקראים בכלל מתג האמה ויסבו מדרש בברייתא רבי אליעזר פר' פלס' ופשה בשבא אבימלך לפיכך ואל' לו ראה ראינו כי היה יי' עמך וגו' אמרו וידע' אנו עשית הקב"ה ליתן לך ולזרעך את כל הארצות האלה כרות עמנו ברית שבועה שאין זרעך יורם את ארץ פלשתים וברית עמנו מה עשה יצחק כרת אמה אחת ממנה החמור שהיה רחב עליו ונתן להם סיהיה בידם אות ברית שבועה ונסמלך רוד רצה לבא בארץ פלשתים ולא היה יכול מכח אות הברית משבועת יצחק עד סלקה מהם אותו הברית ש' ויקח רוד את מתג האמה מיר פלשתים ואחר כך לך ארץ פלשת' וימרדס בחבל אוחס ארצה. דרך נקמה ובזיון תי' חבל עד בא כלל גורל וחלק. ואמר בדרם כי עשה זה בעצור שהמיתו אביו ואמו ואחיו וכסנכה אותם בארץ מואב כשהיה בורח מפני שאלו כמו שאמר ויכחם את פנימלך מואב וגו' וכפי' רוד ממש והלך לעיר אתמתג הרגמלך מואב אביו ואמו ואחיו חוץ מאחר שברח והמיתו כשהעמנו הווא החמר שאמר רוד כאשר עשה אביו עמך יחסד: וית' מואב. עיר מואב: תי' כלי פרס כלומר שהיו נושאין למס ידע בכל ענה: בלכתו

ו

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ל

ומי בעמך כישראל גוי אחד בארץ אשר הלכו אלהים לפדות לו לעם ולשום לו שם ולעשות ללם הגדולה ונראו לארץ מפני עמך אשר פריית לך ממזרים גוים ואלהיו: ותכונן לך אמת עמך ישראל לך לעם עד עולם ואמה יהיה ה' להם לאלהים: ועמה יהיה אלהים הדבר אשר דברת על עבדך ועל ביתו הקם עד עולם ועשרה באשר דברת: ויגדל שמך עד עולם לאמר יהנה עבאות אלהים על ישראל ובית עבדך דוד יהיה נכון לפניך: כי אתה יהנה עבאות אלהי ישראל גליתיה את און עבדך לאמר בית אבנה לך על כן מצא עבדך את לבו להתפלל אליך את התפלה הזאת: ועמה יאדני יהנה אמת ותדבר אל עבדך את הטובה הזאת: ועמה הווא וברך את בית עבדך להיות לעולם לפניך כי אתה אדני יהנה דברת ומברכתך יברך בית עבדך לעולם: ויהי אחרי כן ויד רוד את פלשתים ויבני עס ויקחדוד את מתג האמה מיד פלשתים: ויד את מואב וימרדס בחבל השכם אתם ארצה וימרד שני חבלים להמית ומלא החבל להחיות ותהי מואב לדוד לעבדים נשאי מנחה: ויד דוד את הדדעור בן דחב מלך צובה

ויהי אחרי כן ויד רוד את פלשתים ויבני עס ויקחדוד את מתג האמה מיד פלשתים: ויד את מואב וימרדס בחבל השכם אתם ארצה וימרד שני חבלים להמית ומלא החבל להחיות ותהי מואב לדוד לעבדים נשאי מנחה: ויד דוד את הדדעור בן דחב מלך צובה

לאבול. מחזיקם על אחיהם. מקשרו נלס יחרו. ירעתי יאין טובכם: רחב ב' חס' בגברי וסי' ויד רוד את הר עזר דשכואל. ומשלל הדדעור בן רחב ויכ' שום קרחא דכו' חס' בג' מלאים וסי' ויחא בעבדאשר לבית רחוב. ויכ' צובה ורחוב:

היו נקראים בכלל מתג האמה ויסבו מדרש בברייתא רבי אליעזר פר' פלס' ופשה בשבא אבימלך לפיכך ואל' לו ראה ראינו כי היה יי' עמך וגו' אמרו וידע' אנו עשית הקב"ה ליתן לך ולזרעך את כל הארצות האלה כרות עמנו ברית שבועה שאין זרעך יורם את ארץ פלשתים וברית עמנו מה עשה יצחק כרת אמה אחת ממנה החמור שהיה רחב עליו ונתן להם סיהיה בידם אות ברית שבועה ונסמלך רוד רצה לבא בארץ פלשתים ולא היה יכול מכח אות הברית משבועת יצחק עד סלקה מהם אותו הברית ש' ויקח רוד את מתג האמה מיר פלשתים ואחר כך לך ארץ פלשת' וימרדס בחבל אוחס ארצה. דרך נקמה ובזיון תי' חבל עד בא כלל גורל וחלק. ואמר בדרם כי עשה זה בעצור שהמיתו אביו ואמו ואחיו וכסנכה אותם בארץ מואב כשהיה בורח מפני שאלו כמו שאמר ויכחם את פנימלך מואב וגו' וכפי' רוד ממש והלך לעיר אתמתג הרגמלך מואב אביו ואמו ואחיו חוץ מאחר שברח והמיתו כשהעמנו הווא החמר שאמר רוד כאשר עשה אביו עמך יחסד: וית' מואב. עיר מואב: תי' כלי פרס כלומר שהיו נושאין למס ידע בכל ענה: בלכתו

אשר הלכו אלהים. משה ואהרן שכתתך אלהים לפרעה וכן תירצ' יותקן ראולו שלוחמן קרם יי' לפרות לו לעם. כך אמרו השלוחנים לישראל הקב"ה סלחנו לפרות לו לעם ולעשות לו שם ולעשות ללם הגדולה ונורא אשר עשית לארץ זה לאחר שיכאו ממש ומה הם הנוראות מפני עמך לגרם גוים ואלהים ומקרא זה חקר לגרם ובדברי הימים פירסו לגרם מפני עמך אשר פריית ממזרים מבין הגוים ואינו חסר כי מתמסמם שכתמר מפני עמך גוים אנו שומעין לשון טרודין וגירושין:

אמה הווא האלהים. פליטו ש' כך יכולת להקים: הוואל.

רצה: מתג האמה. ובדברי הימים כתיב ויקח רוד את בת מיר פלשתים והווא נקראת מתג האמה על שם שהיא מקל רודה בכל פלשתים מטרופולין סלמלבים סלאמכיו בכל קרני פלשתים בענה ובאשרוד ובעקרון ובאסקלון שם מלכות אלא בגת מצינו אכיס מלך גת. מתג. חגיג' בלעז' האמה הווא המרדס על ע' וימרדס כתיב כלס להמית. לפי שהרגו את אביו ואת אמו ואחיו שכתמר ויכחם את פני מלך מואב ולא מצינו שיכאומסם: בלכתו

רלבב

ומי בעמך כישראל גוי אחד בארץ אשר הלכו אלהים לפדות לו לעם ולשום לו שם ולעשות ללם הגדולה ונראו לארץ מפני עמך אשר פריית לך ממזרים גוים ואלהיו: ותכונן לך אמת עמך ישראל לך לעם עד עולם ואמה יהיה ה' להם לאלהים: ועמה יהיה אלהים הדבר אשר דברת על עבדך ועל ביתו הקם עד עולם ועשרה באשר דברת: ויגדל שמך עד עולם לאמר יהנה עבאות אלהים על ישראל ובית עבדך דוד יהיה נכון לפניך: כי אתה יהנה עבאות אלהי ישראל גליתיה את און עבדך לאמר בית אבנה לך על כן מצא עבדך את לבו להתפלל אליך את התפלה הזאת: ועמה יאדני יהנה אמת ותדבר אל עבדך את הטובה הזאת: ועמה הווא וברך את בית עבדך להיות לעולם לפניך כי אתה אדני יהנה דברת ומברכתך יברך בית עבדך לעולם: ויהי אחרי כן ויד רוד את פלשתים ויבני עס ויקחדוד את מתג האמה מיד פלשתים: ויד את מואב וימרדס בחבל השכם אתם ארצה וימרד שני חבלים להמית ומלא החבל להחיות ותהי מואב לדוד לעבדים נשאי מנחה: ויד דוד את הדדעור בן דחב מלך צובה

לאבול. מחזיקם על אחיהם. מקשרו נלס יחרו. ירעתי יאין טובכם: רחב ב' חס' בגברי וסי' ויד רוד את הר עזר דשכואל. ומשלל הדדעור בן רחב ויכ' שום קרחא דכו' חס' בג' מלאים וסי' ויחא בעבדאשר לבית רחוב. ויכ' צובה ורחוב:

והבאת. תאסוף מן העדה הביתה ויתן אוהו ענין תבואה כלומר תעבד לו את הארמה בכל צרכי עבודה עד שתאסוף התבואה: והיה לבן הדוכן. הוא מיכא בן מפיבשת כלומר תבואת הארמה יהיה לחם לבן הדוכן מיכא ואכלו: ומפיבשת יאכל על שלחני. אעפ"י שמפיבשת אוכלת על שלחני אחר מבני המלך ולא יטורף לכל הרבר הזה אעפ"י אעפ"י

כמו שזכרתי לעבוד כל הכחלה למפיבשת ולבניו ויתן ומפיבשת אוכלת על שלחני רוד כי אחי סאמר לו ציבא כן יעשה עבדך להסין הכל למיכא בן מפיבשת אחר רוד ומפיבשת יהיה אוכל על שלחני כאחר מבני המלך: וכל מוסכ בית ציבא. בניו וכל עבדיו וכל בני ביתו: כאשר עשה אביו עמרי חסר. אמרו כי כשהיה בורח רוד ובאו אליו אביו ואמו ואחיו ואמר ויחם את פני מלך מואב והנם מלך מואב סהיו עמו חוץ מאחר מהם שברח לארץ בני עמון והחיהו נחש מלך בני עמון. וכדרכו עוד לא תדרוש שלומם וטובתם אהיה מוצא כמו שבא אליהם במדת רחמים סוף בא לדריכונין ואחיהם סוף אעפ"י חסד עם חנון וגו' סוף בא לידי בנין ויקח חנון את עבדיו רוד וגו' וכטורף להלח עם חרב אומי בא עמון וארם בזבא וארם טוב ומלך מעכה מיהרס לו לרוד כל זה שכתב לעשות טובה עם מי סאמר הקב"ה לא תדרוש שלומם וטובת אחר לו הקב"ה לרוד אתה עובר על תורתיו חיי כתבתיו לא תדרוש שלומם וטובתו ואתה עושה עמהם חסד אלתו צדיק הרבה מכאן שלא יהא ארם מותר על התורה: אל אביו. כמו על אביו וכן אל ההרים לא חבל: המכבד. תחשוב כי לטובה ולנחמך שלום לא שלום חלא לרגל אהבה: ולהפכה. כתרנו ולמכדן כי בורק הדבר יפה הופך הענין מזה אל זה: מרויהם. כתרנו לטובתו כמו מרוד ואם חייב שרם אחר: בחצי. בחצי לטובתם כי עד הסתות חצי הלבוס: עד סתותיהם. עבדותיהם כמו חסופית ותיש אתר בית בהתנחלן ואחר הוא כי הוא מ מקום המבוסים: עד יבמה זקכס. ולא אמר לגלס החצי האחר כי לא היה מהגס לגלס הזקן ואפי' במספרי חלא הספסל לבד חלא אם כן מסוס צבר ואכל כמו סאמר מבולחי זקן וקרוני צדיק ומרפה היא גלוח הזקן חלא סהנו כן חלא הארצות שהם ארצות הערלים: יבמה. פועל עומד מן הדגום וכן וסערך צמח: נבאסו. כתרנו כמו שכתב הארם הרבר הנבאס: ואת כל הצבא הגבורים כמו העם המלחמה חופי הצבא והגבורים: ורחוב. פירוש וארם רחוב וארם כונה מזכר עומר במקום סבים: ומעכה. ארם מעכה או מלך מעכה: לבדם. להוריע כי מלך בני עמון וכלם היו מבני יבא

והבאת. תאסוף מן העדה הביתה ויתן אוהו ענין תבואה כלומר תעבד לו את הארמה בכל צרכי עבודה עד שתאסוף התבואה: והיה לבן הדוכן. הוא מיכא בן מפיבשת כלומר תבואת הארמה יהיה לחם לבן הדוכן מיכא ואכלו: ומפיבשת יאכל על שלחני. אעפ"י שמפיבשת אוכלת על שלחני אחר מבני המלך ולא יטורף לכל הרבר הזה אעפ"י אעפ"י כמו שזכרתי לעבוד כל הכחלה למפיבשת ולבניו ויתן ומפיבשת אוכלת על שלחני רוד כי אחי סאמר לו ציבא כן יעשה עבדך להסין הכל למיכא בן מפיבשת אחר רוד ומפיבשת יהיה אוכל על שלחני כאחר מבני המלך: וכל מוסכ בית ציבא. בניו וכל עבדיו וכל בני ביתו: כאשר עשה אביו עמרי חסר. אמרו כי כשהיה בורח רוד ובאו אליו אביו ואמו ואחיו ואמר ויחם את פני מלך מואב והנם מלך מואב סהיו עמו חוץ מאחר מהם שברח לארץ בני עמון והחיהו נחש מלך בני עמון. וכדרכו עוד לא תדרוש שלומם וטובתם אהיה מוצא כמו שבא אליהם במדת רחמים סוף בא לדריכונין ואחיהם סוף אעפ"י חסד עם חנון וגו' סוף בא לידי בנין ויקח חנון את עבדיו רוד וגו' וכטורף להלח עם חרב אומי בא עמון וארם בזבא וארם טוב ומלך מעכה מיהרס לו לרוד כל זה שכתב לעשות טובה עם מי סאמר הקב"ה לא תדרוש שלומם וטובת אחר לו הקב"ה לרוד אתה עובר על תורתיו חיי כתבתיו לא תדרוש שלומם וטובתו ואתה עושה עמהם חסד אלתו צדיק הרבה מכאן שלא יהא ארם מותר על התורה: אל אביו. כמו על אביו וכן אל ההרים לא חבל: המכבד. תחשוב כי לטובה ולנחמך שלום לא שלום חלא לרגל אהבה: ולהפכה. כתרנו ולמכדן כי בורק הדבר יפה הופך הענין מזה אל זה: מרויהם. כתרנו לטובתו כמו מרוד ואם חייב שרם אחר: בחצי. בחצי לטובתם כי עד הסתות חצי הלבוס: עד סתותיהם. עבדותיהם כמו חסופית ותיש אתר בית בהתנחלן ואחר הוא כי הוא מ מקום המבוסים: עד יבמה זקכס. ולא אמר לגלס החצי האחר כי לא היה מהגס לגלס הזקן ואפי' במספרי חלא הספסל לבד חלא אם כן מסוס צבר ואכל כמו סאמר מבולחי זקן וקרוני צדיק ומרפה היא גלוח הזקן חלא סהנו כן חלא הארצות שהם ארצות הערלים: יבמה. פועל עומד מן הדגום וכן וסערך צמח: נבאסו. כתרנו כמו שכתב הארם הרבר הנבאס: ואת כל הצבא הגבורים כמו העם המלחמה חופי הצבא והגבורים: ורחוב. פירוש וארם רחוב וארם כונה מזכר עומר במקום סבים: ומעכה. ארם מעכה או מלך מעכה: לבדם. להוריע כי מלך בני עמון וכלם היו מבני יבא

והבאת. תאסוף מן העדה הביתה ויתן אוהו ענין תבואה כלומר תעבד לו את הארמה בכל צרכי עבודה עד שתאסוף התבואה: והיה לבן הדוכן. הוא מיכא בן מפיבשת כלומר תבואת הארמה יהיה לחם לבן הדוכן מיכא ואכלו: ומפיבשת יאכל על שלחני. אעפ"י שמפיבשת אוכלת על שלחני אחר מבני המלך ולא יטורף לכל הרבר הזה אעפ"י אעפ"י כמו שזכרתי לעבוד כל הכחלה למפיבשת ולבניו ויתן ומפיבשת אוכלת על שלחני רוד כי אחי סאמר לו ציבא כן יעשה עבדך להסין הכל למיכא בן מפיבשת אחר רוד ומפיבשת יהיה אוכל על שלחני כאחר מבני המלך: וכל מוסכ בית ציבא. בניו וכל עבדיו וכל בני ביתו: כאשר עשה אביו עמרי חסר. אמרו כי כשהיה בורח רוד ובאו אליו אביו ואמו ואחיו ואמר ויחם את פני מלך מואב והנם מלך מואב סהיו עמו חוץ מאחר מהם שברח לארץ בני עמון והחיהו נחש מלך בני עמון. וכדרכו עוד לא תדרוש שלומם וטובתם אהיה מוצא כמו שבא אליהם במדת רחמים סוף בא לדריכונין ואחיהם סוף אעפ"י חסד עם חנון וגו' סוף בא לידי בנין ויקח חנון את עבדיו רוד וגו' וכטורף להלח עם חרב אומי בא עמון וארם בזבא וארם טוב ומלך מעכה מיהרס לו לרוד כל זה שכתב לעשות טובה עם מי סאמר הקב"ה לא תדרוש שלומם וטובת אחר לו הקב"ה לרוד אתה עובר על תורתיו חיי כתבתיו לא תדרוש שלומם וטובתו ואתה עושה עמהם חסד אלתו צדיק הרבה מכאן שלא יהא ארם מותר על התורה: אל אביו. כמו על אביו וכן אל ההרים לא חבל: המכבד. תחשוב כי לטובה ולנחמך שלום לא שלום חלא לרגל אהבה: ולהפכה. כתרנו ולמכדן כי בורק הדבר יפה הופך הענין מזה אל זה: מרויהם. כתרנו לטובתו כמו מרוד ואם חייב שרם אחר: בחצי. בחצי לטובתם כי עד הסתות חצי הלבוס: עד סתותיהם. עבדותיהם כמו חסופית ותיש אתר בית בהתנחלן ואחר הוא כי הוא מ מקום המבוסים: עד יבמה זקכס. ולא אמר לגלס החצי האחר כי לא היה מהגס לגלס הזקן ואפי' במספרי חלא הספסל לבד חלא אם כן מסוס צבר ואכל כמו סאמר מבולחי זקן וקרוני צדיק ומרפה היא גלוח הזקן חלא סהנו כן חלא הארצות שהם ארצות הערלים: יבמה. פועל עומד מן הדגום וכן וסערך צמח: נבאסו. כתרנו כמו שכתב הארם הרבר הנבאס: ואת כל הצבא הגבורים כמו העם המלחמה חופי הצבא והגבורים: ורחוב. פירוש וארם רחוב וארם כונה מזכר עומר במקום סבים: ומעכה. ארם מעכה או מלך מעכה: לבדם. להוריע כי מלך בני עמון וכלם היו מבני יבא

והבאת. תאסוף מן העדה הביתה ויתן אוהו ענין תבואה כלומר תעבד לו את הארמה בכל צרכי עבודה עד שתאסוף התבואה: והיה לבן הדוכן. הוא מיכא בן מפיבשת כלומר תבואת הארמה יהיה לחם לבן הדוכן מיכא ואכלו: ומפיבשת יאכל על שלחני. אעפ"י שמפיבשת אוכלת על שלחני אחר מבני המלך ולא יטורף לכל הרבר הזה אעפ"י אעפ"י כמו שזכרתי לעבוד כל הכחלה למפיבשת ולבניו ויתן ומפיבשת אוכלת על שלחני רוד כי אחי סאמר לו ציבא כן יעשה עבדך להסין הכל למיכא בן מפיבשת אחר רוד ומפיבשת יהיה אוכל על שלחני כאחר מבני המלך: וכל מוסכ בית ציבא. בניו וכל עבדיו וכל בני ביתו: כאשר עשה אביו עמרי חסר. אמרו כי כשהיה בורח רוד ובאו אליו אביו ואמו ואחיו ואמר ויחם את פני מלך מואב והנם מלך מואב סהיו עמו חוץ מאחר מהם שברח לארץ בני עמון והחיהו נחש מלך בני עמון. וכדרכו עוד לא תדרוש שלומם וטובתם אהיה מוצא כמו שבא אליהם במדת רחמים סוף בא לדריכונין ואחיהם סוף אעפ"י חסד עם חנון וגו' סוף בא לידי בנין ויקח חנון את עבדיו רוד וגו' וכטורף להלח עם חרב אומי בא עמון וארם בזבא וארם טוב ומלך מעכה מיהרס לו לרוד כל זה שכתב לעשות טובה עם מי סאמר הקב"ה לא תדרוש שלומם וטובת אחר לו הקב"ה לרוד אתה עובר על תורתיו חיי כתבתיו לא תדרוש שלומם וטובתו ואתה עושה עמהם חסד אלתו צדיק הרבה מכאן שלא יהא ארם מותר על התורה: אל אביו. כמו על אביו וכן אל ההרים לא חבל: המכבד. תחשוב כי לטובה ולנחמך שלום לא שלום חלא לרגל אהבה: ולהפכה. כתרנו ולמכדן כי בורק הדבר יפה הופך הענין מזה אל זה: מרויהם. כתרנו לטובתו כמו מרוד ואם חייב שרם אחר: בחצי. בחצי לטובתם כי עד הסתות חצי הלבוס: עד סתותיהם. עבדותיהם כמו חסופית ותיש אתר בית בהתנחלן ואחר הוא כי הוא מ מקום המבוסים: עד יבמה זקכס. ולא אמר לגלס החצי האחר כי לא היה מהגס לגלס הזקן ואפי' במספרי חלא הספסל לבד חלא אם כן מסוס צבר ואכל כמו סאמר מבולחי זקן וקרוני צדיק ומרפה היא גלוח הזקן חלא סהנו כן חלא הארצות שהם ארצות הערלים: יבמה. פועל עומד מן הדגום וכן וסערך צמח: נבאסו. כתרנו כמו שכתב הארם הרבר הנבאס: ואת כל הצבא הגבורים כמו העם המלחמה חופי הצבא והגבורים: ורחוב. פירוש וארם רחוב וארם כונה מזכר עומר במקום סבים: ומעכה. ארם מעכה או מלך מעכה: לבדם. להוריע כי מלך בני עמון וכלם היו מבני יבא

כן יעשה עבדך ומפיבשת אוכלת על שלחני: ציבא אמר כן יעשה עבדך ורוד הציב ומפיבשת אוכלת על שלחני: מוסכ בית ציבא. בניו ועבדיו: כאשר עשה אביו עמרי חסר. ומהו חסר כשהיה רוד בורח מפני שאלו אליו אביו ואמו ואחיו ויחם את פני מלך מואב ויאלץ לו יסב נא אביו ואמו עמך והדבחוץ מהמהם שברח סתמלס לארץ בני עמון אכל כחם במרדל תבואתם בורח אליו: המכבד רוד את אביו בענין. הכרח בענין סרוח מכבד את אביו הם מזהירים לא תדרוש שלומם והוא ידרוש שלומך: מדויהם. חלוקיהם: סתותיהם. העבדות: מוכך.

נחם אל ז' בליש בקריאה וסיו ונחמו בני ישראל אל. וישלח רוד לנחמו ביד עבדיו וספרא. ונחם אל הדעה ויאמר לסלאך. אולי ישמעו וישבו. וישבו דרככם וסעלרכם. והבאת הביתה. אם שוב ותפלה ליה יח ארעא את ובגך ועבדך ותיעול ויהי לבד ריבונך מזון ויתפרנס ומפיבשת בר ריבונך אביל חוריא להמא על פחורי ולציבא חמשת עקר בגין ועסרין עבדיו. ואמר ציבא למלאכ כל דיפקיד רבונך מלאך יח עבדיה בן יעביר עבדך ו ומפיבשת אביל על פחורי בחר מבני מלאך. ולמפיבשת ברא זעירא ושמייה מיכא. וכל מותב בית ציבא עבדך לספיבשת ומפיבשת יחבי בירושלם ארי על פחוראד מלאך חוריא הוא אביל והוא לקי בתרמין רגליו ויהוה בחר בן ומית מלאך רבני עבדך ומלך חנון ב בריה תחורתי. ואמר רוד אעביר טיבו עם חנון בר נחשבמא בעבד אביו עמי טיבו ושלח רוד לנחמו מיה בירא ועבדו לורא אבותיו ואתו עבדיו רוד לארעא בני עמון. ואמר רבדכי בני עמון לתנו רבונותהו המיקר רוד יח אבד בעיך ארי שלח לך ס מנחמין חלא בריל למיתקר יח קרנא ולאלוהיה ולבדקה שלח רוד יח עבדו לוחך. ונסיב חנון יח עבדו רוד וגרע יח פלגות ריקנות ופסיק יח לבשיהו עד פלגיהו עד אתר בית בהתחנן ושלחניו. ותואו לרוד ושלח לקדמותו ארי הו גבריא ס מתפלמין לחרא ואמר מלאך מיבו בירחו עד רצמח ריקניבון ו ותתבון. ותנו בני עמון ארי איתגריאו ברוד ושלחו בני עמון ואגרו יח ארם בירא רחוב ויח ארם צובא עשרין אלפין גבר רגלי ויח מלך מעכה אלף גבר ואיש טוב חרי עסר אלפין גברא ושמע רוד ושלח יח יאב ויח כל חילא רגברא. ונפקו בני עמון וסדרו קרבא במעלה וחרעא וארם צובא ורחוב ואיש טוב ו ומעכה בלחוריהו בתקלא:

ועבדת לו את האדמה אתה ובניך ועבדך והבאת והיה לבן ארניך לחם ואכלו ומפיבשת בן ארניך יאכל תמיד לחם על שלחני ולציבא חמשה עשר בניס ועשרים עבדים: ויאמר ציבא אל המלך ככל אשר יצוה ארני המלך את עבדו בן יעשה עבדך ומפיבשת אביל על שלחני כאחד מבני המלך:

ולמפיבשת בן קטן ושמו מיכא אוכל מושב בית ציבא עבדים למפיבשת: ומפיבשת ישב בירושלם ביעל שלח המלך תמיד הוא אכל והוא פסה שתי רגליו: והי אחרי כן וימת מלך בני עמון וימלך חנון בנו תחתיו: ויאמר רוד אעשה חסד עם חנון בן נחש כאשר עשה אביו עמדי חסד וישלח רוד לנחמו ביד עבדיו אל אביו ויבאו עבדיו רוד ארץ בני עמון: ויאמרו שרי בני עמון אל חנון ארניהם המכבד רוד את אביו בעיך כי שלח לך מנחמים חלא בעבדך הקר את העיר ולרגלה ולרגלה שלח רוד את עבדיו אליך: ויקח חנון את עבדיו רוד ויגלה את חצי זקנם ויכרת את מדויהם פחצי עד שרונותיהם וישלחם: ויגורו לרוד וישלח לקראתם ביה היו האנשים נכלמים מאר ויאמר המלך שבו בירחו עד יצמח זקנכם ושבתם: ויראו בני עמון כי נבאשו ברוד וישלחו בני עמון וישברו את ארם בית רחוב ואת ארם צובא עשרים אלף רגלי ואת מלך מעכה אלף איש ואיש טוב שנים עשר אלף איש: וישמע רוד וישלח את יואב ואת כל הצבא הגבורים: ויצאו בני עמון ויערכו מלחמה פתח השער וארם צובא ורחוב ואיש טוב ומעכה לבדם בשדה:

ותשבו: איש ואיש גבריא ויבאו ויראו בני עסון כי נבאשו. ויציו ואמר. בים עמקם עצה: ורחוב נ' מלאים וס' נבאסו לעיל בססין ח' לענין מלחמה ואלה בני ארם הנזכרים היו במדה לערך מלחמה עם ישראל גם כן עמון מבפנים וארם שהיו במדה מאחור:

ותשבו: איש ואיש גבריא ויבאו ויראו בני עסון כי נבאשו. ויציו ואמר. בים עמקם עצה: ורחוב נ' מלאים וס' נבאסו לעיל בססין ח' לענין מלחמה ואלה בני ארם הנזכרים היו במדה לערך מלחמה עם ישראל גם כן עמון מבפנים וארם שהיו במדה מאחור:

ותשבו: איש ואיש גבריא ויבאו ויראו בני עסון כי נבאשו. ויציו ואמר. בים עמקם עצה: ורחוב נ' מלאים וס' נבאסו לעיל בססין ח' לענין מלחמה ואלה בני ארם הנזכרים היו במדה לערך מלחמה עם ישראל גם כן עמון מבפנים וארם שהיו במדה מאחור:

ותשבו: איש ואיש גבריא ויבאו ויראו בני עסון כי נבאשו. ויציו ואמר. בים עמקם עצה: ורחוב נ' מלאים וס' נבאסו לעיל בססין ח' לענין מלחמה ואלה בני ארם הנזכרים היו במדה לערך מלחמה עם ישראל גם כן עמון מבפנים וארם שהיו במדה מאחור:

ח' חתיון תחנין וכל שחמיה ב' רב' סוף

רלבג

וגלח את חצי זקנם. כדי לנולס וזה לאות סלא היה מנהג לגלח זקן סאם היו מעלחים זקנם היה אפשר להם להסיר הכתם מעליהם בעגלחו הסמאר מ זקנם: ויכרת את מדויהם בחצי עד ס סתותיהם. אחסוב סקרא מדויהם ה המכסין סיבקה בהם הסתוהערה וטנופיה והס קראס מדויהם בעבור הטנופי סבהם מאלו המקומות אשר ירחו סהם המתות הטובעים ומזה הענין סקראת האספה הנדה דוה מדר המתו סירח' ממה אז ובאור כזה המאמר סבבר כרת המכסין בחצי עד סגלה הסת סלהם ולזה הסאורס מעולי הערה וחסופי סתוה לאות סלא הסאיר סה צנדי יבכו סהם ערותם חלא סהם מלטו מזה הבגת סלכס סגרים אחרים לכסות ערותם ואולם מענין גלוח זקנם לא מלטו עד כמח זקנם: חזק

והיא מתקדמת מטומאתה: ר"ל שהיא היתה אז רוחצת להיות טהורה מטומאתה: ותאמר הרה אכבי: יתכן טאחר המסגל נשאר רחמה בזולת לחות כי זה מורה על ההריון: ונמצא אחריו משאת המלך: והוא מענין ארונה כמו וישא משאות מאת פניו ואפשר שיהיה מענין אבוקה ללוחו בבואו אל ביתו ולהראות לו הדרך

והנה חשכרור לעשות הענין בדרך טיעולם חטאו מהאכזים שלא חטאו וכראו דוד שלא יוכל על זה סבב שימו כור כי עמון ולקחה אחר זה לו לאשה ב בדרך שלא יודע כי ז זכתה עמו בהיות אשת אוריה: ויבא

רשי

מטומאתה: מכרתה י סלח לי את אוריה: שהיה מתכוין שיסבב עם אשתו ויהא סבור שממנו היא מעוברת: משאת המלך: סעודת דמלכא: וזכיה ומת: כרי סתהא מנורסת למפרע ומצ' סלח כח על אשתאיש סכל ה היוכא למלחמה כותב בט לאשתו על תנאי אס ימות במלחמה: כן

ולשלוש ג' וסי' ויבא אוריה אליו ושאל ב' כו' ולשלוש וג' כירה: ונמצאת ג' כקריאה וסי' וואס נרר או נרבה וכת קרבנו: כיום זכונם יאכל ובטחרת: שכזה ג' בלאים בליט'

וישלח דוד מלאכים ויקחה ותבוא אליו וישכב עמה והיא מתקדשת מטמאתה ותשב אל ביתה: ותהר האשרה ותשלח ותגד לדוד ותאמר הרה אנכי: וישלח דוד אל יואב שלח אלי את אוריה החתי וישלח יואב את אוריה אל דוד: ויבא אוריה אליו וישאל דוד לשלוש יואב ולשלוש העם ולשלוש המלחמה: ויאמר דוד לאוריה דל לביתך ודחש דגליך ויצא אוריה מבית המלך ותצא אחריו משאת המלך: וישכב אוריה פתח בית המלך את כל עבדי אדניו ולא ירד אל ביתו: ויגידו לדוד לאמר לא ירד אוריה אל ביתו ויאמר דוד אל אוריה הלוא מדרך אתה בא מדוע לא ירדת אל ביתך: ויאמר אוריה אל דוד וארון וישאל ויהודה ישבים בסכור וארני יואב ועבדי אדני על פני השדה חכים ואני אבוא אל ביתי לאכול ולשתות ולשכב עם אשתי חייך וחי נפשך אם אעשה את הדבר הזה: ויאמר דוד אל אוריה שכ בזה ג' היום ומחר אשלחך וישכב אוריה בידושלם ביום ההוא וכמחרת: ויקרא לו דוד ויאכל לפניו וישת וישכרו ויצא בערב לשכב במשכבו עם עבדי אדניו ואל ביתו לא ירד: ויהי בבקר ויכתב דוד ספר אל יואב וישלח ביד אוריה: ויכתב בספר לאמר הבו את אוריה אל מול פני המלחמה החזקה ושבבתם מאחרי ונכה ומרת: ויהי בשמור יואב אל העיר ויתן את אוריה אל המקום אשר ידע כי אנשי חיל שם: ויצאו אנשי העיר וילחמו את יואב ויפל מן העם מעבדי דוד ומרת גם אוריה החתי: וישלח יואב וג' לדוד את כל דברי המלחמה: ויצו את המלאך לאמר בכלותך את כל דברי המלחמה לדבר אל המלך:

וישלח דוד אנגדיו ודברה ואמת לותיה וישביב עמה והיא מתקדשת מסוכתה ותבת לביתה: ועדיא אתמא ושלחת ותויאת לדוד ויאמר מעדיא אבא: ושלח דוד לות יואב שרר לית אוריה חיתא ושדר יואב ית אוריה חיתא לות דוד: ואתמא אוריה לותיה ושאל ליה דוד לשלם יואב ולשלם עמא ולשלם עבדי קרבא: ויאמר דוד לאוריה תות לביתך וישטוף רגלך ונפק אוריה מבית מלכא ונפקת בתריו קעודתא דמלכא: וישכב אוריה בתרע בית מלכא עם כל עבדי דיבניה ולא נטה לביתה: ותויאו לדוד למימר לא נחרת אוריה לביתה ואמר דוד לאוריה הלא סאודתא את אחי סא: דין לא נחתתא ל לביתך: ויאמר אוריה לדוד ארונא וישאל ויהודה יתבין ב במטליא ודבני יואב ועבדי דבני על אפי כרא שדן ונאנא אעול ל לביתי למיכל ולמשתי ולשכב עם אתתי תיך ותוי נפשך אם א אעביר ית פתגמא תדין: ויאמר דוד לאוריה תיב הכא אף יוסא דין וסחר אשלייך ותיב א אוריה בידושלם ביזמא החוא ובזמא רבתוהי: וקרא ליה דוד ויאכל קרמוהי ושתי ורוניה ונפק ברמשא למשכב בשוניה עם עבדי דיבניה ולביתה לא נחת: ותוח בצפרא וכתב דוד אגרתא לות יואב ושדר ביד אוריה: וכתב באגרתא למימר הבו ית אוריה לקבל אפי קדבא מקיפא ותתוכון מבתרתי ותמתי ויסות: ותוח בר צר יואב על קרתא ויהב ית אוריה לאתרא דידע אדניגברין גברין ומסן: ונפקו אנשי קרתא ואגיתו קדבא עם יואב ואתקטיל מעמא מעבדי דוד ומית אף אוריה תתאח: ושלח יואב ותוי לדוד ית כל עסקי קדבא: ופקיד ית איגרא למימר בשציותך ית כל עסקי קדבא למלא עם מלכא:

מתקדשת מטומאתה: להודיע כי לא טכב עמה והיא טרה כי כבר התקדשה מטומאתה כמו טאחר רוחצתה והיא כי הרחיבה והיא להתקדש מן הטהרות היות ולא עבר עליה מסוס טרה אלא מסוס אסת אים ורבו אל אמרוכל היוכא למלחמת בית דוד גמכריתות כתב לאסתו אס ימות במלחמ' לפי סבב דוד את מיתת אוריה סתהא מגורסת למפרע: סלח לי את אוריה: ודעתו כרי שיסבב עם אסתו ויאמר כי מבטלה ה היתה משכב' יולסלם המלחמה הגבורים העוסים המלחמה וכת עבדי קרבא: מטאת המלך: כתרגמו סעודת דמלכ' כמו וישא משאת מלך פניו ליה: חייך: חסר יור הרבים: וחי כפסך: חייך בעלם הזה וחי כפסך בעלם הבא: בסמר מלכ: כסמרו עת לבאש העיר להלחם וכת כרי: וידאו

וידאין בקריא וס' ויד בשמור יואב את העיר: לעולם אשמור לו חסדי: ותשמור כל ארתתי: ובסמר אתריתי מוסף הארח עולם תשמור:

ויראנו המוראים : ככתבשני נחיים כמו כל הכאים וכפל האותיות לחזק כי הורו
 שבים ואבנים מאר : כזה וזה : הראשון בחולס והשני סגול : וחזקו : רוד
 אמר למלאך שחזק יואב ברבריו : שני אבנים : המשל הזה מכוון כי רוד
 הוא העשיר שהיו לו נשים רבות ואוריה האיש הרם שלא היתה לו אלא אחת זאת
 ומה שאמר אשר קנה כי הארם

קונה את אשתו בקרשין ומה
 שאמר ותגדל שמו ועם בני יחורו
 אמרו כי בגליון לו מאשה אחר
 שהיתה לו ומתה : והלך ואורח
 הוא היגר והלך ואורח אחר
 ורכו זל ררשוהו כן כי יצר הרע
 בתחילה הוא רוד להלך ששבר
 על אים ולא ילן עמו ואחר כך
 רומה לאורח ששבר על אים ולן
 עמו ואחר כך רומה לבשל הבית
 רוב לומ' שמושל על האים ולפיכ
 קראו אים ויעשה לאים הבא א
 אליו ורוד לא הבין כי משל הוא
 ואמר כי בן מות הוא רוד גומא
 כי לאותחייב ארם מיתה בעבור
 גזילה וגבנה אבל לפי ששפה רבר
 מכו' אמר כי בן מות הוא האים
 השופה וזקומה שאמר ואת ה
 הכבשה יסלם ארבעתים כפלים
 על משפטן כ : גב אחר משלם
 ארבעה כאל תחת השפה אבל זה
 שהעשיר וגב הכבשה של הרם
 ראוי לקנס אותו ולשלם כפלים
 עקב אשר עשה את הרבר הזה
 ועל אשר לא חמל על העני ראוי
 לקנסו שישלם ר' עוד וית ארבעתי
 על אחר ארבעין ומדרך הדקדוק
 ארבעתים שמנח וברברי ר' כי
 בעונם זה לקה בארבעה הילר
 ואמנו תמר ואבסלוס : את

כן ירובשת : הוא גרעון ששפה מריבה עם הכבשה הוא הבשל : החזק מלחמתו
 אל העיר והרסה : עד כאן רברי השליחות : וחזקו : רוד אמ' למלאך וחזקו לו יואב
 מרברי תחזקוין שלא ירד לבו : ויכא הלך ירימה את יצר הרע תחלה להלך ששבר
 לרכו ואח' לאורח ששפה אכסא ויחזק לאים שהוא בעל הבית : כי כן מות
 הגזול את העני כאילו

נוטל את כספו וסכא
 את כפם בעליו יקח :
 יסלם ארבעתים : כך
 ארבע לו סלקה ב
 בארבעה בגים הילר
 ואמנו תמר ואבסלוס :
 ואוספה

רלבג

ויכא הלך לאים ה
 העשיר : הוא הלך
 הוא אורח נקרא הלך
 מדר לבתו בררכים
 ומפני זה גב נקרא
 אורח ורבותיו זל ר
 רדקומו זה בעשן יצר
 הרע כי מתחלה כראה
 כרל הולך לבקש רי
 מחסורו כי ההלך ו
 והלך אחים ואחר כן
 ישוב והוא אים כוחר
 הולך בררכים ואחר
 זה ישוב למרר' ארון
 ולזה קראו בסוף ה
 העשן אים אחר ויעשה
 לאים הבא אליו :

ויאמר נתן לרוד אתה
 האים : אמרו רבו
 זל כי כמו ששפט רוד
 כן היה כמוס' אמת תחת
 הככס' יסלם ארבעתי
 כי הוא המית אוריה
 ומתו תחתיו ארבעה
 מבניו וזם בן בת שבע
 אמנו ואבסלוס ו
 וארכיה : והכראה
 בעני כי על מה שאמר
 יסלם ארבעתים הוא
 שפטו ה' שישכח אים
 עם הרבה מנשו ל
 לעני השמם והוא היה
 אכסלוס שכל אל עשר
 פילגמי אביו אלא כי
 במה שאמר חו י' כי
 כיבן מות האים ה
 השופה זאת לא שפטו
 הפ' כפיו ולזה אמר לו
 כן גם י' העשיר ח
 חטאתך לא תמות
 ובעבור ששבר בחרב
 פונאיו להרוג אוריה
 היה ריכוזתמשול ח
 חרב פונאיו על ביתו
 ימים רבי מצורף אל
 זה מה ששפה כנגד
 הפס' את להשתדל ה
 בהריגתו כרי שיקח
 את אשתו לו לאס ולפי
 שמתו הית ההתחלה
 בזאת העבור גם ה' י
 רבה שרמח רעה מ
 מביתו לשלם לו גמול
 עליו וכן היה כי מביתו
 במחה רעת אמנו ו
 ואבסלוס וסכב אבסלוס
 את כספו לעני השמם :

וישלח יהוה את נתן אל-
 רוד ויבא אליו ויאמר לו שני אנשים
 היו בעיר אחת אחד עשיר ואחד
 ראש : לעשיר היה צאן ובקר הרבה
 מאד : ולרש אין כל בי אם-
 בבשה אחת קטנה אשר קנה ויח'יה
 ותגדל עמו ועם בניו יחרו מפלו
 תאכל ומכסות שתה ויח'יקו תשכב
 ותהי לו כבת : ויבא הלך לאיש
 העשיר ויחמל לקחת מצאנו ו
 ומבקרו לעשות לארץ הבא לו ויקח
 את בבשת האיש הראש ויעשה
 לאיש הבא אליו : ויחר אף רוד
 באיש מאד ויאמר אל נתן חי יהוה
 כי בן מות האיש העשה זאת :
 ואת הבבשה ישלם ארבעתים עקב
 אשר עשה את הרבר הזה ועל אשר
 לא חמל :

ויאמר נתן אל רוד אתה האיש כה
 אמר יהוה אלהי ישראל אל אנבי
 משחתך למלך על ישראל ואנבי
 היצלתך מיד שאול :

לחם

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

5

סדרה

אחד נשיר ואחר ראש : בכשת
 היום : ראש עשה כה
 רמיה : רמיה בליט בקריאה
 וסי' למה ערותה עליה :
 אשר קנה רחיה : גפלה טוב
 ולא רע : אנך : באיש ח' בקריאה
 וסי' נמסר בסדר קדשים : ועל
 אשר ר' דסמבי בקריאה וסי' א
 אגוזו פשטנו על גב הכרתי :
 ואת הבבשה ישלם ארבעתים :
 וגם ביר יואב בן חני : והקרא
 תרבעל הארץ :

ל' דסמבי

ל' דסמבי

ל' דסמבי

ל' דסמבי

ל' דסמבי

ל' דסמבי

ואוספה - והייתי מוסף לך: את נשי ארונך: מיכל בת שאול: כי נאץ
 כחצת את אויבי: כי נאץ הוא זה דרך כבוד למעלה וינתן תרנגול מופתח פתחת
 פתח ארסאוי עמאדיו: ויאנס: לשון חולי: ובאולן ושכב ארצה: ובאבבית
 ובאולן ושכב בלילה שוכב ללחץ: ולא ברה: לשון אכילה כמו ואברה
 מירה: בעבור

מעט זקפין קמצין בקריא וסימ' ונשארתם בבתי בעט הוחח: ואם מעט ואוספה לך ברה: גם כי יהנו
 בגנים: ורעתם ודכה ודבא מעט: פנה אל הרבה ורנה בעט: וקץ גדול אני קוצף: רק הבדים

רלבג

ויאנס: רל שבא לו
 חולי אכזב וכו' ה
 השבש מת: ויקרא

ואתגלה לך את פית ארנך ואת
 נשי ארנך בחיקך ואתנה לך את
 בית ישראל ויהודה ואב מעט
 ואספר לך בהנה ובהנה: מרן
 בזית את דבר יהוה לעשות הרע
 בעיני את אוריה החתי הכית בחרב
 ואת אשתו לקחת לך לאשה ואתו
 הרגת בחרב בני עמון: ועתה לא
 תסור חרב מביתך עד עולם עקב
 כי בזתני ותקח את אשת אוריה
 החתי להיות לך לאשה:

כה אמר יהוה הנני מקים
 עליך רעול מביתך ולקחתי את
 נשיך לעיניך ונתתי לרעיך ושכב
 עם נשיך לעיני השמש הזאת:

כי אתה עשית בסתר ואני אעשה
 את הדבר הזה נגד כל ישראל ונגד
 השמש:

אל נתן חטאתי ליהוה ויאמר נתן
 אל דוד גם יהוה העביר חטאתך
 לאתמות: אפס כי נאץ נאצת את

אבי יהוה בדבר הזה גם הן הילור
 לך מות ימות: וילך נתן אל ביתו
 ויגף יהוה את הילור אשר ילדה
 אשת אוריה לדוד ויאנס: ויבקש
 דוד את האלהים בער הנער ויעם
 דוד צום ובאולן ושכב ארצה:

ויקמו זקני ביתו עליו לרקמו
 רמאץ ולא אבה ולא ברה
 אתם לחם: ויהי ביום השביעי
 וימת הילור ויראו עבדי דוד ל

להגיד לו כי ברת הילור כי אמרו
 הנה בהילור הילור חי דברנו אליו
 ולא שמע בקולנו ואיך נאמר
 אליו מרת הילור ועשה רעה:

היו למעט דודא: וכל אתחחא וסוף פסוק רבנו חזקוני: בסתר ר' וס' נבסר בסדר חכא: בקולנו
 ר' בליש ג' מ' ו' ח' וס' נבסר בסדר חקת התורה:

ויהבית לך ית בית רבונך וית נשי
 רבונך בחנך ויתכח לך ית בית
 ישראל ויהודה ואם זעיר ואוסף

לך באילין ובאילין: מא רין
 בסרמא על פתגמא רין למעבר
 דביש קרמוהו ית אוריה חתמא
 קטלמא בחרבא וית אתחיה
 נסכמא לך לאיחו ויתיה קטלמא
 בחרבא דבני עמון: ובצען לא

תפסוק חרבא מן אש ביתך עד
 עלמא חלף ראש חתני ונסכמא ית
 אתת אוריה חתמא למתו לך
 לאיתו:

י תא אנא מקים עליך בישא
 מביהך וארברית נשך לעינך ו
 ואתן לחברך וישבוב עם נשך ל
 לעיני שמשא הרה: אדי את

עבדמא בסחרא נאנא אעביר ית
 פתגמא חרין קדם כל ישראל
 וקביל שמשא:

דוד לנתן חבית קדם ויאמר נתן
 לדוראף: אעבר חוקך לאתמות
 בכם ארי מפתח פתחמא פומא
 רסנאי עמא רין כפתגמא חרין אף

ברא דאחיליד לך ממת יסות:
 ואול נתן לבימה וחבר ית רבא
 דיליח אתת אוריה לדוד ואטעו:

ובעת דוד רחסין מן קדם י על
 דביא וצם דוד צמא ועל וברת
 ושביב על ארעא: וקמו סבי
 ביחיה עלוהי לאקמותיה מן א

ארעא ולא אבה ולא אבל עמהון
 לחמא: ויהוה ביומא שביעאה
 ומית דביא ורחליו עבדי דוד ל

לתואה לית ארי מית דביא ארי
 אמרו פד תוה רבא קנים מילנא
 עמיה ולא קביל מננא ואיברין
 גימר ליה סית רביא ויעביר בישא:

היו למעט דודא: וכל אתחחא וסוף פסוק רבנו חזקוני: בסתר ר' וס' נבסר בסדר חכא: בקולנו
 ר' בליש ג' מ' ו' ח' וס' נבסר בסדר חקת התורה:

את בית ארונך: כמו שכתבנו כי דוד זכה בחלת שאול אחרי מות אים בבת: את
 כשי ארונך: עבדה אשת שאול כמו שפירשנו ומיכל בת שאול נשתי הנשים של שאול
 היו האחת היא אשתו והאחת בתו: או כדאמר כי גס דכפה פלגם שאול לקח דוד
 לאשה כדבריה דרשם שכתבנו: ואם מעט: ואם מעט עמדת סלח חטאת חכי
 הייתי מוסף לך כבוד וגדולה

כהנה וכהנה וכבוד כתבנו דרש
 כהנה וכהנה למעלה: הכית
 בחרב: באילו אתה הביתו כיון

סכיות את יחב לשמו במקום
 הסכנה: ואותו הדגת בחרב
 בני עמון: אחד שאמר הכית

בחרב למה אמר ואותו הדגת ב
 בחרב בני עמון רל שתיס רפות
 עשית במיתו סהרנתו בחרב
 בני עמון כלומר סהרלתו בר

סוכא ישראל וברברי רל אף על
 על גב רבכל התורה כלה אין
 סליח לדבר עבדה כי בכל מקום
 השולח פטור והשלח חייב הבא

סחי סהרנתו כדאורג: הורג
 שחמך ואותו הדגת והטעם לפי
 סהיה מלך ואין מוצד על מזונו
 כאילו הוא הרגו וכן שאול שבו

להרוג נכב ער הכהני כאילו הוא
 הרגם ואף על גב שאין להרס ל
 לעשות מצות מלך בזה הענין
 וכיוצא בו כמו שכתבנו למעלה

כל איש אשר ימרה את פך י
 יומת יכול אשילו לדבר עבירה
 תלמוד לומר רק אף על פיו אין
 כל אדם נזהר בזה ויודע לדרוש

אכין ורק לפיכך העונש על ה
 המלך: לענין: כי אשילו
 תרפ לא יהיה בדרך למנוע והרי
 הוא כאילו הוא לענין: לרעיק:

כתוב ביד והוא לשון יחיד והיור
 למד הפעול אופידו לחחר מ
 מרעיק כלומר אחר מאוהבך
 ואין לאר אוהביתך מצבנו או למי

סידרה להיות כאילו רעך בטוה
 ברבר המלכה: עם נשיך:
 הם הפלגים: לעיני השמש

הזאת: בגלוי כי בגלוי כנס
 אבשלום עמהן לאהל: יש לשל
 אף גזר האל של אבשלום ס

מיחטא ויסבב עם נשי אביו ואם
 לא חטא דוד לא היה חוטא א
 אבשלום והנה מעט דוד בדבר
 חטא אבשלום יש לפרש כי האל

לא גזר בפירוט על אבשלום ולא
 הזכירו בשם ויף על פי שרש
 האל כי אבשלום יהיה החוטא
 בעבור תאות נפשו לחטוא לא

סהל גזר עליו לחטוא ואם
 לא חטא דוד היה האל מונע
 כשי דוד מהמכשול על ידי סבה
 אף על פי שאבשלום כופו לחטוא

משני תאות ידו לא היה חוטא
 עם נשי אביו ושר כי לא היה ח
 חטא גדול בזה כי פלגיו אביו היו
 ומפנות האב מותרת לבן אלא

לפי סהיופ לגמלך אקדו לכל
 אדם וס' כי לבנו מבעד הרבר ורבי סעדיה זל כתב כן כי אלם הדברי אשר ספר נתן לדוד על שניח לקי אחד מהם מעשה הבורא והוא הגברת אבשלום והסליטו על כל אשר
 לדוד ועל זה אמר הנביא עליו דעה והסמי מעשה אבשלום בבחירתו והוא מה שכתב ושכב את נשיך ורצה בהקדמתו להוריע לדוד בחירת אבשלום להראו את לבו בזה:

גם יי העצור: גם לרבות על ודיוו כלל כמו שאתה מתורה כן הוא גם כן קבל תשובתך והתורותך: לא תמות: ויף על פי שאתה הייב מיתה האקבל התורותך ותשובותך
 ולא תמות אתה: כלומר לא תמות מות דשים סתר כפסך בנהיכס כונספט החוטאין אבל תעש בעולם הזה בעין הזה כי עונש הבעילה ושכב פס נשיך ובכלל זה המדר

סמרר בו אבשלום כי לא יוכל שיסבב עם נשי אס לא מדר בו שחלה וסכס ההרבה לא תכור חרב מביתך עד שולם ועור זה הבן הילור לך סכסר בעין מות ימות: כאן:
 מקור בחירק וכו' והוא אחר חלץ את האבנים: את אויבי י: רל מכנה אתיו ונתת פירסו כשמשא ארי מפתח פתחתא פומ' רסנאי עמא רין כלומר שכתבת פתחן פה לסוכאי
 ישרא סעשה בישר אל דבר רע כזה: וילך נתן אל ביתו: להוריע שפדד ממנו חתק שחמך לו הנכונה ולא חלק לו כבו להאריך ולסבת עמו כדי להרחיקו כי עש היה עליו
 או פי תקף שהלך נתן אל ביתו ויגף יי את הילור: ויאנס: חלה חולי בבר כמו חכמה מתקן ותי' וואטען: ויסקס דוד את האלהים: שהתפלל בשם הנער אף על פי שהנביא

וכל
 חסדך
 וחסדך
 וחסדך

5

עני

5

כחלמני

לכסוף ואינך

לכחיהם

לואית עלתך

5

לחילוח

5

5

5

לחילוח

5

כחלמני

5

5

ויקום רוד מחארץ. - הרחיבה והסיכה וחלף העגדים אסור לאכל בימי אכלו והיאך עשה אותם רוד ים לפרם ביקודם קבורה עשה בן מלא נתייב עדין באבילות ונכבדו
 מהים רוצה לבא בתי"י לשתחוות ולהודות על הרעה רחץ וסך וחלף ממלות שחייב ארס לברך על הרעה להודות אתי' ולקבל בשמחה כעס שהוא מברך על הטובה שחסד
 ומשפט אסירה אם חסד אסירה וסמפטא אסירה וכתוב כוס יסועות אסא ובסא יי אקדא אברה וינח אתבא ובסא יי אקדא ולא כוכל לפרם כי הרחיבה והסיכה לא היתה
 ביום המיתה אלא עד הלילה שאחר מאן חייב באבילותמן התורה אלא יום מיתה בלבד מהריומר ויקום מן הארץ וירחץ ויסך וים לפרם עוד כי לא נתייב רוד באבילות

מִן הַתּוֹרָה בִּי תוֹךְ מַלְמִים יוֹסֵם
לְלִדְתוֹ מִתְהִילָר וְהוּא סֶפֶק כָּפֵל
אִם כּוֹלֵד לַמַּמְנָה זֶהוּ שְׂאֵם וְהִי
בְּיוֹם הַשְּׂבִיעִי וְיִמֵּת הַיֶּלֶד פִּירוּשׁ
מִבְּעִי לְלִידְתוֹ כִּי אִם נִפְרָם לֵאלֹהִים
לְחַלּוֹ רְחוּק הוּא טַעַם רֹד טַבְעָת
יָמִים וְסִבְבָּר זֶה אֵלֶּם מִבְּעִי לֵאלֹהִים
לְלִדְתוֹ הִיא וְלֹא הִיא חַיִּיב בִּי
אֲבִילָאֵם לֹא הִיא יוֹדֵעַ שֶׁכֵּלֵן
לֹא חֲרָשׁוֹ לִפְיֹךְ לֹא הִיא חַיִּיב
בְּאֲבִילוֹת וְכַסְמָמָה שִׁמֵּת הַיֶּלֶד
רַחֲוֹךְ וְכַךְ וְכַךְ בֵּית יִכְרִי לְהוֹדוֹת
וְלַהֲסַחֲחוֹת וְמָה שִׁתְּנָהוּ שְׁלִי ע
עֲבָדָיו וְהוּא לֹא הִיא חַיִּיב בְּאֲבִילָן
תִּמְהוֹ עַל סָלָא כְּטַעַר וְלֹא בִּכְה
כְּסָרָר בְּיִאֲרֵם אֵלֶּם סָלָא
סִיטִינּוֹ לֹא לְחַס וְעִשָּׂה הָאֵלֹהִים
סִיטִינּוֹ עֲמָהֶם קוֹדֵם שִׁמֵּת וְמָה
סִיטִינּוֹ רָלָא סָלָא אֲסוֹר בִּי
בְּתַנְיָאִים הַמְטָה מִפְּסוּק וְיִנְחָם
רֹד אֶת בֵּית שְׂבָעָא שְׁתִּינוּ וְיִבָּא אֵלֶּם
סָלָא בִּיא אֵלֶּיהָ אֵלֶּם בְּעִתָּה
תִּחְמוּץ וְהוּא אַחֲרָר הָאֲבִילָן סָמָךְ
בְּעִלְמָא אֲבִיל הִיתָה קִכְלָה אֵלֶּם
סָהֲבֵל אֲסוֹר בְּתַנְיָאִים הַמְטָה
וְעִמּוֹ הַפְּסוּק הִזָּה סָמָךְ אֲבִיל הַיֶּלֶד
הַכֹּחַ כְּמוֹ שֶׁכְּתוּבָנוּ וְפִסְקוֹ וְהִיא
בְּיוֹם הַשְּׂבִיעִי מִחֲזוֹק פִּירוּשִׁינוּ כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּבָנוּ וְכֹךְ בִּי שִׁמֵּת הַיֶּלֶד כֹּחַס
רֹד אֶת אִשְׁתּוֹ סָלָא כְּטַעַר וְלֹא
תִבְכָּה עַל הַיֶּלֶד וְמָה שִׁהוֹדֵךְ
לֹמַר וְיִבָּא אֵלֶּיהָ לְהוֹדִיעַ כִּי זֶה
הַבֵּן הָאֲחֵר מִלֵּדָה הִיא סָלָא קִיָּיִם
וְרָצוֹן הָאֵל הִיא כֹךְ אַחֲרָר סָדוֹד
עֲשֵׂה תַסֻּבָּה וְנִחָם עַל חֲטָאוֹ
וְזֶהוּ שְׂאֵמָר וְיִי אֲהַבּוּ לֹא כְּמוֹ
הָרִאשׁוֹן שֶׁכָּאֵלֹהִים לִפְיֹךְ כְּעוֹד
וְהַמִּתּוֹ וְיֹסֵם לְהַעֲמִיד רִבְרִיבָר
לֵאלֹהִים כִּי רֹד כֹּחַ בְּאֲבִילוֹת
עַל הַיֶּלֶד אֶךְ לְפִירוּשׁ סִפִּירוּשׁוֹ
וְהִיא בְּיוֹם הַשְּׂבִיעִי מִבְּעִי לְלִידְתוֹ
בִּי רֹד יֵדֵעַ בְּיֶלֶד שֶׁכֵּלֵן חֲרָשׁוֹ
סָהֲרִי אֲמָר וְיִסְבְּבָהּ וְתַסְבָּא
בֵּיתָה כִּדְרָה כִּי אֵלֶּם טַבְּבָהּ אֵלֶּם
אֲוִתָּה הַפְּעֵם וְסִאֲוִתָּה בִּיאָה כִּי
כְּתַעֲבָרָה כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וְתִהְיֶה
הָאִשָּׁה וְמִאֲוִתָּה יוֹם מָה לֹא חֲרָשׁוֹ
: בְּעִבּוֹר הַיֶּלֶד הַחַיִּי תִי כְּמוֹ
בְּעוֹד הַיֶּד רִבְיָא קִיָּים וְיֹסֵם לְפִירוּשׁוֹ
כְּמַשְׁמַעוֹ בְּעוֹר הַיֶּלֶד כְּהִי הַחַיִּי
בְּמָתָה : יִחְכְּנִי בְּתוֹב בְּיֹד וְקָרִי

וַתֹּאזְנוּ אֶת־עַבְדֵּי־יְהוָה לְחַטֹּא
וְכַבֵּד דָּוִד אֶת־יְהוָה וְאָמַר
דָּוִד לַעֲבָדֵי־יְהוָה הִמֵּית דָּבָר
יְהוָה וְקָם דָּוִד מִן־אֲרָעָא וּמִשָּׁחַ
וְשָׁח וּשְׁנֵי בָסוֹתֶיהָ וְעַל לְבַיִת מֶ
מִקְדָּשָׁא דְּיָו וּמִגִּיד וְאֵתָא לְבֵיתָהּ
וְשָׁאֵל וּשְׁוִיָא לֵיהּ לַחֲמָא וְאָכַל
וְאָמַר עַבְדֵּי־יְהוָה לֵיהּ מַה פִּתְגָמָא
הָרִין רַעֲבֻרָתָא עַד דְּדָבָר קִיּוּם
צִמְתָּא וּבְבִיתָת וְכַד מִית דָּבָר
קִמְתָּא וְאָכַלְתָּא לַחֲמָא וְאָמַר
עַד דְּדָבָר קִיּוּם צִמְתָּא וּבְבִיתִי
אֲרִי אֲמַרִית מִן דַּע וְלִסְמַת־רַחֲמִים
עָלַי מִן קִדְּם יְיָ וְיִיתִי דָּבָא וְדַעַן
מִית לְמַאֲרָגִן אָנָּה צָאִים תֵּאֱכֹל
לְאַתְכּוֹתֶיהָ עוֹד אָנָּה אוֹל לִוְתִּיהָ
וְהוּא לְאַתְאִיכ לִוְתִּי וְנָחִים דָּוִד
יֵת בֵּת שְׁבַע אֲתִמֶּיהָ וְעַל לִוְתֶּיהָ ו
וְשָׁבִיב עִמָּה וְלִיֵּית בֵּר וְקִרְתָּ יֵת
שְׁמִיה שְׁלֵמָה וְיִירַחֲמֶיהָ וְשָׁלַח
כִּיד נָתַן גְּבִירָא וְקִרְתָּ יֵת שְׁמִיה
יְרִידִית בְּדִיל יְיָ
וְאֵגִיחַ קִרְכָּא יֵאָב כִּרְכַּת בְּנֵי
עַמּוֹן וְכַבֵּשׂ יֵת קִרְיַת מַלְכוּתָא
וְשָׁלַח יֵאָב אֲגֻזִין לִוְת דָּוִד וְאָמַר
אֲתִיחַ קִרְכָּא בְּדָבָהּ וְאֵף בְּבִשְׁוִית
יֵת קִרְיַת מַלְכוּתָא וְדַעַן כְּנִישׁ
יֵת שָׂעֵד עִמָּה וְשִׁדִּי עַל קִדְמָתָא
וְכַבֵּשָׁה דִּלְמָא אָכַבֵּשׁ אָנָּה יֵת
קִרְתָּא וְיִתְקַדִּי שְׁמִי עָלֶיהָ וּבְנֵשׁ
דָּוִדִית כָּל עַמָּא וְאוֹל לְדִרְכַּת וְאֵגִיחַ
קִרְכָּא בָּהּ וּבְכִשְׁתָּא וְנִסְבִּית
בְּלִילָא רְמַלְבִּהוֹן מַעַל רִישֵׁיהָ ו
וּמִתְקַלַּח כְּכַר רַחֲבָא וּבִהָאֵן טָבָא

ישראל. ממאן ואמר. חקס דוד מהארץ. כהארץ עד
וסי' נמסר בסדר פקודי: אהבו' וסי' נמסר בס' יגש:

וַיֹּאדָמוּ כִּי עֲבָרְיוֹ מִתְלַחֲשִׁים וַיִּבְּן
דָּוִד בֵּית הַיִּלְרוֹי אֲמַר דָּוִד אֶל־
עֲבָרֵי הַמֶּת הַיִּלְרוֹי אָמְרוּ מֵת :

וַיִּקַּם דָּוִד מֵהָאָרֶץ וַיִּרְחַץ וַיִּסֹּךְ וַיַּחֲלֶה
שְׁמֹלְתּוֹ וַיִּבְנֶה בֵּית יְהוָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה
וַיִּבְנֶה אֶל-בֵּיתוֹ וַיִּשְׁאֵל וַיִּשְׁמָר לוֹ
לְחֶסֶד וַיֵּאכֶל׃ וַיֹּאמְרוּ עֲבָדָיו אֵלָיו
מַה הִדְבַּר הַזֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָ בַּעֲבוּר
הַיֶּלֶד חֵי צִמְתּוֹ וְחִבְדּוֹ וְכִבְּדָהּ שֶׁרַח
הַיֶּלֶד קָמְתָה וַתֵּאכֶל לֶחֶם׃ וַיֹּאמֶר
בַּעּוֹר הַיֶּלֶד חֵי צִמְתּוֹ וַיֵּאכְלָהּ כִּי אֶ
אִמְרַתִּי מִי יוֹדַע יַחֲנִי יְהוָה וְחֵי הַיֶּלֶד
׃ וַעֲתִידִיתָ לְמַה זֶּה אֲנִי צֶם הָאוֹכֵל
לְהַשִּׁיבוֹ עוֹד אֶל־הַלֵּךְ אֵלָיו וְהוּא לֹא
יָשׁוּב אֵלָיו וַיִּנְחָם דָּוִד אֶת-שֶׁבַע
אֲשֶׁתּוֹ וַיִּבְנֶה אֶל־יְהוָה וַיִּשְׁכַּב עִמָּה
וַתֵּלֶד בָּן וַיִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ שְׁלֹמֹה
וַיְהִי אֹהֶב׃ וַיִּשְׁלַח בִּדְלִיָּתָן
הַגִּבֹּיָא וַיִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ יְרֵמְיָה
בַּעֲבוּר יְהוָה׃

וַיִּלְכְּדוּ אֶת־עִיר־הַמְּלוּכָה׃
וַיִּשְׁלַח יוֹאָכָז מַלְאָכִים אֶל־דָּוִד
וַיֹּאמֶר נִלְחַמְתִּי בְרָכָה גַם־לְבֵרְתִּי
אֶת־עִיר־הַמִּים׃ וְעַתָּה אֶסָּף אֶת־יָתֵד
הָעָם וְחִנֵּה עַל־הָעִיר וְלָכְדָּהּ׃ פֶּן־
אֲלַכְּד אֲנִי אֶת־הָעִיר וְנִקְרָא שְׁמִי
עָלֶיהָ׃ וַיֹּאקֶף דָּוִד אֶת־כָּל־הָעָם
וַיִּלְךְ רַבְתָּהּ וַיִּלְחַם בָּהּ וַיִּלְכְּדָהּ׃
וַיִּקַּח אֶת־עֶמֶת מַלְכָּם מֵעַל־רֹאשׁוֹ
וּמִשְׁקָלָהּ כִּבְרֹז הַבֹּאֵב׃ וַיִּקְרָה

רשי

בעבור יי' אשר אהבו :
את עיר המלוכה .

פני החוקי חומה היא
בה חיובונה ופסימית
הציר החיובונה פיר
מלכונה הפסימית
למכבר ולחוק: את
עגרת מלכ. תעגרת
בגי עמון מלכ. עמו
לשון מלך: ותהי

הלכה

וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ דִּידָהָּ
בְּעֶבֶד יוֹיָהָן
וַיִּתְּבַחֵר לָקֹץ מִזֶּה
סָדוּד לֹא חָטָא לַמֶּלֶכֶּר
בְּעִינֵי אֲסָתָאִים אֶחָד
סָמַת בְּעֵלָה כִּי הַהוּלָךְ
כִּמְלַחְמַת בִּיתֵּי רֹדוֹר גָּמָ
כִּרְיֹתֵי כוֹתֵב לֹא שָׁמַת
וְאַחֲרֵי שָׁמַת בִּמְלַחְמָהּ
כִּתְּבָאֵר הַעֲבִין לַמֶּלֶכֶּר
סָלָא הִיָּת אֲסָתָא אֹרִיָּה
כִּסְבָּא עֲלֵיהּ רֹדוֹר שָׁמַס
לֹא הִיָּה הַעֲבִין כִּן אִיךְ
לֹא צֹוָה הַסִּיעַל כִּבְשָׁנוֹ
סִיעֲצֹוָה וְהָאֲסָתָה הָאֵ
הַמִּזְנָה אֲסוּרָה לְבַעַל
וְאֲסוּרָה לְבֹוֹעַל בְּמֹו
סִתְּבָאֵר בְּעִינֵי הַסּוּטָה
וְאִיךְ אֲהַב הַסִּיעַ אֶת
חִילָר וְרַבָּה סִתְּהִיָּה
מִמֶּנּוּ הַמְּמַלְכָּה אֲבָל
עַל כָּל פְּנִים רָאוּי ס
סָאֲמִי בִּילָא חָטָא רֹדוֹר
בְּבַעֲלִית בְּתִי סָבַע אֶחָד
סִכְבֵּר הַהֲרַגְרֵגֵר הָאֵ
הַמְּלַחְמָה וְהַכָּה לוֹלֵי
מִהֲרֵי רֹדוֹר הִנֵּה הִיָּתָה
לוֹ בְּתִי סָבַע לֹא סָה אֶחָד
סִאֲמַנְנוּ רוֹאִים סִכְבֵּר
רַבָּה הַסִּיעַ סִתְּהִיָּה מִ
מִתְּכָה הַמְּמַלְכָּה אֲסָר
כִּסְבָּע הַסֵּס סִתְּהִיָּה
לְרֹדוֹר וְלֹזָה אֲמֹר רִזָּל
רָאוּיָה הִיָּתָה בְּתִי סָבַע
לְרֹדוֹר אֲלָא סִאֲכָלָה
בְּגָה : וַיִּסָּס

ובל אחר סמית למה אבוס עליו וכי אתפלל על מת פסיה וגם הילד חינכו בראי
יתו כי הכנה רוד בכה על אמון ועל אבבוס ולא היתה בבייתו להשיבם אלא דרך
האסתאוריה לרוד כי אסתאוריה היתה עד סמת ומצאתי כפר אחר כתוב אסו
ר במכרה יא מילת קורין תיוולא כתיב ומלכד זה אנו מוצאין אותם ואם כדברי
ויסאם בחקוננו בן הבא אל אסת רעשו לא יסרה כל הננו עבה: • ויבא אליה
טענה כי היתה כמנעת מלהזקק לו אמרה לו הילד מת מפני העון אפי' יהיה לי בן
העון והבן הראשון פיהיה לי ממך ימלך אחרי בן סלח לי האל על יד הנביא
ך ימלך אחרי: ויקרא את שמו סלמה • בן כתיב וקרי ותקרא הכתוב אומר כי
מה יהיה שמו וסלם וטקט אתן על ישראל בימיו לפיכך אמר וי' אלהבוכמו סלמר
ד בסם הנביא וטעם ויטלח ביד כתן הנביא למעלה ממנו למה קראה שמו סלמת
טאכנו ומה סלמר ויקרא את שמו יד יד רוד קרא שמו יד יד מה מצמנו לפי סלמר
ה העיר היו המים ולא בסאר העיר פהיה יוסבבה העם ועיר המים זאת היתה
רצה ללכדה לבבור רוד: עטרת מלכם • מלך בני עמון: ותהי

ותהי על ראש רוד. אחי הגיתי בטלה: מגרה וחריצים ומגזרות: כמין כצירפים סקורין למא מיסודין הם: מגרה: ככין פגוס טגימות הרבה תכופות זו לזו: חריצים: הוא מורג חרוץ מלא חריצים כמין כצירפים סקורין למא: במלכ: כטיט חזקות וכן תרגם יונתן ונרר יתהון כשוקיא ולא בשלום אחותיפה: סהיתה בת רביו: להתחלות:

עד סכחלה: כי בתולה היא: וכנען בבית ואיתה יוצאה לחן לפי ופלא בעיני אמנון וגו' ככסה ונעלם ממנו מה תלמס יוכל לבקש ויטכב עמה כמו כי יפלא ממך אחי יתכסה ממך: איש חכם: לרעיה: רל: כחוס כמורלות ורעות תואר: את הבריה: את הסעור: ותלבב

רלבג

וישם במגרה ונחריצי הברזל וגו': רל פגוס העם אשר בה בזה המספט טיטבו חכוריה מה שלא יעלם והנה היה רכונ בזה סויראו סאר האומות מלהלחם בישראל והנה המגרה הוא כלי ברזל מלא פנימו ובהם הוא חותך מה שיחתוך ס סירה ב: עז וחריצי הברזל הם כלי ברזל גדולים שדפן בהם התבואה וכן מגזרות הברזל גם כן כלי ברזל גדולים ויחכו בהם האבנים ויש באלו הברבים מן האכזרי ויתמהרין בחרב פיות והעביר אותם במלכ: רל סהעביר אותם באם התכור ששטים מס הלכיס כי הוא כקרא מלכ על פס הלכיס: ויכר באים חכם מאד: רל למכור תחבולות לעשות רעוהנה ה סהיהו לעשות מה סהיה קסה בעיני ע עשיתו אך כאשר ראה סהסכמה ענת זכר בזה התיר לעצמו ע עשייתה: ותלבב לעיניו סתי הלכות:

זהו רל בזה וכל שאר קרי דכונת

ואת העם יב בקריאהו וס' נטסר כסדר שלח לך: במלכ ג' מלין בחכין בך וקרי ביח וס' בבכין ואח העם אשר בה הוציא: וכן את מוכח: יבן העז אישרשע בפניו: אחות ג' בקריאהו וס' אחות יפה ושמה תמר: הוי אחי ואחי אחות: אחות לנו קטנה ושדים: יצג ג' וס' יעקב אשתבע לאכנן: ופ' נכסר בסדר

ב

ג

במלכ

5

למל

ג

ג

ג

ג

כל סודל יעזב

בכא

יב כתיב

בלי

ג' טע

ה' ח

5

ג' חכ' כנני

ג

ג

ג' חל ויכדן

ח' ח' ח' ח' ח'

ותהי על ראש רוד ושלל העיר הוציא הרבה מאד: ואת העם אשר בה הוציא וישם במגרה ובחרצי הברזל ובמגזרות הברזל והעביר אתם במלכ וכן יעשה לכל ערי בני עמון וישב רוד וכל העם ירושלים:

ויהי אחרי כן ולא בשלום בן דוד אחות יפה ושמה תמר ויאמר לה: אמנון בן דוד: ויצג לאמנון להתחלות בעבור תמר אחותו כי בתולה היא ופלא בעיני אמנון לעשות לה מאומה: ולאמנון רע ושמו יונדב בן שמעון אחי רוד וינכר איש חכם מאד: ויאמר לו מדוע אתה ככה רל בן המלך בבקר בפקר הלוא תגיד לי ויאמר לו א אמנון את תמר אחות אבשלם אחי אני אהב: ויאמר לו יהונדב שכב על משכבך ורחל וכל אביך לראותך ואמרת אליו תבא נא תמר אחתי ותכרני לחם ועשרתה לעיני את הבריה למען אשר ארצה ואכלתי מידה: וישכב אמנון ויתחל ויבא המלך לראותו ויאמר אמנון אל המלך תבוא נא תמר אחותי ותלכב לעיני שתי לבנות ואברהמירה: וישלח רוד אל תמר הביתה לאמר לכי נא בית אמנון אחיך ועשי לו הבריה:

והות על רישא רדור ועדת קרתא אפיק סג' לחרא: וירח עפא רבה אפיק ומסר יתחון במסרין ובמוריגי ברזל ובמוריגי ברזל ונר יתחון בשוקיא ובן עבר לכל קרוי בני עמון ותב רוד וכל עפא לירושלים: והנה בתר בן ולא בשלום בר רוד אחת שפירתא ושמה תמר ורחמה א אמנון בר רוד: ועקת לאמנון לאתמרעא בריל תמר אחתיה ארי בתולתא היא ותור מבסא בעיני אמנון למיעבר לה מרעס: ולאמנון שושבניא ושמה יונדב בר שמעון אחותי רדור ויונדב גבר חכים לתרא: ואמר ליה מארין את ברין תשוך בר מלכא בעפר בצפר תלא תחוי לי ואמר ליה אמנון ית תמר אחתיה ר דאבשלום אחי אנא רמים: ואמר ליה יהונדב שכב על שיווך ו ואתמרע וייתי אבונך לכתך ו ותימר ליה תיתי בען תסר אחתי ותכליני לתמא ותעביר לעיניתי סעורתא בריל דאיתני ואכול מן ידה: וישכב אמנון ואתמרע ואתא מלכא למחזייה ואמר אמנון למלכא תהיפוען תמר א אחתי ותחלוט לעיני תרתין ח תליטתא ואכול מן ידה: ושלח רוד לור תמר למימר למימר אזילי קען לבית אמנון אחך ו ועיבדי ליה סעודתא:

וישלה: כל ספר אינורבניא וס' ויאמר ליה יהונדב שכב על משכבך: וכל קריאהו דכונ ב'ג: אחותי ג' מלאים וס' תבא נא תמר אחותי: באי שבבי עב: ועתה אחותי רחמישי: תליתיהן גבי חמר ואכנן:

ותהי על ראש רוד: תלויה היתה למעלה מראשותיו בשעה שהיה יושב על הכסא כי איך היה סובל אותה ומסקלה ככר זהב וכדברי רבותינו ז"ל כי אכן יקרה מהיתה בה סוה ככר זהב ועוד אמרו אכן סואבת היתה והיתה מעמדה אותה באור: ויס לפרס שר כי לא היתה על ראשו תמיד אלא פעמים היתה על ראשו ויכול לסובלה זמן מועט מהיתה על ראשו: ורבותינו ז"ל פיעטרת מלכס כמו מלכו סקון בני עמון ועטרת אחיו סקון היתה ומה סאמר ותהי על ראש רוד והיא אסור בהנאה אמרו כי אחי הגיתי בטלה ותימה הוא מה הכריסם לומר כי אחי הגיתי היה גוי אם מפני סקוריו גיתי הנה עובר א ארוס הגיתי היה לוי וקראו גיתי לפי שהתגורר בגת וכן אחי ישראל היה אלא סהיה מתגורר בגת ורבים מישראל עמו כמון סאמר כסבא אל רוד כסהיה בורח מ מפני אבשלום וכל הגתים מס מאות חים היתכן לומר כי כל לו היו פלסתיס סהיו באים לעבור א רוד ועוד סאמר וכל הטף אשר אתו בוראוי מישראל היו כלס לא סהיו מתגוררי בגת קור סלקחה רוד מיד פלסתי או אחר סלקחה ואס מפני סאמר לודוד כי ככרי אתה רל ככרי מארץ אחרת לפי סהיה גר בגת כמו סאמ לו תמול בורך והיום אכיעך כי מה טעם סאמר לו סוב עם המלך כי גוי אתה וכו' מהו מדוע מצאתיך ב בעיך להכירני ואנכי ככרי כלומר מארץ ככרי ואחרת כי לא היתה גוייה כי ככר סגריה כמו סאמר עמך עמי ואלהיך אלהי ועוד אפלי לרברי האומרים כי העטרה היתה עבודה זרה וכי חסר היה רוד מלבטלה יאמר לאחר מבני עמו מארץ הגתים ס סהיה מושל עליה: שיבטלה ואס לא ירצה יכריחו כי ככרי מבטל עבודה זרה אפילו על כרחו אס כן למה הוצרכו לומר כי אחתי היא גוי ואיך עמד עם רוד כמה פגיס ולא כתגייר זהו דבר תימה וית עטרת מלכס כפסוטו כלילא ר רמלכיהו: וישם במגרה: תי ומסר יתחון במסרין מעניין אס יתגרל המיסור על מניסו וכן בתב כדברי הימים וישם ב במגרה ופ' וישם סס מפסטיס במגרה: ונחריצי הברזל: בזה ס' שפסוטאוי בהם והמגרה הוא המיסור: וחריצי הברזל: כמו מורג חרוץ: ומגזרות הברזל: הם הגרזנים שנקעין בהם העצים: והעביר אותם במלכ:

רל טרפס במקום שסורפים סס הלכיס וכתוב במלכ ב'ג' רל במקום המולך באם סהיו מעביר בני עמון ביהם למולך כי מלכוס סקון בני עמון והוא המולך ומלכס ומלכ אחר כי הם והלכין יבאו זה במקום זה כמו כמון כמון מוף ווף וית והעביר אותם במלכ ונר יתחון בפוקיא רוצה לומר סגדרס בחזקות סהס מחופין בלכיס: לכל ערי בני עמון: לכל אכסיערי בני עמון כלומר לכל הערים סלכר מבני עמון כן עשה לאכסיהם זה המספט: אחותיפה וסמה תמר: תמר בת יפת תואר היתה כמו סאמרו רבותינו ז"ל והראיה כי לא ימנעני ממך והיתה אחת אבשלום מאמו כי מעכה אמו סל אבשלום לקחה רוד במלחמה וסכב עמה קודם סתגיירה כי התורה התירה זה ככר יצר הרע כמו סכתוב וראית בסביה אסת יפת תואר וגו' ואיה מותרת לו קורס סתגיירה אלא ביאה ראסונה בלבר ואחר כך אסת רצה להתגייר וקחנה לאס ומעכה סתעברה מדוד בבואה ראסונה בעורה גויה לפיכך היתה מותרת רמר ל: אמנון אף על פי סהיתה בת רוד כיון סבגייתה סתעברה מעכה ממכה ונתיירה מעכה אחר כך וס' סאה רוד לאס וילדה לו אבשלום ומה סאמר אמנון תבא נא תמר אחותי לפי סהיתה בת רוד קראה אחותי: עד סהיה כראה חולה מרוב סקון בה: כי בתולה היא: לפיכך חשק בה חשק יותר חזק וי' סהיה טעם למלת ופלא בעיני אחכך אף על פי סהיה סהיה חלונה כלומר כפלא בעיני הרבר היאך יוכל לסבב עמה כי לא היתה יוצאה מביתה כי היא בתולה ודרך הבתולות בסרל להיות כסועות בבית ולא תכאנה החזנה וינסר בהיה חכם ובעל תחבולות ויעץ לאמנון תחבולה סתבא לפניו ואמרו וינכר באים חכם מאד חכם להרע ולרעיה: רל: חלום וכחוס ורפ פגיס ומה סאמר בבקר בבקר כי כלילה היתה מחסבתו עליה ויהי ער בעטרה ובסר היו לו פגיס רעים: והתחל: הראה עמך חולה: ותכרני: והאכילני: הבריה: המאכל: ותלבב לשיני תרתין חלעתיא והחלוט דוע כדברי רבותינו ז"ל סחלוטין הסק במים רותחין מאד: ויתקח

והקח את הבצק ותלם: **א**ת הבצק על סס פוטו כי הקמח אחר פלטו יקר אבדק
 וכן וטחניקמח וכן אפינו על גחליו לחם: ויתקח את המסרת ותצק לפניו המסרת
 היא המסרת וכן תרגום מסרתה והמסרת היא שפלה בה הלכנו ולקחה
 המסרת ויצקה לפניו בקצרה וברכרי רזל עשתה לו מיני טנן והוא ממעטניס
 הבצק במחטת עם השמן:

ויסבאה אמנון. זאת השפלה
 היתה סבה מאת השם כדי ל
 להגדיל החרפה בפלחו אותה
 מטתו ויהיה אבסלו יודע שובא
 אותו עד מות שר פחם להרגו
 וזה המעשה היה עונם דור על
 מעשה בתעבואוריה עבדונם
 ההוא נעמית בביתו זמה הכאה
 לדיחורב לקיים מה שאמר לו
 הכסאל לאתפור חרכמיתך וכן
 בדבר אבסלוס זמה וחרכ הכל
 מרה כגבר מרה. וברש מה
 היתה השפלה הזאת כימה קסרה
 לו בשעת בעילה ועשתה כרות
 שפכה: אל אחרות. אל יהיה
 זה הדבר לפלחני כי גדולה ה
 הרעה הזאת וחרפה ובזיון יותר
 מהאחרת שעשית עמי כי אותה
 בסקת וזאת בגלוי ויהי אלעל:
 מעילים. תיכדו טוין והמעיל
 היה עשוי כתכונת הכתונת כי
 כן אמר ועליו כתונת פסים לא
 כמו המעיל הכתונת טורה והיה
 זה המלבוש ירוע ביהם ויופתן
 סתרגם כדוטיין כך תרגום
 אפור בר כדוטיין דוטיין הלך
 וזקקה. עבר במקום בזיוני
 כלומר הולכת וזוהית סכך ת
 תרגם יוצת וזאת מיתל וזוהית
 ואמר רבו זל בקלה בדם כי
 על אותו מעשה באות שעה גזרו
 על ייחור הפכויהם שאמרו בנות
 מלכים כך בנות הדיוטות על
 אחת כמה וכמה בכונות כך
 בפירות על אחת כמה וכמה
 עמרו כיתרונם פלור וגזרו ו
 ואקרו להיחיד עם הפכויה:
 האמנון. דרך בזיון: וסוממה:
 הויל ללא חוספת דבר כוין ויסא
 אברהם את עיניו ודרכו אבי זל
 פירם אלה והדומים להם עם ח
 חסרון עניין הדומה ופיוסוממה
 צבה וסוממה: גוזזים

בסרח

שוכה. ועליה יברעון אחריו:
 ותשב יכ בקריאה וסמך ו
 ותשב לה כגור הרתק ככפכוכ:
 ורתל לקחה את התרפים. ויאמר
 יהודה אל תבר בלתי שבי ותסר
 כגדי אלכנתה בעליה. וחשכ
 באיתן קשתו. ואת רתב הזומה:
 ויאמר לה אלקנה אישה עשי:
 ויאמר לה אבשלום אתה. ותבא
 בת שבע אל המלך. ותרכב
 כעדרות בעז לרקט. ויאמר לה
 בעז לעת האכל גשי הלם:

ותלבב: והחלט סולת מורבבת במים וותחן תחלה ואחר כך בסמן:
 את המסרת. תרגום פל מחסת מסריתא: כי לא ימנעני ממך. סמונתת חני לך
 לפי שנתעברה בה אמה כשהיא נכרית ופת תואר פלקה דוד במלחמה ומי פים
 לו בן אובתמן השפחה אינו בנו לבל רבר: ויסבאה אמנון. אמרו רבותנו כימה
 נקסרה לו ועשתה:

עשהה קביצין בקרי וסמך ותחן את המעשים ואת הלחם: והקח את הלכיו ותלבב: ואת כל אלה ירי
 עשהה. זכר את וסתי ואת אשר עשהה. אף לא הביאה אסתר הבלכה: וישנאה כחוד רפ וסמך וסמך
 את כתינתתי לאשהות. וישנאה אכנון: ועליה ג' וסמך ועליה כתנת פסים. ועליה לברוס

והלך תמר בית אמנון אחיה והוא
שכב בתקח את הבצק ותלש ותלכב
לעניו ותבשל את הלככות: ותקח
את המשרת ותצק לפניו וימאן
לאכול ויאמר אמנון הוציאו כל
איש מעלי ויצאו כל איש מעליו:
ולאמר אמנון אל תמר הבנייה

החרר ואברה מידך ותקח תמר את
הלככות אשר עשתה ותבא לאמנון
אחיה וחדרה: ותגש אליו לאכל
ויחזק בפה ויאמר לה בוגדי שכי
עמי אחותי: ותאמר לו אל אחי אל
תענני כי לא יעשה בן בישראל
אל תעשה את הנבלה הזאת: ואני
אנה אוליך את חרפתי ואתה תהיה
כאחר הנבלים בישראל ועתה דבר
נא אל המלך כי לא ימנעני ממך:
ולא אברה לשמע בקולה ויחזק
במנה ויענה וישכב אתה: וישנאה
אמנון שנאה גדולה מאד כי גדולה
השנאה אשר שנאה מאהבה אשר
אהבה ויאמר לה אמנון קומי
לכי: ותאמר לו אל אדות הרעה
הגדולה הזאת מאחרת אשר עשית
עמי לשלחני ולא אבה לשמע לה:
ויקרא את גערו משרתו ויאמר
שלחו נא את זאת ואת מעלי החוצה
ונעל הדלת אחריה: ועליה כתנת
פסים כי בן תלכשנה בנות המלך
הבתולות מעילים ויצא אותה
משרתו החוצה ונעל הדלת אחריה:
ותקח תמר אפר על ראשה וכתנת
הפסים אשר עליה קרעה ותשם
ידה על ראשה ותלך הלך וזעקה:
ויאמר אליה אבשלום אחיה
האמנון אחיך הירע עמך ועתה
אחותי החרישו אחיך הוא אל
תשיתי את לבך לרבר הזה ותשב
תמר ושממה בית אבשלום
אחיה: והמלך דוד שמע את כל
הדברים האלה ויחר לו מאד:

ותלש

ותלכב

ותקח

ותצק

ותגש

ותחזק

ותאמר

ותענה

ותאמר

ותגש

ותאמר

ותאמר

ותאמר

ותאמר

ותאמר

ותאמר

ותאמר

ותאמר

ותאמר

ותאמר

ותאמר

ותאמר

ותאמר

ותאמר

ותאמר

ותאמר

ותאמר

רלבב

ותבשל את הלככות:
 בטלה אותן בסמן כ
 באלפס והנה אמה
 בטולגס על הצלילא
 ויבסלו את הפסח:
 המסרת. אלפס:
 ותצק לפניו. ספכה
 לפניו הלככות עם
 הסמן בכלי אסר ה
 הביאה בו לפניו את
 הבניה והנה עשתה
 לפניו בעבור סכבר
 ריקק אמנון סתלבב
 לעיניו את הלככות
 והגה הסתרל אמנון
 להביאה החרר כדי
 סיוכל להפיע עם מ
 מוקסו ממנה פן י
 יהיה לכזו חס יסמע
 בחוץ קולה בעניו
 אותה: כי לא יעשה
 כן בישראל. לא אמרה
 משום שאין ראוי ל
 לסככ עם אחותו ממנו
 גלוי ערוה שאם היה
 זה כן אף יורה לו ה
 המלך אף אמר שלא
 יעשה כן בישראל לכא
 על אשה דרך זנותאס
 לא יהיה דרך אישות
 ומזה תפאר שלא ה
 היתה תמר אחותו על
 דרך האמת ולזה
 אמרו רזל סתמר ה
 היתה בת יפת תואר
 סנבעלה בגותה ו
 ונתעברה מרוד אחר
 כן כתגירה וסבאה
 דוד ולפי שאמה לא
 הייתה גיורת כעת ס
 ס: נתעברה ממנה הנה
 לא הייתה הבת בתרוד
 כי אין הבן הבא ל
 לישראל מן השפחה
 אומן הגויה קרוי כן
 לישראל הוא ולזה
 אמר בפרשת ואלס
 המעשנים בבבים ס
 סולרו לישראל מן ה

ויסבאה
 ל יד רס
 ותר סכ אה
 בתינתתי

השפחה כנענית אשר הס עבדים במוה לא ישראלים: ויסבאה אמנון שפלה גדולה. דמה שנתעברה כפי וכלתה לחלוק על רצונו ואולי הכאיבה אותו בזה ההתעצמות
 שהיה כיהן או אמרה לו רכרי חרפות ולזה סנאה כי סכר אמרה לו ואתה תהיה כאחד הנבלים בישראל או אולי אמרה לו דברים יתקד קסים מאלו. והנה מרוב הסבאה
 סלחה אמנון מסתור דרך כזו למרדו מזה שגדר השפלה הוא שלא ידבר עמו למרע ועד טוב ולפי שאמר והוא לא סוכא לו מתמול סלפוס למרדו שאם לא רבר עמו סלס ימים
 אינוגולה: כתנת פסים. לטפס מצככים מתחלפים היה דרך מסל כשיסר פסית מרע אחר וכן תמסך להיות מצככי רבים. ועתה אחותי החרישו אחיך הוא. רזל ואח
 ראוי לפרסם גנותו ונתקבתמר סוממה בית אבשלום אחיה דמה כי לבסיה ולראתה היתה עם בלי חברה כטעם אמרה כל מעריה סוממים כירבים בני סוממה: כי

נחזים • מנהגם היה לעשות מטה ביום שהיו נחזים באים וכן בענין כלל • עם
אפרים • סמוך לארץ אפרים ובן יושב יחזקעם באר לחי ראוי • ולא ככבר עלך •
מלא כהיה בלנו עמך בברית לרוב ההוצאה
לעבדך • ויפרך • כמו הפוך ויפכר • הלא •

זירוז וחזוק ובן הלא מלחתיך
הלא כימסחך • סומה • פעלה
בלומר הדיוגת אמנון היתה סומה
כפי אבשלום תמיד כי תמיד היתה
מספר ברעיונות ענותות את ת
תלך אחותו וית ארי בלכא ר
ראבשלום הות במיכאל וכן ת
תרגום אשר עס לו בדרך ריכמן
ליה • מדרך אחריו • זה העם
היו בני המלך ושאר העם סבבו
ובאו לדוש ולסלס והזופה רחצה א
אוחס באים מדרך מאחרי ההר
מצד ההר ואמר הכנוי טרם ה
הדעיה במו וחדארו את הילר
וחולתו • ויאמר יומכ • הזופה
אמר לוכיעם בא והוא אומר ל
למלך כי בניה המלך באו • אל

גפן בוקק ישראל פרי יטוה לו • ויצו אבשלום
והשמעהו חס בליש שמעהו וס' אל בני כי לא טובח
בי שמעה רעה • שמעה שמעתי • ושמעה אל שמעה

ולא מלך אבשלום עם אמנון
למביש ועד טב ארי סני אבשלום
ית אמנון על עיסק רעני ית המר
אחתיה • ויהוה לזמן
תרתינן שני ויהוה גזוין לאבשלום
כמישר תצור עם כיר אפרים ו
ומין אבשלום לכל בני מלכא •
ואתא אבשלום לות מלכא ואמר
הא בען גזוין לעכרך • ויזיל בען
מלכא ועברוהי עם עכרך • ואמר
מלכא לאבשלום לא ברי לא בען
גזוין כולנא ולא נתקף עלך • ו
ואתקף ביה ולא אכא למיזל
וכרכיה • ואמר אבשלום ולא
ויזיל בען עמנא אמנון אחי ואמר
ליה מלכא למא ויזיל עפך •
ואתקף ביה אבשלום ושלח
עימיה ית אמנון ויתכל בני מלכא •
ופקיד אבשלום ית עולימוהי
למימר חזן בען כד יספר לבא
ראמנון בחמרא ואמר לבזן ק
קטולו ית אמנון ותקטלון יתיה
לא תחוללון הלא אר יאנא פקידת
יתכזן אתקפיו ויהוה לגברין גברין •
ועכרו עולימי אבשלום לאמנון
כמא רפקיד אבשלום וקמו כל
בני מלכא ורכיכו אנש על כ
פודתיה ואפכו • ויהוה עד ראנון
באר תאושמו עתא אתת לות דוד
למימר קטל אבשלום ית כל בני
מלכא ולא אשתאד מנהזן חר •
וקם מלכא וכזע ית לכושוהי
ושכיב על ארעא וכל עברוהי
מערתין כד מבזעין לבושיהון •
ואתיכ וינרכב שמעה אתוהי ר
דוד ואמר לא יימר ריכוני יתכל
עולימי • בני מלכא קטלו ארי
אמנון בלחודוהי מית ארי כלכא
ראבשלום הות כמנא מיומא
רעני יתתמר אחתיה • וכען לא
ישוי ריכוני מלכא על לביה פ
פתגמא למימר כל בני מלכא מיתו
אלהין אמנון בלחודוהי מית •
וערק אבשלום וקף עולימי
כבואה ית עינוהי ותוא ויהוה עם
סגו אתן מאודת מאודוהי • ס
מסטר טורא • ואמר יונרב
למלכא הא בני מלכא אתו כ
כפתגמא דעכרך בן הות •

כל וישיהו
החלשים

ב

כולל כל
הא

ב

ב

ב

ב

ב

ב

ב

ב

ב

ב

ב

ב

ב

ב

ב

ב

ב

ב

ב

ב

ב

ב

ב

ב

ב

ב

ב

ב

ב

למרכו מזה כי כבר תוכר הסכאה כפי עמוד
האדם לרבר עם רעהו מפי הסכאה למרעו ער טוב • הנה כא נחזים לעבדך •
כשהיו להם נחזים היו שמחים על הטובה כמו סמלח דוד לכל בני על יס טוב
באנו • והנה היה מתחטלת אבשלום מסאל מהמלך מילך הוא ועבריו עמו לעמוד
ולאכול ולשתות עמו כי
ידע כי זה דבר בלתי
ראוי שיתרצ בו המלך
גם עשה זה כרי ס
סיתרצה דוד לסלוח
אמנון עמו ולא יתן
את לבו את רבר א
אמנון הסכאה הראוי
בן אבשלום ובן א
אמנון על רבר תמר
אחותו והנה היה אמנון
הכן הסכא לרוד טראוי
למנון מהיה ראוי ס
סמלך אחריו ולזה
כתעבב דוד יותר ב
באמנון מזולתו מאד
הנשים על פי אבשלום
היתה סומה • רל
סרבר זה היה מסודר
כפי אבשלום תמיד
מיום ענותו את תמר
אחותו כי באט תמכא
דיו יתק כקמיה ממנו
ותאכל

ולא דבר אבשלום עם אמנון למדע
ועד טוב כי שנא אבשלום את
אמנון על דבר אשר ענה את תמר
אחותו • ויהי לשנתיים
ימים ויהי גזוים לאבשלום בפעל
חצור אשר עם אפרים ויקרא
אבשלום לכל בני המלך • ויבא
אבשלום אל המלך ויאמר הנה נא
גזוים לעכרך • לך נא המלך ועבדיו
עם עכרך • ויאמר המלך אל
אבשלום אל בני אל נא נלך כלנו
ולא נבכר עליך ויפרץ בו ולא אבה
ללכת ויכרבהו • ויאמר אבשלום
ולא ילך נא אתנו אמנון אחי ויאמר
לו המלך למת ילך עמך • ויפרץ בו
אבשלום וישלח אתו את אמנון
ואת כל בני המלך • ויצו אבשלום
את געריו לאמר דאו נא בטוב לב
אמנון בין ואמרתי אליכם הבוא את
אמנון והמתם אתו אל תיראו הלא
כי אנכי צויתי אתכם חזקו והיו לבני
חיל • ויעשו געריו אבשלום לאמנון
באשר צוה אבשלום ויקמו כל בני
המלך וירכבו איש על פרדו וינסו •
ויהי המה בדרך והשמעה באה אל
דוד לאמר הבה אבשלום את כל
בני המלך ולא נותר מהם אחד •
ויקם המלך ויקרע את בגדיו וישכב
ארצה וכל עבדיו נצבים קרעי ב
בגדים • ויען יונרב בן שמעה אחי
דוד ויאמר אל יאמר אדני את כל
הגערים בני המלך המיתו כי אמנון
לברו מת בי על פי אבשלום היתה
שימה מיום ענתו את תמר אחתו •
ועתה אל ישם אדני המלך אל לבו
דבר לאמר כל בני המלך מרתו כי
אם אמנון לברו מת • ויברח
אבשלום וישא הנער הצפר
את עינו וירא והנה עם רב
הלבים מדרך אחריו מצד ההר •
ויאמר יונרב אל המלך הנה בני
המלך באו ברכב עכרך בן הנה •

רשי

והיו נחזים • ודרכם
היה לעשות מטה ב
בזא באים • ולא ילך
כא אחכו • ולא יכול
אחה ללכת ילך כא ע
עמנו אמנון • על פי
אבשלום היתה סומה •
בבזו של אבשלום הית
סומה זו כיסומת על
עבריו להרוג את א
אמנון • ותכל

ולא
מיתה וס'
ירקא חסל
אבשלום כל
דרכה

תודה • ולא נותר ה בקרא וס' כל שון תרגו ירקא קטל אבשלום בסלא וסנבלט • ופירושן נמס בסדר פטוס •

אל תלמי. מהיה חבי אמוי ויתאבל דוד. היה מתאבל על אמנון בנוכל הימים

ותכל דוד. הרי זה מקרא קצר ותכל נפש דוד וכן תירגם ויכתן וחמירת נפשו

בשעור אבשלום מרוב תאוותיו לעל דרך נפשו יצאה בדברו והחכם רבי אברהם

צדיקה חסדים וסמירע וואב בן צדיה. מהו ולבם בני צדיה. צלק העכו"ם דשמואל

בלשון תרגום אכאש ריג וולגדליה וקטיל כוניה: ופירושן נבסר בכדר וישב ובהאי ספרא

עליך ואני אך לרכי ואתה לא תצוה עלי ובני יהרג על מי העון הזה: יזכור

והנה בשעוריה למלא וקא בני מלכא אתו וארימו קלהון וכבו

והיה כבלתו לדבר והנה בני המלך באו וישאו קולם ויבכו וגם המלך

רלבג

ויתאבל על בנו כל ה ימים. רל ימים

דביס כי אחר שלט מנים נחם על אמנון כי מת כמו שזכר אחר זה

והפירע נפש אדוד מלכא למפק על אבשלום ארי אתנחם על א

ואבשלום ברח וילך אל תלמי בן עמיחוד מלך גשור ויתאבל על בנו כל הימים

בנימי הענה ואפילו ה המושע סלא היה דואב דוד זה והנה מצאנו

וואב ברצויה אדילבא דמלכא למפק על אבשלום ושלח

ושלח יואב תלמי וישלח יואב תקועה ויקח משם אשה חבמה ויאמר אליה

בבן הראשון פנולר מ מבת פנע סתק סמת רחן וסך ואכל ושתה

ולבושי כען לבושי אכלא ולא תשופין משתא ויהי כאמתא דנן

והתאבל יא ולבשי נא בגדי אבא ואל תסובי שמן והיית באשה זה

זה אביס האוכל ל להשיבו עוד אני הולך אליו והוא לא ישוב אליו

ותמין סגיאן מתאכלא על סיתא ותתבין לוח מלכא ותמלין עמיה

ימים רבים מתאבלת על מת: ובאת אל המלך ודברת אליו בדבר

י והנה בזה היה ראוי סבאמר למה הוא מ מתאבל עליו כל כך

בפרגומא דרין ושוי יואב ית פתגמא בפומה: ואמרת אמתא דמתקוע למלכא ונפלת על אפה

ותאמר האשה התקעית אל המלך ותפל על אפיה אדצת ותשתחו

מה סיקל בידוד הרחיק היותו צב בצום אח מות הילד ביהזום

מלכא: ואמר לה מלכא כה לך ואמרת בקושפא אמתא ארמליתא אנא וסמית בעליו

ויאמר לה המלך מה לך ותאמר אבא אשה אלמנה אני וימת אישי: ולשפתך שני בנים

והבטח אהבה הדמוני ו לזה לא הורחק מפני זה התאבל על המות: ותכל דוד המלך

ולאסתך דין בנן ואחנצאו תרווהון בחקלא ולית דשקייב ביניהון ומחו חר ית חר וקטל

וינעו שניהם בשדה ואין מציל ביניהם ויכו האחד את האחד וימת אתו: והנה קמה כל המשפחה על

הטעם אהבה הדמוני ו לזה לא הורחק מפני זה התאבל על המות: ותכל דוד המלך

אמתך ואמרו חבי ונקטול ית דקטל אחוהי ונקטליניה בחוכת נפשא דאחוהי דקטל ונשיצו אף

שפתתך ויאמרו תני את מכה אחיו ונמתהו בנפש אחיו אשד ריג ונשמידה גם את היד שובכו ארת

הוא מטעם כסף כטעם נכספה וגם כ כלתה נפשו והוא חסר המצטרף והרצון בו

ית ירותא וכעו למקטל ית חר יחדי דאישתאר בריל דלא ל

גחלתי אשר נשארה לבלתי שום לאישי שם ושארית על פני האדמה

והוא מטעם כסף כטעם נכספה וגם כ כלתה נפשו והוא חסר המצטרף והרצון בו

אפוארעא: ואמר מלכא לאתתא אזילי לביתך ואנא אפקד עלך: ואמרת אמתא דמתקוע

ויאמר המלך אל האשה לבי לביתך ואני אצוה עליך: ותאמר האשה התקועית אל המלך

ממס אשה חכמה רל יודעת לקרר רבניה בחכמה ובסכל: והנה

חוכא ועל בית אפא ומלכא ובדסי מלכותיה וקאי

עלי אדני המלך העון ועל בית אבי והמלך ובסאו נקי:

עצמה כאשה זה ימים רבים מתאבלת על מת זה תהיה בסתלבט בגדי אכל לא תקור

כל המשפחה. ועשרה אנשים. ויד אמתא מלך בבל. עוד ביצאתי הרצאם להמתם במדבר וגם הוא חס:

סם ערי כמו שאל הכתו ואין מציל ביניה ואין דין נבימסור להם אלא לסמים ולא לבר ואת הסגליהם וחס לבבם ולא ילכו אחד הדן כי הכול יתשם על ההרג

תני את מכה אחיו ומתהו. הנה פאלתם זאת דמה מפני שתהיה חסכם עצמם גאליהם והנה לא הותרו גאליהם להרוג הרצון שד שמרו לפני העדה למספט

המלך. בהיתה לפני המלך: ויזכור

תכור כל המלך את ה' שהקפיד על אורך הדרך להציל נפשות שנאמר והסנינו כי ירבה הדרך וזהו מהרבות נוהל הדם לשחת ואתה רוחה אחי ומה חשבת בזאת שחשבת לישראל סיבואו להרוג את הסניבלאשים והתרחם ומדבר המלך הרבה הזה כחשם והרבה הזה פחדת לאחרים מאמרת לי לא יפל

מסערת בך ארצה עכסיו סאנלה לך סאין הרבה הזה לא על סני בך אל תתחרט לאת דברתי זה כאסס והסני חוזר ס לבלתי הסני המלך את ארבעלס סכר חממו וברח לו ומדבר המלך אוקינן פרלטיט בלעז כי מותנמו ודיינו באותו שנס ולא יסא להיס כפס אים מן המיתת לפיכך וחסב המלך מחשבות לבלתי ירח ממנוכר ועתה אסר באתי לרבר א המלך ארני את הדבר הזה כי ויכניעני ועל בני כי ויראו העס הפחדוטי מלכס את ארני על בנוסן יכעס עלי ותאמר ספחתך ארברה כאי כענין זה אולי יעשה וגו' כי יסמס המלך לי להציל את אחתו מכף האיס הבא להרוג את בני ולהסמידני יחד מכללת אלהים ותאמר ספחתך מאחר סכיה המלך עלי יהיה דברו למנוח לבני כי לא יסוב מדברו הטוב כי כמלאך העס ארני המלך ולא יחזירו כ כעס וסנאה מדברו הטוב אס

רלבג

מהרבת נוהל הדם לשחת דלסלא ירבו נוהלי הדם לשחת כי און זה מחק נוהלי הדם כי זה הנסאר פואגס כן קרובס וכלא אמרה סחכור לפניו סיאמר להס סאין ראוי להס מרר היותס נוהלי הדס סירטו לספון רס קרובסס ואז נסנע רד חייאס יפול מסערת ראסו ארצה וידמה סלא אמרה סהיה סס עדים ולזה נסנע לה סלפי ריני התול לא היה כן מות אס היה הענן כמו סהנר לו ואסמר עור סאף על פי סהיה כן מות לפי מספטי התורה הנס היה יכלת למלך להצילו להודאת סעה ומדבר המלך הדבר הזה כאסס לבלתי הסני המלך את מרחו רל והנה המלך מדבר הדבר הזה סנראה בו סהוא כמו אסס על סלא הסני את כרחו והוא אכעלס כי אס יכפס להמיתו על רבר חמטן עשה מה סהרחיק אותו דברו עס זאת האסס התקועית כי מות כמות כלנו כמו המיס הנגרים ארצה סלא יתקבצו לעמוד מההגרס כן בני הארס דורכיס אל המות ולא יסא אלהי כפס להצילה מהמות רל סלא יסובר בזה הענין סוס ארס ולא יסא פני כפס בזה כי סוף כל ארס למות והנה חסב הסני מחשבות להמית בני הארס במינס סונים ובסננות סונות בדרך סלא ויהיה כרח אחר מן האססס סידמה נספסו לברוח מהמות וכלא אמרה זה להציר כי אולי מאת הסני היתה הסבה להמית את חמטן כי הוא חוסב מחשבות לתת לאיס כדרכו וספרי מעלליו יהיה כר דבר ארני המלך למנוחה רל להניח לי מרנני וזה יהיה סבה לסאל ממנו סיעיב את כרחו אחר סהסכיס זה הענין בבני כי כמלאך האלהיס כן ארני המלך לסמוע הטוב והרע רל כי מה סיעפט באלו הדברים סיבאו לפניו מהטוב והרע יספוט בתכלית מה סאפמר מהטוב והיסוד והחמלה באילו הוא מלאך האלהיס אס

בנחה ד' חס' בליש' וס' וירא בנחה כי סוב ואת הארץ כי נעכה יהוה נא דבר ארני המלך לבנחה ודמסן בנחה וזהו בנחתו בכור וכל הבנחות רכבו מלאך האלהיס בקריא' וס' נכסר בשפטים ס' יג :

ואמר מלכא מן ריימר ליק מלא ותמיתניוה לותי ולא יסוף עוד ל לאנקא בך ואמרת ירבר בען מלכא מה רבתיב בספר אוריתא ריי אלהך בריל לאסנאה אוריתא קרס גאיל רמא לחבלא ולא ישיעון ית כרי ואמר קנים תוא יי אס יפול מסער ריש בריך לארע ואמרת אתמא תמליל בען אסתך קרס רבני מלכא פתגמא ואמר מליל

ואמרת אתמא ולמה תשבתא כהרא על עמא ריי ומליל מלכא פתגמא הרינ בגבר תייב בריל רלא לאתבא מלכא ית כירודיה אדי מית רמאית ובמיתמתאשרין לארעא ולא אפטר לחון ר דיתוספון כן לית אפטר לרינא רקוטטא לקכלא ממון דשקר ורמחשב מחשבן בריל דלא ל כורא מיניה כירורא ובען דאמיתיל סלא קרס מלכא רבני ית פתגמא הרינ ארי רחלונני עסא ואמרת אסתך אמליל בען קרס מלכא מאס יעביד מלכא ית פתגמא ראמיתו ארי ושמע מלכא לשזבא ית אמיתו מיר גברא לשנאה יתו ית כרי בתרא מאסננת עמא ריי ואמרת אסתך יתו בען פתגמא רריבני מלכא לנינא ארי קמלאכא ריי כן רכני מלכא לסמסע טב וביש וימירא ריי אלהך יתו בסערך ואתיב מלכא ואמר לאתתא לא בען תבסי מני פתגמא דאנא שאיל יתך ואמרת אתמא יפול בען ריבני מלכא ואמר מלכא היר יואב עמך בכל דא ואתיבת אתמא ואמרת תי נפשך רבני מלכא

המדבר אליך מבני המספחה תבואי אותי אלי ואני אבנה לו ולא יסוף עוד לגעת בך ואמר והבאתו והיה לו למרמרך הדיקרו והבאתו בחירת הת' כי לנקטס הוא מרבר אבל אמר והבאתו כנגד אחר מנערי העומרי' סס כי האסס לא היתה יכולה להבואו אס לא עס אחר מנערי המלך :

סיוציא סכועה מפיו סלא יומת כבה ולמה מהרבת נוהל כלומר סהיו רכס נוהליס הדס ואס יכזה המלך לאחר יכא האחר ויהרגו אבל אס יסכע המלך סלא יומת יסמש הנוהליס ס הסנעה ויראו סלא יעובו וית ידכר כען מלכא מה רכתיב בספר אוריתא ריי אלהך בריל לאסנאה אוריתא קרס גאיל רמא לחבלא : מסערת בך ארצה כתרנמו ומסער ריש בריך :

תרבר כא אחר אסר כתן לה מה סנאלה ממנו רסתה לנלות לוקרת הדברים ברמיה כרי סיבן כי על דבר אכעלס באה ולמה חסבת כי לא יאמינו סאתה נסנעט סלא ימות בני אבל יאמרו אס רבר המלך ס הרבר הזה באסס וסננוג רבר אותו סהרי הוא אינו מסיב אכעלס סהוא ברח מפני סהרב אמנו אחיו ואיך נסנעט הוא ס מזה סהרב אחיו לא יומת ולא יורח כי מות כמות כלנו סופינו למות וכמו המיס הנגרי ארצה אסר לא יאספו אחרי ס הספסס במקום מדרון סגרים כן כפסות בני ארס לא יאספן עוד אל הנוף מדרך הטוב אלא במעסה כס בתחית המיתס :

ולא יסא אלהיס כפס סלא יוצאיה מן הנוף כלום לא יסא פניכל אים כי כלנו כמות ואין על הארס להרבות ספסיות רס לא למעטו כמו סיוכל ואס יהרוב אר חבירו לא כזה המקו להרגו אס לא הרנו במזיד בעדים ו ובהרררה כרי למעט ספסיות הדס ואס הרנו סונג בזה סנילה עד מן ירעו ולא יהרגו אותו נ אפילו הרנו מזיד אס און סס עדים והתרחס וזהו סאמ' וחסב מחשבות לבלתי ירח ממנו כרח אלהיס חסב מחשבות וסס מ מספטים לבלתי ירח ההורנוס לפרס וחסב מחשבות על המלך כלומר אחר סכנ הוא סכלנו ס סופינו למות יחסוב המלך מ מחסב סלא ירח ממנו כרח ואס מת אחר לא יומתו סניס וית אלהיס רייכא ותרנס הפסוק כן ארי מיתא דמאית וכמיו ד

דמתאסרין וגו' כי יראוטי העס כבר פירסנו בו פירוס אחר בתחילת הפרסה כי על נערי המלך הסוערים אמרה והפירוס הנכון בעיני כי על כל בני עירה אמרה כי הפירוס העס סלאתועיל כעקת לפני המלך בדבר הזה למנוחה סיוכני מראתו ומעצבי לסמוע הטוב והרע כלומר סתפסטה האמת לפימה סתפסע היר יואב ענתו ודברו אס

כי מות כמות כלנו כמו המיס הנגרים ארצה סלא יתקבצו לעמוד מההגרס כן בני הארס דורכיס אל המות ולא יסא אלהי כפס להצילה מהמות רל סלא יסובר בזה הענין סוס ארס ולא יסא פני כפס בזה כי סוף כל ארס למות והנה חסב הסני מחשבות להמית בני הארס במינס סונים ובסננות סונות בדרך סלא ויהיה כרח אחר מן האססס סידמה נספסו לברוח מהמות וכלא אמרה זה להציר כי אולי מאת הסני היתה הסבה להמית את חמטן כי הוא חוסב מחשבות לתת לאיס כדרכו וספרי מעלליו יהיה כר דבר ארני המלך למנוחה רל להניח לי מרנני וזה יהיה סבה לסאל ממנו סיעיב את כרחו אחר סהסכיס זה הענין בבני כי כמלאך האלהיס כן ארני המלך לסמוע הטוב והרע רל כי מה סיעפט באלו הדברים סיבאו לפניו מהטוב והרע יספוט בתכלית מה סאפמר מהטוב והיסוד והחמלה באילו הוא מלאך האלהיס אס

אם חסר יד והוא כמסמנו וית' אם חסר כמנהגם וכן האים בסת' רשע מהוא חסר תרגם האית ומ' המפוק לרעת ונתן אם ים לבנות ימין וממאל מכל אחר דברת אלל כן הוא כמו מאתה אומר כי עבדך יואב זוני ואם כפרם אים כמסמנו יהיה פירושו כן אם אים אחר זוני להימין ולהשמאל מכל הדברים האלה אלל כאשר דבר ארונ' המלך כן הוא כי עבדך יואב הוא היה מצדו ויהיה כי אחר כמו כאשר וכן תחלל מצות אחר צויתך כאשר צויתך ויהיה מכל אחר דבר נסתר עמו ופירושו מכל מה אחר אמרתי וכמהורסם במקרא להית מלם חסידים מן הענין בהיות הרבר מוכן מן הענין הקודם כמו סכתכו בספר מכלל' לרעת את כל אחר בארץ.

רשי

אשג' סכריו ושו' עור האש ב' חרשע' אש רעים. אם אש להבין ולהשמל' וולך יא בקריא' וס' ויאמר קחנא אח בנך יחידך. וחאמר לו אמו עלי קללך בנ' יאברו לו ודורש. ועתה שוב וולך בשלום.

אם אים. כמו אים ים כמוהים וכן עוד האים סת' רשע כמו ים: לבעבור סכב' לנגל עד סכב' דבר בנו מלמך לאור: ואר' חכס. והבנת כי מאת יואב יצאת: אדי. סמוך לרשותו במקום סאכיוכול ל להזיק: אל ירי. ארסתיס ארסם בלעז: והמיתני

רלבג

עסיקו וסדק הספרים סדקתי ולא חנאני וזה קרי וכתל כס' ארסתיס מהי אלף

אם אים להמין ו ולהשמל'. פירושו אים ים להימין ו ולהשמאל והרצון בו סאך לבטל ימין ושמל' מכל אחר דבר המלך כי כן הוא האמת: לבעבור סכב' את פני הדבר. הנה פני הדבר הוא מה סראוי מפנה הרבר אליו ו והוא התכלית הראוי וכלא אומר שהוא עסה כן כרי סניע התכלית הראוי: כי סכר עליו ונלחו. מעד סלולא סכבר עליו לא היה מעלח אותו וזה לאות כי היה כלי מעדל פרע סער ראסו ולפי ס סהכזיר לתגלחת הוא כזיר לסאר הרברים אחר בהם הנזיר' כמו סכארנו כפרסת כזיר למרנו מהוא היה כזיר ולפי עזה היה מנהגו תעור מסל לסכה כמו סספר בזה המקום ל למרנו מזה סאכסלום היה כזיר עלס: מארסם סקלים באכץ המלך. חנה הית סוקל זה בסוקל ה המלך אס למי סהית כותן מסוקלס כספ' ארסכ לסית המקדס ארסכיו ארסיה סוקל זה לראו הפלגת רבוי מעדו: ויסין

אם אש' לר' המין ולר' שמל' מכל אשר דבר ארנ' המלך כי עבדך יואב הוא צוני והוא שם כפי שפחתך את כל הדברים האלה: לבעבור סכב' את פני הדבר עשרה עבדך יואב את הדבר הזה וארנ' חכס כחכמת מלאך האלהים לדעת את כל אשר בארץ: ויאמר המלך אל יואב הנה נא עשיתי את הדבר הזה ולך השב את הנער את אבשלום: ויפל יואב אל פניו ארצה וישתחו ויבך את המלך ויאמר יואב היום ידע עבדך כי מצאתי חן בעיניך ארנ' המלך אשר עשה המלך את דבר עבדך: ויקם יואב וילך גשורה ויבא את אבשלום ירושלם: ויאמר המלך לסכ אל ביתו ופני לא יראהו ויסכ אבשלום אל ביתו ופני המלך לא ראה: וכאבשלום לא היה איש יפה בכל ישראל להלל מאד מכף רגלו ועד קדקדו לא היה בו מום: ובגלחו את ראשו ויהיה מקץ ימים ילמים אשר יגלח כי כבד עליו וגלחו ושלל את שער ראשו מאתים שקלים באכץ המלך: ויולדו לאבשלום שלושה בנים ובת אחת ושמה תמר היא היתה אשה יפת מראה: וישב אבשלום בירושלם שנתים ימים ופני המלך לא ראה: וישלח אבשלום אל יואב לשלח אתו אל המלך ולא אבה לבוא אליו וישלח עוד שנית ולא אבה לבוא: ויאמר אל עבד' יוראו חלקת יואב אל יד' ולו שם שעלים לבו ו ור' ציתיה באש ציתיו עבד' אבשלום את החלקה באש: ויקם יואב ויבא אל אבשלום הבית ויאמר אליו למר הציתו עבדך את החלקה אשר לי באש:

אם אית ל' מסטי לימנא ול' סמלא מכל די מליל ריבונ' מלפא ארי עבדך יואב הוא פקדני וחוא שוני בפומא ראמתך ית כל פתגמיה האילין: בריל לאקפא ית אפי פיתגם עבר עבדך יואב ית פתגם תרין וריבונ' חכס כחכמת ס מלאבא די ל' מיע ית כל די ב בארעא: ואמר מלכא ליואב הא קען עבדית ית פתגמא תרין ואיל אתיכ ית עוליסא ית אבשלום: ונפל יואב על אפוחי לארעא וסגיר ובריק ית מלפא ואמר יואב יומא דין ידע עבדך ארי אשכחית דחמין בעינך ריבונ' מלפא רעבר מלפא ית פתגמא רעבריה: וקם יואב ואיל לגשור ואית ית אבשלום לירושלם: ואמר מלכא יסתחד לביתיה ואפי לא יתוי ואסתחד אבשלום לביתיה ואפי מלכא לא חזא: ובאבשלום לא הורה גבר שפיר בכל ישראל לשבתא לחדא מפרסת רגלותיו ועד מותיה לא הנה ביה מוסא: ובספרותיה ית רישיה ויתוי סמן עיני לעיני דמספר צרי יקיר ע עלותיו ומספר ליה ותקל ית סער רישיה כמתן סלעין במתקל' דמלפא: ואת' לידו לאבשלום תלחא בנין וברתא תדא ושמה תמר היא תת אתתא שפירדת חיו: ויחבי אבשלום בירושלם תדמין שגן ואפי מלכא לא חזא: ושלח אבשלום לור יואב לשלח אתיה לית מלפא ולא אבה לימית' לותיה ושלח עור תיכנות ולא אבה לימית: ואמר לעבדו די חו אסתגית די יואב דסמיכא לדילי וליה תמן סערין אוליו וארלקותא בגורא וארליקו עבד' אבשלום ית אסתגית בגורא: וקם יואב ואתא לות אבשלום לביתא ואמר ליה לסר ארליקו עבדך ית אסתגית דילי בגורא:

כלא קנדן שמן. חשב את הנער. ואלישע הגביא. ויאמר המלך אל הואל. קח בידך את הבגלה. הואל נא חלך. וולך בא אל הגולה. אבול. את הבגלה ודאית: אל פניו בקריא וס' לסנאית אל פניו להאברו כ' בו. וסל ירשע אל פניו ארצה ושתחו. ויפל יואב אל פניו. ויצא אל פניו יואב כן חנני. הן יקטלם לו אחר:

מר נ 44 11

קרואים והולכים לתומם. קראם שילכו עמו לחברון טיף סם להקריבן והם לא ידעו דבר המרד שהיה בלבו זהו לתומם כמו מסך הקשת לתומם שלא היה יודע כי מלך ישראל הוא יודע כי אחר לאביו סיבתו לו בבתב מצותו לסני אכסם סיבתו שילכו עמו והיה מראה הכתוב ההוא לסני אכסם ואחר כך לסני אכסם אחרים ולא היו יודעים אלן בלא

כך עשה עד שהיו עמו מאתי אים ההר קרואים והולכים לתומם קרואים מרור והולכים לתומם מאבסלום: מעידו מגילה בזבחון את הזכרים. בחברון סלח לאחיתופל טיבא מעירו מגילו או פירושו ויטלח אבסלום ויקח את אחיתופל מעירו מגילה ויבא אליו וקשר עמו: קומו וכברח: בי אס לא נהיה בעיר לא יבא אל העי ואס יבא אל העי וימצא אותנו בעיר לא תהיה לנו פליטה תמנו ויכה את העיר זהו שאמר כן ימהר קודם טיפס רבר אחר יבא אל העיר סיחסט סימבאני הנה לפיכך כמהר אכסנו לברוח: ובררם סלא דיון אותנו בעיר הנדחת ועוד אמרו כטל בעל הכוס להדיח את הכוס אינו זה עד שימקנו כלומר כיון שהתחיל הפרענות לבא ירא אני סלא נכלה ממנו: ברנליו עמו וכן וכל העם אשר ברנליו וכתו עמיה: בית המרחק. כתרנומו באתר רחוק כלומר מקום שהיה רחוק מירוסלם: ובררם מלמר סברוהו ההר יסובו לי יריאך מלמד ספרטו ממנו: עלידו. כמו לפניו כמו סאל על פני המלך: וכל הכרתי וכל הפלתי. רני וכל קשתיה וכל קלשיא ואפטר שהיו מספחות ידועת בישראל ורבו זל פילא אורים ותומים ומלת כל קשה לפירוסם: וכל הגתי. אמרו כי גים היו וכן אחי הגתי גוי היה ולפי דעתי כי ישראלים היו שהיו מתגוררי בגת וכאן עתה לעזרת דוד וזהו טאל אשר כאו ברנלו מנת פי בצבורו כמו ויברך יי אות לרגלי בצבורי וכבר פי עוד למעלה בענין הגתים ברבר ע פטרת מלכס ותי ברנלו עמיה רל עם אחי הגתי והפפ סלא בז' ידועכי אחי הגתי היה ראם לסם מאות אים אלה וכן אמר ויעבור אחי הגתי וכל אכסיו: סוכ ושכסם המלך. פי עס אכסלום המלך סרצו ישראל להמליכו: כי ככרי אתה. לפי שהתגורר בגת ימים רבו ואולי כולר סם ועתה באת מקרוב כי ככרי אתה עדיין וגולה אתה אידך אכיעך עוד ופי גולה מטלטל כי לשון גלויים שהוא טלטול השבי והוא הרוב וסם שהוא טלטול בלא

ועם אבשלום אלו מאתן גברין מירושלם זמנין ואלין לתומיהון ולא ידעין כל מרעם: ושלח אבשלום ית אחיתופל גלונאח מלכא דדוד מקרתיה מגילו ברברותיה ית דבתיא והוה מירא תקוף ועמא אזיל וסגו עם אבשלום: ואתא וסחוי לזור דוד למיטר אחרפני לויא ראנש ישר כתר אבשלום: ואמר דוד לכל עבדוהי ועמיה בירושלם קומו ונערוק ארי לא תהי לנא שיוקאסן קדם אבשלום אזחו למיול דלם יוהי ויורקנינא ויבמון ית בישתא עלנא וימחית קרמא לפיתום דתרבו: ואמרו עברי מלכא למלכא פבל דיימר רבוני מלכא הא עבדך: ונפק מלכא וכל אנש ביתיה די עמיה ושבק מלכא ית עשר נשין לחינו למיטר ביתא: ונפק מלכא וכל אנש ביתיה עמיה וקמו באתר רחיק: וכל עבדוהי עברין על ידוהי וכל קשתיה וכל קלעא וכל גתאי שית סאה גברא דאתן עמיה סגת עברין קדם מלכא: ואמר מלכא לאחי גתאיה למא תיול אף את עמנא טוב ותיב עם מלכא ארי נוכרא את ואף אס גלי את אזיל לך לאתדך: תמלי אתיה ויומא דין אטלטלינך עמנ למיול ואנא אזיל לאמר דלית אנא ידע לאן אנא אזיל טוב ואתיב ית אחך עמך ועביר עמחון טיבו וקשוט: ואתיב אמיית מלכא ואמר קיים הוא: וקיים ריבוני מלכא אליהן באהרם דיתי תמן רבוני מלכא אס לסותא ואם לתיארי תמן יהי עבדך:

בית אכסם

יד דוד

הסכסכס

היך

אכסם

היך

מחרו וסם נמסר בסדר ויגש: וכל ביתו ג בקריאה וסם: ועל האיש אלקנה וכל ביתו: ויבית שאול גולה וגולה בקריאה וסם: כי קשרתם בלבם עלי ב:

ואת אבשלום הלכו מאתים איש מירושלם קדאים והלכים לתומם ולא ידעו כל דבר: וישלח אבשלום את אחייתפל הגילי יועץ דוד מעירו מגילה בזבחון את הזכרים והיה הקשר אמץ והעם הולך ורבה את אבשלום: ויבא המגיד אל דוד לאמר הנה לב איש ישראל אחרי אבשלום: ויאמר דוד לכל עבדיו אשר אתו בירושלם קומו ונברח כי לא תהיה לנו פליטה מפני אבשלום מהרו ללכת פן ימהר והשגנו והדיח עלינו את הרעה והכרה העיר לפי חרב: ויאמרו עברי המלך אל המלך ככל אשר יכרר אדני המלך הנה עבדך: ויצא המלך וכל ביתו ברנליו ועזב המלך את עשר נשים פלגשים לשמר הבית: ויצא המלך וכל העם ברנליו ועמרו בית המרחק: וכל עבדיו עברים על ידו וכל הכרתי וכל הפלתי וכל הגתים שש מאות איש אשר כאו ברנלו מנת עברים על פני המלך: ויאמר המלך אל אחי הגתי למה תלך גס אתה אתנו שוב ושכעס המלך כי גברי אתה וגם גלה אתה למקומך: תמול כואב והיום אנן ער עמנו ללכת ואני הולך על אשר אני הולך שוב והשב את אחיך עמך חסד ואמת: ויען אחי את המלך ויאמר חיי יהוה וחי אדני המלך כי אם במקום אשר יהיה שם אדני המלך אם למות אם לחיים כי שם יהיה עבדך:

בפסוק. וגם גלה אתה בבקיבך. אילין קריבא חס. עשרת אלפים גולח. גולה סוד וולך רכיל סל: והשבר בקריאה וסם נמסר בסדר ויגש:

קרואים והולכי לתומם. מפורס במסכת סוטה ירושלמית ספקם מאביו סיבתו לו סכל סני בני ארס סיבתם סילכו עמו ילכו והיה מראה אותה לסנים כאן ואחר כך לסני אחר וכן הרבה: בית המרחק. באתר רחיק: עלידו. אכלו הוא עומד: והם עוברים: עם המלך. עם אבסלום: כי ככרי אתה. ואכסנו בורחים מאין צרה ומחן ומתוך שאתה: ככרי לא תמצא מ מרחמים: וגם גולה אתה למקומך. וגם אס גולה אתה מעם המלך שאיך רובה להיות עמו למקומך חזור לו כי לא טוב לכתך עמי מהירייתו באתה: והיום אכיעך עמנו: ואין לי מקום סאכל להוסיך סם ולהמלט כי אני הולך א אשר יקרי המקרה ללכת יס יוכסאמנ סהרוד פים כאן אני בורח כאן וכן תרגם יונתן וגם גולה אתה למקומך ואף אס גלי את אחי לך לאתדך: חסד ואמת. אני מחזיק בך טובת חסד ואמת טעמית עמדי: לך

רלבג

מעירו מגילה. יתכן שסלחו אל חברון מ מגילה לא מירוסלם ליראתו סמא לא יתרב אחיתופל להיות כנגד דוד ואס היה אומר לו זה בירוסלם אולי היה אחיתופל מגיד זה ל דוד כי הוא יעצ דוד: והדיח עליו את הרע: רל ויבא בחזק ו וכתוקף את הרעה עליו: ויבא המלך וכל ביתו ברנליו. הנה לא רכב על ס סוסים כדי סלא יתפרסם לכתו כי ה הרואים אותו הולך ברנליו לא יחסכו ס שהוא רוד ויטלס לו מפני זה יוטר ההמלט מיד אבסלום: ועמדו בית המרחק. רל בבית היותר רחוק מ מירוסלם והוא דרך מעל מהבטים אשר חוץ לחומה: וכל הכרתי וכל הפלתי. הם היו סתי מספחות בתכלית הסכמ ומהם היו סנהדרין כמו ס

סנהדרין אחר זה ודמה סהסנהדרין נקראו כך בי הם כוונתו ידך בגמ' טיבא לפניהם כי אחריהם אף ללכת לאחרים למעלה מהם והם גס כן מבארי כל מה ספלא למספט באי זה דבר סהיה מרברי התורה כמו סנהבאר בפי כי יפלא מתך דבר למספט ואמר כל הכרתי וכל הפלתי לפי שהיו סם לפניהם סודות סל תלמידים להקים מהם כפיטערך ולזה אמ' כי כלס עברו עס דוד: וגם אתה גולה למקומך. יתכן סלא היה יושב בירוסלם כי אס זמן מועט והיה תמיד נע ונר למקומו להעתיק מסס קיטיו ולזה אמר לו כי ככרי אתה ואלו לוגס כן תמול כאיך והיום אכיעך עמנו ללכת: ויכיון

סבי לא מקום למקום כמו זה ויגלס לא תנחת ומלת למקום דרש עס סוב וסב סזכר כאילו אמר סוב למקומך וסב עס המלך ומקומו היה ירוסלם כי סם בא לסבת כשבא מנת ובענין הזה תי אלא סלא הרביקו עס סוב אלא הוסף בו ואמר ואף אס גלי את אזיל לך לאתדך: אכיעך. כתובו וי קרי בידו והענין אחר לא סזה מן הקל זה חן הכבר: ואני הולך על אשר אני הולך. על כחו אל כמוותתפלל על יי כלום אני הולך א המקום אשר אכיה הולך במקרה כי לא ארע אכיה אף כארס בורח כתרנומו ואנא אזיל לאתד דלית אנא ידע לאן אנא אזיל: את אחיך עמך. הם הגתים סם מאות אים סביא עמו מנת: חסד ואמת. אני מחזיק לך חסד ואמת על מה סעסית: ואני מסידי כי לך סוב עמי ויית ואתיב ית אחך עמך ועביר עמחון טיבו וקשוט. כי אס במקום. אס כתיב ולא קרינוה ענין אחר אס קריאו לא קרי והמלת האלה דכתיב ולא קרינוה וכן כתיב וכן קרינוה וכתוב נראה כי בגלות הראשונה אברו הספרים ונטלטלו והחכמים ידעו המקרא מתו ואכסני כנסת הגולה ססחזרו התורה ליסעס למאז מחלוקת בספרים הנמצאים והלכו סהם אחר הרוב לפירשטם וכל המקום סלא הסיגה דעתם על הברור כתיבו האחר ולא נקדו או כתיבו מבחון ולא כתיבו מבפנים ואחד מבפנים: וכל

וכל הארץ בוכים • פ' וכל אנשי הארץ וכן וכל הארץ בכו מצרימה • על פני דרך
את המדבר • כמו המדבר וכן והראה את הכהן כלומר עוברים אל המדבר על
פני הדרך שהיה מס כלומר שלא עברו דרך החל או פירשו וכל העם גם כן
עוברים בחל קדוה כמו שהיה המלך עובר וכלם מגמת פניהם אל המדבר כמו
שאל רוד אכזי מתמהם בערב

המדבר ומדבר יקרא מרעה
הבהמו בן קרוב לעד בן רחוק
לעיר לפיכך אמר ודעו כבשים
כדברים בעיר בתוך הדבר ו
והוא מתרגם וינהגו דרמקוס
מהרעה כהג מס המקנה :

ויציקו • כמו ויעמדו וכן וציקו
לפני י' : ועל אביתר • לפי פשוט
הכתוב יראה כי פ' ועל אביתר
נשתלק לזר אחר עם הארון עד
תום כל העם לעבור מן העיר לל
מיחטלם אבל רבו זל קבלו כי
באותו היום נשתלק אביתר מ
מכהנה גדולה והכניסו דרוק
תחתיו פ' : ויאמר המלך לדרוק
השב את ארון האלהים העיר
ולמה נשתלק באותו היום בישל
באורי ותומים ולא נענה ושאל
דרוק ונע' כמו שפ' בספר יהושע
כי השאל באורים ותומי הכהן
השאל רוח הקדש מורה עליו
וכה היה מכון ומסיב השאלה
עם מה שהיה נראה לו באורים
ותומים כמו שפ' בספר שופטים
וכיון שראה דוד נשתלקה רוח
הקדש מאביתר ידע שהגיע זמן
הקללה שקלל הקב"ה זרע עליו
ואביתר היה מזרע עליו שהיה
מבני איתמר וכדון מזרע פתחם
וכתובתו בברכה שברכו הקב"ה
במו שכתוב והיתה לו ולזרעו
אחריו ברית בהנות שלם אבל
לא נמשח דרוק לכהן גדול ע
עדיין חלל שכתמנה לכהן גדול
עד יום מלך שלמה שמשחוחו
במו שכתוב וימשחו שלמה לוי
לכנוד ולדרוק לכהן כי הקללה
היתה תלויה עד מלך שלמה כמו
שכתוב ויגרם שלמה את אביתר
מהיות כהן כי הכתוב אומר ו
והבטתה דרמשון והמשון הוא
בית המקדש ובית המקדש
לא נבנה עד מלך שלמה :

והראני אותו ואת כוהני הבית
שהיה מס הארון ופ' אותו ס
מישיבני לאהבתו ויחפון כי כי
עתה בלחושועשעו היה מ
מרוחק ממנו בארס שמעלים
עניו משוכחו ואינו רואהו ואת
ויחזיקו קרמוהו ואפלט קרמוהו
בבית מקדשה : הכני • כלומר
אקבל גזירותיו טהבה : הוראה
אתה • אם רואה אתה בעיניך
כלום בעצתך וי' חזונו את תוב
לקרית כלום נבא אתה משרתה עליו
רוח הקדש ונענה אותו היום באורי ותומי ואמ' לו טוב הוא שתשוב העיר ותודיעני
מס כל דבר : בעצרות המדבר • כן בתי וקרי בערב ופ' הכתוב בערב נחל קדרון
ופ' הקרי כתרמונו במדבר ימריבא ונכיהם ככוכים בענין לא שהקרי יותר קרוב
במעלה הזת' • בתרג' במסקנ' טור זיתא ועלה מס להשתחוות וי' מסס כי מהר
הזיתים יראה ארס מקום בית המקדש ואפ' שלא היה מס אז בית גס מקו הבית
בעצמו לא היה יורע עד שאמר גר הכניא לרוד טיבה מזבח בגרן ארוכה אלפכ
גבול המקום היה יורע בקבלה כי בהר המוריה יבנה בית וי' אבל לא היו יורעים
באזיה מקום עד שאמר גר לרוד וי' כי מהר הזיתים היה רואה האהל שהיה בו
לזר השמוס היו כן שאל כל אלה בני מכיר וכמהו בחסרון המגיד וי' לעיכב ויאמר
ליוסף : עד הראם ר' ארס הזתים וכן תרגמוהו ר' טוריאל : אמר ישתחוה מס
כפרד ממקום המקדש ולא היה יורע אס יטוב עוד כארס הלוקח רשות מאוהבו בגלותו :

ואמר רוד אל אתי לך ועבר ויעבר
אתי הגת' וכל אנשי וכל הטף אשר
אתו : וכל הארץ בוכים קול גדול
וכל העם עברים והמלך עבר בנהל
קדרון וכל העם עברים על פני דרך
את המדבר : והנהגם צדוק וכל
הלויים אתו נשאים את ארון ברית
האלהים ויצקו את ארון האלהים
ויעל אביתר עד תם כל העם לעבור
מן העיר : ויאמר המלך
לצדוק השב את ארון האלהים
העיר אס • אמצאחן בעיני יהוה
והשבני והראני אותו ואת נהו :
ואם כה יאמר לא הפצתי כך הנני
יעשה לי כאשר טוב בעיניו :

והנהגם צדוק וכל הלויים אתו
נשאים את ארון ברית האלהים
ויעל אביתר עד תם כל העם לעבור
מן העיר : ויאמר המלך
לצדוק השב את ארון האלהים
העיר אס • אמצאחן בעיני יהוה
והשבני והראני אותו ואת נהו :
ואם כה יאמר לא הפצתי כך הנני
יעשה לי כאשר טוב בעיניו :

לך ועבור • עם שאר העם אחר אשר איך רוצה להפד ממני : וכל העם עברו יתן
המלך והללה לפי שהוא עומד קורא אותם עוברים : ויציקו • כמו ויציקו וחקקו
ית ארובא השמדיהו לזר אחר והעם עוברים שהיה דוד רוצה לשאתו עמוי ויעל
אביתר עד תם וגו' • הרי זה מקרא מסודר ויציקו ארון האלהים עד תום כל העם
לעבור : ועל אביתר •

אחת היום נשתלק מן
הכהנה מסל באורים
ותומים ולא נענה ו
וכנס דרוק תחתיו
וכן מנינו בסדר עולם
ובסדר יומא : הוראה
אתה • אם רואה אתה
טענה ככוכ' היא טוב
העיר וגו' : טיב בכים
אתכם • וכד' תוכלו
להודיעני מה שתשמעו
מבית המלך ולפי
מה שתודיעני אמלט :

במעלה הזתים • בהר
הזתים : חפון • מכרך
בדרך האבילים :
חפון • כריכו : ודור
הנדי • ולרוד הגור
המדבר : סכל • קלקל
במו הסכל ידבה ר
דבר : בא עד הראני
עד ר' טוריאל : אמר
ישתחוה מס לאלהי
אמר היה רגול ל
להשתחוה מס כשהיה
בא לירושלם היה ר
דואה מעס את האהל
מהארן בתוכו והיה
משתחוה : עבר

רלבג

ויציקו את ארון
האלהים • ר' סבב
השמדיו אותו במקום
אחר עד ששלה אביתר
ועד שסכל העם ל
לעבור מן העיר ולפי
סלא הגיע עדיין א
אביתר אל המלך היו
דברי המלך תחלה א
דרוק לבד ובסוף ה
הענין היו דבריו גס
כן עם אביתר כי אז
הגיע אל המלך ולזה
אמ' והונתן בן אביתר
טיב בכים אתכם :

הרואה אתה טובה
העיר וגו' • ר' ואתה
רואה חלו העניני לא
זה תכלית טוב' שתלך
עמנו להגיד לנו זה

בזר אי כדך אתה לזה לקחת עצה בדברי לפימה מנהלה מעניכם ולזה טוב שתשוב
העיר בשלום : ואחמץ בגר ויהונתן בן אביתר טיב בכים אתכם • דמה
סוהו להם בגים אחרים אך בחר דוד באלו להיותם יותר חכמים ויותר ראויים
מהאחרים ולזה אמר אחר זה הכה מס עמם טיב בניהם אחמץ לצדוק ויהונתן
לאביתר : ודור עולה במעלה הזיתים • זהו הר הזיתים שהיו אלל ירושלם אלל בית
המקדש וידמה כי לקדושת המקום ההוא היה דוד נהג בהיותו מס להשתחוות
מס לשם יתעלה וזהו אמרו אשר ישתחוה מס לאלהים : והיית

הארון : ודור הנדי • חסר למ' השמוס ופ' ולרוד הגור המגיד וכמוהו בחסרון
ליוסף : עד הראם ר' ארס הזתים וכן תרגמוהו ר' טוריאל : אמר ישתחוה מס
כפרד ממקום המקדש ולא היה יורע אס יטוב עוד כארס הלוקח רשות מאוהבו בגלותו :

שמואל ב דרך

חשוי הארכי. על פס מקומו מקרא כן והוא הכוזב בתחלת בנתיקת אל גבול הארכי עטרת: קרע כתבתו. כמו לבסוף הבדים חגור חבור עד וכולם יחסרו אות הסמס כי בלא חסרון היה משפט לא הפועל בסוף כדרך הסמוכים: והיית עלי למשא. ביור אחד לבדו והוא פין הפועל ופי' למשא לטורח כירבים אשר עתה עמי לכער ולרמס מאי: בהם ומן העיר תועילי בעבתך: עבדך אני המלך אחיה. מהיום ואילך אחיה עבדך כמו שהיית עבד אבך מאז ועתה אני אחיה עבדך ופי' חמי נוספת כולי ויסא אכיהם את עיני וזולתה וכן דרך הלשון בהרבה מקומות וכן דרך לשון הערב כפי: דעה רוד. תרגמו סוסכנא דרוד כלומר אוהבו ורישו שהיה עמו תמיד ונעל ענתו וכן אמר ברברי הימים

רשי

עבר אבך ואני מאז •
כמו ואני עבר אבך
מאז ומקרא מסורס
הוא: ובא ירוסלם •
בת לבו סיבא •
לירוסלם: ומאה קין •
ומאה מנן דבלתא •
כה

רלב

והיית עלי למשא •
יתכן סלא היה גבור
והיה זקן וחתה מכני
זה הנשתי כבדה •
ומאה קין •
מחשירות המיובשים
בקיץ: איס הרמים
ואיס הבלעל • יתכן
מקרא איס הדמים
כירמים רבים ספר
וקראו איס הבלעל על
דבר בת סבב אסת
אוריה חתני: כי

למשאג בקריא ופי' אם עבדת אתי ודית. ולמה יהיה עבדך. חטאתי בה אפעל לך. וחור לעבד ולמשא:
רעהג בקריא ופי' ויבא חוש רעה דוד העיר. והיבאשר בא חושי. חבור כנתהן בהן דעה: ובא ירוסלם
בקריא ופי' ובא אשר לו הכית ודגיד לבנה. ובא דהנהן וראח חזה הפשה. ובא אדון אל אהל סער ופשוט.

חשוי הארכי קרוע בתנתו וארמיה
על ראשו: ויאמר לו דוד אם
עבדת אתי והיית עלי למשא: ואם
העיר תשוב ואמרתי לאבשלום
עבדך אני המלך אחיה עבד אבך
ואני מאז ועתה ואני עבדך והפדתה
לי את עצת אחי תפל: והלא עמך
שם צרוק ואביתר הבהנים והיה כל
הדבר אשר תשמע מבית המלך
תגיד לצרוק ולאביתר הבהנים:
הנה שם עמם שני בניהם אחימעץ
לצרוק והונתן לאביתר ושלחתם
בידם אלי כל דבר אשר תשמעו:
ויבא חשוי דעה דוד העיר ואבשלום
יבוא ירושלם:

וידוד עבר מעט מקוראש והנה ציבא
נער מפישת לקראתו וצמד חמרים
חבשים ועליהם מאתים לחם ומאה
צמוקים ומאה קין ונבל יין: ויאמר
המלך אל ציבא מה אלה לך ויאמר
ציבא החמרים לבית המלך לדבב
ולחלחם והקין לאכול הנערים ו
והקין לשתות היער במדבר: ויאמר
המלך ואיה בן אדניך ויאמר ציבא
אל המלך הנה יושב בירושלם בי
אמר היום ישיבו לי בית ישראל את
מלכות אבי: ויאמר המלך לצבא
הנה לך בל אשר למפיבשת ויאמר
ציבא השתחוית אמצא חן בעיניך
אדני המלך: ובא המלך דוד ער-
בחדרים והנה משם איש יצא
משפחת בית שאול ושמו שמעי
בן גיאה יצא יצוא ומקלל: ויסקל
באבנים את דוד וארץ כל עבדי
המלך דוד וכל העם וכל הגברים
מימינו ומשמאלו: וכה אמר שמעי
בקלל וצא צא איש הדמים ואיש
הבלעל: השיב עליך יהוה כל דמי
בית שאול אשר מבת תחתיו וית
יהוה את המלכה ביד אבשלום
בנה והנה בדעתך בי איש דמים
אתה: ויאמר אבישי בן נדביה אל
המלך למה יקלל הבלב המלך הנר-
את אדני המלך אעברה נא ואקירה
את ראשו:

חשוי ארפא מבועין לבושה ו
ועפרא רמי ברישיה: ואמר ליה
דוד אם עבדתא עמי ותהי עלי
למטול: ואם לקראתא תתוב
ותימר לאבשלום עבדך אנא
מלפא אתי עבדך דאבך ואנא
מבין וכעז וא עבדך ותקלקל
ליות מלפא ראח חזה הפשה: ותלא
עמך תמן צרוק ואביתר בתניה
ויהי כל פתגמא דתשמע מבית
מלפא תתוי לצרוק ולאביתר כ
בתניה: הא תמן עמחון תרין
בניהון אחימעץ לצרוק ויהונתן
לאביתר ותשלחון בידיהון לותי
כל מרעם דתשמעון: ואתא חשוי
שושבינא דדוד לקראתא ואבשלום
אתא לירושלם:
ועבר דוד מיריש טורא והא ציבא
עלימא דמפיבשת לקדמותו וזוג
תמרין תשיקין ועליהון מאתן ג
גריצן דלתים ומאה ארמלין ד
דעיניבין ובישין ומאה מנן דבילת
וגרבתמר: ויאמר מלפא לצבא
מה אילין לך ואמר ציבא חמריא
לבית מלך למרובב ולתמ וירבילת
למיכל עולימיא ותמרא למשתי
רמשליה במדברא: ויאמר מלפא
ואן בר ריבונך ואמר ציבא למלך
הא יתיב בירושלם אריאסר יומא
רין ותיבון לי בית ישראל ית מ
מלכותא ראבא: ואמר מלפא
לציבא הא לך בל די למפיבשת
ואמר ציבא מוריא אשכח רתמן
בעיניך רבני מלכא: ואתא דוד
מלכא ער עלמת ותא מתמן גבר
נפק מורעית בית שאול ושמה
שמעי בר גיאה נפק מפק ומלטיט
ומרעם באבניא ית דוד וית כל
עבדי מלפא דוד וכל עמא וכל
גבריא מימיניה ומשמליה: וברין
אמר שמעי בל טטותיה פוק פוק
גבר חייב קטול וגבר רשיעה:
אתיב עליך יי כל תובי בית שאול
רמלבתא תחותיה ואצלתי ית
מלכותא בידא דאבשלום בך
ותא את בבשתך אדני גבר חייב
קטול אדני: ואמר אבישי בר
צרויה למלכא למא ולטטמלכא
מיתא תרין ית רבני מלפא אעבר
בעז ואערי ית רישיה:

לחשוי

לחשוי

לחשוי

לחשוי

לחשוי

לחשוי

לחשוי

לחשוי

לחשוי

לחשוי

לחשוי

לחשוי

לחשוי

לחשוי

לחשוי

לחשוי

לחשוי

לחשוי

לחשוי

לחשוי

לחשוי

לחשוי

לחשוי

לחשוי

לחשוי

בסרה

ובא השמש וטור ואחר • ובא
אחר ונביו בנסע הכחזה • ובא
האות והמפת אשר דבר אליך •
ובא הלי ביאין לו חלק • ובא
המלך דוד עד בחדרים • ובאה
וחזה את ארץ מצרים ודימה כן
בתיב • ובא רגשיא ודרך אולם
השער כחין • ובא לפניו וימר •
ובא עליך דעה ובא לציון גואל •
ובא במהלך רישך • וחבור ובא
בוהליך • ובא בסלכות מלך
רגבי • ובא בארץ הגבי ורבות
יכשלו: ואסדה גוסס נבסר
בשפטים סימן טו

מר 7 44

מכאן עשר חלק. חלק מכל מבט ומבט: כסוב הכל. כסוב כל דבר מידה אדם להטיב חליו כן נקל לי להטיב חלק כל העם וית' כד יתיבון כלחון. האדם אשר אתה מבקש. אחר אשר אהרבה אדם אשר אתה מבקש רעתו והוא רוד כמו שאמר והכיתי את המלך לבדו וכתתי בתר ריתקטל גברא דאת כתי ואמרו כי הסבחה הגדולה הזאת שהיה טובה א

אחיתופל את רוד מיען הרעיתו וכזהו בדבריו שאמר אחרי רוד ולא אמר אחרי המלך רוד מפני המעשה שעם' כבת היתה בת בנו של אחיתופל וכתוב הלא זאת בת מבצבת חליעם וכתתי חליעם בן אחיתופל הגלגלי בפע' הזאת. אכ"כ מכל עבודתו ככוכות בפעם הזה חטא בעצתו: כדרכסכול. שהוא מר נפס כשהרגו לו ג נרותיו והוא כלחם עם אר' אשר ימצא בחזקה וסמיריו לכי ולא ילן את העם כי הוא איש יורע מלחמה ויורא הוא שמה תבא עליו פתאום: ולא ילן את העם. כמו עם העם אלא יחבא כאחת הפחת ולא ירע ארס מקומו אם כן מה שאמר אחיתופל והכיתי את המלך לבדו זה לא היה אם כן עצתו בטלה: כאחת הפחת. זכר פחת בלסון כקבה שאמר באחת ובמקום אחר זכר פחת בלסון זכר אל הפחת הגדול ו הפחת הוא חפיר ותרגמו בחר מן קומתו כי חופר גומץ או באחת המקומות מוכל להחבא סס: וסמך השומע. כי המלחמה הנעשת כלילה לא יבחין אל סך מערכה זו למערכה אחרת אשר כנגדה והראשונים מאלו סכים עשר חלק מכל על ידי חיל רוד וחיל רוד נשמרים ועומדים על עמדם וילחמו כנגד הנפלים עליהם ותהיה הצעקה כיניהם וישמע השומע מאלו סכים עשר חלק מהאחרונים סבבה כשישמעו הצעקה וידעו כי חיל רוד הם גבורי ומרי נפס וכלחמי בחזקה ויאמר השומע היתה מעשה בעם אשר אחרי אכסלוס והם הם המנוצחים כי לא יבחנו כלילה: והוא גם כן חיל. פיו והוא א אחיתופל שהוא בן חיל שאמר אבחרה באפס עשר חלק אכ"כ שהוא בן חיל ולבו כלב האריה סבחו כרי מלא יראה כי כרי לבנותו הוא מרבה כלומר אכיל אחיתופל סבבו כלב האריה ה המם ימם לקול השמיע שישמע ויחשבו כי אכסיו הם המנוצחים וימם לבבו אלא יעצתי שתהיה המלחמה ביו ובדעת כל ישראל פיאסכו מרן ועד כאר סבבו ובכלי תהיה המלחמה: ופניך

ואמר אחיתופל לאבשלום ואבחר קעז חרי עקר אלפין גברא ואקום וארדוף קתר רוד בלילאו ואיך עלוהי כד הוא משלתי וידוהי מרשון ואזיע יתיה ו יעירוק כל עם דיעמיה ואקטול ית מלכא בלחורוהי ואתיכ כל עמא לותך יתובון כולחון קתר דיתקטל גברא דאת בעי כל עמא יתו שלם וכשר פיתגמא בעיני אבשלום ובעיני כל סבי ישראל: ואמר אבשלום קרי בען אף לחושי ארפארה ונשמע מה דיימר אף הוא ואתא חושי לות אבשלום ואמר אבשלום ליה למיסר כפתגמא תרין מליל א אחיתופל תנעכיר ית פתגמיה אם לא דבשר בעיך את מליל ואמר חושי לאבשלום לא תקיז מלכא דמלך אחיתופל כזמנא תרא ואמר חושי את דעתא ית אבוך וית גברוהי ארי גברין אינון ומרירן גפשן אינון פדוכ תפל בחקלא ואבוך גבר עמיד קרבין ולא יכית ית עמא: תא בען הוא טמיר כתר מן קומצ' או סדר מן אחריא ויחי במיפל בהון בקרמית וישמע די שמע ויימר הות מחתא כעמא דבתר אבשלום: והוא אף גבר גבר וליביה בלכא דאריא סמס ימסי ארי ידע כל ישראל ארי גבר אבוך וגברין גברין די ע עמיה ארי מלכית איתפנשא יתכשון עלך כל ישראל מרן ועד באר שבע כחלא די על יסא לסני

ואמר אחיתופל אל- אבשלום אבחרה נא שנים עשר חלק איש ואקומה וארדפה אחרי רוד הלילה: ואבוא עליו והוא יגע ורפה ילים והחררתי אתו ונסכל העם אשר אתו והביתי את המלך לבדו: ואשיבה כל העם אליך בשוכה כל האיש אשר אתה מבקש כל העם יהיה שלום: וישר הרבר בעיני אבשלום ובעיני כל זקני ישראל: ואמר אבשלום קראנא גם לחושי הארבי ונשמעה מה בפיו גם הוא: ויבא חושי אל אבשלום ויאמר אבשלום אליו לאמר ברבר הזה דבר אחיתופל הנעשה את דברו אם אין אתה דבר: ויאמר חושי אל- אבשלום לא טובה העצה אשר יעץ אחיתופל בפעם הזאת: ויאמר חושי אתה ידעת את אבך וארתי אנשיו בגברים המרה ומרי נפש המה ברוב שכול בשדה ואבך איש מלחמה ולא ילן את העם: הגרה עתה הוא נחבא באחת הפתחים או באחד המקומות והיה בגלל פהם פתחלה ושמע השמע ואמר היתר מגפה בעם אשר אחרי אבשלום: והוא גם כן חיל אשר לבו כלב האריה המם ימם כי ירע כל ישראל כי גבור אבך ובני חיל אשר אתו: כי יעצתי האספה יאספה עליך כל ישראל מדן ועד באר שבע בחול אשר על הים לרוב

שכול ג' בקריאה וס' ברוב שכול. אפגשם ברוב שכול. פגוש רוב שכול. תלחיון גבירוב. סימן וחלך מדי שנה בשנה. תמצאתי לכם המקומות בתיב מלך דמל. וזה עתה הוא נחבא. ובאנו אליו באחת המקומות. בבקרח רועה עדרו. ובקמת בתיב חס' רינו בתר ושאר המקומות בתיב חסר וינו קרם:

כסוב הכל חלק האדם אשר אתה מבקש. יעשה בנפשתך ויהרג ואחר כך כל העם יהיה שלום וזה מקרא קצר: ובעיני זקני ישראל. זקני אשמאיו ואכירי אים מלחמה. ויורע עיני מלחמה וטכסיה וטוב מארץ ובטוח הוא שתרדוף הלילה לבא עליו לפיכך לא ילן עם שאר העם: הנה עתה הוא נחבא. וכשתבא על מחנה העם אשר אתו הוא לא

יהיה עם סתהרגו: והיה כסכל בהם ב בתחלה. אנו אמרתי לך כי אכסיו גבורים ומרי נפס ואם יהרגו כעמך תהיה כס מ מפלה במלחמה זו היא סהיא ראשונה ושמע הסומע מכל ישראל הכאים להתחבר אלך ואמר הית מבשה בעם אכסלוס: והוא גם כן חיל. ואותו השומע אפי' הוא בן חיל ולבו כלב האריה המם י ימם בפחד ורעה ואלא יתקשר עוד אלך כי יאמר כבר התחיל ל ליסול ונענע הוא על אכיו ולא ילחם: כי יעצתי. כי זאת עצתי: ופניך

רלבג

ואשיבה כל העם לך כסוב הכל האדם אשר אתה מבקש. כל בזה הדרכ אשיב כל ישראל בכללם לך כי הבותי האדם אשר א אתה מבקש יהיה כ כסוב הכל כי ממיתת רוד ימנך מישוט כל ישראל חלק ויהיה זה סכה מלא תשחית ע עמך אשר אתך או א אשר את רוד ח' יהיה כל העם שלום כלי מ מלחמה כי אחר מותו לא יתכן שתהיה סס מלחמה כלל על זה: בעיני כל זקני ישראל. הנה כל חכמי ישראל הסכימו בזאת העצה כי גם האמינו בדברי אכסלוס אל העם שאין אכיו רונה לעשות רח ומספט לאחר מהבאי לפניו עם מזה היה מ מהסי לענום את רוד על דבר אוריה החתי: כדרכ סכול במרה. ל' כדרכ טורף ולרוב טרפו קראו סכול ל היותו מכלל והנה

אבך אים מלחמה ולזה הוא יורע באיזה זר ראוי סניה ב זאת המלחמה ומפני זה לא ילן העם במס מלון מפורסם אכל הוא נחבא עתה באחת מהמקומות אשר יתכן לו ההחבא סס והיה כסופלו מהם בתחלה בני החיל החדפים אחריהם וימותו על ידם בעבור מאינס נשמרים מהם סיהיו סס ושמע השומע זה ואמר סכבר היתה מעשה בעם אשר אחרי אכסלוס יהיה זה סבה להביא מורד לב כלב הנשמרים ויכנסו ויפלו ביד רוד ואכסיו ועד כי רוד הוא גם כן חיל אשר לבו כלב האריה ואיך תחשב סימם לבבו כמו שאמר אחיתופל והחררתי אותו וגם כל העם אשר אתו הנה יורע כל ישראל כי גבור אבך ואמר חס בני חיל ולא ימם לבבם או ירעה בזה כי ממורד הלב אשר יכול כלב החיל אשר לאכסלוס שמעם כי מגפה היתה בעם אשר אחרי אכסלוס הנה לא יהיה סס אחר אכ"כ שהיה בן חיל ולבו כלב האריה מלא ימם לבבו ויוסף להם מורד כלבם מה מפורסם לכל ישראל כי גבור אבך והאכס' אשר אתו: ויאמר

ופניך הולכים בקרב. אתה תהיה בתלחמה לא כמו שאמר אחיזכר שילך הוא עם יבאלף אים ותסב אתה בירומלם והוא ישיב לך כל ישראל לא טובה עצתו כי טוב שתלך אתה בתלחמה כי יתחזקו ישראל להלחם כשתהיה אתה בתלחמה ופירוש ופניך הולכים בקרב שתלך אתה בעצמך ולא תשלח אחר במקומך וכן אם אין פניך הולכים ואמרנו כנוי ההלכה בפנים כי בהם המעורה וההטגה כאשר ילך האדם ויתואתתהי אזיל בריש כולכא: באחת התקומות. כתיב באחת בתי וקרי באחד בלתי: כאשר אפול הטל. מנקה כל פני האדמה כן כחנה עליו: ולא נותר בו. כמו ולא יותר עבר במקום עתיד ורבים כמוהו: והשאלו. דרך גומא אמר כל כך יהיו ישראל רבים מאפילו ירימו חבלים אל העיר למסכה ולקחבה עד הנחל יוכלו לעשות עד אשר לא ישאר בעיר אפילו אבן אחת ומה שאמר אותו וזכר עיר שהיא לשון נקבה אחת אמר על מגרל שהיה בתוך העיר כ כלו אפילו יהיה מגרל פז בתוך העיר שיאסוף אליה הכל יסבנו העיר והמגרל ויולתרם והשאלו ויתכנסו כל ישראל על קרתא ההיא ויקפונה מסרין וגו' כ בבנין תרגם חבלים משריין כמו חבל נבאים או רשועים חבלי האהלים אשר במחנה: מלחו. לפניהם יתנון ואחריהם מהיו חזן לעיר והגידו על דיהם הגדולות: תעבר את הירדן: פן יוכלו למלך. פן ישחת כמו אם יכלענו מתקומנו כי ירא אבי שמא יעשו עבד א אחיזכר אלפי שאמרו כי טובה עבתי מעצתי אולי תתקד דעת ערין לעבד אחיזכר לכן לא תלך הלילה בערבות המדבר סנורעת פס אלא עבד הלילה הירדן ויתן פן יוכלו דילמא יתהני למלכא ולא ידעתי רעתו: בעין רובל. תרגם יונתן כעין קצרא וקצרא הוא הכובס ובעין הזה היו מכבסין בגדים וקצרא הכובס רובל לפי שמספסף ה הנגרי בגדיו: והלכה המספספה מספסה של בית כרוק הלכה לעין רובל למקו שהיה פס יתונת ואחריהם והגיד להם פהם ילכו ויגירו לדור הרבירי סדר חושי על פני הבאר. כמו על פי הכאר וכן תרגם יונתן על פני הכאר והוא אמן גרסברי פי וקורין פני והענין אחד כי פי הבאר הוא פניו הריפות. החטוי הכתוסים יקראו הריפות וכן בתו הריפות בעלי והוא מן עמודי סמים ירופו וינתן תרגם הריפות דקילן: מיכל המים. אילן חכר ולפי ענינו פלגמים וינתן תרגם עבר וירכא: אל

רשי

ופניך הולכים בקרב. אתה תהיה בתלחמה לא כמו שאמר אחיזכר שילך הוא עם יבאלף אים ותסב אתה בירומלם והוא ישיב לך כל ישראל לא טובה עצתו כי טוב שתלך אתה בתלחמה כי יתחזקו ישראל להלחם כשתהיה אתה בתלחמה ופירוש ופניך הולכים בקרב שתלך אתה בעצמך ולא תשלח אחר במקומך וכן אם אין פניך הולכים ואמרנו כנוי ההלכה בפנים כי בהם המעורה וההטגה כאשר ילך האדם ויתואתתהי אזיל בריש כולכא: באחת התקומות. כתיב באחת בתי וקרי באחד בלתי: כאשר אפול הטל. מנקה כל פני האדמה כן כחנה עליו: ולא נותר בו. כמו ולא יותר עבר במקום עתיד ורבים כמוהו: והשאלו. דרך גומא אמר כל כך יהיו ישראל רבים מאפילו ירימו חבלים אל העיר למסכה ולקחבה עד הנחל יוכלו לעשות עד אשר לא ישאר בעיר אפילו אבן אחת ומה שאמר אותו וזכר עיר שהיא לשון נקבה אחת אמר על מגרל שהיה בתוך העיר כ כלו אפילו יהיה מגרל פז בתוך העיר שיאסוף אליה הכל יסבנו העיר והמגרל ויולתרם והשאלו ויתכנסו כל ישראל על קרתא ההיא ויקפונה מסרין וגו' כ בבנין תרגם חבלים משריין כמו חבל נבאים או רשועים חבלי האהלים אשר במחנה: מלחו. לפניהם יתנון ואחריהם מהיו חזן לעיר והגידו על דיהם הגדולות: תעבר את הירדן: פן יוכלו למלך. פן ישחת כמו אם יכלענו מתקומנו כי ירא אבי שמא יעשו עבד א אחיזכר אלפי שאמרו כי טובה עבתי מעצתי אולי תתקד דעת ערין לעבד אחיזכר לכן לא תלך הלילה בערבות המדבר סנורעת פס אלא עבד הלילה הירדן ויתן פן יוכלו דילמא יתהני למלכא ולא ידעתי רעתו: בעין רובל. תרגם יונתן כעין קצרא וקצרא הוא הכובס ובעין הזה היו מכבסין בגדים וקצרא הכובס רובל לפי שמספסף ה הנגרי בגדיו: והלכה המספספה מספסה של בית כרוק הלכה לעין רובל למקו שהיה פס יתונת ואחריהם והגיד להם פהם ילכו ויגירו לדור הרבירי סדר חושי על פני הבאר. כמו על פי הכאר וכן תרגם יונתן על פני הכאר והוא אמן גרסברי פי וקורין פני והענין אחד כי פי הבאר הוא פניו הריפות. החטוי הכתוסים יקראו הריפות וכן בתו הריפות בעלי והוא מן עמודי סמים ירופו וינתן תרגם הריפות דקילן: מיכל המים. אילן חכר ולפי ענינו פלגמים וינתן תרגם עבר וירכא: אל

רלבג

ופניך הולכים בקרב. אתה תהיה בתלחמה לא כמו שאמר אחיזכר שילך הוא עם יבאלף אים ותסב אתה בירומלם והוא ישיב לך כל ישראל לא טובה עצתו כי טוב שתלך אתה בתלחמה כי יתחזקו ישראל להלחם כשתהיה אתה בתלחמה ופירוש ופניך הולכים בקרב שתלך אתה בעצמך ולא תשלח אחר במקומך וכן אם אין פניך הולכים ואמרנו כנוי ההלכה בפנים כי בהם המעורה וההטגה כאשר ילך האדם ויתואתתהי אזיל בריש כולכא: באחת התקומות. כתיב באחת בתי וקרי באחד בלתי: כאשר אפול הטל. מנקה כל פני האדמה כן כחנה עליו: ולא נותר בו. כמו ולא יותר עבר במקום עתיד ורבים כמוהו: והשאלו. דרך גומא אמר כל כך יהיו ישראל רבים מאפילו ירימו חבלים אל העיר למסכה ולקחבה עד הנחל יוכלו לעשות עד אשר לא ישאר בעיר אפילו אבן אחת ומה שאמר אותו וזכר עיר שהיא לשון נקבה אחת אמר על מגרל שהיה בתוך העיר כ כלו אפילו יהיה מגרל פז בתוך העיר שיאסוף אליה הכל יסבנו העיר והמגרל ויולתרם והשאלו ויתכנסו כל ישראל על קרתא ההיא ויקפונה מסרין וגו' כ בבנין תרגם חבלים משריין כמו חבל נבאים או רשועים חבלי האהלים אשר במחנה: מלחו. לפניהם יתנון ואחריהם מהיו חזן לעיר והגידו על דיהם הגדולות: תעבר את הירדן: פן יוכלו למלך. פן ישחת כמו אם יכלענו מתקומנו כי ירא אבי שמא יעשו עבד א אחיזכר אלפי שאמרו כי טובה עבתי מעצתי אולי תתקד דעת ערין לעבד אחיזכר לכן לא תלך הלילה בערבות המדבר סנורעת פס אלא עבד הלילה הירדן ויתן פן יוכלו דילמא יתהני למלכא ולא ידעתי רעתו: בעין רובל. תרגם יונתן כעין קצרא וקצרא הוא הכובס ובעין הזה היו מכבסין בגדים וקצרא הכובס רובל לפי שמספסף ה הנגרי בגדיו: והלכה המספספה מספסה של בית כרוק הלכה לעין רובל למקו שהיה פס יתונת ואחריהם והגיד להם פהם ילכו ויגירו לדור הרבירי סדר חושי על פני הבאר. כמו על פי הכאר וכן תרגם יונתן על פני הכאר והוא אמן גרסברי פי וקורין פני והענין אחד כי פי הבאר הוא פניו הריפות. החטוי הכתוסים יקראו הריפות וכן בתו הריפות בעלי והוא מן עמודי סמים ירופו וינתן תרגם הריפות דקילן: מיכל המים. אילן חכר ולפי ענינו פלגמים וינתן תרגם עבר וירכא: אל

ואת זקני בקריא וסי' ואמר חושי אל צרוק. וישלח את אליקים אשר על הבית דמלבים וחברו רישעיה: העירה ט' לישן עורה וחד לישן קריה וסי' נבסר ביהושע סימן: אבשלם יר חס' וסי' ב' לא היה לנו פליטה: ויתה מגפה בעם. בואח וכו' ונעצח אחיזכר. וישר הדבר. אשר בחר יי' והעם חיה. בוא אל

ואת תהי יאזיל בריש בולכא ונתן עלוהי בחר מן אתריה ונתן לתמן ונשרי עלוהי במא נשרי טלא על ארעא ולא נשאר ביה ובכל גבריא רי עימיה אף תר: ואם לקרתא ותבניש ויתבנישון כל ישראל על קרתא הוהיא ויקפונה משיריין ונעקר יתה וית אבנהא ונרסניה לנחלא עד דלא נשאר תמן אבנהא:

ואמר אבשלום וכל אנשי ישראל ותקין מלכא רחשיו ארבעה מסלכא ראחיתופל ווי פקיד לקלקלא ית מלכא ראחיתופל תקנא בריל רייתו וי על אבשלום ית בישתא ונאמר חושי לצרוק ולחיתור בתניא ברין ובדין מליך אחיתופל ית אבשלום וית סבי ישראל וברין מלכות אף אגא: ובעז שלחו בפריע וחיו לדור למימר לא תבית כלילא במישרי מדברא אף מעבר תעיבר דילמא יתהני למלכא ולבל עמא רי עימיה ויהונתן ואחריהם קיימין בעין קצרא ואזולת אמתא וחויאת להון ואינון חלון וחויאו למלכא רוד ארי לא יבלין לאיחזוואה למיעל לקרתא: ותוא יתהון עולמא וחיו לאבשלום ואזלו תרוהון בפריע ועלו לבית גברא בעלימא וליה גוכא בדרמיה ונתתו תמן ויוגסיבת אמתא ופרסת ית פרסא על פרסא רביל וישטחת עלוהי דקילן ולא אתידע פיתגמ: ואתו עבדי אבשלום לות אמתא לבית ואמרו אן אחריהם ויהונתן ואמרת להון אמתא בבד עבדו ירדנא ובעו ולא אשכחו ותבו לירושלם: ותוה בתר מילחון וסליקו מגובא ואזלו וחויאו למלכא חוד ואמרו לחד קומו ועבדו בפריע ית ירדנא אריבדין מליך עליכון אחיתופל: וקם דוד וכל עמא די עמיה ועבדו ית ירדנא עד מנער צפרא עד חר לא שגא דלא עבר ית ירדנא:

ופניך הולכים בקרב: ובאנו אליו באחת המקומות אשר נמצא שם ונחנו עליו כאשר יפל הטל על האדמה ולא נותר בו וכל האנשים אשר אתו גם אחד: ואם אל עיר יאסף והשיאו כל ישראל אל העיר והיא חבלים וסחכנו אתו עד הנחל עד אשר לא נמצא שם גם צורר:

ויאמר אבשלום וכל איש ישראל טובה עצת חושי האדב' מעצת אחיתופל ויהיה צורה להפך את עצרת אחיתופל הטובה לבעבור הכיאי הוה אל אבשלום את הדעה: ויאמר חושי אל צרוק ואל אכיתור הכהנים כזאת וכזאת יעץ אחיתופל את אבשלום ואת זקני ישראל וכזאת וכזאת יעצתי אני:

ועתה שלחו מהרה והגידו לדוד לאמר אל תלך הלילה בעברות המדבר וגם עכוד תעבוד פן יכלע למלך ולכל העם אשר אתו:

ויהונתן ואחריהם עמדים כעין רגל והלכה השפחה והגידה להם והם ילכו והגידו למלך דוד כי לא יוכלו להראות לכזא העדה: וידא אתם לעד ויגד לאבשלום וילכו שניהם מהרה ויבאו אל בית איש כ בכחרים ולו כאד כחצרו וירדו שם ויתקח האשה ותפרש את המסך על פני הכאר ותשטח עליו הרפות ולא נודע דבר: ויבאו עבדי אבשלום אל האשה הפיתה ויאמרו איה אחריהם ויהונתן ותאמר להם האשה עבדו מיכל המים ויבקשו ולא מצאו וישבו ירושלם: ויהי אחרי לכתם ויעלו מרהבאד וילכו ויגדו למלך דוד ויאמרו אל דוד קומו ועברו מהרה את המים כי בכרה יעץ עליכם אחיתופל: ויקם דוד וכל העם אשר אתו ויעברו את הירדן עד אור הבקר עד אחד לא נעדר אשר לא עבר את הירדן:

ואת זקני בקריא וסי' ואמר חושי אל צרוק. וישלח את אליקים אשר על הבית דמלבים וחברו רישעיה: העירה ט' לישן עורה וחד לישן קריה וסי' נבסר ביהושע סימן: אבשלם יר חס' וסי' ב' לא היה לנו פליטה: ויתה מגפה בעם. בואח וכו' ונעצח אחיזכר. וישר הדבר. אשר בחר יי' והעם חיה. בוא אל

ואת זקני בקריא וסי' ואמר חושי אל צרוק. וישלח את אליקים אשר על הבית דמלבים וחברו רישעיה: העירה ט' לישן עורה וחד לישן קריה וסי' נבסר ביהושע סימן: אבשלם יר חס' וסי' ב' לא היה לנו פליטה: ויתה מגפה בעם. בואח וכו' ונעצח אחיזכר. וישר הדבר. אשר בחר יי' והעם חיה. בוא אל

פליגיאבין. ודוד בא בוצימה. אבחרה נא. ואת עמשא שם. ויחן ישראל. וירא אתם נער ויגר. ראיתי את אבשלום. ואבשלם לקח: פני הכאר גסברין פי וקרינא פני בקריה וסי' נבסר בריש סוד מסעי: אור הבקר ודסמרי בקריה וסי' נבסר בשפטים סימן יי:

ל ביתו של עירו ים ספר'א שריו ובסל מונה לעירו ויבוא ביתו. כדרך אדם קרוב למית' שמכנה לבני ביתו מה יהיה אחריו מדבר ביתו וכלתו: ויחזק. בחד להמית עצמו הוא ולא ימיתוהו דוד כי דע כי כיון שלא נעשה עצמו כי אבסלום וכל אשר עמו יפלו ביד דוד: ועמשה בן אים. ר' בן אים גדול כמו וזרקת והית' לאים כלות' לאים טוב וירא להים וכן כולם

אנשים אכזבים גדולים: יתרא הישראלי. ובדברי הימים יתרא הישראלי ישראל היה לא סגר בארץ ישמעאל לפי בקרא ישראלי וישמעאל ישראלי על הגירות וישראל שלא יחשוב אדם כי הוא ישמעאלי וארזי ארץ אל כתב כי כשהיה בארץ ישמעאלים קורין אותו ישראל סם וכשהיה בא מסל לארץ קורין אותו ישמעאלי ובדברי רבותינו ז"ל ים דרס למה קראו ישמעאלי לפי שחגר חרבו כי שמעאל כשהיה שאל רובה לפסול את דוד למלכו לפי שבא מרות המואבים עמד הוא וחגר את חרבו ואמר כל מי שאינו טומע הלכה זו יתקד בחרב כך מקובלני מבית דינו של שמואל עמוני ולא עמונית מואב ולא מואבית מאי טעמא על דבר אשר לא קרמו את' אים ודכולקדס ואשה אינן דרכה לקדס: אשר בא אל אביגיל בת נחש. הוא ישי אבי דוד וסני שמות היו לו ישי ונחש וכמוהו דרכם. וטעם אשר בא ולא אמר אים אביגיל אפטר שבא ליה קודם שישארה וילדה לעמשה לפיכך אמר אשר בא ור' דרסו כי לפיכך בקרא ישי נחש לפי שמת בלא עון בעטיו סל נחש ר' בעטיו נחש שיעץ לחוה לאכול מעץ הדעת ואז נקנסה מיתה על אדם וחיה ולא היה לישי עון אחר שמת בעבורו. וארזי אבי אל פי כי קראו נחש לפי שראו ממנו כפשוטי שהרגו באומות העולם וכן כתוב כי משרם נחש יבא כפע כי משרם יסיס' קרא נחש יבא כפע והוא חזקיהו וסני בן נחש מרבת בני עמון. ישראל היה והיה גר ברבת בני עמון אחר שבבסה דוד והרגם שאמר כי הוא חנון בן נחש מלך בני עמון רחוק הוא שהיה אותו דוד הלא בכל העם אשר ברבה ובכל ערי בני עמון עשה משפטים אף כי חנון המלך אשר הובים את עבדיו ואפטר כי נתגיד והחיהו:

הגלעדי מרובלי. מארץ הגלעד היה מכיר מעיר ששמה רובלים: מטכב וספות. כלי ששופכין ממנו מים לידים. מטכב לשון ספיכה וכן ותצל מטכב העל והכלי שמים מי יסכיב ולי מטח ונקראת מטכב לפי ששוכב אדם עליה ויתמכס על פריכין ותרנס והרדיו וכבנתא וכן בדברי ר' ליתכן כבנתו לבתי ופידוס וספות כמו מזדקים וכן מן הרס אשר בקף וית' וקולין וכן ואת הספיס דידמיה וית' קוליו ותרנס וכדה על סכמה וקולתא וקלי הסמוך לקמח הוא קלי מן חטים והסמוך לערס' הוא קלי ממיני קטניות דבר הלמד מעבינו: וספות בקר. ת' וגובנין רחלב תורין סקראו הגסנו ספות לפי סכשפות על ידי עשוי מן וספות עמוניות: רעב. אמרו רעבים היו העם במדבר וכריך לקדמם במזונות כי לא הוציאו עמם ספוקים מן ידועלם כי בחפזן יבאו וברחו: ועף. מן הדרך וכן אמר למעלה עפי' ויכפע סם ור' לדרסו עף מרביה וזמא כי במדבר אפ' שהוא בין הישוב שהוא מקום מרעה הבהמות לא ימצאו סם מים ברוב: לא ישימו אלו לב. אס נכנס לפניהם. אואס מותו חזינו במלחמה לא ישימו אלו לב לא יק' לסד' ישימו לב כי אף לבם כי כן רעשם כמו שיעץ אחיזעל והכיתו את המלך לבדו כי כל מחשבותם עליך

במחנה ג' וכל דוד בא מחניבה. ויד כבוא דוד מחניבה. וא' סצות וקלי: והש' שת ב' חס' רחם וט' מלאים וס' נכסר בסדר שלח ר':

ואחיתפל ראה כי לא נעשתה עצתו ויחבש את החמור ויקס וילך אל ביתו אל עידו ויצו אל ביתו ויחנק וימת ויקבר בקבר אביו:

דוד בא מחנימה ואבשלם עבר את הירדן הוא וכל איש ישראל עמו: ואת עמשה שם אבשלם תחת יואב על העבא ועמשה בן איש ושמו יתרא הישראלי אשר בא אל אביגיל בת נחש אחות ערויה אס יואב: ויחן ישראל ואבשלם ארץ הגלעד: ויהי בבוא דוד מחנימה ושב' בן נחש מרבת בני עמון ומכיד בן עמיאל מל'א דוד וסדולי הגלעדי מרגלים: משכב וספות וכלי יועד וחטים ושעורים וקמח וקלי ופול ועדשים וקלי:

ודבש וחמאה וצאן ושפוז בקד הגישו לדוד ולעם אשר אתו לאכול כי אמרו העם רעב ועיף וצמא במדבר: ויפקד דוד את העם אשר אתו וישם עליהם שרי אלפים ושרי מאות: וישלח דוד את העם השלישית ביד אבישי בן צדוריה אתי יואב והשלישית ביד אתי הגתי ויאמר המלך אל העם יצא אצאגם אני עמכם: ויאמר העם לאתצא כי אס גוססנו לא ישימו אלינו לבואם ימתו חצינו לא ישימו אלינו לב כי עתה כמנו עשרה אלפים

בכנו ד' ג' חס' וא' ס' וס' אס תהיו כבנו להגול לבס. מדבר מתוך האש. כי עתה כמנו עשרה אלפים נס אתה חלית בכנו. אלפים סל:

בת נחש. הוא ישי אבי דוד רבותינו אמרו שמת בלא עון בעטיו סל נחש: וסני בת נחש. הוא חנון בן נחש: מטכב. מצעות: וספות. כלי ששמים הם כמו ספות ככף: וקלי. מיני קליות אמרו רבותינו סני מיני סתיתא הקדיב כדוילי לרוד אחד סל חטים ואחר סל עדשים כענין האמור באן קמח וקלי הוא סל דגן ופול ועדשים וקלי ממינים סל:

קטניות שמיבטין א אותן בתנור כשהן לחץ והם מתוקין ל לעולם ועוהזין אותן ועושין מהם מאכל סקורין סתיתו וספות סקר. וגובנין רחלב: לא ישימו אלו לב.

לא יהיה דבר חשוב בעיניהם להתגבר ו ולהתהלל מאחד סלי אתה במלחמה:

כי עתה. כהיותך בכבודך חשוב אתה כמוני: עשרה אלפים כעשרת אלפים אים כמוני: כי

רלבג

ויבוא אל ביתו ויחנק. יתכן שחנק את עצמו כי ראה הרע שיקרה מזה לאבסלום והיה ירא מדוד שמתפזרס לו זאת העצה שיעץ עליו: אשר בא אל אביגיל בת נחש ידמה שהיו לישי סני שמות והנה אס' שהיא אחות צדוריה אס יואב ל להודיע שעתה יואב היו קרובים בני סתי אחיות ועס כל זה הרג יואב את עמשה כרי סיסאר סר בבא כמוסיה. והנה זכר כי בבא דוד מחנימה הגשו לו סני בן נחש ומכיד בן עמיאל וברזלי הגלעדי המצטרך לו מכל מטכב וספות והם כלי בית קבול ממכתת וכלי יוצר להשתמש בהם בכל דרכיהם והביאו ל להם לנזוק חטים ו ועשורים וקמח וקלי מהחט' ומן הסעורים כרי סיסולו לאכול ת תקף מהקלי והביאו להם ממיני קטניות פול ועדשים וגם הביאו להם מהם קלי לאכול תקף והביאו להם עוד דבש וחמאה ללפת בו את השת ולשתות ואף לאכל ודרי' חלב סקר לאכל לפי שהם יותר חשובים מאשר הדריכים: והנה הסכימו אלו הסלסה ממקומותיהם לסלח זאת המנחה לרוד: וישם עליהם סרי אלפים וסרי מאות. כרי שהיה סדור המלחמה באופן הראוי כי הוא ממה סיס בו רוסם נפלא בהג' התכלית המבוקש במלחמה ולזה צותה התורה בפרשת משוח מלחמה לעשות זה בזה האופן אחד שהסורו מכם האנשים הידאס ורכי הלבגי: ועתה

לא ישימו אלו לב לא יק' לסד' ישימו לב כי אף לבם כי כן רעשם כמו שיעץ אחיזעל והכיתו את המלך לבדו כי כל מחשבותם עליך

ועתה טוב הוה סתיה ביד ומן העיר תצורו בצפתך ובתפלתך ויש מפרשים אתה חסוד כנגד כולו ואם היינו עשרת אלפים לפיכך ברי נאמור אותך מלכות למלחמה ויהיה לנו מעיר לעזר ויתכיה כמנוע עשרת אלפים ארי כנן את יכול למסד סתיה עמדה אלפין ותרגם כי תהיה לנו ארי תכלי עלנ מן קרתא למסד

לל יתני תצורו אתה בתפלתך בעיר ממה סהיו עמכו כמנוע עשרת אלפים עוד יותר תצורו אתה בתפלתך וכתוב לעזר ביד וקרי לעזר ביד והקרי מ מבואר והסוד מבין הפעיל להעזר והוא יוצא למלחמה פירו מתעזר אתה אותנו על ידי האל כלומר מתפלל לאל מעזרנו אליר העשר למקום היסוד בשער העיר מחסו וכל העם יצאו יצאו לפניו למאות ולאלפי לאטלי לעזר לאבטלוס חס תפגשו בו במלחמה לאטלי ב בעבורי ואתה תהרגוהו מלא ארחה ברעו כי אף על פי שהרע לי חניא בלחם ופילאט בנחת כלומר לא תבואו בעצם וברוג להכותו כמו סהיה ראו סמרו לו בעבורי את כל המרים אף על פי שזה את הראשם מהם יואב ואבשי ואחי כן וזה גם כן מרי האלפים ומרי המאות לפי סמנו כל העם בעיר אפרים וסימנין היה לבני אפרים יער מעבר לירדן פירסו רזל לפי סמנער תקימות סתין יהושע א אחת מהם היא סהיו מרעין ב בהמותיהם בחורסין כלומר מלא יהו קפרין חס בהמות סבט זה ירעו בעיר מל סבט אחר וכלת בני אפרים היתה ברץ כנען סמוכה לירדן כמו סכתוב בספ יהושע ונגד בחלתם היה מעבר לירדן יער והירדן מפסיק ב ביניהם והיו מעשרים בני אפרים בהמותיהם סם ומרעין אותן ב בחותי יער לפיכך היה נקרא על סמם יער אפרים עשרים חלק העוכס הזה על סמרו ברור ס סהיה מלך עפ יי וסם סהיו זיקו יד בנו המורד בו כפזת הכתוב בספולסון רבות והקרי כפזת לסון יחידה והכתוב אומר על הגבורים והגדודי מזה ומזה סהיו כפזים על פני כל היער והקרי חומר בכלל על המלחמה וירב היער תי ואבגית חיות חורסא לקטלא בעמא ויתכן לפרס היער עצמו סהיו כפזים וספזים בעצם היער בברחם ויקרא אבטלוס כתרנא ולייתערע סוכת העץ מסכת עקב בעקב נקראת ס סוכך וכאחז בו ראם אבטלוס סהיה לו מעיר רב ואמרורל לפי סכתגאה בשערן כקלה ב בשערן עשרה כסף כתרנמו ולא כתוב כלומר לא הייתה לוקח אלף כסף בדבר הזה ואתה אמרת סהיית כותן לי עשרה כסף והקרי הוא ולו כלום אפליית מוצא מי סיתן לי אלף כסף בדבר הזה ואמקלם עלי ירי בהרעה לא אמלח ידי אל בן המלך סמרו מי בעיר מי יגע בעיר כלומר שמו מלא יגע חרס בו או עשיתי בנפשו סקר בנפשו כתיב פירוס בנפשו מל אבטלוס חס הייתי הורג אותן סקר הייתי עשה בעצמו כי המלך כזה עליו והקרי הוא בנפשו כלומר אפילו לא ירע הרבר הייתי עשה סקר בעצמי כי אני יורע כי המלך כזה ואחז

כי תהיה לנו מעיר לעזר וסען טב אריתכלי עלנא מן קרתא למסד : לאטלי לעזר : חס יקרא לפניהם במלחמה חמלו עליו : בעיר אפרים : ומהיכן היה יער לאפרים בעיר הירדן מרחם מלא כיתן סם חלק לא לבני גר ולבני ראובן ולמנשה אלא מתוך סהיה יהושע סהיו מרעין בחורסין והיה אותה יער סמון לאפרים אלא מירדן סמו לאפרים

מפסיק והיו מרעין ס סם בהמותיהם היה נקרא יער אפרים : וירב היער לאכול בעם : חיות רעות סבער תרגם יותן : ויקרא אבטלוס : לסון מקרה ופגע : ויתן בין המים ובין הארץ : אמרו רבותינו סלף חרב לקצוץ סערו ו וראה גהינס פתוחה תחתיו : סמרו מי בעיר : כל מי סכתא לירושמרנו : לא

רלבג

ועתה טוב סתיה לנו מעיר לעזר : הכה העיר הוא מעורס ב בתפלתו לפי ועוד כי מפני סרסון חיל א אבטלוס לא היה ריק להמית רור לא יהיו מסתלי מאר בהריג בני חיל רור אחר ס סאנס רוחו סם רור : לאטלי לעזר לאבטלוס : רל הסעיר בעבורי לזה העיר סתמלס א אותי חס יבא לירך והנה עמך רור זה לפי מה סאחטוב כי הוא חסב סענו בבת סבע סבב את כל זה וכאילו היה אבטלוס בזה ה ספועל כלי להביא ג גזירת סהי על רור במה סאמר לו הכני מקום עליך רעה מ מתוך ולזה ראה רור סאח לאבטלוס ספע על זה והסתרל מפני זה סהלתו : וזהו סם המלחמה כפזת על פני כל הארץ : ירמה כי מפני כפזת ישראל בר עברי רור כפל מורך בלבב והיו כפזי אכסי המלחמה חנה והנה על פני כל הארץ עד סהרבתה חיות היל להסחי בעם כמו מה סהסחיה החרב : והנה סבב

ועתה טוב כי תהיה לנו מעיר לעזר : ויאמר אליהם המלך אשר ייטב בעיניכם אעשה ויעמד המלך אל יד השער וכל העם יצאו למאות ולאלפים : ויצו המלך את יואב ואת אביושי ואמר לאטלי לעזר לאבטלוס וכל העם שמעו בצות המלך את כל השרים על דבר אבטלוס : ויצא העם השדה לקראת ישראל ותהי המלחמה בי ער אפרים : וינגפו שם עם ישראל לפני עברי דוד ותהי שם המגפה גדולה ביום ההוא עשרים אלף : ותהי שם המלחמה נפצור על פני כל הארץ וידב היער לאכל בעם מאשר אכלה החרב ביום ההוא : ויקרא אבטלוס לפני עברי דוד ואבטלוס רבב על הפרד ויבא הפרד תחת שובך האלה הגדולה ויחזקראשו באלה ויתן בין השמים ובין הארץ והפרד אשר תחתיו עבר : וירא איש אחד ויגד ליואב ויאמר הנה ראיתי את אבטלוס תלוי באלה : ויאמר יואב לאיש המגיד לו והנה ראית ומדוע לא הכיתו שם ארצה ועלי לתת לך עשרה כסף וחרגה אחת : ויאמר האיש אל יואב ולא אנכי שקל על בפי אלף כסף לא אשלח ידי אל בן המלך כי באנונו עוה המלך אתך ואת אביושי ואת אתי לאמר שמרו מי בעיר באבטלוס : או עשיתי בנפשו שקד וכל דבר לא יכחד מן המלך

לעזר

הכל אכתי רכו בתא

כאחז הסילוח

כפזת

כסח יורה

ה

ס

ס

ירחם

ה

ו

ו

ו

בכסף

וסי ועלי יבא כל איש ועלי לתת לך ועלי שמו כל ישראל ועלי תשוקתו ועלי הנהחסר : אלף כסף ג בקריאהו סבסר בסדר וירא :

עסר סלעין רכסף : ולא חסני סוקל על כפי : ולא כתוב כלומר לא הייתה לוקח אלף כסף בדבר הזה ואתה אמרת סהיית כותן לי עשרה כסף והקרי הוא ולו כלום אפליית מוצא מי סיתן לי אלף כסף בדבר הזה ואמקלם עלי ירי בהרעה לא אמלח ידי אל בן המלך : סמרו מי בעיר מי יגע בעיר כלומר שמו מלא יגע חרס בו : או עשיתי בנפשו סקר בנפשו כתיב פירוס בנפשו מל אבטלוס חס הייתי הורג אותן סקר הייתי עשה בעצמו כי המלך כזה עליו והקרי הוא בנפשו כלומר אפילו לא ירע הרבר הייתי עשה סקר בעצמי כי אני יורע כי המלך כזה ואחז

השם סקרא אבטלוס לבדו לפני עברי רור מפני רוב פחור חילו והוא היה רוכב על הפרד ויבא הפרד תחת ססון עפוי האלה הגדולה סהייה ומרוב ההסתככות עם מרודת הפרד סתחזקראסו וסאחז באלה ועמד סם באור והפרד אשר תחתיו עבר : סמרו מי בעיר באבטלוס : רל סמרו מי סהיה מכם מלא יסלח ידי בעיר באבטלוס : או עשיתי בנפשו סקר : רל להעלי מהמלך המתני אותו הנה סם רבר לא יכחד ולא יעלם מן המלך מלא יגע א רריסחיו ויריעתו מרוב החקיל והרדימה עליו ופירוסו או תאמר סהייתי עשה זה סקר והייתי הורג אותן אי אפסר מלא יבא הרבר לדי ירעה כי כל דבר לא יכחד מן המלך : ואחז

רדק שמואל ב

ואתה תתקע חס וסימ' אשר לתת לו כשרה • לא טוב סאחל אותך וארצך אלך • שתלך ותכזהו אני אלך • שלשה סבטים • ולהב בראשיתם כמו חזיתות היו
לא סהרקים בקראו סבטים וית' גוססין ואמרו ר' זל לפי סגב ג' לבבות לבב אביו ולבב בית רין ולב אביו יס' לפיכך כתבו בו ג' סבטים ולפי סבא על עמר פילגמי אביו לפיכך
כתבו בו עמר לנכסיות עמר כערי יואב ולב בית רין סאמר על מאתים אים סהלכו עמו הלכו לתומם ואמרו כי מאתים ראסי סנהדרין היו • עורנו חיבלב האלה • טעם בלב
האלה רבך עם בלב אבטלום פירוס יתקע הסבטים בלבו עד סעברו גופו ויתקעו בלב האלה על דרך אלה כדור וסוקר אכנו כח סכית וסאריך • ופירו' בלב האלה באמצע

רשי

לא כן אחילה לפיכך • לא אבקס עוד סקסס ממך כי אני אלך • כי אמר חי' ליבן ממלא מקומי ויהיה חסוב כ כמותי • בעבור הזכיה סמי • אקיס לי סכבת אבן ובני ססוב סיה • וכסרת בוס אחר • בסורת ססועה אחרת • כי על כן • כי על אסר בן המלך מת לפיכך • לא טובה לך הסורה הזאת • ולך ארץ בסור • מוסאת • חי' מתת סכר בסורה ססוייה סוס • ויהי מה • סלומ' ומה סכך אס חי' לי סכר • ועבור • וקדים ית כוסי • ראיתי

רלבב

ויקח שלשה סבטים בכפו • יתכן סיהיו גרולים וסוקים וסודס בראסס ומה סזה להמיתו בזולת סרב סתקעו אותם בלבו ולפי סכבר סיה סדיין חי' בלב האלה סזה חאב את כערינו כוסאי כליו לסכות אותנו ולהמיתנו • כי סתך יואב את העס • סכה ססע וואב את אכסי רוד מרדוק • אחריו סל כי לא סיה רכסו לססחיתס סך סתפייס בספול אכסלו סריהס • את סכבת אסר בעמק המלך • ידמה סכה סס בנין גבוה יבי אמר חי' לי כן בעבור סזכיר סמי • וסעפ סספר סכבר סיו לו סלסה בני יתכן סמתו אחר זה וסז ב סה זאת סמכ' וקרא סמה יד אכסלום • וכסרת בוס אחר • דל סאסר יקרה סבר סוביסמח בו רוד סז סלסל ססורה ספך יולכה אק בסורה מוסאת • דל סאין לך סזה בסורה מוסאת סלסלה וסוב למסר אכל סיה סמו סקמה לובי בסומתי וואמר

כשורה ג' חס וסימ' אשר לתת לו כשרה • לא איש כשרה אתה • היום הזה חיוס כשרה • וכססרה אחרתי • כססר בסקום לא איש כשורה אתה חלטה אין כשרה מוצא • ארוץ ד' כקריאה וסימ' ויהי כח ארוץ • כי ככח ארוץ גורו • וסברו • רדק ססותיך ארוץ •

ואתה תת' יצב סנגד • ויאמר יואב לא כן אחילה לפיכך • ויקח שלשה סבטים ככפו ויתקעם בלב אכסלום עורנו חי' בלב האלה • ויסכו עשרה נעלים נשאי כלי יואב ויכו את אכסלום וימתו • ויתקע יואב כשפר וישכ העס מרדוק אחרי • ישראל כי חשך יואב את העס • ויקחו את אכסלום וישלכו אותו כי ער אל הפחת הגדול ויצבו עליו גל אכנים גדול מאד וכל ישראל נסו • ישראל ויאבשלם לקח ויצב לו בחי' את מצבת אשר בעמק המלך כי אמר אין לי בן בעבור הזכיר שמי ויקרא למצבת על שמו ויקרא לה יד אכסלום עד היום הזה •

ואחיסעץ בן צדוק אמר ארצה נא ואכשרה את המלך כי שפטו יהודה מיד אביו • ויאמר לו יואב לא איש כשרה אתה היום הזה וכשרת כיום אחר והיום הזה לא תכשר כי על כן המלך מת • ויאמר יואב לבושי להגר למלך אשר ראיתו וישתחוו בושי ליואב וירץ • ויסף עוד אחיסעץ בן צדוק ויאמר אל יואב ויהי מה ארצה נא גם אני אחרי הבושי ויאמר יואב למר' זה אתה רץ בני ולכה אין כשרה מוצאת • ויהי מר' ארוץ ויאמר לו רודן וירץ אחיסעץ דרך סכבר ויעבר את הבושי ורודן יושב בן שניה שערס וילך הצפה אל גג השער אל החומה וישא את עיניו וירא והנה איש רץ לכדו • ויקרא הצפה ויגד למלך ויאמר המלך אס לכדו כשורה בפיו וילך רלוק וקרב • וירא הצפה איש אחר רץ ויקרא הצפה אל השער ויאמר הנה איש רץ לכדו ויאמר המלך גם זה מכשר •

ואתה תתעמר מקביל • ויאמר יואב הלא סבבין אישרי קרסך ונסים תלתא גוססין בידה וקבעינו בלב ראכסלום ועד קען קיססגו בוטמא וואסמחרו עסר עולסיא נטלי וניה דיואב וסחו ית א אכסלום וקטלוהו • ויתקע יואב בשופרם וקרב עמא סלמירדף בתר ישראל ארי מנע יואב ית עמא • וקיסבו ית אכסלום ורסו יתיה כחורשא לגו קוסצא רכא וקיסמו ערלוי גור אבגין רב להרא וכל ישראל אפבו גבר לקירוותו • ואכסלום נסיב וקיסם לית בתי ויהי ית קמתא רי במישר מלכא ארי אמר לית לי בר קיסם בריל לאכסלום וקרא לקמתא על שמה וקרא לה אתרם ראכסלום עד יוסא הדין •

ואחיסעץ בר צדוק אסר את חוט בען וואבסר ית מלכא ארי אתפרע ליה יי מיד בעלי רבבותו ויאמר ליה יואב לא גבר בשר לבסר את יוסא רין ותבסר בוס אותנו ויוסא הדין לאתבסר אלתו דבר מלכא סית • ויאמר יואב לבושי ויל תויל סלכא רחויא וסגיד בושי ליואב ורסטו ואוסף עוד אחיסעץ בר צדוק ויאמר ליואב ויהי סה אירחוט בען אף אסא בתר פושי ויאמר יואב לסא דנן אתר רחוט בריל וילך לית בסודא מתוהב • ויהי סה בכרין ארתוט ויאמר ליה רחוט ורסט אחיסעץ באורת מישרא וקדיס ית פושי ורודן יתיב בין תרין תרעא ורלך סכואת על איגר תרעא על שורא וקנן ית עינתי וסוא ותאגברא רחוט בלחורו ויוקרא סכואת וסוי לסלכא וסאס מלכאס בלחורו וסוא בסורתא כפוסיה ואול מיול וקרב • ותנא סכואת גבר ארתור רחוט וקרב סכואת וסר תרעא וסאס תרעא בלחורו ויאמר מלכא אף רין מכשר •

האלה כמו עד לב הסמים ופי' עורנו חי' אחר סתקע בלבו סלסל הסבטים סדיין סיה חי' על כן סכזהו עוד כערי יואב עד ס סהמיתוהו • ויסכו • עמרו סכסיו לסכותו מרדוק • סהס סחירק סלס סכססו וסמיו מ מרדוק אחרירדו • ססכך ומרדוק • אל הפחת הגדול • ספיה גרולה סהיתה סיער • מר' • אמר מר' לפי סהספת סיה גרול ומלסוהו סכסס על אכסלום וסר מל' סרלך סכסו סגל גרול • ללהל • ססר סתיב בלל יור סרסס וסס סררס לפי סהיו סכלמ' מן סמרד סעסולל סתסכרו יחד אלא כל אחר סס ללהל • ואכסלום לקח • פירוס לקח זאת סעסו בססו לסזכיר סתסמו וסן ויקח קרן וסמרו ביבזה סמקום סכר אחר סך בי סוסיא וססמיתו מן סספת סה גרול וקברו אותו סזה סמקום בי לכך סתכוון סוא ססכס סס מוסה סחיו • וסכלו סחיו • ססר יור סרסס סמו ללהל ס סזכרו וסמוהו רכסס ויסכו דרס כי ססרו חיי אכסלום עסר ססיס על ססכב עס עסר פלגסי אכסלום ססר יור סהוא ב ססססן עסרה • כי אמר חי' לי בן • ולסילה סתי וולרו לסכסל סלסה ססיס וסח סחת סיו לול סמיתו לפיכך עסס לו סמכסה סזאת להית לו לסכות אחר מותו סהיו אומריס יד אכסלום ויד פירוסו סקום וסמיוהו רכסס וסכרי רכסיו סל יס מיס אמר סהיו לו כן אלא סלס סיה סגון למכותו סמס אמרו גמירי סכל ססורף סכואתו סל סכירו סיו מסיח כן ליורסו וסוא סרף ס סכואתו סל יואב וסית לית לי בר קיסם בריל לאכסלום סמי • וכסרת בוס אס • ססועה אחרת סתורמן ליסר כי זאת סתסועה לא סהיה סלמה בסיו סמלך על אסר מת סכו • כי על כן בן המלך מת • כן קרילל סתיב וסקרי סוא יתיר קרוב סלואמר בי על אסר בן המלך מת אס אתה רלוי לבסר ויסכו דרס כי על כן ועל יוסר מת סמרד סכסו י לבסו • מבבי כוס סיה וססגיר אול אפסר סהיה יסל וסוא ססור בסכו ולפיכך סיו קוראס אותו בוס • ולכה אק בסורה מוסאת • תרסס יוסחן ולך לית בסורתא וסתיסכא סלומ' למס סתה סזסה ללכת לא לך סיה סכר סזאת ססורה וסוסאת סמו מוסמת סמו וססכיו בבי סהרן • ויהי מה • סיה סהיה על כל פסיס ארוץ וסן וסכר על סה יסכר על סיה סעסור אסיוסוס • בן ססי ססעריס • סהיה לער סומה לפסיס ססורה וסער לפסיס ססער וסן ססי ססעריס סיה סקום סיה סיה סמו סכואמר למעלה ליד ססער וסל

עלימה סעסור אסיוסוס • בן ססי ססעריס • סהיה לער סומה לפסיס ססורה וסער לפסיס ססער וסן ססי ססעריס סיה סקום סיה סיה סמו סכואמר למעלה ליד ססער וסל

ואל במורה טובה. כמו במורה וכן ואל הארון תתן את העדות כמו ובארון סגור. מסר את האבנים וסגר בדרך ואפסר כי בית בארונ המלך עומד במקום פנים: לסלוח את עבד המלך יואב. לסלוח יואב את עבד המלך כלומר ראית ההמון הגדול וראית שהיה מסתכל יואב לסלוח את עבד המלך והוא הבוסי:

ואת עבדך. את על עבדו ומפני מהירות יואב לסלוח חוקו לא נתעבבנו לרעתמה: ויאמר המלך סוב התיצב בה. פה לבר אחר והתיצב בה ונסמע מה יאמר זה: על עליית העשר: בעשר העיר היה עלייה על ה העשר ועל ג. אותה עלייה היה עומד הזופה כמו שאת למעלה על ג. העשר: בני בני כן ררך הנהים לכפל רבריה וכן מעי מעי חוחילה. וברס כי שמחה פעמים אחר בני בשבעה עמל העלהו מסבבה מרורי גהים וכפמיני הביאהו לגן שן: נעבב כפעל עבר כי הוא פתח: לאט. כתרנו מוכרין בי כן דרך האבלים להתעטף: כי הגדת. בלומר בזה הרבר שאתה עשה באילו אתה מגיד ואומר לכל כי אין לך פנים: יסר. תואר כי הוא כולו קמוץ: כי

ראיתו ההמון הגדול. הומים ונעים במלחמה: לסלוח את עבד המלך יואב ואת עבדך. הריזה מקר' מקורם לסלוח יואב את עבד המלך ואת עבדך לאחר טעלה יואב את עבד המלך זה הרץ אחרי ואת עבדך על עבדו הוא אומר ולא ידעתי מה היה אחריכן: סוב התיצב בה. ופכה לבר אחר והתיצב בה ונסמע מה יאמר זה:

בני בני. שמחה פעמי אחרו רבותינו סבעה ראסקיה מסבבה מ מרורי גהים וחר ר ראיתיה לעלמ' ראית: לאט את פניו. כריך יתאפוהי כמספט ה האבלים. לאט כמו וילט פניו באררתו הנה היא לוטה ב כשמלה: כי

רלבג

לחלק יר זנין חטוי קר ככילתר תמיין לא נסבב לחר

ויאמר אחימעץ ראית ההמון הגדול. הנה בסראה אחימעץ בן צרוק טלב המלך רור על אבטלו מע עבדו מלספר לו זאת ה הבטורה אסר יואב לטבה ולזה התנכל ואמר טלא ידע בזה רבר אך ראה ההמון הגדול לסלוח יואב את עבד המלך את הכוסי ואת עבדך אחר זה אחימעץ על עבדו וכאילו אחר שהאחר הבא הוא יורע אמתת הדבר כי לולא זה לא סלחו יואב. והנה בכה רור בזה האופן הצפלא על מיתת א אבטלוס לפי שהיה יורע כי עובדיו סבבו זה: לאט את פניו בסקה את פניו כי היה גוסס מהתפעל כמו זה ההתפעלות החזק כי אלימה מתק המלבי: ויהי

ויאמר העפה אני ראה את ברוצרת הראשון במרצת אחימעץ בן צרוק ויאמר המלך איש טוב זה ואל בשורה טובה יבא: ויקרא אחימעץ ויאמר אל המלך שלום וישתחו למלך לאפיו אדצרו ויאמר ברוך יהוה אלהיך אשר סגר את האנשים אשר נשאו את ידם בארני המלך: ויאמר המלך שלום לנער לאבשלום ויאמר אחימעץ ראית ההמון הגדול לשלח את עבד המלך יואב ואת עבדך ולא ידעתי מה: ויאמר המלך סכתי צב כה ויסב ויעמד: והנה הכושי בא ויאמר הכושי ירמבשור אדני המלך כי שפטך יהוה היום מיד כל הקמים עליך: ויאמר המלך אל הכושי השלום לנער לאבשלום ויאמר הכושי יהי וכלער אי בי אדני המלך וכל אשר קמו עליך לרעה: וירגז המלך ויעל על עלית השער ויכך וכה יאמר בלכתו בני אבשלום בני בני אבשלום מי יתן מותי אני תחתיה אבשלום בני בני: ויגר ליואב הנה המלך בכה ויתאבל על אבשלום: ויהי התשעה ביום ההוא לאבל לכל העם כי שמעו העם ביום ההוא לאמר נעצב המלך על בנו: ויתגנב העם ביום ההוא לבוא העיר באשר יתגנב העם הנבלמים כנוסם במלחמה: והמלך לאט ארת פניו ויזעק המלך קול גדול בני אבשלום אבשלום בני בני: ויבא יואב אל המלך הבית ויאמר הובשת היום את פני כל עבדך הממלטים ארת נפשך היום וארת נפש בניך וכתתך ונפש נשיך ונפש פלגשיך: לאהבה את שנאיך ולשנא את אהביך כי הגדת היום כי אין לך שרים ועבדים בי ידעתי ה היום כי לא אבשלום חי וכלנו היום מתים כי אז ישר בעיניך:

ואמר סכואה אנא תוית ריהטא רקדמא בריהטא ראחיימץ בר צרוק ואמר מלך גבר טב רין ואף בסורא טבא ייתי ויקרא אחימעץ ואמר למלך שלום וסגר למלך על אפוחי על אדצא ואמר בריך יי אלהך רקסרית גברא רארימו ית ידיון בריבוי מלכא: ואמר מלכא שלם לעולימא לאבשלום ויאמר אחימעץ חזיתי המונא סגירת בטר רשלח ית עבדך למלכא יואב וית עבדך ולא ידעתי מה: ואמר מלכא אסתתר אתעתר הבא ואסתתר וקם: והא כושי אתא ואמר כושי יתכפר רבוי מלכא ארי אתפרע לך יומא דין מיד בל דקמו עלך: ואמר מלכא לכושי השלם לעולימא לאבשלום ואמר כושי יהון כעולימא סנאי רבוי מלכא ומל רקמו עלך לבישא: ורגז מלכא וסליק על עלית תרעא וקבא וכרין אמר במיוליה ברי אבשלום ברי ברי אבשלום לוי רמתית אנא תלופך ואת קיים יומא דין אבשלום ברי כרי: ואתחנא ליואב הא מלכא ככי ומתאבל על אבשלום: ונתת תשועתא ביומא ההוא לאבלא לכל עמא ארי שמע עמא ביומא ההוא למימר אתנסים מלכא על בריה: ומתגנבין עמא ביומא ההוא למיעל לקרתא כמא רמתגנבין עמא רמתגלמין במפכהון כקרבא: ומלכא כריך ית אפוחי וצות מלכא בקל רכ כרי אבשלום אבשלום ברי כרי: ואתא יואב לות מלכא לביתא ואמר אבהיתא יומא דין יתאפי כל עבדך דשזבין ית נפשך יומא דין וית נפש בנג ובנתך ונפש נשך ונפש לחינתך: למרחם ית סנאך ולמסני ית רחמך ארי תויתא יומא דין ארי לית לך רסרין ועבדיו ארי אנא ידענא יומא דין ארי אלו אבשלום קיים ובולנא יומא דין מתקטלין ארי בבין כשר בעיך:

ואתא יואב לות מלכא לביתא ואמר אבהיתא יומא דין יתאפי כל עבדך דשזבין ית נפשך יומא דין וית נפש בנג ובנתך ונפש נשך ונפש לחינתך: למרחם ית סנאך ולמסני ית רחמך ארי תויתא יומא דין ארי לית לך רסרין ועבדיו ארי אנא ידענא יומא דין ארי אלו אבשלום קיים ובולנא יומא דין מתקטלין ארי בבין כשר בעיך:

וס' וינבל צור ישעחו. והי התשעה ביום ההוא מי יתן מציון ישעח ישראל. ולכה לישעתה. אבר לנפשי ישעתך אני. וכעב עברה ישעחי: לאט ב בקריאה וס' והמלך לאט את פניו. ודבר לאשעמך:

כי איך יוצא : כי אם איך יוצא וכן וצמית והלכתו אס צמית ונתן מלכס לחס
בר ואס נתן ותנאן לסלחו ואס תמאן : ורעה לך זאת . פועל עבר מוסב לעתיד
מפני היותו וכן ורעה עינך : כדון . נשפטים זה עם זה ומתווכחים להסיב את המלך
וכן תרגם ונתן מתווכחין : מעל אבשלום . שלא יהיה עליו כנגדו להלחם עמו

ותרג' ונתן מלות אבשלום : אחי
אתם . תכלית הדברים שסלח
לצדוק ולאתנאן סידברו הרבר' ה
האלה אל זקני יהודה ובעור ס
סהיה מסיס רוד הדברים הלה
בפי השליח בא דבר כל ישראל :
את המלך א ביתו . על ידי שלוחי
וספרים להסיבו ובעור זה ה
הפסוק בין הדברים ודבר כל
ישראל בא : תמרו . חסר אלף
וכן אשר ימרוך למזמה : תחת
יואב . כי סנא רוד את יואב על
סהרג את אבשלום ורעה להסרו
סלא יהיה סרצבאו : וטאת
לכב כל אים יהודה . עמסא
הטה את לכב כל אים יהודה
ויונתן סתרגם ואתפידומה ס
סהיה קור' אותו . ויט בצדוקי'ר
והמסרה מעירה עליו סהוא ב
בפתח ה'ר וואמרה כי עמי' הם
בפתח ויטע' ויטו סחדר זה :

וכלחו . כמו ועברו וכן תרגם
ויתן וגו' ותרגם על המעברות
על מבצתא חו' פ' וסקצו וסמוהו
פ' יכלח באס בית יוסף ותרגו'
ויבקע עצי השלה וכלח ית' אמי
דעלתא כלומר עברו ברגליהם
כי היה מקום בירדן בצד ההוא
סהיו עברים סס ברגלי' לפני
המלך . לכא לפני המלך : ועבר'
העברה לעביר . כמו להעביר
וכן לסמיר מעוכיה כמו ל
להסמיר ופי' העברה הספיתה
ססברים בה את הירדן ולפיכ'
נקראת עברה : את בית המלך .
הנסיס והקנסיס סלא היו

יכולין לעבור ברגליהם
ויס לסרס העברה סס לחברת
האכס' וכן תרג' ויתן כמסמנו
מגזרתא וואסר סהוא קרא ה
הספיתה העוברת מבצתא וכן
הוא ולפיכ' תרגם ועברה ועברו
בעברו בירדן . כסנא המלך
לעביר את הירדן בא סמעי וכפל
לסספר לו על עוכו : לכל

ובעז קום פוק וסליל על לבא
רעברך ארי במימרא רי' קיימית
ארי ליתך נפיק אס יביתגבר עסך
בליליא ותחי בישא לך דא מפל
בישתא דאחת עלך מועורך עד
בעז : וקס מלכא
ויתב בתרעא ולכל עמא חויוא
לסימר הא מלכא יתוב בתרעא
ואתא פל עמא לקרם מלכא
וישראל אפיך גבר לקירוותי
ותו פל עמא מתווכחין בבל
שבטיא וישראל למימר מלכא
שוכנא מיר בעיל דבטנא ותו
פרקנא מירא דפלשתאי ובעז
ערק מן ארעא מלות אבשלום :
ואבשלום דמשתנא עלנא מית
בקרבא ובעז למא אתון שתקין
לאכתבא ית מלכא :

ומלכא רוד שלח לצדוק
ולאתנאן סהנא למימר מליו
לסבי יהודה למימר למא תהון
בתראין לאכתבא ית מלכא לבינויה
ופתגם כל ישראל אתא לודת
מלכא לביניה : אחי אתון קריבו
וביקרי אתון ולמה תהון בתראין
לאכתבא ית מלכא : ולעמשא
תימרו תלא קריבו ובשרי את כדון
יעביר ליי' וכדון יוסף אס לא רב
חילא תחי קרמי כל יוסיא תלף
יואב : ואתפני לבא דכל אנש
יהודה בגברא תר ושלחו למלכא
תוב את ובל עבדך : ותב מלכא
ואתא ער ירדן ודבית יהודה אתו
לגלגלא למיזל לקרמות מלכא
לאעברא ית מלכא ית דנא ואוחי
שמעי בר גרמ בר שיבט בנימן
וי מעלמת ונתת עם אנש יהודה
לקרמות מלכא דוד : ואלף גברא
עמי משבטא דבנימן וציבא עולימ
דבית שאול וחמשר עסר בנוחי
ועשרין עברוהי עמיה וגו' ירדנא
קדם מלכא ועברו סגותא לאעברא
ית בית מלכא ולמעבר דתקין
בעינוהי ושמעי בר גרמ נפל
קדם מלכא במעבריה בירדנא :

והמלך רוד שלח אל צדוק ואל-
אתנאן הכהנים לאמר דברו אל-
זקני יהודה לאמר למד תהיו
אחרנים להשיב את המלך אל-
ביתו ודבר כל ישראל בא אל המלך
אל ביתו : אחי אתם עצמי ובשרי
אתם ולמה תהיו אחרנים להשיב
את המלך : ולעמשא אתמרו הלוא
עצמי ובשרי אתה בה יעשה לל
אלהים ובה יסוף אס לא שר צבא
תהיה לפני כל הימים תחת יואב :
ויטאת לכב כל איש יהודה באיש
אחר ושלחו אל המלך שוב אתה
ובל עבדך : וישב המלך ויבא
ער הירדן ויהודה בא הגלגלה
ללכת לקראת המלך להעביר את-
המלך את הירדן : וימחר שמעי בן-
גרמ בן הימני אשר מבחורים
וירלעם איש יהודה לקראת המלך
דוד : ואלף איש עמו מבנימן
וציבא נער בית שאול וחמשת עשר
בניו ועשרים עבדיו אתו וצלחו
הירדן לפני המלך : ועברה העברה
לעביר את בית המלך ולעשות
רהטוב בעיניו ושמעי בן גרמ נפל לפני המלך בעברו בירדן :

ועתה קום צא ודבר על לב עבדך
כי ביהוה נשבעתי כי אינך יוצא
אס ילין איש אתך הלילה ורעה לך
זאת מכל הרעה אשר באה עליך
מנעריך עד עתה :
וקם המלך וישב בשער ולכל העם
הגירו לאמר הנה המלך יושב בשער
ויבא כל העם לפני המלך וישראל
גם איש לאהליו :

ויהי כל העם נדון בבל שבטי
ישראל לאמר המלך הצילנו מבף
איבינו והוא מלטנו מבף פלשתים
ועתה ברח מן הארץ מעל אבשלום
ואבשלום אשר משחנו עלינו מרת
במלחמה ועתה למה אתם מחרשים
להשיב את המלך :
והמלך רוד שלח אל צדוק ואל-
אתנאן הכהנים לאמר דברו אל-
זקני יהודה לאמר למד תהיו
אחרנים להשיב את המלך אל-
ביתו ודבר כל ישראל בא אל המלך
אל ביתו : אחי אתם עצמי ובשרי
אתם ולמה תהיו אחרנים להשיב
את המלך : ולעמשא אתמרו הלוא
עצמי ובשרי אתה בה יעשה לל
אלהים ובה יסוף אס לא שר צבא
תהיה לפני כל הימים תחת יואב :
ויטאת לכב כל איש יהודה באיש
אחר ושלחו אל המלך שוב אתה
ובל עבדך : וישב המלך ויבא
ער הירדן ויהודה בא הגלגלה
ללכת לקראת המלך להעביר את-
המלך את הירדן : וימחר שמעי בן-
גרמ בן הימני אשר מבחורים
וירלעם איש יהודה לקראת המלך
דוד : ואלף איש עמו מבנימן
וציבא נער בית שאול וחמשת עשר
בניו ועשרים עבדיו אתו וצלחו
הירדן לפני המלך : ועברה העברה
לעביר את בית המלך ולעשות
רהטוב בעיניו ושמעי בן גרמ נפל לפני המלך בעברו בירדן :

והמלך רוד שלח אל צדוק ואל-
אתנאן הכהנים לאמר דברו אל-
זקני יהודה לאמר למד תהיו
אחרנים להשיב את המלך אל-
ביתו ודבר כל ישראל בא אל המלך
אל ביתו : אחי אתם עצמי ובשרי
אתם ולמה תהיו אחרנים להשיב
את המלך : ולעמשא אתמרו הלוא
עצמי ובשרי אתה בה יעשה לל
אלהים ובה יסוף אס לא שר צבא
תהיה לפני כל הימים תחת יואב :
ויטאת לכב כל איש יהודה באיש
אחר ושלחו אל המלך שוב אתה
ובל עבדך : וישב המלך ויבא
ער הירדן ויהודה בא הגלגלה
ללכת לקראת המלך להעביר את-
המלך את הירדן : וימחר שמעי בן-
גרמ בן הימני אשר מבחורים
וירלעם איש יהודה לקראת המלך
דוד : ואלף איש עמו מבנימן
וציבא נער בית שאול וחמשת עשר
בניו ועשרים עבדיו אתו וצלחו
הירדן לפני המלך : ועברה העברה
לעביר את בית המלך ולעשות
רהטוב בעיניו ושמעי בן גרמ נפל לפני המלך בעברו בירדן :

והמלך רוד שלח אל צדוק ואל-
אתנאן הכהנים לאמר דברו אל-
זקני יהודה לאמר למד תהיו
אחרנים להשיב את המלך אל-
ביתו ודבר כל ישראל בא אל המלך
אל ביתו : אחי אתם עצמי ובשרי
אתם ולמה תהיו אחרנים להשיב
את המלך : ולעמשא אתמרו הלוא
עצמי ובשרי אתה בה יעשה לל
אלהים ובה יסוף אס לא שר צבא
תהיה לפני כל הימים תחת יואב :
ויטאת לכב כל איש יהודה באיש
אחר ושלחו אל המלך שוב אתה
ובל עבדך : וישב המלך ויבא
ער הירדן ויהודה בא הגלגלה
ללכת לקראת המלך להעביר את-
המלך את הירדן : וימחר שמעי בן-
גרמ בן הימני אשר מבחורים
וירלעם איש יהודה לקראת המלך
דוד : ואלף איש עמו מבנימן
וציבא נער בית שאול וחמשת עשר
בניו ועשרים עבדיו אתו וצלחו
הירדן לפני המלך : ועברה העברה
לעביר את בית המלך ולעשות
רהטוב בעיניו ושמעי בן גרמ נפל לפני המלך בעברו בירדן :

ויהי כל העם נדון בבל שבטי ישראל . רל סהיו מריבים קצתם עם קצת לאחיה
סראוי להס להסיב את המלך סהציל אותם מכף אויביהם ומלטם מיד פלשתים
אחר סכבר מת אבשלום סמסחו עליהם למלך : ודבר כל ישראל בא אל המלך אל
ביתו . רל סכל ישראל הסכמו סיסוב המלך אל ביתו : אס לא סרצבא תהיה לפני
כל הימים תחת יואב :

ידמה סעסה זה רוד
כרי סלא יורא ממנו
עמסא פ' יביא את לב
איש יהוד' מעל רוד או
אולי התפעל על זה
קצת התפעלות כנגד
יואב בעבור הדברים
הקסים סאמר לו על
בכונו על אבשלום או
אסר גס כן ססופר
לו כי יואב על מצותו
להרוג את אבשלום :
וסלחו את הירדן לפני
המלך . כאלו בקעוהו
מרוכעבדס סס :
ועברה העברה . היא
הספיתה קטנה אסר
יכברו בה סההר' סכל
לפני המלך . התספל
וסכנע לפניו לבקש מ
ממנו מחילה על אסר
העוה כנגדו בביתו :
לכל

רשי

כי איך יוצא : אס
איך יוצא : וישראל
כס . אותם סהיו עם
אבשלום : כל העם
כדון . מתווכחים זה
עם זה : ודבר כל ישראל
בא אל המלך . כל זה
מרביר סליחותו :
ולעמסא . סהוא סר
צבא תאמרו הלא כן
אחיוני אתה : וכלחו
את הירדן . בקעוהו
בתיקוהו ועברו :
העברה . ספיתה
המעברת סעבורי בה
את עבר רוח סנחל :
ראסון

בטע ביימק ואפרים ומנסה סקראיש
מיר לוי שמעיה לרוד אחיו מל יוסף גמל
תקד רעה גמלם אתה טובה וים
ונו סכתוב אולי יחזק יי' צבאות מארית
יוסף וכן רעה ישראל האזינה

יִמְרָא אֱלֹהִים אֶחָּ מַעֲשֵׂיהֶם: כָּבֹד כְּלוֹס' כִּיָּן

ודברי רבותינו ז"ל במסכת
 דוד אתה ונבא תחלקו הסרה
 יבאת בת קול ואמרה ירבעם
 ורחבעם יחלקו את המלכות בי
 קבל לסון הרעעמי ציבא ולא ת
 קבל הצטרקות מפיוסות לפני
 ואמר לו למה תדבר עוד דבריך
 והכתוב מעד עליו ולא עשה ר
 רבלין ולא עשה ספמו ואת בגר
 לא כבם: למלחו את בירדן
 בתרגומו לאלויתיה ית ידנא
 וכת' בירדן וקריהירדן וסניהם
 קרובים: בטינתו במחני: במו
 בטינתו במחנים וחסר פ"א ה
 הפועל מן הפס במו מחסרת
 המקור בטתו: כמעט

לכל סת יוסף : קרא
כלל ישראל יוסף לרב
בני יוסף עם שמבני
יוסף היו רוב המושלי
בישראל : ולא עשה
את רבלין ולא עשה ס
ספתו : ר' שלאל הקיר
בפתי רגלו ולא גלה
השער אשר בזקנו ב
בספתו : כילא היה
כל סת אחי כי אם א
אנשי מות לארצי ה
הזקן : הכה אמר זה
על רוב הדריפות ס
מדרך סאלו את רור :
ויאמר לו המלך למה
תדבר ער דבריך .
לפי שקבל רור זה
הלסן הרע מציב
לא יכל לא מהאמתו
לנמר דברי מפיכ
ולזה מס הענין מ
ממוצע בין האמה
וסין בלתי האמל ואמ'
ס הוא וציב יחלקו את
הטרה : בספתו מחני'
ר' של מפתו במחני'
או ירצה כזה ס הוא
לכל אותן ססו ב
במחניס : כמעט

וַיֹּאמֶר
לְוִי הַמֶּלֶךְ לְמֹרֶה תִּדְבֹּר עֹד דְּבָרֶיךָ
אִמְדָּתִי אֶתְהוֹצִיבָה תַּחֲלֹקוּ אֶת־
הַשָּׂדֶה׃ וַיֹּאמֶר מִפִּי בִשְׁת׃ אֶל־הַמֶּלֶךְ׃
גַּם אֶת־הַכֵּל יִקַּח אַחֲרָי אֲשֶׁר כָּאֲדָנִי
וְהַמֶּלֶךְ בְּשָׁלוֹם אֶל־בֵּיתוֹ׃
וּבְדוֹלֵי הַגִּלְעָד יִירֹד מִרְגָּלִים וַיַּעֲבֹר
אֶת־הַמֶּלֶךְ הַיִּירֹד לְשַׁלְּחוֹ אֶת־בִּירְדָן׃
וּבְדוֹלֵי זֶקֶן מְאֹד בֶּן־שִׁמְעֹן שְׁנֵה
וְהוּא כָּלֵב אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּשִׁבְתּוֹ
בְּמַחְנֵים כִּי־אִישׁ גִּדּוֹל הוּא מְאֹד׃

כִּן שְׂאוֹל יִדְּ לִקְרֹאת הַמֶּלֶךְ בְּכֹן אֲחֹו כְּמִלְכֹו חֲכֹו רִדְהָ וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים אֵל מַעֲשִׂיהֶם נִבְּס כְּלוֹס כִּיִּן לְבוֹשׁוֹ וּכְפִשְׁשׁוֹ כִּזְשֹׁאֵלִי

במעט יעבר. אעבור מעט עמך מן הירדן ואילך ואתר כך אסוב לעירי יסכבא.
 אחר שאעבור עמך תרצה שאסוב בעירי עם קבר אבי ואמי. אמות בעירי ואקבר
 עם קבר אבי ואמי ויעבירו. כן כתיבוקרי העסדו וסניהם הקרובים: חזיעם
 ישראל. קצתעם ישראל סהרי אחר אחר כן וכל ישראל באים אל המלך אס כן
 אותם סעברו עמו מישראל מ

מעטים היו ולא היו אלא אותם
 סהיו בין בביהודה סעברו עמו
 בברחו ואלה אלה אים סעברו
 עם סמעי בן גרא מביתן ולסון
 חזי ומחזה ונחצית חינו אלא
 תלוק החלק מהכלל כעמי הוא
 חלק בחלק בסוה וזהו ברוב
 ופעמים אלו בסוה כמו חזיו
 סרפתי במואס וכן אומר עד
 כואר יתזה והוא אר איו חזי ה
 הגוף בסוה וממנו ולמעלה איו
 אלא קצת מעט מהגוף: גבטך.
 סהעבירך בסתר להסבך אל
 המלכות בלא רשותי ומראים
 כאילו איו איו רוצים במלכותך
 יותר אנו רוצים מהם לא לבנותינו
 עמו: וכל אסדוד עמו. כמו
 וכל אסכך עמך כי עמו היו מ
 מרבים וכמוהו ואת יפתת ואת
 סמואל כאילו אחר ואותי: אס
 כסאת. כמו מסאות אס כסאתי
 פרס מבית המלך ויס למר אס
 כסאתי מזה כמו ויסא מסאת
 והוא מס בסקל יוסבעל מלאת
 יעמר דות. לפי סהס עסרה
 סכטס כי כביתן עם יהודה
 ועד כי אלה אים מביתן עם
 סמש העבירו המלך את הירדן
 וגם בדר איו ממך. כתרנומו
 ואף בדר אסא רעכא ממך כ
 כלומר אף על פי סהוא מסבטך
 איו רוצה בו יותר ממך ויקס
 דבר אים יהודה. קסה רגרים
 וחזק יתק מרבר אים ישראל
 ורברו אים יהודה לאים ישראל
 קסות והמלך היה סותק להס
 לפיכך חרה לאים ישראל והלכו
 אחרי סכעבן בבירי כסחקע ב
 כסאכר ואת אים לאוהליו יסרא:
 ואליהם

ואמר מלכא לברזלי את עבר
 עמי ואסבר יתך עמי בירושלם:
 ואמר ברזלי למלכא בפרה ימי
 שני חיי ארי איםק עם סלכא
 לירושלם: בר תסנן שנין אנה
 יוסארין תאדע בין טוב לביש אס
 יטעם עבדך ית מה דאיוול וית
 מה דאשתי אס אשמע עוד בקל
 בירין ותושבתן ולמת יתי עבדך
 עוד למטול על ריבונן סלכא:
 כזעיר יעבר עבדך ית וירנא עם
 סלכא ולמה יושלסנני סלכא ת
 תשולסא הרא: יתיב בען עבדך
 ואסות בקרתי ואתקבר בקיכרא
 דאבא ודאפא ונא עבדך כמהם
 יעבר עם ריבונן סלכ ועיביר ליה
 ית דתקין בעיך: ואמר סלכא
 עמי יעבר כמהם ואנה אעביר
 ליה ית דתקין בעיך וכל דתירמי
 עלי אעביר לך: ועבר כל עפאת
 ירנא וסלכא עבר ונשק סלכא
 לברזלי וברכיה ותב לאתריה:
 ועבר סלכא
 לגלגל וכמהן עבר עפיה וכל
 עפא דבירת יהודה אעברו ית
 סלכא ואף פלגות עפא דיתראל:
 ותא כל אנש ישראל אתן לות
 סלכא ואסרו לסלכא מה רין
 בסיוך סננא אנהא אנש יהודה
 ואעברו ית סלכא וית אש ביתיה
 ית ירנא וכל גברידור עימיה:
 ואתיב כל אש יהודה על אש
 ישראל ארי קריב לי מלכא ס
 מרילך ולסארנן. תקוף לך על
 פתגמא הדיון תמיב אכילנ סגבסי
 מלכא אס מתנא מני לנא:
 ואתיב אנש ישראל ית
 אנש יהודה ואמר עסרא חולקין
 אית לי בסלכא ואף בדר אנא
 דעניא סיוך ומארין אשיתני
 ולא תורה פתגמי קרמותא לי
 לאתנא ית סלכי ותקיף פתגם
 איש יהודה ספתגם אנש ישרא:

סעיתי כך. עשיתי לי שרים ושרות: הגלגלה בקראוס וישלחו אנשי גבעון: וישב יהושע קרמ וכתראה
 דיהודה. וישב המלך. ויבא ער הדרן. ויעבר המלך דכבדן. ואלישע שכ הגלגלה: וכל עם דסמיכי וס'
 נסמר ביהושע סמח'

ימי שני דסמיכי וס' אברהם. ישמעאל. יעקב. וחברו מעט ורעים היו ימי שני חייג בפסוק. ואמר ברזלי
 אל המלך בכח ימי שני חיי: שרים ח בלש' וס' אס אשמע עוד בקול שרים. ויקנן ירבוהו על יאשיהו. קרבו
 שרים. לשונות שרים בחצר הפנימי. ואברו השדים והשרות. ונברות ונבליס לשרים. ושרים נחלליס כל

ויאמר המלך אל ברזלי אתה עבד
 אתי וכלכלתי אתך עמרי בירושלם
 : ויאמר ברזלי אל המלך כמה ימי
 שני חיי כי אעלה ארת המלך
 ירושלם: בין שנים שנה אנכי היום
 הארעי בין טוב לרע אס יטעם
 עבדך ארת אשר אבל וארת אשר
 אשתה אס אשמע עוד בקול שרים
 ושרות ולמה יהיה עבדך עוד
 למשא אל ארני המלך: כמעט יעבד
 עבדך את הירדן את המלך ולמה
 יגמלני המלך הגמולה הזאת: ישב
 גא עבדך ואמת בעירי עם קבר אבי
 ואמי והנה עבדך כמהם יעבר עם
 ארני המלך ועשה לו את אשר טוב
 בעיניך: ויאמר המלך אתי יעבד
 כמהם ואני אעשה לו את הטוב
 בעיניך וכל אשר תבחר עלי אעשה
 לך: ויעבר כל העם את הירדן
 והמלך עבר וישק המלך לברזלי
 ויברכהו וישב למקמו:
 ויעבר המלך הגלגלה ובמהן עבר
 עמו וכל עם יהודה ויעבירו את
 המלך וגם חצי עם ישראל: והנה
 כל איש ישראל באים אל המלך
 ויאמרו אל המלך מדוע גנבך אחינו
 איש יהודה ויעברו את המלך ואת
 ביתו את הירדן וכל אנשי רוד עמו:
 ויען כל איש יהודה על איש ישראל
 כי קרוב המלך אלי ולמה זה חרה
 לך על הדבר הזה האכול אכלנו מן
 המלך אס נשאת נשא לנו:
 ויען איש ישראל
 את איש יהודה ויאמר עשר ירות
 לי במלך וגם בדר אנני ממך ו
 ומדוע הקללתני ולא היה דברי
 ראשון לי להשיב ארת מלכי ויקש
 דבר איש יהודה מדר איש ישראל:

סעיתי כך. עשיתי לי שרים ושרות: הגלגלה בקראוס וישלחו אנשי גבעון: וישב יהושע קרמ וכתראה
 דיהודה. וישב המלך. ויבא ער הדרן. ויעבר המלך דכבדן. ואלישע שכ הגלגלה: וכל עם דסמיכי וס'
 נסמר ביהושע סמח'

כמה ימי שני חיי. אסר ים ללחיות כי אעלה וגו' הלא מעט הם ומה הכחיה יס' כל
 בכלכלך. הארע בין טוב לרע. בין מאכל טוב למאכל רע ואמר רבותינו ז'
 סנוף בזמה היה לפיכך קפצה עליו זקנה: כמעט יעבר עבדך. הלוייה מועטת
 יעבר עבדך ללוותך אחר סעעבור את הירדן הגמולה הזאת סאיו טוב לוי. עבדך
 כמהם. בנו היה: כי

קרוב המלך אלי.
 מסכטו הוא: אס
 כסאת. כמו מסאת
 פרס מבית המלך:
 עמר דות לי במלך.
 סאנו עסרה סכטס:
 וגם בדר. אף על פי
 סהוא קרוב לכס איו
 מסוך בו יותר ממך
 סאנו עמר דות מועט:
 הקלותני להיות אתה
 קודם וכי לא היה ד
 דברי ראסו לי להסיב
 את מלכי כלס לכס
 בא דבריו אלא ל
 להסיב כמו סכטוב
 למעלה ודבר כל יסרא
 בא אל המלך ויקס
 דבר אים יהוד. לסון
 התקופס סכרה וססות
 דבר אים יהודה ס
 סהראוס אגל ססלח
 להס דוד למה תהי
 אתרובים להסיב חל
 המלך וגו' כך ספורס
 באגרה ויס לפרס
 ויקס לסון קוסי ותוק
 וכן תרגס יונתן ותקף
 וסס בקרא כזומן ל
 לסון הקרים קרואיו
 ויקרא לכל בני המלך
 לסון זימון: הוסי

רלבג

כמעט יעבר עבדך
 את הירדן את המלך.
 רוצה לומר מעט הוא
 מה סעבר עבדך את
 הירדן א המלך ובהיו
 הענן כן למה יגמלני
 המלך הגמולה הזאת
 בעבור מעט סהטיבותי
 לו: אס כסאת כסא
 לו: אל אס כסא
 מסאת המלך מאת ס
 כניו אלו להאכילנו:
 עמר דות לי במלך.

רוצה לו כאי זה מלך סיהיה וגם בדר ים לי חלק גרו ממך ואף על פי סהוא קרובך: ולא היה דברי ראסון לי להסיב את מלכי: רוצה לומר סכבר היה ראוי לאים יהודה
 סימיתני דבר אים ישראל להיותם הרוב בדרך סיהיה דבריהם ראסון להסיב את המלך: ויקס דבר אים יהודה מדבר אים ישראל. וזה כי המלך היה קרוב להם להיות
 מסכט יהודה והיה גס כן קרוב להם מדר אחר כי יסיתוהו יתה סיוך ארץ יהודה ואמר היתה יסיתו כניסיהם היה ראוי סיהיו קודמים להסיב סס: ויקס

הזעק לי את אלהים יהוה. מיהו באן ער שלם ימים. ואתה פה עמוד. לסוף שלם ימים הוי זהיר להיות עומד באן לפני כחפץ היה לדרוך אחרי סבבן בכרי: ויחזר מן המועד. אשכחיהו לרבן דפתוח במסכתא כדאיתא בסנהדרין: אתה קח את עבדי אדוניך. אחרי אשר אחר עממא מר הבבא ולא הביא את צבא יהודה

קח אתה מן הכתובים: סביב ודרוך אחרי: והביל עיניו. והביל עיניו לשיטתו והרי זה מקרא קצר: מזמורת על מתינו. סמוכה מאד לעצמו לרוחב מ מותניו שלא כדרך ח חוגריה כדו מ סתיה נוחה ליפול ולא יטעך להוציאה מתערה והוא יבא ב כנבר עממא ואתה ה החרב מתערה לפי ס סהיתה חלק ולטובה ואינה תלוייה לזר י ירכו אלל לרוחב מ מתניו וכמעט שפח ע עצמו לזר הארץ כ כפלה מתערה ואחיה בימיה ולא יחד ע עממא בברי: באמר

ואלה
ב הר ח
יהר ח
ולא תאמר
ח

רלבב

ויתכם בית ממורתו רל בבית סתיה ויהיה במרותם ויכלכלם סס ולא בא אליה לפי סכבר בא אליהם א אכסלוס כנו ותהיון כרורות עד יום מותן אמנות חיות. הכה זה קל לכן טעמו היותן פילגסיהמלך ואיראוי לאחר להסתמם בהן: סלסתי ימים ואחיהמה עמוד. רל שאחר שלם ימים ישובם: ויחזר מן המועד אשר ייערו. רל סבתאחד סלא טב אל המלך ל לסלסתי הימים:

ואמר רוד אל אבישי עתה ירע לנו שבע בן בכרי מן אבשלום אתה קח את עבדי אדוניך ודרך אחיו פן מצאו עירי: ויצאו אחרי אנשי יואב והכרתי והפלתי וכל הגבורים ויצאו מירושלם לדרך אחרי שבע בן בכרי: הם עם האבן הגדולה אשר בגבעון ועממא בא לפניו ויבא חגור מרו לבשו ועלו חגוריהם מ מצמרת על מתניו בתעלה והוא יצא ותפל: ויאמר יואב לעממא השלום אתה אחי וחחי יד ימין יואב בזקן עממא לנשק לו: ועממא לא נשכר בחרב אשר ביד יואב ויבחוה אל החמש וישפך מעיו ארצה ולא שנה לו וימתו יואב ואבשי אחיו דרך אחרי שבע בן בכרי:

לכא
ג חס וס'
חתי ריואב
ערפלא

וְשֵׁם נִקְרָא אִישׁ בְּלִיעַל וְשֵׁם שֶׁבַע בֶּן-בְּכִרִי אִישׁ יְמִינִי וַיִּתְקַע בְּשׁוֹפָר וַיֹּאמֶר אֵין לְנוּ חֵלֶק בְּדָוִד וְלֹא נַחֲלָה לְנוּ בֶּן-בֶּן-יִשִׁי אִישׁ לֹאֲהֲלִיו יִשְׂרָאֵל וַיַּעַל כָּל-אִישׁ יִשְׂרָאֵל מֵאַחֲרֵי דָוִד אַחֲרֵי שֶׁבַע בֶּן-בְּכִרִי וְאִישׁ יְהוּדָה דָּבְקוּ בְּמִלְכָּם מִן דִּירְדָן וְעַד יְרוּשָׁלַם: וַיָּבֹא דָוִד אֶל-בֵּיתוֹ יְרוּשָׁלַם וַיִּקַּח הַמֶּלֶךְ אֶת עֶשְׂרֵת נָשִׁים: פְּלִגְשִׁים אֲשֶׁר הֵגִיחַ לְשִׁמּוֹן הַכִּיתִי וַיִּתְּנֵם בֵּית-מִשְׁמֶרֶת וַיְכַלְכֵּלֵם וְאֶלְהֵם לֹא-בָא וְתַהֲיִינָה צִרְרֹת עַד-יוֹם מָתָן אֶל מַנּוֹת חַיִּים:

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל-עֲמִשָּׂא הַזֹּעֶק לִי אֶת-אִישׁ-יְהוּדָה שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְאַתָּה פֹּה עֹמֵד: וַיֵּלֶךְ עֲמִשָּׂא לְהַזְעִיק אֶת-יְהוּדָה וַיֵּחָד בֶּן-הַמוֹעֵד אֲשֶׁר יַעֲרוּ: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-אֲבִישִׁי עֲתָה יִרְעֵנוּ שֶׁבַע בֶּן-בְּכִרִי מִן-אֲבִשְׁלֹום אֲתָה קָח אֶת-עַבְדִּי אֲדֹנֶיךָ וְדָרְךָ אַחֲרָיו פֶּן מִצְאוּ עִירֵם בְּצִרּוֹת וְהַצִּיל עֵינֵינוּ: וַיֵּצְאוּ אַחֲרָיו אֲנָשֵׁי יוֹאָב וְהַכְרַתִּי וְהַפְלַתִּי וְכָל-הַגְּבוּרִים וַיֵּצְאוּ מִירוּשָׁלַם לְדֶרֶךְ אַחֲרֵי שֶׁבַע בֶּן-בְּכִרִי: הֵם עִם הָאֶבֶן הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן וְעֲמִשָּׂא בָא לִפְנֵיהֶם וַיֹּאב חֲגוּר מְרוּ לְבָשׁוּ וַעֲלוּ חֲגוּרֵיהֶם מִצִּמְרַת עַל מַתְנֵיוֹ בַּתְּעָלָה וְהוּא יָצָא וַתִּפֹּל: וַיֹּאמֶר יוֹאָב לְעֲמִשָּׂא הַשְׁלֹום אֲתָה אַחִי וְחַחֵי יָד יְמִין יוֹאָב בִּזְקָן עֲמִשָּׂא לְנִשְׁקֵךְ לוֹ: וְעֲמִשָּׂא לֹא נִשְׁכַּר בַּחֶרֶב אֲשֶׁר בִּיד-יוֹאָב וַיַּבְחוּהָ אֶל-הַחֲמֵשׁ וַיִּשְׁפֹּךְ מֵעִיו אֶרֶצָה וְלֹא שָׁנָה לוֹ וַיָּמָתוּ יוֹאָב וְאֲבִישִׁי אַחֲרָיו דֶּרֶךְ אַחֲרֵי שֶׁבַע בֶּן-בְּכִרִי:

בצרות והציל. בצפרי עפוח כנין. ורעו את ארץ אשר: חגור ד' בקריאה וס' הם עם האבן הגדולה אשר בגבעון. ואלישע הגביא קרא לאחר. ויאבר לגיחתי חגור כתיבך וקח משענתי. חגור הדבך על יד גבור. וחר חגור נתנה לבנעי: לכשו ג' חסר בקריא וס' בלשון תרגום חסר ד' יואב ערפלא. ופירושן נבסר בסדר ויחי:

מלכס וד' חסר חלק בדור ולא נחלה בכנישי. טבואל איש לאהליו ישראל. מלכס לאהליך ישראל. ד' לאהליך ישראל: במלכס ג' בקריאה וס' ואיש יהודה דבקי במלכס. הגשכעם במלכס. בני ציון יגילו במלכס. והציל ג' בקריאה וס' פן מצאו ערים ותמן אתערע גבר ד' שיעא ושימיה שבע בר בכרי גבר משבטא ובית בנימן ותקע בשופרא ואמר לית לן חלק בדוד ולא אחסנא לנא בבר ישי גבר לקירוהו ישראלי: וסליק כל אנשי ישראל מבתר דוד למיול בתר שבע בר בכרי ואנש יהודה לו עס מלכותן מן יד דנא ועד ירושלם: ואמא דוד לביתיה לירושלם ודבר מלכא ית עשר נשין לחינן רישבלקסטר ביתא ומנינן בבית מטררא ומסובר להן ולותהן לא על ותואה נטרן ו ומתקדיין עד יום מותהן אדמלן דבעליהן קיים:

ואמר מלכא לעממא כנוש קדמי ית אנש יהודה תלמא יומין ואת הבא קום: ואול עממא למכנש ית רבית יהודה ואותר מן זמנא דאמר ליה: ואמר דוד לאבשי בען יבאש לכא שבע בר בכרי מן א אבשלום את דבר ית עבדי רבונך ודרך בתרוהי דילמא תבבא ליה קירוי פרכין ועיקל לנא: ונפקו בתרוהי גברי ויבא וקשתיה ו וקלעיה וכל גבריה ונפקו מ מירושלם למדרך בתר שבע בר בכרי: אינון עם אבנא ורבתיא די בגבעון ועממא אתא לאפיהון ויבא אסיר מזרח לבושותי ו ועלוהי איספניקי חרב מזרזא על חרציה בלדנה ותוא אול ופסע: ואמר יואב לעממא השלם את אחי ואחדת יד ימין יואב בדיקנא רעממא למנשק ליה: ועממא לא אסתפר בחרבא די ביד יואב ומתחי בה כסטר ירביה ושפך מ סעוהי לארעא ולא תנא ליה וסיר ויבא ואבשי אחוהי דרך בתר שבע בר בכרי:

בצרות והציל. בצפרי עפוח כנין. ורעו את ארץ אשר: חגור ד' בקריאה וס' הם עם האבן הגדולה אשר בגבעון. ואלישע הגביא קרא לאחר. ויאבר לגיחתי חגור כתיבך וקח משענתי. חגור הדבך על יד גבור. וחר חגור נתנה לבנעי: לכשו ג' חסר בקריא וס' בלשון תרגום חסר ד' יואב ערפלא. ופירושן נבסר בסדר ויחי:

ואלהם לא בא. נחלקו רבו זלמהם אמרו כי מותרות היו לו אלא סבבם את יצרו מהם תמורת מה שהסבב יצרו במה שהיה אסור לו מנע עתה יצרו ממה שהימותר לו ומהם אמרו אסור היו לו אמרו ומה כלי הריוט סבבתם בו מלך אסור להריוט בלי מלך סבבתם בו הריוט אינו ריץ סיהא אסור למלך: כרורות. קסורות סלא היה להם עוד היתר וית כטורין וכן תרג' צור תערה טר:

עירוס מותן. בתרגומו ומתקדיין עד יום מותהן אדמלן רבעליהן קיים: הזעק לי. אספס לי טירדפו אחרי סכע כן בכה: שלם ימים. עד שלם ימים תאספס אלי: ואתה פה עמוד. כלומר שתשוב עממא ורעוהי למנותו מר צבא כמו סיער לו וכסממא יואב קנא בדבר למיכך הרגו: ויחזר מן המועד. כתוב צור וקדי בוי והכתוב הוא מכחי הפא מן הקל מאות ספאיהם יוד כמו מן ייטב ויטב והקרי הו מאות ספאיהם ספאיהם אף והוא בסקל ויכף עד דוד ופי' אחר סלא בא לסלסתי הימים ו וכסר' דוד סלא בא את לאבשי טירדוף אחרי סכע כן בכרי ולא אמר ליואב כי בלבוהי להסירו סלא יהיה מר צבאו מפני שהרג אבסלוס: ירע לנו סבבן בכרי. פועל עמוד ופירשו ירע לנו דבר סבבן בכרי או יהיה פועל יואב סאמר אחרי ויבאו אכשי יואב: עבדי אדוניך. על יואב אמר וקראו ארכיוביגרוול היה וככר ממנו וזהו סאמר ויבאו אחריי אכשי יואב וס' יואב יבא אחר כן אלא סאבשי יואב במכות דוד: כן מצא לו. כמו ימצא עבר במקום עתד ורבים כמוהו וכת' דילמא יסכח: והביל עיניו. יסיר ראותו ורעוהי סלא כרע באי זה עיר יסבב אס לא כמרה לו דרך אחריי אול פיר' הבטחתו והסגחתו שהייתי בוטח כי ס סבתי ל מלכותי והנה עתה הלכו אחריי ישראל ואס יסבב באחת הערים הבטחותי יהיה לו פכא למסוך לב ישראל אליו וצריכים אנו למתה לדרוך אחריי. ולהרגו וית והביל עיניו ועיקל לכא: והכרתי והפלתי. ככר פירסוהו: עס האבן. סמוך להוכן עם באר לחי רואי חגור מרו לטבס: ויזמרו כוספת כוז' מרו כד וסמך מרו אל לבשו ולבוט הוא סס בולל ומרו פורט לאחר מן ה הלבושים ידע אכלס תכונות וית אסיר מזרח לבושהי ממדת. רבקה י בתערה יהו תיק החרב: והוא יבא ותפל: יבא מהמקום סהיובו עם האבן הגדולה או מבגוען העיר ובכרתו כפלה החרב מתערה ולקחה בדו ה השמאלית כרי סלא יהא כסמר עממא סכא להכותו ונתן לו סלסום ואחרזבוקו ביד ימין לנסק לו: ועממא לא כסמר. כלומר סלא סמר עממא מן החרב: עמר

מספחות מזכרנו סהיו מהם הסנהדרין בימי דוד וזכר סכל סתי המספחות האלו יבאו אחריי אבשי להסיב המלוכה לדוד: חגור מרו לבשו. הוא כמו ארמת עפר: ועליו חגור חרב מצמרת על מתניו בתערה. הכה הערים יואב סלא סס תער החרב תלויה כמספט אכל חבר אותה על מתניו בדרך שיכול החרב סתולתוה היה סבה אל סלא כסמר עממא מן החרב אשר ביד יואב כי ראה סכפלה לו מעל מתניו: אל החומס. אמרו בלע חניסות סמרה וכבר תלויין בה וירמה סקרא חומס מעני חמוסים והוא המקום אשר חזק הטבע יותר מכל המקומות הוא אשר סס מסכן החיים והחוס הטבעי אשר יסולח ממנו אל כל הטף והנה זה המקום הוא מקום הלב מתגולל

מה נ 45 11

א. סאלו. על עת סאלו סקנר פתאם ובהחבא סגנבוהו אכזיבם גלגל וקצרהז
ולא כספד לסיכורו ואל בית הדמ' סהרגנוב עיר הכהנים על אשר המית את
הבצוני כסהרגנוב עיר הכהנים המית מהם ז' סני חוטבי עצים וסני סואבי מים
וסמש וחוץ וקופר כך מפל סתלמור ירום כס:הדר' ורבותו אמרו מתוך סהרג את

וְמִלִּין בְּתִיכֵן נֶזֶן יִתִּיר וְלֹא קָרִינֵן וְסִם יוֹנָחַן יוֹנָחַן לָנוּ
וּפְנִי לִכְנֹכֶת יִבְקֹשׁ דַּעַת וּפְנִי בְּסִילִים בֶּן וִיקָח

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־שָׂאוּל וְאֶל־בֵּית
הַרְמִיּוֹת עַל־אֲשֶׁר הִמִּית אֶת־הַגִּבְעָנִים׃
וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ לַגִּבְעָנִים וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
וְהַגִּבְעָנִים לֹא־מִכְּנִי יִשְׂרָאֵל הָמָּה כִּי
אִם־מִיִּתְּרֵהָ אָמְרוּ וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל
נִשְׁבְּעוּ לָהֶם וַיִּבְקֹשׁ שָׂאוּל לְהַכֹּתָם
בְּקִנְיָתוֹ לְבְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיְהוּדָה׃
וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הַגִּבְעָנִים מָה־אָעֲשֶׂה
לָכֶם וּבְמָה־אֶכְפֹּר וּבְכִבּוֹת־נַחֲלֹת
יְהוָה׃ וַיֹּאמְרוּ לוֹ הַגִּבְעָנִים אֵין־לִי
כֶּסֶף וְזָהָב עִם־שָׂאוּל וְעִם־בֵּיתוֹ
וְאֵין־לָנוּ אִישׁ לְהַמִּית בִּישְׂרָאֵל
וַיֹּאמֶר מָה־אַתֶּם אֹמְרִים אָעֲשֶׂה לָכֶם
׃ וַיֹּאמְרוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ הָאִישׁ אֲשֶׁר
כָּלְנוּ וַיֹּאשֶׁר דָּמָה לָנוּ נִשְׁמָדְנוּ
מִיָּד יֵצֵא בְּכָל־גֹּבַל יִשְׂרָאֵל׃

יִנְתֶּן לָנוּ שְׂבַעֲרָה אֲנָשִׁים מִבְּנֵי

לִירְתֵּבְעָאשָׁה. מִן בֵּת הַיָּמִן בְּצִוְרֵי הַדֶּרֶה. סְמִינָרָא וְקִסְדֵּי אֲדָרִי בֵּן יִצְחָק.
מִנְהֶסֶרָא וְעַן "אֶת אִיכָּה"

ולעשות צורכיה' בקם להורגם וקבאה זו לטובה כמו המקבא את ליוסן בקבאו לילי
דיהוא זהו פסוטו ולפי מדרשו לא אמר להרוג אלא את הבהנים וקבאה זו האמורה
באז הינה לטובה כי אם לרעה סידע שלא תמסך מלכותו מיסם שלא שמר מצות
הק"ה בעמלק ומאז תקבא בהם : וברכו אתה לתי"י . התפללו עליהם : אין
לנו בספק חשב עם סאלי . כי אם כפסו' בקם לפייסם בתמון ולא רצו אמר שמא הם
מתבייטין זה מזה הלך ופיים כל אחד ואחד לעצמו ולא כתייבון לכך כתב אין לי
כסף וזהב וגו' לשון יחיד . זו ראיית בתלמוד ירושלמי : ואין לנו איש להמית . בכל
סאר בני ישר' שלא חטאו לנו : ואשר דימה לנו כשחדנו . אשר אמר בלבו כשחדנו
על דוד מהתיב וגו' כשחב להשמדנו : דימה לנו חשב עלינו להשמדנו . והוקענו

על אשר המיתאחת הגבועים. ידמה סכבר המית מהם בקיחתו לבני ישראל והורא כמו סכבר אחר זה ונקטם להכותם כלם והסמידם מהתיב בכל גבול ישראל כי הוצרכו לברוח ואחשוב שטעם זה בעבור התחבולה אשר הביאו בה כשישראל להטעם להם כמו סכבר בספר יהושע: והורא:

גרים ואמרו רובול קרום הפסח מחלול הפסח בחלול הפסח כתיב לא תלך ככלותו ועל
בנים עך י' בתרחשון ועוד אמרו למה בן שמו ממנו סבבה אנשים כי סבבה אנשים
פסח הפסחוקים כדראה כי לא נאמר דבר הגבועים על כוב עיר הכהנים שהיה
ודמה: עוד שאמר בן קאחול לבית ישראל ויהורה שגור שלא יהיו הגבועים חוטאים
ישראל וגבב את רעצתם וכטע' נכבצו להם נסיון היערה וקנא שאלו ברבר זה והר
ישראל ואנשי סבראה כי לבונה טובה עשה זה שאלו נענש על המעשה הזה כי היה
להם לא רצה להרבה אנשי פסחטע' נכבצו להם כדו שלא יהיה ברבר חלול י"י ויא
ברבר חלול הפסח וכל שכן בימי שאלו פהרי כמה דורות היה להם שפסחטע' ביטור
זרע ברבר זה ואם תאמר מפנימה נענש זרעו במה שזטא הוא יתכן כי אלו הגב
אז כי שאלו לא מלך לא שתי שמים ומרוב הכזה לעדרל לאשה מעת שחשב לתת
לרור זה רחוק אבל זה העונש לא היה מידוי ארס כי כסאל הכתוב לא יומתו אשת
הבן ולא הבן על האב אבל בדי שמים כתיב פוקד עון אבות על בנים וגו' והוא כו
שהיה בדי ארס במצות הא היתה והרי היא כמיתה בדי שמים ומה שאלו ויח
מפיסת חמל עליו על הסבוב אשר היתה בנו ובן והכתול ולא כתוב בדי שמים כי
הזה: ויחמד איהם. אמר להם מה רצונם פיעשה להם כמו שאמר מה אעשה
ישראל שיתחילו על רמס ואח"ה גבועים לא מבני ישראל המה וארזל כל שאינו
מ' והכס וכן להרבה בערמה והרגו לפיכך ויחמד איהם: בן קאחול. כבר פיי
רמס פיעה בלמון כלל פיעה בלמון פרט. ויש בוררם ספקם מהם שיתחילו לאחיה
ממון כ"כר זה ועשה כן וכל אחר אמר לו איך ליכסף חכסם שאלו ועם ביתו:
מבני הפלויים מעט הפרס בניהם כי פ' הכתוב יס' אנשי שלא תתנו ארסיהם

והוקענום. תלוייה: לוי. לשמו של מקום להודיע משפטו: בחירי: בת קול יצאה ואמרה בחירי: ויחמל המלך. בקם רתמים שלא יקלטנו ארון שהעבירם לפני ארון כל שהארון קולטנו למיתה: בני מיכל בת שאול אשר ילדה לעדריא. וכימיכל ילדה והלא מירב ילדה לו אלא מירב ילדה ומיכל גדלה לפי בקרא על שמה והמגדל

יתום ויתומה בתוך ב ציתו כאילו ילדו ונקר על שמו: מתחלת קצירי בניני כסן: עד כתר מים. בימות הגשמים בתשרי שלא נתנו לקבורה והלא כתיב לא תלין בגלותי לא אמרו מוטב תיעקר אותי מן העול ויתקדש שם שמים בצרה קאל שהיו עוברין וטבין א אומרים מה טובן של אלו אומרים להם מ מבני מלכים הם ומה עשו פשוטים בגדוד אומרים אין לך א חומה ראויה לירבך בה כאומה זו: ויקח את עצמו שאול. מכא לועליהם א שאול שלא נספר כהלכה: ויאספו את עצמות שאול המורעץ כאן: כל אשר צוה המלך. להספיד עליהם בכל ברי ישראל: ומסקל

ותקענום ליהוה בגבעת שאול בחירי יהוה ויאמר המלך אני אתן: ויחמל המלך על מפית בשרת בן יהונתן בן שאול על שבעת יהוה אשר בינתם בין דוד ובין יהונתן בן שאול: ויקח המלך את שני בני רצפה בת איה אשר ילדה לשאול את ארמני ואת מפית בשרת ואת חמשת בני מיכל בת שאול אשר ילדה לעדריאל בן ברזלי המחלתי: ויתנם ביר הגבענים ויקיעם בהר לפני יהוה ויפלו שבעת יחר והם המתו בימי קציר בראשנים. תחלת קציר שערים: ותקח רצפה בת איה את השק ותתהו לה אל הצור מתחלת קציר ער נתן מים עליהם מן השמים ולא נתנה עוף השמים לנוח עליהם יומם ואת חית השדה לילה: ויגר לרוד את אשר עשתה רצפה בת איה פלגש שאול וילך דוד ויקח את עצמות שאול ואת עצמות יהונתן בנו מאת בעלי יבשגל עד אשר גנבו אתם מרחב ביר שן אשר תלום. שם. הפלשתים ביום הכור פלשתים את שאול בגלגל: ויעל משם את עצמות שאול ואת עצמות יהונתן בנו ויאספן את עצמות המוקעים: ויקברו את עצמות שאול ויהונתן בנו בארץ בנימין בצלע בקבר קיש אביו ויעשו כל אשר צוה המלך ויערר אלהים לארץ אחרי כן: ותהי עור מלחמה לפלשתים את ישראל וירד דוד ועבריו עמו וילחמו את פלשתים ויעף דוד: בתחלת קציר שערים. בתחלת החנוני יצא. וככלות אחרון שורש בתחלת: בבלין הנבאנס כן קריבא וסימ' שם הפלשתים. ושורי אשבלו. וחלופיהן ג בלן קר' בס' כן חניא וס' גבסר לעיל סימ' ה: ויעתר ה בקריא וסימ' ויעתר יצחק ל' לבח אשה תניא דפסל. וקברו את עצמות שאול. וכן שם דוד בזכר ל' ויתפלל אליו רכנשה. ונצובת ונבכשה באר' הנועל זאת:

בתחלת קצירי בניני כסן: עד כתר מים. בימות הגשמים בתשרי שלא נתנו לקבורה והלא כתיב לא תלין בגלותי לא אמרו מוטב תיעקר אותי מן העול ויתקדש שם שמים בצרה קאל שהיו עוברין וטבין א אומרים מה טובן של אלו אומרים להם מ מבני מלכים הם ומה עשו פשוטים בגדוד אומרים אין לך א חומה ראויה לירבך בה כאומה זו: ויקח את עצמו שאול. מכא לועליהם א שאול שלא נספר כהלכה: ויאספו את עצמות שאול המורעץ כאן: כל אשר צוה המלך. להספיד עליהם בכל ברי ישראל: ומסקל

רלבג

והוקענום. תלוייה: הו' מעני תלוייה כי בה יתקע ה הכעס מהתלה בזולת מכה וחבורה: ואת חמשת בני מיכל בת שאול אשר ילדה לעדריא דוע כי ערריעל היה בעל מרב אחות מיכל כמו שקדם ולזה הוא מבואר כי לא היו אלו בני מיכל ועד שהיו אמר בזה מקד ומיכל בת שאול לא היה לה ולר עד יום מיתה ולזה הוא מבואר שהרצון בזה סכבר גדלה א אותם: ויערר אלהים אל ארץ אחרי כן. רל אחר מלקוח קממת ה הגבוכים מבני שאול וקברו עצמות שאול ויהוסן ועצמות ה המוקעים בקבר קיש אבי שאול כמו מצוה המלך. והנה זכר תחלה כי הגבועים לא מבני ישראל המה לפי מה שהספד היה ביום האכזר וימיט החמלה כאילו יאמר מזאת התכונה היתה לאלו כי לא מבני ישראל המה: ויעף דוד. רל שהיה יעף ויגע ולזה כתיב קצת מעבריו ומצאו יסדי בנוב שהיה מילדי הרפה ואמ' להכותו לולי סקבב ה' שהרגים בזה אביסין כדויה והלך אל דוד להצילו: ומסקל

והוקענום. תלוייה: הו' מעני תלוייה כי בה יתקע ה הכעס מהתלה בזולת מכה וחבורה: ואת חמשת בני מיכל בת שאול אשר ילדה לעדריא דוע כי ערריעל היה בעל מרב אחות מיכל כמו שקדם ולזה הוא מבואר כי לא היו אלו בני מיכל ועד שהיו אמר בזה מקד ומיכל בת שאול לא היה לה ולר עד יום מיתה ולזה הוא מבואר שהרצון בזה סכבר גדלה א אותם: ויערר אלהים אל ארץ אחרי כן. רל אחר מלקוח קממת ה הגבוכים מבני שאול וקברו עצמות שאול ויהוסן ועצמות ה המוקעים בקבר קיש אבי שאול כמו מצוה המלך. והנה זכר תחלה כי הגבועים לא מבני ישראל המה לפי מה שהספד היה ביום האכזר וימיט החמלה כאילו יאמר מזאת התכונה היתה לאלו כי לא מבני ישראל המה: ויעף דוד. רל שהיה יעף ויגע ולזה כתיב קצת מעבריו ומצאו יסדי בנוב שהיה מילדי הרפה ואמ' להכותו לולי סקבב ה' שהרגים בזה אביסין כדויה והלך אל דוד להצילו: ומסקל

גכתבן תים יחירים יר וסימ' ויפלו שבעת יחר. בזכרהים. כי התעיתים כנפשתם: בתחלת ו בקריא וסימ' והם חוכתו בימי קציר תחלת כתיב. יהו בתחלת שבתם שם. בתחלת עולות וילקש. באו בית לחם

ונצלו ובנינו קדם יי בגבעתא ד רשאול בחירא דיי ואמר מלכא אנא אתן: ותם מלכא על מפית בשרת בן יהונתן בן שאול על שבעת יהוה אשר בינתם בין דוד ובין יהונתן בן שאול: ויקח המלך את שני בני רצפה בת איה אשר ילדה לשאול את ארמני ואת מפית בשרת ואת חמשת בני מיכל בת שאול אשר ילדה לעדריאל בן ברזלי המחלתי: ויתנם ביר הגבענים ויקיעם בהר לפני יהוה ויפלו שבעת יחר והם המתו בימי קציר בראשנים. תחלת קציר שערים: ותקח רצפה בת איה את השק ותתהו לה אל הצור מתחלת קציר ער נתן מים עליהם מן השמים ולא נתנה עוף השמים לנוח עליהם יומם ואת חית השדה לילה: ויגר לרוד את אשר עשתה רצפה בת איה פלגש שאול וילך דוד ויקח את עצמות שאול ואת עצמות יהונתן בנו מאת בעלי יבשגל עד אשר גנבו אתם מרחב ביר שן אשר תלום. שם. הפלשתים ביום הכור פלשתים את שאול בגלגל: ויעל משם את עצמות שאול ואת עצמות יהונתן בנו ויאספן את עצמות המוקעים: ויקברו את עצמות שאול ויהונתן בנו בארץ בנימין בצלע בקבר קיש אביו ויעשו כל אשר צוה המלך ויערר אלהים לארץ אחרי כן: ותהי עור מלחמה לפלשתים את ישראל וירד דוד ועבריו עמו וילחמו את פלשתים ויעף דוד: בתחלת קציר שערים. בתחלת החנוני יצא. וככלות אחרון שורש בתחלת: בבלין הנבאנס כן קריבא וסימ' שם הפלשתים. ושורי אשבלו. וחלופיהן ג בלן קר' בס' כן חניא וס' גבסר לעיל סימ' ה: ויעתר ה בקריא וסימ' ויעתר יצחק ל' לבח אשה תניא דפסל. וקברו את עצמות שאול. וכן שם דוד בזכר ל' ויתפלל אליו רכנשה. ונצובת ונבכשה באר' הנועל זאת:

כמו שאמר ויעתר אלהים לארץ אחרי כן: ויחמל המלך. ויעשו כל אשר צוה המלך. להביא העצמות ולקברם כמו שאמר לא הוסיף דבר אלא סכן רדק המקרא לכפול הרביר בהתחזק המעט. ובדרש כי זה באל הוסיף מצוה המלך להקדים בכל מקום שהיו עוברים שם בערי ישראל: ויעף דוד. בפית פא הפעל להקל הקריאה וכן ויעף העם אבל ויעף אלי אחר טקמן להבדיל ביניהם כמו טעניס מובדלי: וישי

ויחמל המלך. כבר פירשנו: את ארמוני. בריס: בני מיכל. בני מירב היו אלא שמיכל גדלה אות: ויקראו על שמה כענין של ילד בן לבניו וכן הוא תרגו בני מירב רבביאט מיכל וכן הוא אר אשר ילדה לעדריאל ומירב היא שהיתה אשת עדריאל לא מיכל כמו שכתוב על מירב והיא כתנה לעדריאל המחלתי וכן כתוב לא תולדות אהרן ומשה ולא זכר לא בני אהרן אלא שמשה גרס ו ולמרס כאילו הם תולדותיו: לפי כי אהרן היה שם ואורים ותומים ככתוב בצור וישראל למאול את יעל הרעב ולא כפרו מעם עד מקראו לגבעונים: ו נגמר המעשה: ויפלו מבגתי: ביר כתיב רוצה לומר מתי פעמים סבב כמו מבגתי יוקם קין ואח מבגתי לפי שלא נסאר מהם זרע כן נדרס הכתוב ודרס אחר אומר על מפית בשרת בן יהונתן מ ספד מהם והקרי הוא שבעתם רל הם הסבבה כמו ויכאו מ פלשתים הם הפלשה ומה שאמר סכפלו יחד כי יחד הוקעו: והנפילה היא המיתה: והם כתיב וקרי והמה וסניה ח' וזכר סתבתי בזה ובדומיה כי כסחאו כמצאו אחר הגלות והלכו ב בקריאה אחר הרוב וכן כתיב תחלת קציר שערים וקרי בתחלת כתיב תלום שם הפלשתים וקרי תלום שמה פלשתים וסניהם ענין אחר: בראשונים. בומים הראשונים של קציר מעורר כמו ספירס בתחלת קציר שערים: ותטהו לה א הצור. על הצור היו כתלים כמו שאמר ויקיעם בהר והטתה הסק אל הצור להטות תחתיו וס' וליה. ובדרש מהו ותטהו לה אל הצור סאמר הצור תמים פעלו מהצוריקה עליה את הרק: ויערר דוד. בירב גדול עשתה ומפני זה ככתרו רחמיו וכו' לקברם. ובדרש ראה כי אשתחיל היא ולקח' לאמה וכו' כתבנו מה שפירשו רבותי ל' כי היו כתלים מ' בניסן עד י' ב במרחשון שהוא זמן הגשמים וכל כך למה כדי שיתקדם שם שמים על ידיהם ונראה כי רצון החל היה בזה שהיו מוקשים עד זמן גשמים כדי שידע כי בעונם היה עזירת גשמי' ומה שאמר כד כתר מים עליהם ירדו גשמים מעט להודיע שיקברו אותם: ו אחר שיקברו אותם כעתר ה האה' לארץ וירדו גשמים הרבה בצלע. מלרע והוא שם מקום הנזכר בפס' והוא נזכר האלף: ויעשו כל אשר צוה המלך. להביא העצמות ולקברם כמו שאמר לא הוסיף דבר אלא סכן רדק המקרא לכפול הרביר בהתחזק המעט. ובדרש כי זה באל הוסיף מצוה המלך להקדים בכל מקום שהיו עוברים שם בערי ישראל: ויעף דוד. בפית פא הפעל להקל הקריאה וכן ויעף העם אבל ויעף אלי אחר טקמן להבדיל ביניהם כמו טעניס מובדלי: וישי

ויסבי נבוב. כך היה פתחו וכתוב בו יקרי בור, ונדרש יסבי נבוב חים שבא על
בסקי נוב כלומר כי בא על דבר נוב עיר הכהנים שהיה דוד כרת הריגתם קרה לו
לדור שהיה בסבב. ודרשו ויעזר לו אבישי: ששמו בתפלה וכל זה רחוק ומהם אמרו
עזרו ממנו ואמרו כי קפצה לפניו הארץ כי לא היה עם אבישי עם דוד כי הוא ויחב
היוכל לחמם בבני עמון ועברה

יונה לפני אבישי מטרת בכנפיה
וידע כי דוד היה בסכנה ובצרה
וקפצה לפניו הארץ והלך שם
ועזר לדוד והרג את יסבי נבוב:
הרפה. כמו הענק והוא אחד
מן רפאים וכתב ב"ה ובאלף
כן כתבו אחרי אביזל וכתו
גברא וכבר כתבנו דעת הררם
למעלה שהוא סם האם: הינו.
הוא עץ החכמה וכן נקרא בערבי
עץ החכמה חלקה ולא אמר ה
האמקל על קינו אלא על להבת
החכמה וקראו קנו בכלל הלהבת
עם העץ ועל הלהבת אמר שהיה
מסקלו שלם מאות מסקל נחשת
כיעל העץ לא יאמר מסקל וכן
אמר בגלית ולהבת חניתו סם
מאות סקלי ברזל ומסקל הברזל
והנחשת אינו מזה כי לכל אחד
מסקל מיוחד וכן לכסף ולזהב
ויתומסקל כופיניה מתקל תלת
מאות סקלעין דנחשט: והוא חבור
חרטה. חרב חרטה וכמוהו
ומאכלו בריאה דל פה בריאה
וכן דרך המקר החרב מקומות
והחכרון יתבונן לפי הענין:
ויאמר להכות את דוד. כסראה
ביסף דוד חטב להכותו ועזר לו
אבישי בגבס פלסטים.

ונדברי הימים כתוב בגור שני
טמות היו לאותו המקום וכמוהו
רשם וכן כתב הנה כף נשם כפי
וקרובים הם: אלחנן בן יערי
אורני בית הלחמי כתוב אלחנן
ונדברי הימים כתוב אלחנן
בן יעזר אורנס את הלחמי אחי ב
גלית הגתי וקרי יאמר ויערי
אחר ופירו את גלית אס את הנה
אתמי שהיה פס גלית והוא אחי
הרגו אלחנן נבוב וגלית הרגו

ולשבי נבוב יבבני גברא ומתקל
סופיניה מתקל תלת מאה סלעין
דנחשט והוא אסיר איספניקי ח
חדתא ואמר למיקטל ית דודו
וסעיר ליה אבישי בר ערניה ומתא
ית פלשתא וקטליה בגן קיימי
גברי דוד ליה למיכר לא רפוק
עוד עמנא לקדבא ולא תיפני ית
מלכותא דישראל:

והנה בתר בן והות
עוד קרב בגוב עם פלשתאי בגין
קבל סבבי רמז חושית ית סף ר
רבני גברא:
עוד קרבא בגוב עם פלשתאי
וקטל דוד בר ישי מותי פרוכית
בית מקדשארמבית לחם ית גלית
גיתא ואעא רמונימיה באבסן
דגדאין:
עוד קרבא בגת ויה גבר דמשחן
ואצבעת יחיה ואצבעת רגלוהי
שית ושית עקרין וארבע במינין
ואף הוא אתילור לגיברא:
והסיר ית ישראל וקטליה יחננת
בר שמעא אחוהי דדודו ית
ארבעת אילין אתילור לגיברא
בגת ואיתסכרו בידא דדודו
ובידא דעבריהו:

ולבס בני ציונה שמעי יחזקאל את ישראל.
וכברא שכתב חור בילדותך. ואי
נביאם אשר נבאו פלוגתא:

ואצבעות ידיו ואצבעות לב פכוקים בסורהא בביא ובסורתא בבא נסבין ויוכלה ביניהן וסבם במסרה
רבנא בערך וי' בלין בהנך בכוף תיבות וקרינן וסבם העכני. וכפר העכני: כי ויאבר דוד בהלי

וישבו בלב אשרי בילידי הדפנה
ומשקל קינו שלש מאות משקל
נחשת והוא חבור חרטה ויאמר
להכות את דוד: ויעזר לו אבישי
בן ערניה ויה את הפלשתי וימתהו
אזנשבעו אנשי דוד לו לאבד לא
תצא עוד אתנו למלחמה ולא תבכה
את נר ישראל:

ויהי אחרי כן ותהי עוד המלחמה
בגב עם פלשתים אז הנה סבבי
החשתי את כף אשר בילידי הרפה:
ותהי עוד המלחמה
בגוב עם פלשתים ויה אלחנן בן
יערי ארגים בית הלחמי את גלית
הגתי ועץ חניתו במנור ארגים:

ותהי עוד מלחמה
בגת ויהי איש מדין ואצבעת ידיו
ואצבעת רגליו שש ושש עשרים
ואדבע מכפר וגם הוא ילד להרפה:
ויחרף את ישראל ויכהו יחננת בן
שמעי אחי דוד: את אדבעת אלה
ילדו להרפה בגת ויפלו ביד דוד
וביד עבריו:

השלישי ואבישי אחי יואב. וכפי וקדבתי אליבס למשפט.
נביאם אשר נבאו פלוגתא:

רלב

ומסקל קינו שלש מאות משקל נחשת
מזר הקבצות שבו אשר בו יכנס עץ החנית כי הו כמו קן או יהיה קנו כונענחשת
אשר על ראשו כי הו כמו קן או יהיה קנו העץ ויהיה חסר הנשוא והרצון בולהבת
חניתו: ולא תבכה את נר ישראל. אמרו זה כאילו יאמרו שכל ישראל מושגחים
בעבור דוד וכאילו יכבה נרם אם ימות במלחמה: ועץ חניתו כמנור אורנים.

הוא העץ שמקטלין סביב את הארץ והוא גם מחר וזה ממה שזכר על גבורת
הפלשתי הזה: איס מרון. ר"ל איס בעל ריב ומלחמה: והוא חקף את ישראל.
לפימה שאחשוב במה שאמר שלא ימצא בשראלי איס שלא ינחשו כמו שאמר
גלית אל סאול. זהו מה שבראה לנו שיטור אל באור במה שהגבולו באור פס
באלו הספורים: ואולם התועלות המגיעים מהם הם חלל.
הראשון הוא במדות והוא להודיע שראוי לכל אדם שיעשה מה שיעשה או
יפסוד רב ועזה ראוייה ולא יסמו על עצתו הכראית לו מתחלת הענין
ולזה תמצא שאף על פי שידמה שהיה מבוחר היות ראוי לדוד טיטוב באחת ערי
יהודה אחרי מות סאול לפי שלא ברח ממסר דוד אלא מפני יראת סאול ועוד כי כבר
משך לב עם יהודה אליו במה ששלח להם משלל אויביו י"ע שסבב שתפרסם להם
בזה טוב הולדת דוד שזכר אויביו במתי מעט ודוע הצלחת סאול שספל ביר אויביו
עם היות כל ישראל עמו ועוד כי גם בהיות סאול מלך על ישראל אוהבים מאד את
הוא במדות והוא להודיע שראוי לכל אדם שיעשה מה שיעשה או
יפסוד רב ועזה ראוייה ולא יסמו על עצתו הכראית לו מתחלת הענין
ולזה תמצא שאף על פי שידמה שהיה מבוחר היות ראוי לדוד טיטוב באחת ערי
יהודה אחרי מות סאול לפי שלא ברח ממסר דוד אלא מפני יראת סאול ועוד כי כבר
משך לב עם יהודה אליו במה ששלח להם משלל אויביו י"ע שסבב שתפרסם להם
בזה טוב הולדת דוד שזכר אויביו במתי מעט ודוע הצלחת סאול שספל ביר אויביו
עם היות כל ישראל עמו ועוד כי גם בהיות סאול מלך על ישראל אוהבים מאד את

ומסקל קינו שלש מאות משקל נחשת
מזר הקבצות שבו אשר בו יכנס עץ החנית כי הו כמו קן או יהיה קנו כונענחשת
אשר על ראשו כי הו כמו קן או יהיה קנו העץ ויהיה חסר הנשוא והרצון בולהבת
חניתו: ולא תבכה את נר ישראל. אמרו זה כאילו יאמרו שכל ישראל מושגחים
בעבור דוד וכאילו יכבה נרם אם ימות במלחמה: ועץ חניתו כמנור אורנים.

הוא העץ שמקטלין סביב את הארץ והוא גם מחר וזה ממה שזכר על גבורת
הפלשתי הזה: איס מרון. ר"ל איס בעל ריב ומלחמה: והוא חקף את ישראל.
לפימה שאחשוב במה שאמר שלא ימצא בשראלי איס שלא ינחשו כמו שאמר
גלית אל סאול. זהו מה שבראה לנו שיטור אל באור במה שהגבולו באור פס
באלו הספורים: ואולם התועלות המגיעים מהם הם חלל.
הראשון הוא במדות והוא להודיע שראוי לכל אדם שיעשה מה שיעשה או
יפסוד רב ועזה ראוייה ולא יסמו על עצתו הכראית לו מתחלת הענין
ולזה תמצא שאף על פי שידמה שהיה מבוחר היות ראוי לדוד טיטוב באחת ערי
יהודה אחרי מות סאול לפי שלא ברח ממסר דוד אלא מפני יראת סאול ועוד כי כבר
משך לב עם יהודה אליו במה ששלח להם משלל אויביו י"ע שסבב שתפרסם להם
בזה טוב הולדת דוד שזכר אויביו במתי מעט ודוע הצלחת סאול שספל ביר אויביו
עם היות כל ישראל עמו ועוד כי גם בהיות סאול מלך על ישראל אוהבים מאד את

השני הוא להודיע כי עם שאר מקומות יותר באותם אל שגיג
העניני הסבות הנאותו מזר העטמה הכללת כשהיה
אפשר זה ולא יחרם השם ית המופתים אלא כשהביא לזה הכרח כמו שזכרנו פעמים רבות ולזה בחר הפס ית טיבא דוד לחברון להגלות הענין אכלו שמם תזמח לו
המלכה בקלות יותר ולזה תמצא שתקף טבא דוד שם התעוררו אנשי יהודה מעצמם למסור דוד למלך עליהם עם שבר היה אפשר מלבב בדי חבור היה יותר שלם את דוד
מלב וולתם מנבי יהודה ואילו סבבם הם מפני בארד לחברון למסוך לב יהודה למסור דוד למלך עליהם:

החמשה עשר הוא להודיע כי אם לא יבנה בית מוא עמלו בנבון וזלזל תמצ' מספר מהצלחת רוד ורוע הצלחת חיש בפת עד סכבר נפקדו מעבדי חיש בפת שלם מאות ופשים חיש ומאשרי רוד לא מתו כי אם עשרים וכאשר נגרע מזה פנים עבר חיש מהמחזקים שמתו מכל אחר מהחלקים תמצא סכבר הרגו מאשרי חיש בפת שלם מאות וארבעים ושמנה ולא מתו מעבדי רוד כי אם שמנה וספר גם כן לזאת הסבה שבית רוד היה הולך וחזק וכית שאלו הולכי דולים ולזאת הסבה גם כן תמצא סכבר חיש סכבר חיש ריבבין חיש בפת וכן אבר למען הסיר הממלכה מעל חיש בפת ולהביאה אל רוד כי זה היה סבה אל שמשך אבר כל ישראל אל רוד עד שלא העתילו אחרי מות חיש בפת להמליך חיש על ישראל מבית שאלו אך באותה קף אל רוד להמליכו:

הששה עשר הוא להודיע שאין ראוי לארס כפיראח שציע לו טוב מה סיקנר מפני זה בבקשת טוב אחר עמו אשר יתכן לו להשיגו אבל ראוי שיתקדל להגיע לו כל הטובות אשר יראה שהוא כבון להגיע אליו ולזה תמצא שאע"פ ששלח אבר לרוד פאם יכרת ברית עמו יסב אליו את כל ישר הכח לא קנר מפני זה מלשאלו שיביא לו את מיכל אשתו והנה לא רצה רוד להמתין ביאת מיכל אחרי בא אבר לוי לפי שאם היה הענין כן מאבר על דרך התחבולה יתכן שתהיה מיכל יודעת זה והגלה הסוד לרוד כמו שגלתה לו הסוד במה שדמה שאלו להרואת רוד ואמרה לו אם אינך ממלט את כפסך מחר את' מומת והסבה הענית היא כי בזה מהסבר לרוד דל אם תוכל לו מיכל אשתו בעוד בית שאלו מחזיקי במלוכה חשם לא ימסול בהבאתה אליו כי אם אחר סוד הממשלה מבית שאלו הנה לא יהיה זה לרוד לכבוד וזה מבוחר מאר:

השבעה עשר הוא להודיע כי ברכותי ררכי חיש גם אונקיו יסלים אתו ולזה תמצא סכבר סכבר התעורר אבר לכנס פלוס רוד והסתדל להשיב לו המלכה באופן שמי שהיה מוכע הממלכה מעור הוא בעצמו פס חיש כלי להסב הממלכה אליו ולהסירה ממספחתו:

השמנה עשר הוא במרות והוא להודיע שראוי לארס שיפחר תמיד על מח שראוי הלא תר' כי מפני שאבר לא פחד מתאכ על הרגו עשאל אחיו ולא ירא מלבא אל חברון גם לא שאל מהתלך רוד שישלים ביניה קרה לו שמת בידו ולזאת הסבה גם כן למרנו שאין ראוי לארס שיביא במקו שוכחיו אע"פ שיבואוהו פלוחים אומכתב שאחד מהאנשים אשר הוא בוטח בו שאלו לקר' לו ביום לו לירא שתהיה זאת התחבולה מאויביו הלא תראה כי יואב שלח לאבר מלאכי בשם רוד להשיבו לחברו ורוד לא ידע אך קטב זה יואב להמי את אב' פס:

התשעה עשר הוא במרות והוא שראוי לארס כשהוא סקי מפעל מה מננה אשר יתכן שיחשב שמתו כהיה שיפליג להראות שהוא סקי ממנו באופן יתבאר לכל שהוא לא קטב זה הפעל המנוכה כס כשיהיה בו מה שירחיק ממנו התכלית שהוא פונה לו אם לא יתבאר שהוא סקי ממנו ולזה תמצא שהפליג רוד להראות איך היה קטב בעיני רבד הריגת אבר ולזה קלל בני צרויה שהיו עשיו וקלל את יואב בזאת הקללה הנפלאה דל שלא יכרת מביתו זב ומצורע ומחזיק בפלך ונפול בצורב וסר לחס ולזה הלך המלך רוד אחרי מטתו ואם לא היה זה מחק המלך ונשא את קולו ונכבד א קבר אבר וקוקן עליו את הקי' הזאת אשר הראה בהגבו הרגו ולזה נכבד גם כן שלא יעשם לחס אוכל מאומ' לפני בא הפנים כי זה כלו ממה שהביא כל העם וכל ישראל להאמין כי לא היה מהמלך להמית את אבר עם סבהאמין ישר כי באמת מאת המלך כהיה רוסס גדול למכות ממנו המלוכה כי לא יתרכזו האנשי להמליך עליהם מי שלא יקפיד להריגת השרים והגדולים בתחבולה וכמרמה ולזאת הסבה בעיני כזה להרוג הורג חיש כשת בן שאלו כרי שלא יחשבו כי מאתו כהיה להמיתו בזאת התחבולה על מסכבו:

העשרים הוא סכבר למרנו מה המקום על דרך הרמז כי ידועלם לא נתחלקה לשכטים ולזה תמצא שכל אשר היה רוד מלך על יהודה לבד היה יוסב בחברון שהיה מסבט יהודה חשם אחר שהמלך על ישראל נעתיק לירושלם וזה מממה שיורה שירושלם היתה לכלל ישראל וכבר התירו רבותינו הספק במה סברא מספר יהושע סכבר באה לגורל יהודה ולגורל בנימין:

העשרים ואחד הוא להודיע שראוי למי שירגס שכתחדסה לו הצלחה שישתמש בשיעורו ממנה מה שאפשר מהטוב ולזה ספר כי מפני שראה רוד כי נשא חיש ממלכתו בעבור עמו ישר והוא שתה באופן מההפנה האלהית נוסף עלמה שהיה מקודם זה השתדל לקחת נשים ופליטים לחטובו שהבנים שילדו עתה יהיו יותר ראויים למלוכה מהראשונים וכן היה כי מהראשונים לא מלך אחד כי אשר היו חושבים מהם למלך סהרגו ומאלו הבנים שהוליד עתה מלך שלמה כמו שזכר אחר זה בספר מלכים:

העשרים ושנים הוא להודיע ולפרסם הצלחת רוד בכל מחמותיו להיות השיעור מפני שצוהו ישר בעיני יי' כמו שכתב פס' בבל לו הספורים רק בדבר אוריה החתי ולזה גם אמר וילך רוד הולך ערלוי' צבאות עמו ולזה תמצ' ספר כי רוד ואנשיו שרפו את עצבי הגוים אשר הגישו לרס להעיר כי רוד היה מייסיר אנשי בבל שו להתנהג בדרכי התורה:

העשרים ושלושה הוא להודיע שאף על פי שהשי שלט בכל אשר יחפץ הנה יתקם במה שיעשהו הסבות הנאותות שאפשר לו זה ולא יחרם האופתים חשם לא כשיביא לזה הכרח ולזה תמצא שכל אשר של רוד ב' העלה אל פלשתים בהנמסם בעמק דפאים באהו רבד חיש שלא יעלה אליהם אך יסב אחריהם ממנו בבאים בדרך שלא יראו אותו פלשתים וכסמקויל הצעדה בראשי הבאים אז ירחק לעלות אליה כי אז לא ירגשו בקול צעדי חיל רוד לחפסם שהוא קול הצעדה אשר בראשי הבאים וזה מממה שיעזר מאר לרוד לנצח את פלשתים ואפשר גם כן שתחבור בזה הענין סבה אחרת והיא כי אולי אז יציע שת תמוטבו רגלם כי חיש במצאהו גם כן סימתין לפעמים כאמרו לי נקם ושלם לעת תמוטרגלם ואחרם רגע ליום רעה:

השלישי והוא במרות והוא שראוי לארס לגמול טוב לאקר גמלוהו טוב ולזה תמצא שהעלה רוד עמו את אנשיו אלם הלכו אתו בהיותו כרף כדי שיטמחו בהצלחתו ויטוב להם בה ולזה הוסיבם בערי חברון כרי שיהיו קרובים אליו עם סבה יסלם לו גכ העור הראוי:

הרביעי והוא במרות והוא להודיע שראוי לארס כשיעתיק ממקום למקום שיעתיק אשתו וביתו עמו בהעתיקו כי בזה תועלת לשמור עצמו מההור עברה ולתת לאשתו חקיה מהשונה כדי לשמור אותה מהחטא ובה עור תועלת להטגיא במוסר בני הבית ולא יתעלם מהם ולזה תמצא סכבר שהעלה רוד עמו סקי אנשי וסכבר העלה עמו את אנשיו חיש וביתו:

החמשי הוא במרות והוא להודיע שאין ראוי למלך פשים אכלו ועם חברתו האנשים אשר התהלכו עמו קודם היותו מלך כי מפני מה שראו מעניכונניה ביניהם מהחברה קודם היותו מלך לא תהיה יראתו על פניהם ויהיה זה סבה להקל במלכות הלא תראה כי אע"פ שהיה רוד לטר לאלו האנשים שהיו עמו הנה היו מקילים בו שר סכבר תמצא שאמרו לסקלו על דברת פריפת בקלב ולזאת הסבה תמצא שלא הסכימו רוד להוסיב את אנשיו בחברון אך הוסיבם בערים הסמוכי לחברון כאמרו וישבו בעיר חברון ולזאת הסבה תמצא ביואב שה' בחברה היה סכבר הקל בדור בדבר כביועל אכפלוס בנו כמו שזכר באלו הספורים:

הששי הוא במרות והוא להודיע שראוי לארס כשיחשב שיהיה לו כשיכונן להגיע תכלית מה יראה לו מוכע מה מהגעת התכלית ההוא שלא יקנר מהקרת המוכע ההוא ולזה תמצא סכבר נקבאר לרוד שאנשי יבסגלש השתדלו לעשות חסר גדול עם שאלו והיה זה מממה שימנעם מלהסכים שיהיה רוד מלך עליהם לחפסם כי בלבו עליהם על מה שהראו אהבה חזקה למי שהיה פונא את דור ורודף אוריה הנה הראה להם שכל מה שעשו מהחסד את ארמיהם סיבסם ולזה ביקר אותם וביאר להם שהוא מוכן להשיב להם גמול טוב על מה שעשו מזה כי זה מממה שיורה שהם אנשים שהם נאמנים למלכות ולזה יבטח דור בהם שהם נאמנים לו ולזאת הסבה הודיעם שתחזקנה ידיהם ויהיו לבני חיל ולא ייראו סיקרה להם רע מזה מרוד אבל יסולם להם מצר זה גמול טוב:

השביעי הוא להודיע שהמלך זוכה לבניו בממלכתו תמיד כמו שאמר התור' למען יאריך ימים על ממלכתו והוא ובניו ולזה תמצא שאלך חיש בפת אף על פי שהיה מפורסם לכל ישראל כי השם בחר לרוד למלך על עמו ישר' כמו שזכר זה שאלו והיו נקטן ואמר אותו אבר גכ וזכר כל ישר' אתו כמו שזכר זה במה שאמרו לרוד בעת שהמליכו אותו כל ישראל עליהם:

השמיני הוא במרות והוא להודיע שאין ראוי לארס לרחוק את העשה ולמהר את הקץ בדברים העתידים אך ראוי שימתין בואם בסבו הנאותות פן ימהר יותק מן הראוי ויסיר ממנו הטובות ההם הלא תראה כי רוד לא השתדל להלחם עם בית שאלו להביא אליו המלוכה ולזה תמצא סכבר ששני מלך חיש בפת על ישראל קודם שהיתה מלחמה בין אנשי חיש בסתובין אנשי רוד וגם אז לא היתה בניהם מלחמה לולא סעור המלחמה ההיא אבר וגם אחרי זה לא השתדל רוד בהמתת חיש בסתכרי שרביע המלכ אבל לקח נקמתו מההורג אותו:

התשיעי הוא להודיע שרוד לבד רוד ושאר הברית סכרת עמו שאלו לבדו יסמיר את שמו ומתחת השמים ואף על פי שהיה שאלו רודף אותן בכל עוז כמו סקרים הנה עמר רוד את הברית שהיה ביניהם ולא הזכר כלל לחיש בסת להסתדל בהמתתו אבל הספיק לו מה שזכה מהמלכות:

העשירי והוא במרות והוא להודיע שאין ראוי לארס סיקל בהריגת האנשי מעם י' אפי' בדרך המלחמה הלא תראה כי אבר הקל בהריגת הנערים אפר אחר סיקומו וסיקו לפני אבר ויואב וקרה לו סבה מפני מה סקרה לו בזאת המלחמה מהריגת עשאל כאלו פלס לו הסם מרה כנגד מרה ואף על פי שיחשב שאלו היה לו בהריגת עשאל חטא כי הוא היה רודפו הנה עם כל זה לא נצל אבר מן החטא במה סכבר מהריגת הנערים ההם שהיה סבה לכל זה עם סכבר היה לו חטא בזה כשאלו השתדל להציל עצמו מעשאל בזולת הריגה כי לא הוצר לנדרף להרוג הרודף כשהיה יכול להציל עצמו ממנו בזולת סיהרגו כאלויות אחר סיכהו במקום שלא ימותו אשר יסלם לו בו ההצלה ואחנם אבר ידמה שכיין להכותו במקום שמתו בו ולזה כיין להכותו אל החומם:

האחד עשר הוא במרות והוא להודיע שראוי להסמר מהריב והמרוץ ואף ע"פ שהיה חלוט בתחלתו כי כל מה שימסך יתחזק הלא תראה כי אבר לא חשב סיכא רבד אחר מזה זולתי המכות סיכו האחד את האחד מהנערים ההם ונתחרסה מזה זאת המלחמה העצומה עד שגלול שתקע יואב ב בשופר למנוע המלחמה היתה ממכת המלחמה עד להסחית וארכה גם כן מפני זה המלחמה ביניהם אחר זה כמו שזכר בזה הספור:

השנים עשר הוא במרות והוא שראוי לארס שלא יתקור עצמו לסכנו מפני קלות תבועתו הלא תראה שההאל לקלו תבועתו לא פחד מממה שאמר אבר להכותו חשם לא ישוב מאחריו ונהרג על יד אבר ולא הוסיף לוקלל רגליו והוא במרות והוא שראוי לארס שלא יחזיק במלחמ' עם עם י' ואף על פי שיש עם סבה חזקה תביאה על זה אבל ראוי שיכונן מקום לסלום הלא תראה כי יואב אע"פ שהשיגו הפעלות גדול על אבר ממתת עשהאל הכהתקף שבקם ממכו שיאמר לעם פיוטוב מדרוף חיש מאחרי אחיו כררס יואב לסאלתו ולא מכעו מזה חוס לכבו מרס אחיו:

הארבעה עשר והוא במרות והוא להודיע שראוי לכל אר' שלא יקל מלירא מממה שהוא אפשר שציע לו ברע ולזה תמצא שאע"פ שתקע יואב בשופר וסיכבו חיש מאחרי אחיו לא סמך על זה לבד אבר ולזה ספר שהלכו הוא ואנשיו מכל הלילה וזכה תמצא גכ ליואב שלא בטח על זה ולזה הלכו כל הלילה יואב ואנשיו עד טובס לחברון כי חיש יתעכב בדרך היה אפס סיקתגבו מעכנרגס חיל עליהם ויהרגם:

ספר דברי הימים ב' כ"ג
 ויהי כהן ויהי הוֹלֵךְ וכוּנה וראש לו חפיו וסכל הקללות הנמנעות מקללו סמעי בן
 גרא להכניע בתכליתמה סאפער אל הַטִּי אולי יחנכו וזכרו ונחם על הרעה והכין
 עצמו וזו למלחמה לפי הסדר הראוי ולזה פס עם מחנהו פרי לַפִּי ושרי מחותני
הנבט הוא להודיע כי גם בעת הרעה על הצדק לא יחזכו הַטִּי ביד הרשע ולא
 יסיר העצמות ממנו לבגדיו הלא תראה כי עם היותו רוד כדרך הוכחנו
 ענינים רבים לו להצלתו עד שבחרוים מהיו פס בבי ימיכי מהיה ראוי שִׁמְנָאו
 רוד הוכנה פס אספה החביאה אחימען ויהונתן באופן מהפלימו המבוקש מרוד
 לרעתמה שישכמו לעשות אבשלום וישראל כרי פיוכל לקחת עצה להמלט ממה
 שחשבו לעשות כנגדו ומאגם כן בדרכו רבים נשאו לו מנחה ולעם אשר בגליו
 כי לא ירע הַטִּי מדרק ענין ובעת המלחמה גם כן נפלו עם אבשלום ואבשלום ביד
 אנשי רוד כי כבר קבע הַטִּי ספדו וישראל הנה והנה לבדו והיה זה קבה אל
 סכנל אבשלום ביד עבדיו ולא יכול לבדו כי כבר קבע הַטִּי והי' תלוי בלב האלה
הס' הוא להראו שגם בטחון רוד בגם ית' שר טבחו ויחבדו ויחבדו ויחבדו ויחבדו
 על הנער אבשלום ולא ימיתוהו להשענו סכבר ינחם אבשלום וזכא ישראל
 אשר עמו מפני דרשם אחוה על לא חמם בפניו וזה גם כן הורה על טוב תכונת רוד
 שלא היה רוצה לשלם לו מדה כנגד מדה אך לא יכול רוד לתנועה כי מן הסמים
 כלחמו עם אבשלום שיפול ביד פסעיו עם סכבה נתישר הרבר סתהיה המלכה
 לסלמה כאשר גזר הַטִּי והנה היתה תכונת רוד חזקה בזה הענין עד סכבר נחאבל
 על אבשלום זה האבל הנפלא הזכר בזה הספור:

הסא הוא להודיע שאין ראוי לאדם טוב לבשר בשורה לגדול לא ישמח בה
 ולזה הרחיק יואב את אחימען מלכשר אל המלך דבר רוד הרצת אבשלום
 ולזה אמר לו לא אים בשורה אתה היום על זה הענין ובשרת ביום אחר כאשר
 יקרה רבר טוב ישמח בו רוד אז אסלח הבשול בפיו ולפי שחשב אחימען סמחה
 בה רוד בך שירון הוא לבשר אל המלך זאת הבשול וכאשר הרגיש סירח המלך
 בזה לא רצה לבשר זאת הבשורה וכוּנה תמצא סתם המלך רוד אים טוב הוא ולא
 בשורה טובה יבא למדו מזה שאין מדרך האים הטוב לבשר הבשורה הרעה
הסב הוא להודיע שראוי שיתנהג האדם בחכמה גם בעת האבל והשער ולא
 יסור ממנו השער טוב העצה הלא תראה כי תכף סהרגש רוד מה
 סיקרה לו מן הנזק אם יראה לעבדיו שהוא רואה ומישר על מיתת אבשלום ולזאת
 הסבה קם וסכבשע להראו שאיכו מר על מיתתו ולזה תמצא סתהגדור כחכמ'
 נפלאה בענין הסבתו למלכותו ולזה הסבה בעינה שלח לבקש בדברי שלום וזהבס
 ואחיה מהיותו קרובים אליו שיתרלו בהשבתו כרי שלא יראו סתהיה בלבו עליה
 על אשר מרדו בו ומשחו אבשלום עליהם למלך ושלח להם כי רבר כל ישראל כא
 להשיב אל המלך כרי סימחו להם בזה באופן שלא יקדמו להם ישראל כי זה יהיה
 בעת להם ולזאת הסבה גם כן שלח לעמשה גם כן בזה האופן ונשבע לו סיעשהו
 ער צבא תחתיו וזה רבה המלך סיכמו זה יקרי יהודה כי לא ירע מה ילר
 יום כי אולם יקום לו הַטִּי שטן אחר כי במעט סבה יתגרצו ישראל להמלכו עליהם
 לבשתם על עין רוד ולחטבם כי נכאשו בעיניו . ולזאת הסבה תמצא רוד סמחל
 לשמעי בן גרא אתרבר הקללות אשר קללהו ונשבע לו שלא ימות ליראיו סתהיה
 לסטן לו ולזה גם כן תמצא ששאר קם שבע בן בכרי להיות לרוד לסטן מהר רוד
 להפילו טרם יתחזק ענינו כי אז יכבר לו יותר ואולי ימותו בזה רבים מישראל ולזה
 הסתדרל למחר להמיתו לבדו: **הסג** הוא כמות והוא להודיע שראוי
 להתרחק מלקבל לסון הרעה הלא תראה כי על לסון הרע שספר ציבא על משיבות
 עכס רוד מפני בעיותו לעבדו אתהסרה אשר היה לשאול וכאשר כתבאר סקרות
 הרברים ההם הוכרח להשאיר מהעונם ההוא קצת מפני הטובות סהיט לו
 ציבא בעת היותו נדרך והנה סכמו זל סכל מה שאמר רוד למשיבת אמתה
 אתה וציבא תחלקו אתהסרה נעש רוד כסחלק המלכות קצתו לרחבעם וקצתו
 לירבעם והיה זה כן לפי טעון קטל לסון הרע קשה מיר הלא תראה מפני מה
 סקבלו ישראל לסון הרע מאבשלום כנגד רוד מתו כמה נפשות מישראל:

הסד הוא במדותיו והוא להודיע שראוי למקבל הטובה סיסלס גמול למיטיב
 על הטובות ולזה ספר סכבר נעש רוד עם ברזל והעבד אותו כמהס
 להיטיב לו כאשר סאל ברזל: **הסה** הוא להודיע שראוי לכל אדם להיות
 מפחד תמיד סתהיה פס סבה משיא אל זה ואם כבר יראה בתחלת
 המחשב שלא מתישר הענין לתכלית סענין לו נזק הלא תראה כי עשמהם היותו
 ראוי ספחד מיואב סימיתו כרי שלא ירד מגדולתו לללא ירד מהיות ער צבא
 והיה החרב ביד יואכעס כלזה לא פחד לחטב סזה לא היה לכונה סיכהו אך
 מקרה היה סכפלה החרב מתערה וקרה לו מזה המות:

הסו הוא להודיע שאין ראוי סיסרו נפשם להריגה בני העיר בעצור הצלת
 נפש אחת מישראל כסהיה האים ההוא מחוייב מיתה כסבע בן בכרי
 ומזה יתבאר גם כן שאם לא היה מחוייב מיתה כסבע בן בכרי לא הותר להם זה
 לפי המקומות הכוללי סזכרו בפתיחת באורנו לבריו התור ולזה תמצ' סהסכמו
 אנשי העיר ההוא להרגם כסבע בן בכרי להקיר מעליה אנשי המלחם סהיו משרלס
 להסחית העיר בכללה כעבור סבע בן בכרי אם לא יתנוהו להם כי אם לא יאות
 להם סס ג' מורדים במלכות ויחוייבו מיתה ולזאת הסבה תמצא סספרה האספה
 החכמ' סתהיה פס כי בני העיר הלא אים מורדי במלכך הם סלמוי אחוסי ישר:
הסז הוא להודיע כי העונם לא יבא בזולת מריו לזה ספר סכבר היה רעב במי
 רוד סלס פנים סנה אחר סנה והיה זה אצלס רבר זר מאר לחזק הסנחת
 הַטִּי על רוד ולזה בךסו לרעת במה היתה החטאת הזאת וכאשר נתאמת להם
 סכבתח טא הגבונים היה על מה סדרפס סאל והרגם והסמידם מהיטיב בבל
 גבול ישראל כי כבר עבר בזה על הסבוע סכבעו להם נפיו העיר פייסוס באופן

אחר

נתן הנביא כי הַטִּי העביר חטאתו בזה העונם האס' סזל ולזה לא ימות והנה הוא
 סכבר סמחה כל הרע הזל מביטו לפי סיוהב סנתן העצה לאמנון היה אחיו ואמנון
 היה בנו ותמר בתו ואבסלו היה בנו וכן הית' מיתת ארניהו על יד סלמ' סתהיה מביטו
המז הוא להודיע שאם סגזר הַטִּי להביא רע מה שאין ראוי לאדם מלהמנע
 להסתכל לו להעביר הרעה ההיא כי חנון יי ונחם על הרע ולזה תמצ' סאעפ
 סויעד הַטִּי לרוד על יד נכאיו כי מותימות הילר ההוא הכה לא נמנע רוד מלהסתכל
 עליו ומלכום כום והיה סוכב ארצ' לרוב ההכנע לפני הסס ית' אולי יחנכו יי ויחי הילר
 ומזה המקום למרנו סמה סאמרה התורה וכי תבאו מלחמה בארצכם על הצר
 הצורר אתכם והרעותם סכצורות וסכרתם וגו' הנה הצרן כום סה התפלה והתעני'
 כמו סכארנו בבאורנו לרבר התורה:

המח הוא במדותיו והוא להודיע שאין ראוי לאדם ולהסתכל על הצרה אחר סכבר
 הגועה כי אין ראוי להסתכל על הדבר הסמנע האלי אם לא היה המתפלל
 כביא והיה סאל זה על דרך המופ' ולזה אמר רוד למה זה אני צם האוכל להסיבו
 וגו' וכבר באורנו בבאור התורה ממה שאמר על הצר הצורר ולא סכבר צרי
 הוא להודיע סכבר ככח סלמה מלדה ומבטן ומהריון לזה סקרא סמו
 מאת יי ידירה להורות על סהטי אהבו:

המז הוא להודיע סמה סיכבסו יחידים מיסר לא תנהגו בקדום ארץ ישר' ולזה
 דקדק יואב בעת סכבר את ער רבה ודקד' סמועלי ולזה סלח לרוד סיבא
 סס עם יתר ישר כרי סתהיה פס המלך וכל ישראל ויהיה זה הכטום מיוחס לכלס
המח הוא להודיע לכל אדם שראוי שישמר מעת היעצים הדשים ומהפעלות
 המבנות הלא תראה מה סקרה לאמנון מפני סמע לעבת יוכרב עם
 מה סתהיה בדבריו מהפיוס לו:

המט הוא להודיע סזרע ופתיחת אשר יהיה מהביאה הראסונה סכבעלה
 בביתיה אינו מיוחס לאב כלל ולזה הגד' כי תמר לא היתה אסורה
 לאמנון כאמרו ושתה דבר כא אל המלך כי לא ימעני מתך:

הנ הוא במדותיו והוא מה סלמרנו עני' ססכאה יוכר לכו סלח ידבר עם סוכאו
 למרע ועד טוב כאמרו ולא רבר אבשלום לאמנון למרע ועד טוב כי סכא
 אבשלום את אמנון ומזה המקום למרנו כי מה סאמרה התורה בהות נפס בסגה
 והוא לא טוב לו מתחל סלסום יוכר בזה האופן כי אכחנו לא כרע מה סיס כלבו
 אך אם ראיכוהו שלא רבר עמו סלסיה ימים ירענו כי הוא סוכא לו ולא יהיה גולה על
 הרציה ההיא כי גרלו עונו מסיכופר על ידי גלות:

הנא הוא להודיע שראוי לאדם סיעיטב במה ססאל ממנו אם אפער סיקרה
 ממנו נזק קודם סכסיו לרבר סעלה ההיא הלא תראה כי רוד בעבור סלח
 התיסב עלמה ססל ממנו סילך אתו אמנון נתן לו את סליתו והיה זה סבה להמית
 אמנון כי כבר היה לרוד לתל לבר רבר ססכאה אשר סכא אבשלום את אמנון על
 דבר תמר אחותו עם סזה היה מסוכב מהסס ית' להקיס על רוד את הרעה מביטו
 בי הרצת אמנון היה מסלול ודרך אל התכלית ההוא כמו סג' מרבר זה הספור
הנב הוא להודיע שאין ראוי לבקש רבר מאים מה אם היה מבו' שלא יתן בךסותו
 ולזה ספר שלא התעורר יואב להסתירל עם המלך רוד להשיב את אבשלום
 עד אשר ידע כי לבר רוד על אבשלום כי נחם על אמנון כי מת:

הנג הוא להודיע סמי סויראו אם יבקסו ממנו רבר מה אם למשפט אם לחסד
 סמנעוהו הנה ראוי סיבאו אליו בעניינים דומים לרבר ההוא אשר יסוער
 סהוא יספוט בהס לפי הרעס ואחר זה כסיעת יקו אל הוטא סתהיה בו ססאלה
 לא יתכן לו לתנוע מה סכבר ספט סהוא ראוי ולזאת הסבה תמצא כי מפני סתהיה
 ירא יואכמ מלכס מהמלך רוד להשיב את כרחו פן ימעט ממנו בךסותו כי יחיס לבבו
 על דס אמנון סכב להעתיקו אל מה סדומה לזה ממה סכפרה לו האספה התקועית
 וכאס סתב מרבריו סהו חמל על ההורג ונשבע שלא יפול מסער' ראסו ארצ' אז היה
 קל להסך סעלה ססיב המלך את סדיו וכוּנה נקרה המלך לעשות בךסות יואב:
הנז הוא להודיע כי סיס מן הנזירות יהיה בו ארס נזיד עולם ויגלח מסנה
 לסנה כמו סכראה מענין אבשלום במה סתהיה מגלח ראסו מסנה לסנה כי
 ככר עליו לפי מה סזכרו בבאורנו לזה הספור:

הנה הוא להודיע סהזרע ססכא מיתתתאר הוא בלתי ראוי במו סהעדה עליו
 התורה בפרט כי תצא למלחמ' כמו סכארנו סס הלא תראה איך היה
 ענין אבשלום בתכלית הרע והוא היה בן יסת תאר לפי מה סיתבאר מענין תמר:
ההו הוא להודיע איך עשס הסס אבשלום סכבר היו לו סלסיה בנים וכלס מתו
 קודם מותו על סהזכר לבנות מצבה וקרא סמועליה כי אמר אין לו בן
ההז הוא להודיע כי אין היפיעדות על ישר הלב ולא יסער
 הרברים כי לפעמי' יעשה ארס זה על דרך תחבולה כמו סמכאנו באבסלו
 סמרבריו לישר היה כרא' סהוא איסססיד ודרך הצרק והיוסר והיה זה כלו על צר
 התחבולה למסוך לב ישראל אליו והנה אף על פי סתהיה היספה סכישראל לא היה
 טוב אך היה בתכלית הרע והנה גבא אבשלום בזאת התחבולה לב ישראל ועמס
 יקרי ישראל כי כלס היו נכמסס בהריגת רוד כמו סנתבאר מעצת אחיותו פל:

החא הוא במדותיו והוא להודיע שאין ראוי סיתרסל ארס מלקיחת עצה מפני
 הפל' רוע המקרי אשר יקרו לו ולזה תמצ' סתהגדור סככמ' נפלאה
 בכל זה העני' בברחו מפני אבסלו בכו וזה סהו ירא אם ישראל פס סיככהו אבסלו
 גכן כי כבר ייעדו הַטִּי סיקס הסס רעה מביטו ויסתנו כסיו לרעו ויסכב עמה לעיני
 סהסמו ולעני כל ישראל וזה לא היה אפס' סיתקיי אם יסאר סס רוד אם לא בסיפול
 רוד בדי אבשלום ולא רצו רוד לקחת כל כסיו אתו בברחו כי כבר ימסך מזה גם
 כן אם יתקיים יעוד הַטִּי סיככהו אבשלום במקום אשר ברח עס ולזה הניח רוד
 עם הפלגים לבר כי יותר מעט בזה היה לו מן הגנות והשער אם יסכב אבשלום
 עממה ממה סיקרה לו מזה אם יסכבעס נסיו והנה ברח המלך בגליו כרי סלח
 יסידו כל רואיו כי הוא המלך כי בזה יתכן לו סיסלס ההמלט מן אבשלום ולזאת
 הסבה גם כן לא רצה סיסאו לו ארצו יי והניח עם אנקיס טובים וקל לבטוח בהם

אחר

וירא. ובהללים וירא ב' לתמן כאמר יראה הנסר והענין קרוב: חסרת מים • ובהללים חסרת מים והענין אחד כי חסרת מים הוא קשור הענין זו בזו כמו וחסוריהם וחסוריהם הכל מוזק וחסרת הענין מתקשרים זו בזו הוא החסרה • מנוה נדון. מנוה שהוא נדון אל אלהיו בערוב הלי אס לאויביו כלומר אסן

מרדג' פאחוקוס' מיט שטימס דשמואל. וחברותהוים. מי עלה שבים: מעף ג' בקריאה הוים' וירכב על ברוב מעף, חברותהוים' ילקפטט מעף: ישתו בקריאה הוים' וישת על

מחיר לאזהביו ובושר בשונאיו
 ירעם. מן רעם: ויהם:
 כמות הלים כתוב וקרי ויהם
 ואין בניהם אלא הכנוי: אפיקי
 ים ימים הגרים בבח נקראים
 אפיקים וכל המקומות שהמים
 נגרים בהם נקראים אפיקים
 על שמם: ימשי ממים רבים -
 ודרך משל פהציליהו מצרות רבות
 והוא מצרות כי מן המים מ
 משיתיהו ועינים ענין המשכה
 והוצא: מאויב עז. לצו יחיד
 על גבית או על יסוד בגוב ואפשר
 על סאל: ויקרמוני ביום אירי -
 תרגם יונתן ויקרמוני ביום
 טלוני כלומר ביום שהייתי נע
 וכד היו אויבי מקרמיים אותי ב
 ברעותיהם כמו שצמו הזיפים:
 ולא רשצתי מאלה: לא
 רשצתי מצאה מרכי אני ו
 ורכי שזכר עומד במקום שים
 ויונתן תרגם ולא הלכית ברשע
 קדם אלהי: לא אשור ממכה:
 מכל מצה וזוקה ובתהלים לא
 אשור מגי והשכן אחר:
 ויחמד

וַיֵּט שְׁמַיִם וַיִּדְרֹךְ וַיִּגְלֵי:	וַיַּעַף וַיִּרְאֵהוּ וַיִּשֶׁתְּ חֹשֶׁךְ	וַיִּשְׁרֹת מַיִם עָבִי מִגֶּה נִגְדוּ בְּעָרוֹ יָרַעַם מִן־שָׁמַיִם יִתֵּן קוֹלוֹ	וַיִּפְּצֵם בְּרֹק וַיִּרְאֵהוּ אֶפְיָקִיִּם תָּבַל בַּגְּעֵרֶת רוּחַ אָפוֹ	יִקְחֵנִי יִמְשָׁנִי יִצִּילֵנִי מֵאֵיבִי אֲמַעֲזוּ מִמֶּנִּי	אִידִי וַיְהִי יְהוָה וַיֵּצֵא לַמֶּרְחָב חֶפְצִי בִי	כַּעֲדָקְתִּי כְבֹד בִּי שְׁמִרְתִּי וְלֹא רִשְׁעִיתִי בִּי בֶל־מִשְׁפָּטוֹ	לֹא אֲסוּר מִמֶּנֶּה וְאִשְׁתַּמְדָּה וַיֵּשֶׁב יְהוָה לִי כְבֹדִי לִנְגֹד	לִקְיָבִלִי לַמַּעֲבָדוֹת וְקִינֵמוֹתַי לֹא עָרִית מִיָּתוֹן וְזֹאת נִטְרָה נִפְשִׁי מִחֻבִּין וְשׁוֹב וְאֲתִיבֵנִי לִי בְּזֻכּוֹתַי בְּבִרְיוֹתַי קִדְּשׁ מִיִּמְרֵיהֶן
וַיִּשְׁלַח הָעִיִּם וַיְהַמֵּם:	יִגְלוּ מִסֻּדּוֹת יְהוָה מִנְּשֹׁמֶת יִשְׁלַח מִמֶּדְרוֹם מִמִּיִּם רַבִּים	יִגְלוּ מִסֻּדּוֹת יְהוָה מִנְּשֹׁמֶת יִשְׁלַח מִמֶּדְרוֹם מִמִּיִּם רַבִּים	עֲזָמִשְׁנֵאֵנִי יִקְדַּמְנִי בְיוֹם מִשְׁעָזִי	אֲתִי יַחֲלֹעֲנִי כִי־ יִגְמֹלֵנִי יְהוָה יִדְּיִשִּׁיבֵנִי	רַבִּי יְהוָה מֵאלֹהֵי לִנְגֹדִי וְהִקְתִּיו וְאֵלֶּיָּה תָמִים לוֹ	מַעֲוֵנִי כַּעֲדָקְתִּי עֵינָיו	לִקְיָבִלִי לַמַּעֲבָדוֹת וְקִינֵמוֹתַי לֹא עָרִית מִיָּתוֹן וְזֹאת נִטְרָה נִפְשִׁי מִחֻבִּין וְשׁוֹב וְאֲתִיבֵנִי לִי בְּזֻכּוֹתַי בְּבִרְיוֹתַי קִדְּשׁ מִיִּמְרֵיהֶן	
וַיִּשְׁלַח הָעִיִּם וַיְהַמֵּם:	יִגְלוּ מִסֻּדּוֹת יְהוָה מִנְּשֹׁמֶת יִשְׁלַח מִמֶּדְרוֹם מִמִּיִּם רַבִּים	עֲזָמִשְׁנֵאֵנִי יִקְדַּמְנִי בְיוֹם מִשְׁעָזִי	אֲתִי יַחֲלֹעֲנִי כִי־ יִגְמֹלֵנִי יְהוָה יִדְּיִשִּׁיבֵנִי	רַבִּי יְהוָה מֵאלֹהֵי לִנְגֹדִי וְהִקְתִּיו וְאֵלֶּיָּה תָמִים לוֹ	מַעֲוֵנִי כַּעֲדָקְתִּי עֵינָיו	לִקְיָבִלִי לַמַּעֲבָדוֹת וְקִינֵמוֹתַי לֹא עָרִית מִיָּתוֹן וְזֹאת נִטְרָה נִפְשִׁי מִחֻבִּין וְשׁוֹב וְאֲתִיבֵנִי לִי בְּזֻכּוֹתַי בְּבִרְיוֹתַי קִדְּשׁ מִיִּמְרֵיהֶן		

דאס אפרים וואו העער • ושת אל המדבר פניו • ושת עליהם הכל • ושת חשך כבדתי • וימר שט
שערים ושת עליה: ויאו' בקריאה הוסי' ויאו' אפיקי' יגלו כבודות • ויאו' אפיק' ג'ס' • ויאו' ראשי
הכרים כן הקדש • וחברו דל' • ויצא' ג'ס' ויב' נכר כסדר קרן •

חלבג

וַיֵּט שָׁמַיִם וָיָרֵד • רָל
סָהוּ הָטָה שָׁמַיִם אֶל
מֵה מֵרָחַב מִצִּיָּע ב
בְּמִצְאוֹת הַשָּׁפְלוֹת ל
לְהַצִּיל דָּוִד וַיִּרְדֶּה ה
הַפְעֵלָה הַנֶּאֱחָלֶת מִמֶּנּוּ
עַל זֶה אִוֹר רָב בָּזָה וְהוּ
הַמִּכּוֹן וַיִּתֵּן סָהוּ כְּאִילוֹ
כְּטָה מֵהַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר
שָׁם מִשְׁכְּנוֹ לְפִימָה מ
מִיִּשְׁכַּב וַיִּרְדֶּה בְּמִצְאוֹת
הַשָּׁפְלוֹת לְהַסְגִּיחַ ב
וְלָרֹב הַחֶפֶץ וְהָאֵל
אֲשֶׁר בְּמִצְאוֹת הָאֵל
הַשָּׁפְלוֹת קָרָא שׁוֹכֵל
וְלֹא אָמַר וְעִרְשֵׁל תַּחַת
רַגְלָיו וְיִרְכַּבְעַל כְּרֹב
וַיַּעַף • אָמַר כִּי־הִנֵּי
רַבְעֵל כְּרֹב וְהוּא ה
הַשָּׁכֵל הַפְּעֵל שְׁהוּ

[illegible]

תתחברו מן שהיו חסידים ברכיו אחת מראה לנגס כן שאתה חסיד בהענין עמו :
עם גבור. כמו איש שתרוממו גבר וכן הוא בתהלים גבר וית הפכו על האבן חסיד
ותמים וגבר ותרם עקש על פרעה : תתברר - משפטו תתברר ובא חסיד הכפל
ואם היה אומר תתברר דמה מחי הלמד לפיכך שמו תנושתתברר בתתברר ונגס
התנו להורו שהוא מפעלי הכפל :

תתפלל - בא כן לזנוב המלות עם
תתברר ותתתם ועיקרו תפתל
ומשפטו תתפתל ונהפכה עין ה
הפעל בלא הפעל כמו אם ישוב
ישיביו וענין תתפל תביא עליו כ
כרכו הכפתלה וכן ענין אם
ללצים הוילין יביא עליהם שכלו
בליכנותם : וענין על רמים
תשפיל - ענין תתפל על רמי עד
שתשפילם וכן הוא בתהלים בזה
הענין אף על פי שאין המלות
וענין רמות תשפיל : כי אתה
כריי. ככתב בו הכח והוא הילך
עין הפועל הכרה היא החסכה
והתפועה ממנה היא האורה ו
והנוגה וזהו שאמר יציה חסכי
כי בבה יכשתה בו ההא הכחה
אשר אחרי ההקנוניה וכן ו
ובבה ובשמה הכבדת עמכה
והדומים להם וגבול לא תכתב
זאתה היא ופירושו בבריתך א
אשר גרוד אויב וארון משרם
רצן ובא בשורק כמו ירון ושמה
יסוד שהרים או פיראון לקראת
גרוד אויב ולא אירא מהם וכן
אדלג שור אדלג חומת עדי אויב
לכבדם ואמר אדלג למהירות
בבוסאותם כאילו ברגלם נכנס
בהם ויתן ארון גרוד במימך
אבג משרין : האל תמים
דרכו שמשלם לכל איש כמעשהו
והסביב לי ככרתיו ולאוים כ
כרעשם ואמרתו צרופה שאין
בכל משפטיו סיג אלא הכל ב
צדור ונקי עשוי ביושר ובאמונה
צדופים ומזוקקים מכל סיג :
כימי אל - לא כאותם שבטחים
באלוהים ובהתגברו על אויב
בכל עתים להם לרשת כי סקר
נפסם ואין צור אלא אלהיו וית
על ימות המשיח כי אז יורו כל
העמים ויאמרו מי אל מבלעדי
בבן על נפלא ונא : האל מעשי

עם עם אברתם ראשית חסיד
קדמך בבין אסגיתא למיעבר ח
הכרם עם זרעיה יצחק רחוק
שלים ברחלך בבין אשליסמא
מימר רעונך למעבר עמיה
עם עם יעקב רחלך בגרודותא
קדמך ברחלך בגרודותא
ואפרישיתא זרעיה מכל פסולא
פרעה ומצרי ודשיבו בחשבון
על עמך כל בלתינון בכחשבתהון
ו ואת ונת עמך בית ישראל
דמתקדן בעלמא הדין עם תשור
את עתירל מפרק ובמימך ת
תקיפא רמיתגברין עליהו ומאין
ו כי אריאתהווא מריה נחוריה
דאשראל ווי ויפקינגי מתשוכא ל
לברורא ויהיוני בעלמא דשעיר
למיתו לצריקא : ארי במימך
אסגיתא משרין ובמימר אלהו א
איבשכל ברכין מקיפין : האל
אלהא רביונא אוריתא אוריתא
רין בתורא היא תקיף הוא לכל די
מתרחצין עלוהו כי בן על
ניסא ופורקנא די תעביר למשיחך

ולשאר ארעך דאשתאון יורו כל עממא אומי ולישנא וימרו לית אלהא אלא
ויצרו לית בר מינך ועמך ייברו לית דתקיף אלא אלהא האל אלהא דשעיר לי
בתלא וסתקן שלים אורחי : משה משיח ריגלי קליין באילתא ועל בית תוקפי
יקימני : סלמר מליך די למעבר קרבא ומתקף בקשת נחש דרעו ותתן
ויתבלי תקוף ובפורקנך ובמימך אסגיתא : תרחיב אסגיתא פסיעתי גתותי
ולא אורעצא רבובתי :

בבה גרודותא וסמך ובבה עבדיך : כי בבה ארון גרוד דשמואל - אל תער נפשי ואינך
בן בלין בתיב בה בסוף תיבוחא וסמך נכסר בסוד וארא : וענין נכסר בסוד כי תבא :

עם עם אברתם ראשית חסיד
תתברר :
ועם עקש
ואת עם עני
על דמים
כי אתה נירי
גייה השבי
גרוד באלהי
האל תמים רכבו
צרופה מן הוא
כי מי אל
ומי צור מבלעדי
האל מעוזי היל
דרכו :
באלות ועל
כל מירי
קשת נחושה
ותתן לי מגן
תרבני :
תחתני ולא
עם עם אברתם ראשית חסיד
עם נברתתבר
תתפלל :
תושיע ועניך
תשפיל :
יהוה יהוה
כי בבה ארון
אדלג שור :
אמרת יהוה
לכל ההסים בו :
מבלעדי יהוה
אלהינו :
ויתר תמים
משוה רגלי
במתי עמירני :
למלחמה ונח
זרעתי :
ישעך וענתך
תרחיב צערי
מערורי קרסלי :

עם חסיד תמים נכר : בעבר מלטה אבות שכלם הקבה גמול צדקתם ללביהם :
עם עקש - פרעה : תתפלל - לשון כפתל ועקש ובספר תילים כתובת תתפלל :
דא יסלח ממרום יקחני על עבתי אמר כשהיה נחפז ללכת מפני סאול בסלע
המחלקות והיה קרוב להתפסו ממלאך בא אל סאול לאמר מהרה ולכה כי פטנו
פלטתם : בצדקתי :
טלח הרצתו בכרתי
בכף מעליו : אמרת יי
צרופה - ברוד מבוטח
ועשה : ויתר תמים
דרכו - מכל מכסול
ומכל חטא ומכל מ
מקובל עד כיהיה מלם
וכבוס : ונחתקסת
נחום זרועתי ונרכה
קשת נחושה על זרועי
סיס ביכח לרדכה
קשתות היו תלוים ל
לרוד בביתו והיו מלכי
האומות באין ורואים
אותו ואומרין זה לזה
אתה סבור שהוא יכול
לדורכין און זה אלא ל
לייראנו ורוד שומע יו
ינטולן ומכרתן ל
לפניהם וררכת קשת
לשון חיות הוא וכן
חזק נחתו ביוצאונך
תרבני הגרלת לימרת
ענותתך : תרחיב
צדדי - כשארם מרבק
רגלי זו לזו הוא כוח
ליכול וכן הוא אומר
בלכתך לא יצר צעריך
יקרסולי - ענין :
ישעו

רלבג

עם חסיד תתחברו :
אל שיהיו עשה חסד
לחסדים לא יעשם ב
בטחיה באופן עשנו
זולתם וכאילו אמר זה
על החסד שעשה לו
הסידבר חטאת בת
סבע והנה על חטקטן
ממנו נעש סאול ה
העונם הכפל סבבר בזה הספר ואמנם היה זה כן ברור היה רכבו כלם עם
הסידבר תמיד לעשות הישר והטוב צדפים מה מבואר מקפודי רוד אשר
תמצא מהם מה סוד על חסידות רוד הנראה כפלאה אלא סתברר יצרו עליו על
דבר בת סבע ולא יכול לכח אותו ואולם סאול נמצא ענינו בהפך זה עד סבבר
תמצא סאול היה רוצה להכחיש דברי הסבבר אחרת על חטאולא היה בוט
מזה ואולם רוד הורה תכף ואמר חטאתי לך : וענין על רמים תשפיל - רל ענין
על רמים להוכיחם עד שתשפילם : כי אתה כריי. רל להאיר לי מחשך הצרות :
ארון גרוד - אסבר וארונך חילרכ : אדלג שור - אקפץ החומה באופן שלא
תמנעני מהכנס לעיר להכניע אויב : האל תמים דרכו - רל סדרך תורתו במצות
ובא זהירות הוא פלם ונבלה התועלת ואמרת יי והוא ספורי התורה היא צרופה רל
סאין בהדבר יהיה במררצת הסיגים והדבר סאין בו תעלת או יהיה הרצון באמרו
תמים רכבו שפעלו ודרך הנהגותו בזה העולם השפל הוא תמים ושלים ואמרתו והיא
התורה צרופה שאין בה סיגים ורבר ללא תועלת : האל מעזיחילי - רל האל הוא
מעזי מעזו חיל והרצון בו מעזו כפלא אוירצה בזה הנה האל הוא מעזי לעזלי חיל
וירמה סכן הוא כי סבבר אמר בספר תהלים תמורת זה האל המאזרני חיל : ויתר
תמים דרכו - רל כל כך מהר להגשאל הטובעד שהוא כאילו יתר ויקפץ דרכי
המקום היותר פלם ותמים זה מבואר סכן היו הזלחותיו עם רודסיו כמו שמצאנו
בסאול ובאבשלום ולזה אמר משה רגלי קלות לרוץ באילו ועם קלות המרוץ הוא
יעזדי על הזלחות רוממותי : ונחת קשת נחושה זרועתי - רל והודיד קשת
נחושה כל אחד מזרועתי ואף על פיה היתה הקשת ההיא חזק וקשה מאד להכפף
כאילו היא נחושה שהוא הכחזל היותר קשה וענין ההורה בקשת היא הורה
ראשי הקשת בכפיתו כדי לירות בו חצים או יהיה חסד יתר או יהיה הרצון
ישעו

והודיד יצר קשת נחושה כל אחד מזרועותיו ענין היתר הוא סויר והוא אל המקום מהקשת המוגבל לירות ממס החצים : ישעו

רוח ה' דבר ב' : הזמירות ברוח הקדש אמרתי אותם אשר דבר ב' ומלתו היתה על לשוני באמרי הזמירות כירוח הקדש שורה אותי והופיעה הרברים על לשוני ותיאמר דוד ברוח נבואה רי' וגו' : לידבר : ככל דבר הוא כמנהג הלשון ופירושו אמר לידבר בצבורי ואמר דבר לשמואל הנביא שיהיה מושל בארם

יראת אלהים גו' רק אין יראת אלהים במקום הזה : צדיק מושל יראת : ואני לא עשיתי בן כפמי

ממסחני למלך וכלבד שתהיה מ ממסלתי ביראת אלהים ואהיה צדיק ודעת המתרגם כי באממני מלך המשיח שיהיה מושל ביראת אלהים וכן תרגם אותו אמר דוד להאדיר שרל וגו' : וכאור דקר : באור הדבר כפי מרח הסמם כ כסהולך ואור כן תהיה מלכותי וממסלתי בקר שאין בו עבירות אלא בהיר כי בקר שהוא עבד ועצם פנים נגה ופנים מטר ואינו טוב לא להצמיח רשאים הארץ : כילא כן . אכל בתי איכו כן לא כונה בכל עת ובכל זמן כי ברית עולם עם לי שלא תפסוק ויהיה ערוכה וטמור בכל : כי כל יעשי : כל חפץ וכל יפע עלי הוא שלא יהיה כמחם הסר אשר יבטא אכל יסדי לא יפסק לעולם ויתפסי ה הפסוקים האלה כן וכאור דקר טוביכו דצדיקיא וגו' כבעמור : וכליעל . אכל הרשע ידיו כקוץ מודד כמו הקוץ שתמיד אותו ו ומסליכו כל מוצאוכן הם כי הם מכחישים לנוגע בהם ולא יקחו אותם עד אכל מפליכים אותם ברבליס חו ברבר אחר : ואים יגע . ואם יגע אדם בהם במקום סנומחים ימלא ברזל דליקח ב ברזל לכרות אותם ואמר ימלא כנגד המעל שהוא על הרשעים ולא יקרב אדם להם אלא אם ימלא כלי ברזל כלומר מילבם

סריון שלא יוכלו להרעלו או פירוש ימלא יכרתו כמנו בלא ימו תמלא ופירושו יכרת הקוץ בברזל כלומר אם ירצה אדם לגעת בהם צריך שיכרתם בברזל או בעץ חסית מרחוק או יסרפואותם במקום שבהם כלומר במקום שהם צומחים כן הרשעים צריך שיתקל האדם לכלותם בעצמו אם יוכל או על ידי אחרים כמו שפסוק לקוץ עם החסית או יתפלל עליהם שיכלו ויפסו במקומם כמו לקוצים סיסרפוס בשבת ויתאלה פני הפסוקים כן ורשע עבד יחטא דמן לכונן וגו' ואים יגע ואף כל איכס רמטרי למיקרב בזונון אזליו וגו' כבעמור : יוסב

דבר ב' : הסרה ב' רוח קדשו ודבר ב' וכל לשון נבואה כולל בו לשון דבר כי כמו הרק אך במסדה דבר הלא גם כגודר דבר בוטעמו של דבר לפי שהרוח כנס בו דבר הנביא ומדבר בו : לידבר צור ישראל . עלי דבר וכו' צור ישראל מושל בארם בישראל סקראו אדם פנאמר אדם אתם ואהיה צדיק מושל וירא לה' ורבותינו פירשונו

בלשון אחר אמר דוד אלהי ישראל לי דבר לי דבר צור ישראל ומושל באר אכיומי מושל צו צדיק מאני נזור גזרה והוא מבטלה אבל לפי יסוב המקראו הראשוני הוא פשוטו של מקרא : וכאור דקר ירח ה סמם יוהבטיחני סתלך ברולתי הלך וגדל כ באור כונה אשר הולך ואור : בקר לא עבדות . אור פנאכו אפל ומנוב ממטר רשא מארץ :

מאיר דקרי יותמנוגה הבא ממטר כחוס צח עלי אור כשהמטר יורד על ארץ מלאה דשאים והשמש זורח עליו ומבהיק וכן פתורו יותר מנוגה הבא ממטר של דשא מארץ : כילא כן בית עם אל . סיהא בקרי עבותי : כי ברית עולם . התור אשר פס ליערוכה בכל בתי ו נסמורה : כי כל יעשי וכל חפץ . צרכי מוכבי לפניו והרי זה מקרא קצר : בילא יכמיח :

עוד למלך אחר מלכותי . דא כי ברית שלם עם לביתי להיות מלכותי קיימת ובהרית ערוכה בכל בסי כל הנביאים : כקוץ מונר . קרדון בלעז שדקטאותו רך ונע וד נוספו מתקשה עד אשר לא בד יקחוהו : ואים יגע בהם . צריך שילבם את בערו ברזל וימלאו דו בכלי זין לקצו : ובאם סרוק יסרפובשתי : ואין פס יתקנה אלא סריפה ולשבת ולתחתיהם כנגדם כך הרשעים אין להם תקנה אלא סריפה בעיהם : בשבת . הקבה יושבעל כסא הרק :

רלבב

רוח ב' ומלתו על לשוני . אמר שנינו בל הזמירות השמיות שחבר היה ערוח הס' דבר בו וכו' שאל עליו מרוח הקדש היה דבר השם יתעלה על לשון להגיד אל סכל ההגות וממסלתי הוא ביראת אלהים ולזה זכיתו לזאת המעלה : וכאור דקר ירח סמם . דל סזריחת ממסלתי וזמיתת מלכותי הוא כמו זריחת אור בקר סזירוח סמם אחריה סיהיה אז האור נוסף וכן ירצה לומר שהלחתו במלוכה תצחק תמיד כמו העצב באור הדקר אשר אין התפסותו מהעבות והעצבים סמרח אורס מנגה סיתחדש ממטר יורד על רשא מארץ והוא הקפת כי זה האור יהיה הולך הלך וחסור אך הוא באור דקר סמרח סמם אחריו וכו' דמז רור אל סתמח מלוכה ממנו יחסה מלכותו יחס אור השמר והוא מלכו משיח בן דוד סתגדל מלכותו ונשא וגבה מאד או יהיה הרצון בזה באור דקר סמרח בו השמש אשר אכבי מתמיד הקיום והוא האור הפסל כן הענין במלכות בית דוד אור דקר שלא יסתר בו השמש בסת העצבים כי אז יהיה האור מגיע מהעב אשר הם מהירי ההפסר ולא יהיה הדקר ההוא מנגה סיסמח ממטר ויחל ממנו כמו הענין בברק סוצא אחריו החשך חפץ ולא כמו רשא מארץ אשר בבקר ציץ וזמח ובערב ימולל ויבט : כי לא כן ביתו עם אל . דל ססיר מלכותי תקף כמו הענין במלכות שאל : ערוכה בכל וסמורה . דל ממסלתי ערוכה בכל הזמן וסמורה לזרעי אלפ סתסור מהם סתצת העתים : כי כל יעשי וכל חפץ כי לא יכמיח . דל סיהא ערוכה בכל כי ימלא ליער כל יעסוכל חפץ כי זה יהיה בעת לכתם בדרכי התורה ואולם כאשר לא יכמיח זרעם לתת פרייו והו סבורס מאחרי הסי אז סמורה כי לא יתכן סתיהיה להם המלוכה : וכליעל כקוץ מונר כלהם . ואולם הרשעים סיקחו הממלה הם כלם כקוץ מונר סחית אכה ואכה למתקדסם אליו ויכרם בקוצו כי לא יקחו האנשים עד את הקוצים כי יחיקו בהם והמסילם עור לקוץ סאיכו עשה פרי וכאילו רמז בזה אל מלכות ירבעם וסבריו : ואים יגע בהם ימלא ברזל ועץ חסית : דל כי כאשר יגע ברשעים ויקרב אליהם ימלא כל גופו ממכות הברזל . ועץ חסית דל סאחר הכנס בגופו ברזל חסיתי כנס העץ : ובאם סרוק יסרפו בשבת דל כי בהסבת הממלכה מהם יכלו הם וזרעם בכליון חרון כמו סתבאר מענין ירבעם והדומים לו כי בשבת סתבתה הממלכה מהם לא ססאירו להם כן וסאר :

ביאור הדברים אמר סכבר דבר ל' את דברי הסירה הזאת לתת לו שטח והוראה ביום אשר כתבאר לוכי הציל י' אותו מכף כל אויביו הרודפים אותו כמו גלית הפלסטי ואכס מלך גת והעמלקים אשר פסגו אל קלג ואים בשן והפלסטים סבאו להלחם עמו וזכין בן כחם והרעמר ואבטלום ואחיתפל וסבב בן סבריו ויסבי סבוב והציל אותו גם כן מכף סאול והוא סקול כנגד כלם כי סאול דקר את דוד והוא מלך דוד היה עבדו ולזה היה תכלית הפלא לתקוף יד סאול על דוד חיד ככל מידיו : ויאמר הבה י' לי סלעי ומצורתי ומציל לא יצטרך ליתקוף אחר ולא עזרני כח וחיל אחר באלה הצרות אשר ככלתי מהם . הנה הוא מכהני החזק והתקוף עלי ומחתו הוא סאכל מפני הסגחתו בי . הנה בו אחסה ואסתר בסתר אהלו מכל הרעות הנכוות לבא עלי כי הוא לי למנן להגן עלי מכל דבר הרעות אשר יבואני להזיק והוא תקוף יעשי . כי מאתו יסודרו כלי להפחיד הקמיעי שלא חיקו כי כמו סירחה הבצל חיים בקרני החיה הבאה לטרפו : הנה הוא סת החזק עלי והמנוס סאכוס להמלט מכל הקמיעי עלי והוא מושע אותי מאכסי חמס הרודפים אותי על לא חמס סכפי כי הענין כמו הענין בסאול ובאבטלום והדומים בזה . והנה לו התפושתי אשר הוסיני הסי מאויבי יעשי לי באמצעות תשועה שלמה סאתפלל ל' אחר סספרתי מתהלתי וסנוראות המייסרות א הסגתו י' . הנה בעת ספכו אלי רעות כפלאות מביאות מות ובעיניו חיות מות הנה בעת ההוא אשר ראיתי כי צר לי והייתי בזה הפחד הנפלא אז הסתלתי לקרוא סס ה המורה על מצאותו בותר על מה סאפסר . וסברתי בו בזה האופן התפללתי ל' והוא סומע תקף קול תפלתי מהיכל מעלתו אשר הוא בתכלית החזק ממדרגת הארס . והנה סס עלתה סעשני באזכני להתפלל להסתדל בהצלתי . והנה מרוב חרון אף השם על אויבי הרשע עלתו כאילו כולר מאף הסי אשר בבטן הארץ יתחדש ממנו הרעע ורעעו חלקי הארץ וגם יסורו ההרים הגבוהי תנועעו וירעעו . ואח' ממעל כי מרוב הכעס עלתה ענן סאף הסי וסאכל חסמיו תאכל אויביו וסחחיתש סלחחך האם והוא בערו ממנו גו' סלים . והנה היה זה המעל להעיד על הפלגת הרע סחדס הסי

ית כרי' פילן אויבירוד במהירותה סכבר סכבה' שיעטנו סוראל במלחמה
ותו עמהם שאלו וכו' וכן הענין במיתת אבשלום ובכלל הנה כסחוקור
בספורי הקורות סקרו לרוד נמצא פלא עצום בקצות אחר בהם השם ית' הביא
הרע לאויבירוד בא ההמלט לרוד . ואמר כי לרוב השנאת השם על רוד
באילו ירד מן השמים ודרך על הארץ ושלח מלאכו בקלות באילו התעופף . וסת
קבירור ענין וחסך להסך עליו ולהסתר סם מאויביו ובאילו היה זה משל אל מה
סכבר הטי בסדרף שאלו אחרי רוד פלא יכול למצאו וכאשר מצא אותו והיה קרוב
אל שיתפש רוד קבבה' שבי מלאך אל שאלו כי פשטו פלשטים על הארץ והוכרח
לעזוב רוד . ואמר כי מהענין בעצמו סחרש הססית על יד מלאכו להתיר רוד
ולמלטו מאויביו ממנו יבא ברח בצרו ממנו גחלי אש והם הלפידו היודרים מהענין
אשר נצבר בו איר קיטורי וממנו נקשרו רעמים סכחורפו לאויביו מהרבר בעינו
אשר חדרם להלל רוד . והנה בזה האופן באילו נכרעה הארץ מרוב הרעם
סכחורם בגערתו' מנפחת רוח אפו . ובראו מעמקים וגל ומסדות תבל כמו
סומא הענין בעתות הרעם סתקע הארץ ויראו המקומו' השפלים מהארץ ויראו
סם נהרות גדולים נקשרו ממנה שהיה בירד שחרם הרעם מהטבע המימי
והנה קרא המים ההם ים כי ענינם רומה במליחות למי הים מפני רבוי הסריפה
סכחורשה סם כי האגם כן הסבה במליחות מי הים כמו סכתאר בטבעו' והנה
אפשר שאמר זה להפלת הסרת ענין אויביו במהירות כמו הענין בארץ הנבדקת
מפני הרעם כי יתקף המקום הנבזה להיות למטה ולזה קרא ענין חטאת סרום
הפכה אחר כמה סכחורם ועמרה ואפשר סם זה סרמו בזה להגלות בקלות
ובמהירות רבר הנעלם מהאנשים מהלחת רוד . וכאשר השלים זה המעל
אמר זה הענין ברברים יותר מבוראים ואמ' הנה הטי' ישלח מלאכו ויחקני וינהגני
וימשוך אותם ממי הרעית אשר חסבי אויב להטביע אותי בהם . ובה האופן
יכלי הטי' מאויב שהיה חזק ועצ ביחס אלי בתכלית כפלא והוא שאלו כי הוא היה
מלך ואני הייתי עבדו ובכלל הנה יכלי בזה האופן מכל סוכאי אכס' חזקו ממני .
הנה אויב מקרמים אותי רע ביום אירי כי חשבו שאז היא עת רעה וישיגו מבוקשי .
והנה אז היה הטי' למשען לי בדרך שלא כפלתי בדם ואחשב סזה היה משל על
הזופים סהוריעו לשאלו כי רוד מקתה עמהם במערה ועל מה שיעץ אחיפתל
לדרך אחר רוד בלילה להמיתו . והנה הטי' הוציא אותי למרחב מהצרה שהייתי בה
ומלט אותי מיר אויב כי חפץ ב להיות מלך על ישר ונתן ליגמול כצדקתי והסיב
לי כבור ירי סברו התכונות המטובות והנה אמ' זה להעיר כי בכלעז היה רודף
הררכים המטובים וזה מבורא מהספורים סכאו בענין רוד זולתי בטמא אסת
אוריה . והנה היתה לי הטובה הזאת מאת הטי' לפי ספמרתו' ררכי י' והלכתי
אחרי מצותיו ולא הרשעתי לטעות מדרך הטי' . כי כל מעשיו הטי' והם משפטיו
התורה סויתית מיר לגבירי זכור אותי ברי סאתהג בהם וכן הענין בחוקותיו כרי
פלא אסור מררכי התורה כלל . ואהיה פלם בלב לטי' כי כל מעמתי היתה לפנות
אליו וזה היה סבה פעמים רבות סנסמרתו' משבי אשר הביאתני להסתיק אליו
רתחת טבעו' . והנה הטי' ו' לי כצדקתי וכסדיו' לבבי לפי מה שידע הטי' ממנו וזה
היה בעת טע' שיעל החטא סחטותי כי לא הפליג מאר בעצמי להגלות אליו טוב
לכבי והפליג בעצמי שאלו להגלות אליו רע לבבו ויף על פי שהיה חטאי יותר עצום
לפי הכרעה מצא שאלו . והנה יורה על טוב לב רוד כי הוא לא הסכים בהריגת
אחר מסונאיו ואף על פי סכפלו מיריו כמו הענין באול ואבבר ואבשלום וסמעי בן
גרא אבל היה חומל ומרח' כמו סר' מספ' קודותיו והנה עניניו שאלו היו בהסך זה
והנה בכלל ססתחוקור על כל ספורי קורות רוד וספורי כל קורות שאלו יתבאר לך
הסכרל העצום שהיה סן תכונות רוד וכן תכונות שאלו . הנה אתה הטי' מתחסר
סם חסיד לעשותו חסר גם אם יחטא לך בסתקל מעטו כמו שאמר ברוד גם י'
העכר חטאתך ולא תמות . והנך הולך בתום ובהדרת הלכעם איש חמים וכבר
לזאת הסבה גם כן . ואמנם סם איש עקם אתה מביא עליו העונם ברכים
עקלותינים להפליג בעצמו על החטא מפני היות לבו מוכן להתהגה בזה המנהג
הפחות . והנך מושיע השפלים אף על פי סהם מהמון העם אשר אזלת יד מהם .
ועיך על רמים להשפילם כשיחטאו לך ואף על פי סהם מלכים והנה אחר זה
מפני שהסם הושיע רוד בעת הזאת מהעם שהיה עבר לשאלו והיו אז עיני הטי'
להפיל שאלו שהיה מלך בעבור סהגשה המלוכה לרוד . הנה אתה היית כרי י'
להאיר לי בהיותי בליל חסך הצרות ואז הגהת חסבי וזה בעת שהיה רוד כדרך
מש' אול ואבשלום . הנה בעזר שהיה לי ממך סברתי הגרוד הבא עלי ובעזר אלהי
דלגתי וקפצתי החומה הנפלאה שהיתה ביני ובין הגרוד ההוא וזה היה רמז אל
הגרוד שבי מעמלק לצקלג ושפרו את צקלג באס' ונהגו לפניהם כפי רוד ואנשיו
ועפיו וכל קיניניהם כי היה מאת הטי' סכבר סהסרנים לא חפצו בהליכת רוד עמם
פן יהיה להם לטען עד שהוצרך סאכים מהר רוד שיסוב לצקלג וזה היה סכה ל'
סיוכל להשיג הגרוד ההוא כי לולא פלחו אכים לא היה יכול ללכת סם והנה זאת
החומה הגבוהה סרלבג' להסיג הגרוד ההוא . הנה דרך האל י' ומנהגו
בפעלותיו היה בתכלית הסלמות . ואמרת הטי' בדברי התורה היא צרופה שאף
בה סניסם אבל כל עניניה מביעי לתועלת כפלא . הנה הטי' מנן הוא לכל החוסים בו
להצילם מן הרעות הנכונות לבא עליהם והנה ענין התחבול בו הוא התנהג בררכי
התורה ולזה הקדים לזה אמרו אמרת י' צרופה כי באמצעותה יהיה הטי' מנן לאדם
ותרבה בו השנחתו כמו סהסכר מררכי התורה . כי מי אל מבלשי י' סיוכל להיות
למנן לכל החוסים בו הנה זה לא ישלם לזולתו מהאמצעים ססם הא י' כינו ובין
הנמצאות השפלות בי מהם יסודר פעם רע ופעם טוב ולא יוכלו לנסות סרוד' ואולם
הטי' לברו יוכל על זה . ומי הוא גם כן תיקף לעזור לכל הקוראים אליו באופן ראוי
מבלשי הטי' הנה הוא האל אשר הוא מעזי לתת לי חיל . והוא סבה סקפץ
דרכי ודלג אל התכלית השלם הדרוש והנה אמ' זה להפלת מהירות הגשען לררכי
אל התכלית . והנה הוא שמינהל המרץ באילות . ובה המהירות והמרצה
השמידי על רוממות הצלחתיה פלא היה ראוי להיות כן לפי הנהגו כי המהירות

בענינים יהיה טוב העצה ואולם היה כל זה מקודר ממך ולזה היה מעצבו הטוב
בתכלי מה סאפס' . הנה הטי' מפני השנחתו כי למר ידי למלחמ' סכבר הורדי
יתר קסתחוק' מאר ל המקו' שמסס תהיה יריית החצי כלל' מזרועותי והנה אמ' זה
ביבעת סהלך להלח' עם גלית לא רצה לקח' כלי המלחמ' כי לא כסה ואחר זה בזולת
למור אחר והרגל היה מצליח מאר במלחמו' כמו סכבר בספורי ררכי שאלו י' והנה
אז נחת לי מגן ישעך סהגינות עלי שלא כפלתי ביר גלית הפלסתי . ועצוקך אותי
אז בעת הצרה ההיא תרבי ותק' למעלת כי זה היה קבה סשמהו שאלו על אנשי
המלחמ' ושהיה חתן למלך כמו סכבר בספור רבר שאלו ומזה סתכלל לה הצלחתו
בצחקרסם לישראל טוב הצלחת רוד במלחמותיו ומזה גב היתה סבה לסמור רוד
מכפול בד שאלו כי מיכל אשתו גלית לו סקוד והצילה אותו . תרחיב צער יתחנני
בברחי מפני שאלו כסחם להכותי בחייתו בעת היותי מנן לפניו . ולא מעדו קרסולי
סאם הייתי נופל מהבילה והפחד היה הודג אותי . ובה האופן גם כן נחת לי כח
לרדף אויב והסגם באופן שאסמדם ולא אסוב עד כלתם וזה היה במי שאלו
סאהר רוד מכה רבה בפלשטים ובעת רדפו אחר גרוד עמלק כספרו צקלג והנה
אכלה אותם אז ואכה אותם באופן שלא יקומון ויפלו תחת רגלי . ואחר זה כסמלך
איש בסת ארצותי חיל למלחמה והכרע' אויב תחתי כי תמיד היו אז במלחמה בית
שאלו הולכים ודלים ובית רוד הולך וחיזק . ואז נחת לי אויב עורף כי אבבר ואנשי
איש בשת הפכו שרף במלחמ' ואנשי רוד היו הולכי ורודפים אותם בדרך סאכרית
מסכאי . והנה היו פונים אל השם ית' שיושיעם ואף מושיע אותם והיו מתפללים ל'
י' ולא עזב עד ססתקתי אותם כעפר ארץ וכטיט טובות סידמסוהו בגל ויחתנו
העפר סבו ויטברוהו כן אסברס וארמסס . והנה הצלת אותי מהמריבים אתי
מעמי כמו איש בשת ואבשלום וסבע בן בכרי . תסמירני להסיס אותי לראש גוים
רבים והם הגוים סכחתי אותם במלחמה שהיו לי לעברים עד סעם לא ידעתי
יעברוני וזה סכבר היו מואב וארס וארס לעברים לרוד . בגינכר יכסו לי מרוב
יראתם ממני . לשמע אזן לבר היו נשמעים לי לעשות רכזי ואף על פי שלא ידעו
רוממות מעלתו וגורל הצלחתו . הנה בני ככר מרוב יראתם ממני היו טובלים
בנבל עלה מנפן כי מתלכס בדרךם מרוב הפחד והנה גם כן סהוריה' שהיו נכבדו'
בהם כפלו עליהם אימות מות ממני . הנה הטי' העזר אותי הוא חיוק י' תמיד
ותקפי סהוא הטי' הוא ברוך לא יחסר כחו בעת מהעיתים כמו הענין כאשר הס
ססה תחת מערכות הככבים כי הם יספיעו פעם טוב ופעם רע' ומי סהוא מנהיג
תוקף יסע סהוא הטי' אשר יסעי מקודר ממנו על דרך ההשגחה הפרטית הוא
תמיד רס וסא על כל סכחצאות . ולזה אף לי לירא סיקוד עזר ממני בעת מהעית'
הנה זה האל הוא הכותן נקמות לי מאויב ומודיר עמי תחת ממלתי והוא המוציא
אותי מאויב שלא אפול בדם . והנך האל הזה מרומס אותי מקמי והם איש בשת
ואבשלום וסבע בן בכרי והצלחתי מאיש חמסים והוא שאלו . ואמר זה כי סחמס
היה רודו ונראה גם כן מעניניו סכבר היה איש חמכי כסיווי סככונותיו כמו
סזכרנו במה סקדם . על כן אודך י' בגוים לתת לך תודה כמו סגמלתי
מהטובות ולסמך חומר ואסכח' הנה הטי' הוא תוקף יסועות מלכו סהוא רוד והוא
עשה חסד למסיו ססתן המלוכה לרוד ולזרעו כל זמן שידקו העולם כמו סידאח
הבטח טובה על יד נתן הנביא י' .

ואלה דברי דוד האחרונים

ל' אחר כי ימור רבר ספר תהלים
בכללם ואחר זכור ררכי הסירה
בזה המקום חסר רבריו בזה המאמר . כאס רוד בן יסיוכאס הגבר הקס על סכא
המלוכה אשר מסחו אלהי יעקב בסמן המסחה על יד ככאו והוא נעים ומירות
סכבר אלו הזמירות הערבות הסכללו בקפר תהלים סהם זמירות ישראל כי כל
הזמירות סיסכחו ישראל יסכחו הסס ית באלו הזמירות . הנה רוח י' רבר בי
בזכרי הזמירות ההם ורברו היה על לשוני ומסיו חוברו אלו הזמירות ל' סכבר
חוברו ברוח הקרס . הנה ככר אמר אלהי יעקב בותקפו סהיה מושל ב'רס מפני
היותי צדיק ומושל ב'רחת אלהים . והנה זריות אורי והצלחתי תהיה כאור בקר
כעלות השחר סזרח השמש אחר האור ההוא בדרך שהיה האור הולך ונסקף כן
ממשלתי תחוק תמיד . אור זה היה כאור בקר בזריות השמש שהוא אור
פלס ואחר זה מתמיד ונוכף והמסילו לסמש לפי שהוא קיים וכמו זה מלכותו
קיים ולזה אמר וכסאו כסמש כגרי כן הענין במלכות בית רוד אור בקר שלא
יסתר בו השמש בסבת הככס ססתדרוהו כמו שהיה הענין במלכו ירבעם וזכריו
פלא היה במלכות ההוא אור כלל על דרך האמת והיה האור הכרה מהעבי אשר
אף להם קיים כלל ולא יהיה גם כן האור ההוא מנהג ססתחרס הארה ההיא
מנהג סיתחרס ממטר כשהיה בענין סיפא ממנו המטר איר קיטורי באופן סיברת
הצדק כי האור ההוא סר תסף וכן היה הענין במלכו שאלו סעמרה זמן מועט
כמורסא מארץ סמהרה יסמח ומהרה ייבס . הנה לא כן בית מלכותו סם אל כי
ברית פלס סם ל' להיות המלוכה לי ולזרעי . הנה הברית הזאת כדורה וערכה
בכל אשר תמשך לו הגדולה מזרע לא תפקד מהם הממס לה כי יהיה לישראל כל
יסע וכל חפץ וזה יהיה בעת סידכיו בטי' וינהגו בררכי התורה כי לא תיקצר יד
הסם ית מהגני להס אז כל יסע ואף על פי סמצר ההסחה הסוללת לא היו ראוי'
לזרע' אס תפקוק מלוכה לישראל וזה יהיה כאשר לא ימיו יסר ל' בעת סיסורו
מאחרי הטי' כי אז לא תתקיי' להם מלוכה והטי' יסמרה לזרעי כי מזרעי יבא מלך
ימלך בישראל הוא וכו' כל הימים כמו סהתבאר בזולת זה המקום מדברי
הנביאים . ואולם אנשי הרעס כמו ירבעם וזכריו סמלכו ברעס לא סרדת
אלהים כמו הענין במלכותי הנה הם כקון מוכר כלהם שלא יקחוהו האנשים ביד
ליראת כן תנכב ידס וגם לא יקרב ליוכי מצר תגורתי יבא ל' ויזיקה כן האיש
סקרב בגי הבליעל יקרב ומלא גופו ברזל סחכית והעץ אשר הוא תקוע בו כי
מרוב השחתתו הקרבי' לו לא יספיק לו הסכס הכרזל בגוף אבל יכניס סם אחריו
עץ חנני . ובקוף הענין כסתפסת מלכותם סרוף יסרפו ולא יסאר מהם סארתיו

פרצות שאין לה חומה והמקום ההוא נקרא אפס רמים כמו שחומר בר בריהמים
היתה מלאה כי החלקה בבר נקצרה אלא שאספנו בתוכה עמרים מהשר' האחרים
מן מעורים ויניצב. וברברי המים אמר ויניצבו ל' הוא ואלמד. ואמר הנה
גבורים מבטלים כמו וטליסים על כל ויקרי מלטה ביה מלטה היו אלה הגבורים
מי מעריותא אבל הוא תרגם מלטים כמו מליסים: ויבואו אל קצר. בעת
אל מערת שדולם. וברברי המים אמר על הצור אל ריוד אל מערת שדולם כי
בורח מפני שאלו המלט א מערת שדולם ועל המקו' ההוא אמר כל ימי היות רוד
בה בעמק פאים וחוה הוא למקן קבוץ ועדה כמו חיתך יסבו בה כמו שתרך: ומצב
מים בכל מקום וכן תרגם ויבא מצב מלטים ופי' ומצב ונציב פרי החיל ואמר כי
יועם קצת החיל בבית לחם:

מיושבי מים. אמרו רבותינו הוצרך לשאל מלכה מן הדרין היושבים בשער בית לחם: הרי הם האשמים. למה תמיהה: ויסק אותם לוי. כך אמר מקובלני מבית דין של שמואל הרמתיבל המוסר עצמו למיתה על דברי תורה אף אומרת סמועה מכיון ומאי יסק אותם לוי רמיהו ממשמיה רגמל: ועור השלמה לא בא. ולתלת גבורן לא מטא: את

סני אריאל מואב. ות תרין רכבי מואב. ורבותיו אמרו שלא הניח כמותו לא ב במקדש ראסון ולא ב במקדש סני: אריאל מואב. על פס סכסכו דוד סבא מרת ה המואבית: כל

רלב

ויסק אותם לוי. מזה המקום למדנו שסבר ויסקו מים לטי שאם לא היה נעשה זה ב במקדש לא היה דוד מכסס לוי ולפי שלא מצאנו מקום וית דאיו לזה הספור מחג הסוכות וזה לסבות האחת כי הטי חור אז סיקחו מהצמחים הגדלי על המי כחמרו ועקב עץ עבות ועדכי כחל והסמית כי אז ראוי לנבט המים מ מהמי וכמו סיקרבו העמר בפסח לטקם ברכת הקציר ו והבגורים בעצרת ל לטקם ברכת פירות האילן כן יקרב המים בחג הסוכות לטקם מהמי ברכת הגשמים כי אז יבאשת הזריע

וכבר נזכר לגמלים והסליפות כי פס לבר תמצא ההערה שתורה על רבי הנסכים הנה ראוי שהיו אלו הנסכים בחג הסוכות בזה האופן: ואבישי אחי יואב בן צרויה הוא ראש השלמה. ר"ל שהוא היה היות ככח מן השלמה שהיו ראש לשלמים הגבורים הנזכרים אחר זה: מן השלמה הכי נכבד ויהי להם לשור ועד השלמה לא בא. אף לא בא למעלת השלמה הראשונים שהיה עיניו העצמי ראש להם: ובניהו בן יהוירבע בן אים חיל רב פעלים מקבצאל. הנה תאר אותו שמעלת הגבורה בה לו מאבותיו ולזה אמר עליו שהוא בן אים חיל ר"ל שאביו היה גבור חיל והיה רב פעלי בעיניו הגבורה כי עשה פעולות רבות מיוחסות לגבור והוא היה מעיר קבצאל שהיה לגורל בני יהודה והנה הכתוב בזה בן אים חיל הנה הרצון בגבור כי הגבור יראה בו פעל החיות יותר מזה ומזה גם כן אמרו כי חיל הנה ר"ל רבות הכח והגבורה: הוא הנה את אריאל מואב. הנה המגדל החזק יקרא אריאל ולזה נקרא בית המקדש אריאל והרצון בו שהוא הכה אכסי המגדל החזק הנה שהיו במואב והמלה מורכבת מארי ומאל ועיניו ארי תקוף כי הארי הוא רב הגבורה ואכסר גם כן שהיה בהם צורת אריה להורות על התקוף והחזק: והוא

ואחר מכן כלוחית כנהרה ודברי אלה קרובים מן הראשונים וית ויסק אותם לוי ויהי לחם או יהיה יו קריאה כנגד השם יתברך: הוא ראש השלישי. כן כתיב וקרי השלמה והכתוב הוא מן פליטים על כלו ופי' ראש השלמה מבואי המים והיה לו פס בהם כי היה נזכר בגבורה עמהם ומה שאמר מן השלמה הכי נכבד והיה להם לשור כפל דבר לחזק הענין כי כן דרך הלשון ובדברי הימים מן השלמה בשנים נכבד נראה כי הוא היה אחר מהשלמה והיה נכבד מהפנים ושר עליהם ומה שאמר הנה מהשלמה הכי נכבד ר"ל משלמם כי הוא היה אחר מהם ומה שאמר ועד השלמה לא בא ר"ל עד שלמה הראשונים והם עדינו ואלעזר ושמה לא הגיע עד גבורתם וית ולתלת גבורן לא מטא כלומר לא הגיע בגבורתו לשלמה הגבורות שעשו השלמה. בן אים חיל בר גבר רחיל חטאין: רב פעלים. שהיה גדול כמעשים טובים: מקבצאל. פס מקום נזכר בחלת בגי יהודה קבצאל ועיר ויתור ורבו זל דרשו מהרבה פעלים וקצץ לתורה: את סני אריאל מואב. בתרגומי ית תרין רכבי מואב והוא מלה מורכבת מן ארי ומן אל וארי יש לו גבורה ואל הוא לסוף חזק ואצטפיה בביה כהן ואכור להטמא למתים להלחם מאוביו והוא מבוה כעצו הקכה להלחם בעצמה גוים ובשאר האומות המצרות לישראל לא חלק בין כהנים לישראל וכך בזה להיות כהן משום מלחמה ולהכנס עש ישראל למלחמה והנה פחם טמא עצמו למצוה כשהרג זמרי וכזי וכן הלך למלחמת מרת עם ישראל: והנה

כורג כתיב באר וסי והאזה דוד ויאמר. ויבקעו שלשת הגברי. והבה את הארי בתוך: ויאמר יו כטעם בקריאחוס קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת. ויאמר סי אפוא הוא הער ציר. ויאמר הכי

ויתאזה דוד ויאמר מי ישקני מים. 5
מכאן בית לחם אשר בשער: 5
ויבקעו שלשת הגברים במחנה: 5
פלשתים וישאבו מים מכאן בית לחם אשר בשער וישאבו ויבאו אל דוד ולא אבה לשותותם ויסק אותם ליהוה. ויאמר חלילה לוי יהוה מעשתי זאת הרי האנשים ההלכים בנפשותם ולא אבה לשותותם אלה עשו שלשת הגברים: 5
ואבישי אחי יואב בן צרויה הוא ראש השלשי והוא עורר את חניתו על שלש מאות הללו וישם ב בשלשה: מן השלשה הכי נכבד ויהי להם לשור ועד השלשה לא בא: ובניהו בן יהוירבע בן אים חיל רב פעלים מקבצאל הוא הכה את שני אריאל מואב

ואבישי אחי יואב בר צרויה הוא ריש גברי והוא חבית ית מורנית על תלת מאה קטילין וליה שום בהלחמה גבריא: מן גבריא תוה יקיר ותוה להון לרב ולתלת גברין לא מטא: 5
ובניהו בר יהוירבע בר גבר וחיל חטאין דילי עוברי מקבצאל והוא קטל ית תרין רכבי מואב

קרא שמו יעקב. ילך נא ארמי בקרבני כי עם קשה. ויבקע דוד בימת נבל. את אלו אשר עשיתי רמיה: ויאמר שלחנא כי נכח. ויאמר אליו דוד התורמני אל הגדוד תניא רבסוק. ויאמר עד אשר אם טאר ערים. ויאמר חלילה לוי. ויאמר בא אל כינוח לגלגל. ויאמר חזאל. ראני באתי בת טבעיה. ויאמר עכר מלך הבושי אל ירמיהו. וג' בטעמא ואמרת וסיס ליעבר בלך הכושי. הנבא על ארמת ישראל ואמרת הלא עוד. ואברה לפי יי אלוהך כערתי הקדט:

מי יסקני מים. כמעשה שהתאזה לאותן המים שהיו יקרים ויומי קציר הם כמו שאמר ובאותן הימי אדם מתאזה למים קרים מפני החום אולי במדבר שהיה פס דוד לא היו פס מים טובי ואחר שהבאו אותם כתרטועל פסמו עצמם שלשת הגבורים האלה בסכנה גדולה בעבור תאותו אל המים. ולא אבה לשותותם שהיה חושב כנפשו אילו פתה אותם באילו שתהדמם כי בנפשותם הביאום: ויסק אותם לוי. כלומר סכסם לארץ לשם יי כי לא היה פס מוצח. ומה שכתבו רז"ל בענין זה הם דברים של תימה כי חברו פני הענינים האלה באחר והיו בפני המקומות כי דבר חלקת הסדה היה באפס דמים ודבר המים היה במערת עדולם והם פ' מי יסקני מים דרך משל כי המים הם התורה במוהו כל כמא לכו למים ו וכירוש מי יסקני מים הלכה כ נזכר לו לשאל מן הדרין שהיו בסת לחם וזהו מאמר מאמר בית לחם אחר בשער כמו השערה אל הזקנים וההלכה אחר הזכרה לשאל מהם הוא דבר חלקת הסדה מלאה עדש ושעורים ונחלקו בדרך זה מהם אמרו כי הגריסים מפעורים ו מערשים היו מישאלל ופלשתים היו טמונים בהם ושאל דוד אם יש לו רשות לשלח אש בגריסים בעבור שיסרכו עצמם הכלפתם ושלחו לו אסור להציל עצמו ב בממון חבירו אבל אתה מלך ומלך פורץ לעשות לו דרך ואם ממחך בירו ומהם אמרו כי ה הגריסים מפעורים היו של ישראל והגריסים של עדשים היו של פלשתים ושאל אם יש לו רשות לתת הפעורים לבני הבדמות שהיו עמו לאלול וישלם חילופם לבצלי השעורים מערישי הערש ושלחו לו חבול יסיב רשע גדולה וישלם אצטפיהם שלם נקרא רשע אבל אתה מלך ומלך פורץ לעשות לו דרך ואין ממחך בידו ופי' ויתצב בתוך החלקה ויצילה שלא הניח דוד לסרוף את הגריסים או להאבילם לבהמותיו ופי' ולא אבה דוד לשותותם שלא אמר הלכ ז' במס שלמה אלא כך אמר מקובלני מבית דין של שמואל הרמתיבל המוסר עצמו למיתה על דברי תורה אף אומרת סמועה מכיון ומאי יסק אותם לוי רמיהו ממשמיה רגמל: ועור השלמה לא בא. ולתלת גבורן לא מטא: את

סני אריאל מואב. ות תרין רכבי מואב. ורבותיו אמרו שלא הניח כמותו לא ב במקדש ראסון ולא ב במקדש סני: אריאל מואב. על פס סכסכו דוד סבא מרת ה המואבית: כל

דלבג

הבשר
ר' צנן חן
ב' בקרת
חכית א'
ותכונא לא
חכית א'

ויסוף יי' ויזוז לתחלת הדברים ולא לתוספת דבר וכמוהו ויזרז רבים ממקראו כמזכרנו ברחל ספר יהושע: אל העם. כתרנומו על עמא: ויעברו את הירדן מעבר הירדן התחילו למנות וכסעברו הירדן חמו בערוער: ימין העיר. מחוץ לעיר וסם הסכימו בארץ מקום יעברו למנות ואותו המקום שחמו בו היה בתוך הנחל וזהו שאלו אשר בתוך הנחל

הגד ואל יעזר בתרגומו ורבו כ כחלל רבשכט גר ואל יעזר וימ הגד מעניין מלא על כל גריותיו ואל ארץ תחתים חדשי. תי ולא רע דומא לחדשי לא ידעתי למה תרגום תחתים דרומא.

חדשי מקום יסוב חדש: רנה יען. לרן יען כן היה סם המקום רנה מעיל והלון רפה: וכביב אל צידון. כתרנומו רמתן אסתחר לצידון: מבצר צור.

מבצר שהיה בצור גבוה ועל כן נקרא מבצר צור וכן הוא נזכר בספר יהושע בנחלת בני אשר ועל עיר מבצר צור: וכל ערי החווי והכנעני. שהיו יושבי בהם חוי וכנעני עם ישראל סלא ה הדויסוס בני ישראל והיו למס: את מספר מעקר העם.

כתרגומו ת חושבן מניין עמא והוא כפל דבר לחזק ובא סמוך על סמוך כמו מבצר וטוב לבנון כהרי נחלי רבם וחמאה: ותהי ישראל. ותהי ערת ישראל וכן ותהי מואב לרוד לעברי: שמנה מאות אלף איס חיל. ואיש יהודי חמש מאות אלף איס וכבר הימים ויהי כל ישראל אלף אלף ומאה אלף ויהודה ארבע מאות ושבע

אלף מאות באגרה אחר רבי יהושע בן לוי הכתובים מוסיף כאן מה שחזרו כאלו סני סכטים סלא כהנו סכך כתוב בדברי הימים ולוי ובנימין לא פקד בתוך כי כתרנומו רב המלך אל יואב אחר יואב בלואי יכול להשמוט ולומ' סכט לוי אינו במנה

במניין שאר הסכט' כי חס מבן חרם ומעלה ובנימין דיו שחזר וכלה בפלגס בבבנה ולזה הפי' פסוק זה ולוי ובנימין לא פקד ב בתוכם כהאן היה לו לבתו חותו לא בדברי הימים כי כאן הוא חסר המספר והיה לתת טעם לחסרון גם לחסרון שחזרו בני יהודה כרב הימים לא כתנוטעם

ובסלים וסתים מרות דרם רבי אלעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר מסני כתובים המכחישים זה את זה יבא הכתוב הסלישי ויכריע ביניהם כיצר כתוב אחר אומר ויהי כל ישראל אלף אלפים ומאה אלף ויהודה ארבע מאות ושבע אלף וכתוב אחר אומר ויהי סלא סמנה מאות אלף ואיש יהודה חמש מאות אלף במניהם סלם מאות אלף אלף מאות אלף מה טיבן בא הכתוב הסלישי והכריע ובני ישראל למספרם ראשי האבות ושני האלפים והמאות ושטוריהם המספרים את המלך לכל דבר המחלוקת הבאה וחיוצאות חרם בחרם לכל חרשי הסנה ה המחלוקת האחת כר אלף מלמד שאלו סלם מאות אלף היו הכתובים במינוסו סל מלך ולא היו צריכים להמנות כיצר ארבעה ועשרים אלף לסנים עמר דרי כאן מאותם וסמוסם אלף וסמוכות לפים כסתירוי' אלף הן כסתירוי' יסר והסליכס הכתוב מכאן וחזר וכללן להלן וגם זה לא כתן טעם לחסרון מספר יהודה שגמאוו בדברי הימים חסרים סלסם אלף ואספר שאלסם סלסם אלף אלו מתו במבפס כי סכטים אלף היו המתים במבפס וסלסם אלף מהם היו מיהודה ומתו כל כך מיהוד' לפי שהיו סכטו סל רוד והוא היה הסכה או היו באותו סכט רוב החוטאי.

וסדר' עוד מני פתקי' עשה יואב אחר מרובה ואחר מועט אמר אס מקבל הוא את הממועט טוב ואס לאו אכי כותן לו את המרובה: ויך לב רוד חותו. כתרנומו וחסרוד בליכיה כלומר חסם על העין סעשה סיקרה ועווסם בזה לו וליסר אל והסס לבו חותו בעבור זה כלום הומה וחדר לבו והתחרט ובקם רחמי' מה' שיעבור עונו:

אחרי כן ספר. אסר ספר וכמוהו רבי יוסיס רוד בבקר. לא סכס לבו כלילה וקס בבקר וסכה בא לוגר הנסא בדבר יי' סגלה אליו כלילה: חומה רוד. כי כבואותיו היו לרוד ועל ידו היה מרבד הקסע עם רוד ואסס סלא ככתוב מכחאותיו לא זאת:

ויכאוהגלעד והוא ארץ. לחצי הבגשח

ואמר מלך ליואב רב חילא דעמיתו הליך בען בכל שבטא דישדאל מרן ועד באר שבטע ומני ית עמא ואידע ית חושבן עמא: ואסר יואב למלכא ויסוף יי' אל הך על עמא כאילין ובאילין מאת וסמנין ועיני רבני מלכא חנון ורבני מלכ' למה אתרעי בפיתגמא תרין:

ותקיוף פתגמא דמלכא על יואב ועל רבני חילא ונפק יואב ורבני חילא קרם מלכא למימני ית עמא ית ישראלי ועברו ית ירדנא ושרו בערער רדום קדמא רבנו נחלא רשכט גר ואליעזר: ואחו לגלעד ולארעא דרזם לחרשי ואחו לרן יען ומתמן אסתחר לצידון: ואחו לקריון דריבן וכל קריוי חווי ו ובנענאי ונפקו לדרום יהודה לבאר שבטע: ונתלכו בכל ארעא ואחו ססיפי תשעת ירחין ועסרין יומין לירושלם: ויחב יואב ית חושבן סניין עמא למלכא ונתו וישראלי תמני מאת אלפין גבר גבר שלפי סופא ואנש יהודה חמש מאת אלפין גברא: ונחש דוד בלכיה כתר כן דמנא ית עמא ואסר דור קרם יי' חבית לחרש דעברית תרא ובען יי' אעיבר. בען ית חובא דעברך ארי אסמפליית לתרא: וקם דוד בצפרא

ופתגם נבואה מן קרם יי' תוה עם גר נביא חוויא דודר למימר:

וידבר יהוה יהיה אל גר הנביא חוה דוד לאמר:

וידבר יהוה יהיה אל גר הנביא חוה דוד לאמר:

וידבר יהוה יהיה אל גר הנביא חוה דוד לאמר:

וידבר יהוה יהיה אל גר הנביא חוה דוד לאמר:

וידבר יהוה יהיה אל גר הנביא חוה דוד לאמר:

וידבר יהוה יהיה אל גר הנביא חוה דוד לאמר:

בהם ובהם. בהם ספלים ובהם סני ספלים הרי ארבעה ספלים וכן חוזר וסופל את הספילה עד מאה פעמים כמזאת ברכתו סל יואב יתירה על סל משה סאמר כסם אלף פעמים ועוד סברכתו סל משה למן מרובה וסל יואב מיר סאמר סה ועיני ארובי המלך רואות: הגר ואליעזר. התחיל בבני גר לפי סהס גבורים וקסם אחר הלואי וילחמו בו ויעכבו על ידו: ואל ארץ תחתים חדשי. מקום יסוב חדש ס סאוכלוסיהן מועטין אולי בתוך כך יתחרט דוד וסלח אליו סליח סיחזור בו רנה. בבני רן: יען. סס המקום: מספר מפקד. חס מס' למה מפקד סני אכפריא וסעה גרולה וקטנה אחר ארסו את הקטן ואס יקנוף ארסו את הגרולה לכך כאל מפקד לסון חסרון כך סדרם ב בפסיקתא: ותהי יסר אל. תסס כחן ככתבה: סמנה מאות אלף. וברברי הימים הוא אומר אלף אלפים ומאה אלף ב בהגדת אמוראים מ מנינו אחר רבי יהושע בן לוי הכתוב מוספי כאן מה שחזרו כ כאן אלו סני סכטים סלא כהנו סכך כתוב בדברי הימים ולוי ובנימין לא פקד בתוך כי כתרנומו רב המלך אל יואב אחר יואב בלואי יכול להשמוט ולומ' סכט לוי אינו במנה סכט' כי חס מבן חרם ומעלה ובנימין דיו שחזר וכלה בפלגס בבבנה ובסלסם וסתי' מרות דר אלעזר בנו של ר יוסי הגלילי סנינו כתו אחר אומר ויהי כל ישראל אלף אלפי ומאה אלף ויהודי ארבע מאות ושבעים אלף וכתו אחר אומר

וגלעד ח' כקריא' וס' מלכו בנימין בן מנשה גלעד מלכודת גלעד: וסביב' לבשכט יתני' וסביב' אל צידון:

וידבר יהוה יהיה אל גר הנביא חוה דוד לאמר:

וידבר יהוה יהיה אל גר הנביא חוה דוד לאמר:

וידבר יהוה יהיה אל גר הנביא חוה דוד לאמר:

וידבר יהוה יהיה אל גר הנביא חוה דוד לאמר:

וידבר יהוה יהיה אל גר הנביא חוה דוד לאמר:

וידבר יהוה יהיה אל גר הנביא חוה דוד לאמר:

וידבר יהוה יהיה אל גר הנביא חוה דוד לאמר:

וידבר יהוה יהיה אל גר הנביא חוה דוד לאמר:

וידבר יהוה יהיה אל גר הנביא חוה דוד לאמר:

וידבר יהוה יהיה אל גר הנביא חוה דוד לאמר:

וידבר יהוה יהיה אל גר הנביא חוה דוד לאמר:

וידבר יהוה יהיה אל גר הנביא חוה דוד לאמר:

וידבר יהוה יהיה אל גר הנביא חוה דוד לאמר:

רלבג

את רוד למנות חותם טאס היה זה כן לא היה חסם לרוד על זה ויזרז ענשהו אס הסי בזה הענשם הנפלא הלאי לא סלסזאת ההסכה מיוחסת לסי באופן כולל לפי סהוא הסכה בכלמה סייתחדס על הכר סאמר ותהי אסס לבן ארטיך כאסר רבר יי' לא חסס סלחטס חותי סהה כי האלסס ואספר סאמר עוד כיהיה גס כן הסי סבה מה בזאת ההסכת וזה כי להסגחתו על רוד היה הסי מסיד מרוד זאת התסוק' לולו כססועל יסר אל. והגר אה בעיני סהיה אמרו ויסת את רוד חסר והרסן בו ויסת לבו את רוד כאמר ויתכלרוד סהוא חסר וענינו ויתכלרוד וסנה החטא היה בזה המספר לפי מה סאססב כי זה יור' על ערור היה כסר סס זרועו בבטחו על רוב העס ולא היה ראוני סיבטח כי אס כסס ית' לבדו ועוד כי התורה צותה סכפוקד חותם יתנו איס כפר כססו למנו' מה סייתנו לו ולא היה בהס גנף בפוקד חותם כמו סבארנו בפרשת כי תסא: למלאך

דברת אל רוד • בטתיה חטוא היה אמר אל רוד ובסרצא לבבות הבית אמר לך
ואמרת אל עברי רוד • שלם אני כוטל עליך • כתרנומו חדא מתלת וכן אמר בחר
לך אחת מהם ואמר שלם לסון נקבה כלומר שלם גזיר' לפיכך כתבה גם כן לסון
נקבה • שבצ שנים • ובברי הימים שלם שנים לא אמר לו אלא שלם לא מה שאל

סבב לפי מזה העניין היה אחר
 שלש שבד רעב שהיו בימי רור
 מנה אחר מנה והנה אם יהיו
 עתה שלש מנים אחריהנה יהיו
 שש מנים והשביעית אלכס שדר
 בה מטר לא תמלט בלא רעב
 מנה שתבא אחר שש מני רעב
 ועד ביעד עת הקציר לא יהיה
 להם לחם בשביעית : והוא
 ררפיק • שלא יהיה לך תקומה
 מפניו צרי שיכירו הכל כימאת
 האל הוא והוא רודפק : כפלה
 כא בר יי • זהו הדבר כמו הנה
 די יי הויה ועוד כי ברעב אלכס
 שהוא בד יי פלוגם כן ביר אל
 פילכו למצרים או לשאר ארצות
 לשבור בר ולחם אבל הרבר
 אינן באלל די השם לבד לפיכך
 המונן ממלת בד יי הוא הרבר
 לפיכך חור הוא ברבר כי הוא
 בד יי לבד אבל בפנים היה
 חרפה בנים בנוסם לפני א
 אויביהם וכפוסם לפניהם וכן
 ברעב כי היו הולכים בארצות
 הגוים והיו חרפה בהם וכן אומ'
 הכתוב ולא אתן אתכם עור ח
 חרפת רעב בנני • וברעם חשב
 רור ברעו ואתמר אם בחר אני
 רעב עכשיו כל ישראל אומרים
 מאי איכפת לנו לכן ישי על א
 אוצרותיו הוא בוטח וישרי' ימותו
 ברעב ואם בורר אני חרב ע
 עכשיו ישראל אומרים מה לו על
 גבוריו הוא בוטח מהם יצאו ל
 למלחמה הם ימותו והוא יכל
 אמ' יבאררם שהכלשון בוד' א
 אם בורר אני רעב עכשיו כל י
 ישראל מוכי רעב בדרכים אם
 בורר אני חרב עכשיו כל ישראל
 מוכי חרב בדרכים יבארר
 ויא' בר רמז לורע וראחמה א
 אשיב שולחי רבר רבר הוא רבר
 באותיותי מהבקר ועד עת
 מועד • כתבנו מעדן רמת הכיס
 תמירא ועד רמתקן ויש מליל
 ספיר ועד חצי היום והוא עת
 מועד ממנושיה שמעם כי זריחתו
 מועד אחר וחצי היום מועד אחר
 ובא השמש מועד אחר ומהם
 אמרו ומשהאיר מזרח עד הכץ
 החמה והנה מרחמי האל קצר
 זמן הרבר שהרי אמר לו גוים
 ולא היה אלא מהבקר ועד עת
 מועד • וברש ויתן יי רבר שלש

וּפְסָה שְׁמֵת עַל כּוֹרֵעוֹת נְגֹז עֲלֵיהֶם בְּאוֹתוֹ הָיָה בְּאוֹ מִפְּרָקֵיטוֹן גְּדוֹלִים וּבְטָלוֹ
חוּתָם וְאֵלּוּ הֵן חֲמֵסֶת סִפְרֵי תוֹרָה שֶׁבִּעַת יְמֵי הַשְּׁבִעִת חִימֵי בְּרִית מִלֵּה חֹכֵם מְלֵאָה
אֲשֶׁת נִפְתִּירוֹ שְׁלֵסָה עֶשְׂרֵה תְּרֵי אֲמוּרָאִי חָר אֲמֵר בְּזֻכּוֹת שָׁנִים עֶשֶׂר שְׁבָטִים וְחָר
אֲמֵר בְּזֻכּוֹת עֶשְׂרֵת הַרְבָּבוֹת וְשָׁנִי לֹחוֹת נִפְתִּירָה שֶׁסָּה אֲחֵת רַב־חַיִּיא אֲמֵר
מִשְׁחִיטוֹת הַתִּמְרֵי עַד זְרִיקַת רְמוֹ וְיִשְׁלַח יְיָ הַמֶּלֶךְ . הִרְאֵה הַקָּבֶה רִמּוֹת מֶלֶךְ
וְחָרְבּוֹ בְּדוֹ כִּמּוֹ אֲשׁוּמֹ בְּרֵבִי הַיְמִי וְחָרְבּוֹ שְׁלֹשֶׁה בְּדוֹ נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלַם וְהַעֲמִידוּ
סִמּוֹךְ לְגַרְזֵן אֲרוֹכָה הַיְבוּשִׁי כְּרִי שִׁיר אֲהוּרֹד שֶׁסָּה וְיִתְפַּלֵּל וְיִצְטַק לֹו הָאֵל בְּמִקְוֵה הָהוּא
וְהַעֲבֵר הַמִּגְפָּה וְיִהְיֶה סִימֵן לְרוֹד כִּי שֶׁסָּה הוּא מִהֵן הַעֲזָרָה וְשֶׁסָּה יִהְיֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ

וְעַתָּה בֵּית הַתְּפִלָּה הַזֶּה עֲבֹרָה כְּמוֹ שֶׁזָּכַרְנוּ לָנוּ הַחֵל עַל יַד גַּד לְהִקִּים עִם מִזְבֵּחַ וְעַם נֶפֶשׁ
הַרְעָה וְרָע' כְּמוֹהֶן: רַב עֲזֵה הָרַק דִּידִי. רִי בִּנְיָמִן אֶל תִּשְׁחַת יְרוּשָׁלַם. וְיֵשׁ בִּרְבֵּר
מִסְּקוֹל כְּרוֹבָה עַל סִנְהֶדְרִין: עֵשׂ גִּוּרִין. סִמְךָ לְגִוּרִין: הָאֲרוֹכָה. בְּתוֹב בְּיָד קוֹדֶם
אִדָם בְּהָא הַיְדִיעָה הוּא סָלָא בְּמִכְנֶה וְאִיפְסֵר מִהוּא עִם תּוֹאֵר: עֵלָה. לְפִי שְׁגִרָא אֲרִי
הַיָּמִים שֶׁבִּרְבֵּי גַד בְּבֵית ה' אִפְּסֵי אֲרוֹכָה בְּמִ

הלוח חר מן יר פסוק אית בהון לך וס' חלילה ל
ישראל רב והחביאך ושבעת ישראל ושכרת

אֵיזֵל וּתְמָלִיל עִם דָּוִד בְּרִנָּה אָמַר
 יִי תִּירָא מִמֶּלֶךְ אֲנֹרְמֵי עַלְךָ בִּתְר
 לֶךְ חֹד מִנְהוּן וְאַעֲבִיר לֶךְ וְאַתָּא
 גַּד לִזְרֵת דָּוִד וְתִי לִיהוֹאֲמַר לִיה
 חֲתָעִיל לֶךְ שְׁבַע שָׁנִין כְּפִנָּה ב
 בְּאַרְעָךְ אִם תִּלֵּת יָרֵחִין תִּהְיֶיעָרִיק
 קָרַם סָנְאָךְ וְהוּא רִיף לֶךְ וְיִבֵּם
 מִהוּי תִלְתָּא יוֹמִין מוֹתָא בְּאַרְעָךְ
 בְּעֵן רַע וְנִחֵי מֵה אֲתִיב שְׁלָחִי פ
 פְּתוּמָא וְ

לגר עקת לילחרם נתמסר כען
 ביד מימל דיי ארי סגיאן רתמתיו
 ובידא דאנשא לא אתמסר ויתב
 יימותא בן ישראל מעידן רתמנכס
 תמירא ועד רתמסק ומית סן עמא
 סרן ועד באר שבע שבועין אלפין
 גברא ואושיט ידיה מלאכה

לִירוּשָׁלַם לַחֲבוּלוֹתָ וְתָבִי מִן כִּ
בִּישְׁתָּא וְאָמַר לְמַלְאָכָא דְמַחְבֵּל
בְּעַמָּא מִיסַח בְּעָזְאֲנָתָ יֶדְךָ וּמַלְאֵךְ
רִי יְהוֹה שְׂרוּ בְכִמְרֵי אֲרִירִי וְאֶרְמוֹן
יְכוּסָאָה וְאָמַר דְּוֹר קָדְשׁ יִפְדֵּי
חַוָּא יְת מַלְאָכָא דְמַקְטֵל בְּעַמָּא
וְאָמַר תָּא אֲנָא תְּבִיז וְאֲנָא סִרְתִּית
וְאִילָן עֵץ דְּאִימוֹן בְּעֵנָא בִּיד רַעִיָּא
מִתְּעַבְדִּי וְהִי בְּעָז מִתְּתֵךְ בִּי ו
וּבְכִית אָבָא וְאִתָּא גֵר

לֹת יָדוֹ בְיוֹמָא דְהוּא וְאַמֵּר לֵיהּ
סָק אָקִים קָרָם יי מִדְּבִתָּא דְּבִית
אִידִיר יִרְאִינוּ יוֹסְאָתָא וְסָלִיק יָדוֹ
בְּפִתְגָמָא דְּגֵד כְּמַא דְּפָקִיר יי
וְאַסְתָּכִי אַרְיוֹן וְתַנְאִית מַלְכָּא וִית
עֲבֻדְתִּי עֲבֻרִין עֲלוֹתִי וּפְקִי אַרְיוֹן
וְסָגִיד לְמַלְכָּא אַפּוֹתִי עַל אֶרְעָא :

אתך. כחך לך אחת כזנה. וחבריו
יוסף. כל הארץ ישתחוו לך: מהבקר
כשם הכעל מהבקר: כאשר צוה ייג'ס
רע

מעשות. עם אשר תמצא את אלהיך. ואמר עשו
לא תטע לך אשרה. ובתבת עליהן. למען הקים

הַלֹּקֶת וְדִבְרֵת אֶל־דָּוִד כֹּה אָמַר יְהוָה
שֶׁלֹּשׁ אָנֹכִי נוֹטֵל עָלֶיךָ בְּחֹדֶל־לֶךְ א
אַחֲרֵת מֵהֶם וְאַעֲשֶׂה לָּךְ; וּבִגְד־גֶר
אֶל־דָּוִד וַיִּגְדֵּל לוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ הִתְכַּוֵּי
לֶךְ שִׁבְע־שָׁנִים יָרַעְבִי בְּאַרְצֶךָ וְאִם־
שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים נִסָּךְ לִפְנֵי־צָרֶיךָ וְהוּא
יִדְפָּךָ וְאִם־הָיִית שְׁלֹשֶׁת יָמִים דָּבָר
בְּאַרְצֶךָ עָתָה יָדַע וּרְאֵה מִדֵּי־אֲשִׁיב
וְשִׁלְחִי בְרַב־: וַיֹּאמֶר דָּוִד

אֶל־גֵּר צֹדֵק לִי מֵאֵד נִפְלָה נֶאֱבָר־
יְהוָה בִּי רַבִּים רַחֲמָיו וּבִיד אֱדָם אֶל־
אֶפְלָה׃ וַיֵּתֶן יְהוָה דָּבָר בִּישְׂרָאֵל
מִהַבְּקָר וְעֹדֶת מוֹעֵד וַיָּמָת מִן־הָעַם
מִדָּן וְעַד־בְּאֵר שֶׁבַע שֶׁבַע־עִים אֶלֶף
אִישׁ׃ וַיִּשְׁלַח יְיָ הַמַּלְאָךְ יְרוּשָׁלַם
לִשְׁחַתֹּתָהּ וַיִּנָּחֵם יְהוָה אֶל־הָרַעוּת
וַיֹּאמֶר לַמַּלְאָךְ הַמְשִׁיחִית בָּעַם רֹב
עִתָּה הִדָּף יָדְךָ וּמִלֵּאךְ יְהוָה הִיָּה עִם־
גֵּדֶן הָאוֹרֶנָה הַיְבֵסִי׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־
יְהוָה בְּרָאתָ אוֹתִי אֶת־הַמַּלְאָךְ הַמִּכָּה
בָּעַם וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲנִכִּי חֲטָאתִי וְאַנְכִּי
הָעוֹיִתִי וְאַלֶּה הָעֶזְאוֹן מִהָעֲשׂוֹתַי נָא
יָדְךָ בִּי וּבְבֵית אָבִי׃

וַיָּבֹא גֵר אֶל דָּוִד בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמֶר
לֹעָלֶה הֵקֵם לִיהוָה מִזִּבְחַת בְּגֵזֹז אֲרֹנִיתָ
הַיְבִסִי׃ וַיַּעַל דָּוִד כְּדִבְרֵי גֵר בַּאֲשֹׁר
עָוֶה יְהוָה׃ וַיִּשְׁקֹף אֲרֹנָה וַיֵּרָא אֶת־
הַמֶּלֶךְ וְאֶת עַבְדָּיו עֹבְרִים עָלָיו וַיֵּצֵא
אֲרֹנָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לַמֶּלֶךְ אֲפִיו אֶרְצָה׃

שהלך אפרים, אם גנים באולך. מהיחן לך ומה
ואבחי האלהים. ויתן י' דבר ביש' דס' פרא' ויקראו
מ' קרב אל הכזבת. שוק התרומה וחוזה התנופה.
גרד שמואל

הַיָּמִים וּמֵלֶכֶךְ יִי אֱמֹר אֶל גֵּר לֵאמֹר וְגו' . וְהִנֵּה בְּרַח אֲרוֹנִי
 שָׂכַר בְּסֶפֶד רַבֵּי הַיָּמִים וְיִדְמָה שֶׁבִּבְחָר זֶה הַמָּקוֹם לְהֵא
 הוּא הַמָּקוֹם שֶׁבָּנָה אֲבֵרָהּ בּוֹ מִנְחָה לְעֶדְךָ אֵת יִצְחָק בֶּן
 הָאֱמוּרִית כִּמוֹ שֶׁזָּכַר בְּתוֹרָה . וְהִנֵּה בָּחַר רַחֵם לְטוֹב תְּכַסֵּה
 לֹא יִמְוָנוּ יִשְׂרָאֵל מִזֶּר הַחֶטָּא שֶׁחֲטָאוּרָדוּ . וְיִדְמָה שֶׁאֵל
 שֶׁאֵר יִמְוָנוּ עִם יִשְׂרָאֵל וְאוֹלָם קִרְאוֹמֶלֶךְ לְפִי שֶׁכָּבַד ה
 עַם קוֹדֵם שֶׁלָּקְחוּ אוֹתָהּ יִשְׂרָאֵל מֵהֶם .

אם שירד מן הסמים על העולה במוט אומר ברברי המ
לו הקרוס ברוך הוא למלאך טול הרב סבה באותה
קרי הארונה ר"ס קדם לוי ואחר הוא כי רבם כמוהו
יה מקום בית המדרס הוא בתעלה כנבר ירושלים
והמוריס

סלם אזי כוטל עליך. אחת מטלם וכן בשתי תחתך בי היום באחת מטתים סלם
אזי כוטל עליך כגבר סלם שהטלת על סאול כי אם יו יפנו או יזמו יבא ומת או
במלחמה ירד וכספה: בר לי מאר. הקטנה טברה קטנה מאר: כפלה נא בר יי.
הרבר ולא החרב והרענ טבם הוא מקור לעטרים אונרי פירות. אמר רבי
אלכסנדר רי אמר רוד

אם אני בורד לי החרב
עבדיו ישראל אומרים
הוא בטוח בגבורתו
שהוא לא ימות ו
והאחרים ימותו ואם
אני בורד הרעביאל
בטוח הוא בעצמו
אברור לירב סהכל
סוף בו : מהבקר
ועד עתמועד . מעדן
רמתנפסיתמזרח ועד
דאתסקי : היבוס .
סר מזורת ציון היא
סממה יבוס : ויסקף
ארוכה . מתחבא היא
מפני המלאך כך כ
כתוב שבדי הימים :
העורגים

דלבג

למלאך המסחית בעם
ידמ' לפימה שאחשוב
שזה המלאך היה כ
נביא ולזה היה נראה
בהקץ לרוד והוא היה
מסחית בעם במצות
הפ' על ררך מאמר
הנביאים ללוט כי מ
מסחיתים אכחנו את
העיר והיה כל' לרוד
סתהיה חרבו בירו כ
טויה על ירושלם ל
להעיר על שהוא היה
מביא הדבר שם ב
במלאכות יו' ואחשוב
שזה המלאך היה פ
פנחס בן אלעזר בן
אהרן כי הוא היה חי
במימד כאמר והוא
פנחס בן אלעזר בן
אהרן הכהן גיד על
האזרח לפנים וי' עמו
וכבר ביארנו במה ש
מקדם בספר שופטים
במקומות רב' שנזכר
שם ביאת מלאך יו'
שהוא היה פנחס והו'
אמר לגר סחיה לרוד
אומר סיבה מזכה
בגר ארוכה כמו ש
נזכר בספר רבני

בְּרִית
ב' יר חס'
וְחַר חֶלֶל כִּי
בְרִיתוֹ
וְלִרְיָן חֶלֶל

הימים ומלאך יי' אומר אל גר לאמר וגו'. והנה גרן ארונה היה בהר המוריה כמו
שזכר בספר רבתי הימים וידמה סבבה זה המקום להיות בו בית המקדש מקדש
והוא המקום סבבה אברהם בו מזה לעדף את יצחק בו כי הוא היה גם כן בהר
המוריה כמו שנזכר בתורה. והנה בחר רוח לטוב תכונתו סימיות הוא ובית אביו
ולא ימותו ישראל מזר החטא שחטא רודי. וידמה שארונה היבשי כנעניר ולזה
נשאר בירושלם עם ישראל ואולם קראו מלך למי שכבר היה מלך על היבשי שהיה
עם קודם שלקחו אותה ישראל מהם. המורגים

באם עיזר מן הסמים על העולה במו סאמר ברברי הימים: אל הרעה, כמו על
 בר לו הקדוש ברוך הוא למלך מול הרב סבה באותה עשה מת אבסי בן ברוח
 ויקרי האיונה ר"ס קדש לוי ואחר הוא כי רבים כמוהו בהפקד האותיו ומה סאמר
 היה מקום בית המקדש הוא בעצלה כנגד ירושלים: כדבר רב, בכף וברברי
 מפיו: והמורידים

המוריות: בלי עץ מלא חרשים וכבר הוא מעביר אתו על הקס תמיד ומחזקו להיות תבן למאכל בהמות: ארונה המלך: סר היטבי היה: סקלים חמשים: וברברי הימל הוא אומל סקלי זהב מסקל שש מאות הא כיצר גבה חמשים סקלים כסף מכל סבטו וסבטו הריסם מאות ונתן לו כסף ברמי הזהב וכן ענינו בסוף שחיטת קדשים גבה כסף בשש מאות כסף בעקלי זהב וכן ענינו בספרי:

סליק ספר שמואל:

רלבג

המוריות: הם כלים מעד דם שהם התסוא: וכלי הסקר: הם הכלים שיש בהם ענים המוכנים לחרשת ולהיטור כמו רבין ומה שדמה לו ובספר רברי הימל זכר סכבר נתן גם כן ארונה ה החטים סכבר היה ב צרף למנחה ושם זכר סכבר נתן דוד במקו סקלי זהב מספר שש מאות: והנה אחסוב מהגדל עם הסקר קנה דוד בכסף סקלים ל לבנות סם מזבח ו ולהעלות הסקר לעולה ואולם המקום ההוא בכללו סכברה בית ה המקד' סם קנה שש מאות סקלי זהב והוא אמרו לפימה סכבר בספר רברי הימל זהו בית יי האלהים וזה מזבח לעולה לישראל כי זה ממה שידר ס סכבר קנה המקום סכברה בבית המקדש: ועל עולות ושלמים: הנה לא נאסרו בהמות עד סכברה בית המקדש ולזה היה אפשר לרוד להעלות עולות ושלמים ואעפ' שהיה זה מה שצריך אל ביאור לפי הכראה לנו במה מהגדלנו באורנו בזה המקום:

ראשון

הוא במדות והוא טראחי לכל מקבל טובה מאחר שיתן לו תודה כעל כל אשר גמלהו וכל סכן אם היה השם יתברך המטיב כיבנתית התור לו תועלת כפלא להיטיב לאומותיו יי' וכל הטובות ממנו ולזה תמצא שאחר שהיטיב הש' ליה כל אלו הטובות הנכללות נתן לו תודה דוד בכלל על כולם ואעפ' סכבר הורה לו על אחת אחת בייחוד כמו טיראה מרבריו בספר תלים ולזה ספר סדר דוד ליי אתרברי השירה הזאת ליי ביום הציל יי' אותו מכף כל אויביו ומכף סאול: השני הוא להודיע שהי' כשייחדו ממנו הרעות לא יתחדשו ממנו כי אם מצד מה שהם טובות ולזה אמר דוד שהשם יי' הוא קד' יעשה להם' שלא יחרש הש' הרע כי אם מצד שהוא יעשה לאוהביו והוא להציל מאויביהם ולרחוקם מעליהם כמו שדחה העל חי בעל קרנים בקרנים מעליו את החי המזיק לו: כשיהיה המתפלל מקרר משבחי הש' מה שיבטיחו הסגור לפימה שאפשר כי אז הוא רבין ואז ההסגרה האלהית בו והוא אמרו מהולל אקרא יי' וגו' ולזה גם כן אמר בצר לי אקרא יי' ואל אלהיגו' כמו סבארכו: מה שיחרטו הש' על דרך ההסגרה הפרטית יהיה מתחדש על יד מלאך ישולח מאתו על זה כאמרו אלהי שלח ולזה אמר בזה המקום וירכב על כרוב ועף כמו סבארכו: ענינים להטיב לאוהביו ומהם יתחדש רע במקרה לאויביו הרעות לפימה שאפשר כימה שיתחדש ממנו תמיד הוא הטוב והנה כמו שהענינים שהיה מהם מטר הם המתחדשים לתכלית טוב שיריה את הארץ והולידה והנחיתה ויקרה מהם רע במקרה כמו הברר והרעמים והברק והלפיד' יי' יטיב הש' לאוהביו בכמו זה הטוב שיסודר ממנו רע במקרה לאויביהם וזהו אמרו מספר מה שהסגית הש' להצילו ולהכניע לאויביו וישת' חסך סתרו סביבותיו סוכתו חסרת מים עי' סחקים מנגה נגדו בערו גחלי אש יעם מן שמים יי' וגו' והוא להודיע שמי שירצה שיסג' מבוקשו מכוונ אויבו ראוי שיסג'ל בזה בעת היותו קשה יום כי אז יתכן יותר להסג' המבוקש כאמרו אל דרכו שירצה כימבר היותו מכליח יכח ומזה יתבאר שהקשה יום ראוי סיוכח ולזה אמר דוד מספר בהסגרת הש' יקדמוני ביום אדונייהו' וי' למשקן לי כאלו אמר שהם התחדשו להרע לו בעת היותו נכון לקבל הרע לולי יי' שהיה לו: יי' והתגדלו בתורתו והתבונן בה תמיד כי זה יבא אל קנן ולזה אמ' דוד בספר חזק' סקות ההסגרה האלהית בו יגמלני יי' כצדקת סכור דיי' ויטיב לי כי שמתיר דרכי יי' ולא רשעתי מלאה כי כל משפטיו לגברי וחקותיו לא אסור ממנה הורה בזה כי הוא מתהלך בדרכי השם יי' ומתבונן בחקותיו ומשפטיו:

והמוריות: מן למורג חרוץ: וכלי הבקר: ושאר כלי הבקר וברברי הימים עוד והחטול למנחת: הכל נתן: הוא נתן אבל לא דעה דוד לקבל במנחה: ארונה המלך: מלך היטבי היושב בירושלם היה כי אף בימי דוד היה היטבי בירושלם כמו: סמארוס מסכבסוה בני יהודה כמו סכתוב ויטב היטבי את בני יהודה בירושלם עד היום הזה והיו שם למס עובד והיו להם בתים סדות וברמל' על ידי המס שהיו עובדים לבני יהוד' ובני בנימין וזה הסדר והגורן היה לארכ' היטבי ורצה לתתם לרוד ולא רצה לקבל כי אם במחיר ואף אחר סכבס דוד המנחה הניחם לסבת בעיר י ירושלם אותם שהיו יושב' בעיר מתחילה למס עובד והיו שם שר סכבה סלמה את הבית וזה ה היטבי לא היה מן סבט אומות אלא מפלשתים מזרע אבימלך כמו ספירסו בספר יהושע והיה מותר להניחם לסבת בארץ כיון סקבלו עליהם שלא לעבוד עז ושאר מכו שהוחרו עליהם בני כח ואפילו מ' אומות היו יכולין לסבת בארץ בתנאי זה שלא י יחטאו סכאמר לא יסבו בארץ פן יחטאו אותך לי אבל כל זמן שאינן חוטאים סקבלו עליהם ל מנות מותר להניחם בארץ ו ובמקצת נסחאות התרג' תרג' סתן ארונה המלך למלך יהב ארוח למלכא דיבעא מיניה מ מלכא: וירכ' כתרומו ויקבל קרבנך ברעוא: מאותך במחיר: כמו מאתך כי רבים מן הרעים בענין עם י בכסף סקלי חמשי: וברברי הימל' סקלי זהב מסקל שש מאות אמרו רז' גבה מכל סבטו סכט חמשים סקלים סהן שש מאל כסף ומסקלם במסקל סל זהב וזהו שאמר סקלי זהב ועוד אמרו סכתב אחד אומר באחד סכטיך וכתוב אחד אומר מכל סכטיכם זהו סל יהודה אומר כסף מכל סכטיכם בית הבחירה מסכט אחר רבי אומר משו' אבא יוסף בן רוסתאי ביקר ועצים ומקום המזבח בחמשים וכל הבית כלו בשש מאות ולסון הפסקים מוכיחים דבריו כי אומר תנה את הגרן ואת הבקר בכסף סקלים חמשים ובגרן היה המזבח וברברי הימים אומר ויתן דוד לארונה במקום סקלי זהב וגו' לכל המקום שהוא בסדה סכברה בו הבית: וישע' יי' לארץ ותעבר: המנפה מעל ישראל: וקבל יי' צלות דיי' ארעא: ובררם כל האלפים האלה סכשלו בימי רוד לא כפלו אלא עלי יי' שלא תבעו בית המקדש והרי רבים קל וחומר ומה אם אלו שלא היה בניהם ולא חרב בניהם כפלו על שלא תבעו אותו אנו שהיה בימינו וחרב ב' מינועל אחת כמה וכמה לפיכך התקינו זקנים ונביא' לטעו בפיהם סל ישראל להיות מתפללים סלמה פעמים בכל יום השב סכיתך ומלכותך לגיון וסדר עבודתך לירושלם אכיה סלה:

ואמר ארונן מארין אתה רבונן מלכא לוח עבריה ואמר דוד ל למבן מינך ית בית אירי למבנא מדבחה קרם יי' ויתבלי מותנא מעל עמא: ואמר ארונן לרוד יסב ויסק ריבונן מלכא דרתינן בעינוהי חיו תוריא רבשידינן לעלת וסוריעי וסני תור' לאענא כולא יתב ארונה מלכא למלכא די בעא מיניה מלכא ואמר ארונן למלכא יי' אלהך יקבל קורבנך ברעוא: ואמר מלכא לארונן לא אירי מבן אבון מינך ברמין ולא אסיק קרם יי' אלהי עליון מגן וכן דוד ית בית אירי וית תוריא בכסף סלעין חמשינן: ובניא תמן דוד מדבחה קרם יי' ואסיק עליון ונבסרת קורשית וקביל יי' צלות דיי' ארעא ואחבלי מותנא מעל ישראל:

יוסף את כל ארמת מצרים: ויקן דור את הגרן: ויקן את חוד שבתך: ותעצר ובגפה ד' בקריא' וס' ס' ועמד בין המתיים ובין החיים: ויבא אחר איש ישראל: ויכן שפרור סוכתו: ויעבר פנחס ופלה ותעצר:

סליק ספר שמואל

השלישי

הוא להודיע שהתפלה תהיה נשמעת: תהיה תפלתו נשמעת מפני רבקות הוא ברעית והוא להודיע כי מלאכיה וסג' פום אריותא הוא להודיע כיכסבא ההכרח שיחרש השם רשות להציל אוהביו הנה יסודרו ממנו כשהיה אפשר שיסלם המכוון בזה האופן תה כלו להעיר כי הש' מקרין עשיית סיריה את הארץ והולידה והנחיתה ויקרה מהם רע במקרה כמו הברר והרעמים והברק והלפיד' יי' יטיב הש' לאוהביו בכמו זה הטוב שיסודר ממנו רע במקרה לאויביהם וזהו אמרו מספר מה שהסגית הש' להצילו ולהכניע לאויביו וישת' חסך סתרו סביבותיו סוכתו חסרת מים עי' סחקים מנגה נגדו בערו גחלי אש יעם מן שמים יי' וגו' והוא להודיע שמי שירצה שיסג' מבוקשו מכוונ אויבו ראוי שיסג'ל בזה בעת היותו קשה יום כי אז יתכן יותר להסג' המבוקש כאמרו אל דרכו שירצה כימבר היותו מכליח יכח ומזה יתבאר שהקשה יום ראוי סיוכח ולזה אמר דוד מספר בהסגרת הש' יקדמוני ביום אדונייהו' וי' למשקן לי כאלו אמר שהם התחדשו להרע לו בעת היותו נכון לקבל הרע לולי יי' שהיה לו: יי' והתגדלו בתורתו והתבונן בה תמיד כי זה יבא אל קנן ולזה אמ' דוד בספר חזק' סקות ההסגרה האלהית בו יגמלני יי' כצדקת סכור דיי' ויטיב לי כי שמתיר דרכי יי' ולא רשעתי מלאה כי כל משפטיו לגברי וחקותיו לא אסור ממנה הורה בזה כי הוא מתהלך בדרכי השם יי' ומתבונן בחקותיו ומשפטיו:

הרביעי

הוא להודיע שהתפלה תהיה נשמעת: תהיה תפלתו נשמעת מפני רבקות הוא ברעית והוא להודיע כי מלאכיה וסג' פום אריותא הוא להודיע כיכסבא ההכרח שיחרש השם רשות להציל אוהביו הנה יסודרו ממנו כשהיה אפשר שיסלם המכוון בזה האופן תה כלו להעיר כי הש' מקרין עשיית סיריה את הארץ והולידה והנחיתה ויקרה מהם רע במקרה כמו הברר והרעמים והברק והלפיד' יי' יטיב הש' לאוהביו בכמו זה הטוב שיסודר ממנו רע במקרה לאויביהם וזהו אמרו מספר מה שהסגית הש' להצילו ולהכניע לאויביו וישת' חסך סתרו סביבותיו סוכתו חסרת מים עי' סחקים מנגה נגדו בערו גחלי אש יעם מן שמים יי' וגו' והוא להודיע שמי שירצה שיסג' מבוקשו מכוונ אויבו ראוי שיסג'ל בזה בעת היותו קשה יום כי אז יתכן יותר להסג' המבוקש כאמרו אל דרכו שירצה כימבר היותו מכליח יכח ומזה יתבאר שהקשה יום ראוי סיוכח ולזה אמר דוד מספר בהסגרת הש' יקדמוני ביום אדונייהו' וי' למשקן לי כאלו אמר שהם התחדשו להרע לו בעת היותו נכון לקבל הרע לולי יי' שהיה לו: יי' והתגדלו בתורתו והתבונן בה תמיד כי זה יבא אל קנן ולזה אמ' דוד בספר חזק' סקות ההסגרה האלהית בו יגמלני יי' כצדקת סכור דיי' ויטיב לי כי שמתיר דרכי יי' ולא רשעתי מלאה כי כל משפטיו לגברי וחקותיו לא אסור ממנה הורה בזה כי הוא מתהלך בדרכי השם יי' ומתבונן בחקותיו ומשפטיו:

השביעי

השמיני

הרבה מחטא שאלו וזה כי רוד היה הולך בכל דרכי ה' והיו מדותיו ותכונותיו בתכלית השלמו והחסידו' בכל עניניו רק בדבר אורח החיותה ממה טוידה שרוד היה משתדל בכל עז סתהיכה פעולותיו תמיד לפי הראוי אלא שלא יכול לבדו יצרו בענין בת טבע וממנו סובב דבר הריגת אוריה לכסוף קלנו ולמלט שלא תהיה פעולתו מבטלת בת טבע בעילת אסת אים עם סתיה קצת דין בהריגתו מפני שלא קיים מצות המלך. ואולם חטא שאלו היה נראה היותו כבד השם מפני שאר התכונות מראינו לסאלו שלא היו מתושרות אל היותו והחסידות ולזה גם כן תראה שאלו היה חושב להתנצל לסמואל ברכי עקר ואולם רוד הודה תכף ואמר חטאתי ליו ולזה אמר רוד להסיר את הכפק הזה עם חסיד תתחבר ועם גבר תמים תתקם עם כבד תתבר ועם עקם תתפל כמו ספארכו:

התשיעי

הוא להודיע מדרכי השיופועולותיו הם תמימות בתכלית מה שאפשר וכן הענין באמתו והיא התורה עד סוף בה דבר ללא תועלת ומה שחבר מהטוב סקצת פעולותיו סידקה מהם רע לבני אדם סקצת השת' הנה העדים הש' להפלים מה שחבר מהם טעם האדם בעל בחירה ורצון לא ימסלו על הבחירה ההיא מה שסודר מהם זה הרע בעקדה ולזה יתכן סכנל האדם ממנה בזה האופן כסתהיה בחירתו אל הטוב המסודר מן התורה ו ובאמצעותו ידע ב' ויהיה לו למנן מהרעו' ההם כי הוא לבדו אפשר שיהיה מנן לכל החסידים בו:

העשירי

הוא להודיע סכבר ימסך מחזק רבקות הסגחת הש' סיבא האדם מהרע אל הטוב בקלות כאילו קפץ ודלג אליו מזולת סדרך בהגעתו ליו הנה כמו שיעם הש' מהמטא כחש על דרך מופת בזולת סבותיו כן יבא הטוב בקלן לאוהביו בזולת סבותיו וזהו אמרו האל מעוזי חיל ויתר תמים דרכי מסוה דגלי כאילות ועל במותי יעמידני:

האחר עשר

הוא להודיע כי הש' נתן המלכה לזרע רוד כל הימים שהשלים נמצא על צד החסד מצד הברית ססם לרוד על זה מצד הצדק והיותו סמא בבו חיה ימסך תמיד לזרעו כשיעשו יסר' הטוב בעיני הש' בדרך טוכול לעשות להם כל יסע וכל חפץ גם בעת סתיה נכון לבא עליהם רע מצד הסגחה הכוללת ואולם כשלא יהיה זה ותפקק המלכות מישראל הנה לא תסוד מבית רוד אבל היא סמורה לו וזה ממנה שיתבאר ממנו סכבר וצא חטור מגזע יס' וכבר מסרסיו ישרה וימלך ויתקיים על יסר' כי אי אפשר סתקו' הממלכה מזרעו הסרה נכחית וכבר נתבאר זה יותר ברברי הכביא' וזהו אמרו ועסה חסר למסיוחו לרוד ולזרעו ש' עולם ואמר כי ברית עולם סם לי ערוכה בכל ושמורה כי כל יעשו וכל חפץ כי לא יכתיח:

השנים עשר

הוא מה שהודיע שאלו המלכים סיקומו על ישראל מפני סאיכס מוסלים ביראית אלהים אבל הם אכסו רעס לא תתקיים מלכותם וחייו יסראל בעצורם ובסמסם והם זרעם יהיו לכליון חרץ וזה חמה סתקיים בענין מלכות ירבעם וחבריו כאמרו ובלעל כקון מונר כלםס כי לא בדי יקחו ואיס' יע' בהם ימלא ברזל ועץ חנית ובאם סדק יסרעו בטבת ועם על הטובים אמר שלא תתקיי' מלכותם אך יהיו כמו רסא מלך סתהיה להם במיחה זמן לא ארוך מאד ואחר יבעו וכן אמר הש' לירבעם סאם ילך בדרכיו יכנה לו בית כאמן כאסר בנה לרוד אך לא יתקיים זה לוכל הימים ולזה תראה סמלכות החסמונים לא נתקיים מאד בבית סני:

השלשה עשר

הוא להודיע שגבורי רוד היו כלם אכסס חכמים גם כן כחכמת התור' ולכן היתה רבקה השגחת הש' בהם ולזה תאר שייכו העניי סהוא יוסב בטבת תחכמוני ולזה גם כן היה מהגבורים בניהו בן יהודע כהן סהיה מופלא סכבר והיו גם כן מהם הכרתי והפלתו והם ססנהדרין כמו ססתבאר במה סקדס ולזה תמצא סכאסר טבח אליו הגבורי' אמ' מן הסלטה הכי סכבר ולא אמר מן הסלטה היה חזק או תקוף אבל תארו בבכוד מצד גדול המעלה ולזה הגיע מבטוראם מה סזכר מפני הדבן בהם ההסגחה האלהית:

הארבעה עשר

הוא להודיע סוף ראוי לאד' סיטקם רבר ויוציא בטקסת קנינו דברים יותר ככברים ממנו והמטל כי מי סאבר דבר סוה פרוטה אין ראוי סיוציא בטקסה רבר סוה יותר וכס' סוף ראוי סיטקן עצמו או איס' אחר מן האכסס בבקשתו ולזה תמצא כי כסתאווה רוד ואמר מי יסדקי מים מבור בית לחם אשר בטער וסככו עצמם סלסת הגבורים להביא מהם אליו לא רצה לסתותם להורות כי לא הסכים סיטככו עצמם בעבור זה ואף על פי סאמר זה בתאמר על צד התאווה אל המים ההם כי כמה פעמים יאמר אדם כך במה סוף רכנו סיסתדלו בהגעתו וגם ברברים הנמנעים כאמרו מייתן לי אבר ביונה ולזה הסכים לנסך אותם ליו לרמוז כי על עבודתו' את לבד ראוי לסכן כסמו

כאמרו ואהבת את יי' אלהיך בכל לבבך ובכל כפסך:

החמשה עשר

הוא במצו' והוא להודיע כי כבד היה במקדס כסוך המים ולזה כסך רוד המים ההם ליו כיוהוא מן הסקד סיעבוד רוד הש' ברבר לא הוסכם סיעבוד בו במקדס הנה כמו שלא יעס' אחר מן האכס' הטובים קרבן מן הצב' ליו כן לא היה ראוי לנסך המים אס לא היו מנסכי' אותם במקד' ומה המק' יס סמך גדול וחק למח' שאל' רבותי' מנסוך המי' בחג הסוכו' הוא להודיע כי ממקסי עם יקדה שיעם המלך רבר בלתי ראוי להיות כלי להדיח הרעה עליהם וזהו אמרו ויוסף אף יי' לחרות בישראל ויסת את רוד בהם לאמר לך מנה את יסראל ואת יהודה הנה כמו סימלך אדם חק' ממוקסי עם כן יקד הממוקסי עם למנהיג הטוב סגנהמה סתיה נסמר ממנה מהש' לולא חטא העם הלא תראה כי רוד לא עשה זה במרד ובמעל' כיתכף סהרגים סחטא הש' נתנו החרטה וביקם מהש' המחילה:

השבעה עשר

הוא להודיע כי מן הרעו' ראוי לטחור במה סהוא רע מעט מאי זה צד סיהיה אס מפני היותו מעט רע בעצמותו אס מפני סיקל יותר לקחת העצה עליו והנה מפני זה בחר רוד היות הרבר בארצו סלסת ימים להשעטו כי רבים רחמי הש' ונחס על הרעה ואעפ' סגס כן הרעב הוא כפילה ביד הש' הנה בו מה סהוא ביד אדם והוא הסחתת האויבים יכול הארץ והוא היותר קסה וידמה סלזה המן מהרעב כיון בזה המקום והנה היו לו הרעו' מסוערות כי הססה לפני האויבים והם רודפים היא יותר קסה מהרעב כי זה הוא אימת מות והאחר הוא אימת חסרון המזון ואעפ' סימסך מחסרון המזון מות לקצת האכסס הנה בתבולות יצילו הרבה מהמזון כמו סמצאו סעשו יסראל במטול מלך מדין עליהם והרבר הוא יותר קסה מהניסס מאויבים והם רודפים כי ממנו לא יתכן לננס כי הוא באויר סהוא אצל האדם ולזה הוסם בקירוב יחס זמן הדבר אל זמן הניסס כיוסן זמן הניסס אל זמן הרעב:

השמנה עשר

הוא להודיע סאפי' מחטאת רוד נמסך טוב הלא תראה כי בעבור זה החטא נגלה לו מקל בית המקדס סאסר בחרו הש' יאסר רמז אליו בתורה סאמרו אל המקום אסר יסר' יי' ובאמר כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה ובמסך נמסך טוב מחטא בת טבע סיבא ממנו סלמה אסר נכנה לו הממלכה לבדו ועל החטא ההוא גם כן עסה רוד הרבה מהמירות הזכרים בקסר תלס סהם זמירות יסראל לטבח בהם הש' ולסוב מ מחטאיהם וזה כלו מורה על יוסר לבב רוד עם הש':

התשעה עשר

הוא להודיע סהרבר סיס בו קרוסה כפלאח לסי' אין ראוי סיהיה לאדם הש' סמסות ברבים הנוגעים בו כי זה חמה סיבא להקל בקדושתו ולזה תמצא סכאסר כבחר זה המקום הקדוש להיות בו מזבח ליו לא רצו סיהיו הדברים סבו לסמוס אדם ולזה רצו ועשו מהבקר עולה ומחמורים וכלי הבקר עמו עצים להעלות העולה ומהחטים מנחו סאם יסחקמו בהם לכוך הדיטו יבא זה להקל בקדושת המק' ויקדוש ההוא ולזאת הסבה גב' תמצא סכאסר בא ארון יי' מסדה פלשתים על די הפחת סאסרם בעגלה הנה בקעו עצי העגלה ואת הפרות העלו עולה ליו:

העשרים

הוא להודיע סוף ראוי להעלות לסי' עולות יתכן סיחסב בהם סיהיה בהם קצת אונס כמו הענין בזה סהיה נותן ארונה לרוד סהוא אפשר סלא היה נותן זה כי אס על צד היראה ממנו להיותו מלך ולזה רצה רוד על כל פנים לקנות אותם ולקנות הגר' סעסה בו המזבח לזאת הסבה בעינה סלא יעבר הש' ברבר גזל ובמה סהוא לא לו ומפני זה הוצרך לקנות כל המקום ההוא אסר נכנה בו בית המקדס:

העשרים ואחד

הוא להודיע מה סהעיר בזה הספור סהקדנכות הס סטח להמסיך ההסגחה ביסראל ולעצור המגפה והמסחית מהם כי זה חמה סייסיר לעמוד על המכוון בענין הקדנכות סהוא מביא באופן סלס אל הדבקות בסי' כמו סבארנו בבאורנו בספר ויקרא הנה כמו סהיה הענין על הכפרת מבין שני הכרובים בכל רבור ודבור סהיה מרבר הש' עם מסה להייסיר יסראל לעמוד על כוונות התורה ועל סודות הנבואה כן רצה הש' לעצור המגפה על יד הקרבנ' הלא להעמידנו על המכוון בהם כי כבד התבאר מרברי הסידה סקבות ההסגחה הס הדבקות בסי' וההליכה בררכו וההתכוננו בררכי התורה בכללם:

ובכאן נסלס באור ספר סמואל והיתה הסלמתנו אותו בראש ארר ראסון סל

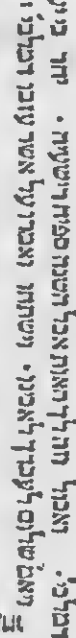
סנת תעסס וסמנה לפרט האלף הססי. והתלה לאל לבדו אסר

עזרט ברחמי וברוב חסדיו יתברך ויתרומם על

כל ברכה ותהלה:

צנינים. שש ותעיד ובה נספך אבדתי ב'פס'ן. עשיתי בבגדך ובגד בראש ויזין ב'פס'ן. נחתי
הבגד. ונשברתי שש ושבת. בח אוחס, מוכי לך החרטה המה פגה. מצאנו כי מצאנו בראש
אלישע מזה אעשה לך חניך לפס'. שכינת האב לבשתי לך כלים, נשיב ותבא והגיד לראש הארזים.

וְהַכֹּהֵן וְהַלֵּוִי:

[illegible]

• 1997

[illegible]

רשי

ובו קצת ענינים יסודיים
 לא ידעו שהתולדה יפה
 לחמם מן הבצילה
 ורבותינו אמרו ממוס
 לא ירבה לו כסף וכבר
 היו לו סמוכה עשר
 מרשם

והמלך

וְיָדֹוּקָן בָּא בַּיָּמִים וַיִּכְסֹּהוּ בְּבִגְדִים
וַיֵּלֶא יֵחֶס לוֹ וַיֹּאמְרוּ לוֹ עֲבָדֶיךָ
יִבְקְשׁוּ לְאֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ נַעֲרָה בְּתוּלָה
וְעַמָּה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְתֵהִי לוֹ
סִכְנָת וּשְׂכֵבָה בְּחֵיקָךְ וְחָס לְאֲדֹנָי
הַמֶּלֶךְ וַיִּבְקְשׁוּ נַעֲרָה יְפֵה בְּכָל
גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וַיִּמְצְאוּ אֶת אֲבִישָׁג
הַשּׁוֹנֵמִית וַיָּבֵאוּ אֹתָהּ לַמֶּלֶךְ
וְהַנַּעֲרָה יְפֵה עַד מֵאֵד וְתֵהִי לַמֶּלֶךְ
סִכְנָת וְתִשְׁתָּהוּ הַמֶּלֶךְ לֹא יָרְעָה

ז' - ז' - ז'
 ז' - ז'
 ז' - ז'
 ז' - ז'
 ז' - ז'

רדק

וְשָׁמַע אֶת כָּל הַדְּבָרִים • שָׁלַח אֶל אֲדָמוֹ
 מִבְּנֵי יִרְיָ • וְחָסַד גָּפְחוּן בְּקִרְיָהּ הוֹסִי' וְחָסַד
 יָד • וְיָחַד חָסַד לִבִּי בִּזְעִי • וְכָל בְּנֵי מִדְּבָנוֹ •

וּמֶלֶכָּא

דְּדוֹר סִיב עַל
 בְּיוֹמִין וּמִבְּסָן
 לִיָּה בְּלִבְשִׁין וְלֹא שְׁחִין לִיָּה •
 וְאָמְרוּ לִיָּה עֲבֹדוּהִי וְעֵצוֹן לְרַבְּבוּ
 מֶלֶכָּא עוֹלָמָתָא בְּתוֹלְמָא וְחֻשְׁמִישׁ
 קָדָם מֶלֶכָּא וְתַהֲדִי לִיָּה קְרִיבָא
 וְתִשְׁכּוּב לְוִתָּךְ וְתִשְׁתַּח לְרַבְּבוּ מֶלֶכָּא
 וְיַבְעוּ עוֹלָמָתָא שְׁפִירָתָא בְּכָל
 תְּחוּם אֲרַעָא דְיִשְׂרָאֵל וְאִשְׁכְּחוּת
 אֲבִישָׁג דְּמֶן שׁוּבָם וְאִתִּיאוּ יַתָּה לִ
 מֶלֶכָּא • וְעוֹלָמָתָא שְׁפִירָא
 עַר לְתִרְאָ וְתִהוּה לְמֶלֶכָּא קְרִיבָא
 וּמִשְׁמַשָּׁא לִיָּה וּמֶלֶכָּא לֹא יִדְעָה •

דָּוִר סִיב עַל
בְּיוֹמֵינוּ וּמִכֶּסֶן

לִיָּה בְּלוּשִׁין וְלֹא שָׁחִין לִיָּה׃
וַאֲמַר לִיָּה עֲבֹדוּנִי וְגִעֹן לְרַבּוֹנִי
מִלֶּבָא עוֹלִימָתָא בְּחוֹלְתָא וְתִשְׁמִישׁ
קִדְּם מִלֶּבָא וְתִהְיִי לִיָּה קְרִיבָא
וְתִשְׁכּוּב לְוִתְךָ וְתִשָּׁחַן לְרַבּוֹנִי מִ
מִלֶּבָא וְגִבְעוּ עוֹלִמָתָא שְׁפִירָתָא בְּכָל
תַּחֲסוּם אֲרַעָא דְיִשְׂרָאֵל וְאִשְׁכְּחוּת
אֲבִישְׁגָּ דְמָן שׁוּבָם וְאִתִּיאוּ יִתְהָל
לְמִלֶּבָא׃ וְעוֹלִימָתָא שְׁפִירָא
עַר לְתֵרָא וְהִוָּה לְמִלֶּבָא קְרִיבָא
וּמִשְׁמָשָׂא לִיָּה וּמִלֶּבָא לֹא יִדְעָה׃

כמו ובוקע עינים יסכן גם לרשת קצת המפרטים וכן בלעזן ערב לרביחם וחמור
סכסוך ויש מפרטים אובדת כמו לך בא אל הסוכן ואין טעם לפי זה כי מה בורך
למלך סתהיה אובדת ובעלת אובדו והבכין בעיני ספי' מועילה כלו סתהיה למלך
תועלת בה מפני הנהגה אשר אחזתה וזהו שפירש אחר כך וסבבה בחייוך וחס
לארני המלך ובמהו כי תאמר מה יסכן לך מה אועיל מחמתך וכן הוכח ברבר
לא יסכן ומל'ס לא יועיל גם ; והמלך לא ידעה . כמו ספי' סתהבתולה טובה לחמם
בבת בחיך ורבותיו ; ז' פירש סתהיה אסורה לו לבעלה משום לא ירבה לו נשים
אוק ואסופה לך כהנה וכהנה כמו סכתבנו בספר שמואל ; מתקמא

רדק מלכים א רשי

מתקנא • מתפאר ומתגאה אביאמלך כי חשב לפי מהיה יפה תואר יותר מאחיו כמו שאמר וגם הוא טוב תואר מאד ואמר בלבבו מאדו היה אהב אותו יותר מאחיו לפי מלא גער בומימיו ולא הכעיסו לפיכך היה מתקנא לאחיו אביאמלך • וחמסים אים רצים לפניו • שהיו הולכין לפניו בכלי זין כמנהג המלכא מהולכא לפנייהם

אדניהו בקריאה וס' ורביעי אדניהו בן חגית • וחברו דברי היסט' ואדניהו בן חגית נחנשא לאמר • ויהיו דבריו עם יואב בן צרויה • ועתה וזה אדניהו מלך • והשבעת באחזקד יואב • ועמם ודל'ים שמעיה חנניא דפסו •

ואדניהו בר חגית מתרברב למים
אנא אמלך ועבד ליה דתיכין ו
ופרשין וחששין גברא דרפין ק
קדמוהי • ולא אכלימיה אבותי
מיוסוהי למיסר מארין כרין ארת
עביר ואף הוא שפיר בריווא לחי
וימיה ולידת בתר אבשלום •
והיו פתגמוהי בעצה עם יואב בר
צרויה ועם אביתר פתגא וסערין
בתר אדניהו • וצדוק כהנא ובניהו
בר יהוידע ונתן נביא ושמעי ורעי
וגבריא די לדור לא היו בעצת
אדניהו ונכבס אדניהו עאן ותורין
ופטימין עם אבן סכותא די בקטר
עין קצרא וזמין ית כל אחוהי בני
מלכא ולכל גברי יהוד' עבדי מלך
• וית נתן נביא ובניהו וית גבריא
וית שלמה אחוהי לא זמין • ואמר
נתן לבת שבע אמי רשלמה למים
הלא שמעת ארי מלך אדניהו בר
חגית ורבוניא דוד לא ידע • ובען
איתא אמלך בך בען מלכא ושגבי
ית נפשיך וית נפש בריך שלמה •

ואדניהו בן חגית מתנשא לאמר
אני אמלך ויעש לו רכב ופרשים
וחמשים אישרעים לפניו • ולא
עצבו אביו מימיו לאמר מדוע ככה
עשית וגם הוא טוב תאר מאד ואתו
ילדה אחרי אבשלום • ויהיו דבריו
עם יואב בן צרויה ועם אביתר הכהן
ועזרואחרי אדניהו • וצדוק הכהן
ובניהו בן יהוידע ונתן הנביא ו
שמעי ורעי והגבורים אשר לדוד
לא היו עם אדניהו • ויזבח אדניהו
צאן ובקר ומריא עם אבן הזולת
אשר אצל עין רגל ויקרא את כל
אחיו בני המלך ולכל אנשי יהודה
עבדי המלך • ואת נתן הנביא ובניהו
ואת הגבורים ואת שלמה אחיו לא
קרא • ויאמר נתן אל בת שבע אם
שלמה לאמר הלא שמעת כי מלך
אדניהו בן חגית ואדניהו דוד לא
ידע • ועתה לבי איעצך נא עצה ומלטי
את נפשיך ואת נפש בך שלמה •

אדניהו בגי' • ושאר אדניהו • וגם הוא בקריאה וס' נכבס בכדור בלם • שמעיה ד בקריאה וס' הלא
שמעת כי מלך • כי קול שורר שמעת נפשי • הלא דברתי אליך בשלוחיך • הלא שמעת בתי אל תלבי •

מהיה נלחם מתלמותיו לפי היה אחרי אדניהו כרי סניחטו מר צבא אם ימלך
כמו שהיה חושש בלבבו שרוד יזוה אל בנו המלך תחתיו להמיתו ואביתר הכהן
גם כן לפי שרוד סלקוהו מן הכונה גדולה וסם תחתיו צדוק כהנא בורח מפני
אבשלום כמו שפירסמו בספר שמואל ולפיכך עזרוהו להמיתו והיו אחריהם והיו
לבני המלך ואנשי יהודה אחריהם כמו שאמר ויעזרו אחרי אדניהו • ומריא •

כתרגומו ופטימין הזאן והבקר היו מהמערע והמריא ה' כאן ובקר שהם מפוטמין
בבית על האבוס ובמסנה אחריו מלסון מריא אחי ממרים את העבלי ואמרו אחיו
הוא המראה מרביצה ופוקס את פיה ומאכילה כרסין ומים בבית אחי • עם
אבן הזוחלת • סמך לאבן הזוחלת זכורה הזאן והבקר ופירוש הזוחלת שהיו מים
זוחלין אצל האבן לפיכך נקראת זוחלת כמו שאמר אצל עין רוגל וינתן תרגם
סכותא ותרגם מפנה סכיתא • עין רוגל • כתרגומו עין קצרא וקצרא הוא הכובס
ובעין הזה היו מכבסין בגדים וקצרא הכובס בעבור זה רוגל לפי שהוא מפסק
בגדים ברגלי • לא קרא • לא קרא לאלה לפי שידע כי ידע עם שלמה • ויאמר
נתן • חשם דבר יותר לפי שהוא אהב בגדוה לרוד כי שלמה ימלך כמו שפירסמו
בספר שמואל גם דברי הימים כתוב • ואדניהו • בהערת האלף והוא אחר מן
המבעה • לא ידע • מאם ידע סיה מוחה דבר שהריכאמר לו בגדוה כי שלמה
ימלך • ומלטי את נפשיך • כי חשם מאם ימלך אדניהו ימית אחרי מות דוד
בת שבע ושלמה כריס לא יזא לערעור בתלכות או פי' ומלטי את נפשיך ואת נפשי
בך מבזין מלא תהיו עבדים לאדניהו • נכבסת

להגשו למלכות ולהצליח כן יגיע לו על ידם וזה כי אביתר בא אלרוד מפני ברחו מפני שאול ועל
מלחמותיו עם אים בבת ואבשלום ושבע בן בכרי ויואב גם כן נמסך לאדניהו ועזרוהו על המלכה כריסיה ובהו ולא יסירה מהיו שר צבא כי נתבאר לו כי לרוד לחסור
ממעלותיו בעבור דבר אבשלום ואביתר הכהן גם כן ראה כי רוד היה נותן יותר מהכבוד והמעלה לצדק ממה שהיה נותן לאביתר וזה מבואר מהספרי הקודמי שהקדים
זהם רוד צדוק לאביתר • ומריא • הוא מין ממני הבקר הממנים והגרולים • עם אבן הזוחלת • ר' אצל אבן הזוחלת ונקראת האבן ההיא כך לשמה לא ידעוה ואפטר
כי האבן הזאת גדולה וחלקה מאד ולרוב חלקותה היו מעיין אותה ורוחן אותה הנה והנה • והנה לא קרא שלמה אחיו אצלל עמו כי ידע שהוא יגד לו בזה להיותו
טוב מלך אחרי דוד אביו ולזאת השבה גם כן לא קרא אל נתן הנביא כי הוא כבד לרוד ששלמה ימלך אחריהם כמו שזכר דברי הימי ובכלל הזה לא קרא לאותם שלא
היו נכבסו לעצתו כמו צדוק הכהן ובניהו בן יהוידע ונתן הנביא ושמעי ורעי והגבורים אשר לדוד כי ידע כי הם יעלבו בעצתו ותתחרס מזה תפואת לב העם הנכבס לעצתו •
ומלחתי

מתקנא • מתפאר • וחמסים אים • נטולי טחול וחקיקי כפות רגלים • ולא עצבו
לא הכעיסו למך מהמונע תוכחה מבנו מבואו לדי מיתה • וגם הוא טוב תואר •
כאבשלום מכאמר וכאבשלום לא היה אים ופה היא גרמה להם שנתגלו • ואחזק
ילדה אחיו אחרי אבשלום • כלומר גר לתו אחר תרבות גדולה אחיו מל אבשלום •

עם יואב בן צרויה
לפי מהיה יודע שכלב
מל דוד עליו על סהר
את אבבר ועמסא
ואבשלום וסופו סיבות
את בנו המלך תחתיו
עליו לפיכך היה רוצה
סימלך זה על דוד •
ויאחזקו יועם אביתר
הכהן • סנסתלק מן
הכהונה מסברח רוד
מירוסלם מפני ח
אבשלום משה באורים
ותומים ולא עלתה לו
סכאמר ועל אביתר
והיה מבני בניו מל
עלי וידע שלא יסמס
בימי שלמה שהרי כ
כאמר לעלי והקומות
לי כהן נאמן והתלך
לפנימסחיו והיה ח
חפץ שיעמוד זה על
ידו • ונתן הנביא סכבא
לרוד ששלמה ימלך
כמו ס' דברי הימים
ושלמה יהיה סמו •
ומריא • מור מל פטסי
אבן הזוחלת • אבן
גדולה שהיו הבחורים
מכסין בה את כחם
להזיז ולגרדה לסון
מים זוחלין זוחלי ע
עפר וינתן תרג' אבן
סכותא ששומרין עליה
ונכסין למרחוק • עין
רוגל • תרגם יונתן
עין קצרא הוא כובס
סמתקן כגריצמר ב
ברגליו על ידי בעיטתו

ולשלמה אחיו לא קרא • סיחש היה שנתבצע עליו הכביא למלך • ומלטי את נפשיך
מן המחלוקת לאחר מות המלך סירצה בך למלך כמה שהבטיחו הקבה •
חטאים

רלבג

ועם לו רכב ופרסים וחמסים אים רצים לפניו • ראוי מקדש סמלכי ישראל לא
הוצר להם להרבות סוסים ולזה לא היה זה הענין קטן אצל מלכי ישראל • ולא
עצבו אביו מימיו לאמר מדוע ככה עשית • הנה מפני זה חשב אדניהו סיהיה לב
רוד להמליכו אחרי כי לא גנה אותו על דבר ממעשיו והוא היה גם כן יפה תאר
מאד ובעבור יפיו חשב שהוא ראוי למלך • ואותו ילדה אחרי אבשלום • הנה הוא
מבואר שאי אפשר מבני מזה ענין הלידה כי אבשלום היה בן מעכה ואדניהו היה
בן חגית ואילו היה מענין הלידה היה ראוי סיהיו סניהם מאם אחת תלך אדניהו
אחרי אבשלום ולזה הוא מבואר שהוא מענין הגדול כאמרו ואת חמשת בני מיכל
בת שאול אשר ילדה לשדריאל המחולת שהוא מענין הגדול כמו מקדם והרצון
בזה שאמרו גדלה אותו אחרי אבשלום והתנהג במנהגיו ובמדותיו ולזה אמר וגם
הוא טוב תאר מאד כמו אבשלום שהיה יפה תאר מאד כמו שזכר במה מקדם
הנה כמו שחשב אבשלום סימלך אחר רוד מפני רוד יפיו כמו שחשב אדניהו •

ויהיו דבריו עם יואב בן צרויה ועם אביתר הכהן • ר'ל מכבר ממך את לבבם
להמסך ולהסכים להמליכו והם עזרוהו בזה והנה חשב סכמו שאלו בחרו לרוד
למלכותו ועל פיו היה עשה רוד כל מעשיו ויואב הקים רוד על כסא המלוכה ונלחם
מלחמותיו עם אים בבת ואבשלום ושבע בן בכרי ויואב גם כן נמסך לאדניהו ועזרוהו על המלכה כריסיה ובהו ולא יסירה מהיו שר צבא כי נתבאר לו כי לרוד לחסור
ממעלותיו בעבור דבר אבשלום ואביתר הכהן גם כן ראה כי רוד היה נותן יותר מהכבוד והמעלה לצדק ממה שהיה נותן לאביתר וזה מבואר מהספרי הקודמי שהקדים
זהם רוד צדוק לאביתר • ומריא • הוא מין ממני הבקר הממנים והגרולים • עם אבן הזוחלת • ר' אצל אבן הזוחלת ונקראת האבן ההיא כך לשמה לא ידעוה ואפטר
כי האבן הזאת גדולה וחלקה מאד ולרוב חלקותה היו מעיין אותה ורוחן אותה הנה והנה • והנה לא קרא שלמה אחיו אצלל עמו כי ידע שהוא יגד לו בזה להיותו
טוב מלך אחרי דוד אביו ולזאת השבה גם כן לא קרא אל נתן הנביא כי הוא כבד לרוד ששלמה ימלך אחריהם כמו שזכר דברי הימי ובכלל הזה לא קרא לאותם שלא
היו נכבסו לעצתו כמו צדוק הכהן ובניהו בן יהוידע ונתן הנביא ושמעי ורעי והגבורים אשר לדוד כי ידע כי הם יעלבו בעצתו ותתחרס מזה תפואת לב העם הנכבס לעצתו •
ומלחתי

מלכים א רלבג

ועתה המלך דוד ויאמר קראו לי לבת שבע
בניהם ולזה קרא דוד לבת שבע ופחד לבא אליה ולומר אליו הריני
אל יואב לא אליה: על הפרדה אשר לי זה אחר מסמיני המלוכה כי לא ידכב על מדכבת המלך מי שאינו מלך: והורדתם אותו אל גיחון. הנה בחר למשחוי במקום נהר
להיות סימן מתמשך מלכותו ויתקיים ויתקפט: ומשח אותו סם צדוק הכהן. ידענו כי סמן המסחה שבעה הוא נעשה לרדודתו סם סכר סם לא נעשה עוד זולתו
ולזה הוא מכואר ס

ארץ חסבירין ארצה וס' מכאו ארץ כנען אל יעקב אביהם. נחמו נעבר חלוצים לפני יי' ותרא אביגיל את דוד
ותמרה. ותקד בת שבע אפים ארץ. ולא יפול צדוק ארץ. גיחון וג' בלמים וג' חסרים וס' ושם הנהר השני
גיחון. סתם את מוצא. בנה חומה חיצונה רחבים. הלין ג' קדמאי בלמים. חזרדתם אתו אל גיחון.

רשי

על הפרדה אשר לי. הוא סימן
לו שילמד ותחלת הגדולה שאין
הדייט ודכב על סוסו של מלך.
אל גיחון. הוא משכן השילוח
מכאן שאין מושחין את המלכה
אלא על המעיין סימן שמתמשך
מלכותו ומשחת אותו. כותן לו
סמן בן ריסי עיניו כמח נזר כ
כזה חזן. סימיה שלמה:
מכאן ארצי המלך. מכאן
שאין ארם מתקד בבניו והכרתי
והפלתו. תרגם יונתן וקפתיא
וקלפא ורכותו אמרו אוריס
ותומים יאתקן השמן. משמן
המשח שבעה מסה: מן האהל.
שהארץ נתן בעיר דוד וכלוחית
סל סמן המסחה לפני הארון
כמו שאנו שוכן בסדר יומא:
בחללים

כפי על קלף צדק
כחב חזן:
כזה נח

ויען המלך דוד ויאמר קראו לי לבת
שבע ותבא לפני המלך ותעמוד
לפני המלך: וישבע המלך ויאמר
חי יהוה אשר פדה את נפשי מכל-
צרה: כי באשר נשבעתי לך ביהוה
אלהי ישראל לאמר כי שלמה בנך
ימלך אחרי והוא ישב על--בסאי
תחתיו כי כן אעשה היום הזה: ותקד
בת שבע אפים ארץ ותשתחו למלך
ותאמר יהי אדני המלך דוד לעלם:
ויהא המלך דוד קראו לי לצדוק
הכהן ולנתן הנביא ולכניהו בן-
יהוידע ויבאו לפני המלך: ויאמר
המלך להם קחו עמכם את עבדי
אדניכם והרכבתם את--שלמה כני
על הפרדה אשר--לי והורדתם אותו
על--גיחון: ומשח אותו שם צדוק
הכהן ונתן הנביא למלך על--
ישראל ותקעתם בשופר ואמרתם
יחי המלך שלמה: ועליתם אחרי
וכא וישב על--בסאי והוא ימלך
תחתיו ואתו צלית להיות נגיד על--
ישראל ועל יהודה: ויען בכניהו
בן יהוידע את המלך ויאמר יאמן
בן יאמר יהוה אלהי אדני המלך:
כאשר היה יהוה עם אדני המלך בן
יהוה עם שלמה ויגדל את כסאו
מכסא אדני המלך דוד: וירד צדוק
הכהן ונתן הנביא ובניהו בן יהוידע
והכרתו הפלתי וירכבו את שלמה
על--פרדת המלך דוד וילכו אתו
על גיחון: ויקח צדוק הכהן את
קרן השמן מן האהל וימשח
את שלמה ויתקעו בשופר ויאמרו
כל העם יחי המלך שלמה:

הכל ארץ

כזה ויחל

לשון חזן
לשון חזן
לשון חזן

יהיה בן
ת מסתף

למה

י

ושל אחרי ויחלבו אתו. ושל אחרי וימשחו אתו צדוק הכהן: וס' יאמרו כל העם ד' ס' אל שמואל:
ויקח צדוק הכהן את קרן השמן. אמן ויחל לוי. אשר בשער ויחלבים:

ואתים מלכא דוד ואמר קרו לי
לבת שבע ועלה לקדם מלכא
וקמת לקדם מלכא: וקיים מלכא
ואמר קיים חזא יי דפדקית נפשי
מפלעקא: ארי במא דקייסית
לך כמימרא דיי אלהא וישדאל
לסימר ארי שלמה בריך וסלוד
בתרי והוא יתיב על בודסי מלכותו
תחזתי ארי בן אעביר וימא תדין:
וכרעת בת שבע על אפהא על
אדעא וסגידת למלכא ואמרת
יתקיים רבוני מלכא דוד לעלם:
ואמר מלכא דוד קרו לי לצדוק
כהנא ולנתן נביא ולכניהו בר
יהוידע ואתו לקדם מלכא ויאמר
מלכא להון רבדו עקבון ית עכדי
רכוניכון ותרכבון ית שלמה ברי
על כודקתא די לי ותחתון יעניה
לשילוחתא וימשח יתיה תמן צדוק
כהנא ונתן נביא למהו מלכא על
ישראל ותקעון בשופר ויתמרון
יגלח מלכא שלמה: ותקעון
בתרזתי וייתי ויתב על כודסי
מלכותו והוא ימלך תחזתי
ויתיה פקידית למהו מלכא על
ישראל ועל יהודה: ואנויב כניהו
בר יהוידע ית מלכא ואמר אמן
בן יהוידע ית מן קדם יי אלהא
רדיבני מלכא וכמא דתוה מימרא
די כסעדיה ורדיבני מלכא בן יתי
כסעדיה ושלמה וירכב ית בודסיה
מכודסיה מלכותא ורדיבני מלכא
דוד ונתן צדוק כהנא ונתן נביא
ובניהו בר יהוידע וקשתניא ו
וקלעיא וארביבני ית שלמה על
כודקתא ומלכא דוד ואובליו יתיה
לשילוחתא ונקיב צדוק כהנא ית
קרנא דמשחא מן משכנא ומשח
ית שלמה ותקעו בשופר ואמרו
כל עמא יגלח מלכא שלמה:

דוק

קראו לי לבת שבע. לא יבא
מהחרר אבל דחקה ממנו מעט
בעד סהיה נתן מדבר עמו לפי
אמר קראו לי ודרש הכתוב כזה
רחוק מאד שאמר כי לתשמיש
קראה להוריע לאביסב כי מה
מלא דעה לסבה שהיתה אסור
לו לא מפני שלא היה יכול: וחי
לשולס. פירוש חיי כפס לשולס
הבא כי בשלס הזה קרוב היה
למיתה וכן תי יתקיים וכל שאר
יחי המלך תרגם ינלס: עכדי
אדוכי. על הכרתי ועל הפלתי
אמר ומה שאמר עכדי אדוכיס
כאילו אחד עכדי וכן ואל משה
אמר עלה אל יגל לי ואתיפתח
ואת שמואל דל אותי: אשר לי.
שהיית דוכב בה וזה יהיה סימ
למלוכה שהרי אין הדייט ודכב
על סוסו של מלך: אל גיחון.
הוא שילוח וכן תי לשילוחא
וקרא בשמי שמו. כזה להמליכו
אל גיחון למשחו סם לסימן טוב
מתמשך מלכותו כמו שמתמשך
המשח: ומשח אותו. אף על פי
מלא היה צריך למשחו שאין מ
מושחין מלך בן מלך כי כשמת
דוד לו ולזרעו כמשח למלכות
אלא מפני מחלוקתו סל אדמיהו

כזה למשחו: יחי המלך. יגלח מלכא וכן תרגם יונתן כליחי המלך ביהתפלה
על החיים וההצלחה כי אדם חיים בלא הצלחה: ויוליכו אותו על גיחון. כמו
אל גיחון וכן ותתפלל על יי' כמו אל יי' וכן הדמיתה על ביתוכמו אל ביתו: איתקן
השמן. הוא סמן המסחה: מן האהל. מהאל מושך כי סם היה שמן המסחה
ואף על פי שאלה היה בזמן ההוא כגבשן הלך סם צדוק או שלח להסאו
ואף על פי שאמר כי כלוחית סל סמן המסחה היתה כתובה לפני הארון זה היה
כשהארץ היה באהל מועד אבל כשהוצאו אותו משם למלחמת פלשת הכלוחית וסל הארון וסל הביאו הכלוחית אחכ

שאין זאת המסיחה
סימטתהו כולו בסמן
ההוא כי לא יספיק ה
השמן ההוא לזה לא
היתה המסיחה כן בכל
מה שמשח משה ממנו
ולזה הוא מיוחד מלא
משח בו בי אס חלק
מהמשח והכח היתה
משיח המלך על ראשו
כמו שאמר בסוף ויקח
שמואל את סך השמן
ויזקק על ראשו והנה
ראוי שתהיה זאת ה
המסיחה אצל המקום
סתהיה בו כתר ה
המלכו. וראוי שתדע
כי לא הוצרכו למשח
שלמה אלא מפני מ
מחלקת ארניה כי ב
במסיחת דוד נמשחו
כל הקמים תחתיו מ
מזרעו כמו שבמסיחת
אחר וכן נמשחו כל
חסידים אחריו להיות
כהם ולזה לא הוצרכו
למשח אף זה כי אס
כהנא וסל: ובאויסב
על כסאי. לשדס
לכל שהוא מלך כרי
סיכור המחלוקת מעל
שלמה: אמן כן יאמר
יי אלהי אדני המלך:
הוא תפלה מיהוה ר
רצון השם יתב סיהיה
הענין כן רל סתהיה
המלוכה לשלמה כי אס
לא תהיה לו מיל לא
יועיל לו זה: ויעל את
כסאו מכסא אדני ה
המלך דוד. למרג
מזה שאין זה כנגד ה
המלך הוא מילכח כ
בנו יונתן ממנו: וירד
צדוק הכהן ונתן ה
הכני ובניהו בן יהוידע
והכרתו והפלתי. הס
היו סנהדרין כמו ס
סדקס וזה כי לו סזכ
הס אשר על פיהס ר
ראוי שתהיה בחירת
המלך להיות מה ס
סיבחרו כבחר מאת
יי והנה אשר יבחרהו
הכניא יורע סבחרו י
כמו סמצאנו בסמואל
כסבחר סאורוד וכך

נחמנו נעבר חלוצים לפני יי' ותרא אביגיל את דוד
ותמרה. ותקד בת שבע אפים ארץ. ולא יפול צדוק ארץ. גיחון וג' בלמים וג' חסרים וס' ושם הנהר השני
גיחון. סתם את מוצא. בנה חומה חיצונה רחבים. הלין ג' קדמאי בלמים. חזרדתם אתו אל גיחון.

הענין כזה גדול כי באורי ותומי יורע מי הוא אשר בחר יי' בו וכן הענין כשהררי
גדולה כי כליסל מחויבים להמסך למה סגורו בו סתבאר בתורה ולזה זכר
בזה המקור צדוק הכהן כי הוא היה כג ונתן סהיה כניא ובניהו בן יהוידע והכרתי
והפלתי סהיה סנהדרין גדולה ובניהו בן יהוידע היה עליה כמו סזכל בספר שמואל
מחללים

והכניא יורע סבחרו י
כמו סמצאנו בסמואל
כסבחר סאורוד וכך

מחללים בחללים. וכל מהו מעבדים בחללים והם כלי זמר ברמיון קנים והם נקובים נקבם משערים להוצאת מינים מוגבלים מהקולות. ותבדק הארץ לקולם. אמר זה על כד ההפלה והגזמה. או יהיה הרצון בזה כי לקולם נאספו רבים אליהם מכל הצדדים וכאלו בדעו אור הארץ בחוקי. מה קול הקריה הומה. כל מה קול העיר אמר היא הומה זאת ההגיה הנפלאה: כי אים חיל אתה וטובתבמר. ידמה מהרצון באים חיל אים טוב כי האש הטו עשה חיל בטובותיו ומדרך האים הטוב לכשר הטוב לא הרע. או יהיה הרצון באים חיל גבור והנה מדרך הגבור מיתבא תמיד הטוב בדרי הריב והמלחל לסבת היותו בלתי מפחד. ויחזק טקטו המזבח. הנה כבר כתבאר

רדק

והניחום לפני הארון בירוסלם יהיה פ' האהל אשר כטה לו רודי אבל רחוק הוא מהזויא מאלה מועד פוס דבר עד מהסאווה לסתעלמי. כל מה היה הארון פהיה בירוסלם היה הארון סבו סברי לוחו והארון סבו הלווחות היה באלה מועד כמו סכתבנו ב בספר סמואל והקדן הזה מלא היה מרת המסיהה כמו סאמר לסמואל מלא קרבך סמן ולך ח אפלחך אל ימי והיה יוצק ממנו על ראש המלך חלה ואחר כך מוסח בזורת נזר בין ריסי עיניו ויס אומל כי מתחלה היה מוסח בין ריסי עיניו ואחר כך הכותר בקרן היה יוצק אותו על ראסו כי מלא הקרן יהיה המיעור מ מהמסיהה ועוד המליכו סלמה ומסחו אותו פעם ס' כמו סכתו בדברי הימי ומליכו סמית לסלמ מפני כי עתה לא היו סס אלא אנשי ירוסלם ואחר כך הקהיל המלך כל סרי ישראל מכל ה סבטוים ליירוסלם וסרי האסיס וסרי המאות ולעמי כל הקהל מסחוהו לעיר ואז מסחו בס כן לזרון לכהן גדול ואז עשו סמח גדולה וזכחו וזכיס לרוב: מחללים בחללים. מזמרים בבלי זמר ססמו חליל והוא כלי חלול ומקובקבים קטנים: ותבדק הארץ לקולם. כאלו כבדק הארץ מרוב הסמחה והוא לסון והגדלה ותוספת כמו גדולות בצורות בסמייס מרוב קול הקריה הומה. מרוב הוא זה הקול מהקריה הומה. אים חיל אתה. כלומר אדם זריז וטוב ותיגבר רחיל חטאין כלל בעל כח לכבס את יברו: אבל ארוכינו. כלומר אינו כמו סאתה חוסב כי טוב אבסר לך אבל הוא להכך כי ארוכינו המלך רוד המליך את סלמה. אתסס סלמה מסמך: אמרורל בכל אדם מתקנא חן מכונותלמידו בזמסלמה ותלמידו מיהוסע: על המסכב. הסתווה לאל על המסכב סהיה סוכב עליה וכן ויסתחו ישראל על ראס המטה: ויחזק טקטו המזבח. המזבח סהיה בירוסלם כי היתר הבמות היה אז והחזיק במזבח להכבס סס: אס ימית את עברו. מזה סאני מפחד תמיד ומכופך בו יסבע לי סלא ימיתי: אס יהיה לי לבן חיל. כמו בן חיל לארוכינו וידא מפניו וסר אל מסמחתו ותי אס יהא לגבר רחיל חטאין פי בן חיל בעל כח לכבס את יברו והיית לאים. זרח ומוס בכפמך וכובס את יברך וכן תי לגבר רחיל חטאין ופי לפניו וסמרת וכן וכן ונמסא בן אים רוכס לוגדלו וכבד וכן כולס אנסיס גדולים וכבדים: את

וחבקע ר' וס' הארבה אשר תחתיתם. וחבקע הארץ בקולם. וחברור ירמיה ושוב יז בקריאה וס' ויצבתי אלהים מן הארבה כל עץ. ולא החום עיני עלי. בכל הדרך אשר צוה. וישראל ויביאנו וזא אדמוני. יאמר נא אדנו. ויה כחות רוח אלהים. ויקרא אביש אל דוד. עודנו מדבר וזא

ויעלו כל העם אחיו והעם מחללים בחללים ושמחים שמחה גדולה וחבקע הארץ בקולם: וישמע ארניהו וכל הקראים אשר אתו והם כלו לאכל וישמע יואב את קול השופר ויאמר מדוע קול הקריה הומה: עזרנו מדבר והנה יונתן בן אביתר הכהן בא ויאמר ארניהו בא כי איש חיל אתה וטוב תבשר: ויען יונתן ויאמר לארניהו אבל ארניהו המלך רוד המליך את שלמה: וישלח אתו המלך את צדוק הכהן ואת נתן הנביא וכניהו בן יהוידע והכרתי והפלתי וירכבו אתו על פרדת המלך: וימשחו אתו צדוק הכהן ונתן הנביא למלך בגדיו ויעלו משם שמחים ותהם הקריה הוא הקול אשר שמעתם: וגם ישב שלמה על כסא המלוכה: וגם באו עבדי המלך לברך את ארניהו המלך רוד לאמר ייטיב אלהיך את שם שלמה משמך ויגדל את כסאו מכסאך וישתחו המלך על המשכב: וגם כבה אמר המלך כדוך יהוה אלהי ישראל אשר נתן היום ישב על כסאי ועיני ראות ויחררו ויקמו כל הקראים אשר לארניהו וילכו איש לרכבו: וארניהו ירא מפני שלמה ויקם וילך ויחזק בקרנות המזבח: ויגר לשלמה לאמר הנה ארניהו ירא את המלך שלמה והנה אחו בקרנות המזבח לאמר ישבע לי כיום המלך שלמה אם ימית את עבדו בחרב: ויאמר שלמה אם יהיה לבן חיל לא יפל משערתו ארצה ואם רעה תמצא בו ומת: וישלח המלך שלמה וייררו מעל המזבח ויבאו וישתחו למלך שלמה ויאמר לו שלמה לך לביתך: ויקרכו מי רוד למור ויעזו את שלמה בנו לאמר: אנכי הלך בדרך כל הארץ וחזקת והיירתי לאיש:

וילקו כל עמא בתרוהו ועמא משכתי בתנינא ותחתיו דכא וזעת ארעא לקל חזן: ושמע ארניהו וכל זמניא דיעמיה ואינון ספיקו למיכל ושמע יואב ית קל שופרא ויאמר סא רין קל קרתא אשתגישת: עד דהוא מליל זתא יונתן בר אביתר פתנא אתא ואמר ארניהו עול ארי גבר רחיל חטאין את וטב תבשר ואתיב יונתן ואם לארניהו בקושטא רבונא מלכא רוד אמליך ית שלמה וישלח עמיה מלכא ית צדוק פתנא ויתן נתן נביא ובניה בר יהוידע וקשתא וקלעיה וארכיבו ידיה על בודתא דמלכא: וימשחו יתיה צדוק פתנא ונתן נביא לסתו מלך בשילוחא וסליקו מתן בר חרץ ואשתגישת קרתא הוא קלע דשמעתון: ואף יתיב שלמה על כורס מלכותא: ואף עלו עבדי מלכא לברכא ית רבונא מלכא רוד למיסר יוטיב ית שום שלמה משמך וירבי ית כורסוהי מפורסי מלכותך וסגיד מלכא על שיווא: ואף ברין אמר מלכא בריך אלהי ישראל ריתכ וזמא רין בר יתיב על כורסי מלכותי ועיני חזאין: ותורו וקמו כל זמניא רי לארניהו ואילו גבר לאורחיהו וארניהו דחיל מן קדם שלמה וקם ואול ואתקף בקרנת מרכא ואשתחא לשלמה למיסר תא ארניהו דחיל מן קדם מלכא שלמה והא אתר בקרנת מרכא למיסר וקיים לי ביוסא רין מלכא שלמה דלא יקטיל ית עבדוהי בתרבא: ויאמר שלמה אם יהי לגבר רחיל חטאין לא יפל ססער רישיה לארעא ואם בישתא תשתבב ביה ויתקטיל: ושלח מלכא שלמה ואשתחוי מעליה מרכא ואשתא וסגיד למלך שלמה ואמר ליה שלמה אחי לביתך: וקריכו ימי רוד ליסמח ופקידית שלמה ברית למיסר: אנא אול באורח כל ארעא ותתקף ותהי לגבר רחיל חטאין:

בטורה כי המזבח ק קולט אלא אס בא סס רוכח מכה ככס בזרון ובערמ' והנה ארניהו לזה בא סס כי סס לא היה מפחד סיהרגו סלמה ויהיה המקום ההוא לו למקלט עד מבטחהו המלך ס סלמה סלא ימיתו: אס יהיה לבן חיל לא יפול משערת ראסו א אר' כל אס תחזק ידיו להיות לעבודת ה המלך ולמכותו כסאר בני החיל לא יעשו כזק מצרי וכן סלא רוד לאנסי יבסגלעד ועתה תחזקה ידיס והיו לבני חיל: ויבא ויסתחו למלך סלמה ויאל לו סלמ. ידמה כי מפני סמח לסלמ אס יהיה לבן חיל ח חסב ארכיהו סירצה לעמוד לפניו ויסתחו נלזה לא היה רוכס ל להכרר ממנו אס לא יתן לורסות וכאמר הרגיס סלמה בזה א אחר לו סליך לביתו: וחזקת וסית לאים. רוכס לו סלא תהייה פעולתיך פעולת כ עיר ססיס וכער אבל תהייה פעולת אים גדול וזה אמרס יהיה עס הקתיסכו בעצה: וסמרת

מחללים בחללים פ' צדוקי ליש ויחזק

אלהים ארל כחית חס

רשי

בחללים. קלמ' ילם בלעז: ותבדק הארץ. רכרו הנבאים לסון הואי כלסמן בני אדם: אבל ארוכינו. כלומר פכסיו רין בסורתי ט טובה לך: סקרטת המזב. סהיה בגשון אמר הרוני בית רין סקברין סקברי בית רין אמות כח ויאקבר בקברות אבותי כך ררס רבי תחומא: את

יונתן. מקול ספלתו ררעשתי. ועמדם הלרים שמעיהו. גיע בפך כי חאכל. כלמי עיר רעים. חאות אדם חסרו. ויצא הבן ביום ההוא. ומתוק האור וטוב לעינים. וטוב משניהם. וטוב לא יהיה לרשע: וזהסג בקריאת וס' נבסר כסמואל א' סימן ד' אחו ג' חר מלעיל וס' חל אחו ישיב. וזא אחו בקרנות המזבח: שסאל כעשתו ולא אחו. בתרא מלעיל וכל שום גכר קבץ ומלדע:

את משמרתו אל הקדש כמו ושמרתם את משמרתו לכלית עמקות מחקות התעבות
ללכת בדרכיו תקון המור מה הוא חנון אף אתה היה חנון מה הארחם אף אתה
היה רחום לשמור חקותיו המצות שלא תגלה טעמים מזכותיו אשר נאמר בהם
מצותנו כלן טעמים והפדת נדרים וכיוצא בהן ומעטותיו ודעותיו

אשר הם עדינותו וזכר כמו שבת
ומעשר וכיוצא בהם שהם לזכר
והנה כל התורה ועדותיו נראית
בו היותו סקריא והיה למר הפעל
אעפ"ס שהוא מנחי העין בהפכה
עין הפעל וכן בדרך עדותיו
פסטי והרמים להם תשכיל
בתרגומו תכלה את כל אשר
תעשה כמו בכל אשר תעשה
ויהיה תשכיל פועל עומד או יהי
את כמסמנו והיה תשכיל פועל
יוצא כלן במדרך המצו תכלית
אתה את כל אשר תעשה ואת
כל אשר תעשה פס וגם אתה
וגם לרבות על מצותיו אשר נהו
ללכת בדרכיו אמר וגם זאת
היא מרכיו לבער אנשי ארבע
כי אתה ירעת את אשר עשה לי
יואב וגו' והיה וגם אתה ירעת
כמו שאני יורע ואני דרך ל
להדריך לא לבנות עליו לבטל
מן העולם אשר עשה לי פיר
אשר עשה לסי סרי צבאות
יפראל ולי עשה מה שעשה להם
כי אבדו את חטאתו וקבלתו
באהבתי ועשאו גם כן היה ב
בטלחותיו ומסכאני יהודה לי
וישמר פס אשר עשה לי סהרג
אבשלום ולמיר הזה יהיה אשר
עשה לפני סרי חסד ויהי הסמוס
ואשר עשה ובר אשר עשה לי
סהרג הספר פסלח לו רוד ביד
אוריה לסי סרי צבאות ישראל
כי אבד היה סר צבא ועמסא
סמיה אבסלו סר צבא וברעת
רוד היה למותו אחר כך סר
צבא וסר כי גדול היה ביהודה
וסר צבא יהודה ובתוב עליו עשר
וט את לבב כל אישי יהודה כאיש
אחר ויהרגם בשלום טעמו
עס ויהרגם כלות ויהרגם בשלום
וסס אותם רמים באילו היו רמי
מלחמה או פירוש וסס רמי
מלחמה רמי עשאל שהיו רמי
המלחמה כי עשאל רודף היה

ותישר ית משמרת מיקרא דיי
אלהך למתך באורתו ודתקנו
קדמותו למישר קייסו ופיקודו ודי
וינותי וסחידו מיה במא דבתיב
באוריתא וסשה בריל דתצלח
ית כל דמעביר וית כל אתר
ותיתפני לתמן בריל דיי וקיים
וייתתגמו ודיסליל עלי למימר
אם יטרון בנך ית אוריתו למתך
קדמי בקשוט בכל לבונו ובכל
גפשו וזן לסי לא יפסוק לך גבר
מעל פורסי מלכותא וישראלי
ואף את ירעת ויתדעבד לי ויאבבר
צרויה דעבד לתרין רבני חילותא
דישראלי לאבבר בר נר ולעמסא
בר יתר דקטילינו בערמותיה
ודם דיי ויתתשיב ליה דמיהו
עלוהי בדם תבירי קרבא וימיב
להו בכתנת שלסא ואשר דקחון
באיספניקו דיי בתרציה ודש
בטלריתא דיי בגלוחי ויתעביר
בחורבתך ולא תמות סבתיה
בשלסא לשאול ולבני ברזיל
גלעדא מעביר טיבו ויחון באכלי
פתורך ארי אינון ספיקו צורכיו
במעקיסן קדם אבשלום אחור
ותא עמך שסעי בר גרא בר
משיבט בנים מעולימת והוא
לוטני לוטן מריר ביומא דאזלית
למחנים והוא נחל לקדמותי
לידנא וקייסית ליה במישרא דיי למימר

הכתין

נ

נ

ג' ואל

נ

ח' ואל

נ

ח' ואל

ה' ואל

נ

נ

נ

ולא אקטלך בתרבא

ועדותיו ה' בפקן ולי בליש וס' ושכרת את משמרת
על עמרו דדבר והמים מפני אשר קשרתם
ה' רפ בספרא וס' נבסר לעיל בריש ספרא

ושמרת את משמרת יהוה אלהיך
ללכת בדרכיו לשמר חקותיו
מצותיו ומשפטיו ועדותיו בכחוב
בתורת משה למען תשכיל את כל
אשר תעשה ואת כל אשר תפנה
שם למען יקיים יהוה את דברו
אשר דבר עלי לאמר אם ישמרו
בניך את דרכם ללכת לפני באמת
בכל לבכם ובכל נפשם לאמר לא
יכרת לך איש מעל בסא ישראל
וגם אתה ידעת את אשר עשה
לי יואב בן צרויה אשר עשה לשני
שרי צבאות ישראל לאבבר בן נר
ולעמסא בן יתרו הרגם וישם דמי
מלחמה בשלם ויחן דמי מלחמה
בחגרתו אשר במרתניו ובגילו
אשר בגליו ועשית בחכמתך
ולא תורד שיבתו בשלם שאל
ולבני ברזיל הגלעדי תעשה חסד
והיו באכלי שלחנך כי בן קרבו
אלי בכרחי מפני אבשלום אחיך
והנה עמך שמעי בן גרא בן הימיני
מבחרים והוא קללני קללה
נמרצת ביום לכת מלחמה והוא
ידר לקראתי הירדן ואשבע לו
ביהוה לאמר אם אמתך בחרב

את אשר עשה לי סהרגה הספר פסלח רוד ביד אוריה במרדס רבי תנחומא
רמי מלחמה בשלום שהיה להם שלום עמו ולא היו כשמים ממנו בחגורתו
אשר במתניו סהרג חרבו ומזמרת על מתניו שלא כדרך החגור לבזאתו לקראת
עתקא ופיה למטה כדי שתפל כמה סהרג והוא יכא ותפול וכשפלה ונטלה
כסבור עמסא שלא
נפל לא להגביהה מן
הארץ ולא כסמר ב
בחרב אשר ביד יואב
ובגלו אשר בגליו
את אבד הרג בערמיה
פסלח גרמת היאך
חולסת במה סהמר
ויטו יואב אל תוך
הספר לר' אתובסלי
לספסל נעלך ולא
תורד את שבתו בסל
טאל לתיחיו למות
מיתת עמו ולפול ב
בגהים קללה
ממרת מפורשת
כמותה יוריך מה
ממרו כמותה נמלכו
כי

רלבג

ושמרת את משמרת
יהוה אלהיך ללכת בדרכיו
לשמר חקותיו מצותיו ומשפטיו
ועדותיו בכחוב בתורת משה
למען תשכיל את כל אשר תעשה
ואת כל אשר תפנה שם למען
יקיים יהוה את דברו אשר דבר
עלי לאמר אם ישמרו בניך את
דרכם ללכת לפני באמת בכל
לבכם ובכל נפשם לאמר לא
יכרת לך איש מעל בסא ישראל
וגם אתה ידעת את אשר עשה
לי יואב בן צרויה אשר עשה לשני
שרי צבאות ישראל לאבבר בן נר
ולעמסא בן יתרו הרגם וישם
דמי מלחמה בשלם ויחן דמי
מלחמה בחגרתו אשר במרתניו
ובגילו אשר בגליו ועשית בחכמתך
ולא תורד שיבתו בשלם שאל
ולבני ברזיל הגלעדי תעשה חסד
והיו באכלי שלחנך כי בן קרבו
אלי בכרחי מפני אבשלום אחיך
והנה עמך שמעי בן גרא בן
הימיני מבחרים והוא קללני
קללה נמרצת ביום לכת מלחמה
והוא ידר לקראתי הירדן ואשבע
לו ביהוה לאמר אם אמתך בחרב

סמחויב לשבת בסוכה בחג הסוכות לא יפכה להשתדל בעשייתו ויהיה זה סבה
אל שלא יקיים זאת המצוה או ירצה בזה כי סמיתך חקותי וס' ומצותיו ומעטותיו
ועדותיו ככתו בעזרת משה והיה סבה שתכלית את כל אשר תעשה וכל מה שתעשה
אליו תגיע לך ההצלחה והוא מענין אמרו בכל אשר יפכה יסכיל סכל רוד מכל
עברי שאלו למען יקיים י' את דברו וגו' באר לו סכבר יגיע לו משמרת ההנהגה
תועלת אחר והוא התמדת המלכות לו ולזרעו את אשר עשה לו יואב בן צרויה ל' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' R
על רבד אבשלום סעבר מצותו והרגו ואחר כך רבד אל רוד קשות כמו סמכר
במה סקדס ויפס רמי מלחמה בשלום ר' לעל הרעית אבבר כי הוא הרגו בעת
היותו בשלום עמו מפני סהרג עשאל אחיו במלחמה והנה היה אז אבבר בשלום
עמו כי הוא בא אל המלך להביא לו המלכות והוא פלחו וילך בשלום ויתן רמי
מלחמה בחגורתו אשר במתניו ובגלו אשר בגליו זה סב אל עמסא כי יואב סס
כלי המלחמה בהרגו אותו בחגורתו אשר במתניו ובגלו אשר בגליו לפי שהוא
סס תער חרבו ומזמרת בחגורתו ולא סס תער תוסה כמנהגו וכאשר ראה עמסא
סחה לתקן נעלו אשר בגליו ואז בסחותו נפל החרב מתעורר לארץ ולקחו יואב
מסס ולזה לא נשמר עמסא מן החרב אשר ביד יואב ובהיות הענין כן הנה יתאמת
פיואב כן רמי המלחמה באלו הכלים אשר אינם מוכנים לזר המלחמה כלל ולא
תורד את שבתו בשלום שאלו ר' עשה כחכמתך באופן שלא מתיחיו למות מיתת
עמו כי כבר הגדיל לעשות ארעות הפלחו הלו ויפסו סאר האכס' מעשות ככה
וייראו כ' מלכיות במלכות ויהנה עמך שמעי בן גרא אמר זה כי הוא היה עמו
בהמשחו כאמרו ושמעי ורעי והגבורים אשר לרוד לא היו עס ארסיו וידמג' ב
סנסאר עמו לעבודתו כי היה יוסב בדוס כמו סתמל סמכר במה סאל זה והוא
קללני קללה נמרצת חזק וקשה וזה מואר מדבריו לו בעת ברחו מפני אבשלום וסיתק

ועתה אל תתקוהו. כל אף על פי שהוא עמך ואין לך עליו דרך ותוהו להרגו ולא על מה סחרף וקלל אחי כי כבר נסבעתי לו ולא אמיתו הנה תעשה בדרך שלח יהיה נקי מהעונם כי איש חכם אתה ותמצא כזה דרכים יתכן בהם שתוכל להגיע עליו עונם המות כאופן סתוריר את סיבתו אל הקבר בספיכות רמים לא כמות כל האדם ויטכר דוד עם אבותיו מבר שאבותיו היו כדירי וישרי כמוהו ויקבר בעיר דוד. היא ציון: ושלמה ישב על כסא דוד אביו מנחם סאחז מעשה אבותיו: וכלו לאסתר הכהן וליואב בן צרויה. רצה לומר שהוא היה יותר ראוי למלוך כי הוא הגדול ממנו כי הממלכה ראויה שתהיה לגדול כאמרן ואת הממלכה כתן ליהורם כי הוא הבכור ולאסתר

דדק

בעיר דוד. היא ציון: ותכונן אחר שהמיתאלה סרמו להיות לו לסטן כמו שאמר אחרי מות סמעז והממלכה ככונה בדר שלמה: כי מיל' היתה לו. כי כורע כי נתן הכבוד אמר על פי יל' כי שלמה יהיה מלך ואף עמ כן היה הוא מערער במלוכה אם יוכל ויתן לו את אבשגב כי מותרת היתה לו כי דוד אביו לא ידע לא סאחז משתמש בסרביטו של מלך לא אף הוא מלך ולתואב זו ביקש אות' חרותו וכת סבע לא הרגישה דבר: ויטכר על כסאו. אחר סקס לקראתה והסתרחה להחזר למקומו על כסאו וכוה לסיס כסא לאמו סתסכ לימכו. ויסדרם לאס המלך לאמה של מלכות והיא רות כי עדין היתה היא בחי' וזה רחוק מאד: יתן' אינו לסון זכר לככה חלא פי' יתן זה המתן והיא אבישג ולסון זכר נופל על הענין וכן עשה מלאכה: ושאלו לו את המלוכה והסן שלמה כי כתואבה הוא מבקש אותה לפי שהיה אסור להסתמש בה אם לא היה מלך ואס יתנו לו את אבישג והיה סכור סהחזיק במלכות והסין כי אסתר ויואב סהחזיקו את דוד עשוהו זה לפי אמר לו ולאסתר וליואב בן צרויה וכן תי' הלא בעצה דא הוה הוא ואסתר כהנא ויואב בן צרויה: ויוסיבני

מלכותו ג' חס' וס' נבסר בסדר בלק: ועלי הכריא וס' נבסר בשנאל ב' ס' יח: למלך ג' חס' וס' ועלי שמו כל ישראל בניהם. והיו בשבנים שנה. כי בבית הסודים יצא למלך: באחד הכריא וס' ועתה שאלה אתה קטנה. ותאמר שאלה אתה קטנה וזה אני אלך באתך. שתים שאלתי באחד. אסתר אה

ועתה אל תתקוהו כי איש חכם אתה וידעת את אשר תעשה לו והוררת את שיתבדס שאל: וישבב דוד עם אבותיו ויקבר בעיר דוד: והימים אשר מלך דוד על ישראל ארבעים שנה בתברון מלך שבע שנים ובירושלם מלך שלשים ושלש שנים: ושלמה ישב על כסא דוד אביו ותכן מלכותו מאד: ויבא אדניו בן חגית אל בת שבע אם שלמה ותאמר השלום באך ואמר שלום: ויאמר דבר לי אליך ותאמר דבר: ויאמר את ידעת כי לי היתה המלוכה ועלי שמו כל ישראל פניהם למלך: ותסב המלוכה ותתי לאחי כי מיהוה היתה לו: ועתה שאלה אחת אנכי שאל מאתך אל תשבי את פני ותאמר אליו דבר: ויאמר אמדי נא לשלמה המלך כי לא ישבי את פניך ויתן לי את אבישג השונמית לאשה: ותאמר בת שבע טוב אנכי אדבר עליך אל המלך: ותבא בת שבע אל המלך שלמה לדבר לו על אדניו ויקס המלך לקראתה וישתחו לה וישב על כסאו וישם כסא לאס המלך ותשב לימינו: ותאמר שאלה אחת קטנה אנכי שאלת מאתך אל תשבי את פני ויאמר לה המלך שאלתי אמי כי לא אשיב את פניך: ותאמר יתן את אבישג השונמית לאדניו אתיך לאשה: ויען המלך שלמה ויאמר לאמו ולמה את שאלת את אבישג השונמית לאדניו ושאלתי לו את המלוכה כי הוא אחי הגדול ממני ולו ולאביתר הכהן וליואב בן צרויה: וישב על המלך שלמה ביהוה לאמר כה יעשה לי אלהים וכה יוסיף כי בנפשו דבר אדניו את הדבר הזה:

הכהן היתה גם כן ראויה יותר הכהונה הגדולה כי ראשונה היתה לו קודם היותה לכדוק והיתה לו גם כן מאבותיו וליואב בן צרויה גם כן היה ראוי יותר שיהיה סר הכבא מזולתו כי הוא היה ראשון בזאת ה הסדרה וסדיות הענין כן שהוא ראוי יותר למלוכה ואלו אסר עזרוהו ראויים יותר לסררותיהם הנה י ימסך מזה במעט סבה סתסוב המלוכה לאדניה ומפני זה הוא מבקש אבישג הסונמית לאשה לחזק את דוד ויריעוהו ס סהמלוכה ראויה ס סתדיה לו כי אס הית' הרכיבה על הסדרה אסר רכס עליה המלך סימן למלוכה כמו סקסס כלססן ס סהלתיך לאסס אסר סככה בחיק המלך הוא סימן למלוכה וסדיות הענין כן הנה הוא מבאר כי זאת תחבולס מאדניה ל למסוך לו המלכות: ולאסתר

רשי

כי איש חכם אתה יתן לבך למצוא לו שונמית בסביל דבר אחר וזהו וירעת אסר תעש' לו: ותכן מלכותו מאד. אף על העליוני לרבר לו. לרבר כסבילו בסביל ארוביהו: לאס המלך אסר רובותינו לאמה סלמלכות היא רות: ושאלו לו את המלוכה משתמש בסרביטו סל מלך היא תחלת הסדרה: עשה

בסרה

אתי לקח מאתך: תשכ ה' ד קצץ ובלרע וחד פתח ובלעיל וס' דק את בני לא תשכ שמה. תשכ אכש ער דנא ותאמר. בעבור דוד עבדך אל תשכ. אל תשכ את פני דמלכים. בתראה בלעיל: יתן וס' נבסר בסדר שמינו בסדר פנחס: השנכית ג' חס בקריאה וס' חסצא את אבישג השנמית. ותאמר יתן את אבישג השנמית. וכלה את שואלת אח אבישג השנמית: לי אלהים יא בקריאה וס' כי שת לי אלהים זרע אחד. צחק עשה לי אלהים. בני חס אסר נתן לי אלהים בזה. כן שלם לי אלהים. להברות את דוד. ולעסשא חסר. ושכע המלך שלכח. אס יספוק עפר שפרקן לסעלים: אסיעסד ראש אלישע. עד אסר ארע. לבסגור ברא לי אלהי:

וּמִי־יִבְנֵי : בַּחֲתֻמָּקוֹס כְּדִי וְכָן יֵאָהֲבֵי אִי־מִי : עָפֹס לִי בֵּיתִי : בֵּיתִי מִלְכוּת וּכְן תִּי
וּרְקִיִּים לִי מִלְכוּ : בֵּיר בְּהִיוֹ : אֲעֵפֶס סָחִיָּה כִּהֵן וְאִסּוּר לִהְיוֹתָא לְמַחֲסֵי כִסְפֵּנָה בִּלְא
מִתְמִיר וְסִלֵּק יִדּוּ מִמֶּנּוּ עֵרֶס מוֹתוֹ : אִלּוּ אֲעֵפֶס סֵאֲשׁוּ לִכְהֵן לִהְיוֹתָא לְמַחֲסֵי בְמִקְוֵי מַזְוָה
מִתְמִיר וְלִעֲשׂוֹת מַזְוֹת הַמֶּלֶךְ מַזְוָה הִיא : וְכָן מוֹרֵד לִכְהֵן לִהְיוֹתָא בְּמִלְחָמוֹת מַזְוָה
וְלִהְיוֹתָא לְפִי־יִכְתּוּבָה שְׁלֵמָה עַד צָבָא

ואשר עשה' בקריאה דסמכיוסום' ואשר עשה לכם בחדב' . ואשר עשה לרחל מצרים לסמיו . ואשר עשה לרתן ולאכרים . לעינינו את האתוח רגדלת דיהושע . ואשר עשה לי בית . חתר דברי בעשא . חתר דברי חוקיה : והשמעה' חס בלוש' וסום' נבסר כשמואל חלק סמיון :

עשה לי בית. בית המלוכה כאשר דבר נוד כתן: ענות לך. ממש היה: בן מות אתה. סמדרת במלכות אבי בהיותך עם ארכיוו להמליכו טולא מרשנו: כי כמאת את ארון. בברוה אבי מפני אבשלום: יוכי התנצית. עמו באותה הזרה סכאמר כי אמרו העם רעב ועוף וכמא במדרב: אשר דבר על בית עלי. והקיימות לי בהן כאמך וכו'

והבטת כד מעון וגו'
ומשחררה סילה לא
היה ב' חשוב לעבודה
להקבה ועתה כסיבה
בת הבחירה מלא
הקבה את רכבו לגרם
את בני עלי' והשתוע'
באה עד יואב. שמועת
מצות רוד מצוה ל
להורגו וידע ששלמה
סנאול כי יואב נטוה
אחריו ארציה ואחריו
אבטלוס לא נטוה סוף
דבר אבל בקטל נטוה
אלא כתיירא שערין
לחלוחית סל רוד ק'
קיימת; ויאמר
לא. סתים לא אקבל
עלי קללות סקללני
רוד אבך במיתת א'
אבנר יחולו על ראס
יואב יקבלס שלמה
עליו ואחר כך אבא;
עמה

דל'בנ

ולאביתר הסהן אחר
 המלך ענקות לך על
 סרך בי איש מותאחא
 . הנה היה אביתר
 יוסב בענקות ולזה
 אמ' טיפדד ממנו וילך
 לענקות על הסדה א'
 אחר לו פס והנה אמ'
 כי הוא איש מות על
 אסר בזה המלך ל
 להמלך מלך בזולת
 עבדו ואמר לו כיבוס
 הזה לא ימיתוהו כי

נשא ארחן יי' למפיד דוד וזה היה בעת ברחו מפני אבשלום סהיה נוסא ארות עד סדצה דוד סימבוהו אל ירושלם: וכי התעצית ככל אשר התעצה אביו. לל סהיה מיצר בצרתו וזה היה בבאו אל דוד כשהרג שאול כובעיד הבהנים בי אחר זה לא נפרד מרוד כלל והיה דוד כסל לו באורים ותמים ובעת הידוע בורח מפני אבשלום היה גם כן מיצר בצרתו עד סכבר היה עלה עמו לולי שמכע דוד מזה: למלא את דבר יי' אשר דבר על בית עלי במילה. היה מה שאמר השם יתבלי עלי והקומותי לי כהן מאמן כאשר בלכבי ובעפטי יעשה ובעיתי לו בית כאמן והתהלך לפני מסחי כל הימים והנה הוא מבואר שמסחיו הוא המעולה סבכלם בחכמה שתבוכה וברשת מכל אשר לפניו ואחריו והוא סלמה כי זה ראוי סיהיה נכחר להיות מלך כל הימים והוא סלמה שאמר עליו הטי לא יסוד ממנו וגו' והוא היה מסח הטייל עד צרוה הסהן וסחן הסביא: כי יואב סטה אחד ארסי והאחר אבשלום לא סטה:

הדברון בזה כי יואב הרגם היוותו אשם מכסי צדדים האחד בִּי כטא אחרי ארכיוה
להמליכו בצולת עבתרדו והסבי בי לא כטא אחרי אבסלום להצילומן המות סמו
סצורה דוד: ויחזק בַּקְרֹנוֹתֶימָזְבָּה • ראוי סקדע כי לא הועיל לו אחוזו בַּקְרֹנוֹת
המזבֵּה מפני סהרג כפסות במזיד ובערמה ולא הִסְכִּים המלך סימות סס ואצֵפ
סלא היתה סס התראה הנה המלך יוכל לעגוש ביותר ממספנֵה התורה לִיסר
העם וזה כלמד אחוזו מזה המקום וממקומות רבים ממה סצורה דוד להרעו המבסר
במיתת סאלו ורכב ובעצה על הודאתם סהמיתו איס בסת גם לא היה מועיל לו יואב
אחוזו בַּקְרֹנוֹתֶימָזְבָּה כי לא היה כהן ועבורה בְּדוּ אַבְלֵי ראוֹי סכלמד מזה סזאת
החזקה בַּקְרֹנוֹתֶימָזְבָּה הית' מועילה לו סלא יססרהו למלך להמיתו אס לא היה
מחוייב מיתה בְּדֹר וזה כלמד מזה המקו' כמו סהתבאר בסל סהעשר מססרהרין:

לְיִשְׂרָאֵל בְּמִוֹתָו בִּתְרִיתָ וּמִהָּ עָמַד לֹא בִּפְהֵי אֲמוֹתָ לֹא עָמַד לְחַיֵּי

וּבָעֵן קִיָּם הוּא יי דֹּאֲרִיקְנִי
וְאוֹתִיבְנִי עַל כּוֹרְסֵי מַלְכוּת דָּדוּךְ
אֶבְאֹדְקִיָּם לִי מִלְּבוֹ כְּמֹאֲדִמְלִי
אֲרִי יוֹמָאֲרִין יִתְקַטִּיל אֲלֵנִהוּ
וְשִׁלַּח מִלְּכָא שְׁלֵמָה כִּדְ בְּנֵיהּ בְּךָ
יְהוּדֵעַ וְשִׁלַּשׁ בֵּיתָה וְקַטְלֵהּ
וְלֹאֲכִיתָ בְּהֵטָא אֲמַר מִלְּכָא
לְעֵנְתוֹת אֲוִיל לֶךְ לְקִירוֹךְ אֲרִי
גְבֵר חַיִּב קְטוֹל אֲתוּ וְכּוֹמֵא הָרִין
לֵה אֶקְטִילְךָ אֲרִי נְטִלְתָּ יֵת
אֲרֹנֵאֲרִי אֱלֹהִים קֹדֶם דְּיֹד אֶבְאֹ
וְאֲרִי אֲתַעֲנִיתָ כָּל רִי אֲתַעֲנִי
אֶבְאֵהוּ וְתִרְדֵּךְ שְׁלֵמָה יֵת אֶבְיָתָר
מִלְּמֵהוּ בְּהֵן מִשְׁמֵשׁ קֹדֶם יי
לְקוֹיָמָא יֵת פִּתְגָמָא דִּי רִי מִלְּלִי
עַל בֵּית עָלִי בְשִׁילָה:

וּבְסֻרְתָּא מָטַת עַד יוֹאב־אֲרִי יוֹאב
אֶתְפִּי בְּתַר אֶרְנִית וּבְתַר אֲבִשְׁלוֹם
לֹא אֶתְפִּי וְאֶפֶיךָ יוֹאב לְמִשְׁבָּנָא
רִי וְאַתְקִיף בְּקֶרֶת מִדְּבָתָא
וְאַתְחִינָא לְמַלְכָּא שְׁלָמָה אֲרִי
אֶפֶיךָ יוֹאב לְמִשְׁבָּנָא רִי וְהָא
כְּסֻטָּר מִדְּבָתָא וְשִׁיחַ שְׁלָמָה יֵת
בְּנֵית בְּרִי יְהוֹיָדָע לְמִיָּא אוּל שְׁלוֹט
בֵּיתָ וְאַתָּא בְּנִיָּה לְמִשְׁבָּנָא רִי
וְאִמְר לִית בְּרִיָּן אִמְר מַלְכָּא פֹק
וְאִמְר לֹא אֲרִיכָא אֶתְקִטִּיל וְאַתִּיב
בְּנֵית יֵת מַלְכָּא פְּתַגְמָה לְמִיָּא

אמר לו לשמוע מה הכסף וביקש רמו עתה עוד יואב אבל במרד הזה היה חובת מיתה סהרי היה יורע כי בלב רוד להמליך את שלמה ומרד ברוד ובשלמה ונטה אחרי ארזיה וטורס שהרג שלמה ארזיהו לא היה מפחד כי לא שמעמה סבה רוד את שלמה ומהמרד לא היה ירא כי אמר כי הנה ארזיהו מרד והנה מחל לו שלמה שאמר לו לא יפול מעשרת ראשו ארזיהו כן מחלגם כן לעוזרו ובעשמש שהרג ארזיהו וטורס אביתר מהיות כהן פחד על עצמו וינס אל אהל ייטסם היה הארזי ברורטלס והחזיק בקרנות המזבח להמלט שם כי מזבח היה שם כמו שכתוב כי שם העלה רוד עולות ושלמים לפני הארזי ושלמה לא הרג עד שעתה כי אמר עד סימא לו קצת עילה להמיתו כי כן צוה לו רוד ועשית כחמתך והיה ממתיך לו עד סימא לו עילה להמיתו וציון שהרג לו לשלמה כן כי הלך והחזיק בקרנות המזבח אמר זהו קצת מרד פחוסב להכבד מידי והנה הוא שריץ בעצמו ובמרדו כיון שגם מפני ואני לא אמרתי להמיתו לפיכך צוה את בניהו סיפגע בו ורשיתיו זל כתנו טעם אחד כי אחרי אבשלום לא נטה אמרו בקם לנשות ולא נטה כלומר גם ברב אבשלום מרד יואב בלבו ונטסם לנשות אלא שלא נטה אחריו אמר שריץ לחלוחית של רוד קיימת כלומר גבורתו אבל ברב ארזיהו וסיהי רוד זקן ומוטל במטה נטה אחרי ארזיהו ונבלי והחסד רבי אברהם אבן עזרא אמר כי יואב לא נטה אחרי אבשלום בעבור שהיה יורע כי אינו ראוי להיות לו המלוכה וגם כן חסב על שלמה: אכל המזבח. כמו שאמר סהחזיק בקרנות המזבח ואמרן רשותינו זל כי ברב זה טעה יואב כי לא היה קולט המזבח אלא על סגנה ועל גגו דכתיב מעם מזבחי ולא על מזבחי: לא כי פה אמות. אמר כן כרי להצנים שלמה לפי מחשבתו סיהרגו במזבח יי ורזל מחס אמרו כי הרצו מלכות כסיהס למלך. ומפני זה לא רצה לזאת כדי שלא יהיו כסיו למלך אמר שלמה לביניהו כי לממוכו ואני צריך עשה באשר רבד וטענבו ומהם אמר

מלכים א רלבג

ויהי כאשר הלך למעשה אתה ירעת את כל הרע והנזק: הנה אמר המלך זה כי אולי יאמרו חסדיו שיתקו בזה ויהיה חסדו עליהם ולזה באר לו כי חסדו אחר היה ראוי שיתקו והוא מה שחזק וקלל רוד כי לולי זה לא עשהו למות על כהן מירושלם אמר בזה התחבולו מהם מקום לשפטו במורד לבנות את חסדו מהקללות ההם שקלל את המלך רוד: והמלכה כבדה ביר טלמה: מגיד מקורם זה לא היתה נכונה ברו כי אולי אלו שהרגוהו ארזיהו ויואל ושמעי יסבבו מה שהיה לו לשפט לשפוט כי הם נבאלי בנפשו אך אחר זה לא היה לו לירא ממסד רוד זה מאור מה שגדל לא מאור בזאת הפרס שהבלינו באורה בזה המקל: ואולם התועלות המעשיות ממנה הם אלו:

רשי

ואשר כך, לשון התראה: את סבועתו: אשר הסבועתך ביי: והמלכה כבדה וגו'. כלומר לא עשעש על כל אלה: ויתחנן

רדק

ואשר כך, כלומר לא נזחיק בני ובניו שלא תוכל להכחיש הדבר: לא בפני אחרים אמרתי לך זה הדבר והסבועתך בהמי וקבלת המצוה והסבועה ואמרת טוב הדבר והנה כבדת על סבס על סבוע השם ועל המצוה אשר צויתך: אשר ירע לבבך: אעפ שראו רבים ושמו מה שעשית לרוד אבי אתה עשיתך תרע מחסבתך רעה שהיית חושב עליו יותממה שאתה כפיד: והסבס יי' את רשעך: כי מאתו היתה הסבה כמו שכתוב והא' אנה לידו לפי שהיית חייב מית' בללך רוד אבי והוא נכבד לך שלא ימיתך בלגל האל על ידיך: רוד אחר שאתה חייב מית' בעבורו והוא ההצדקה על סבועת י' ועל מצות: ויכא: יכא בניהו מלפני המלך והוציא עמו עממי למקום המסבס וספס פנפנ: נכונה ביד טלמה: כיון שמתו אחריו ה המלוכה היתה ככז ביר טלמה:

ואשר הדית כך למישר כיום ספקך ותהיך לכא ולכא סידע חידע ארי מיסרת תמורת ואמרת לי תקין פתגמא שסעית: וסא דין לא נטריתא ית שבועתא דין וית תפקידתא די פקידית עלך: ואמר מלכא לשמעיו את ידעתא ויו פל בישתא די ירע ליכך דעברתא לרוד אבא ויתבי וית בישתך ברישך ומלכא שלמה בדיך וכורסי מלכותא דרוד ויהי מתקן קדם י' עד עלמא: ופקיד מלכא יתבניהו ביר יהודע ונפך ושלש ביה וקטליה ומלכותא אתקנת בירא ושלמה:

ובדועי בקריאה וס' נמסר בריש סדר קרח: שבעת הד' חס' וא' מלא בקריאה וס' נמסר בסדר משפטים ובסדר בנות:

ואשר כך לאמר ביום צאתך והלכת אנה ואנה ירע חדע: כי מות תמות ותאמר אלי טוב הדבר שמעתי: ומדוע לא שמרת את שבועת יהוה: ואת המצוה אשר צויתי עליך: ויאמר המלך אל שמעי אתה ירעת את כל הרעה אשר ירע לבבך אשר עשית לרוד אבי והשיב יהוה את רעתך בראשך: והמלך שלמה ברוך וכסא רוד יהיה נכון לפני יהוה עד עולם: ויצור המלך את בניהו בן יהודע ויצא ויפגע בו וימת והמלכה נכונה ביד שלמה:

הא' הוא במדות והוא להודיע

כי כשיבא ההכרח לעשות רוד ציע ממנו בוסת ראוי שיעשהו באופן מוסר הטובות וישאר התועלת ולזה תמצא כי כשהוא ה ההכרח אל שיתחמס המלך רוד במדינת אביסב טחיקו והיה ב בזה מן הכסות לה ולו כי יודע מהיא נכנסת לשכב בחיקו הנה ח הערמו וסמו אותה סוכנת כי בזה יעלם עין הכסות סס על מה ועל נה היה כי יחסבו הרואים שהיא נכנסת לעין בידר ח המכו אשר סס אותה המלך עליו:

הב' הוא להודיע עני ישר רוד

בימפני סלא יוכל להרבות עוד נסים כי כבר נסא מהם מה שאפשר לו לפי הנימוס התוריי לא ידע את אביסב עם סכנה בחיקו אחר סלא היה אפשר לו לקחתה לאשה וזה ממנה סורה סכר כתרט בתכלית מחטא בת סבע ולזה הגיעה מרגתו מהפרישות לזאת המדרגה הפלאה שהיה רואה בעיניו ומסס לא אכלי הג' הוא במדות והוא להודיע מהוא ראוי לכל אדם שיטניח במוסר כנו מוסר אכזו והתנהג מפני זה במהגו אכסולס הפחותים והיה זה קבה אל סבעט באכזו לקחת המלוכה בזולת עבדו ורצונו וכמסך מזה לו המות כמו סקרה לאכסולס מפני רוע מהגו וכבר תשמור על רועת כוונתו ממנה סבס לן את אביסב הסונמית לאסס לחמרו אותה מפני יפיה: הו' הוא להודיע כי אס' לא יבנה בית סוא עמלו בטיבו ובכלל הנה מי סוכון לחלוק על בוכת הטי לא תעלהו בזה מחשבתו סלס הלא תראה כימפני סהיה המלוכה לסלמה מיי כמו שהגיד נתן הנביא לרוד לא הועיל לארניה מה סתחכס לחלוק על הכוונת ההיא בזה עמסך לבגדולי העם אשר היה ראוי שיקסמו עמו כמו יואבואבד אכל היה זה קבה אל סביע רוד הסס א סלמה באופן יותר סלס אשר לא יתכן עמו מחלקת והוא מה שמסחוהו כל הראשי הכוללים אשר להם מכו אבדור המלך ויסבעל כסא רוד בחיוו הו' הוא להודיע כי את מעלת האדם לקוח מהיופי ואין לו בזה רוסס כלל ולזה תראה כי אעפ שהיה ארניה אחיו ולזה אמר הטי לסמוא אתכס א מראהו וטבה קומתו כי מאסתו ואמל כסחר טלמה כי הוא היה הרעה כרעתו ולזה סכב סהיו ויאבואבד עס ארניה להסביעל ראס יואבואבד רמי האכסס אשר הרג הס' עלמה סחטאולו בניו: הו' הוא להודיע שראוי למי שסידל בדבר מה סיתחכס בהגעתו בכל הסבות האזותיות באופן סיתכן סביע לומבוקסו ולזה תמצא כי להתרעס מאד על עין מלכות ארניהו כי לא היה נכוע בדל ולזה לא היה ראוי שיתרעס הוא על זה עס סתתק בת סבע וסלמה סהיו כונסס בר בר עס סכבר היה זה מביא חולסה בעין כבואתו כי הוא התבטא סתהיה המלוכה לסלמה ואס יסידל הוא בהגעת המלוכה יטא זה חסר בלב המלך רוד ל סיוסדהו כימלכו אמר לו הרבר הוא לא בטואה ולזה הוא מסידל בהגעתו כי אס מררך הנסא זה הענין כאמרולא יטא ולא יסמיע בחון קולו לאמת יוציא מספט ולזה קכב סתתרעס בת סבע על רוד סור המלוכה מסלמה כמו ססבע על רוד והרחתעס זה ברבריה כי לב ארניה להמית אותו ולזה לא קרא לו במסתה אסרעסה וקרא לכל בני המלך ואחר זה בא נתן הנביא להוסף חוק וקיסס לרבריה וספר הרבר באופן סספרה אותס בת סבע וסתרעס לפני המלך אס היה זה הענין במצותו להסידל סלא יודיעהו אלו כי לא היה לו רוד אחר להתרעס עליו ומפני זה לא בא רוד בקיסס בשלמה למלך אחריו כי אס לבת סבע והנה היה מאופן הסכמה בזה ההסידל לסכס סכסס נתן הנביא יטא בת סבע כדי סלא יראה סססיהס הסכסס בזה הענין כי זה ממנה סילסס החזק סהיה בדבינת הנביא לרבריה בת סבע: הו' הוא להודיע סמסית המלך ראוי סתהיה על המען על ידי כהן גדול אכסא אועל ידי סהדרין כי אלוהס אשר יתכן סיאמר במי אשר יסחרו ססחרווי' והנה סות' התורה סתחיה סחורית המלך על זה האופן כמו ססתבאר בנורה ספרס סספטי: הו' הוא להודיע סאין ראוי לאיס טוב סימעס מלהודיע הסבורות סרעס כסיתכן לקחת עשה עליהס כי מזה הרר יהיה זה הענין פועל טוב ולזה תמצא סלא ממצ לכל האכסס אשר סס כי זה ממנה סיתסרו בו לקיחת העשה למלט נפסס ולזה ספר בשלמות כל המאורעות בו כדי סיתחמת להס סאין להטיב העשה במסיתת סלמה כי זה ממנה סביאס א סלא יקלו בזה הענין לקיחת עשה למלט נפסס מיר סלמה כי כסרו כעסה כל העשה: הו' הוא כי ססירא האד' מרבר מה אס ראוי להמיתן עליוכל ולזה תמצא סאדניהו הסידל לתכף לרשת אס רצון סלמה להמיתו ולזה עס עסמו במקום אס לן לירוא ממו סימיתו סס כי היה האקוס ההוא מקלט לו והוא המזכ סהוא למקלט כמו ססתבאר בנורה עס סאז גס כן היה עס רצון כי היה אז רי סתמה לסלמה במה סהסג' מהמלוכה ואלו מפני זה יתפייס אז יתד למחול לארניהו והנה הס' אז מה סהיה ראוי להסג' זה סכבר מחל לו הסעשה בתכאי ססמור בסתיד סלא תמצא בו רעה כי א יסוב בראסו מה סעסס מזה כי בזה הראס לבנו לעסוק המלוכה מסלמה ולזה עס מעט סיעשה מהרע סיראה בו סהוא כמסך לזאת המחסבה יונק אז בזה המעשה מפני סבו סחית כוונתו במה סיעשה אחר זה:

היא' הוא במדות והוא להודיע

היב' הוא להודיע שראוי להסידל בכל הפנים לספוט עשה הרע כרעסו לבגד הרעין הארץ כי בזה יסחרו סאר האכסס ולזאת הסבה ראוי גס כן לגמול טוב לאסר במלוטוב ולזה ספר כי רוד כזה לסלמה סיעסה הדבר בזכמה באופן סמכס מקוס להסבי ליואב ולסמג' הראוי להס מהרע בדרך סודיר סידסס ברס סאול וסטיב חסד לכי ברזילי הגלפרי כאסר גמלוהו בבר חומפטי אכסולס: הו' הוא במדות והוא להודיע סהיה סססיתת סלא היה ראוי להמיתו וסוא בהיותו מחזיק בקרנות המזבח כי התורה לא הקפירה עס סכאמר מעס תזכחי תקחנו למות וזה המכאס ברוד סהרס אכסס בעבור הוראת פהיסס סלא היו ראויס למספט לפי מספטו התורה: הו' הוא להודיע סכבר מיהר סלמה לקיסס מכרת אכזו בענין יואב וסמעי ויהי מחמתו סכסס לסמעי רוד לא הרגס סהיה מכון כי זה סכב מיתתו מפני מה סעסס מהרע לרוד ומכא בזה סלמה מקל לבבות אסחובו עס סהיה היה ממנה סיתבאר ממנו כי ראוי היה למלך לזכותו זה כי אולי אס יכא מסס וסידל להניא לב העס מאדרי המלך כי היה בלתי כאס למלך כמו סיראה מרבריו לרוד בברחו מפני אכסולס בניו: ויתחנן

ואשר כך, כלומר לא נזחיק בני ובניו שלא תוכל להכחיש הדבר: לא בפני אחרים אמרתי לך זה הדבר והסבועתך בהמי וקבלת המצוה והסבועה ואמרת טוב הדבר והנה כבדת על סבס על סבוע השם ועל המצוה אשר צויתך: אשר ירע לבבך: אעפ שראו רבים ושמו מה שעשית לרוד אבי אתה עשיתך תרע מחסבתך רעה שהיית חושב עליו יותממה שאתה כפיד: והסבס יי' את רשעך: כי מאתו היתה הסבה כמו שכתוב והא' אנה לידו לפי שהיית חייב מית' בללך רוד אבי והוא נכבד לך שלא ימיתך בלגל האל על ידיך: רוד אחר שאתה חייב מית' בעבורו והוא ההצדקה על סבועת י' ועל מצות: ויכא: יכא בניהו מלפני המלך והוציא עמו עממי למקום המסבס וספס פנפנ: נכונה ביד טלמה: כיון שמתו אחריו ה המלוכה היתה ככז ביר טלמה:

דרכ מלכים א רשי

זאת וז' לפני העם כמו אשר יבא לפניו ואשר יא' לפניו: לכ שומע. מכין וכלי לב ספר כמו סאמר להבין כן טוב לרע למסר: הכבד. הרב כתרנו סגולה וכן מקנה כבוד מאר: וסאלת לך הבין: כמו להסין: לב חכם וטובן. אמרו רזל חכם המקיס את תלמודו כלומר כי מה שלמד מקוים בלבו ומזומן: כסין

מבין רבד מתוך רבד: לא היה לפניך. אפי' משה רבי בחכמת הטוב לא היה כמוהו וכל ב בחכמת האלה היה חכם יותר ממנו או פירושו לא היה לפניו במלכים: גם עושר גם כבוד. האחר לרבות על חסדו כמו גם זאנכס גם בקרס: איס במלכים. כל סכן בסאר בני ארס פלא היה איס כמוך בעושר וכבודו והעושר והכבוד יהיו לך כל ימך: ואם תלך בדרכי

והארכתי את ימך. אריכו הימים היה בתנאי אבל העושר והכבוד בין שומר כן לא שומר וכן היה לו כי מפני פלא סמר מצות להיו לא האריך ימים פלא היה אלא חמסים ופסחים סה אכל העושר והכבוד היו לו כל ימיו וכן בדברי רזל כתתי לך גם עושר גם כבוד על מה פלא התניתי בתורה כתתי לך בין שומר בין לא שומר אבל על מה סהתניתי בתורה למען יאריך ימים על ממלכתו איני כותן לך אלא אכ עמית וכן הוא אומר אס תלך בדרכי לשמור חקי והארכתי ימך: והנה חלום. כסירע החלום כסהקין וסמח במתנה טובה סתן לו האל וז' אל ירוסלם והעלה עולות וסלמים לפני ארון ברית י' ועשה מסתח כסהקין דאה סתקיים חלום סתן לו הא חכמה יתידה סהיה שומע עוף מצפף ומכין לסונו: אז תבהה. כמו באו ועס מלת אז יכא ברוכ עתיר סמקום עבר כמו אז יסיר משה אז יסיר יסר אז יכריל משה אז ירבר יהוסע אז יכנה סלמה ופי' אז כאסר סב מבטון וסא לו לירוסלם בא לזה הרק לדו וסרחתה כו ס המתנה הטובה סתן לו הקרוס בדוך הוא חכמה וסכנה: אסר סכנה עליו. כראה כי מפני סכנה עליו מתכי אילו לא מת כך אלא סקרמו חולי לא סולר הספק הזה כי היו מבקר אותו מאר נסים בחולו והיה נורע למי הוא לפיכך אמרה אסר סכנה: ואתבנן. הסתכלתי בטק בנורתי: ותדברנה

למפק ולמיעל: ועבדך בגו עמך דאתרעיתא עס סג' ולא יתחשכון ולא יתמנון כסג' ויתנן לעבדך לכסבר למירן ית עסך למיסבר בין טב לביש דרי מן וכול למרן ית עסך סגיתא דרין: ושפר פתגמא קרס י' ארי שאל שלמה ית פתגמא דרין וואמר י' ליה תלף דשאלתא ית פתגמא דרין וז' לא שאלתא לך ימין סגיתא וז' לא שאלתא לך עתרא וז' לא שאלתא נפש בעלי רכבך ושאלתא לך סכרותא למשמע רינא: הא עברית כפתגמך ד' יהכיר לך לכ דמים וסוכלתן דכורך לא הות קרמך ובתוך לא יקום כותך ו ואף דלא שאלתא יהכיר לך אף עתרא אף יקרא דלא הורה כותך גבר במלכיא כל יוסך: ואם תהך כאורחן רתקנן קרמי למיטר קימי ופיקורי כמא דהוין דוד אכונן ואודין ית ימך: ואתער שלמה וז' חלמא ואתא לירושלם וקם קרס ארונא קיימא ר' יואסיק עליון זנבים נכסס קודשין ועבר משתא לכל עכרותי:

בבן אתא תרמין נשין פונדקין למירן קרס מלכא וקמא קרמיהו ואמרת אתתא תרא כבעו ריבוני אנא ואתתא תרא יתכן בביתא תרא וליירית עסה בביתא וחות כוסמא תליתא למהרי וליירית אף אתתא תרא ואננא פתרא זכאין לית נוכרא עמנא בביתא אלתן תרמן אננא בביתא וסית פר אתתא תרא בלייליא דשכית עלותי: וקמת בגו ליליא ונסכרת ית כרי מליתיה ואסתך רמכא ואשפיתיה לותה וית ברה סיתא אשפית לותי: ואקיימית בצפרא לא זנקא ית ברי ותא סית ואכתפילית ביה בצפרא ותא לא הות בריר לירית ואמרת אתתא אודר נתא לא בן ברי תיא וכריך סיתא ודא לרה אכרה לא בן כריך סיתא וכרי תיני

צאת וז'א: ועבדך בתוך עמך אשר בחרת עם רב אשר לא ימנה ולא יספר מרב: ונתת לעבדך לב שמע לשפט את עמך להבין בין טוב לרע כי מי יוכל לשפט את עמך הכבד הזה: ויטב הדבר בעיני אדני כי שאל שלמה את הדבר הזה: ויאמר אלהים אליו יען אשר שאלת את הדבר הזה ולא שאלת לך ימים רבים ולא שאלת לך עשן ולא שאלת נפש איבך ושאלת לך הבין לשמע משפט: הנה עשיתי כדברך הנה נתתי לך לב חכם ונבון אשר במוך לא היה לפניך ואהריך לא יקום כמך: וגם אשר לא שאלת נתתי לך גם עשר גט כבוד אשר לא היה כמך איש במלכים כל ימך: ואם יתלך בדרכי לשמר חקי ומצותי באשר תלך הירד אבך והארכתי את ימך ויקץ שלמה והנה חלום ויבוא ירושלם ויעמד לפני ארון ברית יהוה ויעל עלות ויעש שלמים ויעש משתה לכל עבדיו: אז תבאנה שתיים נשים וזנות אל המלך ותעמדנה ל' יו: והאמר האשה האחת ב' אדני אני והאשה הזאת ישבת בבית אחר האלד עמה בבית: ויהי ביום השלישי ללדתי ותלך גם האשה הזאת ואנחנו יחד אין זד אתנו בבית זולתי שתיים אנחנו בבית: וימת בן האשה הזאת לילה אשר שכבה עלי: ותקם בתוך הלילה ותקח את בני מאצלי ואמתך ישנה ותשכי בהו בחיקה ואת בנה הפת השכיבה בחיקי: ואקם בבקר להניק את בני והנה מרת וארתבון אלו בבקר והנה לא היה בני אשר לדתי: ותאמר האשה האחרת לא בני בני רחמי ובנה הפת וזאת אמרת לא כי בנה המרת ובני רחמי

הבין והקצין וסיען אשר שאלת. והבליס עזי נפשי. מדי עברו יקח. חבכת עדום רבין. אל הוה בסוס בפרד. ופי' בלשון חרגום הוק בלביא שאלין חבכתא לסוסיא: בבית ורפין בקריא וס' בבית אחר יאבל. אני והאשה הזאת ישבות בבית. כי לא ישבתי בבית דשמואל. וחברו דספרא. הוי כגיטי בית בבית. והיה אס יותר ועשרה אנשים

את עמך הכבד. מתוך סהס רבוס יס להם עסקים רבוס וזאס לרין ואק' מתוך לעיין בריכס. דא כי מי יוכל לספט את עמך הכבד הזה מספטס כבד מאר אס יבא דין סגיגוס לפניו וטול מזה ואחז לזה פלא כרין איני נענמ אכל יטראל הרני נענמ עליו נענמ כפסות סכאמר וקבע את קובעיהס נפס: ואס תלך בדרכי והארכתי את ימך. העושר והכבוד פלא התניתי בתורתו לתת למלך אתן לך בין זכאי בין חייב אכל אורך הימים ומלכות הדורות כבד התניתי בתורתו ללתי סור מן המצו למען יאריך ימים על ממלכתו וגו' ועל אחיו תכאילא אסל אס תלך בדרכי והארכתי וגו' וכן במלכות דורותיו א' אחריו אמר לו ואתה אס תלך לפני וגו' כי לא יכרת לך אים וגו' כך סמיה בספרי ור' חנינא בן גמליאל אומר הרי הוא אומר גם עושר גם כבוד וגו' ויקץ סלמה והנה חלום. והנה הבין סחלמו אמת שומע טוף מצפף ומבין ל לסוכו כלב כוכח ומבין לסונו: ויעם מסתח מסמחת לבו סהבן סחלמו אמת: ואתבונן אליו כתתי לב להסתכל בו: הוא

רלבב

כתתי לך לב חכם ונבון אשר כמך לא היה לפניך ואהריך לא יקום כמך. אססוכ כי רמז על זה סחכמותיהס גדולה מחכמת רוד ומחכמת המלך הבא אחריו אז סחכמותיהס גדולה מחכמת כל בני הדור סהיו לפניו ומכל ס הבאס אחריו כי הוא רבד זר מאר פלא ימכא אחריו בעת מ מהסעס חכס כמוהו האסיס אס לא סתן לו הסי מהחכמה ב בדרך המופת מה פלא יתכן הסננו ל לאחר ולא אסר איך יתכן סכוייר זה והנה יתבאר ממה סיבא קצת כאור סהענין הוא כמו סכארכו כי ספר סהיתח חכמתו למעלה מחכמת ה האכסיס רמז חליהס והס איתן האדרי וחימן וכלכל וררדע בבי מחול: ועמוד לפני ארון ברית י' סהיו מפקדות עצמן ויהי

הבין ח' תמן וס' הוין בביתא סאלף סחכמתא לבסויא

יסכח למעריכא חל' לחד כחח' ב' חס' ולבי עד ריין

וגו' הכנה עשה זה לתת תורה לסי על מה סיעד לו מהטוב: פסחים נסים זנבתי. אססוכ סהיו פוכרקות ומוכרות מזון כטעם רחב הזוכה ואסר והנה התחכס סלמה להבילס בזה הענין כרי סיתכאר מרביתן מי היא אמו כי אמר יתחמול ויתר על הבן החי יתבאר כלי ספק סהיא אמו:

ותדברנה. אלה הנצבות סבבו לשון לפני המלך כמנהג בעלי הדין. כל אחד מוכה בטענותיו לחזקו ולהטיבו ולהבינו לסופט. ויאמר המלך זאת אומרת. אמרו רבותינו ז"ל מכאן שדרכי הדין למנות נצבות בעלי הדין כדי שישמעו בעלי הדין מה שישפוט עליהם. ואמר כנגד אחוזי החרב בזורו ומה שלא לקחה אותו אחר שהאחרת חמרה תנו לה כי ידעה כי מרחמת עליו אמרה וחסדה כי המלך לא יתנהג לה. לא תמיתנהו.

הראשון אל תמיתנהו: היא חמו. כיון שמרחמת עליו ודברתו יבאה בת קול ואמרה היא חמו: לעשות משפט. לפיכך יראו מפינו לעשות דבר רע ואפילו בשער כי ראו כי ברוב חכמתו יצא לאור משפט כמו שפסוק בזה המשפט: על כל ישראל. לפי שרוד אביו לאמלך בתחלת מלכותו על כל ישראל אל שפלטת מלך על כל ישראל לא היה ארס מפקפק במלכותו כיון שראו בו חכמת אלהים בדרך לעשות משפט: ועזריהו בן צרוק. לא כתב עליו מזה ואם צרוק זה צרוק הכהן בן אחיטוב שהיה עס דוד ממסחו אותו לכהן עם פלמה הנה עזריהו בן בנו היה כי אחיטוב היה בן צרוק ועזריהו בן אחיטוב: וצרוק ואביתר כהנים. היו שרי הכהונה ואם זה אביתר הוא אביתר בן אחיטוב תמה הוא כי הנה פלמה גרשהו מהיו כהן גדול ואמר לו ענתות לך אל שדיך אלא מן הרומה כיכהן אחר היה שמו אביתר: על הנצבים ימונה על פנים עשר נציבים מזכר: רעה המלך. שוטטת דמלכא שהיה עמו תמירי ואדוירים. זהו אדוירס הנזכר למעלה בדוד וכן נזכר עם רחבעם אדוירס: על המס' כמו שאומר למטה ויהי המס שלשים אלף איש. ואלה שמותם. אלה שמות פנים עשר נציבים לא היה תמונה כל אחד על סבט אחר אלא לפי עליו ח החללות ששמו פנים עשר חלקי בכל ארץ ישראל וגבו המס בטה: בן חור. זה והאחרים שלא זכרם בשם אלא בשם אבותם לפי שהיו נודעים בשם אבותם יותר מממותם לפיכך לא חפס להזכר שם: ובריה

היא חמו. בת קול הופיעה ואמרה היא חמו: מלך על כל ישראל. מסרלו בחכמתו סמחו כולם במלכותו: סופר. לכתוב דברי הימים: המזכיר אחת משפט לפני ראשון סיפסוקו ראשון כך שמעתי: על הנצבים. פנים עשר נציבים היו לו לכלל את המלך ואת ביתו: על המס. שהעלה על ישראל כמה שפאמר ויעל המלך פלמה מסי. וכלכלו את המלך. כל קצותיו ומאכל הקוסים וכל צרכי יציאה: נפתרו: כל פלכירור: כל

רלבג

והיה המלך פלמה מלך על כל ישראל. אחשוב שהרצון בזה שכלם סמחים בו ואין כלום למרוד בו בשום פנים: וצרוק ואביתר כהני ידמה כי אעפ סגרים אותו מהיות כהן לוי ואמר לו שילך ענתות הנה הוכרח לעבור בעת היות צרוק בלתי ראוי לעברה: על הנצבים. שמו הנציבים והרצון בהם: ואחישר על הבית ידמה שהוא היה ממול להשגיח בדברי בית המלך בכל מה שיצטרך מס: ואדוירס בן עזריהו המס. הוא היה תמונה שהיו מורעים ישראל יותר העמים שהיו למס לפלמה: פנים עשר נציבים על כל ישראל. ר"ל שהיו על כל ישראל לצבות מהם זה המס והיה יורש כל אחד מהם החלק מישראל אשר נגדלו לפרנס המלך וביתו בחורמו בדרך סיפסוקו: כלם כל הסנה: נציב

ותדברנה לפני המלך: ויאמר המלך זאת אמרת זה בני החי ובנה המת וזאת אמרת לא בני בנה המת ובני החי: ויאמר המלך קחו לי חרב וביאו החרב לפני המלך: ויאמר המלך גזרו את הילד החי לשנים ותנו את החצי לאחת ואת החצי לאחת: ותאמר האשה אשר בנה החי אל המלך כי נבמרו רחמיה על בנה ותאמרו כי אנכי תנו לה את הילד החי והמת אל תמיתנהו וזאת אמרת גם לי גם לך לא יהיה גזרו: ויען המלך ויאמר תנו לה את הילד החי והמת לא תמיתנהו היא אמו: וישמעו כל ישראל את המשפט אשר שפט המלך: ויראו מפני המלך כי ראו כי חבמת אלהים בקרבו לעשות משפט: ויהי המלך שלמה מלך על כל ישראל: ואלה השנים אשר לו עזריהו בן צרוק הכהן: אליהו הנביא ואלה שישא ספרים יהושפט בן אחיזה המזכיר: ובניהו בן יהוידע על הצבא וצרוק ואביתר כהנים: ועזריהו בן נתן על הנצבים וצבור בן נתן כהן רעה המלך: ואחישר על הבית וארנרם בן עבדא על המס: ולשלמה שנים עשר נציבים על כל ישראל וכלכלו את המלך ואת ביתו וחרש בשגרה יהיה על אחד לכלכל: ואלה שמותם בן חור בנה אפרים: בן דקר במקדש ושלמה בן דקר ואלון בית חנן: בן חסר בארפות לו שבה וכל ארץ חפר: בן אבינר כל גפת דאר טפת בת שלמה היתה לו לאשה: בענא בן אחיזה תענה ומגדו וכל בית שאן אשר אצל צרתנה מתחת לירעאל מבית שאן עד אבל מחולה עד מעבר ליקמעם:

וירצו קדם מלכא: ויאמר מלכא רא אמר דין ברי תיני וברוך מימא ורא אמר לא בן בריך מימא וברך תיניא: ויאמר מלכא איתו לי חרבא ואחישר חרבא לקדם מלכא: ואמר מלכא פסוקו ית דכא תיניא לתרין גזרין והבו פלגא לתרין ופלגא לתרין: ויאמר אחתא דיברה תיניא למלכא אריו אחגלו ותמיתנהו על ברה ואמרת ככעו רבוננו הבו לה ית דכא תיניא ומקטל לא תקטלוניה ורא אמר אף דיליאף די לך לא יתו פסוקו: ואמית מלכא ואמר הבו לה ית דכא תיניא ומקטל לא תקטלוניה וישמעו כל ישראל ית דכא תיניא ודחילו מן קדם מלכא אריו תווא אריו חובמתא מן קדם יי במעוהי למעבר דינאו וזהו מלכא שלמה מלכא על כל ישראל: ואילין רבבא די ליה עזריהו בן צרוק כתנא אל תורף ואמית כני שישא ספרים יהושפט בר אחיזה על דכא תיניא: ובניהו בן יהוידע ממנא על חילא וצרוק ואביתר כתנא וועזריהו בר נתן ממנא על אסטרטגינא וצבור בר נתן רבא שושבנא ומלכא: ואחישר ממנא על ביתא וארנרם בר עבדא ממנא על מסקי מיסין: ולשלמה תרי עשר אסטרטגינא ממנא על כל ישראל ומסבירין ית מלכא וית אנש ביתא ירתא בשתא מטי לתד לסוכדא: ואילת שמתהוון בר חור בטורא דבית אפרים: בר דקר במקדש ובשעלבים ובית שמש ואילון דמכית חנן: בר חסר בארפות דיליה סוכו וכל ארע חפר: בר אבינר כל פלגי דאר טפת בת שלמה תורת ליה לאיתו: כענא בר אחיזה תענה ומגדו וכל בית שאן די בקטור צרת מלכא לירעאל מבית שאן עד מישר מחולה עד מעבר ליקמעם:

בי אסדע לבדעורא: דעה ג' ויבא חושי רעה. מה באשר בא חושי. חבור בן נתן נתן רעה: ואת ביתו וכתנא חושי די ידעתו למען אשר יצוה את בניו וינגע את פרעה נגעים. וזהו כל איש ישר. וכלכלו את המלך. ואת ביתו בנה שלמה. וזהו דבר רבס. מהו מקדש עשרים ודברי חסמים: דאר ד כתוב' כו' וס' נכסר בדאשע סמין:

איש כמספטו. כמו מספטו בניהם זה יבוא הנה זה יבוא הנה: ורחב לב כחול: ואין החול כסוף המדה אלא כסוף המספר ואף על פי שכתוב אשר לא ימיר ולא יספר המדה לב לענין מספר זכר אותה כמו סאמר והיה מספר בני ישראל ורחב הוא לענין מדה לא למספר אלא דל רחב היה לו ככל דברי החכמה שהם כחול ודל פירשנו מה חולגר לוס כך

היתה החכמה גרר לשלמה: בניקדם. בנימורח היו ידועים בחכמה. וכן כתוב כימלאו מקרם ובדברי רבותינו ז"ל מה היתה חכמת בני קדם שהיו יודעים במזלות וערומים בטייר פידוס בטייר בלסון העופות וכן בעצב יקרא עוף אל טייר וכן בני מצרים היו יודעים בחכמה שבה היו נקראים החרטומים: מאיתן האזרחי. כקרגומו מאיתן בר זרח אלה הארבע מצאנו אותם בבני זרח בן יהור איתן והימן וכלכל ודרדע והנה אומר כי השלמה אלה היו בני מחול אסכ כן לא היו הם ובלויים מצאנו בתלים במסודרי מסכיל לאיתן האזרחי מסכיל להימן האזרחי ומצאנו בדברי הימים בבני גרסון בן לוי בן אחי בן זרחי ואפשר שזה הוא איתן האזרחי ואיתני ואיתן קרובים הם והימן מצאנו בבני קהת הימן המסודר אבלכלכל ודרדע לא מצאנו אותם בלויים ובדבותינו ז"ל דרסו ויחכם מכל האדם זה אדם הראשון ומה היתה חכמתו של אדם הראשון סקרא מ מחכמתו שנות לכל הבהמה ולכל עוף השמי מאיתן האזרחי זה אברהם אבינו שבאמ מסכיל לאיתן האזרחי הימן זה משה סאמר בכל ביתי כאמן הוא וכלכל זה יוסף סאמר וכלכל יוסף דרדע זה דוד המדבר דוד פושבהס רעה בני מחול סאמחל להם מעשה העבלי: שלמת אשים מסל. אינם נמצאים אצלנו וכן ויהי סירוחמסה ואלף כי רבים כפרים אברו מישראל בגלותם וכן מה סאמר בחכמה הטבע כמו שאומר וידבר על העצים שהודיע טבעם ורפואתם וכן על הבהמה ועל העוף ועל הרמס ועל הדגים בכל מה שתחת גלגל הידח גברה חכמתו ונחבר בהם ספרי ואינם נמצאים אצלנו. ובדרם חזרנו על כל המקראות ולא מצאנו סאמר לא קרוב לסמנה מאות פקוקים אלא מהו וידבר שלמת אלפים מסל מלמד שעל כל פקוק ופקוק סאמר יסבו פנים ושלמה טעמי כראת אמרת כזם זהב וחלי סתם: וידבר על העצים. מפנימה מסודר טהור גבוה סגוביהם ובמנך סגוביהם בצץ ארז ואזוב על ירי סגוביה עמוכא רז לקה בצרעת כיון שמשפיל עצמו כאזוב טהור וקדוש: על הבהמה ועל העוף. מפנימה בהמה נותרת בשמי סימנין ועוף בשומן אחר כתוב אחד אומר מן היבשה נבדא העוף דכתיב ויכרי יי אלהים מן הארמה כל חית השדה ואת כל טף השמים וכתוב אחד אומר מן המים נבדא דכתיב יסדו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף אף מן הרקק נבדא י: ועל הרמס מפני מה סמונה סרצים שטרודה הזרן והחובל בהם חייב וסאמר סרצים פטור מפני שיש להם עורות: ועל הדגים. מפנימה בהמה חיה ועוף טעונין שחיטה ואין הדגים טעונין שחיטה סאמר ואם את כל דג היס יאקף להם באסיפה בעלמא כגו וית פקוק וידבר על העצים כן ואיתנבי על מלכי בית דוד וגו' כבעמוד: מאת כל מלכי הארץ. מלכי הארץ היו באים אל שלמה לשמוע חכמות והעמים היו באים אל מלכיהם בשוכם מסלמה לשמוע חכמתו: וישלח חירם. סלח עבריו אל שלמה להקים שמו אהבת דוד אביו ואם יקשר רבר מארצו יסלח לו כמו מסלח לרוד אביו עציארחים: וישלח שלמה. בד מלאכי חירם הסיב לו זה הדבר: מפני

מחכמת כל בניקדם. מה הוא חכמת בניקדם יודעים במזלות וכו' כראיתא בפסיקתא רפרה ארומה וכל הפרסה הזאת נדרסת סס לפי מסמעה: ויחכם מכל האדם. כמסמעה: איתן והימן וכלכל ודרדע. אחין היו ובני זרח בן יהודה בדברי הימים ובני זרח ומרי ואיתן היו לויים מסודרים בני מחול היו ידועים לומר

מזמורים האמורים במחולות סיר שהיו הלויים אומרים על דוכנם מזמורי סידרו בספר תלים מסכיל לאיתן האזרחי. ומא בפסיקתא מכל האדם זה אדם הראשון אף איתן האזרחי זה אברהם הימן זה משה וכלכל זה יוסף ודרדע זה דוד המדבר מחול סאמחל להם על מעשה העבלי: שלמת אלפים מסל. שלמת לימורי מסלות שלם פעמים כתוב מסלי שלמה בספר מסלי ויהי סירוחמסה. שלמה אלה וסיר הסירי וקהלת: ואלף. בכל אחר כרי הוא לתלמוד: ומדרס אברהם שהיה אומ' בכל פקוק שלמת אלפים מסל ועל כל מסל אלף וחמשה טעמים: וידבר על העצים. מה רפואת כל אחת ונצץ פלוגיפה לבנין פ פלוגי וליגע סקרקק פלוגיתוכן על הבהמה מה רפואתה ועיקר גרוליה ומאכלה. ומא מה ראה מצודע ליטור בבונה סגוביהם ונכמנך סגוביהם ועל הבהמה ועל העוף מה ראה זה להיות כשר בטחיטה בסומן אחר וזו בשמי סימנין ורבים וחגבים כולל כלום: לא יכול לבנות בית וגו'. לא היה רמאי מפני המלחמה והכת' אומ' והניח לכם מכל אויביכם מסכיל ואחכ והיה המקום וגו' לסכנו תדרסו וגו': בדדונים

איש כמספטו: ויתן אלהים חכמה לשלמה ותכונה הרבה מאד ורחב לב כחול אשר על שפת הים: ותרכ חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים: ויחכם מכל האדם מאיתן האזרחי והימן וכלכל ודרדע בני מחול ויהי שמו בכל הגוים סביב: וירכר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף: וידבר על העצים מן הארז אשר בלבנון ועד האזוב אשר יצא בקיר וירכר על הכהמה ועל העוף ועל הרמס ועל הדגים: ויבאו מכל העמים לשמע את חכמת שלמה מארץ כל מלכי הארץ אשר שמעו את חכמתו: וישלח חירם מלך צור את עבריו אל שלמה כי שמע כי אתו משחו למלך תהרת אכיהו כי אהב היה חירם לדוד כל הימים: וישלח שלמה אל חירם לאמר: אתה ירעת את דוד אבי כי לא יכל ל לבנות בית לשם יהוה אלהיו

את דוד אבי. אתה השמע השמים כהראה ונכרי דכלבים. אההידעה ייזכרי ופקרגי. אההאל הידא עכדייעקב בתראה. אהה בן אדם הגר אחי ביתי ישראל. אחתתאבל ולא תשבט: אהה תורע:

כלום: לא יכול לבנות בית וגו'. לא היה רמאי מפני המלחמה והכת' אומ' והניח לכם מכל אויביכם מסכיל ואחכ והיה המקום וגו' לסכנו תדרסו וגו': בדדונים

רלבג

מחכמת כל בניקדם ומחכמת כל מצרים. ירמה סבמי שלמה היתה החכמה גרולה בסת אלו ההמות: איתן והימן וכלכל ודרדע. ולזה קרא סס איתן איתן האזרחי להיותו בן זרח ואמר בני מחול להעיר שהם היו לחכמתם ראויים להלל הס' במחול או היו סתים שמות לזרח דל סקרא סמו גס כן מחול: וידבר שלמת אלפים מסל. ירמה סמאלו המסלים סכלל אותם ספר מסלי ומאותם הסירים נבחר הסיר אסר כלל אותו ספר סיר הסירים ולזה אמר ברשם ספר מסלי מסלי שלמה בן דוד מלך ישראל לרעת חכמה ומסודר כו' דל סאלו המסלים לבר יהיה תועלתם באלו הענינים סזכר פה ואלום סאר המסלי סדבר שלמה לא היה תועלתם לאלו הדברים ולזה לא נכתבו באלו הספרים הנכתבים ברוח הקדש ולזאת הסבה אמר גס כן ברשם ספר סיר הסירים סיר הסירים אסר לסלמה רל סזה הסיר הוא הנבחר סבסירים אסר לסלמה: וידבר על העצים מן הארז אשר בלבנון וגו'. הנה זה הדבור הוא להודיע סבותרה וסודותיה ומסיגיהם העצמיים וזהו העין הטבעי בהם וירמה סהודיע עס זה תועלתיהם ברפואות האדם למזונותיו והנה כלל עיונוכל הצמחי מהיוקד כסבר עד היותו פחות והנה הצנן עינים בבכור וזולת כבוד מצר פעלותיהם ואיכריהם ומצר טבע המזון סיוזו וממנו וזה סכאשר תהייה פעלותיהם יוקר

סלמות תהיה צורתם אסר סודר וממנה אותם הפעלות יוקר כסכדות וגס כן הנה מה סממנו יוקר מתיחס לטבע הדומס ויותר גס החמר הוא יותר מעט כסכוד כיהאזון דומה באופן מה לבזן ולזה הוא מבואר כי הארז אשר בלבנון הוא יותר נכבד בהרכבה מהאזוב אסר בקיר כי פעלות הנמח ההוא יוקר סלמות מאר ואיכריו יותר רבים ומזון האזוב הוא יוקר גסולזה היה סיצא בקיר ובכלל הנה כתבאר מזה המקום שהא דבר בכל הצמחים מן היותר גדול ושי היותר קטן ומן היותר נכבד ועד היותר פחות ודבר גס כן בזה האופן על החי ההולך ועל המעופף ועל הדומס על הארץ ועל הדגים והנה זכרם בהדרגה החי ההולך הוא יותר נכבד מהעוף ולזה הוא עושה ב"ח בגופו והעוף לא יעשה כן אבל יעשה ב"ח שלמה ואלום רמס הארץ יעשה ב"ח חסרה התבאר גס כן מענין אחר כי הוא יותר פחות מצר המזונות סיוזו מהם יותר קרובים לטבע הדומס וזה כלל לכל מיכיהם סרצים האלו והנה רמס הארץ יותר נכבד מהדגים כי הדגים עשנו ב"ח שלמה ועשנו מהם רבוי מופלג לחולסת החוס היסורי אסר יעטרך ביצירתם והנה באור אלה הדברים כלם הוא ראוי כספר הצמחים ובספר ב"ח ושם בארכו הרבה מאלו הדברים: ויהי

מפני המלחמה לא רצה לגלות לו הטעם כי האל מנעו בלא היה כבוד אביו ואחיו
לזה הטעם הכריח את המלחמה ומלחמה וכן כי תקראנה מלחמה
וית עבדך בארץ ארץ רגלו וקרי רגלו הכתוב אומר על רגליו
גם לרוד עם אביו תחת כפות רגליו והקרי אומר על מלמה בלתי חס מלמה

והצניג בקריא וסי' נבסר בסדר נח: צוה ג' וסי' נבסר ביהושע סיבן ד' צידנים החס' ולי בליש' וסי' נבסר בספר
שפטים סימן יח: חידוש ג' מלאים וסי' חידוש נתן לשלמה וכו' חידוש ורגלים ויעש חידוש

מפני המלחמה אשר סבבהו עד תחת
יהוה אתם תחת כפות רגליו: ועתה
הנני יהוה אלהי לי מסביב אין שטן
ואין פגע רע: והנני אמר לבנות
בית לשם יהוה אלהי כאשר דבר
יהוה אל-חדד אבלי לאמר בנך אשר
אתן תחתיו על-בסאך הוא יבנה
הבית לשמי: ועתה צוה ויבנהו
לי ארזים מן-הלבנון ועבדי יהיו
עם-עבדך ושכר עבדך אתך לך
בכל אשר תאמר ביי אתה ידעת כי
אין בנו איש ידע לבנות עצים
בצדקים: ויהי בשמע חירם את-

מן קרם עבדי קרבא דאקפודתי
ער רססר וינתחון תחות פרסת
רגליו וינתחון ובען אנית ואלתי לי
סקחור סחור לית שטן ולית פגע
ביש: והא אנא אמר לסיבני
ביתא לשמא ריי אלהי כמארמלי
עם רוד אבא למימר בך דאתן
תחתך על בורסי מלכותך הוה
יבני ביתא לשמי ובען פקוד
ויקצצו לי ארזין סז ליבנו ועבדי
יחון עם עבדך ואגר עבדך אתן
לך ככל דתימר אריאת ידעת ארי
לית כנא גברא וידע למיקץ אעין
כצירונאיו והוה בר שפע חירם
ית פתגמי רשומה ותי לחרא
ואמר בך דיי ויסא דין וידב לרוד
בר חפסי על עמא סגיא חרין
ושלח חירם לומר שלמה למימר
שפעית ית ושלחמא לוחי אגא
אספיק ית כל צורכך באעני ארזין
ובאעני בירזין עבדי וינתחון סז
ליבנו ליסא ואנא אשוינו א
תורגסין בימא ער אתרא רחשח
לי ואירסינו תמן ואת חטול ואת
תספיק צורבי למתן מזון לאנש
ביתו ויהוה חירם יהיב לשלמה
אעני ארזין ואעני בירזין כל צורכיה
ושלמה יהיב לחירם עקרין
אלפין כורין חישין פרנוס לאנש
ביתו ועקרין כורין משחא פתישא
כרין ויהיב שלמה לחירם שטא
בשנא: ווי יתב חובקתא
לשלמה כמא רמליל ליה ויהוה
שלמא בין חירם ובין שלמה וגזרו
קיים תריוהון ומגי מלפא
שלמה ססקי מקין מפל ישרא

ולא היתה לי מלחמה וסי' לי כנא
לבנות הבית: הכיח' ולי אלהי
כי אחר המלחמה היתה המלחמה
לבנות בית המקד' כמו שכתוב
והנני לכם מכל אויביכם מסביב
וג' והיה המקום אשר יבחר וג'
למכנו תרשנו: מן הלבנון
הלבנון בארץ ישראל היה ולא היה
מאלמנו העצים אלא ששלח
לו חרסין עבדו לכרות העצים
וכן שלח לרוד חרסי עץ:
בצדקים: צדון וצור קרובים
וחירם היה מושל על כלם וכן
זכר אותם בחר מה אתם לי
צור וצירון צור וצירון כי חכמה
מאד: רובות. הם הקורות
הגדולו סקוסין ראשיהן בחר
ומעליהן אותם בים לכן נקראו
רובות תרגום וינהג ורבי
וכפתי. אחרים ואסליכ' סם
וכן תרגו ואירמינו תמן ואמר
בו לסון כפון שהוא ענין פיזור
על הסבר לפי שהרובות כ
בשמוליכין אותם בים הם ק
קסוות בראשיהם ובשמוציאין
אותם ליבשה מתירין הקטרים
ומכפצים הקורות הנה ונהג:
לחס ביתי: בשכר עבדי סכרתו
העצים ויוליכום עד המקום אשר
תרצה ופי' ביתי האוכלים על
פליחיומה סזכר בצדקי הימים
הוא למאל החוטבים בורתי
העצים: מכולת לביתו. כמו
מאל ומספט המלה מאלות
ובלמה האלה נרגס וכתי פרסם
לאדם ביתה: סנה בשנה.
כל זמן שהעסקו עבדי חירם
במלכת שלמה: וי' נתן
חכמה לשלמה. טעם הספור
הזה הכה כי ברוב הבניי אשר
בנה כראתה חכמתו כמו שאמר
מלכת סבא ותרא מלכת סבא
את כל חכמת שלמה והבית אשר
בנה וג': והי מלס. והלא גם
עם המלכים האחרים היה לו
סלז אס סלס קיים וחזק בבית
סכרתו סניהם והספיק לו עצים
לבנין זה אשר בנה: ויעל המלך
שלמה מס. במספט המלוכה
כמו סז ואתם תהיו לו לעבדים
וכירום על המס כמו ספירטנו
בספר מנאל: ויהי

את הסירות ומלכים: וי' בטעמא ר' בקראתו ויטיר על סרס ועל עבדי גפרית. נתן חכמה לשלמה
באשר. נתן קולו למי חילו. הטיל רוח גדולה אל היסוד סער. שב את שבת איוב כחפלו. כך את
אזרית איוב. מ' השמע אל מוצנה: שלם חס' וסי' נבסר בסדר חשב ולעיל בספרא סימן ב'

עשה כל חכמו בעצי ארזים ובעצי ברושים ועבדו לו חס ומציאם להיבטח המקום אשר יבחר מלמה ומס יתיר הקטרים אשר נקטרים בהם העצים קצתם סכבת. והנהג
הרצון סכבות קטירת העצים קצתם סכבת באופן סוכלו החוטבים הם ראדילן בלעז: וכפתיס. ר' אחר הקטרים סכר סיהיו מובנים לסמאס עץ עץ בעני
עצמו ודמה סהים היה מבול מלכות חירם ולזה רצה חירם להעביר העצים לסלמה עד גבול מלכות שלמה: מכולת לביתו. ר' לאכול לביתו: סמן כתי. והוא הכתוב
סכמנים כמו סכתאכר בתורה מעבן סמן המורה והנה היו כותשין הזיתים במכתם בלא טחינה ומה סהיה יוצא ממנו מן הסמן הוא סמן כתי ואחר זה טחנהו
להוציא הכסא מהסמן וכבר נזכר בספר רב ריהימים מה סהיה נתן שלמה בשכר עבדי חירם לסנה אמנם בזה המקום זה מה סהיה טותן שלמה לחירם סנה בשנה:
וי' נתן חכמה לשלמה באשר דבר לו ויהי סלס סן חירם ובי' סלמה. מעד סרוב חכמת שלמה היתה סנה אל סהיה סלס סן חירם וכן סלמה כי מפני חכמתו אהב
אויביו חירם: ועל המלך מס מכל ישראל. הנה היה ענין זה המס כמו סזכר שהזכירו לברור מישראל סלסים אלף יהיו על מלכת ברית העצים והביתם באופן סלס
וכבר מאד עליהם והוא סכבר יחלקו לסלס כתי תהיה כלבת חרס אחד בלבנון וסנים חרסים בביתו. והנה

בצדקים. סכנים לעד לזכר אחר היו ובממסלתו סל חירס: אסמים וסדות:
רפסודות קורא להם בצדקי הימים ובלסון אסכנו וילס ובלעז ר' קוסרין העצים
זה עס זה ומציפס אותן על כני המים ומוליכין אותן כמו סמוליכין ספניה: עד
המקן אשר תשלח אליו. אשר תודיענו להביאם סס: וכפתיס סס: בסמחוד אגדן
ומוציאן אל היבשה
בלעז ובעז לעצמו הוא
קרוי ספון ריפציר
בלעז: מכולת לביתו
לסון מאל: סמן
כתי. סמן כקי סלסין
זתים כטחנים בריחים
אלא כותם במכתם
ואין מעלה סמרים כל
כך כמות הטחון:
ויהי

ויהי בשמוע חירם את
רבי שלמה. יתבן
סלס אמר זה על אלו
הרברים סלס לו ס
סלס כי לא היה סהס
על מה סיסמח מחד
החכמה סהיה כרה
סס אלא סמאר כי
כאשר סמע רברי ס
סלמה בחכמ' הסכלאח
סהיה בו לפי מה
סספרו לו המגירים
סמח מאד והודה לס'י
סנית לרוד בן חכס
יוסב על כסאו והנה
אמר זה להורות על
סמרוב אהבתו את
סלמה סצרה חירס
לעפות ספן סלמה
והנה עס כל זה היו
רברי סלמה לחירס
בחכמה ולזה סלס לו
ססוא יעסה ספכו מ
מסכר עבדיו ככל א
אמר יאמר להותם
יתר כקולו במלכת
כריתת העצים וכסען
סלס יבבד לסאול
חירס מפני אהבתו את
רוד ולזה הודיע לו כי
מרכן רוד היה ל
לבנותו ויך מפני סלס
יכול כעתיק הענין אל
סלמה והייסירו גם
כן סרביו אל סזה
הביתיה סכבה לסס
וי' אשר ברו להסכיל
ולסכניס כל האויבים
והסוכאים כאלו כלל
ברביו הכנס והאיוס
יחר. והנה הוסקי
חירס ואמר ססוא י

מלכות לביתו
לסון מאל: סמן
כתי. סמן כקי סלסין
זתים כטחנים בריחים
אלא כותם במכתם
ואין מעלה סמרים כל
כך כמות הטחון:
ויהי

רלבג

ויהי בשמוע חירם את
רבי שלמה. יתבן
סלס אמר זה על אלו
הרברים סלס לו ס
סלס כי לא היה סהס
על מה סיסמח מחד
החכמה סהיה כרה
סס אלא סמאר כי
כאשר סמע רברי ס
סלמה בחכמ' הסכלאח
סהיה בו לפי מה
סספרו לו המגירים
סמח מאד והודה לס'י
סנית לרוד בן חכס
יוסב על כסאו והנה
אמר זה להורות על
סמרוב אהבתו את
סלמה סצרה חירס
לעפות ספן סלמה
והנה עס כל זה היו
רברי סלמה לחירס
בחכמה ולזה סלס לו
ססוא יעסה ספכו מ
מסכר עבדיו ככל א
אמר יאמר להותם
יתר כקולו במלכת
כריתת העצים וכסען
סלס יבבד לסאול
חירס מפני אהבתו את
רוד ולזה הודיע לו כי
מרכן רוד היה ל
לבנותו ויך מפני סלס
יכול כעתיק הענין אל
סלמה והייסירו גם
כן סרביו אל סזה
הביתיה סכבה לסס
וי' אשר ברו להסכיל
ולסכניס כל האויבים
והסוכאים כאלו כלל
ברביו הכנס והאיוס
יחר. והנה הוסקי
חירס ואמר ססוא י

ויהי המס סלמים אלף איש • והנה מצאנו ומבני ישראל לא נתן סלמה עבד בי הגרים היו החובלים והסבלים ואם תאמר כי כסף העלה מס על סכר סלמים אלף מה טעם לומר חרם יהיו בלבנון וסכים חרמים בביתו אלא כאמר כי כריתות העצים בלבנון לא היתה עבודה קשה כמו חציבת האבנים בהר ונסאם ככתף וכריתות העצים בלבנון לא היתה עבודה

לא אומנות לכוות אוחס ומסם היו מביא בעבלות עד הים ועו כי הגרים לא היו אלא מאה ו

וחמשים אלף וסלמת לפים וסס מאות והנה עשה הסענים אלף סבלים וסמנים אלף חובלים וסלמת לפים וסס מאות מנחלי אס כן הסלמים אלף מהיו ב בלבנון בבית ישראל היו והיו מס עס עבדי חירום ואלה הסלמים אף היו מתחלפים מחרם לחרם כי לא היו בלבנון מאלה סלמים אלף אלא עשרת אלפים היו בלבנון ארבעה חרשים בטנה וסמנה חרשי בביתו הנה סלמה פעמים עשרת לפים סלמה לסס הסנה כלבנון והמסל לך בראובן ס

סמעון ולוי כיכר הלך ראווב בתמרי וסמעון ולוי היו בביתס סמעון הלך במרחסן וראובן ולוי היו בביתס הלך לוי בכסליו וראובן וסמעון בביתס הלך ר ראובן בטבת ולוי וסמעון בביתס הלך סמעון בטבת וראובן ולוי בביתס הלך לוי באדר וראובן

וסמעון בביתס וכן לסס חרשים האחרים • סנים חרשים • כמו וסנים חרשים וכן סמס ירח ראובן סמעון מלך סרים וזולתס • כוסא סבל • פי' כוסא מסא ויהיה סבל מס ולא תואר או סתרגמו רטולין בכתפא ויהיה אס כן סבל תואר לכתף ויהיה עכיו כוסא סבל כמו סאמר במסלל אחר והססאלי סבל וקראו הכת' סבל או סבל לפי סהא כוסא המסא בכתפיו ואס יהיה הסבל תואר לארס כמו סאמר בדברי הימים סבעים אלף כוסא סבל יהיה עכיו בספרן ופי' כוסא וסבל כמו סמס ירח וסירוס כוסא כוסא אלף וססע האבנים בהר ממקום למקום וסבל סמביא האכץ בכתפיו עד המקום אסר היו באס סס העבלות סלא היו יכולין לעלות בהר ואלה סבעים אלף וסמנים אלף מן הגרים מן האומות כמו סאמר בדברי הימי' סספר סלמה הגרים ומצאס מאה וחמשים אלף וסלמת אלפים וסס מאות ועס סבעים אלף כוסא סבל וסמנים אף חובס בהר והסלס אלפים וסס מאות מנחלי להעבד את העס כמו סאמר הנה הרורים בעס אלא ססס אומר סלסת לפים וסס מאות והנה אומר סלס אלפים וסלס מאות ואלו הסלס מאות היתרים במנחשים היו על סלסת אלפים וסלס מאות והיו מנחשים על מנחשים כמו סוטרים וכונשים •

ויסעו • סתרגמו ועקרו כזה לחובסים בהר ססחצבו וסיעו מן ההר אבנים גדולות ליסוד הכית וזולתס הם סאול עליהם אבני עסר אמות ואבני סמנה אמות ולסאר הבנים יסחצבו אבנים קטנות והס הכקראי אבני גזית וכן אומר בבקמך מלמעלה אבנים יקרות במדות גזית ויהיה אבני גזית חסר ופי' השמוש כמו סמס ירח וסירוס אבנים גדולות ליסוד הכית ואבני גזית לסאר הבני מלמעלה ואבן גזית היה ידוע כיניהם מרתה כמו סאמר בסמוך במדות גזית כמו סהיה ידוע כימי חכמי המסנה מרת הגזית חמסה טפחים אבל סל סלמה היו יותר גדולות אבל מרת ידועה היה להס • יקרות • כסדות ואף על פי סאמר אבנים גדולות הוסיק במאמרו יקחת סהיו כסדות במסא כי זולתס הם טובות ליסוד מן הקלות וית אבני יקח תרגס יקרות כססמכו כי היה מחצב האבנים בהר ידוע סהיו אבני טובות וסות מהמחכסס האחרים לפיכך היו יקרות כי לא היו מנחלות אלא באותו ההר וכל רבס סאיכו מנח יקרא יקד • והגבלים • חומני דועים לפיכך האבנים במרה הכריכה לקיר והוא מענין כול סכונין גבול לאכץ בספלס אותה ויס מפרס' אסגי גבל כי אותס היו אומי אכץ סוכים כמו סאול זקני גבל וחכמי

היו כך מחזיקי בדרך ויסתן תרגס וארסכליא וכן תרגס ולגורדים ולחובסי האכץ ולארטכליא ולספלי אבניא אס כן לרברויהיו הגבלים כוטי הקיר ותרגס כוטי סלמה וכוטי חירס ארסכליא והס האומות הגדולים סים אומנים אחרים תחתיהם וכוטי סלמה וכוטי חירס כולל כוסלי האכץ וספלי העץ •

בחרס

בטנה

מז ר 47 ווו

ויהי המס • עולה לסכר סל סלמים אלף איס • חליפות • כמו סמנים וזולת חרם והיו בלבנון כססיו עשרת אלפים איס בתמרי בלבנון והעסרים אלף איס בביתו ובמרחסן מתחלפין עשרת אלפים הסנים ויוצאים ללבנון ואלו חוררים לביתס ובכסליו ויוצאים עשרת אלפים הסלסלי ויוצאין ללבנון ואלו חוררים לביתס ובכסליו

יזאין עשרת אלפים הסלסלי ואלו חוררים לכיתס וכטבת יזאין הראסנים וחוררים ללבנון וכן חוררים חלילה מנחלו כל ע עשרת אלפים סבהס חרס בלבנון וסנים חרשים בביתס • על המס • לגבותו • סבעים אף כוסא סבל • להכיא האכץ מן ההר לעיר וסמנו' אלף החובסים אותס בהר הרי מאה וחמשים אלף וכולס גרים גדורים היו ס סתרגירו מחמת ג גדולת סלמה וסולחנו וכן כתוב בדברי ח הימים וספר סלמה את כל הגרי ויומצאס מאה וחמשי' אלף ועס מהס סבעים אף וגו' • סרי הנכסים • כונשים וכסכים על עסי • ס המלכ' • סלסת לפים וסלס מאות • וסדברי

ויהי חמס שלשים אלף איש • וישלחם לכוונה עשרת אלפים בחדש חליפות חרשי יהיו בלבנון שנים חרשים בביתו וארסליהם על המס • ויהי לשלמה שבעים אלף אנשא סכל וסמנים אלף חצב בהר • לבר משלי הנצבים לשלמה אשר על המלאכה שלשת אלפים ושלש מאות הררים בעס העשים במלאכה • ויסעו המלך ויסעו אבנים גדולות אבנים יקרות ליסוד הכית אבני גזית • ויספלו בני שלמה ובני חירוס והגבלים ויכינו העצים והאבנים לבנות הכית •

הימים הוא אומר וסס מאות אומר איני סלסת אלפי וסלס מאות היו ממנוס על מאה וחמשים אלף סכל אחר ממנוס על ארבעים וחמסה ויותר והסלס מאות ססססס בדברי הימים היו ממנוס על כולס סכל אחר ממנוס על חמס מאות ויותר וסדרי יסעוד סני כסוכי בדבר זה מחשיק • זה את זה סל כו בספר זה וזה סרי הנכסים אשר לסלמה חמס מאות וחמשים וסדברי הימים הוא אומר מאותס וחמשים הרי ארבע מקראות מחשיק זה את זה אבל יס לנו לפרס סמקראות האחרונים ממנוס על כולל וסלמה היו אלו הגרים להיות כוסא סבל ולחכס בהר והיו לו סאר עסי המלאכה לעדי המסכנות סהס אחרים סאלו הכסוכסס אומרי סס ובספר מלכים מנה את הנכסים הגרים סני מניסס סרי הארבעים והחמסה לבסס והסלס מאות החסוכסס כירקעס מאותס וחמשים סהיו ממנוס על עסי ערי המסכנות ומנה חמס מאות וחמשים סרים וסדברי הימים מנה כל כסדי הגרים לעצמן הגדולים עס הקטנים סלסת אלפים וסס מאות וכולל גרים וכסדי ערי המסכנות סהיו ישראל מאותס וחמסי מנה לעצמן • הרורים בעס העססס במלאכה • הנכשים את העס עסי המלאכה • וסיעו • מן ההר לסון עקירה • אבנים יקרות • כסדות • אבני גזית • כסלות ומסותות ואת והרי כסר כאמר ומקבות והגרין לא כסמע בבית סהבנותיו כלי ברזל לא כסמע בבית סהבנותיו אלא סהיה מקדת מנחון ומכסים וכוכה מנכסים כך כדרס כסונה • ויספלו • בהריס • והגבלים • אומה ססמה גבל וסקיאים לסתת אבנים ולבבות כמה סל כסר זקני גבל וסמניה היו כך מחזיקי בדרך • ויסכו • לסון חמסה • בחרס

הימים הוא אומר וסס מאות אומר איני סלסת אלפי וסלס מאות היו ממנוס על מאה וחמשים אלף סכל אחר ממנוס על ארבעים וחמסה ויותר והסלס מאות ססססס בדברי הימים היו ממנוס על כולס סכל אחר ממנוס על חמס מאות ויותר וסדרי יסעוד סני כסוכי בדבר זה מחשיק • זה את זה סל כו בספר זה וזה סרי הנכסים אשר לסלמה חמס מאות וחמשים וסדברי הימים הוא אומר מאותס וחמשים הרי ארבע מקראות מחשיק זה את זה אבל יס לנו לפרס סמקראות האחרונים ממנוס על כולל וסלמה היו אלו הגרים להיות כוסא סבל ולחכס בהר והיו לו סאר עסי המלאכה לעדי המסכנות סהס אחרים סאלו הכסוכסס אומרי סס ובספר מלכים מנה את הנכסים הגרים סני מניסס סרי הארבעים והחמסה לבסס והסלס מאות החסוכסס כירקעס מאותס וחמשים סהיו ממנוס על עסי ערי המסכנות ומנה חמס מאות וחמשים סרים וסדברי הימים מנה כל כסדי הגרים לעצמן הגדולים עס הקטנים סלסת אלפים וסס מאות וכולל גרים וכסדי ערי המסכנות סהיו ישראל מאותס וחמסי מנה לעצמן • הרורים בעס העססס במלאכה • הנכשים את העס עסי המלאכה • וסיעו • מן ההר לסון עקירה • אבנים יקרות • כסדות • אבני גזית • כסלות ומסותות ואת והרי כסר כאמר ומקבות והגרין לא כסמע בבית סהבנותיו כלי ברזל לא כסמע בבית סהבנותיו אלא סהיה מקדת מנחון ומכסים וכוכה מנכסים כך כדרס כסונה • ויספלו • בהריס • והגבלים • אומה ססמה גבל וסקיאים לסתת אבנים ולבבות כמה סל כסר זקני גבל וסמניה היו כך מחזיקי בדרך • ויסכו • לסון חמסה • בחרס

ויהי חמס שלשים אלף איש • וישלחם לכוונה עשרת אלפים בחדש חליפות חרשי יהיו בלבנון שנים חרשים בביתו וארסליהם על המס • ויהי לשלמה שבעים אלף אנשא סכל וסמנים אלף חצב בהר • לבר משלי הנצבים לשלמה אשר על המלאכה שלשת אלפים ושלש מאות הררים בעס העשים במלאכה • ויסעו המלך ויסעו אבנים גדולות אבנים יקרות ליסוד הכית אבני גזית • ויספלו בני שלמה ובני חירוס והגבלים ויכינו העצים והאבנים לבנות הכית •

הימים הוא אומר וסס מאות אומר איני סלסת אלפי וסלס מאות היו ממנוס על מאה וחמשים אלף סכל אחר ממנוס על ארבעים וחמסה ויותר והסלס מאות ססססס בדברי הימים היו ממנוס על כולס סכל אחר ממנוס על חמס מאות ויותר וסדרי יסעוד סני כסוכי בדבר זה מחשיק • זה את זה סל כו בספר זה וזה סרי הנכסים אשר לסלמה חמס מאות וחמשים וסדברי הימים הוא אומר מאותס וחמשים הרי ארבע מקראות מחשיק זה את זה אבל יס לנו לפרס סמקראות האחרונים ממנוס על כולל וסלמה היו אלו הגרים להיות כוסא סבל ולחכס בהר והיו לו סאר עסי המלאכה לעדי המסכנות סהס אחרים סאלו הכסוכסס אומרי סס ובספר מלכים מנה את הנכסים הגרים סני מניסס סרי הארבעים והחמסה לבסס והסלס מאות החסוכסס כירקעס מאותס וחמשים סהיו ממנוס על עסי ערי המסכנות ומנה חמס מאות וחמשים סרים וסדברי הימים מנה כל כסדי הגרים לעצמן הגדולים עס הקטנים סלסת אלפים וסס מאות וכולל גרים וכסדי ערי המסכנות סהיו ישראל מאותס וחמסי מנה לעצמן • הרורים בעס העססס במלאכה • הנכשים את העס עסי המלאכה • וסיעו • מן ההר לסון עקירה • אבנים יקרות • כסדות • אבני גזית • כסלות ומסותות ואת והרי כסר כאמר ומקבות והגרין לא כסמע בבית סהבנותיו כלי ברזל לא כסמע בבית סהבנותיו אלא סהיה מקדת מנחון ומכסים וכוכה מנכסים כך כדרס כסונה • ויספלו • בהריס • והגבלים • אומה ססמה גבל וסקיאים לסתת אבנים ולבבות כמה סל כסר זקני גבל וסמניה היו כך מחזיקי בדרך • ויסכו • לסון חמסה • בחרס

ויהי חמס שלשים אלף איש • וישלחם לכוונה עשרת אלפים בחדש חליפות חרשי יהיו בלבנון שנים חרשים בביתו וארסליהם על המס • ויהי לשלמה שבעים אלף אנשא סכל וסמנים אלף חצב בהר • לבר משלי הנצבים לשלמה אשר על המלאכה שלשת אלפים ושלש מאות הררים בעס העשים במלאכה • ויסעו המלך ויסעו אבנים גדולות אבנים יקרות ליסוד הכית אבני גזית • ויספלו בני שלמה ובני חירוס והגבלים ויכינו העצים והאבנים לבנות הכית •

ויהי חמס שלשים אלף איש • וישלחם לכוונה עשרת אלפים בחדש חליפות חרשי יהיו בלבנון שנים חרשים בביתו וארסליהם על המס • ויהי לשלמה שבעים אלף אנשא סכל וסמנים אלף חצב בהר • לבר משלי הנצבים לשלמה אשר על המלאכה שלשת אלפים ושלש מאות הררים בעס העשים במלאכה • ויסעו המלך ויסעו אבנים גדולות אבנים יקרות ליסוד הכית אבני גזית • ויספלו בני שלמה ובני חירוס והגבלים ויכינו העצים והאבנים לבנות הכית •

ויהי חמס שלשים אלף איש • וישלחם לכוונה עשרת אלפים בחדש חליפות חרשי יהיו בלבנון שנים חרשים בביתו וארסליהם על המס • ויהי לשלמה שבעים אלף אנשא סכל וסמנים אלף חצב בהר • לבר משלי הנצבים לשלמה אשר על המלאכה שלשת אלפים ושלש מאות הררים בעס העשים במלאכה • ויסעו המלך ויסעו אבנים גדולות אבנים יקרות ליסוד הכית אבני גזית • ויספלו בני שלמה ובני חירוס והגבלים ויכינו העצים והאבנים לבנות הכית •

ויהי חמס שלשים אלף איש • וישלחם לכוונה עשרת אלפים בחדש חליפות חרשי יהיו בלבנון שנים חרשים בביתו וארסליהם על המס • ויהי לשלמה שבעים אלף אנשא סכל וסמנים אלף חצב בהר • לבר משלי הנצבים לשלמה אשר על המלאכה שלשת אלפים ושלש מאות הררים בעס העשים במלאכה • ויסעו המלך ויסעו אבנים גדולות אבנים יקרות ליסוד הכית אבני גזית • ויספלו בני שלמה ובני חירוס והגבלים ויכינו העצים והאבנים לבנות הכית •

ויהי חמס שלשים אלף איש • וישלחם לכוונה עשרת אלפים בחדש חליפות חרשי יהיו בלבנון שנים חרשים בביתו וארסליהם על המס • ויהי לשלמה שבעים אלף אנשא סכל וסמנים אלף חצב בהר • לבר משלי הנצבים לשלמה אשר על המלאכה שלשת אלפים ושלש מאות הררים בעס העשים במלאכה • ויסעו המלך ויסעו אבנים גדולות אבנים יקרות ליסוד הכית אבני גזית • ויספלו בני שלמה ובני חירוס והגבלים ויכינו העצים והאבנים לבנות הכית •

ויהי חמס שלשים אלף איש • וישלחם לכוונה עשרת אלפים בחדש חליפות חרשי יהיו בלבנון שנים חרשים בביתו וארסליהם על המס • ויהי לשלמה שבעים אלף אנשא סכל וסמנים אלף חצב בהר • לבר משלי הנצבים לשלמה אשר על המלאכה שלשת אלפים ושלש מאות הררים בעס העשים במלאכה • ויסעו המלך ויסעו אבנים גדולות אבנים יקרות ליסוד הכית אבני גזית • ויספלו בני שלמה ובני חירוס והגבלים ויכינו העצים והאבנים לבנות הכית •

בחדש זיו. הוא חרם אייר שהוא פני לחרמים כי יסכן ראש לחרמים ונקרא זיו כמו שפירשו רבו זל דאית כיה זיוא לאילני פירוש זוהר הפרחים והנצנים וכן תרגם יונתן בירח זיו נכבדא: למלך שלמה. טעמו למטה הרבעית לא לחרם הסני סזכר הסמוך אליו וכמוהו רביש כי במטה הרבעית למלכותו החל לבנות כן ככתוב

בדברי הימים וחל לבנותו בשנת ארבע למלכותו: ויכן את הבית. החל לבנותו: שנים אחת ארכו י כל הבית כן הדבר וההיכל כי ארבעים אמה היה ההיכל באורך והדבר עשרים אמה באורך וכן ברוחב במדת הבית מרובע היה הדבר: ושלשים אמה קומתו. ובדברי הימים והנטיה מזה ועשרים והקדוב אלי כזה כי על האולם לבדו אחר מהיה גבהו מאה ועשרי והגובה הזה היה לו עש העלית פעלו כי כספור מרות האולם אחר והגובה מאה ועשרים ועד אחר עש על האולם וגביו ועליותיו ואם העליות היו על כל הבית כמו שפירש רמב"ר רבותיו זל יהיה מה שאלם פס והגובה מאה ועשרים עש העליות פעל הכית והיה גבוה הבית מן הקרקע עד הספון שלש אמה וגובה העליות תשעים אמה: והאולם. נקרא בלסון המקרא אולם מה שנקל בלסון התלמוד בית שער י ארכו על פני רחב הבית. כי השטח הגדול במדה יקרא אורך והקטן רחב והנה אורך האולם לרחב הבית: על פני הבית. שלא היה מסך ממנו אלא היה רבך בבית על פניו ועל רחבו כדרך לומר זה י חלוניו כמו חלונם כמו בטעם נאמרים כמו בטעם אנשי מחקה על הקיר וזולתם רבים כמו ש פירשו בספר מכללי סקופים אטומים. תרגם יונתן פתיחן מלבו ושתתן מלכא והוסף בו עוד וחפין בליכא בית אבחת

והיה בארבע מאות ותשעים שנים וסופק בני ישראל מארעא דמערס בשמא רביעית בירח זיו נצנצא תווא ירחא תינצא למילך שלמה על ישראל ובנא ביתא קדם י: וביתא די בנא סלכא שלמה קדם יי שיתין אסון אורפיה ועסרין פורתיה ותלתין אסין רומיה: ואולם על אפי היכלא דביתא עסרין אסין אורפי על אפי פותיא דביתא עסר אסין פותיא על אפי ביתא: ועבר לביתא בויז פתיחן סלגיו וסתימן מלכא ונחפין בליכא בית אבחת רישו שירית ארצא: ובנא על פתלי בירא ויזא סחור סחור לתיכלא ולבית כפזרי ועבר ס מחצא סחור סחור: סתיצא ארעיקרא חמש אסין פותיה וסתיצתא שית אסין פותיה ו ותליתיתא שבע אסין פותיה ארי גפקתא עבר לביתא סחור סחור לברא סן מחצא למחורו רישו שריתא בתיח על זיוא ולא יחויין שריתא מעברן בבתי לביתא ו בתיא באבחתביותיה

והיה בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני ישראל מארץ מצרים בשנה הרביעית בחדש זיו הוא החדש השני למלך שלמה על ישראל ויבן הבית ליהוה: והבית אשר בנה המלך שלמה ליהוה ששים אמה ארכו ועשרים רחבו ושלושים אמה קומתו והאולם על פני היכל הבית עשרים אמה ארכו על פני רחב הבית: ועש לבית חלוניו שקפים אטמים: ויבן על קיר הבית יצוע סביב את קירות הבית סביב להיכל ולדבר ויעש עלעות סביב: היצוע התחתנה חמש באמה רחבה והתיכנה שש באמה רחבה והשלישית שבע באמה רחבה כי מגרעות נתן לבית סביב חוצה לבלתי יאחו בקירות הבית: והבית בהבנתו

והיה בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני ישראל מארץ מצרים בשנה הרביעית בחדש זיו הוא החדש השני למלך שלמה על ישראל ויבן הבית ליהוה: והבית אשר בנה המלך שלמה ליהוה ששים אמה ארכו ועשרים רחבו ושלושים אמה קומתו והאולם על פני היכל הבית עשרים אמה ארכו על פני רחב הבית: ועש לבית חלוניו שקפים אטמים: ויבן על קיר הבית יצוע סביב את קירות הבית סביב להיכל ולדבר ויעש עלעות סביב: היצוע התחתנה חמש באמה רחבה והתיכנה שש באמה רחבה והשלישית שבע באמה רחבה כי מגרעות נתן לבית סביב חוצה לבלתי יאחו בקירות הבית: והבית בהבנתו

בחדש זיו. הוא חרם אייר שהוא פני לחרמים כי יסכן ראש לחרמים ונקרא זיו כמו שפירשו רבו זל דאית כיה זיוא לאילני פירוש זוהר הפרחים והנצנים וכן תרגם יונתן בירח זיו נכבדא: למלך שלמה. טעמו למטה הרבעית לא לחרם הסני סזכר הסמוך אליו וכמוהו רביש כי במטה הרבעית למלכותו החל לבנות כן ככתוב

בדברי הימים וחל לבנותו בשנת ארבע למלכותו: ויכן את הבית. החל לבנותו: שנים אחת ארכו י כל הבית כן הדבר וההיכל כי ארבעים אמה היה ההיכל באורך והדבר עשרים אמה באורך וכן ברוחב במדת הבית מרובע היה הדבר: ושלשים אמה קומתו. ובדברי הימים והנטיה מזה ועשרים והקדוב אלי כזה כי על האולם לבדו אחר מהיה גבהו מאה ועשרי והגובה הזה היה לו עש העלית פעלו כי כספור מרות האולם אחר והגובה מאה ועשרים ועד אחר עש על האולם וגביו ועליותיו ואם העליות היו על כל הבית כמו שפירש רמב"ר רבותיו זל יהיה מה שאלם פס והגובה מאה ועשרים עש העליות פעל הכית והיה גבוה הבית מן הקרקע עד הספון שלש אמה וגובה העליות תשעים אמה: והאולם. נקרא בלסון המקרא אולם מה שנקל בלסון התלמוד בית שער י ארכו על פני רחב הבית. כי השטח הגדול במדה יקרא אורך והקטן רחב והנה אורך האולם לרחב הבית: על פני הבית. שלא היה מסך ממנו אלא היה רבך בבית על פניו ועל רחבו כדרך לומר זה י חלוניו כמו חלונם כמו בטעם נאמרים כמו בטעם אנשי מחקה על הקיר וזולתם רבים כמו ש פירשו בספר מכללי סקופים אטומים. תרגם יונתן פתיחן מלבו ושתתן מלכא והוסף בו עוד וחפין בליכא בית אבחת

רלבג

במטה הרבעית בחדש זיו הוא החדש השני למלך שלמה על ישראל ויבן הבית ליהוה: והבית אשר בנה המלך שלמה ליהוה ששים אמה ארכו ועשרים רחבו ושלושים אמה קומתו והאולם על פני היכל הבית עשרים אמה ארכו על פני רחב הבית: ועש לבית חלוניו שקפים אטמים: ויבן על קיר הבית יצוע סביב את קירות הבית סביב להיכל ולדבר ויעש עלעות סביב: היצוע התחתנה חמש באמה רחבה והתיכנה שש באמה רחבה והשלישית שבע באמה רחבה כי מגרעות נתן לבית סביב חוצה לבלתי יאחו בקירות הבית: והבית בהבנתו

ריס סירית ארצא וסדרי רבותיו זל זהפך זה סקופי אטומים סקופים מבחון ואטומים מבנים לא לאורה ארי צריך כלומר רחבים היו מבחון וזכרים מבנים הפך מהנה העולם לומר שאינו צריך לאור העולם י יציע סביב הוא הנקרא בלע ונקרא תא ועשה סביב כל הבית סביב ההיכל וסביב הדבר מבחון אלה התאים וקרא אותם בלעות כי במלטה סמות אלו נקראו ואחריו כן אומר אף בזה אותה עש קירי הבית סביב ואמר כי מגרעת נתן לבית סביב חוצה לומר כי קיר הבית היה רחב מלמטה והלך ומכר כלפי חוץ כנגד התא לפי היציע התחתון חמש באמה רחבה וקרוי התחתונה שהוא קרקע התחתונה היה מוכר מדר הבית על קיר הבית אמה אחת ועל אותה אמה לא היה גבין כי חלל היציע התחתונה היה והוא קיר הבית היה מזה מה שהיה למטה אמה אחת כלל גובה היציע התחתונה שהיה חמש אמות וזהו המגרעות שהוא אומר בכתן לבית חוצה הכה התחתונה פס באמה רחבה עש האמה שמוספת ברחבה בקיר הבית וקרוי התחתונה שהוא קרקע העליונה שהיה עליונית היה מוכר על קיר הבית אמה אחת הכה העליונה שבע באמה רחבה כי שתי אמות מוספות ברחבה בקיר הבית הכה קיר הבית בעליונה היה צר ממה שהיה למטה בתחתונה שתי אמות וכל זה עשה כדי שלא יאחו קורות התאים בקירות הבית בחורים שיעשו בקירות אלא על המגרעות היו כתונות קורות התאים כי לא יכלו לעשות חורים בקיר: והבית בהבנתו. זהו טעם למה שהקדים לבלתי יאחו בקירות הבית לפיכך הוא צריך לתת מגרעות בקיר הבית להניח פס ראשי קורות התא כי לא יכלו לעשות חורים בקיר להנחת הקורות כמו שפירש במאד בביסם של חול כי כל כלי ברזל לא נסמך פס בבית בהבנתו ואבני הקיר היו מרה אחת כלם אס כן לא יתכן להניח פס חורים בבנין הקיר ולעשות פס החורי אחר בגין הקיר גם כן לא יתכן כי לא נסמך כלי ברזל בבנין הבית ולעשם זה הכניסו פסוק זה בין ספור התאים וספור פתיחי התאים:

בין האולם וההיכל והדבר ששים אמה ועשרים שנה רחב. והנה קמת האולם והנה קמת הבית ששים אמה רחב. פירשו רז"ל שהיו רחבים מבחון וזכרים מבנים להורות שאינו צריך לאורה אלא בי זה דרך דרש כי כבד התבאר במופתים הכרטיים כי מפני היות החלונות רחבות מבחון והולכות בעפע ירבה יצא האור בבית כמו שזכר אחר זה ולפי סקומת הבית היתה שלמים אמה כמו שפירש הנה והיה אמרו וסדרות בארזים רותא תקרה סגית היו בה קורות ארזים והנה היתה התקרה התחתונה לעשרים אמה גובה כי בזה היה כפלו באורך וברוחב ובעומק וכמו שהיה במסך שפשה מטה כפוי ויחד תאחר כן היה בזה הבנין: ויכן

אכן שלמה מסע נכבה כמו שהספיקו אותן מן ההר ושם היו פוסלן אותן במרת
בנות חבל משהביאו האבנים לבית לא היו פוסלים מהם דבר אלא היו בונים
אותן שלמות כמו שהביאו אותן מן ההר ויש מרבותיו זכרונם לברכה שאלו כי
אף בהר לא היו פוסלן אותן בשום כלי ברזל אלא בתולע אחת הנקרא שמיד
וכשהיו מותכין אותו על גבי אבן

מתפתחות לפניהם ואחריו והשמיד
כמין סעורה הוא והיו מותכין
אותו לתוך קנה של שפרת מלא
מוכין ומלא סובין ואם היה כ
נותנו אפי' על ההר היה בוקעו
ובו היה שלמה חולק חבני כל
בית המקדש ומי הביאו לשלמה
הנמר הביאו לו מגן ערן סכ' מ'
וידבר על הבהמה ועל השוף מה
דבר לעוף שאל לו היכן השמיד
קבוצ והלך הנמר והביאו לו
מגן ערן זה אחר מן הרברים
שהפליט הקד' ברוך הוא הרך
ברגה ובו פסל משה חבני ה
האפוד של מסכן ובו פסל את
הלוחות הראשונות ולוחות ה
האחרונות וזה מדרך הקבלה
היה אצלם מימי משה רבינו
ואף להרהר אחריו פתח הכלע
הכלע מלרע: אלא כתף הבית
הימנית. אינו אומר שהכלע
היתה פתוחה לבית אלא אומר
כי הפתח שהיה בין התחנות
לתיכונה היה לרוח רומית של
הבית וכן מה שכן התיכונה
לעליונה הפתחים היו לזר רוח
דרומית של הבית והנה אומר
שהיו הכלעות פתוחות זו לזו
ועתה אומר כמה היו עולים מזו
לזו לא במעלות אבנים ועצים
אלא בלולים. ובלולים כתיב בוי'
עם הרגס ובלול הוא עמוד חלול
עשוי מעלות סבב והעולה בו
עולה דרך ההק והיורד בו גם כן יורד דרך ההק וכן תרגם יונתן ובלולים
ובמקטחא וכן תרגם הספיק תרגם רמחמיתא חרשיתא פתוח לעיני בתיא
מימיא ובמקטחא סלקין מן הרעיתא לעליתא באורח מציעתא ויש לפרש לול
ארוכה כלומר דרך ארוכה היו עולים מזו לזו ודברי רבותינו ז"ל לול חפתות מבית
לעליה: אלא העלשים: אל היציע השלישית שהיא העליונה ואומר העלשים כלסון
רבים כי רבים היו היציעים סבב כל הבית מחוץ משלם רוחות ררוס ומשרב
וצפון: ויבן את הבית. בנה הבית וכלהו תחלה ואחר כך כפן אותה כלומר כל
קירותיה בנה תחילה ואחר כך הניח הקורו שהוא הספון: גבים. פתי תקרות
קרה הבית התחתון הוא הנקרא גבים ולמעלה מאותה תקרה אחרת מארז' וכן
תרגם יונתן וטליל ית בתיא בהנחוכין ועל לא מנהון קדרא רריכפת רישי שריית
ארזא ושריית פירוש קורות כמו בכל הקרתי תרגמו בטלל פירותי ופי' גבים כמו
עשה הנחל גבים שהוא חפירות והקורות ההם היו מזכירות בחתוכים ברמות
גבים או יהיה פי' כפה שהיתה עשויה אותה תקרה כמין כפה וכן דברי רבותינו
ז"ל שלמה גובין את הקומה ופירושו כמו כופין: ושררות. פירוש כי הארזים
היו מוכחים סדרים סדרים והתקרה התחתונה הנקראת גבים היתה של ברוס
ושלמעלה ממנה של ארזים וכן אומר דברי הימים ואת הבית הגדול חפה עץ
ברוסים וזכר שמה התקרה התחתונה ולא זכר העליונה שהיתה של ארזים
והקורב אלי עור במלת גבים שהיה כמו הכלעות כי כלעות הבהמות יקראו
גב כמו שאמר על גבי בהמה וכן כלעות הארם כשהיה כפוף כמו שכתוב על
גבי קרסו חורשים וכאשר אמר גבים כאילו אמר כלעות ברוסים כמו שאמר בסמוך
בכלעות ארזים בכלעות ברוסים והלוחות הצרות שאינן רחבות כמו האחרות
יקראו כלעות שהם ברמות כלעות: ויבן את היציע. כל יציע ויציע: על כל הבית.
כמועם כל הבית וכן ויבאו האנשים על הנשים וחולתו כי היציעים לא היו על הבית
אלא סבב סבב: קומתו. זכר הנה היציע כלסון זכר ולמעלה זכרו כלסון נקבה
היציע התחתונה לפי שנקרא כלע והכלע הוא לסון נקבה: ויחזר את הבית.
היציע אחז עם הבית בעצי ארזים והם קורות הארזים שהיו סמוכות על קיר
הבית והיה טעם ויחזר על המקרה והיה עבר לסליטאיו יהיה טעמו על היציע:
ויהי דבר יי' אל שלמה. בער שהיה בונה הבית בלא לו הנביא בשם יי' ואמר לו זה
והנביא הוא אחיה השילוני: ויבן שלמה את הבית ויכלהו. פי' בנה הבית וכלהו
קיריתו וקיריו ואחר כך בנה קירות הבית מבפנים והוא ההיכל: בכלעות

אכן שלמה מסע. כמו שהספיקו מן ההר על ידי השמיד כמות שהיה באה מסם
כתונה בחומות הבניין ולא שתתנה ככלי ברזל ואבני גזית האומר למעלה מחלוקת
היה בטוטה: פתח הכלע התיכונה אל כתף הבית הימנית. ופתח תירגם תיכונה
זו כמו תחתונה לתיכונה בין עליונה לתחתונה שבהם תאים סבדרים היה לה

פתח אל החוץ במורה
התחתונה וזה התרגו'
ובלולים ועלו אל ה
התיכונה התיכונה
תירגם יונתן מציעתא
התאים הללו לא היו
פתוחים אל החוץ לא
ג' פתחי היו לכל אחר
כך היו סמויים כ
במקבת מרות אחר
לתחתן הימין ואחר
לתחתן השמאל ואחר
לתחתן שער גביו ולימיר
כאן שאחר מן ה
התחתונים שבבות
דרומי היה לו פתח אל
החוץ דרך אותו פתח
כולם: ובלולים ועלו.
ממנה אל התיכונה
שלמעלה ובלולים
תירגם יונתן מקיטתא
והוא מקורו כלסון
וואף בלעז ובלסון
אסכנו ויכ' לס סטין
והוא בניין עמוד חבני
עשוי מעלות מעלות
וההולך בהן רומה כ
במקדש סביבות עמוד
ועליון בו כמה וכמה
אמות גבוה ואף כריך
לספסכא קולס כי
היקפו הוא סיסטו:
אל השלישים כמו אל
השלישים: ויספון.
לסון כסוי תקרה: גבים ושררות בארזים. פתי תקראות אחת עשויה לכו
מלמטה ואחת של לוחי ארזים מלמעלה של גבים היא התחתונה ותירגם יונתן
הנחוכין ולא ידעתי מה הן ושמעתי משמו של ד' מנחם ז"ל שהם נקרים ארזים
באים במין צורה וקורין לו בלסונכו ז"ל ובלסון אסכנו הימלי והוא לסון שמים
סמי קורה ואני אומר שהם לבנים חלולות כחצירקה עגול שעשין לכסוי בתים.
גבים לסון ארמי גובתא ריקניא והם היו למעלה והשררות למטה. ושררות לוחי
ארזים סדורי למעלה מן הגבים לרדיסת הרגל כשעלן לראות בבזק הבית וכן
תירגם שדרות בארזים ועל לא מנהון קדרא רריכפת רישי שריא ארזא ריכפת
לסון תכנית וחבירו עב סחקי מריכפת עכין קלילין: חמם אמות קומתו. סלכל
אחר ואחר הריו גובהו טו אמות לבד עובי התקרה: ויחזר את הבית. הוא כסוי
העליון והספון האומר למעלה והוא תקרת העליונה: מביתה

בי שוקראני על דברי. הלא כה דברי באשטאני ונפשיש. ונביא אשר אתו חלוס כ' בפסוק. כי מה אבר
לפי בלאח לבבל. ויחפלו אל יי' דיונה. אחרי דברי לא ישנו:

גבים ושררות בארזים. פתי תקראות אחת עשויה לכו
מלמטה ואחת של לוחי ארזים מלמעלה של גבים היא התחתונה ותירגם יונתן
הנחוכין ולא ידעתי מה הן ושמעתי משמו של ד' מנחם ז"ל שהם נקרים ארזים
באים במין צורה וקורין לו בלסונכו ז"ל ובלסון אסכנו הימלי והוא לסון שמים
סמי קורה ואני אומר שהם לבנים חלולות כחצירקה עגול שעשין לכסוי בתים.
גבים לסון ארמי גובתא ריקניא והם היו למעלה והשררות למטה. ושררות לוחי
ארזים סדורי למעלה מן הגבים לרדיסת הרגל כשעלן לראות בבזק הבית וכן
תירגם שדרות בארזים ועל לא מנהון קדרא רריכפת רישי שריא ארזא ריכפת
לסון תכנית וחבירו עב סחקי מריכפת עכין קלילין: חמם אמות קומתו. סלכל
אחר ואחר הריו גובהו טו אמות לבד עובי התקרה: ויחזר את הבית. הוא כסוי
העליון והספון האומר למעלה והוא תקרת העליונה: מביתה

רלבב

ויבן את היציע על כל הבית. ד"ל סבב בנה היציע אצל כל הבית והיה חמם
מאות קומת כל יציע והנה היציע אחז את הבית בעצי ארזים שעליהם היתה
התקרה והם היו מוכחים על המעצות שנתן לבית כמו סקדס. או ירצה בזה
שהתקרה העליונה לבית אחזה הבית בעצי ארזים והבאור הראשון הוא יותר
כאות לפי מה שאמרו: ויהי דבר יי' אל שלמה לאמר. לפי שאמר אחר זה וירא
יי' אל שלמה שנית כאשר נראה אליו בגבעון למדנו שזאת הנבואה לא באה
לשלמה בעצמו ואמנם הודיעה לו ה' על ידי נביא בעת שהיה בונה הבית: ויבן
שלמה את הבית ויכלהו. ד"ל אחר שבנה אותו באופן הנזכר וכלה חפיו וקיריו
בנה את הקירות הבית מביתה בכלעות ארזים לכסות בין האבנים כפה אותן
הקירות מבפנים בקרס וקורות ארזים שיש עשרים אמה שהיה עס הקרני התחתון
והקרקע הבית כפה בכלעות ארזים וזה אמנם היה בבית שהוא ההיכל ואמנם
מירכתי הבית שהם לפאת המערב והם עשרים אמה שהיה עס הרביר וקדס
הקרס כפה גם כן ארז מן הקרקע ועד הקירות וזה בנה לו מבפנים לרביע
להיות קרס הקרס והוא הבית מזכרו ראשונה אשר חפה קרקעו עץ הוא ההיכל שהיה לפניו מן האולם:

וארז

בצלעות ארזים: מלא תראה אבן הקיר כמו שאמר במקור אבן מראה: עד קירות חספון: ועד הספון כלומר: כל הקירות מקרקע הבית ועד סמי קורה צפה עץ ארז: מבנים ומיכות קירות הספון: כל עד ראשי קירות הסמוכות לכסון וכת: מארעית בתא עד כותלי ונ: וכן את עשרים אמה מידכת הבית: כלומר העשרים אמה מלך לזר אחר

מירכתי הבית שהוא הדביר בנה אותו גם כן בצלעות ארזים מבנים מן הקרקע עד הקירות כמו מצפה לבית שהוא ההיכל: מירכתי: כתוב בסמך רכוי הנכבות עם סמך הזכרים וקרי מירכתי בסמך רכוי הזכרים לבר: וכן לו מבית לרבי:

אותו שהוא מבנים בנה אותו לרבי: להיתוך קרם הקרמים שהוא מקורם מההיכל ומהאולם: וארבעים אמה: עתה חלק המעים אמה מזכר למעלה ב צמרת ארך הבית כלומר עתה חלקם שאמר כי העשרים אמה היו רכיר והארבעים היכל ופי' לפני לפני הדביר כי הדביר היה פנימי וההיכל לפניו וכת: לקבלה ולמך לפני ולמך לרבי: אינם מסמכות להביא רבר אל העצם אבל הם מורות על העצם כלמר הרג לאבד והשליט לאבטלם לאמות חמש ומלת פני הוא תואר לרבר העומד לפני האחר ובמקל זה תואר בפניו מוכיח ארס אחרי ולכילי לא יאמר פניו וארז אל הבית: פי' אלה בצלעות הארזים שהיה מצפה בהן הבית מבנים היו מבניות במקלעות פקעים ופטורי צצים: מקלעות פקעים: כמצפה קלעים ופקעים והם צורות פקועות מרה או מקלעת פקעים סמוך לפקעים ופי' ציור פקעים כמו וקלע כרובים פני ציור צורת כרובים ויחזק תרגם מקלעת פקעים וקלע חיוזו בעין רוצה לומר כצורת צצים: ופטורי צצים: פתוחים רמות צצים ופרחים ופטורי כמו פותר מים ראשית מרון שהוא כמו פותר דגם צצים תנוורת הנח אסר בצין שהוא עץ הפעל: הדביר בתוך הבית: הדביר הנזכר מצפה אותו פנימי להיכל הכין אותו לתת סם הארון לפניך הדביר קרם הקרמים ומלת לתת מקור כמו לתת והנח נוספת במקור לפעמים כמו בארץ מולרתי הסבת מחרון אפר כמו סבתכו בספר מכלל ואחר מנספה בו הנח היתה רגועה בו הרי' הנוספת לחסרון הנח למך הפעל ומה שאמר הכין פיר' רזל כי סלמה צפה בדוח הקרם ססוף הבית ליחבר וחסר בקרקע הדביר ובה סם מקום לבנו בו הארון סמוך לחרבן הבית ובה אותו במטמוניות עמוקות ועקלקלות והניח אבן כל פי המקום ההוא וכל האבן ההיא היה הארון מונח ויאטתו גב הארון סם: ולפני הדביר: אינו אומר שהיה סם מקום אחר לפני הדביר זולתי ההיכל שהיה עשרים אמה ארכו כי לא היה סם לא ההיכל וההיכל ארבעים אמה ארכו וסלסם אמה קומתו והוא אומר עשרים אמה קומתו אלא פי' ולפניו ולפניו כלומר הדביר שהיה לפניו מצפה לתת סם הארון היה סם עשרים אמה ארכו ועשרים אמה רחבו ועשרים אמה קומתו ומכאן לפני שהוא כמו לפניו כמו חלונות פקעים כמו חלונות נטע כמו נטעים: ועשרים אמה קומתו: והנה אומר למעלה על כל הבית וסלסם אמה קומתו ואם נאמר שהדביר היה סלסם מן ההיכל הלא כשאמר מרת הבית סמים ארכו הדביר בכלל וגם כן כשאמר וסלסם אמה קומתו הדביר בכלל וסם משרשים מה שאמר ועשרים אמה קומתו מה שהיה מצפה זהב זהב שאמר אחריו ויצפה זהב סגור כי עשרים אמה בגובה צפה הקירות זהב והעשר אמות העלוניות צפה באבן יקרה בלסם טב וטובה וספיר ודומיהם מן האבני הטובות וזהו שאמר בדברי הימים ויבך את הבית אבן יקרה וזה לתפארת ואחר כך אמר ויבך את הבית זהב נראה כי פי' צפויים היו על הקירות וזהו הפירוש הכסון ורבינו זל הקטן אלה הפסוקים ויבכו כי קא חסב משפת קנים ולמעלה קא חסב: זהב סגור: כתרמו דהבא טבא ויבך מזבח ארז: תרגו ופסא מרביחא כסרין דארזא צפה את המזבח בנקרים סל ארז ועל מזבח הקטרת אל ולא אמר על המזבח מה היה קרם מצפהו בנקרים סל ארז ואפשר שהיה מאבנים וזה אינו מזבח מצפה משה כי אותו היה סל עצי סטים מצפה זהב וכתב ספור המזבח עם הדביר לפי שהיה מכון כגד קתח הדביר: ועבר

ובנא ית בותלי ביתא מלגיו
במחיצת ארזיא סארעית ביתא
ער בותליא עד סמי שמי שריתא
חפי נסרין דארזא מלגיו ותפאית
ארשי ביתא במחיצת בירון
ובנא ית עסרין אסין ססופי ביתא
במחיצת ארזיא מן אושיא עד
בתליא ובנא ליה סגור לביית כפאור
לקורש קורשא: וארבעין אסין
תוי ביתא הוא היכל לקבלה:
ונסרין דארזא תפי ביתא מלגיו
וגלף חיוזו בעין ואטונין שושנין
פל ביתא חפי נסרין דארזא לית
אבנא סתתא: ובית כפאור סגור
ביתא מלגיו אתקין לסתן חסן ית
ארזן קימא ריו: וקרם בית
כפאור עסרין אסין אורפא ועסרין
אסין פותיא ועסרין אסין רומיה
ותפאית דהבא טבא ותפא
מרביתא נסרין דארזא: ותפא
שלמא ית ביתא מלגיו דהבא טבא

מירכתי

ל צמח לטח

ר בסי

ל

ל בליס

לוי מירכתי

ל לפני רכל

מביתה בצלעות ארזים: קירות ארז אצל קיר האבן כרי לטוח עליו זהב כמו שהיה אומר למטה ויבך סלמה את הבית פנימה זהב סגור ואי אפשר לטוח זהב על גב האבן כי אם בצלע ובמסמרות: קירות הספון: קירות העליה: את קרקע הבית: הרצפה כולה: את עשרים אמה מירכתי הבית: עשרים סהן מסוף ההיכל והלאה והעשרים סבסוף הבית

פנימה הבקריאה ופי' הלא הבקריאה ופנימה: וארז אל הבית פנימה: ובא פנימה אל חזקה: וקרא השערים ויגירו בת הכלך: כל בבורה סלך פנימה: נתינה שם בליש בקריא וס' נותת את הבית:

ויבן את קירות הבית מביתו
בצלעות ארזים מקרקע הבית עד
קירות הספון צפרי עץ מביתו ויצף
את קרקע הבית בצלעות ברושים:
ויבן את עשרים אמה מירכתי
הבית בצלעות ארזים מן הקרקע
עד הקירות ויבן לו מפיר לרבר
לקרש הקרשים: וארבעים באמה
היה הבית הוא ההיכל לפני: וארז
אל הבית פנימה מקלעת פקעים
ופטורי עצים הכל ארז אין אבן
נראה: דביר בתוך הבית מפנימה
הבין לתת שם את ארון ברית יהוה
ולפני הדביר עשרים אמה ארך
ועשרים אמה רחב ועשרים אמה
קומתו ויצפהו זהב סגור ויצף מזבח
ארז: ויצף שלמה את
הדביר מפנימה זהב סגור ו

ותחן י' לך סל רברגו וכלית: לתת שם את ארון: מקום אשר נחני שם רוח: והנה שם כעס קרנם: שם חתנו נחלתו: שם אתן את דורי לך:

הן סל בית הכסות: עד הקירות: עד הקרקע עשה קיר ארז לכסות קיר האבן לטוח עליו זהב: וכן לו: אותם עשרים אמה: מבית לרבר: לפנים ממחיצת אמה ערקסן המפסקת בין ארבעים לעשרים ואותה מחיצה קרויה רביר לקרם הקרם: הדבילן לאותן עשרים אמה: ההיכל לפני: לבר החון: וארז אל הבית פנימה מקלעת פקעים: ואותן קירות ארזים מצפה לבית פנימה לכסות קיר האבן קלעת היה ב ציורי קליעות וצורת פקעים כמן כפתורים פקעים למויס' ולם בלעז: ופטורי צצים: תירגם וכת: ואטונין פוסקין צורת סלסלחות פטורי ל סמן חבלים בלסן תלמוד כמו כפיטורי בפי וסס צצים לסמן פרחים כמו ויבך צין חבלים ופרחים

ומנחם חבורי ופטורי לסמן פטר רחם וכמו ופטורי בספה: הכל ארז: אין אבן נראה כל ביתא חפני כסרין דארזא לית אבנא מיתחזא: מקלעת פקעים: תי' גלף חיוזו בעין: דביר בתוך הבית: מחיצת אמה ערקסן: לתת: כמו לתת: ולפני הדביר: ולפנים מן אותה מחיצה חלל סל עשרי' אורך וסל כסר' רחב ועשרים קומתו עליות בית סל קרמי הקרם נמוכה מפל היכל: ויצפהו: לרבר היה המחיצה: ויבך סגור: היא מזבח הקטרת ומיה אל וסל מסה למח נבנ: את הבית: בית קרמי הקרמים: זהב סגור: פירסור וכוונתו בסעה מנסתח למכר כל חנויות כסגרות ויכתת תירגם זהב טבסמי שים לו ממנו סגור לעצמו: ועבר

רלבן

וארז אל חבית פנימה מקלעת פקעים: הנה הפקעים הם בצורת צצים סמם ראשיהם חדים והנה מקלעת מענין הסלכה והוצאה כנעם קלענה בקל הקלע והעצם סבכר היה מכוון בארזים מבנים ברמיון הוצאת הכתמים אל הפקעים בעת אשר הם מתחילים להכין צין כי בראשונה יהיו כמו פקעים והם כמו צצים סמם ראשיהם חדים ואחר זה יפריח מהם סם כמו גביעים מסופדים ומתוכם יבא הפרח כמו סוכרו ברפת ויחזו לי תרומה ולסכח בעינה שהיו אליו הצוירים במכורה היו בזה המקום וזה אמנם היה בהיכל או יהיה הדביר במקלעת כמו קלעים רל מצירו סם ברמיון קלעים סהם ידעו שהיו בזה אליו הצוירים חם הבואור יותר סאות לפי מה שיראה ממה שאחר זה או יהיה מקלעת ברמיון החירות והרלויות סבהם הפרחים: דביר בתוך הבית מפנימה: רל בתוך הבית מלפני רל כי בתוך הבית מלפנים והוא לפאת מערב היה רבר והכין אותו להיות סם ארון האלהים ואמר רל כי בזה רמז אל הבין שצפה סלמה תחת הקרקע לבנו סם את ארון לפי שהיה כודע שעתיד הבית הזה ליחבר ואולם לפי הפסס הוא לפימה סוכרו וולפני הרבר: רל לפני ארון הרבר והוא חסר המצטרף וכמה רבים ואמר כי לפני צפה מזבח ארז והוא מזבח הקטרת שהיה בהיכל ולזה אמר אחר זה וכל המזבח אסר לרבר צפה זהב כי לפני הדביר היה מכון רל לפני ארון הדביר או לפני פתח הדביר וענן הפסק הזה הוא כן ולפני הדביר שהיה פיעור הדביר עשרים אמה בארז וברוחב וסוקמה צפה אותו זהב טהור ומזוקק והנה צפה סם לפני הדביר מזבח ארז וכבר באר אחד זה כי כבר צפה אותו זהב אך קצר להגלות זה הענין בו ויבך סלמה את הבית מפנימה וגו: רל סבכר צפה סלמה את הבית הזה והוא הדביר בכל אשר מבנים ממנו בזהב ועבר

מזוקק וזה יורה מצפה סם מחיצה ביו ובין ההיכל ובה גם כן יתאמת שהיה עשרים אמה אורך: ועבר

כך כפה אותם זהב ויטעו ברכי' פני כרובים עצי מתן. והנה עשה כורת כרובים
מזה המין עשה זה לא מלחו לו חידים ולא הסחית מלמה בזה עץ מאכל גם יתכן מין
היה עשר אמות כל אחד מהם בקומה ורוחב פריסת כפפיו גם כן עשר אמות. ו-
נובעת לכך המנין מהאחר ובזה יחזיקו כל רוחב הסדר מקיר אל קיר כי ההלל
צויר ברמיון ירעה או סבב ענפי אילן וחרתיו: פתוחי מקלסות כרוב ותיחורות.
מהם כמו פקעים וזה כי כורת תמרים היא כמו כיצה עשירי אפסיה חרין או רמור
מכויר מלפנים והוא הרביר ולתיחין והוא ההיכל. וזכר ספסח זהב הקרע הכ
סדקס ואמנם היח זה כדו יטעאר עומק הרביר עשרים אמה ויהיה גם כן ההכל ל-
חמסית. ר"ל מחיל והוא הקב אשר על הפתח והמוזות מהיו לכדיו היו מאר
והמנין לאחר ההכנים והראשונה לעזרה הגדולה וזה כי מחוץ לאולם היה חצר ה
הגדולה בספר זה:

מלכים א רדק

וסתיר רלנות עצי שמן וסתר רלנות עצי שמן סאמר מעשה לפתח הדביר קלע עליהם מקלעות כרובים כמו מעשה לקירות וזו קלע כוז ויסא אברהם את עיניו כרדם ורכב וסוק וזולתם או יהיה פירוסו כממשו ומה סאמר וסתר רלנות עצי שמן אחר סאמר וסתר רלנות עצי שמן בא לומר כי ארבע רלנות היו לפתח הדביר

וכן לפתח ההיכל וכן אמר בבנין יחזקאל וסתר רלנות להיכל ו ולקדם וסתר רלנות לרלנות ופי' רזל החצונות כפתחות לתוך הפתח לכפות עביו של כותל והפנימיות כפתחות לתוך הבית לכפות אחר הרלנות שכל הבית היה טוח בזהב חוץ מאחורי הדלתות ואצלם שהיו הדלתות לפתח הדסר היה מס גם כן פרוכת כמו סאמר ברברי הימים להיות מסך לפתח לפי סלא היו הדלתות כסגרו סהר די ארון כתובים על פני הרביר אל' הפרכת היה מסך לסגור הדביר וידר על הכרובים וסאמר סאמר וזפה זהב למחומר אל' וידר אל' סלא סלא סלא סלא פי עפה הכל זהב ולא נראו הצורות כמו שהיו קורס כפוי הזהב כן היו אחר כך כי ררר הזהב על הצורות והצורות ירקעו ודדירו וכן עשה על המזוזות הוא אומר מעשה מזוזות פתח ההיכל עצי שמן כמו מעשה לפתח הדסר אבל רלנות פתח ההיכל היו עצי ברומים מאת רבעית כמו ספי חמיסית שהיו במזוזה חמש עלעות זו לפנים מזו ומזוזות פתח ההיכל היו ארבע זו לפנים מזו ופירו' מאת כירבעית תואר לתכונה פמו ספיר חמיסית כל תואר לתכונה ומאת רבעית התכונה כאלו אומר עשויה מתכונה ר רבעית וכן גם מאת זה תבאי כמו מזה וזל ער סיהיה ענין רבעית לוח פיםאכז שמסיה ורבעית סל ארז על גביהן ופי' לוחות ואומר כי המזוזה לא היתה גוף אחר מקפ' אבל היתה מלוחות מרובין זו לזו וית' מן ארבעה סטריהון מרבעין אומר כי המזוזות היו מרובעות בארבע זוויתיהן ולענין זה כוכל לפרס חמיסית כי למזוזות היו חמש פאות לכל מזוזה ומזוזה ולמזוזות ההיכל ארבע: סני עלשים: סני צרי הרלת הכר הפנימי והצר החיצון היו עשויין מעשה גלילים בציור וכן הרלת הסגנית: וקלעים: כמו עלשים וכן תרצון כמו תרדון ועל קלע עליהם כרובים ותימורות וכבר פיר' וקלע שהוא כמו ציור ומקלעות כמו ציור וית' תרין צירן דסא חרא סגלגלן צירן דרשא תנייתא סגלגלן וכן עבר לתרע היכלא סופין דאעי ויתא מן ארבעה סטריהון ברבעין ו ותרתין דטין דאעי בירון תרין צירין דרשא חרא סגלגלן ותרתין צירין דרשא תנייתא סגלגלן ו גלף ברובא וצורת רקליו ואטונין שושנין וחפיר דהבא מכבש על צורתא ו ובנאית דרתא גוייתא תלתא סרדין דאבן טבא וסידרא חר דסרש אעי ארזיא ו בשתא רביעיתא שרי לאשתתבללא בירח מקדשא רי' ר' ל' הרי בירחזיו ניצניא ובשתא חרא עסרי בירח מיספ איבניא חוא ירחא תמינא אשתתכלל ביתא לכל גזרתיה ולכל רחיו ליה וכתתי שבע שנין ו וית ביתיה בנא שלמה תלת עברי שנין ושכליל ית כל ביתיה ו ובנא ית בית מקרת סלברא סאת אמין אורבית וחשין אמין פותיה ותלתין אמין דומיה על ארבעה סידרי עמודי ארזיא

ותרתין דטין דאעי ויתא וגלף עליהון קלעין ברובין וצורת רקליו ואטונין שושנין וחפיר דהבא מכבש על צורתא ו ובנאית דרתא גוייתא תלתא סרדין דאבן טבא וסידרא חר דסרש אעי ארזיא ו בשתא רביעיתא שרי לאשתתבללא בירח מקדשא רי' ר' ל' הרי בירחזיו ניצניא ובשתא חרא עסרי בירח מיספ איבניא חוא ירחא תמינא אשתתכלל ביתא לכל גזרתיה ולכל רחיו ליה וכתתי שבע שנין ו וית ביתיה בנא שלמה תלת עברי שנין ושכליל ית כל ביתיה ו ובנא ית בית מקרת סלברא סאת אמין אורבית וחשין אמין פותיה ותלתין אמין דומיה על ארבעה סידרי עמודי ארזיא

את שלשת הרעים בירח: ואת ביתו: וס' בבסר בסר דך לך ודע'ל בספרא סמך ד:

מלוחות מרובין זו לזו וית' מן ארבעה סטריהון מרבעין אומר כי המזוזות היו מרובעות בארבע זוויתיהן ולענין זה כוכל לפרס חמיסית כי למזוזות היו חמש פאות לכל מזוזה ומזוזה ולמזוזות ההיכל ארבע: סני עלשים: סני צרי הרלת הכר הפנימי והצר החיצון היו עשויין מעשה גלילים בציור וכן הרלת הסגנית: וקלעים: כמו עלשים וכן תרצון כמו תרדון ועל קלע עליהם כרובים ותימורות וכבר פיר' וקלע שהוא כמו ציור ומקלעות כמו ציור וית' תרין צירן דסא חרא סגלגלן צירן דרשא תנייתא סגלגלן וכן עבר לתרע היכלא סופין דאעי ויתא מן ארבעה סטריהון ברבעין ו ותרתין דטין דאעי בירון תרין צירין דרשא חרא סגלגלן ותרתין צירין דרשא תנייתא סגלגלן ו גלף ברובא וצורת רקליו ואטונין שושנין וחפיר דהבא מכבש על צורתא ו ובנאית דרתא גוייתא תלתא סרדין דאבן טבא וסידרא חר דסרש אעי ארזיא ו בשתא רביעיתא שרי לאשתתבללא בירח מקדשא רי' ר' ל' הרי בירחזיו ניצניא ובשתא חרא עסרי בירח מיספ איבניא חוא ירחא תמינא אשתתכלל ביתא לכל גזרתיה ולכל רחיו ליה וכתתי שבע שנין ו וית ביתיה בנא שלמה תלת עברי שנין ושכליל ית כל ביתיה ו ובנא ית בית מקרת סלברא סאת אמין אורבית וחשין אמין פותיה ותלתין אמין דומיה על ארבעה סידרי עמודי ארזיא

כלה הבית מה היה צריך לומר ויבנהו שבע סנים סלא תאמר סתעבל בתיס מהבניא ולא התעסק כל סבע סנים בבנין לפיכך חזר ואמר ויבנהו שבע סנים: סלא עשרה סנה: סלע עשרה סנה אחר כלות בית י' התעסק בבנין ביתו לא לא התעסק בבנין ביתו לא סני' ופירוש סלע עשרה סנה עד תום סלמה עשרה סנה למלכותו ולפי' זה יקשה מה סאמר למטה ויהי מקץ עשרים סנה אחר בנה סלמה את שתי הסנים נראה כי עשרים סנה הוציא בין סני הסנים סבע בבני' וי' וסלמה עשר בביתו ויכולו לתרץ כי פירוש אחר ועשרים סנה למלכותו סבע סנים אחר הסלמה הסנים נתן הערים לחירס ואף על פי סחירס נסא את סלמה בעצי ארזים ובעצי ברומים ובהב לבנין הסנים לא נתן הוא לחירס אלה הערים אלא מקצה עשרים סנה למלכותו: בית ישר הלבנון: תי' בית מקירת מלכיא כראה כי מנהב המלכים היה בזמן ההוא לבנות בית בעיר להתקדר סס בימי הקיץ וסלמה בנה בעיר שהיה ידוע בארץ יסר אל נקרא לבנון ובה הבית הזה מעצבים כותלי וקיריו ויבנה אותו על ארבעה טורי עמודי ארזים על ארבע פנות הבית ומעמוד לעמוד כרובית ארזים סהס קדוות גדולות הקראים מריסם בדבריר וזל וית' כרובית קרבתהון: וספון

ושתי דלתות עצי שמן וקלע עליהם מקלעות כרובים ותמורות ופטורי עצים וצפר: והכרובים על הכרובים ועל התמורות את הזהב: וכן עשה לפתח ההיכל מזוזות עצי שמן מאת רכעית: ושתי דלתות עצי ברומים שני צלעים הדלת האחת גלילים ושני קלעים הדלת השנית גלילים: וקלע כרובים ותמורות ופטורי עצים וצפר זהב מישר על המחקה: ויכן את החצר הפנימית שלשה טורי גזית וטור כרתות ארזים: פשנה הרביעית יסד בית יהוה בירח זו: ובשנה האחת עשרה בירח כול הוא החדש השמיני כלל: הפירא לכל דבריו ולכל משפטו ויבנהו שבע שנים: ואת ביתו בנה שלמה שלש עשרה שנה ויכל את כל ביתו: ויכן את בית י' ער הלבנון באה אמה ארכו וחמשים אמה רחבו ושליש אמה קובתו על ארבעה טורי עמודי ארזים

את שלשת הרעים בירח: ואת ביתו: וס' בבסר בסר דך לך ודע'ל בספרא סמך ד:

רלבג

וסתיר רלנות עצי שמן וקלע עליהם: וסתר רלנות עצי שמן מעשה לרבר ציר כ

עליהם צורת כרובים ותימורות ופטורי צנים וזפה זהב באופן סידר הזהב על הצירים ההם והם נראו בזהב בתמונה מעשוכה בעצי שמן: וכן עשה לפתח ההיכל וגו'. רל סכ עשה לפתח ההיכל מזוזות עצי שמן היתה מאת הפתח הרביעית: והנה מזוזה מרובת הפתחים במנין כי בזה הערה אל מה סכונ בזה הבנין כמו סכאר: וסתר רלנות עצי ברומים סני עלשים הרלת האחת גלילים רל ססני צרי הרלת היה מזויד בהם צורת גלילים ועמודים: וסני קלעים: רל סני צרי הרלת הסני היו צוריהם כן גלילים: וקלע כרובים וגו' וזפה זהב מיוסר על המחקה: רל סהיה יורד הזהב ביוסר על החקוק סס מאלו הצורים בדרך סהצורות תהייה נראות בזהב: ויכן את סהצר הפנימית: היא הערה ולא פי עיורה: והנה בנה כתליה סביב סלמה טורים אבני גזית וטור אחר על גביהם מחתכות גרושות סל ארזים: בירח כול: הוא מרחסון: ויבנהו סבע סנים: לא הקפיד בצי הסנה העורפת או אולי בסבע סנים סלסל בננין אך קצת הרברים סעסכו וסלסל סלסל לא סלסל סלסל הזמן סהזכר והנה סזכר זה לפי סהוא סכור אחר זה כי בניתו בנה סלמה בסלסל עשרה סנה וזה מורה על עזם צריחתו בבנין בית המקדס: ויכן את בית ישר הלבנון: הנה נראה ממה סזכר אחר זה מזה הבנין בנה סלמה לעצמו והנה הבנין להתקדר סס לימות החמה ולזה ידמה סעשה פתחי רבים ואחס' סיער לבנון היה קרוב לבית המקדס ולזה סקרא בית המקדס לבנון: וזכר סכבר בנה זה הבית על ארבעה טורי עמודי ארזים ואחסוב סעמודי הארזים היו כלם לרחב הבית וחולק האורך בהם לסלמה חלקים סנים עמודים היו בכל טור: והנה

כלה הבית מה היה צריך לומר ויבנהו שבע סנים סלא תאמר סתעבל בתיס מהבניא ולא התעסק כל סבע סנים בבנין לפיכך חזר ואמר ויבנהו שבע סנים: סלא עשרה סנה: סלע עשרה סנה אחר כלות בית י' התעסק בבנין ביתו לא לא התעסק בבנין ביתו לא סני' ופירוש סלע עשרה סנה עד תום סלמה עשרה סנה למלכותו ולפי' זה יקשה מה סאמר למטה ויהי מקץ עשרים סנה אחר בנה סלמה את שתי הסנים נראה כי עשרים סנה הוציא בין סני הסנים סבע בבני' וי' וסלמה עשר בביתו ויכולו לתרץ כי פירוש אחר ועשרים סנה למלכותו סבע סנים אחר הסלמה הסנים נתן הערים לחירס ואף על פי סחירס נסא את סלמה בעצי ארזים ובעצי ברומים ובהב לבנין הסנים לא נתן הוא לחירס אלה הערים אלא מקצה עשרים סנה למלכותו: בית ישר הלבנון: תי' בית מקירת מלכיא כראה כי מנהב המלכים היה בזמן ההוא לבנות בית בעיר להתקדר סס בימי הקיץ וסלמה בנה בעיר שהיה ידוע בארץ יסר אל נקרא לבנון ובה הבית הזה מעצבים כותלי וקיריו ויבנה אותו על ארבעה טורי עמודי ארזים על ארבע פנות הבית ומעמוד לעמוד כרובית ארזים סהס קדוות גדולות הקראים מריסם בדבריר וזל וית' כרובית קרבתהון: וספון

התמורות
ב' כתובי' כן
וקלע כרובים

וספון בארץ. וספון נכרין דארץ: על הכלות. הם חכמות מוכר וית מחייתו. והוא הענין בעצמו כי הכותלים נקראו מחיית: ארבעים וחמשה. אלה הנכרים מל ארץ שקרה בהם הבית הזה כי מלטה טורים היו כל טור וטור היו בו חמשה עשר נכרים: וספונים מלטה טורים. חלונות עשה בבית הזה וקראם סקופים

לפי סדרם מסקוף מהם כמו סאמר ויסקוף אבימלך בער ח החלון ומה סאמר מלטה טורים מלטה טורים נכר. ארץ בין חלון לחלון ומה. סאמר מחזה אל מחזה מראה כח. מראה כלל כי החלונות היו במלטה הכותלים חזו סאמר שלם פעמים והיו חלון כנגד חלון זהו מחזה אל מחזה וית וכלונסא תלת ס סדרין זוי לקבל זוי תלת זמנין ודברי רזל מורלה על גבי כ כלונסאות והם כרים ארוכים כמין קנה מל רומח וזוי כמו זמנין: וכל הפתחים והמזוזות רבעים סקוף הפתחים היו מרובעים לא שהיו עשויים מלמעלה כמין כפה וכף מזוזות הסערים היו מרובעים ולא עגולים: סקוף. תי וספון כלונסא ויש לפרש סקוף כמו מסקוף כי המסקוף סעל ח הפתחים היה גם כן מרובע והמסקוף הוא חלון שעושין על הפתח להסקוף ממנו מי סקורא בעצד והחלון החוץ היה עשוי מחזה מול מחזה שלם פעמים כמו ספירטו: ואת אולם העמודים. האולם הוא הסקורא בית סער וקרויו עשוי כמין כפה וסמך האולם אל העמודים כי הבית היה בנוי על ארבעה עמודים כמו סזכר ואמר כי זה האולם היה על פני העמודים וזהו סאמר ואולם על פניהם ועוד היו עמודים אחרים על פניהם ועוד עב על פניהם ועב הוא עץ עב וגדול הוא הסקורא מרים סדברי רזל ואמר והעב אל המרשים: ואולם הכסא. סמך האולם אל הכסא כי לא היה שם אלא כסא המספט אומר כי עשה אולם לבית המספט וסם היה הכסא שהיה יושב בו וסופט הבאים לפניו במספט ומה סאמר אחר כך אולם המספט הוא כפל דבר או פירושו כי לאותו אולם סהיה בו כסא עשה אולם אחר לפניו הוא הסקורא אולם המספט סהיה בית סער לבית המספט וכן כראה רעת המתרגם סתרגם ואולמא לאתקבא תמן כורסיה בית ריבא דראין תמן פורסרא לטת ריבא עבדו ופירוש פורסרא בית סער כמו סאמר התקן עצמך כפרורור כרי סתכנס לטתקלן כאין ויש כוסחאות פורסרד בסמך: מהקרקע עד הקרקע. תי מאושיא ועד אושיא רל מיקור כותל זה לכותל זה סכנדרו כלומר כל הרצפה היתה מכוסה בנכרים מל ארץ: וביה אסר ישב סס. הוא הבית סאמר למעלה ואת ביתו בנה מלטה שלם עשרה סכה ואמר כי הסער האחרת סהיתה לטת הזה והיא הסער סהיתה מבנים לאולם היתה עשויה כמעשה אולם המספט סזכר וכן הבית טעשה לטת פרעה עשה גב כמעשה האולם הזה: כל אלה

רלבג

והנה היו ברותות הארזים על העמודים סיסבלו נכרי התקרה אסר עליהם והיו גדולים וזקנים והנה ארכם לפי מה סתארכו שלישית מאה אמה. והנה היה ספון בנכרים מל ארץ ממעל על הכלעות והם ברותות הארזים אסר על העמודים שהיו ארבעים וחמשה עשר עמודים היו בטור האחד ולזה היו קורות הארזים סזכר לי ממה סזכר אחר זה מתי אמות וזכר סזכר סהיה בין טור וטור שלם אמה וזוהי יתאמת סכל העמודים עם ברותות הארזים אסר עליהם היו רבעים: וסקופים מלטה טורים. הם הכלעות סזכר כי הם היו בדמות מסקוף עם העמודים והוא מבואר שלא היו כי אס מלטה טורים מאלו על ארבעת טורי העמודים: ומחזה אל מחזה שלם פעמים. רל הפתח סהיה כח פתח אחר כנגדו זה הענין היה בזה הבית שלם פעמים כי שלם פתחים היו בכל אחר מצרי הארץ זה כנגד זה והנה קרא הפתח מחזה כי סם יראה הארס מה סבחון: וכל הפתחים והמזוזות רבעים. רל סה פתחים האלו היו בדמות מרובע וזה כי הסקוף סהיה עליהם עם העמודים אסר מטתי קצותיו מסימים הפתח בצורת רבע שלם אמה לכל רוח וזוהי התבאר שכול מחזה אל מחזה על פני רחב הסת סהיה זה מלטה פעמים בבית ההוא היה הכל כמסך בזה הרבע עה הסקופים סעלין. והנה היה זה הבית נחלק למלטה חלקים סוים. וזהו מה סזכרה לי בפירוש סזכר זה הבית והוא מסכים מאד לסמון סבא בזה והנה לא ראינו בו פירוש יאות לזה: ואת אולם העמודים עשה חמשים אמה ארכו וסלשים אמה רחבו. הנה זה האולם לפי מה סאחסב היה ארכו לרחב בית יער הלכבון סזכרנו וגם הוא היה מרובע באופן רבע החלקים האחרים סזכרנו כי הוא היה סמון לעמודי ולזה היה גבהו כגבהם: ואולם על פניהם וגו. רל סל פני העמודים והוא אל מוקם הפתחים הנזכר היה כמין אולם והיו בו עמודים וברותות ארץ עבה היתה על פניהם ואלו העמודים אסב סחס מל ארץ ואעפ שהיו האולם כמין כמו סראה מה סזכר אחר זה: ואולם הכסא אסר ישפט סס. ובמקום אחר היה הגמדרין והוא הנקרא אולם המספט או יהיה הכל ענין אחר רל כי אולם הכסא אסר ישפט סס הוא אולם המספט או יהיה הראשון תואר הוא הכסא אסר ישפט סס. רל הוא החצר האחרת ועד הקרקע. רל על פני כל הקרקע אולם המספט מיקור כותל זה ער יסוד כותל זה סכנדרו: וביתו אסר ישב סס חצר האחרת מבית לאולם. רל הוא החצר האחרת סהיה מבנים לאולם אסר בנה סס ביתו סיסב סס תמיר ויאלל ויסה וישב בו הנה היה טעשה כמעשה הזה רל סהיה ספון בארץ כל הקרקע אסר סס: ובית

וכרותות ארזים. קורות ארזים לאורך הבית היה טור העמודי בקרקע והברותות העמוד לעמוד וטור הסני ממול הסער הפנימי היו עזרת הכהנים ועזרת ישראל והיא היתה לפני האולם וקורא אותה פנימית לפי סהיתה לפניו מעזרת נסים ונמקרא לא מצינו בתוכ עזרת נסים כי אס במסנה: וספון בארץ. קרוי עלייה מלמעלה: על הכלעו.

מחיצות עליונות סעל הכרותות ארבע מ מחיצות לאורך הבית כולן פתחים וחלונות: כי בית הקיץ הוא עשוי לאור ועל אופן מחיצות קירוי הספון ארבעים וחמשה נכרים היה הספון מלטה טורי נכר על ארבעת טורי העמודים חמשה עשר נכרים הטור ו וסקופים מלטה טורים ועוד עשה קירוי אכל סלמת טורי הנכרים סלמת טורי הנכרים וסלמת טורי הסקופי כי רחב סל חמשה עשר נכרים לא קירה את הבית לאורכו סהוא מאה אמה ועשה אכלו לקרות הבית קירוי מל נכר קטנים בתוים על מרשים ק קטנים הנותר מטור כרותות הארזים אל טור מלטה מרשים זה לסוף זה וסקופי מטני כריהן כעין מסקוף

והנה היו ברותות ארזים על העמודים: וספון בארץ ממעל על הכלעות אשר על העמודים ארבעים וחמשה חמשה עשר הטור: ושקפים שלשה טורים ומחזה אל מחזה שלם פעמים: וכל הפתחים והמזוזות רבעים שקוף ומול מחזה אל מחזה שלם פעמים: ואת אולם העמודים עשה חמשים אמה ארכו ושלשים אמה רחבו ואולם על פניהם ועמודים ועב על פניהם: ואולם הכסא אשר ישפט שם אולם המספט עשה וספון בארץ מהקרקע עד הקרקע: וביתו אשר ישב שם חצר האחרת מבית לאולם כמעשה רחב היתה

סהדלת סוף בו ועל אופן סקופי ראשי הנכרים הקטנים בתוים בו אורכו מל נכרים קטנים כנגד רחבן מל נכרים גדולי סבתן מחלה: ומחזה למחזה. ראשי נכרים מל סקוף זה למול נכרים מל זה. מחזה לסוף קצה ומחס כן פותחו וחיברו אכל מחזו חפצם וכל חזית סכלסון מנסה כך הוא בקר מערכת התמיד וכן הוא עשה מחזה מבחוץ כפרק הסותפין בבבא בתרא ויוסכן אף הוא תירגמו זוי לקביל זוי אכל סקופים אטומים וכן רבעים סקוף כולל תירגם כלונסא וכל הפתחי והמזוזות סקתם מקירת מלכים עשוי פתחים פתחים מפניה האור ולכך יקראו בית יער: רבעים סקוף. תי מרבעין וחפן כלונסא מחופין היו הפתחים בבכרים רתן ורבעין היו כסא פתחי בתים ולא עשויין כיפה כעין פתחי אולם: ומול מחזה למחזה. ומול מל מחזה זה מוסב לקראת מחזה האחרת ראש הסער לקראת ראש הסער שלם פעמים בכלתקרה ותקרה ואוי יודע יהא: ואת אולם העמודים. אולם עשה לפני העמודי הלה לבית מבוא חמשים אמה אורכו ורחבו מל בית סהיה חמשים אמה ושלשים רחבו לפני ארך מסך הבית אלא סלעלם המרה היתירה קרויה אורך והקצר קרויה רוח כי ואולם על פניהם. אולם גבוה עשה על כל הבית: ועמודים ועב על פניהם. על כרותות ארזים סעל העמודים התחתונים הציב על עמודים אחרים ומרשים מעמוד לעמוד העמודים לארובתהן כלעות מזה לזה והעבים לקירוי העלייה. עב הוא מרים כמו סעלין והעבים אלו המרשים: ואולם הכסא. ואולמא לאתקבא תמן כורסיה לבית דין דראין תמן פורסרא לבית ריבא עבד פורסרא לסוף פורסרד: וספון בארץ. מחופה קרקע הרצפה בארזים: מן הקרקע. תי מן אושיא ועד אושיא מיקור כותל זה ועד יסוד כותל זה יוסתו אסר ישב סס יריה גמורה לאכול סס ולסכוב סס: מבית לאולם. לפני מן אולם סלבית יער הלכבון: ובית

אסר עליהם חמשה עשר ומזה התבאר כי מקצת עמוד העמוד האחר לקצה עוב העמוד הסני הנמסך לו היה שלם אמות ושלשים אמה ואולם עובי העמודי האלו היה לפי מה סזכרה לי ממה סזכר אחר זה מתי אמות וזכר סזכר סהיה בין טור וטור שלם אמה וזוהי יתאמת סכל העמודים עם ברותות הארזים אסר עליהם היו רבעים: וסקופים מלטה טורים. הם הכלעות סזכר כי הם היו בדמות מסקוף עם העמודים והוא מבואר שלא היו כי אס מלטה טורים מאלו על ארבעת טורי העמודים: ומחזה אל מחזה שלם פעמים. רל הפתח סהיה כח פתח אחר כנגדו זה הענין היה בזה הבית שלם פעמים כי שלם פתחים היו בכל אחר מצרי הארץ זה כנגד זה והנה קרא הפתח מחזה כי סם יראה הארס מה סבחון: וכל הפתחים והמזוזות רבעים. רל סה פתחים האלו היו בדמות מרובע וזה כי הסקוף סהיה עליהם עם העמודים אסר מטתי קצותיו מסימים הפתח בצורת רבע שלם אמה לכל רוח וזוהי התבאר שכול מחזה אל מחזה על פני רחב הסת סהיה זה מלטה פעמים בבית ההוא היה הכל כמסך בזה הרבע עה הסקופים סעלין. והנה היה זה הבית נחלק למלטה חלקים סוים. וזהו מה סזכרה לי בפירוש סזכר זה הבית והוא מסכים מאד לסמון סבא בזה והנה לא ראינו בו פירוש יאות לזה: ואת אולם העמודים עשה חמשים אמה ארכו וסלשים אמה רחבו. הנה זה האולם לפי מה סאחסב היה ארכו לרחב בית יער הלכבון סזכרנו וגם הוא היה מרובע באופן רבע החלקים האחרים סזכרנו כי הוא היה סמון לעמודי ולזה היה גבהו כגבהם: ואולם על פניהם וגו. רל סל פני העמודים והוא אל מוקם הפתחים הנזכר היה כמין אולם והיו בו עמודים וברותות ארץ עבה היתה על פניהם ואלו העמודים אסב סחס מל ארץ ואעפ שהיו האולם כמין כמו סראה מה סזכר אחר זה: ואולם הכסא אסר ישפט סס. ובמקום אחר היה הגמדרין והוא הנקרא אולם המספט או יהיה הכל ענין אחר רל כי אולם הכסא אסר ישפט סס הוא אולם המספט או יהיה הראשון תואר הוא הכסא אסר ישפט סס. רל הוא החצר האחרת ועד הקרקע. רל על פני כל הקרקע אולם המספט מיקור כותל זה ער יסוד כותל זה סכנדרו: וביתו אסר ישב סס חצר האחרת מבית לאולם. רל הוא החצר האחרת סהיה מבנים לאולם אסר בנה סס ביתו סיסב סס תמיר ויאלל ויסה וישב בו הנה היה טעשה כמעשה הזה רל סהיה ספון בארץ כל הקרקע אסר סס: ובית

כל חלה. כל חלה הבתים מזכר סכנה ביתי וביחוד בית המספוט ובית בת פרעה וחרותיהם בלם היו בנוי באבנים יקרות כלומר טובות ממחצב כמו ספירסנו למעלה: במדות גזית. אבן גזית היה ידוע מרתו טיבהם כמו בזמיר וזל סהיה מרת גזית חמשה טפחים: מגדרות במגרה. מגרה הוא המיסוד שהיו פני האבנים חלקות וישרות יותר

במהיו מגדרות במגרה ממה שהיו חס היו נפסלות במקביות ופירו מבית ומחוץ כי פני הפני היו מגדרות: וממסר עד הטפחות. והיו פס אבנים ישרות וחלקות כן מן היסוד עד פני קורה וקרא מקור התחת הקורות טפחים כי האבנים פמטחים ראשי הקורות עליהם יוצאים חוץ לכותל במדת טפח מבית ומחוץ ותכונת הבנין היה גם כן מחוץ לבית עד החצר הגדולה אבל החצר הגדולה היה בנין אחר כמו שאמ' באבני פלטה טורים וטור כרותו ארזים ו מיוסד אבנים. היה הבנין הזה מיוסד באבנים טובות ו גדרות שהיו אבנים עשר אמות ואבנים מממנה אמות אבל מן היסוד ולמעלה היו אבני טובות אבל לא גדרות במדת היסוד אלא במדת הגזית וזל אמרו כי אלו אבני עמר אמות ואבני סמכה אמות היו איטיות י יוצאות חוץ לכותל בולטות מ מבנים לבית ואמ' אבני עמר ואבני סמכה שאלו כנסות ואלו יוצאות ומן היוצאות היו שלות לגדרות פסם היו יסנים זקני כהונה סלא היו מכניסין מטות למקדש ופרחי כהונה היו יסנים אים על כסותו לארץ. ולחצרי בנין החצר הגדולה כמו שאמר למעלה ויבן את החצר הפנימית וגו' וכן עשה לבנין הבית כבנין הזה: ממטה כפתלי. הוא היה ממטה כפתלי ואחור מבנו רן כמו שאמר בדברי הימים בן חסה אלמנה מכבד רן ומה שאמר ואחור חיס כרי פהיה גר בצור כמו עובר ארום הגזי כי לוי היה ולפי שגר בגת קראו בניו וכו' קרייתו מלרע: חרש נחשת. הוא או אביו גם כן היה חרש נחשת ודבותיו זל סמכו מזה כי חייב ארס להתעסק באומנו אביו לפיכך הזכיר הכתוב אביו כי גם כן הוא היה אומן וכו' למד אומנותו ומה שאמר בן חסה למנה להודיע כימת בעלה אביו חרש לפיכך לקח שלמה בנו כי גם הוא היה אומן טוב ומה שאמר חרש נחשת לעשות כל מלאכה נחשת ודברי הימים אומר יורע לעשות בזהב ובכסף ובנחשת ובברזל וגו' שמה כפר כל אומניו שהיה לו והנה לא ספר אלא מלאכת הנחשת כי לאותה מלאכה היה צריך לו שלמה כמו שאמר סעשה את העמודים והכותלות והמכונות והכיורות והים והיעים והמזרקות כלם כלי נחשת היו: ויזר. אמר ויזר לפי שזרתם עשה בקרקע שהתכס בו: סמנה עשר אמה. ודברי הימים אמות שלשים וחמש אורך מה שאמר בדברי הימים הוא אומר על מרת פני העמודים כאשר בעת היציקה שהיו פוככים לפי אמר שמה אורך והנה אמר קומה כשהעמודים וקומת העמוד האחר היה שמה עשרה וכן העמוד הפני הנה שלשים ושם בן סניהם ומה שאמר שלס' וחמש האמה האחת היה ככנס חצי אמה מכל עמוד בתוך הכותרת לפיכך לא אמר לא שלשים וחמש והעמודי האלה היו חלולים כמו שאמר בסוף ירמיהו ועבדו ארבע אצבעות כגב ומה שאמר וחוט שתיים עשרה יסוב את העמוד הפני הדין לראשון והקומה סוכר לראשון והו' הדין לשני אלא אחז הכתוב דרך קצרה והוא אחר משלשים ושתיים מדות שהעורה נדרשת בהן וכן אמר בסוף ירמיהו שמה עשרה אמה בקומת העמוד האחר וחוט יבסובנו ואמ' בסוף וכן לעמוד הפני וכו' תרגם יוסף הפסוק הנה תמיני עשרי אמן רומיה דעמוד אחר וחוט משח תרתין עשרי אמן מקף ליה וכן לעמוד א תכינא ומרת הקף העמוד היה שתיים עשרה אמה והו' שאמר וחוט שתיים עשרה אמה יסוב את העמוד: וסתי

וביתא עבר לבת פרעה ונסים ויחיהו שלמה באולמא תרין: כל אילין אבנין טבין במשורת גזית מספרין במסרין מגיו ומברא ומשבילין בפושכין ומלכר ער דרמא רבתא: ומשביל באבנין טבין אבנין דברבן אבני עמר אסין ואבני תמני אסין: ומלעילא אבנין טבין במשורת גזית ותפי נסרין דארזא: ודרתא רבתא סחור סחור תלתא סדרין דאבן טבא וסדרא אחר דסריש אעיו ארזין ודרת בית מקדשא דין גזיתא ולאולמא דביתא: ושלח מלכא שלמה ודבר ית חירם מצור: בר אתמא ארמלמא הוא משבטא דבית נפתלי ויבדוהו גבר צורי ואומן בעזבא נחשא ואתמליות חוכמת וית סובלתא וית דעמא למעבר כל עיבדא בנחשא ואתאלות מלך שלמה ועבר ית כל עיבדמיה: וצר ית תרין עמודי ארמלמא תמני עסרי אסין ר וסיה דעמודא תר

חשנה. יצו המלך את יואב. בן אשה אלמנה הוא כמשה נפתלי. ויעש חירום את הבירות ואת היעים. ויקח את ארצות. אזיכה נחש. יעמר המלך על העמוד ויבד את הברית. את ירושלם ואת. והארץ תענה את הרגן. ועיפה פילגש בלב. ויעש חירום את הסיור וד'ה. ובשנת שמונה עשרה. חבול חבלנו:

ואחור חיס כרי פהיה גר בצור כמו עובר ארום הגזי כי לוי היה ולפי שגר בגת קראו בניו וכו' קרייתו מלרע: חרש נחשת. הוא או אביו גם כן היה חרש נחשת ודבותיו זל סמכו מזה כי חייב ארס להתעסק באומנו אביו לפיכך הזכיר הכתוב אביו כי גם כן הוא היה אומן וכו' למד אומנותו ומה שאמר בן חסה למנה להודיע כימת בעלה אביו חרש לפיכך לקח שלמה בנו כי גם הוא היה אומן טוב ומה שאמר חרש נחשת לעשות כל מלאכה נחשת ודברי הימים אומר יורע לעשות בזהב ובכסף ובנחשת ובברזל וגו' שמה כפר כל אומניו שהיה לו והנה לא ספר אלא מלאכת הנחשת כי לאותה מלאכה היה צריך לו שלמה כמו שאמר סעשה את העמודים והכותלות והמכונות והכיורות והים והיעים והמזרקות כלם כלי נחשת היו: ויזר. אמר ויזר לפי שזרתם עשה בקרקע שהתכס בו: סמנה עשר אמה. ודברי הימים אמות שלשים וחמש אורך מה שאמר בדברי הימים הוא אומר על מרת פני העמודים כאשר בעת היציקה שהיו פוככים לפי אמר שמה אורך והנה אמר קומה כשהעמודים וקומת העמוד האחר היה שמה עשרה וכן העמוד הפני הנה שלשים ושם בן סניהם ומה שאמר שלס' וחמש האמה האחת היה ככנס חצי אמה מכל עמוד בתוך הכותרת לפיכך לא אמר לא שלשים וחמש והעמודי האלה היו חלולים כמו שאמר בסוף ירמיהו ועבדו ארבע אצבעות כגב ומה שאמר וחוט שתיים עשרה יסוב את העמוד הפני הדין לראשון והקומה סוכר לראשון והו' הדין לשני אלא אחז הכתוב דרך קצרה והוא אחר משלשים ושתיים מדות שהעורה נדרשת בהן וכן אמר בסוף ירמיהו שמה עשרה אמה בקומת העמוד האחר וחוט יבסובנו ואמ' בסוף וכן לעמוד הפני וכו' תרגם יוסף הפסוק הנה תמיני עשרי אמן רומיה דעמוד אחר וחוט משח תרתין עשרי אמן מקף ליה וכן לעמוד א תכינא ומרת הקף העמוד היה שתיים עשרה אמה והו' שאמר וחוט שתיים עשרה אמה יסוב את העמוד: וסתי

ובית יעסה לבת פרעה. עלה בלבו לעשות בית לבת פרעה: כאולם הזה. במעשה האולם הזה: כל חלה. כל האבנים האלה עשוים כבדיות: כמדת גזית. במדת אבני גזית מרה אחת היתה לאבני גזית במירל: וממסר עד הטפחות. בגובה היה הבנין הזה כשני באבני גזית האלה מן היסוד עד פני קורה: ממסר לסוף יסוד: הטפחות. פני קורה

בן ברק בקריאה וס' בן אשה אלמנה הוא כמשה נפתלי. אית בהן את ואת וס' ויקח אברהם את ישמעאל בנו ואת לוט בן הרן. ויקם בלילה הוא ויקח את שתי נשיו. ובלה ככפר את הקרש ואת אהל מער. ון הראנו י' אלה את נבדור. ויקח את זקני העיר. ויהי לתשובת

ובית יעשה לבת פרעה אשר לקח שלמה באולם הזה: כל אלה אבנים יקרת במדות גזית מגדרות במגרה מבית ומחוץ וממסר עד הטפחות ומחוץ עד החצר הגדולה: ומיסר אבנים יקרות אבנים גדולות אבני עשר אמות ואבני שמה אמות: ומלמעלה אבנים יקרות במדות גזית וארז: וחצר הגדולה סביב שלשה טורים גזית וטור ברתור ארזים ולחצר בית יהוה הפנימית ולאולם הכית:

וישלח המלך שלמה ויקח את חירם מצור: בן אשה אלמנה הוא ממטה נפתלי ואביו איש צורי חדש נחשת וימלא את החכמה ואת החכמה ואת הרעת לעשות כל מלאכה בנחשת ויבוא אל המלך שלמה ויעש את כל מלאכתו: ויצר את שני העמודים נחשת שמה עשרה אמה קומת העמוד האחד

חשנה. יצו המלך את יואב. בן אשה אלמנה הוא כמשה נפתלי. ויעש חירום את הבירות ואת היעים. ויקח את ארצות. אזיכה נחש. יעמר המלך על העמוד ויבד את הברית. את ירושלם ואת. והארץ תענה את הרגן. ועיפה פילגש בלב. ויעש חירום את הסיור וד'ה. ובשנת שמונה עשרה. חבול חבלנו:

חצי אמה היתה לכל אחר בראשו פאיה רומה למלאכת סאר העמוד כמו שאמר למעלה בעניין ועל ראש העמודים מעשה פוסן: וחוט

רלבג

ובית יעסה לבת פרעה. רל וכן הבית שהיה עושה לבת פרעה היה מעשהו כמעשה האולם הזה והוא אולם המספוט שהיה כל קרקעו ספון בלתי: כל חלה אבנים יקרות כמדות גזית. הנה היתה מרת אבן גזית מוגבלת וירעה אבנים: מגדרות במגרה מבית ומחוץ. רל שהאבנים האלה להחליקם יותר היו מגדרות במגרה והוא אחר בפסם מלך פירא בלע כי הוא יסאיר האבן חלקה מאר ושלמה והיה זה באלו האבנים בשני טפחים הנראים האחר מבפנים והאחר כראה מבחוץ: וממסר עד הטפחות. רל מאבני היסוד עד אבני הכותל הנראים סירקרון בסיעורם למדרו בטפחות והם כל אבני הכותל הנראים כלם היו בזה האופן או אחר עד הטפחות כי בטור העליון אסר עליו תוסס התקרה יוצאיו האבנים יותר מהאחר במדת טפח או יותר מעט רל פיסיתום סס נוספות בפנים וזה מבוחר בבניינים היפים והשלמים: ומחוץ עד החצר הגדולה. מחוץ לבית עד החצר הגדולה היו כל האבנים אשר בבנין עשויות בזה האופן ויהיה הרצון באמרו כל אלו האולמים והביתם סוכר אחר זכרו בית יער הלבנון: ומיוסד אבנים יקרות. רל שאבני היסוד היו גדרות יותר מאבני גזית כי היו בהם אבנים של עשר אמות ושל סמכה אמות. ומלמעלה מן היסוד היו אבני יקרות כמדת גזית והיה ספון בלתי דתקרת או היה סס באלים כרותות אבנים עם האבנים ההם: ויחצר הגדולה סביב וגו'. רל שהחצר הגדולה אשר בה בית המלך היא מוקפת סביב חומה שלמים טורים אבני גזית וטור כרותות ארזים עליהם וכן היה לחצר בית י' הפנימית כמו פקדס וכן היה לאולם הבית רל האולם אשר לפני ההיכל והרצף: וישלח המלך שלמה ויקח את חירם וגו'. זכר שאביו גם כן היה חרש נחשת ולמה היה הסקיאות לו יותר

בזאת המלאכה: וזכר את פני העמודים. רל שהוא שמה צורתם מפני עשותו הדפוסם השליך הנחשת אחר שהתכני: סמנה עשרה אמה קומת העמוד האחר. בספר דברי הימים התבאר סקומת פניהם היתה שלשים וחמש אמות ויחסר מזה אס כן אמה: ואפשר שאמר סלא ריקד בזה כמו סלא ריקד בכמו האופן הזה במקומות רבים שאמר על דוד בחברון מלך סבב פנים ושמה חרשים וברוסלס מלך שלסם סנה ובמקום אחר אמר כי חיימים אשר מלך דוד הם ארבעים סנה: וחוט

ל"ל שהיו מקודרים בקני טורים קבוצה: ויקס

לחולס ההיכל יכחו בחולס ההיכל וכחולס הכיח הרבתי לפכחי בפכחי וזאחרים
 וזולתי יכח מה שקרא עס לעמורים לסימח טוב לפי מהיו בחססת הבית קרא
 להס שמות לסימח טוב לאחר יכח לשון הכנה סיכוח הבית לעולם כמו שחל כורה
 יכוח עולם ובבחי לשון עת והיא מלה מורכבת בועז כלומר שיתן האל בועז ויקום

כמו שאמר יי' עז ללעז: ויתוכם
לפי שהיו בהם מלאכות רבות
וצוורים רבים כמו שכתוב **ואמר**
עב כל זה שלמה מלאכת ה
העמודים: ויעש את היס מוצק.
כלומר מותר בצורתו כמו שהיתה
כן התיכו בדפוס בקרקע אלא
שהקישו בקורנם כמו שגשו ה
הכלים: **עשר באמה:** שהיה
רחבו עשר אמות והקיפו שלשים
אמה יקבו אותו וכל מיט
בהקיפו שלשה טפחים ים בו
רוחב טפח: ופקשם. תיזורת
בעץ ודבריו הוי' ורמז בקרים
א"כ גופם היה עגול כרמות בנים
ופניהם היו רמות כפי בקרים
ומה שאמר מתחת למפתו אינו
אומר מתחת למפתו מתם אלא
מתחת לשפתו רחוק משפתו פת
אמות כי חמש אמות היה קומת
הים והשת' אמות העליבות היו
חלקות שלא היו בהם צורות ב
בקרים ובאותן פתי אמות היה
הים עגול ומתחת אותם פתי
אמות היה הים מרובע השלש
התחתונה וזלה היה צורת בקרי'
וזוהו שאמר עשר באמה מקיפים
את יי' פירוש עמר באמה לכל
רוח הכה היה רבוע הים ארבע'
אמה בעגולו מלמעלה שלשים
אמה כך פירשו רבותינו ז"ל וכן
נראה מפסט הפסוק: ויזקין
ביצוקתו. הבקרים היו ויזקין
ביצוקת הים כאחר לא שזכרו
אחר כך ויזקתו עכ' ואמר ממנו
ויזקה כשקל מלוכה גדולה:

וְאֵקִים ית עֲמוּדָיָא לְאוֹלָמָא
כְּלָא וְאֵקִים ית עֲמוּדָא מִמִּינָא
אֵת ית שְׁמִיָּה וְכִין וְאֵקִים ית
דָּא מִסְמָלָא וְקָרָא ית שְׁמִיָּה
וְעַל רִישׁ עֲמוּדָיָא עֹבֵד
נִתְנָא וְשִׁלְמֵת עֵיבֵדֵת עֲמוּדָיָא
וְעֵבֵד ית יִמָּא מִתָּךְ
אֲמִין מִסְפִּתִּיהָ עַד סִפְתִּיהָ
גַּל סְחֹר סְחֹר וְחִמְשׁ אֲמִין
יֵה וְחוּט מִשָּׁח תִּלְתִּין אֲמִין
לִיָּה סְחֹר סְחֹר : וְצוּרֵת
זְמַרְעֵל מִסְפִּתִּיהָ סְחֹר סְחֹר
יֵה לִיָּה עֶסֶר אֲמִין מִקְפִּין ית
סְחֹר סְחֹר סְחֹר וְתִרִין סִידְרִין
רַח בִּיעִין מִתְכִּין כְּאַתְכֹּתִיהָ :
סַעַל תִּרֵּי עֶסֶר תּוֹרִין תִּלְתָּא
הוֹן לְצִיפּוֹנָא וְתִלְתָּא אֲפִיּוֹן
וּמָא וְתִלְתָּא אֲפִיּוֹן לְמַעֲרָבָא
תָּא אֲפִיּוֹן לְמִרְיָתָא וְיִמָּא
קֶן עֲלִיּוֹהוֹן מִלְּעִילָא וְכָל
רִיּוֹן לְגִיו : וְסוּמְכִיָּה פּוּשְׁכָּא
פִּתִּיָּה בְּעֹבֵד שְׁפַת כֶּס כְּגִלְגִּל
טְבִשׁוּ שְׁנֵתָא תִּרִין אֲלָפִין בִּיתִי
יִנָּא מִחִסִּיל :

•

התאגדות

נִכְכָּה

ក្រុម ២

תענו ר"ה

•

22

3

על זאם

וְקוֹחַ גְּבִיתִיכָה בְּסוֹף וְסִמְלִיעָא עוֹד קְוֵה הַמְדָּרָה. מַעֲשֵׂא אֶת הָאֵם מִדַּעַק. לֵכֵן בְּהָאֲמֵר "שִׁבְתִּי לִירוּשָׁלַם בְּרַחֲמֵי" וְהֵם וְבִקְרִיאָה וְסִמְלֵי וְהַגְדּוֹל וְגַבְלוֹ דִּירוּשָׁע. רְאוּ הַפְּלִילִי לְכֵס דִּירוּשָׁע. וְהֵם בִּקְעֵת לְמִנְיָהּ. וְהֵם

וַיִּקַּם אֶת־הָעַמּוּדִים לְאֵלֶם הַהֵיבֶל
וַיִּקַּם אֶת־הָעַמּוּד הַיָּמִי וַיִּקְרָא אֶת־
שְׁמוֹ יִבִּין וַיִּקַּם אֶת־הָעַמּוּד הַשְּׂמָאלִי
וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ בְּעֹז׃ וְעַל־רֹאשׁ
הָעַמּוּדִים מַעֲשֵׂה שׁוֹשָׁן וְתַתָּם
מֵלֶאכֶת הָעַמּוּדִים׃

וַיַּעַשׂ אֶת־הַיָּם מוֹצָק עֶשְׂרֵי כְּאֹמֶה
מִשְׁפָּתוֹ עַד־שְׁפָתוֹ עֵלִי סָבִיב וְחִמְשָׁה
כְּאֹמֶה קוֹמָתוֹ וְקוֹדֶה שְׁלֹשִׁים כְּאֹמֶה
יֹסֵב אֹתוֹ סָבִיב: וּפְקָעִים מִתַּחַת
לְשִׁפְתוֹ סָבִיב סָבִיב אֹתוֹ עֶשְׂרֵי
כְּאֹמֶה מִקְפִּים אֶת־הַיָּם סָבִיב שְׁנֵי
טוּרִים הַפְּקָעִים יֵצְקִים בִּיצְקָתוֹ:

עָמַר עַל־שְׁנֵי עָשָׂר בְּקָר שְׁלֹשָׁה
פָּנִים יַצֹּנָה וּשְׁלֹשָׁה פָּנִים יָמָה
וּשְׁלֹשָׁה יַפְּנִים נִגְבָּה וּשְׁלֹשָׁה פָּנִים
מִזְרָחָה וְהֵימָּה עֲלֵיהֶם מְלֻמָּעֵלָה וְכָל־
אַחֲרֵיהֶם בֵּיתָה : וְעִבְיוֹ טַפַּח
וּשְׁפָתָהּ וּכְמַעֲשֵׂה שֹׁפֵת -- כּוֹס פָּרַח
שׁוֹשֵׁן אֲלָפִים בַּת יָכִיל :

לרצח ההמונים כו' והים עליונם של בעלה. כל הנחלים הזלבים אל חם: אחוריהם ג' (ס' וכל אחריהם כיתה. וחברו. ופירוט קרבה והבזה ביטהחם:

ועל ראש העמודים מעשה פסוק. הרי אמה בראש כל אחד היה כותלורק כמותו
 ושאר העמוד עשוי ארבע אצבע כבול לכך לא נכתבה אותה אמה בוציקת העמוד
 דברי הימין לפי טלא היתה סוה למלאכת העמוד עשר באמה מספתו עד שפתו
 באמצעיתו שכל רוחב כל שעול באמצעיתו הו' וקו' שלם באמה. זהו שאמר כל
 פס' בהיקפו שלמה

טפחים ית בו רחב
טפח הקיפו שלמים
ורחבו עשר ומתכו
הוא מורד: קמתו
עמקו וברבריהמים
הוא אומר טעמאו
לרחיפת הכהנים ל
לטבול בתוכו: ופקעל
גלף צורת בעין
תרגם ויתכן: מתחת
לספתו. בשלש אמות
תחתונות שהיו מ
מרוכזות סבך טיבו
במרא רעירוכן שלם
תחתונות מרוכזות ו
סתיים עליו: עגולות
ואז איפשר לן להכיל
אלפים בת שהם מאה
וחמשים מקוה טהרה
ארבעים אלא בענין
זה כמו מפירושו ר
רבתינו בעירובין ו
ועליונות מרוכזות ו
התחתונות עגולות
אי אפשר לומר רכי
כתיב עגול כתיב מ
משפתו לכך הוא אומר
בפקעים הללו עשר
באמה מקיפין הן
הים סביב סבמקום
ריכושו והקיפו ארבע
אמה עשר המה לכל
רוח אבל במק' עיגולו
אי אפשר לומר עשר
באמה סביב:

מִי־טוֹרִים הַפְּקִיעִים
חַיִּיתִקְחָה עַל־יְדֵי־מַמְכָּרָה
בְּטָקִידִים הִלְלוּ־בִתְהָ אֱלֹהִים
דָּרוֹם וְשֶׁל־מִזְרָח כִּגְדֵּי־שֶׁל־
מִרְחָקָה וּמִרְוֶרֶד כִּמְעַשֶׂה
שֶׁת־הַלֵּפִים אֵלֶיךָ סִהֲבָה
שִׁים וּמֵאֵה מִקְוֶה טוֹהֵרִים
מִקְוֹאוֹת וְאֵף כִּשְׁחָלוֹת
אֲמוֹת לִמְקוֹה הַמֵּאֲבִי
שְׁלוֹת חֲמִשִּׁים מִקְוֹת
שֶׁל־שֶׁשֶׁת אֲלֵפִים וְשִׁדְרֵי
סֵלֶם

ות וברקפות הכסארות יהיה הטבע חזק ונת לעשות פעולתיו זה מבורר בגלה
זה הענין מממות העמודים מלראש העמודים מעשה טוען והנה נבאר זה באור
דברי הימים כי הים היה ממעט לרחצה לכהנים בו כדי שלא יהיו המים מחוסר
מהקרקע ובכנים הם והנה זכר מהיה רחב הים משפתו אל שפתו עשר אמות והיה
טוב הוא על דרך קירוב כי ההיקף בעגול הוא מוסף על סלסלה כשעור בקוטר כמו
הנה יהיה חתר קרוב אל האמת אך יהיה בו קירוב מעט כי עיניו היה טעם ולזה
אמה אמה וסליטת אמה ופקעים מתחת לפתוע ססבי. הם כמו צורת ביצים
אחת ולזה היו מהם בפני הטורים שש מאות והם היו ידוקים כי צדקת הים מס לא
דברי הימים כתוב תמורת הפקעים בקר' הנה ידמה מהיה בכל פקע צורת ראש
היה מרובע וזה נבאר להם מהשעור מהיה מחזיק סהוא אלפים בת והבת היא
היא מחזיקת ארבעים סאה כמו ששערו חכמים הנה מהייתה אלפים בת מהם שמת
זה הים העגול אמה מהאמ' הכזרי' כיהם כמו שבעים וארבע אמות בקירוב ולא
הם שזכרנו שמים אמה ולזה יחוייב שתהייה הקצת האמות מרובעות וכך מצינו
שסלסל אמות התחבונות היה כהם הים מרובע ובפני אמות העלמנות היה עגול
וכן עליהם מהיו מהם שלשה לכל רוח והנה היו פני הבקד בחזן כראים ואחוריהם
גז פרח והנה אמר כזה המקום אלפים בת ויכל ובשפרד כדי הימים אמר מחזיק
ק יותר מפני הגדרם ויהיה אס כגדרם הים מחזיק כמו חצי השעור שמהזיק הים
ישור רבי ועט

הפסוק מעיד כי הים היה מרובע מתחת סהיה מונח לו ארבע רוחות כגון
מרובע ובכל רוח היה שלטה בקר סהיה הים עומד עליהם וכפי הדברים אל
הרוחות ואחוריהם מרובעים: וספתו. תרגם יונתן וסיפתיה כעובר שפת כס
כגבל לקיט כסופנתא: אלפים בת יכל. וברברי הימים אומר מחזיק בתים
שלשת אלפים יכל פירשו רבותיו ל' אלפים בלח ושלשת אלפים ביבם וכן
תרגם יונתן תרין אלפין בתין ברטיא מחסיל כי כל כלי מעמקו חזי רחבו גרסו
משפתו ולמעלה הוא עליהם ממחיל הכלי עד שפתו לפיכך היה הים מחזיק
אלפים

דלבג

ויקם את העמדים לאלום היכל. וְלִסְהַקִּימָם בְּזוֹלָה הַיּוֹנָעִים. והנה קרא שם
העמוד הימני והוא אשר לפאת דרום וכן וסם העמוד אשר לפאת צפון קרא
בזמן כחילו העד כזה על סוד גדול מהכוח מענין כלי בית המקדש כמו שבראש
מענינם בספר וז'לה שמות והוא ידוע כי הָיָה שם בטבע בתקופות הארבעה

רוּסָם לְהוֹיֹת הַסְּפֻלוֹת וְהַקְּנוֹפוֹת הַמֵּמִים אֲשֶׁר הַסֵּמֶם זֶהָם דְּרוֹמִי הֵם מְכִינֹתֵי
בְּמַחֲמִים כִּי הֵם יִיחָדוּ רוּסָם מֵאֲלוֹהֵי הַתְּקוּפוֹת יוֹתֵר מִמָּה שִׁיִּקְחוּ מֵהֶם הַלֵּל וְלֹא שֶׁ
יוֹתֵר בְּגֵ' בִּזְכָּרָנוּ הַתּוֹפְלוֹת הַמַּעֲשִׂים מִזֶּה: וְיַעַשׂ אֶת הַיּוֹם מוֹזֵק וְנָ' הִנֵּה הַתְּבַחַח
צְרִיכִים אֲנִי מִדְּרָגְלֵי הַבְּדָרִים הֵיוּ נִקְבָּדִים מִלְּמִטָּה וְהֵיוּ הַמִּים בְּאִים סָם מִלְּמִטָּה כֹּה־
עֲבֹל סָבִיב וְהִיָּה חֲמֵם אֲמוֹת קוֹמֵתִי. וְהִנֵּה אֲמִרוּ סָקוּ מִלְּמִים בְּאִמָּה יִסּוּב אִל
מִסְעִיַת הַקּוֹטֵר בְּדִירוֹב מַעֲט וְאִם אֲמִרְנוּ מִמֶּדֶת הַקּוֹ הַסּוֹבֵב הִיא לִקְוָהָ בְּחֵלֶל
יִהְיֶה קֵטֶר חֲלָלוֹ עֶשֶׂר אֲמוֹת פָּחוֹת מִלִּישִׁית אִמָּה וְיִהְיֶה הַקִּיפּוֹ בְּדִירוֹב יוֹתֵר עַל שֶׁ
כִּמוֹ שֶׁזָּכְרָנוּ בְּמָה שֶׁקָּדֵם וְהֵיוּ מֵהֶם עֶשֶׂר בְּאִמָּה בְּדֶרֶךְ שֶׁהֵיוּ מֵהֶם בְּכָל הַהִיָּקָף
שֶׁהֵיוּ סָם מִקּוֹבָכִים אַחֲרָכָן אֵךְ בְּהִתְכַּת הֵים נִעְשָׂו עֲמָה אֲלוֹ הַפְּקָעִים יִחֵד וּלְפִי
מִזֹּר יִבְאוּ הַמִּים מִפְּנֵי וְהִנֵּה אֲמִרוּ רַבּוּתִי לֵ' כֵּלָּה הִיָּה הֵים עֲבֹל אֲלָל כִּשְׁפָתוֹ אֵךְ
מִלֵּם קִאִין כִּאֲמִרוּ הִיָּפִיעַ וְהַבֵּת תּוֹכָן אַחֵד לְהֵם וּלְפִי שֶׁאִמָּה עַל אִמָּה בְּרוֹם מִלֵּם
לְפִים קִאִים אַרְבַּע מֵאוֹת וְחַמְשִׁים עֶשֶׂר אִמָּה עַל אִמָּה בְּרוֹם אִמָּה וְהִנֵּה הָאִמָּה
וְהֵיוּ בְּחֲמֵם אֲמוֹת מְעוֹבָה הֵים כִּי אִם מִלֵּם מֵאוֹת וּשְׁבַעִים אִמָּה בְּדִירוֹב זֶה פָּחוֹת
בְּמִכּוֹנָה שֶׁהִיָּה מְרֻבֶּעֶת וְהִיָּה בְּרֹאשׁ הַמִּכּוֹנָה חֲצִי הָאִמָּה קוֹמָה עֲבֹל סָבִיב וְאִם
וְכֹה יִתְאֲמַתְמָה שֶׁזָּכְרוּ סִ' קִירוֹב וְכֹה יֵאוֹת יוֹתֵר מִה שֶׁזָּכַר מִזֹּר הַבְּדָר שֶׁהִיָּה
הֵיוּ נִסְתָּרִים תַּחַת הֵים: וְעִשְׂו טַפַּח וּסְפִיחַ וּמִעֲשֶׂה שִׁפְט כּוֹס פֶּרֶחַ מוֹטָן. מִמָּה
טִיִּים מִלֵּמָה אֲלֵפִים וִיכֹל וְאֲמִרוּ רֹלֵ' מִ'־נִזְכַּר בּוֹה הַמִּקּוֹם הוּא בִּלְח אֵךְ בִּבֵּב
זֶה אֲפֶסֶר כִּשְׁהִיָּה הִרְבֵּה הַגִּדָּשׁ עוֹלָה עַל

מח א 43

רמי

וידוע האופנים במכונה :
 במכונה ממנה היו יוצאים : וקומת האופן
 מההקדק : ידוע וגביהם וחטויהם וחטויהם
 הגדולות מסביב האופנים ביהם על גביהם
 וחטויהם הם כמו עמודים וחטויהם יבאו ממ
 המכונה כתפיה : ר"ל מהכתפות אינן מחוכה
 ובאש המכונה חצי האמה קומה עגול סביב
 ראש המכונה כי מתחת היה הכל מרובע כ
 מהמכונה בעצמה ולא היה מחובר בדרך מ
 בעצמה : ידועה . והם העלבים : ומסגרות
 היו מחוברים בחתכה עם המכונה אך הכל
 המסגרות בצד כל אחד מהם והיו מחוברים
 במה עקום וידמה שהיו בצורת סדר בצד א
 אים ולו ידוע סביב סביב כל אחד מהמסגרות
 בוכה כלות כל אש מהם והוא בקצוותיהם
 מוצק אחר . ר"ל שכל אחת מהן עם כל אל
 והם כלם במרה אחת ובקצב אחר לא היה
 לקדם ידיו ורגליו של כהן כמו סביב בתורה
 היה ארבע באמה וידענו שהוא היה עגול כ
 הוא מבואר שלא היה שער חלל הכיור כי א
 הרצח בבית ההיכל ובמה סביב הכותל הר
 ההיכל וכותל העזרה . ואפשר שאמר וה
 סם בספר דה שהיה שעור עשרים אמה ב
 ממול נבנה וזה מורה סמך הבית הימנית
 הכיורים בין כותלי ההיכל וכותלי העזרה א
 היה במקום היותר פחות מס לפי מה שאמר

על כהן הבית מימין - פירוש מימין הבית וכן משמאלו משמאל הבית או יהיה פירוש מימין כיור מעשה מטה ומשמאלו הכיורים היו לרחוק מהם הכהנים ידעם ורגלם ולחדים בהם מעשה העולה כמו שאמר בדברי הימים : ואין הם - הם היה גם כן נתון בעזרה וכן כתוב בדברי הימים ועם חזר הכהנים והעזרה

הגדולה וגו' ואומר ואת הים נתן מכתף הימנית קדמ' וגו' פירוש נתן הים בעזר' לצד דרום משוך כלפי מזרח : ואת כל הכלים האלה - כן כתיב וקריא להם והקרי מבואר והכתוב דל' כעין אותם הכלי שהיו באהל מועד כן עשה חידם למלך שלמה בבית ה המקדש וכן תרג' יונתן כל מאבא האילן כעצב מאבא ממכא מ רעב משה כן עבד חידם למלך שלמה בית מקדש רוי' : ממורט - זך ונקי מכל חלודה ומכל סיני בכר הידדן - כתרמו במיטרי יירנא :

במעבה הארמה - תרגמו בשם גרניטא והגרניטא היא ה העפר הטוב אשר ממנו יעשו ה הכורים לצקת בהם ובכבר ה הירח היה סם מקום לצקת בו : בד' סבות ובין כרתן - ובדברי הימים כרדתה וסני שמות היו לו והעפר הוא טוב להטפה ובעובי אותו קרקע ציד רפוש הכלים ויפקס שם כי לא יתכן לעשות כ כורים לכלים גדולים כאלה לא בעובי הארמה התיכו אותם :

וינח שלמה - הניח מלשקלם מרכמאד מאד לא נחקר מ משקלם והניחם כמו שנישאו ולא כורש משקלם ונתן תרגם ואזנע שלמה כלומר הביאם ממקום יציקם והניחם בבית המקדש במקומם ומרוב שהיו הכלים לא נחקר משקלם : ואת השלחן - שם כלל כמו ויהי לי סוד וחמור כי עמדה שלחנות עשה שלמה כמו שכתוב בדברי הימים ועם שלחנות עשרה ואו' ואת השלחנות ועליהם לחם הפנים : חמם מימין וחמם משמאל - פי' מימין מכורת משה הניח חמם מכורות וחמם משמאל מכורת משה אכל כל המזלזל היו גם כן בדרום וכן כל השלחנות בצפון ואמר בדברי הימים על השלחנות שהניח חמם מימין וחמם משמאל ופירושו כמו במכורת חמם מימין שלחן משה וחמם משמאל מכורת משה אכל היו מדליקין ועל כל השלחנות היו מסדירין ואף על פישם מחלוקת בזה בדברי יר' הכראה מן ה הפסוקים כן הוא : והפך

על כהן הבית - כנגד כהן הבית הימנית : מכתף הבית הימני - משוך מצד הדרום לצד צפון וזהו קרמה מולגב מקצוע מזרחית צפונית כנגד האויר שבין כותל צפוני של בית לצד כותל העזרה לצד צפוני קרוי ממולגב משוך ומרוחק מן הדרום ואין מול וממול שוין בפיתרון : פירות - על נחשת לרסן את המזבח : יעיס - מגרפות

של חמם מקורין ויר' בלעז לחתות בהן רסן לתת בתוך ה הסירות : פני טורים רימונים - מאה רימוני בטור חרוזי בטור שר' יפקס - התיכס והציקס כתבתיים : במעבה הארמה - בעובי גרניטא : וינח שלמה - מלשקל את משקל הכלים האלה מרוב מאד וחל' ל לספר משקלם : חמם מימין וחמם משמאל - אי אפשר לומר חמם מימין הפתח וחמם משמאל הפתח אם כן מכינו עזרה על ירך והתורה אמרה על ירך המסבך תמנה אלא של משה באמצע חמם מימין וחמם משמאל והפך

על כהן הבית משמאלו ואת הים נתן מכתף הבית הימנית קדמה ממולגב :

ויעש חירום את הכירות ואת היעיס ואת המזקקות ויכל חידם לעשות את כל המלאכה אשר עשה למלך שלמה בית יהוה : עמדים שנים וגלת הכתרת אשר על ראש העמודים שתים והשכבות שתים לכסות את שתי גלת הכתרת אשר על ראש העמודים : ואת הרמנים ארבע מאות לשתי השכבות שני טורים רמנים לשכבה האחת לכסות את שתי גלת הכתרת אשר על פני העמדים : ואת המכנות עשרות הכיות עשרה על המכנות : ואת הים האחר ואת הפקר שנים עשר תחת הים : ואת הסירות ואת הכלים והאהל אשר עשה חידם למלך שלמה בית יהוה נחשת ממדט : בכבר הידדן יצקם והמלך במעבה הארמה בין סכור ובין צרתן : וינח שלמה את כל הכלים מלכמאד מאד ל - נחקר משקל הנחשת : ויעש שלמה את כל הכלים אשר בית יהוה את מזבח הזהב ואת השלחן אשר עליו לחם הפנים זהב : ואת המנרות חמש מימין וחמש משמאל ל

נחל - ויהי חידם יסבל וי' ויעש חידם

הם

ר' יונתן

הם

האלה

הם

הם

הם

הם

הם

הם

רלבג

ועם חידם את ה הכירות - הרצון בו הסירות וכן אמר אה' זה ואת הסירות ואת היעיס וכן כתוב ב דברי הימים כענין המקומות והנה ענין אלו הכירות הוא מ מענין אמרו והנה ב בכור או ביד והנה אלו הסירות היו מ משמעות לשם בהם רסן המזבח : ואת היעיס - הם מגרפו של נחשת לרסן בהם ה המזבח : ואת המזקקות - הם כלים יקבלו בהם הדרם ל להזות על המזבח : ואת כל הכלים האלה קרי וכתוב הכלים ה האהל והנה תרגם י יונתן לשי הכתוב שאלו הכלים היו נעשים ב בצורה שמשאם משה באהל ומזה אמרו :

על עיבר ביתא מסמליה וית ימא יתב מעבר ביתא מימינא קידוסא מקביל דרומא :

ועבד חירום ית ביוצא וית מגרופיתא וית מזרקתא וישיג חידם למעבר ית כל עיבודתא רעבד למלכא שלמה בבית מ מקדשא דיי : עמודא תרין ואגני קרונתון דיי על ריש עמודא ת תרתין וסריתא תרתין לבסארת ית תרתין אגני קרונתון דעל ריש עמודא : וית דימוניא ארבע מאה לתרתין כריתא תרתין ס כרדן דיימוניא לסריתא תרתין לבסארת ית תרתין אגני קרונתון דעל אפי' עמודא : וית בסיתא עשר וית ביוצא עכד על בסיתא : וית וסא תר וית תוריתרי עסר תחות וסא : וית דוויא וית מגרופיתא וית סורקתא וית כל מניא האילן בעובר מני משכנא דעבר משה כן עבד חידם למלכא שלמה בית מקדשא דיי נחש טב : במישרי ירנא אתיכינון מלכא בעובי גרניטא בין סכור ובין צרתן : ויאצנע שלמה ית כל מניא מסגיל לתלתא לית סוף למתקל נחשא : ועבד שלמה ית כל מניא דיי בבית מקדשא דיי ית מדבתא דיתבא וית פתורא דיי עלוהי לחם אפי' ויתבא וית מגרפתא חמש מימינא וחמש מסמלא

וגבג נחש ג בפסוק - וחברו ותאמר לו הנה לי ברכה ושפטים ג בו - עבדים שנים רבילים קריא דפס' וסר' ונבסר גם בהושע ט' טו' וינח רגשין בקריא' וס' משה אח רכשה - וינח י' אח הגוים - וינחב בספר וינח - וינח שלמה אח כל הכלי - וינח את נבלחו - וינח אח נערו שם - ויעש שלחנות - ונבסר גם בסדר קרח : סאר מאד - בקריאה וס' ורבים גברו כאד על הארץ - ופרץ האש כאד באד - טובה הארץ באד סאר - וינח שלמה אח כל הכלים - ויראו מאד מאד - וינבאח באשר צרתהי : ואת השלחן ג בקריאה וס' ואח כל בליו - וחברו ואת השלחן - ויעש שלמה אח כל הכלים :

ואת כל הכלים האלה כאלו אמר את כל הכלים כלי האהל וכמוהו רבים בלשוננו - נחשת ממורט - דל צרף ונקי מכל סיני בכר הידדן - דל במיטור הידדן : במעבה הארמה - דל שחבר בעובי הארמה צורת הרפוקים להתיך את כל הכלים האלה כי לא היה כנחן לברלם לעשות להם רפוקים יתבזו בהם זולת זה הדרכ : וינח שלמה את כל הכלים - דל כי מרוב משקלם הניח שלמה מלחקור על משקלם כמה היה : ויעש שלמה את כל הכלים אשר בבית - דל אשר בבית - דל אשר בבית - דל אשר בבית : ואת המנרות אשר עליו לחם הפנים זהב - כבר כתבאר בספר דברי הימים כי שלמה עשה עשרה מנרות והניחם בויכל חמשה מימין וחמשה משמאל שהיו קצת השולחנות לפאת צפון וקצתם לפאת דרום כי כבר כתבאר בדברי הימים שהיו השולחן היה בצפון והמנורה היה בדרום אבל הרצון בזה של פאת צפון שם השולחנות בשתי סורות הסורה האחת לפאת ימין מהאהל וכן ראוי שגם מענין המכנות והנה לא זכר מעשה השולחן והמנורות לפי שכבר עשה באופן מנזכר בתורה לפני

דק מלכים א רשי

והפרח. פרחי המורה כמו סכונת במנורת משה בתור ופרח וכן הנרות סכונת בכל מנורה כמו במנורת משה וכן המלקחים והספות. הם כלים עשויים בתכונת הדברים ואפשר שהם הנקראים בדברי ר' לוי קיטון קיטונותיו וקוליא ומרגם אקלס וכדו' על סכמה וקולתא והמזמרות. בלי שמזמרי בהם והפזות לרלנות הבית. מיומנוגליא

והם צירי הרלנות ואומר כי צירי הרלנות של הבית הפנימי שהוא הדבור וצירי הרלנות ההיכל עשה זהב אכל הרלנות היו מעין מזבחו זהב כמו סכונת למעלה ולהיכל שאמר הוא פל הב' סוכר כי אמר לרלנות הבית ופירו' לרלנות שהיו להיכל כיהוא הנקרא בית בכת' באותם הבתים כי אף בתוך ו ולהיכל אלא להיכל בלא ו' והספרים סכונת בהם ו' טעות הוא: ויבא סלמה מה שהקרי' אביו נתן ממנו בבנין ה' לכו' אביו כי לא היה צריך לאותו ה הקרם כי לרוב היה לו כסף והב' ונחשמוך לכו' רוד אביו נתן ממנו במלכות בית המקדש ו והספר נתן באוצר ביתי ופירו' ואכל הכל' כלי זהב וכלי כסף וכלי נחשת מלך רוד מהררעוד משרה הגוי' כמו סכונת למעלה. וברם שלא נתן סלמה מקדש' רוד אביו רכב במלכות בית המקדש' אל לפי מידע סלמ' סכונת ליחרב שלא יהו אומרים אומות העולם מפני שהיה בנין הבית מחמם ומגדלם סגול רוד לפיכך חרב ו' אכר' אמ' סלמה רעב היה בימי אבא שלם סכיס סנה אחרי סנה והיה לו לבזבז ההקרנות האלה להחיות בהן עניי ישראל יהיו שמורין לעמ' כורך: מעיר רוד. כי סס העלהו רוד כססהו מבית עובד ארוס: בירת האיתנים: סכו ארספים הפירו' והתבואות לבית כמו סכר' ארס האסף לזה העטעס וכן היתנים לסוף חנוך סתבואות והפירות

והשלים ב' בקריא וס' וחסלם כל המלאכה דב' ג' וחסלם כל המלאכה אשר עשה. ואשקלה להם. וחתין בידו את יהוקים סלך יהודה ובקצ' לפני הדביר זהב סגור והפרח והגזרת והמלקחים זהב: והספות והמזמרות והמזרקות והכפות והמחטות זהב סגור והפתות לרלנות הבית הפנימי לקדש הקדשים לרלתי הבית להיכל זהב: ותשלם כל המלאכה אשר עשה המלך שלמה בית יהוה ויבא שלמה את קדשי רוד אביו את הכסף ואת הזהב ואת הכלים נתן באצרות בית יהוה: אז יקהל שלמה את זקני ישראל ואת כל ראשי המטות נשיאי האבות לבני ישראל אל המלך שלמה ירושלם להעלות את ארון ברית יהוה מעיר רוד היא ציון: ויקהלואל המלך שלמה כל איש ישראל בירח האתנים בחג הוא החדש השביעי: ויבאו כל זקני ישראל וישאו הכהנים את הארון: ויעלו את ארון יהוה ואת אהל מועד ואת כל בלי הקדש אשר באהל

כל בית יבירד וס' נכסר לעיל בספר סימן: באהל קצין וס' בלשון חרגום שרה עלת בעננא דנשיא בקיטא דארונא. ופ' נכסר בסוד חקת התורה ובספר שפטים סימן ה'

חיי האדם ומרגו' אל סמור חרם עולו' בו אבות הם איתני עולם כמו והאיתנים מוסרי ארץ ומתם סמורו סהוא חזק המצות שים בזה החרם חגים ומצות וית' בורח' רעצקיהו רקרן ליה ירח אקדמ' בחג אכסן הוא ירחא סביעאה כלל' לפני הזמן יבאו ישראל ממזרים היה תמרי החרם הראסון כי בתמרי נכר' העולם ומסיכאו בבי ישראל ממזרים בנים הוא ראסן לחרם וסמרי סביע' לו כי כן אמר להם האל יתברך החרם הזה לכם ראסן חרמים לכם מכלל כי לסאר העולם אינו ראסון כי מסרי הוא ראסון: בחג. קדש חג הסוכות נקהלו אלא אמר כי בחג נקהלו לעסומס חכמת המקדש והחג סבעת ימים קוד' חג הסוכות הוא סכנהלו בירושלם כמו סכפרס: וים זו הכהנים את ארון יי. אמרו רבותינו אל בעלמה מקומות: סכאו הכהני את הארון כסעברוישראל את הירדן וכסעבבו אמ' ירחו וכסעחזירוהו למקומו כסברח רוד מפני אכסלו ועתה כסעכסוהו לבית המקדש לקדש הקדשים והם לא זכרו זה המקו' אולי בכלל החזירוהו למקומו הוא: אמ' ארון יי ואת אהל מועד. את ארון יי מציון כמו סמ' ואת אהל מועד מבעת כי סס היה הכהנים

למים בהם מלא קומץ לבונה להקטיר: והמחנות. הם לחמנות בהם נחלים להוליך ממזבח החיצון למזבח הזהב: והפזות לרלנות הבית. ר' למה סיכנס ציר הדלמ' בו סהוא מחובר לרלתי. הנה זה היה בדביר ובהיכל הזהב: ותשלם כל המלאכה אשר עשה המלך שלמה בית יהוה. למרגו' מזה המקום כי סלמה עשה משלו את הבית הגדול הזה ואולם הקרנות רוד אביו סס באוצר' ביתי ודמה סלזאת הסנה לא התחיל לבנין הבית תכף מלכו כי בטנה הרביעית החל הבנין כמו סקדס והיה זה כן כרי סיכנהו משלו לא מאוצרות רוד אביו אשר הקרים אותם לוי וכאלו היה זה מכונן מהס' כמו סלא רנה סיכנהו רוד כי רמים דבס ספך כן לא הסכים סיכנה מאשר אסף רוד משלל הגוים בתלחמה אף סלמה סהיה אים סלום והיה מה סקבץ מהממון מקובץ עס הסלום בו בחר ית' לבנותו במה סקבץ מהממון עס הסלום. והנה ספר סכבר הקהל סלמה אליו את זקני ישראל והם הסופטים והחכמים ואמ' כל ראשי המטות סכבר היה זה ברח האיתנים והוא אחרם תמרי בחג הסוכות ואחסנו סקראו ירח האיתנים כי בו המושרים היו ירח חזקים והיו ירח מייסורים אל הסלומ' לפי מה סבארנו בבארנו לרברי התורה ובפרס' פנחס בארנו רוב זה הענין. וזכר כי סס היו כל זקני ישראל לכו' ולא כסאו הלויים את הארון רק הבהנים ואכס' סהיה נשיאת הארון מעבורת בית המקדש לא הסכימו בזה המקום סיסאו אומ' הלויים לפי סהכונה היתה להביאו בבית קדשי הקרשים והוא הדביר אשר לא הותר להכנס בו כי אים כהן גדול וס אחד בטנה וכאשר לא היה אפשר סיסא הכהן הגדול לבדו הארון היה יתיר ראוי סיכנסו סס הלויים. ואולם בספר' הכתוב סהלויים כסאו איתו והנה הרצון בו כהנים כי מלאכו סקראו הכהנים לויים במקומות מה. ומה המקום יס' ללמר כי כסיכיא ההכרח למקן בית קדש הקרשים ראוי לבחור תחלה סיתוק' על יד כהן גדול אס אפשר זה ואס לא היה אפשר זה לכהני' ואס אף מהס ידע לתקן כתייר זה ללויים וכן ממרגו' למרגו' ספלה ממנה. והנה העל' עס זה אהל מועד סעספה במדבר על יד משה וכל כלי הקדש אשר היו באהל אשר הכין רוד לתת עס את ארון האלהים והנה היו ככללים בכלים ההם הכלים סעספה מהס והנה

והפרח. סל מזורה: והנרות. בציבן סנותין בהן הסמן והפזילה: והמלקחים. סמרימין בהן את הפזילה מתוך הסמן: והסיפ' בלי סל מיני זמר ה' וכן מזמר' המזרקות והסיומלקביל רס והכפות לבזוכי לבונה: מחנות. לחנות בהן מרומת הרסן ונחלים להוליך ממזבח החיצון למזבח הפנימי להקטיר קטרת: והפזות. מפזות. סמעותי סמפתין בהם את המכנול: לרלנות הבית. סהוא קרס קרסי לרלתי הב' סהו להיכל כל פיתותיהן היו זהב: את קרסי רוד אביו. מה סנסאר מכסף וזהב סהקריס אביו ומרג' אגרה סלא רנה סלמ' למת מאותו הקרס לבנין הבית וסמעותי מחכמי יסראל סהיו אומרי' לפי סהיה ידע סססו' ליחרב לפי סלא יהו האומות אומרי' קסס ירחתם סלקח נקמתס מן הבית סכבה מן גזילות וחבלות סגול מהס רוד וים אומרי' כך אמר סלמה רעב היה בימי אביו סכיס סנה אחר סנה והיה לו לבזבז ההקרנות הללו להחיו' בהן עניי ישראל: כסיאי האבות לבני ישראל. סלכני ישראל: מעיר רוד. סמסו עס רוד בסהיאו מבית עובד ארוס: בירח האיתנים תי יסנתן בירחא דעצקיהו רקרן ליה ירחא קדמאה בחגא וכסן הוא סביעאה מסכיתה תורה וכמו' בניסן ה' ראסן חרמים כקראתמרי סביעי:

והשלים ב' בקריא וס' וחסלם כל המלאכה דב' ג' וחסלם כל המלאכה אשר עשה. ואשקלה להם. וחתין בידו את יהוקים סלך יהודה ובקצ' לפני הדביר זהב סגור והפרח והגזרת והמלקחים זהב: והספות והמזמרות והמזרקות והכפות והמחטות זהב סגור והפתות לרלנות הבית הפנימי לקדש הקדשים לרלתי הבית להיכל זהב: ותשלם כל המלאכה אשר עשה המלך שלמה בית יהוה ויבא שלמה את קדשי רוד אביו את הכסף ואת הזהב ואת הכלים נתן באצרות בית יהוה: אז יקהל שלמה את זקני ישראל ואת כל ראשי המטות נשיאי האבות לבני ישראל אל המלך שלמה ירושלם להעלות את ארון ברית יהוה מעיר רוד היא ציון: ויקהלואל המלך שלמה כל איש ישראל בירח האתנים בחג הוא החדש השביעי: ויבאו כל זקני ישראל וישאו הכהנים את הארון: ויעלו את ארון יהוה ואת אהל מועד ואת כל בלי הקדש אשר באהל

לפני הדביר זהב סגור והפרח והגזרת והמלקחים זהב: והספות והמזמרות והמזרקות והכפות והמחטות זהב סגור והפתות לרלנות הבית הפנימי לקדש הקדשים לרלתי הבית להיכל זהב: ותשלם כל המלאכה אשר עשה המלך שלמה בית יהוה ויבא שלמה את קדשי רוד אביו את הכסף ואת הזהב ואת הכלים נתן באצרות בית יהוה: אז יקהל שלמה את זקני ישראל ואת כל ראשי המטות נשיאי האבות לבני ישראל אל המלך שלמה ירושלם להעלות את ארון ברית יהוה מעיר רוד היא ציון: ויקהלואל המלך שלמה כל איש ישראל בירח האתנים בחג הוא החדש השביעי: ויבאו כל זקני ישראל וישאו הכהנים את הארון: ויעלו את ארון יהוה ואת אהל מועד ואת כל בלי הקדש אשר באהל

והשלים ב' בקריא וס' וחסלם כל המלאכה דב' ג' וחסלם כל המלאכה אשר עשה. ואשקלה להם. וחתין בידו את יהוקים סלך יהודה ובקצ' לפני הדביר זהב סגור והפרח והגזרת והמלקחים זהב: והספות והמזמרות והמזרקות והכפות והמחטות זהב סגור והפתות לרלנות הבית הפנימי לקדש הקדשים לרלתי הבית להיכל זהב: ותשלם כל המלאכה אשר עשה המלך שלמה בית יהוה ויבא שלמה את קדשי רוד אביו את הכסף ואת הזהב ואת הכלים נתן באצרות בית יהוה: אז יקהל שלמה את זקני ישראל ואת כל ראשי המטות נשיאי האבות לבני ישראל אל המלך שלמה ירושלם להעלות את ארון ברית יהוה מעיר רוד היא ציון: ויקהלואל המלך שלמה כל איש ישראל בירח האתנים בחג הוא החדש השביעי: ויבאו כל זקני ישראל וישאו הכהנים את הארון: ויעלו את ארון יהוה ואת אהל מועד ואת כל בלי הקדש אשר באהל

והשלים ב' בקריא וס' וחסלם כל המלאכה דב' ג' וחסלם כל המלאכה אשר עשה. ואשקלה להם. וחתין בידו את יהוקים סלך יהודה ובקצ' לפני הדביר זהב סגור והפרח והגזרת והמלקחים זהב: והספות והמזמרות והמזרקות והכפות והמחטות זהב סגור והפתות לרלנות הבית הפנימי לקדש הקדשים לרלתי הבית להיכל זהב: ותשלם כל המלאכה אשר עשה המלך שלמה בית יהוה ויבא שלמה את קדשי רוד אביו את הכסף ואת הזהב ואת הכלים נתן באצרות בית יהוה: אז יקהל שלמה את זקני ישראל ואת כל ראשי המטות נשיאי האבות לבני ישראל אל המלך שלמה ירושלם להעלות את ארון ברית יהוה מעיר רוד היא ציון: ויקהלואל המלך שלמה כל איש ישראל בירח האתנים בחג הוא החדש השביעי: ויבאו כל זקני ישראל וישאו הכהנים את הארון: ויעלו את ארון יהוה ואת אהל מועד ואת כל בלי הקדש אשר באהל

רלבג

לפני הדביר זהב סגור. הנה מפני שהמלכות הם גם כן לפני הדביר ולא זכר זה אלא במנורות דעסו סהמנודות יותר קרובות מקדש הקרשים מהמלכות והם היו כנגד הארון כי לפני יי היו כמו סהתבאר מרברי התורה ומה שאמר והפרח והנרות והמלקחים זהב אף הרצון בו סלא יהיה הסאר גם כן זהב אכל הרצון בו עסד פרהס סהיה בקוף ירכה וסד הנרות סהיו טכנה המנורה סמס הכל היה זהב וכן המלקחים היו זהב כמו סהנבול בתורה וככה אמר בתורה עד ירכה עד פרהס זהב טהור: זהב סגור. ר' ל' נקי ומזוקק ויד מה סזקוקו היה בססגורו מתוך הכור באס עס דברים יוצאו ממנו סניו בעסן ולה סקרא סגור: והספות. הם ברמיון כרים העשויים לסיס בהם יי: והמזמרות. הם כלי זמר עשויים מזהב: ואפשר סהיו גם כן הספות מיסים אחרים מכלי זמר: והמזרקות. הם לקבל הדס ואחסנו סהיו מסמס לרס קרשים אשר יוכא' הקרס פנימה: והכפות. הם סהוא מחובר לרלתי. הנה זה היה בדביר ובהיכל הזהב: ותשלם כל המלאכה אשר עשה המלך שלמה בית יהוה. למרגו' מזה המקום כי סלמה עשה משלו את הבית הגדול הזה ואולם הקרנות רוד אביו סס באוצר' ביתי ודמה סלזאת הסנה לא התחיל לבנין הבית תכף מלכו כי בטנה הרביעית החל הבנין כמו סקדס והיה זה כן כרי סיכנהו משלו לא מאוצרות רוד אביו אשר הקרים אותם לוי וכאלו היה זה מכונן מהס' כמו סלא רנה סיכנהו רוד כי רמים דבס ספך כן לא הסכים סיכנה מאשר אסף רוד משלל הגוים בתלחמה אף סלמה סהיה אים סלום והיה מה סקבץ מהממון מקובץ עס הסלום בו בחר ית' לבנותו במה סקבץ מהממון עס הסלום. והנה ספר סכבר הקהל סלמה אליו את זקני ישראל והם הסופטים והחכמים ואמ' כל ראשי המטות סכבר היה זה ברח האיתנים והוא אחרם תמרי בחג הסוכות ואחסנו סקראו ירח האיתנים כי בו המושרים היו ירח חזקים והיו ירח מייסורים אל הסלומ' לפי מה סבארנו בבארנו לרברי התורה ובפרס' פנחס בארנו רוב זה הענין. וזכר כי סס היו כל זקני ישראל לכו' ולא כסאו הלויים את הארון רק הבהנים ואכס' סהיה נשיאת הארון מעבורת בית המקדש לא הסכימו בזה המקום סיסאו אומ' הלויים לפי סהכונה היתה להביאו בבית קדשי הקרשים והוא הדביר אשר לא הותר להכנס בו כי אים כהן גדול וס אחד בטנה וכאשר לא היה אפשר סיסא הכהן הגדול לבדו הארון היה יתיר ראוי סיכנסו סס הלויים. ואולם בספר' הכתוב סהלויים כסאו איתו והנה הרצון בו כהנים כי מלאכו סקראו הכהנים לויים במקומות מה. ומה המקום יס' ללמר כי כסיכיא ההכרח למקן בית קדש הקרשים ראוי לבחור תחלה סיתוק' על יד כהן גדול אס אפשר זה ואס לא היה אפשר זה לכהני' ואס אף מהס ידע לתקן כתייר זה ללויים וכן ממרגו' למרגו' ספלה ממנה. והנה העל' עס זה אהל מועד סעספה במדבר על יד משה וכל כלי הקדש אשר היו באהל אשר הכין רוד לתת עס את ארון האלהים והנה היו ככללים בכלים ההם הכלים סעספה מהס והנה

נאלץ
לחזותי וס' ר' שרע
בענין רכסיה
בקי' רלתי

הכהנים והלויים : הכהנים הארזן והלויים את אהל מועד וכלי הקדש אשר באהל ואלה מועד נבזו באזכרות בית האלהים אבל הארזן הכניסו אל מקומו אל רכיר הבית : אל תחת כנפי הכרובים הכרובים הכניסו בתחילה והכרובים האלה עשה שלמה היו עומדים על רגליהם ופניהם לבית כמו שאמר בברי הימים

ופורשים כנפיהם מקיר אל קיר ובין ברכ לברכ הכניסו הארזן תחת הכנפים והכרובים עשה צלאל הו' בשני קצות הכפורת על הארזן והיה מבט הארזן כמו שהיה מתחילה אבל לא הכרובים היו כנפיהם גבוהים על הארזן ביחמם אמות היה קומת הכרוב ואין בריק לבקו הכרובים שהיה עומד בגם כי הגוף תחת הכנפים ואין לנו למאול למה עשה שלמה כרובים אחרים ולא כתבנות הראשונים כאשר אין לנו למאול למה לא עשה ארזן אחר ועשה מזבחות אחרים ומזבחות וסלחנות וכלים אחרים כי הכל עשה על פי הנבואה כמו שמסד לו רוד אביו כמו שכתוב ברה שאמר לו רוד הכל בבת מר' עלי הסכיל כל מלאכת התבנית : וואריכו הבדים : האריכו אותם לחוץ כלומר שמשכו אותם כלפי חוץ לפי מלא היה צריך עוד לשאת בהתק ומתחילה היו הבדים כתוני בארזן בשנה שהיו עשויים אחריו הארזן כמו לפני הארזן שהיו ארבעה אגפים היו כושרים אותם לכל בר שני אגפים אחר לפני ואחר ל לאחוריו וכיון שהביאו הארזן לרכיר כמו שהיה עם בדיו ולא היה שתר עוד לכפול בהתק ה האריכו הבדים ומשכו כלפי חוץ עד שגברו ראשי הבדים על פני הדבר כדי שיהיה נכנס שם כהן גדול כיום הכפורי להקטיר בין הבדים ולא יהיה פונה הנח והנה ולפיכך האריכו הבדים על פני הדבר ולא יראו החוז לפני הדבר ואם תאמר והלא הורד הבד' לא היה לאפשר אמות ולא כאמר בתורה שהיו כראש חוץ לפרכת והאביר היה רחבו עשר אמה אל חפץ שמשכו אות הורד כראש עיני על פני הדבר כאמר

וכל עדת ג' דסבינוס' נבסר בסדר בהעלוח : יראו' בקריא' וס' את חג המצות תשמור קדמ' ופטר חבור תפדה בשחואס' לא' ופני לא ידאו' ולא ידאו' תחוצה ויהיו שם : וחברוד רכירי הימים : וחר וראו' לפניך

ואסיקו ותחון בתניא וליזאי : וסלכא שלמה וכל בנשתא דישראל דאורסנו עלותי קיימין עמיה קרם ארנא מנכסין עז ו תורין ולא יתחשבון ולא יתמנון מסגין ואעילו בהנאות ארזן קיימא ריי לאתריה לבית בפרוי דימתקין ליה בגו ביתא לקורש קורשיא לתחות בנפיכרוביא : ארי כרוביא פריסן גרפיהון על אתר ארנא ומטלין כרוביא על ארנא ועל אריותיו מלעילא : ואריכו אריותיו ומתחון רישי אריותיו מן קורשא על אפי בית בפורי ולא מתחון לברא והיו תמן עד יומא דרין : ולית בארנא לחוד תרין לוחי אבנא דאצנע תמן משה בחורבני עליוהון כ כתיבין עשרא פתגמי קיימא רגור וי' עם בני ישראל במיפקהון מ סארעא דמצרים : והותבמיפק פתניא מן קורשא וענן אמיפתא איתמלי ית בית מקדשא ריי : ולא יבילו כהניא לטיקם לשמשא מן קרם ענניא ארי איתמלי וקרא ריי ית בית מקדשא ריי : בכך אכר שלכח וי' אחרעי לאשראח שכינתיה בירושלם : מבגא ביותי בית מקדשא קרמך אתר מתקן לבית שכינתך עלמין :

בראנו וטראה חזורים : לחח האבנים' נבסר בסדר עקב : לשבתך ג' בקריא' וס' מבקן לשבתך פעלה י' : מבקן לשבתך עולמים : וחברוד רכירי הימים : אר'ך :

כנפי הכרובים : אותן עשה שלמה העומדים על רגליהם בקרקע ואין אלו כרובי מל בפורת של הארזן : א' מקום הארזן : מקיר אל קיר כמו שאמר למעלה בעניין : ויראו ראשי הבדים : בפרוכת מכנגד הפתח שאמר אמה טורקסין יכול יהו מקרעין בה ויזאחין תלמוד לומר ולא יראו החוצה הא כיצד דוחקין וכלטון כמין

מנידי אסה כעניין מכאמר בין מרי ילין : בבאת הכהנים מן הקדש : הכהני מכאול הארזן בדבר כפיכאול מרת מכינה בהיכל : אז א' מ' שלמה : כטראה הענן עתה רואה אני מהסכינה מורה ב בבית מבניתי מהרי כך הבטיח לבא ולסכון בו מתוך ענן וערפל והיכן אמר כי בענן אראה על הכפורת כך

ויעלו אתם הכהנים והלויים : והמלך שלמה הוביל ערתי ישראל הנוערים עליו אתו לפני הארזן מוכחים צאן ובקר אשר לא יספרו ולא ימנו מרכ : ויבאו הכהנים את ארזן ברית יהודה אל מקומו אל רכיר הבית אל קדש הקדשים אל תחת בנפי הכרובים : כי הכרובים פרישים בנפים אל מקום הארזן ויסכו הכרובים על הארזן ועל בדיו מלמעלה : ויארכו הבדים ויראו ראשי הבדים מן הקדש על פני הרכיר ולא יראו החוצה ויהיו שם עד היום הזה : אין בארזן רק שני לתות האבנים אשר הנח שם משה בחרב אשר ברת יהודה עם בני ישראל בצאתם מארץ מצרים : ויהי בצאת הכהנים מן הקדש והענן מלא את בית יהודה : ולא יכלו הכהנים לעמוד לשרת מפני הענן כי מלא בכור יהודה את בית יהודה : אז אמר שלמה יהודה אמר לשכון בערפל : בנה בניתי בית זבל לך מכון לשבתך עולמים :

בראנו וטראה חזורים : לחח האבנים' נבסר בסדר עקב : לשבתך ג' בקריא' וס' מבקן לשבתך פעלה י' : מבקן לשבתך עולמים : וחברוד רכירי הימים : אר'ך :

בדרך מסככו הכרובים על הארזן ועל בדיו מלמעלה ביוגבה הכרובים ההם היה עשר אמות כמו שפרסם : והנה הבדים היו תמיד בארזן והזהירה התורה שלא יסורו ממנו ולזה היו תמיד שם : וואריכו הבדים : אחשוב שאלו הבדים אינם הבדים עשה משה וזה אמר וואריכו הבדים עשו אותם יתיר ארוכים ממה שהיו משל משה כי שיעיר קרם הקדשים לא היה אז כי אם עשר אמות ועתה היה שיעורו עשרים אמה והוא שגבר היו כראש ראשי הבדים מן הקדש אבל פני הדבר והוא פתח קדש הקדשים ולא היו כראש החוצה בהיכל אך היו מבישים עד פני הרביר ולזה היו מבישים בענני הכותל ושם היתה פרוכת להבדיל בין הקדש ובין קדש הקדש' אף על פי שהיו שם רחוקות כילא היה אפשר לבגס כי הבד' ימנעו מזה : אין בארזן רק שני לתות האבנים : זה לא ישלול שלא היו שם הדברים מנזכרו בתורה מהם מונחים בו כמו מטה אהרן וצנצנת המן אך שלל בזה מלא היה שם מהתורה רק עשרת הדברים כי הם מקיפים בבח על התורה כמו שברכו בפרט' יתרו : ויהי בצאת הכהנים מן הקדש : זכר בספר דה כיכל הכהנים התקדשו לא שמו בזה רבד המחלקות לרוב הזבחים והעולות שנעשו שם : והלויים היו מסוררי להודות לוי' בפה ובכלי זמר : והכהנים מחזכרים בחזנות כי זה היה עבודתן מלא יותר העשומה כי אם על יד כהן כמו שכתבאר בתורה וזה בלו היה בעת העולות העולות וחכום הזבחים : והנה בעת ההיא מרתה הסכינה על בית י' ונראה שם כבוד י' בענן שם מלא יכלו הכהני לעמוד לשרת בתוכה מפני הענן כי מלא כבוד י' אית בית י' : אז אמר שלמה : הנה אמרו לסכון בערפל ואלו לפי הגבלה ולפי המעל אמנם לפי הגבלה הרבון בו כי הטי' את להראות כבוד שכינתו בענן ועל בית הקדו' הזה ואלו לפי המעל הרבון בו שהטי' את להסר שכינתו ולהסגינה בזה השלם המפל שהוא חסך וערפל : בנה בניתי בית זבל לך : אמר על צד המעל להתינת הראות שכינת הטי' בבית המקדש יותר ממה שיראה במאר המקומות שהוא בזה סידור בו הטי' ויהיה מכון לשבתו לכבד כאמרן זאת מנחתו עדי עד וזה כי אחר סגולה זה המקום הקדוש נאסרה העבודה בזולת המקום הזה כמו שכתבאר בתורה כאמרן כי לא באתם שם שיהי אל המנוחה והנחלה : ויסב

מנידי אסה כעניין מכאמר בין מרי ילין : בבאת הכהנים מן הקדש : הכהני מכאול הארזן בדבר כפיכאול מרת מכינה בהיכל : אז א' מ' שלמה : כטראה הענן עתה רואה אני מהסכינה מורה ב בבית מבניתי מהרי כך הבטיח לבא ולסכון בו מתוך ענן וערפל והיכן אמר כי בענן אראה על הכפורת כך

רלבג והנה הארזן כסאו ה הכהנים וסאר הכלים שהיה כסון שישאוש ה הלויים כסאו אותם ה הלויים : וזכר כי המלך שלמה הוביל ערתי יסראל הנוערים עליו והם ראשי העם וחקניו היו מזבחים אצל ובקר לרוב מאד לפני ה הארזן בהיות הכהנים עושי' בהעלות הארזן למקומו והכהנים ה הביאו הארזן לרכיר הבית שהוא קדש ה הקדשים תחת כנפי הכרובים עשה שם מהיו נוגעים בכנפיה' בכותל רוב הדבר ו והיו נוגעים כהן זה בבקף זה ובמה מבין הכרובים האלו תחת כנפיה היה מק' הארזן

לסכ' ג' לחח וס' מבקן לשבתך פעלה י' : מבקן לשבתך עולמים : וחברוד רכירי הימים : אר'ך :

מלכים א רלבג

ויסב המלך את פניו ויברך. הנה לא זכר בזה המקום ברכה אשר ברכם אך הכב כניו להם בברכה בי המברך ראוי פיהו פניו כנגד המתברך וזה מבורך בפסו וכן מביאנו הענין בברכת כהנים: וכל קהל ישראל שמר. למדנו מזה שאין ראוי לישב בעזרה וידמה מזה שלמה היה יושב ולמה יתבאר ממלכי בית דוד היתר להם לישב בעזרה: וכדומה. וכל מה שישלם בידו ובכחו מה שיער בפיו: לבנוח בית למסיו וגו' עד בהוציאו אותם מארץ מצרים. למדנו מזה שבנין בית המקדש ראוי עיניה בבית הקדשים מקום לכונה שיעמוד סם הארון: ויעמר שלמה לפני מזבח יי. אחסוב שהיה עומד בעזרה גדולה שהיא עזרת ישראל כנגד מזבח החיצון שהיה בחצר הכהנים

כשהתפלל זאת התפלה
הוא בזה בחצר הכהנים
לפני מזבח החיצון
והבית הראשון הוא
יותר כסוף לפימה
מחשוב כי לא יתקרב
לפני מזבח החיצון
אל פני המזבח
האלהים אם לא שאל
כי מפני שהיה מקום
המזבח נבחר כמו
שנראה מענין מה
שנזכר בסוף ספר
שמואל הקטן שלמה
לבא סם כרי שתיה
תפלתו יותר נשמעת:
ויאמר יי אלהי ישראל
אין כמוך אלהים.
ולא תהי הטי המהיב
ישראל ומפניו גם הנה
אין כמוך אלהים ב
במנהיגים הברלים
אשר בשמיא מעל והם
מניעי הגרמים ה
הסמימיים: ואשר על
הארץ מתחת. והוא
השכל הפועל כימה
טיהיגוהו אשר הוא
מקובל ממך היא ה
הנהגה חלקית כמו
שנארכו בחמשי מקפ'
מלחמותיו אך ה
הנהגתו היא כוללת
ומקפת בכל: שומר
הבריות והחסד לעבדיו
זכר כי בזה הוא יותר
ההבדל שבין הנהגת
השם יתובן ההבדל לו
העלולים ממנו וזה כי
הוא מקיים הברית ו
החסד לעבדיו ה
העלולים לפניו שכל
לכם על צד ההסגחה
הפרטית וזה רבד לא
יכול עליו אחר משאר
העלולים העלולים
ממנו. והנה הרצון
באמרו הברית ו
החסד הברית שהוא
על צד החסד והוא אשר
יהיה מצד ההסגחה
הפרטית וכבר יזכר זה
הברית שכבר יהיה בו
תנאי והוא שיהיה ה
המקבל בחופש שיהיה
רצון בפי וזהו אמרו
לעבדיו העלולים ל
לפניו בכל לבם ולזה
גם כן אמר יי אלהים
ישמרו בניך את ברכם
ללכת לפניו כי

וכל קהל יי בקריאה וסם רכב הולך את פניו דמלכים וחברו ודדה. ושלחו ויקראו: ואשכח וסם
נבסר בסדר עקב: ואשם ה' יי בקריאה וסם ואשם וצום על אפה ונחצרים. ואשם את הלוחות בארון
אשר עשיתי. ואשם שם בקום לארץ וכלבים. ואשם השקל על בחי: ואשם דברי בניך:

רדק

ויברך. לא נכתבה הברכה
שברכס אבל הברכה שברכס
אחרת תפלתו נכתבה ואח' שברכס
כתן הודיה לאל ואמר ברוך יי
אלהי ישראל אשר רבד בפיו כלום
מה שרבר בפיו אל דוד אבי כן
קיים ליוהוה שאל ובידו מלאו
ובידו כנוי כנגד האל יתכן אמר
למטה וברך מלאתי דל בכחו
וביכולתו שהשלים כל הגוים עמו
והם עשו רצונו ותי וברשתיו קיים
ומלת לאמר סב אל בפיו: ואחזר
ברוך. למה שהקדים לא בחירתו
בצד היה ללום ואחזר בידו
אלה פירו כי לא הורעתי בחירתו
צדו שלם עד שברחתי ברך ל
להיות על עמי ישראל והראתי לו
המקום הנבחר בירושלם כ
בשעריה לו בגן אדמה בלם
מן השמים: ואשם סם מקום
לארון. והוא הרביר: לפני
מזבח יי. מוכח הכחשת טעמה
שלמה כמו שכתב בברי הימים
ביעשה מזבח הנחשת עשרים
אמה ארבו ועשרים אמה רחבו
ועשר אמות קומתו: נגד כל קהל
ישראל. בברי הימים אמר
ביעשה כור נחשת חמש אמות
רחבו ושלם אמות קומתו ונתנהו
בעזרה ויעמוד עליו נגד כל קהל
ישראל וברך עליו על ברכיו ופיר
בפיו השמים: שומר הברית
והחסד: שכתב שם האבות:
לעבדיו. לזרעם אחריהם:
רברך. כתוב על הפרטוקרי
רברך על הכלל: כי

רשי

אשר רבד בפיו. שיתן לו בן
טיבנה בתי ובידו מלא. קיים
אחר ברכו בירושלם: מן היום
וגו' את זרע אל דוד אבי:
ועמר שלמה לפני מזבח יי:
בתו ברכי הימל כי עשה שלמה
ביוצחסת ויתנהו בתוך העזרה
ועמר עליו ויברך כל ברכיו:
שומר הברית. ממתין וגו'
לשומר הברית והחסד לקיים א
אבטחתו: אשר שמתו לסון
אמנות הבטחה: האמנם

ויסב המלך את פניו ויברך את כל-
קהל ישראל וברך קהל ישראל עמד
: ויאמר ברוך יהוה אלהי ישראל
אשר רבד בפיו את דוד אבי ובידו
מלא לאמר: מן היום אשר הוצאתי
את עמי את ישראל ממצרים לא-
בחרתי בעיד מכל שבטי ישראל
לבנות בית להיות שמי שם ואבחר
בדוד להיות על עמי ישראל:
ויהי עס לבב דוד אבי לבנות בית
לשם יהוה אלהי ישראל: ויאמר
יהוה אל דוד אבי יען אשר היה עס
לבבך לבנות בית לשמי הטיבת
כי היה עס לבבך: רק אמה לא
תבנה הבית כי אם בנגד היצא
מחלצך הוא יבנה הבית לשמי:
ויקם יהוה את דוד אשר דבר
ואקם תחת דוד אבי ואשב על כסא
ישראל כאשר דבר יהוה ואבנה
הבית לשם יהוה אלהי ישראל:
ואשם שם מקום לארון אשר שם
ברית יהוה אשר ברית עם אבותינו
כהוציא אתם מארץ מצרים:
ויעמד שלמה לפני מזבח יהוה
נגד כל קהל ישראל ויפרש בפיו
השמים: ויאמר יהוה
אלהי ישראל אין כמוך אלהים
בשמים מפעל ועל הארץ מתחת
שמך הברית והחסד לעבדך
ההלכים לפניך בכל לבם: אשר
שמרת לעבדך דוד אבי את אשר-
דברת לו ותרבר בפיו ובידך מלאת
ביום הזה: ועתה יהוה אלהי ישראל
שמו לעבדך דוד אבי את אשר
דברת לו לאמר לא יבדת לך איש
מלפני ישב על כסא ישראל רק
אם ישמרו בניך את דברם ללכת
לפני כאשר הלכת לפני: ועתה
אלהי ישראל יאמן נא דברך
אשר דברת לעבדך דוד אבי:

ואבחר מלכא ית אפיה וברך
יח כל קהל ישראל וכל ק
קהל ישראל קאים: ואמר
ברך יי אלהי ישראל דוד
כמימריה עם דוד אבא וכרעותיה
קיים למימרו: מן יומא דאפיקת
ית עמי ית ישראל מסצרים לא
אחרעתי בקרתיא סכל שכטניא
וישראל לכבני ביתא לאשרא
שבנתי תמן ואחרעתי ברור ל
לכהו מלכא על עמי ישראל:
והוה כלבא דדוד אבא למבני
ביתא לשמא דיי אלהי ישראל:
ואמר יי לדוד אבא תלף דוד
עס לכך למבני ביתא לשמי א
אחיקנא ארי הוה עס לכך:
לחוראת לא תבני ביתא אלהן
בר דתוליד הוא וכני ביתא לשמי
וקיים יי ית פתגמיה דמלך וקמית
תחות דוד אבא ויתוכית על בודסי
מלכותא דאשרא בלא דמלך יי
ובנתי ביתא לשמא דיי אלהי
וישראל: ושוית תמן את
סתקין לארונה דיי כיה מתתין ת
תדן דיתי אבנארי עליהן קיימא
דיי יגור עס אכנתא כאפקותיה
יתוהן מארעא דמצרים: וקם
שלמה קדם מרבתיא דיי לקבל
כל קהל ישראל ופרס ורתי
כאלו לצית שמיא: ואמר יי
אלהי ישראל לית בר מינך את
הוא אלהי רשכינתך בשמיא
מלעילא ושלום על ארעא מלרע
נגד קיימא וחסדא לעבדך דוד
מהלכין קרמן בכל לבוהן:
דוד נטרף לעבדך דוד אבא ית
דמלתיא ליה וגורמא במימך
וברעותך קיימא ביוםא תדן
וכען יי אלהי ישראל ליעבדך
דוד אבא ית רמלתיא ליה למימ
לא יפסוק לך גבר סן קרמי יתיב
על בורסי מלכותא דאשרא לחור
אם יסרון בך ית אורחתוהן ל
לתלביא קרמי בטיא דתליכמא
קרמי: וכען אלהי ישראל
יתקייטון כען פתגמיה דיי
מלתיא לעבדך דוד אבא:

כח

רעב כי יהיה • והלא זכר העצר הסמים והוא הרעב אם כן מה טעם אמר אחר
בן רעב כי יהיה לפי שיתכן שיהיה מטר ויהיה רעב והוא מה ספידם אחר כן
סדכון וירקון ארבה חסיל: כי יצר לו אויבו: פירוש או כי יצר לו אויבו:
בארץ שעריו: בארצו בשעריו כמו סכתוב והצר לך בכל שערך: כל נגע וכל

מחלה • אף על פי שזכרתי
מזכר כי יעמך בפרט אמר יתפללו
עליהם לפיכך כן אני אומר על כל
נגע ועל כל מחלה סיהיה להם
סכל תפילה וכל תחיל סיתפללו
על כל נגע ועל כל מחלה אמר
תהיה לכל אדם: לכל עמך
ישראל • כלומר בין ליחידים בין
לרבים כל אדם ואדם לפי נגעו
אשר ידעו לבו ממה מלא מרע ל
לאחר כלומר בין מן המכאובים
הנסתרים בין מן הגלויים:
ופירוש כפיו אל הבית הזה •

כמו בבית הזה כלומר יפרוש
כפיו אל יד הבית הזה או פי בכל
מקום סיהיה כנגד הבית הזה
וכן תרגם לאפי ביתא הרין:
למנן יראוך • ביד האיתן לבר
וכל הפעל בעלמת ופירוש כ
כשראו סתפלה להם בשמים
אליך והתפללו אליך בבית הזה
ידעו כי נעוץ עין בא להם הנגע
והמחלה לא סה מקל וכעבו זה
יראוך וכן טעם כי עמך הסלוח
למנן תורא: ככל אשר יקרא
אליך הנכרי • אף על פי שאינו
ראוי לכך תשמע תפלתו אבל ב
בשראל אמר וכתת לאיש ככל ד
דרכיו אשר תדע את לבבו אבל
הנכרי אף על פי שאין לבבו נכון
אליך עשה ככל אשר יקרא אליך
למען ידעו כל עמי הארץ את
סמך ולרעת כי סמך נקרא על
הבית הזה ומתוך כך ידעו ל
ליראה אותך כעמך ישראל:
כי יבא עמך למלחמה על אויבו •
דרך כללי: בדרך אשר תפלהם •
כמו ויהי רבר שמואל לכל ישראל •
וכן כשהיו שואלים באורי ותומים
במו ברבר בביתן וכן כשלא יהיה
עליהם עונם: ועשית משפטם •
תעשה משפטם באויבה וכן כי
עשית משפטו ודים וכתו ותתפרע
עולבנהו: כי

ואת תקביל מן שמיא ותשבוק
לחובי עבדך ועמך ישראל ארי
תלפיון ית אודתא ותקנא ד
ריתבון בה וחייתן מטר על ארעך
ריתבא לעפך לאתסנא:

בפנא ארי ותי בארעא
מותא ארי ותי שרפנא ירקנא
גובא שמוטא אדיתא ארי יעיקון
לית בעלי דרביהון בארעא ק
קדויהון כל מבחש כל מרע:
כל צלוחא כל בעומא ותתי לבל
אנשא לכל עמך ישראל יידעו גבר
מבחש לביה ויפדום ידויהו בעלז
לאפי ביתא הרין: ואת תקביל
מן שמיא מאתר בית שכינתך
ותשבוק לחוביהון ותעביד ב
בעותהון ותתן לגבר בכל א
אודתיהו גלי קדמך לביה ארי
את הוא לית בר מינך קדמך
לחור גלז לבביא רכל בני אנשא:
בריל דידחלון מן קדמך כל יומיא
ראינו קיימין על אפי ארעך ויתבך
לאכתנא: ואף סן בר עממין
דלא מעפך ישראל הוא וייתי ס
מאדעא רחיקא בריל שמך:

ארי ושמעון ית שמך רבא וית
ידך תקיפת ודרעך מרמסא וייתי
ויצלי לאפי ביתא הרין: את
תקביל מן שמיא מאתר בית ש
שכינתך ותעביד בכל די צלי ק
קדמך בר עממין בריל דידעו כל
עממי ארעא ית שמך למדחל ק
קדמך בעפך ישראל ולמידעארי
שמך אתקדי על ביתא הרין די ב
בניתי:
אדויפוק עפך
לאנתא קרבא על בעלי דרביהון
באדחא ותשליחיון ויצלון קדם
יי לאפי אודת קדמא ואתרעיתא
בה וביתא דיביתא לשמך ותקביל
מן שמיא ית צלוחהון וית ב
בעותהון ותתפרע עולבנהון:

ירקון: סתבואה אינה עולה בקנה לעשות סבולת: ככל אשר יקרא אליך הנכרי י
ובשראל הוא אומר לתת לאיש ככל דרכיו לפי מטר מכיר בהקנה ויודע סהיכות
בדוראם אף תפלתו נשמעת הולה את הדבר בעצמו ובחטאו אבל הנביא יקרא אתגר
ואומר בית שמו הולך לסוף העולם כתיבתי לכם דרכים וכתבתי בן
ולא מצאתי בו ממש
בסם סאין ממש ב
בעבודה זרה לפיכך
ככל אשר יקרא אליך
הנכרי אבל ישראל אם
אתה רואה סהוא ת
מסחית בממונא את ח
חברו אל תתן לו:
דרך העיר פומס לזר
ירושלם: ועשית
משפטם • כדמתם
באויביהם: כוד

ואתה תשמע השמים וסלחת
לחטאת עבדך ועמך ישראל כי
תורם את הדרך הטובה אשר ילכו
בה ונתתה מטר על ארצך אשר
נתתה לעמך לנחלה:

רעב כי יהיה בארץ דבר כי יהיה
שדפון ירקון ארבה חסיל כי יהיה
ביצר לו אויבו בארץ שעריו כל
נגע כל מחלה: כל תפללה כל
תחנה אשר תהיה לכל האדם לכל
עמך ישראל אשר ידעו איש גע
לבבו ופרש בפיו אל הבית הזה:
ואתה תשמע השמים מבון שבתך
וסלחת ועשית ונתת לאיש בכל
דרכיו אשר תדע את לבבו כי אתה
ידעת לדרך את לבב כל בני האדם
למען יראוך כל הימים אשר הם
חיים על פני האדמה אשר נתתה
לאבותינו: וגם אל הנבדא אשר
לא מעמך ישראל הוא ובא מארץ
רחוקה למען שמך: כי ישמעון
את שמך הגדול ואת ירך החזק
וזרעך הנטויה וכל והתפלל אל
הבית הזה: אתה תשמע השמים
מבון שבתך ועשית בכל אשר
יקרא אליך הנכרי למען ידעו כל
עמי הארץ את שמך ליראה אתך
בעמך ישראל ולדעת כי שמך נקרא
על הבית הזה אשר בניתי:

כי יצא עמך למלחמה על
אויבו בדרך אשר תשלחם והתפללו
אל יהוה הדרך העיר אשר בהרת בה
והבית אשר בנתי לשמך:
ושמעתי השמים את תפלתם ואת
תחנותם ועשית משפטם:

רלבב

תכלה
טו כסל
היה כל כל
ומזה פירא
בייהו

כי תורם הדרך הטובה
אשר ילכו בה • כל
סבבה המן מהעונם
תורם את הדרך ה
הטובה כי ישפטו ב
במעשיה ויסקרו ממה
סחטאו אשר עליו כ
פעמם בזה העונם:
רעב כי יהיה בארץ •
לכל בסבת סוף מטר
אזבר או בסבת ה
הרוחות או בסבת חוס
השמים בסבלים אחר
המטר סהם ענינים
מזר הטבע • והנה
מה סיהיה בסבת ה
העצר המטר ככר כ
כזכר: דבר כי יהיה
סדכון ירקון • כל כי
יהיה דבר בהתחרס
חלי הסדפון או ה
הירקון אומה סירמח
להם: ארבה חסיל כי
יהיה • ויהיבכ רעב
בסתם מפני אכילתם
סכתואות והסחתתם
אוחס: כי יצר לו
אויבו בארץ שעריו •
לל סיבה מזכר סביב
העיריות באופן מלא
יוכל איש לזאת הסרה
לקחת התבואות או ל
לעבוד הארמה והנה
יתחל מס רעב בסבת
זה יכל נגע וכל מחלה
• לכל מכה וכל חלי
וכל כורך סתבטורה
התפלה והתחנה עליו
אשר תהיה לאיש מה
מיסל הנגע והמחלה

והנה הרצון באמרואשר תהיה
לכל האדם לעמך ישראל אשר תהיה לכל אחר מאיסי האדם אשר לעמך ישראל כי מהנכרי לא התפלל בעת מלחמה:
כי • באר בזה כי מפני התפלה לא יקבל חסותאם לא יהיה לבו שלם עם השמי אז תשמע תפלתו לתת לו ככל דרכיו לפי ענינו בעת התפלה וזה יהיה סבה שיראוך ישראל
תמיד בהכירם כי סתאיהם סבב להם אלו הרעות עד סתבאם סבב להם סמעת לקולם: וגם אל הנכרי ונא עשית ככל אשר יקרא אליך הנכרי • הנה לא אמר שלמה בנכרי
סיתן לו הש' ירכיו אשר ידע את לבבו כי מזה הצד לא היה ראי עתקובל תפלתו אך בקש מהשמי שישמע לקול הנכרי ככל אשר יקרא אליו לעבוד סבב סיקרב לעבודת
השם כישראל וסדי סיתפרסם כי סס יי בקר אעל הבית הזה עד סהקורא אליו מזה המקום תהיה תפלתו נשמעת בכל אשר יקרא אליו • כי יצא עמך למלחמה על אויבו •
עד עתה זכר התפלה סתהיה בתוך הבית הקדש הזה ובא עתה לזכור התפלה סתהיה חוץ מהבית לנכח בית המקדש כסלא היה אפשר סתהיה בבית המקדש כמו הענין
בבאת ישראל למלחמה על אויבו ואמר בדרך אשר תשלחם העיר בזה סאין ראוי סבאול למלחמה אם לא יהיו נמלכים בסכנה אם על יד כביא אם על יד אורים ותמים והתפלל
סבאמר יהיה הענין כן והתפללו אליו דרך העיר אשר בחרת בה לל סתפללו כסא ירושלם וסכח בית המקדש ושמע הש' ותתתם ועתה מסבט לתת להם כדרכיהם
אשר הם בהם בעת התפלה:

הקדש חמלק את תוך החצר • הרי הוא אומר למה הקדש לעשות עס העולה והמנחה והשלמים כי מזבח הנחשת מעשה שלמה היה קטן מהכיל רב העולה והשלמים ואילו אומר על מזבח הנחשת מעשה משה כי בפירוש אמרו בברכי הימי כי מזבח הנחשת אשר עשה שלמה לא יכול להכיל את העולה ושל משה גבו עס אהל מועד כמו שפירשנו למעלה

מזבח הנחש שעש שלמה שהיה עשירי אמה ארבע עשרים רחבו לא היה יכול להכיל רב העולות והחלבים שהרי מזבח הנחשת מעשה משה היה חמס על חמס ואמר אלף עולו יעלה שלמה על המזבח ההוא ומזבח הנחשת מעשה שלמה היה עשרים על ע עשרים ולפי חשבון עולו וחשבון אמות לא היה מזבח מעש שלמה מכיל אלא משה עשר אלף והוא אומר בקר עשרי ושל אלף ואף מאה ועשרים אלף ואם תאמ' כל אלו לא היו לא החלבים כי שלמי היו כל אלו ובמזבח של משה אמר אלף עולות שהיו כלם כלי' כא' כיבם הנה היו עולות רבות ו מחות כי לא מנה אלא השלמים והעולות שהיו רבים עד כי בין העולות והמנחות וחלבי השלמים לא יכול מזבח הנחשת מעשה שלמה להכיל הכל עד שהוצרך שלמה לקדש רצפת החצר ועשה סח מן העולה והמנחה וחלבי השלמים מה שלא יכול המזבח להכיל ודברי רבותינו זל מחלוק בזה יש אומרים כי רצפת החצר הוא מקדש כמו שפירשנו ויש אומרים כי מזבח אבני בנה חור החצר ואמר עוד כי מזבח אבני הוא מעש שלמה לא מזבח נחשת ומה שאמר בברכי הימים ויעש שלמה את מזבח הנחש וכן אמר כי מזבח הנחשת אשר עשה שלמה לא יכול להכיל שלמית אבנים מעשה שלמה תחת מזבח הנחשת מעשה משה ואלה דברי של תימה הם ואפשר כי מה ש אמר אלף עולו יעלה שלמה על המזבח ההוא לא בפעם אח' אלא קוד' שובו מבטון לירושלם כמו

ברל ריעון כל עממי ארעא ארי ויהוא אלהים לית עוד ו ויהי לכבון שלים ברחל לארעא אלהא למנהך בקייסוהי ולמטר פקורוהי כיוסא הדין וסלכא וכל ישראל עימיה מבבסין נבס קורשין קרם וונבים שלמה ית נכסת קורשין די נבס קרם יתודי תרתינ ועשרין ריבוא ותרינ אלפינ וענא תרתא עשרי דיבוא ותניבוי ית בית מקדש די מלך וכל בני ישראל ביום ההוא קרש מלכא ית גו תרתא די קרם בית מקדשא ריי ארי עבר תמן ית עלתא וית מנתא וית תר בינכת קורשין ארי מרבותא דתשעא די קרם ית תיק מלסוברא ית עלתא וית מנתא וית מרבי נבכת ק קורשין ועבר שלמה בעידנא הדיא ית תנא וכל ישראל עימיה קהלא רב ממעלא רחמת ער נחלא דמצדיס קרם ית אלהא שבעא יומין תנובת ביתא ו ושבעא יומין תנא ארבעת עשר יומין ביוסא תמניא שלח ית עסא ובריו ית מלכא ו ואילו לקרויהו פר חורן ושפירא לבחון על כל טבתא ועבר ית

רזלי

באת בית האלהים הלה

ב

ה

ה

למחצית כס

לרכי

ל

ל

ל

ואת רבנחה ח' וס' נבסל בהר פקודי • ביום השמיני ג' ר' וס' נבסל בהר נשא ישמחים ד' וס' וימשחו אתו צרוק • שסחים ושובי לב על כל הטובה • וחבור ד' על הטובה • ודרי' י' לעשות עמנו •

למען דעת כל עמי הארץ כי יהוה הוא האלהים אין עוד • והיה לבבכם שלם עם יהוה אלהינו ללבב בחקיו ולשמר מצותיו כיום הזה • והמלך וכל ישראל עמו זבחים זבח לפני יהוה • ויזבח שלמה את זבחה שלמים אשר זבח ליהוה בקר עשרים ושנים אלף וצאן מאה ועשרים אלף ויחננו את בית יהוה המלך וכל בני ישראל • ביום ההוא קדש המלך את תוך החצר אשר לפני בית יהוה כי עשה שם את העלה ואת המנחה ואמר חלבי השלמים כי מזבח הנחשת אשר לפני יהוה קטן מהכיל את העלה ואת המנחה ואת חלבי השלמים • ויעש שלמה בעת ההוא את דהן וכל ישראל עמו קהיל גדול מלכא חמת יערה נחל מצרים לפני יהוה אלהינו שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום • ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך וילכו לאהליהם שמחים וטובי לב על כל הטובה אשר עשה יהוה

רלבג

ביום ההוא הקדש המלך את תוך החצר ר' ל' כי מרוב הקרבנות שהקריבו ביום ההוא הוצרך שלמה לקדש החצר ולחצר הכהני באופן מקריבו עס הקרבנות על הרצפה כי מזבח הנחשת סעשה שלמה שהיה עשרים אמה ארכו ו עשרי אמה רחבו כמו

היה קטן מהכיל ועס כתוב בצאור כי מזבח הנחשת מעשה שלמה קטן מהכיל והנה קרא אותו מזבח הנחשת לפי שהיה מצופה נחשת אבל תחתיו היה של אבני שלמות כמו שזכר בעזרה אבנים שלמות תבנה את מזבח יל אלהיך • מלכא חמת יערה נחל מצרים לפני יהוה אלהינו שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום • ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך וילכו לאהליהם שמחים וטובי לב על כל הטובה אשר עשה יהוה

ועל ררך פסט הפקית מפרע על הטובה אשר עשה י' לרוד עברו וליסר עמו ופי' לרוד עברו שקיים לו מה שהבטיחו כי היוצא מלציו יבנה הבית ויהיה שלום ושקט במינו ליסר וכ' היה כי כל המלכים היו עשירים אותו ומביאי לו מנחה ועל כל זה הלכו לאחיהם שמחים וטובי לב וברכי הימים אומר על כל הטובה אשר עשה י' לרוד עברו וליסר עמו • ודב' ז' לרדו לרוד עברו כי כעשה פתקם שלמה להכניס ארון לפני ולפנים דבון עשרים זה בזה ואמר מאי עשיתם ולא נעשה כיון שאמר אל תשבו פני מטיחך וזכרה לחסדי רוד עברך מיד נענה וידעו כל ישראל שמחל הקדש ברך הוא לרוד על אותו שן זהו אשר עשה י' לרוד עברו • מלכא חמת יערה נחל מצרים • הזכיר עס גבול ארץ ישראל צפת ודרוס • ואת

ואת כל חסד שלמה : כמו שמפורש בדברי הימים ואת כל הבא על לב שלמה לעסוק
עשה בביתו ובביתו והכל : והיו עיניו ולבי מס כל הימים . הסגנותיו ורצוני יהיו
מס כל הימים ותרגם יונתן ותהא טבחהו סריא ביה אס דעתי מתעשרא תמן כל
יומיו : אס מוכתסובן ארס - פירשו אתה וישראל ולמסכה . לרבור סירבו

העמים על רוב רעם : יהיה
עליון . כמו שאמר בדברי
הימים אסר היה עליון וינתן ת
תרגם שהוא עליון והא חרובים
מפרשים יהיה חרבו ופרשו עליון
למון כריתה כמו כעלות גרים
בעתו אל תעלבי בחצי ימי :

מקצה עמרים מכה • מסוף
עמרים מכה מכה בית י' בסבב
מים וביתו בסבב עשר מכה הרי
עשר ובעיניו הלא כסא וסיע
חורס את שלמה בעני ארס ב
ונצני ברוס וכזה כובגמול זה
נמלה המלך שלמה ונתן לו ע
עשרי עיר בארץ הגליל ולא יסרו
בעיניו וקראו ארץ כבול ללכור
מלא היו עמרים וסבים מס מ
מגריעו הארץ ודברי רל ארץ
כבול ארץ מאכה עושה פירות ו
ורב נחמך בר יחזק אמר ארץ
חומטון היתה פי ארץ חול ואמאי
קרי ליה ארץ כבול דמשתקעת
כרעה בגוה כי כלה פירות ס
סרגליו סל ארס משתקעת מ
מחמת החול כאילו הס כבולו על
כץ איכה עושה פירות ודברי
הימי אמר כי חורס נתן לסלמה
עשרי עיר בארצו והוסיבם בני
ישראל וכן היה כי חורס נתן ל
לסלמה עמרים עיר בארצו ו
וסלמה גם כן נתן לחורס עמרים
עיר בארץ הגליל וזה עמו לחזק
הברית בניהם וזכר בזה הספר
מה מסתן שלמה לחורס וזכר ב
דברי הימים מה מסתן חורס
לסלמה :

שמעתי את תפלתך • לך שוב לדרכך מדברת
חקתי כל אוריתא סל כסא וכל נביאים ובתוכים רבוה מל בבט
חסימבסר כסדר תולדות : סגותי חקתי ג דסמיכי בקריאהו עקב אשר שבע אנדרם בקולי • אס שוב

לרוד עכרז ולישראל עמו :

ויהי ככלות שלמה לבנות את בית
יהוה ואת בית המלך ואת כל חשק
שלמה אשר חפץ לעשות :

וירא יהוה אל שלמה שנית באשר
נראה אליו כנבעון : ואמר יהוה
אליו שמעתי את תפלתך וארת

חננתך אשר רתת הנחתי לפני
הקרשתי את הבית הזה אשר בנתה
לשום שמי שם ער עולם והיו עיני

ולבי שם כל הימים : ואחאם
תלך לפני באשר הלך רוד אביך
בתם לכב וכישר לעשות ככל

אשר צויתך חקי ומשפטי חשמי
והקמתי את כסא ממלכתך על
ישראל לעלם באשר דברתי על

דוד אביך לאמר לא יבדת לך איש
מעל כסא ישראל : אס שוכת שבון
אתם וכניכם מאחרי ולא תשמרו

מצותי חקתי אשר נתתי לפניכם
והלכתם ועברתם אלהים אחרים
והשתחוויתם להם : והכרתי את

ישראל מעל פני הארמה אשר נתתי
להם ואת הבית אשר הקדשתי
לשמי אשלח מעל פני והיה ישראל
למשל ולשנינה בכל העמים :

והבית הזה יהיה עליון כל עבר
עליו ישם ושרקו אמרו על מה עשה
יהוה ככה לארץ הזאת ולבית הזה :

ואמרו על אשר עזב את יהוה
אלהיהם אשר הוציא את אבתם
מארץ מצרים ויחזקו באלהים

אחרים וישתחוו להם ויעבדו על כן
הביא יהוה עליהם את כל הרעה
הזאת :

ויהי מקצה עשרים שנה אשר
בנה שלמה את שני הבתים את
בית יהוה ואת בית המלך :

תשובת דסלבים • ועד י' את רוח : ואת דבית ה' בקריא וס' ואת הבית יקציע מבניה סביב • אשד הקדשתי
לסמי • חבירו ואת הבית אשר אברתי רד ברי הימים • ואת הבית הגדול הפה עץ כרשית דרברי חובים
יוח בקצה ה' רסמיכי בקריאה וס' ויה בקצה שלש ימים מעבירו • אחרי אשר ברחו • עשרים שנה אשר
בנה דסלבים • ותשב האשה מארץ פלשתים • ויוח בקצה שבעת ימים ויה דברי ר' ריחוקאל :

לרוד עכרז • להודיע שמחל לו עונותיו כראיתא במועד קטן בעצה מסקם שלמה
להכניס הארון לבית קרמי הקדשים רבין שערס זה בזה : ולישראל עמו • שמחל
להם על עון יום הכפורים וכתה בתקול ואמרה כולכם מוזמני לחיי העולם הבא
והיו עיני ולבי • תי' ותהא מכינת מריא ביה אס רעתי מיתעשרא יהא עיני מס
אס לבי וחסדי מס :

ואת הבית אשר
הקדשתי לסמי • תהא
היא בני ובניכם ואס
לא תעמעו מה כאמר
סס והסמנותי את מ
מקדשכם : ולמסכה •
כתרגומי ולסמי יספרו
את הרעות הבאו עליו
ויתלכנו בו כמו ויכפר
ואישתני ולסון סביכה
אף הוא לסון ריבור ד
דכתיב וסכתם לבניך
: והבית הזה יהיה
עליון • כל זמן סלא
חטאקס ומסתחטאו
כל עוב עליו יסוס וסרק
וכן כתו בדברי הימים
והבית הזה אסר היה
עליון כל עובר עליו ונ
וכה פתרונו וה' הזה
אסר היה עליון וזכר
אף לכרי כמו שאמר
למעלה וגם אל הכרי
אסר לא מעמד וג' ו
ועבדיו בחורבנו כל ה
השכר עליו אף הכרי
יסוס ויסרוק ויחל כי
חטאו סל ישראל גרים :

יחס • יתמה כמו
וסמנות עליה איביכם
על יומו כסמו א
אחרונים : יסרק •
סילור בלגו כן דרך
כל הוואה חורבן פ
עתאם לסרוק :

עמרים סבי • טע
ס' לבית י' ואת ביתו
סלס עסרה סנה כמו
סאמור למסכה : ססא
את שלמה • ענין עמס
כלכל את מסאו דבר
זה ארץ

והבית הזה יהיה עליון
ל' והבית הזה אסר היה
עליון כטל אמרו ככה
יעל איוח הרבו בו ככה
היה עוסה וכן כתב
בספר ר' סכאמר מס
והבית הזה היה עליון
כל עובר עליו יסוס ו
וסרק • ר' סכל עובר
עליו מהכרים יהיה
תמה ומסמס ויסרוק
בספתיו על זה מרוב
ההפעלות ויכירו כלס
כי זה היה חטא י
ישראל כי ה' יבא על
ישראל מהרעו אז מה
סוכר בו לכל כי ע

עומתיהם גרמו הלא תראה כי כוכב נצר כאמר החרים בית המקדש סלח רב טבחים לירמיהו כמו סכתוב בספר ירמיה ואמר ל' אלהיך רבר את הרעה הזאת המקדש
הזה ויבא ויעש י' כאמר רבר כי חטאקס ל' ולא סמעתם בקולו והיה לכם הרבר הזה : כסא את שלמה • הוא מענין ארוחה ומסלח כעס אס כסאת כסא ל' או יהיה
הרצון בזה שהוא רומס וכסא בזה את שלמה מהעביר עצמו לעשיית מלאכתו : אז יתן המלך שלמה לחורס עמרים עיר בארץ הגליל • כבד זכר בספר דה כי חורס נתן
גסכן לסלמה עמרים וסביבה אס את בני ישראל ואלו היה להותכן כן כול יתכן למלך למעט ארץ ישראל

עומתיהם גרמו הלא תראה כי כוכב נצר כאמר החרים בית המקדש סלח רב טבחים לירמיהו כמו סכתוב בספר ירמיה ואמר ל' אלהיך רבר את הרעה הזאת המקדש
הזה ויבא ויעש י' כאמר רבר כי חטאקס ל' ולא סמעתם בקולו והיה לכם הרבר הזה : כסא את שלמה • הוא מענין ארוחה ומסלח כעס אס כסאת כסא ל' או יהיה
הרצון בזה שהוא רומס וכסא בזה את שלמה מהעביר עצמו לעשיית מלאכתו : אז יתן המלך שלמה לחורס עמרים עיר בארץ הגליל • כבד זכר בספר דה כי חורס נתן
גסכן לסלמה עמרים וסביבה אס את בני ישראל ואלו היה להותכן כן כול יתכן למלך למעט ארץ ישראל

עומתיהם גרמו הלא תראה כי כוכב נצר כאמר החרים בית המקדש סלח רב טבחים לירמיהו כמו סכתוב בספר ירמיה ואמר ל' אלהיך רבר את הרעה הזאת המקדש
הזה ויבא ויעש י' כאמר רבר כי חטאקס ל' ולא סמעתם בקולו והיה לכם הרבר הזה : כסא את שלמה • הוא מענין ארוחה ומסלח כעס אס כסאת כסא ל' או יהיה
הרצון בזה שהוא רומס וכסא בזה את שלמה מהעביר עצמו לעשיית מלאכתו : אז יתן המלך שלמה לחורס עמרים עיר בארץ הגליל • כבד זכר בספר דה כי חורס נתן
גסכן לסלמה עמרים וסביבה אס את בני ישראל ואלו היה להותכן כן כול יתכן למלך למעט ארץ ישראל

עומתיהם גרמו הלא תראה כי כוכב נצר כאמר החרים בית המקדש סלח רב טבחים לירמיהו כמו סכתוב בספר ירמיה ואמר ל' אלהיך רבר את הרעה הזאת המקדש
הזה ויבא ויעש י' כאמר רבר כי חטאקס ל' ולא סמעתם בקולו והיה לכם הרבר הזה : כסא את שלמה • הוא מענין ארוחה ומסלח כעס אס כסאת כסא ל' או יהיה
הרצון בזה שהוא רומס וכסא בזה את שלמה מהעביר עצמו לעשיית מלאכתו : אז יתן המלך שלמה לחורס עמרים עיר בארץ הגליל • כבד זכר בספר דה כי חורס נתן
גסכן לסלמה עמרים וסביבה אס את בני ישראל ואלו היה להותכן כן כול יתכן למלך למעט ארץ ישראל

עומתיהם גרמו הלא תראה כי כוכב נצר כאמר החרים בית המקדש סלח רב טבחים לירמיהו כמו סכתוב בספר ירמיה ואמר ל' אלהיך רבר את הרעה הזאת המקדש
הזה ויבא ויעש י' כאמר רבר כי חטאקס ל' ולא סמעתם בקולו והיה לכם הרבר הזה : כסא את שלמה • הוא מענין ארוחה ומסלח כעס אס כסאת כסא ל' או יהיה
הרצון בזה שהוא רומס וכסא בזה את שלמה מהעביר עצמו לעשיית מלאכתו : אז יתן המלך שלמה לחורס עמרים עיר בארץ הגליל • כבד זכר בספר דה כי חורס נתן
גסכן לסלמה עמרים וסביבה אס את בני ישראל ואלו היה להותכן כן כול יתכן למלך למעט ארץ ישראל

עומתיהם גרמו הלא תראה כי כוכב נצר כאמר החרים בית המקדש סלח רב טבחים לירמיהו כמו סכתוב בספר ירמיה ואמר ל' אלהיך רבר את הרעה הזאת המקדש
הזה ויבא ויעש י' כאמר רבר כי חטאקס ל' ולא סמעתם בקולו והיה לכם הרבר הזה : כסא את שלמה • הוא מענין ארוחה ומסלח כעס אס כסאת כסא ל' או יהיה
הרצון בזה שהוא רומס וכסא בזה את שלמה מהעביר עצמו לעשיית מלאכתו : אז יתן המלך שלמה לחורס עמרים עיר בארץ הגליל • כבד זכר בספר דה כי חורס נתן
גסכן לסלמה עמרים וסביבה אס את בני ישראל ואלו היה להותכן כן כול יתכן למלך למעט ארץ ישראל

עומתיהם גרמו הלא תראה כי כוכב נצר כאמר החרים בית המקדש סלח רב טבחים לירמיהו כמו סכתוב בספר ירמיה ואמר ל' אלהיך רבר את הרעה הזאת המקדש
הזה ויבא ויעש י' כאמר רבר כי חטאקס ל' ולא סמעתם בקולו והיה לכם הרבר הזה : כסא את שלמה • הוא מענין ארוחה ומסלח כעס אס כסאת כסא ל' או יהיה
הרצון בזה שהוא רומס וכסא בזה את שלמה מהעביר עצמו לעשיית מלאכתו : אז יתן המלך שלמה לחורס עמרים עיר בארץ הגליל • כבד זכר בספר דה כי חורס נתן
גסכן לסלמה עמרים וסביבה אס את בני ישראל ואלו היה להותכן כן כול יתכן למלך למעט ארץ ישראל

עומתיהם גרמו הלא תראה כי כוכב נצר כאמר החרים בית המקדש סלח רב טבחים לירמיהו כמו סכתוב בספר ירמיה ואמר ל' אלהיך רבר את הרעה הזאת המקדש
הזה ויבא ויעש י' כאמר רבר כי חטאקס ל' ולא סמעתם בקולו והיה לכם הרבר הזה : כסא את שלמה • הוא מענין ארוחה ומסלח כעס אס כסאת כסא ל' או יהיה
הרצון בזה שהוא רומס וכסא בזה את שלמה מהעביר עצמו לעשיית מלאכתו : אז יתן המלך שלמה לחורס עמרים עיר בארץ הגליל • כבד זכר בספר דה כי חורס נתן
גסכן לסלמה עמרים וסביבה אס את בני ישראל ואלו היה להותכן כן כול יתכן למלך למעט ארץ ישראל

עומתיהם גרמו הלא תראה כי כוכב נצר כאמר החרים בית המקדש סלח רב טבחים לירמיהו כמו סכתוב בספר ירמיה ואמר ל' אלהיך רבר את הרעה הזאת המקדש
הזה ויבא ויעש י' כאמר רבר כי חטאקס ל' ולא סמעתם בקולו והיה לכם הרבר הזה : כסא את שלמה • הוא מענין ארוחה ומסלח כעס אס כסאת כסא ל' או יהיה
הרצון בזה שהוא רומס וכסא בזה את שלמה מהעביר עצמו לעשיית מלאכתו : אז יתן המלך שלמה לחורס עמרים עיר בארץ הגליל • כבד זכר בספר דה כי חורס נתן
גסכן לסלמה עמרים וסביבה אס את בני ישראל ואלו היה להותכן כן כול יתכן למלך למעט ארץ ישראל

עומתיהם גרמו הלא תראה כי כוכב נצר כאמר החרים בית המקדש סלח רב טבחים לירמיהו כמו סכתוב בספר ירמיה ואמר ל' אלהיך רבר את הרעה הזאת המקדש
הזה ויבא ויעש י' כאמר רבר כי חטאקס ל' ולא סמעתם בקולו והיה לכם הרבר הזה : כסא את שלמה • הוא מענין ארוחה ומסלח כעס אס כסאת כסא ל' או יהיה
הרצון בזה שהוא רומס וכסא בזה את שלמה מהעביר עצמו לעשיית מלאכתו : אז יתן המלך שלמה לחורס עמרים עיר בארץ הגליל • כבד זכר בספר דה כי חורס נתן
גסכן לסלמה עמרים וסביבה אס את בני ישראל ואלו היה להותכן כן כול יתכן למלך למעט ארץ ישראל

עומתיהם גרמו הלא תראה כי כוכב נצר כאמר החרים בית המקדש סלח רב טבחים לירמיהו כמו סכתוב בספר ירמיה ואמר ל' אלהיך רבר את הרעה הזאת המקדש
הזה ויבא ויעש י' כאמר רבר כי חטאקס ל' ולא סמעתם בקולו והיה לכם הרבר הזה : כסא את שלמה • הוא מענין ארוחה ומסלח כעס אס כסאת כסא ל' או יהיה
הרצון בזה שהוא רומס וכסא בזה את שלמה מהעביר עצמו לעשיית מלאכתו : אז יתן המלך שלמה לחורס עמרים עיר בארץ הגליל • כבד זכר בספר דה כי חורס נתן
גסכן לסלמה עמרים וסביבה אס את בני ישראל ואלו היה להותכן כן כול יתכן למלך למעט ארץ ישראל

עומתיהם גרמו הלא תראה כי כוכב נצר כאמר החרים בית המקדש סלח רב טבחים לירמיהו כמו סכתוב בספר ירמיה ואמר ל' אלהיך רבר את הרעה הזאת המקדש
הזה ויבא ויעש י' כאמר רבר כי חטאקס ל' ולא סמעתם בקולו והיה לכם הרבר הזה : כסא את שלמה • הוא מענין ארוחה ומסלח כעס אס כסאת כסא ל' או יהיה
הרצון בזה שהוא רומס וכסא בזה את שלמה מהעביר עצמו לעשיית מלאכתו : אז יתן המלך שלמה לחורס עמרים עיר בארץ הגליל • כבד זכר בספר דה כי חורס נתן
גסכן לסלמה עמרים וסביבה אס את בני ישראל ואלו היה להותכן כן כול יתכן למלך למעט ארץ ישראל

וזה דבר המס: ממך נעמדו עד כל העם הכותר ביהם לקח לעבדים למס ידוע בכל מנה לבנות הבתים והחלה והוא מה שאלת למעלה ז' אף נוסחא ככל ושמים אלק חוצב סהר וס' לפרטו כמו זה הרבר אסר מל יהושע ספרו וזה הרבר סעבדו מל יהושע וכן זה פירושו וזה רבר המס סעבדו העלהו סלמה ומה הוא הרבר לבנות את ביתי וז' זכר המס ולמטה זכר אותו ב' ומהו כל העם הכותר וז' סלוחים.

מנחה כלומר במקום מנחה ו מת' סלוחים ב' חרם לבנותיהן כתן לה זה העיר וכן לכן תתני סלוחים ויתמנהן: אכסי המלחמה. אף על פי שלא היו לו מלחמות כי סלוח היה לו מכל ע עבדו ומעט מלחמה היה לו כ כשלחח חמת טובה ועציון גבר ואילות: חמס' וחמס' מאות לפי שזכר העברים מהגרים ב במלחמה ושרי ישראל זכר ה הפרים הכבדים על המלחמה ו ואמר שהיו חמס' וחמס' מאות וברברי הימים חומר חמס' ו ומת' הפלס מאות היו מהגרים מהיו נכבדים על סלסות אלפים ו וסלס מאות והמאיתם וחמס' היו מישראל שהיו נכבד על אותן סלס מאות מהגרים ומנה בספר הזה נכבדו הגרים עם נכבד יסר' בכלל וברברי הימים לא מנה כ נכבדו הגרים כי אם נכבד יסר' כי נכבדו הגרים מנה אותם סס עם סאר הגרים סס סאר ס סלסות אלפים וסס מאות ועמי המלחמה לא היו חלל סלס סלס' וסלס מאות סמו סאר סס סס הקפר ו אף

חירם מלפא רצוד סובר ית
טלמה באעי ארזין ובאעי בירזין
ובדבא לכל צורביה בבז יתיב
מלפא טלמה לחירם עכר קירזין
בארעא גלילא: ונפק חירום
מגור למיסעדי ית קירניא דיהב
ליה שלמה ולא פקירא בעינוהו
ואמר מה קירניא הארזין רי
יהבמא לי אחי וקרא להון ארעא
בבול עד יומא הרין:
ושרר חירם למלפא
מאז ועשרין סביר דהבאו ורין
פתגם בסקי מיסין דמי מלפא
שלמה למבני ית בית מקדשא
רי וית ביתיה וית מילת וית שורא
ידירושלם וית חצור וית מגור וית
גור: פדעח מלפא דמגור
סליק וכבשית גור ואוקדח בבנורא
וית בנענא דיתבי בקרמא קטל
ויהב מת' לברמיה אמת שלמה
ו ונבא שלמה ית גור וית בית
חורון ארעא: וית בעלת
וית תרמוד במרברא בארעא:
וית כל קירוי ארעא דיהבא ל
לשלמה וית קירוי דתיבא וית
קירוי פרשיא וית בלרעות שלמה
ראיתרעי למיבני בירושלם ו
ובליבני ובכל ארע שולטניהו
כל עמא דאשפאר מן אימוראי
חמאי פרזאי תינאי ויבסאי דלא
מבני ישראל אינון: בניהון
ראשטארו בתריהון בארעא דלא
יבילו בני ישראל לגמרותהון ו
ומינון שלמה למסקי מיסין עד
חמא תדון: ומבני ישראל לא
יהב שלמה למתיו פלחין ארי א
אינון גברי עברי קרבא ועבדוהו
ורבדבנהו וגברוהו ורבני ר
רתיכוהו ופרשוהו
אירין רבני איסטריניא
די ממנן על עיבדתא דשלמה
חמס' מאז וחמסין רי מפרחין ב
בעמא רעבדון בעיבדתא:

חירם מלך צור נשא ארת שלמה
בעצי ארזים ובעצי ברושים וכוהב
לכל הפעו אזו יתן המלך שלמה
לחירם עשרים עיד בארץ הגליל:
ויצא חירם מצור לראות את הערים
אשר נתן לו שלמה ולל' ישרו
בעיניו: ויאמר מה הערים האלה
אשר נתת לי אחי ויקרא להם ארץ
בבול עד היום הזה:
וישלח חירם למלך מאה ועשרים
בקרוב: וזה דבר המס אשר
העלה המלך שלמה לבנות את
בית יהוה ואת ביתו ואת המלוא
ואת חומת ירושלם ואת חצרות
מגור ואת גור: פרעה מלך מצרים
עלה וילכד את גור ושרפה באש
ואת הכנעני הישב בעיר הרגו ויתנה
שלמים לבתו אשת שלמה: וכן
שלמה את גור ואת בית חורן
ואת בעלת וארת תמר במרבר
בארץ: ואת כל ערי המסכנות
אשר היו לשלמה וארת ערי הרב
ואת ערי הפרשים ואת חשק שלמה
אשר חשק לבנות בירושלם
ובלבנון ובכל ארץ ממשלחו:
כל העם הנותר מן האמרי ההתי
הפרזי ההוי ויהיבס' אשר לא מבני
ישראל המה: בניהם אשר נתנו
אחריהם בארץ אשר לא יכלו בני
ישראל להחרימם ויעלם שלמה
למס עכר עד היום הזה: ומבני
ישראל לא נתן שלמה עבר ביהם
אנשי המלחמה ועבדו ושריו
ושלשו ושרי רבבו ופרשו:
אלה שרי הנצבים אשר
על המלאכה לשלמה חמסין וחמס'
מאות הרבים בעם העשי במלאכה:

ובכל ארץ חוס' נמסר בסדר סני: למס עובד' וסמי' וסמי' משכמו לסבלי: ושב ובעני בקרב.
במס אשר נהרוא אריות:

ארץ כבול. ארץ ככלי ארץ טיט סהרגל מסתקף ונכבדתה: וזה דבר המס. מה
סמך סקוף הענין כל העם הכות וכו' ויעלם סלח למס עובד חיות המס היה לבנות
בואת כל אלה ואת המלוא. מקום היה בירושלם בעיר רור וקרא מלוא על סס
סמוקף חומה כמזכר ומלא' לתוכה עכר: סלוחים: כרובאי: ואת תרמוד במרבר
בארץ. חכל היסוד:
ערי המסכנות. קרני
בית ארזא: סרי
הנצבים: ממונים על
הממונים: חמסין
וחמס' מאות. סלס
מאות מהם היו גרים
הממונים על סככים
אלף נשא סבל וסמני'
אף חבב סהר וסלס
אלפים וסלס מאות
הרורים בעם סאר
למענה לברמשי
הנצבים לסלמה וג'
סלסות אלפים וסלס
מאות וברברי הימים
הוא חומר שס מאות
אלו סלס מאות סססר
סס מנה כחן סהיו מ
ממונים על כולן ו
ומאותם וחמסין ה
הנצבים היו יסר' אל
וממונים על סאר עמי
המלאכה וברברי ה
הימים מנחן לעצמן
ואלה שרי הנצבים ל
לשלמה חמסין ו
ומאות הרורים בעם
עמי המלאכה: אף

רלבב

ארץ כבול. רל ארץ
חול שאינה עומד פ
פירות: וזה רבר
המס אשר העלה ה
המלך שלמה הרבון
בזה כי זה דבר המס
אשר העלה המלך ס
סלמה לבנות כל אלו
הנצבים סזכר סכנה
סלח ונהג המס הזה
היה כל העם הכות מן
האמורי החתי והפרזי
החזי והיבסי אשר לא
מבני ישראל המה רל
סלא כתבירו ונהג ב
בניהם אשר נותרו א
אחריהם בארץ אשר
לא יכלו בני ישראל ל
להחרימם הנה העלם
סלמה כלס למס עובד
והם עבדו אותו ב
בבנייהם האלו אף
מבני ישראל לא סתן
סלמה ענד כי הם היו
אנשי המלחמה כ
כספטרך והם היו ע
עבדי סלמה המסרתי
לפניו והם היו סהיו ה
הסרים הממונים תחת

מסנה המלך והיו שרי רבבו והיו פרסיו. ונהג היוס' הנצבים בני ביתי ובני בית המלך ובני המלוא סהיה סכבצין כידוד בנה מן המלוא ולפני' כמו סכבצ' בספר
סמואל וסאר המלוא בלתי סביו והוא המקום סהיו נאספים סס יסר' ולזה סקראמלוא כטעם קראו מלואו וסבין חומת ירוסלם כי מעתה כתקדמה לאכל לקבת הקדשים
תוך החומה כמו סכבצ' בתורה ובני ער חצור ומגור וסביר פרעה מלך מצרים סרף אותה באס ולזה הוצרך סלמה לבנותה: סלוחים. רל מנחה. ובני בית חורון
היתחון והעליון כמו סכבצ' בספר ר'ה ובני עיר בעלת ובני עיר תרמוד סהיה במרבר בארץ רל סהיה צרה אחד למרבר וצדה האחר לארץ עבדה ובני כל ערי המסכנות
והם ערי האוצרות כטעם סל אל הסוכן הלז וכן סזכר בספר דה כי הערים ההם סבה סלמה בחמת ובני כל הערים ססס סבה סלמה הרבב אשר לו ובני כל הערי' סהוסיב
בהם סלמה פרשו וכל מה סהיה רבון סלמה לבנות בירושלם ובניסר הלבנון ובכל ארץ ממסלתו: אלה שרי הנצבים. רל הממונים תחת הנצבים סהיו ממונים על כלס:
חמסין וחמס' מאות הרורים בעם העושים במלאכה. כבד וסרנו במה סקדס סכבד היה על סלסות אלפים וסלס מאות הרורים בעם העושים במלאכה סלס מאות
מהגרים סססאר ומספרם סססר דה ונהג היו סס עוד ממונים עליהם מאותם וחמסין אים כמו סזכר בספר דה סזה המקום
ואספר סאלו המאיתם וחמסין אים היו מישראל והיו ממונים על כלס ולזה מנאס בספר דה אחר זכרו המעלה סהיה משים סלמה לבני יסר' והוא חומר כי המה אנשי:

ואת
ז' כב' אית
בהון ח' אית
בקרחתא
ו' ס' ואל

אך בת פרעה. שהיתה מתחלה בעיר דוד כמה מאמר בראש הספר ויבואה אל עיר דוד עלתה מעיר דוד וגו' וברברי הימים מפרס כי אמר לאתשכ אשה לי בעיר דוד ביקרם המה אשר באה אליהם ארון יי' אז בנה שלמה את בית המלוא לבנות לתוכו בתים לעבדיו ולשפחותיה וזה מהוכחו ירבעם אבדך הניחו פרוץ לעלי רבנים ואת בית אהרן

לעשות חגריה לבת פרעה וזהו אך האמור באך אך בזו השנה ס שלמה סבבה לו את המלוא כך שמעתי ואכי אומר אך בת פרעה וגו' כלומר ה העיר האמורא למעלה הזרד לבד למעלות ולרבות פרטי ולבדולה אך את המלוא לא היה בונה למס גרולה כי אביו הניחו לפרוס בו עולי רבנים אלהים אל סבת פרע' עלת אל ביתה והמלוא סמוך לאותו בית אז בנה את המלוא על המזבח. סל בית עולמים: והקטר אתו. ואותו מזבח הקטרת אשר לפני יי' לקטרת הקמים ואכי. אכיה ושלחו

רלבג

אכסי המלחמה וסרי מליטיו וסרי רכבו ופרשיו ואלה סרי ה הנכבים אשר למך סלמה חמשים ומאתים הרודים בעש ואפסר סבבין בית המקדש לא היו לא סלס מאות ואולם בשאר הבנינים טעם העושים במלוא מפוזרים פה ופה ה הוצרך להוסיף על ה הרודים במלואה ה

ידעו הם ליתר ידע יס ושלח לו חירם סור עדין

אשר לא חזרתי ונתתי עש חירן מועדן למלח

לנסתו ד' חס' ו' בליש' נסח' סיס' ועל נסתם את יי' לאבר. לבוען ענתך לנסתך לדעת. לבוען ענתך ולסען נסתך. לנסתו בחירות דלבים: ובאכל ר' פהדון בקריא' נס' ובסל העליקסכל באכל פרעה. ובאכל סלחצו וסושכ עכיו. וחכרו ד'ה. ונפשו באכל האוה. וס' סלא בגפשיה פתורא ורחבריה.

אך בת פרעה עלתה מעיר דוד אל ביתה אשר בנה לה אז בנה ארת המלוא: והעלה שלמה שלש פעמים בשנה עלות ושלמים על המזבח אשר בנה ליהוה והקטיר אתו אשר לפני יהוה ושלם את הבית: ואני עשה המלך שלמה בעציון גבר אשר את אילות על שפת ים סוף בארץ אדום: וישלח חירם באני את עבדיו אנשי אניות ידעיהם עם עבדיו שלמה: ויבאו אופיריה ויקחו משם זהב ארבע מאות ועשרים ככר ויבאו אל המלך שלמה:

ומלכת שבא שמעת את שמע שלמה לשם יהוה ותבא לנסתו בחירות: ותבא ירושלמה בחיל כבוד מאד גמלים נשאים בשמים וזהב רב מאד ואבן יקרה ותבא אל שלמה ותדבר אליו את כל אשר היה עם לבנה: ויגד לה שלמה את כל דבריה לא היה דבר נעלם מן המלך אשר לא הגיר לה: ותבא מלכת שבא את כל חכמת שלמה ויהי בירא אשר בנה: ומלכל שלחנו ומושב עבדיו ומעמד משרתו ומלבישיהם

ברם בת פרעה סליקת מקדמה ודוד לביא די בנא לה כבן בנא ית מליחא: ואסיק שלמה תלת זמנין בשתא עליון ונגסרת ק קורשין על סדכמה ויבנא קדס יי' ומקטיר עליו הקטורת בוקמיה ריקרם יי' ושלם ית ביתא: וספיתא עבד שלמה מלך בעציון גבר דעם אילות על פיף ימא דסוף בארעא דאדום: וישדר חירם בספינתא ית עבדוהי גברין ספנין דאומנין לדיבא בימא עם עבדיו שלמה: ואני לאופיד וסביבו סתמן דהבא ארבע מאה ועשרין ככרין ואיתאילות מלכא שלמה: ומלכת שבא שמעת

ית שמע שלמה לשמא דיו ואחרת לנסיותיה בחוראין: ואתת לירושלם במשירין סגיין לתבא גמלין טענין בוקמנין ודיבא סגי לתבא ואבנין טבן ואחרת לות שלמה וסלידת עמיה ית כל די הוה עם לבנה: ותיו לה שלמה ית כל פתגממה לא הוה סדעס דאתבסא מן מלכא דלא תיו לה: ותחז מלכת שבא ית כל חוכמת שלמה וביתא די בנא: ומיכל פתוריה ואסתרות עבדוהי ו ומקם משוששנוהי ולבשיהון ו

הממוכים על הממוט' מאת' וחמס' אים ולקחם מהגרים בצמ' סדך סלא נסארו הרודים אשר תחתיה כי אס סלסלת אלפים וחמשים: אך בת פרעה עלתה מעיר דוד אל ביתה אשר בנה לה. ככר ביאר בספר דה בילא רצה שלמה שתשכ לו אשה בבית דוד מלך ישראל ביקרם המה אשר באה אליהם ארון יי' אז בנה את המלוא. ידמה סלסודך בתפרעה בנה המקום ההוא להיות מס בית לבת פרעה: והעלה שלמה שלם פעמים בשנה עלות ושלמים. ככר ביאר בספר דה שזה היה טבא המצות וטבא השבועות וטבא הסוכות ולא זכר סס כי אס עלות ואחשוב ססס היו בעבור הכבוד וכוה המקום זכר השלמי עמיהם שהיה שלמה מעלה סס כאו המועד' בעבור החבנה והשמחה שהוא מחוייב ססס והס היו באים בעבור עצמו או היה מרבה עליהם כל כך שהיו מספיקים לכל ישראל: והקטיר אותו אשר לפני יי'. דל סהיה מביא משלו קטרת הסמים אשר יקטירו על המזבח הזהב: וסלס את הבית. דל סהיה משלם משלנו ענין התמידין בכל יום והמוספין לסטנות ולחרטים כמו ססזכר בספר דה. וידמה סכמו סבגה שלמה הבית סלסל כן רצה סתהיכה עבדוהי כל ימיו והוא התקרב זה בעבור ישראל ולזה יהיה הרצון באמרו וסלס את הבית סכל מה ססזטרך לבית הזה היה עשה שלמה משלו כמו סתן למאור ולחם הפנים אשר על סלחן הזהב: ואכי עשה המלך שלמה. דל ספיה: ואכי חיות יורעי הס. דל אכסס בקיאים בהנהגת החיות ובקיאים במקומות הס להקטר אל המקום אשר ירצו ללכת אליו: ודכאו אופידה. סס היה מקום לזהב יוקו אותו ממנו דל כי סס היה מחבב לזהב: ומלכת שבא סומעת את שמע שלמה לסס יי'. דל סהיה היתה סומעת את שמע חכמת שלמה לסס יי' והרצון בו כי תיו היתה לו הסכמה כמו סקדס באמרו הסניכתי לך לבחכס וטבן אשר כמך לא היה לככך ויהיה הרצון באמרו לסס יי' בעבור סס יי' או יהיה הרצון בזה שהיה סמעה סכל מה שהיה עשה היה עשה לסס יי' ולזה היה רכך בו תמיד והפליג מפני זה בחכמה כי זה אחד מהכלים הגדולים להטות החכמה או ירצה בזה שהיתה לו חכמה כפלאה ולא היה מסתמיה בזה אלא לסס יי' לעשות צדקה ומשפט כמו סמזכר מהסוכות סכאו לפניו והבאור הראשון הוא יתרכסן לפי מה סאחשוב: ותבא לנסותו בחירות. לבחון חכמתו אס יעמוד על סור החירות ההס אשר כון בהס כי בזה יטחן אס החכמה היא לו מתת אלהים סאס הענין כן יעמוד על הכוונה אשר כוונה בהס ואעפ ססס וסכלו כוונות אחרות: טחיל ככר מאר. הרצון בנכסס וקנינים רבים כטעם חילך וכל אחרות: ויגר לה שלמה את כל רבניה. דל הדברים אשר כוונה בחירות ההן: ותבא מלכת שבא את כל חכמת שלמה וגו'. זה מורה כי הבית אשר בנה היה בגוי בחכמה כפלאה וכן מאכל סולחנו ומושב עבדיו ומעמד משרתיו ומלבישיהם ומשקיהם סהיה סותה על דרך המזון ועל דרך הרפואה הכל היה מקדור בחכמה: וכן

אך בת פרעה. לפי מאמר למעלה לבנות את בית יי' ואת ביתו ואת המלוא את עתה למה בנה את המלוא כי בנה סס בית לבת פרעה כמו מאמר אז בנה את המלוא וברברי הימים אומר הטעם למה לא רצה סתהיה בביתו כי אמר לא תשכ אשה לי בבית דוד ביקרם המה אשר באה אליהם ארון יי': והעלה שלמה. ענין זה

הוא קצר הנה וברברי הימים יתקד מבואר את אז העלה שלמה וגו' רוצה לומר אז אחד סבבה הב' העמידו על משפטו להקריב על מזבח הנחשת אשר לפני האולם והתמיד דבר יום סומו להעלות במצות מסה לסבנות ולחרטים ולמושרות סלס פעמים בטנה והעמיד מזלות סההנים על עבודתם והלויס על מסמדתם להלל ולשרתו סערי במחלקות כמו ססס דוד אביו בכל ענין הבית וסדבר האזנות: והקטר אתו. כמו עליו וכתיו ומקטר עליו הקטור בוקמיה ועל המזבח אשר לפני יי' אמר זה סהוא מ מזבח הזהב סהיה בהיכל אשר לפני יי' והוא היה מזבח הקטרת או פי' אותו סמטעס ולפי סזכר כי העלה עלות על המזב' האחר אשר בנה והוא מזבח הנחשת אשר כי הקטיר ככ על המזבח האחר אשר עמו ואף על פי סלא היה עמו בביתו זה בהיכל וזה היה סזכרה לפני האולם אף על פי סבבית' היה עמו לפני פרס אשר לפני יי'. וסלס את הבית. ססלס עבודת ה' כמו סזכרנו סדבר הקדבנו והעמיד סההנים הלויס ומה סזכר סדבר הימים ספרט זכר הנה בכלל ואל' וסלס את הבית וססס כן אמר בסוף הדברים סלס את בית יי': ואכי עשה. סדבר הימים אמר אז הלך שלמה לעציון גבר ואל' אילות דל סהלך ולכרס והנה אמר כי עשה סס אכיה: אשר את אילות. עציון גבר הסמוך לאילות כראה כי עציון גבר אחר היה וסירס סלח לו סס עיר אכיות זהו סאמר סהה וסלס חירם באני דל באכיות וכן הוא אומר סדבר הימים אכיות: אכסי אכיות יורעי הס. סתרגמו גברין ספנין ראומנין לרברא כ בימא: ארבע מאות ועשרים ככר: וברברי הימים אומר ארבע מאות וחמסס ככר זהב כי ה סלסס הוציאו סהוצאו הרך: סומעת. סומעת תמיד את שמע שלמה: ותבא לנסותו בחירות. כלומר סדברים סתומים סחכמה ומה סאמר לסס יי' כי רב ה חרטומים והאספי' המתעסק' בחכמו החיכוניות אף מלכחם לסס יי' וסכמת שלמה היתה לסס יי' לפיכך באה לרבר עמו לחקור על חכמתו כי היא היתה חכמה: ומסקיו

ומשקיו. ודברי הימים ומשקיו וכלבוסיהם כי כל ענין שיתן היה מסדר מלך ומלכותו כל מספרת כפי הראוי לעבודה שהיה עובד: ועליתו אשר יעלה בית יי. מעלות מעשה לעלות מביתו לבית המקדש היו בנויים בחכמה ובאומנות וכן דברי הימים ועליתו אל יונתן תרבים ועליתו רמסיה בית מקדש דל: ולא היה בה עור רוח. מרוב שנתמה העל

חכמתו: עצי אלמוגים: ודברי הימים חומר אלגמים ואחר הוא כמו כבש וכשב והוא העץ הנקרא קורחיל: מסע: ודברי הימים מסלות ופירותו ע עמודים למיכת התקרות: ולא כדאח: ודברי הימים ולא נראו להם לפנים בארץ יהודה: את כל חפצה אשר שחלה: דברי חכמה: מלכד אשר נתן לה: מזמרת הארץ מרברי המכאס: בארץ ישראל ואיכס כמכאס בארצה ונתן לה מהם ביד המלך כלומר לרוב ודברי הימים מלכד אשר הביאה אל המלך ופי מלכד אשר נתן לה כנגד מה שהביאה אל המלך: לבר מאנשי התרים: לבר מה שהיו מביאים האנשים הקוחרים והתרים וכן הוא חומר ברברי הימים לבר מאנשי התרים ו הקוחרים וכל מלכי ערב ופחות הארץ מביאים זהב וכסף ומלכי ערב הם מלכי הערב שאמר הנח ואפס שבאפר ירמי הכהן שהם שנים שאמר ואת כל מלכי ערב ואת כל מלכי הערב קרובים הם או אפס טלוואו היו מביאים מכח למלמה ופירות התרים הם הקוחרים הקטנים מעטו הקוחרות והעסקים והם מחפשים הרבה על המקדש ועל הממכה לפי ש מעסקם מעט לפיכך קראו תרים והקוחרים הם הקוחרים הגדולים והרוכלים הם הבשמי כמו מכל אבקת רוח וכל מלכד מאנשי איכס לשמיות אלא בא ביד הרבים לבר וכברעה המלך וכמוהו אנשי מחקה על הקיר אנשי בני בלעל חלטי סקופים והדומים להם כמו שכתבו בספר מכלל בחלק הראשון מן הספר ויונתן תרבים בר מאגר חומר וקוחרת דגריא: סס

ושקוניה ועליתו דמסיק בית מקדש דל: ולא אישתיאד בה עור רות: ואמרת למלכא קושטא הוה פתגמא דישמעית כאדעיה על פתגמך ועל חוכמתך: ולא המנית לפתגמא עד דאתת ו וחזא עיני וקא לא אתחזא לו פלגומת דחזיתו אוספתא ח חוכמתא וטבתא על שמועתא דישמעית: טובי גברך טובי עברך אליו דקיימין קדמך תדירא ד דשמעין ית חוכמתך: יהי יי אלהך כריך דאתרעין כדלפתתך על פודסי מלכותא דישדאל כ ברתים יי ית ישראל לעלם ו ומניך למחוי מלכא למעבר דין דקשט וזכור ויהבת למלכא מאה ועשרין כפרין דהכא ו זכוכמנין סגי לתרא ואבנין כבן לא אתא פבוסמניא האינון עוד לסגיד יתבת מלכת שבא למלכא שלמה: ואף ספיטא דחרים דאתא דהבא מאופיר איתא מאופיר אעיהלמוגין סגי לתרא ואבנין טבן: ועבר מלכא ית אעיהלמוגין אקעיד לבית מקדש דל: ולבית מלכא וכנוד יאונבליא לבני לוי לא אתו כן אעיהלמוגין ולא אתחזאו עד יומא דרין: ומלכא שלמה יתב למלכת שבא ית כל רעותה דשאלא בר מדמני לה בעותה ידא דמלכא שלמה ואתפניא ואלת לארעה הוה ועברתא:

והוה מתקד דהבא דיהוה אתי לשלמה כשתא חורא שית מאה שיתין ושית כברי דהבא: כר מאגר אומניא וכחוררת חגריא

נבסר בשסמאל חלקל סיבן יט: התרים ג בקריא יסבן וחרים אח הארץ קרעו: לבד באנשי התרים ובסחר הרובלים: וחברוד בריהוסי:

ועליתו אשר יעלה בית יי: דרך מלכא סהבן מביתו לבית המקדש שהיה עולה בו לבית יי: עצי אלמוגים: קורחיל בלעז: מסע לבית יי: ודברי הימים כתי מסלות לבית יי לכך חזי חומר המסע הזה לסוף רצפה: לסרים: לבני לוי: נתן למלכת שבא: נכסיה זו איכס לא לימוד חכמה: מלכד אשר נתן לה מתכו: מתכו המכוין באן ואיכס מצויין ב

במקומה: טס מאות ססי וססי: חירס נתן לוק ומלכת שבא קב ואכס תרסיס הביאה מאופיר יתב הריתים והספה לא דשתי מאח וברא כתיב סהביו מלכד ארבע מאות וס ואין מוכה סס קבסל חיר וסליתק המקד סהל היחידים היו מן הקב סל חירס שהיו עברי חירס היו סס עס עבריו: לבר מאנשי התרים: סהו מביא לו הקוחרים התרים בארץ לסחורה: הרוכלים: מוכרי בסמים ומוליכין אותם מעיר לעיר: ומלכי

ומשקיו ועליתו אשר יעלה בית יי: ולא היה בה עור דוח: ותאמר אל המלך אמת היה הדבר אשר שמעתי באדעיה על דבריך ועל חכמתך: ולא האמנתי לדברים עד אשר באתי ותראינה עיני והנה לא הגד לי החצי חספת חכמה וטוב אל דישמועה אשר שמעתי: אשרי אנשיך אשרי עברך אלה העמדים לפניך תמיד השמעים את חכמתך: יהי יהוה אלהיך ברוך אשר חפץ בך לתתך על בסא ישראל באהבת יהוה את ישראל לעלם וישמך למלך ל לעשות משפט וצדקה: ותתן למלך מאה ועשרים יבבר זהב ובשמים הרבה מאד ואבן יקרה לא באבבשם ההוא עוד לרב אשר נתנה מלכת שבא למלך שלמה: וגם אני חירס אשר נשא זהב מאופיר הביא מאפיר עצי אלמוגים הרבה מאד ואבן יקרה: ויעש המלך את עצי האלמוגים מסע לבית יהוה ולבית המלך ובנויות ונבילים לשדים לא בא בן עצי אלמוגים ולא נראה ערהיום הזה: והמלך שלמה נתן למלכת שבא את כל חפצה אשר שאלה מלכד אשר גרסן לה ביד המלך שלמה ותפנותלך לארצה היא ועבדיה: ויהי משקל הזהב אשר בא לשלמה בשנה אחת שש מאות ששים ושש כבד זהב: לבר מאנשי דתרים ומסחר הרובלים

נבסר בשסמאל חלקל סיבן יט: התרים ג בקריא יסבן וחרים אח הארץ קרעו: לבד באנשי התרים ובסחר הרובלים: וחברוד בריהוסי:

עשה כדמות מענה מצוי האלמוגים עסקמך הארס בהם במסלתו בזאת העלה וכן הענין בשאר העלות אשר היו בבית יי ובבית המלך כילא היו בהם מעלות לא בכבס המזבח ולא בעליות אשר יעלו בהם אל היציעים לפי מה שהתבאר מדבריו והנה אמרה התורה ולא תעלה במעלות על מזבחי וידמה שהמלך קדר גם כן כמו זה בביתו סלא תבנה ערות אים בעלותו סס ואיך שהיה הנה היה המעקה הוא מקעד למסלות אשר ידרכו בהם בעלות ההם: וכנורות וכלים לסרים: לל סכבר עשה מעני האלמוגים בנויות וכלים למסודרים בכלי זמר: לא בא כן עצי אלמוגים ולא כדאח: אחסוב סהרצון בזה סלאבאופי אלמוגים גדולים סלא סהיו נכוסים לעשות מהם מה שעשה שלמה מאלו: והמלך שלמה נתן למלכת שבא את כל חפצה אשר שאלה: הנה כתיב תמורת זה בספר דה את כל חפצה אשר שאלה מלכד אשר הביאה אל המלך וסרצון בזה בי מלכד אשר הביאה מלכת שבא אל המלך מהחידות נתן לה עוד את כל חפצה אשר שאלה ממנו מרברי חכמה ועזה וכן יהיה הרצון בזה המקום בזה סהוה נתן לה את כל חפצה אשר שאלה ממנו מרברי חכמה ועזה מלכד מה שנתן לה תחלה שהיה ביד המלך שלמה כי לא היה חסם אחד בזמן ההוא שהיה יכול להגיד זה זולתי שלמה מפני שהיה חסם מכל הארס: ויהי משקל הזהב אשר בא לשלמה בשנה אחת. אחסוב סה המסקל מהזהב היה בא לו מדי סנה בשנה כי המנחות סהיו מביאים לו המלכים היו עולאים אותם לו מדי סנה בשנה כמו שכתוב אחר זה ובספר דה וכל מלכי הארץ מבקשים את פני המלך שלמה לשמוע את חכמתו וגו והם מביאים אים מחצות כלי כסף וכלי זהב וסלמות כסף ובשמים סקופים ופרדים דבר שנה בשנה: לבר מאנשי התרים ומסחר הרובלים: הנה אמר בדיה תמורת זה לבר מאנשי התרים והקוחרים מביאים ואחסוב סכל הקוחרים היו פורעים מס למלך שלמה מסחורות והנה קרא התרים הקוחרים הגדולים סהם תרים וחוקרים על רבר הקוחרות סקצות הארץ מאי זה מקום יכסר להם יתיר לקיחתם או למכרם והרוכלים הם המביאים הבשמים ויתיר הרברים הדומים להם בעיר ועיר למכור ועיר סס זעיר סס וזה ערו סמת סזכר ממסקל הזהב שהיה בא לשלמה היה בא לו מדי סנה בשנה: וכל

ועליתו אשר יעלה בית יי: דרך מלכא סהבן מביתו לבית המקדש שהיה עולה בו לבית יי: עצי אלמוגים: קורחיל בלעז: מסע לבית יי: ודברי הימים כתי מסלות לבית יי לכך חזי חומר המסע הזה לסוף רצפה: לסרים: לבני לוי: נתן למלכת שבא: נכסיה זו איכס לא לימוד חכמה: מלכד אשר נתן לה מתכו: מתכו המכוין באן ואיכס מצויין ב במקומה: טס מאות ססי וססי: חירס נתן לוק ומלכת שבא קב ואכס תרסיס הביאה מאופיר יתב הריתים והספה לא דשתי מאח וברא כתיב סהביו מלכד ארבע מאות וס ואין מוכה סס קבסל חיר וסליתק המקד סהל היחידים היו מן הקב סל חירס שהיו עברי חירס היו סס עס עבריו: לבר מאנשי התרים: סהו מביא לו הקוחרים התרים בארץ לסחורה: הרוכלים: מוכרי בסמים ומוליכין אותם מעיר לעיר: ומלכי

רלבג

וכן העליה אשר יעלה בה בית יי מביתו היתה גם כן נעשית בחכמה והנה הרצון באמרו ועליתו אשר יעלה בית יי ועליתו וכן כתיב ב בספר דה יל הסמועה אשר שמעתי: הרצון בו לשמוע אשר שמעתי מחכמתך ומהטו אשר יסודר ממך יחבר עוד לפימה סמכאיתי ממך וטוב הרבה או יהיה הרצון באמרו אל ה הסמועה על הסמועה והנה היה הטוב ה המספט והצדקה מ המסודרים ממנו: לא בא כבוסס ההועד ליוכ: דל סלאבא עוד רבוי כמוהו מהבוסס ההוא: עצי אלמוגים קורחיל בלעז והוא עץ גדל סקצת הימים: מסע לבית יי ולבית המלך: הנה בספר דה כתיב תמורת זה מסלות ולזה אחסוב סכעליה אשר יעלה בה בית יי מבית המלך

ועליתו אשר יעלה בית יי: דרך מלכא סהבן מביתו לבית המקדש שהיה עולה בו לבית יי: עצי אלמוגים: קורחיל בלעז: מסע לבית יי: ודברי הימים כתי מסלות לבית יי לכך חזי חומר המסע הזה לסוף רצפה: לסרים: לבני לוי: נתן למלכת שבא: נכסיה זו איכס לא לימוד חכמה: מלכד אשר נתן לה מתכו: מתכו המכוין באן ואיכס מצויין ב במקומה: טס מאות ססי וססי: חירס נתן לוק ומלכת שבא קב ואכס תרסיס הביאה מאופיר יתב הריתים והספה לא דשתי מאח וברא כתיב סהביו מלכד ארבע מאות וס ואין מוכה סס קבסל חיר וסליתק המקד סהל היחידים היו מן הקב סל חירס שהיו עברי חירס היו סס עס עבריו: לבר מאנשי התרים: סהו מביא לו הקוחרים התרים בארץ לסחורה: הרוכלים: מוכרי בסמים ומוליכין אותם מעיר לעיר: ומלכי

וטוב ה' וס' סחול טליא בחירא רהט זאכח חכמתא

שם מלכות זהב • מטבע זהב היה ציפה דו עמקו ויהיה בצנה אחת זהב צמקל
שם מלכות זהב וטעם על שלמה לומר שם מלכות זהב היה כותב בצנה האחת:
זהב שחוט • איך שחוט אלא משיך וכן חץ שחוט למנס ויהיה זהב טוב מאד שהיה
במסך כשעשה ויונתן הרגהבא טכא: שלמת מנס • ב' ליתרון וליתורא זהב מאה
ממטבע הזהב מזכרנו וכן חורר

דבריו הימים שלם מלכות זהב
והמנה הוא מאה דבריו רבותיו
זל בתולה כחונתה מאתים •
ואלמנה מנה: על המגן האחת •
מגן למון זכר וקבה: זהב
מופז • טוב ומזון מן כתם פז
ויים אומרים שהוא שם מקום
וינתן תרגם רהבא טכא: שם
מעלות לכסא וראש עגול לכסא •
מניהם כתובים הא במקו חלק:
ודות מזה ומזה • במקום
יסבתו היו דורות מזה ומזה ל
לממכות זרועותיו וזו כורת א
אדיות עומדות אצל הידות: איך
בסוף לא נחשב • כל הכלים
האלה היו זהב סגור איך בסוף
בחס כי לא נחשב הכסף למאונ
בימי שלמה מרוכ הזהב לפיכך
עשה כל הכלים זהב ולא עשה
אחר מהם מכסף: תרשים •
תרגם יונתן אפרתיא: נוסאת
זהב וכסף • בהנעת האלף:
סנהבים וקופים וזכוכים •
תרגם יונתן מן רפיל וקופין
וטווסין מן הפיל ידוע והקופים
כן סרומים פניו לפי ארס וטווס
הוא העוף הנקרא בלעז פאון:
וינחם

וכל מלכי הערב • תרגם יונתן וכל מלכי סומכונתא למון מצבה המלכים שהיו
בערונתן וסומכין עליו גרמניה כלעז: צנה • מקפת את הארס מסלם רוחותיו
והוא מאור בספר תילים ככנה רכון תעטרנו: שם מלכות זהב • שם מלכות זהב •
והוא שם מלכים שהזכור הוא הירכר: זהב שחוט • הוא זהב כרך ומוח להיקצר

וזה מופז • מבהיק
כמרגלית: • שם
מעלות • מרגות
לעלות בווראם הכסא
היה עגול מקום מושב
המלך: מאחריו •
תיקון הכסא היה רחב
והמעלות היו לזר
פניו ולזר רחבו לזר
אחריו היה המושב ג
גבוה מן הכסא מקום
עגול: וידות מזה ומזה
לסמוך זרועותיו
עליהם בימין מקלות
זהב כמפאחלפאח פ
פשוטן למין ולממאל
י וסבים אדיות • סל
זהב כולל צורת הכסא
מפורס • כגדית מעלת
אחת: איך בסוף
לא נחשב • איך בסוף
כאחר מהם כי לא נ
בחסב: אנו תרשים •
ספינות אפרתיא:
סנהבים וקופים וזכוכים •
מן רפיל וקופין
וטווסין: ונשק •
כלי זין: אלף וטעם
מאות רכב • ודבריו
הימי כתוב אלף וארבע
מאות ואומר אנו אלף
ד מאות בערי הרכב
היו והם שלם מאות עש
המלך בירוסלם
וכך פירושו דבריו
הימים וינחם בערי
הרכב ועם המלך היו
שד רכב אחר בירוס
וכאף כך פירושו וינחם
בערי הרכב ועם ה
המלך היו מקבתו ב
בירוסלם: וינחם

היה
ג' תל בליט
וארבע הידות
שני ידות
רומאכא
תחיל עין

כדעת
מחזק וכל
חומת מגלוח
רכב טכא

וְכָל מַלְכֵי הָעָרֹב וּפְחוֹת הָאָרֶץ:
וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵאֲתִים צֶנְהָזֶהָב
שְׁחוֹט שֵׁשׁ-מֵאוֹת זֶהָב יַעֲלֶה-עַל-
הַצֶּנֶה הָאֶחָת: וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת מִגָּנִים
זֶהָב שְׁחוֹט שְׁלֹשֶׁת מִנִּים זֶהָב יַעֲלֶה
עַל-הַמִּגָּן הָאֶחָת וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ בִּירָתוֹ
יַעַר הַלְבָנוֹן:
וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ בָּסֵא שָׁן גִּדּוֹל וַיַּעֲבֹהוּ
זֶהָב מוֹפֵז: שֵׁשׁ מַעֲלֹת לְבִסָּה
וְרֹאשׁ עֲגוֹל לְבִסָּה מֵאֲחֵרֵי וַיִּדְתָּ מִזֶּה
וּמִזֶּה אֶל-מְקוֹם הַשִּׁבְתָּ וּשְׁנֵים אֲדִיּוֹת
עֲמָדִים אֶעֱלֶה הַיָּדוֹת: וּשְׁנֵים עֶשְׂרִי
אֲדִיִּים עֲמָדִים שֵׁשׁ עַל-שֵׁשׁ הַמַּעֲלֹת
מִזֶּה וּמִזֶּה לֹא-נֶעֱשְׂרוּ בָּן לְכָל-
מַמְלָכוֹת: וְכָל כְּלֵי מִשְׁקֵה הַמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה זֶהָב וְכָל כְּלֵי בִירָתוֹ יַעַר
הַלְבָנוֹן זֶהָב סָגוֹר אֵין בָּסָף לֹא-נֶחֱשֹׁב
בִּימֵי שְׁלֹמֹה לְמֵאוֹתָהּ: כִּי אֲנִי
תְּרִישׁ לְמֶלֶךְ בַּיּוֹם עֹסֵם אֲנִי חִירָם
אֶחָת לְשֹׁלֵשׁ שָׁנִים תָּבוֹא יֵאֱנִי
תְּרִישׁ גִּשְׁאֵת זֶהָב וְכֶסֶף שְׁנֵהָבִים
וְקָפִים וְתַבִּיִּים: וַיַּגְדֵּל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
מִכָּל כְּלֵי הָאָרֶץ לַעֲשׂוֹת וְלִהְיוֹתָהּ:
וְכָל הָאָרֶץ מִבְּקָשִׁים אֶת-פָּנֵי שְׁלֹמֹה
לְשִׁמְעַת אֶת-חֲכָמָתוֹ אֲשֶׁר-נָתַן אֱלֹהִים
בְּלִבּוֹ: וְהִמָּה מְבִיאִים אִישׁ מִנְהַתּוֹ
כְּלֵי כֶסֶף וְכְלֵי זֶהָב וּשְׁלֹמוֹת וְנִשְׁק
וּבְשָׂמִים טוֹסִים וּפְרָרִים דְּבַר-שְׁנֵה
כְּשָׁנָה: וַיֵּאֱסֹף שְׁלֹמֹה רֶכֶב
וּפָרָשִׁים וַיְהִי-לוֹ אֶלֶף וָאַרְבַּע מֵאוֹת
רֶכֶב וּשְׁנַיִם עֶשְׂרֵי אֶלֶף פָּרָשִׁים

רלבג

וכל מלכי הערב ופחות
הארץ. אמר תמורת
זה בדה וכל מלכי הערב
ופחות הארץ מכאן
זהב וכסף לשלמה
והנה זהב ב' היה כא
מרי צנה צפנה ויעד
על זה מה מזכרנו
ועש המלך שלמה
מאת צנה זהב שחוט

וְכָל מַלְכֵי סוּמְכוֹנוֹתָיָה וְשִׁלְטוֹנֵי
אֲרָעָא: וַעֲבַר מֶלֶכָא שְׁלֹמֹה מֵאֲתָן
תְּרִיסִין דְּהָבָא טָבָא שִׁית מֵאָה
דְּהָבָא מְסִיק עַל תְּרִיסָא חֲדָא:
וְחֵלֶת מֵאָה מִגִּינוֹן דְּהָבָא טָבָא
תֵּלְתָא מִגִּן דְּהָבָא מְסִיק עַל מִגִּינָא
חֲדָא וּמִגִּינוֹן מֶלֶכָא בֵּית מְקִירָת
מֶלְכָא:
מֶלְכָא בִּירָתוֹ דְּשִׁינָא רַבָּא וְחִפְתָּי
דְּהָבָא טָבָא וְשִׁינָא דְּרָגִין לְבִירָתוֹ
וְרִישׁ סִגְלָל לְבִירָתוֹ מֵאֲחֵרֵי וְהִי
וְאִשְׁתָּתָא מִכָּא וּמִכָּא עַל אֲתֵר
סוּתָבָא וְחִרָין אֲדִינָן קִימִין בְּסִטֵּר
אֲשִׁדָּתָא: וְחִרָי עֶשְׂרִי אֲדִינָן קִימִין
תָּמָן עַל שִׁינָא דְּרָגִין כְּכָא וּמִכָּא
לֹא אֲתַעֲבַר בָּן לְכָל מַלְכוּתָא:
וְכָל מִגִּינָא שְׁתֵּינָא רַמְלָבָא שְׁלֹמֹה
דְּהָבָא וְכָל כְּנֵי בֵּית מְקִירָת מֶלְכָא
דְּהָבָא טָבָא לִית בְּסָפָא לֹא א
אֲתַחֲשִׁיב בִּיּוֹמֵי שְׁלֹמֹה לְמַדְעִם:
אֲדִי סְפִינָתָא אֲפִרְקָא לְמֶלֶכָא
בִּימָא עִם סְפִינָתָא דְּחִירָם חֲדָא
לְחֵלֶת שְׁנֵין אֲתֵנָא סְפִינָת אֲפִרְקָא
טַעֲנָא דְּדִבְבָא שָׁן רַפִּיל וְקוֹפִין
וְטוֹוִסִין: וְרַבָּא מֶלְכָא שְׁלֹמֹה
מִכָּל מַלְכֵי אֲרָעָא לְעוֹתָר:
וְלַחֲוָכָא: וְכָל רִיזֵי אֲרָעָא
בְּעַז לְסִיחֵי יָת סָבַר אֲפִי שְׁלֹמֹה
לְמִשְׁמַע יָת חוֹבְרָתָהּ וַיַּחֲכִי
בְּלִבָּהּ: וַיֵּאֱנִין מִיִּיתָן גִּבֹּר
קוֹרְבָנֵיהּ מִגִּי בְּסָפָא וּמִגִּי דְּהָבָא
וְלִכְרִשִׁין וּמִגִּי זֵינָא וְכּוֹסְמֵי סוּסָן
וְכוֹרְנָן גִּזְרֵת שְׁנָא בְּשָׁנָא
וּכְנֵשׁ שְׁלֹמֹה רְחִיכִין
וּפָרָשִׁי וְהוּוֹ לִיה אֶלֶף וָאַרְבַּע מֵאָה
רְחִיכִין וְחִירָי עֶשְׂרֵי אֶלֶף פָּרָשִׁין

חגיגו: וכל כלי כשקרהמלך שלמה דבלים לבנו
וישלח את הדודים • וישרפו את בית האלהים • וכל כלי בית האלהים: בשקרה קבצין בקריא וס' נבכר
כסר ושב: וכל הארץ ה' בקריא וס' וכל הארץ בארציה • וכל הארץ בארציה • וכל הארץ בארציה •
כבים • וכל הארץ בבקשים את פני שלמה דבלים • וחברו דבריו הימים

הנה הכנה הז' כמו מגן לא שהוא גדול ומקף את הארס כאמר ככנה רכון תעטרנו והרצון באמר זהב שחוט לפי מה שאחשוב שהסור ארמיותו ממנו בתלאל ויסור ממנו
בזה הקצת לחזק ולזה היה יותר חזק: שם מאות זהב • כל שם מאות שקלים זהב: שלמת מנס זהב • כל הנה המנה הוא מאה שקלים ולזה אמר בספר ר' שלם מאות
זהב: כסא מן גרול • זה היה כסא המלוכה והיה נעשה מן הפיל ווארי כלעז: ויכפהו זהב מופז • פירושו בו זהב נקי מסגין ואחשוב שהיה ענינו מענין פזור בחלק
אות זין באות צדי כי בצדו לשקיות תכלית הנקיות ופזרוהו ויכתתוהו לחלקים דקים ויערבו עמו קצת רבדים ויזלזלו ממנו סגין: שם מעלות לכסא • הנה היתה צורת
הכסא הזה כך שכאשר היה עולה למסת בו היה עולה בו שם מעלות ואף ישב במקום הסבת שהיה למעלה מהמעלה הסבת ומאחרי הכסא היה שם לוח יסמוך בו בשבתו
שם והיה ראש עגול כלוח ההוא באמצעותו וידות מזה ומזה אל המקום שהיה יושב בו והנה הידות הם כמו זרועות וסמוך בהם המלך ידיו בשבתו שם • והנה היתה צורת
ארי אצל בל ד לבד פני הכסא ולבר ההוא היה פני אריה וכן אצל כל מעלה ממעלות הכסא כשתיקצות המעלה לבר פני הכסא ולבר ההוא היו פני האריות ולזה היו שם
ארבעה עשר אריות: סנהבים • הם פני הפיל הגדולים אשר מהם היה מה שישתמשו ממנו כמלאכה ווארי כלעז: וקופים • הם סימנים כלעז:
ותוכים • הם פאנלם כלעז: ונשק • הם כלי זין: ויהי לאלף וארבע מאות רכב • הנה כתוב דבריו הימים בזה המקום ארבעת אלפים אריות טוסים ובהם
מקדם בתיב ארבעים אלף אורות טוסים למרכבו וכבר התרנו הספק הזה במה מקדם במאמרנו סמה ארבעים אלף הם ארבעת אלפים שהיו בהם טוסים ומרכבות
וכסא

חדק

פִּי אֱלֹהִים הָיוּ בְּעָרֵי הָרֶכֶב מְלֻבָּדִים
חֹתֶם סָהִיב וְעִם הַמֶּלֶךְ בִּירוּשָׁלַם
וְעַל כֵּן נִקְרְאוּ עֲרֵי הָרֶכֶב סָהִיב
סֵם הַסּוּסִים וְהַמְרָכָבוֹת :

כאבים. על דרך נחמא והפלה מרוב הכסף שהיה ב בירוסלס. וברדס כאלכסנדר ולא היו נכבדות אמר רבי יוסי אבבי עשר אמות ואבבי שמל' אמו היו: מוצא השושים. תי' הפסוק כן ויתשתין בוסקות רי לסלמה ממזרים ומקוה תגרי מלכא ז זכין מקוה ברמין וי"מ מקוה מענין תקות חוטס דבסי כלות שני דברים אלה היו באין לסלמה ממזרים הקושים וחוט הפשתן כיהוא המשובח בארץ מזרים כמו שכתוב שם בריקמה ממזרי חטובות אטון מזרים ואותן ה הדברי' היו לזקחין סוחרי המלך במזרים במחיר דברים אחרים שהיו מטאין מירוסלס למזרים וארזי אב' ז' פיר' כי פרעה נתן לסלמה מוצא הקושים והוא כי לא יוציאו ממזרים קושים אלא ברשות המלך ונתתן המציא' למלך דמים בתוצאת הקושים ואותו המוצא נתן פרעה לסלמה וסלמה היה מוכר אותו לסוחרים לשעה במחיר ידוע היו לזקחין מהמלך מקוה המוצא כלומר ה קבוץ כל המוצא ביחר והם היו במזרים והיו לזקחין מחיר המוצ' על יד כמו שהיו מוציאין מלכי הארץ הקושים ממזרים והיו שאלו ביר' יוציאו כי מלכי החת'

וּמַלְכֵי אֲרָם שָׁהוּ מוֹדִיָּאִן מִמֶּנּוּ
 כִּמּוֹ בְּרִשְׁתָּם כִּמּוֹ וַיִּקַּח אֶת בֶּן אֲרָם
 וְשׁוֹם בְּזִמְמָם וּמֵאָה . מִכָּאֵן לֹא
 רִבִּית . שְׁתֵּים רֵעוּת עָשָׂה בְּזֵה אֲרָם
 לְהִרְכּוֹת כִּמּוֹ שֶׁתּוֹבּוֹלֵף וַיִּרְבֶּה לֵּל
 לִבָּנוֹ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אַחֲרָיו וְהָאֵל כִּי
 הִנְבִּיא אֵל יִתְהַלֵּל חֹסֶם בְּחִמְתּוֹ
 הִקְלָקְלָה אֶף עַל פִּי שֶׁהָיָה לֹא הִטּוֹ
 וְהִטּוֹ אֶת לִבָּנוֹ וְלֹא מַעֲבָד עֲזָאֵל
 אִזְוָה לִבְנוֹת בְּמוֹת בִּירוּשָׁלַם לְעֵזֶר
 בָּהֶן : לֹא תִבְאֹו בָהֶם . כִּמּוֹ
 תִקַּח לִבָּנָהּ וְאֶף עַל פִּי שֶׁאֲמַר זֶה
 שֶׁהָיוּ כֹאִים בְּאַרְצָם הַזֶּה הִירִים עַל
 אֲקוֹר אִם הָיוּ מִתְּגִיִּימוֹת מֶלֶךְ
 מִדְּבַר רִבּוּתָם "זֶל כִּמּוֹ שֶׁתִּבְנִי
 בְּאֵמַת יֵטֵן לִבְבָּם כִּמּוֹ שֶׁאֲמַר כִּי

ותעלה ותזא מרכבה ממזרים •
ארבעה כוסים וכן מה סיוציומו •
סהרצון באמרו ומקוה כי מוא •
במחיד מה פראוי סיויתן לסלמה •
לכל מלכי החתים ומלכי ארם •
וגו' • הנהגה אותם מסי צדדי •
לונקס אשר זהוירה התירה אר •
בת פרעה היתה אסורה לבא בק •
לא יבא פמנוי ומואבי בקהל יו' •
מאר אחר סהגוימרזח וככר •
בניו תורתו הלא תראה פרחב •
מלך מזרים לפי טבה כטה יורד •

וַיִּנָּחֵם בְּעַרְיָה יְהוֹכָנָנוֹעַם הַמֶּלֶךְ
בִּירוּשָׁלַם׃ וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת־הַכֶּסֶף
בִּירוּשָׁלַם כְּאַבְנִים וְאֶת־הָאֲרָזִים נָתַן
בְּשִׁקְמִים אֲשֶׁר־בְּשַׁפְּלָה־לָרֹב׃
וּמוֹצֵא־הַסּוּסִים אֲשֶׁר־לְשַׁלְמָה
מִמִּצְרַיִם וּמִקְוֵה־סִחְבֵּי־הַמֶּלֶךְ יִקְחוּ
מִקְוֵה־כַּמְחִיר׃ וְתַעֲלֶה וְתַצֵּא מִרְכָּבָה
מִמִּצְרַיִם בְּשֵׁשׁ־מֵאוֹת כֶּסֶף וְסוֹס
בְּחֲמִשִּׁים וּמֵאָרֶז׃ וְכֹן לְכָל־מַלְכֵי
הָחַתִּים וּלְמַלְכֵי־אֲרָם בִּידֵם יֵצְאוּ׃

בְּרֵעֻהוּזוֹן נִפְקִין:
וּמִלְבָּא שְׁלָמָה רַחֵם נָשִׁים
בְּנֵת עַמְמָן מִגִּיאֵין וַיֵּה בַת פְּרַעֲה
מוֹאָבָאן עֲשׂוֹנָאן אֲדוֹכָאן צִדְוֹנָאן
חִיתָאן : מִן עֲכִסְאָא רַחֲמֵי
לְבִי יִשְׂרָאֵל לֹא תִתְעַרְבוּן בְּהוֹן
זָאִינֵין לֹא יִתְעַרְבוּן בְּכוֹן ד
רִימָא יִטְעֵין יֵית לְבָבוֹן בְּתַר
כְּעֻזְתָּהוֹן בְּהוֹן אֲהָרַעֵי שְׁלָמָה
לְמִרְתָּם : וְהִיאָה לִיֵּה נָשִׁין
מִלְבָּן שְׁבַע מִצָּה וְלִחְיֵין תִּלְתָּ
מִצָּה וְאִטְעִיאָה נְשׁוּתֵי יֵית לְבֵיתִי

יבאו: ואת בת ה' בקרא' וסימ' ואת בת הענה דת' וכתה לאתגלה: ויטוד' ופתח' וסימ' נבסר בשם

גל ירי קוחרהימלך היומוציליך: בדרם.
 מדרו וכתי בדרם ברעותהו ברונם וברעות :
 סהמרבה חרבעה קוסם : נשים נכריות
 סהרבה נשים ואפילו היו מישראל אכור לו
 ים ולא יסור לבבו כל סכן שהיו נכריותסהטו
 נהמתו ואמ' אני ארעה ולא אכור זהו שאמר
 סהמר וחתבת פרעה כי היא היתה תחילת
 את לבבו עד סהרבה נשים נכריות לעתזקבתו
 יום נסיו לעבור ע"ז לאלהים אחרים כ"ק סהגיה
 סהמר אז יבנה סלמה סהגיה לבבו ולאמיחה
 עוב ולא תתחתק עם בתך לא תתן לבבו ונתנו לא
 עה גוים הוא הדק לכל סאר אומות אלא לפי
 אכל אסיהה מסיב אותם לרית ישראללל היה
 לא מחמת יראה וסאהכ ודכר זה מחלוקת
 סוקויאהב סלמה : אכן יטואתלבבם :
 ר אתבך מאחרי ויתרלמ' יטענות לבבון :
 הבראה

כי יבדעו למות המרכבה ממזדים לארץ ישראל והוא
 יקום למלכי החתים ולמלכי יארם היו מוציאים א
 סים אשר לסלמה ממזרים היה מנע ממנו גם כ
 המוצא והסך שהיה דרשו לסלמה מהמוצא הוא כ
 יוצאו כי מה סיכא מארצם היה נתן המוצא לסל
 אחר שהיו לקח כסים מן הגוים אשר הזהירה ה
 וזה בפרשת ששטים ואם אמר אומר שכבר ראוי
 י גם אחר שתנייירה כידור סלישי לבד מותר לה
 שבתותיהם לא נאקרו לבא בזהל כמו שבארנו
 ראוי לסלמה שידקדק מאד סיהיה זרעו שלם עם
 בן עמוכית ועשה הרע בעיני יי ועוד כי מפני שה
 דכי התורה ממה מנטה בליקחת סאר כפי הכב

למרונו מהמרכבה
 צהרבעה כוסים וכן
 בדמים הללו לכל מ
 מלכי החתים ולמלכי
 ארם: בידם. על
 כוחרי מלמה ויזאבים
 ממזכרים: והתבת
 פרעה. חף היאמן
 הנכריות אלף שהיתה
 תביבה עליו מכולם
 מנחל לעבמה וכן
 ויסקרו מעבדי דוד
 סבים עשר איים ועמל
 חן

אפסם מהקוסים שהיו מביאים לו למנחות כי הם היו נבחרים בלי ספק והלו הם
הנבחרים שבמרכבות אשר לשלמה והנחה אותם בצרי הרב באשר לו שהיו כהם
אורות לכלכל עם וקצתם השאיר עם המלך בירושלם כריסיהו יותר קרוב ליו:
מוצא הקוסים אשר לשלמה ממזרים. זה שב לפימה שאחשב אל מה מוכר
למעלה והמה מביאים אים ממנחות כל כסף וכלי זהב ושאר הרברים מוכר שהיו
באים לשלמה מדי שנה בשנה והרצון בו מוצא הקוסים ממזרים היה גם כן
לשלמה דל שכל מי שהיה מוציא קום ממזרי היה נתן רבר דיע לשלם כי ממזרי
לא יצא קום כי אם ברשות המלך והנה נתן פרעה ריכו בזה הענין לשלמה:
ומקוה קוורי המלך יקחו מקוה במחיר. הנה הרצון במקוה בגריסם כי כמו
שהחוט ויקראתיוהו כן יקרא הנארג מהחוטין מקוה והנה היו במזרים בבר
פשתן חסובים מאד כמו שכתבם והנה לא היו מוציאם אותם אלא ברשו המלך
ואותו הכח נתן פרעה לשלמה ולרבו המצא הקוסו והעם במזרי לא יהיה הירם
רשאי לרכוב על קום או ללבוש בגריסם אם לא ברשו המלך כדי שיוכר בין המזרי
ובין העברים והנה הרצון בזה כי מוצא הקוסים ממזרים מוצא המקוה הכל יהיה
לשלמה וזכר כי סוחריו המלך שלמה היו לוקחים מקוה במחיר מעם מזרים כל
המוצא היה לשלמה ולזה היו הרוצים להוציאו מעם קונו אותו מסוחריו המלך
ומזה היה מצע תועלת רב לשלמה דל מהקוסים והמקוה כי סוחריו המלך היו
קונין זה המוצא ממנו בסך רב לבוש ולמקוה והנה קבר המאמר כי סוחריו המלך
היו גם כן לוקחים הקוסים עם ומרים יקחום כל מי שירצו להוציאם ממזרים:

וּכְלָגֵבִים
לְחֶדְיָה
קִרְחָה

הנדרה אלה • אשר נראה אלו כי לא תבא ולא הידיעה על העבר וכן ההקדים
שמואל הנמצא פה וזולתם שכתבו בספר מכלל • פעמים • בגבועין הפעם
האחת והשנית אחר חפלתו שאמר לו שמעתי הפלתיך וכו' אין במראה הראשונה
בסתר ובמראה השנית במפורש • ויאמר יו' לסלמה • על ידי כביא והוא אחיה

דוד ה' מל' וס' חזקתו ימיו. ויהי לעז וק' שלמה. ולבנא אתן שבט. כמגדל חרד צוארך. וחקתני עליהם רחוקאל. וכל תריסר ועודא ור' רבו' מלאים: לאלהות ה' וס' במסר כסדר ביתא: בעלות

וְהָיָה לְעֶרְוַת דָּסִיב שְׁלֹמֹה בְּשׂוּתֵי
מִטְעִיָּה יִרְאֵה לִבִּיהָ בְּתֵר מַעֲוֹת
עֲסִמָּא וְלֹא הָיָה לִבִּיהָ שְׁלִים בִּ
בְּחִלְתָּהּ רִי אֱלֹהֵיהָ בְּלִבְאֵרְדֹּר
אֲבוּתֵי וְנֹאֵל שְׁלֹמֹה בְּתֵר עֲשׂוּתֹת
מַעֲוֹת צִדֻּקָּא וְכֵתֵר מַלְכֵּי שְׁקוּץ
עֲמֻקָּא וְעֵבֶר שְׁלֹמֹה רִבִּישׁ קָדָם
יְיָ וְלֹא אֲשֵׁלִים בְּתֵר וְחִלְתָּהּ רִי
בְּדֹר אֲבוּתֵי :

בְּאֵל שְׁלֹמֹה בִּמְתָא לְבִמּוֹשׁ שִׁקּוֹן
מוֹאֵב בְּטוֹרָא דְּרֵי עַל אֲפִי יְרוּשָׁלַם
וְלִמְלֶךְ שִׁיקּוֹן בְּנֵי עֲמֹן וְכֵן
עֲבַד לְכָל נְשׁוֹהֵי בֵּית עַמְּמֹא
מִסְקֵן בּוֹסְמֵן וּמִדְּבַחֵן לְטַעוֹתְהוֹן
וְתַקִּין דְּרוּגָא דְּרֵי בְּשִׁלְמוֹה אֲדִי
אִיתְּפִנִי לִיבֵית מִדְּתִלְמָא דְּרֵי אֱלֹהָא
דְּיִשְׂרָאֵל דְּאִתְּגַלִּי לִיהִ תְּרַמִּין וְיִמְנִין
וּפְקִיד עֲלוּהֵי עַל פְּתִגְסָא הַרִין
בְּדִיל וְלֵיל לְמַהֲךְ בְּתַר טַעוֹת ע
עַמְּמֹא וְלֹא נִכְדַּר יֵת דְּפִקְדוֹן

חלף דחור ר' עמר ולא נכרת
פיקורי וקיסרי פקדיות עלך א
אערא אעריית מלכותא מינך
ואתתנה לעבדך בדם ביומך
לא אעברנה בריל דוד אבון מר
בנך אעריה ל תחורית בל
מלכותא לא אערי שבטא תר
אמן לבדך בריל דוד עברי ובריל
ירושלם קדמא דאתר עיתי ו
ואתתנא ערתי

לְשִׁלְמֹה יֵת הָרֹד אֲדֹמָאָה מִדְּרָעָא
דְּמִלְכָא הוּא בְּאֵרוֹם : וְהִנֵּה
בְּרַחֲמֵי רֹד בְּאֵרוֹם בְּרַחֲמֵי
יֹאבָב דְּבַחֲמֵי לְחִלָּעָא קְטִילֵינָא
וְקִטְל בְּלִי דְּבִנְיָרָא בְּאֵרוֹם :
אַרְיֵי שִׁינָא יִרְחִין יִתִּיב תַּמָּן יֹאבָב

ה'רמנח קדמא דסיפרא • ויה בעלות
ה'לעח :

בכלל הנה לקחו אותם היה סבה לבנות אל
ויתור מסיב ה"י יותר מזולתו מהאנשים וס
וי שרע סכבר ואמר שכבר עשה פלוני רב
וד לא מיחה בעושה אותו והיה בדו למחור
ולזה אחסוב שאמרה תורה הוכיח תוכיח
מה האופן הפלסי ואמר בזה המקום אז יב
ועם סזה דרך שלכו בנח אחרי אלהים אר
מלכה ולא יגלו ישראל מעל ארמיתם ולא יח
מהמלכה ממנו בחיו ולמען דוד עברו
לס אשר בחרתי. ר"ל כי מפני שכבר ירושל
ן יותר שלם כי כל אחד מהמלכים הללו ש
יואב עד הנצבעל אדו להכותם ואז זה

מזרע המזק סהיה בלרסו
הוא אמר וזה על הדד: בדינת
דוד את ארוס. כמו בלרסו כפר
ענין זה עתה כי ברח הדד והיה
כער קטן כברחו וכרח מחרש
עם אנשים ארומי' כשהכה חאב
את כל זכר שאר וכאשר שמע
בי מתורוד ויזיב חטב להקים
מישראל ומה סכפר מענין חטת
סהיהת אחו' הגבריה ובכו סהיה
נמול בתוך בני פרעה כל זה
אמר להודיע כי כל כך גברת
סכאחו לישראל עד סהניח כל
הטובת הזאת להקים מישראל
ואמר לפרעה שישלחנו וילך ל
לארצו ולה עלתה בידו להכר
לישראל עד שת זקנת סלמה ט
סהקיימו יי לסטן ביש בצבור עון
על סעסוכסו סלמה ובכו במות
וכן הקיס סטן אחר לסלמה את
רזון בן חלירע וסניהס הכרו
לישראל לעת זקנת סלמה:

עממא ולא נכר ית דפקיד יו
ואמר יי לשלמה
חלף דחנת דא עימך ולא נכרת
פיקורי וקייסירי פקדית עלך א
אעראה אערי ית מלכותא מינך
ואתניה לעבדך בדם ביומך
לא אעברנה בריל דור אבוך מיר
בך אערינה לתור ית בל
מלכותא לא אערי שבטא תר
אמן לבך בריל דור עברי ובדיל
ידושלים קדמא דאתרעיתי ו
ואקים יי כסן
לשלמה ית הנד אדומא מורעא
דמלכא הווא בארום ויהודה

בְּרֵחַ הַחַיִּים בְּרֵחַ הַחַיִּים בְּרֵחַ הַחַיִּים
וְאֵלֶּיךָ יָבֹא רֵיחַ הַחַיִּים
וְקִלְקִל בְּלִבְךָ בְּרֵחַ הַחַיִּים
אֲדֹרֵי שִׁירָתָם יִרְחֹץ יִתִּיב תִּפְסֵן וְיִאָּבֵד

נלוה הכנחה קדמא דסיפרא • ויה כעלות
ימתילעח:

ה' ובכלל הזה לקחו אותם היה סבה לבנות אלו הבמות לעזרזמה היה שלמה ספר
 ש היותו מטיב ה"י יותר מזולתו מהאנשים וכבר יציר על זה גם הכפרים סבבר
 ודאיו שפרע סבבר יאמר סבבר עשה פלוי רבר אס בעשעאלו בעצמו אס בעשעאל
 באסר לא מיהא בעשה אותו והיה בדיו למחות וזה מורבל מאר בלסוכות סארה
 הכל ולזה אחסוב סאמה תורה הוכיח תוכיח את עמיתך ולא תסא עליו חטא ר"ל
 יבזה האופן הסליסי יאמר כזה המקום אז יבנה שלמה: וזה אליו על הרבר הזה
 בבינועם סזה דרך שלכו בתי אחרי אלהים אחרים בראותם אותהם עוברו על
 והמלכה ולא יגלו ישראל מעל ארמחם ולא יחברו בית המקדש: למען רור עברי.
 דבר מהמלכה מתנו בחייו ולמען רור עברו הסניח בזרע שלמה שלא תסור מהם
 ויטלם אשר סרתי. ר"ל כי מפני סבסחר ירושלם לנכח להיו בו בית המקדש ארצה
 חופן יותר סלם כי כל האר מהמלכס הגלוי יסתרל בתקונו ומפני סבגוהו אבותו:
 לה יואב סר הנצא על אדו להכותם ואז זה ספר סבבר הכה יואב כל זכר באר

וירם ירמלך : וזה הדבר אשר הוכיחו עליהם כלם בזה את המלוא ונבטין זה סגור את פרץ עיר רוד שהיה הפרץ אחורי המלוא אמר לו אביך פרץ פרצות בחומה ליהנם בעולירגלים ואתה גדרת אותם לעשו אכזריא לבת פרעה להושיב שם עבדיה ומשרתיה וירא כלמה את העיר והדם לכן כי עשה מלוא הוא מהיר במלואו חריו לכל סבל בית יוסף : לכל מסקי מוסק רבי יוסף מנשה ואפרים לפי שמעבט אפרים היה כיר : ממעלה וסור למסעול : אך

רלבג

זהב בזה חטא ירבעם למלמה בשני כרדן האחד מפני סגנהו על מעשיו והוכיחו ע עליהם והסגית מלא חלק לו כבוד אך קראו בשמואל שלמה בנה את המלוא וכן קרא רוד בשמו ולא קרא אחר מהם מלך : והנה ספר כי האים ירבעם היה גבור חיל וירא שלמה את הנער כי היה רב פעלו והיה זריו במלואו אשר מכהו ומהו אותו מפני זה לקבץ המסע ססובלים עליהם כל בית יוסף והם מנשה ואפרים ובכת ההוא אח' שמעו המלך על זה הפקירות תקף ס סבא ירבעם מ מירושלם ללכת לקבץ המסים מהפקר עליה מנאחא אחיה השילוני בדרך והיה אחיה ה השילוני מתקסה ב בשלמה חרפה והיו סניהם לברם בשרה וכאשר ראה אחיה פה ופה כי חץ סס אים יראה מעשיהם סובל להגיר למלך שלמה אזתפס בשלמה ה החרפה אשר עליו ו ויקרעה שנים קרעים והודיע לוכי מלך י ימלך על עשרת ה הסבטים אחרי מות שלמה וכן אשר הסיח בגיביתו לשבד עזאך לא יקח רבר מ ממלכותו בחייו למען רוד עבר יי אשר סמר מצותיו וחוקותיו ולא ה הסבה גם כן לאיסר הממלכ לבד ממצורע שלמה כמו סקרים ו והודיעו סאס יסמר מצו הטי וחוקותיו ויבנה לו בית קיים זמן ארוך ובזה יענה זרע רוד בזה האופן מלא ת תהיה להם כל המלכ אך לא יענה זרעו כל הימים כי עור תשוב כל המלכה לזרע רוד ולפי מלא סבה המלכה כלל לזרע רוד בימי בית ראסון ולא בימי בית שני הנה זה ראה סכרר ישוב המלכות בכללו לזרע רוד וזה יהיה בימי מלך המסיה ואחריו לא תסו ממנו המלכ כמו ססתאר במקומות מספר רסל :

וירם ירמלך : וזה הדבר אשר הוכיחו עליהם כלם בזה את המלוא ונבטין זה סגור את פרץ עיר רוד שהיה הפרץ אחורי המלוא אמר לו אביך פרץ פרצות בחומה ליהנם בעולירגלים ואתה גדרת אותם לעשו אכזריא לבת פרעה להושיב שם עבדיה ומשרתיה וירא כלמה את העיר והדם לכן כי עשה מלוא הוא מהיר במלואו חריו לכל סבל בית יוסף : לכל מסקי מוסק רבי יוסף מנשה ואפרים לפי שמעבט אפרים היה כיר : ממעלה וסור למסעול : אך

לעיל בהאי סיפרא והאי סימן : לטמוד ח' מלאים בקראו וסימ' אל פילגשי אביך : וזהו אס תשמע וידעס : אך יחן לך יי שכל ובינה : ולשלמה בני תן : ררי בצאת הכהנים מן : ויעסר המלך על עמרו ד' ה : עת לטמוד ועת לאכר : לטמוד על אחיהם :

וירם ירמלך : וזה הדבר אשר הוכיחו עליהם כלם בזה את המלוא ונבטין זה סגור את פרץ עיר רוד שהיה הפרץ אחורי המלוא אמר לו אביך פרץ פרצות בחומה ליהנם בעולירגלים ואתה גדרת אותם לעשו אכזריא לבת פרעה להושיב שם עבדיה ומשרתיה וירא כלמה את העיר והדם לכן כי עשה מלוא הוא מהיר במלואו חריו לכל סבל בית יוסף : לכל מסקי מוסק רבי יוסף מנשה ואפרים לפי שמעבט אפרים היה כיר : ממעלה וסור למסעול : אך

לעיל בהאי סיפרא והאי סימן : לטמוד ח' מלאים בקראו וסימ' אל פילגשי אביך : וזהו אס תשמע וידעס : אך יחן לך יי שכל ובינה : ולשלמה בני תן : ררי בצאת הכהנים מן : ויעסר המלך על עמרו ד' ה : עת לטמוד ועת לאכר : לטמוד על אחיהם :

וירם ירמלך : וזה הדבר אשר הוכיחו עליהם כלם בזה את המלוא ונבטין זה סגור את פרץ עיר רוד שהיה הפרץ אחורי המלוא אמר לו אביך פרץ פרצות בחומה ליהנם בעולירגלים ואתה גדרת אותם לעשו אכזריא לבת פרעה להושיב שם עבדיה ומשרתיה וירא כלמה את העיר והדם לכן כי עשה מלוא הוא מהיר במלואו חריו לכל סבל בית יוסף : לכל מסקי מוסק רבי יוסף מנשה ואפרים לפי שמעבט אפרים היה כיר : ממעלה וסור למסעול : אך

DD

בכל אמת דבר: השנים עשר
 שלמים ושר
 הוא למרס עוזם הדבור והעומר והחם
 גבול מדרים שהיו כלם עובדים את מלך

וכבר ידמה כי ממעלה שמואל ושאול היתה לכל הפחו' שלם עשרה פנה ביעשרים פנה עמר הארון בקרית יערים לכל הפחות וכבר עברו שבע פנים ושמה חרשים למלכות רוד וטבעה חרשים היה ארון ייבשרה פלשת' ונע' ארו יותר משלם עשרה פנה ממיתת עלי עד מלכות רוד עם סכבר אפסר שהארון היה בקרית יערי' יותר מעשרים פנה אך אחר מעברו עשרים פנה נטו כל ישראל אחר יי' ולזה ידמה לפי מה שאחשוב מרוב פני השעבור נכללים בעצות שמסון ועלי כי בימי שמסון היו הפלשתים מושלים בישראל כמו שבזכר מס והנה כראה כי מבין הבית הזה ר'ל מהתחלת בנינו עד התחלת בנין בית פני היוגס כן ארבע מאות ושמונים פנה :

השמה עשר

הוא מה שהוריענו מצורת הבית שבנה לסם יי' כי ממנו נעמוד על קודות כפלאים מחכמת הנמצאות והנה היה ההיכל והוא הקדש וקדש הקדשים עמו ששים אמה ארבו ורחבו עשר' אמה והנה היה היורך והרוחב כפל מה שהיה מן הארך והרחב באשר עשה משה במדבר ואולם הגובה בלתי נזכר זה היחס כי הוא היה שלשים אמה ומס היה עשר אמות אלא מלאת הקבה עשו תקרה ברביר גבוה עשרים אמה באופן שהיו הארך והרחב והגובה שוים בקדש חקדשים בבית המקדש כמו שהיו שוים במשכן ששמה משה וזוה האופן גם כן מס התקרה התחונה בהיכל גבוהה עשרים וזוה היה ענין תמונת הקדש וקדש הקדש בבית המקדש מידמה לענין תמונתו במשכן ר'ל פכל אחר מאלו המרחקים היה במקדש כפול שיעורו במשכן וראוי שתדע כי כבר היה בנין הבית מאבני סלמיות ולא תהיה בהם פנימה וחשרון להעיר על סלמיות השם יי' אשר זה הבית נבנה לשמו ולזאת הקבה גם כן היו בלוח מס האבנים סלמיות עד שלא נשמע בבית מקדש וגרון וכל כלי ברזל להורות על שאין הנעשה לו זה חסר קנין מוס סלמות . והנה היה קדש הקדשים שזה בכל רחוקו להעיר על שהסלמות התכליתו שהוא מעד עליו הוא מגיע בשווי בדרות ובמדות . והנה היה אולם על פני היכל הבית להוסף במעלות הבית ופניו הכל האבנים עם סכבר היה ראוי שהיה אמצע מה בין חצר הכהנים ובין הקדש כי ראוי שהיה כמו אמצעי בין המדרגה השפלה והעליונה ממנו והף על פי שאינו אמצע על דרך האמת ולזה לא היתה מחיצה מברלת בינו ובין חצר הכהנים . והנה עשה לבית והוא ההיכל חלונות סקופים אטומים להעיר על שמקום ההסקפה הוא מתחלת הענין אטום עד שידרך האדם עצמו אל לקיחת ההקדמות והתחלות ומהם יתסר לפתיחת החלונות לראות האור הנביר הוא אור השכל . ואולם היציגים שבה סביב לבית היו מלמה זח על זה כי כן ענין ההשגות והעלין רחב מאשר תחתיו כי ההשגה העליונה רחבה וגדולה מאשר תחתיה כסע' בחלקי העולם השפל והאמצעי והעליון . והנה היו עולים מן השפלה אל האמצעית ומן האמצעית אל העליונה כי כן דרך ההשגות האלו ומי שיקחם על זולת סדרם ישיגו טבום בהכרח והנה לא היו העליות במעלות סיקפזו וידלגו בהם ממדרגה למדרגה אבל היו בדרך סבוב ועלה האר' בובולות מעלות להעיר במציגיה שכלו מעט מעט בהדרגה ולזאת הקבה לא היו מעלות בכבש המזבח . והנה צייר בקירות ההיכל והרביד והוא מה שהיה מהם על התקרה התחתונה צייר כרובים ותמונות והם כרמות כפתורי המנורה ופטורי ציגים והם ברימון הגביעים המוקדשים והפרח אשר במנורה . והנה הכרובים הם מסל לסכל ההיכל והתמונות ופטורי ציגים הם השוטנים אשר הוא רועה בהם כמו שבארנו בבארנו לשיר השירים וכדבר המנורה והנה עשה זה לקדש ולקדש הקדשים כי שניהם מעידים על זה הסלמות אך הראשון מעיד על ההכל . והשני והוא קדש הקדשים מעיר יציאת ההכנה לפעל . ואולם בבית הנהיכל תחת התקרה התחתונה צייר ציורים פקעים ופטורי ציגים והם ברימות בשתורים וגביעים מוקדשים ופרחים לסבה בעינה אשר היו אלו הציורים במנורה אך למעלה מהתקרה התחתונה היו מסעם זה כרובים להעיר על השכל הלוך מהמוחשות ההתחלות כמו שבארנו ברביר התורה אומם תחת התקרה לא צייר תחלה רק מה שיעיר על ההשגות החושיות . וידמה שהיה הגובה מבין התקרה התחתונה והעליונה עשר אמות להעיר על מספר מדרגות הגבולים שהם עשר והעשרי קדש וכבר עמדנו על מציאותם מפני זה השכל הנמצא כנו אשר בעברו וצוירו מס כרובים בביתים . והנה צפה זהב ההיכל והרביד לסבה בעינה אשר בעבורה היו הכלים אשר מס כלם מזהב או מצופים זהב וכבר בארנו הקבה בזה במלאכת המשכן בבארנו לרבי התורה . והנה היה מצופה עצי ארז תחלה ואחר כך מזהב כי לא יתכן סיצפו האבנים זהב עם שהתמונות שהיו מצוירות מס היו יותר נאות לציירם בעצי הארז משיצוירם באבנים והיה הצויר בהם יותר קיים שלא יסבר כמיצופה זהב והנה עשה דבר פנים כרובים גדולי אף פניהם אינם אל אחיו והיו נוכחים בכניהם על הארון ועל הכרובים אשר על הכפרת שהיו פניהם אינם אל אחיו להעיר שבקוף הענין לא יהיו פניהם אינם אל אחיו אך יתדבק האחד עם האחר רבוק מה והוא רבוק קצה כקף זה בקצה כקף זה וראוי שתדע כי אחר המות לא יקבל מפעם הסכל ההיכלי מהסכל הפעל אבל יעמד על מה שהסעיגו וידבק רבקות מה בסכל הפועל כמו שבארנו בראשון מקפר מלחמ' ו' ואין ראוי שתחשוב מזה שהיה אלו הכרובים במדרגה אחת מפני היותם בצורה אחת וכניהם פרושות באופן אחר כמו שלא יחשב היות צורת הכרובים אשר פניהם אינם אל אחיו באופן אחר שהיו פניהם במדרגה אחת ואמנם אמרנו זה לפי שבבר בארנו בראשון מקפר מלחמות יי' שאי אפשר שיטב

מסמאות ככר וששים ושם לבד מאנשי הימים ומסחר הרוכלים וכל מלכי הערב ופחות הארץ וכל הארץ היו מבקשים את פני סלמה לשמוע את חכמתו אשר נתן אלהים בלבבו והמה מביא' איש מסתובלי כקף וכלי זחב וקנינים אחרים מדי פנה בשכח עם מוצא הסוסים אשר היה לסלמה ממזרים וכן לכל מלכי החתים ולכל מלכי ארם והיה עשרו כל כך עד שלא נחשב כקף בימי סלמה למאומה והיה מנוע משעם חכמתו שסכבר חכם מכל האדם ורבר רביר טבעי על כל מיני הזמחים מהגדול ועד הקטן בהדרגה ועל כל מיני ב'ח בהדרגה ב'ח וזאת חכמה כפלאה ר'ל לעמוד על ההדרגה הזאת ולעמוד על סבות כל מין מהם ומסגיו :

השלשה עשר

הוא במדות והוא להודיע שראוי למי שיתרל ברבר מה שלא יקצר בהסתדלות ההוא מלכוא בו בסבות היותר נאותות וכ'ס כסיהיה ההסתדלות לעשות דבר לכבוד ה' ולזה תמצא כי כשרצה סלמה לבנות בית המקדש והיה מהכרח הבנין ההוא שהיו לו עצי ארזים גדולים והיה הלבנון אשר הוא יותר נאות לזה לו במלכות חירם מלך צור וגם הצידונים אשר היה חירם מוסל עליהם היו יותר בקיאים בביתית אלו העצים הנה אחרי הודיע את חירם מהבית שהוא בונה הוא בונה אותו לסם יי' אשר הוא מוסל בכל ומשפיל ומכניע כל מונאיו כמו סכבר בספר ד'ה וכדי שיתרצה ית' בזה הבנין לעזור אותו הנה סלח לו סכיה לכרות לו ארזים מהלבנון אשר במלכותו ולא רצה לבאר לו שיעשהו תועלת מפני זה כי לא היה לכבוד לחירם מלך צור אך בקם שהיו מס לכרות הארזים עברי חירם עם עבריו והוא יתן לו סכר עבריו בכל אשר יאמר כאלו העיר בזה שגם סכר עבריו יותר לומה סיר' שיעיגלו מהתועלת מפני צוותו לכרות הארזים אשר לו להביאם אל סלמה ולא בקם ממנו יותר מזה כי לא היה ראוי סכבר לסאל ממנו יותר וגם הודיע אותו כי רוד התעורר לבנות זה הבנין כדי שיתרצה חירם יותר לעזור סלמה במה שבקם ממנו כי אוהב היה חירם לרוד ולזאת הקבה תמצא מהתדעה חירם לעשות את סקשתו ולקח דרך תהיה בה תפיסתו דרך כבוד והוא שהוא יעשה כל חפצו בעצי ארזי' ובעצי ברושים ועבריו יור יור מן הלבנון וחיירם יסמם רוברות בים עד המקום סירח סלמה סוילכס מס ושם יפסד כדי שהיו מוכנים לסלמה לנסאם ובהם שעה חירם מזה יתן לו סלמה לחם ביתו הנה בזה הגיע לחירם בהבלעה סכר לקיחת הארזים והבחישים מהיעד סלו במה סלא יסגיגו בשת על לקיחתו סכר בו מסלמה והוא סכר הבאתו הארזים לים והולכס אל המקום סירח סלמה והנה נתבאר בספר דבריי הימים כי זולת זה הסבר הנזכר בזה המקום היה כותן עוד סלמה סכר עברי חירם :

הארבעה עשר

הוא להודיע פים למלך להעביר הגוים התושבים לעשות מלאכת בית יי' ומלאכתו כמוסכר בתורה והיו לך למס ועבדך ולזה ספר בזה המקום עם מה שהעלי' הספור בספר דבריי הימים שסכבר היו לסלמה מהגרים התושבים סבעים אלק נוסא סכל ושמינים אלק חוצב בהר :

החמשה עשר

הוא להודיע שראוי בכל ענין שהיו בו ממנו רבים בדרך סיסת'לו סלא יחסר התקן בו ולזה תמצא מסס סלמה ממנו רבים רודים בעם העושים במלאכ' והוכרח להסים הממונים ההם גרים מפני סקדס על המלאכה כי סכבר מאר לישראלים אס יעשו ככה ולזה תמצא בישראלים שהעלה סלמה למסוילכס לבנונה סקדר הענין באופן סלא יכבר מאר עליהם והוא שהיו חרם בלבבון וסגי חרשים בביתם וכזה תמצא ססדר בבלכול ביתו וכל המצטרך לו סגיס עשר נביבים וכלללהו כל אחד חרם אחד במה סלקט מהמם מהחלק מישראל הבאים לגורלו סלא היה זה המנוי לאיס אחד יכבר עליו מאר ויחסר מפני זה התקן במה שיעשהו :

הששה עשר

הוא להודיע שבנין בית המקדש ראוי שהיה לסם יי' וזהו אמרו בתורה ועמו לי מקדש ר'ל סבעשייתו יעמיהו לשמויית' ולזה תמצא סכבר כפול הרבה בזה הספור זה הענין אמר כי לא יכול לבנות בית לסם יי' והכני אומד לבנות בית לסם יי' ואבנה הבית לסם יי' אשר בנה המלך סלמה לייעם לבב רוד לבנות בית לסם יי' והבית אשר בניתי לשמך והיה זה כן להיטיר האבנים אל קרשות הבית הזה ואל הידאה ממנו מפני היותו קדוש מתחלת ענינו עם סזה יעיר ויסיר לעמוד על סורות בנינו כסיתבוננו בכל חלקיו ויבני מזה אי זו היסרה יס בהם להסיג ה'י אף אס לא היתה בבייתו בזה האופן יסורו אלו התועלות הנפלאות בי לא יתכן סתפול אס הסאלה למה נעשה זה הבנין לסדר כך ואי זו היסרה יס בו להסיג סוד ה'י וסורות המציאות מפני שהעשונו לא היה ל'י אס הונח הענין כן ואין ענין קרשותו כי אס כמו הקדשת הכסף והזהב והשדה והבית ל'י אשר לא תפול הסאלה בה למה היו בתואר כך מדר מה שהם קרם :

השבעה עשר

הוא מה שהודי' מרוחק עת התחלת בנין בית המקד' מעת יציאת מצרים והנה עמדנו מזה על העת אשר ממנו יפתח עד זה הזמן והוא מאה ושמונים פנה והנה פטנו את ישראל יפתח ואבנ' ואילו' הזבולוני ועבדך בן הלל הפרעתוני פלסים ואחת פנה ואס חסבנו אחר זה ארבעים פנה סל סעבד ביד פלשתים ועשרים פנה משפט ממסון את ישראל וארבעים פנה סל עלי וארבעים פנה סל רוד וסלם סגי' סכבר עברו למלכ' סלמה לא יסארו כי אס מס סכים למלכות סאול ולימי שפטו סמוא את כל ישראל .

השכלה הנקנה במדרגת השכל המועיל ושם בארנו שהשכל הנקנה נשאר אחר המות והוא נכחי כהפך מה שאמרו הפילוסופים בזה והנה בזה המקום העיר הערה מבוארת שהשכל הנקנה נכחי והנה היה גובה אלו הכרובים עשר אמות להעיר על עשר מדרגות הגדלים שהעשירי מהם קדש והוא הפס ית'. והנה היו לפתח הדביר דלתות עציסמן לפימה שאחשוב בעת ההיא להעיר פסם האור והוא אור השכל ולזה עשה אותם מעץ פמן שהוא מוכן אל פיתפסם בו האור בקלות כפלא ולזה לא עשה כן לדלתות ההיכל. והנה צויר בדלתות ההיכל והדביר כרובים ותימורות ופטורי צצים כי הם הפתחים לכל אלו ההשגות והנה השגות החושיות הם גם כן מכווני' לזאת הקבה בעינה ולזה היו גם כן הכרובי' בדלתות ההיכל. והנה כנה החצר הפנימית והיא חצר הכהנים פביב טלפה טוריגזית וטור כרותות ארזים עליהם הנה השלטה טורים התחתונים היו טורים על מציאות הצורה הרוממית וטור הארץ על הצורה הצומחת אשר איכה ערומה מהצורה הרוממית. והיו הטורים ארבעה להעיר על היוותם מהיטורות הארבעה וקורבת מדרגתם מהם. ובמזבח הנחשת אשר פס הייתה העולה על העצים להורות גם כן על הכפס החיונית ושהיא לא תופס מהצומחת כמו שזכרנו בערשת ויקרא. והנה היה כל מה שהיה ממכת בחצר הכהנים מנחשת לקבה בעינה אשר היה זה כן במסכן. והנה עשה מהשלכות עשר ומהמנורות עשר לפי שמספר העשר מורה בעצמו על מציאות הפי' כמו שזכרנו במקומות רבים מבאורנו לברר התורה כאילו העיר בזה כי אלו הצורות אשר יעירו עליהם השולחן והמנורה הם כלם שופעות מהפס ית' באמצעות שאר הגבולים. והנה קרא הפתח החמישי פתח הדביר והרביעי פתח ההיכל לפי שחצר הכהנים היה מעיר על טלם צורות והם הרוממית והצומחת והחיונית ופתח ההיכל על הרביעית והיא המרדבת ופתח הרביעי היה מעיר על צורה חמסית באופן מה והוא השכל הנקב'. והנה עשה באלם פני עמורים נחשת וקרא העמוד הימני יכין והשמאלני בעז העיר בזה כי שתי הצורות פהם הרוממית והצומחת אלו הצומחת והחיונית האחת מבינה לקבול הצורה האחרת והיא הנקראת יכין והאחרת היא המושלת ולה התקוף והעזז וממנה יסודו פעולות הנמצא ההוא עם שאלו הנמצאים הם צורות רובה לומ' הצומחת והחיונית יקבלו רוסם יותר חזק מתקופות השמש יותר ממה סימבאזה בארם ולזה תמצא בצמחים פבהיות השמש בפאת ימין לא יעשו פ פעלותיהם אך יקנומזה הכנה לתת פרים בהיות השמש בפאת צפון ואז ימצא להם חזק הפעולות וכן תמצא בבח' שהם יתעבדו על הרוב בהיות השמש לפאת צפון אך בהיותו בפאת ררום תתחרם להם קצת הכנה ואין הנה מקום כאור אלו הדברים. והנה היה רחב העמודים ארבע אמות להורות על קרבת אלו מטבע ארבע היסוד' ולזה גם כן היה עבים ארבע אצבעות ולזה גם כן היה על הכותרות מעשה פוטן כאלום ארבע אמות. והנה היתה קומת הכותרות חמס אמות לקבה בעינה אשר היתה מספר החמשה בחצר המסכן כמו שבארנו פס והנה היתה קומת העמורים עם הכותר' בקרוב כמו גובה מזבח הנחשת עם גובה המערכה פעליה יושמו נחתי העולה כי היה גבהם לפי מה שבארנו כמו אחת ועשרים אמה וגובה מזבח הנחשת היה עשרים אמה כמו שזכר בקפר'ה. והנה היו בכל כותרת שתי גלות להעיר שאלו הנמצאים יקבלו הצורה העליונה באמצעות קבולם השפלה ממנה. והנה היו פס בשתי גלות הכותרת פבעה גרילים כי עם שהם מורים על מדרגת הצור' בכללם שהם פבעה והפביעית היא קדש הנה כזה עור הערה למספר הארבעה כי בכל גלה היו פלטה גרילים ואחר צמקום רבוק הגלה העליונה בתחתונה. והנה העמודים שהיו בגלה העליונה ועליהם מעשה פוטן והרמונים שהיו בתחתונה הנה זה כלומר זה על מציא' הכפס הצומחת כי הוצאת השוטן והפירות לא ייתכן שיחרש מן החום לבד כמו שבאר הפילוסוף. והנה הרמונים שני טורים וכן הענין בעמודים לפי פכזה הורה על פני מיסם מהפס הצומחת האחר בצמחים והאחר בבח' מחובר עם המרגשת ובכלל הנה היה זה להעיר על הצורה המכונה ועל הצורה שהיא פלמות לה. והנה היו הרמונים מאה בטור אחר מהם להעיר על רבוי מיני הצמחים והבח' והתחלפותם שהוא בהכרח מצד הצורה. והנה הם היה כזה הפיעור כרי פיהיה נאות לרחוץ וסאר מה פיהיה בו ירמה שיאמר שכבר נעשה לנוי לבד ואפשר שנאמר כי לפי פני פבעה לטהרה פס בפיעורו מה פיעור על מציאות העשירי שהוא הקדש כי לו לבדו הטהרה השלימה ולזה היה עשר אמות רחבו והיו מהפקעים תחת פפתו עשר באמה גם כן לזאת הקבה. והיה גבהו חמס אמות לקבה אשר היה מספר החמס באלו הרברים אשר בחצר הכהני והנה היה מרובע מלמטה ועגול מלמעלה כי הטמאות תהינה מצד החומר אשר יקורונו ארבעה והטהרה תהיה מצד הצורה והתבוננות זה כמו שבארנו בקפר ויקרא והצורה היא קושרת יסודות החומר ומקיפה בהם ולזה היה העגול מעיר עליה. והיו בה פני טורים פקעים להעיר על הצורה המכונה ועל הצורה אשר בה יהיה הנמצא מה שהוא והיא ה המשלמת אותן. והנה היה בפקעים צורת בקר כמו שזכרנו להעיר על מציאות הכפס החיונית כי מה שהיה בחצר הכהנים מעיר על הצורה הרוממית והצומחת והחיונית כמו שזכרנו. והנה היו שנים עשר בקר כמו נוסאים הם להעיר על פהכחות השופעות מהעליונים בפנים עשר המזלות מנהגים היסודות וקושרים אותם ועשה להם רמות בקר בדמיון מה שאמר יחזקאל פני טור בדבר החיו' עם

שכבר העיר בזה בצורה החיונית. והנה היה עביו ארבע אצבעות כמו הענין בעמודים להעיר על מה שמעיר עליו מספר הארבעה אשר הוא סבת הטומאה והוא החומר. והיה עם הפקעים כספתו צויר פרח פוטן להעיר עם זה על הנפס הצומחת והנה היה מספר הארבע במכוונות סארכס ובדרכם ובקומתם והיו ארבעת אופנים מתחת להעיר על מציאות היסודות פהם סבת הטומאה ולזאת הקבה היו פס ארבעת כתפות רבקות בהם לוחות המכוונות. והיו על המסגרות אשר בין השלבים צורות אריות וצורת בקר וצורת כרובים להורות על סאלו הצורות הם עלולות מצורות החיות אשר פניהם פני אריה ופני טור ופני הכרוב כמו שזכר יחזקאל כאילו יעיר בזה סבגפם השכלים ימצאו לו הצור' ביותר ככבר פנמיציאותם וזה כי האריה הוא המושל בחיות והכבד סבהם והטור בבהמות וכבר בארנו אמתת זה בראפון ובחמשי מספר מלחמות יי'. והיה פיה עגול לקבה בעינה אשר היה פני הים עגול כי הכורים היו גם כן לטהרה.

והיה הכל מחובר ומדוכך בעצמו לא במלאכ' להעיר על הרבוק שהוא מצד הצורה ביה הזא' יעיר על מציאות הצורה והמטל כי אם תכרת אבר אחר מלח' ותדבקו במלאכה יעדר ממנו פועל הצורה וזה עדות על שזה ההתאחרות לא יהיה אם לא מצד הצורה. והנה היה גובה האופנים אמה וחצי האמה ומלמעלה מהמכוונות היה גובה אמה וחצי אמה ועם גובה המכוונה יהיו שבע אמות ויפלט בזה מספר השבעה אשר הוא מעיר בעצמו על מציאות כל הצורות ולזאת הקבה היו מספר המכוונות עשר וכן הענין במספר הכיורות והיו חמשה מימין וחמשה משמאל לקבה אשר נמצא מספר החמס' במה שהיה בחצר המסכן עם שמספר החמשה מעיר על התכלית מה שהחמר כחיו עליו מן הצור' כי החמישית היא השכל הנקב' כמו פקדס. והיה מספר הארבעה לכיור לקבה שזכרנו בכל מספר הארבעה שהיה נמצא בזה המקום ולפי שהכיור היה יותר כבד מהם אם מצד מה פצויר בו מהרברים אם מצד שאינו בא על טומאה כמו הענין בים הופס הים בצר היותר פחות והוא הצר המזרחי ררומי. והנה לא רנה המלך שיעשה חירס רבר מהרברים אשר בהיכל ובדכיר ואעפ' שהוא היה בקי במלאכת הזהכ כמו שזכר בקפר דברי הימים מפני עצם קדושת מה פבהיכל ובדכיר כי חירס לא היה ישראלי אבל היה צורי ולזה לא עשה חירס כי אם כלי הנחשת ולא עשה כלי הזהב.

התשעה עשר

הוא להודיע שהוא ראוי שיעשה הארם מלאכת השם וחפצו בזריות נפלא יותר מזריותו על חפציו הלא תראה כי פלמה המלך עשה את בית יי' בשבע שנים וביתו עשה בשלם ע עשרה שנה.

העשרים

הוא להודיע שאין לכל אר' שישתדל לזכות בפעמה מקניינו מה שהוא לכבוד הפי' הלא תראה כי פלמה אף על פי שהיו לו הקרשות רבות לבנות הבית בחר פיהיה נבנה מסלו וישארנו ההקרשות לפי' ולזאת הקבה גכ עשה מביתו כל עבודת בית המקדש בתמידין ומוספין וקרבתו צבור וקטורת הקמים ושמן למאור וסאר העשנים הצריכים לעבודת הבית.

העשרים ואחר

הוא להודיע עצם נפלאו הפי' ועצם הראו' שכינתו בבית המקדש עשר שכבר פמר שבצאת הכהנים מן הקדש הענין מלא את בית יי'.

העשרים ושנים

הוא להודיע שהמברך ראוי פיהיו פניו כנגד ה המתדבק ולזה אל יסב המלך את פניו ויבדך את בל קהל ישראל ולזאת הקבה דרך בדרכת הכהנים שהיו פניהם כלפי העם.

העשרים ושלושה

הוא להודיע שאין לבדך את הפס ית' על הטובה ולתת לו תודה כעל כל אשר במל מהטוב כי עם שזה רבר ראוי בעצמו הנה עור בו תועלת להיפיר הארם אל שהטוב כלם הם עלולות מהפי' ולזה פמר פבדך פלמה את יי' על אשר קיים הייעור הטוב פיעד לרור אביו מענין המלוכה לבנו ובנין הבית עליו.

העשרים וארבעה

הוא להודיע שהתפלה ראוי שתהיה באופן פיסלס הדבקו למתפלל עם השם ית' כי אז תהיה התפלה כשמעת יותר ולזה תמצא שכבר התפלל שלמה במקום פיסלס בו הרבקות בגי יותר והוא לפי מזבח יי' שהיה המקום נבחר לדבק בו השפע האלהי ער שאמר יעקב בו מה נודא המקום הזה אין זה כי אם בית אלהים כמו שזכרנו בקוף פמר פמואל ולזה קרא אברהם שם המקום יי' וראה ולזאת הקבה גם כן הקרים שמוא לפסח הפי' קודם התפלה כי בזה יפלט לו יותר הרבקות בו ולזה פמר פכרע על ברכיו לפני מזבח יי' ופרם כפיו השמים והקדים ואמר יי' אלהי ישראל אין כעוד וגו' לשבח הפי' תחלה וכבר נכפל זה השורם בתפלתו זאת כמו שבארנו בבאורנו לזאת הפרסה.

העשרים וחמשה

הוא בדיעת והוא להודיע שהלאו אחד והוא מנהיג השמים והארץ לא כמו שאמרו המאמינים בפניות לפי שהם יאמרו שהרברים המתחלפ' ראוי שתהייה התחלפותם מתחלפו ולפי שהרכרים השפלים נפגדים והשמים בלתי נפגדים הנה ראוי שתהיה ההתחלה אחת לשמי' וההתחלה אחרת לארץ וכבר זכר פלמה שאין הענין כן במה שאמר אף

המעשות ולא ככנע מפני זה להוכיח את כסיוגם לא בזה את בניו אחריו לסמור
דרך יי' והיה זה סבה לגלות ישראל מהארץ ולחרקן
הכית :

השלשים וארבעה הוא להודיע שאין ראוי למלך להמשיט את ישראל
אל כל להרחיבה וכאשר יביא ההכרח לתת ממנה
ראוי שיתן מה שהוא יותר מעט התועלת ולזה ספר שהעשרים עיר שלמה
לחירם היו ארץ כבול ואף על פי שכבר נתן לו אחדים עיירות אחרות כמו מנזכר
בספר דברי הימים :

השלשים וחמשה הוא להודיע שכל מה שעם מלך וסדר בבגין וביתר
הענינים אשר הם היה הכל בחכמה כמו שזכר זה
בספור מלכות שבא מדבריה ואחשוב כי כסא המלך היו בו שם מעלות להעיר
שהשגתו וחכמתו תתפסט במה שתחת המדרגה הסבבית מן הכורות והיא הטי
כי לא יושב מכרעוכם מדרגתו ואמנם ישיב האדם חלק מה מכיוס הכמכאות
וסדרם וישרם ובה יתקף אל הנבילים אשר תחת הטי כי הם משיגים גם כן
חלק ממנו לא מהאדם גם כן לא יתכן שיעצ להשגתם כמו שבארכו בחמשים מספר
מלחמות יי' והנה היו אריות נראים על מעלות הכסא ועל דודתיו כרי סיראן
ממנו יותר כי זה הכרחי למלך ובה יגיע התועלת ממנו אל העם אשר תחתיו ל
לסמורם מלא ויוקו קצתם לקצת ליראתם מהמלך :

השלשים וששה הוא להודיע עובד החכמה האלהית במה
שהזהירה המלך מלא ירבה לו קוסים ולא
ירבה לונכסים כי מלמה עם היוותו חכם שבאנשים ככסל בזה כי מחשקו להרבות
קוסים היו באים סודרי החלך שם לקנות לו קוסים ואחשוב גם כן שזה היה סבה
להתחתן עם פרעה מכורף אל מה שהיה הומה לרבו הכסום וזה היה סבה אל
שהטואת לבבו באופן שהעלים פניו מהם והניחם לעבוד אלהים אחרים והיה
זה סבה אל שחלקה מלכות בית דוד וזה היה סבה להעשות עבלי הזהב אשר
היה סבה כל זה באופן להכריח ישראל מעל
ארמיתו ולהחריב בית המקדש :

השלשים ושבעה הוא להודיע שתקף פחטא מלמה ליי הוכיחו
בשכט אנשים וכבשני בני אדם כאשר ייקר
את בנו כמו שיער לרור בספר שמואל ולזה ספר שתקף זה הקים יי' טען לשלמה
הרד האדומי ורזון בן אלדע :

השלשים ושמונה הוא להודיע שאין ראוי לאדם שיתגאה מפני
היותו קרוב למלכות להטיח דברים כגבר
המלך הלא תראה כי מפני הרבד שאמר ירבעם כגבר שלמה היו עליו אימותות
עד יום מות שלמה ולא הועיל לו בזה הענין הסררה אשר מכנה המלך עליה ובכבוד
הדבור מהיעדר שיערו הכסא שימלך על עשרת השבטים לא היה לו להתגאות
כגבר המלך כן יסד סכלותו ממנו הטוב ההוא הלא תראה כי רור אף על פי
שישמואל שימלך על ישראל לא כתבא על שאלו וגם בפלו כידו בעת שהיה
רורפולק לו כבוד ברביו ולא הניח איש
מעבדיו להרע לו :

השלשים ותשעה הוא להודיע שראוי לאדם לעשות בחכמה
מעשו כפי מה שפסד ולא יקצר בזה מפני
היותו שלוח מהשם יי' כי השם יי' יבקש תמיד בדברים הסבבות הנאותות כאשר
היה אפשר זה ולזה תמצא שפחד שמואל ואמר חייך אלך ושמע שאלו והרגני ולזה
תמצא שכבר המתין אחיה מיכא ירבעם מירושלם קדם סיגד לו ישר המלוכ כדי
מלא ישמע איש דבריהם ולזה גם כן המתין לרבר עמו בסרה כדי שיוכלו לראות
אם יש איש שיוכל לשמוע דבריהם וכאשר ראה כי אין איש אז הגיד לו זה כי אם
היה מציד לו זה במקום רואים היה הדבר מענין אל המלך והיו מפני זה הנביא
ודכעם בככנה ויהי זה כלי אל מלא תתקיים הנבואה כי המלך ישעיה לבכלשון
אם ידע זה להמית את ירבעם ולא מעילהו בדחו אל מלך מצרים כים כח למלך
לתשחרר דב למלך מצרי להמיתו והנה לא היה ירבעם באופן מהמעלה שתרדק
בו ההשגחה הפרטית להצילו :

הארבעים הוא להודיע שכבר תשוב המלוכה בכללה לזרע דוד
וכבר למרנו זה מאמרו ואענה את זרע דוד למען
זאתאך לא כל הימים ולפי שזה לא היה כלל לא בבית ראשון ולא בבית שני כי
לא שבו עם כי יום יהודה ובנימין ידענו שעור ימלך מלך לרור על
כל ישראל ואותו המלכות לא יקור לשלם כמו
שהתבאר מרבירי דמיאל :

וילך

אף כמוך אלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת ביאר בזה שהוא אלוה בשמים
ממעל ועל הארץ מתחת והנה עשה בזה כמו התחלת מופת הנחתו שאמר הם
אלהים בשמים הם אלהים על הארץ כי אכחו מראה מהשמים כחות שופעו בארץ
זה לאות שהמניעים ההם מנהיגים גם כן לו הדברים השפלים וזה ממה שהוא
מתבאר בגלגל שיש באן כחות שופעות מהגלגלים לאלו הדברים השפלים ומזה
יתבאר היות לאלו הדברים המתחלפים התחלה
אחת במספר :

העשרים וששה הוא להודיע שהטי מסנח בעבדיו הרבקי בו הסגח
פרטיות ובזאת ההשגחה יספיע להם טובות ואם
אינם מקודרות להם מפאת העליונים ולזה אמר מלמה אף כמוך אלהים בשמים
ממעל ועל הארץ מתחת סומר חברית והאמר לעבדך ההולכים לפניך בכל לבם
כבר באר בזה שאין כח במניעים המסודרים ממנו מהם מנהיגים בשמי' ובארץ
לעשות זה כי לא יסבאו את תפקידם אך הטי לבדו
מליט לעשות זה :

העשרים ושבעה הוא להודיע שהדברים שיער הטי אשר אי אפשר
בהם מזולת הסגחה פרטיות הנה יהיה בהם תכא
בהכרח והוא מהיה המקבל ראוי ולזה תמצא שזכר כי במה שיער השם יי' לרור
מלא יברת לו איש מעל כסא ישראל היה תכאיו הוא אם יסמרו בניו את דרכם
ללכת לפני הטי כאשר הלך רור לפניו :

העשרים ושמונה הוא להודיע שהתפלה על כל הדרכים הן דרכי רבי
הן דרכי יחיד ראוי שתהיה בבית המקדש או נכח
בית המקדש ואז תהיה יותר נשמעת וזה מתבאר מדברי תפלת מלמה וממנה
הטי לו עליה ולזאת הסבה מצאנו ברכיאל שהיה מתפלל כגבר ירושלם תמיד ומזה
המקום כתיב פקח העלכה להתפלל תמיד כגבר
בית המקדש :

העשרים ותשעה הוא להודיע שלא תיעיל התפלה על הדברים הכאים
בסבת החטא אם לא תקדם לה התשובה בכל לב
ובכל נשם ולזה אמר יחטאו לך וטבו אליך והודו את שמך והתפללו והתכננו
התפלה והתחנה וכבר התבאר שהתשובה הזאת ראוי שתהיה בכל לבם כי כזולת
זה לא תקרא תשובה וכבר אל גם כן נכתב לאיש ככל רביו אשר תרע את לבבו
ואמר גם כן ועשית מעשטם לל שיתן להם הראוי
להם לפי מה שהם בו :

השלשים הוא להודיע שאמר הוא יותר המעלה ראוי מהיה
יותר ספל בעיניו לפי ולזה תמצא שזכר כי שלמה
כרע על ברביו לפני הטי תמיד עד כלותו התפלה ומזה למדו שהמלך כשמתפלל
ביון סכודע טוב אינו זוקף עד שיעלים תפלתו :

השלשים ואחד הוא שאמר יש לו להודות הטי על טוב הגיע לו לברו
ועל טוב הגיע לו ולולותו יודותה על הטוב שהגיע לו ולולותו
לו לברו ולזה תמצא כי מלמה הודה הטי תחלה על הטוב שהגיע לו לברו מענין
המלכות ובכין בית המקדש ואחר כך הודה אותו על הטוב שהגיע לו ולישראל והוא
אמר בדרך יי' אשר נתן מנחה לעמו ישראל והמטיף לזה התפלה שישירם השם
לסמור מזותיו כרי שתתמיד להם זאת הטובה כמו שהמטיף להודותו על הטוב
שהגיע לו לברו התפלה להתמרת הטוב ההוא :

השלשים ושנים הוא להודי עת חככת הבית ומספר ימי
חככת הכית והנה היה אחד שהקיפו
סבעת ימים לחג החדש הסבבי באופן שכלם בצד מה לחג החדש הסבבי והנה
היו ימי החג סבעה להורות על הערת הסבעה והראשון מהם היה קדש והיה
מספר ימי חככת הכית סבעה לזאת ההערה בעצמה והיו סמוכים לשבעת ימי
חג הסוכות באופן שהיו סבעה וסבעה לסבה כעניה שבארכו בפרשת פנחס
שהיו הקרבנות סבעה וסבעה והנה היה זה בעת שמעיר על השגת הסלמו ביותר
סלם סבבים כמו שבארכו בפרשת פנחס להעיר על שלמות הבית הזה וההערות
הנפלאות אשר בוובליו :

השלשים ושלושה הוא להודיע פוזם השגחת הטי על ישראל ולזה
תמצא כי מפני ששערה החכמה האלהית ששלמה
יחטא לפי יורעו אחריו והיה זה סבה לחרבן הסת ולגלות ישראל מעל ארמיתם
הפליג להזהירו על זה במה שאמר לו כסראה אליו סכית כדי שיהא נסמור ליי
ויבזה את בניו ואת ביתו אחריו לסמור דרך יי' ולזה הודיעו דברגלו ישראל מהארץ
וחרבן הכית אם לא ישמרו דרך יי' הוא ובניו וכבר היה גם כן דבר יי' אל שלמה
בעת בנותו להזהירו לסמור כל מצות השם יי' ולזאת הסבה בעניה גם בעת
סחטא ליי הודיע הטי השכם מיכא על זרעו בעבור זה החטא כדי שיטוב לתקן

ולא שמע המלך אהאס. להקלעו על כהן אחריו: מה לנו חלק בך. כמסמך דרך שאלה כלומר מה לנו עוד בו כיון שאינו סומע בקולו. ואמר מיכאל עוליס מיריחונו להיות לנו חלק בו. ומה מזכר רוד לפי שהוא היה תחילת המלוכה קורא בנו אובן בנו רוד וכן ורוד עבדי יסעל להם לעולם וית מה כמו לא ואמר לית לך חלק בך וכל אחסא בבר יסני

א: ראה ביתך. כלומר ראה מי כמאר עמך ועל איזה בית תמלוך כי לא על בית ישראל ויתכען מלך על איש ביתך רוד. וברך ראה ביתך רוד זה בית המקדש: ומלך עליהם רחבעם. מלך עליהם והוא כיון וישא אברהם והרומים לו: את ארורם. מלך אותו אחרים משובו אליו ויקבלוהו למלך ורגמיהו וכוון פדע רחבעם כי רגמיהו דע כי הקשר אמין והתאמן לרכוב ולנוס: והיה כמסמך כל ישראל. אחר מהלכו כל ישרא לאלהים וירבעם שכלקומו אחר היה מס בית אביו ומספחתו נוסדו ישראל ולא נזכר באזה מקום ואפסר שחזרו למלך מפני זה בנה אותו להיות לו לבית מלכה וסלחו ויקראו ירבעם מיכאל אל העדה במקום שנתקבו מס ואמליכו אותו על כל ישרא: מבט יהודה לברו. כבר כתבנו כי מבט בנימין בכלל מבט יהודה כי ירושלם כן מתייחס היתה ומי ס מילך בירושלם בוראוי מילך על מתייחס לפיכך בכלל מבט בנימין בכלל מבט יהודה: וכן ירבעם את מסס. לא כוכל לומר כי חדשה היתה מעת שהחריב אותה אבימלך כי לא יתכן ס מהניחיה חריבה יותר ממאחיס מכה ועוד כי סס התקבצו ישרא להמליך רחבעם וראי עיר בנויה היתה אלא שיוכן מחזק חומות העיר ובנה בו היכל מלך וכן יוכן אתפגול לא שהיתה חריבה מעת סנתן גרעון מגרל פסאל אלא מחזק בניינו כי חסס ממא ילחם עמו רחבעם וחזק מבי אה המרים כי גם כן רחבעם בנה עדי מחזרות כמו מאמר ברה: אס

והמיונו לו כי אין להם חלק בך ולא כחלה בבן יסני מיוחמו אס ופרדו ממכה רל מורעו ואמלו רוד רל ראה ביתך רוד רל ראה הכי מסמך לך למלך בו מה הוא כי באמת לא תמלוך על ישרא וסרוממנו והיו הולכים להם אז שלח להם המלך רחבעם את אדורס אסר על המס להשיבם ולרבר איהם רבריו והם רגמו בו אבן ומת והמלך רחבעם הוצל להתחזק לעלות במרכבה תקף לבוס לירום כרי סלא ימיתוהו: זולתי מבט יהודה לברו. לרבו מבט יהודה בוחס אל מבט בנימין לא חסב מבט בנימין מזורף מסחלת בני בנימין ה היתה תוך סחלת בני יהודה: ואת כל בית יהודה ובנימין ויתר העם. זה לאות ממלך על יהודה ובנימין נס היה עמו מאר המבטים וזה אמרו ויתר העם ואחשוב מהיו יוסבים בירושם מכל המבטים ואות נמארו לרחבעם גם אפסר כי משבט סמעון כמאר מעט ב במלכות רחבעם כי כחלת סמעון היתה מ ספחרת תוך כחלת בני יהודה כמוסכז בספר יהושע: מוטו איש לביתו כי מאתו סהיה הרבר הזה.

מגיד מהחולק על כונת המס ורכבו לא יכלו וכן ירבעם את מסס בבר אפרו. רל מסחזק בנימין וסלי על העיר בדרך סהיה ראוי להיות עיר מלוא וכן הרעו כאמרו ווכן אתפגול רוכה לומר סחזק בנינו כי כבר היו המקומות ההם בנינים קודם זה: אס

רשי

ראה ביתך. בית המקדש שבבית ל לבד יהיה: אדורס. הוא אדורסו ואת מבט בנימין. העומרי על הבכול סהיה ו ובנימין היה גבולס ס סמוך זה לזה: אס

לא שמע הוסי נבסר בשמואל חלקא סימן ירו: אלהם יג חס' בס' וס' נבסר לקבץ בס' יג: על כל ישראל ב' דס' בקריאה וס' ושבתחחרפה על כל ישראל. בחברון מלך רשומאל. ימלך רוד על כל ישרא רשומאל.

ולא קביל מלכא סן עמא ארי הור פלוגתא מן קנס יי בריל לאקמאית פתגמיה דמליל יי בר אחריה שילונאיה על ירבעם בר נבט: וחזו כל ישראל ארי לא קביל מלכא סנרוז ואתיבו עמא ית מלכא פתגמא למימר לית לנא חילק בך ורוד ולא אחסא בבר ישי גבר לקירוך ישראל כען מלך על אנש ביתך רוד ואול ישראל לקירוהו ובני ישראל ריתבין בקירויה דבית יהודה ומלך ערוהו רחבעם: ושלח מלכא רחבעם ית אדורס דמסנא על מסקי סיסין ורגמו כל ישראל יתיה באבנא וסית ומלכא רחבעם אתקף למיסק ברתבא למיפך ירושלם: ומרדו בית ישראל בבית רוד ער וסמא תרין: ונתוה פר שמעו כל ישראל ארי תבירבעם ושלחו וקרו יתיה לות פנישתא ואמליבו יתיה על כל ישראל לא הנה בתר בית רוד אלהן שבטא ריהורה בלחוריהו: ואתא רחבעם לירושלם ובנש ית כל בית יהודה וית שבטא רכית בנימין מארה וחסנן אלפינ גבר גבר עברי ק קרבא לאנתא קרבא עם בית ישראל לאתבא ית מלכות לרחבעם בר שלמה: ונתוה פיתגם נכוארה מן קנס יי עם שמעיה נביא ריילמימר: אימר לרחבעם בר שלמה מלכא רכית יהודה ולכל שבטא רכית יהודה ולשבטא בנימין וישאר עמא למימר: פדנן אמר יי לא תיסקון ולא תגיוון קרבא עם אחיבון בני ישראל תובו גבר לביתיה ארי מן קנס סיסרי הנה פתגמא תרין וקבילו לפתגמא דיי ותבו למיול בפתגמא דיי: ובנא ירבעם ית שבס בטורא דבית אפרים ויתב כה ונפס מתפן ובנא ית פנואל: ואמר ירבעם בליביה כען דילמא תתוב סלכותא לבית רוד:

לחור נבסר

ל

ה

לחור נבסר

לחור נבסר

ל

לחור נבסר

לחור נבסר

לחור נבסר

לחור נבסר

לחור נבסר

לחור נבסר

לחור נבסר

לחור נבסר

לחור נבסר

לחור נבסר

לחור נבסר

לחור נבסר

לחור נבסר

לחור נבסר

לחור נבסר

לחור נבסר

לחור נבסר

לחור נבסר

לחור נבסר

ויה המלך שלמה. וסלמה שנים עשר נציבים. וסמס אסר מלך שלמה. ומליכו אתו על כל ישראל. מלך כעסא בן אחיה זכרו תורת משה. כל אלה אנשי מלחמה רברבי הויס. כי נטשו רוד: ומלך רוד. ובני אבי בי רצה להמליך. ודוד בן ישי מלך. ומלך שלמה בירושלם רברבי הויס. וישחשום הכתנים רדו. ושלח יחזקיהו. וצפירי עיון לחסא. הבאים מהשבי. ויתנוהו אלהים מלך: יא נקראו איש ואחיהם סוסים משה. אלקנה. שמואל. רוד. שמעיה. מכה. אמוץ. אלהו. אלישע. ערני. חנן. בנגרליוהו: אמרה בלבו רוקא בלבו יוסימלחין קאח שנה ורל. עשו: ירבעם. נבל. וחברו. המן. אמר בלבו מיוחדיני ארץ. אמר כלכו לא תרדוש. אמר בלבו שכחאל. אמר כלכו כל אמושי

אם יעלה העם הזה כפי עולה וכן ואם יהיה היוכל לבני ישראל כאשר יהיה כלומר כיון שהם צריכים על כל פנים לעלות לירושלם שלם פעמים במנה כל ישראל מלכא מעלה יחדים לזבח במזרח ימות הסנה אי אפשר שלא יטה רחבם לבבם אליו וסבבו אל ארונם כי הוא ארונם מלך בן מלך ונקל הוא להטות לבבם אליו וצריך שיהיה עצה שלא יעלו ירושלם מאס יעלו וסבבו אל ארונם והרנו מלא חפזק עוד במלכה וברברי רזל מאי והרנו גמירי דאין יסבה בעזרה לא למלכי בית דוד בלבד כיון רחצו ליה לרחבעם דיתבי ואנא קאיתנא סברי מורד במלכות הוא מאס היה מלך היה יוסב וקטלי ליואלי בתריה ועוד ברבריהם גמוראוי סמיטה מלך ירבעם אמר כתב במזבח מקץ שבע שנים יבנו יקרא את התורה הזאת את אשר כתבתי לך ואת אשר יאמרו מלך העיר יקרא קורם ואם אי אקראסני גבא הוא ליואס לא אקרא בזיון הוא לי ויועץ המלך של עצה היאך יעשה והשכימה עתה עם ה' הועבי אותו מעשה מיעבליס ולמה עבלי פתה אותם בדברים אמר להם הלא ידעתם כי ה' המלכות נחלקה ברצון ה' כמו שאמר לי אחיה הסלוני הנביא אם כן הלא לא רצה במלכות בית דוד ולא רצה בכ בירושלם מהוא מלכות בית דוד אם כן נעשה מקום אחר סתבואו ויתבחוזם ולמה עבלי אמר להם הלא אהרן עשה לישראל עגל להסרות השכינה בו במקו משה מלא היה להם גם אתם עתה סאין לכם מקום השכינה מהוא ירושלם נעשה עגל במקומו להסרות השכינה בו לשיכך אמר אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים כמו שאמר בעגל המרד כי לא היתה כוונתו לעז ולמה עשה מהם כדי שלא להטריח ישראל סתבואו כלל למקום אחר ויטע את האחד בבית אל ואת האחר נתן בן דוד בבית אל לפי שאמר להם זה המקום גם כן נבחר כמו ירושלם

רשי

אם יעלה העם הזה וגו' איך יסבה בעגל חלא למלכי בית דוד בלבד שנאמר ויהיה הוא יוסב ואני עומר ובמזבחי סבבי בזמן הקהל יקרא את פרשת המלך שהוא ראש ב במדינתו ואני כסאר העם כמזבחי בזווי ערדן בסוף גבול הארץ בחרם

רלבג

אם יעלה העם הזה רל אם אכית העם הזה לעלות ולעשות זבחי בביתו בירושלם בשלם רגלים כפי מה שתחייבם התור הנס יסוב לב העם לארצות בראותם כבודו ב בירושלם ואת כבוד בית יי כי עזר גדול הוריש שלם לרחבעם ויועץ המלך רל מלקח עצה על זה בדרך שלא תקור ה

ואת האמורד בקריא וסימ נבסר בסדר מצורע בית אל ג בשופר בונח וסימ וחקש בלדתה ולא נשאר איש בעי ובית אל וחעמיד בבית אל את כרזי הבמות ושאר בגעיא

אם יעלה העם הזה לעשות זבחים בבית יהוה בירושלם ושב לב העם הזה אל ארציהם אל רחבעם מלך יהודה והרגו ושב אל רחבעם מלך יהודה ויועץ המלך ויעש שני עגלי זרה ויאמר אלהם רב לכם מעלות ירושלם הנה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים וישם את האחד בבית אל ואת האחר נתן בן דוד ויהי הדבר הזה לחטאת וללכו העם לפני האחד ערדן ויעש את בית במורת ויעש בהנים מקצות העם אשר לא היו מבני לוי ויעש ירבעם חג בחרש השמיני בחמש עשר יום לחודש כחג אשר ביהודה ויעל על המזבח עשה בבית אל לזבח לעגלים אשר עשר והעמיד בבית אל את בהני הבמות אשר עשה

אם יסק עמא הרין למעבר נבסח קודשין בבית מקדשא רני ב בירושלם ויחפני לבא דעמא הרין בתר רבונותו בתר רחבעם מלכא שבטא רבית יהודה ויוקטלני ויתבונן לוח רחבעם מלכא שבטא רבית יהודה ואיתמליך מלכא ועבר תרין עולין דרהבא ואמר להון סגיא לכו ארמא מלמסק לירושלם הא איונו חלמך ישראל דאסקוד מארע רממדיס וישוית תר בביתאל וית תר יתב בן דוד ויהוה פתגמא הרין לחובא ואורו עמא קדם תר ערדן ועבר ית בית בסתא ועבר בומריא קצת סן עמא רלוא הו מבני לוי ועבר ירבע חגא בירחא תמינא בחמשא עסר יום לירחא כחגא דשבטא דיהודה ואסיק על אגורא בן עבר בביתאל לרבתא לעיגליא די עבר ואקים בביתאל ית בומרי בסתא די עבר

כי יעקב אבינו אמר על המקום הזה יהיה בית אלהים ואחר נתן בן גבול ישראל כמו שכתוב מרן ועד באר סנע רב לבס מעלות ירושלם רי לבס ער עתה הניחו מהיום ואילך מעלות ירושלם וית סגיא לכו אורחא מלמסק לירושלם הא חינו רחלקך ישר וברערב לבס מעלות מה עשה הוסיב בני פדריסאות או קסתראות אחת על תבור ואח על המצפה זהו סאת הוסיב פח הייתם למצפה ורשת פרוסה על תבור לחטאת כי מתחלה לא אמר ירבעם כי לסס עז היה עשה אותם חלא לסס האל ואחר כך שב הרבר ההוא והיה לחטאת סקבלוהו באלוה וממנו יבאו לאלהים אחרים ככל הגוים לפיכך אמר ויהי הרבר הזה לחטאת ערדן אף על פי שהיה בקצה הגבול באו אליו מן הקצה האחר כל כך היו ארוקין בעבודה זרה והקצה האחר היה באר טבע כמו שכתוב מרן ועד באר טבע ועלה אמר הנביא חי אלהיך דן וחי דרך באר טבע כי מבאר טבע היה רכסם לאלירן והיו נסבבים בו ויעם את בית בנות עשה בית ובהם סס בנות מקצות העם כמו ומקצה אחיו מן הגבולס אומן הפחותים וברברי רבותיו זל מן הקוצים טבעים אשר לא היו מבני לוי כי לא רצו לעבוד עבודה זרה וכן בעגל טעמו במדבר כשאמר משה לי יי אלי ויאספו אליו כל בני לוי מודיע שלא עבדו את העגל ואמר מעולם לא עבד שבע לוי עבודה זרה וזהו שאמר כי שמרו אמרתך ובריתך יצורו ומה שאמר אך לא עלו כהני הבמות כי אם אכלו מזות מקריבים היו בבמות אבל לסס יי או מה סאת מעולם לא עבד שבע לוי עבודה זרה עד מן סחטאו מלכי יהודה אבל כיון סחטאו מלכי יהודה והעמידו עז בבית יי חטאו גם כן מקצת הכהנים והקריבו לעבודה זרה בבית יי ומבני לוי שהם מבני איתמר היו מקריבים לעבודה זרה לא מבני צדוק שהם מבני אלעזר כי הם לא הקריבו לעז מעולם כמו שמפורסם ביחזקאל וכיון סרחה ירבעם שלא רצו להקריב בבמותיו גרסם מכחלתם ומאחזתם והלכו להם לארץ יהודה כמו שאמר בדברי הימים כי עזבו הלויס את מברסיה ואחזתם וילכו ליהודה ולירושלם כי הזניחם ירבעם ועביו מכה ליי כי אמר ירבע ויחזקו מעשרותיהם ואחזת במלכותו וילכו ויעבדו לירושלם זה לא היה כיון שאינם עבדים בבית אל לא היה להם חלק ונחלה במלכותו וזהו שאמר כי הזניחם מכה ליי הרחיקם מקחת מעשרותיהם ונחלתם מהם כהונת יי או שירונו כיון שלא רצו להניח מכה ליי לירושלם הזניחם וגרסם מארצו בחרם השמיני החלק החרם השביעי בשמיני להרחיק ישר עור מחקות ירושלם או אם היה מירשאל סירצו ללכת בחג הסכות בירושלם כמו שאמר בדברי הימים הנותנים את לבבם לבקש את יי אלהי ישראל באו ירושלם לזבח עשה הוא חג בחרם השמיני כי כבר סבו לביתם ההולכים לירושלם והיו סס בבית אל חג אשר עשומיראת המלך כן עשה כחג אשר ביהודה בשביעי כן עשה בבית אל בשמיני לזבח לעגלים אשר עשה ובבית אל לא היה לא עגל אחר לא כמו טעשה בבית אל כן עשה בן חלא מפני המעשה הזה שהיה בבית אל והוא ירבעם עלה על המזבח אשר בבית אל להקטיר ובא הכהן אליו לשיכך אמר בבית אל ויעל

המלכה ממנו ועשה לו סני עגלי זהב ומסך לב העם ואמר הנה רב לבס הדרך מעלות כולכם בירושלם כי יסגכם לאות רב ולזאת הסכה גם כן עשה להם סני עגלים כדי שלא יטרכו כולם ללכת למקום אחד כי יכבד עליהם ולזאת הסכה גם כן עשה להם כהנים מאי זה מהיה מהסבבים לפי שקודם בנין בית המקדש אחר חורבן משכן סילה היתה העבודה מותרת בורים ובאלו הטענה אותם ואמר שבו יוכלו לעשות עתה בזולת בית המקדש ובה נתרצו יותר כרי שלא יהיה כל הכבוד והגדולה בזה לשבט לוי ומן הפלא איך הסכימו ישראל לעצור על דברי התורה בזה להקריב קרבן בחוץ אחר אסור הבמות ועל די זרים ולהאמין בעגלי הזהב מהם האלהים אשר הוציאו ישראל מארץ מצרים וידמה כי לא עסקו ישראל בתורה אך היו חובלים וסאותים וסמחים כמו מקדש בתחלת מלכות שלמה וזה היה סבת כפלים באלו החטאים עם סכבר ראו בימי שלמה טעמו חטאות בירושלם מתעבות הגוים אשר נתחנן בהם שלמה ומה המקום פרצו החטאים האלו בכל ישראל וידמה שאמר להם מה לבס לעלות לירושלם ובה האלהים אשר עובדים הגוים טוב טעבוד האלהים טעברו אבותינו שהיה נעשה עז אהרן שהיה נביא להיות לישראל תמורת משה ואמרנו בו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים וזהו עשה האחד בבית אל להתפרסם הענין סכבר מרתה סס סכינה ליעקב והאחר נתן בן דוד שהיא בקצה ארץ ישראל ולזה אמר אבנר ליהוד מרן ועד באר טבע ויהי הדבר הזה לחטאת רוצה לומר סכבר היה זה לחטא עזס אף על פי טעסוהו לעבוד הסם יתבדך כל סכן טעסוהו מהסעבודה זרה וילכו העם לפני האחד ערדן ספר זה בעבור גנותם שהיו ארוקים כל כך בעז עד סכבר היו באים ערקזה הארץ ללכת לעבוד העגל אשר בן דוד ויעם את בית בנות עשה בית סהיו בו צמות רבות בהסךמה שהיה בבית המקדש שלא היה בו כי אם במה אחת ויעם כהנים מקצות העם אשר לא היו מבני לוי הנה משר בזה גם כן לב העם כי הוא פטר אותם מהמעשרות ושאר מתנות כהונה שהיו נותנים לשבט לוי חלק עבדותם גם עשה הערים מהם שהיו להם לסבת ומגרסיהם כמו סזכר בספר דברי הימים כי רצה סיהיה כאן כל מי סירצה ולא יטרכו ישראל לתת לו מתנות ואספר גם כן שלא רצו טבט לוי לעבוד כי אם בבית המקדש ולזה גרסם ירבעם מארצו ועשה כהנים מקצות העם אשר לא היו מבני לוי ויעם ירבעם בחרם השמיני אספר טעשה זה כרי שלא יחלקו עליו הרוצים לעבוד את יי כי יוכלו לעלות בירום בחרם השביעי לעבוד את יי כמו סזכר בספר רה כן עשה בבית אל לזבח לעגלים אשר עשה רל כי כמו סזכר סהלכו העם לפני האחד ערדן ועשה סס בית בנות ועשה כהני מקצות העם אשר לא היו מבני לוי ועשה חג השמיני כן עשה בבית א גב בית בנות והעמיד סס גם כן כהני הבמות אשר עשה מקצות העם ולפי סדת איה לבית יוסף הנה היה סס ירבעם בחנה הזה והוא טעסו העלה עולות על המזבח להקטיר והנה זכר זה מפני מה סזכר אחריו מרבר איס האלהים לירבעם

הנה

ועל המזבח אשר עשה. העלה עליו עולות וזבחים: אשר ברא מלכו. אשר
הוציא מלכו וכן כי מלכו אתה בוראם מוציאם וברברי רזל שאור בורה להם
ומחמתן פלמוצא וית רערא מרעוניה: מלכו. מלכו כתיב רזל אשר ברא מלכו
מוציאם ולא ראינו אש עשה בן בסאר המועד יכמו בחג הסכית ואפסר כי באותו

זמן היה תחלת מלכותו כמו
סכתבנו למעלה למויכך אמר כי
חג זה ברא מלכו והוא הדין
לאחרים וברברי רזל אף סכתות
וימים עובדים ברא ירבעם מלכו
הרא הוא רכתיב אשר ברא
מלכו מלכו כתיב מלכו סכתות
וי: ועל המזבח להקטיר
ירבעם עלה על המזב להקטיר
נהגה אים אלהים: ארזל שהוא
עירו הכביא ואמת הוא כי בימי
ירבעם כבא ועלי כבא כמו ס
סכתוב ברברי הימים וכתובות
ערא החונה על ירבעם בן כבט:
מזבח מזבח. בן דרך הקריאה
במו סכתוב אברהם אברהם
יעקב יעקב משה משה סמואל
סמואל וברברי רזל מזבח
סכתות מזבח סכתוב: הכה בן
נולד. יהיה נולד: ועצמות אר:
אמר עצמות ארס לפי ספורפין
על המזב עצמות בהמה בעלות
אשר עליו עליו אחר סיסכנו עליו
עצמות ארס וכן עשה יאסיהו
במו סכתוב ויקח את העצמות
מן הקברים ויסרף על המזבח.
וברס עצמות ירבעם רל אלא
סחלק כבוד למלכות: חלכא את
פכיו אלהיך. כלומר שהוא
סלחך ואחר סלחון ואני ארע כי
ישמע חלק וירא ממנו וכלה את
פכיו סיסכנו אלו וברברי רזל
אלהיך ולא אלהי ועוד באחר
פכיו יקרא אותה אלהי והוא עומד
ומקריב לעבורה זרה אף על פי
בן ויחל אים האלהים: ותהי
בבראסונה. סהכי אותה
ברכנו בסתזילה וברברי רזל
אם תכתוב את האול במכתב
אין אתה מועיל כלום מה
בראסונה עומד ומקריב לבן אף
אחר כן עומד ומקריב לעבורה
זרה: וסערה. סדמן חטף: כי
בן כזה אותי. המלחך סרבר
עמי ברבר וילמה מנעה מ
מלאכול ולסנות במקום ההוא
לבי סאסור להכנס לעיר עברי
עזאם לא לסרר בהם ולמעס
אז לרבר להם בסם ילפי סרר
העם כי לא ככנס סם אלא לספר
כבארתו בלבר מנעהו מלאכול
ולסנות סם ולפי מלא יזכר דרך
העיר ההוא ולא יסובסס מנעהו
מלסוב בדרך אשר באבה:
וכביא אחר זקן. תי ונביא
סקרא חר סבא וים נוסחאות
סכתוב בהם וסמיה מיכה וכן
ברברי רזל כי מיכה היה ומהם
אחרובי אמציה כהן ביתאל
היה ומהם אחרו זה עירוא
הכביא ומהם אחרו זה ינתן
בן גרסם ותחלת יסיתו כ
בסמרון היתה כמו סכתוב
ברברי יאסיהו הכביא אשר בא
מתחילה סרר ועמרי קנה הור ונבט
ויספרס

בחרס הסמית: דרס להם הוא חרס האסקף וכו ראויה חרס להיות: ברא מלכו.
לסון כזב קונטרס ברלעז: והנה אים האלהים. זה היה ער: מזבח מזבח:
סכתות אל וסכתוב: ועצמות ארס: סל ירבעם זה אלא סחלק לו כבוד: ונתן ביום
ההוא: הכביא מופת לבריו ביום סכתוב זה לכס האות המזבח סקרה היום

נולד ג' קמצינ יאסיהו. שלמה. לעס נולד בי עשה: ור נקראו שמונת חן עד לא אתבריא וסם יסמיעאל:
יעחק. שלמה יאסיהו: להשיבה ג' וסם יסמיעאל וסם ירבעם. וסם יאסיהו וסם ירבעם. וסם ירבעם ירבעם ירבעם:
בבראסונה ובראיה וסם נמסר בספר שפסם סכתוב:

מאליו ונספך הרסן
לארץ: ותיכס ירו.
כקס הקרנפ כרל הוא
על כבדו סל צריק
יתר מכבדו עומד
ומקטיר לעבורה זרה
לא יכסה ירו וכסביל
לעז הכריק כספה ירו
אלהיך. ולא אלהי
עדין עומד במרדו:
ותהי כבראסונה:
עומד ומקטיר לעבורה
זרה וסערה יאסיהו:
וכביא אחר: נביא
הסקרי: וסכתוב
אל. ואינו ממס אלא
מסמרון: בא

רלבג

הכה בן מולר לבית
רוד. סדכונביהיה
נולד אף הכביאס
רואים הדברים ס
העתיים באילו הם
היום: חלכא אתפני
האלהיך והתפלל ב
בשרי. זה סלכא ביעס
רכ חטא ירבעם ס
הסכס ספי למסוע
תפלת הכביא לרפאו
ואספר ביעס זה
כרי ססוכ בססונה
בראיתו אלו האופתים
ועס כל זה לא סב
ירבעם מררכו הרעס
כמו סספר אחר זה:
לא תאכל לחם ולא
תסעה מים. ירמה
ססונה ססס יתל כזה
להער סאין ססס ת
תועלת וססס כי כלס
יאברו בסוף בעבור
זה חטא. וסוהו
סלא יסוב בדרך אשר
בא בה אל ביתאל כ
כאילו יעיר כי דרכו
אסר דרך בה ללכת
לכיתאל לאמר אלו ס
הדברים אשר אמר
סס אף בה תועלת כי
לא הועילו סס ברבי
כלס לעסס מרי
ירבעם: וסכא

ויעל על המזבח אשר עשה בבית
אל בחמשה עשר יום בחדש
השמיני בחדש אשר ברא מלכו
ויעש חג לבני ישראל ויעל על
המזבח להקטיר:
והנה איש אלהים בא מיהודה בדבר
יהוה אל בית אל וירבעם עמד על
המזבח להקטיר: ויקרא על המזבח
בדבר יהוה ויאמר מזבח מזבח
אמר יהוה הנה בן נולד לבית דוד
יאסיהו שמו וזבח עליך את כהני
הבמות המקטידים עליך ועצמות
ארס ישרפו עליך: ונתן ביום ההוא
מופת לאמר זה המופת אשר דבר
יהוה הנני המזבח נקדע ונשפך
הדשן אשר עליו: ויהי בשמע המלך
את דבר איש האלהים אשר קרא
על המזבח בבית אל וישלח ירבעם
את ידו מעל המזבח לאמר תפשוהו
ותיבשו ידו אשר שלח עליו ולא
יכל להשיבה אליו: והמזבח נקדע
וישפך הדשן מן המזבח כמופת
אשר נתן איש האלהים בדבר יהוה:
ויען המלך ויאמר אל איש
האלהים חל נא את פני יהוה
אלהיך והתפלל בעדי ורשע ידי
אלי ויחל איש האלהים את פני
יהוה ותשב יד המלך אליו ותהי
בבראשנה: וידבר המלך אל איש
האלהים כאה אמי הבה וסעדה
ואתנה לך מתן: ויאמר איש
האלהים אל המלך אם תתן לי
את חצי ביתך לא אבא עמך ולא
אכל לחם ולא אשתה מים במקום
הזה: כי בן יעוה אמי בדבר יהוה
לאמר לא תאכל לחם ולא תשתה
מים ולא תשוב בדרך אשר הלכת:
וילך בדרך אחר ולא שב בדרך אשר
בא בה אל בית אל:
ונביא אחר זקן ישב בבית אל

ואסיק על אגורא ועבר בבית אל
בחמשה עשר יום לירמיה
תמינא בירחא ערא מרעוניה
ועבר חנא לבני ישראל וסליק על
אגורא לאקטרא:
והנה נביא ריי אתא משיבט
יהודה בפתגמא ריי לבית אל
וירבעם קאים על אגורא ל
לאקטרא: ואתנביא על אגורא
בפתגמא ריי ואם מרבתא מרבתא
בדנן אסר יי הוה ברא מתילוי
לבית דוד יאסיהו שמייה וינבים
עלך ית סמרי במתא דאסיקו
בוסמין עלך וגרמי אנשא יקדון
עלך: ויתן ביום ההוא אתה
למימר דא אתה רי מליל יי
דתיקעון רי שלחני יי הא מרבתא
מתבוע ומשתפך קטמא ריעלוהי
ויתנה בר שמע מלכא ית פתגמא
דנביא ריי דאתנבי על אגורא
בבית אל ואושיט ירבעם ית יריה
מעילו מרבתא למימר אחרותי
ויבשת יריה דאושיט עלוהי ולא
יכל לאנוכותה לוותיה: ומרבתא
אתבוע ואשתפך קטמא מן מ
מרבתא באתא ויתב נביא ריי
בפתגמא ריי ואתיב מלכא ואמר
לנביא ריי צלי בען קרם יי אלהיך
ובעי מן קדמוהי ותתוב ירי לי
וצלי נביא ריי קרם יי ותבת ירמ
רמלכא ליה ונתת בקרמיתא:
ומליל מלכא עם נביא ריי עול
עמי רביתא וסעור ואתן לך מתנא
ואמר נביא ריי למלכא אם תתן
ליות פלגות ביתך לא איעול עמך
ולא איבול לחמא ולא אשתה מים
באתרא דרין: ארי בן פקיד יתי
בפתגמא ריי למימר לא תיבול
לחמא ולא תשתה מן מים ולא
תתוב באורמא דאולתא: ואול
באורמא אחרתי ולא תב באורמא
דארתא כה לבית אל:
ונביא
שקרא חר סבא יתיב בבית אל

מסמרון ונא לביתאל וסכסס
סס העיר או ססיה סס עיר מתחילה כמו ססרגס ונתן ויקן את ההר וזכר ית כרכא אלא סעמרי חזק הבניין וקרא לעיר סס אחר:

מלכים א רלבג

ויבא בגו'ספר לו' הכה בגו' האחר התחיל הספור במה מעשה אים האלהים בבית אל ובנו אחר ספר הרבנים אשר רבד אל המלך באופן שבנו ספרו לו' אלו הספורים לאביהם יתחת האלה' אלמ' בל'ז והיה יושב מס להיות לו לז' בחס' לו' ראוי סיפול ספק איך לא נענש זה הכביא אשר השיבו מאמר לו' בס' י' אשר לא צוהו לרבר וכבר כתבאר בתורה מהעושה זה חייב מיתה בדי' שמים' ועוד יכול ספק למה נענש הכביא אשר בא מיהודה והכה חסבבי רבר י' אליו שיסוב בבית אל ויחלל מס לחס' ב'ב' מזכאנו באברהם מסוהו חס' ית' סעלה את בנו לשלה ואחר ב'ן צוהו סכית סלא יסלח ירו' אל הנער' ואולם התשובה בזה הספק הסכי' לא תקשה מאד לפי מה שזכרנו

רשי

בא' • וכ' הוא אומר בפרשת יאשיהו וימלטו עמדתיו את ע' עבמות אשר בא ממסורון' אל הכביא • כביא הסקר' אשר השיבו' לאם האלהים מכאן אמרו גדולה לגימא ממסרה סכיתה על כביא הסעל' ויקרא' הכביא הזקן' אל אים האלהים לכבי' אשר השיבו מס זה לרכוב עליו אים האלהים' בקברו

דק

ויספרו • אמר ויספרו אחר סאמר ויבא בגו' ויספר לו פירוש ב' תחילה בא בנו האחר והיה מספר לו אשר עשה אים האלהים ובצדו מספר באו סאר בניגס ב'ן ויספרו הרבר' לאביהם כמו סהיה מספר הראשון' ויראו בניו את הדרך' ת' ויחזו ויחזו ויחזו ויראו בפתח ה'ד' מבית הפעיל בלומר סהראו לאביהם הדרך אשר הלך בה יש לפרשו כ' כמסמנו ופירושו וכבר ראו בניו הדרך אשר הלך ואמרו לאביהם בדרך זו הלך' ב'ירבר אליו'

פי' ב'ירבר בא אליו בלומר רבר בבואה בא ליעל וירמלאך סאמ' לי ב'ירבר י' • בחס' לו' כיכביא סקר' היה והוא האזין לרבריו ונענש בזה כי היה לו לחקור ולסאל עליו אם הוא כביא אמת והוא עבר על רבריו עצמו לפיכך היתה מיתתו בדי' שמים' סנאמ' אשר לא ישמע אל רבריו הכביא אשר דבר בסמי' אסבי' אדרוס מעמו כל סכן אם הוא עצמו לא ישמע אל רבריו עצמו אשר רבר בס' י' אל הכביא אשר השיבו' בעבור אשר מרה פיו' כביא האמת לא באה אליו הכבואה וכאה אל כביא הסקר' לזורך להוריע לכביא האמת חטאו' ועצמו ור'לו אמרו גדולה לגימא ממקרת את הרחוק' ומרחקת את הקרובים ומסרה סכיתה על כביא הסעל' ויקרא אל אים האלהים' בתרגו' ואיתנבי על כביא ר'יר' ראתה מסבטו יהור' וי' כי הכבואה באה אל אים האלהים' כמו סאמר ויקרא ל' אים האלהים' ומה סאמר אל הכביא אשר השיבו פירוש אל הכביא אשר השיבו הכביא הזקן' וכדברי ר'ל אשר הוסב לא' כאמר אלל אשר השיבו מלמד' סעל' כביא הסקר' סרתה רוח הקדש' אל קבר אבותיך' סלא יסובל ארץ יהור'

וימות מס' כי בדרך ימות ויבאמרו לו כיכבלה תהיה בגימא בלומר מוסלכת בדרך אוב'ל גוף מת יקרא ככלה ב'ן סל בהמה וסוף ב'ן סל אדם ואפילו ב'ר'ק'ב'ן ככלת יקומון' ויחם לו החמור' הכביא הזקן' חכם החמור לכביא' אשר השיבו מן הדרך' ואמר ה'דיעת אחר הכביא וי' וי' את הילר והדומים לו' וחמור

אלהם י' חס' כספרא וס'מ' וירא כל ישראל' ויעץ רבולך ועש' טג'עגלי' וידבר אלהם אביהם' קום עלה לקראת מלאכי מלך שברון' כח בשפט האיש' וישבו אליו והוא' לא זה הדרך' ויטלח רבכס'ס טג' ויקבץ בל'די ישראל' אח'דג'ביא'ים' ויקבץ יהוא את כל חעם' ויפ'ל אחזיהו' ויקרא המלך יהואש' ויקראו אל

ויבא בגו' ויספר לו' את אשר עשה אים האלהים' היום בבית אל את הרבר'ים אשר רבר אל המלך' ויספרו לאביהם' וירבר אלהים' אביהם' אי' זה הדרך' הלך ויראו בניו את הדרך' אשר הלך אים האלהים' אשר בא מיהודה' ויאמר אל' בניו חכשו' לי החמור ויחכשו' לו החמור וירכב עליו' וילך אחרי' אים האלהים' וימצאוהו יושב תחת האלה' ויאמר אליו יהוא' אים האלהים' אשר באת מיהודה ויאמר אני' ויאמר אליו לך אתי הביתה ואכל לחם' ויאמר לא אוכל לשוב אתך ולבוא אתך ולא' אבל לחם ולא' אשתה אתך מים במקום הזה' כי דבר אל' ב'רבר' יהוה לא' תאכל לחם ולא' תשתה שם מים לא' תשוב ללכת בדרך אשר הלכת בה' ויאמר לו גם אני נביא' כמוך ומלאך רבר אל' ב'רבר' יהוה לאמר השבחו אתך אל' ב'יתך ויאכל לחם וישת מים כחש' לו' וישב אתו ויאכל לחם בביתו וישת מים' ויהי הם יושבים אל' השלחן ויהי דבר יהוה אל' הנביא אשר השיבו' ויקרא אל' אים האלהים' אשר בא מיהודה לאמר בה' אמר יהוה יעז' כי מל'ת' פי' יהוה ולא' שמרת את המעוה אשר צוך יהוה אליך' ותשב ותאכל לחם ותשת מים במקום אשר דבר אליך אל' תאכל לחם ולא' תשת מים לא' תבוא נבלתך אל' קבר אבותיך' ויהי אחרי' אכלו לחם ואחרי' שתותו ויחכשו' לו החמור לנביא אשר השיבו' :

המלך' ובקצת ספרי' בסרה נמסר וירכר אליהם בעצת היל'ים בבג'ן והס'טעו'ת' הוא' הביתה יח'בקריאח וס'ם ויטלחו האנשים אח'דים' רבא האיש הביתה ויפתח הגבלים' וייה' בהום והוא' יבא מסף הביתה' וירא יוסף אתם אח'בנימ'ן' ועחה שלח העז' את סבך'ך' אח' חקונח חוש השני והוא חקשרי' וסורוש'ם רבא לל'ק' בגבעה' ויאמרו אליו עבדים' אנחנו' ועחה קחו ועשו עגלה' וישלח דור אל תכר' ויקס' יואב ויבא אל אבשלום' ויבאו עבדי אבשלום' באה אח' הביתה' ואמר אליו לך אח' ויקח אליהו את היל' ויבא אלישע הביתה' ויקס' ויבא הביתה' ויאכל הרפ'ן וס'ם קס עשבא ורנבא וכפר כנעתי' ויפ'רושן נמסר בסדר תולדות' :

וימות מס' כי בדרך ימות ויבאמרו לו כיכבלה תהיה בגימא בלומר מוסלכת בדרך אוב'ל גוף מת יקרא ככלה ב'ן סל בהמה וסוף ב'ן סל אדם ואפילו ב'ר'ק'ב'ן ככלת יקומון' ויחם לו החמור' הכביא הזקן' חכם החמור לכביא' אשר השיבו מן הדרך' ואמר ה'דיעת אחר הכביא וי' וי' את הילר והדומים לו' וחמור

ויאכל
ה' רכין וס'ל
קס עשבא
רנבא וס'כר
בכתי'ת

תקברו בבית קבורה שהיה לו לכבדו הסקר הזה בעיר: כיהיה יהיה וגו'. אולי ימלטו עצמותיו את עצמותיו: אחר הדבר הזה: מראה את המוסת הזה ומע את רבדי הכבד ואף על פי כן לא שב ורבינו דרשו אחר סתפסו הקדוש ברוך הוא בבגדו ואמר לו חזור כך ואני ואתה וכן ישי כטל בן שרן: ונקודים

וחמור והאריה: יש אולי כי חסר ממנו הא הידיעה ומספסו והחמור כמו חמור בחמור לחמור ולא יתכן כי לא יתכן הא הידיעה חסר כי אם על לא עם ויו השמוס ובא וחמור כלל ידיעה כי כבד נזכר פעמים וכן וסרף עליו את בית מלך באם בלא ידיעה כי כבד נזכר בידעה חמור בית מלך: לא אכל האריה את הנבלה ולא סבר את החמור: לא אכל את

רלבג

והנה זה היה כלל גדול מהאריה המיתו ולא סבר את החמור ולא אכל את הנבלה כי מיתו היה למען ידעו עמו זה ויקחו מוסר היודע עם סאולי יהיה זה סבה להשיב ורבע מררכו הרעה בראותו כי על חטא זה נעשם הנביא זה העונס ה הנפלא: וספרו עליו הויאחי: יתל סספרו עליו כל העיר סידעו מה עשה בבית אל ואת הרברים אשר דבר ל לירבעם או ספרו ה הנבי הזקן ובניו עליו אכל עצמותיו הניחו את עצמותיו: כזה זה כי ידע סעצמות אים האלהים ימלטו שלא יסרפס יאסיה ולמלט עצמותיו עשה זה וכן כתוב וימלטו עצמותיו את עצמו הנביא אשר בא מממרון וזה ראה סזה הכבד הזקן בא מממרון: ועל כל בתי הכמות אשר בעיר סמרון: ידמה סאף על פי שלא עשה ירבע כי אם סני עגלי זהב הנה היו במלכותו בתי כמות רבי אף במקום העגלים היו הכמות הגדולות: והנה לא כבדה סמרון בתי ירבעם כי עמרי בנה אותו והוא היה בתי המלכות במקום העגין והנה סתב זה הנביא הזקן סזה המעשם גם כן עשה יאסיה על כל בתי הבמו אשר בעיר סמרון וכן היה העגין כמו סתב במקום זה הספר: אחר הדבר הזה: ולרברי הכבד הזה סהיה ראוי סיקח ירבעם מוסר עליהם מפני ראותו מוסת ס המזל סקדע ונספך הרסן ויו סיכסה ו נסכה לקרמות סמני ספלת הכבד והמתת האריה אים האלהים על אשר מרה את פי י לאכול ולסנות ב במקום ההוא והפלא סהיה כזה שלא סבר האריה את החמו ולא

וימצאו ד בקריאה וסם וימצאו איש והנה תעה בשורה: וימצאו יושב תחת האלה: וימצאו אריה בדרך וימחהו: וימצאו חמור וסם ויחי ער בכור יאודה: וימצאו אריה בדרך: ויבא זכרי ויבדו: שלום כן יכס ב כפסוק: ויקשר קשר ויטע בן אלה: ויפתחו במגרו

וימצאו ד בקריאה וסם וימצאו איש והנה תעה בשורה: וימצאו יושב תחת האלה: וימצאו אריה בדרך וימחהו: וימצאו חמור וסם ויחי ער בכור יאודה: וימצאו אריה בדרך: ויבא זכרי ויבדו: שלום כן יכס ב כפסוק: ויקשר קשר ויטע בן אלה: ויפתחו במגרו

וילך וימצאו אריה בדרך וימיתהו ותהי נבלתו משלבת בדרך והחמור עמד אצל ה האריה עמד אצל הנבלה: והנה אנשים עברים ויראו את הנבלה משלבת בדרך ואת האריה עמד אצל הנבלה ויבאו וירברו בעיד אשר הנביא הזקן ישב בה: וישמע הנביא אשר השיבו מן הדרך ויאמר איש האלהים הוא אשר מרה את פי יהוה ויתנהו יהוה לאריה וישלחו וימיתהו בדרך יהוה אשר דבר לו: וירבר אל בניו לאמר חבשו לי את החמור ויחבשו: וילך וימצא את נבלתו משלבת בדרך וחמור והאריה עמדים אצל הנבלה לא אכל האריה את הנבלה ולא שבר את החמור: וישא הנביא את נבלת איש האלהים וינחהו אל החמור וישיבהו ויבא אל עיר הנביא הזקן לספר ולקברו: וינה את נבלתו בקברו ויספרו עליו הוי אחי: ויהי אחרי קברו אתו ויאמר אל בניו לאמר במותי וקברתם אתי בקבר אשר איש האלהים קבור בו אצל עצמותיו הניחו את עצמותי: כל הורה יהיה הדבר אשר קרא ברבר יהוה על המזבח אשר בבית אל ועל כל בתי הבמות אשר בערי שמרון: אחר הדבר הזה לא שב ירבעם מדרבו הרעה וישב ויעש מקצות העם כהני כמות החפץ ימלא את ידו ויהי כהני כמות: ויהי בדבר הזה לחטאת בית ירבעם ולרביחיל ולרשמיד מעל פני הארמה: בעת ההי אלה אביה בן ירבעם: ויאמר ירבעם לאשתו קומי נא

ואזל ואשכחיה אריה באורחא וקטליה ותור נבלתיה רמיא באורחא ותמרה קאים לקבלה ואריא קאים בסטר נבלתא: והא גבריא עברין ותזון נבלתא רמיא באורחא וית אריא קאים בסטר נבלתא ואתו ומלילו בקרתא דנביא שקרא סבא יתיב בה: ושמע נביא דאתבין סן אורחא ואמר נביא ידיו הוא דסריב על סיקרא דיו ומסריה י לאריה ותבריה וקטליה בפתגמא דיו רמיל ליה: ומליל עם בנוהו למימר דיו לית חמרא ודיו: ואזל ואשכחיה נבלתיה רמיא באורחא ותמרה ואריא קיימין בסטר נבלתא לא אכל אריה ית נבלתא ולא חבר ית חמרא: ונשל נביא שקרא ית נבלתא נביא דיו ואתתיה על חמרא ואתיבין ואתא לקרתא דנביא שקרא סבא למספר: ולמקבריה: ואחית ית נבלתיה בקבריה וספרו עליו ויועל אתא ויהוה בחר דקברו יתיה ויאמר לבנותי למי סד אימות ותקברון יתי בקברא דנביא ריו קבור ביה בסטר גרמיה אחיתו ית גרמי: ארי אתקנימא יתקנימא פתגמא דאתנבי בפתגמא דיו על אנורא דיו בבית אל ועל כל בתי במתא דיו בקרוי שמרון: בחר פיתגמא דיו לאתב ירבעם מאורחיה בשתא ותבועבד קצת סן עמא בוקרי במת דרעי מקריב ית קורבניה ותזון בוקרין לבמתא: ויהוה פתגמא דיו לחובי בית ירבעם ולגמרא ולשיצאח סעל אפי ארעא: בעידנא תהיא אתמרע אביה בר ירבעם: ואמר ירבעם לאתתיה קומי כען

וימצאו ד בקריאה וסם וימצאו איש והנה תעה בשורה: וימצאו יושב תחת האלה: וימצאו אריה בדרך וימחהו: וימצאו חמור וסם ויחי ער בכור יאודה: וימצאו אריה בדרך: ויבא זכרי ויבדו: שלום כן יכס ב כפסוק: ויקשר קשר ויטע בן אלה: ויפתחו במגרו

בראתו אחו: ויה ער בכור יאודה ורה: ולא רש כיו: ונהו ר' וס' נסר ברש ספרא: וינחורו חס בליש' וס' וינחורו כגן ערן: ויצאו וינחורו מחור לעיר: וינחורו במשמר: ונחורו ויקלל: אשר הנח שם משה: וינחורו אל החמור: ושמד עלינו נקרא: ימלא ו בקריא וס' נסר בסוף סר צו: כדבר דהח' כקריא וס' ויתעבר יס למעבס: אסיקד עון בדבר: אפס בינאץ נאצת: ויה כדבר דהח' לחטאת: יען מאסבס: ואורי המלך למה חפץ: כדבר דהח' למה חפץ: בי ארבינו לפשע: וחרק וכדבר דהח' וס' איכבס מאמינים: תאריבו ימים:

הנה בזה החטא היה לעונס כלא בית ירבעם: ולהכחיד ולהשמד מעל פני הארמה: ר' כי זה החטא סבב שלא יסאר לירבעם כן וסכר ועליו ועל חביריו אמרה התורה פן יס כסם אים או אפה אשר לכבו פונה היום וגו' כמו סביא רנו סס: ולא

דש מלכים א רדק

והקדושים מן קליות מיוספים בתכוד ועומין אותן קמה לעשות ממנו מאכל סקורין
לו סתיתא בלסון תלמוד ויהי מתכרה כאלו אינה זאת שלוח לך מאת הבה
בסליחותה: משתין בקר ידע מרע תירגם ונתן משית בקירות לבו ועזר
ועזר. עזר מים לו מחזיק ד כמו זה יעזר בעמי ועזר סוף לו מחזיק בד :

כאשר יבער המבער
את המאכל בפיו ל
לעשות גלל כך אבער
אחריו עד תומו:
רבר

על העם חוסים ויבחר משה אנשי וחתוק מצרים וקח משה את הודס וקח אהרן באשר רבר משה
וידן וקח צמר בקר ונתחוו ויהי בשמיע חודס מאמר ירבעם לאשתו ויתן שרי סלחמות דרה
וכל עורא דבול על העם אחיו הבקריא חוסים ותעש כן אשת ירבעם תניא דפסוק וי' אמר אל

והסתתית לפי סודע כי אחיה היה מוכא אותו לפי סקר מאחרי י' אמר בלבו אם
ידע אחיה שהיה אשתי לא יתכחא לי כי אם רע לפיכך אמר לאשתו שתסתנה כרי
סלא וכירו כי היא אשתו מל ירבעם ומה שאמר לה שתקח עמרה לחם ונקודים
ונקדוק רבם למכרה לבדא כי כן היה מנהגם כשהיו באים לסאול מהכביא היו
מביאים לו מנחה כמו שאמר

בסאול ונערו מה נביא לאים
הלהים ונקודים תי כספין
וכדברי רז' פת הבאה בבספין
והיא פת עשויה כעסין יכמים
וכנסין אותם בבית המסדה:
ונקדוק כלי ספיו כר ותי קלוע
ומה שאמר לה הוא רבר עלי
למלך על העם הזה כלומר ס
סבאות מתקיימת כי כמו סר
עלי כן היה לי ומה שאמר לך
על הבער הוא האמת כי קמו
עמי מסיבו וכן ועיני קמה
והטעם כי לעת הזקנה תיבם
הלחות ויקמו יתרי העין ותכנס
העין בחורה וכבר סרבו סירוס
אחר במלת ועיני קמה: מסיבו
כמו מסיבתו וכן וכורס לבלות
סאול שהוא כמו ודור' כתובות
עכסים שהוא כמו כתובות
ואמר ברדס כל המעמיד תלמיד
סאיו הגן עיניו בהותמא לן
מאחיה הטייל וירבעם בן נכט
תלמידו היה כזה וכוה:

הדברים שאמר לה: מתכרה:
הכך ההכרה: קסה חזות
קסה וכמוהו מאכלו בריאה סה
בריאה: ואותו הסלכת אחרי
נויך סלא פסית אל לא כך ולא
כך כארס המסליך הרבר אחר
גו סלא ופנה אליו ותרגם ונתן
ופולחו אריותא מקבל עיך:
משתין בקר אמר רז' אפילו
הכל סררכו להסתין בקר
וכאמר זה העל דרך ההפלה וית
ידע מרע אחר משתין כמו משית
ר' משית עכה סקירות לבו:
עזר ועזר. אפילו מה שהיה
עזר ועזר במקום סלא יכרת
בזלות הפורעות הנאה עלי
אכריתו בקוף סלא יסאר ממנו
רבר וארונא אכ' ז' פירש עזר
על הממון שהוא עזר באזר
ועזר המק' שהוא עזר כעדה
כאשר יבער הגלל עד תמו
אמר רכותינו ז' גלל זה הסן
רובה למר כמו ממבער הסן ה
המאכל עד תמו ונקרא הסן
גלל לפי שדמו לאכן מים הבקר
גלל כמו שאמר מדבין רי אכן
גלל ויש מפרשים גלל הוא צואה
מן בגללי צואת הארס ונותן
תרגם כמו ומנדרין בגלילין
עד רמסיסין: בבאה

והשתנית ולא ידעו כי אתי אשר
ירבעם וחלכת שלה הגה שם אחיה
הנביא הוא רבר עלי למלך על העם
הזה ולקחת כרך עשרה לחם
ונקדוקים ובקדק רכש ובאת אליו
הוא יגיד לך מה יהיה לבער ותעש
בן אשת ירבעם ותקם ותלך שלה
ותבא בית אחיה ואחיה לא יכל
לראות כי קמו עיניו משיבו:

ויהיה אמר אל אחיהו
הנה אשת ירבעם באה לדרש רבר
מעמך אל בנה כי חלה הוא כזה
וכזה תדבר אליה ויהי כבאה והיא
מתכרה: ויהי בשמע אחיהו את
קול רגליה באה בפתח ויאמר באי
אשת ירבעם למר זה את מתנברה
ואנכי שלוח אליך קשה: לבי אמרי
לירבעם כה אמר יהוה אלהי ישראל
יען אשר הרמת יך מתוך העם ואתנך
נגיד על עמי ישראל ואקדע את
הממלכה מבית דוד ואתנה לך ולא
היית בעברי דוד אשר שמר מצותי
ואשר הלך אחרי בכל לבבו לעשות
רק הישר בעיני: ותלך לעשות מכל
אשר היו לפניך ותלך ועשה לך
אלהים אחרים ומסבורת לה בעיסי
ואתי השלכת אחרי נוך: לכן
תגני מביא רעה אל בית ירבעם
והברתי לירבעם משתין בקר
עזר ועזר כי ישראל ובערתי אחרי
בית ירבעם כאשר בער הגלל
עד תמו: המרת לירבעם בעיר
יאכלו הכלבים והמרת בשורה
יאכלו עוף השמים כי יהוה רבר:

והשתנית ולא ידעו כי אתי אשר
ירבעם ותהבין לשלוח תמן
אתיה נביא הוא מלך עלי למתו
מלכא על עמא הדין ותסבין
בין עסר טולמין ודלחם ובספין
וקרוע ודבש ותחכי לותיה הוא
יתני ליקמה יהי לרביא ועכרת
בן אמת ירבעם וקמרת ואולת
לשילך ואתת לבית אתיה ואחיה
לא יביל למתו ארי קתא עיניו
מסיבו:
ויהי אמר לאתיה האמת ירבעם
אתיה למתבע פתגם מיןך על
ברח ארי מרע הוא כדון וכדון
תסליל עמה ויתו במיעלה והיה
משתנא: ויהוה פד שמע אחיה
קל רגליה עלת בתרעא ואמר
עולי אמת ירבעם למר דנו את
משתנא ואנא שליח לאתנבאה
עלך פתגמין קשן: אזלי אמרי
לירבעם בדין אמר אל
ירבעם אל תלך ואפרישתך מע
עמא ופניתך למתו מלכא על
עמי ישראל ואעדיתי ית מלכותא
מבית דוד ויתבתה לך ולא תויתא
בעברי דוד ויבטר פיקודי ודחליך
בתר פולחני בכל לביה למעבר
לתור דבשר קרמי ואבאשת
למעבר מבל דתו קדסך ואולתא
ועברתא לך טעות עממיא ומתבין
לארצא קרמי ופולחני ארתיקתא
מקבל עיך: בכן האנא מיתו
בישת לבית ירבעם ואשיצי לירבעם
ידע מרע ואחיד ושביק בישראל
ואפלי בתר בית ירבעם במא
רמנדין בגלילין עד רמסיסין:
דימות לירבעם בקדמית יבולו פריא
ודימות בתקלא יבולו עופא
רשמיא ארי מיסרא ד' גזר בן:

אחיו ויהי בשמע אחיהו מקברו אחיו ספדו אחיו ולא שמע המלך ורה: חלה ח' חסרס וא' מלא
וסימ' נמסר בריסדר מחי: שלוח ל בקריאה וסימ' ואנבי שלוח אליך קשה וציר כגומ שלוח רירמה
בי לא אל עם עמקי שפה ובדי לשון ואף כי תשלחנה לאנשים: כל מלכס ויסעיה וירמה ותרסר על
בית ועל בית כס יא אל בית וסימ' גני כביא רעה אל בית ירבעם והלכו גומ' רכסם והלכו עכס רכסם
אל בית יעקב אשר פדה את אברהם והקסותיו את חדר השוב הלך אל בית ורכסם ויאמר ירמיהו
אל המלך צדקיהו כי בא ירמיהו אל בית ולנה בתוך ביחו לבו ובחוננו:

סעלי עמי מנמותו סעלי אלהים אחרים כי אם עמה סלמה זה לא יכיר מה שאמר הנביא כזה המקום:
כמות ארבע ממעותי: והכרתי לירבעם משתין בקר: סלא יסאר לו מוס זכר כי הוכר לבדו ויכל להיו ממשתין בקר:
והנה העזר הוא מה שהוא בידו והעזר הוא מה שהספיקו ועזר ביד וולתו: כאשר יבער הגלל עד תמו
תבער המאכל עד תמו ולפי דעתי מהרצון כי כאשר יבער הרות המגלל סעלי כל מה ספגס במקום שהוא סוככ ועולה ממס בן יבער המס ית אחרי ירבעם עד תמו:

אחיהו
ה' וס' ותעס
בן אצח
תכיל רמסו
ויו' אמר אל
אחיהו:
ויתקח ארז
ויספרו ולא
סעיה חלך
דה' ידיו

רלבג

ולא ידעו כי את אשת
ירבעם אמר זה כי
כתסאר לו מאחיהו ס
סבאה על מסר לבו מ
מאחרי וי' עסל לחס
ונקודים וסבוק רבם
אמר זה להסאנ
תסורה לאים האלים
כי כן היה מנהג כמו
סכזר בענין סאול
והנה נקודים הוא סת
יבם מתובל בתכלין
וסבוק הוא בראל
בלעז: כי קמו עיני
מסיבו ר' ספסוק
ראות עכס מרוב ס
סיבתו: ותרע לעשות
מכל אסר היו לסכך:
זה לאות כי לא חטא
סלמה כי אם על ס
סמל סלכת אותי לאחורין לבלת
רובה למר סכריתו ועזר ועזר
הסן האוכלת
בבאה

וגם קדם במעמדו ויוזל תרגם נפקת ברא וכן תרגם ועבר הקדמים נפקת ברא: ככל התעבות הגוים. באה הא היריעה על הסמיכות כמו על המזבח בית אל והרומים לו בספר מכללי: והפקיר: מנה אותם על ידי שרי הרצ' מיסאוס הרצים לפני המלך בבואו בבית יי ואחרי מונו המיכוס אל תא הרצ' כי הם היו מועקרים

המעבים ודבר זה שהיה עושה אולי היה ירא ממרר או היה עושה דבר זה לגדולה ותפארת ופירוש תא חדר ויונתן תרגם לדובא ומה שאמר מרי בא בית יי לאחר סכסכו הוא ויהודה עמו וסכאל יי כמו שאומר בדברי ה הימים ואמר הם וגם ביהודה היו דברים טובים: ומלחמה היתה: אף על פי שאמר שמענו שמעיה הנביא מלהלחם בישראל ושמענו אליו זה היה תחלת המלכות מחסב רחבעם להסיב המלוכה לוי ובפעם ההוא מכעו כיון שמענו בימיו היתה קבה אבל אחר כך היו מלחמות בניה: ובשנת שמנה עשרה מכה לא ידענו למח כמעבב מכה אחת מ מלמלך שהיה רחבעם לא מלך אלא יי מכה ורחבעם וירבעם תחלת מלכות במכה אחת היתה ויתכן לפרש כי רחבעם ככהם בשנת שמלעשרה ולא מכו אחת לפי שלא הסלימה ומנה אותם לירבעם כמספוט: וטס אמו מעכה בת אביסלום. להודיע כי אשה רעה היתה כמו שאומר למטה אשר עשתה מפלגת ל לאסרה ובה הלך בדרכיה: ניר בירוסלם. כבר פירסמנו למעלה: ותבנת

והנה בן יי ויית אוצרי בית מלכא וית כליב ונסיב ית כל מגני רחבא דעכר שלמה: ועבר מלכא רחבעם חילופיהו סגני נחשא ומני על דבני דהטויה דנטרין תרע בית מלכא ויהוה בנסן דעליל מלכא לבית מקדשא דיינסבין לחון דהטויה ומתיבין לחון לדוכא דהטויה: וישאר פיתגמי דתבעם וכל דעכר הליא אינון כתיבין על ספר פתגמי וסמא לסלכו דכית יהודה: וקדכא בנית בין רחבעם ובין ירבעם כל יוסמא: ושכיב רחבעם עם אביתוהי ואחקבר עם אביתוהי בקדמא דדור ושום איסיה נעמרה דמבני עמון ומלך אכית כדית תחלתוהי:

כלל טעם

סיני

החל

כלל טעם

כדית חל וית

החל

הכעל ויטעם כלל

כלל

מרי

ב

ה

ה

לא

תרככותו

כדית

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

י

קדם. כחאף: מיסוק: מנינו במדרם סיד הסירים הוא פרעה ככה ונקרא מיסוק על שהיה טוקק ומתאזה כל ימיו לכסא הסן שהיה לסלמם חתכו ועכסו עלה ולקחו: ואת הכל לקח. את הכסא החביב מן הבלי: וסאוס הרצים. לפניו לכבוד ואחר כך יסיבוס אל תא שהרצים עומדים סס תמיד: ובשנת שמנה עשרה למלך ירבעם:

אחרי אחר מות ירבעם ובשנת עשרים לירבעם מלך אסא מכה ה הסלמית סל כרכ ב כימני למלך אסא מכה ולוכמי כתיית: ויסירה

ובשנת ט' רמ וחד מציע' פס' וס' ובשנת שמנה עשרה לירבעם. ובשנת חמש לירם: בשנת אחת עשרה שנה לירם. ובשנת שלוש לבלכוריו ורשטודרה. ובשנת יח למלכו דיאשיו רר'ח. ובשנת אחת לבורש דריש עורא וחכרו דסוף דה. ובשנת שתים למלכו דדניאל. ובשנת בעזרת לא יואג.

ויבנו גם המה להם כמות ומצבות ואשרים על כל גבעה גבהה ותחרת כל עץ רענן: וגם קרש היה בארץ עשו בכל התועבת הגוים אשר הוריש יהודה מפני בני ישראל:

ויהי בשנה החמישית למלך רחבעם עלה שושק מלך מצרים על ירושלים: ויקח ארת אצרות בית יהודה ואת אוצרות בית המלך ואת הכל לקח ויקח את כל מגני החי אשר עשה שלמה:

ויעש המלך רחבעם תחתם מגני נחשת והפקיד על יר שרי הרצים השומרים פתח בית המלך: ויהי מרי בא המלך בית יהודה ישאוס הרצים והשכוס אל תא הרצים: ויתר דברי רחבעם וכל אשר עשה הלא המה כתובים על ספר דברי הימים למלכי יהודה: ומלחמה היתה בין רחבעם ובין ירבעם כל הימים:

והשכב רחבעם עם אביתו ויקבר עם אביתו בעיר רוד ושם אמו נעמה העממית וימלך אכיר בןו תחתיו:

ובשנת שמנה עשרה למלך ירבעם בן נבט מלך אכים על יהודה: שלש שנים מלך בירושלם ושם אמו מעכה בת אביסלום: וילך בכל חטאות אביו אשר עשה לפניו ולא היה לבבו שלם עם יהודה אלהיו כלבב רוד אכיו: בילמען רוד נתן יהודה אלהיו לזכר בירושלם להקים את בניו אחריהם ולהעמיד את ירושלים: אשר עשה רוד את הישר בעיני יהודה ולא סר מכל אשר צוהו כל ימי חייו רק בדבר אוריה החתי:

בחרא מעעות: צוהי בקריאה וסמ' מעשנו ככל אשר צוהו. ויגד משה לאוראן את כל דברי. ויכא משה ויקרא לזקני העם. ויקח משה את הבטה. וישכס רוד בבקר וישש את חצאן. ויעש רוד בן כאשר צוהו. וחברו דרה. אשר עשה רוד את וישר. ויעש ברוך בן נריה. אלה מקדמם לעבודתם:

רלבג

ויבנו גם המה להם כמות ומצבות ואשרים על כל גבעה גבהה ותחרת כל עץ רענן: וגם קרש היה בארץ עשו בכל התועבת הגוים אשר הוריש יהודה מפני בני ישראל: ויקח ארת אצרות בית יהודה ואת אוצרות בית המלך ואת הכל לקח ויקח את כל מגני החי אשר עשה שלמה: ויעש המלך רחבעם תחתם מגני נחשת והפקיד על יר שרי הרצים השומרים פתח בית המלך: ויהי מרי בא המלך בית יהודה ישאוס הרצים והשכוס אל תא הרצים: ויתר דברי רחבעם וכל אשר עשה הלא המה כתובים על ספר דברי הימים למלכי יהודה: ומלחמה היתה בין רחבעם ובין ירבעם כל הימים: והשכב רחבעם עם אביתו ויקבר עם אביתו בעיר רוד ושם אמו נעמה העממית וימלך אכיר בןו תחתיו: ובשנת שמנה עשרה למלך ירבעם בן נבט מלך אכים על יהודה: שלש שנים מלך בירושלם ושם אמו מעכה בת אביסלום: וילך בכל חטאות אביו אשר עשה לפניו ולא היה לבבו שלם עם יהודה אלהיו כלבב רוד אכיו: בילמען רוד נתן יהודה אלהיו לזכר בירושלם להקים את בניו אחריהם ולהעמיד את ירושלים: אשר עשה רוד את הישר בעיני יהודה ולא סר מכל אשר צוהו כל ימי חייו רק בדבר אוריה החתי:

ברי שיהיה יותר כסמר: וסס אמו מעכה בת אביסלום. הנה בספר דברי הימים זכר ממה מיכיהו בת אוריה אל מעכה והכל אחר עוד זכר מם ממה מעכה בת אביסלום ואחמבסרהו אביסלום בן דוד כי מם זכר לרחבעם סלם כסמס האחת בת בן רוד והסמית בת בן יסי והסמית מעכה בת אביסלום וירמה מזכר אלן הכסמס מפני היותם ממספחתו ולא זכר באביסלום מהיה בן רוד כי לא כהג עמו מנהג בן ואלס סאר הכסמלוקה ומילגחיו לא זכר מם אף זכר אל לבד להיות ממספחתו כמו מזכרנו והנה זכר מם אמו להעיד כי היתה מתחסת לאמה שהיה איסרע מאר ולחיתמא גס כן מסכר כי היא עשתה מפלגת לאסרה וכאילו באר מהסבה שהיוות אביה עשה רע בעיני יי היתה מפני היותו בן מעכה: ניר בירוסלם. ניר הוא הארץ הנעברת באופן שיתנו הנמחים אשר בה פרים ובזה יאמר כי לולא רוד לא היה הסם יתבדך נותן לו בירוסלם ורע סיממלכו להעמיד את ירוסלם והוא אסא: רק סכר אוריה החתי. זה ממה שיעיר ביבסאר דבריו בכלל עשה רוד היסר בעיני יי: ומלחמה

ומלחמה היתה בין רחבעם ובין ירבעם כל ימי חייו. ללכלל ימי חייו רחבעם ואף על פי שבתחלה מנעם הכביא מלחמה להקדיב חל רחבעם המלכה אחר זה היה בניהם מלחמות: ומלחמה היתה בין אביס ובין ירבעם. כבר זכר ברה מלחמה חזקה שהיתה ביניהם שמתו בה חמס מאות אלף איש מישראל וסע זכר כי רחבעם היה נער ורך כאשר מרדו בוישראל וזה ממה שיתבאר ממנו סאבים היה במלכו רוב השנים ממה שהיה רחבעם במלכו והנה אמר ורך כי לרוכ הסלוא שהיתה בימי שלמה היה מעטב מאד ולא ידע כימיום המלחמה אך אביס ראה מלחמו בין ירבעם ובין אביס: וסע אמו מעכה בת אביסלום. ידמה שאם אמו גרלה אותו וזכר זה כי עס כל זה לא למד אסא

ממעשה ועשה הישר בעיניו וי' כרוז אביו: ויעבר הקרשים מן הארץ: הם המוכנים למסבב זכור ויסירה מגבירה. הסירה מהיות גביר כרו סלא תסור העם לעבוד עז: מכלאת לאשרה. הוא בנין עשתה ל לכבוד העז וקראה מפלצת לפי שהוא מ מביא פלצות זכרות רבות לעובדיו:

וכרת אסא את מפלצתה. הנה סרף אותה לפי שזו היא אסורה בהנאה ולזה השליך עשרה בחל קדרון סלא והזוממ: והבמות לא כרו:

ידמה סאלו הבמות היו מזבחים בהם לפי כמו שהיו עושין קורס בנין בית המקדס ו זכזה היו חוטאים העם אך הבמות שהיו ע עובדים בהם עז סרו כמו שהתבאר בספר דה: ויבא את קרשי אביו וקרשי בית י:

הרצון בו סכבר הביא בית י' קרשי אביו ו וקרשי עצמו ולזה היה קרי וקרשו וכן כתוב ברה: ויעל בעשא מלך ישראל ויבן את הרמה. יס כפך במה סכנוב בזה בספר דה כי סס כתו מזה היה בסנת פלמי' וסס למלכות אסא וכבר מכתבו כי בסנת פלם למלכות אסא מלך בעשא ולא מלך בעשא ביאס ארבע ועשרים סנה ואיך יתכן עס זה שתהיה זאת ה המלחמ' בסנת פלמי' וסס למלכות אסא

ואולם הדור זה הסכך הוא לפי מה שאומר והוא סכבר סקטה הארץ מכל מלחמה עשר שנים בימי אסא כמו סכתו בספר דה ובראות יסר' הכלתו כקבצו אליו רבים מ מישראל כחמס עשרה סנה במלכו כי אז

כלחם עס ישראל והביאו סלל רב כמו ססנוב סס וסס סכו' ומלחמה לא היתה ער סלמיס וחמס סנה למלכות אסא והרצון בו סלא היתה מלחמה לו עס ישראל קורס זה כי לא יתכן לומר סלא היתה לו מלחמה כלל כי לא סקטה הארץ בימיו כי חס עשר סנים וכאשר התניב זה הוא מתבאר סמה שאמר ער סלמיס וחמס סנה למלכות אסא הוא סנת חמס עשרה סנה למלכות אסא כי אז היתה לו מלחמה עס ישראל וחמס סנה סלמיס וחמס סנה מעת החלק המלכות כי כבר היו עשרים סנה לרחבעם ואביס ולאסא חמס עשרה והנה בסנת סס עשרה לאסא בבה בעשא את הרמה ואחשב סמה מעת החלק המלכות כימה סמסה אסא על רבר בבית הרמה קבב גם כן החלק המלכות כי כבר החל המלכות לסוב לו קורס זה כמו סזכרנו ובעבור זה החטא נאשרה המלכות נחלקת כבראסונה והנה זה החטא היה עסס בסר זרעו במה ספלח אל כן הרר מלך ארס ולא בטח ביי אשר הפיל מחכה הכושיס לעניו ואחסוב סלזאת הסכה חלה את רגלי' לעת זקנתו כיהוא סלח זה אל כן הדד כאילו לא היו לו רגלים ללכת במלחמה ולזה סכב השי' סלחם כח רגלי' לעת זקנתו: בסנת

ומלחמה היתה בין רחבעם ובין ירבעם כל ימי חייו: ויתר דברי אביס וכל אשר עשה הלאה הם בתוכם על ספר דברי ימיס למלכי יהודה ומלחמה היתה בין אביס ובין ירבעם: וישבב אביס עם אבתי' ויקברו אתו בעיר דוד וימלך אסא בנו תחתיו:

ובשנת עשרים לירבעם מלך ישראל מלך אסא על יהודה:

וארבעים ואחת שנה מלך בירושלם ושס אמו מעכה בת אביסלום:

ויעש אסא הישר בעיני יהוה כדור אביו: ויעבר הקרשים מן הארץ ויסר את כל הגללים אשר עשו אבתי': וגם את מעכה אמו

ויסרה מגבירה אשר עשתה מפלצת לאשרה ויכרת אסא את מפלצתה וישרף בנהל קדרון: והבמות לא סרו ורק לבב אסא היה שלם עס

יהוה כל ימיו: ויבא את קדשי אביו וקדשו ביר יהוה בסף וזהב וכלים: ומלחמה היתה בין אסא ובין בעשא מלך ישראל כל ימיהם: ויעל בעשא מלך ישראל על יהודה ויבן את הרמה לבלתי תת יצא וכל אסא מלך יהודה:

ויקח אסא את כל הכסף והזהב הנותרים באוצרות בית יהוה ואת אוצרות בית מלך ויתנם ביר עבדיו וישלחם המלך אסא אל כן הדד כן טברמן כן חזיון מלך ארס הישב בדמשק לאמר:

וביניך בין אבי ובין אביה הנה שלחתי לך שחר בסף וזהב לך ה הפורה את בריתך את בעשא מלך ישראל ויעלה מעלי:

ובשנת אחת לברש דריש עזרא. וחברו וסוף דברי הימים: וישלחם אל בקריא חס' מישלחם ויושע: ויקס יהושע וכל העם. וישלחם לבנונה. ויקח אסא:

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקבר אסא בנו תחתיו: ובשנת עשרים לירבעם מלך אסא על יהודה: וארבעים ואחת שנה מלך בירושלם ושס אמו מעכה בת אביסלום: ויעבר אסא רכשר קרס ויכרו אבתי' ויפלי נפקת ברא סן ארעא ואערי ית כל טעותא רעברו אבתי' וי: ואף ית מעבה אסיה אערה ממלכותה רעברת טעותא ל לאשרתא וכן אסא ית טעותה ואוקיר בנהל קדרון: ובממא לא עטרא לחור לבא ראסא תוה שלים ברת למיה ריי כל יוסותיו: ואימיות קודשיה אבותיו וקודשותי לבית מקדשא רייבספא וזהב וסעניא וקרבא תות בין אסא ובין בעשא מלך ישראל כל יומיהו: וסליק בעשא מלך ארס על רבית יהודה ובנא יררמיתא בריל לסשבק למתן נפיק ועליל לאסא מלך ארסיה ויהודה: וגם יבאסא ית כל כספא וזהבא ראשתארו באוצרות בית מקדשא בירא רעברו וישרדינו מ מלפא אסא לזר בר הדד בר טברימן בר חזיון מלך ארס ריחוב בדמשק למימר קייט ביני וביניך ובין אבי ובין אביוה הנה שרדית לך שחר בסף וזהב לך ה אפיל אשני ית קיימך עם בעשא מלך ארסיה ויסתלק מיני:

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

רשי

ויסירה מגבירה. מהיות גבירה יועבר הקרשים. תרגם ויתכן ופלי נפקת ברא: כי עשתה מפלצת. אמר רובותינו מפלצת ליכנותא כמין זכרות עשתה והיתה נכעלת לו בכל יום:

והבמות לא כרו. במות היחיד סהורגלו ליקרב עליהם לסמים מסחרבה סילה עד סכנה ה הבית שהיו הבמות מותרות לא סרו עתה ואף על פי שסאסרו מסכנה הבית והיו עשויס עליה כרת: אין

רדק

ובשנת עשרים לירבעם מלך ישראל מלך אסא על יהודה:

מקצה שמונה עשרה מסכה סמלך רחבעם כמו סכנוב למעלה ולא מנה אותם לרחבעם ומנה אותם לאביס בנו וי:

וצת סנת עשרים הרי סלם סנים לאביס: וסס אמו מעכה וגו'. ולא היתה חס אסא אלא חס אביס אביו כמו סכתוב ל למעלה וחס אביו קירא אותה אמו כמו סכתוב וזהב אל ר רשאל אביהן וזכר לאסא חס אביו בעבור שהיתה פוכרת עז כמו סאמר אשר עשתה מפלצת לאשרה ועס כל זה עשה ואסא הישר בעיניו ולא כטה לחריה:

וגם את מעכה אמו. טעמו למנה פאמר ויכר אמר כי בס כן הכיר את מעכה אמו ואחר כך פירש היך הסיר אותה ואמר ויסירה מעבירה כלומר הסירה מהיות גבירה בעבור שששתה מעלכת לאשרה ופלי מפלצת עז קראה מפלצת שהוא לשון אימה ורעדה כמו פלצות וכתבתי לפי סאימתה מוטלת על עוכריה וכן מזה הטעם נקראו אימים הגלולים כמו סאמר וסאמיס יתהוללו:

ויסרוף בחל קדרון. סרף המפלצת והשליך האסר בחל קדרון כי עזאסורה בהנאה:

ויקדשו בית י'. כל וקרשי עצמו וחסר הנסמך כמו וסכורת ולא מיין וכן הוא ברברי הימים ו וקרשיו וכתיו וקדשוהי לבית מ מקדשא ריי' ונקצת ספרים וקרשו כותב וקרי וקרשיו:

הנותרים באוצרות יי'. לפי סליק שישק מלך מצרי אוצרות בית י' אמר הנותרים כי לא ל לקחם כלם: אבל

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

ויקחם מעברס אהרנאל. ויעבר ישי שמה.

מלכים

בבית שמים לאסא מלך יהודה ידוע כי מת ירבעם בסתר שמים לאסא כי עשרים שנה מלך וכבר מלכו עשרים שנה רחבעם ואבדו ולא השלים המכה ונחשבה המכה ההיא לו ולבנעא ולזה אמר שבכר מלך כרב מנחם ואחר מלך בעשא עשרים וארבע שנה ולזה כשלאו בבית שמים עשרים שנה ואחר מלך עמרי שנים עשרה שנה ולזה כשלאו בבית שמים ושמה לאסא ובה התורם ספקות רבות יפלו בתוך אלו המספרים שחשבו לכאן ולכאן: ויהי כמלכו הכה את כל בית ירבעם. ראוי להפיק איך נחשב לו זה לשון והנה היה דבר יי' ביד אחיה הנביא

יִחְפּוּקֶם אֵל עַל עַל וְסִנְמָר בְּסִדֵּר פְּקוּדֵי ד' פְּסוּקֹת אֶת אֶת וְאֶת וְסִי וִיקָח אֲהָרֹן אֶת אֱלִישֶׁבַע
בֶּת עֲמִינָדָב . וְהַמֶּלֶךְ אָכַל הַשְּׂמִיעַ אֶת כָּל יִצְהָרָה . וּבִשְׁתֹּא אֲבֻלָּה יִגַּע אֲבוּתֵינוּ . וְאַסָּה הַמֶּלֶךְ לָקַח אֶת

רדק

אבל בית מעבה . הוא אכל מים
הנזכרת ברברי הימים : ואת
כל כבודתי . קבוצ כבודת זה תי
גיבור והוא ארץ שמכה מאד
רדל הפליגו בספור סבא פ
פירותיו והקבוצ רל שהיו מקומי
כחלקים וכלם היו שמכים : על
כל ארץ כפתלי . כמו גם וכן
ויבאו האנשים על הגמים עם
הגמים וברברי הימים ואת כל
מסכות ערי כפתלי : וישב
בתרצה רל ישבו בעירו כי הם
היה מלך כמו שכתוב למטה ולא
רצה להלחם עוד עם מלך יהודה
כי באוק ימיו הייתה מלחמה זאת
וית' ויתב בתרציתא תרגם
בתרצה מן עסוק ורצון כלומר
ישב לו ירא וחרד ורצון מפני
מלך ארם : איזנקי אפי' חתן
סגל' עליו כפי יהיה לביטחו סנה
אחת : וכלגבורתו . במלחמות
ובבושים : חלה את רגליו . מן
רגליו וכן הם יבאו את העיר
מן העיר והרומים לו וברברי
רל' איז כפי עפעם אנגריא ל
לתלמדי חכמים ומפני זה נעם
וחלה את רגליו מפני שהעביר
בצורה זו לתלמדי חכמים :
ומה כלכו . בדף' בסת :

וּמְכִיל בַּד הָיָה מִן מַלְכָּא אֲכָא
וְשִׁדְרֵי יָת רַבֵּי תִּלּוּתָא רִילִיָּה עַל
קִדְרֵי יִשְׂרָאֵל וּמִתָּא יָת עֵזֶן וְיָת
זֶן וְיָת אֲבֵל בֵּית מַעֲכָה וְיָת פֶּל
גִּמְסָר עַל פֶּל אֲרַעָא שְׂבִטָא רַבִּית
נִפְתְּלִי : וְהָיָה כִּד שְׁמַע בַּעֲשָׂא
וְאִתְּמַע מִלְּמַכְנֵי יָת רַמְתָּא וְיָתִיב
בְּתַר עֵיתָא : וּמַלְכָּא אֲכָא בְּנִשְׁתִּי
כֹּל רַבִּית יְהוּדָה לִית דְּנָקִי וְנִסְלוּ
יָת אֲבֵנֵי רַמְתָּא וְיָת אַעֲתָא דִּי בְּנָא
בַּעֲשָׂא וּבְנָא בְּהוּז מַלְכָּא אֲכָא יָת
גַּבְעָתָא דְּבִנֵּי בְּנִימֵן וְיָת מַצְפִּיא :
וְשָׂאֵר כֹּל פְּתַגְמֵי אֲכָא וְכֹל
גְּבוּרָתֵיהּ וְכֹל דִּי עֲבַד וּקְדוּשָׁא דִּי
בְּנָא הָלָא אֵינֶן בְּתִיבִין עַל סִפְר
פְּתַגְמֵי יוֹמָא לְכֻלְכָּא רַבִּית יְהוּדָה
לְתוֹר לַעֲדִין סִיכְרִיָּה אֵיִתְּמַרַע
בְּרִיעֻלוּהִי : וְשָׂכִיב אֲכָא עִם
אַבְהָתוּהִי וְאֵיתְקַבַּר עִם אַבְהָתוּהִי
בְּקֻדְשָׁא וְדוֹר אֲבוּהִי וּמֶלֶךְ י
וְחֹשֶׁפֶט בְּרִיהַ תְּתוּחָתוּהִי :

וְנָדַב בֶּר יוֹדָעַם
מֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל בְּשָׁנָה תְּרִמִּין
לֹאסָא מִלְכָּא שְׁבֻטָּא דְבֵית יְהוּדָה
וּמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל תְּרִמִּין שְׁנִין
עֶבֶד דְּבִישׁ קָרַם וַיֹּאזֶל בְּאוּרָה
אֲבוּתָהּ וּבְחוּבָהּ דְּתִיב ית וְיִשְׂרָאֵל
וּמֶדֶד עֲלוּתָהּ בַּעֲשָׂא כּוֹד אֲתִיה
מִשְׁבֻטָּא דְּבֵית וְשִׁשְׁבֶּר וּמְחִתָּהּ
בַּעֲשָׂא כְּגִבְתָּהּ דִּלְפָּל שְׂתָא וְנָדַב
כָּל יִשְׂרָאֵל צִידִין עַל גִּבְתָּהּ
וּקְטִילָהּ בַּעֲשָׂא בְשִׁנְתָּ תֵּלֶת לֹאסָא
מֶלְכָּא שְׁבֻטָּא דְבֵית יְהוּדָה וּמֶלֶךְ
תַּחְתֻּתֵּיהּ וַיְהִי הָהּ בְּמַמְלִיכָה קְטִילָת
בֵּית יוֹדָעַם לֹא אֲשָׁד כָּל בְּשִׁמָּה
לְיוֹדָעַם עַד דִּי שִׁיבָהּ בְּפִתְגָמָהּ
דִּי רַמְלִיל כּוֹד עֲבָדִיהָ אֲתִיה ש
שְׁלִיחָאָה
וְתַבּוּרְתֵּיהּ בֵּית יִשְׂרָאֵל כְּאַרְגֻּזֵיהּ
דְּאַרְגֵּז קָרַם וַיֹּאזֶל הָא דְיִשְׂרָאֵל
וְשָׂד פִּתְגָמֵי גִּבְר וְכָל דִּי עֶבֶד
הָלֵא אֵינוֹן פְּתִיבִין עַל סִפְר פִּתְגָמֵי
וּמֵיָא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וּקְרִבָּה תֹת
בֵּין אֲסָא וּבֵין בַּעֲשָׂא מִלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל
כָּל יוֹמִיתָהּ

וַיִּשְׁמַע בֶּן־הָרֹאשׁ הַמֶּלֶךְ אֶסָּא
וַיִּשְׁלַח אֶת־שְׂרֵי הַחִילִים אֲשֶׁר־לוֹ
עַל־עַד־יִשְׂרָאֵל וַיָּדָאֵת עֵינֹן וְאֶת־
דָּן וְאֶת־אֶבֶל־בֵּית־מַעֲכָה וְאֶת־כָּל־
כְּנָרוֹת עַל־כָּל־אֶרֶץ נַפְתָּלִי׃ וַיְהִי
בַשְּׁמַע בַּעֲשָׂא וַיַּחֲלֵל מִבְּנוֹת־אֶת־
הָרַמָּה וַיֵּשֶׁב בְּתַדְעָה׃ וְהַמֶּלֶךְ אֶסָּא
הַשְּׁמִיעַ אֶת־כָּל־יְהוּדָה אִין נִגְזִי
וַיִּשְׁאֹא אֶת־אֲבִנֵי הָרַמָּה וְאֶת־עֲצֵיהָ
אֲשֶׁר כָּנָה בַּעֲשָׂא וַיִּבֶן כֶּסֶם הַמֶּלֶךְ
אֶסָּא אֶת־גִּבְעֵי בְנִימָן וְאֶת־הַמַּעֲפָה׃
וַיֵּתֶר כָּל־דְּבָרֵי־אֶסָּא וְכָל־גְּבוּרָתוֹ
וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְהָעֲרִים אֲשֶׁר כָּנָה
הֵלֹא־הֵמָּה כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי
הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה רַק לַעֲתֹז וְקִנְיָנוֹ
חָלָה אֶת־הַגָּלוּ׃ וַיִּשְׁכֵּב אֶסָּא עַם־
אֲבֹתָיו וַיִּקְבֹּר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר־דָּוִד
אֲבֹי וַיִּמְרָךְ יְהוֹשֻׁפָט כְּנוֹת־חַתָּיו׃

וַגִּדְבּ בֶּן־יִדְכֶּעַם מֶלֶךְ־
עַל־יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת שְׁתֵּים לֹאֲסָא
מֶלֶךְ־יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עַל־יִשְׂרָאֵל
שְׁנָתִים׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
וַיִּלְךְ בְּדֶרֶךְ־אֲכֹז וּבִהְטָאֲתוֹ אֲשֶׁר
הֲחִטִּיאֲתָא יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּקְשֹׁד עָלָיו
בַּעֲשָׂא בֶן־אֲחִיהָ לְבִירָת יִשְׁשָׁכָר
וַיִּכְרֻוּ בַּעֲשָׂא בְּגִבְתּוֹן אֲשֶׁר לִ
לְפָל שְׁתֵּים וַגִּדְכָּ וְכָל־יִשְׂרָאֵל צָרִים
עַל־גִּבְתּוֹן׃ וַיִּמָּתְהוּ בַּעֲשָׂא בִּשְׁנַת
שָׁלֹשׁ לֹאֲסָא מֶלֶךְ־יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ
חֲתָתָיו׃ וַיְהִי כִּמְלֹכוֹ הִכָּהֲאֲתָ כָּל־
בֵּית יִרְכֶּעַם לֹא־הָשְׂאִיר כָּל־נִשְׁמָה
לִידְכֶּעַם עַד־הַשְׁמָרוֹ כְּדַבַּר יְהוָה׃
אֲשֶׁר דָּבַר יְכִיד עֲבָדוֹ אֲחִיהָ הַשִּׁילָכִי׃
עַל־הַטָּאוֹת יִרְכֶּעַם אֲשֶׁר חֲטָאוּ אֲשֶׁר
הֲחִטִּיאֲתָא יִשְׂרָאֵל בַּכְּעָסוֹ אֲשֶׁר
הִכְעִים אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
וַיִּתֵּר דְּבַר יִנְדָּכ וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה
הֲלֹא־הֵם בְּתוֹכֵם עַל־סִפְּרֵי דְכָרִי
הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וּמִלְחָמָה
הָיְתָה בֵּין אֲסָא וּבֵין בַּעֲשָׂא מֶלֶךְ־
יִשְׂרָאֵל כָּל־יָמָהִם׃

ד'ה' וכל ישראל ובענין פסוק' בספר' וס' והמלך וכל ישראל. יעש שלמה בעת. כי ששח חדשים. ויקשר עליו בעשא. ויעלה עמרי. ויתקשר. וכל ר' רבונו: סמן קדמא ויהי במלכו תניינא יהי במלכו ואפס ואשבון בסלך בגור דקדמא ב' ותניינא ב' ויהי דבו דסמי:

ואת
כפי' את
ואת ואת ואת
ר

רשי

אין כקיי. אפילו חתן
מחריר וטכאמר בו כקיי
יהיה לבתו טכא חתן
: טכא חתן. הטכא
והטכא חתן. לטכא
טכא

דני

11 50 5 5

דק מלכים א רשי

אמר לו אחאב מנינו ממה אויבאשע אמר לו ממה שהיה רבו על יהושע אמר לו רבני הרב לא נתקיימו ורבני תלמידי נתקיימו והלא אמר משה ועבדתם אלהים אחרים ועבדתם את הממון והלא כל ישראל עבדו ע"ז הם ואין הממון עבדו קפץ אליהו ואמר ונסע חיו"אם יהיה הממון האלה טל ומטר כי אם לפירכתי: אמר

עמרתו לפניו. סאכי רגל לעמור לפניו בתפילה וכן אל המקום אשר עמרתם את פניו: כי אם לפירכתי. כתרנו אליהו כר אמר כי לא בא המטר לפי רבנו כי האל אמר לו תחילה לך הראה אל אחאב ותתנה מטר א"ל לפי רבני ר"ל עד מאן במדות האלו ונסתרת. מלא דעך אדם סם והיה מהנחל חסתה. והיה חיותך זה כי מהנחל תשתה והעשרתו יכלולך ואת העורבים צויתי. עורבים ממם והם העופות הסחורים וטעם צויתי סמתי בלבם ל להביא לחם וכפר מתי פעמים ביום ואין לסאול מאת היו מביאין לו כי באמת ממקו כמר היו מביאין לו והרבה כשרי היו בישראל מאומר והסארתו ב בישראל טבעת אלפים כל ה הדברים אמר לא כרעו לבעל וכל הפה אשר לא נסך לו וברבי ר"ל יא שהיו מביאין לו מסלחנו מל אחאב וים אומרים מסלחנו מל יהושפט וימ העורבים סחורים כמו עורבי מערב ונהנה הכתוב אומר ונסתרת מלא דעך אדם סם מהרי ראינו כי אחאב היה מ מחפם אחריו כמו שאמר אס יס גוי וממלכה וגו' ואולי הסוחרים ההם היו מסתירים אותו: צרפתה אשר לצדון. לפי שם צרפת אחר וזהו מל עליו אשר כענינים עד צרפת וזה צרפת מאמר הק"ה לאליהו סילך סם הוא סמך לצידו ו והיא מלישראל: הנה צויתי סם אמה למנה לכלכלך. אס נאמר

קיום הוא יי אלהי ישראל דמשמשא קרמזי אס יהי שניא ואילין שלם ומטרא אלהו בר אימר: והיה פתגם גבוהה מן קדם יי עמיה למימר: אייל מבא ותתפני לך לקדמה ותטמר בנחלא רכרית די על אפי ירנא: ויהי מנחלא תשתי וית עורביא פקידית לסוברותך תמן ואול ועבר בפתגמא דיי ואול ויחביב בנחלא רכרית די על אפי ירנא ועורביא מיתן ליה לחמא ובסרא בצפרא ולחמא ובסרא ברמשא ומן נחלא שתי וותה ססוף וימין ויבש נחלא ארי לא ויהי מטרא בארעא: והיה פתגם גבוהה מן קדם יי עמיה למימר: קום אייל לצרפת די לצידונא וריתב תמן היא פקידית תמן אתתא ארמלתא לסוברותך: וקם ואול לצרפת ואתא לתרע קרמא וקא תמן אתתא ארמלתא מגבבא אעין וקרא לה ואמר סבי בען לי זעיר מיא בסנא ואשתי ו ואולת למיסב וקרא לה ואמר סבי בען לי פתא דלחמא בידיך:

סנתן בלב האמנה לכלכלו לא היה זה כי הוא לא היה לה במה שתחיה הוא לא עי הנס אכל ליהו הכן מרב האל כן כמו שאמר לו גם כן ואת העורבים צויתי לכלכלך סם וכיון מראה אליהו כי לא היה לאמנה במה תחיה הוא עצמה כס שתכלהו ידע כי מה שאמר לו האל צויתי סם על ידי נס הוא שאמר משה רבנו וברכתו בבית האמנה שתוכל לכלכלו לפיכך אמר לה כה אמר יי אלהי ישראל כה הקמח לא תכלה ובפתח הסמך לא תחסר. ואמרו בדרם כי זאת האלמנה אמו של יונה הנביא: לקחינא לי. הלמר מעמרת בעניא: אס

רבני יגוסי נבכר לעיל בהאי סיפרא סמך יי וכשר חוסי נבכר בזרע: קום ט"ר פוסי נבכר ביושע סיכין: לקחינא לי פת לחם. ותאכר וך לקחי. ואולקחי ואטעם:

חיי יהוה אלהי ישראל אשר עמדת לפניו אס יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי רבני: ויהי דבר יהוה אליו לאמר: לך מן הופנית לך קדמה ונסתרת כנהל ברית אשר על פני הירדן: והיה מהנחל תשתה ואת העורבים צויתי לכלכלך שם: וילך ויעש כדבר יהוה וילך וישב בנחל ברית אשר על פני הירדן: והעורבים מביאים לו לחם וכשר בכך וולחם וכשר בערב ומן הנחל ישתה: ויהי מקץ ימים ויבש הנחל כי לא היה גשם בארץ:

ויהי דבר יהוה אליו לאמר: קום לך צרפתה אשר לצידון וישבת שם הנה צויתי שם אשר אלמנה לכלכלך: ויקם וילך צרפתה ויבא אל פתח העיר והנה שם אשה אלמנה מקששת עצים ויקרא אליה ויאמר קחי גאל לי מעט מים בכלי ואשתה: והלך לקחת ויקרא אליה ויאמר לקחי גאל לי פת לחם בידך:

חיו"ל. למה שמכוכאין אלא מהלכו אליהו ואחאב לבחם את חיו"ל באכלו אמר אחאב לאליהו איפסר תקללת התלמיד נתקיימה וקללת משה רבנו לא נתקיימה סל וסרתם ועבדתם אלהים אחרים וחרה ז"ק יי בכס ועבר את הממון והרי כל ישראל עבדו ע"ז ואין גממים נעצרים מיר ויאמר אליהו וגו': ונסתרת. מפני

אחאב ואחבלי: ויבס הנחל. כרי סידע צורך הגממים ויטרח לגלות שהיה קסה ב בעני הק"ה סיפראל סרוין מתיס ברעב: צרפתה. סם העיר: צויתי סם. בפמליא מלי שתכלכלך סם אמה אלמנה: קחינא לי מעט מים. הוא לא היה מכיר באלמנה שאמר לו הק"ה ולמר מאלעזר עבר אברה ואמר אותה מתת לי מים למנות היא ה האלמנה: מעב

אס ית כסו אס אסאזמל כסו

רלבב

סלום ואמר הנביא בריתי היתה אתו ה החיים והסלום ולזה ירמה מכבר נתן הסם לפנחס ארך ימים כ כפלא ונהנה מצאנו מהיה כהן בימי פילגס בבבשה ובימי רוד מצאנו כתוב ופנחס בן אלעזר כגיד היה עליהם לפניו וי עמו וכבר בארנו בספר ספטום כי הוא היה מלאך יי סנראה אל גרעון ואל יפתח והיה נוסא אותו רוח יי כמו מלאך יי כמו מצאנו גם כן באליהו ולזה

אמר ותורה יטקום מפיהו כי מלאך יי צאנות הוא ולזאת הסבה אמר לפניו ויי עמו ונהנה מצאנו באליהו שאמר למי קח את נפשי כי לא טוב אסבי מאבדו ר"ל סאין לו לחיות תמיד בזה העולם אבל מות כדרך כל הארץ בי לא טוב מאבדו ומצאנו גם כן סלא מת בעת אשר לוקח מעל ראש אלישע וזה אחר זה מכתב אליהו אל יהורם בן יהושפט כמו סמכזכר בספר דה ונהנה יתבאר כי זה היה אחר זה לפי סאליסע לא היה כביא כי אס אחר סלוקח אליהו מאתו כאמרנו סזה רוח אליהו על אליסע ונהנה מצאנו כי אליסע כבא בימי יהושפט כאמרנו יי אסר עמרתו לפניו בי לולא פני יהושפט אכינו סא וגו' וזה לאות כי אליהו היה חי אחר זה ואס אמר אומר כי כבד כתב זה אליהו קודם מותו ובא המכתב ליורם אחר מות אליהו אמרנו לו בלתי אפשר הוא זה כי כבד נכללו בברכיהם ענינים לא יתכן סיאמרם הכביא קודם היותם והוא מה סגנהו על סלא הלך ברכי אבותיו הטובים והוא את אחי בית אביו הטובים ממנו וישר אותו סיסיעהו עונם כפלא על זה כמו סנזכר סם וזה לא יתכן סיער בו הנביא קודם העמות החטאים כי אף על פי סיראה הנביא באים אחר סכבר יחטא חטא מה הנה האיס הוא יוכל להסמר מלא יחטא כי הטי לא יכריח הארס סיחטא וסמהו בעל בחירה כרי סימלט מהרעות הנפסיות והגופיות כמו סבארנו בסליסע מספר מלחמות יי ונהנה אס לא היה יכול להמלט מזה לא היה ראוי סיעש עליו כי הוא אכנס בעמיות החטא ההוא וזה מבואר מאר ולזה הוא מבואר כי לא מת אז אליהו ולא נעסית בקסתו במה סאמ קח נא את נפשי ולזה תמצא סאמ מלאכי הנה אכני סולח לכס את אליה הנבואה סא הדייעה ולפי סמצאנו זה הארך הנפלא מן החיים לליהו ונהנה מצאנוהו גם כן לפנחס כמו סזכרנו ומצאנו בסניהם נסיונות רוח יי אותם כאילו הם מלאכיו ומצאנו ברית החיים לפנחס כמו סזכרנו הנה מן הראוי סנאמר כי פנחס זה ליהו בי ויתך ראוי סיונח זרות אחר מטינחוסני זריות ונהנה אמר סהוא מתוסבגלעד כי סם נתוסב בימים ההם ונהנה היה ררך פנחס סיהיה נעלם זמן ארוך מהאנשים ואח"כ היה נראה כמו סיראה במה סזכרנו בספר ספטום: אס יהיה הממון האלה טל ומטר כי אם לפירכתי. הנה מרגרת הטל בתקופת היום כמררגת המטר בתקופות הערה כי כמו סהמטר עתו בתקופת הקרה ולזה כן הענין בטל ולזה הוא יורד אל סוף החלק הסני מהלילה והפלג אליהו בסליחות הסם למנוע מהם טל ומטר בכללות כל הממון ההם לא בעת סיאמר אליהו בסליחות הטי כי הטל לא יעבר אפי' סיוכס: ונסתרת בבחל כרית. הנה זה עדות כי הטי יעשה מה סיעשה בסבות הזאותות ולא יחסר בר כגד הטבע אס לא בעת הצורך ולזה רצה הטי סיעתר סם מפני אחאב וסבב הטי סיעיע לו סם מזונו על ידי העורבים והם עופות טמאים כרי סלא ידעו ארס סם ואין לסאל איך היה יורע אליהו כי העבר ההוא כסרה כי הטי רצה סיאכלמה סיביאו לו העורבים עס סכבד היה אפשר ססבב הטי להאכילו על ידי העורבים רב טהור וכשר ואיך סהיה הנה לא היה בזה חטא כי לפי סעה יתכן לעבור על קצת המצות באמצעות הנבואה כמו סנתבאר בתורה: קום לך צרפתה אחר לצידון. לפי סהיה סם צרפת אחרת באמרו וגללות החל הזה לבני ישראל אסר כענינים עד צרפת אחר צרפתה אסר לצידון: הנה צויתי סם אמה אלמנה לכלכלך: ר"ל על ידי מופת כי לא היה לה רבד תכללהו בו כמו סנתבאר אחר זה ולפי סאמר לו הטי סהיה תכללהו רצה אליהו לקחת המים והלחם מיר האלמנה:

אס יס

אס ים לימשב. כלרבר עוב בין פחסה גדולה או קטנה: ביאס מלאכ קמח י
סאכושב שריין. ומלא כף תרגו מלא פסת יראי: ומתני: אחר סאכלהו נמות
כי אין לנו מה סאכל עור: עשי כדברך: שפחשה אותו מלאכ ועשי לי ממנו עונה
קטנה כיוספיק הקמח לי ולך ולבנך ומה סאמר בראשונה כירעב היה כי לא
אכל באותו הדרך ויסדרם לפי

סאיה כהן סתוציא לו מן העיסה
חלה תחילה: לא תכלה: ככתב
בהא ונקורו כבעל אלף ועיניו
לסון כליון וחסרון כבעלי ההא
עד יוסתתן יי: כתוב בלון כמו
ליתתן שם וסדרא בלא בון תת
ונסיהם נכונים וכבר כתבנו
רעיתו בכתוב וקרי כי בגלות
סתוצאו הנסחאל והיו מוציאין
בנסחאל אחת כך ובנסחאל א
אחרת כך ולא עמרו על בירוס
וכתבו האחת מבגדים והאחרת
מבחוץ: ותאכל היא והוא.

הכתוב הזכר בתחילה והקבצה
באחרונה והקרי להפך וסניהם
ענין אחד כי סניהם אכלו אבל
מנהג הלסון הוא כסוזכר זכר
ונקבה כאחד יכול הלסון על
הקורס אס זכר ואס נקבה ו
והראסון הוא העיקר לפי נזכר
בראשונה כמו ותרבר מרים
ואהרן ותכתב אסתר המלכה
ומרדכי היהודי קיים עליהם
מרדכי היהודי ואסתר המלכה
וכן זה ותאכל היא והוא כי היא
העיקר ואעפ שגלדי אליהו בא
לה הנס. וברל הוא והיא כתל
בזכות אליהו אכלו: ונבנה.

בנה ואחרים בני ביתה אבל
למעלה לא אמר אלא ליולבי כי
לא היה מספיק אלא לסניהם
לכד והס קורמין לשאר בני ח
הבית: ונפחת השמן לא חסר.
לגזירת פעל בצרי כמו כי חפץ
בטת יעקב ואמר חסר לשו זכר
כי טעמו אל השמן ולמעלה אמר
לא תחסר לשו נקבה טעמו על
הנפחת והעניין אחר כמו ס
סאמר למעלה הוא מנהג הלסון
ברוב להיות טעם הפעל אל
הדבק וכמעט יהיה הפעל אל
הדבק כמו כי היה אליו פני
המלחמה קול נגידים נחבאו
קסתנגורים חסות: ועד אשר לא
נותרה בו נשמה. יס מישאמר
סלא מת מכל וכל אלא היה
חליו חזק מאד עד סנעברה כ
סמיתו ולא היו מכירין ממנו
סוס סומן חיות לא בנשמה ולא
בדפק הגדים עד סחטטה אמו
כי מת הוא וכן הוא אומר
ברכיל לא נותרה בי נשמה אבל

אותו הוא על דרך הפלגה והכחן כימת מיתת גמורה כמו ססוברין בביעולם:
להזכיר את עיני. כמחמה כיעל ירך נזכר עיני סמאל לא עבדתי לפניך כראוי
ועל כן הזכיר לי האלעון פים ליו הענייני האל בבגישמת: הגם אל האלמנה.
כלומר אפילו על האלמנה פקדת העון כמו סאחה פוקד היום עוכס לישראל
בעצירת הגשמים ואפילו על זאת האלמנה פקדת עונה להמית את בנה לא תחיהו
בזכותי סאמי מתגורר שמה ויוסתר תרגם ברוס על ארמלתא רי אבא דר עמה לא
יתבאס לה ולא ימות ברה וזה סיוע למה סכתבנו כי לא מת מיתת גמורה:

מתגורר עמה: כמועס לבן גרתי והוא מבין התפעל: ויתמודר. מענין מרה
מבין התפעל כלו סס עצמו במרת הילר כסנשתטח עליו כעני סל באליעס ויסכב
על הילר ויסס פיועל פיו ועיניו על עיניו וכפיו על כפיו והענין הזה סתהיה תפלתו
בכוונה יתיר על הילר כסשוכב עליו ויתמודר עליו ועד הזה ויתיר יצחק לוי
היא ואסר ב' כי עשה כן להסנים עליו ולחממו בחוס הטבעי היוכא מפיו ומבשרו
יותר כי בפעם השלישי נעשה וכל פעם מהסלסח פעמים היה קורא יי: אלהי הסב
באפס הילר הזה על קרבו וענין תשובת הספס על קרבו תשובת כסמיתו והרגשותיו סבטלו וכן ויאכל ותשב רוחו אליו והרומים לו.

כ ד 50 ווי

משבו. כמועונה: מלא כף. תירגם יוסתן מלא פסת יראי: בצפחת. סטוילל
בלנז כמו סאמר בסאל כפחת המים אשר מראסותיו: ומתנו. מסס ולהלן
נמות ברעב: עונה קטנה בראשונה. מררס אגרה ים בבראסית רבה בותאמר
לאה בנרי: חלה בן האשה. כרי סיצטרך למפתח סל תחיות הממים כראיתא

בסילהי אגרתא ד
דחלק: להזכיר את
עוני. עד סלא באת
לי היו סוקלין מעמי
ומעטה עירי והייתי
ראויה לנס מסבאת
לכאן לא כחשתי ל
לכלום ואין דקתי
סכרת וכן בלוטוהו
אומר ואכילא אוכל
להמלט ההרה אבל
אברהם סלא תהא
זכותו נזכרת אלו:
ויתמודר. לסון מרה
ספתעח עליו: ויהי

ותאמר חי יהוה אלהיך אס יש לי
מ'עוג כי אס מלא כף קמה בכר
ומעט שמן בצפחת והנלי מקששת
שבים עמים ובאתי ועשיתיהו לי
ולבני ואכלנהו ומתנו: ויאמר
אליה אליהו אל תיראי באי עשי
בדברך אך עשי לי משם ענה קטנה
בראשונה והצארת לי ולך ולבנך
תעשי באתרנה:

בי כה אמר יהוה אלהי ישראל כר
הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא
תחסר עד יוסתתן יהוה גשם על
פני הארמה: ותלך ותעשה בדבר
אליהו ותאכל הוא והיא וכיתה
ימים: כר הקמח לא כלתה וצפחת
השמן לא חסר כרבר יהודי אשר
דבר ביד אליהו:

ויהי אחר תרברים האלה חלה בן
האשה בעלת הבית ויהי חליו חזק
מאד עד אשר לא נותרה בו נשמה:
ותאמר אל אליהו מה לי ולך
איש האלהים באת אלי להזכיר את
עוני ולהמית את בני: ויאמר
אליה חגי לי את בנך ויקחרו
מחיקה ויעלרו אל העליה אשר
הוא ישב שסוישכחו על כשתו:
ויקרא אל יהוה ויאמר יהוה אלהי
הגם על האלמנה אשר אני מתגורר
עמה הרעות להמית את בנה:
ויתמודר על הילר שלש פעמים
ויקרא אל יהוה ויאמר יהוה אלהי

אלי ויאמר. וקס וילך צרפחה. ותלך לקחת. והגם על האלמנה: ויתמודר על הילר. וקרא אסא אל
י. ויחל וינח לכוא בעיר. גבריאליהם להולי את הבראה:

לחזקו: באתה אלי להזכיר את עוני ולהמית את בני. אמרה זה כי מפני היות
אליהו נקי מן החטאים הנה בהיותו עמה יוכר עונה לפי סאיהם דקת כמוהו
ואסער סאמרה זה מפני סאיהם הסלס יקרק עמו הסלי מאר ועניסוהו יותר על
חטאו ממה שניעס אים אחר כמו סזכרנו בדבר הנכחאל הזקן אשר בבית אל ולזה
יחקן סאס לא היה סס אליהו יהיה הסלי מעלס עיניו מחטאיה אך מפני היותו סס
דיקרק הסלי בכל הנעשה בבית אשר הוא סס ויהיה זה סבה להנע עליה העונס:
מתגורר. מענין גר ללרר: ויתמודר על הילר סלסח פעמים. לל סנשתטח
אכלו ועשה עצמו מרה לו כססס עיניו אכל עיניו ופיו אכל כפיו וכן
בזה הדרך כמו סנשתטח אסע בבן הסוכמית כאילו ירצה בזה סתבא הרוח מאברי
הנבוא אל אברי הילר: תשב

לכח אסתו כלו סהיהה אסתו לבגרו בעת תפלתו כרי סוכין תפלתו עליה כי עקל
בידוב פעמים הנסים כעס' עימעט תחבולה מדרך העולם: סלס פעמים. ולא הוצרך יותר
באפס הילר הזה על קרבו וענין תשובת הספס על קרבו תשובת כסמיתו והרגשותיו סבטלו וכן ויאכל ותשב רוחו אליו והרומים לו.

חסר
כ' כ' קמח
נח

עד מתי אתם פוסקים על שתי הסעפים. הנה הפסוק יטה פעם אל רגלו האחד ופעם אל רגלו השני וכן היו ישראל נוטים על שתי המחנות פעם יאמינו כי יי לבדו הוא האלהים ופעם יאמינו כי הבעל הוא האלהים. והנה ענין הבעל היה לפי מה שאחשוב שהיו עושים כורה יורירו בה לפי מחשבתם כח המעשר העליון הסליט על האומה

היה וכל האקלים ההוא והן נביאי ה הבעל עושים מניס מהפעלות יגיע בהם להם מין מה מהקסם תפסע להם ההודעה לפי מחשבתם מ מהסליט ההוא אשר ירדו כחותיו בסת הבעל אשר עשו לפי מחשבתם וככה היו נביאי האשר חושבים מיעשו הכחות ההם באלו האשר אשר נטעוהו בעת מוגבל והיו מניעים להם מין מהקסם מאותן ה הפעול המגונות וכבר בארנו החסרון המגע בהודעת הקסם בסני מקפר מלחמות י'.

והנה ספר נביאי האשרה היו אובלי סלחן אחבל והנה לא באו עם באשר קרא להם אחאב כי שמעו כי לבחון בוח האשרה נקראו והם בעצמם ידעו כי סקר נכסם הבל ואין מועיל בה מלטה אותם אחבל סלא הוכרחו ללכת עם במצות המלך אך נביאי הבעל הוכרחו ללכת עם במצות ה המלך ולא ענוהם אותורבר. יתכן שבר היו נכבולי כזה ולא היה יודעם לאי זה בד יפנו כי מפני מה סראו שבער הטל ו והמטר מהם בסת הרעות מעשו ללכת אחרי אלהים אחרים היתה נוסה מחשבתם כי יי הוא האלהים ולרוב הסתות נביאי הבעל והאשרה היתה מחשבתם נוסה כי הבעל הוא האלהים. וידמה כי היה הבעל לפי אמונתם מאדים במזל טלה שהוא ביתו והוא מ ממזלות האם ולזה רצה לבחון זה במה שהם אומרים שהוא מיוחס אל הבעל והוא האם ומפני זה נכדכו בו העם ונביאי הבעל וממה סורה שהם חשבו סויה הבעל מאדים ה התגוררם כמספוט עד שפך דם עליהם כי ספידת הדם

הלא הגד לארצי את אשר עשיתי בחרג איזבל את נביאי יהוה ואחאב מנביאי יהוה מאד איש תמשים חמשים איש במערה ואכל כלם לחם ומים: ועתה אתה אמר לך אמר לארצך הנה אליהו והרגני: ויאמר אליהו חי יהוה עבא את אשר עמדת לפני כי היום אראה אליו: וילך עכדיהו לקראת אחאב ויגד לו וילך אחאב לקראת אליהו: ויהי בראות אחאב את אליהו ואמר אחאב אליו האתה זה עבד ישראל: ויאמר לא עבדתי את ישראל כי אם אתה וכית אביך בעזבכם את מצות יהוה ותלך אחרי הבעלים: ועתה שלח קבץ אלי את כל ישראל אל הר הכרמל ואת נביאי הבעל ארבע מאות וחמשים ונביאי האשרה ארבע מאות אכלי שלחן איזבל: וישלח אחאב בכל בני ישראל ויקבץ אתם אל הר הכרמל: ויגש אליהו אל כל העם ויאמר עד מתי אתם פוסקים על שתי הסעפים אם יהוה האלהים לכו אחרי וואם הבעל לכו אחרי ואלא ענו העם אתו דבר: ויאמר אליהו אל העם אני נותנתי נביא ליהורם לברי ונביאי הבעל ארבע מאות וחמשים איש: ויתנו לנו שנים פרים ויבחרו להם הפר האחד וינתחורו וישימו על העצים ואש לא אחד ונתתי על העצים ואש לא אש: וקראתם בשם אלהיכם ואני אקרא בשם יהוה והיה האלהים אשר יענה כאש הוא האלהים ויען כל העם ויאמרו טוב הדבר:

נ' ס' י"ו

ז

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

והרגני וסב ושמע שאול. וזה אני אלך באחד. הנה אליהו והרגני: כל מלכים וישעיהו על כל ועל כל בכו אל כל ואל כל וסב אבר אל רחבעם בן. ויאמר אחאב אל עבדיו בכו. וישמו זמרי אח כל בית בעשא. ויגש אליהו. צדיקים אתם מבני: ויחנוג רפין בקריאת וסב ויחנולו שנים פרים ויבחרו להם.

הלא אתחנא לריבוי ית רעברית בך קטלת איזבל ית נביאי יי ואטמית מנביאי יי מאד גברין חמשים חמשים גבר במערמה ו וסוברתנינו בלחמא ובמא: וכען את אימר איזבל אימר לריבונך תא אליהו ויקטליני: ואמר אליהו קיים הוא יי עבא את די משמשנא קרמתי ארי ומא דין אתחנא ליה: ואזל עובריה לקרמור אתחב וחי ליה ואזל אחאב לקרמור אליהו: ונתה בך חנא אתחב ית אליהו ואמר אחאב ליה תא דין עוכריה ד ד ישראל: ואמר לא עכרית ית ישראל אלהיך את ו בית אבונך ברשקתון ית פקודי יי ואזל חנא בחר בעליא: וכען שלח חנא לית ית כל ישראל לטור פרמלא וית נביי בעלא ארבע מאה וחמשי ונביי אשירתא ארבע מאה אכלי פתורא ראקבל: וישלח אחאב בכל בני ישראל וכנש ית נביי שקרא לטור פרמלא וקריב אליהו לוח כל עמא ואמר עד אימתי אתון פלגין לתרין פלגון הלא יי אלהים פלחו קרמתי בלחורתי ולמה אתון טען בחר בעלא דלית ביה צרון ולא אתיבו עמא יתיה פתגם ואמר אליהו לעמא אנא אשתארת נבייא קדם יי בלחורי ונביי בעלא ארבע מאה וחמשים גברא: ויתתבון לנא תרין תורין ויבחרו לוחן תורא חר ויהרמנו וישוון על אערא ואשתאלא ישוון ואנא אעביר ית תורא חר ואתון על אערא ואשתאלא אשיו: ותיקרון בשום טעותכון ולא תתעטון מן קדם דלית ביה צרון ברם אנא אעלי בשמא יי וישלח מיקריה ויתורא אשתאלא ארי יי תוא אלהים ויתיב כל עמא ואמרו תקין פתגמא:

נ' ס' י"ו

ז

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

נ' ס' י"ו

ויתנאחו לעשי המלאכה. מן הורעים ונאכלה ומים: ושימו ג' רפין ושימו על העצים ואש לא: ושימו ושיכילי ושימו באלהם כסלים וקראתם ג' ר' בקריאת יס' נמסר בסדר אמור:

אובלי סלחן אחבל. על נביאי הבעל ונביאי האשרה אשר חנא נביא הבעל עשה להם וזה האשרה שאל אליהו אבי נותנתי נביא לוי לבדו ונביאי הבעל ארבע מאות וחמשים איש ולא זכר נביאי האשרה נראה סלא היו סם: ויקבון את הנביאים. ולא אמר את כל ישראל כי ישראל נקבנו מעצמם ברכון כסממנו כי ליהו רצה לעשות מעשה הבחירה אבל חנא חושב לא נקבנו אלא בהכרח אחאב כי ידע כי סקר נכסם אבל נביאי האשרה לא יכול אחאב להכריחם ללכת עם מפני אחאב לפי שהיו אובלי ס מלחמה לא רצתה סילכו סם:

פסחים. כמו השיח שהוא פסח בשתי רגליו כימי ספיקה רגלו אחת נוסה על הרגל אחת ומי שהוא פסח שתי רגליו אינו יודע באיזה רגל יעמוד כן אתם פוסקים על שתי הסעפים והם המחשבות לפי אה' למון נקבות לפי ספי' סעפים מחשבות מאין אתם יודעים לבחור ברצונכם מי האלהים אם האלהים אם הבעל ואת' והלא הם נוטי אחרי הבעל ולא היו נוטים אחרי ה האלהים כאשר בי כאשר ראו כי נעצרו הגמנים בדבר אליהו סהיה נביאי יי נטה לבבם אחרי יי אלא נביאי הבעל היו מתעבים אונם ואומרים להם סלא ייחנא עבדת הבעל כי היא חסיד להם ומפני זה היו פוסקים על שתי הסעפים וית עד אימת אתון פליגין לתרין פלגון הלא יי הוא אלהים פלחו קרמתי בלחורתי ולמה אתון טען בחר בעלא ד דלית בהון צרון והנה הנסיון טענה ליהו אפסר טענה אותה מלכו ובטח באל סלא ייסיכנו ריקם וסיקדס סמוכריים ומח סאמר ובדברך עשיתי בלומר אם תענני ידעו העם הזה כי לא מלכו אכי עשה מה סאכי עשה אלא בדברך ובמנחת סאכי אומר אתה מקיים או אפסר סהאל אמ לו אף על פי סהכתוב לא ספר וזהו סאמר ובדברך עשיתי אבל הרשון קרוב סאס האל אמר לו למה היה צריך לתפלה ויס' לפרס כי הצריכו האל לתפלה אף על פי סאמר לו כמו בדבר המטר סאמר לו האל ואתה מטר ואף על פי בן הוצרך להתפלל והטעם כדי סדעו ישראל כי נביא אמת הוא והאל סומע תפלתו ואם היה בא סלא תתפלתו היו אומרים מקרה הוא ובדבר האם היו א אומר' על ידי כספים הוא עושה: ולא עושה אותן דבר. לא רצו לומר לו לא הן ולא לאו לפי שהיו מסופקים בדבר אבל כ כסממנו הבחירה ענו ואמר נוב הדבר: אשר

רשי

שתי הסעפים. שתי המחשבות סאיכס מניכס להכריע מי

האלהים ואם הבעל האלהים לבו אחריו: ולא ענו העם אותו דבר. סלא היו יודעין להבחין: אמר

אמר נתן להם. פירוש נתן להם שברכו שאלו להם בחרו להם הפך האחר ועשו ראשונה או פירוש שאלו להם אחרי כן כמו שאלו להם ויתנו לנו שני פרים וסנה להם אחרי ויש ברברי הגדה רבדים רחוקים מן הסכל כי בספרו את הפך האחר ובאלו לקחת אותו לא יכלו לזוז אותו ממקומו עד שאלו לו אליהו לך עמיהם את לו הפך לאלוהו אבי

והבריו יכאנו מבטן אחר וגרלנו באכזב אחר הוא עלה לחלק האל ושם האל יתקדם עליו ואני עליתי לחלק הכעל להכעיס את בוראי אמר לו אליהו לך עמיהם כסם עממו מל הקדוש ברוך הוא מתקדם על זה שמי כך מתקדם עליך אמר לו וכן אתה יועצני חייני זו ממקומי עד ש מתקדמי בידם ההר אמר נתן בדם ויפסחו על המזבח אשר עשה. תרגם ויסתן ואמטתו על איגור רעברו ופסחו ועשו עבם כפסזים וכואל הולכים ופסחו על המזבח ופירוש אשר עשה רדק כלל כמו אשר עשו בלומר אשר עשה ישראל: ויהיה בהם אליהו. בא דגם כמפסחו והשאר דפים וענינו כי התלוצץ ואמר להם רדק לזכות קראו בקול גדול: כי מיה וכי מיה. מיה ודברים יס לו עם אחרים ואינו פונה להם ופירוש מיה סרטו נסב מן הסבת נסב ונסב לו אם יכלה לשמים מיהו שערסו כסא וכן מיה סרטו נסב וענינו אומר לו חייני ורדק אחרים להסגים וינתן תרגם אסתר פא אסתר דיק: וכי רדק לו או הלך לו בדרך לעסק מעסקיו: אולי יסן הוא. או שמה יסן הוא ואינו נסב אתכם ואם תקראו בקול גדול יקץ ואם הוא בדרך יסמע אתכם כשתקראו בקול גדול: ויקץ. בור איתן לבד ויור הסרט נסב מיה ויתגדרו: כמו לא יתגדרו ענין סריטה בבשר י כמפסחו. כן היה מפסחו

ואמר אליהו לנביא בעלזא בחרו לבון תורא תר ועבדו קדמייתא גברי צאתון פגיבין וקרו בשום טענותכון ואשתא לא תשוון וגסיבו ית תורא דיתבל להון ועבדו וקרו בשום בעלזא מצפרא וער עירן מיהרא למימר בעלזא ענינא ולית קל ולית רעני ואשתתו על איגורא רעברו ונתוה בעירן מיהרא ותיין בהון אליהו ואמר קרו בקל רב ארי אתון אסרין דחלא הוא רילמא שועי ליה או אישתדפא אישתדוף או אורח הות ליה או רילמא דמוך הוא ויתער: וקרו בקל רב ואתתמסו בנימוסיהון בסיפין וברומחין עד דאשתמפך דמא עליהון ונתוה במעיבר מיהרא ואשתמטיאו עד למסק מנתתא ולית קל ולית רעני ולית רסצית: ואמר אליהו לכל עמא אתקריבו לותי וקריבוכל עמא לותי ובנא ית מרבחא דיי דהות ספגור

ג' כח' ואלף

ה' ואלף

ז' ואלף

ח' ואלף

ט' ואלף

י' ואלף

יא' ואלף

יב' ואלף

יג' ואלף

יד' ואלף

טו' ואלף

טז' ואלף

יז' ואלף

יח' ואלף

יט' ואלף

כ' ואלף

ראשנה וסימ' וישטא חשפחות. והיבלרית ויתזיר. והקריב את אשר לחשאת. כל הפקודים לכתנה יהודה ויהי לבני אורן. בחרו להם הפך האחר. ושלטתי ראשונה בשנה. וסדתי פעלחם. בבועל חזה ראשנה. והקריב אליו ברשנא. במעל. ומלקי. ושלטתי. ראשונה בתיב סל בלוי ואלף. ויהי לבני אורן

ויאמר אליהו לנביא בעלזא בחרו לכם הפך האחר ועשו ראשנה בי אתם הרבים וקראו בשם אליהם ואש לאתשימו: ויקחו את הפך אשר נתן להם ועשו ויקראו בשם הבעל מהבקר ועד הצהרים לאמר הבעל עננו ואין קול ואין עננה ויפסחו על המזבח אשר עשה: ויהי בצהרים והתול בהם אליהו ויאמר קראו בקול גדול כי אליהם הוא בי שיחובי שיגלו וכי רדק לו אולי ישן הוא ויקץ: ויקראו בקול גדול ויתגדרו כמשפטם בחרבור ובקמחים עד שפך דם עליהם: ויהי בעבר הצהרים ויתנבאו עד לעלות המנחה ואין קול ואין עננה ואין קשב: ויאמר אליהו לכל העם גשו אלי ויגשו כל העם אליו וירפא את מזבח יהוה ההרים:

ראשנה בתיב בחר אלף. ושאר ראשנה בתיב חס' ור' בהבקר ג' וסימ' נבסר בסוף שבואל: בצהרים יב וסימ' כי אתי יאכלו האנשים. עד בא יוסף בצהרים. והיית כמשש. ויהי בצהרים ורחל יבשלנו בצהרים. קיסו ונעלה בצהרים. ויצאו בצהרים ובן הדר ששה שכן. בחרו שור בצהרים. והבאתי השסם בצהרים. כי עזה עזובה תהיה. וכלילה יסשו בצהרים. איבה חרעה איבה תרביץ:

רלבג

הרם היא מהרברים המיוחסים למארים

ולזה אמר להם רדק התול שיקראו בקול גדול כי אליהם הוא מי שיריד כחו על זה הבעל והוא המסרת העליון ולזה הוא רחוק מאר מכס ועד שבה אחרת תשכב מלא יסמע אתכם והוא כי מיה וכי מיה. ויהיה מיה סרטו נסב כמו פיה סרטו נסב והרדק בו שהעקר כחו כמו נסב ונסב מעל פני הארמה כי הסמך והסין יסתעפו מאר בהוראות התעבה אשר הם בהם והנה עקירת כחות תהיה בהיותו בבית מלחמתו או בבית נוסל או מהסדמה לזה. או ירעה כחש עקירת התעבה והוא כחש עומד בין היושר והנזירות וסג' גם כן סרטו נסב כסמך והוא מענין כזורות כי אז יחלש כחו להתעווע ביושר ולפי פס' כו אלו הסכמים כחש ענין אולי יסן הוא עתה סאין לזכור וייתקן עסמה שתערו כחו כשתקראו לו בקול גדול. אז ידעה בו כי מיה לו והוא הרבור עם זולתו. וזה משל למבטא אשר יהיו ממנו למשרתים ואז יתערכ כחו בבחס. וכי מיה לו והוא השגת מסרת אחר בדרך סירבון יחד ויתן האחר הכח לשני. וכי רדק לו רל סופר מהמבטא או מהריבוק אומ' בותו או מבית כבודו או מלסותו או זולת זה ממנה סדמה לו. אולי יסן הוא עתה סאין לו כח מפני היותו בבית נוסל וייתקן אס תקראו בקול גדול ולזה האמינו לו נבואי הבעל וקראו בקול גדול כי כן היה רכס לאלו הסבות אשר זכר להם אליהו וזה היה צדקלית השגתו והמנות. הנה זה הוא הבאור הכחות מאר בזה.

ואפשר שאלמר עור שהרדק בזה הוא שאלמר להם על דר ההתול קראו בקול גדול אחר שהוא אליהם לפי מחשבתם ויס' לו מיה ותפלה. רל סיקל התפלה וכי מיה לו וכי רדק לו. רל מיה לו השכת רבר מבוקם ולו רדק יתעוץ בו להשיגו ובהיות הענין כן אולי עתה יסן הוא רל אחר מיה לו הפעלות התעווע שמא יס' לוגם כן הפעלות השכינה אחרי טרחו כחש ענין וייתקן אס תקראו בקול גדול וזה אמר להם על דר הלעב. ואמנם הם קראו בקול גדול להיות זה מנהגם כשיטקסו דבר מהבעל וכרי שתפסל הבחינה כן להם הבחינה שיבחרו הפך האחר. והנה אחר שכתרו והנכחו להם שיכתרו והיו עשירים ואס לא יסמו. וירמה שהיה היום והוא יום מארים ולזה רצה מיעמו זה בבקא. כי בענה הראשונה הוא מוטל יותר ולזה המסכו זה עברה הסעה השמינית כי אז תשוב הממלה לוש שהיא מסתתף גם כן בממלה כסאר הסעית. ואפשר שאלמר כי הבחינה לא היתה באם מפני היותו משפח הבעל כמו שהכחנו אכל רצה לבחון מיה הוא האלהים ברברים היוצאים מהטבע כי זה ממנה סלא יוכל זולתי הטם ית' לבדו ויפסחו על המזבח. רל מהיו הולכים ופסחו אכל המזבח אשר עשה אחרי בשר קראם הבעל עננו ויתגדרו. רל חתכו בשרם בחרבות ובכרמחים עד ש' שפך הרם עליהם: ויתבאו עד לעלות המנחה. רל וידברו אלה הרברים ודמיהם: ואין קול ואין עננה ואין קשב. רל סלא בא מוס קול מהבעל ולא ענה אותם בזולת קול לעשות בקשתם ולא שפע ממנו דבר יתכחד מים סם מקסיב לקול: וירפא את מזבח יי' ההמם. רל מכה הפעל הצלה רפואה אל מזבח יי' ההרם בישראל סלא היו נזכרים לו ית' כי אס לעז או אפשר מהיה סם מזבח ביו לוי להיותו כמת יחד והרסו אותו בעברס עז ואז הרסו כל המזבח' שהיו סם לטי כאמרו את מזבחותי הרסו ויעט

וַיִּבְרָרם אִם לֹא תִעֲשֶׂינִי אֶף אֲנִי אֲכִי אִי הִיא בּוֹפֵר וְאוֹמֵר מֵאַתָּה הַסִּיבּוֹת אֶת לִבִּי אֲחֻרְיָתִי
תִּסּוֹב בְּמִלּוֹם לֹא דַרְבִּי יוֹבִי וְעוֹד דִּרְשׁוּ אֹתָהּ הַסִּיבּוֹת אֶת לִבִּי כִּי הִיא לֶךְ לִהְיוֹת אֶת
הַהִתְבַּחֲשִׁי לַפְּנִיךְ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב אֶת הַמּוֹת וְאֶת הָרַע הָאֵרֶם יִכְחַר בְּךָ
הַיָּמָנִים ז' פִּירִים כְּמִשְׁמַעוֹ מִכְצֵת מֵהֶם תִּסּוֹב לְרֹב פִּעֲשֵׁם כְּרִי שִׁיִּתְּבָלוּ עֹנֶשְׁתָּם עַל
לֵבָם (וּנְחָה) תִּרְגַּם וִידַעַן עֲמָא הָדִין בְּמַעֲטָךְ לְהוֹן כִּסְאָךְ וְגו' בְּבִצְמוֹת

כה יעשון אלהים וכה יוספון. דרך שטובה במה עשה אלהים ליוסף ויסוף. ואמר בלשון רבים כי דעתה אל האלהים שהיתה עובדת הבצל והאשרה ומן העומת מה מתרגם וינתן כרין יעבדון רחלת ארץ ובגמח טובה מכאן כרין יעבדון רחלתא וזה הוא האמת והנוסח סכתוב בהם רחלתא דיי' טעות סוכר הוא : וירא ויקם : ראה עצמו בסכנה והלך ומלט אל כפשו והמפרשים וירא כמו ויירא לא דעתא למיה ועוד כי לא יתכן מדרך הדקדוק וגם יונתן תרגם ויחזיק וקם ואזל לס' זבא ית כפסיה ויזבא באר שבע אשר ליהודה. לא כאמר אשר ליהודה אלא בעבור באר שבע אשר במחלת בני שמעון כי הוא אותו הכתוב גם כן במחלת בני יהודה וכבר פירשתי כי שתיקה אחד ולפי

רשי

בה יעשון אלהים
לא כמו שפסית
לכנאיהי הבעל : רותם
וייכבדא בלעזוי ויחל
רבי. סג' לי ארכא
עד אימתי אכא מטרף
כרין : רכפיה
פחמים וכן וכדו
רכפה : אל המערה
היא נקריית כור שמעון
בה משה : אחת
מזבחותיו הרקו.
במ' יחיד העשמו לסם
סמים שהרי מזבח
בית הבחיל בירוסלם
היה : ורוח

רלבג

בה יעשון אלהים.
אמרה זה בלשון רבים
לרבו האלוהות אשר
היו עובדים להם :
וירא ויקם וילך אל
כפשו. דל שפאשר
ראה הסכנה שהוא
בה לא רצה לסמוך
על הס' אבל קם תקף
והלך למלט את כפשו
ויזבא באר שבע אשר
ליהודה. דל שכבר
היה למלך יהוד' ולזה
בא שם להמלט מיר
אחז' ואף על פי שכל
למחלת בני שמעון ה
הנה ידמה כי מכני
היותו תוך ערי יהודה
היו בני העיר יהודא
תחת מלך יהודה או
אולי במלחמות ס
מלחמות מלכו יהודה
עם מלכי ישראל לקחו
מלכי יהודה העיר ה

ותשלח איזבל מלאך אל-אלהיהו
לאמר בה יעשון אלהים וכה יוספון
כי כערך מחר אשים את-נפשוך
בנפש אחד מהם : וירא ויקם וילך
אל-נפשו ויזבא באר שבע אשר
ליהודה וינח את-נערו שם : והוא
הלך במרבר ררך יום ויזבא וישב
תחת רתם אחת וישאל את-נפשו
למורת ויאמרי רב עתה יהודה קח
נפשי כי לא טוב אנכי מאבתי :
וישב וישן תחת רתם אחד והנה
זה מלאך נגע בו ויאמר לו קום אכול
: ויבט והנה מראשתי ענת רעפים
ועפחת מים ויאכל וישת וישב
וישכב : וישב מלאך יהוה שנית
ויגע בו ויאמר קום אכל כי רב ממך
הדרך : ויקם ויאכל וישתה וילך
בבחי האבילה ההיא ארבעים יום
וארבעים לילה עד הר האלהים
חריב : ויבא שם אל המערה וילן
שם והנה רבר יהוה אליו ויאמר לו
מה לך פה אליהו : ויאמר קנא
קנאתי ליהודה אלהי עבארת כי-
עזבו ברייך בני ישראל את-
מזבחתך הורסו ואת-גביאיך
הרגו בהרבות ואתר אגלי לבדי
ויבקשו את נפשי לקחתה :

יעשון חכריא וס' והזהרת אתהם את החקים ואת התורה. ועלי וקן מאד. והשלח איזבל מלאך אל אלהיהו
לאמר. בן הרד דסלבים. הבה אפרים שדשם יבש : ו' פליק כתיב תי' ולא קרינ' וס' באחת וכאנו אליו באחת

ותשלח איזבל מלאך אל-אלהיהו
לסימר כרין ועבדון ורחלתא ויכרי
יוסף אלון בעירינא חרין סחר
אשויית נפשך כנפשאך וחר מנהון
: ותזא וקם ואזל לשובא נפשיה
ואתא לבאר שבע די לשבט
יהודה ושבק ית עולימיה תמן :
והוא הליך במרברא מהלך יומא
ואתא ויחב תחורת דיתמא חר
וישאל ית נפשיה ליוסמר ויאמר
סג' לי ארכא עד אימתי אכנא
סטרף ברין בעוןי סב נפשי ארי
לא טוב אנא מאבתי : ושביב
ודסוך תחורת רתמא חר ויהא רין
סלאבא קריב ביה ואמר ליה קום
אכול : ואסתבי והא אסרתי
חרא סעופפא ואלותיתא רסיא
ואכל ושתי ותב ושביב : ותב
סלאבא דיי' תנינור וקריב ביה
ואמר ליה קום אכול ארי סג' מינך
אורחא : וקם ואכל ושתי ואזל
בחי לא ראבילתא ההיא ארבעין
יסמין וארבעין לילין עד ראתא
לטורא דאתגלי עלוהי וקרא דיי'
לחורב : ועל תמן לסערתא
ובת תמן והא פתגמא דיי' עסיה
ואמר ליה מה לך בא אליהו :
ויאמר קנא קנאתי קרסיי אלהי
אבא ארי שבקו קניסך בני ישראל
ית מרדך פגרו וית נבייך קטלו
בתרבא ואשתארת אבא בלחורי
ובעו ית נפשי למקטלה :

המקוסות. אחת תחת רתם אחת. המזבחות וקח ויהושבע בת המלך. ארכעת ואתה בן אדם נח
אמר יי. בשנת רח' בשנת הודא בראשית במלכת צדקיהו. כשנת וזכר אשר החזאל ירבוהו.
התפלתו בגת אל תגידו :

ולא ראינו סיאכל וסיהיה' סס ענה אחרת ולא מים אחרים : בירב ממך הדרך.
והוא לא היה יודע אלא ילך אל סהיה הולך לתמו ארבעים יום וארבעים לילה עד
הרחוב ונתיישר לו הדרך שם כמו לארץ סאמר וישרנה הפרות בדרך וג'
וכשהגיע שם שמר כי חשב כי שם יראה לו רבי יי' סבאותו ההר נגלה תחלה למסח
ובנגלה הכבוד ונתן תורה לישראל או היתה העמדה בלי כוונתו כמו שהיתה
ההליכה שמה : בכח האכילה ההיא. לא היה זה כנס משה רבינו כי בו כאמר
ארבעים יום וארבע' לילה לחם לא אכל מים לא סתה ולא אכל שמער בכח האכילה
ובאליהו אמר בכח האכילה כלומר ס' סתה' סאמאל סאטעטעבא ולא בשלם
אותו הכח המבטל ולא משכח אותו כח המוסך וכו' הגוף באותו מאכל ארבע'
יום וארבעים לילה : ויבא שם אל המערה. מערה היתה בהר סיני עליה כאמר
ושמתיך בנקרת הכור כמו שתרגם אנהלום במערת טיבא : מה לך פה אליהו.
טעם השאלה תחלת הדברים לסמוע המענה כדרך לשון בני אדם. וכן שאלת
מה לך היום ביקום מפני העמדה או הבל אחיך הרצחת וגם ירשת הראית
כי ככע אחאב ואף על פי שהוא יודע לב בני האדם וכן ויאמר לו איכה מה זה
בדרך וכן ענין מה לך פה למא יכאת מתקומך מה יש לך פה : קח קנאתי ליי'
הקנאה סקנאתי לשם יי' והרעתי כסאי הבעל המתעם את ישראל עד שעזבו ברייך
סכרת עם בני ישראל בהר סיני. וכדרם ברייך סבטלו מהם ברית מילה אותם
הקנאה גרמה לי לכאת ממקומי לברוח מפני איזבל ולבא פה : את מזבחותיך
הרסו. כמו שאמר למעלה את מזבחי ההרסו : ואת נביאיך הרגו בחרב. כמו
שאמר למעלה סהרוב איזבל את נביאי יי' : ואמר אני לבדי. והלא נותרו המתא
סחטא עבדיה אלא לפי שלא היו כודעם הרי הם באילו אינם : בא

והנה"ל ר' בקריאה וסמ' צא ועמדת בודד לפניו. העש השליש הניינא דפסל נבסר בריש סודר מיצא: כרוח
ג' קצוצין וסמ' כפרק חרים. ותבנית כל אשר הזה ברוח כרה. אין אדם שליש ברוח לבלוא וימאכר' אליו

[illegible]

ולא היה ברוח יי' כי
אין מדרך הַיְסוּבִים כי
הרעוּ הָם לָהּ. לתכלית
סוגיע מהם טוב ולפי
מסתבאר לָמָּה עָלָה
היו מקבלים תוכחת
לא רצה לנשם עלֹא
החטאים לפי מה ש
פראוי אבל המתקן
להם אם ישובו מ
מדרס הרעה. והנה
היה אחר הרוח רשע
והוא מזיק כי הוא
כלי להפכת הארצות
• וזכר גם כן עָלָה
ברעם יי' כמו שזכרנו
ברוח. והנה אחד
הרעם אם שהוא יותר
מזיק וזכר גם כן כי
לא בִּישׁוּי לִסְבֵּה ש
שזכרנו וכאילו באר
בזה עָלָה הרעות ש
טיבאו להם בהדרגה
הינם מכוננות מהש
אך הסתדר פניו מהם
ועזבם כמו מטרה ל
לחזי הרעות הנכונות
לבא עליהם והיה זה
כן לפי שהרעות ה
הבאות על צד ההכאת
המוקד לא יעלו ל
להם הלא תראה כי
מפני עצירת הטל ו

והמטר שלם פנים לא ככנעו מפניהם. והנה אחר האם קול רממה רקה. לל קול
במוך מהם כאלו הוא מורכב מהקול והשתיקה. והנה העיר בזה כי אחר כפלים
באלו הרעות ולא ירגישו טעמותיהם הטו טהיו משולחים ונעצבים למקרי הזמן
הנה יבא להם מוסר מה מה' יח' לא יהיה שלם באופן שהיה מביאה הש' המוסר
ישראל במרדב בימי משה שהיה מעב באופן שהיו מרגשים תקפי כבסת העון
היה אף יהיה בזה הענין כמו מורכב מהקול והשתיקה. וידמה כי מרוב כעס
אליהו על רוב חטאת ישראל לא עם אל לבו להבין את רב המראה הזאת ולזה
הסיב באופן שאמר בראשונה: ויהי כשמוע אליהו. לל כשמוע אליהו קול הש'
הסתיר פניו מהביט אל האלהים ולזה כסה פניו באדרת שהיה לבוש בה ויבא
מהמורה כמו נכחו הש' ועמד פתח המערה: וינאמר יי' אליו לך לדרך מרדב
רמסק. לל סליך לדרך אל מרדב רמסק ומסע ימסח חזאל למלך על ארם
והרצון בזה היותו נכחד למלך על ארם ומסע ימסח יהוא בן כמשי למלך על ישראל
ומסע ימסח אלישע בן שפט מאכל מחולה לכביא תחת אליהו אחר שאין רצון
אליהו להיות לכביא ולמזהיר לישראל עד שכבר קץ חזיון מפני רוע מעשיהם ואמר
לש' שיקח את כפסו. ולפי שלא מצא שם בדרך בי ארם אלישע בן שפט השליך
אדרתו עליו לעשות לו כימין שיהיה נביא וילבס כבואת אליהו עם שלבשת האדרת
היתה סימן לכביא ולזה אמר הכתוב ולא ילבסו עוד אדרת שער למען כסם וידמה
שהדיע אליהו לאלישע זאת הנבואה וזוהו סיוריע לחזאל שהוא יהיה מלך על
ארם וסימסח יהוא בן כמשי למלך על ישראל ולזה היה באילו ימסחם אליהו
אז היה הרצון בזה כימפני רצון אליהו בעונש ישראל לפי מה סיורה מה שלמד
עליהם חובה לפני הש' הנה הוא כסת המסח חזאל למלך על ארם ומסח יהוא
כי הוא כסת המסחם כמו שזכרנו. והנה ימית יהוא רבים כי הוא השמיד כל
אלו הדברים לש' ומה שאמר כי הנמלט מחרב חזאל ימית יהוא אין הרצון בו
הכי בימי יהוא חזן בן יהוא היה הרע שפסח חזאל לישראל אף הרצון בו שמה שהיה
והיה היים כי אחאב ובניו הם היו מזלמים תמיד בגדר מלך ארם. וכן

ימית אלישע כי בהוכיחו אותם ולא היו שומעים אלו ולא היו שבים מדרך הרעה האויבים יבואו עליהם והרגום וכאלו הוא היה ממית אותם כי יתקד היו עושים כשהיה מזהיר להם ומצוה משלה היה להם מזהיר או פי ימית אלישע במותו כי במות אלישע באו גוריו ארס ומזאב בארץ: כסך לו: והוא חורט: מצאו

סוה חורט הוא עם עבריו שהיו חורטים עם הסך ויכ צמרים היו לפני חורטים: וצמרים לל בקר לפי שהסור צמרים יחד בעת החריט בקרא צמר וצמר: ותי תרין עשר פרכים רתורא כמדוך קדמוהו: והוא במים העפר: מן היב צמרים הוא היה חורט באחד מהם ויא עבריו היו כל אח ואחד עם צמרו והוא מתורגס והוא ררי סוד מתרי עשר והספור הזה להורות כי מצאו בלב ויהיה אות כי יהיה ממנה על לב פכטיסר לבוא ולמזהיר: ויטלך אררתו אליו: כמו עליו וכתי ורמא פוטפוט עלוהי ולא פצחה אכלו אלא פלקוהו וילך לו והוא סאמר וירץ אחרי אליהו עשה לו סימן פילך אחריו ולא אמר לו בפי כי ידע פכין כי מיל יהיה כפיא וידע ביהאל פתן בלב אלישע ללכת אחריו ולסרתי לבי לא עשה לא סימן ומה סאמר לו לך סוב כי מה עשיתי לך לנסותו אם היה אומר בלב פלס ופי מה עשיתי לך רוצה לומר אם הטיתי א אררתו עליך לפיך אתה רץ אחריו: אסקה כא: במקצת הספרים הסוף סוף חטוף: ויפס מאחריו: לכסך לאביו ולאמו חפץ פלא ספר הכתוב ואחר כך פחט הבקר ועשה ס בעזרה באותו הסרה להורטים ולעם אחר באו אחריו ללוותו והוא סאמר ויתן לעם כי מהעם לא היו אתו במרה כי אם אחד עשר החורטים אלא זהו פירושו כי הלך לקחת רשות מאביו ו מאמו ובאו אחריו מאביו עירו ללוותו כי הוא כפרד מהם: צמר הבקר: אחר מהפכים עשר: בשלם הבצור: כסל להם הבצור כלומר לעם אשר אתו וכתי בשלם להון ומרוב מהירותו ללכת אחרי אליהו לא המתק לחטוב עצים לבצול בקע כלי הסך והוא כלי המחרטה ובשל להם הבצור ומס בשלם במקום להם

וכמוהו ארץ הנגב נתתי נתתי לי ואמר כנני העם ועדיין לא זכר העם וכמוהו ותפתח ותראה את הילר ותהמתו ויתן לחם והרומים להם: לך אני וכל אשר לי: לא אמר פלרעת סיקח אלא סיהא הכל תחת ממלתו להטילם ועבורם עליהם והוא סלח לו אחר בן לי תתן כלומה סאמרת ליהם על רעת כן אמרתי כימשתה תתן אותם כי אם כעת מחר אסלח את עבריו וזה היה בין הרבנים הראשונים והאחרונים ומפני זה מאן אחאב והזקנים ברבדיו האחרונים ומה סאמר ולא מפניו ממנו פי לא מפניו אלא הודית לא סיהיו לו ולא סיקחם לפיכך אמרו לוהזקנים לא תשמע ולא תאבה: ובררם כל מה שתבע בראשונה תבע במה חמרה הוא ככף וזהב נשים ונשים כלם חמרה הם אלא מהו כל מחמר עיך רבר סהוא חמרה מתוך חמרה ואיוו וזו התורה הנחמרים מזהב ומפז רכ כיון שסממ מלך ישראל כן אמר איך עלי הרבר הזה סלקנים הוא מיר ויקרא מלך ישראל לכל זקני הארץ ויאמרו אליו לא תאבה ולא תשמע לו כיון שסממ מלך ישראל לעצת הזקנים מיד ויבא מלך ישראל ויך את הקום ואת הרבם ואמר עור לא נוכל לומר כי מחמר עיך על פי אמר סהרי כתוב ויאמרו אליו הזקנים וכל העם אל תשמע ואל תאבה והלא היו בהם כמה שלא עברו לבצל

מבאמר והמארתו בסראל סבעת אלפים כל הדרכים אשר לא כרעו לבצל וכל הפה אשר לא נקד לו אלא וראי מחמר עיך זה ספר תורה ואמרו עוד מפני מה זכה אחאב למלכות עשרים ושנים מפני סכבר את התורה הכתובה בכב אותות לל תיבות כי כסוקו ויאמר למלאכי בן הרב: וכו' תיבות ובן הדד חוטב בתיבה אחת לפי מהוא מס אחד ויס נסחאות כתוב בהן מפני סכבר את התורה סכתנה בכב אותיות: כי אם

ימית אלישע לא מצאו סהמית אלא ארבעים ופסס ילדים על ידי הדרכים צריחו: לך טוב: מאחריו: כי מה עשיתי לך: סתבא אחרי: בשלם הבצור: בשלם להם את הבצור כך פירסורגס ומחם וכן תירגמו ונתן כסני תיבות ואכי אומר איך צריך לחלקו לסתי תיבות ומהו בשלם הבצור בשלם לסני הסורים את הבצור סלהם

סהצמד איך פחות מ מפסס: ויתן לעם: מרוב סמחה עשה מ סתחה: כי סלחתי לך: וגו' לי תתן: ידעתי כי תתן לי אבל א אחרת אני נוצר עליך: כל

רלבב

וכן מה סאמר והמלט מחרב יהוא ימית א אלישע איך הרצון בו סיקרס הרע עשה יהוא ליסראל אל הרע סיתחם להם כסבת אלישע כי הרבר היה בהפך והנה מה סהמית אלישע הוא ארבעים ופסס נשים סקלס ביל: וירמה סהרעב החזק אסר היה בסמרון היה ב בסבת אלישע וזהו אמר המלך סה עשה לי אלהים וכה ויסקף אס יצמוד ראס לטפס בן ספט עליו היום: וזכר סכבר יצב זה הרע לספור סלא י יסארו בסראל כי אם סבעת אלפים איס והם אסר לא כרעו לבצל ולא כסרו לו: והנה אמר יהוא בן נמסי והוא אב אכיו כי כבר יקרא אבי ה האכ אב באמרו ו ותבאנה אל רעואל אביהן: והוא חורט פכים עשר צמרים לפניו והוא בסנים העפר: לל סהיו פס פכים עשר חורטים היו לכל אחר מהם צמר בקר ואלישע היה חורט כי הוא היה א

אחר מהפכים העפר החורטים: ואחפוב סזכר זה להעיר כי אכיו אלישע היה עשיר מאר פס כל זה ספרר אלישע מבית רבו לסרת אליהו מפני חוזק אהבתו החכמה: ויעבר אליהו אליו ויטלך אררתו אליו: לל כי כבר עבר אליהו המוך לו ובהיותו קרוב לזי מאר הסלך כספי אררתו עליו ער סכבר הסך אררתו עליו מרי עברו ונהנה הרבניס תכף אלישע כירצון אליהו היה אליו סיבא ויחסה תחת כספיו ולזה עזב את הבקר ורץ אחרי אליהו ואמ' לו סיעצבהו לכסך אכיו ואמו ואחר ילך אחרי אליהו: ויאמר לו לך סוב כימה עשיתי לך: ירצה לפי מה סאחפוב לך לכסך אכיו ואמו וסוב אחרי כי זה הוא מה עשיתי לך: לל סכבר עשיתי זה להעיר אותך סתבא לחקות תחת כספי: ובכלי הבקר בשלם הבצור: לל בשלם להם הבצור וכאסר כסכסל פתן לעם אשר בסדה ואכלו וקס והלך אחרי אליהו וסרתו כרי סילמר יותר מחמתו ממנה סילמרו שאר תלמידיו כי המסרת הוא תמיד עס הרב ורואה מכהביו וסומע רבריו תמיד וילמר יותר ממנה סילמר התלמיד סאכיו מסרת: לך אני וכל אשר לי: לל סתחת ממסלתך אכיו לעבך ולעשות לך מס: אם

מבאמר והמארתו בסראל סבעת אלפים כל הדרכים אשר לא כרעו לבצל וכל הפה אשר לא נקד לו אלא וראי מחמר עיך זה ספר תורה ואמרו עוד מפני מה זכה אחאב למלכות עשרים ושנים מפני סכבר את התורה הכתובה בכב אותות לל תיבות כי כסוקו ויאמר למלאכי בן הרב: וכו' תיבות ובן הדד חוטב בתיבה אחת לפי מהוא מס אחד ויס נסחאות כתוב בהן מפני סכבר את התורה סכתנה בכב אותיות: כי אם

זכור וזהו

זכור וזהו

זכור וזהו

זכור וזהו

זכור וזהו

זכור וזהו

זכור וזהו

זכור וזהו

זכור וזהו

זכור וזהו

זכור וזהו

זכור וזהו

זכור וזהו

זכור וזהו

זכור וזהו

זכור וזהו

זכור וזהו

זכור וזהו

זכור וזהו

זכור וזהו

כי אם בעת מחר. בתרגומו אלהין בעידנא דקין מחר: לא אוכל לעשות. סתפס
כתבו ותקח כל המחמר והבנים הטובים אלא מה ששלחת בראשונה
סיון לך ותחת ממלתך הדבר ההוא אעשה ואשמע לך בדבר ההוא: כה
יעשן. לפון סבסיה: אם יספיק עשר סמרון למעלה. כל כך העם רב אשר אתו

כי כל עשר סמרון ידבק בפרסו
דגליהם ולא יספיק ועל הררך
הזה תי' אם יספיק עשר סמרון
למיסב בשעלי פרסת רגלי עמא
דעמי וים למרס למעלים עניין
מי מרד בשעלו מים שהוא
האגרוף ופירו' אם כל אחד מן
העם אשר אתו ייקח מלא אגרופו
מן העפר אשר בסמרון לא י
יספיק: ויאמר דברו. אמרו
לו זה המסל וכתו' חמורו ליה:
אל יתהלל חוגר כמפתח.
חוגר החרב להכנס למלחמה
אין לו להתהלל כי אינו יודע מה
יקרהו במלחמה כמפתח החרב
סכר יכאונס המלחמה הוא
יוכל להתהלל: ויאמר סימו
פירו' סימוכלו מלחמה להלחם
על העיר וישימועל העיר.

הכינו כלי מלחמה להלחם על
העיר וטרם טעמו הסעל העיר
יכאו נערי טרי המריכות דבר
הכסא כי בסכות היו סותק
עדין כסיוא נערי טרי המריכו
דבר הכסא ואלו סימועל העיר
אינו אומר מעטוכן לא שהכינו
כלי המלחמה להלחם אל העיר
וית' סימו אינרדו ותרס וסימו
על העיר וכמו על קרתא אכ
לרכיו פירו' וסימו על העיר
סימו מארב על העיר ושאר החיל
היו עדין בסכות כסיוא נערי
טרי המריכות: והנה כסא אחד
אמר כי הוא מיכיה בן ימלא:
בנערי טרי המריכות. והנערים
האלה היו גרולים אכלו כי כן
מנהג המלכי סירלו בחצריהן
בני השדים הגרולים ויא' כי הם
בני התעורכו סלוק המלך בני
המרי' שמו להיות לו ערבון מלא
ימדרו בו השדים ומה שאמר
בנערי טרי המריכות ר' לא
תבטור להבא חיל ופרשים ת
מחוץ אלא באותם שמך נערי
טרי המריכות והחיל אשר אתך
בעיר וחסר סכאספון סמרון
חיל מן העדים האחרות או היו
משמרון השבעת אפים ואפשר
סאותם שבעת אלפים היו אותם
אשר לא כרעו לבבל: מי יאסור
המלחמה. כענין ויאסור את
רכבו שהוא ענין טיקוס הרכב
כי ראם המלחמה יקרא אוסר
לפי שהוא מתחיל והעם אחריו
ולמה סאל אחאב מי יאסר ומי
יאסור אלא הוא שהיה מלך לא
לפי שהיה עובד ע' והקב' עושה
עם ישראל כס חסא אחאב מלא
יעשה הקב' הכס אם יהיה סס
הוא לפי שהוא עובד ע' לפיכך
סאל מי יאסור המלחמה ויאמר
אתה: סותה

אלהין בעידנא דקין מחר אשלח
ית עברי לומר ויכלשון ית ביתך
ות בתי עבדך ויהי כל רגא בעינך
ישון ביריהון ויסכון: וקרא
מלכא ד' ישראל לכל סבי ארעא
ואמר רעו בען ותו' ארי בושטא
רין בעי ארי שלח לי לגשי ולבני
ולבספי ולרהבי ולאמנעית מניח
ואמר לי כל סבא וכל עמא
לא תשמע ולא תיבי: ואמר
לאגרי בר דרר אמרו לריבונ
מלכא כל רישל תרעא לעבדך
בקרמיתא אעביר ופתגמא דרין
לא איבול למיעבר ואילו איגריא
ואתובותי פתגמא: ושלח ליה
בר דרר ואמר ברין יעבדון לי
וחלתא וברין יספן אם יספוק
עפרא ד' סמרון למיסב בשעלי
פרסת רגלי עסא רעמי: ואתיב
מלכא ד' ישראל ואמר אימרו ליה
לא ישתבחת ד' ונתית בקרבא
בגבר ד' צצ וסליק מניה: והוה
בר ש' מעית פתגמא דרין והוא
שתי הוא ומלכא בסטליא ואמר
לעבדתי אינדר וזכמנו על קרתא
והא נביא מר קריב לות אחאב
מלכא ד' ישראל ואמר ברין אמר
י' תתויתא ית כל הסנא סגא
ד' הא אנא מסר ליה בידך וסא
רין ותירע אריאנא וינאמר אחאב
בסן ואמר ברין אמר י' בעולמי
רבבי מרינא ואמר מן יטקוס
קרבא ואמר את' וזמנא ית עולימי
רבבי מרינא ותו' כאתן ותלתי
ותרין ובתריהון מנא ית כל עסא
כל בני ישראל שבעא אלפין:

ל' חסע
ל' חסע

ל' חסע
ל' חסע

ל' חסע

ל' חסע

ל' חסע

ל' חסע

ל' חסע

ל' חסע
ל' חסע

ל' חסע
ל' חסע

ל' חסע
ל' חסע

ל' חסע

ולוא לה בלאים וס' נכסר בסדר וקרא: ויספו ד' כב חסרים יד וס' וכל ישראל ישמעו ויראון קדבא: וישלח
אליו בן הרד: ועתה יוספו לחטא. אברו בגוים לא יוספו ב' חס' יד בתראא. בני

כי אם בעת מחר אשלח את עבדי
אליו וחפשו את ביתך וארת בתי
עבדך והירה כל מחמד עיניך
ישימו בידם ולקחו: ויקרא מלך
ישראל לכל זקני הארץ ואמר רעו
נא וראו כי רעה זה מבקש בי שלח
אלי לגשי ולבני ולבספי ולזהבי ולא
מנעתי ממנו: ויאמרו אליו כל
הזקנים וכל העסא אל תשמע ולוא
תאבה: ויאמר למלכא בן הרד
אמר לארני המלך כל אשר שלחת
אל עבדך בראשנה אעשה והדבר
הזה לא אובל לעשות וילכו
המלאכים וישבו דבר: וישלח
אליו בן הרד ויאמר בה יעשון לי
אלהים וכה יוספו אם ישפק עפר
שמרון לשעלים לכל העם אשר
ברגלי: ויען מלך ישראל ויאמר
דברו אל יתהלל חג' כמפתח:
ויהי בשמע את הדבר הזה והוא
שתה הוא והמלכים בסכות ויאמר
אל עבדיו ישימו וישימו על העיר:
והנה נביא אחד נגש אל אחאב
מלך ישראל ויאמר בה אמר יהוה
הראית את כל ההמון הגדול הזה
הנני נתנו בידך היום וירעת כי אני
יהוה: ויאמר אחאב במי ויאמר
בה אמר יהוה בנערי שרי המדינות
ויאמר מי יאסר המלחמה ויאמר
אתה: ויפקד את נערי שרי
המדינות ויהיו מאתיים שנים
ושלשים ואחריהם פקד את כל העם
כל בני ישראל שבעת אלפים:

ל' חסע
ל' חסע

ל' חסע
ל' חסע

ל' חסע
ל' חסע

ל' חסע

רלבג

אם יספיק עפר
סמרון לשעלים: ר' לא
מלא יספיק עפר ס
סמרון לכל העם אשר
ברגלי אם ייקח כל
אחד מהם ממנו מלא

סעלו והוא מלא אגרופו ויאמר דברו אל יתהלל חוגר כמפתח. ר' סכר אמר למלאכי בן הרד סיאמרו לא דכיהס סאך ראוי
סיתהלל בנכוח המלחמ' מי סהוא חוגר החרב ללכת למלחמה ואף על פי סס לו חיל רכ' כמו סראח להתהלל מי סהוא מפתח החרב
אחר סובו ממלחמה וכסא אויבו כי לא ידע החוגר מה יקרה לו כי לפעמים יכנס החיל המעט החיל הרב: ויאמר אל עבדיו סימו.
ר' החיל והמלחמה על העיר: בנערי טרי המריכות. ידמה סכני טרי המריכות היו גרלים עם המלך בסמרון והיו אכלו לערבון
סלא ימדרו בו סריו. פקד את כל העם כל בני ישראל שבעת אלפים: ר' סכר פקד כל יסדאל סהיו בסמרון וכסר היו סבעת
אלפים ואלה לנס יכאו להלחם עם חיל מלך ארס:

אם

רשי

9

ויסב את פניו. הסב פניו אל הקיר: מה זה רוחך סרה. כמו סד וזקף ספד סכנו ותרנו וסכס: כי ארבר. עתיד במקום פחד ורבים כמוהו או הוא בלמון הוא בלומר הייתי מרבר לו זה הרבר: תעשה מלוכה. כתרנו מותנלח במלכותא והוא לשון תמיהה: ותשלח הספרים. כתוב בהם הידיעה וקריבלא לא וסייהם נכונים: ואל החורים. הסרים והקבצים כמו את חורי יהודה וארבעה את החורים וית תרבינא: קראו צום. כמסמנו לשון הענייתו וקריבלא וזמא ואמרה זה לפי שביום התענית מפספסין במעשיהם ואם יש מעויות מתקנת אחת וארובי אב זל פירם צום קבוצ וכן ביום צום סכרמיהו מלמון רזל צומת הגדיל מהוא מקו קבוצ הגדיל: ועדוהו יעידו צו. יס לשאל כיון מהסרים והקבצים ירעו הרבר כי סקר היה למה היו כריכין לכל זה י הרנוהו במכות חיזכל בלא ערות ובלא דבר התשובה כי זקני העיר והסרים היו מעטין וידם היה במעל עם איזבל כי אילו רצו הזקנים לגלות הדבר ל לעם לא היו מחזיקין להרנו בחנם כל עכן הקרובים מהיו לנכות בעיר ואילו רצתה איזבל להרנו בלא משפט לא היה כח בירה כי אף לבזול הכרם לא היה לה כח כי אחאב ואיזבל אף על פי מהיו רשעים היו למסמים ל לעבוד עז אכל אם היו הורגין ו וגוזלן שלא במשפט היו ישראל מורדין כי לא היו מחזיקין מלך עליה אם לא יעמיד אדן במשפח אכל למעשה עז לא היו יכולי כי לא היו אלה שבעת לפי אשר לא כרעו לבעל וסאד ישר היו רבי מחר מהיה לעם במונת הבעל מהיו מטעו אותם כבאוי הבעל לפי ש טקשה איזבל עלילה מהרב נכות במשפט כי הרנו מלכות כ כסיהם למלך ובטחה איזבל ל לזקני ישראל טיכס עליה ו ועלמיהו הרבר הודעה בהם מ מהיו יריאין את אחאב מחר לפי כתבה להם בשם אחאב וחתמה להם בחותמו כי ידעה שלא ישנו חתם בדבר ואף על פי מהיו יודעי סכרבר ערות סקר ורציחת נפם היו רשעים הזקנים כמו מהיו ה העדים כמו שחמד היא והוסיבו סני אכסים בני בלעל כגור וים לסאול עוד אחאב למה לא היה לוקח זה הכרם במשפט המלוכה מהריכתובאת סרוחיל וכרמיל חיתוכם הטובים יקח התשובה כמו שפלי בספר סמואל כי אין ממעט המלוכה שיקח אלא ה הפירות לצורך עבדיו ואכסי מ מלחמתו אם יבטרכו והראייה סאמר וכתן לעבדיו ולא אמר ס סיקח לעבדיו וראייה עוד שאמר סרוחילס כרמילס וחיתוכס ולא אמר כתיכס משמ' כי על הפירות אמר לא על גוף הקרקע: ברכת אלהים ומלך י תרנומו גדיפתא קדם י ומלכא לטיתא למה אמר אלהים ומלך ובאחת מהם חייב מיתה אמר זה להגדיל הקף העם עליו ויסקלוהו מיר יאמר היופכל בעירו. הורעה אחר הורעה כי די היה אם אמר היוסבים או אם אמר אשר יוסבים: ועדוהו. אמר הכני תחלה ואחר כך ה הורעה שאמר כנגדו ואמר ו ועדוהו ואחר כך אמר את נבות כי כן ררך הסתוב במקומותיו

רשי

אל הזקנים. זקני אשמאי סבי רבהא: קרמו צום. וביום הצום ררכס לברוך ב בעצירות סכדים: כך נכות. חילוף סל קללה ותרנו גדיף נכות קדם י ומלכא לט: קוס רם. יס מחכמים אומרים ה הרנו מלכות כסיהם למלך יס מהן אומרי בן אחי אביו היה ואותו ואת בניו הרג וראוי ליוסנו: הקמכך

רלבב

ויסב על מטתו. הנח מרוב הכעס לא רצה סיהיה לו עסק עם ה האכסים אבל סכב על מטתו והקב פניו אל הקיר שלא ירח האכס בבאם לפניו ומרוב הכעס ג' לא רצה ל לאכול: מה זה רוחך סרה ילמה זה רצונך כוטה ממנהגה: אחת עתה תעשה מלוכה על יסד יל האם כמנהג כזה תעשה מלוכה על יסר הנח בלי ספק אף מחק המלך ל להתפעל בזה האופן: ל הזקני ול החורי יל הסופטי והסרים והם לבדם ידעו זה הסור וכטחה בהם איזבל טיכסו למה ססלח להם אחאב וחתמה ב בחותמו וידמה מזח סאם היו יודעים העם זאת התחבולה לא היו מסכמים בהרג נבות ואף על פי שהיו מ מסכמים בזה זקני העיר וסריה: קראו צום. סלחה להם זה כי צום הצום הם מ מתקבצים ואז יתכן ס סעידו זה העדים ל לעשי כל העם. והנה קרא הער' בני בלעל כי בזול זה לא יסכמו להעיד על סקר: ויזיאוהו מחוץ לעיר ויסקלוהו. למרנו מזח סבית הסקילה היה מחוץ לעיר: קוס רם אתכרם נבו היזרעלי למרנו מזה סהרנו מ מלכות כסיהם ל למלכות: מלך

בבסך טו רפינוסם נבסר ביושע סיכנ כב: אתה עתה ג' וס' ואתה עתה הקל מעבדת אביך רמלכס. אתה עתה תעשה סלובה. אתה עתה ברוך י: ויטבג חסרים וסיס נבכר בטמאל הלך א' סימן כ' וסלך ח' אתה עתה ג' וס' ואתה עתה הקל מעבדת אביך רמלכס. אתה עתה תעשה סלובה. אתה עתה ברוך י: ויטבג חסרים וסיס נבכר בטמאל הלך א' סימן כ' וסלך ח'

וישב על מטתו ויסב את פניו ולא אכל להם: ותכא אליו איזבל אשתו ותדבר אליו מה זה רוחך סרה ואינך אכל לחם: וירפר אליה כי אדבר אל נבות היזרעלי ואמר לו תנה לי את ברכך בבסך או אם תפץ אתה אתנר לך כרם תחתיו ויאמר לא אתן לך את כרמי: ותאמר אליו איזבל אשתו אתה עתה תעשה מלוכה על ישראל קום אכל לחם ויטבלך אני אתן לך את כרם נבות היזרעלי: ותכתב ספרים בשם אחאב ותחתם בחתמו ותשלח הספרים אל הזקנים ואל החורים אשר בעירו הישבים את נבות: ותכתב בספרים לאמר קראו צום והשיבו את נבות כראש העם: והשיבו שנים אנשים בני בליעל נגדו ויעררו לאמר ברכת אלהים ומלך והוציאוהו וסקלוהו וימת: ויעשו אנשי עירו הזקנים והחרים אשר הישבים בעירו כאשר שלחה אליהם איזבל כאשר כתוב בספרים אשר שלחה אליהם: קראו צום והשיבו את נבות כראש העם: ויבאו שני האנשים בני בליעל וישבו נגדו ויעררו אנשי הבליעל את נבות נגד העם לאמר ברך נבות אלהים ומלך ויציאוהו מחוץ לעיר ויסקלוהו באבנים וימת: וישלחו אל איזבל לאמר סקל נבות וימת: ויהי בשמע איזבל כי סקל נבות וימת ותאמר איזבל אל אחאב קום רש את כרם נבות היזרעלי אשר מאן לתת לך בבסך כי אין נבות חי בימת: ויהי בשמע אחאב כי מת נבות ויקם אחאב לדרת אל כרם נבות היזרעלי לרשתו:

וישיב על ערסיה ואבחר ית אפוהי ולא אכל לחם: ואתה לותיה איזבל אשתה וסלילת עמיה מה דין רוחך כטיא וליה את אביל לחם: וסליל עמה ארי מליליה עם נבות וירעאל ואבירית ליה רב לי ית כרמך בבסך או אם רעי את אתן לך כרמך מלופוהי ואמר לא אתן לך ית כרמי: ואבירת ליה איזבל אשתה אדן בען תציל מלכותך על ישראל קום אבול לחם: וישפר לך אנא אתן לך ית כרם נבות וירעאל: ובתבת אגרתא בשמא דאחאב ותחת כתב בעי קתיה וישררת אגרו לסביא ולתורבניא דבקרמא דחכין עם נבות: ובתבת באגרתא למימר גורו צומא ואותיבו ית נבות בריט עמא: ואותיבו תרין גברין בני רישעא לקיבליה ויסהרוניה למי גדיפתא קדם י וסלכא לטתא ואפקותי ורגסותי ותקטיל: ועבדו אנשי קרמיה סביא ותרורבינו דיתבין בקרמיה במא דשלחת לותהו איזבל כמא דבתבת ב באגרתא דשלחת להו: גורו צומא ואותיבו ית נבות בריט עמא: ואתו תרין גברין בני רישעא ויתיבו לקיבליה ואסהרו גברי רישעא ית נבות קדם עמא למימר גדיף נבות קדם י ומלכא לט ואפקותי סכרע לקרמא ורגסותי באבניא ומית: ושלחו לות איזבל למימר אתרגים נבות ומית: ותנה פר שמעת איזבל ארי אתרגים נבות ומית ואבירית איזבל לאחאב קום אחסין ית כ כרמא נבות וירעאל ולא אביל למתן לך בבסך ארי לית נבות קים אלתו מית: ותנה ברשעא אחאב ארי מית נבות וקם אחאב לסמת לברמא נבות וירעאלה למירתיה:

בקר' וסיס וכמ סכספיתון וכלך: וחברו ידא את יל בני וכלך. וחשיבו שני אנשים. ובאו שני האבשים: שני האבשים ד בקרא וסיס נבסר בכדר שפטם:

אמר לשון ידועה לפי ספסל' לו כסמין ברוי והוא במקו היזרעלי וכן בארץ כנען ויריפתה ויסבת בה לפי שהיתה להם מיתה וירועה מהאל והיא להם כמו אם ירועה מאבותם ולפי מיה סהודר נכות כי קלל אלהים ומלך חייב מיתה ומי סנתחייב מיתה למלכות הוא וכל אשר לו למלך וכל לקור בו זל בזה הדבר ואמר הרנו מלכות כסיהם למלך הרנו כ' כסיהם ליוסם ומפני זה אמרה איזבל סעידו העדים כי בדרך נכות אלהים ומלך כי אילו יאמרו בדרך אלהים לבד והיה דינו מקור לבד ויהיו נכסיו ליוסם וכסאמר קלל המלך בתחייב מיתה למלך ואת נכסיו למלך אם כן למה הוצרך למר אלהים לא אמרו אלהים לבד והיה דינו מקור לבד ויהיו נכסיו ליוסם וכסאמר קלל המלך רס ואמר אשר ירס סס לרשתו לפי סקרובו היה בן אחי אביו ואף היה ליוס' כי הבני מהיו לנכות כהרנו עמו כמו סכתיאם לא רמי נכות ואת רמי בניו רמיאמס וגו' ולרברי ר יהודס לא הוצרך למר ומלך לא להגדיל הקף עליו: כי מת. אחר סאמי כי אף נכות חילמה אל כי מת לל סלח מת מיתת עמנו לאמת סכתחיו מיתה למלך ונכסיו למלך

ויסב על מטתו ויסב את פניו ולא אכל להם: ותכא אליו איזבל אשתו ותדבר אליו מה זה רוחך סרה ואינך אכל לחם: וירפר אליה כי אדבר אל נבות היזרעלי ואמר לו תנה לי את ברכך בבסך או אם תפץ אתה אתנר לך כרם תחתיו ויאמר לא אתן לך את כרמי: ותאמר אליו איזבל אשתו אתה עתה תעשה מלוכה על ישראל קום אכל לחם ויטבלך אני אתן לך את כרם נבות היזרעלי: ותכתב ספרים בשם אחאב ותחתם בחתמו ותשלח הספרים אל הזקנים ואל החורים אשר בעירו הישבים את נבות: ותכתב בספרים לאמר קראו צום והשיבו את נבות כראש העם: והשיבו שנים אנשים בני בליעל נגדו ויעררו לאמר ברכת אלהים ומלך והוציאוהו וסקלוהו וימת: ויעשו אנשי עירו הזקנים והחרים אשר הישבים בעירו כאשר שלחה אליהם איזבל כאשר כתוב בספרים אשר שלחה אליהם: קראו צום והשיבו את נבות כראש העם: ויבאו שני האנשים בני בליעל וישבו נגדו ויעררו אנשי הבליעל את נבות נגד העם לאמר ברך נבות אלהים ומלך ויציאוהו מחוץ לעיר ויסקלוהו באבנים וימת: וישלחו אל איזבל לאמר סקל נבות וימת: ויהי בשמע איזבל כי סקל נבות וימת ותאמר איזבל אל אחאב קום רש את כרם נבות היזרעלי אשר מאן לתת לך בבסך כי אין נבות חי בימת: ויהי בשמע אחאב כי מת נבות ויקם אחאב לדרת אל כרם נבות היזרעלי לרשתו:

אמר לשון ידועה לפי ספסל' לו כסמין ברוי והוא במקו היזרעלי וכן בארץ כנען ויריפתה ויסבת בה לפי שהיתה להם מיתה וירועה מהאל והיא להם כמו אם ירועה מאבותם ולפי מיה סהודר נכות כי קלל אלהים ומלך חייב מיתה ומי סנתחייב מיתה למלכות הוא וכל אשר לו למלך וכל לקור בו זל בזה הדבר ואמר הרנו מלכות כסיהם למלך הרנו כ' כסיהם ליוסם ומפני זה אמרה איזבל סעידו העדים כי בדרך נכות אלהים ומלך כי אילו יאמרו בדרך אלהים לבד והיה דינו מקור לבד ויהיו נכסיו ליוסם וכסאמר קלל המלך בתחייב מיתה למלך ואת נכסיו למלך אם כן למה הוצרך למר אלהים לא אמרו אלהים לבד והיה דינו מקור לבד ויהיו נכסיו ליוסם וכסאמר קלל המלך רס ואמר אשר ירס סס לרשתו לפי סקרובו היה בן אחי אביו ואף היה ליוס' כי הבני מהיו לנכות כהרנו עמו כמו סכתיאם לא רמי נכות ואת רמי בניו רמיאמס וגו' ולרברי ר יהודס לא הוצרך למר ומלך לא להגדיל הקף עליו: כי מת. אחר סאמי כי אף נכות חילמה אל כי מת לל סלח מת מיתת עמנו לאמת סכתחיו מיתה למלך ונכסיו למלך

אמר בשמרון. לא אמר שמיא אחאב בשמרון טהרי יחד לכרם נבות טהיה
בחרעאל אלא המלך אשר בשמרון וכאשר טמע כימת נכות ירד ליזרעאל לרשת
ברם נבות חסב כי הרויח והוא הפסיד: הרצח נגוס ירשת. הא הסאלה ותבא על
פתיחת הרברים לשמע המענה ואף על פי שהרבר ירוע וכן הרחית כי נכנע אחאב
מלפני הנגלה כנלתי המן הכלע

הזה וכן במלות הסאלה או הכל
אחך וילמר לו איכה מה זה
בדרך מה לך פה אליהו מה לך
הים: המצאתי אויבי. כלומר

מצאת לי מקום להאשימי וכן
זאת ההא כהא הרצחת שפירס
ואחאב הספיק לכבוזה לאלהיו
בזה הדבר שאמר לו בתפלות ה
הכבוזה הנני מביא אליך רעה
ער מפני ישראל: התמכרך.
באלו מחר עמנו לעשות רע וכל
ענינו וכל עסקנו לרעות ר
דחסיבת כלומר כל מחשבותיך
הם לעשות הרע. וברם אשר
התמכר לעשות הולך היה עושה
מוחק האזכרות וכותבת חתימה
מס העצל בראשית ברא העצל
ורבר העצל וזהו שאמר הכתוב
החוסבים להטות את טמי:

הנני מבי. חסר אלף למר
הפעל מהמכתב וכן ישימות ע
עליו מן ראשאל יני ראשי
אשר החטאת ישראל: מסתק
בקיר. דרך בזמא אפילו
הכלב לא יסר לו וית דע מדע
כראה כי רשתו כמו מסית בקיר
לבו שלא יסר בכל ביתו בן דעת
כלו הקטנו והגדול כלם יכרתו:
ועבור ועזוב. שלא יסר לאחאב
בישראל עבור ועזוב שיאמר זה
כעבר מבית אחאב או זה כעזב
מלא הרגוהו כי כלם יאבדו

וארניאכי זל פיר עבור הממו
הנעצר בבתים ועזוב המקנה ה
סיעזב בשרה שלא יאספהו ה
לבית וזל רמסו עזוב בעולם
הזה ועזוב לעולם הכא כלומר
סאלו לחלק לעולם הבא: בחיל
יזרעאל. תיבא חולית אושר
תרב באחכנת ולרשתו חסר קוף
והוא כמו בחלק יזרעאל וכן אמר
במקו אחר בחלק יזרעאל רק לא
היה כאחאב כי ירבע והבאי אחריו
אעפ שעברו העבלי כונת לסמים
אכל אחאב עבר העבל והאמר ה
כסאר הבוס לפיכך אמר ויתעב
מאד וגו' ככל אשר עשו האמרי:

אמר הקתה. הרגם תמורת
כח הסתה תי אטפאתי ויטס
סק על בשרו. וסס והלך אט
ובלילה סכב בסקו. ויהלך אט.
הלך בתוך ביתו לאט כאר רואב
ויתוהליך יחויף. לא אביהרעה
בימיו. חסר אלף למר הפעל
מהמכתב: בי

על ברכת סומרון ואמר מס כי הזנות רחשו להפליג בספור עונס אחאב והוא מהזנות החזקות
לל האס מצאתי עתה ברע שניעז לו עליו עונס כמנהגך ואמנס אמר זה לפי שחטא ברבר שלחו במלסו בן הדר ובהרעת נבות: ינן התמכרך לעשות הרע בעשיי.
כל כך היה פוכה לעשות הרע כאילו ממכר לזה התכלית: מסתק טקיר. הם הזכרים: ועבור ועזוב ישראל. לל טיכרית לומה טהוא עבור מביתו מיטרא ומס
מהוא עזוב והנה לפירשני עזור הוא כמו עזר כי השמר מביתו בישראל הוא המולך אחריו הו הוא עזר בישראל להיות מלך או טר והעזוב הוא מה טהיה מהס מלא הביח
לו ממטלה וכן היה כי יהורם מת ומתו אחריו כל בית אחאב או יהיה עזור רמז לשבטים בני טהיו עזורים בדר ברולי המלך לברלס ועזוב הוא מה טאיכו מזרעו ביד אומן
ומעל: אל העעס אשר הכעשת. רלעל הכעש: בחיל ירעל. רל בניא ירעל או הוא מיטור ואפסר טהיה מענן חיל וחומה כי אכל החומה אכלו הכלבים את בשר חיוכל
כמו טיכבאר במה טיכא: רק לא היה כאחאב. כל זה אמר לו אליהו: ויטס סק אל בשרו ויטס. רל מלכס בניי טק טהס עטויס מטער קטה והתענה ושכב בלילה
בבגדי טק והלך בגחת כאכל וכמנודה או ירעה באמרו והלך אט סכבר הלך בסתר מלא יראוהו האכסים כאכל וכמנודה: לא הביא הרעה בימיו. ירמה סלולא כי נכנע
אחאב מפני הטס היה מתעל יד יהוא בחלקת נבות היזרעאלי וטס ילקקו הכלבים רמו אף מפני סכנע אחאב מפני הטס האריך עד ימי בנו ובו טקייס
כל היער הרע ועס כל זה הכה מפני טמלח בן הדר במלסו היתה נפשו תחת נפשו ובהרגם מותגלש וטס לקקו הכלבים את רמו סקטק מן הרכב: ויטבו

התמכרך. מכרת את עצמך להכעס לבוראך: התמכרך. כמו והתמכרתם מס
לאויבים: בחיל ירעאל. בטקעת חרעאל בחיל תרנומו מל גיא: דק לא כאחאב.
הכתוב מעיד עליו מלא היה במלכים כמותו טירכעס וכל אשר אחריו עברו את
העבליס מיראה: אס יעלה העס ירוטלס תשוב הממלכה לבית דוד וזה הוסף
הבעל והאסר להכעס

התמכר. מכר
לעז ראיתי בתלמוד
ירטלמי חיל בית הלל
סוטכינו היה וכלבים
סס רמיו וסותן לעז:
ויהלך אט יחף: לא
אביא הרעה: רעת
ביתו לא אביא בימיו
אכל נורת ילוקו ה
הכלבים את רמו או
אופסר לבא בימי בנו
אלא עליו: בטק

רלבב

מלך ישראל אשר ב
בשמרון. רל סמוסבו
הוא בשמרון או ירעה
בזה לפימה מאחטוב
והוא הככות סהו מלך
ישראל אשר יוטכיס ב
בשמרון לבר ומפני
מלכו עליהס הוא ס
סלט לעשות החמסים
סוהא רוכה לעשות וזה
כי מפני היות בני ה
הסרים תחת ירו ב
בשמרון הוכרחו ה
הסרים אשר ביזרעאל
לרשת כרם נבות:
במקום אשר לקקו ס
הכלבים אתרם נבות
אף הרצון בזה
סילקקו הכלבים את
רס אחאב במקום ס
סכסל נבות סעל ב
ברכת סומרון לקקו ה
הכלבים רס אחאב כמו
סנזכר אחר זה אף
הרצון בו כי במרגנת
מיתת נבות מלא מת
מיתת עצמו ומות אחאב
וכמו סלקקו הכלבים את
רס נבות כן ילקקו את
רס אחאב ואפסר ס
סכאמר מהרצון בו כי
במקום הוהו בעיני י
ילקקו הכלבים את רמו
אף מפני כי נכנע א
אחאב מפני הטס ה
האריך לו זה עד ימי
בנו ועס כל זה טקייס
באחאב קתה זה הרע
והו סלקקו הכלבים את
רמו סקטק מן הרכב

על ברכת סומרון ואמר מס כי הזנות רחשו להפליג בספור עונס אחאב והוא מהזנות החזקות
לל האס מצאתי עתה ברע שניעז לו עליו עונס כמנהגך ואמנס אמר זה לפי שחטא ברבר שלחו במלסו בן הדר ובהרעת נבות: ינן התמכרך לעשות הרע בעשיי.
כל כך היה פוכה לעשות הרע כאילו ממכר לזה התכלית: מסתק טקיר. הם הזכרים: ועבור ועזוב ישראל. לל טיכרית לומה טהוא עבור מביתו מיטרא ומס
מהוא עזוב והנה לפירשני עזור הוא כמו עזר כי השמר מביתו בישראל הוא המולך אחריו הו הוא עזר בישראל להיות מלך או טר והעזוב הוא מה טהיה מהס מלא הביח
לו ממטלה וכן היה כי יהורם מת ומתו אחריו כל בית אחאב או יהיה עזור רמז לשבטים בני טהיו עזורים בדר ברולי המלך לברלס ועזוב הוא מה טאיכו מזרעו ביד אומן
ומעל: אל העעס אשר הכעשת. רלעל הכעש: בחיל ירעל. רל בניא ירעל או הוא מיטור ואפסר טהיה מענן חיל וחומה כי אכל החומה אכלו הכלבים את בשר חיוכל
כמו טיכבאר במה טיכא: רק לא היה כאחאב. כל זה אמר לו אליהו: ויטס סק אל בשרו ויטס. רל מלכס בניי טק טהס עטויס מטער קטה והתענה ושכב בלילה
בבגדי טק והלך בגחת כאכל וכמנודה או ירעה באמרו והלך אט סכבר הלך בסתר מלא יראוהו האכסים כאכל וכמנודה: לא הביא הרעה בימיו. ירמה סלולא כי נכנע
אחאב מפני הטס היה מתעל יד יהוא בחלקת נבות היזרעאלי וטס ילקקו הכלבים רמו אף מפני סכנע אחאב מפני הטס האריך עד ימי בנו ובו טקייס
כל היער הרע ועס כל זה הכה מפני טמלח בן הדר במלסו היתה נפשו תחת נפשו ובהרגם מותגלש וטס לקקו הכלבים את רמו סקטק מן הרכב: ויטבו

על ברכת סומרון ואמר מס כי הזנות רחשו להפליג בספור עונס אחאב והוא מהזנות החזקות
לל האס מצאתי עתה ברע שניעז לו עליו עונס כמנהגך ואמנס אמר זה לפי שחטא ברבר שלחו במלסו בן הדר ובהרעת נבות: ינן התמכרך לעשות הרע בעשיי.
כל כך היה פוכה לעשות הרע כאילו ממכר לזה התכלית: מסתק טקיר. הם הזכרים: ועבור ועזוב ישראל. לל טיכרית לומה טהוא עבור מביתו מיטרא ומס
מהוא עזוב והנה לפירשני עזור הוא כמו עזר כי השמר מביתו בישראל הוא המולך אחריו הו הוא עזר בישראל להיות מלך או טר והעזוב הוא מה טהיה מהס מלא הביח
לו ממטלה וכן היה כי יהורם מת ומתו אחריו כל בית אחאב או יהיה עזור רמז לשבטים בני טהיו עזורים בדר ברולי המלך לברלס ועזוב הוא מה טאיכו מזרעו ביד אומן
ומעל: אל העעס אשר הכעשת. רלעל הכעש: בחיל ירעל. רל בניא ירעל או הוא מיטור ואפסר טהיה מענן חיל וחומה כי אכל החומה אכלו הכלבים את בשר חיוכל
כמו טיכבאר במה טיכא: רק לא היה כאחאב. כל זה אמר לו אליהו: ויטס סק אל בשרו ויטס. רל מלכס בניי טק טהס עטויס מטער קטה והתענה ושכב בלילה
בבגדי טק והלך בגחת כאכל וכמנודה או ירעה באמרו והלך אט סכבר הלך בסתר מלא יראוהו האכסים כאכל וכמנודה: לא הביא הרעה בימיו. ירמה סלולא כי נכנע
אחאב מפני הטס היה מתעל יד יהוא בחלקת נבות היזרעאלי וטס ילקקו הכלבים רמו אף מפני סכנע אחאב מפני הטס האריך עד ימי בנו ובו טקייס
כל היער הרע ועס כל זה הכה מפני טמלח בן הדר במלסו היתה נפשו תחת נפשו ובהרגם מותגלש וטס לקקו הכלבים את רמו סקטק מן הרכב: ויטבו

אס
ל-חחחח
קחך רכבי
שחחחח
אל

עלה והצלה. לא אמר לו בסם יי ונתן יי הלוא יתן יי ביד המלך: לא ארנסים לזה. אחת לדרך תמות במלחמה כענין טכאמר לא תלחמו את הקטן ואת הגדול כי אם את מלך ישראל לברו ואף על פי טכאמר ועמך תחת עמו טיפה שכת מאותו כדית מיכיהו סהכה חבירו הכה ופצו כפרה על כל ישראל כך מפורס: מימינו ומסמאלו. וכי יט

סמאל למעלה והלא כחמר ימין יי רוממה ימין יי עוט חיל מיכך יי סררר בכח ימין יי יי תרען אויב אלא חלו מימינים ואלו ת מסמאלים מימינים מלמדים זכות ת מסמאלים מלמדים חובה: ויבא הרוח רוחו מל כבות: אי זה

רלבג

וחמר חלו המלך ש כמה פעמים חכי מן סכער. רלש כמה פעמים אטערך ל להסכערך אשר לא ר תרבר חלו ריק רבר אחתורבר כון בסם יי ואלום היה מטבע אותו אחאב כי היה יודע כיסחיו יהיו מ סכאים אותו מכני מ סהרה חובל כביאי יי ואף על פי סלא היה אכס להם לאמר רבר סקר הנה כבר אפער טעלימו מה סיווק בו המלך וכן כזה המקו אפער סהעלים מה ס סיווק בו המלך כי לא הודיעו מה יקרה לו בעצמו סם. והנה אין זה רבר אחת לפי סמאלה אחר סקר מלשכ כחור ואף על פי סלא היה רבר סקר כמה סהודיעו לו וזה ססיד לו מיכה מה ס סיווק אחר ממכו סהמלך ימות במלחמ ולא רבה לאמר זה בבאור לחלוק סכור למלכותו הלא אמר יי חליך לא יי יתכבא עלי טובכי אם רע. הנה מיכה על עצמו קת חסר ב דבריו אלא מה ס סאפסר סהעלים מ מיהוספט היותו כביא ואלעפ כן הנה כבר חסם אחאב לרברר מ מיכה וסנה את בגדו בדרך סלא יוכר בו ס סהו מלך להמלט ממה סייש לו מיכיהו כי חסב סכחאותו היא ס סלא יתכבו חיל ארס להרוג כי אם מלך ישראל וכאשר לא יכדוהו ימלט מזה: ראיתי אתי יוסבעל כסאו: אמר זה על כר המסל והמכות ממכו כלו הוא סהסיס סהפע סהפע על הקוסמים כלי להפיל אחאב ברמות גלעד כי בקס מן החסרון מה סכבר בארכו בסני מספר מלחמותי ולפי סהקס יבא מהפע סהפע מאת כבא סהמים כמו סבארכו סם אמר סכל כבא סהמים עומדים אלו ולפי סקצת מה סיספע מהס הוא מכון בעצמו וקצתואו מכון אס לא מבר סהכרח והוא מה סיספע מהס מהרעות אמר סכבא סהמיו היו עומדים אלו מימין ומסמאלו זה כי מה סיספע מהס מכון בעצמו הוא מימין ססם ית וסמאר הוא מסמאלו והנה מה סססר מהס סקסס הוא הוא מיתת אחאב אסר היתה מכוחת מהסי כמו סייש כמה סקרס להיות כפסו תחת כפס כן הדד: הכך

וכל הנבאים נבאים כן לאמר עליה רמת גלעד והצלח ונתן יהוה ביר המלך: והמלאך אשר הלך לקרא מיכיהו רבר אליו לאמר הנה נבא רברי הנבאים פה אחר טוב אל המלך יהי נבא רבריך כרבר אחד מהם ורברת טוב: ויאמר מיכיהו חי יהוה כי ארת אשר יאמר יהוה אלי אתו אדבר: ויבא אל המלך ויאמר המלך אליו מיכיהו הנלך אל רמת גלעד למלחמה אם נחרל ויאמר אליו עליה והצלח ונתן יהוה ביר המלך: ויאמר אליו המלך עד כמה פעמים אני משביעך אשר לא תרבר אלי רק אמת בשם יהוה: ויאמר ראיתי את כל ישראל נפצים אל ההרים כצאן אשר אין להם רעה ויאמר יהוה לא אדנים לאלה ישוכו איש לביתו בשלום: ויאמר מלך ישראל אל יהושפט הלוא אמרתי אליך לוא יתנבא עלי טוב כי אם רע: ויאמר לבן שמע רבר יהוה ראיתי ארת יהוה ישב על כסאו וכל עבא השמים עמר עליו מימינו ומשמאלו: ויאמר יהוה מי יפתח את אחאב ויעל ויפל ברברת גלעד ויאמר זה כבה וזה אמר כבה: ויצא הרוח ועמר לפני יהוה ויאמר אני אפתנו ויאמר יהוה אליו כמה: ויאמר אצא והיית לרוח שקר בפי כל נביאי ויאמר תפתח וגם תוכל צאועשה כן: ועתה הנה נתן יהוה רוח שקר בפי כל נביאיך אלה יהוה רבר עליך רעה:

ר. ל. ח. וכל חוריה

ז

ז

ר. ל. ח. וכל חוריה

ז

טל חל וכל חובלת אכתי רבר במח

ז

ז

ב. א. ח. וכל חוריה

ז

ז

ז

ז

ז

ז

ז

ז

ז

ז

ז

ז

ז

פה אחר ג' וס' מחקבצו יחדו להלחם. והבלאך אשר הלך דבלים וחברו דדה: אשר זעבת זה כבה שנים: לאלה הבקריא וס' ולבנותי כה אעשה לאלה היום. לאלה תחלק הארץ כנחלה. ראיתי כל ישראל נפצים על דגרים:

ובל נביו שקרא מתנבז כן למיכר סק לרמת גלעד ואצלח וימסר יי בידא ומלכא: ואיוגרא דאזל למיכר מיכיהו מלך עמיה למיכר האבצן פתגמו נביו שקרא ממלך חר שוי קרס מלפא יהי בען פ פתגמך בפחגמא דתר מנהון ו ותמלך פתגמין תקנין: ויאמר מיכיהו קנים הוא יארי ית דייכר יי לי ימיה אמליל ואתא לות מלך ויאמר מלפא ליה מיכר תנויל דמרת גלעד לאנתא קרבא אם נחמנע ואמליל סק ואצלח וימסר יי בידא ומלכא: ויאמר ליה מלכא עד כמה זימנין אנא מקים עלך דלא תכליל לוי לחוד קשוט בשמא דיי: ויאמר תזיתי בל וישראל כבדרין על טוריא בענא דלית לחוז רעיו ויאמר יי לית ד דיבונן לאילין ותובון גבר לביתיה בשלם: ואכר מלכא דייקרא ליהושפט ולא אמרית לך דלא יתנבי עלי טב אלתן בישו: ויאמר בבין קביל פתגמא דיי חזיתי ית וקרר דיי שרי על פורסיה וכל חילי שמי קיימין קדמוהי מימיניה ומסמליה: ויאמר יי סן וטעיות אכאב ויסק ויפול ברמת גלעד ואמר רין בברין ורין אפר בברין: ונפק רותא וקסמקס: ויאמר אנא אסעיניה ואכר יי ליה כמא: ויאמר אפוק ואהיו לרוח שקר בפוס כל נביו דיי ואסר תטעיו ואף תיבול פוק ועביר כן: ובען הא יתב יי רוח שקר בפוס כל נביוך אילין ויגור לאתא עלך בישא:

וחברו ררהי אל תטיפו: יפחדו בקריאה וס' נבסר בסדר משפטים: כבה ח' קמץ וס' כבה אדע כי אירטנה. כבה אושיע את ישראל. מאבר טאור גשו. ויצא הרוח ויעבד דבלים וחברו דדה. כבה אקדם אדני. אהבתי אתכם אבר יי. והגענתם את יי בדברכים. ואובבה ואבר דוד אל תגענומים:

עלה והצלה. ררך התול אמר לו כלשון סאר הכנאים ולא אמר לו כזה אמר ו סהרי כסבע כי אתאסר ואמר יי אותו ארבר והכיר מלך יהודה כלסונו כי ררך התול היה אמר לו לפיכך אמר לו עד כמה פעמים אני משביעך וכיון סהסביעו אמר לו האמת בסם יי: יסוכו חים לביתו בטלום. והנה ראונו למעלה סאמר לו הכנאים עמך תחת עמו אכסר סהיה זה במלחמות אחרות אבל במלחמה זו לא מתו מישראל וכיון סהמלחמה היתה כל היום אי אפסר סלא מתו מהס אלא לא מתו אלא מעטים ומאסר מתו רבים וזהו בטלום: ראיתי את יי יוסבעל כסאו. ררך משל כמו המלך יוסבעל כסאו ועבריו ע עומדים לפני מימיו ומסמאלו: כבא סהמים. סם המלכאים: עמר עליו. סמון לו כן הנכבים עליו והרומים להם: מימינו ומסמאלו. ררך משל וברברי רבותינו ז' וכי יס ימין למעלה ויס סמאל למעלה חלא אלו מ מימינים לכות ואלו מסמאלים לחובה: ויאמר יי מי יפתח את אחאב. הרבר הלא סם מבוכה גרולה למי סמכין אותו כמסמסם והאמת כי האל הער רוח כביאי סקר לפתח את אחאב ללכת לרמו גלעד לפי סתהייב מיתה לסמים לא סכאה לאחר מהס רוח כבואה אלא סהרית רוח וסכך לרבר אל אחאב דברים לו והוא מה סלמ' מיכיהו הנה נתן יי רוח סקר בפיו כל נביוך אלה ויי רבר עליו רעה וסאר כל הרבר כמו ויאמר זה אמר כבה וזה אמר כבה ויבא הרוח מאת אכא והייתי רוח סקר כל אלה דברי מלכה סם אמרס מיכיהו ררך הנעת דברים לא סראה מיכיהו דברים אלה ולא סמסם כי רוח הכבואה לא יהיה רק אחת בסם יי ואף על פי כן אכתוב בדרך הדסם כמו סכתוב בסכן סתרמו סליתוספתא ב בוצא הרוח וספק רוחא רכבות וקס קרס יי ואמר כבעו מיכך י יתקס למי על די דאכא מביא לא טעויה ולא אכרא יתיה מן ע עלמא ואמר ליה יי כמה את יכול ואמר איפוק ואיהא רוח סיקרא בצדקיה בר כנענא ובסאר כביא סיקרא דיליה ומסס דלית ר ריעוניה דקודשא בריך הוא ב בעבדי ליתות סקר ולא כביהון אמר ליה לכבות מרסקרא את רחבתא פתח ממתיבתא דירי ו ועבר לך רשותך מסורלא כיחא קמאי למי סיקר' והרבה ססס הרמס ז' כתב כן וכססדרו טוכותיו וסכיותיו מל אחאב לפני אלהי הרוחות לא כמכא לו עון ס סחיבו ולא היה סם רבר אחר ססקול כנעורא לא דמי ככותס' ויבא הרוח ויעמר לפני יי וגמר והרוח רוח כבות: להחכה

לחרונ כי אם מלך ישראל וכאשר לא יכדוהו ימלט מזה: ראיתי אתי יוסבעל כסאו: אמר זה על כר המסל והמכות ממכו כלו הוא סהסיס סהפע סהפע על הקוסמים כלי להפיל אחאב ברמות גלעד כי בקס מן החסרון מה סכבר בארכו בסני מספר מלחמותי ולפי סהקס יבא מהפע סהפע מאת כבא סהמים כמו סבארכו סם אמר סכל כבא סהמים עומדים אלו ולפי סקצת מה סיספע מהס הוא מכון בעצמו וקצתואו מכון אס לא מבר סהכרח והוא מה סיספע מהס מהרעות אמר סכבא סהמיו היו עומדים אלו מימין ומסמאלו זה כי מה סיספע מהס מכון בעצמו הוא מימין ססם ית וסמאר הוא מסמאלו והנה מה סססר מהס סקסס הוא הוא מיתת אחאב אסר היתה מכוחת מהסי כמו סייש כמה סקרס להיות כפסו תחת כפס כן הדד: הכך

אִיזָה עֲבַד דָּחָי יי' אִיזָה הִדְרֵךְ עֲבַד וְהִיזָה זֶה מִקֵּץ קֶרֶב וּבִרְבֵּי הַיָּמִים כְּתִיב אִתָּהּ
הִדְרֵךְ עֲבַד וְנָיִי וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הַיְּסוּפֶטֶת הַתַּחֲפָס וְכֹא בַמִּלְחָמָה - לְהַתְחַפֵּס
וְלִבֹּא , אֲנִי אֶתְחַפֵּס , אֲשֶׁכָּה בְּגָדֵי מַלְכוּתִי סָלָא יִכְרֹנִי סָאסֵי יִכְרֹנִי וּסְוֹרָא לִי לְהֵלֵךְ
וְאַתָּה לְכֵס בְּגָדֶיךָ - סַעֲלִיךְ לֹא וּסְוֹרָא לְהֵלֵךְ סִיכִירְךָ סָלָא מֶלֶךְ יִסְרָאֵל אִתָּהּ אֲלֹא

מלך יהודה ועמך חי
להם תגר: ויחזק
הושפט. להקבֵּה:
לְתוֹמוֹ. לא ידע מהוא
מלך ישראל: כִּן
הדרסוּם וּבִנְהֵרִי.
יִם סְרִינֹת סָהֵם ע
עֲשׂוּיִת קְלִיפִים קְלִיפִים
כְּעִיֵּן סְכֵאֲמֵר וּסְרִינֹן
הַקְּדָסִים וְהַקְּלִיפִים
מִבֹּלִים עַל קִבְּוֹ ו
הַסְרִינֹן וּסְתִימִין אֹתָן
וְהֵם קְרִינֹן רִבִּיָּים:
מַעֲמֵר בְּמִדְבָּרָה.

וַיִּקְרִיב אֶדְרִיקָתוֹ בְּרִבְעָנָהּ וּמִתְאַיֵּת
מִיָּבִיתוֹ עַל לִיסְתִּיָּהּ וְאָמַר אֶדְרִיקָ
שִׁעָה אֶסְתַּלֵּק רִיתִי בְּבוֹאָהּ מִן קֶדֶם
מִחֵל בְּלִיָּה

וַיִּסְמֵךְ לְמִדְרָא עֶסְרִי וַאֲמַר
מִיִּכְיָהוּ הָאֵת תְּנִי בְיוֹמָא הַהוּא
דְּרֵאת עֲלִיל תּוֹנִן כְּגֹו תּוֹנִן לֹא טַמְרִי

וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ אֱרֵץ יִשְׂרָאֵל דְּבָרֶיךָ
 מִיֵּכָה וְאַתִּיבְהִילוֹת אֲמוֹן רַב קַ
 דְּהָא אֲנִי וְיִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמֵינוּ

דִּין בְּבֵית אֲסִירֵי וְאֲבִילוֹהֵי לְתַסָּא

בְּרִיתוֹק וּמֵא בְּרִיתוֹק עַד מִיתָיו ב
בְּשָׁלֶם: וְאַחַר מִיבִיתוֹ אִם מִיתָב
סְמוּךְ רִשְׁלֵם לֹא אֲרֻעָא בְּהִם " כִּי

וַיֹּאמֶר שָׁמְעוּ עַמִּי בְּיִלְדוֹן
וְסִלִּיק מֶלֶךְ אֲרִיָּה

וַיְהִי שֶׁפֶט מִדְּכָה מִבְּטֵה דְבוֹת
וַיְהִי דְּמַת גִּלְעָד וַיֵּאמֶר מֶלֶכָּא
דְּיִשְׂרָאֵל לִיהוֹשֵׁפֶט אֲנִי אֶשְׁתִּי

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֲהֲרֹן וְאֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אֲנִי מֵבִיא אֶת הַלֵּל הַזֶּה וְהָיָה לְיִשְׂרָאֵל לְחֹדֶשׁ
קֹדֶשׁ וְהָיָה לְחֹדֶשׁ שְׁנֵי לֵילֵי הַלֵּל הַזֶּה וְהָיָה
לְיִשְׂרָאֵל לְחֹדֶשׁ קֹדֶשׁ וְהָיָה לְחֹדֶשׁ שְׁנֵי לֵילֵי הַלֵּל הַזֶּה

וְתָרִין מִלְכוּת לְמִיכָר לֹא תִגְזַעְתָּן

קָרַבָּא עִם זְעִירָא וְעַם רַבָּא אֵלֶיּוֹן
עִם מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל בְּלִתְדוּחֵיהּ
וְהוּמַבְרַחֲוֹן רַבְנֵי רִמְבַּמִּי אֵימַר

וְהוֹשַׁפֵּט וְאִינוֹן אָמְרוּ בְּרֵם מִלֵּא
יִשְׂרָאֵל הוּא יָזַר עָלֵינוּ לְאַנְחָא

בְּדִתּוֹ רַבְּנֵי תִיבְנֵא אֲרִי לֹא מִלֵּךְ
יִשְׂרָאֵל הוּא וְתִכּוּ מֵאַחֲרֵיהֶּוּ

וַיִּגְבְּרָא עַד בְּקֶשֶׁת לִקְבֹּל יְהוֹכָתָא
 וַיַּח מֵלֶכְסָא דְיִשְׂרָאֵל בֵּין רִיבְקִיוּבִין

לְאֶחָדָם וְאֶפְקֵי מִן מִשְׁרֵתָא צְרִי
מֵרַע אָנָּה וּסְלִיקוּ עֲבָרֵי קֶרְבָּא

בְּיוֹמָא הַהוּא וּפְלַכְתָּ הָוֹה מִתְקַהֵּ
וּמְקַאִים בְּרִיתָבָא לְקַבֵּל אֶנְשֵׁ אַרְס
וּמִיבִת בְּרִמְשָׁא וְאַחֲרֵיק דְּמַלְךְ

דמחמתה לגז דתיבה :

וַיִּשְׁכְּבוּ מַלְאִיִּם בְּבָיִת אִם וְסִימָהּ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר מֵת גִּרְעוֹן.
וְהָיָה יְשׁוּבֵי הַמֵּלָאכִים אֵלֶיךָ. וְיִשְׁכְּבוּ אַחֲרַיִךְ וְיִאֱבְדוּ

יְהוָה רַבּוֹא לְחַלְקֵיהֶוּ בְּהוֹן. וְכַל
 בְּהַחֲלֵקֵיהֶוּ. 55 חֶלֶק בֵּית מִצְרַיִם לְבָרִית מִתְּחִלָּה

המקדמי המרין וההנה הרכה באמרו ובין המרין
במרת כרול רבקות ורובכות זו על זו והנה מלת ה"י שבת
המקדמי המרין ברבר טבעה המצד בלפניו: כי החליתו:

הבכוח ארס כל היום ההוא כרי סלאיטורו יסר מהמ
 ר"ל שמרוב עפיות מועבר וירד אל חץ הרכב אשר

מתחזק ועומד כרי
סלא יכירו ישראל ב
במכתו ויברחו ותחלת
כפילה נוסה: ולוקו
רלבג

הנך רואה שיום הה'
 אשר תבאחרר בחדר
 להצלה. אמר זה כי
 אף על פי שהכליו י
 ישראל במלחמה הנה
 יהיה נשאר הסקר מ
 מתחבא חדר בחדר
 על דבר מיתת אחאב
 מפני סבה שנתו
 הלך ס': והסביבו
 אל אמון סר העיר.
 דל הסביבו אל העיר
 ותביאם סל אל אמון
 סר העיר: והאכילם
 לחם כר ומים לחץ.
 דל סלא יתבולורי ס
 ספקו מלחם ומים אך
 מה טיפסין לו ברוח
 יהתפס ובל במלח
 ואחז לבט כבדיר.

הנה התחפס הוא
מקור והרצון בו מעל
דבר מיכיהו ראוי לו
חסנה בגדיו ובה ב
במלחמה בדרך שלא
יכירוהו חיל אדם אך
אתה תלכם בגדי מ
מלכו כי איך לך לידא
כי כלם הסכימו לטוב
במלחמה אך ברבר
אחאב לבד התנבא מ
מיכיהו רע: לא תלחמו
את קטון ואת גדול כי
אם את מלך ישראל
לברו . הנה עם הסם
יות'ה הרצון בלבד מלך
אדם להפיל אחאב ב
ברמות וגדולא ה
הסכים ה' סימות מ
מישראל אחד במלחמ'
וגדולא רצו חיל מלך
אדם להכות יהושפט

[illegible]

וְזֶכֶר וְהִרְכָּה לְסוֹן נִקְבָּה לְסוֹן זֶכֶר
וְיַעֲבֹר עַל הָאֲדָמָה הַמַּעֲבִיר אֶת הַקּוֹל
אֵינֶם לְעִירוֹ. מִלֵּא יִלְחָמוּ עוֹד וְהַכְרוֹת
וְלֹא מִכֵּא בִּכְתוּב מִיָּהוּי הַמַּכְרֹחִים

כְּבֹאֲחֵרִים בְּלִישׁ וְטִסְמָסֵד בְּסוּד כִּי חֲטֵא׃ הוּא יִזְמֵלֵאִים בְּסִימָא מִדְּנִחַן. וּמִקְרָא לְשִׁמְעוֹ. הֲלֵא
הֵם כְּחוֹכִים דְּשִׁלְכָה. אֲבִים. אֱלֹהִים. מִתְרַבְּרֵי אֲחֻמָּא. אֲחֻזְהוּ. אֶל תִּלְכּוּ. רַחֲזוּטְהוּ. וּמִסְעֵר. קוֹל
דְּגִלְאֻנִי. מִתְרַבְּרֵי יִהְיֵא יִתְּשׂ. יִהְיֵא דְמִלְכֵי יִהְיֵדָה. בְּנָחֵם. אֲשֶׁר דְּסִיד חֻקְהוּ. שְׁלוֹם וְאֲכַתִּיהָ׃

וַיַּעֲבֹד הָרֹנָה כַּמַּחֲנֶה כִּכְאֵשׁ שֶׁשֶׁם
לְאֹמֶר אִישׁ אֶל-עֵירוֹ וְאִישׁ אֶל-
אַרְצוֹ וַיִּמַּת הַמֶּלֶךְ וַיָּבֹא שִׁמְרוֹן
וַיִּקְבְּרוּ אֶת הַמֶּלֶךְ בְּשִׁמְרוֹן׃
וַיִּשְׁטֹף אֶת-הָרֹכֶב עַל-פֶּרֶת שִׁמְרוֹן
וַיִּלְקוּ הַגְּלִיטִים אֶת-רִמּוֹ וְהַזְנוֹת
רַחֲצוּ כֹרֶבֶת יְהוָה אֲשֶׁר רָכַב׃
וַיִּתְּרֵבְדִי אַחֲאֵב וְכָל-אֲשֶׁר עָשָׂה
בֵּית הַשֵּׁן אֲשֶׁר בָּנָה וְכָל-הָעָרִים
אֲשֶׁר בָּנָה הִלּוּא הֵם בְּתוֹכֵם עַל-
סֵפֶר דְּבַר יְהִימִים לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃
וַיִּשְׁכַּב אַחֲאֵב עִם אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ
אֲחִיזָהוּ בְנוֹ תַחְתָּיו׃

וְאָעֲבָדוּ כְדָוָן בְּמִשְׁרֵיתֶי אֲבִימֶלֶךְ
שִׁימְשָׂא לְמִיָּם גִּבֹּר לְקָרְתִּיהָ וְגִבֹּר
לְאַרְעֶיהָ וּמִית מַלְכָּהּ וְאַתָּה
לְשִׁמְרוֹן וְקִבְּרוֹת מַלְכָּה בְּשִׁמְרוֹן
וְשִׁטְפָּיִת רְתִיכָה עַל בְּרִיכְתָּה
דְּשִׁמְרוֹן וְלַחְכוּ כְּלָבָה יִתְדִמִּיהָ
וּמִנִּי וְנָתַן שִׁטְפוֹ בְּפִתְגָמָה דִּי ד'
רְמִלִּיל וְשִׁאֵר פִּתְגָמִי אַחְתָּב
וְכָל דְּעִבְדוּבֵית שִׁנְאָה דְּפִיל דִּיבְנָא
וְכָל קְרוּיָא דִּבְנָא הֲלָא אֵינוֹן כ'
כְּתִיבִין עַל סִפְרָא פִתְגָמִי יוֹמִיָּא
לְמַלְכֵי וְשִׁרְאָל וְשָׂכִיב אַחְתָּב
עַם אֲבֹתָתוֹתַי וּמֶלֶךְ אֲתוּתוֹתַי בְּרִיה
תַּחְתּוֹתַי :

וְחַסֵּד
וְהָיָה כְּכֹחַ
חֶרֶד
טוֹחַל

וְ
וְ

וְחַל
בְּסִיף

הנה זה באור מה מצריך אל באור בואת הפרסה אשר הגבולנו באורה בזה המקום. **ואולם** התועלות המגיעים מזה **והנה** התועלת הראשון הוא במדות להודיע מצריך להתישב בכל דבר קודם המעשה או המענה כדי שיהיה באופן הראוי ולזה ספר מבא ישראל אל רחבעם וסאלו ממנו סיקל מעול אביו ויעבדוהו שאל להם סימיתו וסוד שלשת ימים ויסיב אותם דבר : **השני** הוא להודיע כי טוב העצה ימצא בזקנים וישר מהעפרים וזה כי ארך הימים יתן לקרן טוב העצה מפני מה שראו מהעפרים בימיהם כי זה יעמדם על ההתחלות והסבות אשר בהם יגיעו אל התכליות המבוקשות עם שבהם תמצא החכמה יותר לזאת הסבה גם כן ומה יתבאר שטוב העצה לא יתכן שיטלם לילדים אם לא על דרך הזרות : **השלישי** הוא במדות והוא להודיע כי בהספלת האדם עצמו יקנה לו הגדולה והממסלה ובהתנאוי יסיר הגדולה והכבוד ממנו ולזה ספר מצעת הזקנים היתה שאם יהיה היום עבר לעם הזה ויסמע אליהם יהיו לו עבדים וספר גם כן שמפני שלא הסכים בזה ורצה להתנשא ולהתבאות סרה ממנו מלכות עשרת הסבטים : **הרביעי** להודיע קיום יעזר הסי שתקדש מלכות עשרת הסבטים מזרע סלמה ויהיה לירבעם : **החמישי** הוא להודיע וישר ענין רחבעם בהתחלה עד סכבר מתנעמה להלם עם ישראל תכף סבאו דבר השם יתן על ספר והנה ספר בבפר דברי הימים סכבר התמיד רחבעם לעשות הישר בעניניו סלם סבים : **הששי** והוא להודיע רוע ענין ירבעם מעת התחלת מלכותו עד סעשה לו אלהי זהב ונרם הכהנים והלויים מארצו במה שהזיחם מכהן לוי כאלו התחכם לעשות כנגד התורה לפי מה שאפשרו עליו וסיעתו סתקיים מה סיערה התורה באמרה פן יסבכם אים או אסו וגו' כי הסי יסמיד האים ההוא ויכרית את שמו מתחת השמים וכזה קרה לירבעם ולבעשא ולעמרי סלא סמאר מהם סריר וסליט :

השביעי הוא לפרסם המופתים וההצלחות כמעטו על ידי אים האלהים אשר בא מיהודה ונתקדם וסועד בסבתו והם מה שיבססו יד ירבעם באשר היה רומז בה לתפוס הכביא ומה שיקרע המזבח ונספך הדמם ומה שסבה יד המלך אליו בהתפלל הכביא עליו ומה שיקרה לו בעברו על דבר עצמו ברבר יי' שהמית אותו האריה ולא אכל את הכבילה ולא סבר החמור כי טהאמל במופתו תחתיו פנת התורה :

השמיני הנהל יהודי-עסקי מסעם בסבוע דבר מה בבואה לא יסוב אחר מהצוה ההיא ויורד על צל מה מסעכם הכביא אשר מיהו
אשר על אכל לחם ושתה מים בעיר ההיא אשר הזהירה השמיני ואעפ שאמר לו להכביא הזקן אשר בביתא כי מלאך
בא אליו בדבר יי ואמר לו מיטבהו אל ביתו ויאכל לחם ושתה מים ואם היה אכסר מיטב השמיני מצואתו הראשונה לא היה דהוי שיענם
הכביא אשר מיהודה כי לא היה חוטא אך חטא הכביא אשר כחם לנו ואם יבוסק על זה מעקדת יצחק סדרמה סעב הסם מצואתו
הראשונה אך היה המכוון בדבריהם וזלממה סהבן אברהם מהם:

התשיעי הוא להודיע מהאמנים הרעים מאד לא יעבדו הש"ע על חטאם באופן שיעבדו הכלתירעים מאד ולזה תמצא כי הכביא הזקן חפזי עבד חטאיו לא יעבדו על מה שדבר סקר בשם יי' בדרך ויעבדו הכביא אשר מה יהודה על מעבר על דברי יעמזו אע"פ שהיה זה בטענה כי האמין שהיה דבר יי' מה שאמ' לו הכביא הזקן ויעבדו על שלא התקיימו בלבו לעמוד על סאי' היספור זה ולזה את הסבה בעיניה תמצא שלא יעבדו ירבעם על הפלגת חטאיו ויעבדו רחבעם כמו שבה אחת אחרת שהתחיל לחטוא כי אז עלה עליו מיסר מלך מצרים ולכדו עצי המצודות אשר ליהודה ולקח את אוצרות בית יי' ואת אוצרות בית המלך וגם אחרי זה היה בפחד גדול עד שמעבדו הכחם ואחר עשה היו כושאים הרצים מדי באו בית יי' ואחר יסיבו אותם אל תא הרצים :

העשירי הוא לפרסם יעור אחיה הפילוחי לאשת ירבעם וקיומו אחר זה לפימה סזכר בזה וענין המופת אשר ככלל בו והוא אמה מהגבול הנמצא כי בבא רגליה העיר תקום ותלך תכף א ביתה ותקח היותה א בתיה ימות הילך זה כי היה מופת נפלא כי נעדיה ברכה זה היו מרתחיו תלך במהירות און במתן:

האחד עשר

הוא להודיע כי הקבה היה בטוח ידעם היוזמן בעמה השמונית ולזה ככל הקפור כי עם אמו
בעמה השמונית וזה כתבאר אמות מה קזכר בתורה מה הקבה על מה מהזהירה מהתחת
בגוים

טלא יראהו ארס וזה בי אף על פי שהם סליט בעשיית המופתים הנה אינו עומד אותם כי אם בעת הצורך כמו שבארנו במקומות רבים במה שיקרם:

העשרים הוא להודיע שכל סיוסנחו הכלווים לסלם בעיבוי השם ותעלה עליהם טובות כזכותו כן תדבק החסדנה יומר מזרם להביא עונם על החוטאים על צד התוכחת כאמרו בקרובי אקדם ולזאת הסבה אמרה הצרפית מה לי ולך איש האלהים בי באת אלי להזכיר את שמי:

העשרים ואחר הוא להודיע כי כבר יהיה מוסב החוטא בזכות האים הטוב המוסב אס היה האים הטוב מצטער ברע שיקרה לאים ההוא כי להצילו מהצער יבצל החוטא מהרע ולזה אמר הבס על האמנה אשר אני מתגורר בה הרעות להמית את בנה וזה כי מפני זה יצטער איהו ברע שיקרה לה ולזאת הסבה צער עצמו להתמודד על הילך סלטה פעמים להסים פיו על פיו ועיניו על עיניו ודיו על דיו וכן בזה האופן ולזאת הסבה גב צער עצמו להביא הבסם כשגרה ארצה וסם פניו בן ברכיו כרי סמלטו מהצער הזה ויביא הס' יבסם על הארץ ומה הצד תועיל תפלת הארס הסלם לזולתו מפני הצטער על הרע שיקרה לו כמו שזכרנו זה הסרם במקומות רבים:

העשרים ושנים הוא במרות והוא להודיע שמי שעשה דבר מה לתכלית מה ראוי סלא יקצר מהבאת כל הסבו העזורו בהבאת התכלית ההוא ומהסרת כל הסבות והמונעות הגעתו ולזה תמצא כי איהו במרצה סיצא גסם על הארץ על צד ההסבה התחסם בכל עזו להכרית האמונה הנפסדת אשר בעבורה נעשאו ישראל בסצער להם המטר ולזה רצה נביאי הבעל ונביאי האסרה בסיכחן לעס כי דבר הבעלים הבל ואין סם מועיל וכבר השתמשו בואת הבחינה בכל צד מהצדדים סהיה אפסר לו סלא ישראל להם בה ספק ולזה סחר סהיו הקרבנות פדים מפני מה סספלו ישראל בומהטעות אחרי עגלי זהב ורצה סיטחור להם נביאי הבעל הפר האחר כרי סלא יוכלו לומר אילו היה לנו הפר ההוא אסר נסאר לאליהו היה הבעל שומע לקולו ורצה גם כן סעשו תחלה כרי סלא יאמרו כי אלהים כועס על סממוהו אחרון ולזה לא ענה אותם ורצה סיקראו כסם אלהים כרי סיתפרסם לכל סהס קוראי לאהיהם ואין קול ואין עונה ואין קטכולא יוכלו להתנצל ולומר סזה אסר לא ענה אותם באס מפני סלא קראו לו ולזאת הסבה גם כן רצה סיקראו בקול גדול באופן סלא ישראל להם בזה סוס התנבולות ואחר זה הקים מוצבו יי ההרוס להציר כי לו לברוראיו סתהיה העבודה והוא אחר לבר ולזה לא רצה להראות כי במקום בעצמו אסר עבדוהו בראסונה יעבדוהו עתה לפי סהוא אחר לבד בזולת רצויו הנה כמו סהזהירה התורה סלא לעבדו כי אם במקו אשר יסחר יי אסר הגלותו סם והוא בית המקדס כן רצה איהו באסר הדיא אותו ההכרח להקריב בחוץ במצות הסם להרמו לפי היכלת ברכי התורה כמו שזכרנו וכבר בנה אותו לסם יי כרי סיטירו הכל כיכל מעשיו היו לסם יי ולזה עשהו באס והקים בו מהאבנים כמספר סטב ישראל כאלו הציר בזה כי יסר בכללם ראוי סהיו לסי בי הוא לקחם לו לעס וכאלו היה סימם סכבר יסובו בלס לאומנותו וזוהו לספוך סם מהמים כמותר כרי סיתבאר ליסרל יומר עשם גבורתה ס' בהוריו אס לאכל את העולה והעצים והאבנים וללחך את המים אסר בתעלה והיו מקפר הכדים סתים עסרה לסטה בעינה סהיו מקפר האבנים סתים עסרה:

העשרים ושלשה הוא ברשת והוא להודיע סאין כס' תנועה והשתנות וזהו סרס גדול בעצו הס' כמו סהתבאר במקומות וזה למרנו מהתול סהתל אליהו נביאי הבעל באמרו כי סיח וכי סב לו וכיררר לו אולי יסן הוא ויקץ למרנו בזה סאלו המקרים סם המסוללים מהס':

העשרים וארבעה הוא סדעות והוא להודיע סהמופת' יעשה אותם הס' על יד נביאו באמצעות התפלה וזהו סרס רב התועלת ככר זכרוהו רבו זל וכבר למרנו זה מממה סספר בזה המקום מתפלת אליהו על בן הצרפית להחיותו ומתפלת אליהו סענהו הסם ית באס כפי כל יסרל ומתלתו סיבא המטר עס הפלגת העצירה סהיה אז וזוה התבאר סלא הוגבל בעת בריאת עולם סיתדרסו אלו המופתים בעת סתחדסו כמו סיחטבו אכס' מממה סאמרו זל תבאי התנה הקב' עס מקסה בראסית וזה סאס הונח הענין כן יתחיבו ענינים מנוסים אינן המלט מהם אס תחלה יתחיב סתהיה תפלת הנביא עליהם לבטלה ואס סנית יתחיבו סיתחדסו גם כן בעת סההוגבל הדוסם כזול נביא וזולת מסתל וכבר יתחיב זה לפי סאין לאומר סיאמר סכבר הוגבל אז גם כן סימצא אז נביא בי זה בלתי אפס כי הביא לא יהיה לא בסלמויות יקנו סרס בבחינתו סיקסם וסלא יקסם ואס הנחנו סיחוי אז כן סהיה נביא הנה בטלנו טבע האפסר ויחויב סהיה זה האים על כל פנים בעל סלמויות יתכן בהם סהיה נביא ואס סליעית כי מפני סהמופתים נמצאים מתחדסים בעבור תועלות מה לפי המקרים והמסעים הנמצאים אז לאכסים ויחויב כסהונח חרוס אלו המופתים בעת ההיא בדרך ההכרח סהיה חרוס אותם המקרים והמסינים אסר בעבור סתחדסו אלו המופתים על צד ההכרח גם כן והמסל סאס הונח הענין בן הנה מפני סמופת ררת האסמן סהמים על העולה ועל העצים ועל האבני ואכלה אותם ולחכה המים אסר בתעלה היה לתכלית ססורו ליסרל מעבודת הבעלים ויסובו אל הס' הנה היה מחוייב לפי זאת ההכרח סהיו אז יסרל לטובדים הבעלים ויהיו אכ מוכרחים לחטוא וזה יבטל טבעה הבחירה וטבע האפסר ויפול התורה בכללה בי מהגדולות מהפנות אסר עליו נכנית הוא סלארס בחירה ומסול בה לעסות מה סיסודר לו

בגוס ההס והוא כי יסיר את בגד מאחרי ונהנה נעמה היתה כאלו לא נתגיירה כי חזרו לסורן הרענסי סלמה מניי הארצות כמו סיקרם הספור בזה:

השנים עשר הוא להודיע כי הסבה היתה בחטא אכיס היותו בן אסיה רטעה והיא מעכהבת אביסלום כי היא עסקה מפלג לאסרה כמו ססזכר אחר זה ומה המקום עמרנו על רוע אבטלום כי הכתוב יחס אוחת לו להרמותה לעלותו:

השלשה עשר הוא להודיע כי סנות רטעים תקצורנה ואורך ימים לעובדי הסם ית' ולזה תמצא כי אבים לא חיה במלכות כי אס סלס סנים ואס סעסה היסר כעיניי האריך ימים על ממלכתו ולזאת הסבה גם כן תמצא סכבר ראה אסר בימיו כמו סמנה מלכים ביסרל והם ירבעם וזכר ובעשא ואלה וזמרי ותבני ועמרי ואחאב:

הארבעה עשר הוא להודיע סאין ראוי לרסם סיסים בסר זרעו אכל ראוי סיסים בי ממכחחו כס סמצא עצמו נעזר בו ית' ולזה תמצ' סגעסם אסר בססם בסר זרעו בטסלח אל בן הרד מלך ארס כסף וזהב סיפד ברייתו בעשא מלך יסרל כרי סיסור מעליו כמו ססזכר בספר דה ולזאת הסבה גב ידמה סחלה את רגליו כמו סבארנו:

החמשה עשר והוא לבאר עונס הסבתה ס' ביסרל בעבור בריות עס האכות עד סכבר תמצא סאין על פי סהיו יסרל ראויים סיסתירה ס' פניו מהם ויעזוב אותם מר עונס חטאותיהם הנה כאסר נעלה לסם ית' מרוב פעלות אחאב סהיו כלי אל סיסורו יסרל לבמרי מאחרי הס' הראה להם אזכסיס יקחו בהם מוסר וזה בהרטה כי ראסונה הראה לאחאב ויסרל אמתות דברי הנביאים וקללותיה כי ראו סהקללה סקלל יהוסע מי סיבנה ירחיו נתקיימה וזה להם לאות כי הקללות הבנות בתורה למי סלא יקיים את דבריה יתקיימו ולפי סלא לקחו בזה מוסר הראה להם הס' מקללות נביאו סהם יתקיימו תכף אס לא יסובו אל הס' ולזה ספר סכבר אמר אליהו אל אחאב סלא יהיה ססנים האלה טג ומטר כי אס לפי דבר הס' יהיה כסיטובו לעבורתו ית' וכאסר ראה סלא לקחו מוסר בזה ויף על פי סהס רואים קיום ייעורי הנביא וקללותיו סכב סיטוב אליהו אל אחאב ויעשה מה סיתבאר ממכו כי יי הוא האלהים מר המופת הנפלא סיתחרס בו ויתבאר בו עס זה בי הבעל הוא הבעל לתכלית סיטובו יסרל כולם לעבורת הס' ויהרגו נביאי הבעל וכאסר ראה הס' כי לא נכנע אחאב בזה הראה לו נפלאות בעשיית הטובות כרי סידע סהוא יי ויער לו זה הטוב על יד נביאו עד סכבר נכח במתי מעט מלך ארס עס כל המלכי אסר היו איתו וסנה בזה הפעל עד סתחתוק בלבו האמונה בס' ובכל זה לא לקח מוסר ולזה קרה לו מהרע מה סקרי: **הששה עשר** הוא לפרסם עונס הנפלאות סעשה הס' על יד אליהו והוא סהתמידו הערבי להביא לו בגחל כרית אסר נסתר סם סנה אחת לחס וכבר בבקר ולחס וכבר בערב ומר הקמח סהיה בו מעט קמח ונפחת השמן סהיה בו מעט השמן הסתפקו בו אליהו והאלמנה וביתה סנה אחת ולא סלתה כר הקמח ונפחת השמן לא חסרה והחיה בן האלמנה אחר מותו והוריד האס מן הסמים לאכל העולה והעצים והאבנים ולחכה המים אסר בתעלה עס דכויו המים ססספכו סס ורבת המטר סהפלגה כאסר התפלל אליהו אל הס' יעס הפלגת העציל סהית' אזומה סהביא הס' לאליהו על יד המלאך עונת רכפי ונפחת מים ומה סעמר ארבע יוס וארכסם לילה בזולת מאכל ומסקה והנה סופרו אלו הנפלאות כי סהאלמה בהם פנה חזקה מפנות התורה:

השבעה עשר הוא ללמרנו סכבר אסר סיעבור הנביא על קצת מצות התורה ברבר יי לפי עשה ולזה ספר סהעורב' מביאים לו לחס וכסר בבקר ולחס וכסר בערב והיה אוכל הבסר ברבר יי אף על פי סלא היה יורע אס הוא כסרה ולזה תמצא סהקריב עולה בחוץ בעעת אכור הבמות ולזה סהרס העירה התורה במה סאמרה חליו סעמען כמו סבארנו בבאורנו לרברי התורה:

השמנה עשר הוא לפרסם עונס הכפל המופתים אסר נעסו על יד אליהו עד סתמצא סלא הביא הסם מהקמח בכר הקמח ומן הסמן כי אס סיספיק לסעה אחת כרי סיכפל המופת יומר ויתפרס' זה לאמנה בזה האופן כי בבר התמר זה המופת סנה אחת וכזה תמצא סהעורב' הביאו לו סנה אחת לחס וכבר בבקר ולחס וכסר בערב ולא הביאו לו בפעם אחת ליוס אחר אולסינימי או יומר עס סכזה הערה סה' בחר לבביאו בזה האופן זה הענין כרי סיחיה המזון יומר בריא ויומר רחוק מהעפוס עס סכסני אלו הדברים תועלת לבאר סהסלמים אינן ראוי סיכקשו היתרונות אכל יספיק להם ההכרחי לבר:

התשעה עשר הוא להודיע סראוי לרסם לברוח מהסכנה כסיכול על זה ולא יסמוך על הנס במה סאפסר לו להמלט בצד אחר סלא תדארה כי גם הנביא כסירא מלואאב כזהו הס' סילך קרמה ויסתר בגחל כרי יססם לא יראהו סוס ארס עס מזובו יהיה סם ויסתה מהנחל והערבים יביאו לו לחס וכסר כי אס היה באלו מזובו על ידי ארס עס אולי יוריע זה למלך כי כל דבר לא יסחר מן המלך לפי סכל אחר מהיורעים מקמו יוריע לו זה למכוא חץ בעניו והתמיד לו זה סנה אחת ואז יבט הנחל ולא סתדל השם להביא סם מים בי לא יהיה צריך עתה לכמו זה ההסתר הנפלא כי כבר נואס ממנו המלך באופן מה והספיק לו ההסתר בית האלמנה והיא הית' מתקנת לו מזון באופן ראוי ולזאת הסבה בעינה ספר סכאסר יד אליהו מאיבל קס והלך על כסעו במדכרר יוס

לו מהבחינה אם עברה או מרי הכל לפני החיים ואף האוב ואף המות ואף הרע:
העשרים וחמשה הוא להודיע שאין ראוי לשלם לחמול על הרעים המחטיאים זולתם ומסירים אותם מאחרי הש"י כי החמלה עליהם היא אכזריות על הטוב ולזה תמצא ספר סכבר בזה ליהו לתפס את כביאי העצל כלם באופן שלא ימלט איש מהם והורידם אל כחל קישון וסחטם שם:

העשרים ושישה הוא להודיע שראוי לכל אדם לחלוק כבוד למלכות הלא תראה כי אליהו עם עצום מעלתו בנבואה שנס מתניו לרוץ לפני אחאב עד באו למרעאל ואמנם חלק לו כבוד עתה לא קודם זה כי ירמיה שם הוא סר אז מאחרי העגלים והאמין בש"י ולזה הסכים ליהו בהדיגת כביאי העצל אך קודם זה שהיה בתולדות הרוע לא חלק לו כבוד וכן לא חלק לו כבוד כשחטא בדבר נכות:

העשרים ושבעה הוא מה שלמדנו מזה שהיה לאליהו ארך ימים כפלה ולזה את הח כפסי כי לא טוב אכזי מאבותי ומזה כתיבתו להאמין שפנחס הוא אליהו וסליהו לאמת כמו שבארנו אבל באורנו זה הספור:

העשרים ושמונה הוא להודיע שצדק הכתהר קיני להגיע שם הנבואה ולזה ספר סכבר הגיע אל המפרה שם באהו דבר יי בזה האופן הנפלא:

העשרים ותשעה הוא להודיע שהכונה בתצאיו הנביא היה להשגיח על מי שהוא כביא בתוכו וכאם ישמע בזה הנביא לתכלית אחר זולת המכוון בו לא תפסם החכמה האלהית שהיה נביא לעם ההוא ולזה תמצא ספר סכבר ראה הסי היות אליהו מבקש רע לשרא היטור להבין שאין השם ית' חפץ בהשגת הרעיות ולזה ראה במראה הנבואה הרוח והרעש והאם ולא היה כהם יי ואחר זה הראה לו כבודו אז שאל לו שנית מה לך פה ליהו וירמיה שמרוב כעס אליהו נפל חטא ואלה לא התרחם לעמוד על הכונה האלהית בזה המראה שהראה לו השם ית' ולזה הסיב שנית לסיכמו התשובה הראשונה וכאשר ראה הסי שחזר משתמש בנבואתו להבאר רע על ישראל בהפך מה שכוון בה אז הודיעו שישמח אליהו לכביא תחתיו עם סכבר הודיעו עם זה איך יקום הש"י ינקמתו מישראל בעצמם את ברייתו על ידי חזאל ויהוה ואלוהי:

השלשים הוא להודיע כי רוב החסד בבקשת השלמות והחכמה מביא האדם אל השלמות הלא תראה כי אליהו מפני חזק חסדו השלמות האנושי בא אל זאת המעלה הנפלאה הנזכרת בזה הספור וכבר יצלה עוצם חסדו לזה שהוא הניח בתאביו שהוא עשיר מאד תבן שהסליק ליהו אחרתו עליו ועזב אביו ואמו לזה התכליתו הטרל להיות משרת את אליהו למען ילמד תמיד ממנו ומרוב שמחתו בזה זבח צמד הבקר וכפל הכשר בכלי הבקר ונתן לעם לאכול עש סבל זה להעיר שהוא כפר מכל מאלו העסקים המלאכותיים ומעלה תהיה כל השתדלותו בבקשת החכמה והשלמות ולזה לא רצה שישארו הדרכי אסור היה חורם בהם:

השלשים ואחד הוא כמדותיו הוא להודיע שאין ראוי לאדם שיפרד מבית אביו ואמו בזולת ידיעתם כדי שלא יכאוב לבם כשלא ירעו איפה הוא ולזה תמצא שצדק רב החסד שהיה לאליהו ללכת אחריו ליהו הנה התעורר ללכת לאביו ולאמו לנשק אותם ולהודיעם הפרדו מהם:
השלשים ושנים הוא במדותיו לפי סבר גאון ר"ל שהגאון קצת העבר ושהבוטח בכחו ובחזקו ינוצח ולזה ספר כי בן הדר מפני שנתנאה מאד ושלח למלך ישראל סכבר וזהו לו הוא ונשיו ובניו הטובים לו הם והסכים לו מלך ישראל ולא כתפייס בזה מרוב בטחונו על חזקו אבל היה רוצה לקחת כל מחמר עין שיהיה בבית המלך ובבית עבריו וכאשר לא הסכי' בזה מלך ישראל אמר בוטח על חזקו שלא יספיק עבר שומרון לשועלים לכל העם אשר בגליו ולפי שהיה בוטח על חזקו הראה לו הש"י כי לא לדרס דרכו וסבב שבמתי מעט נצחוהו אחאב בשתי מלחמו זו אחר זו והנה שם הש"י בטחונו על חזקו כלי להפילו במלחמה הראשונה כי מפני זה צוה לתפוש חיים אנשי החיל היוצאים מישראל ויצאו מחיל אדם איש לקרא' כל איש מהם לתפשו חי כי לא היה ירא פיון אותם בני ישראל וזה היה קבה שהכו איש איש וכסו אדם מפני זה נצחום ישראל והגיע לבן הדר בקוף הענין שלא כשאר לו איש מהחיל אשר היה בוטח בחזקתו:

השלשים ושלשה

הוא להודיע חזק השתדלות החכמה האלהית לקרב ישראל לעבודתו וזה כי בעת אשר כתיבתו להאמין כי יי הוא האלהים מפני המופת הנפלא שהראה להם אליהו הראה להם כצדק המון חיל אדם הנפלא במתי מעט למען ירעו כי יי הוא האלהים ותתחזק אמונתם בו יותר כמו שזכר בזה המקום:

השלשים וארבעה

הוא להודיע שראוי לאדם כשיפול בידו במלחמה מי שהוא תמיד לו ולעמו לקוץ מכאוב שלא יחמול עליו אך יבער אותו מן הארץ כן ימצא לו מקום אחר זה אם ימלט להשחית הוא ועמו לפי היכלת ולזאת הקבה תמצא שצדק התורה להכות את המדינים מפני מה שנתבאר כי הם צוררים לישראל בכלהים וצוה גם כן למחות את זכר עמלק לזאת הקבה ולזה ספר כי מפני שפלה מלך ישראל בן הדר אשר שמהו הש"י בחרמו וברשותו ובמכירתו כעס הש"י עליו ואמר לו סכבר יהיה כפסו תחת כפסו ועמו תחת עמו:

השלשים וחמשה

הוא להודיע שאין ראוי לאדם שיקשה את לבו הלא תראה מה עקרה לבנות מפני הקשותו לבוסל כתרצה להחליף כרמו למלך בדרם טוב ממנו ולא רצה גם כן למכור אליו:

השלשים וששה

הוא לפרסם כי מפני היות אחאב מלך שומרון היה מושל בישראל ומכיע אותם לעשות מה סירצה ולזה לא נעשו כל כך החור' אשר הסכימו במיתות נכות בזה האופן המבונה וזה כי בני סרי המדינות היו את אחאב בשמרן ומפני זה היו מוכרחי אכותיהם לעשו רצונו כדי שלא ימית ביה' ולזה זכר שנערי סרי המדינות היו את אחאב בשמרן וקרא גם כן לזאת הקבה אחאב מלך שומרון כי מפני היותו מלך בשמרן היה מלך בכל עשרת הסכטים ולזאת הקבה אמר קום רד לקראת אחאב מלך ישראל אשר בשמרן כמו שבארנו בבאורנו לזאת הפרשה:

השלשים ושבעה

הוא לפרסם חטא אחאב בדבר נכותו ונכסו הנפלא על זה החטא ושאר חטאיו ועונש איוב על זה החטא כמו שיער לו אליהו כי זה כלו והרומה לו בזה הספור מקיי' שהשם ית' סופט האדם לפי מעשיו והוא פנה חזקה מפנות התורה:

השלשים ושמונה

הוא להודיע שהרע מלכות נכסיהן למלכות ולזה שלח איוב על דרכו נכות שיערו בו כי בדרך אליה ומלך כדי שיהיה חייב מיתה מפני כרכתו המלך ולזה יוכל אחאב לרשת את כרמו ואפשר שנאמר סכבר הומת נכות ולא היו לו בנים ולזה אמר אם לא אתרמי נכות ואתרמי בבניו ראיתי אמש והם הכנים שהיה עתיד להוליד וירמיה שחאב היה קרוב לו ולזה ירד אחאב לרשת ולזאת הקבה אמר לו איוב כי אין נכות חי כי אם מת מדד מכיון שמת מכל מקום יהיה אחאב יורשו:

השלשים ותשעה

הוא להודיע שכל הש"י יעד יעד רע לאיש על חטאו וכעס מלפני הש"י הנה הש"י ינחם על הרעה ההוא ולזה תמצא סכבר כי מפני שכעס אחאב מלפני הש"י אמר שלא יביא הרעה שיער לו בימיו:

הארבעים

הוא להודיע שבת הקבילה מחוץ לעיר ולזה אמר ויוציאוהו מחוץ לעיר ויסקלוהו בהבנים וימות:

הארבעים ואחד

הוא לפרסם רוע תכונת אחאב שצדק כל מה שקדם מאלו הרברים שהיה ראוי שיקח בהם מוקד וישוב לסי הנה כבר תמצא סכבר אמר לו יהושפט שידרוס כרב' יי הקתק בנביאי האסרה שהיה לו ולא ררס פי' מכביא יי:

הארבעים ושנים

הוא להודיע שצדק יי הוא תקום ולא תועיל תחכולה להנצל ממנה אם לא על צד התשובה אל הש"י כי אז ינחם על הרעה ולזה ספר שלא הועיל לאחאב היותו מתחכם ובא במלחמ' שלא יכול במה שיער לו הש"י על יד נביאיו ולפי סכבר נתקיימו במיתתו יעורים רבים כמו שבארנו אחר כרב' יי אשר דבר ולא אחר כרב' יי אשר דבר ביר עברו פלוגי:

הארבעים ושלשה

הוא להודיע שיש במה שיושפע מצבא השמים מה שהוא ממתין הש"י ובו מה שהוא לשמאלו ובכלל הנה הרעות המסודרות ממנו הם כאילו הם משמאל הש"י מפני היותן כלתיו מכוונ' בעצמן כמו שבארנו בספר מלחמות יי והטוב' הטוב' מהם הם מכוונ' בעצמן ויהושפט

וְיִשְׂרָאֵל
כִּי יִחְלָה
אֶרְצָא
וְיִשְׂרָאֵל
כִּי יִחְלָה

וידברך אמו. היא אחזבל כי בן אחזבל היא. ויפסע מואב בשראל אחרי מות אחאב. ספר זה להעיד פיוהר רעות היו פעולות אחזיה מפעלות אחאב כי אחאב סבך את מרדע מעשיו אבל זה היה מחזיק בכל אותן הפעולות הרעות מעשו אכזר ואמו וכו' ואלו היה זה ספר שפסע מואב בשראל ולא כתבו למלך ישראל המס סהיו כותבי

לומקודם: בעד השכבה. הוא מעש רפתעשו על הארובה סוכנם האור דרך ה הכקט אשר בסכסה בבית חדר תחת ה העלייה: וילך אליה. דל סכר הלך לקרא מלאכי מלך סמרח ו ואחל להם מה סכסו הפי: מה מספס האס. דל מה מהב האים וכן וכה מספטו כל הימים: ויפלה ליו סר חמשי וחמשי. דל ספלה לאליהו ל לכסור לקרוא לו סר גיול סהיו חמשי אים הולכים לפניו והלכו עמו החמשי אים ההכ: אים האללים המלך דבר דה. ירמה מדרהים סהס היו רוצים להביאו עמהם בהכרח מדר מצות המלך ולזה אמרו לו סיבא במצות המלך והרגיש אליהו מענינם סאס לא יסכים ללכת מעצמו ויקחוהו בבח ל למלאת מצות המלך ואז אמר להם כי מ מאחר סהס קוראים אותואים אללים הכה מזה הצד חוכותחת ה המלך ולא יעצלו ב בחזקס עמו ולזה אמר ואם אים אללים חמי תבא אש מן הסמים ותאכל אותך ואת ח חמסך: ולפי סהסר הססידבר אלינגס כן באופן סרבר אליו ה הראשון עסה אליהו סירדה אסגס כן ו ואכלה אותך ואת ח חמסך ואמסס הסר ה הסליסי לא הראה ס סיבא אליו בכח אבל בא אליו בתחכוכי ולזה לא עסה אליהו דבר כ כנגדווגס לא היה מ מסכים לבא עס הסר סהואל המלך לידחתו מהמלך סהו מאזכל אמו: כספת

ולכן הוסיפו סכת לצרכא ומחכי רחמי

ודבר לא בקריא וס' וועתה קום צא ודבר. ומלאך י' רבראל אליה. יהו הכה חולבים. אז הקרא מי יענה. אס תשיב משבת רגלך. אין קרא בעדק. ועתה יען עשותכם. מן שלש עשרה שנה לא שיהו בן אבוק יוקס את דבריה ותרוב. ודבר אלהם דרש פסו. ועל דר סי ירדתי. ולכן בקריאה וכו' ולכן

ויעש הרע בעיני יהוה וילך בדרך אביו וברך אמו וברך ירכעם בן נבט אשר החטיא את ישראל: ויעבד את הפעל וישתחוו לו ויבועם את יהוה אלהי ישראל בכל אשר עשה אביו: ויפסע מואב בשראל אחרי מות אחאב: ויפל אחזיה בעד השכבה בעלייתו אשר בשמרון ויחל וישלח מלאכים ויאמר אלהים לכודדשו בבעל זבוב אלהי עקרון אס אחיה מחלי זה: ומלאך יהוה רבר אל אליה התשבי קום עלה לקראת מלאכי מלך שמרון ודבר אלהים המבלי אין אלהים בשראל אתם הלכים לדרש בבעל זבוב אלהי עקרון: ולכן כה אמר יהוה המטה אשר עלית שם לא תדר ממנה כי מות תמות וילך אליה: וישבו המלאכים אליו ויאמר אליהם כה זה שבתם: ויאמרו אליו איש יעלה לקראתנו ויאמר אלינו לכו שבו אל המלך אשר שלח ארתכם ודברתם אליו כה אמר יהוה המבלי אין אלהים בשראל אתה שלח לדרש בבעל זבוב אלהי עקרון לכן המטה אשר עלית שם לא תדר ממנה כי מות תמות: וידבר אליהם מה משפט האיש אשר עלה לקראתכם וידבר אליהם את הדברים האלה: ויאמרו אליו איש בעל שער ואזור עור אזור במרתניו ויאמר אליהם שבי הוא: וישלח אליו שר חמשי וחמשי ויעל אליו והנה ישב על דשא החר וידבר אליו ואיש האלהים המלך דבר דה ויענה אליהו וידבר אל שר החמשים ואם איש אלהים אני תדר אש מן השמים ותאכל ארתך ואת חמשיך ותדר אש מן השמים ותאכל אתו ואת חמשי: וישב וישלח אליו שר חמשי ואחר החמשים ואחר החמשים ויען וידבר אליו איש ה האלהים כה אמר המלך מהרה רדה:

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ועבד דרכי קדם ויאזל באורח אבותיו ובאורח אבותיה ובאורח ירכעם בר נבט דתיבית ישראל ויפלה ית בעלא וסגיד ליה וארגז קדם יי אלה ישראל ככל דעבר אבותי: וסדרו מואבא בשראל בתר דסית אחאב: ונפל אתיה סן סריקתא בעליתיה די בשמרון ואתמרע ושלח אנגין ונאם לתון איולו תבעו בבעל זבוב טענות עקרון אס אימי ממרעי דין: וסלאכא דיי מליל עם אליהו דסן תושב קום סק לקדמות אנגין מלך דשמרון וסליל עמחון הלא אלהי קנים דשכינתיה שריא בשראל אתון אזלין למיתבע בבעל זבוב טענות עקרון: וכן בדרן אמר יי ערסא דסליקתא תפן לא תיחות סינה ארי סמת תמות ואזל אליה: ותכו אנגין לותיה ואמר לחון מא דין תבתון: ואמרו ליה גברא סליק לקדמותנא ואמר לנו א איולו תובו לות מלכא דשליח יתכון ותמלילין עיסייה בדרן אסר יי הלא אלהי קנים דשכינתיה שריא בשראל את שלח למיתבע בבעל זבוב טענות עקרון בכן ערסא דסליקתא תפן לא תיחות סינה ארי סמת תמות: ומליל עימחון מא נמוסא דגברא דסליק לקדמותכון ומליל עמכון ית פתגמא האילין: ואמרו ליה גבר בעל סערן ונרזא דמשכא אסיד בתרציה ואמר אליה דסן תשוב הוא: ושלח לותיה רב תמשין ותמשין דעמיה וסליק לותיה והוא יתיב על דיש טורא ומליל עמיה גביא דיי מלכא מליל תות: ואתיב אליה ומליל עם רב תמשין אס גביא דיי אנא תתות אשתא מן שמיא ותיכול יתך ויתך תמשין דעסך ונתחת אשתא מן שמיא ואכלת יתיה וית תמשין דעמיה: ותב ושלח לותיה רב תמשין אוחרנין ותמשין דעמיה ואמב ומליל עמיה גביא דיי בדרן אסר מלכא אותי תות:

ו

ו

ו

ו

ו

ו

ויפסע מואב. לפי סהיה עובר את אככמו סאמר למטה והסיכ למלך ישראל מית אלף כדים וכיון סמת אחאב פסע בבט: בעד השכבה. הסכבה היתה בעליה והיא ארובה ואורגים אותה בעצים סתי וערב ומניחים נקבים להאיד ככל התחתון ומכני זה בקראת סכבה סהיה עשויה מעשה סכבה סהיה הרסתי: ויחל מן חלה על מסקל ועלמן עלה: ונקמזה היור מפני ההפסק: מה מספס האים: מה תארו ותרגומו מה נמוסא דגברא: וברכי אלסע לא היה חז עמוכי פעמים היה מכיון כאחת ה המקומות והיה הולך יחדי על ההרים להתבודד בכנראה: אליהו התסבי. כי יורע היה כי מכה לאזור אזור עור והיה ידוע כי בעל סיער היה ויתא הו הירך לא היו מכירים אותו מלאכי מלך ישראל והלא הוא היה רגיל עם אחאב ובשמרון ואכסר כי אלו האכסי ספלה מלך ישראל היו אז בשמרון כסיה אליו רגיל סס וזמן רכיה לא היה סלא היה בשמרון מפני אחזבל סאמרה ל להרגו סהרי במלחמת בן הדד ראינו סלא היה סס ולא במלחמו ראמות גלעד כי מיכיהו בן ימלא היה להם אז הכסא ליל אשר ב בשמרון: וינן

רשי

בעד השכבה. אומר חני חורריו סלע סרגלים לאורגו סתי וערב כסרי ארוכיוקצרים סקורין לטס בלעז ועשוין כ סקבים נקבים כעץ סכבה וקרוי פרוכי בלעז ואכי סממתי סכסה וויץ בלעז וסלפון אסככו ויכרל איסטין סמו ספירסר וכלולים יעלוי ויתל. לסון חולי: וימליך

סכרה

נשבועתי לבית עלי. ונהיל מעלה. ובמטה אשר עלית כהי יתכה יי לחננכם בכו. וסימ בלשון אדמי עלי סלק לערסא ו כחבי רחמין: על ראש הר ה דסמי וסימ והנהבן לכקר: ויעבר ויד העבר. ושלח אליו שר חמשים. אלף אחר כפני גערת אחר: ואת תורת הבית על ראש הר: ואם איש ג בקריאת וסימ ואם איש עני הוא: ואם איש אלהים אני. ואם איש שפתיס יצוק. אנכי

לך ממני זולתי בזה העת והנה יקשה לזה סאתנו לא מאכילו מעמרו יחד אחר כל זה מה מתבן בזה הענין גם לא היה מקפיד זמן קצר כמו זה לזה הענין לפי מה
סאתנו והנה רכב אס וסוקי אס ויפדיו בן סתים' הנה נקדש זה על דרך המוסת לסאת אליהו אל אשר יהיה סמה רצון הטי' אבי

רפאתי. בחירק הפא כבעלי ההא ומסכלת. ולא תהיה הרק מכלת כימן המים היה בה המכול וירפיה המים. נעלמה האלק והיה כבעלי ההא. ונערים קטנים. כי יסגדו ויקראו נערים ואמר כי אלה הנערים היו קטנים וכן נעזר קטן עמו וזלדרשו נערים שהיו מנוערים מן סמכו קטנים שהיו מקטני המנה. ויתקלכו בו. לעגו בו וכזוהו בדבריה שהיו אומרו לו בעלותו בדרך עלה קרח עלה קרח וקרח היה אליעזר. ונדרס קרח אתה מהקרת עליו את המקום. ויראם ויקללם. ונחלקו רזל בזה כי קשה אליהם היאך גרם מיתה עליהם על דבר זה מהם אמרו על סם מבזוהו נתן עיניו בהם ונעשו כמו מאמרו כל מקום שנתנו עיניהם חכמים או מיתה אנושית ומהם אמרו ראה סכלם נתעברו אמותיהם ביום הכפורי כלומר ראה כי מעבירה באורחיו היו למיתה ולכך ה הפקירו עצמם לבזותו ולכך קללם ולא מפני מבזוהו ומהם אמרו בלדית ראה להם כגוים ומהם אמרו סלח ראה בהם ל לחלוחית מזוהו ולא עתיד להיות לא בהם ולא כזרעם לפיכך לא חרםם לסקסם מן העולם ואמרו כי נעזר על דבר זה סגור מיתה לאלה הנערים ואמרו סלחם חללי חלה לישע אחר על סגרה רובים בתימון ואחר על סרחנו לבחזי בסתידי ואחר אמר מת בו וסמכו זה לפסוק שאמרו לישע חלה את חליו אשר ימו כו חלה הנה אחד חליו שני אשר ימות בו מלימי סתים רובים. נקבות היו ואמרו רבוי כמם כמו גמלים מניקות ודבריו רבתי אל נהם אמרו כי מעט כס היה כי כחותו יצר לא היו רגילים חיות רעות ומהם אמרו כס כסך כס היה כי לא היה סם לא יצר ולא רוב ואמרו בסביל ארבעים וסתיס קרבות מהקרב כלל מלך מ מואב הוכנס מיתר ארבעים וסתיס ילדים. ויסר את מצבת העצל. אבל האמרה לא הסיר מפני אמו שהיתה עוברת עז שהיו נביאי האמרה היו אובלי סלחנה אבל הוא לא עבר העצל והאמרה אלא העלים סכסה ירבעם. היום נוקר. כתרמו מרי גיתי ונקרא בעל המקנה נוקר שהאלן נקדוים ברוב והיה מנהגו שהיה משיב מנהג למלך ישראל מאה אלף כרים ומאה אלף אים זמר כלומר עס זמרם סלח היה גוזזם ולא אמר הכתוב אם היה משיב לו מנהג זה בכל מנהגו או למתן אחד ירוע כינה. ויהי כמות אחאב. בכה וכאשר מת אחאב פגע מלך מואב ב באחזיהו בזכותו סכתי למעלה וכן בורם אחיו ולא הסב לו ר מנהג.

רפאתי למי האלה לא יהיה משם עור מות ומשכלת וירפיה המים עד היום הזה כדבר אלישע אשר דבר: ויעל משם בית אל והוא עלה בדרך ונערים קטנים יצאו מן העיר ויתקלסו בו ויאמרו לו עלה קרח עלה קרח: ויפן אחירו ויראם ויקללם בשם יהוה ויאמרו שמים דבית מן היערות בקענה מהם ארבעים ושני ילדים: וילך משם אל הר הכרמל ומשם שב שמרון: והורם בן אחאב מלך על ישראל בשמרון ב בשנת שמינה עשרה ליהושפט מלך יהודה וימלך שנים עשרה שנה: ויעשרה הרע בעיני יהודה וקלא באביו וכאמו ויסר את מצבת העצל אשר עשה אביו: וקבחת אורת ירבעם בן נבט אשר החטיא את ישראל רבקה לא סר ממנה: ומישע מלך מואב היה נקר והשיב למלך ישראל מאה אלף ברים ומאה אלף אילים עמר: ויהי כמות אחאב ויפגע מלך מואב במלך ישראל: ויצא המלך יהורם ביום ההוא משמרון ויפקד את כל ישראל: וילך וישלח אל יהושפט מלך יהודה לאמר מלך מואב פגע בי והתלך אתי אל מואב למלחמה ויאמר אעלה כמני כמוך בעמי בעמך בסוסי כ בסוסך: ויאמר אי זה הדרך בעלה להשקות את הנ. על כן קרא שנה בכל. ומשם בארחה הבאר. משם יקבעו אלחך וססם יקחך. וססם עבר קדמה סורחה. וססם עבר את בני עסון. וססם שב שמרון. וססם לא חאכל. וחבריו כמות ג בקריאה וס' אס כמות כל האדם ימותו אלה. ויהי כמות אחאב. כמות זה כן כמות וזו וזו. אנה: והלך אתי חד מן גפסוקים רבין ונחל לפין כמלכים וחד כדבריו חכמים קדמה מאבר אל יהושפט והלך אתי לסלחמה רמח גלעד ויאם יהושפט כמני כמך. תניי מלך וישלח אל יהושפט התלך אתי אל כואב למלחמה ויאמר אעלה כסוני כמך. תליתא דאם אחאב מלך ישראל יהושפט מלך יהודה התלך עמי רבת גלעד ויאבר לו כמני כמך וכעכך עמי במלחמה. בתראה כדבריו חכמים.

ונערים. קטנים המנוערים מן המכות: עלה קרח עלה. מכאן מהקרת עליו את המקום עבר עכו היונו מסתכרין להביא מים מתקן מרחוק ומתפרנקין ככך ומתמהותיק אלו אברו פריסתן מפורם בסוטה: ויראם. ראה סאין בהם ולא בזרעם לחלוחית מל טובה: והורם בן אחאב. אף פרסה זו בסביל להגיד כס מל מישע מלך מואב ס מכעסה על ידי אליעזר ככתבה כאן ממנה ב באלהו ממנה נוסים ובאליעזר סם עמרה לקיים פי מים ברוחך אלי וכתבן כולם זו כזר זונם מכעסה על ידי אליעזר וכתב כאן זו כזר זו כך ראיתי בסלמים וסתיס מדות דרכי אליעזר בנו מל רבי יוסי הגלילי וחסדיות ירדן מל אליעזר כ כמתיס דמל אליהו: רק לא כאביו וכאמו. סהוסף את העצל ל להכעיס: רק כחטאו ירבעם. דבק וכן כל מלכי ישראל מראנה סלחמסוב ס הממלכה לבית דוד אס יעלו לרגל לכך עברו את העלים: נוקר. מרי גיתי: חילים זמר. ריכרין דריאעם זמרם: ררך

רפאתי למי האלה לא יהיה משם עור מות ומשכלת: וירפיה המים עד היום הזה כדבר אלישע אשר דבר: ויעל משם בית אל והוא עלה בדרך ונערים קטנים יצאו מן העיר ויתקלסו בו ויאמרו לו עלה קרח עלה קרח: ויפן אחירו ויראם ויקללם בשם יהוה ויאמרו שמים דבית מן היערות בקענה מהם ארבעים ושני ילדים: וילך משם אל הר הכרמל ומשם שב שמרון: והורם בן אחאב מלך על ישראל בשמרון ב בשנת שמינה עשרה ליהושפט מלך יהודה וימלך שנים עשרה שנה: ויעשרה הרע בעיני יהודה וקלא באביו וכאמו ויסר את מצבת העצל אשר עשה אביו: וקבחת אורת ירבעם בן נבט אשר החטיא את ישראל רבקה לא סר ממנה: ומישע מלך מואב היה נקר והשיב למלך ישראל מאה אלף ברים ומאה אלף אילים עמר: ויהי כמות אחאב ויפגע מלך מואב במלך ישראל: ויצא המלך יהורם ביום ההוא משמרון ויפקד את כל ישראל: וילך וישלח אל יהושפט מלך יהודה לאמר מלך מואב פגע בי והתלך אתי אל מואב למלחמה ויאמר אעלה כמני כמוך בעמי בעמך בסוסי כ בסוסך: ויאמר אי זה הדרך בעלה להשקות את הנ. על כן קרא שנה בכל. ומשם בארחה הבאר. משם יקבעו אלחך וססם יקחך. וססם עבר קדמה סורחה. וססם עבר את בני עסון. וססם שב שמרון. וססם לא חאכל. וחבריו כמות ג בקריאה וס' אס כמות כל האדם ימותו אלה. ויהי כמות אחאב. כמות זה כן כמות וזו וזו. אנה: והלך אתי חד מן גפסוקים רבין ונחל לפין כמלכים וחד כדבריו חכמים קדמה מאבר אל יהושפט והלך אתי לסלחמה רמח גלעד ויאם יהושפט כמני כמך. תניי מלך וישלח אל יהושפט התלך אתי אל כואב למלחמה ויאמר אעלה כסוני כמך. תליתא דאם אחאב מלך ישראל יהושפט מלך יהודה התלך עמי רבת גלעד ויאבר לו כמני כמך וכעכך עמי במלחמה. בתראה כדבריו חכמים.

והנה רפא לישע המי' והם על ררך המופת בהסלכו אל מואב המים מלח מהמלח סממו בבחולית חרסה ואחמוב סכבר סחר אליעזר סתהיה ס הכלוחית חרסה כרו סלח יחמבו סתהיה מ מבוסל בה דבר ימסך סמלח כחו ויהיה לו רועס על ררך ה הרפואה בתקן המי' אף סחר לתקס במה סאין בו רועס לתקנס כי אכחזו רורי סתמי' סמלוחים סס רעים ל לסתיס סס סאין א חסמר בועט מלח סיתן רועס במואב מים אשר לא יכזבו מיתו אס לא היה זה על דרך המופת: ויתקלכו בו. רל לעגו בזכותו: ויפן אחירו ויראם. הנה לא קללם עד מראת אותם וירע וראה על דרך כזוהו סהם ראויס לקללה מדר רוע מעשיהם: ויהורם בן אחאב מלך על ישראל בשמרון במנה עשרה ליהושפט. וזו יראה סמלוחה לא מלך סתיס סלמות אף היו מקונעות והנה בארנו במה סקדס אף יתישב כל זה סמסון בלי מוס ספק: רק לא היה כאביו וכאמו. רל סהוא רבך לבר בחטאת ירבעם ועזכ חטאת אחאב ואיזכל. והנה הסיר מצבת העצל סעשה אביו אף לא הסיר סמסיה סתיה בחיים עדיין: קיח נוקר. רל בעל מקנה והיה עמיה מס למלך ישראל מאה אלף כרים ומאה אלף אילים זמר רל בעלי זמר ולא גזוים: ויאמר

והנה רפא לישע המי' והם על ררך המופת בהסלכו אל מואב המים מלח מהמלח סממו בבחולית חרסה ואחמוב סכבר סחר אליעזר סתהיה ס הכלוחית חרסה כרו סלח יחמבו סתהיה מ מבוסל בה דבר ימסך סמלח כחו ויהיה לו רועס על ררך ה הרפואה בתקן המי' אף סחר לתקס במה סאין בו רועס לתקנס כי אכחזו רורי סתמי' סמלוחים סס רעים ל לסתיס סס סאין א חסמר בועט מלח סיתן רועס במואב מים אשר לא יכזבו מיתו אס לא היה זה על דרך המופת: ויתקלכו בו. רל לעגו בזכותו: ויפן אחירו ויראם. הנה לא קללם עד מראת אותם וירע וראה על דרך כזוהו סהם ראויס לקללה מדר רוע מעשיהם: ויהורם בן אחאב מלך על ישראל בשמרון במנה עשרה ליהושפט. וזו יראה סמלוחה לא מלך סתיס סלמות אף היו מקונעות והנה בארנו במה סקדס אף יתישב כל זה סמסון בלי מוס ספק: רק לא היה כאביו וכאמו. רל סהוא רבך לבר בחטאת ירבעם ועזכ חטאת אחאב ואיזכל. והנה הסיר מצבת העצל סעשה אביו אף לא הסיר סמסיה סתיה בחיים עדיין: קיח נוקר. רל בעל מקנה והיה עמיה מס למלך ישראל מאה אלף כרים ומאה אלף אילים זמר רל בעלי זמר ולא גזוים: ויאמר

רמי

צוה

11 52 3 30

דמי

הכה כח ידעתי. מלא ראתה זכוב על מלחכותי על קדונו ויהי חס
אחר: חדרת לינו. במלכנו את כל החרדה הזאת. למולך לך את העסק הזה
כמו וחרד על רבי זהיר על הדבר שיהא עשוי וכותבו אל לבו: מה לעשות לך. מה
את צריכה מנעמה לך מנעמיו עסקת כל זה: בתוך עמי. בתוך קרובי ארץ

אדם מזדקק אינו
צריכה למלך ולא למר
הצבא: ויאלץ. אליהם
לנחמי: ומה לעשו לה.
בזר הטובה הזאת:

למועל הזה כעת חיה
כמו שאת קיימת היום
ולמנו כך תהי קיימת
למועד הזה וחזקת
בן: אל תכזב. אל
תראני דבר. סיפסוק
יס בדרך לסקס רחמי
ויסתר לי סוף בדרך
מתך אל תתן לי אלא
בן סל קיימא: אל
תכזב. כמו לא יכזב
מימיני: כעת חיה.
כעת הזאת שהיתה
בחייו ובשלום ולכך
קדור כעת: ראסי
בראסי. ויאלץ. אכיל
אחד מן הנערי טאהו
אל אמו: כהג

חדת
לכסל נסל
ויאלץ
אלהים
דאבדורין

רלבג

נעמה כח עלית קיר
קטל: אחסוב מהקיר
בצניעה היתה מנעמת
העליה כמוהו ענין ב
בבית הככה קדונו
בלעז: וכסים לוסס
מטה ושלחן וכסא ל
ומנורה. רל כי
למעלתו אר רחמי ס
סיסתתו בני הכית
עמואל להסתמם ב
בכלים שהוא יסתמם
בהם ולזה דרשמהיה
לו סס כלי תשמיו
מיוחדים לה: ויאמר
לו אמור כח אלהים.
הכה לא רצה אליהם
לרבר עם האמה אכ
לא כשהביאו לזה ה
הכרח ואלו הדברים
הסביב שאלמדם לה
נחזיונה לא קרא לה
נחזי שתעמר ככתח
כי לא היה רצון ליעם

ותאמר אל אישה הנה נא ירעתי כי
איש אלהים קרוש הוא עבר עלינו
תמיד: נעשה נא עלית קיר קטלה
ונשים לו שם מטה ושלחן וכסא
ומנורה והיה בבאו אלינו יסור שמה
ויהי היום ויבא שמה ויסר אל
העליה וישב שמה: ויאמר אל
גחזי נערו קרא לשונמית הזאת
ויקרא לה ותעמד לפניו: ויאמר
לו אמר נא אליה הנה חרדת אלינו
את כל החרדה הזאת מה לעשות
לך היש לרבר לך אל המלך או אל
שר העצבא ותאמר בתוך עמי אנכי
ישבת: ויאמר ומה לעשות לה
ויאמר גחזי אבל בן אין לה ואישה
זקן: ויאמר קרא לה ויקרא לה
ותעמד בפתח: ויאמר למועד
הזה כעת חיה אתי חכמת בן ותאמר
אל אדני איש האלהים אל תכזב
בשפתך: ותהר האשר ותלד
בן למועד הזה כעת חיה אשר דבר
אליה אלישע: ויגדל הילד והיה
היום ויצא אל אביו אל הקצרים:
ויאמר אל אביו ראשי ראשי ויאמר
אל הגער שאהו אל אמו: וישארו
ויביארו אל אמו וישב על ברכיה
עד הצהרים וימת: ותעל ותשכבהו
על מטה איש האלהים ותסגר
בערו ותצא: ותקרא אל אישה
ותאמר שלחתי נא לי אחד מן
הנערים ואחת האתנורות וארוצת
עד אישה אלהים ואשובה:

לרבר עמה אכל עמדה בחוץ לכני נחזי והיה נחזי בחוץ קרל ליעם או היה סמוך
לפתח העליה: הנה חדרת אלינו את כל החרדה הזאת. רל הכה פחדת שלא
תוכלי לנו לעשות הראוי מהכבוד כל הפחד הזה עד שהסירך זה לעשות כל מה
פעשית לי מהכבוד: מה לעשות לך. להסיב גמול על הטובה הזאת הים לרבר
בעבורך אל האלך או אל סר הצבא ורבר אלהים בעבורך ותאמר בתוך עמי
ומשפחתי אנכי יוסבת ולזה אין ליעסק עם אל יטורך לי בעבורו לרבר אל המלך
או אל סר הצבא: ויאמר אליהם לנחזי ומה לעשות לה מהטובות לתת גמול על

זה. ויאמר נחזי באמת בן אין לה ואישה זקן ולזה אינו מוכן מאר אל ההולדה עם שמצדה אפסרגם בן סימנע פרי בטן להיותה עקרה: ויקרא לה ותעמר בכתי. הכח
זה המאמר מפני שהוא כבואה רצה ליעם בעצמו לאמר לה: כעת חיה: רל כעת הזה העומד וקרא העת ההוא חיה להיות זה החלק מהזמן לבדו כמאז כי הזמן החולף
כבר נעדר והעתיד עדיין לא כבסם במציאות וכבר בארנו זה כברעת וירא אליו באור סלס: אל אדני אלהים אל תכזב בספחתך. רל שהיא אומרת זה דרך סקסס
לא יהיה זה אדני לא תכזב בספחתך בעבור ספחתך להביא לי טובה מאינה טובה אם לא יתקיים הילד כי אליהם לא הבטיחה סחיה כמו שהיה כראה מתקפת נחזי
סאמר אבל בן אין לה וזהו כן מה שזכרה אחר זה סאמרה לו לא תעלה אותי רל אל תתן לי טובה סל תהיה לי אלא לתת לי סלולה להניח לי מעשם תפוקתי אל סהיהם
לי כן כי אני חכמה בזה מזה הזר אם לא יתקיים הילד: ראסי ראסי. התרעם הילד לא כן מכבר היה כואב לו ראסו ואז אמר למסרתו שהיה סס סיסא הנער אל אמו:
ותמכיהו על מטת איש האלהים. חסבה סבכות הכביא והיה הולך יותר נסמר סס:

ותאמר לבעלה הנה נא ירעתי כי
איש אלהים קרוש הוא עבר עלינו
ותנא תדירא: נעבד בען עליות
בתלם זעירא ונרתקן ליה תמן
אתר ערסא ופתורא וכורסא
ומנרתא והיה בסיתוהי לתל יתפני
לתמן: ויהיה יוסא ועל לתמן חור
לעליה וארזיב תמן ואם לגחזי
עולימיה קרי לשונמית הרא וקר
לה וקמת קדמוהי: ויאמר ליה
אימר בען לה הא עסקתא לנאית
פל עסקא הרא מה למעבד לך
הפתנס את לך למלא עם מלך
או עסרב חילא ואמרת בגו עסקי
עמי אבא מסוברא: ויאמר ומה
למעבד לה ויאמר גחזי בקושטא
בר לית לה ובבעלה סיב ואם קרי
לה וקרא לה וקמת בתרעא:
ויאמר לזמנא הרין בעידן ראיתון
קיימין ותהא מתבקא ברא ואמרת
בבען ריבוי נביא דני לא יתברב
פתנסך באמתך: ועדיאת אמתא
וילדת בר לזמנא הרין בעידן
דחיא קיימא די מליל עמה אלישע
ורבא רביא ויהיה יוסא ונפק לות
אבותי לות חצוריא: ואם לאבוחי
דושי רישו ויאמר לעולימא סבחי
או בליה לאמיהו ונסביה ואוביליה
לא יסיה ויריב על ברכיה עד
עידן סתורא ומית: וסליקת
ואשביתיה על ערסא ונביא דני
ואגפת באפוחי ונפקת: וקרת
לבעלה ואמרת שרר בען לי חור
מן עולימיה ותדא מן אתנביא
ואתמטי לות נביא דני ואמור:

מתכו שלא יכזב בה סהיה הרבר על כל פנים אחר סחיל אותה עלי וסיהיה כן
סל קיימא כי מה יעיל לה אם לא יהיה בן סל קיימא וכל אל תכזב בספחתך כמו
אמר לא יכזב מימיו ויתל ארזי בבשר רבוי ותרגם אל תכזב לא יתברב כתגמך
באמתך: כעת חיה. כעת רהיא קיימא: ראסי ראסי. היה לו כאב הראס ודרך
הכואבים או הכואבים לכפול רבניהם וכן מעי מעי אוחילה: אחתי

הכה כח ידעתי. כי היה דנוע אליהם ססר אל כי אים אלהים הוא וקדום ואף על פי
סאמרה כח אינו אומר כי עתה ידעה ולא קודם זה אלא מלת נא רל עתה צריך
לנו לעשות לרבר כיון שהוא רל אלכלי ידעתי כי אים אלהים קדום הוא וצריך
פעשה לו כבוד ויחדר לו מתקום בביתו וכמוהו הכה כח העיר הזאת קרובה אינו
אומר כי עתה תהיה קרובה ולא

קודם זה אלא עתה צריך אני
להמלט כה כיון שהיא קרובה
ורבו זלדקתו מלת נא רל
פעשה ידעה כי קדום הוא ולא

קודם זה ואמר ומא דע ואמר
סלל דאחיה לו קרי במטות:
עלית קיר. עלייה כנויה בקירות
אנבים או לבנים לא במקסם:

חדרת אלינו. לסון תנועה
והסתרלות על הדבר וכן ויחדר
זקני העי לקראתו ויחדר כספור
ממצרי ובענין זה תי הא עכקת
למאית כל עסקא הרא: הים
לרבר לך. רל סידר בעבורה
אם תצטרך והיא הסיבה בתוך
עמי אנכי יוסבת כלומר בתוך

עמי ומסכתתי והם ידברו כ
בעבורי אם אצטרך ואם אליהם
לנחמי כי היא סלל מלכנו ואם
פעשית לו לכיך סלל אליהם
לנחמי: ומה לעשות. כלומר
במה כוכל לעמלה טובה לטובה
פעשית עמנו אמר גחזי אבל
בן אין לה כלומר לזה ססאלת
אינה צריכ ולא לסוס דבר אבל
לזה הדבר צריכ כי בן אין לה:

ואישה זקן. כלומר אם תאלץ אין
לה עתה יהיה לה בן למן סיסא
אישה זקן ולא ידע יום מותו כי
קדור לפרקו הוא ואם תוכל ס
סיהיה לה כן ממנו זו תהיה לח
סוב גדולה וית בתוך עמי אנכי
יוסבת בעועסקי עמי אבא מ
מסוברא: קרא לה. כי כבר
הלכה מלכנו: ויאמר למועד

הזה. אכסר סכאמר לו באותם
העת בבבואה או אמר מלכו וכסח
סל ית סיקורברו כמו סכתוב
בארס הסדריק וסגור אומר ויקם
לך וכן סכתוב בסמואל הנביא ולא
הכיל מכל דבריו ארצה וכן אמר
בדרס רבין ידאיו יעשה עשה
הקדום כדרך הוא רבנו סל כ
כביא והרתה וילדה: כעת חיה.

למועד הזה כעת סתהיה ראויה
סתהיה יולדת לסבבה חרשים
או לספעה והיולדת תקרא חיה
בדברי רל והחיה תעשול את
הסנדל: וחזקת בן. סתטלי
אותו בחיקך: אל ארזי. אמרה
סני כעמי אל לחזק הדבר לסקס

מתכו שלא יכזב בה סהיה הרבר על כל פנים אחר סחיל אותה עלי וסיהיה כן
סל קיימא כי מה יעיל לה אם לא יהיה בן סל קיימא וכל אל תכזב בספחתך כמו
אמר לא יכזב מימיו ויתל ארזי בבשר רבוי ותרגם אל תכזב לא יתברב כתגמך
באמתך: כעת חיה. כעת רהיא קיימא: ראסי ראסי. היה לו כאב הראס ודרך
הכואבים או הכואבים לכפול רבניהם וכן מעי מעי אוחילה: אחתי

זה המאמר מפני שהוא כבואה רצה ליעם בעצמו לאמר לה: כעת חיה: רל כעת הזה העומד וקרא העת ההוא חיה להיות זה החלק מהזמן לבדו כמאז כי הזמן החולף
כבר נעדר והעתיד עדיין לא כבסם במציאות וכבר בארנו זה כברעת וירא אליו באור סלס: אל אדני אלהים אל תכזב בספחתך. רל שהיא אומרת זה דרך סקסס
לא יהיה זה אדני לא תכזב בספחתך בעבור ספחתך להביא לי טובה מאינה טובה אם לא יתקיים הילד כי אליהם לא הבטיחה סחיה כמו שהיה כראה מתקפת נחזי
סאמר אבל בן אין לה וזהו כן מה שזכרה אחר זה סאמרה לו לא תעלה אותי רל אל תתן לי טובה סל תהיה לי אלא לתת לי סלולה להניח לי מעשם תפוקתי אל סהיהם
לי כן כי אני חכמה בזה מזה הזר אם לא יתקיים הילד: ראסי ראסי. התרעם הילד לא כן מכבר היה כואב לו ראסו ואז אמר למסרתו שהיה סס סיסא הנער אל אמו:
ותמכיהו על מטת איש האלהים. חסבה סבכות הכביא והיה הולך יותר נסמר סס:

חדק

וזכר מאחד התפלה היה שילה וכורע על

מלכים ב' רשי

באו גרודים. כסחולכין מאת אומותם מעצמן לסלל כאשר ימצאו הוא קרוי גרוד: נערה קטנה מעיר נעמן: ותהי לבני וזאת משמטא קדם איתת נעמן: אחלי ארני לבני הכנני. לסון ויחל מסח טקמות כל המתפללו עליו יהיו סבא הכנני הכנני: אחלי סוהיד מנט בלעז: כלומר זו היא טקמה סוהיד כריך לה: ויבא נעמן ויגר לארניו. למלך ארם: ויקח בדרו. מנחה לבניא: וספת אלבים זהב: זהובים: לאמר ועתה כבוא הספר הזה וגו'. הספר אמר לו ועתה כבוא הספר הזה וגו'. אסיפה במדבר היא לסון רפואתו כי בהתבראותו הוא נאסף אל תוך בני ארם וסחולו הכל בריקן הימיו: האלהים אנו. האלהים פתח ללמד שהוא בלסון תמחא: מתאלי. מבקש תועבה

להתברו בו. מתאנה. לסון עלילות: הכנני. סבור הייתי: ליוכא הכנני וידבר עמי ויראה את החולו והנף ירו אל מקום הצרעת: אבי. כמו ארניו: הלא תעם. וכילא תעשהו אפילו אמר לך דבר טורח: ואף כי. קל וחומר שאמר לך דבר קלררץ וטורח: ברכה

רלבג

וארם יאלו גרודים: רל סמבני ארם יאלו גרודים: נערה קטנ: הכנני יקרא נער הקטן אמר בסמוחל והנער נער ולא היו לוכי אס סתי סניס ולזה אמר ונער קטן נהג גם כן ולזאת הקבה גם כן בזה המקום נערה קטנה: ותהי לבני אסת נעמן. רל לסרתה: אחלי ארני לבני הכנני וגו'. רל אס תהיכ תכנו ארני וסדסותיו לבני הכנני אסר בסמרון הו: יאסוף אותו מצרעתו: ויבא ויגר לארניו. רל סנעמן בא והגיר זה לארניו למלך ארם: ואספתו מצרעתו: סתור באהו מצרעתו ונקרא הרבואת מהצרעת אסיפה כי הצרעת תעם מהאחר רבים כי מפני תגבורת החוס העכנני יחלס מאר החוס הטכני ח הקוסר איברי הבח וממי אותם אחר ולזה תמצא במדבר סכבר יכלו אבריו ולזה אמר בזה המקום ברבואת המצורע וישוב בסך לך וטורח כי המצורע איך בסרו לו כמו. ס מזכרו כי איך בו ס הדבר סקוסר בסרו בו: כימתאנה הוא לי. רל מבקש תאנה כרי סילחס עמי: והנף ירו אל המקום. רל א המקו' אסר הוא עובר הטי: הלא

גברתה ד' כקריא' וסי' ותקל גברתה כעילח' ותאמר אל גברתה אחלי ארני. כעני שפחה אליך גברתה. ושפחה כיתרש גברתה. וחד בשפחה בגברתה: ולרדיות ב' כקריא' וס' ורדיות לבס לפלטה גרדלח. האלחם אני להבית ולהחיות: ולרדיות לבגרכאים: ורע ג' וס' ס יסנבא בישראל יסלס אליך ורע

וארם יאלו גרודים וישבו מארץ ישראל נעמן ויהאמר אל גברתה אחלי ארני לפני הכנני אשר בשמרון או יאסף אותו מצרעתו: ויבאו ויגר לארניו לאמר ב זאת וכזאת רכרה הנערה אשר מארץ ישראל: ויאמר מלך ארם לך בא ואשלחה ספר אל מלך ישראל וילך ויקח בידו עשר כברי כסף וישלח אל פליס וזהב ועשר הליפות כגדים: ויבא הספר אל מלך ישראל לאמר ועתה כבוא הספר הזה אליך הנה שלחתי אליך את נעמן עבדי ואספתו מצרעתו: ויהי בקרא מלך ישראל את הספר ויקרע בגדיו ויאמר האלהים אני להמית ולהחיות כי יזה שלח אלי לאסף איש מצרעתו כי אך דעו גא וראו כי מתאנה הוא לי: ויהי כשמעי אלישע איש האלהים כי קרע בגדיו ישראל את בגדיו וישלח אל המלך לאמר למה קרעת בגדיך יבא גא אלי וידע כי ישנבא בישראל: ויבא נעמן בסוכו וברכבו ויעמד פתח הבית לאלישע: וישלח אליו אלישע מלאך לאמר הלך ורחצת שבע פעמים בירדן וישב בשרך לך וטהר: ויקצף נעמן וילך ויאמר הנה אמרתי אלי יצא וועמד וקרא בשם יהוה אלהיו והנף ירו אל המקום ואסף המצורע: הלא טוב אבנר ופרפר נהרות דמשק ככל מימי ישראל הלא ארחץ בהם וטהרתי ויפן וילך בחמה: ויגשו עבדיו וירבו אליו ויאמרו אבי דבר גדול הנביא דבר אליך הלא ואתעשה ואף כי אמר אליך רחץ וטהר:

ואיש ארם נפקו במשרון וישבו מארץ ישראל על סתא ועירת והנה ששמש ארם אתה נעמן: ואמר למרת טובי רבונאם קיל לקרם נביארי בשמרון בכניסו יתיה מסגירותיה: ואתא ותיו לרבניה למיסבדין ובדין מלילת עולימתא די מארעא רישאל ויאמר מלכא דארם איתא אזיל ואשרר אגרתא לוח סלכא רישל ואזיל ונסיב בידה עסר כברי ד דכסף ושימא אלפי דין דין ודהב ועסרא איצטלוו ודלבושא ואיתי אגרתא לסלכא רישאל למיסר ובן בתיב בה ובן בסיתי אגרתא תרא לוחך תא שררית לך ית נעמן עבדי ותסניס ססגירותיה ונהנה בד קרא סלכא רישאל ית אגרתא ובזע ית לבושותי ואסר הצרוך אית בי סן קרם י למקפול ולאחא ארי רין שלח לי לאסא גברא ססגירותיה ארי ברם דעו בען וחזו ארי מוסקפא רין בעי לאתראת בו: והנה בר שסע אלישע נביא רין ארי בזע סלכא רישאל ית לבושותי שלח לוח סלכא לסיס לסא בזעמא לבושך ייתי בען לוחי וידע דאית נביא בישראל: ואתא נעמן בסוסוהו וברתיכוהו וקם בתרע ביתא ל ראלישע: ושלח לוחיה אלישע איצטא למיסר אזיל וטבול שבע זיסנין בירדנא ויתוב בסרך לך ו יאיתסי: ורגז נעמן ואזיל ואמר תא הויתי אמר רלוחי ופוק סיפק ויקום ויעלי בשמא רין אלכיה וירם ירה על אתר בית סחתא ותיססי סגירותא: הלא טבין אסנר ופרפר נהרי דמשק סכל מי ארעא רישאל תלא אטבול בחון ואתסי ואתפני ואזיל ברנא וקרבו עבדוהו וסלילו עמיה ו ואמרו סרי אידלפרגמא רבא נביא מליל עסך תלא תעביר ואף אלהיו דאמר לך טבול ואתסי:

ישקלי כמאזני ערק. וס' בלסון ארם מתקלי דנבואה שלים: אמנא ג' וס' הלא טוב אבנר ופרפר תשויר טראש אבנר: ונכל זאת אנהנו כרתיס. וחד ואבנח על הששרים: גדרה ג' כקריא' וס' הלא טוב אבנר ופרפר. הובשת נהרות איתן. על נהרות ככל שם יסכנו: וסוד ג' וקסנין וס' ושלח אליו אלישע מלאך. מנשו עבדיו וירבו. ויאמר צריק דרכו. ואמר לבחן שפתיו:

רדק

נערה קטנה. מן הסבי מסט היתה זאת הנערה ואמר קטנה כיום נעל גרולה וברברי רבותי רל קרילה נערה וקרי לה קטנה אלא קטנה היתה והיתה ממקום מסמו נעמן: ותהי לבני. היתה מסמסת לבניה: אחלי ארניו: תכנן ארניו ובקשותיו יהא לבני הכנני אסר בסמרון: אז יאסף אותו מצרעתו: כי הבורא ית עושה נסים על ידו ואחליסם בפלס אסריו ורין טובי רבני: יאסף אותו מצרעתו: כתרנומו וס' יתיה מסגירותיה ונקראת רפואת הצרעת אסיפה מפני ס מהמצורע יסב ברר ובהרואו יאסף בן בני ארם: ויבא ויגר. נעמן הגיר למלך ארם ארניו רברי הנערה אחר מספרה לו אסתו: וספת ג' זהב. בתרגו וספתא אלכין דינרין ורדהבי ויבא הסבר אל מלך יסר לאר. הבוא הסבר אל מלך יסר ודברי הספר היו ועתה כבוא הספר הזה אליך היו בתחילת הספר דברים אחרים אלא מדברים הצריכין ספר הכתובי: האהים אנו. ולא נתן אל לבו רבר הכנני אעבי ססיה וידע כי הקרן ברוך הוא עוסק על ידו כי טוב לבא לבניו ולאמר לו להתחנך לאל ב בעבורו לפי שהוא לא היה מומע אלו להמית עבדות העגלים: מתאנה הוא לי. מתעולל עולי עלילות ומבקש ממני דבר סלא אוכל לעשותו כרי סילחס עמי כי בסלס היה אז עמו: בסוסו. כן כתיב וקרי בסוסו לסון רבים הכתו ואמר על עמנו סהיה הוא רובב בסוסו הקרי הוא על ה סבאים עמו: והנף ירו אל המקום: ית וירם ירה על אתר בית מחתא ותיססי סגירותיה ובי אסף המצורע במד המצורע כלומר מקום הצרעת: אבנר ופרפר. בתוב טבית וקרי בתס והיה חנה נקרא אבנר ואמנה עם בית ועסמס: הלא ארחץ בהם וטהרתי. אס בטבילה אטור ארחץ בהם וטורח וארני אבי רל ביל הלא בכל יום אני רחץ: וייהרתי. בתמיה וס' אני טורח בעבור זה וכן פירס ר' ויל המרדק: אבי. כמו ארניו וכתו מריוכף אבי ראה גם ר ראה: רבר גרול אליך. אס רבר גרול רבר אליך הנביא ל לעמות כרי סתברא הלא תעסח כל סכן סרבר קטן רבר אליך סיס לך לעשותו סאמר לך רחץ וטורח וכתו אילו פתגמא רבא כביא מליל עמך: וטורחתי. תו ואסתו רל כי רבואתו היא טורחתי: ברכה

ארחץ בהם וטהרתי. רל הלא אכי רחץ בהם תמיד האס טורחתי מצרעתו מבני רחיתי בהם: אבי רבר גרול הנביא רבר אליך. רל אילו רבר אליך הנביא לעשות רבר גדול הלא תעשה כרי סתברא אף כי אמר לך סתברא ברבר קלכזה והוא הכחיה בידך סכע פעמים סיס לך לעשות רברתי: קח

רשי

סאול
כל הימים
אז חיה
ל נוסע
רכו

תחזק
ה' בסגול וכו'
עברתה
בחושיך
תחזיק
בזרעך ה'
תחזק

ראם חמור. כמסמנו כי הבהמות הטמאות והמקצים היו אכילים מפני הרעב וכן תירם רחמיה וימ כמו מעמר החמר והוא רחוק: חריונים. כן בתיבוקרי רבובים ופי' בואת יונים והכתוב אומר מה פוזא חמור היונים והקרי לטון כקיה ייתר מה פוזא מן היונים ותרנוס נזב רוב וכתיר זבל מפקת יוסא והיו מעברי אס בבואת חריונים כי לא היו להם ע

המקדש והיה. המלך הגרני. כלפניו חוסם וצדק נעסן תרבו. ואלישע ישב בביתו. ודלו מלפניו כל הארץ דדה. ואת פתשנן ככתובת. המלך טוב יצא.

והיה בתר בן ובנש בר הדוד
מלכא דארם ית כל משרייתיה
וסליק וצר על שמרון: ונתוה
בפנא רבא בשמרון והוא צירין
עלה עד דתורה וישא ותמרה
מיודבן בתמנן בסף ודיקעת קבא
דזבל מפקת ויניא בחמשא סלעין
דבסא: ונתוה מלכא וישא ראל עבר
על שורא ואתתא קבלא קרמיה
למימר פריק רבני מלכא ויאמר
לא יפרקין: סגן אפרקין
המן אידרא או מן מעצרתא
ויאמר לה מלכא מה לך ואמרת
אתתא תרא אמרת ליהבי ית
ברך ובגליניה וקמא רין וית ברך
גיבול מתר: ובשילנא ית ברך
ונאכלנוה ויאמרת לה בוימא
אחורנא תבי ית ברך ובגליניה
ואמרת ית ברך: ונתוה פר שפע
מלכא ית פתגמי אתתא ובוע ית
לבושתי והוא עבר על שורא
ותא עמא והא סקא אסיר על
ביסריה מלגיו: ויאמר דין יעביר
ליו ויכרין יוסף אס יתקיים וישא
דאלישע בר שפט עלוהי וימא
דין: ואלישע יתיב בביתיה וסביא
יתבין עמיה ושלח גברא קרמיה
עד לא יתי אונגרא לותיה והוא
אמר לסביא תחיותו ארי שלח
בר קטולא דדין לאעצרתא ית
וישיתו יבסיתו אונגרא אחורו
דשא ויתחקון יתיה ברשא תלא
קל דגלי רבניה בתרתי: עד
דחוא סמליל עמחון והא אונגרא
נחית לותיה ואמר הארא בישתא
מן קרם: מה אצלי קרם: עור:
ויאמר אלישע קבלו
פתגמא דיי ברגן אסר: ובעידנא
חרין מתר סאת סולתא בסלעא
וסאתו סעורין בסלעא בתרע
דשומרון: ואמריב גברא דמלכא
דסמי על ידוהי ויתבא דיי ואמר

הדיונים. זבל הזבמן היונים יהושעיה המלך. בסבור מסולת מזונות: ותחבא את בבה. מתורוצה לאכול לבד: וירא העם. דרך הקרע את הסק תחת בגריו: אס יעמר ראם אלישע. שהיכולת בדרן לבקם דחמים: ושלח אים מלפניו. המלך סלח להורגו ובערם יבא אות המלך אל אלישע והוא נגלה לו ברוח הקדש ואמר אל הזקנים והנח ת המלך יורר אליו: והמלך אחריו: ויאמר המלך הכה זאת הרע. זאת זאת מן הקללות שקלל על ידי מסה ואכלת פרי בטן במדור ובמזון וגו'. מח אוחיל לוי עור. להוסיף לא יועיל: וארבעה

ויהי אחרי כן ויקבץ בן הדד מלך
ארם את כל מחנהו ויעל ויצר על
שמרון: ויהי רעב גדול בשמרון
והנה צרים עליה עד היות ראש
חמור בשמנים כסף ורבע הקב
חריונים בחמשה כסף: ויהי מלך
ישא ראל עבר על החמה ואשה צעקה
אליו לאמר הושיעה ארני המלך:
ויאמר אל יושעך יהוה מאין
אושיעך המן הגרן או מן היקב:
ויאמר לה המלך מה לך ותאמר
האשה הזאת אמרת אלי תני את
בנך ונאכלנו היום ואת בנך נאכל
מחר: ונבשל את בנך ונאכלהו
ואמר אליה ביום האחר תני את בנך
ונאכלנו ותחבא את בנה: ויהי
בשבע המלך את דברי האשה
ויקרע את בגדיו והוא עבר על
החמה וירא העם והנה השק על
בשרו מבית: ויאמר כה יעשה
לי אלהים וכה יוסף אס יעמר ראש
אלישע בן שפט עליו היום:
ואלישע ישב בביתו והזקנים ישיבים
אתו וישלח איש מלפניו במרס
יבא המלך אליו והוא יאמר אל
הזקנים הריאתם ביי שלח בן
המרצח הזה להסיר את ראשי ראוי
בבא המלך סגרו הדלת ולחצתם
אתו בדלת הלוא קול רגלי אדני
אחריו: עורנו מרבר עמם והנה
המלך ירד אליו ויאמר הנה זאת
הרעה מאת יהוה מה אוחיל ליהוה
עור: ויאמר אלישע
שמעו רבר יהוה כה יאמר יהוה כעת
מתר סאת סלח בשקל וסאתים
שעורים בשקל בשער שמרון:
ויען השליש אשר למלך נשען
על ידו את איש האלהים ויאמר

המלך יורר אליו:
והמלך אחריו:
והמלך הכה זאת הרע:
זאת זאת מן הקללות שקלל על ידי מסה ואכלת פרי בטן במדור ובמזון וגו'. מח אוחיל לוי עור. להוסיף לא יועיל: וארבעה

רלבג

ויעל ויצר על שמרון.
אל סבה עליה מדור
בדרך סלח ויכל אים
לכאמין העיר וידע
סכר מס במדור גס
כן עירור רבות ישראל
וחיו מסחיתים יבול
כל האל בדרך סהיה
הרעככר באר וזהו
מה סאמר אלשע ל
לפומיות כי קרא ו
לרעבונם באל האר
סבע פנים ואסער
סתקבכו ברעב סבות
אחרות באילו תאמר
חסרת התבואות
וידמה סמון המדור
ארוך מאד ולזה חבש
העין בשמרון מחוץ
הרעב סהיה מס ראם
חמור סוה ממלכ כסף
והיו אכילים אתומפני
הרעב כי תורל אמרת
וחי בהם ולא סימות
בהם: ורובע
הקב חריונים. פילג
בואת יוסם כי היא
יוצאת מחוריהם:
ובמיהו לאכול את ח
חוריהם ולא אסער
מה היה הסתממותם
ברעב בבואת יונים
ואספם כירוב הסתמם
האויבים יכול חארץ
היו גרברי הזרעם
ממאדים מאד בחון
וחיו היונים אכילים
מהם לפומע ומרוב
אכלם מהם היו כ
ממאלי מהזרע ההם
קצת בבואתם כי לא
יוכלו לעכל כל הבמות
ההוא: אל יושעך י.
ללהנה יי הוא אסר

מאמר
בספר חריו
בחוץ ויאמר
ויאמר

ארכו מוסיעך כי הוא הביא לבו הרעב החזק הזה אבל אסר לי אסם במה סלח אופיעך: המן הגורן אומן היקב. והנה אמר זה לפי סלח היו יכולים לאסוף להם תבואת גרן ותבואת יקב: ותחבא את בבה. לל מלנו סלח יאכלוהו כי אולי תהיה לה הכלה ממקום אחר: אס יעמר ראם אלשע בן שפט עליו היום. ידמה כי אלשע בבוכיו אותו אמר לו סהיה רעב ולא הגיד לו סהיה סבע פנים לבד כמו סאמר אליוהו אס יהיה הסנים האלה טלומטר כי אס לפי רבני ולא הגיד לו גס בן פיסוד בטכה הסליסית ולזה כעס המלך עליו ואמר לחמיתו מפני ראותו כי בר הגיע מחוץ הרעב אל סהיה אכילים בסר ביהם: בן המרצח חזה. קרא בן אחאב בן המרצח כי הוא הסכים בהריגת כבות ובהריגת כבאי יר אליו: והנה המלך יורר אליו ואמר הנה זאת הרעה מאת יי מה אוחיל ליי עור. ידמה סה המלך יורר אליו ואמר לאלישע כי הוא בא להרגו על דבר הרעב במכות המלך ואמר לו אלישע כי לא זו הדרך להמלט מהרעב אלא שר סיתפללו ליי וענה המלך כי אחר סזאת הרעה מאת יי לפולל ליו עור וסעב כי התפלל לבד תועיל להציל מהרעב סיעמה סיעמה ולזה ענה אלישע כי הסם יצילם מהרעב והוא ער סבעת מחד יסוב בסער שמרון סאת סולת בסקל וסאתים סעורים בסקל ואסער סהיה הרצון כזה סכבר אמר המלך סכא להמית אלשע במנומתו סכא להרגו הנה זאת הרעה באה לנו מאת יי על חטאינו מה אטע עור ואקפה לעצמי חיל וצרה על הצרה הזאת סעב סכבר סיעכס עלי הסם והוא מענין מעימי אוחיל: הסלים אסר למלך כסען על ידו. רוצה לומר בעת סהיה המלך כסען על ידו בדרך ססעמ המלך דבריו כאמרנו מהסחים כבואת אלשע סזה לא יהיה כמו סלח יתכן סיעמה הסם ארובות בסמים: וארבעה

ככל המון ישראל אשר נשאר בה . ככתב ההמון על הידיעה בסימיות כמו העם המלחמה הארץ הברית והרומים להם וקרי בלא הא הידיעה כמנהג ברוב ופי הפסוק כן הוא הכס ככל המון ישראל פירוש הסוסים כחוסים ורעים ככל המון ישראל נשאר בה כחוסים מהרעב ואם תאמר הלא לא נשאר בה

אשר נשאר בה . בתוך העיר שלא מתו ברעב : הכס ככל המון ישראל אשר נשאר בה . אם יאמרו מסוכנים הם שלא יהרגם ארם הרי הכס בעיר הזאת בסכנת הרעב כסאר כל המון ישראל אשר נשאר בה ואם ימותו הכס ככל המון ישראל אשר תמו ברעב : בחפזם . במהרם לנוס : אשר נשען על ידו . אתמול כסבא לבית אלישע ואלישע דבר לא האסה זה שבצפני : ביקרא ילרעב . הוא הרעב אשר היה בזמן יואל בן פתואל : אל ביתה ואל סדה . שהתזיקו בה גללים : ויבא

אם חמשה קוסים בשמרון הכס ככל המון ישראל אשר תמו כמו סתמו האנשים כן תמו הסוסים כן פירם ארובי אב זל וינתן תרגם ואם יברון הא איון ככל המונא דישראל רספני : ככל המון ישראל . בכף : ויקחו וסני רכב קוסים . והלא אמר חמשת קוסים והואך אמר שלא לקחו אלא פנים כי פירוש סני רכב קוסים פנים קוסים ורוכבים עליהם ותי תרין רכב קוסון אלא מן החמשה סאמרו בחור השני הטובי טבחים : בהחכס . הכתוב הוא פס הא ויהיה מבין בפעל אם הא בקורה כברי והקרי הוא בלא הא מן הקל : ויהי כרבר . לפי סאמר באמר רבר אם האל הוס ספר הואך היו הרברים חע סכבר כתב למעלה הסיכור הרברים הזה על המעשה : אחי וביתך . היר בכתב נוספת כמו יודין רבות כמו סכתב למעלה : שבסמים . ברברי זל איון סבצפני אכלו ססה ראסונה מה סבצני ססיה מה סבסרות עליס בסר סהמה טהורה רביעת בסר סהמה טמאה חמסית בסר סקצים ורמסס ססית בסר סגיהם ובוותיהם סבצני בסר זרועותיה לקיים מה סכא אים בסר זרועו יאכלו : לצעוק אל המלך . יס מרזל סלמרומה הפסוק כיס חזקה לבורח כיון סהיתה כריס למלך להחזיר סהרה והתטאות סמצ מניה כי אותס סהחזיקו סיו להס דין חזקה : א ביתה וס סרה : כמו על וסמוהו רבים אל במקום על וכן הוא הבא אחר זה צעקה אל המלך על סתס ועל סדה : סרים

ואתיב תר מעברותי ואמ וירברון כעץ חמשא מן סוסיתא מן שארא דאשתארו בה תא איון ככל המונא דישראל דאשתארו בה אם יברון תא איון ככל המונא דישראל רספני ונשלה ונתיו וירברו תרין רבבי סוסין ושלח סלכא בתר מסדית ארם למימר איולו וחויו ואולו בתריתו עד יודנא ותא כל אורתא מליא לכושין ומנין דרמו אינש ארם באיתבעותהון למיערק ותכו איוגריא ותיוא למלכא ונפק עמא וכזו ית מסדית ארם והנה סאה סולת בסל עאסאתן סערין בסלעא בפתגמא ריוו ומלכא מני יר גברא דסמין על ידוהי על תרעא ורשוהי עמא בתרעא ומית בסא רמיל נביא דיי דמיל פד נתת מלכא לותיה ונתוה פד מיל נביא דיי עם מלכא למימר סאתן סערין בסילעא וסאה סולתא בסילעא ותי כעידנא תרין סתר בתרעא דסמרון ואתיב גברא ית נביא דיי ואמר ואילו פתח בוין וסחית טובא מן שמיא התי בפתגמא תרין ואמר הא את תיו בעינך ומתמן לא תיכול ונתוה ליה בן ורשו ותיה עמא בתרעא ומית ואלישע מליל עם איתתא דאחיו ית ברה למימר קומי ואזיל ארת ואנש ביתך ורידי כאתר רכשר למינד אדי ומין בפנא ואף עתיד למיתי על ארעא שבע שנין וקמת איתתא ועברת בפיתגמא דנביא דיי ואולח היא ואנש ביתה ואמותברת בארעא פלשתאיו שבע שנין והנה מסוף שבע שנין ותברת איתתא מארעא פלשתא ונפקת למימקבל קנס מלכא על ביתה ועל חקלה וסלכא מליל עם גחזי תלמידיא דנביא דיי למימד אשתעי בען לי ית כל דבר בתארעבר אלישע

ויען אחד מעבריו ויאמר ויקחו נא חמשה מן הסוסים הנשארים אשר נשארו בה הנס ככל ההמון ישראל אשר נשארו בה הנס ככל ההמון ישראל אשר תמו ברעב : ויקחו שני רכבסוסים וישלח המלך אחרי מחנה ארם לאמר לכו וראו וילכו אחריהם עד הירדן והנה כל הדרך מלאה בגרים וכלים אשר השליכו ארם כהחפזם וישבו המלאכים ויגדו למלך : ויצא העם ויכו את מחנה ארם והי סאה סלת בשקל וסאתים שערים בשקל כרבר יהוה : והמלך הפקיד את השליש אשר נשען על ידו על השער וירמסוהו העם בשער וימרת באשר דבר איש האלהים אשר דבר בררת המלך אליו : ויהי כדבר איש האלהים אל המלך לאמר סאתים שערים בשקל וסאה סלת בשקל יהיה בעת מחר בשער שמרון : ויען השליש את איש האלהים ויאמר והנה יהוה עשה ארכורת בשמים היהיה כדבר הזה ויאמר הנב ראה בעיניך ומשם לא תאכל : ויהי לוכן וירמסו אתו העם בשער וימת : ואלישע דבר אל האשה אשר החיה את בנה לאמר קומי ולכי אחי וביתך וגורי באשר תגורי כי קרא יהוה לרעב וגם בא אל הארץ שבע שנים : ותקם האשה ותעש כדבר איש האלהים ותלך היא וביתה ותגר בארץ פלשתים שבע שנים : ויהי מקצרה שבע שנים ותשב האשה מארץ פלשתים ותצא לעצק אל המלך אל בירתה ואל שרה : והמלך מדבר אל גחזי געד איש האלהים לאמר ספרה נא לי את כל הגדלות אשר עשה אלישע

רלבג

הנס ככל המון יסר . הנה ההמון כתוב והמון קרי והכל ענין אחר והרכון בכתוב ההמון המון ישראל כמו והכבואה עורר הכבוא והרצון בזה אם ימלטו הכס ככל המון יס אשר נשאר בה בעיר ואין בזה נזק ואם יספרו הכס ככל המון יסרל אשר תמו ולא יוכר ההפסד הזה ביחס אל כל מה סכספר מכני הרעב והנה לא סכסמו ל לסלוח כי אם סני רכבסוסים כירי בהס לעמר על אמתת זה : אסר ססליכו ארס בחפזס : רל מכני היותס סחפזי ללכתי והמלך ספקיד את ססליס . רל סכבר ספקידו לאכסס ס סיסמרוהו סס סאופ סכעבור העס סס ירמסוהו סעבור מה סרבר ככבר הכבוא : ותבא לצעק אל המלך אל ביתה ואל סדה . רל סהחזיקו בהס אכסי והיתה מדקסת קרקעותיה ופירותיה מיוס כסעה : ויסאל

על יתכסו על עלומת ביניהן

ויאמר ויאמר ויאמר

נפסוקים מאמר מאמר קרמא כפתח וכתרא בסגול וסם וסוף עור לדבר . ויען השליש . וחברו : אחיה כתיב יור וסני נכסר לעל בספר חלק בסמן ר : ויהי בקצה הוס שלשה ימים מעברו : אחר אשר כרתו . ויהי בקצה עשרים שנה מלכים ותשב האשה מארץ פלשתים . שבעת ימים ויהי דבר : גחזי ד חסנל לעל כספרא חלקב סמון ד :

זכרון

רמי

ליורס בן אחאב וחזר יהושפט

ממלחמת עמון ומואב וחר סעיר
עם מלך ישראל מאחד סהרבו

אֹתָם כֹּאֵן וְהַמְלִיכוּ אֶת יוֹרָם בֶּן
יְהוֹשָׁפָט עַל יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ שְׁתֵּי
סָבִי' בָּחִי אֲבִיו וּמָה שָׂאֵל לַמַּעֲלָה
וַיִּמְלֹךְ יְהוֹרָם בַּצֵּבָת שְׁתֵּי לִיְהוֹרָם
בֶּן יְהוֹשָׁפָט מִירְמָה כִּי יְהוֹרָם
בֶּן יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ קוֹרֵם יְהוֹרָם
בֶּן אַחֲאָב שְׁתֵּי הִנֵּה כִּי מֶלֶךְ
יְהוֹרָם בָּחִי יְהוֹשָׁפָט אֲבִיו סָבֵבָה
סָבִים לֹא הַמְלִיכוּ אִזּוּ אֲלֵא כִּיֹּן
סָהִיר רָאוּי יְהוֹשָׁפָט לִיהָרֵם מִכָּה
מֵאוֹתָה סָבֵב הַמְלָכוֹת לִבְנוֹ אֲבֵל
לֹא הַמְלִיכוּ אֲלֵא סֵד סָבִים בָּחִיֹן
וְאִנִּי תָמָה מִדְּבָרָיו סָהִוֹ אֹמֵר
כִּי בַמַּלְחָמָה רְמֹת גִּלְעָד נִבְזָר
עָלָיו הַבּוֹזָרָה וּמֵאוֹתָה סָבֵב מִכָּה
הַמְלָכוֹת לִבְנוֹ סָבֵב סָבִים וְהִנֵּה
בַּצֵּבָת חֲמֵם לְיֹרָם כֶּן אַחֲאָב
סָלְמוֹ אֹתָם סָבֵב סָבִים סָהִיר
אַחֲזִיּוֹהוּ כֶּן אַחֲאָב מֶלֶךְ סָבִים
וְאִיךְ הִיָּה סָבֵב חֲמִסִּית לְבּוֹזָרָה
לְיֹרָם זֶה לֹא יִתְכֵּן וְאִיךְ הַמְלִיכוּ
שְׁתֵּי סָבִים בָּחִיֹן וְהֵלֵא כִּסְהִי
לְיֹרָם חֲמֵם סָבִים מִמְלָכוֹתָיו מֵת
יְהוֹשָׁפָט כִּי לֹא חִיָּה אַחֵר אַחֲאָב
סָבֵב סָבִים וְעוֹד אִיךְ אִמֵּךְ מֵאֲחֵר
סָהִירָם עֲמֹן וּמוֹאָב וְהֵר סָעִיר
בְּחֹזְרָתָם כֹּאֵן וְהַמְלִיכוּ אֶת יְהוֹרָם
בֶּן יְהוֹשָׁפָט וְאוֹתָה מַלְחָמָה לֹא
דָּאִינוּ סָהִיָּה סָס מֶלֶךְ יִסְרָאֵל וְעוֹד
כִּי אֹתָה מַלְחָמָה הִיָּתָה בְּתִי
אַחֲזִיּוֹהוּ כֶּן אַחֲאָב וְשִׁירִי לֹא מֶלֶךְ
יְהוֹרָם כֶּן אַחֲאָב עֵר מוֹת אֵל
אַחֲזִיּוֹהוּ אֲחִיו כִּי כֶּן מִכְּאֵנו
בְּרִכְרִי הַיָּמִים סֵאֲחִירִי הַמַּלְחָמָה
הַזֹּאת הִתְחַבֵּר יְהוֹשָׁפָט עֵם אֵל
אַחֲזִיּוֹהוּ כֶּן אַחֲאָב לַעֲסוֹת אֲבִיוֹת
אַלֵּא פִי' וְיְהוֹשָׁפָט וּמֵת יְהוֹשָׁפָט
כִּי בַּצֵּבָת ה' לְיֹרָם מֵת יְהוֹשָׁפָט
מֶלֶךְ יְהוֹרָם בָּנוּ סָבִית כִּי כִּבֵּר
מֶלֶךְ בָּחִי אֲבִיו סָבֵב סָבִים כִּמוֹ
סָפִירָם וְעֵתָה כִּסְמֵת אֲבִיו מֶלֶךְ
מַלְכוֹת סָלְמָה כֹּלֵא מַעֲרִיעַר בִּי
הֵרָג אֶת אֲחִיו וְהִתְחַזַּק בַּמַּלְכוּהַ
כִּמוֹ סָכָתוֹב בְּרִכְרִי הַיָּמִים וְאִם

חסרה מלת ומת אחתמה בזה כי הענין מובן מהפסוק וכמוהו רש"ם במקרא חסירי מלה לפי שיוצא ענינה מהפסוק וכדומה לזה כגון חסר תבונות ורב מעשקות טובא בצעיראריך ימים סחסי מות פירוש בגד טהוא חסר תבונות ורב מעשקות ומימותא חלל בגד טהוא טובא בצעיראריך ימים כן בזה הפסוק אחרי מזכר כי בצאת חמם ליורם בן אחאב מלך יהורם בן יהושפט מובן מהפסוק כי מת יהושפט כי אחיה סנה מת ולפיכך אמר ויהושפט באילו אמר ומת יהושפט ושמהו סנים מלך יהורם בן יהושפט; סנה. כתי' וסנים קרי': לתת לו כיד. כמו כן צרי עלדרר ערכתי כן למסחי. ויוצתן תרגם מלכו וכן תרגם חנקלוס וכורם ומלכו: במיו' פסג. כי תחת מלכי יהודה היו היום הזה ולא היה בהם מלך אלא מלכי יהודה היו כותבי עליהם כצב והוא היה להם מלך ומפני שעותי יהורם פסגו מתחת דיו: צעירה. עיר מארום ועבר סם יהורם להלחם עם מלך ארום: ויהי הוא קם לילה. פירוש כשהלך יורם בצעירה יבא לו חיל ארום וחנן אה כוכח אלה עד למחר

ובטבת חמם ליורם
בן אחאב מלך ישראל
כבר בארנו זה במה
מקדם והרכנו בו
מהאשר עברו חמם
מניס ליורם בן אחאב
עם יהושפט מלך יהודה
מהיה משהיה עמו ב

סילחמו אלהים אלה ובאשר היה בלילחם יורם עם מחנהו והכה במחנה ארם
בפתאום כפלו עליהם ונס עם ארם הנשארים אים ללהליו ואחר אחר כך ויפגעו
פירסו ויהי הואקם לילה על מלך ארם סהה את ארם הקובב למלך ישראל כלום
אותם ואת סרי הרכב אשר ליהם: וינס העם. ישראל נס ללהלים ואחרו לישראל
וכמהו הקץ את העיר ובעל כפיס יגיד דבר והולד און: אז הפסע לבנה יאם ל
זו סמוכה לארץ ישראל ויתר משאר ארץ ארם וכספסע ארם זאת לא מרדה עדיין
לישראל אחר סמדה כסמדה ארם מרדה הגם היא במלך וזה הפירוס רחוק בעים
סעם עשרה. ויחורם אביו מלך בסנת חמס ליהם כן אחאב ומלך סמנה פנים ה

[illegible]

חתן ל' בקריא וסיים ותקח צפרה צד ותכרת את . יורף במבוא אברה . ואכרו פלשתים מי עשה זאת .
וילך בדרך בית אחאב . וחר וחתן הכולך וסר אל משכעתה : לאחד ולאחר ל בקריא וסיים בתח לאחד
מחס מבשר בניו אשר . ואליטע הנביא קרא . וקרא דוד לאחד מדערים . וזהו ביום ההוא יבטו .

מלכות שלמה על ישראל סנחתת
עם אסא ונתעלה והרגו לתבני
ומלך על ישראל ומסבת לה' לאסא
עד שמת אחזיהו מלך יהודה
מב שנים ביצר תשע שנים
לאסא וכה' ליהושפט הרי לה'
ושמנה שנים ליהורם הרי מב'
והורחוק מאר מדרך הפטט
והפירוט הנכון כי יהורם חיה
יותר מארבעים שנה ולא מנה
מימי מלכותו אלא שמנה שנים
סמלך בחזקתו אבל מעת סנפל
בד הערבים וספל גם כן בחליו
לא מכו לו מי מלכותו וספלימו
והמליכו אחזיהו חזיו מעת ס
סנפל אביו והלך בלא חמדה
והיו עשרים שנה וכסהמליכו
אחזיהו בחייו אביו היה בן עשר'
וסקים שנה כמספאל הנדה ומה
סאמר ושנה אחת מלך בירוסלם
אחר מות אביו אבל בחייו אביו
מלך עשרים שנה וכסמת אביו
היה כן מבסנה והמליכו פסס
אחרת ולא מלך אחר מיתת אביו
לא שנה אחת: וסס אמו שתליהן
בת עמרי. ולמעלה אמר כי
יהורם אביו בת אחאב היתה לו
לאסנה נאמר כי בת אחאב היתה
ואמ' בת עמרי בי בני בנים הרי
הס כבבים וכן ותבאנה לרעול
סהיה אבי אביהן וכן זרובבל
בן סאלתיאל והוא היה בן פואה
סהיה בן סאלתיאל ורבים ככה
ומה סאמר בו חתן מת אחאב
והוא היה בן חתן בית אחאב
הוא גם כן חתן להס כלומר בי
ע' חיתון היתה קרובתו עמהס
תן המכים. סס כמו מן המכות
ויאמר האחר מכה בסנל על
מסקל מטה וכן אמר היסגוס
מן מחתא: אסריכוהו' כמו
הכוהו עתיד במקועבר וכמוהו
רבים: לאחר מבני הנבאים
אמר כי יונה בן אחתי היה:

חבור מתבקר. אמר לנו הכרי
שילך במהרה ויסוב במהרה
בעור שאין יהודים סהלך
להתרשף בזרעאל וכן אמר
וכסת ולא תחכה: וקח סך
סמן. ולמה בזה למסחווהלא
אין מושחז מלבי ישראל אמרו
רזל מבי מחלוקתו עלי יורם בן

ויו מוסחין בואלא מלכות בית דוד
חובשך לא כמסכה מלכות דוד
מות בלש - והלא רמות בלש
המדו מת במלחמה ההיא ולא
חנה היו ישראל לפני רמות בלש
אל בחוץ ופס הנה מלך ישראל
מד אלישע לזה הנביא סילך עם
ות יהוא זה לא יתכן כי דמה כי
חרר בחרר ואומר ויבא הביתה
אם כן נאמר מלך ישראל לקחה
רחאי חרר בחררי חרר לפני
בך פירם איזה בעד ואמר הנער
אל

בַּר עֶשְׂרִין וְתַרְמִין שָׁנִין אֶתְּחִיל בְּכֹר
 מֶלֶךְ וְשֵׁמָּה תִּהְיֶה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם
 וְשׁוּם אִמְיָה עַל לִיָּהּ בַּת עַמְרִי
 מֶלֶכָּא דְיִשְׂרָאֵל : וְאִזֵּל בְּאוֹרַח
 בֵּית אֲחֵיב וְעַבְר דְּבִישׁ קִסִּים יוֹ
 בְּבֵית אֲחֵיב אֲרִי וְתַנּוּא דְּבֵית
 אֲחֵיב הוּא : וְאִזֵּל עִם יוֹרֵם בְּכֹר
 אֲחֵיב לְאַחֵא קְרָבָא עִם תַּזְאֵל
 מֶלֶכָּא דְאַרְם בְּרִמּוֹת גִּלְעָד וּכְחוֹ
 אֲנִשׁ אֲרָם יֵת יוֹרֵם : וְתַב יוֹרֵם
 מֶלֶכָּא לְאַחֲכָא בִּירוּעֵל מִן מַחֲתָא
 רְסֻתוֹהִי אֲנִשׁ אֲרָם בְּרִמּוֹתָא בְּכֹר
 אֲחֵיב קְרָבָא עִם תַּזְאֵל מֶלֶכָּא דְאַרְם
 וְאַתְּחִיל בְּכֹר יְהוֹרִם מֶלֶכָּא שְׁבַט־
 דְּבֵית יְהוּדָה גִּמְתָּ לְמַסְעֵר יֵת יוֹרֵם
 בְּכֹר אֲחֵיב בִּירוּעֵאל אֲרִי מְרַע הוּא
 וְאִלּוּשֵׁע נְבִיא :

קָרָא לְתֹר מִתְּלִמְדֵי נְבוֹיָא וַאֲמַר
לֵיה זְרוּי תְרַצְךְ וְנִסִּיב מִנְּאֵר בְּשֵׁתִי
תְרִין בִּדְךְ וְאִזִּיל לְרִמּוֹת גְּלַעַר :
וְתַהֲךְ לְתַמְן וְתַחֲוִי תַמְן יֵת יְחֻוָּא
בְּרִי וְהוֹשְׁפֵט בְּרִי מִשִּׁי וְתַהֲךְ ו
וְתַקִּימִינִיהֶם גִּזְּאֻהוּי וְתַעֲלִי לִתִּיה
תִּינוֹן בְּגֻז תִּינוֹן :
וְסִינְתָא וְתַרְיֵק עַל רִישִׁיה וְתִימֵר
בְּדִנֵּן אֲמַר יִי מִשְׁתַּחֲוֶה לְמַהְוִי מַלְכָּא
עַל יִשְׂרָאֵל וְתִפְתַּח תְּרַשָּׁא וְתַעֲדִירֻק
וְלֹא תַכְכִּי וְאֶזְל עוֹלִימָא תְּלִמְדִירָא
וְנְבוֹיָא לְרִמּוֹת גְּלַעַר : וְאִתָּא וְהָא
רַבְּנֵי תִילָא תִבְיָן וַאֲמַר פְּתֻגְמֵאִית
לִי לְמִלְלָא עֲסַךְ רַבָּא וַאֲמַר יְהוּוֹא
מִן מְכוֹלָא וַאֲמַר עֵימָךְ רַבָּא :

וכי יתן מחנה כהלחם • לאחד קראתי טעם ולאחד קראתי חבלים כ'ו • חגר ל' בקרא' וסוף נכסר בשמאלו
חלקב' סימן ב' • ה'פסק' את בהון שבה טס וסוף עלח חביר לרר הויבם • ובאח שבה ודאה טס יהוא • ויצא
סוף אשר לאבד • שבה כננה קפוד • וביא אלה הבחיבים בשמות • וחלופ' ל' פסל טס שבה וסימ'
נבסר כריש סדר דאה •

בֶּן־עֲשָׂרִים וּשְׁתֵּים־עָשָׂר אַחֲזִיחַ
בְּמַלְכוֹ וּשְׁנָה אֶחָת מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם
וְשֵׁם אָמוֹ עֵתְלִי הוּבַרְתַּ--עֲמִדִי מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל׃ וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ בֵּית אֲחָאב
וַיַּעַשׂ הָרַע כְּעֵינֵי יְהוָה כִּבְּיַת אֲחָאב
כִּי חָתַן בֵּית אֲחָאב הוּא׃ וַיֵּלֶךְ
אֶת־יֹרָם בֶּן־אֲחָאב לַמְּלָחְמָה עִם־
חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם בְּרִמְתָּ גִלְעָד וַיָּבֹ
אֲרָמִים אֶת־יֹרָם׃ וַיִּשָּׁב יֹרָם
הַמֶּלֶךְ לְהִתְרַפֵּא בִּיזְרְעָאֵל מִן־הַמַּכִּים
אֲשֶׁר יָבְחוּ אֲרָמִים בְּרִמְתָּ בְּהַלְחָמוֹ
אֶת־חֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַאֲחִזִּיחַ בֶּן־
יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרַד לִרְאוֹת אֶת־
יֹרָם בֶּן־אֲחָאב בִּיזְרְעָאֵל כִּי־הָלַךְ׃
הוּא׃

וְאֵלֵּי שַׁע הַנְּבִיא קָלָא לְאַחַר מִבְּנֵי
הַנְּבִיאִים וַיֹּאמֶר לוֹ הִנֵּה מִתְנַיֵךְ וְקָח
פֶּךְ הַשֶּׁמֶן הַזֶּה כִּינֹךְ וְלֶךְ רֵמַת גִּלְעָד
: וּבֵאתָ שָׁמָּה וְרָאָה שָׁם יְהוֹאָכָן
יְהוֹשֻׁפָט בֶּן נִמְשִׁי וּבְאֵרֶת וְהִקְמַתוּ
מִתּוֹךְ אֲחֵיו וְהִבִּיֵאתָ אֹתוֹ הֲרֹד בְּהֲרֹד
: וְלָקַחְתָּ פֶּךְ הַשֶּׁמֶן וַיַּצַּקְתָּ עַל־
רִאשׁוֹ וַיֹּאמְרֹת בְּרַח אֲמַר יְהוֹרָה
מִשְׁחַתִּיךָ לְמֶלֶךְ אֶל־יִשְׂרָאֵל וּפְתַחְתָּ
הַדֵּלֶת וְנִסְתָּה וְלֹא תַחֲבֹה : וַיֵּלֶךְ
הַנְּעֵר הַנָּעֵר הַנְּבִיא רֵמַת גִּלְעָד :
וַיָּבֹאוּ הֵנָּה שְׂרֵי הַחֵיל שְׂבִים וַיֹּאמֶר
רַב־רֵי אֲלֵיךְ הַשָּׂר וַיֹּאמֶר יְהוֹאָכָן
מִי מִבְּלָנוּ וַיֹּאמֶר אֲלֵיךְ הַשָּׂר :

וְיִיחַן וְסַחְנָה בְּנֵי לֵחוֹ . לְאַחַר קִרְאָתִי טַעַם וְלֵאחַר קִרְאָתִי
חֲלָקָב סִימָן ב' : הַפְּסוּק' אֵת בְּהֵן שִׁבְחָהּ וְסִימָן עַל
טֶלַח אֲשׁוּר לֵאבֹד . שְׁמָה קִנְיָה קִפּוּד . וַיִּבְאֹר אֶלֶּהָ .
בְּבֶסֶר בְּרִישׁ
וְהָיָה כְּלִי אֵל מֵהֵיחָל יִבּוֹל יִהְיֶה לְהַמִּיתָּ : וַיִּאמֶר לְ
מִתְנִיז בְּרִישׁ וְכָל לֵרוֹן : וְלֶךְ רְמוֹת בִּלְשָׁן . יְדִמָּה
חֲרִימוֹת אַחֲבָב אִן בַּעַת מוֹת אַחֲבָב כִּי אִזָּא הִזְלִחוּ יִשְׂרָאֵל
אַחֲבָב וְהִנֵּה הָיָה בִּזְהָר הַעֵת חִיל יִשְׂרָאֵל מִסָּ : וְהִבְאִיר
בְּרִישָׁא יִשְׁמַע אֶרֶס דְּבִרְיוֹ : וְנָסַת וְלֹא תִחַזֵּק . רָא
נִסּוֹס תִּתֵּן הַשְׁלִימִךְ הַדְּבָרִים וְהִנֵּה קֶצֶר בְּבִאָן וְלֹא זִכְרָא
אֲמֵד לִיהוּא אֶךְ מִרְבְּרִיו לִיהוּא לְמַדְכָּב בּוֹקוּ אִם
אוֹתָן הַדְּבָרִים : וַיִּאמֶר

וְאָמַר אֵל יִצְחָק פְּלִיט מִן הַעֲמִיד לְלֶכֶת לְבֵד בְּמִרְעָאֵל מִבְּנֵי
 אֲחָיו וְהָיָה דָּוִד וְחִזְקִיָּה בְּנֵי אַחֲרָב בְּנֵי הַלְחָס בְּנֵי וְהַלֵּךְ מִסָּמָל
 לְיִצְחָק אֵל וְלֹא תַחֲבִי שִׂימָאֵר לְךָ רַבֵּר אֲלֵא מִדְּתַבְּנָה
 הַנְּבִיא וְלֹרֶשֶׁת יוֹנָתָן הַנֶּעֱמָר הוּא אֲמִינִי אֵל הַנְּבִיא

רשי

ואלעזע הכבוא קרא
וְגו' באותו הפרק
ספיה יהודים חולה
בחרעא: חגור מתכיר
• כל חגורת מתמים
לפזן זירות גבור הוא
לפי שהוא סולחו ל'
לרבר הספכה: לאחר
תבגי הכבאים: יונה
בן אחימי היה: הנער
הכבוא: נער מל אלעז
הכבוא כך תירגם י
יונתן ואזל עוליתא
תלמודא דכביאי:
אתם

דל'בב

בן עשרים ושתים סנה
אחזיהו במלכו.
והנה ב"ה אחר בן
ארבעים ושתים סנה
הנה מה שמנ' ברברי
הימים אינו לדת.
אחזיהו חף לעת ז'
בחיית מלכות עמרי
אשר בעבור היותו מ
תזדעזע קרה לו סנהרג
עם מלך ישראל וזה
סאחר סלפים ואחת
סנה לאסוף מלך עמרי
על כל ישראל ואחר זה
מלך שם סנים ואחאב
בנו עשרים ושתים ו
נאחזיה סתים ויורם
היה בשנת סתי' עשרה
הרי ארבעים ושתים
סנה סעמרה מלכות
עמרי וסס אמו
עתליה בת עמרי.
הנה היא אחר זכר בי
היא בת אחאב;
ויבן ארמיס את ויורם
הנה קרב הס'י
סברמות גלעד נפלו
אחאב ויורם בנו בי
יורם הלך להלחם

ברמות גלעד ומס ההר
חבור מחזיקי - כוהן לחם
מלך חזקיהו מלך ארם
במלחמה אלא סבב
איתן חדר בחדר - כוהן
מלא תמחין לבוס אב
הדברים סאמר אלישע

תבא
ב' יד ק"ב
נחל ר"ב
לסכנו
חדרען

את רוכבים צמדים. את אשר אכזריתם היינו רוכבים צמדים אחר אחב בזם פהרג את כבותי ויכסא עלינו כד לאהו הכביא המטא הזה ואמחנו שמענו הכהו אל המרכבה וגו'. ודברי הימים הוא אומר ויבדקם את אחזיהו וילכדו והוא מתחבא בממרון ויבאיהו אל יהוא יס ליטב המקראות וינס דרך הגן מירעאל

לסמרון וירדף אחרי יהוא אך יס גמגס בדבר פהרי לא היתה ממסלת יהוא ב בסמרון עד יוס ה המחזות כמו שמכרס בענין ויכתב יהוא ספרים ושלח סמרון וגו' ורבותינו פירשו באגדת חלק והוא מ מתחבא בממרון מ סהיה קודר אזכרות וכותב על דעותיהם ולפי רביהם יס לומר שאין החבאה זומפני יהוא אלא כך פירשו ויבדקם את אחזיהו ו ילכדו כשהיה נס דרך גן והוא היה מ מרטיע לעשו מתחלה סהיה בא לסמרון ומתחבא מפני סרי יהוד לעשות התעבה הזאת לפי סיוסב סמרון עובדי עז היו ויבאיהו אל יהוא אכסי יהוא סרדמו אחרי ויחמר הכהו אל ה המרכב במעלה גדר פסס הבאיהו אליו וינס מגדו מוכה בניכליות ובסכת

רלבג

מה לך ולעלום סוב אחרי. עשה זאת כרי סלא ירע המלך רכר בזה כרי עיתכן לו מתד להמיתו והמנהג כמנהג יהוא רל מנהג המלך אחר היה רוכב בו והוא היה כוה מנהג יהוא כי הוא רכבו ב בשגנון בזולת יסוכי ויהפך יהורם יווינס רל סכבר היה נס לסוב למרעאל אך מהר יהוא וידה לחץ הכהו מאחוריו בין זרועו ויכא מלבו ומת לסענו וכרע סרכבו ואמר יהוא לבדקר סהיה שליש סלו מ סיסא כבלת יורם ו ויטליכיהו בחלקת סדה בבות היזרעאלי רל במקו אשר סוקלסס בבות: אחי ואתה את רוכבים צמדים אכזריתם היינו רוכבים צמדים אחר אחב בזם פהרג את כבותי ויכסא עלינו כד לאהו הכביא המטא הזה ואמחנו שמענו הכהו אל המרכבה וגו'. ודברי הימים הוא אומר ויבדקם את אחזיהו וילכדו והוא מתחבא בממרון ויבאיהו אל יהוא יס ליטב המקראות וינס דרך הגן מירעאל

מה לך ולשלום סכ אל אחרי ויגד הצפה לאמד בא המלאך עד חם ולא שב: וישלח רכבסו שני ויבא אלם ויאמר בה אמר המלך שלום ויאמר יהוא מה לך ולשלום סכ אל אחרי ויגד הצפה לאמר בא ער אליהם ולא שב והמנהג במנהג יהוא בן נמשי בי בשגנון ינהג: ויאמר יהורם אשר ויאמר רכבו ויעצא יהודם מלך ישראל ואחזיהו מלך יהודה איש ברכבו ויעצא ולקראת יהוא וימצאהו בחלקת גבות היזרעאלי: ויהי בראות יהודם את יהוא ויאמר השלום יהוא ויאמר מה השלום ער זנוכי איזבל אמך וכשפיה הרבים: ויהפך יהורם ידיו וינס ויאמר אל אחזיהו מדמה אחזיהו: ויהוא מלא ירו בקשת ויך את יהורם בין זרעיו ויעצא חצי מלכו ויכרע ברכבו: ויאמר אל בדקר שלשה שא השלכרו בחלקת שדה גבות היזרעאלי כי זכר אני ואתה את דכבים צמדים אחרי אחב אכזריתם ויהיה נשא עליו את המשא הזה: אם לא את דמי גבות ואת דמי בכיו ראיתי אמש נאם יהוה ושלמתי לך בחלקה הזאת נאם יהוה ועתה שא השלכרו בחלקה כדבר יהוה: ואחזיה מלך יהודה ראה וינס דרך בית הגן וירדף אחרי יהוא ויאמר גם אתו הכהו אל המרכבה במעלה גוד אשר ארץ יבלעם וינס מגדו וימת שם: ויכבו אתו עבדיו וירושלמה ויקברו אתו בקברתו עם אבותיו בעיד דור:

וחברו דדה. וימצאהו בחלקת גבות היזרעאלי: השלום ד' דגשי וס' תרמו נאות השלום ויחזה לי לשם ששון. ויהי בראות יהורם. ביזרע השלום והפך: אחזיהו וס' נכסר לעיל בס' בחלק אסוף סמך כב: השלכו יס' חס בליש וס' בסכר רבת:

ולשלום ג בקריאה וס' ביה לך ולשלום סכ אל אחרי. וחברו. ויאמר שבה בקריא וס' ויך כדרך אחר דמלים. בא והלאך עד הם. וחברו. ואתה כי הוה רתה רשע. וחברו. וימצאהו בקריא וס' וימצאהו הברים בקשת.

מה לך ולשלום אסתור לאחורי ותני סכואה למימר אתה אגדא ער לותהו ואלא תב: וישלח רכבי ססא תניינא ואתה לותהו ויאמר פידנא אמר מלכא השלום ואמר יהוא מה לך ולשלום אסתור לאחורי: ותניינא ואתה למימר אתה ער לותהו ואלא תב וירבא בדברא ריהוא בר נמשיארי בניח מדבר: ואמר יהורם איזרדו וטקיס דתיכיה ונפק יהורם סלכא רישאל ואחזיה מלכא שבטא רכית יהודה גבר בתיכיה ונפקו לקדמות יהוא ואשכחוהו באסתנת חקל גבות יזרעאלה: ותוהבר תוא יהורם ית יהוא ואמר השלום יהוא ואמר מה השלום ער טעות אקמל אמך ותשאה סגיאין: ואתחור יהורם לאחורו וינאפך ואמר לאחזיה ניכלא אחזיה: ויהוא מלא ידיו בקשתא ומתא ית יהורם בין זרעו וינפק גירא סלכיה ויכרע בתיכיה: ואמר לבדקר גבריה סכרמיה ובאסתנת חקל גבות יזרעאלה ארי רכיר אכא ואת בר תניינא רכבין זוגא חר אלון בתר אקאב אבוהיו ומן קדם יא אסתל עלוה ית מטל נבואתא דרין: אם לא ית דמי גבות וית דמי גבורה גלן קרמי בקריב אמר יא ואלשלם לך ב באסתנתא תרא אמר יא ובען סכ רמיה באסתנתא פפתגמא רי: ואחזיה מלכא שיכבא רבית יהודה תוא ואפך באורח בית גניא וירדף בתרתי יהוא ואמר אף יתיה מ מחותי בתיכיא כמסקנא רגור רעם יבלעם ואפך למגדו זמית תמן: ואחזיהו יתיה עבדוהו לידושלם וקברו יתיה בקבורתיה עם אבותיה בקריתא דדור:

וחברו דדה. וימצאהו בחלקת גבות היזרעאלי: השלום ד' דגשי וס' תרמו נאות השלום ויחזה לי לשם ששון. ויהי בראות יהורם. ביזרע השלום והפך: אחזיהו וס' נכסר לעיל בס' בחלק אסוף סמך כב: השלכו יס' חס בליש וס' בסכר רבת:

עד הס. הראשון כן והספי עד אליהם סלא כמנהג בי המנהג עדיהם מלה אחת ועד אליהם היא תוספת ביאור כי היה מספיק אם יאמר אליהם או עדיהם לבד: והמנהג כמנהג יהוא. מנהג הרכב כמנהג יהוא שהוא כוהג רכבו בשגנון וית בשגנון ינהג בניח דבר: הסלום עד זנוכי. מהענין הסלום סוגע עד זנוכי אמך לא יאות לה ולך סלום:

ויהפך יהורם ידיו. האונות ברסן הפכה להסב פניו ולנוס: מלא ידיו בקשת. משך הקשת בכל כחו: שליטה. בזה במקום וי' כמו אלה: כי זכור אני ואתה. זכור היום סאני ואתה היינו רוכבי יחדיו מחוברי כלום סהיו רוכבי סניהם ברכב אחד או סניהם זה אכל זה ביחד זהו צמדים כמו צמד בקר ומלת את רל עס כלום אני עמך ואתה עמי היינו רוכבי צמדי וית ארי רכיר אכא ואתה רכר הויכא רכבין זוגא חר אלון: ויכסא עלינו.

ומן קרס יא אסתל עלוה ית מטל נבואתא דרין: את דמי כב' ואת רמי בניו. כחלקורל בדבר זה יס סאומר בני נהרגו עמו ומסס אמרו בניס העתידים לבאת ממנו ואח' זל פל ואת דמי בניו סגול מהס כחלקס:

דאיתי אמש. תי גלן קרמי בקריב וי' אמש כמסמסו הלילה סעבר ונאמל לאהו ממחרת סמת כבות הכבואה הזאת כי בזם סמת כבות סלחו אל איזבל ולא יר לבדס לרסנו עד למחרת הכבואה באה אל אחב בו בזם סהיה אחב בברס ואמר לו רחמי הלילה דמי כבות ודמי בניו על דרך קול רמי אחיך צועקים אלי מן הארמה: וינס דרך בית הגן. ודברי הימים הוא אומר והוא מתחבא בממרון ויבאיהו אל יהוא וימיתוהו מדה כי בדרך הכוהו כמו סחמל להס הכוהו אל המרכבה והס הורו לו חצים והכוהו והוא נס מוכה אל מגדו וימת סס ולא מת ממס לאסתתק מחמת המכות כמו סאומר כככל וימת לבו ב בקרבו ולא מת ממס עד עשרה ימים וכ' פידוס וימת סס ס סכשתק וחס כן כסאיהו עבדיו להחב בממרון מפני יהוא ועבדי יהוא סרדמו אחרי ומכאיהו מתחבא בממרון הבאיהו אל יהוא כזרעאל והמיתוהו סס בי עדיין לא מת ומה סאמר סס ויקברוהו כי אמרו כן יהוספט הוא לא סקברוהו סס אלא מ סכנתוהו לקבורה והניחו אותו עזילכוהו עבדיו לירושלם כמו סאמר הנה ורכבו אותו עבדיו ירושלמה ויקברו אותו בקבורתו וגו': במעלה גור. לא אמר להס סיכוהו במעלה גור אלא אמר לעבדיו סהיו רופים הכוהו אל המרכבה והס לא הסיגוהו כי הוא היה נס על המרכבה ולא הסיגוהו עד מעלה גור סהסיגוהו חצים סמה והוא נס עס כל זה עד מגדו וזהו סאמר ויכוהו במעלה גור אשר את יבלעם והפסוק חסר במלת ויכוהו ולפי סאמר הכוהו סמך על המכין וכמוהו הרבה במקרא: ובסכת

המיתוהו עד מעלה גור סהסיגוהו חצים סמה והוא נס עס כל זה עד מגדו וזהו סאמר ויכוהו במעלה גור אשר את יבלעם והפסוק חסר במלת ויכוהו ולפי סאמר הכוהו סמך על המכין וכמוהו הרבה במקרא: ובסכת סכבר ביה סכבר היה אחזיהו מתחבא בממרון ויבאיהו אל יהוא ואולס קצר בזה המקום והנה זכה לקבורה מפני היותו כן יהוספט אמר דרס את י' בכל לבו כמו סכבר בסכר דה: ותסס

ובסבת אחת עשרה. ולמעלה אחר בסבת שנים עשרה ולפי החשבון הוא בסבת 43 כמו שכתב אלא שכל שנים היו בהם מקוטעות ומה שאומר זה הנה אף על פי שאמר למעלה תחלת מלכותו וסופה עתה בעת מותו ספר ג' מלכותו להודיע כי בעזבו קברו ימי מלכותו ומת ולא מלך אחר אביו אלא סנה אחת: ותעם בכרך עיניה.

ותעם פוך בעיניה וכמוהו מלחון באם מיקדשך מלחון אס במקדשך או פי' ותעם ותתקן כפוך עיניה והפוך הוא הכחול: ותיטיב את ראשה.

ותתקן כלומר קטטה את עצמה כרי שתמנהל חן בעיניו ולא ייהרגה: ומרי הרג ארונו. לפי מהרג זמרי את אלה בן בעשא ארונו ויהאגם בן הרג ארונו לפיכך קראו אותו כן: מי אחי מ' פסם בעזרתו: ממטוה.

הפלוה מן החלון לארץ וכתוב בו' שהוא בנוי לזכר והקרי בדמך ההא לנקה והוא נוספת והכתוב גם כן רשע רמז לנכות שכותה למטות אותו ולסלקו כן בזה הוא למטות כירין סקילה היה לה כי מתה בפלה ורמסוה וזו מרמה כח' דה' הור מבין הקל וכתב זה לגלות מספטו ה' ברשעה הזאת כי היה רמה בראה ימים בקיר: וירמסה.

יהוא רמסה בסוסו כי בית מלך הוא. ואף על פי שהיתה ממלכו אומות השולם כדיר לנהוג כבוד בכל כעבר באמתו מדרך המוסר ולא תלה בכבוד בעלח לפי ש שהיא גרמה מיתתו ואברון מ מלכותו ביאם הגלגלת. כי סאר כל העוף אכלו הכלב' ולא מכאו בה כי אם הגלגלת ו והרגלים וכפות הידים וסבו והגירו ליהוא ולא קברו ממנה רבר כיון שהיה רוב נופח נאכל כמו שאמר הנביא ואין קובר.

וסדרם למה נסאר בה הגלגלת והרגלי וכפות הידים שלא אכלו הכלבים לזכות שחיתה מרקרת לפני הכלות נסארו בה הרגלים ולפי שהיתה מטפחת לפנייהם נסארו בה כפות הידים ולפי שהיתה מכסכת בראשה ל לפניה נסאר בה הגלגלת ולרעת הרשע הנסאר בה קברו ומה שאמר ואין קובר כי קודם סיבאו לקבר נאכל רוב גופה: סחלק מרעאל. כי החלק הזה היה פתוח אל כרם נבות כמו שאמר הכתוב כי הכרם היה אצל הכול אחאבי והיית הכתוב

כל לישן הוא העל כמר אל וס' והוא אל הבית שבע פעמים. והוא אל נבט פני אהל מועד. וזו בדמך אל הקר ב' בפסו: ברכה וכקריאה וס' נבט פני אהל מועד. והוא אל נבט פני אהל מועד. והוא אל נבט פני אהל מועד. והוא אל נבט פני אהל מועד.

ובשנת תרא עשרי שני ליהורם ב' אהאב מלך אחזיה על דבית יהודה: ואמא יהוא לתראעאל ואיביל שסעת ובחלת בצרירא עינהא ותקינת יתרישה ואסתבא מן חרפא: ויהוא על בחרעא ואמרת השלם זמרי קטל רכוניה וזקף אפואו למרכא ואמר מן הבא מן ואסתבא לוחיה תרין תלת גוזאין: ואמר מגרוה ומגרוה וטרא מרסה על כורחא ועל סוסותא ורשוהא: ועל ואביל ושמתי ואמר סעור פען ית אדורמא תרא וקברותא אדי בת מלכא הוא ואזלו למקברה ולא אשבתו בה אילתין גולגלתא ורילגא ופיקת ירהו ותבו ותואו ליה ואבד פתגמא ויהוא רמלל ביד עבדיה אלה רמן תשוב למימר באחשנת תרעאל יבלון פלביא ית בסדא ראחבל: ותתי נבילתא ראחבל בוכל מבדר על אפי' חקלא באחשנת יורעאל ולא יימרון רא איובל: ולא אהאב שבעין בגין בשמרון וכתב יהוא אגראן ושדר לשמרון לרברכי תרעאל סביא ולתורבניא ראחאב למימר: וכען כמיתא אגרתא תרין לוחכו וועמבון בני רבובכו וועמבון דרבינו וסוסון וקריון קריבין ומאני זנא: ומתחזון דתקין ורדשד מבני רבובכו ו ותשוון על בורסי סלבות ראבותי ותגיוון קרב על בית רבובכו: ו

הוא בלא הא כמו ועשת את התבואה והקריבה על הרוב: כרומן. כתרומן בזבל רמבר על אפי' חקלא: אל סרי תרעאל סרי תרעאל היו אז בשמרון אולי הלכו עם כסממש המרר להתיען עם לפי ששמרון היתה עיר המלכה: ואל האומנים אחאב. האומנים בני אחאב כמו שאמר גזולי העיר מעדלים אוחם: והלחמו. לנקותם בתב להם כן: את

רלבג

ותעם בפוך עיניה ר'ל טכבר קטטה את עצמה וסמה פוך בעיניה להטיב ראותה אולי עשתה כרי שתמנהל חן בעיניו ויחמול עליה ולא ייהרגה. או עשת זה להחזיק המלכה עדין והוא יותר נכון ולזה אמרה בגאווה ליהוא הסלום זמרי הורג ארוני: ממטוה. כתי' שמטוה קרי והכתוב סב אל גוף אחבל כאליו ואמר שמטוה גופה כרי שיעלהו לארץ וזהו סקילה כמו מסוקל נבות. כי הסקילה היא אם במליכת אבנים על הסקל או ביריית הנסקל על האבן כאמרו כי סקול וסקל אורה יורה והנה היה זה מדה כעבר מדה: וירמס. רמס אותה יהוא אחרי כפלה להמיתה במלמות ולקיימה ס' והיתה כבלת אחבל כרמן על פני הסרה: בחלק חרעא. דמה טכברס נבות כפלה וסם אכלו במרה הכלב' כי אכל בית אחאב היה כרם נבות: והנסק. ללכלי המלחמ' ויסלח

ובשנת אחת עשרה שנה ליהורם בן אחאב מלך אחזיה על יהודה: ויבוא יהוא יורעאלה ואיביל שמעה ותשם בפוך עיניה ותיטב את ראשה ותשקף בעד החלון: ויהוא בא בשער ותאמר השלום זמרי הרג אדניו: וישא פניו אל החלון ויאמר מי אתי מי וישקפו אליו שנים שלשה סריסים ויאמר שמטוהו וישמטוהו: מרמה אל הקיר ואל הסוסים וירמסנה: ויבאו אביל וישת ויאמר פקדו נא את הארורה הזאת וקברוה כי בת מלך היא: וילכו לקברה ולא מצאו בה כי אם הגלגלת והרגלים וכפות הידים: וישבו ויגידו לו ויאמר דבר יהוה הוא אשר דבר ביד עבדו אליהו החשבי לאמר בחלק יורעאל יאבילו הכלבים את בשר איביל: והיית נבלת איביל בדמן על פני השדרה בחלק יורעאל אשר לא יאמרו זאת איביל: ולא אהאב שבעים בנים בשמרון וכתב יהוא ספריים וישלח שמרון אל שרי יורעאל הזקנים ואל האמנים אחאב לאמר: ועתה בבא הספר הזה אליכם ואתכם בני ארניכם ואתכם הרבב והסוסים ועיר מבצר והקשק: וראיתם הטוב והישר מבני ארניכם ושמעתם על בסיא אביו והלחמו על בית ארניכם:

עד מות אחזיהו ותמאס ארבעים ושנים ויטיב את ראשה. ויתקנת ית ריטה כרי שתהאלחן בעיניהו ויטאכה: ותאמר הסלום. תרצה להיות עמי בסלום: זמרי הרג ארונו. אם הרגת את ארונך אין זה רבר חרם סהדי זמריגם הוא הרג את אלאבן בעשא מי אחי. מי בבס למרתני. ממטוה. מן החלון ארצה: הגלגלת והרגלים. אמרו רבותינו שהיתה מרקרת לפני חתנים בידה וברגליה ומכסכת בראשה: כרומן. תרומנו כזבלי. ואל האומנים אחאב. אומניו את בגין: ואתכם הרבב והסוסים: ויסכסם כח להלחם: מבי

ובסבת אחת עשרה ליהורם בן אחאב מלך אחזיה. ולמעלה הוא אומ' בסבת שנים עשרה ועל כורחי יהורם אביו לא מת אלא בסבת שנים עשרה ליהורם סהרי בסבת חמם ליהורם מלך וסמנה שנים מלך ומהו שאמר כאן בסבת אחת עשרה אומר אני שמלך בחיי אביו טנה לפי טהיה נקוף בתלולאים רעים במה נכאמר ברברי הימים ואחרי כל זאת

כנפוי' לחלי לאין ת מרפא ויהי מימים ל לימים יבאו מעיו עם חליו וג' ויתלכו ויטב ירוסלם את אחזיהו באן הוא אומר בן ע עשרים ושנים טנה אחזיהו במלכו וברברי הימים בן א ארבעים ושנים טנה היה במלכו וכל ימי יהורם אבן ארבעים טנה היו ולא יותר ס' בוטלסים ושנים טנה במלכו וסמנה טנה מלך והיאל אופטר לכן להי' גרול מאביו סתי סנים לא עשרים טנה לפי טנולר טהס סתי סני קורס טנולר אביו נגזרה גזרה זו מיום טכסא אקא את בת עמרי ליחוספטו בנו נגזרה גזרה על בית דור שתכלה עם בית אחאב וכן הוא אומר ומאלהים היתה תבוסת אחזיהו לבא אל יהורם וג' כך סנויה בסדר עולם ונתוספתא דטוטה אך בכל המקרא לא מבינו טכסא יחוספטו את בת עמרי אך מ מבאחי ויתחתן ל לאחאב וטמא זו היא אחותו טכסא ובסבת טלסים ואחת לאסא נסאה נכאמר בסבת טלסים ואחת לאסא מלך עמרי וסנינו ב בסדר עולם שמלך מלכות סלימה סהרי טס סנים קורס לכן מלך על חזיהעס ו וכסנ' אקא את בתו ליהוספטו נעעלה ע עמרי והרגו את תבגי זא וחטוב מטבת ס טלסים ואחת לאסא

עד מות אחזיהו ותמאס ארבעים ושנים ויטיב את ראשה. ויתקנת ית ריטה כרי שתהאלחן בעיניהו ויטאכה: ותאמר הסלום. תרצה להיות עמי בסלום: זמרי הרג ארונו. אם הרגת את ארונך אין זה רבר חרם סהדי זמריגם הוא הרג את אלאבן בעשא מי אחי. מי בבס למרתני. ממטוה. מן החלון ארצה: הגלגלת והרגלים. אמרו רבותינו שהיתה מרקרת לפני חתנים בידה וברגליה ומכסכת בראשה: כרומן. תרומנו כזבלי. ואל האומנים אחאב. אומניו את בגין: ואתכם הרבב והסוסים: ויסכסם כח להלחם: מבי

111 53 2 2

עד הסמיו. בחירק ההא כי כן יבוא המקור פעמים: בעקבה. כתרנו בחכמה וכן ויעקבניו קרמו עברה. זמנו עברה הטיהו נעצרים כל העם לפני הבעל: לאמר על המלחמה. התי לממכה על קומטריא פי בגזי הכבדים וכן בדברי רזל קומטרי דספרי פי בגזי הכפדים: כפסו תחת כפסו: כפסו תחת כפסו הנמלט:

ויסליכו. הוא ענדרך הרחבת הלסון מרוכ חפזס ומחירותס אותס לשלחס לעיר בית הבעל לנתח את המצבות: ויזכאו. הרסוסן מצבות לסון רבים והסני מצבת לסון יחיד:

ויסרסוה. כל אחת מן המצבות. למחרתות. סתיב וקרי למוצאות וסתיסס ענין אחר לא סהקרי לסון סקיה יותר והענין סהיו כפנין סס: אסר בית אל. כמו ככית אל וכן הנמכה כית יל: ויאמר יל אל יהוא. פי ככיא ובסדר עולם מי אחר לו יוכס בן אחתיו בני

ואמר יתתא עמי ותני בקינאתי דאנא מקני קדם יי ואתתו יתיה ברתיה: ואתא לשמרון וסחא ית כל דאשתארו לאתאב בשמרון ער דישעיה בפתגמא דיי דמלי עס אליהו:

וכנש יהוא ית פל עמא ואמר לתון אחאב פלחית בעלא זעיר יהוא ופלחיתני כגוי וקען

פל גבוי בעלא וכל פלחיה וכל כומדוהי זמינו לי גנש לא ישיגו ארי דבת רב ליל בעלא כל דישגי לא יתקיים ויהוא עבד בחובטא בריל לאברא ית פלתי בעלא:

ואמר יהוא זמינו בנישטא לבעלא וזמינו: ושלח יהוא בכל ישראל ואתו כל פלחית בעלא ולא אשתאר אינש דלא אתא ועלו לבית בעלא ואתמלי בית בעלא ספא בספא:

ואם לדיככג על קובסרנא אפיק לבושא לכל פלתי בעלא ואפיק להון לבושא: ואתא יהוא וירדב בר רכב לבית בעלא ואמר לפלתי בעלא בלושו ותו

דילמא אית פא עמכון מעבריא דיי אלהן פלתי בעלא בלחודוהון ואתו למעבר ניבסת קורשין ועלון ויהוא מני ליה בבראחמסנין

גברא ואמר גברא דישתחייב סן גברא דאנא מעיל על ויכון כ בפשיה תלף נפשיה: והוה פד שיצו למעבר עלהא ואמר יהוא

לדחטא ולגבריא עולו סתונן אינש לא יפוק ומחונן לפתגם ודחבורמו דחטיא וגבריא קטילי ואלו עד קרית בית בעלא:

ואפיקו ית קסרת בית בעלא ואוקירוקא: ותדעו ית קמת בעלא ותדעו ית בות בעלא ושוייהא לבית ספקת אנשא עד

ומאירין: ושיצו יהוא ית בעלא מישראל: לחוד בחובי ירבעם בר נבט דתיבית ישראל לאסטא יהוא סבתריהון אישת עביר לעגלי דהבאר דבייתאל ודיכרן:

ואמר יי ליהוא תלף דאת קנתא לסעבר דבשר קדמי ככל דגרעותי עברת לביה אתאב

ב' פסו' בטעין בענין וס' וד' יהוא את כל הנשאים לבית אחאב בזרעאל. ויבא שברך וד' אה כל הנשאים לאחאב בשמרון: לפסוקי בקריאה אית כות כל כל נס' כל החיה כל הרבש וכל העוף. ועתה כל גביאי הבעל. וראשית כל בכורי כל וכל תרומת כל. כל קבל דנא בהזבא י וצא ה' בקריא וס' וצא

וילאכל לכה אתי ודארה בקנאתי ליהוה וירכבו אתו ברכבו:

ויבא שמרון ויד את כל הגשאים לאחאב בשמרון עד השמרון בדבר יהוה אשר דבר אל אליהו:

ויקבץ יהוא את כל העם ויאמר אלהם אחאב עבד את הבעל מעט יהוא יעברנו הרבה:

ועתה כל נביאי הבעל כל עבדיו וכל כהניו קראו אלי איש אל יפקד כי זכח גדול ליל בעל כל אשר יפקד לא יחיה ויהוא עשה בעקבה למען

האביר את עבדי הבעל: ויאמר יהוא קדשו עברה לבעל ויקראו: וישלח יהוא בכל ישראל ויבאו

כל עבדי הבעל ולא נשאר איש אשר לא בא ויבאו כירת הבעל וימלא בית הבעל פהלפה: ויאמר לאשר על הפלחיה הוצא לבוש לכל עבדי הבעל ויצא להם המלבוש:

ויבא יהוא ויהונדב בן רכב בית הבעל ויאמר לעבדי הבעל חפשו וראו פן יש פה עמכם מעברי יהוה כי אם עבדי הבעל לברם: ויבאו לעשות זבחים ועלות ויהוא שם לו

בחוש שמנים איש ויאמר האיש אשר ימלט מן האנשים אשר אני מביא על ידיכם נפשו תחת נפשו: ויהי ככלתו לעשות העלה ויאמר יהוא לרצים ולשלישים באו הבוס

איש אל יצא ויבוס לפי חרב וישלכו הרצים והשלישים וילכו עד עיר בית הבעל: ויצאו את מצבות בית הבעל וישרפוה:

ויתעו את מצבת הבעל ויתעו את בית הבעל וישימהו למחראות עד היום: וישמר יהוא את הבעל מישדאלו: וקחטאי ירבעם בן נבט אשר החטיא את ישראל לא

סר יהוא מאחריהם עגלי הזהב אשר בית אל ואשר בן: ויאמר יהוה אל יהוא יען אשר הטיבת לעשות הישר בעיני

בכל אשר פלכבי עשית לבית אחאב

ל ככו חסעל
ה בטעס
בכיל

ל חסכיל

ר ככו כלכל
וכלכל

ס ח

ס

ר

ס ח

ס ח

ס ח

ס ח

ס ח

ס ח

ס ח

ס ח

ס ח

ס ח

ס ח

ס ח

ס ח

ס ח

ס ח

ס ח

ס ח

ס ח

רלבג

הספח
ל חס' ית
חל כלל

איוס אל יסדק. רל סלא יחכר איוס סלא יהיו כלס סס: כסס בעקבה רל במרמס: ירסו עברה לבעל. זמנו קראו יוס סתהו נעצרי כוללס לבעל ויאמר לאמר על המלחמה. הוא הממוכה על אובר כ בגרי סכומרי ועוברי הבעל ויסליכו הרצס והסליסס. רל סכר הסליכו הרצס והסליסס ככלת ה הרצס מבית הבעל בעת הכותס אותס למחרתות. רל לבתי כסאות להפכות סס לבזות העו: ויאמר יל אל יהוא. אחר לו זה עליד ככא כי לא הית יהוא ככיא: בימס

יחלט
יגכיל יכס לבסא
רסא ככיא זכרית
הוא יעיק דכסס
ירא בלחית חכית
וסדית ככיל

ויסלכו
כולהון חל כח רנל
כתל חל סלא חס'
ויסלכו חל חותק

בסרה
כן הבקס. הוצא את הבעל אל מחוץ למחנה. וכה מטיבס את לבס. הוצא את כנך וכות. ויאמר לאשר על הכלתה. וחד הוצא אחעם בנישר ו אל יצא כ בקריא וס' אל יצא איש ממקומו. אל יצא פליט מן העיר. באו הבוס איש אל יצא. עד היום ט' במחין וס' מצוין ככסל רכחא דאסודנא כריס ס' פרא כערך יורו בית ד' סבירא וככית וס' נבסר לעיל כספר חלק ס' ס' כ' כלכבי בקריאה וס' והקיסתי ל' כהן נאמן. ככל אשר כלכבי עשית ויהוא. עד אנה אשתי עצותי

באי השבת וממרי משמרת. מיתעסקו בעבודתם ויממרו משמרת הבית ופירו' באי השבת כי משמרות קבוצת היו בכהנים וכלוים מימי דוד ושמאל סתקנו אותם והיה משמר אחר עובד השבוע ויוצא בשבת אחר הקרבת המוספין וככנס המשמר האחר ואמר להם יהודע מיממרו המלך והיה השלישית מן השומרים

מן באי השבת ושתי הידות כל יוצאי השבת כי יוצאי השבת יותק פנויים מן באי השבת פעל באי השבת עבודת הסבוע והיה השלישית בבית המלך השלישית בשער סוד והשלישית בשער אחר הרצים. ולא חלק אינו שלישי יהיה כאן ואינו שלישי יהיה כאן אלא שחלקו באי השבת עם יוצאי השבת לשלם חלקים והיו על השלם מקומות הנזכרים והיו מוכנים לשמור הנכבדים והיוצאים שלא יבואו עזרי עתליהו להמית המלך. בשער סוד. ובדברי הימי' בשער היסוד ותי' בתי' גבריאל ויס' נסחא' בתרע נטוריא ובדברי ר' ל' שהוא שער המזרחי וסע' שמות נקראו לו ש' סוד שס' היו טמאים פורשים ההר שורו טמא קראו למו שער היסוד שס' היו מיקדים את ההלכה שער חרסית שהיה מכון כנגד זריחת החמה ההר הא' לחרם ולא יזרח שער האיתון שהוא משמש כניסוי ויציאה שער התוך שהוא ממונה בין שני שערים שער חרם שס' חרשו סופרים את ההלכה שער עליון שהוא למעלה מצורת ישראל: בשער אחר הרצים. תי' בתרעא רבתוהי תרע דהטיא ובדברי הימים לשוערי הספי' והוא שער שהיה לדרום העזרה ועליו כאמ' בדברי הימים בית האכפים ומה שכלהו בשער הרצ' למעטו שהיו רצי המלך שס' מסח' כי משמרת מסח' שתשמרו ממסח והיא הנתיבה וההרסות כמו וכסותם מעל הארמה ובמקום הזה הוא הריסת ה המשמרה על דרך כן יורסו לעלות אליו והזהירים שהיו בתשמרה כאחר זה אצל זה שלא יפחד אחר מקדד המשמרה להלכת אל מקו' אחר או יהיה מסח' מן הספי' הדעת מיממרו שלא יסיוו רשתם לענין אחר אלא רשתם יהיה למשמרת לשמור את המלך. חל המלך. בעבוד המלך: והבא אל השדרות. כתרנו ורשעו לגו מן סררא כלומ' ארס אחר שיכנס תוך סדר משמרותיהם יומתו ובדברי הימים והבא אל הבית יומת ואחר הוא כי כל הבית היה משמרתם כמו שכלמ' מכנה הבית הימנית עד כנף הבית השמאלית למזבח ולבתי' ויקחו איש את אכסיו. כל אחר משרי המאות לקח אכסיו ועמו את החנית. ש' כלל כל לא נתן להם חנית אחר לבר לא לל החניתים וכן אומר בדברי הימים את החניתות ואת המעגות ואת הפלטים ופיד' הפלטים בדמות מעגים וכן כל פלטי הגבורים: אשר למלך דוד. שהיה לוקח דוד בתלמות היה מקדדו כמו פלטי הזהב אשר לקח מהרר עזר וזולתו והיו כחכים לאוצרות בית יי: את הנזר ואת השדות. בגרי מלכות מן ועדית עדיעות בשקל גאות וית' ית כלילא וית' סהרותא ובדברי ר' ל' כי זה הנזר היה עדות למלכי בית דוד מיסר או למלכות הולמתו ומי סאינו ראוי למלכות אינה הולמתו וארניהו ב'ק' להלמו ולא הולמתו: וימשחוהו יהודע ובגיו. וכן כתו בדברי הימים וימשחוהו יהודע ובגיו ומפניה מה מסחוהו והלא אח' מוסחין מלך בן מלך מפני מחלוקתו של עתליהו כמו שמשחוהו מפני מחלוקתו של חרניהו: יחי המלך. תי' וכל מלכא: את קול הרצין העם. חסר הנסמך ומשפטו הרצ' רצי העם כמו סגים כסף אמרים חמת או הוא כמו הפוך כמו שהוא אומר בדברי הימים את קול העם הרצים או יהיה קול עומר במקום שנים ופירוש את קול הרצים ואת קול העם וכן הרצין במקום מ' וכן לקץ הימים כמו הימים ופי' קול הרצין קול השמחה שהיו שמחים והיו אמורים יחי המלך ובדברי הימים את קול העם הרצים ומתללים את המלך ותי' את קול הרצים העם ית קל דררצין עמא פירו' שהיו מרקדיו ומטפחין כמו שאתר ויכוכ: עומר

וּפְקִידֵינוּ לְמִימַר דִּין פִּירְגֻמָּא וְיִתְעַבְדּוּן מִלְחָא מְכֻזָּן עֲלֵי שְׂבָא וְנִטְרֵי מִטְרַת בֵּית מִלְכָּא וְתִלְתָּא בִתְרַע גְּבֵרִיא וְתִלְתָּא בִתְרַע רִבְתָּרוֹ הֵי יִתְרַע דְּהִטְיָא וְתִטְרִין יֵת מִטְרַת בֵּיתָא מְרָאשְׁתָּא לִי וְתִיטְרִין יֵת מִטְרַת בֵּית מְקֻדְשָׁא דִּי עַל מִלְכָּא וְתִתְקַפּוֹן עַל מִלְכָּא סְחֹר סְחֹר גְּבֵר וְיִנְיָה בִּידֵי וְיִיטְרִין לָנוּ מִן סִדְרָא יִתְקַטִּיל וְהָיוּ עִם מִלְכָּא בְּמִיפְקֵיהּ וּבְמִיטְרָא וְעִבְרֵי דְבָנֵי מְאוֹתָא פְּכֻל דְּפִקִּיר יִהְיִידַע פְּתֵנָא וְדִבְרוּ גְבֵר יֵת גְּבֵרֵהּ עֲלֵי שְׂבָתָא עִם נְפִיקֵי שְׂבָתָא וְאַתּוּ לֹות יִהְיִידַע בְּהֵנָּא וְיִתְבִּי הֵי יִיטְרֵי בְּתֵנָּא לְרִבְנֵי מְאוֹתָא יֵת מִוְדִּנִּיתָא וְיֵת שְׁלִטָּא דִּי לְמִלְכָּא דִּיבְבִית מְקֻדְשָׁא רִינֵי וְקִסְוֵי דְּהִטְיָא גְבֵר וְיִנְיָה בִּידֵיהּ מְעִיבֵר בֵּיתָא מִימִינָא עֵר עִיבֵר בֵּיתָא מִסְּמָלָא לְמִדְבָּתָא וְלִבִּית בְּפֹורֵי עַל מִלְכָּא סְחֹר סְחֹר וְאַפִּיק יֵת כֹּד מִלְכָּא וְיִתְבִּי עֲלֵיהּ יִתְבִּילָא וְיֵת סְחֹרֹתָא וְאַמְלִיכוּ יִתִּיהּ וּמִשְׁחֹרֵיהּ וְיִטְפְּחוּ יֵר וְאַמְרוּ וְעֵלָּת מִלְכָּא וְשִׁמְעַת עֵתְלִית יֵת קֹל דְּרִקְדָּנִין עִמָּא וְאַתּוּ לֹות עִמָּא לְבֵית מְקֻדְשָׁא דִּי י

המלך

המלך

המלך

המלך

המלך

ובבאו ג' וס' והיו את רבך בצאתו. ומהאליהם היתה תבוסת. ובבאי נכעתי. ויוצא ד' וס' יוד וס' נבסר בסד' ואהאקן: וכל עס' וס' בלשון ארמי יהושע סלק לגלגלא וסרים מלכא וחבא חבא. ופי' ביהושע ס' ח':

וַיֵּצֵאֵם לְאֹמֶר זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן הַשְּׁלִישִׁית מִכֶּם בְּאֵי הַשָּׁבָת וְשְׁמִרַת מִשְׁמֶרֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ: וְהַשְּׁלִישִׁית בְּשַׁעַר סֹד וְהַשְּׁלִישִׁית בְּשַׁעַר אַחֵר הָרָצִים וְשְׁמֶרְתֶּם אֶת מִשְׁמֶרֶת הַבַּיִת מִסָּחָ: וְשְׁתֵּי הַיָּדוֹת בְּכֶם בְּלִי יֵצְאֵי הַשָּׁבָת וְשִׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֶרֶת בֵּית יְהוָה אֶל הַמֶּלֶךְ: וְהַקִּפְתֶּם עַל הַמֶּלֶךְ סָבִיב אִישׁ וּכְלִי בִידוֹ וְהָבֵא אֶל הַשְּׁדֵרוֹת יוֹמָת וְהָיוּ אֶת הַמֶּלֶךְ בְּצֵאתוֹ וּבְבָאוֹ: וַיַּעֲשׂוּ שְׂרֵי הַמְּאִיּוֹת בְּכָל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוֹדָע הַבֶּהֱן וַיִּקְחוּ אִישׁ אֶת אֲנָשׁוֹ בְּאֵי הַשָּׁבָת עִם יֵצְאֵי הַשָּׁבָת וַיָּבֹאוּ אֶל יְהוֹדָע הַבֶּהֱן: וַיִּתֵּן הַבֶּהֱן לְשְׂרֵי הַמְּאִיּוֹת אֶת הַחֲנִית וְאֶת הַשְּׁלִטִּים אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ דָּוִד אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה: וַיַּעֲמֵדוּ הָרָצִים אִישׁ וּכְלִי בִידוֹ מִכְתָּף הַבַּיִת הַיְּמִנִית עַד בְּתָף הַבַּיִת הַשְּׁמָאלִית לְמִזְבְּחוֹ לְבֵית עַל הַמֶּלֶךְ סָבִיב: וַיֵּצְאֵם אֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ הָיוּ עֲלֵיו אֶת הַנֶּזֶר וְאֶת הָעֲדוּת וַיִּמְלְכוּ אֹתוֹ וַיִּמְשְׁחֻהוּ וַיִּכְּרוּ כֶּף וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ: וַתִּשְׁמַע עֵתְלִיהּ אֶת קוֹל הָרָצִין הָעָם וַתָּבֹא אֶל הָעָם בֵּית יְהוָה:

רלבג

ויצאם לאמר זה הדבר אשר תעשו השלישית מכם באי השבת והשלישית משמרת בית המלך: והשלישית בשער סוד והשלישית בשער אחר הרצים ושמרתם את משמרת הבית מסח: ושתי הידות בכם בלי יצאי השבת ושמרו את משמרת בית יהוה אל המלך: והקפתם על המלך סביב איש וכלי בידו והבאו אל השדרות יומת והיו את המלך בצאתו ובבאו: ויעשו שרי המאיות בכל אשר צוה יהודע הבנה ויקחו איש את אנשיו באי השבת עם יצאי השבת ויבאו אל יהודע הבנה: ויתן הבנה לשרי המאיות את החנית ואת השליטים אשר למלך דוד אשר בבית יהוה: ויעמדו הרצים איש וכלי בידו מכתף הבית הימנית עד בכתף הבית השמאלית למזבח ולבית על המלך סביב: ויצאם את בן המלך היותו עליו את הנזר ואת העדות וימלכו אותו וימשחוהו ויכרו כף ויאמרו יחי המלך: ותשמע עתליה את קול הרצין העם ותבא אל העם בית יהוה: התורה כמו שכתוב והיתה עמו וקרא בוכל ימי חייו. ורבותו אמרו הנזר הוא השדות סכל הראוי למלכות הולמתו וסאינו ראוי למלכות אינה הולמתו: העמוד

השלישית מכם באי השבת. המשמרות היו מתחלקות וכל אחת בשבת משמרות כהונה ולויה אחת נכנסת ואחת יוצאה וכו' את המשמ' הנכנס להחליף וללכת חלקים השלישית בבית המלך לשמור שלא יעמוד איש על המלך להורגו והשלישית בשער סוד הוא שער המזרחי סגורה שער הסדרה והשלישית בשער הרצים חף הוא משערי העזרה ויונתן תרגם בתרעא רבתוהי תרע ר' רהטיא ושער הרצים דרך סס באין מבית המלך לבית המקדש כמה שכל בקוץ העניין ואותו שער העזרה שכ' אחריו שער הרצים קראו בדברי הימי' שער הספים וממרתם את משמרת הבית מסח. שמיר וזוהי על החלק הראסון שאמר עליו ושמרו את משמרת בית המלך מסח שמרוהו מאר שלא תסיוו רשתכם לפון כואם שלא יבא יחוס בדבר ומס סל מסח מן היסוד וספי' הדו' בכס. ש'מ'תי ס'הו בשער סוד ובשער הרצים ועמהם כל יוצאי השבת כל אכסי משמר היוצא: וממרתם את משמרת בית י'א המלך. שלא יבואו כזק מתוך ביתו ולא הוזדך לכל זאת אלא שבת ר ראסונה עד סהמתה עתליה ובדחו עזריה מן העזרה והבא אל הסדרות. איס ככרי סיבא לתוך המחוז הקרוי שדרות והוא מקום מבוא המלך מביתו לבית יי' ולא ידעתי מהו לסון סדרו וית' סדריא: את הנזר ואת העדו' סכר

היה מפורסם מאר שהיה בן המלך: קול הרצין העם. ר' קול הרצים וקול העם: עומר

העמוד. הוא תעמוד המלך בביתו: קמר קמר. מרד מרד ים באן והוציאו אותה. זעבית המקדש למדרות והביאו אותה דרך בית המדרות לבית המלך ואלתנחומה לזאת דרך מוצא העמרה אל העיר כן תמצא עוזרים מתחברים אליה: והכא אחריהי בבחירתה המת בחרב. להמית בחרב: וישמחו להירים. מקום אישטכא

בלעז: בן יי ובן המלך ובן העם. מהו המלך והעם אחרי יי ואחר כך בן המלך ובן העם מהו עברי למלך: כקרות. ממונים לסמור במלך מסמרתם כחילכתן כי עתליה בטלה את סדר מסמרות הבית ויבאו דרך סער ה הרצים אל בית המלך: כל ימיו אשר הורהו יהודע. אבל משמת יהודע אז באו שרי יהודה להסתחול למלך ועשוהו אלוה אמרו לו חכמם לבית קרמי הקרסים עשה אחת מסוכן למות ואחת בחבאת בו עם שנים ברי אתה לחיות אלוה אז סמך המלך ליהם בדברי הימים: בסף

על עש וס' יהושע כלו לגלגל ושרם חלכא ותתא חבא

עומר על העמוד. פ' סמוך לעמוד וכן וזכת עליו סמוך לו. עליו מטה מכסה סמוך לו. וית קאים על אסטוכא ופי' סטו שהוא ספסל סיוסכ' בו הסרים הגדולים ולרעתו יהיה פ' עמוד. שהיה בארנו הסטיו מקום נכבד לעמוד שם המלך לפיכך כקרא עמוד וכן אומר בדברי הימים על עמרו כלו מקום הראוי לו לעמוד בו: הוציאו אותה אל מבית למדרות

. הוציאו אותה מבית יי ותכא דרך מקום המדרות שהיא מ מערכת הסומרים ואם יכא איש אחריה לעזרתה המיתוהו בחרב: המת מקור: וישמו לה דים. כתבו לה מקום שתכא באותו הדרך אשר מבית יי לבית המלך והוא דרך מבוא הקוסים לבית ושם המיתוהו: בן יי ובן המלך מתחלה כרת ברית בן יי והמלך והעם שהיו כלם ל לעבדות יי ולהסיר העבלי ואחר כך כרת ברית בן המלך והעם: זאת מתן. כהן העבלי היה סמו מתן: ויסם הכהן פקדות. תיומני כהנא מטרות רל המסמרות אשר היו מתקנות מתחילה כן הוסיבם עתה כי כרל כימפני שהיו עובדי העבלי המלכים אשר היו לפני זה לא כסאר דבר בבית יי על מכונו ועל כדורו וכן כתו בדברי הימל ויסם יהודע פקרו בית יי בד הכהנים הלויים אשר חלק רוד על בית יי להעלות עולות ונ' בית מלך. כן כתוב וקרי המלך ואחר הוא אלא שבכתוב חסרון הדיעה: כל ימיו אשר הורהו יהודע הכהן. לא כל ימיו כי אחרי מות יהודע עשה הדע בעיני יי כמו שכתוב בדברי הימים אלא פ' כל הימים אשר הורהו יהודע הכהן כלומר כל זמן שיהודע היה חי וכן כתוב בדברי הימים כל ימי יהודע הכהן: כל

סימ מלכים ותקרא קשר. דברי הימים ותאמר קשר קשר. האפס ותקרא אל אשה ותאמר טלחה: משמור חס' וס' וישכנו אכנים גדולות. וישכנו את ארנו יי. אל האבן הגדלה. וישכנו לה ידיס דעתליה: ויבואו ג' מלאים וס' ויבואו דרך שער דעצים. ויבואו ויאכלו ארץ וסלואה. ויבואו פנימה אל הבלי חזקיהו

ותרא והנה המלך עמר על העמוד כמשפט והשרים והחיצויות אל המלך וכל עם הארץ שמח ותקע בחצוצרות ותקדע עתליה את בגדיה ותקרא קשר קשר ויצו יהודע הכהן את שרי המאיות פקרי החיל ויאמר אליהם הוציאו אתה אל מבית לשדרות והכא אחריה המרת בחרב כי אמר הכהן אל תומת בית יהודה: וישמו לה ידים ותכוא דרך מבוא הסוסים בית המלך ותומת שם: ויכלת יהודע את הכרית בין יהודה ובין המלך ובין העם להיות לעם ליהודה ובין המלך ובין העם: ויבאו כל עם הארץ בית העבלי ויתצרוהו את מזבחתו ואת צלמיו שברו היטב וארת מתן כהן העבלי הרגו לפני המזבחות וישם הכהן פקדת על בית יהודה: ויקח את שרי המאיות ואת הברי ואת הרצים ואת כל עם הארץ וידידו את המלך מבית יהודה ויבאו דרך שער הרצים בית המלך וישב על כסא המלכים: וישמח כל עם הארץ והעיר שקטרה ואת עתליה והמיתו בחרב בית מלך: בן שבע שנים יהואש במלכו: בשנת שבע ליהואש מלך יהואש וארבעים שנה מלך בירושלם ושם אמו עכ'רת מבאר שבע: ויעש יהואש הישר בעיני יהודה כל אשר הורהו יהודע הכהן: רק הכמות לא סרו עוד העם מזבחים ומקטרים בכמות: ויאמר יהואש אל הכהנים

ותחת והא מלכא קאים על אסטוכא כהילכתא ורברביא עסיה ותצוצרתא קדם מלכא וכד עמא דארעא תרו ותקעין בחצוצרתא וכזער עתליה ית לבושחא וקרת מידרא מידרא ופקיד יהודע כהנא ית רבניה מאותא דממנן על חילא ואמר להון אפיקו יתה לגיו סן סידרא ודייעול בתרהא יתקטל בחרבא ארי אשר כהנא לא יתקטל בבית מקדשא ר' וישואו לה אתרא ועלית באורח מעלנא דסוכנא לבית מלכא ואחקטילת תמן: וגוד יהודע ית קיימא בין מידרא ר' ובין מלכא ובין עמא למדחי לעם משמש קדם יי בין מלכא ובין עמא: ועליו כל עמא דארעא לבית בעלא וסתרוהו וית איגורוהי וית אלמוהי תבירו יאור וית מתן בומריא רבעלא קטלו קדם איגור וסני כהנא מסרנא על בית מקדשא ר' ורבר ית רבני מאותא וית גבריא וית רהטיוא ויתל עמא דארעא ואחיתו ית מלכא מבית מקדשא ר' ועלו באורח הרע רהטיוא דבית מלכא ויתכ על פורסי מלכא: ויתי כל עמא דארעא וקרתא שרובת וית עתליה קטלו בתרבא בית מלכא:

בר שבע שני יהואש בר מלך ו בשנת שבע ליהואש מלך יהואש וארבעין שני מלך בירושלם ושם אמו עכ'רת מבאר שבע: ויעש יהואש הישר בעיני יהודה כל אשר הורהו יהודע הכהן: רק הכמות לא סרו עוד העם מזבחים ומקטרים בכמות: ויאמר יהואש אל הכהנים

קיימא בין מידרא ר' ובין מלכא ובין עמא למדחי לעם משמש קדם יי בין מלכא ובין עמא: ועליו כל עמא דארעא לבית בעלא וסתרוהו וית איגורוהי וית אלמוהי תבירו יאור וית מתן בומריא רבעלא קטלו קדם איגור וסני כהנא מסרנא על בית מקדשא ר' ורבר ית רבני מאותא וית גבריא וית רהטיוא ויתל עמא דארעא ואחיתו ית מלכא מבית מקדשא ר' ועלו באורח הרע רהטיוא דבית מלכא ויתכ על פורסי מלכא: ויתי כל עמא דארעא וקרתא שרובת וית עתליה קטלו בתרבא בית מלכא: בר שבע שני יהואש בר מלך ו בשנת שבע ליהואש מלך יהואש וארבעין שני מלך בירושלם ושם אמו עכ'רת מבאר שבע: ויעש יהואש הישר בעיני יהודה כל אשר הורהו יהודע הכהן: רק הכמות לא סרו עוד העם מזבחים ומקטרים בכמות: ויאמר יהואש אל הכהנים

חלב

עומר על העמוד. רל אכל העמוד: הוציאו אותה אל מבית למדרות. רל הוציאו אותה בדרך סתיה תמיד מבפני למדרים ולמערכות הסומרים את המלך כרי סלא תמלט ותנוס: והכא אחריה המת בחרב. רל הנמסך אחריה לבא עמה תמיתו ב בחרב כרי סלא י יאספו אליה ותתחזק מעט והכה סמו לה מקו לנס אשר בחרו ולזה בא דרך כנסת הקוסים בית המלך ושם לא היתה יכולה לנטות אכא ואכא ו

והרגה סם כי לא רצה הכהן שתומת בית יי ויכרות יהודע את הבית. הנה ראסונה כרת ברית בן יי ובן המלך והעם שהיו לעם יי ואחר כך כרת ברית בן המלך ובן העם שהיא יהיה להם למלך והם יהיו לו לעם: זאת מתן כהן העבלי. אחשוב שהרצון בזה שהסנים לכהן לעבלי והס סאר הכהנים שהיו סם שבידים עמו הרגום כלם לפני המזבחות: ויסם הכהן פקדות על בית יי. רל סמנה סם מניס ופקדות כרי עניינו מסודר בתכלית הסודר והנח מענין אלו המכונים העמרת המסמרות על ענינם הראסון: ויבאו דרך סער הרצים. דמה שזה הסער היה נקרא כך מימי רחבעם כי אז עשה רחבעם מגבים והפקירם אל תא הרצים: כל ימיו אשר הורהו יהודע הכהן. מנד טבל מה שהיה מימיו אשר הורהו יהודע הכהן עשה הישר בעיני יי אך אחרימות יהודע לא עשה הישר בעיני יי כמו שזכר בספר רל: כל

הוא מוכן תחילה ואחר כך היו משמיע אותו בצורות הבקש שהיה מטבע צרור לצדו ואמר לא היה מטבע צרור לצדו והיו כותבים אותו על ידי עשי המלאכה והיו מוכיחים אותו לחרשים ואמר לא היה מטבע והיו עושין אותו מטבע או בורפין אותו מטבע כי בהוצאה לא יוכלו ארס אלא המטבע למכר האומנים ולקנות עצי ואבנים ופי' המתוכן מתוקן בצורה שהיה כולם בצורתו ותבניתו ויש לפרסו ויזכרו מענין צורה כי הבקש שלא היה מטבע עשו אותו מטבעי' על ידי כך כתיב וקרידי ואחר הוא בענין: הסתרים

כל כסף הקרמי' אשר
יובא בית יי' . הוא
מחצית הסקל לכל
אחר ואחר סהיה מ
מטאת משה עבד ה'
האלהים על ישראל
במערב כמו שזכר

ויוקב
ל בתרי לוי
ויוקב בן
האשה

הפקדים. כן סת"ב וקרי המופקדים והכתוב הוא תואר כמו חכם חכמים והקרי הוא מהפעלים ואחד הוא: לחרם העץ. הם כורתיה העצים בלבדן ועשוין אותם במקצועות ולבנים. סבנים העצים בבית: ולגדרים. הבונים קירות האבנים: ולחוצבי האבן. סחובין האבנים בהר: ולקנות עצים ואבנים מחב. היו להם פועלים כלבבון ובהר והיו קונים גם כן מאחרים שהיו להם עצים כרות ואבנים מחבב כלול אבנות חצובות מחבב עם כשקל מטען וית' ולבנים ולארכולא והם אומני האבן הגדולים אשר תחתיהם אומנין אחרים ותרגס' ולגודר' ולארכולא הם אומני האבן הגדולים בני הקירות:

אך לא יעשה בית יי' ספות כסף. ובדברי הימים אומר ויעשו כלים לבית יי' כלי סרת ודול' הקסו אלה הפסקו' ותרצו כאן סגנו והותירו כאן סגנו ולא הותירו וזהו שאמר ובכלותם הסאו לפני המלך ויהוירע כי לפני כלות המלאכה לא היו עושי' כלים כמו שאמר הנה אך לא יעשה בית יי' ספ' כסף כי לעושי המלאכה יתנוהו סעריין לא כעשתה המלאכה אך כאשר כעשתה המלאכה כמו שאמר סס ויעמדו בית האלהים על מתכונתו וגו' ובכלותם עשו הכותר כלי סרת: ולא יחטבו את האבנים. מכאן ר' זל' סאין מחשבין עם גבאי צדקה כי כ כשממכין אבנים על הצדקה רבנים כאותן ממכין ואין נן מחשבין עמהם סאין חסרין בכשרים: כי כאמורה הם עושים ירושים היו כי אבנים כאמנים היו: כסף אסם. פיר' ר' זל' המפריש מעות לחטאת או ל לאטמוולקח הבה' לחטאת או לאסם והותיר מן המעו המותר לא יובא בית יי' לבדק הבית לא לכהנים יהיה אותו הכסף והם לוקחים מהם עולו לקיץ המזבח ואמרו זה מררס דרס יהוירע הכהן אסם הוא לוי אסם הוא לכהן להביא כל דבר הבא מ מתחר חטאת ואסם ילקח ב בדמיו עולות הבשר לוי וערות לכהנים: אז יעלה חזאל' בדברי הימים סת' כי אחרי מות יהוירע עשה יהואש הרע בעיני יי' וגם הרגו זכריה בנו במכות המלך לפי שהיה מוכיחם: ולקייפת השנה עלה עליו חיל' ארס וגו' וסתי מלחמות היו וזו המלחמה שאמר הנה היתה ראשונה ובאמרו אז יעלה חזאל' פי' כסעשה הרע בעיניו אחריות יהוירע והביא עליהם האל מלך ארס וכלם על גת ולכדה והיא היתה למלכיה והורה כי רוד לקחה מיר פלשתים: ויסם חזאל' פניו לעלות לירושלם ולא עלה כי יהואש לקח קדשי בית יי' הכסף והזהב הנמצא באזכרות בית יי' ואצטטאמר כל הזהב לא ר' כלל אלא רובו סהרי במי אמציה בגולקח יהואש מלך ישראל הכסף והזהב הנמצאים בבית יי' ובאזכרות המלך לא הרוב לקח ושלח לחזאל: ויעל מעל ירושלם. כלומר נמנע מעלות ירושלם ואחר כך כסערגו זכריה שהיה מוכיחם לתקופת השנה עלה חיל' ארס ויבואו אל יהודה וירושלם והסחיתו כל השרים ורבים מהעם ואת יואש עצמו ספטס ועצמו אותו בתחלואים רבים ואז קסרו עליו עבדיו והרגוהו בעין סהרג זכריה כמו שאמר סס בדמיו בני יהוירע: בית מלוא היורר סלא. בית מלוא סס מקום וסלא סס מקום ובאמרו היורר סלא כראה כי בית מלוא אחר היה ובדברי הימים אומר ויהרגוהו על מטונו וכן היה כי במלחמה הוכה כמו שאמר סס ואת יואש עצמו שפטו וכלתם ממנו כי עבדו אותו בתחלואים רבים וגו' וסאוהו כמטה להוליכו לירושלם ובדרך הרגוהו עבדיו על מטונו: ויוזכר

המופקדים. הממונים: ויוציאוהו: לסון הוצאה לשכור חרשי העץ והבונים הם המרכלין חורסי האבן סחבירהם עושים על פיהם ראשי האומנות: ולגודר': בוני החומה תלמדי הארכלין: ולחוצבי האבן. מן ההר: ספות כסף. מזמרות והם כלי סיר: ולא יחטבו את האבנים. לא היו האמרכלין באים לחטבן עם האבנים

הגזברין אשר יתנו האמרכלין את הכסף תמיר על ירם לתת לעושי המלאכה לפי סלא היו חסורין ב בעיניהם כי באמנה הם עושי': כסף אסם וכסף חטאות.

המפריש מעות לחטאתו וללחמיו ולקח את הבהמה ונתנו מן המעו לא יובא בית יי' לבדק הבית לכהנים יהיה והם לוקחים מהם עולות קיץ למזבח הבשר ל לשולה והעורות שלהם כך סכינו בתמורה זה מררס דרס יהוירע הכהן כל הכא ממותר חטאת ומתותר אסם ילקח בהן עולות: אז יעלה חזאל' אחריות יהוירע ויעשה יואש את עצמו אלה: בית מלוא. באותו מקום מלוא סס מקום: סלא. סס מקום: ויוזכר

הפקדים בית יהוירע וציאוהו להרשי העץ ולבנים העשים בית יהוה: ולגדרים ולחוצבי האבן ולקנות עצים ואבני מחבב לחזק את בדרק בית יהוה ולכל אשר יעשה על הבית לחזקה: אך לא יעשה בית יהוה ספות כסף מזמרות מזרקות חצירות כל כלי זהב וכל כסף מן הכסף המובא בית יהוה: כי לעשי המלאכה יתנוהו וחזקו בו את בית יהוה: ולא יחטבו את האבנים אשר יתנו את הכסף על ידם לתת לעשי המלאכה כי באמנה הם עושים: כסף אסם וכסף חטאות לא יובא בית יהוה לכהנים יהיו: אז יעלה חזאל' מלך ארס וילחם על גת וילכדה וישם חזאל' פניו לעלות על ירושלם: ויקח יהואש מלך יהודה את כל הקדשים אשר הקרישו יהושפט ויהורם ויאחזיהו אבתי מלכי יהודה ואת קדשיו ואת כל הזהב הנמצא באצרות בית יהוה ובית המלך וישלח לחזאל' מלך ארס ויעל מעל ירושלם: ויתר דברי יואש וכל אשר עשה הלוא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי יהודה: ויקמו עבדיו ויקשרו קשר ויבאו את יואש בבית מלך אהירד סלא:

בית יהוה לכהנים יהיו: אז יעלה חזאל' מלך ארס וילחם על גת וילכדה וישם חזאל' פניו לעלות על ירושלם: ויקח יהואש מלך יהודה את כל הקדשים אשר הקרישו יהושפט ויהורם ויאחזיהו אבתי מלכי יהודה ואת קדשיו ואת כל הזהב הנמצא באצרות בית יהוה ובית המלך וישלח לחזאל' מלך ארס ויעל מעל ירושלם:

ויתר דברי יואש וכל אשר עשה הלוא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי יהודה: ויקמו עבדיו ויקשרו קשר ויבאו את יואש בבית מלך אהירד סלא:

עבדיו ויקשרו קשר ויבאו את יואש בבית מלך אהירד סלא:

עבדיו ויקשרו קשר ויבאו את יואש בבית מלך אהירד סלא:

עבדיו ויקשרו קשר ויבאו את יואש בבית מלך אהירד סלא:

עבדיו ויקשרו קשר ויבאו את יואש בבית מלך אהירד סלא:

עבדיו ויקשרו קשר ויבאו את יואש בבית מלך אהירד סלא:

עבדיו ויקשרו קשר ויבאו את יואש בבית מלך אהירד סלא:

עבדיו ויקשרו קשר ויבאו את יואש בבית מלך אהירד סלא:

עבדיו ויקשרו קשר ויבאו את יואש בבית מלך אהירד סלא:

עבדיו ויקשרו קשר ויבאו את יואש בבית מלך אהירד סלא:

עבדיו ויקשרו קשר ויבאו את יואש בבית מלך אהירד סלא:

עבדיו ויקשרו קשר ויבאו את יואש בבית מלך אהירד סלא:

עבדיו ויקשרו קשר ויבאו את יואש בבית מלך אהירד סלא:

רלבג

והיו כותבים אותו על ידי עושי המלאכה ה הממונים בית יי' והם יוציאו את הכסף ל לחרם העץ והם ה האומנים הכותרים העצים בתמו' סירצו ולבנים הבית והם העושים בית יי' כמו ההיכל והדבר ולגודר' והם העושים הקירות והגדר לחצר הגדולה והעזרה ולחוצבי האבן הם החוצבים אותם מן המחבב ואע"פ שהיו סוכרים חרשי עץ ו לחוצבי אבן הנה היו צריכים לקנות העצי' כרותים ואבני מחבב כחצבים או בלתי כחצבים: אך לא יעשה בית יי' ספות כסף. הם כלי אר: מזרקות. בדרס בלעז: חצובות. הם היו נעשות לתקוע על הזבח' כמו סזכרה התורה ואמר סלא יעשה מזה הכסף אלן הכלים וזולתם אבל יתנוהו לעושי המלאכה לחזק את בית יי' ואלס התבאר בספר ד'ה שאמר סחזקו את בית יי' אס הותיר היו עסין מהנמאר כלי סרת ולא היו ממכסין לעשות מהכסף כלי סרת אס לא נסאר אחר חזק הבית: ולא יחטבו את האבנים. ר' סהאנים הכותרים הכסף לעושי המלאכה לא יחטבו עמהם אס נכתוהו כולו לעושי המלאכה אס לא כי בוראו באמנה הם עושים כי הקדס מברל בדילי אינסי מוכיה: כסף אסם וכסף חטאות: ר' סהאנים המפרישים מעות לאסם או לחטאת והותירו הנה המתיר לא יובא בית יי' לחזק הבית אך יהיה לכהנים והנה היה הדין סיקנו מהם חטאות או אטמות ומכרולכרכי חטאות ואסם אך תקנו חכמים סיהיה המתיר לעולות הבשר לוי והעור לכהנים: אז יעלה חזאל' מלך ארס. הנה זאת המלחמה היא זולת המלחמה הנזכרת בספר ד'ה כי בזאת המלחמה לא עלה לירושלם ובמלחמה הנזכרת סס בא אל יהודה וירושלם וירמה סבתחלת העין כסעשה יואש הרע בעיני יי' אחרי מות יהוירע הכהן היתה זאת המלחמה והנה זכר בזה המקום סכבר היה אז יואש בעיר סמה בית מלוא וספי סהיה סס בית מלוא אחר זולת זה זכר סזה היה יורד אל סלא עליו עבדיו והסוהו על מטונו ומת והנה זכר בזה המקום סכבר היה אז יואש בעיר סמה בית מלוא וספי סהיה סס בית מלוא אחר זולת זה זכר סזה היה יורד אל סלא והנה

כסף אסם
יב ספי
דמיון בדיס

סלא
ב סת' לוי
כלה כל
אשר נכתו'
הא דידן
כתי' א'

והנה

רמי

הט' הוא להודיע ענין הנפלאות העצומות שבאו בזה הספר כי באמונת הנפלאות יתקיימו הפנות התודיות ולזה ספר סכר הכה חליהו באררתו מי הידיו והחזו הכה והזה וסבבר עשה זה גם כן אלישע ולזה גם כן ספר סכבר רפא אלישע מי ירחיו מהיו רשים וממיתים בסם במקום המוצא מעט מלח אחר לא היה בטבע המלח מיתקן המים אבל הוא מקלקל אותם ולזה ב"כ ספר סכברק שקלל אלישע הנערים הקטנים שחרפו אותו ויבאו פנים רובים מן היער וקצו מהנערי ההם ארבע' וס' הם והעשאו ליסע לתועלת סיכויי ישראל זה ויסובו לו כי רובם היו עובדי ע"ז בזמנו ולזה חתה הכנה גם כן ספר המופת שעשה אלישע כסלא היה מים לסלסת המלכ' והיו יראי' סימיותו בזמא ובאו להם המים על דרך המופת שעשה ליסע שבו מים נמלא מהם הכחל והוא מוולת סיראור רוח ידה סם ולא בסם יתחדשו ממנו כמו עשר לחם והיה מעשם המופת בזה סהיה כלי להפיל מלך מואב ביד המלכ' ההם בזה האופן הנפלא סכר וזה סה' ראו מנבר אתהמ' אדומי' כרם והסבו מהחרב נחרבו המלכים

המלכ' ויבאו כרמות חכמי' הולכי' לקחת סלל והיה זה קבה' א' שנעשה למואב כל הרע הנפלא שיער אישע' ולזה ג' זכר מופת הסמן סלל היה מס' אישע' אבל כל עוד שהיה האשה מופתת היה מתעורר על דרך מופת סמן באסוף ההוא עד שמלאת כל הכל' סיכלה לקבץ איה' ולזה ג' זכר המופת שעשה לסונמית סלל היה לה בן והיה אישע' זקן והיה מפני זה יותר רחוק מתעורר והנה אישע' כסידע יער אותה בזה הטוב סבבת חיה היא חובקת' על צד השבת הגמול לה על הטוב שהטיבה לו והיה לה בן ולזה ספר שהוא החיה בנה אחר סמת' ולזה ג' ספר שהסיר שהיה בו מות מפני פקוד' הס' שסמנו בו ההנהגה אישע' על דרך המופת שהסיר הרע ממנו בהסלכו לקח' הס' רוסס בהסרת זה הרע ולזה ספר שהל' שהיה מעט מאד לנת' לפני מאה אים' אכלו וסבבו מתכווהו ודעו כמון שיער אישע' להם ולזה ספר מה סרפא' צרעת נעמן בסאל' לו סידח' במי היורד סבב פעמים ותסוב' בסדו אליו וטהר והיה לו בן ולזה ספר שהיה ג' ספר סרפא' צרעת נעמן בסדו ותקף סקללהו הנביא בזאת הקללה ולזה ג' ספר שהברזל סכפל מן העץ תוך היורד הנה חתך אלישע' עץ בצורת יד הברזל במקום סככס' סס ותקף שהסליך אלישע' העץ אל המים ככנס על דרך המופת בנקב הברזל והצף הברזל על המים ולזה ג' ספר מה שהראה אלישע' לנעמן קוסי' אסורכ' אס' ומה שהכה בסדו' על דרך המופת הגוי כלו הבא אליו עד שהולכס' תוך סומרו והס' לא הרגשו' ולזה ג' ספר מה שהסמיע הטי' את מחנה ארס' על דרך המופת קול רכב קול סוס קול חיל כבד בדרך סכסכ' כלס' בגלילה ועזבו כל המחנה כאשר הוא' והיה זה סבה' שהיה סאה סלת בסקל' וסאתס' סצורים בסקל' בסד' סומרון בעת' סייס' להס' אלישע' ונתקייס' בס' מן מה שאמר לסליס' אשר המלך נסע' על ידו סבד' יראה בעיניו ומס' לא יאכל' :

הי' הוא להוריע סאין תלמידי חכמים הולכס' בלל דברי תורה וסכמה' ולזה אמר ויהי סס הולכס' הלך ודבר' כי בודאי לא היו רביה' דברי הבאי' אבל מרוב תשוות' אישע' ללמד מאלהיו סיו מרבי' בקורות התורה והסכמה' והנבואה :

היא' הוא להוריע כי חייב ארס' לקרוע על רבו כסמת' הלא תראה כי אלישע' קרע בגדיו בהלקח אליהו מאתו ואעפ' סלא מת' כיהיה ענינו לו כחילו מת סלא יכול להס' ממנו אחר זה סוס דבר חכמה' :

היב' הוא להוריע שהקורע בגדיו על אבל רבו אינו מאחה לעולם ס' וסזק' בבגדיו ויקרעס' לס' קרעס' ולא היה צריך לומר לסניס' קרעס' אחר שאמר ויקרעס' כי לכל הפחות יהיו סניס' קרעס' אף הרצון בו סיתמיד' הס' כראיס' סניס' קרעס' :

היג' הוא להוריע שהוא ראוי סלא לומר את' שאינו נסמע' ולזה תמצא כי בני הנביאים כאשר סאלו את' אלישע' אס' יסלחו חמסס' אים' בני חיל לבקש את' איהו אישע' נסאו רוח' י' היה המענה ממנו סלא יסלחו וכאסר הסצירו בו מאד והסיר סאין רעתס' להמנע מזה לא רצה לחלוק על כונתס' ואס' להס' סיסלחו בצור' שהיו יכולס' להסיר ממנה סאין רעתו סיסלחו והיה להס' בה התפלות בס' כן סלא עסו כסד' מצות' הנביא ולזה אמר להס' בסוף הלא אמרתי לסס' אלת' לבו :

היד' הוא במדות והוא להוריע סאין ראוי לבנות החכמים והסלמים הלא תראה מה סקרה' לערס' סבאות' אלישע' סמתו מהס' ארבעס' וסניס' :

היו' הוא במדות והוא להוריע סראוי לכל ארס' סיתרד' לחכמים וסרתס' כי בסדו' אותס' ילמד הרבה מחכמתס' מפני היותו תמיד' אצלס' וסמעו כל רביהס' ולזה ספר כי כאשר סאל' יהוספט' הים סס נביא לוי' ענדהו פה אלישע' בן סעט' אשר יצק מים' על ירי אליהו ללמד כי מפני ססירת' אותו וסמעו היה ראוי סיקקה' מהסלמות' אשר לאיהו הרבה' ולזה ענה יהוספט' בס' כן יס' אותו דבר י' :

היר' הוא להוריע שסס' תשוות' הנביאים להוכיח החוטאים כראוי עד סכבר תמצא סאל' סאל' מן הסבר הרבה מלך יסראל לאלישע' עד סכבר יורו אליו מלך יסראל ויהוספט' מלך ארס' ולא הסכימו לסלח לקרוא לו הנה עס' כל זה ענדהו הנביא קסס' ואס' לו סילך אל נביאי' העל' והאסרה ולא יסאל ממנו דבר אחר סכבר סר מאחרי' י' לסת' בטאות' ירבעס' וכל זה היה מהנביא להועיל להורס' סאס' יסוב' א' י' אולי ינחם י' על הרעה אשר דבר לעשות' לזוכסר ראה סלא היה אז את' תוכחת' כי הס' בסכנה עצמה הראה לו שהוא מואס' אותו מפני רוע מעשיו ואמר כי לולי פני יהוספט' הוא נוסא' לא יביט אליו ולא יראו אף לכבוד יהוספט' מעשה היסר בעיניו י' עשה סאלתו וזה כלו להועיל להורס' כמו סכברנו :

היז' הוא במדות והוא להוריע שהוא ראוי לכל סלס' סיתמס' הרעס' וססור מחברתס' ומהבטת' ראית' פניהס' סן ימסכוהו לרוע דרכיהס' ולזה אמ' לולי פני יהוספט' אני נוסא' אס' אביט אליו ואס' אראי' :

היח' הוא במדות והוא להוריע סראוי להרחיק מרת' הכעס' כי הכעס' מכבה' אור הסכל' הלא תראה כי מפני כעס' אלישע' על מלך יסראל לא סרתה' עליו סכינה' עד שהסיר הכעס' בגנן המנע' לפניו :

היט' הוא להוריע כי הנביאים אף על פיסהס' סליטו בעשיית' הטי' המופת' על ירס' לא יסתרלו להטיב' בזה האופן כי אס' לסובס' ולזה תמצא' שהאסס' סצעה' לפניו כי הנסס' בא לקחת את' פני ילריה' לו לעבדים אמרה לו סכבר דיע כי אבי הילרים היה ידא' את' י' כי אס' היה מאסר קרו מאחר י' לא היה מתעורר אלישע' להטיב' לה בזה האופן הנפלא :

הכ' הוא במדות והוא להוריע סמרת' הנריבות' היא מסובחת' הלא תראה מה סקרה' לסונמית' מפני סדיבותה' שהחזיקה באלישע' לאכל לחס' וסלא ממנו סיסור סמה' תמיד' מריע' וסאחר' סכתכסר' לה סהוא אים' אלהיס' קרוס' חלקה' לו מהסבר ויתר כראוי לו כי זה היה סבה' אל שהיה לה בן והסיהו אלישע' וסלא ימותו ברעב כי הוריע לה סכבר קרא הטי' אל הרעב וגס' בא אל הארץ סבב סניס' ולזה נתן לה ענה' סתלך לצור כאשר יאות' לה לגור סס עד עכור הרעב :

הכא' הוא להוריע שהוא ראוי למקבל' סיסתרל' לסלס' גמול ראוי למיטיב' ולזה תמצא' סספר סכבר חקר' אלישע' מה לעשות' לסונמית' מן הטובה על מה שהטיבה לו ולרצותו להסיר' להגמול גדול סאל' מה לעשות' לה וסיתרל' על

כל פנים לעשות' לה דבר גדול יהיה להגמול גדול וראוי על הטוב שהטיבה לו :

הכב' הוא להוריע סאין ראוי לסלס' לרבר עס' האסס' אס' לא יביאהו לזח' הסכח' אבל ראוי להתרחק ממנה לפימה שאפסד' ולזה ספר סכאסר רצה אלישע' לרעת' איו זהגמול יתכן לו להסיר' לה לא דבר אליה הוא בעצמו אבל אמר לגוזי' סיקרא' לה והוא יאמר אליה אלה הדברים עד אשר ראה אלישע' סלא היה לו דרך להסיר' להגמול אס' לא בדרך המופת' אז קרא לה ועמדה בפתח כרי סתסמע' יעסור הנביא מפי הנביא :

הכג' הוא להוריע סאין התכלית בבניס' סיסמח ארס' בהס' סזיוו אבל הוא לקיום המן סיסאר' לארס' בהס' זכר ולזה ספר סכבר אמרה הסונמית' לאלישע' כסייע' לה סעל דרך המופת' תהיה חסד' בן כעת' חיה סלא יכזבה' לת' לה טוב סאינו טוב כי אס' לא יחיה איו לה ספץ בזה הטוב להסלות' אותה ל' לתת' לה סלוה' בראות' סיס' לה בן ולזה אמרה לו הלא אמרתי לא תסלה אותי :

הכד' הוא להוריע כי המועדים והימים טובים מכונים לעבוד בהס' הטי' ולהסתרל' בהסנת' קנין הסלמות' לפי הוכלת' ולזה ספר סכבר אס' אישע' לסונמית' מרוע' את' הולכת' אליו היום לא חרס' ולא סבת' למרכו בזה סבכמו' אלו הימים ראוי לסלכת' להסכמים' ללמוד מהס' :

הכה' הוא להוריע שהצריך לרבר הצלת' נפס' ראוי סיתעסק' בו במהירות' נפלא לפימה שאפסד' ולזה ספר דבר מהיר' הסונמית' לסלכת' לאלישע' וסס' ההנפלה בפניו והחזיקה ברגליו כרי סידרס' הנביא לסקססה' ולא רצתה להגד' לו בברור על מה באה לכבוד הנביא כי ירעה שהוא ידע זה בראותו אותה וגס' לא הסתפקה במה שאמר הנביא לגוזי' כי יראה סמא' אינו ראוי סיעשה' זה על ידו ולזה נסבבה' סלא תעזבוהו כי רצתה לסלס' לבנה' ההכלה בלי סוס ספקי' :

הכז' הוא להוריע סאין ראוי סיתפתח' ארס' פיו לרע הלא תראה מה סספר' מהסונמית' שאמרה לאישע' סלוס' כססל' לה על מה ועל מה היא הולכת' וזה אמרה לגוזי' :

הכח' הוא להוריע סראוי לנביאים לפרס' עזס' גבורת' הטי' לגויי הארצות' לעשות' להס' מופת' אף על פי סאיס' ראויס' לו ולזה תמצא' סכבר התעורר אישע' לרפאת' נעמן מצרעתו למנע' ירע כי יס' נביא בסראל' כי בזה תועלת' להיטיס' לעבודת' הטי' וכן מצאנו זה התועלת' בברור בספלת' סלמה' כמו סבארנו סס' :

הכח' הוא להוריע סאין ראוי לנביא לקחת' סכר' על מה סיעשהו מן המופת' כי בזה יבא להאמי' כי הוא הוא הפועל בזה המופת' וססור מפני זה התועלת' אשר כתרס' בעבורו והוא סיכירו מעלת' הטי' וגבורתו וסובו לאמונתו' ולזה תמצא' סלא רצה אלישע' לקחת' מנחה' מנעמן' אחר סרפא' אותו מצרעתו וגס' קלל גוזי' כסקבל' ממנו כספ' על זה והנה תמצא' כי מפני שראה נעמן סלא רצה אישע' לקבל דבר מנעמן' על זה להור' סלא היה הוא הפועל בזה אף הטי' התכבד' נעמן סלא יעבור ביאס' לוי' :

הכט' הוא להוריע סאין ראוי לארס' סיכפור העץ אף יהיה מורה ועזב' ולזה תמצא' סלא קלל אלישע' גוזי' בראותו אותו אעפ' שהוא יורע' סעשה' זה הססאל' אף קללו אחר סכפר עסו' ולולי כי פירתו העץ היה אפסד' סיקח' אלישע' לתקן את' אשר עשותו' :

הל' במדות והוא להוריע שהוא אפסד' סיקח' כפלות' איובי' האומה בירס' סייטיבו להס' כרי' סיהיו בסלוס' עמהס' בראותס' סבבת' נפלס' בירס' חמלו עליהס' והיטיבו להס' וס' סראוי לעשות' זה בהיות' איובי' האומה יותר חזקים מהס' :

הלא' הוא להוריע סאין ראוי לארס' סיהיה מכחיס' ובלתי מאמין מה' סייסדו הנביאים הלא תראה מה סקרה' לסליס' מפני היותו מרחיק' סיהיה מה' שאמר אישע' לסוב למחרת' היום הלא סאה סלת' בסקל' וסאתס' סעורים בסקל' בסד' סומרון והוא סכבר ראה זה בעיניו ומס' לא אכל כמו שאמר הנביא לו וזה היה ענינו הראוי לו סהוא ראה אמות' דברי הנבואה ההיא ולא סהנה בטוב' סהנע' ממנה' :

הלכ' הוא במספס' התוריים' והוא להוריע סהרר בסד' סברו סלא מרעתו אינו חייב להעלות' לו סכר' ולזה תמצא' במה סספר סצעה' הסונמית' אל המלך על ביתה ועל סרה' סהיו מחזיקי' בהס' אנסס' סכבר בזה המלך להסיר' לה את' כל אשר לה ואת' כל תבואות' הסרה' מיום עזבה' את' הארץ ולא אס' להסיר' לה סכירות' ביתה' :

הלג' הוא להוריע סאין ראוי גס' לנביא לסמוך' על הסס' ולזה בזה אלישע' לנביא סיבא' חרר בסד' יהוא בן יהושפט' כן נמסי' למסדו מלך על יסרל' כרי' סלא יורע' סורופץ' יהרגו מלך יסרל' וכן תמצא' סעשה' אחיה לירבעס' וסמא' הנביא לרור ל' סלקחו להס' דרך כרי' להעל' סורס' ועניס' :

הלד' הוא להוריע סאין עוסי' סרה' בממון באחד לבד' ולזה תמצא' סכאסר היה הכסף בארון לחזק את' ברך' הבית' סמוהו סס' סהנני' סומרי' הכסף לא אחר לבד' גס' בהנזיס' הכסף מהארון היה סס' סופר המלך והסכה' הגדול לא אחד לבד' גס' בתתס' הכסף אחר זה נתנוהו על ידי עוסי' המלאכה' והס' הוציאוהו יחד לא אחר לבד' :

הלה' הוא להוריע סאין ראוי גס' לנביא לסמוך' על הסס' וסאין סיקרמו לרבר' המסרתס' להס' לפי סהס' מכונים בעצמס' ובה' היסדה' לעמוד על סדו' המציאות' ולזה ספר ססד' הבית' היה קודס' עשיית' הכלס' המסרתס' סאיס' מכונים בעצמס' כמו הספס' והמזמורות' והמזרקיס' והחצוצרות' ומה' סידמה' להס' מכלי הכסף והזהב' :

הלז' הוא להוריע סאין מחסבן עס' הממוניס' על ההקדשות' והדמה' להס' כי באמונה' הס' עוסיס' להיות' דבר ההקדש' חמור' להס' ולזה אמר ולא יסכבוא' את' האנסס' אשר יתנואת' הכסף על ירס' לנת' לעוסי' המלאכה' כי באמונה' הס' עוסיס' וכן הענין בבבאי' צדקה' לפימה שאסכבי' :

הלז' הוא להוריע סמוות' חטאת' לחטאת' ומותר' אסס' לאסס' סאס' היה מותר' אסס' חטאת' לא יובא' בית' י' לכהניס' יהיו ולמדנו מאמרנו לכהניס' יהיו סריכיו' אלו הכספים מתחלף' ולזה לא יתערבו זה עס' זה אמנס' והיה בסיהיה מותר' אסס' לאסס' ומותר' חטאת' לחטאת' כמו סיראה' חיובו מזה עס' הענין' :

מלכים ב רשי

ויתן מוֹשֶׁה. את יוֹאֵם בֶּן יִהוֹאָחָז שֶׁאָמַר בּוֹ שֶׁלֹּם עַמּוּיִם תִּכְהֶאֱת אֲרָם: בְּסִכַּת סִלָּסִים וּסְבַע נֹגַ' מִקִּרְיָא זֶה מוֹכַחַם מִכִּי צָרִיךְ וְלֹא מִצִּדִּיק לִּי מִתְקַן סִהִיָּה לוֹ לִוְמֹר סִלָּסִים וְתִשַׁע סְהָרִיעִימָר אֲבִיו בְּסִכַּת עֶשְׂרִים וּשְׁלֹם לְיוֹאֵם וּמֶלֶךְ סָבַע עֶשְׂרֵה סֶנֶה נִמְצָא סָמַת בְּסִכַּת סִלָּסִים וְתִמְעַ לְיוֹאֵם וְעוֹר הוּא אֹמֶר לִמְטָה בְּעִיָּין בְּסִכַּת סָתִים לְיוֹאֵם בֶּן יִהוֹאָחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ אֲמֻצִּיָּה בֶּן יוֹאֵם מֶלֶךְ יִהוּדָה נִמְצָא עֲשָׂמֶר יוֹאֵם בֶּן יִהוֹאָחָז בְּסִכַּת אַרְבָּעִים סֵל יוֹאֵם סִהִיָּה סֶנֶה אַחֲרֻכָּה לוֹ וּבִסְנֵה סְנִיָּה לְיוֹאֵם בֶּן יִהוֹאָחָז מֶלֶךְ אֲמֻצִּיָּה וְאֵף כִּי תֵאֲמַר שֶׁמֶלֶךְ אֲמֻצִּיָּה בְּסִכַּת מוֹת אֲבִיו וְקִרְיָא הִכְתוּב סָתִים לְיוֹאֵם לִמְרַת סֵלָא מֶלֶךְ יוֹאֵם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עַד סָתִים סִלָּסִים וְתִמְעַ סֵל יוֹאֵם מֶלֶךְ יִהוּדָה וִירְבִּיעִים יִמְדָּה לְיוֹאֵם אֲבִיו דְּרִבִּיעִים

חטאת וחס' וסמ' נסמך בסדר נטא: וחל' ר' בקריא' וסמ' חתל' משה אח' פני • חל' איש ואלהים •
 חל' יהואחו אח' פני ירמליים • הרמת המיתר: בחל' ח' בקריא' וחס' וסמ' וידא' יעקב אח' פני לבן •
 דאח' אנכי את פני אביבן • לא תאספון לתבן לעס' ויבושטי בני ישראל • על כל גדותיו • אך רחוק

רדק

במכת עמרים וסלם . היה לו
לומר במכת עמרים ואחת סהרי
במכת סבע ליהוא מלך יהואם
וְכַן וְאַחַת הָרִיחָ וְכֹחַ סָהַר מֶלֶךְ
יהוא אִלֵּךְ בְּנוֹ מֶלֶךְ בְּמֶכֶת כֹּחַ
לְיוֹאֶם מֶלֶךְ יְהוֹרָה כְּאֹמֶר כִּי מֵה
סֹאמֶר בְּמֶכֶת סָבַע לְיֹהוּא מֶלֶךְ
יְהוֹאֶם לְ בְּתֻחִילֹת סָבַע וּבְסֶכֶת
כֵּן לְיוֹאֶם לְ בְּתֻחִילֹת כֵּן .
וַיֵּתֶן יְיָ לְיִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ . הוּא
יְהוֹאֶם בֶּן יְהוֹאֲחִז כִּי כֹל יָמָיו
יְהוֹאֲחִז לִחַץ אוֹתָם מֶלֶךְ אֲרָם
אֶסֶר הַחֲטִי אֶת יִשְׂרָאֵל בְּהֵלֶךְ
חֶסֶד אֱלֹהִים וּכְמוֹהוּ וַיֵּי חֶפְצָן
דְּכֹאֵה הַחֲלִי : גַּם הָאֶסֶרָה . כִּי לֹא
כֶּרֶת אוֹתָהּ יְהוֹאֵל אֱלֹהֵי הַבְּעִלִּים
הוּא סֶהֱסֵמֶד : כִּי לֹא הִסְאִיר
לְיֹהוֹאֲחִז . אִיכּוֹ טַעַם לְרַבֵּץ אֵלָיו
אֱלֹהֵי לֵמָּה סֹאמֶר לְמַעֲלָה כִּי לִחַץ
אוֹתָם מֶלֶךְ אֲרָם : בְּמֶכֶת סִלְמִים
וּסָבַע . הִיָּה לוֹ לֹמֵךְ בְּמֶכֶת סִלְמִים
וְתַעֲנֵעַ סֹהֲרִי בְּתֻחִילֹת סֶכֶת ע
עַסְרִי וְסִלְמֵי לְיֹהוֹאֶם מֶלֶךְ יְהוֹרָה
מֶלֶךְ יְהוֹאֲחִז בֶּן יְהוֹאֵל וּמֶלֶךְ סָבַע
עַסְרֵי סָהַר הִנֵּה כֹלּוֹ לֹיִז בְּמֶכֶת
תַּעֲנֵעַ וְסִלְמֵי לְיוֹאֶם מֶלֶךְ יְהוֹרָה
וְסֹרָה כִּי מֶלֶךְ יְהוֹאֶם בְּחִי י
יְהוֹאֲחִז אֲבִיו סָנִי סָנִים וְהוּ
סֹאמֶר וַיֵּתֶן יְיָ לְיִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ
וְהַמוֹשִׁיעַ הוּא יְהוֹאֶם וְאַחֲרָיָם
סֹחֲלָה יְהוֹאֲחִז אֶת פִּכִּי יְיָ וְאֹמֶר
וַיִּשְׁמַע אֵלָיו וַיֵּי הָיָךְ יַעַסְמַע
אֵלָיו וַיֵּי אֵם לֹא הִחֲלָה תַּעֲנֻעָה
בְּיָמָיו אֱלֹהֵי תִלְמֵד סֶהֱחֲלָה
תַּעֲנֻעָה בְּיָמָיו אֵךְ לֹא עֲלִירוֹלָה
עֲלִיבּוֹ וְאוֹלִיעַל יֵרִי כְּבִיחַ הַמִּלִּיכּוֹ
בְּחִי מֹאמֶר לוֹ כִּי עַל יְרֵי בְנוֹ
תִּהְיֶה תַּעֲנֻעָה וּבַעֲבוּר סִירָה
תַּחֲלֵת הַיַּעֲנֻעָה הַמִּלִּיכּוֹ בְּחִי י
וַיִּתֵּן

בשנת עשרים ושלש שנה י
ליואש בן אחז יהו מלך יהודה מלך
יהואחז בן יהואז על ישראל
בשמונת שבע עשרה שנה :

וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּלְךְ אַחֲרֵי
חַטָּאת יְרֵבֶעֶם בֶּן נִבְטָאֲשֶׁר הַחֲמִינִי
אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא טָרַם מִנֶּה: וַיִּחַר-

מֶלֶךְ אֲרָם וּבִיר בֶּן הָרָד בֶּן הַזֹּאֵל
בַּל־הַיָּמִים: וַיְחַל יְהוֹאָחָז אֶת־

יְהוָה וַיִּשְׁמַע אֱלֹהֵי יְהוָה בִּי רָאָה אֶת־
לַחֵץ יִשְׂרָאֵל בִּי לַחֵץ אֶת־מֶלֶךְ אֲרָם

וַיִּתֵּן יְהוָה לִישָׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ וַיַּצֵּאוּ
מִתַּחַת יַד אֲרָם וַיִּשְׁכּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּאֶרְצֵיהֶם בְּתַמּוֹל שְׁלֹשׁוֹם : אֶפְ

לֹא־סָרוּ מִחֶטְאֵת בֵּית־יִרְבְּעָם אֲשֶׁר־
הָחִטּוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל בְּהַלְלוֹתָם

הַאֲשֶׁרָה עִמָּה בְּשִׁמְרוֹן : בִּי לֹא
הַשְׂאִיר לִיהוָה אֶחָד עִם בִּי אִם-הַמִּשִּׁים
כְּמוֹתָם יִשְׁמְרוּהָ לְבָרַךְ וְיִשְׁמְרוּהָ אֶלְמָנָה

רַגְלֵי בִּי אֲבָרֶם מֶלֶךְ אֲדָם וְיִשְׁמֹם
בַּעֲפֹר לָרֶשֶׁת: וְיִתֵּר רַבְרִי הוּא אֲחִי

וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ הָלֹא־תִסְמָךְ
בְּתוֹכָם עַל־סֶפֶר רַבֵּי הַיָּמִים

עַם־אֲבֹתֵינוּ וַיִּקְבְּרוּהוּ בְּשִׁמְרוֹנוֹ וַיִּמְלֹךְ
יֹאשׁ בְּנוֹתַחֲתָיו :

בַּשָּׁנָה שְׁלִישִׁי מוֹשְׁבֵעַ שָׁנָה לְיוֹאֵשׁ
מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ יְהוֹאֵשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז

על־יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְרוֹן לֵשׁ עֶשְׂרֵה
שָׁנָה: וַיַּעֲשֶׂה הָרֶעַ בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא
מִן מַלְאָכָיו וְרַבְעָם בֶּן־בְּרִי

אֲשֶׁר-הִחְטִי'א אֶת-יִשְׂרָאֵל בְּה' הֵלֵךְ:

בְּיִשְׂרָאֵל בְּאֵלֶיהֶם: שְׁלֹשׁ כָּל נְבוֹאִים מְלָאִים
וּבְמִלֵּאִים וְסִירָא יַעֲקֹב אַחֲמִי. פֶּן יִדְרֹף:
סִמֶּן כָּבֹד: וְעֵשְׂתָהּ וְסִמֶּן כְּסִיף חֶלֶק אֶסְמֶנְתָּהּ:

גדי לא סר מעל חטאת • פקד לא סר מן חטאת •
ש מכל חטאת ושאר מוטאות:

ה' עריון בסמרון שלא בעד אותן יהואחז והנה עם כל
מלך ארם והוא יואם מפני סבבוב הלחץ מהיה לחץ
רזה זה כילא האויר חזאל ליהואחז עם כי אס חמ

מנה. כבר קדם כי בהיות יואם מלך יהודה בראש מסעו למסע עמרה מנה ולזה יחוייב שבין אמרו בסנת מסע עמרה מנה מעט ודמה שהתחלת סבת מלכיה

זהו יתרון זה המספר
בה שהוא בזאת הענין:

בְּשֵׁנַת עֶסְרִין וְתֵלָת שָׁנִין לְיוֹאָשׁ
 בַּר אֲחִזְיָה מֶלֶכָּא שִׁיבְטָא דְּבִיּוֹת
 יְהוּדָה מֶלֶךְ יְהוּאָחָז בַּר יְהוֹשָׁפָט
 וְיִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְרוֹן שְׁבַע עֶסְרִי שָׁנִין

וְעַכְשָׁיו יֵשֶׁתְּקוֹן הַיָּד וְהַלֵּל
חַוְיִירָבֶסֶם בְּרַנְטָרְזִיבִית
יִשְׂרָאֵל לֹא סָמָא מִנְחוֹן : וְתֻקִּין
רוֹגָא דִּי בִישְׁרָאֵל וּסְסָרְנוֹן בְּדִי

פסוקים
ה' טז

קדם וקבל עלותיה וארי עלי

קדמותי דחקא רישא לארי
דחק יתחון מלכא דארם ויהב
י לישראל פריק ונפקו מתחות

יָד אֶנֶשׁ אֲרָם וַיְתִיבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּקִרְיָחוֹן בְּמֵאֲתָמְלֵי וּמִרְקֻמוֹתָיו
כִּרְם לֹא־מִן־מִחוּרָיו וַיִּרְבְּסֻם וַחֲזִיב

יְתִישׁ־אֶל־בְּהֶן־אֶזְרָא־וְאָף־אֶשְׁרָא־
קָמַת־בְּשִׁמְרוֹן׃ אֲרִי־לֹא־אֶשְׁרָא־

וְעָסַר רַחֲמֵיךָ וְעָסַר אֶלְפִּי וְגֵבַר
רִמְלִין אֲרִי אֲבִירֶיךָ מִלֵּב רָאִים

וַיְהִינֶן בַּעֲפָרָא לְדִישׁ׃ וַיֵּאָדָר
פְּתֻמִּי יְהוָהוּ אֲתוֹ וְכֹל לְעַבְדֵּי וְגִבּוֹרֵת
הָלֹא אֵינוֹן כְּתִיבִין עַל סֵפֶר פְּתֻמִּי

וַיִּמְצָא לְמַלְכָּא יִשְׂרָאֵל וְשָׂכִיב
 יְהוֹאָחָז עִם זִבְהֵהֶחָזִי וקָבְרוּהוּ
 בְּשִׁמְרוֹן וּמֶלֶךְ יֹאשָׁפָה בְרִיהּ ת

בְּשִׁנָּה
תִּלְחֹצֵץ וְשִׁבַּע שָׁנִים לְיוֹצֵאשׁ מִלֶּךְ
וְשִׁבְעָה בָּרֵקִים וְהָיָה מֶלֶךְ וְהָיָה

בְּרִיתוֹתָם עַל יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְרוֹן
שִׁית עֲמָרֵי שָׁמֶן וְעֶבֶר רֶבִישׁ קָרִם

וַיֵּלֶךְ אֶסְתָּה מִן הַבַּיִת חוּבֵי יָרֵבֶּעַם בֶּרֶךְ
נָבִט וְחִיִּיב יִתְיַשְׂרָאֵל בְּהוֹן אֶזְלוּ

יהיה כיניכם וכינוי. כי אם אשה עצה לה. וישכ
במר חסרים וסימ' בשמאל כ' סימן ג' וכל אוריתא
הלאו"ו מלאים בסיפ' וסימ' נכסר לעיל בסיפ' חלק

סימן יהואחו אחר חטאתו • יואבן משי • בנחם
יהואש בן יהואחו • ירבעם בן

ועל שאלת בית ידעם וזה הלך והוא חזונום האטרה עמ
 חזאל בלמיו ולתת לישראל אחרי יהואחז מוסע מר
 צבור בריעותם האבות סירחם עליהם כמו סכזכר

מלך ארם וישימם כעפר לרום: במת שלשים ושת
 סנה מקוטעים מסתקפותיהן והם יתכן סיהיו בפת
 בת שלשים וסמנה לו בלתי שלמה וזה יתכן סיהיה בת
 שלשים וסמנה לו בלתי שלמה וזה יתכן סיהיה בת

הפנים עברו סלמות למלכות ולפעמים

ה' תכל העולם
ב' בסיכר
ה' דיתעס כן
ה' יואעורק

דילבג

במכת עשרים ושלם
מכה לזיואם עד סוף
הספר. במכת עשרים
ושלם. ידוע כי סם
סנים כחבא יזאם וזא
הסם סנים מלך יהוא
קורם מלוק יזאם וזא
יתבאר כי ברזאם סם
עשרים ושלם לזיואם
מלך אחזיהו: ויחל
יהואחז את סכיו: .

אף על פי שלא היה
יהואחז ראווי שתשמע
תפלתו הנה שמעו ה' **ה**
אליו מכני דארתו את
לחץ יסר' שלחץ אותם
מלך ארם כי לולי
שמעו תפלתו היו כלים
עשרת העבדו' ותופד
ברית ה' יעם העבדו'
בעבור האבות ואולם
אמרנו בריתו עם ה'
העבדים כי כבר ה'

התבאר בתורה שלא
יכלה אחר מהם כמו
שבארכו עם ואחשוב
כי שמע ה' תפלתו
לשמור ישראל שלא
יבר להם חזאל בזה
האופן הנפלא שהיה
משחית בהם והיה זה
בחיון אך עם כל זה
לחץ אותם כל ימי חייתו

כמו שנזכר אחר זה
והקים להם מוסיף
מירו אחרי מו' והוא
והוא יואם בכו
נזכר אחר זה ואחר
סרו מתחת יד ארם
והוא יואם בכו

וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל הִנֵּה אֲנִי
 עֹמֵם וְיִתְּכֶם יְהוָה אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל הִנֵּה אֲנִי עֹמֵם
 וְיִתְּכֶם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 הִנֵּה אֲנִי עֹמֵם וְיִתְּכֶם
 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנֵּה
 אֲנִי עֹמֵם וְיִתְּכֶם יְהוָה
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנֵּה אֲנִי
 עֹמֵם וְיִתְּכֶם יְהוָה אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל הִנֵּה אֲנִי עֹמֵם
 וְיִתְּכֶם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל

ויתר רבדיוואס. למה הזכיר הנה סוף מלכות יואש והלא עתיד לזכור עדיין את אשר עשה ואחר כך ויתר רבדיוואס. אלא סמך תחלת מלכות בנו לתחלת מלכותו ואמר וירבעם יושב על כסאו להודיע כי בימיו המלכו כמו סמלך הוא בחיו אביו אולי הרגיש בבזיון אחרים שהיו לו שיחלקו עליו לפיכך טרם מותו הוסיפו על כסאו וזהו סמלך

ירבעם יושב על כסאו ולא אמר וימלך ירבעם בנו תחתיו כמו סמלך בשאר המלכים אלא כיון שאמר בלשון זה נראה כי בנו יושב על כסאו לפני מותו ובסדר עולם אומר ירבעם מלך בחיו אביו וסנה של וירבעם יושב על כסאו: ואלו יושב חלה. כבר כתבנו למעלה מה טרסו ב בפסוק זה כי שלמה חלף חלה אלישע ומה החולי השלישי מת ידיו על ירי המלך. לחזק לבו להאמין כסמך החזים: ויאמר פתח החלון. כבר אמר לו טרם שירכיב ירו על הקשת או אמר פתח לאחר מן העומרים שם: קרמה. לפי שארס היה למזרח ארץ ישראל כמו שכתוב ארס מיקרם. והחץ הראשון הוא סיורה דרך החלון אבל האחר הנהגה בדרך. ואמר אלישע טהורות החץ זה החץ יהיה ת תסועה פיוסע יסר וכאיה עש יפול החץ שתהיה תסועה ממנו ליער אל בארס יפול החץ זהו סמלך חץ תסועה לוי חוץ ת תסועה בארס: באפק עד כלה. אפק הוא מערי יהודה ודף על פי שהיה גס כן אפק בחלת בני אשר זה היה לבני יהודה כמו ספיר למעלה בדבר אחאב והוא המקום שילחמו בו ישראל עם מלך ארס בימי אחאב והכו בני ישראל את ארס מזה חלק רבליכוס אחר ואמר לאלישע בבכואה כי באותו מקום שהיתה אז התסועה תהיה עוד התסועה לישראל במלחמות ארס ואמר לו אלישע עד כלה כי כן אמר לו בבכואה חס יורה המלך ה החזים פעמים רבות והיה כבוד אלישע כי לא יעמוד מלירות החזים עד שיאמר לו עמוד ומפני זה קצף עליו אישע כאשר עמר: להכות חמם. ארס עלה בלכך להכות חמם או שם פעמי' אז הכית ארס עד כלה: ומת אלישע. בסדר עולם הוא שנה עשירית ליואש מכאן אתה מ מחשב כמה שנים פרכס אלישע לישראל מסנת'ט ליהושפט עד עכשיו ויתר מספס שנה ולא ירעתי מאין היה לו כי כסנה העשירית ליואש מת אבל נראה

כי בתחילת מלכותו כי אז החילה התסועה שהרימשת סחלה ויחלחזו אביו את פניו שם יי את תפלתו וגדוריו מואב. כיון שמת אלישע התחיל הפורענות לבא התחילו גדוריו מואב לבא פעל דיו נוסעו ישראל מיר מואב ועשו ישראל בהם רעה גדולה כמו שכתוב למעלה ומסמת הוא התחילו לבא בארץ: בא שנה כתרנו במיעל שחא ואפסר סתהיה האלף תמורת הא הנקבה והוא כמו בה שנה כלומר באותה שנה עכמה שמת אלישע באו גדוריו מואב בארץ וכמוהו על כן גבהא קומת טאלף במקום הא הנקבה וכן בה כרוב בלוליו בלא במקום אלף: ויטלכונא את האים. מרוב חפזם מחדר הגדוד הסליכוהו בקבר אלישע כלומר במערת אלישע סקבר בה ולא היה להם לא לפתוח פיה מערה ולהסל כו בתוכה והיה נקל להם לעשות זה מלפניו קבר לאים ופירושו והיה קבורים איס רוצים

לדבריו מעסקים טקטוריו וכיון שפתחו פיה מערה הסליכוהו סם ונקבלגל האים עד שנגע בעצמות אלישע ותהווילך ויגע האים בעצמות אלישע: ויחי

פתח החלון קרמה. מול ארץ ארס סנה במזרח במה סמלך ארס מיקרם: ירה ויור. סרי וסר: ויאמר חץ תסועה וגו'. אלישע אמר החץ הזה יהיה סמך תסועה לישראל: באפק. סה העיר: ויאמר להכות חמם או שם פעמים. היה לך אז ארס כן עמית הכית את ארס חמם או שם פעמים שהרי לסמך תסועה הרכבתי דרך על הקשת: יבאו בארץ. היו רגילין לבא ולסלול בארץ: בא סנה. במיעל שחא טתסובת הסנה בער הארץ מליאה דסחיס וסם מאלל לבהמתם דרך חילול לזאת: ויקרא

פתח ד בקריא וסם ויאמר פתח החלון קרמה. פתח לכוון דלתיך. פתח פיד לארס. פתח פיד שפט צוק: והכית ח' סרע וסם נכסר בסדר טפשים ובשכואל חלקא סיכן טוולעיל בספר חלקב סימ'ט: בלה: בליט וסם אקיס אל עלי. והכית את ארס באפק. או הכית את ארס. ויטלכו לארס. ונבלות כל ויתר דברי יואש וואש וכל אשר עשו וגבורתו אשר נלחם עם אמציה מלך יהודה הלא הם כתבים על ספר דברי הימים למלכי ישראל: וישכב יואש עם אבתי וירבעם ישב על כסאו ויקבר יואש בשמרון עם מלכי ישראל: ואלישע חלה את חליו אשר ימות בו וירד אליו יואש מלך ישראל ויבך על פניו ויאמר אביו אביו רכב ישראל ופרשיו: ויאמר לו אלישע קח קשת וחצים ויקח אליו קשת וחצים: ויאמר למלך ישראל הרכב ירך על הקשת וירכב ידו וישם אלישע ידיו על ירי המלך: ויאמר פתח החלון קרמה ויפתח ויאמר אלישע ירה ויראמר חץ תסועה ליהוה וחץ תסועה בארס והכית את ארס באפק עד כלה: ויאמר קח החצים ויקח ויאמר למלך ישראל קח ארצה הך שלש פעמים ויעמר: ויקצף עליו איש האלהים ויאמר להכות חמם או שש פעמים אז הכית את ארס עד כלה ועתה שלש פעמים תכה את ארס: וימת אלישע ויקברוהו וגדוריו מואב יבאו בארץ בא שנה: וירחי הם קברים איש והנה ראוא את הגדוד וישליכו את האיש בקבר אלישע וילך ויגע והאיש קעצמות אלישע

ואלישע טרע ית מרעיה רימות ביה ונתח לותיה יואש מלכא רישאל ובכא על אפוחי ואמר רביר בן טבליה לישראל בצלותו סרת יכין ומפרשין: ואמר ליה אלישע סב קשתא וגידריו וסבי לותיה קשתא וגידריו: ואמר למלכא רישאל אתה ירך על קשתא ואותה יריה וישור אלישע ידוהי על ירי מלכא: ואמר פתח בון למריתא ופתח ואמר אלישע שרי ושרא ואמר ררין גירא יתעבד לנא פורקנא מן קרם יי וררין גירא יתעבד לנא נחנא באיש ארס יתמתי ית אנט ארס באפק עד רישתיו: ואמר סב גידריו וסבי ואמר למלכא רישאל מחי לארעא ומחא תלת זמנין ופסק: ורגמ עלוהי נביא ריי ואמר תוה תוילך לממתי תמש או שית זימנין בבן פון סתיתא ית אנט ארס עד שיצו ואתא ובען תלת זימנין תמתי ית אנט ארס: ומית אלישע וקברוהי ומשירית מואב עלת בארעא במיעל שחא: ותוה ערראיגון קברין גברא ותאתו ית משיריתא ורמו ית גברא בקברא רישאל וישע ואלו וקריב גברא בגרמי רישאל וישע

ואת בקרב חוקד בלה. בלה בחנה ב' בו. הלא תאנף בנו עד בלה. לבלא הפשע בהרא בתיבא:

ואת בקרב חוקד בלה. בלה בחנה ב' בו. הלא תאנף בנו עד בלה. לבלא הפשע בהרא בתיבא:

ואת בקרב חוקד בלה. בלה בחנה ב' בו. הלא תאנף בנו עד בלה. לבלא הפשע בהרא בתיבא:

ואת בקרב חוקד בלה. בלה בחנה ב' בו. הלא תאנף בנו עד בלה. לבלא הפשע בהרא בתיבא:

רלבג

אחי אב רכב ישראל ופרסיו. כי הוא גבורת יסרל וכחם טו וכחם מלחמותיהם בעצותיו סיתן להם בדבר יי: וסם אלישע ידיו על ירי המלך. להעיר כי דיו תהיכה ב במלחמותיו על דרך המופת וההטנה הפרטיות בעבור ס הכיח והנה היו אלו המופתים אחר מותו כמו סמך מופת המן גם אחרי מות משה וכמו סחיה ה' האים שנגע ב בעצמת אישע בעבור כבודו אחר מותו: ויאמר פתח החלון קרמה. הנה היה זה רמז להכאת ארס כי הם היו מזרחיים להם: ויאמר אלישע ירה ויור ויאמר חץ תסועה ליהוה: העיר אותו כי בכחזה סקנה מירי אלישע יכנח במלחמת ארס וזה החץ סירה עתה הוא סמך לזה ואמר סכס באפק עד כלה הנה בחר סתהיה המלחמה ב באפק כי מסס יתכן לו ויתר לנכחם וכבר זכרנו שהם כסיעה המופתים יעשה באופן ארס בו יהיה הם יעשו מן הזרות: הך ארצה. הנה היו סם חזים רבים וחשב הכיח סכנה בכלם לארץ כיון שאמר לו קח החצים ומפני זה אמר לו סכנה את ארס באפק עד כלה חץ יואש הכה סלם פעמים ועמר מלהכות עוד וקצף עליו אים האלהים כי הוא מיעט הטובה שהיה בותן לו על ארס: וגדוריו מואב בארץ בא שנה. הנה בא באלף כמו בה בלא בחלוק הא באלף כי הם מתחלפות הויהיה הרצון בזה שכל אלישע אל קבר זה סנה ועם כל זה נעשה זה המופת לכבוד אלישע שלא יקבר רסע אצל דיק והנה זכר סתקף סקברו אלישע התחילו וגדוריו מואב לבא בארץ להכר לישראל כי בימי אלישע נכסעו כמו סקרם: ויחי

והכית ה' בטבע חלצ

וַיַּעֲקֹב יִרְבֵּקֵי'רָא וְסִי'ם בְּבֶסֶר רֶבֶת׃ עַד עֵת הוֹדוּ בִקְרִיא וְסִי'ם נִבְסֵר בַּסְדֵּר רָאָה וּבִשְׂמוּאֵל בְּסִינִי'ט׃
וַיֹּאשׁ יִרְבֵּקֵי'רָא וְסִי'ם בְּסִי'רָבֶת׃ וְכָל הָרִירִס וְשִׁפְטִים וְדִבְרֵי הַבִּימִס דְּכֹו יֹאשׁ וּשְׂאֵרָא יֹהָאֵשׁ׃ וְזֹאת כְּנִי׃
דְּסִי' בִקְרִי'אָה וְסִי' נִבְסֵר בְּרִישׁ סִדֵּר מִשְׁב׃ בְּגִי'ט כְּתִיב יִדְוּ וְסִי' נִבְסֵר בִּיהוֹשֻׁעַ סִי'י'׃ אִמְצִי'ה ט' בִקְרִיא וְסִי'ם׃

וַיְחִי וַיָּקָם עַל־רַגְלָיו:

וְחֹזַל מֶלֶךְ אֲרִים לֶחֶץ אֶת־יִשְׂרָאֵל
כָּל־יָמֵי יְהוָה וְיִתֵּן יְהוָה אֹתָם
וְיִרְחַמֵּם וְיַפֵּן אֱלֹהִים לְמַעַן בְּרִיתוֹ
אֶת־אֲבֹדָהֶם יַעֲקֹב וְעָקֹב וְלֹא־אֲבֹדָה־
הַשְּׁחִיתָם וְלֹא־הַשְּׁלִיכֵם מֵעַל־פָּנָיו
עַד־עֵתָהּ וְיִמַּת חֹזַל מֶלֶךְ אֲרִים

וַיִּמְלֹךְ בֶּן־הָרָד בְּנוֹתָהֶינּוּ׃ וַיֵּשֶׁב
יְהוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז וַיִּקַּח אֶת־הָעַדִּים
מִיַּד בֶּן־הָרָד בֶּן־חֲזַאֵל אֲשֶׁר לָקַח
מִיַּד יְהוֹאָחָז אָבִיו בַּמַּלְחָמָה שֶׁלֹּשׁ

פַּעֲמִים הִבְהִיאוֹ אֶשׁ וְיָשָׁב אֶרֶץ-עֲרֵי
יִשְׂרָאֵל:
בַּשָּׁנָה שְׁתִּיתִּים
לְיֹאשׁ בֶּן--יֹאחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ
אֲמֻיָּהוּ בֶן-יֹאשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה:

בן-עשרים וחמש שנה היה במלכו
ועשרים ותשע שנה מלך בירושלם
ושם אמו יהוועדין מן-ירושלם:

אֲבִיר כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יוֹאֲשָׁאֲבִיר
עָשָׂה: רָקֵהבְּמוֹת לֹא־סָרוּ
עוֹד הָעַם מִזִּבְחֵיהֶם וּמִקְטָרֵיהֶם בְּבָמוֹת

וְיָהִי כַאֲשֶׁר חִקְקוּ הַמַּלְאָכִים הַזֵּהָרִים
 וְיִרְאֶת עֲבֹדֵי הַמְּבָרֵךְ אֶת־הַפֶּלֶךְ
 אָבִיו׃ וְאֵת־בְּנֵי הַמְּבָרֵךְ לֹא־הָמִית
 בְּכֹתוֹב בַּסֵּפֶר־תּוֹדֹת־מִשְׁרָאֲשֶׁר־

עוֹה יְהוָה לֹא מֵרָא -- יוֹמָנוּ אֲבוֹתָ
עַל-כֵּינִים וּבְכִיִּים לֹא יוֹמָתוּ עַל-אֲבוֹתָ
כִּי אִם אִישׁ בְּהִטָּאוֹ יָמוֹת : הוּא-
הִכָּה אֶת-אֲדָמוֹם בְּגִי-הַמֶּלֶךְ עֲשֵׂדֶת

אֶל־פִּי־סוֹתֶפֶשׂ אֶת־הַקֹּלֶע בְּמִלְחָמָה
וַיִּקְרָאֲתָהּ שְׁמָהּ יִקְתָּאל עַד הַיּוֹם
הַזֶּה׃ אִזְּשָׁלַח אֲמִצְיָהּ
מִלֵּאכִים אֶל־יְהוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז בֶּן־

יְהוֹאֲחָזָק מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לְכֵה נִתְּרָאוּ
פָּנִים וַיִּשְׁלַח יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
אֶל אֲמִצֵּיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר

עשרים ושבע שנה לירבעם. ויתר דבריו ואשר אסר
ל עמוס. ויען עמוס ויאמר אל אמציה. ומשובב
נתשבתה אמציה בן חלקיה:

יהיה עש מלך ישראל. החוח אסר בלבבך. מסל
להחזר עמורך פלוס היה נכזם בעיני להתחבר
בית

הנבואה את שלום בן תקות
וכסמת גמלו כל ישראל שמו חסד
ויכאושמו לקברו וראו הגדוד
והסליכו האיום בקבר לים ציוע
בעצמות אליוע ויחיה ואחרי כן

והאִם הִזֶּה הוּא רֹמֵעַ הַהוּרָה אֵל
תִּשְׁמָרְךָ עִם חֲמוּלִי כַפְסִי וּדְרִיקוֹ
וְיָקֵם עַל רַגְלִי עַל רַגְלִי עֲמִדָּה
וְאֵל בֵּיתוֹ לֹא הֵלֵךְ רֹסֵכֵךְ לֹא חִיָּה
אֵלָּא כְּרִי פֶלֶא יִהְיֶה כִּקְבֹּר אֲבָל

אליהם, ואשר יצא מן המערה
מת וקבר במקום אחר ובזכות
פי טנים תקיימה כעריף א
ברשת כעין כי המצורע חשוב
כמת: בטנת טנים ליואם בן

והוא חזק: כיצד בשבת חסמה
 ופנסים ליואש מלך יהודה מת
 אחזיהו ומלך יואש בכו ואף על
 פי שמלך בחיי אביו כמו
 ספירשנו אחר מיתת אביו מוכה
 לו מזה המלכה הנה חסמה

וסלמים וספת הארבעים סמת
תאם מלך יהודה ומלך אמציה
בנו באותה סנה ההה בסנת ס
סתיס ליואס מלך ישראל מלך
אמציהו: לא יומתו אבות על

בנים, כי משמעות הכתוב כן
הוא כמו שאמ' הים בטאו יומת
אלא סרבותיך זל קבלו כי בכלל
לאו זה עדות הקרובים כמו
סתרם אהקלום על פוס בנין
אל מר אהקלום אל מר

ההזכרה הוא שלא ימותו האבִּי
בעון הבגדים והבנים בעון אבות
כמו שהביא רחיה הכה מן
הפסוק: ימות. חתיב וקרי
ימות והענין אחר: בצי המלח.

כתוב וקריג' מלח והענין אחד
יעשרת אלפים . זכר המוכים
בג' מלח ולא זכר השאר שאמר
ברברי הימים עוד עשרת אלפים
סב' חיים וביאור לראש הקלע

וַיִּשְׁלַחֵם מֶרְאָם הַסֹּלֶעַ וְכֹלֵם
הַבָּקָעוֹ וַחֲפֹס אֶת הַסֹּלֶעַ
בְּמַלְחָמָה יָי וְכֹפֶם יֵת כִּרְכָּא
בְּקִרְבָּא הַמְצֹרָה הִיתָה בַּסֹּלֶעַ
הַתְּחָלָא אַחֲרַי שְׁלָחַת הַמְצֹרָה
הַזֶּה אֶת הַמָּה וְיִרְאָ אֶת הַמָּה

יקחאל על עמין ירוע אצלם :
 לכה כתרדא פטים - פ' למלחמה
 והענק טרצה להלחם עמו אולי
 מדבריהוים כי בלכת אמציהו לה
 אפס והטעם בצרי יהודה והכו מה

עסל זה וקרא מלך יהודה חזק וק

ויחי ויקם על רגליו.

ירצה בזה מחיה
תחיה שלימה עד
סבב קס על רגליו
לא כמו מחיה העכ
בבן הסוכמית מחיה

זה מב תכף לבחור ל
לעמוד על רגליו או
אפשר שיהיה הרצון
בזה סבב חיה לקום
על רגליו לא ללכת

לביטו לעכינו הראסון
אך היה זה להוציאו
מהקבר ההוא לכבוד
אליסטי לחץ את ישר
במי יהואחז ידמה

סתף סתת סר לחצו
 מיסרל והנה הופיע
 יו על ד יואס סנצח
 ארס במלחמה סלס
 פעמים והסיב ליסרל
 ס סנצח סלס

אדם מהם במלחמה
ולא ידענו מתי היה
זה אם בראשית ת
מלכות יואם או אחר
סמלר זמזמה וידמה

ממה שכתוב בה כי
אחר סמת יהואחז סר
לחץ אדם מישראל
לגמרי כולא אבה ה
הסם הסחיתם כמו

סֹזְכֵר וּלְזֶה לֹא הָיָה
זֶמֶן הַלֶּחֶץ כִּי אִם כָּל
יְמֵי יְהוֹלָחֵז אֶךְ אַחֲרֵי
מוֹת חֲזָאֵל וּמֵלֶךְ בֶּן
הָאֵדֶר הָיְתָה הַתְּפִסָּה

אָרס אַתּ כּל־כּרִיִּסִי
אָסֵר לִקְחוֹ מִמֶּנּוּ
בְּמַלְחָמָה יִוָּאֵת בְּנֵי
הַמַּכִּים לֹא הַמִּית
בְּכָתוּב בַּסֵּפֶר חֻזַּת

מפה • זה לאות כי
כונת הכתוב באמרו
לא יומתו אביו על בנים
ובני לא יומתו על אבות
על לא יומתו האבות

בזמנו הובנו וכל
יומנו הובנו בזמנו
אבותיהם:
בתראת פנים. כל
התראות הפנים ב

כתחמת: החתום

החוח אשר בלבנון. פסם בן חמור: שלח אל הארץ. יעקב: ותעבור חית השדה. בבי יעקב סופר החלל אף כאן אתה בא להתמסל לי ומסל בזיון הו' שדימהו לחוח ואת עצמנו לארץ: ותעב חית הסר' אשר בלבנון ותדמנו וגו'. לפי סכתגאית אף אתה ירמסוך גרודיחילותי: ואת בני התענובות. בני הערים שהיו נתונים בב' המלך לעירבון שלא ימרדו אבותם בו וכן תי' כי רכרביא: ויחי אמציה וגו'. כל חמם עטרה סנה מלך עמיה בנו בחיו סכן כתוב בדברי הימים ומעת אשר סר אמציה מ מאחריה ויקטרו עליו וגו' מסממו מה סאמר הכביא כי עץ יי' להשחית: ויבס לכיפה: פס היה כל לו סנה אחרי מסכב ה המלך עם אבותיו א אחרי מות אמכ' אביו מכח אתה למד סמלך עוויה בימי אביו ומכל מקום לא נקטה אלת בדיו עד לאחר מות א אביו סאס לא מלך ב בחיי אביו למה לו לומר אחרי סכב המלך עם אבותיו וכסאתה מונה ימי הבית על פי סדות המלכים אך איך מ מחס' טו סנים הללו סמניה לאמציה ו נלכזיה תמכא סעמר ארבע מאות ועשרים וחמם: הוא

החוח אשר בלבנון. פסם בן חמור: שלח אל הארץ. יעקב: ותעבור חית השדה. בבי יעקב סופר החלל אף כאן אתה בא להתמסל לי ומסל בזיון הו' שדימהו לחוח ואת עצמנו לארץ: ותעב חית הסר' אשר בלבנון ותדמנו וגו'. לפי סכתגאית אף אתה ירמסוך גרודיחילותי: ואת בני התענובות. בני הערים שהיו נתונים בב' המלך לעירבון שלא ימרדו אבותם בו וכן תי' כי רכרביא: ויחי אמציה וגו'. כל חמם עטרה סנה מלך עמיה בנו בחיו סכן כתוב בדברי הימים ומעת אשר סר אמציה מ מאחריה ויקטרו עליו וגו' מסממו מה סאמר הכביא כי עץ יי' להשחית: ויבס לכיפה: פס היה כל לו סנה אחרי מסכב ה המלך עם אבותיו א אחרי מות אמכ' אביו מכח אתה למד סמלך עוויה בימי אביו ומכל מקום לא נקטה אלת בדיו עד לאחר מות א אביו סאס לא מלך ב בחיי אביו למה לו לומר אחרי סכב המלך עם אבותיו וכסאתה מונה ימי הבית על פי סדות המלכים אך איך מ מחס' טו סנים הללו סמניה לאמציה ו נלכזיה תמכא סעמר ארבע מאות ועשרים וחמם: הוא

החוח אשר בלבנון. פסם בן חמור: שלח אל הארץ. יעקב: ותעבור חית השדה. בבי יעקב סופר החלל אף כאן אתה בא להתמסל לי ומסל בזיון הו' שדימהו לחוח ואת עצמנו לארץ: ותעב חית הסר' אשר בלבנון ותדמנו וגו'. לפי סכתגאית אף אתה ירמסוך גרודיחילותי: ואת בני התענובות. בני הערים שהיו נתונים בב' המלך לעירבון שלא ימרדו אבותם בו וכן תי' כי רכרביא: ויחי אמציה וגו'. כל חמם עטרה סנה מלך עמיה בנו בחיו סכן כתוב בדברי הימים ומעת אשר סר אמציה מ מאחריה ויקטרו עליו וגו' מסממו מה סאמר הכביא כי עץ יי' להשחית: ויבס לכיפה: פס היה כל לו סנה אחרי מסכב ה המלך עם אבותיו א אחרי מות אמכ' אביו מכח אתה למד סמלך עוויה בימי אביו ומכל מקום לא נקטה אלת בדיו עד לאחר מות א אביו סאס לא מלך ב בחיי אביו למה לו לומר אחרי סכב המלך עם אבותיו וכסאתה מונה ימי הבית על פי סדות המלכים אך איך מ מחס' טו סנים הללו סמניה לאמציה ו נלכזיה תמכא סעמר ארבע מאות ועשרים וחמם: הוא

החוח אשר בלבנון. פסם בן חמור: שלח אל הארץ. יעקב: ותעבור חית השדה. בבי יעקב סופר החלל אף כאן אתה בא להתמסל לי ומסל בזיון הו' שדימהו לחוח ואת עצמנו לארץ: ותעב חית הסר' אשר בלבנון ותדמנו וגו'. לפי סכתגאית אף אתה ירמסוך גרודיחילותי: ואת בני התענובות. בני הערים שהיו נתונים בב' המלך לעירבון שלא ימרדו אבותם בו וכן תי' כי רכרביא: ויחי אמציה וגו'. כל חמם עטרה סנה מלך עמיה בנו בחיו סכן כתוב בדברי הימים ומעת אשר סר אמציה מ מאחריה ויקטרו עליו וגו' מסממו מה סאמר הכביא כי עץ יי' להשחית: ויבס לכיפה: פס היה כל לו סנה אחרי מסכב ה המלך עם אבותיו א אחרי מות אמכ' אביו מכח אתה למד סמלך עוויה בימי אביו ומכל מקום לא נקטה אלת בדיו עד לאחר מות א אביו סאס לא מלך ב בחיי אביו למה לו לומר אחרי סכב המלך עם אבותיו וכסאתה מונה ימי הבית על פי סדות המלכים אך איך מ מחס' טו סנים הללו סמניה לאמציה ו נלכזיה תמכא סעמר ארבע מאות ועשרים וחמם: הוא

החוח אשר בלבנון. פסם בן חמור: שלח אל הארץ. יעקב: ותעבור חית השדה. בבי יעקב סופר החלל אף כאן אתה בא להתמסל לי ומסל בזיון הו' שדימהו לחוח ואת עצמנו לארץ: ותעב חית הסר' אשר בלבנון ותדמנו וגו'. לפי סכתגאית אף אתה ירמסוך גרודיחילותי: ואת בני התענובות. בני הערים שהיו נתונים בב' המלך לעירבון שלא ימרדו אבותם בו וכן תי' כי רכרביא: ויחי אמציה וגו'. כל חמם עטרה סנה מלך עמיה בנו בחיו סכן כתוב בדברי הימים ומעת אשר סר אמציה מ מאחריה ויקטרו עליו וגו' מסממו מה סאמר הכביא כי עץ יי' להשחית: ויבס לכיפה: פס היה כל לו סנה אחרי מסכב ה המלך עם אבותיו א אחרי מות אמכ' אביו מכח אתה למד סמלך עוויה בימי אביו ומכל מקום לא נקטה אלת בדיו עד לאחר מות א אביו סאס לא מלך ב בחיי אביו למה לו לומר אחרי סכב המלך עם אבותיו וכסאתה מונה ימי הבית על פי סדות המלכים אך איך מ מחס' טו סנים הללו סמניה לאמציה ו נלכזיה תמכא סעמר ארבע מאות ועשרים וחמם: הוא

ויבואת אבשלום. ויבאו ממחזה דאישבשת. ויקשרו עליו דאמציה. ומבאגאל יגוא דדה. ויקשרו דאמציה דדה. וקשרו דאבון דדה. דנביא' משהו כתיסר דחסר. דכתיב' ויסחור כתיבס' וי':

דמי

בבית עשרים ושבע תהי' לירבעם וגו'. איפשר לן כן והלא תהיה יורבעם מלכו בבית
 כמו ספירוסת'י במתוך אלא מה תלמוד לומר בבית כן לירבעם מלך עזריה שמלך
 מלכותו תהוה בעת למלכותו בבית כן למלכותו: ויבדילו את המלך. מפורש
 ברברי הימים שסבבם להיכל להקטיר על מזבח הקטורת: בבית החפסית עשה

וכרית כל קדיאה בן כבב וכריתו וס' בשנת שלשים ושבעה שנה לעזריתה. ואעזרה לי עדים נאמנים. וכל דברי הים דבנו במו' וס' שם בתל'א ס'יכ'ט'. בבית ה'זנוגמן ב'תר כית ותר בביתו וס' נכסר ברמיזה סימן

צד"כ
בזכרונם

• **כוכב**

ח'ס'ו
כ'י'ת
ז'ג'יז

ב. נטע

27

נחמ'

ה'תשנ"ב

ל' ב' תמוז

בן נתן
דא דר

1218

9

7

ה

5

1

ה

35

3

2

1)

5

וַאֲשֶׁר הָשִׁיב אֶת דְּמָשֶׁק וְאֶת חֶבֶת
לְיְהוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים
עַל־סֵפֶר דְּבַר יְהִימִים לְמַלְכִּי יִ
יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב יָרֵבֶעַם עִם אִבְתּוֹ
עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וְיִמְלֹךְ זְבַדִּיָּה בְנוֹ
תַּחְתּוֹ׃ בְּשָׁנָה עֲשָׂרִים
וַיִּשְׁבַּע שָׁנָה לְיָרֵבֶעַם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
מֶלֶךְ עֲזַרְיָה בֶן אֲמִצִּיה מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
בֶּן־שֵׁשׁ עָשָׂרָה שָׁנָה הָיָה כְּמַלְכוֹ
וְחֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם
וְשֵׁם אִמּוֹ וְכָל יְהוֹמֵירוּשָׁלַם׃ וַיַּעַשׂ
הַיִּשְׂרָאֵל בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכָל אֲשֶׁר עָשָׂה
אֲמִצִּיהוּ אָבִיו׃ רַק הַכְּבוֹת לֹא־סָרוּ
עוֹד הָעָם מִזִּבְחִים וּבִקְטָרִים בְּכָבוֹת
׃ וַיִּגְעַז יְהוָה אֶת הַמֶּלֶךְ וַיְהִי כַּצֵּדֶה
עַד יוֹם כָּתוּב וַיִּשָּׁב בְּבֵית הַהַפְשִׁיטָה
וַיּוֹתֶם בֶּן־הַמֶּלֶךְ עַל הַבֵּית שִׁבְטָאֵת
עִם הָאֲדָרָץ וַיִּתֵּר דְּבַר יְעֲזַרְיָהוּ וְכָל־
אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־
סֵפֶר דְּבַר הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
וַיִּשְׁכַּב עֲזַרְיָה עִם אִבְתּוֹ וַיִּקְבְּרוּ
אֹתוֹ עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ
יֹתָם בְּנוֹ תַּחְתּוֹ׃ בְּשָׁנָה
שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה לְעֲזַרְיָהוּ מֶלֶךְ
יְהוּדָה מֶלֶךְ זְבַדִּיָּהוּ בֶן־יָרֵבֶעַם עַל־
יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְרוֹן שְׁשֵׁה חֳדָשִׁים׃
וַיַּעַשְׂהֵרֶע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּאֲשֶׁר עָשָׂה
אִבְתּוֹ לֹא סָר מִחֲטָאוֹת יָרֵבֶעַם בֶּן־
נִכְטָאֲשֶׁר חֲטָא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃

חלב

במכת עשרים ושמע
סנה לירבעם מלך י
ישראל מלך עזריה:
ידוע כי כסמית אחמדיה

ב' סכב מלך עזרי בשנתו למלכו ירבעם והנראה בעיני
ועתיד לבא ואחר יבנה מלכות בית יהוא וזה כי ירבעם
מלך ששה חדשים והם כ" סנה מקוטעין : ויבנה י' את
באר בר' כי זה קרה לו מפני חטאו להקטיר במזבח
בן המלך שופט את עם הארץ בחיי אביו ומהעת סהיה
לפי סהיה ברך לישב בדר מחוץ למחנה והיתה בקרחת
ג' סהיה מורע את לועסק עם בני אדם והו' מפני זה חפסי
בסנת מלשים וסמכה סנה לעזריהו מלך יהודה . לפי
עשרים ושס סנה הנה יהיה זה בשנת כ"ז לעזריה ולזה
אבוי' סנה ביקסרו עליו הקר בירושלם מעתה מלאחרי
כל עם יהודה את עזריהו מלך בחיי אביו י' סנה והער
הוא בנה את חילת וישיבה ליהודה אחרי שכב המלך עם
מלך בחיי אביו והיה בן סס עשרה סנה בסהמליכוהו
בחי אביו : ואת

בחינו: ויחזק דברי עזריהו. בשנת שלשים
 יבין בלא ולוא אחים קדמה דפסו:
 בחייו: ויגב ואת המלך.
 בדרבי הימים אומר למה נבשהו
 לפי שזככם להילול הקטור קטור
 ודרסו כי למטה הרמז בזה הרבה

וזהו שאמר במחלוקת הקרח באשר דברי יבד משה לו כשלקחה יד משה בצרעת
רמזו לו כי בלהחלוק על ההכונה ולקחה בצרעת לפיכך לקחה עוזה בצרעת: ויסב
בבית החפצית. אמרו ר"ל כי המלכות היא עבודה שהרי צריך לשאת בלמאס
העם עליו ולשמוע אליהם ולשפוט משפטיהם בין ברצונו בין שלא ברצונו אם
כן המלכות היא עבודת וכסדר עשוי והיושב לו בבית אחד לבדו הנה הוא חפצי
מן העבודה שהיה בה לפיכך נקראת הפת בית החפצית ועוד אמרו שעל לו בית
בבית הקבוצות כד"א במיתות חפצי וית' וית' במברא לירושלם: שופט את עם הארץ.
לדברינו כל הימי' שאלפיה היה מצורע הוא היה שופט את עם הארץ וכן הוא משמע
הכתוב ולדברי ר"ל כי בשעת סכסוך עמו לא שפט את עם הארץ אלא אחר סגור
והיה בין רשת וקודם לכן היו הזקנים והעדים שופטים את עם הארץ: בשעת
ל' ושמה שנה לעזריהו: אם כדברי ר"ל שצוהו ויורבעם מלכו כפחת היה לו לומר
בשנת ארבעים ואחת לעזריהו מלך זכריהו בן ירבעם אלא שאל' לרעם כי זכריהו
מלך בתי' אביו שנים וחל לא מצאנו בכתובים בעל כרח עולם לא דבר בזה דבר
ואותם ב' שנים מנה אותם לזכריהו וגם לדברינו יתירים זה שנה וכאמר כי אותם א'
שנה מלך זכריהו במיאביו ולא ידענו למה אלא כן נראה לכי החסדון: קבלעם

דדק

קבל עם. סתי מלותוהוא כמו
גד העם תרגום נגד קבל ותי
קדם עמא: הוא רבר יאמר
דבר. מלת הוא טעמו למעלה
ומיתוהו וימלך תחתיו באמר ד
רבר ייכין ממלך רב או מעט
בבר בתקיים רבר יי והוסבה
המלוכה לאחרים כי הם היו ר
רפעים כלם ואילו היה טובים
ארכה מלכותם עוד וכבר היתה
מלכותם ראויה להפסק קודם
זה מפני עונותם ולא מלך ז
זכריה אותם משהרשים אלא
לקיים רבר יי בעבור שדעו העם
כי אמת רבר הנביא ליהוא בשם
יי כשאמר לו בני רבעים יטבולך
על באר ישראל: אתתפסח
ואתכל אפר זה. תפסח לא
היתה מארץ ישראל אלא מעבר
הנהר מארם וכן כתוב כי הוא
דורה בכל עבר הנהר מתפסח
וערעה ונראה כי היתה לבבול
ארץ ישראל כח תרצה ותרצה
הי' מארץ ישר מקומו של מנחם
ומנח' בא להל' על תפסה ויקרא
לשלוש אליה להיות לו למס ולא
פתח לו עם העיר וזהו שאמר בי
לא פתח ויך והבה אותה וחת
כל גבוליה מתרצה כלול' מגבול
תרצה ואילך כל הנמצא בכל ג
גבוליה הזה ועוד כי כל ההדות
סבה כעצ' דרך כקמה ובזין:
ההדותיה. בסתי וייעות כמו
בתוך האלהי: ולא עמד עם
בארץ. לא נתעב עם אלא עב
לו לארצו כיון שקבל הכסף ולא
סמדם מאויב אחר וית' ולא אכזיק
תמן בארעא: בארמון

מלכים ב

רשי

וימתוהו'מל'וסי'נבסר לעיל בפי'חלק'א'ס'מ'נ'י: שלום'ג'מל'בבני'א'וסי'ם'שלום'ב'ן'יש'מל'ך'ר'פ' ויעל
בטום'ב'ג'ג' ויחר'ד'ר'ב'י'שלום' וכל'תוב'י'כו'ן'מלא'ם'ב'ב'ח'ס'ו'ס'י'שלום'ב'נו'רחב'עם' לשלום'הקדו' .
רחוקו'ר'ב'ן'שלום' אשת'שלום'ב'ן'תקוה' השערים'ב'ני'שלום'תנינ'א'דעזא' . שלום'וטל'ס'נא'ר'י' וד'ר'ח'ה'
ה'מל'ין'ב'ת'ר'טע'מ'פ'י'ה'ט'פ'ח'א'לא'י'שר'ת'נ'ה'מ'ר'ב'א'ב'ת'ת'ה'י'א'ם'כ'א'ב'ק'ו'ס'ו'ת'ו'ס'י'ם'ב'רו'מ'ג'ת'לו'ש'ו'פ'ירו'ב'ס'דר'

וַיִּקְשׁוּ עָלָיו שְׁלֹם בֶן יִבְשׁוּיָכָרָד
קָבֵל עִם וַיִּמְתְּרוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃
וַיִּתֵּר דָּבָר וַבְּרִיָּה הִנֵּם כְּתוּבִים עַל־
סֵפֶר דָּבָר הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃
הוּא דָּבָר יְהוֹנָתָן שֶׁר דָּבָר אֵל יְהוָה
לֵאמֹר בְּנֵי רַב־עֲמִים יִשְׁבְּנוּ לָךְ עַל־
בְּסֵא יִשְׂרָאֵל וַיהִי בֶן׃

שְׁלוֹם בֶּן-יִבְשָׁמֶלֶךְ בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים
 וָחָמֶשׁ שָׁנָה לְעֹזִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה
 וַיִּמְלֹךְ יִרְמְיָהּ בְּשִׁמְרוֹן וַיַּעַל
 מִנְּחֻם בֶּן-נְרִימָתָא וַיִּבְנֵא שְׁמֹרֹן
 וַיָּדָא אֶת-שְׁלוֹם בֶּן-יִבְשָׁמֶלֶךְ בְּשִׁמְרוֹן
 וַיִּמְיֹתְהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו וַיֵּתֶר רִבְכִּי
 שְׁלוֹם וְקָשְׁרוּ אֶשֶׁר קָשַׁר הַגִּם
 כְּתוּבִים עַל-סֵפֶר דְּבָרֵי יְהִיָּה
 לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל

אִז יָבֹה מִנָּחֵם אֶת תַּפְסָח וְאֶת כָּל־
אֲשֶׁר בָּהּ וְאֶת גְּבוּלֶיהָ מִתְרַעֵה כִּי
לֹא פָתַח חַיִּךְ אֶת בֶּל הַהֲרוֹתֶיהָ בְּקֶעַע׃
בְּשָׁנַת שְׁלֹשִׁים וּתְשַׁע
שָׁנָה לַעֲזָרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ מִנָּחֵם
בֶּן גִּרְיָעֵל יִשְׂרָאֵל עָשָׂה שְׁנִים
בְּשִׁמְרוֹן׃ וַיַּעֲשֶׂה רַע בְּעֵינֵי יְהוָה
לֹא סָר מֵעַל חַטָּאוֹת יִרְבָּעָם בֶּן נִבְטָן
אֲשֶׁר הִחֲטִיֵּא אֶת יִשְׂרָאֵל כָּל יָמָיו׃
בְּאִפּוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל הָאָרֶץ וַיִּתֵּן
מִנָּחֵם לַפּוֹל אֶלֶף כֶּכֶר כֶּסֶף לַהֲיוֹרֶת
יָרִיו אֹתוֹ לַחֲזִיק הַמַּמְלָכָה בִּידוֹ׃
וַיַּעַם מִנָּחֵם אֶת הַכֶּסֶף עַל יִשְׂרָאֵל
עַל כָּל גְּבוּרֵי הָחֵיל לְהִרְתֵּם לַמֶּלֶךְ
אֲשׁוּד חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים כֶּסֶף לְאִישׁ
אֶחָד וַיֵּשֶׁב מֶלֶךְ אַשּׁוּד וְלֹא עָמַד שָׁם
בְּאָרֶץ׃ וַיִּתֵּר דְּבָרֵי מִנָּחֵם וּבֶל אֲשֶׁר
עָשָׂה הֲלוֹא הֵם בְּתוֹבִים עַל־סִפּוֹ
דְּבָרֵי הַיָּמִים לַמְּלָכִי יִשְׂרָאֵל׃

וַיִּשְׁכַּב מִנְתָּם עִם אֲבֹתָיו וַיִּמָּלֶךְ
פָּקֻדִיהֶם בְּגוֹתָתָיו׃
בִּשְׁנַת חֲמִשִּׁים שָׁנָה לַעֲזָרְיָה מֶלֶךְ
יְהוּדָה מָלַךְ פָּקֻדִיָּה בֶן מִנְתָּם עַל־
יִשְׂרָאֵל בִּשְׁמֹרֹן שְׁנָתַיִם וַיַּעַשׂ הָרַע
בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מִחֲטָאוֹת
יָרֵבֶעַם בֶּן נִבְטָאֲשָׁד הַחֲטָיָא אֶת־
יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּקְשֹׁר עָלָיו פָּקֻד
בֶּן דְּמַלְיָהוּ שְׁלִישׁוֹ וַיִּכְהוּ בִּשְׁמֹרֹן

וּמָרָד עֲלוֹתָיו שְׁלוֹם בְּרִיבֶשׁ
וּמִחֲרֵי קֶדֶם עֲמָא וְקִטְלִיה וּמִלֶּךְ
תַּחְתּוֹתָיו וְשָׂאֵר פְּתֻגְמֵי זְכָרֶיהָ
הָאֵינֻן כְּתִיבִין עַל כִּפְרָא פְּתֻגְמֵי
יּוֹמִיא לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל הוּא
פְּתֻגְמָא דְּוִי דִּי מְלִיל עִם יְהוּא
לְמִימַר בְּנִין דְּבִיעֵאִין יִתְכּוֹן לֶךְ
עַל בּוֹרְכֵי מַלְכוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל וְהָתָּה
בְּןִי שְׁלוֹם בְּרִיבֶשׁ
מֶלֶךְ בְּשִׁירַת תַּלְחִין וְתִשַׁע שָׁנִין
לְעִזְרִיה מְלִכָּא שִׁיבְטָא דְּבִית
יְהוּדָה וּמִלֶּךְ יוֹדָא יִמְיָן בְּשִׁמְרוֹן
וְעַלְיָן מִנָּהם בְּרִי מִחֲרָצָה
וְאַתָּה לְשִׁמְרוֹן וּמִתְאַוִּית שְׁלוֹם
בְּרִיבֶשׁ בְּשִׁמְרוֹן וְקִטְלִיה וּמִלֶּךְ
תַּחְתּוֹתָיו וְשָׂאֵר פְּתֻגְמֵי שְׁלוֹם
וּמִיִּדְיָה דִּי מָרָד הָאֵינֻן כְּתִיבִין
עַל סִפְרֵי פְּתֻגְמֵי יּוֹמִיא לְמַלְכֵי
יִשְׂרָאֵל בְּכִין מִתָּא
מִנָּהם יִרְתָּ תַּפְסֹחַ וְיִרְתָּ כָּל דִּי בָּה
וְיִרְתָּ תַּחְמוּמָא מִתַּרְצָה אֲרִי לֹא
פְּתַחַת תַּרְעָהָ לְאַשְׁלֵמָא וּמִחֲרָה
יִרְתָּ כָּל מַעְרִיהָ אֲבָעִי

בשנת תלתיז ותשע שניז
לעזריה מלך שיבטא רביז יהודה
מלך מנחם בר גדי על ישראל
עסר שניז בשמרון וועכר רביש
קדם יי לאסטא מעל חזבי ירבעם
בר נבט דחייב ית ישראל כל
יומאזיו אתא פול מלכא דאחור
על ארעא ויהב מנחם לפול אלה
ככרין רבסא לאשלמא ודחיו ע
עמיה לאתקפא מלכותא ביריה
ורמא מנחם ית כספא על ישראל
ועל כל גבורי חילא למתן למלכא
דאחור חמשין סלעין דרבסא ל
לגברא חד ותבמלכא דאחור וילא
אנזיק תמן בארעא וישאר
פתגמי מנחם וכל די עבד הלא
אנזון כתיבין על ספר פתגמי יומי
למלי ישראל וישיב מנחם
עס אבהותיו ומלך פקחיה בריה
תחותיה ו
חמשין שניז לעזריה מלך שיבטא
רביז יהודה מלך פקחיה בר
מנחם על ישראל בשמרון תרמין
שניז וועכר רביש קדם יי לא
סטא מחזבי ירבעם בר נבט דחייב
ית ישראל וומדר עלוהי פקחבר
רמלוהי גיבריה ומחיה בשמרון

אמר: יִחַסְפוּקִים עַל עַל וּמִלֵּה בְּמַעֲוֵוֹסִים יִשְׂרָאוֹרִים שֶׁרָץ נִפְשׁ י אִם סָעָא אַבְדָּה י צוֹאֵח אֲרֵרָן - וְהִבֵּחַ לִקְחוֹת אֵת אֲשֶׁר עֲטָח מִיכָה - מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רִיחֻקִּים אֵת עֲגֻלָּן - וַיֹּאבֵר לְבִי מִשְׁלַח אֶת־הָ - וְתִקַּם חֲנִיחֵהֶם אֲבֵלָה בְּשִׁלָּה - לֹא טוֹב הִדְבַּר הַזֶּה - וְעַתָּה בֵּה תֹאבֵר לְעַבְדִּי לְדָוִד דְּשִׁמְעָל - וַיִּצְעַק בְּחֵם אֵת דְּבָרָא - וְהַמֶּלֶךְ הִקְפִּיד אֶת הַשְׁלֵשׁ - עֲרִית עַל יָאוֹר - עַל בָּעַל בַּחֲזוּרָיו - וְאִמְרַתָּ עַל כֵּחַ - גְּבֵה לִבְךָ בִּימֶיךָ - לֹא לִנְיִי - דְּגַח בֵּית הַמֶּן - וְהִדְבַּר אֲשֶׁר הָיָה אֵל יִרְמְיָהוּ :

וַיְהִי כִּלְכֹּל כָּל־עַם־וַיִּחְזֹק
 הַקָּדָשׁ עִמָּא לְעֵינֵי הָעָם
 . וַיְהִי כֵן . לֹא־טָהֵר
 בְּרִי מַלְכוּתוֹ לִימֻסָּד
 בְּלִבְךָ אֵל לְקִיָּים רַב־
 מֶלֶךְ סָאֵחַמ־בִּזְבֹּן יִהְיֶה
 רַבְרִי אֲשֶׁר יִבֹּא מִפִּי
 וְגו' . בִּי לֹא פִתַּח־סֵר
 הַעֲזִיר לֹא פִתַּח לִי אֶת
 הַעֲזִיר לִקְבֹּל לְמֶלֶךְ עַ
 עֲלֵיהֶם : הַהֲרוּמִית .
 אֶת הַנְּטִים הֲרִיתָ סָבֵה
 סִדְעֵי טַלְמוֹ . גְּבוּר
 סְלוֹי אֶת

דל'בג

והת גבוליה מתחזקין
לא פתח. דמח
שתפסח לא היתה ת
מארץ ישראל וקרא
להמבסח לשלום ולא
הסכימה להסלי עמו
ולא פתח לו ולזה הכה
אותה ואחכל אשר בה
והת גבוליה אס' מחוץ
לעיר מתרצה ואליך
וגם כל המגדלים ה
החזקים הנבנוי בהר
אשר בה דקע :
בארמון

מחזיק
בכבוד
בני

את ארבעה ואת הארבעה. כל ארבעה לסוף כלטון חסותיו וכל טרסותיו כלטון ארמי כלטון חסותיו למלכות בארמון הגדול אשר אל הארבעה הארבעים לומר שהיה ארבעה של זהב עומד בארמון ארמון. בשנת עשר ליותם. היה לו לומר כשנת ארבע לאחז שהיה כל ימי מלכות יותם שש עשרה שנה חל לא לפי מה היה רשע רצה הכתוב ללמדת ליותם טקבור ולא לאחז בחיים כך הי' בסוף עולם: סמים ההם. במקום ימיו של יותם: להפלות. לנרות: ויגלה

רלבג

בארמון בית המלך את ארבעה ואת הארבעה. אחסוב שארבעה קרא הממונה על כל חבל ארבעה והארבעה קרא גבור אחר ויקראוהו ארבעה על צד ההפלה לרוב גבורתו. והנה קם עליו פקח עם שני אלו הסרים והיו עמו גם כן חמשים איש מ מבני בלשנים כי לבני גלעד היה חבל ארבע לפי מה שאחסוב: ויקח את שניו ואת אכל בית מעכה ואת יכוח ואת קדם: הנה זה היה לפי מה שאחסוב מה שזכר בספר דה כי תגלת פלאסר מלך אשור הגלה לראובני ולגדיו ולחמני שבט ה המכני ויפאס לחלח וחבור והראובני גזן ולפי שאלו המרינו היו מארץ אשור אמר בזה המקום ויגלה אשורה בשנת שנים לפקח כן רמליהו מלך ישראל מלך יותם. כל בראש השנה השנית כי בראש שנת חמשים וסנים לעזריה מלך פקח ומת עזריה ב בשנה ההיא: בימים ההם החל י' להפלות ביהוד רצין. ללגרות ביהודה או לשלח וזה היה אחרי מות יותם כי בימי אחז כתחברו אלה המלכים על י ירושלם מפני רוכ חטאי אחז כמו ש שכתבאר בספר דה והם הכו בה מכה ג גדולה ואחר זה היו צרים על ירושלם ולא יכלו להלחם כי חמל העני על יהור ולא אמר להשיתיו: ויכסל

את ספר ארבע ואת ארבעה ואת ארבעה

בארמון בית מלך. כן כת' וקרי המלך והענין אחר: את ארבעה ואת הארבעה. עש ארבעה הארבעה וסני גבורי היו שנים כך ועמהם בא ועם חמשים מבני בלשנים ומיתיהו: בשנת עשר ליותם. והואך היה זה והלא יותם לא מלך לא י' והואך מונה לנעשרים ועשרים של פקח סלמו בשנת לאחז אס כן היה לו לומר בשנת ר' לאחז ואומר בדרך עולם וכי אפשר לו כן אלא שהיתה גזיר גזירה בימי יותם. רבר אחר מרצה הכתוב למנות ליותם בדרך ולא לאחז בחיים: בשנת שנים לפקח.

בתחילת שנים ופקח מלך בשנת חמשים ושנים לעזריה ועזריה מת בקוף כלו ומלך יותם הנה בשנת שנים לפקח מלך יותם: ה' בנה את שער ביתי העליון: הפער הזה היה בין סת י' ובין בית המלך כמו שראינו בד' יואס ויורדו את המלך מבית י' ויבאו דרך שער הרצ' בית המלך ומה שאמר כי הוא בנה אותו הוסף בו בנין אונסל ובנהו שהרי ס שלמה בנה שער כן ביתו סת' כמו שאמ' ועלתו אשר יעלה בית י': סמים ההם החלו י'. אחר שמת יותם: את

בארמון בית מלך את ארבעה ואת הארבעה. כל ארבעה לסוף כלטון חסותיו וכל טרסותיו כלטון ארמי כלטון חסותיו למלכות בארמון הגדול אשר אל הארבעה הארבעים לומר שהיה ארבעה של זהב עומד בארמון ארמון. בשנת עשר ליותם. היה לו לומר כשנת ארבע לאחז שהיה כל ימי מלכות יותם שש עשרה שנה חל לא לפי מה היה רשע רצה הכתוב ללמדת ליותם טקבור ולא לאחז בחיים כך הי' בסוף עולם: סמים ההם. במקום ימיו של יותם: להפלות. לנרות: ויגלה

בארמון בית מלך את ארבעה ואת הארבעה. כל ארבעה לסוף כלטון חסותיו וכל טרסותיו כלטון ארמי כלטון חסותיו למלכות בארמון הגדול אשר אל הארבעה הארבעים לומר שהיה ארבעה של זהב עומד בארמון ארמון. בשנת עשר ליותם. היה לו לומר כשנת ארבע לאחז שהיה כל ימי מלכות יותם שש עשרה שנה חל לא לפי מה היה רשע רצה הכתוב ללמדת ליותם טקבור ולא לאחז בחיים כך הי' בסוף עולם: סמים ההם. במקום ימיו של יותם: להפלות. לנרות: ויגלה

בארמון בית מלך את ארבעה ואת הארבעה. כל ארבעה לסוף כלטון חסותיו וכל טרסותיו כלטון ארמי כלטון חסותיו למלכות בארמון הגדול אשר אל הארבעה הארבעים לומר שהיה ארבעה של זהב עומד בארמון ארמון. בשנת עשר ליותם. היה לו לומר כשנת ארבע לאחז שהיה כל ימי מלכות יותם שש עשרה שנה חל לא לפי מה היה רשע רצה הכתוב ללמדת ליותם טקבור ולא לאחז בחיים כך הי' בסוף עולם: סמים ההם. במקום ימיו של יותם: להפלות. לנרות: ויגלה

בסרה יותם תנינא ודברי חסידים: אשר עשה וס' עברי. אחזיהו. יואש. יותם. אחז. אמון: בעיר דוד ד' בס' דסבינוס' ושכב שלכה. ושכב אסא' ושכב יהושפט. ושכב יותם:

רשי

כלל
חדת
תלך
תתק
ולך

לדברך, לפרקים לנשיעלה בלבו לדברך, את המסגרות המבנות, איטבבלאות
סהמכות עשויות עליהם כמו סמאמר, זה מעשה המכות מסגרות להם :
מוסף השבת. נבאה לעשו לל לשבתתחתיו בעזרה ביום השבת; ואת מבו
בית המלך. שהיה באו מדינו לבית ידרך החוץ הקבאותו במקום השבעמפני

המלך אחזר מלא
 ויחמוד אותם הכלים
 וגם את המכנא הקב
 מלא יטורך להחבא
 ויברח בהצנעו בעת
 סתיוצרה לאחז וגו'
 ואי אפשר לומר שמלך
 הוטע בעת יב לאחז
 מהרי בעת ל לאחז
 הרג את פיקח ומלך
 יחתיו וכשתברוך ב
 בעמות פקח תצא כן
 וגם אי אפשר לומר מלא
 מלך אלא תעם מים
 מהרי מלך ממת או
 ארבע לאחז עד סת
 סם לחזקיהו מלכיה
 סומרון הרי יותר משש
 עשר שנה ומה תלמוד
 לומר ט שנים משמר
 במלך אחז כך מביא
 בקדר עולם ואי אפשר
 לומר שבע שנים יב לאחז
 התחיל למרור שש

וַיַּעֲזֹבוּ הַמֶּלֶךְ אֶחָז אֶת־אֹרֻלָּה הַכֹּהֵן
לֵאמֹר עַל הַמִּזְבֵּחַ הַגָּדוֹל הִקְטִיר אֶת־
עֹלֹת הַבֶּקֶר וְאֶת־מִנְחַת הָעֶרְבָּוֹת־
עַל־תֹּהֶם הַמֶּלֶךְ וְאֶת־מִנְחָתוֹ וְאֶת־עֹלֹת
כָּל־עַם הָאָרֶץ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם
וְכָל־דָּם עָלָה וְכָל־דָּם זָבַח עָלָיו
תִּזְרֹק וּמִזְבֵּחַ הַנְּחֹשֶׁת יִהְיֶה לִּי לִבְקֹר
׃ וַיַּעַשׂ אֹרֻלָּה הַכֹּהֵן כְּכֹל אֲשֶׁר־עָזָה
הַמֶּלֶךְ אֶחָז׃ וַיִּקְצֹץ הַמֶּלֶךְ אֶת־
הַמִּסְגְּרוֹת הַמִּכְנוֹת וַיִּסֵּר מֵעֲלֵיהֶם
וְאֶת־הַבִּיר וְאֶת־הַיָּם הוֹרֵד מֵעַל
הַבֶּקֶר הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־תַּחַת־יְהוֹיָכָן
אָתוֹ עַל מַרְצֶפֶת אֲבָנִים׃ וְאֶת־מִיֶּסֶךְ
הַשֹּׁכֶת אֲשֶׁר־בְּנֻי בֵּית וְאֶת־מִבּוֹא
הַמֶּלֶךְ הַחֵיצוֹנָה הִסֵּב בֵּית יְהוֹרָה
מִבְּנֵי מֶלֶךְ אֲשׁוּר׃ וַיִּתֵּר דָּבָר יֶאֱחָז
אֲשֶׁר עָשָׂה הָלוֹא הִסְכֵּתוּבִים עַל־
סִפְּרֵי דְבָרֵי הַיָּמִים לַמֶּלֶךְ יְהוֹרָה׃
וַיֵּשֶׁב אֶחָז עִם־אִבְתִּי וַיִּקְבֹּר עִם־
אִבְתִּי בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ חִזְקִיָּהוּ בְּנֻי
תַּחְתָּיו׃

בְּשִׁנֹּת שְׁתֵּים עָשָׂר לְאַחַז
מֶלֶךְ יְהוּדָה מֶלֶךְ הוֹשֵׁעַ בֶּן-אֵלָה
בְּשִׁמְרוֹן עַל-יִשְׂרָאֵל תִּשְׁעַ שָׁנִים׃
וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּקְלָא
בְּמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיוּ לִפְנָיו׃

והוא פירש באיזה זמן
באין פירש שכתבתי לך לאחז היה שלם גליות וגו' עשר' השבועים בשנת עשר' לפקח
במו שכתב למעלה ויך את מלך אשור את עיון ואת רזן ואת ארץ כפתלי ויגלס
אסורה וזה היה שנת הארבע לאחז שהיה שמונה שנים ובא עליהם שנת י"ב לאחז
והגלה לראובני ולגרי והמראה הושע בן אלה מרד כו' ושלח מלאכים אלסווא מלך
מצרים שהיה שמונה שנים וסא ובר על סומרון וכלכרה לרץ שלם שנים וגלו כולן
וזהו שנאמר כעת הראשון שהיוקל ארצה זבולון ארצה כפתלי הקללף כשנייה
שלא הגלה אלא שני השבועים אכל האחרון הכבד טויאט את הכל כזה שהוא
מבשר את הבית ומכל מקול לפי החשבון שכתב כאן את מניין שני מדרושתע שנים
לא מרד בעד שנת י"ד לאחז שהיה החזמלך שפעשה שלם שנים של אחז היה
המרד ושם שנים בימיחזקיהו ירק לאמכלמי ישראל. שביטל פירקיות שישבו
מימיירבעם על הררכים לסמור שלא יעלו ישראל לרגל וזה כטולן לפי שגלושלי
הזהב כבד בשתי גליות צבולות ראשונה ויך את עיון ואת רזן הגלה עגל סומרון
ובשנייה כסגלו לראובן וגר בטל עגל שכתבתי לקיים מה שנאמר גם אותו לאשור
יובל ולפי שביטלו פירקיות והם מכנסו מלפנות לרגל לפיכך נחת גזר ריש לל
בז בארי כי עתה הזכית אפרים בטמא ישראל ע

[illegible]

דברי

חזון ים חזה מהוא
 מהרברמוועס
 מהול עמיכו חזה
 מהים

אל סוף לוֹסִשְׁכֵּם אֲבֹאֲלוֹסִים אֶל־אֲדָם לֵאל־אֲרֻכֵּי אֶל־אֲצִרְוֹתֶיהָ לֵאל־כְּנֹלֵי אֶל־כְּנִים לֵאל־
בְּחֹרֶיהָ אֶל־גִּל אֶל־הַצֶּאֱנָן אֶל־הַמִּנְחָה לֵאל־הַמֶּלֶאכֶה לֵאל־אוֹנָן לֵאל־אֲדָם לֵאל־
אֶל־בְּתוּלָה לֵאל־כֵּלֵי אֶל־כְּנֹלֵי אֶל־גְּבוּרֹתָ לֵאל־דְּבָרֵי אֶל־תְּבוּתִים לֵאל־הַבְּשֶׁכֶן לֵאל־

חזק

ויעל מלך אסור בכל הארץ. פי
וילכרה ואחר כך עליה סמרת ובר
עליה. ומלכי ישראל אשר עשו.
פי' וזחקות מלכי ישראל אשר
עשו. ויחפאו בני ישראל בל אסר
לא כן על יאיהם. ברברירזל
מה אמרו אמרו העמו הזה אינו
רוא' ואינו טומע זהו לשון ויחפאו
טהרתו היריעה מהבורא כמו
שאל יחזקא הנביא שהיו אמרי'
אין ירואה אותנו עזכ' יאת' ה
הארץ וכן אל' יסעיהו ויאמרו מי
רואנו ומי יודענו וכא' אלף ויחפאו
תמור' הא' למד הפעל מן חפה פבי
ברושם כי ענין אחר ושרם אחר
הם: אסר לא כן. חסר לא
טוב. ממגדל נזרים עד עיר
מגבר. ממגדל טעומרים בו
הסומרי' וית ממגדל תקוף עד
קריון כריכין: ויש' יי. מבנין
הפעל מכחי העין ענינו ההתרא'
על ירי עדים וכן חצר העיר בנו
האים העדותי בהם היום: סד
כל נביאו כל חוזה. כתו' כוה' רל
בד כלמי סהיה נביאו לא נביאי
הסך וקרי נביאי וה' כמו נביאים
וכן חלוצי סקופים כמו חלוצים
אנשי מחוקה כמו אנשים ועינן
סהעד בהם כד כל חוזה ונביא.
וברם סד כל נביאו כמה כ
נביאים העדותי בהם אחר ב
בסתרת ואחר בין הער' נטאו
כתיבו. ויתמכרו

עליו עלה שלמנאסר מלך אשור
ויהי לוהושע עבד וישב לו בנחה
וימצא מלך אשור ברושע קשר
אשר שלח מלאכים אל סווא מלך-
מצרים ולא העלה בנהר. למלך
אשור בשנה בשנה ויעצרו מלך
אשור ויאסרוהו בית כלא: ויעל
מלך אשור בבל הארץ ויעל שמרון
ויער עליה שלש שנים: בשנת
התשעית להושע לכד מלך אשור
את שמרון ויגל את ישראל אשורה
וישב אותם בהלח ובחכור נהר גוזן
וערי מרי: ויהי כי חטאו בני-
ישראל ליהוה אלהיהם המעלה
אתם מארץ מצרים כחדת יד פרעה
מלך מצרים וייראו אלהים אחרים:
וילכו בחקות הגוים אשר הוריש
ירחור מפני בני ישראל ומלכי
ישראל אשר עשו: ויחפאו בני-
ישראל דברים אשר לא כן על-
יהוה אלהיהם ויבנו להם במות בבל
עריהם במגדל גושים ער-ער
מכצר: ויצבול להם מצבות ואשרים
על כל גבעה גבהה ותורת כל-עץ
רענן: ויקטרו שם בכל במות
בגוים אשר הגלה יהוה בפניהם
ויעשו דברים רעים להבעים את-
יהוה: ויעברו הגלולים אשר אמר
יהוה להם לא תעשו את הדבר הזה
: ויעז יהוה בישראל וכיהודה ביר
כל גבאי כל חזה לאבד שובו מ-
מדרבים הרעים ושמד ומצור
חקותי בכל התורה אשר צויתי את-
אבותיכם ואשר שלחתי אליכם ביר
עברי הנביאים: ולא שמעו ויקשו
את ערפם בעורף אבותם אשר לא
האמינו ביהוה אלהיהם:

עֲלוּתֵי סֹלֶק שְׁלֹמֹנָסֶד מִלְכָּה
 דָּאֲתוֹר וְהוֹרָה לִיֹּה חוֹשֶׁעַ עֲבָדָה
 וְאֲמִיב לִיֹּה תִקְדּוֹבְתָּא וְאֲשַׁכַּח
 מִלְכָּה דָּאֲתוֹר בְּהוֹשֶׁעַ מִיֹּרָה
 רִישָׁלָה אֲזִיגְרִין לֹחַ כּוֹא מִלְכָּה
 דְּמַצְרַיִם וְלֹא אֶסֶק הִקְרֹבְתָּא
 לְמִלְכֵּךְ דָּאֲתוֹר בְּשָׁנָא בְּשָׁל וְאֲתִידִית
 מִלְכָּה דָּאֲתוֹר וְאֶכְרִיהַ כְּבִירַת א
 אֶסֶרִיו וְסֹלֶק מִלְכָּה דָּאֲתוֹר
 בְּבֹל אֶרְעָא וְסֹלֶק לְשִׁמְרוֹן וְעַד
 עַלֵּה תִלַּח שְׁנִין בְּשִׁתָּא הִשְׁיַעְתָּא
 לְהוֹשֶׁעַ כְּבִשׁ מִלְכָּה דָּאֲתוֹר יִת
 שְׁמֹרֹן וְאֶגְלִי יִת יִשְׂרָאֵל לְאֲתוֹר
 וְאֲוִחִיב יִתְהוֹן בְּחִלָּה וּבְחִבּוֹר נְהַר
 גִּזּוֹן וְקִדְיוֹ מְרִי וְהוֹה בְּרִחְבּוֹ
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קָדָם יִתְהוֹן דְּאֶסֶק
 יִתְהוֹן מֶצְרָעָא דְּמַצְרַיִם מִתְחַוֵּרַת
 יִתְהוֹן פְּרַעַה מִלְכָּה דְּמַצְרַיִם וְדִחִילֵי
 טַעֲוֹת עֲמִמָּא וְאֲזִלוּ בְּגִזְרֵת
 עֲמִמָּא וְדִחִיר יִת מִן קָדָם כְּנִי
 יִשְׂרָאֵל וּמִלְכֵי יִשְׂרָאֵל רַעְבּוּ
 וְאֶמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִלִּין דְּלֵא
 בְּשִׁדְרִין קָדָם יִתְהוֹן וּבְנֵי לְהוֹן
 כְּמֵן בְּבֹל קִדְוִיהוֹן מִמְּגֹדֵל חֲקֹף
 עַד קִדְוִין דְּרִיבֵּן וְאֶקִּימוּ
 לְהוֹן קָמֹן וְאֶשִׁירִין עַל כָּל דְּמָא
 מְנַטְלָא וְחַחֹת כָּל אֶרֶץ עֲבוּרֵי
 וְאֶסֶקוּ בּוֹסְמִין הַסֵּן עַלְבָּל כְּמָא
 בְּעַמְמִיָּא דְּאֶגְלִי יִת מִן קִדְמִיתוֹן
 וְעַבְדוּ קִדְמֹתֵי פִיתָגְמִין בִּישְׁיִן ל
 לֶאֱרָגָא קָדָם יִת וּפִלְחוּ יִת
 בְּעֵלֵא דִּי אֶמֶ" לְהוֹן לֹא תַעֲבֹדוּן
 יִת פִּתְגָמָא דְּרִין וְאֶכְהִיר יִת
 בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוֹרָה בִּיר בְּלֶסְפֶּרְבֵּל
 מִלֵּף לְמִימֵר תּוֹבּוּ מְאוּדְחִתְכּוֹן
 בִּישְׁתָּא וְטִרוּ פִּקּוּרֵי קִימִי כְּבֹל
 אֲוִרִיתָא רַפְּקִידִית יִת אֲבַתְחִכּוֹן
 וְדִשְׁלַחִית לֹחֲכּוֹן כִּיר עֲכָרִי
 נְבִיָּא וְלֵא קְבִילוּ וְאֶקְשָׁאוּ יִת
 קִדְלָחוֹן בְּקִדְלָא וְאֶכְתַּתְהוֹן דְּלֵא
 חִימִינוּ כְּמִימְרָא רִישָׁלָה וְהוֹן

אל המלחמה ל' אלו קב' ל' אל טוב ל' אל כסא ל' אל משכב ל' אל סמאל אל עגלה ל' אל צאנו ל' אל ראש ל' אל שמים ל' אל תורת ל' כגמל גרגשים בקריאה וס' נגמל אשר י' באביר כפנים. כגמל אשר הגלח ל' והעלה על רוחם: וכיהודה ה' בקריאה וס' כי יהודה ודרן מרח שסם. ויעז י' כישראל וכיהודה. עד השליכו אותם כעל פניו יריביה. והיה כל סדר בירושלם וכיהודה קדש. לבו ורשואת י' כעדי' וחד בירושלם ויהודה כי על אף י' התה בירושלם ויהודה: טבו חס' נביאים וכיהודים וס' נבסר בסדר ואחזק. וכל אורייתא רבו חס' ככל מלאים וס' נבסר בסדר ואחזק: כצות חקת' ג בקריאה וס' עקב אשר שטע אברהם בקרל. אם שוכת שוכן ד' ספרא. ויער' י' ישראל וכיהודה מיד כל:

בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה בְּדָל כְּנִיּוֹת כָּל חוּמָה׃ רָלָבִד כָּל כְּנִיּוֹת וְכָל חוּמָה׃ וְיִדְמָה שֶׁהַחוּמָה הוּא יוֹתֵר שֶׁלֹּם מִהַנְּכִיּוֹת כִּי הַנְּכִיּוֹת יִקְרָא נְכִיּוֹת אֲפִלּוּ בָּא אֲלֵיָּו דְּבִי יִשְׁכּוּלֹם בְּאֶמְרוֹ
אֵל׃ יִהְיֶה נְכִיּוֹתָם וְיִבְמָרְאָה אֲלֵינוּ אֶתְדַעַב בְּחֹלֶם אֶרְבֵּד בּוֹ אֲחֻלֹּם הַחוּמָה יִקְרָא אֶשֶׁר יֵבֵא אֲלֵיָּו דְּבִי׃ בְּמָרְאָה וְהוּא לֹמַעַלָּה מִהַחֲלוֹ׃ כַּעֲרָף אֲבֻתָּא אֶשֶׁר לֹא הֵאֱמִינוּ בִּי אֱלֹהִים׃
הַתְּעִילִם לִמִּי שְׂקִיָּה מֵאֲבֻתָּם קָלָא הֵאֱמִינוּ בִּי אֱלֹהִים וְלֹא הִסְכִּימוּ לְהֵאֱמֹר מִתְּכִנִּי דְּבִי הַנְּכִיּוֹת׃ וּמֵאֲסֹ

סמך
ה' חלין בתקרי
טעמי

והמאסו את חקיו ואת בריתו אשר ברת את אבותם ואת עדותיו אשר העיד בם. הנה קרא עדות מה שהיה כתורה על דרך העדות להעיד כפלאו המס ית לישראל במו פסח וזכות שהם עדות על יציאת מצרים וקדושת בכור בהמה טהורה ופירוש בכור ארם ופטר חמור שהם עדות למדת בכורות וקרא עדות גם כן מה שהעיד בהם ה' כתורה את המעשים ואת הארץ שאם יעברו על בריתו יבא להם אלו הקלות עד השמירו אותם וקרא עדות גם כן מה שבא כעונות מהספורים אשר הם עדות על מי שיעברו על רב השם

רדק

והמאסו את חקיו ואת בריתו אשר ברת את אבותם ואת עדותיו אשר העיד בם. הנה קרא עדות מה שהיה כתורה על דרך העדות להעיד כפלאו המס ית לישראל במו פסח וזכות שהם עדות על יציאת מצרים וקדושת בכור בהמה טהורה ופירוש בכור ארם ופטר חמור שהם עדות למדת בכורות וקרא עדות גם כן מה שהעיד בהם ה' כתורה את המעשים ואת הארץ שאם יעברו על בריתו יבא להם אלו הקלות עד השמירו אותם וקרא עדות גם כן מה שבא כעונות מהספורים אשר הם עדות על מי שיעברו על רב השם

רשי

פני עבדים. בבית אל ובדן: את העבלי עז סממה בעלי ויתמכרו. מכרו עמכם לכך ויכירו מעל פניו. סגולתם הוסע בן אלה: ויגל ישראל. זה נקוד בחירק שהוא לשון גלה ואינו ל לפס הגלה: לא ירחיק את יי אף על פי שהגויס עובדי עז הם יראים מפניו וקרו לו אלהא ראלים כענין סגמאר ושמי כ נורא בגויס ואלו לא יראו כי יאמרו אילו היתה בו יראה לא נתן עמו לגלותי: אבר

בברה

והתפנס: חצרך ורחק אנחנו ק' וכתחפנס ק' בתחלת ו בקרא וסי' וחס חטנו במ קציר תחלת כתיב: ויהי בתחלת שכתם שם: כתחלת עלו הלקש בארית לחם בתחלת קציר שערסי: כתחלת תחנוניק יצא דבר: כתחלת בלכותו בתנו שטח על: כמיתם גורחם וכו' מל וסי' וישלח בס את האריות אך ידע חרעו כי אם מכתם אהם אהי: והקרחל שחת נפשו וחיתו למכתם: ידע חרעו חס:

עדותיו חכפון ויכליש וסיב נכסר בספר חלק א' יש סימן ל: אטירה ג' מל בליש וסימ' ואשירדם תגדעון: ויעשו אשירה משתחוו לבל צבא: ונחשהו אשירדי: וידאד קריאן ח' ולא כתיב וסימ' העיר ויהי עשהו דמלכס: וידא ב' קרע ישראל: אני אם טכונאם רע כקול: והחפנס גם בני נף

והמאסו את חקיו ואת בריתו אשר ברת את אבותם ואת עדותיו אשר העיד בם. הנה קרא עדות מה שהיה כתורה על דרך העדות להעיד כפלאו המס ית לישראל במו פסח וזכות שהם עדות על יציאת מצרים וקדושת בכור בהמה טהורה ופירוש בכור ארם ופטר חמור שהם עדות למדת בכורות וקרא עדות גם כן מה שהעיד בהם ה' כתורה את המעשים ואת הארץ שאם יעברו על בריתו יבא להם אלו הקלות עד השמירו אותם וקרא עדות גם כן מה שבא כעונות מהספורים אשר הם עדות על מי שיעברו על רב השם

וידע
ב' וחס ויכיר
דור חטנו
ולא חסר
ל' חס

והתפנס
ק'

אחר מהכהנים * שהם מורי התורה: אך יראו את יי' . הורה אותם מאף על פי שהם עוברים אים אלהיו יהיה לבם לאל כיישראל אף על פי שהיו עוברים העבלים לא היו עושים אלא להיותם אמצעים בינם ובין האל כי כן היתה רעת האומות בזמן ההוא מעל כל פנים היה צריך אמצע להתקרב אליו ולעבדו וישראל טעו

אחרי רעות האומות אס כן מה בין ישראל ובין האומות ים א אומר כי האומות כשהיו עוברים אים את אלהיו החכמים שבהם היו יודעים כי העבלים לא יעילו אלא להיותם אמצעים ולעבדם והעבודה ההיא אמרו כי תשר בעיני האלהים אבל המון העם לא היה להם לב וסברה כיהם על העבד והיו חוסמים כי הוא המטיב והמרע וישראל לא כן אלא כלם היו יודעים מירוסת אבותי האל יתברך הוא אלהי האלהים אלא שהיו טושים אחרי רעות האומות לפי שהיו עבדים מכל שאר האומות וכשהיו רואים ההפך לאומי העולם היו סבורי כי אלהי האומות היו גורמים להם ההפך והיה אלהי אומות אלהי יעבדו הגוים האלה את אלהיהם אעפ"י כן גם אבי כמו שאמר אחז כי אלהי מלכי ארם הם מעוררים אותם להם אזהב ויעזרני ואפי' הרשעים שבהם היו רודפים את יי' כי ידעם אמר חל כה את פני יי' אלהיך כי כוונתו הוא ה המטיב והמרע ולא אמר כי י יבוסת דוהיה מקרה וכסחלה בנו מלח אסתו לרדוף אתי מ מאחיה הטלחי ואחאב נסס עם אלהיו בדבר נבאחי העצל וחרד לרבר הכביא שאמר לו והיתה כ כפסך תחת כנפיו ומכבדת איהו חרד וקדע את בגדיו ונסס וככ בסק והורס אמר כי קרא יי' ל למסות המלכים האלה לתת א אותם ביד מואב ויראת הסם זאת היתה בלבם כי מתאח האל י

ופקוד מלכא דאחור למיסר א אבילו לתמן חר ככהניא ר דאגליתינון כתפן וילון ויתבון י תפן וילפון ית דין אלהא דארעא י ואחא חר מכהניא דאגליאיו משמרון ויתביב בביתאל והנה מליך יתחון אבדיו ויחלון מן קדם יי' ויתון עבדי עכא עמא טעוניהון ואחיתו בכתא דעבדו שכוניא עמא עמא בקדוניהון דאגנון י יתבין תפן : ואנשי בבל עבדו ית כבות בנות ואנשי כור עבדו ית נרגל ואנשי תחרת עבדו ית אשימא י וענאי עבדו נבחו וית תדפק ואינש ספרדום מוקדון ית בניחון בגורא לארדמלך ו וענמלך כענת ספרדום והו יחלון מן קדם יי' ועבדו להון ס בקצתהון בוקרי ככהניא והו ע עבדו להון בבית ככתא מן קדם יי' והו דחלון וית כענתהון והו פלחין כניפוי עכמא ד דאגליאיו יתחון כתפן י

ואנשי ד' ר' בקריאה וס' ואנשי סדום רעים וחמאים . ואנשי קדש תהיו לי ובשר בשד הפרצה . ואנשי בבל עשו . ואנשי חבד יבדילו עבדים : והערים ד' ר' וב' צעהא פס' וס' והערים השבים בחצרים עד עזה . והעקדו והערים * והערים עשונכחו : בבשפט ר' פ' ה' פ' ח' ו' ק' ב' צ' ו' ס' ואם לבנו

ויצו מלך אשור לאמר הליכו שמה אחד מהכהנים אשר הגליתם משם וילכו וישכו שם וירס את משבט אלהי הארץ : ויכא אחר מהכהנים אשר הגלו משמרון וישב בבית אל ויהי מורה אתם איך יהיו את יהוה : ויהיו עושים גוי אלהיו ויניחו בבית הבמות אשר עשו השמרנים גוי גוי בעריהם אשר הם יושבים שם : ואנשי בבל עשו את סכות בנות ואנשי כור עשו את נרגל ואנשי תחרת עשו את אשימא : והערים עשו נבחו ואת תדפק והספרדים שרפים את בנייהם באש לארדמלך וענמלך אלה ספרדים : ויהיו יראים את יהוה וישו להם מקצות כהני במות ויהיו עושים להם בבית הבמות : את יהוה היו יראים ואת אלהיהם היו עבדים כמשפט הגוים אשר הגלו ואותם משם :

אשר עשו הסומרונים : ישראל בעודם ס' : גוי גוי אלהיו . אומה ואומה ע' סהיו עוברים בארצם אף כאן עשו כן כל גוי בעיר אשר הוסיבם סחרים מס עברי ישראל : סכות בבנות . רמות תרנגולת עם אפרוחיה : נרגל . רמות תרנגול : אשמא . רמות סוכן קרוין בלשון כל אומה ואומה וכן פירסו רבותינו בסנהדרין : נבחו . רמות כלבי :

תרתק : רמות חמור : ארדמלך . רמות פרו : ענמלך . רמות כוס : כמשפט הגוים אשר הגלו אותם מס . אותן עבדות זרות שעוברים הגוים אשר הגלן כ סחרים ואוכלין את אילומם היו אלו ע עוברין באין : אים :

רלבג

אחר מהכהנים אשר הגליתם מס : ידמה כי קצת כהני יי' היו מס במגרשיהם והוא היה מורה הגוים האלו איך יתנהגו לפי מספטי התורה והם עושים עם זה גוי אלהיו בערי סומרון והניחו העז שלהם בבית הבמות אשר עשו הסמרונים ויהיו יראים את יי' ועשו להם מקצתם כהני במות כמו שעשה ירבעם והזניח הכהנים מן הכהונה וידמה כי באלו הבמות היו מקריבים לשם יתעלה כמו שהיה הענין קודם חסור הבמות : כמשפט הגוים אשר הגלו אותם מס . ר' סהם היו גם כן עושים לשם יתעלה ועוברים עברה זרה ולזה אמר להם אלהיו ער מתו אתם פוסחים על פתי העצפים אם יי' הוא האלהים לבו אחריו ואם העצל לבו אחרת :

יערנה כמשפט הבנות * כמשפט צידנים יושבובוט . את יי' היו יראים . ועשו את חג הבנות . ועבר במשפט דויד אביו * מנה אלו ונבני כמשפט . ולכל העלות עולות . ב בתראי קבצין :

יתברך הטוב והרע אף על פי שהיו בהם קצת כופרים שהיו אומרים לא ייטיב יי' ולא ירע והיו אומרים מי רואנו ומי יודענו אותם היו מעטים ורעת אחרי היתה בלבם והיו אומרים בסתר כמו שאמר ויחפאו בני ישראל ואתם היו מאמינים מהטוב והרע איהו כוונת מכון לא באל ולא באחר מן העבדים אבל המאמינים ביי' והעוברים אותה היו רבים ואותם היתה דעתם לאל יתברך אלא שהיו עוברים על די אמצעי ויראת אלהים זאת לא היתה איתם כי האל צוה אותם לא תעשו אתי אלהי ככף ואלהי זהב ר' סתם סבו שיהיו אמצעים ביני וביניהם וזה היו טועים והולכים בחקות הגוים בדברים אחרים רבים שמעם האל יתברך לכיכר הקיאה אותם הארץ כמו שאמר להם יי' יתברך ולא תלכו בחקות הגוים ולא תקיח הארץ אתכם ומפניה היו כעצמים הגוים האלה אשר באו בשמרון ולא היו נעשים בארצם כי ארץ ישראל מקור שמכל הארצות ולא תסבול הארץ התועבות ההם כמו שאמר הכתוב אלהי כור הארץ לפיכך אמר ויורס את משפט אלהי הארץ אם יאמר להם מלא יהיו עוברים עברה זרה כלל לא היו מאמינים כי הוא רבר סגור לו סכל האומות מקדס והוא אצלם כמו מושכל ראשון אך אמר להם סיהיו עוברים את אלהיהם כמו שהיו עוברים ובלבר סתהא כוונת האל בלבם כי אלה האלהים לא ירשו ולא ייטיבו כי אם ברצון האל אלא שעוברים אותם להיותם אמצעים בינם ובין הבורא והורה אותם גם כן שיסמרו מהתועבות הגדולות בטומאת הגוף כמשכב זכר ומשכב בהמה ומשכב הקדושות כמו שאמר הכתוב כי את כל התועבות הא עשו אנשי הארץ אשר לפניכם ותטמא הארץ וזהו שפסל אלהי הארץ וזהו יראת יי' שיראו ממנו ויתנולו הכח כי הוא אל על כל אלהים ויחדרו מהטמאות האלה בעבור יראתו והזהרתו מלא יעשו בארץ ההיא יותר מס' ארצות . אשר עשו הסומרונים : זה ישראל שהיו בשמרון ובאותם בתי הבמות שעשו הם הכיחו אלה הגוי אלהיהם גוי בעריהם אשר היו יושבים שם היה עשה כל אחר בעירו בארץ ישראל כמהגם בארצם : את סכות בבנות : כן היה מס ע' שהיו עוברים בארצם וראינו כי מס ע' סל בבל היה שמה בל כמו שאמר הכתוב כרעבל קורס כבו זה היה בימי נבוכד נכר כמו שאמר הכתוב בל בטם אלהיה אבל בימי מלך חסור היה ע' שלהם סכות בבנות ובדברי רבותינו ז' סכות בבנות זה תרנגולת כלומר רמות תרנגולת היו עוברים והיה שמה סכות בבנות כמו מקורין לתרנגול סכות כן היו קורין לתרנגולת סכות וסכות פ' עם אפרוחיה : נרגל . זה תרנגולת הבר וירוסלמי את נרגל רגליה ריעק ורגליה ריוסף : אשימא . ברחא קרחא והוא היתק וקרחא אשימא לפי שאין לו צמר והוא כמו סומם וברוסלמי אשימא אמר אכמא ריעמא באל האסם : ככח . בלין ויש ספרים כתוב בבין ואינו כס' ופירוש ככח זהו כלב והוא מלה מורכבת נובח חז נובח מן לא יוכלו לנבוח חז לסון מראה סמרה סכית : תרתק . פירס בו צורת חמור : ארדמלך וענמלך . ארדמלך הוא הפדר וקרחא כן ראדד ליה למריה בטועניה פי' סנשא לרבו בל מש' ארציו . ארד כמו ררי טועבא . ענמלך זה הסוס רעבי ליה למריה סקרחא וברוסלמי ארדמלך וענמלך זה טווס וספוינו וטווס הוא הקרח בלשון לכו פ' און וידוע הוא וספוינו הוא סלו ותרגום סאל ויכא סלו סאלו כיסרא ואיתו פסיון : והיו עושים להם . הכהנים היו עושים להם עבודתם וקרבנותיהם בבמות : כמשפט הגוים אשר הגלו אותם מס . כמשפט ישראל סגור משמרון כן היו עושים אלה הגוים שהיו יראים את יי' ועוברים אלהים אחרים כמו ספיר' איהיה פירוש מספט הגוים גוי ארצות אשר באו משם ויהיה עשמו אל אלהיהם היו עוברים לא אל יי' והיו יראים כלומר כן היו עושים ועוברים אלהיהם כמו שהיה מספטם בארצם : ע

ובאמר כאשר קאה את הגוי אשר לפניכם וזה הבין הבא להורות אלה הגוים בשמרון אס יאמר להם מלא יהיו עוברים עברה זרה כלל לא היו מאמינים כי הוא רבר סגור לו סכל האומות מקדס והוא אצלם כמו מושכל ראשון אך אמר להם סיהיו עוברים את אלהיהם כמו שהיו עוברים ובלבר סתהא כוונת האל בלבם כי אלה האלהים לא ירשו ולא ייטיבו כי אם ברצון האל אלא שעוברים אותם להיותם אמצעים בינם ובין הבורא והורה אותם גם כן שיסמרו מהתועבות הגדולות בטומאת הגוף כמשכב זכר ומשכב בהמה ומשכב הקדושות כמו שאמר הכתוב כי את כל התועבות הא עשו אנשי הארץ אשר לפניכם ותטמא הארץ וזהו שפסל אלהי הארץ וזהו יראת יי' שיראו ממנו ויתנולו הכח כי הוא אל על כל אלהים ויחדרו מהטמאות האלה בעבור יראתו והזהרתו מלא יעשו בארץ ההיא יותר מס' ארצות . אשר עשו הסומרונים : זה ישראל שהיו בשמרון ובאותם בתי הבמות שעשו הם הכיחו אלה הגוי אלהיהם גוי בעריהם אשר היו יושבים שם היה עשה כל אחר בעירו בארץ ישראל כמהגם בארצם : את סכות בבנות : כן היה מס ע' שהיו עוברים בארצם וראינו כי מס ע' סל בבל היה שמה בל כמו שאמר הכתוב כרעבל קורס כבו זה היה בימי נבוכד נכר כמו שאמר הכתוב בל בטם אלהיה אבל בימי מלך חסור היה ע' שלהם סכות בבנות ובדברי רבותינו ז' סכות בבנות זה תרנגולת כלומר רמות תרנגולת היו עוברים והיה שמה סכות בבנות כמו מקורין לתרנגול סכות כן היו קורין לתרנגולת סכות וסכות פ' עם אפרוחיה : נרגל . זה תרנגולת הבר וירוסלמי את נרגל רגליה ריעק ורגליה ריוסף : אשימא . ברחא קרחא והוא היתק וקרחא אשימא לפי שאין לו צמר והוא כמו סומם וברוסלמי אשימא אמר אכמא ריעמא באל האסם : ככח . בלין ויש ספרים כתוב בבין ואינו כס' ופירוש ככח זהו כלב והוא מלה מורכבת נובח חז נובח מן לא יוכלו לנבוח חז לסון מראה סמרה סכית : תרתק . פירס בו צורת חמור : ארדמלך וענמלך . ארדמלך הוא הפדר וקרחא כן ראדד ליה למריה בטועניה פי' סנשא לרבו בל מש' ארציו . ארד כמו ררי טועבא . ענמלך זה הסוס רעבי ליה למריה סקרחא וברוסלמי ארדמלך וענמלך זה טווס וספוינו וטווס הוא הקרח בלשון לכו פ' און וידוע הוא וספוינו הוא סלו ותרגום סאל ויכא סלו סאלו כיסרא ואיתו פסיון : והיו עושים להם . הכהנים היו עושים להם עבודתם וקרבנותיהם בבמות : כמשפט הגוים אשר הגלו אותם מס . כמשפט ישראל סגור משמרון כן היו עושים אלה הגוים שהיו יראים את יי' ועוברים אלהים אחרים כמו ספיר' איהיה פירוש מספט הגוים גוי ארצות אשר באו משם ויהיה עשמו אל אלהיהם היו עוברים לא אל יי' והיו יראים כלומר כן היו עושים ועוברים אלהיהם כמו שהיה מספטם בארצם : ע

עד היום הזה. לפירות הראשון יהיה מי ער
ישראל אשר גילו לא סכו בגלותם מן ררכס ה
אמר גלו סכ כמסמנים הראשונים שהיו שנים
עז כיגס סס מודרים עז בגלותם ולא יראו אר

וַיֵּצֵא דָ' בְּקִרְיָאָהוּס' נִמְסַר בְּסֹדֶר וְאָרָא : וְאֵת הַחֲקִים ד' בְּקִרְיָאָהוּס' וְהָיָה עֲבוּקָרָא בּוֹ כְּלִי מִיָּחִיד וְשִׁמְרַת אֵת הַמַּעֲוָה וְאֵת הַחֲקִים וְאֵת הַמִּשְׁפָּטִים : חֹבֵל חֶבְלֵנוֹ דָ' : וְאֵת הַחֶק' וְאֵת הַמִּשְׁפָּטִים וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת דְּסִפְרָה :

עַד יִמָּא חֲדָן אִינוֹן עֲבָדֶיךָ בִּנְיָמוֹסִי קִרְכָּא לִיתִיכֹן דְּחִלִּין מִן קֳדָם יְיָ וְלִיתִינוּן עֲבָדֶיךָ בְּגִירְתָּהוֹן וּבְחִמֵּי לִהְיוֹן וְכֹאדִירְתָּא וּבְחִפְקִידָתָא דְּפִקְדוֹנֵי יְיָ בְּנֵי יַעֲקֹב

עֲמֹהוּ קָיִים וּפְקִדְוֹנוֹ לְמִימְרֵי לֹא
תִּדְמֶלֶן לְטַעוֹת עַבְדֵּי וְלֹא
תִּסְקֹרֶן לְחַן וְלֹא תִּפְלֹתוֹנוֹ וְלֹא
תִּרְבַּחוֹ לְחַן אֱלֹהֵינוּ
דְּאִסִּיק יִתְּחוֹן מֵדַע וּדְמַעֲדִים
בְּחֵיל דְּבִּוּבֵר דַּע מְרַמֵּס יִתְּחֵי ת

תַּדְרִיכֵי וְקִדְמוֹתֵי הַסִּדּוּר וְעַל
מִדְבָּתֶיהָ הַדְּבָחוֹת וְעֵת קִיּוּמָא
וְעֵת דִּינְיָא וְאִרְיָא וְתַפְקִידָא
דְּכִתְבֵי לְכוּ הַיִּשְׁרוּן לְמַעְבְּדֵי כָל
יּוֹמָא וְלֵאלֹהֵי תַדְרִיכֵי לְטַעוֹת עַמֵּינָא

וְקִיָּמָה דְּרוּרִית עִמְכֹּן לֹא
תִּתְּנֶנּוּ וְלֹא תִדְחֲלֹן לִסְעוֹת
עִמָּמֵי אֱלֹהִים מִקֶּדֶם וְיִאֲלַחֲכֹן
תִּדְחֲלֹן וְהוּא יִשְׁוֹב וְיִתְּכֹן מִדְּבַל
בְּעִלֵּי רִבְבִּיכֹן וְלֹא מְבִילֵי אֱלֹהִים

בנימוסיהו קדמאי אינו עבדי-
והו עממא תאיל דחליז מן קדם
וויזת אילמניהו הו פלחין אף
בניהו ובני בניהו במאד עבדו א
אבמחז אינו עבד עד וימא

וְהָיָה כִּשְׁנֵי תַלְתָּ לַהֲרוֹשֶׁעַ
בְּרֵאשִׁית מַלְבָּא דְיִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ
תּוֹקָה בְּרֵאשִׁית מַלְבָּא שִׁיבְלָא דְבֵית
יְהוֹרָה רַב עֲסָדִין וְחֲמִשָּׁה שְׁנֵי

תוה בר מלך ועסרין ותשע שנים
מלך בירושלם ושום אימיה אבי
בת זכרית: ועבר דכשד קדם
ויבכל דעבר דוד אבותיה: הוא

וְנִתְּנוּ אֶל הַיָּדָיו וְכֵסֶם יָד תִּתֶּן
וְהִתְשָׁא דַעְבֵּר מִשָּׂה אֲרִי עַד יוֹמָיו
הָאוֹנוֹן הוּא בְּגִי יִשְׂרָאֵל מִסְקִין בּוֹסְמִין
לִיה וְהוּו קָרָז לִיה נְחוֹשֶׁתָן :

הכרזת הכס כמו בצבצת המן ואסא ויהושפט
גבי סלא מצאו הסתכלו שהיו עובדין ומקטן

[illegible]

הח' והתה עבדוקרא בבל ימיחיו ושמת
הח' ואת המשפ' והתורה והמצוה פר'
עד יומא דדין אינון עבדין ב
בנימוסי קרפאי ליתנין דחלין מן
קדם יוליתנון עבדין בגזירתהון

כראה אליו ויזאמן לישראל היתה
סמך ולפי אחרון יהיה פי' היום
יראים אתו על הבני אבני שאמר
אתו יו היו יראים לא היו יראו את
י' בלבטלם כי אם מפחד הארץ
לפי הראו אותם גרי ארץ ואמר

ולא קבלו והיה להם לקבל
התורה בתורה ובמצוה אם כזה
י' את בני ישראל ככול הענין וכיון
סראו הגוי' הזה כי ישראל בלומסם
לכי שלא עשו בתורה ובמצוה אשר
זוהי י' אות היה להם ללמוד ולעשר

וַתֵּינֹחַ בְּשֵׁנָת תֵּלַח לְהוֹשִׁיעַ
בַּר אֱלֹהִים מִלְּבַב יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ
תְּזַקְקֶהּ בַּר אֱתוֹ מִלְכָּא שׁוֹבֵט רִבִּית
יְהוּדָה בַּר עֶסְרִין וּתְמַשׁ יִשְׁנִין
לְהוֹשִׁיעַ בְּכָל שָׁנָה

וְקִיָּצָה אֲשֶׁר תֵּאֵד תֵּאֵד וּפְסִיק יִתְּ תִּינָא
 הַנֶּחֱשָׁא דְעֵבֶר מִשָּׁה אֲדִיר עֲדִימָא
 הָאֵינוֹת הָיוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִסְכֵּיז בּוֹסְמִין
 לִיָּה וְהָיוּ קֶרֶן לִיָּה נְחוֹשְׁתָּן :

ח'פס סהטוים הייז זיכרי צו דעם אמר טוילבער אונז ויפסדו דעם מליחיו ויטש
בני ישראל הייז אומער אחיור רב זל אמרו אפסר בא אסא וזל בצרו בא יהושפט
ולא כערוה לא כל עז סהרץ יהודה אפא ויהושפט שערס אלא מקום הנחול
אבותיו להתגר בו ויקרל לנחשתן דרך כזין כלומר אינאל נחשת מהכח יס
בו להרע ולהטיב בעצ שבתיו קרא לוכ איל להם לישראל איך יעלה בלב אדם כי זה
יוציל כי אינאל נחשת ותוספת הכין להקשיכו כילר האמיתו ויז כון אשון שבתיו

וְיֵתְּ וְהוּקָרַן לִיהֲכֹנֶסֶתָּ בְּלִמְדַּיִסְרָאֵל סְהִינְעִבְרִים אֲוִתֵּי הַיּוֹקֻדִין אֲוִתֵּי כֹחַשֶׁתָּ:
וְאִסֵּר

דלבו

עד היום הזה הם
עומדים כמעטם ה
הראשונים • ר"ל
הנפארים הם ישראל
כילא הגלו כלים כמו
מדראה מהספור אשר
במצני חזקיה מלכ
למה שסמארם :

תשמרון לעשות כל
הימים • זה לאות
שהתורה נתנה לעשות
מצותיה כל הימים לא
סתתתם באחרת כמו
מחשבו אנשים חלילה

חלילה: ולא שמעו כי
אם כמסכת הראשון
הס עמ' ר"ל כי ישרא
לא שמעו לקור מעכיל
זרה ולזה מצא פס
יאסיה כהני הסמות:

ויהיו הגוי' האדירים
אתי' ירמה שאמר
שלא פגעו אלו הגוים
לקול הכהן אך ה
הרכיבו בין שתי ה
האמנות ולזה הוא

מבואר שלא היו יראים
אתי' טאם הין יראים
את י' לא היו עוברים
עברה זרה ולזה לא
כחשנו לגרים אמתיים
כי הגרים האמתיים

הם כמו ישראלים כי
הם לא קבלו עליהם
לקיים התורה אך עם
עבורת אלהיהם ולזה
הם מסוללים מיראת
ה' ומהיות במדרגת

ישראל כי הישרא אף
על פי סחוטא זכו לו
אכותיא סיהיה מישראל
אף הגר לא יהיה גר
אם לא יקבל עליו כל
מכונות התורה כי ה

התורה הזאת בלתי
הכלת תוספת וגרסון
כמו שזכר במקומות
מהתורה : ועם הים
בעיני יי' ככל אשר עש
עשה תמיד הישר בדי

מִצַּעַסוֹ לְהִקְרִיב בָּהֶם
כִּי הַתּוֹרָה אָמַר לֹא תִּשָּׂא
מֵאֲחֻסּוֹ מִהֵיכָל הַעֲבֹדָה
מִתְּהִיָּה לְזֹאת הַכּוֹרֶה
אוֹתוֹ וְחֹי וְהִנֵּה קִרְאָה
הַכּוֹרֶה

חַמְצָה
אֶבֶן
חֵטְא

ח' ח' ח'
 ח' ח' ח'
 ח' ח' ח'

לא
לא
לא

6

וְכַעֲשֵׁתָהּ

ל

יב

ל' אדר

ל' תש"ז

;

ואשר היו לפניו. דל חוץ מרוד ושלמה אבל באר מלכי יהודה אשר היו לפניו אעפ שהיו בהם מלכים טובים והם אסא ויהושפט ויהואש כל מי יהודע ועוזיהו ויותם לא היה בהם שפחה הישר בעיניו כי כמוהו שהרי אמר עליו ככל אשר עשה רוד אביו יסביל. וכליו: וימרוד במלך אסור. לפי שאחז אביו היה עובדו אמר כי מרד בולא עבדו שבטח באללברדו: מתגל כוזרים עד עיר מבצר. ממגדל שומרים בו הסומרים וית ממגדל תקוף עד קרוין כריסן. מקצה שלם פנים. מתחלת שנה פליטת וכמוהו מקץ שבע שנים תשלחו אית את עבדו וכן מקץ שבע שנים תגשה ממטה להשמטת קרקע ולשלוח עבדים כי הוא עלה בשנה הרביעית לחזקיהו היא שבת סביעית להושע ולכרה בשנת שם לחזקיהו היא שנת תשע להושע איך כאן כי אם שתי שנים והוא מקצה שלם חז' פירושו מתחלת שלם וית מקוף תלת סנין ואכל לרעותו בשנה ה' הרביעית ובשנה השביעית לל ב' בתחלת השנה הרביעית והשביעית: ויגל מלך אסור. מבנין הפעיל כי הוא כלו בסגול ובתשלומו ויתלהו: ויתפסס. מה שאמר בדבריהם ויאמר לבקשם לו פירוש אמר לטעם ובקשם וכן להרגו בערמה והרגו לשבב את בני ישראל ושבב כיתחל לזנות וזנתה והרומה להם: ויטלח חזקיה. אחר שתפסס ערי יהודה הנצורות וטס פניו ירושלם כמו שאומר בדברי הימים ושנה ל למלחמה על ירושלם שלח לו ח' חזקיה אל לכים שהיה פס מלך אסור והיא מצרי יהודה ושלח לו חטאת שוב מעלי כלומר חטאתי סמרתיו כך ולא עברתיך שוב מעלי ואת אשר תגזור עלי אתן ושב לו בפסח הה' אחר שנת לו מה שהטיל עליו שלם מאות ככר כסף ושלמים ככר זהב לאחז ומן שב לו לארץ יהודה לאחר שפסק מלכותו וסגה בזה מה שהטיל עליו כומו סאח לורב סקה על מי בטחת כי מרדת בו ונא עד לכים ומסס שלח מלאכיו עם קצת ח' חיילותיו לירושלם ורב מה שרבר ולא קבלו אותן הרברים ושב לו רב סקה עם חיילותיו ואח' כי אז הטליתו עמו שכל וסיעתו ועליהם כאמר לא תאמרו קטר לכל אשר יאמר העם הזה קטר ומצאו רב סקה כי כפעמלטים ובא וכלחם על לבנה ושם באה לו שמועה כי תהקה מלך כוס יאח להלחם עמו וקסע ממס ומסס שלח מ מלאכים אל חזקיהו פעס פסייה והפחדו כי בשונו ממלחמת כוס יבא עם חיילותיו על ירושלם לו וכלחם על כוס ומלך מזרים ועס כל הסבי ההוא בא לו ירושלם וזנה על העיר ובלילה ההוא יאח מלאך יי והכה במחל אסור ויאח יאח ובזוז כל הכזה ההוא ועל זה אמר כתתי כפרך מזרים כוס וסבא תחתך וכן כאמר יע מ מזרים וסבא כוס וסבאים אכסי מרה עליו עבדו ולך יהיו וגו' ואותם שכלו מן המלחמה שבו לרת ישראל כמו שאמר אך כך אל ואין עוד אפס אלהים ועליהם כאמר והיו חמם ערים בארץ מזרים מדברות שפת כנען וכשכנות לוי צבאות וכל אותה הפרט בארתי כל הענין הזה כאמר לפי שאינו מבואר

רשי

ויסביל. יכליח: קצץ. את הדלתות שהיו על זהב: ואת האומנו. תירגם ונתן ויתסקופיא איסקופו: את

רלבג

בכל מלכי יהודה ואס' היו לפניו. הנה הוין אסר בתלת ואסר ס מוסכת הבית אסר במלת בכל והרפון בג בכל מלכי יהודה ו ובאס' היו לפניו ואולס אמ' זה כי אפירוד לא היה כמוהו כי ה' חטא וזה לא חטא אך עשה הישר בעיניו: וירבק בוי לא סר מאחריו הנה הרבין בוי הוא ההשנה ו וההליכה ברכיו ו ואמר לא סר מאחריו מעד שלא חטא ברבר: והיה יי עמו. זה היה מהסיגמול לובל יסרנו יבכל אסר יא יסביל. דל בכל אס' יא יכליח: וימרוד במלך אסור ולא עבדו לפי שאכיו אחז עשה עצמו עבד לו כאמר עבדך ובכך אכי זכר כי הוא מרד בגבור ככר וענין ה' המרר הוא שלא עבדו: ממגדל כוזרי עד עיר מבצר. דל שלא כסאר בהם מקין שלא הוכה מקטוער גדול והיות קטן הו ממגדל כוזרי דל הסומרים מעוטין מחוץ לעיר לשמור פ' פירות השדה והכרמי אשר סביבו: קצץ חזקיה את דלתו היכל ויל לקחת מהם הזהב אש' הם מצופות ממנו: ואת האומנות. הם עמורים מצופים זהב או איסקופו הספר התחזקותו והעלונות: בתעלת

והיה יי וס' גמסר בזכריה סמן יד: וילכדה בקריאה וכלו בני בכיר בן מנשה. הארכס כזרה. ויעבר יהושע דמלכיש. ויעל יהושע מעגלונה. וילכדה מקצה שלש. לכנהת חס קדנא ובתרא: לבישה

בִּיהוּה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּטַח וְאַחֲרָיו
לֹא הָיָה כִּמְהוּ בְּכָל מַלְכֵי יְהוּדָה
וְאֲשֶׁר הָיוּ לִפְנָיו: וַיִּרְבַּק בִּיהוּה לֹא
סָר מֵאַחֲרָיו וַיִּשְׁמֹר מִצֻּרָתוֹ אֲשֶׁר-
עָזָה יְהוּה אֶת מִשְׁהוֹ: וְהָיָה יְהוּה
עִמּוֹ בְּכָל אֲשֶׁר יַצֵּא יִשְׂכִּיל וַיִּמְרֹד
בְּמֶלֶךְ אֲשׁוּר וְלֹא עָבְרוּ: הוּא הִכָּה
אֶת פְּלִשְׁתִּים עַד-עֵזָה וְאֶת-גְּבוּלִיהָ
מִמְּגֵרֶל נֹזְעִים עַד-עִיר מִבְּצָר:
וְהָיָה בִּשְׁנֵה הָרְבִיעִית לְמֶלֶךְ חֲזַקְיָהוּ
הָיָה הַשְּׁנֵה הַשְּׁבִיעִית לְהוֹשֵׁעַ בֶּן-
אֱלֹה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עָלָה שְׁלֹמֹנָאסֹר
מֶלֶךְ אֲשׁוּר עַל-שְׁמֶרֶן וַיַּעַר עָלֶיהָ:
וַיִּלְכְּדָהּ מִקְצֵה שְׁלֹשׁ שָׁנִים בִּשְׁנַת-
שֵׁשׁ לְחֲזַקְיָהוּ הָיָה שְׁנַת תִּשְׁעָה לְהוֹשֵׁעַ
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְכַרְהַ שְׁמֶרֶן: וַיִּגַּל
מֶלֶךְ אֲשׁוּר אֶת יִשְׂרָאֵל אֲשׁוּרָה
וַיִּנָּחֶם בְּחִלָּה וּבַחֲבוּר נָהָר גִּזּוּן וְעָרֵי
מָרִי: עַל אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל
יְהוּה אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעֲבְדוּ אֶת-בְּרִיתוֹ
אֶת-כָּל אֲשֶׁר עָזָה מִשְׁהַ עֵבֶר יְהוּה
וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא עָשׂוּ:
וּכְאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְמֶלֶךְ
חֲזַקְיָהוּ עָלָה סַנְחֶרִיב מֶלֶךְ-אַשּׁוּר
עַל כָּל עָרֵי יְהוּדָה הַבְּצֻרֹת וַיִּתְּפָשֶׂם
וַיִּשְׁלַח חֲזַקְיָה מֶלֶךְ-יְהוּדָה
אֶל-מֶלֶךְ-אַשּׁוּר לֵכִישָׁה לֵאמֹר:
חֲטָאתִי שׁוּב מֵעָלַי אֲרֵאשֶׁר תִּתֵּן
עָלַי אֲשָׁא וַיִּשָּׁם מֶלֶךְ-אַשּׁוּר עַל-
חֲזַקְיָה מֶלֶךְ-יְהוּדָה שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת כֶּכֶר
בָּסָף וּשְׁלֹשִׁים כֶּכֶר זָהָב: וַיִּתֵּן
חֲזַקְיָה אֶת-כָּל-הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בֵּית-
יְהוּה וּבְאֻצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ:
בַּעַת הָהִיא קָצַץ חֲזַקְיָה אֶת-
רִלְתוֹת הַיֵּיכָל יְהוּה וְאֶת הָאֻמָּנוֹת
אֲשֶׁר עָפָה חֲזַקְיָה מֶלֶךְ-יְהוּדָה וַיִּתְּנֶם
לְמֶלֶךְ אֲשׁוּר:

בְּמִימְרָא דְיוֹ אֱלֹהֵא דְיִשְׂרָאֵל
אֲתַרְחִין וּבְתַרְוֵיהּ לֹא תְּוֹת כְּנֻחִיהּ
כָּל מַלְכֵי דְבִית יְהוּדָה וְדִתּוֹ
קְדָמוֹתוֹ: וְאַדְבַּק בְּרַחֲלָמָא
דְּיוֹ לֹא סְטָא מִבְּתַר פּוֹלְתֵינִיהּ וְנָטַר
פְּקוּדֵיהּ דְּפִקִּיד יְיָ יִתְ מִשְׁהוֹ
וְהָיָה מִימְרָא דְיוֹ בְּסַעֲרֵיהּ בְּכָל
אֲתַר דְּנָפִיק מִצֻּרָהּ וּמִרִי בְּמִלְכָא
דְּאֲתוּר וְלֹא פִלְחִיהּ: הוּא קָטַל
יִת פִּלְשְׁתִּי עַד עֵזָה וַיִּתְּ תוֹתוֹמָהָא
מִמְּגֵרֶל תְּקוּף עַד קְרוֹיִן כְּרִיכִין:
וְהָיָה בְּשִׁמְאָא
רְבִיעִיתָא לְמִלְכָא חֲזַקְיָה הָיָה
שִׁמְאָא שְׁבִיעִיתָא לְהוֹשֵׁעַ בֶּר אֱלֹה
מִלְכָא דְיִשְׂרָאֵל סָלִיק שְׁלֹמֹנָאסֹר
מִלְכָא דְאֲתוּר עַל שְׁמֶרֶן וַיַּעַר עַ
עָלָה: וּבְכַשְׁוֹתָא מִסּוּף תִּלְת
שָׁנִין בִּשְׁנַת שִׁית לְחֲזַקְיָה הָיָה
שְׁנַת תִּשְׁעָה לְהוֹשֵׁעַ מֶלֶךְ דְּיִשְׂרָאֵל
אֲתַרְבִּישָׁת שְׁמֶרֶן: וְאַגְלִילוּ
מִלְכָא דְאֲתוּר יִתְ יִשְׂרָאֵל לְאֲתוּר
וְאַשְׁרֵינִין כְּחִלָּה וּבַחֲבוּר נָהָר גִּזּוּן
וְקִרְוֵי מָרִי: עַל דְּלֹא קָבִילוּ
לְמִיבִי דְּיִתְ אֱלֹהֵיהוֹן וְעָכְרוּ יִתְ קִימִיָּת
יִת פִּל דְּפִקִּיד מִשְׁהַ עֵבֶר דְּיוֹ וְלֹא
קָבִילוּ לְמִימְרֵיהּ וְלֹא עָבְדוּ ר
רְעוּתִיהּ:
עֶשְׂרֵי שָׁנִין לְמִלְכָא חֲזַקְיָה סָלִיק
סַנְחֶרִיב מִלְכָא דְאֲתוּר עַל כָּל ק
קְרוֹיִא דְבִית יְהוּדָה כְּרִיבְתָא ו
וְאַתְרֵינִין: וְשִׁלַּח חֲזַקְיָה מִלְכָא
שׁוֹבְטָא דְבִית יְהוּדָה לִית מִלְכָא
דְּאֲתוּר לְלִבִּישׁ לְמִימְרֵי חֲבִירָא
אֲסַתְלַק מִינֵי יִתְ דְּחִרְמִי עַל יֶאֱקָבֵל
וְדָמָא מִלְכָא דְאֲתוּר עַל חֲזַקְיָה
מִלְכָא שְׁבִטָא דְבִית יְהוּדָה תִּלְת
מָאָה כְּכָרִין רְבָסָף וְחִלָּסִין כְּכָרִין
דְּדִהָבָא: וַיִּתֵּב חֲזַקְיָה יִת פִּל
בְּסָפָא דְאֲשִׁתְּכָה בֵּית מִקְדָּשָׁא דְיוֹ
וּבְגִזּוֹ בֵּית מִלְכָא:
בְּעִידְנָא תְּהִיא קְלִיף חֲזַקְיָה יִת
דְּשִׁי תִּבְלָא רִי יִת סְקוּפִיָּא דְחִפִּי
חֲזַקְיָה מִלְכָא שְׁבִטָא דְבִית יְהוּדָה
וַיִּתְּבִינוּ לְמִלְכָא דְאֲתוּר:

ד בקריאה וס' גמסר בזכריה סמן יד: וילכדה בקריאה וכלו בני בכיר בן מנשה. הארכס כזרה. ויעבר יהושע דמלכיש. ויעל יהושע מעגלונה. וילכדה מקצה שלש. לכנהת חס קדנא ובתרא: לבישה

כלו במקום אחר לא בזה הספר ולא בשפחה ולא בדברי הימים. את אשר נתן עליו אשא. העונם אשר נתן עלי אשא אסכול אותו ואשאנו: קצץ חזקיהו את רלתות ההיכל. קלף הזהב מעליהם כי הדלתות היו מצופות זהב והזהב הוא סלקח ולתי קלף: ואת האומנות. ויתסקופיא ויתרגם את מפתן הבית סקוף בית מקדשא והאסקופות האלה אשר צפה חזקיהו זהב אפסר כי הזהב אשר עליהם מבנין שלמה הוסר או כפסד וחזקיה צפה אותו זהב ועתה כסכסטרך לזהב לתת למלך אסור קלף אותו הזהב: את

את תרתן ואת רב סרים ואת רב סקה. ובישיבה אמר רב סקה לבדו נראה כי הוא היה עיקר השליחות והסנים טפלים לווכן נראה הוא גם כן רב סקה ה' היה המרכז ובסדר עולם הוא אומר כי רב סקה לבדו בא בשליחות ראשון כמו שאמר בישיבה ותרתן ורב סרים בא בשליחות שניה ומה שזכר הנה תרתן ורב סרים לפני

פגם הם היו שלוחים אבל לא בפגם הזאת אלא בשליחות שנייה כסמכא רב סקה נלחם על לבד ולבנה היא מארץ ישראל כמו שפאמר במלכי כנען מלך לבנה אחר ואמר ר' כי רב סקה י ישראל מטומא היה ואם אמרנו מפני שהיה מרבר יהודית הרבה בני ארם ימצאו מרברים בלסון עס אחר והנה אליקים וסבנה ויוואח היו מכירים בלסון ארמי אולי קבלה היתה בדם בחיל בדר. בחיל עם בדר. בתעלת הבדיבה העליונה. הבדיבה היא חריץ בנוי באבנים ובסיד ומתבטנים עם מי גשמים או מ מוטכין עם מים מן המעין וזכריה הזאת היו מכונסין ה המים וים זכריה הזאת נקב וישתמו אותו זמן סירנו ל להוצי מים מן הבדיבה והתעלת היא חפירה סמוכה לבדיבה ו מווציא מים מן הבדיבה לתעלת בזמן סירנו להסקות או לכבם בגדים. אשר במסלת סרה כונס. המסלה היא הדרך שמתקנים אותה באבנים כרי פויכלו ללכת בה בימות הגשמים ועקר הלסון הוא לסון הרמה מענין סלו לרוכב סערה שעיניו רוממו והמקום הזה היה בום הסרה והוא מורס ומתקן ב באבנים ועל המקום הזה היו עומדים מכבשי הבגדים במי ה התעלה ובסרה היו שוטחים ה הבגדים לשמש וכו' סרה בובס חקל מטמא קצריא ויקראו אל המלך. קראו לאשר על החומה או לאשר מכאן בסרה כונס ס שיאמרו למלך שיצא לדרב עמה ויצאו אליהם במצא המלך אליקים וסבא ויוואח. אליקים כן חלקיהו אשר על הבית. וכן

אמר בישיבה בזאת הפרשה אבל בפרשה ספאמרה על סבא כאמר לך כא אל הסוכן הזה על סבא אשר על הבית וכבא כלי סיהרפז מהסרה סהיה בה סהיה על הכית ויתענה לאליקים כן חלקיהו ולא נוכל לומר כי קודם המעשה הזה מרד סבא וסננו סרתו לאליקים ומפני זה אמר אליקים אשר על הבית כי לו היו המלכים הראשונים אשר באו ממלך אשור לירושלם וסבא יצא אליהם עם אליקים ואמרו לרב סקה דבר כא אל עבדיך ארמית בלשונם אמר ונאמר ויבא אליקים וסבא הסופר ויוואח קרוע בגדים נראה כי עיריין לא מרד אלא כסוב רב סקה אומר שמרד וסבא עולם אומר בטהלך לכום סטף סבא וסיעתו והלך לכום וזכריה ר' סבא סכר ריב וזר על ירושלם בתב סבא כת' והסליכום החץ סירר למחנה אשור והיה בתוב בו סבא וסיעתו הפלימו חזקיהו וסיעתו לא הפלימו וזכריה וסיעתו סיעתו בא גבריאול וסגד רליות העיר בפני סיעתו כסבא אכל סכריבאמ לו היכן סיעתך אמר להם חזרו בהם נקבואו בעקבו ותלאוהו בזנב הסוקים והיו מגדרים אותו על הקוצים ועל הבדקנים וזה אינו ברבר בעל סדר עולם טאח סטף סבא וסיעתו ואפסר בי קורס לכן מרד מעת סבא מלך אשור על עיר יהודה אבל כסר ולא היה מראה עצמו כן במעשה הזה סבא קרוע בגדים היה מרא הוא עצמו שכלבו לא ככן והסבא גלה דעתו לחזקיהו והורידו מפקידותו ונאמר סופר וספקד אליקים על הבית: אמרת לך דבר ספתים. ספת להנכל בדר ספתים כלומר בתפלה איך זה כי אס עצה ונבורה צריך ארס למלחמה כך פירס ארמי אב' זל והחכם רבי אברהם בעי' אמרת לאספקד בייס לך עצה ונבורה וזהו רבר ספתים והטעם כי גבורתך ה' בדור לדר ויתברס במלל סופון הרצון. סהוא רצון בר אטו ואיחם קמין כבכסן ככף הארס הטען עליו: הלא הוא אשר הסיר. כל בטהסיר חזקיהו וכתן המזבח לא עשה כי אס לבדו ולהנחתו בדי סכא וכלס לירושלם כי המזבחנות בכל מקום לסם י' היו וחזקיהו הסירם וכתן איך תחטבו בו י' יעזור אותו ואיך תבטחו עליו: ליהודה ולירושלם. בתרגומו לאכס יהודה וליתירושלם: התעב

את תרתן ואת רב סרים. למרנו בסדר שלם סלא באו סלשתם יחד אלא רב סקה לבדו כמו סכתוב בספר ישיבה ותרתן ורב סרים באו בסליחות סכיה כסבא את לו סמועה על תרהקה מלך בום ויסמע ויסלח מלכיס אל חזקיהו וגו' י בתעלה. פוט'ר כל בריכה סעסין לבידרי רגיס: סרה בובס. סרה סהבובסן סוטחין

בו בגדים וכן תירגס יונתן חקל מטמא ק קצריא: המזכיר. אחה מטמא בא לפני המלך ראשו סיספקדו ראסון: אמרת לך דבר ספתיו. אמרת ער הנה אסבור למלך אסור לך דבר ספתים היה כל זמן סלא יצא ממקומו לבא עליך לא הנדרכת לענה ו הנבורה אבל סכסין ס סכא וסא עצה ונבור אתה צריך למלחמה הזאת עתה אמור על מי בטחת: ובא כספו. בסארס נסמך על מטענת קנה רצון ססבר סדו באין ר ראסי הקרומות ו נוקבת את סכיו הלא הוא אשר הסיר חזקיהו וגו' יס ללמוד מכאן רבר סקה יסר מטומא היה סהיה מ מורה סהקבה אלוה אלא סרנונו לעבורה זרה: התעב

וישלח מלך אשור את תרתן ואת רב סרים ואת רב סקה מן לביש אל המלך חזקיהו בחיל כבד י ירושלם ויעלו ויבאו וירושלם ויעלו ויבאו ויעמדו בתעלת הבדיבה העליונה אשר במסלת שרה בובס: ויקראו אל המלך ויצא אליהם אליקים בן חלקיהו אשר על הבית ושכנה רספד ויוואח בן אסף המזכיר: ויאמר אליהם רב סקה אמרו נא אל חזקיהו כה אמר המלך הגדול מלך אשור מה הפטחון הזה אשר בטחת: אמרת לך דבר שפתים עצה ונבורה למלחמה עתה על מי בטחת כי מרדת כי: עתה הנה בטחת לך על משענת הקנה הרצון הזה על מצרים אשר יסמך איש עלי ובא בכפו ונקבה בן פרעה מלך מצרים לכל דהבטחים עליו: וקי תאמרו אלי אל יהודה אל יהודה בטחנו הלא הוא אשר הסיר חזקיהו ארס כמותו ואת מזבחתי ויאמר ליהודה ולירושלם לפני המזבח הזה תשתחוו בירושלם:

ואמרו למלאכים הבאים: וכי תאבדון אלי דספרא. ואמר להם ישיבה דספרא. ואמר להם ישיבה: כה תאבדון אל חזקיהו דדתי

סבבסו אותם: ויקראו אל המלך. ל' קראו סכא אליהם המלך: ויאמר להם רב סקה. אף על פי סבא אחרים עמו והם תרתן ורב סרים לא רבר אלו הדברים כי אס רב סקה ולזה לא זכר זולתו בזה השליחות בספר ישיבה וידמה כי אחר סנתן חזקיהו את כל הכסף הנמצא באוצרותיו ובאוצרות החלך למלך אשור סב למרור בו ולא כתן לו מבי סנה בסנה זה המס הכבר ססס עליו: מה הכטחון הזה אשר בטחת. כי מרדת בו ולא קימתמה סאמרת לי בהיותי כלסם עמך את אשר כתן עלי אסא: אמרת לך דבר ספתים הוא עצה ונבורה. סיתגבר הארס בו למלחמה ל' סבדרי ספתיו סירר מעלו הנלסם עמו בחו סעסית את מני וסחר זה יתחזק ויתגבר בעזריו לעמוד כנגד מי סהיה כלסם עמו עתה על מי בטחת סיעדך כי מרדת כי ולפי סחטב מלך אשור כי סחטב חזקיהו במרדו בועל מלך מצרים סיעזרוהו במלחמה אמר אלו הנה בטחת על סעסנת חלוס כמו מטענת הקנה הרצון כי לא רי סאי אפסר לארס להטען בו אבל לא חיק לעצמו בהטענו בו כי הקנה הרצון יכנס כספו ונקבה כי כן פרעה מלך מצרים לכל הבוטחים עליו וכי תאמרון אלי אל י' אלהינו בטחנו סכילנו הלא הוא אשר הסיר חזקיהו את במותיו ואת מזבחתי אשר היו מקריבים בהם לוי ויאמר ליהודה ולירושלם לפני המזבח הזה לבד תשתחוו ואיך יעזרוהו והוא עשה כנגדו להסחית במותיו ומזבחתינו: ועתה

במלך ונבוא אעבד קרבא: כי מרדת כי. סלא כתן מה סהטיל עליו סנה בסנה: הלא הוא אשר הסיר. כל בטהסיר חזקיהו וכתן המזבח לא עשה כי אס לבדו ולהנחתו בדי סכא וכלס לירושלם כי המזבחנות בכל מקום לסם י' היו וחזקיהו הסירם וכתן איך תחטבו בו י' יעזור אותו ואיך תבטחו עליו: ליהודה ולירושלם. בתרגומו לאכס יהודה וליתירושלם: התעב

רלבג

בתעלת הברל העליונה. הבדיבה היא חריץ בנוי באבנים ובסיד ומתבטנים עם מי גשמים או מ מוטכין עם מים מן המעין וזכריה הזאת היו מכונסין ה המים וים זכריה הזאת נקב וישתמו אותו זמן סירנו ל להוצי מים מן הבדיבה והתעלת היא חפירה סמוכה לבדיבה ו מווציא מים מן הבדיבה לתעלת בזמן סירנו להסקות או לכבם בגדים. אשר במסלת סרה כונס. המסלה היא הדרך שמתקנים אותה באבנים כרי פויכלו ללכת בה בימות הגשמים ועקר הלסון הוא לסון הרמה מענין סלו לרוכב סערה שעיניו רוממו והמקום הזה היה בום הסרה והוא מורס ומתקן ב באבנים ועל המקום הזה היו עומדים מכבשי הבגדים במי ה התעלה ובסרה היו שוטחים ה הבגדים לשמש וכו' סרה בובס חקל מטמא קצריא ויקראו אל המלך. קראו לאשר על החומה או לאשר מכאן בסרה כונס ס שיאמרו למלך שיצא לדרב עמה ויצאו אליהם במצא המלך אליקים וסבא ויוואח. אליקים כן חלקיהו אשר על הבית. וכן

מלכים ב

רשי

התערב נא • התפאר עליו בוא בעירוב על מנת אס תוכל ליתן לך רכבים על אלפים סוסים • התערב • גיר בלעז • ואיך תסוב את פני פחת אחר עברי ארני • מהיכל הקטן שבהם מר על אלפים אים ואתה איך מטיב לאלפים אים למרנו מכאן על ראשי גיטות מלה וסמכה וחמסה אלה מכפלו עם סכריב מהקטן שבהם מר על אלפים אים שמי • המלשדיו • ובי מלא ברכות כחתיכר כתבא ישיעה בימי אחז אבך ויבא יי עליך ועל עמך גוי מרחוק וגו' את מלך אשור • והסחיתה • את זו הוסק ממנו • כי שומעם אכחנו • אכוכי פליטן ומכירין בלשון ארמי ובשאר לשונות ואל תרבר אלנו יהודית שכל העם מכירין בו ואיך אכוכי את צוהת ברעב

דק

התערב נא • הכנס עמי כערכון בזה הרבר אס תוכל לעשותו • רכבים עליהם • רכבים מיהו פרסים • המלשדיו • להפחית אמר כן אופירטו אחר מכל ה הארצו נתן יי בדי וגם כל ארץ ישראל הוא אמר אלי עליה אל ה הארץ והסחיתה ואס רכ סקה היה ימראל ממומר אמר זה לפי מופעה כבא ואמר הכני מעלה את מיהבה העצומים והרבים את מלך אשור וגו' • כי שומעם אכחנו • מכירים ומכירים כלשון ארמית • העל ארניך • כמו האל וכן הוא בישיעה וכן על ה האכבים כמו אל ולאלים אמר מהו הגורל וכן הוא אמר ויאלם אלקים וגו' • חריהם • כן כתוב וקרי צוהת • ובין אחר הוה קרי הוא לשון נקיה • מזה • כן כתוב וקרי מימי רגליהם והכתוב הוא רמז לתחיתיותו כן בדברי רזל המקח כדבר מהאור מולט בו מינו כושרות ועין לאכול את צאתם שחשסן להיות כמזכור עד שאכלו צאתם וכן הוסק יונתן צצירא עמכס • כרכה • רל פשרו ושלום וכתו סלמא • איש מי בורו • הסורות מהם חובה לעיר בגנותי עד בואי ולקחתי אתכם • כי כן עשה בכל הגוים אשר כבש היה מגלה א אותם מארצם ומסכן אחרים תחתיהם כרי שיהיו כלם ככשני תחתיו וכן עשה יוסף באכסי ה מצרים ואת העם העביר אותו לצרים • ארץ לחם וכרמים • אמר זה אחר שאמר ארץ רגן ותירום כי אפס מהרגן והתירום יכאזו לה מעשרות אחרות לרוב כמו שאמר בצור לפיכך אמר ארץ לחם וכרמים כי הארץ ההיא עושה לחם ועם כה כרמים וכתו ארץ חקלן וכרמין ארע רזיתה עבדן מסחא והיא עבדא רכס • כי יסית אתל הדגש תמור הכת כווסתרוד וכן בדגם הסיתור ו וכלו לך • הכע

וכען התערב בען עם רבני עם סלכא דאחור ונאמן לך תרין אלפין סוסין ואם תיכול למנא לך רביבין עליהון • ואבירין את מרמי לאחבא ית אפי חור • משל טוני עבדי רבני ועיריא ואחר חיצת לך על מצראי לרתיב ולפרשין • כען הבר מסימרא ריו סליקית על אחרא הדין לחלותה ויאמר ליסל לאתרא הדין ומכליל ויאמר אלקים בר תלקיח ושבנת וינאח לרב שקה מליל בען עם עבדך ארמית ארמי ששעין אנתנא ולא מסליל עמא יהודית קדם עמא דעל שורא • ויאמר להון רב שקה העל רבונך ועלך שלחני רבני למלא יתכל פ פתגמא האליון הלא על גבריא דיתבין על שורא למיכל ית • ספקהוהון ולמישהי ית מימי ריגליהון בצצירא עככס • וגם רב שקה וקרא בקל רב יהודית ומליל ויאמר ששעו פתגמא דמלך דרבנא מלכא דאחור • פדנן אסר מלכא לא יטעי יתבון חקניה ארילא יבול לשיכבא יתבון סן ידיו • ולא ירחין יתבון חקניה על מיכרא ריו למימר שיכבא ושיכבנא • ולא תתמכר קרמא הדא ביד מלכא דאחור • לא תקבלו סן חקניה אר יבדנן אסר מלכא דאחור עיבדו עימי שלמא ופוקו לותי ואכלו גבר פירי גופני וגבר פירי רינוהו ושתו גבר מי גזביה • עד סיתא ואדבר יתבון לארעא טבא בארעבון ארעא עבדו וחסר ארעא מקלית ובדמין ארעא דחמא עבדן ששחא ותיא עבדא דבש וחיון • ולא תמחון ולא תקבלו סן חקניה אר יטעי יתבון למימר וישיכבנא • השיכבא שיכבא דחלת עמסא גבר ית ארעיה מיד מלכא דאחור

ועתה התערב נא את ארני את מלך אשור ואתנה לך אלפים סוסים אם תוכל לתת לך רכבים עליהם • ואיך תשיב את פני פחת אחר עבדי ארני הקטנים ותבטח לך על מערי לרכב ולפרשים • עתה המבלערי יהוה עלי רתי על המקום הזה להשחתו יהוה אמר אלי עליה על הארץ הזאת והשחיתה • ויאמר אלקים בן דלקיהו ושכנה וינאח אל רבשקה דבר נא אל עבליך ארמית כי שמעים אנחנו ואל תדבר עמנו יהודית באנני העם אשר על ההמה • ויאמר אליהם רבשקה דעל ארניך ואליך שלחני ארני לרבר את הרברים האלה הלא על האנשים הישבים על החומה לאכל את הריהם ולשתות את שיניהם עמכם • ויעמד רבשקה ויקרא בקול גדול יהודית וידבר ויאמר שמעו רבר המלך הגדול מלך אשור • כה אמר המלך אל ישיאלכם חזקיהו כי לא יוכל להציל אתכם מידו • ואל יבטח אתכם חזקיהו אל יהוה לאמר הצל יצילנו יהודית ולא תנתן את העיר הזאת ביד מלך אשור • אל תשמעו אל חזקיהו כי כה אמר מלך אשור עשו אתי ברכה וצאו אלי ואכלו איש גופנו ואיש האנתו ושתו איש מי ברו • עד בא יולקחתי אתכם אל ארץ בארצכם ארץ רגן ותי ירוש ארץ לחם וכרמים ארץ זית יצהר ורבש וחיו ולא תמתו ואל תשמעו אל חזקיהו כי יסית אתכם לאמר יהוה יצילנו • ההצל הצילו אל הוי הגוים איש את ארצו מיד מלך אשור •

מאנשים • ואמר אליהם רב שקה העל ארניך רמלים • וחברו וישעיה • וקפאים על שבריהם • וילכו ויגורו לדור • וחיו וסוים בבשרה רכתא •

המזכור • חוריהם • רעיו יוכ ררך חור פי טבעת ורבותיו פירמו לכמותם לשון כאה צוהתם מימי מניהם צוהתם לחם מימי ר דרכם ארדקימא ח התלת טני אולמון גלל טבא על די לעית ה המינים • עשו אחי ברכה • סאילת סלוס כמו ויכרך יעקב את פרעה • אל ארץ כארצכם • כן דרכי להעביר את האמות ממדינה למדינה היה לו לומר אל ארץ טובה משלכ טהרי למתותם בא אלא מידע סכירו מרדיו סקר • ארץ רגן ותי • ווארדית • הכע

רלבג

ועתה התערב נא ארני את מלך אשור • רל תן לו ערבון שלא ת תמרוד בי ויהיה לי למס ואתה לך אלפי סוסים אס תוכל לתת לך אכסים רכבים ע עליהם והנה אמר זה על ררך הבון והלעב כאילו אמ' שלא ימצאו לחזקיהו אלפים אכסי ראויים לרכב על ס סוסים • ואיך תסוב את פני פחת אחר עבדי ארני הקטנים • כל זה אמ' לוי אוחס ולבהלם כאילו יאמר סמלך אשור הו' סאופן מהגורל שאף ראוי ל לחזקיהו להשיב פני פחת א' מהו מעבדיו הקטני גם כי אחר מעבדיו הקטנים גדול מאד כר שאין ראוי להסיכפניו ולבטוח על מצרים ל לרכב ולפרמי טענהו במלחמה ככר מלך אשור • עתה המלשדיו • אמר זה כאילו יאמר איך תבטח על יי סיכלך והוא אמר אלי סאעלה על הארץ הזאת להסחיתה • באנני העם אשר על החומה • אמר זה כי לא היו רכבים שישמע

אלו הדברים העם אסר על החומה כרי מלא ידפו דיהם משמירת החומה • העל ארניך ואלך • רל האס בעבור ארניך ובעבורך מלחמי מלך אשור • לאכול את צוהתם ולשתות את מימי רגליהם עמכם • כאילו אמר סאס ישמרו את החומה מלא יכנסו חיל מלך אשור ויבנה עליה מלך אשור מזכר עד סמרו הרעב ואכלו צוהתם ושתו מי רגליהם והוא הסתן • עמו אחי ברכה וכו' אליו • רל אסתהו ותי להטלים עמי ולבאחתי אליו עשו ברכה כי אסתהו ותי להטלים עמי • ולקחתי אתכם אל ארץ כארצכם • רל וכתתי אתכם אל ארץ טובה כמו ארצכם ואמר זה להם לבאר מלא חוקן אס יבנה אותם לארץ אחרת כמו שצקה מעשרת סבטים • ויהיה מניע מכלל האמות בזה הדרך כרי מלא יוכלו למרוד בו לזה היה מרחיק אותם משמירה והיה מקרב אותם אליו ואל עמו • חמת

ואיך
והנני
תקנתו
הכל

העושה. אותם מלך אשור החריבם והגלים: כי הצילו את שמרון. והשומרון
היו עובדין את אלהיהם שהיו סביבהם: קרועי בגדי. על משמש גירופי הסם:
ותוכחה. שהרסו מתוכחים ומראין פנים לרבריהם לאמור לנו הכח והגבורה:
בנים. יסר יעד מסבר. עד צרה הרומה לאשה יוספת על מסבר ואין בה כח לילר:

מסבר. מס מוסב אשה
הכורעת לילר:

והוכח אשכנזי בל' הראה פנים לרבריו
סהכלי בכל אסר ה
הלך: ושמע שמועה.
ועלה מעליהם וסב ל
לארצו ולא מחמת ה
השמועה אלא לאחר
זמן יסוב לארצו בבט'
פנים והפלתיו מס ב
בחרבמה היא ה
השמועה וישמע אל
תורהקה שמו מוכח
תורהקה להלחם ועלה
מעל ירושלים והלך ל
לכוש וכלחם עם ת
תורהקה ופוטו מזכרים
שעמו וכחם ונטל
חמרת אכריותיה וכל
לירוסם וכל מס הו
מאמר ישיעה יציע ו
מזכרים וסחר כוש ע
עליך יעבורו וגו'
ויסב

רלבג

חמת ארפר ספרוים
הנע ועוה. הם שמות
מרינו ויעיר על זה מה
מאמר אחר זה ומלך
לעיר ספרוים הנע ו
ועוה: כי הצילו את
שמרון מירי הנה
קצר בזה המאמר ב
בהחלתו קצר הנסוא
ובסופו קצר הנסוא
והרצון בו היה אלהי
חמת וארפר האם ה
הצילו חמת וארפר מ
מירי היה אלהי ספרוים
הנע ועוה האם הצילו
אלו המדינות מירי
היה אלהי שמרון כי
הצילו את שמרון מירי
והנה הקים ודמה הטי'
לאן האלילים אשר הם
הבליחו בס מעולה ועל
זה קרעו בגדיהם ה
השומעים רבריו מפני
מה שחקק וגרף רב
סקה הטי והמלך קרע
בגדיו וכתבסה כבגדי
סק לכערעמו כרי מ
מירחם הטי עליו וכל
ביתו להתפלל סס:
יום צרה ותוכח ונאכה

איה אלהי חמרת וארפר איה אלהי
ספרוים הנע ועוה כי הצילו את
שמרון מירי: מי בכל אלהי
הארצות אשר הצילו את ארצם
מירי כי יציל יהוה ארץ ירושלים
מירי: והחרישו העם ולא ענו אתו
דבר כי מצות המלך היא לאמר לא
תענהו: ויבא אליקים בן חלקיה
אשר על הבית ושכנא הסופר ויואח
בן אסף המזכיר אל חזקיהו קרועי
בגדים ויגורו לו את דברי רבשקה:
ויהי בשמע המלך חזקיהו ויקרע את
בגדיו ויתכס בשקויבא בית יהוה:
וישלח את אליקים אשר על
הבית ושכנא הסופר וארת זקני
הכהנים מתכסים בשקים אל
ישעיהו הנביא בן אמוץ: ויאמרו
אליו בה אמר חזקיהו יום צרה
ותוכחה ונאצה היום הזה כי באו
בנים ער משכר וכח אין ללרה:
אולי ישמע יהוה אלהיך ארץ כל
דברי רבשקה אשר שלחו מלך
אשור יארגנו לחרף אלהים
חי והוכיח ברבלים אשר שמע
יהוה אלהיך ונשארת תפלה
בער השארית הנמצאה: ויבאו
עבדי המלך חזקיהו אל ישעיהו:
ויאמרו להם ישעיהו בה אמר
אל ארניכם בה אמר יהוה אל
תירא מפני הרברים אשר שמעת
אשר גרפו נערי מלך אשור אתי:
הנבי גרזן בורח ושמע שמועה
ושכ לארצו ורפלתיו בחרב ב
בארצו: וישב רבשקה וימצא
את מלך אשור נלחם על לבנה
כי שמע כי נסע מלכיש:

ואת זקני ג בקריא וסיפראבר חושי אל ידוק. בתכסם בשקים. וחברו דיטעיה: גרפ ג' וסיפ' אשר
גרפו נערי בלך אשור רספרא. וחברו דיטעיה. עוד ואחר גרפו אוהי אבתים:

וגידור' חס בקריא וסיפ' דברי רב שקה דספרא. על אדום הכאר אשר חפרו. עוד יוסף חי. רבאו
המלאכים. וכל שפטים ושמואל רבנו כמכל וסיפ' וגידור' לאנשייבש. וגידור' לשאול לאמר הנה העם:

אן דחלת חמרת וארפר ואן דחלת
כפרו תלא טליליון ואגליאגון
ארי שיובו ית שמרון מן ירי:
מן בבל דחלת מדינתא דשכונות
אדעהון מן ירי ארי ושיקוב יו ית
ירושלים מן ירי ושיקוב עמא ולא
אתיבו יתיה פיתגמא ארייתפקידת
מלכא היא לשימר לא תתיבונות:
ואתא אליקים בר חלקיהו ורסמנא
על ביתא ושכנא ספרא ויואח בר
אסף רסמנא על רברע לוח חזקיהו
מכועין לבושיהון וחויאו ליה ית
פתגמי רבשקה: והוחבר שמע
מלכא חזקיהו ובע ית לבושהו
ואתכסי בסק ועל לבית מקדשא
וייו: ושלח את אליקים מן
על ביתא ושכנא ספרא וסיפ'
פתגמא בר מבסן סקא לוח ושיקוב
גביא בר אמוץ: ואמרו ליה
ברזן אמר חזקיהו יום עקב ו
ותיסדיו וניאוצא יומא הדין ארי
אקיפתנא עקא כאחתא דחבא
על מתברא וחיל ליה למילד:
מאם שמיע קדם יי אלהיך ית כל
פתגמי רבשקה דשלחיה מלכא
דאחור רבונות לחסדא עמא דיו
קייסא ועיבד פור ענוהא על כל
פתגמי דשמיע קדמוהי יי אלהיך
ותתחנן בצלו על שארא הדין ד
דאישתארו: ואתו עבדי מלכא
חזקיהו לוח ושיקוב: ואמר להון
ישעיהו ברזן תיסרון לרבונו ב
ברזן אסר יי לא מידתל מן קדם
פתגמי דשמיע דחסינו עולימי
מלכא דאחור קדמי: האאנא
יהיב בית רותא וישמע בסוד ויתוב
לארעיה ואעיליניה בתרבה ב
בארעיה: וחב רבשקה ואשכח
ית מלכא דאחור מגית קדבא על
לבנה ארי שמעארי ונטל מלכיש:

ואת זקני ג בקריא וסיפראבר חושי אל ידוק. בתכסם בשקים. וחברו דיטעיה: גרפ ג' וסיפ' אשר
גרפו נערי בלך אשור רספרא. וחברו דיטעיה. עוד ואחר גרפו אוהי אבתים:

הנעוועה. שמות מדינות או שמות אלהים אחרים ולרשת יונתן פירוש הנעוועה
אותם מארצם מתגנסם הלא טליליון ואגליאגון: כי הצילו את שמרון מירי:
בתמיכה וי' אלהים סמלם בוטחים בו הצילו את שמרון מירי מתחשבו מיכל
את ירושלים מירי וכן הוא אמר בנשיה: וכי צילו. ביו מירמה ענין תמיכה וית

וכי הצילו העגלים את שמרון מ
מירי קרועי בגדים. רזל פי כי
בעבור משמנו ברכ' הסם קרעו
בגדיהם וכמכו מזה הפסוק כי
כל השומע ברכתיו חייב לקרוע
ואתו קרעו איתו מתחאה לשלם
ואיתו חייב לקרוע אלא אם כן מ
שומע הגוף מימר והם מקרעו
משמנו מרבסקה לפי מקבלה
היתה בידם כי רבסקה ישראל
משומר היה ומה חירוף אמר רב
סקה מקרעו בגדיהם בשמנו
מאמר מי בכל אלהי הארצו אס'
הצילו את ארצם מירי כי יציל
ויאת ירושלים מירי אף לך גידוק
גדול מזה שהסוה בורא הכל ל
לאליהו עץ ואבן והסיר היכולת
מהבורא וכן האל ית' חסכלו ד
רבריו לחירוף וגירוף ואמ' עליו
אתי חרפת וגרפת ואמר ביד
מלאכיה חרפ' את יי ויקרע את
בגדיו. עלמה מהגירולו מחיקה
וגירוף רבסקה יי יתברך שמו:

ותכסם בשק. לענועמו מירחם
האל עליו ועלה העם: יום צרה
ותוכחה ונאכה. תוכח סרסקה
הוכיחו ברברי הפחל וחיופיין
אן פירוש מהאל מוכיח אותנו על
עונותינו. ונאכה סאק רב
סקה האל וית' וסעקא וסיקורין
וכינאכא: ביו בכים עד מסבר.
המסיל הצרה לאשה אסר י
יאחזה חבליה וכלהבן עד ה
המסבר והוא הרחם מקי' ויפאת
הולר כי אף חבליה יותר קשים ב
כשהולר קרוב לכאת ואם אין
כח ליולדה לחזק עממה להולד
הולר הנה ה' כחזק חכליה בלי
תקוה למנוחה כן הצרה גרולה
עלינו ואין לנו כח לכחממה אס
לא יעזרנו האל: ללירה סס
תואר ותי הפסוק ארי חקיסת'
עקא כאיתת ריתבא על מתברא
וחיל ליתלה למילד: לחרף
אלהים חיו: כמו מאמר כי יציל
את ירושלים מירי וית' לחסדא ע
עמאריי קיימא ויחסיח כרבר'.

רבסקה הוכיח ברברי גירופין
חופ' האל יוכיח ברברים אסר
שמעון תי' ויעבד פורענות על
כל פתגמי דשמיע קדמוהי:
נערי. עבדי כיהמסר יקראנער
והם רבסקה וחבריו: כותן בו
רוח. רכז: ושמע שמועה. זהו
שם מלך כוש יכא להלח אתו
י וסב לארצו. כי מלך כוש יכא
לארץ מלך אשור להלחם בארצו
בעור סהיה מלך אשור בארץ
ישראל ואיתתו בו רוח שישב לארצו להלחם עם מלך כוש ויניח מלחמת העיר
הזאת ואחר כך אפילונו בחרב בארצו והיה אחר שסב ממלחמת כוש לירושלים
ונבג מחנהו על ירי המלאך וסב לארצו וסס נפל בחרב כומו סכתוב אכל נבואת
המנפה לא אמר להם ישיעיהו בפירוש ואין לשאול טעם למעשי האל ית' כיו' נורא
עלולתמה לא נבואת אלא עד מהלך להלח' עם מלך כוש ואחר כך סב לירושלים
והטעם הנראה לנו בזה כרי מיהיה להם לישראל בזת כוש ומזכרים ועור מיראיו
בום ומזכרים הנפלאות שסס לאוהביו ולרדפי סמוכי מלך אשור כח אותם וכל
הארצו כסמבירוסלם נגף בלא חרב וכלא חנית והא נתן בל במלך אשור להסדא
חיל מלך כוש ומזכרים לירושלים עמו להפחיד יושבי ירושלים עור: איו

עמיתו מליחמו ומכא מלך אשור נלחם אכל לבנה מהיתה מיראל כי סס בא אליו מלך כוש להלחם עמו ומסם מב' מלך אשור אל המזכר מזר בו על ירושלים וסלח מלאכים
אל חזקיהו לאחר כומו הרברים הראשונים וידמה מקה מלאך אחר זה סהם היו המלאכים הראשונים וסרסקה אחר הרברים האלו: ויפרטהו

מלכים ב רלבג

ויפרסמו. וכל העם שהיה בו אלו חרופי והערופין כי הם נסאו ספרים על זה ממלך אסור ועור רבו בפייהם אלו החירופין ולזה אמר אחר זה את רבני סנחריב אשר שלחו לחרף אלהים חיים ויחלל חזקיהו. וזכה למרד אלהי ישראל אשר הסגנתו דבקה בהם וסכינתו תגלה ותראה על דרך המופת במקום הברוכים בפרס הקרם ביום מתפרסם זה מסורי התורה וכתבאר גם כן במה מסופר בשמי שלמה וזה לאות ביהם הסגנתו דבקה ביהם אלהים המטה לבדך לכל ממלכות הארץ כי אתה שלט על המלכים ולחזקתם ואם אין להם מסוד מתערכת הכוכבים לפי סאתה מוסל על הכוכבים ועל השפעה שופע מהם כי אתה עשית את השמים ואת הארץ:

דרק

אין מלך חמת. על האלהים אמר אשר לא יוכלו להזיל ארצו עובדיהם וגם המלכים איה הם מלא עמרו לפני בלם ואמר עם ספרים לעיר שהיתה גרולה מבבל: ויפרסמו: אח מהספרים או כל אמהם וארצו אבי זל פו ויפרסמו על הספר שבו היה גרף האלהים: אשר מלחו. מלח המרבר החירוף: אל סנחריב. בעבור סנחריב: בזה לך. פועל עבר מנחיה עין והוא מלרע מלא כמנהג ברוכ: בתולת בת ציון. מלכות כנישתא רכיון: בת ירושלים. פתח דירוסלם ופירום בתולה בתולה מלא ככבשה ובן ככל מקום שזכר בתולה על עמם ועל עדה והעניינו: על קדום ישראל. כמו אל קדום וכן כתוב בנפשה: מרום הרים. ארץ יסר שהיא גבוהה מכל הארצות והמשילה ללבנון לפי שהלבנון הוא יער עציים בארץ יסר כקרא כן ולפי שהמלך גדול ישראל סריו וגבוריו לגדושים וארזים ה המסיל הארץ ללבנון ולעליות על הארץ וכבשתי אותה ועתה אבא לירוסלם ולפי שהיא טובה וכבדת מכל הארץ קראה מלון קיצו יער כדמלו כיהכרמל הוא טוב מן היער ובי הכרמל הוא מקום זרע ואילני פירותיו ועל לבנון הו אילני סרק ומה סקראה מלון בעבור בית המקדש שבה שהוא משכן הא ומלונם ונפשיה מרום קיצו והעניין אחר בי בית המקדש במקום גבוה בהר ה המוריה ומה שאמר קצו באילו ה היתה ירושלים קצו כל ארץ ישראל לפי שבבבס כל ארץ ישראל זולתי ירושלים כלומר מלון קצו שאין לו עוד על דרך ובא ער קצו ואין ע עוד לו ויתקלקל לתקוף ברכיו וגו' וברברי רל בתיב מלון קצו וכתוב מרום קצו אמר אותו רסע בתחלה אחריו רידה מל מטה ואח כך אחריו רידה מל מטה: מבחור

ושמע על תדקא מלכא רכוש למימר תא נפק לאגתא קדבא עמר ותב ושלח איצרי לוח ח חזקיה למימר: כדנן תימרון לחזקיה מלכא שוכטא רכיות יהודה למימר לא יטעיקך אל תך דאת רחץ ביה למי לא תתמסר ירושלים ביד מלכא דאתור: הא את שמעתא ית רעכרו מלכא דאתור לכל מדינתא לגסרו ותהון ואת מרמי לאשתיבא: תשיבא יתהון רחלת עפמיא רחיליו אבהתי ית גוזן ויתרין ורצף ובני ערן דכיתלסר: אן מלכא רחמת ומלכא דארפר ומלכא דלקרתא ספרוים הא טל טלינון ואגל יאנון: ונסיב תזקיה ית איגרת מיר איגוריא וקרינון וסליק לבית מ מקדשארי ופרסינון חזקיה קדם י: וצלי חזקיהו קדם: ואמר: אלהא דישדאל דשכינתיה שריא עיל מן כדוכיא את הוא וליית בר מינך לכל מ מלכות ארעא את עכרתא ית שמיא וית ארעא: גלי קדמך ו דין ושמיע קדמך: ואתפרע ו עבד פורענותא על כל פתגמי דסנחריב דשלחיה לחסדא עמא דיוקנימא: בקושטא ואתריכו מלכי אתור ית עפמיא וית ארעא: ומוקדיו ית טעותהון כנודא ארי לא טעון דאית בהון צדק אינון אלהין עובר ידי אנש אעא ואבנא ואבדונון: ובען: אל תנא פרזקנא בען מן ידיה וידעון כל מלכות ארעא ארי את: אלהים לית בר מינך: ושלח ישעיה בר אסוף לוח חזקיה למימר כי יבנא אמר: אלהא דישדאל דבעיתא מן קדמי על סנחריב מלכא דאתור שמיע קדמי: דין פתגמיא ריגור ויעלוהי מבסרא לך מעקא עלך מלכות בנישתא דציון בתרך ר ישיהון סגורין עמא דירושלים ית מן חסידתא ועל מן איתרכבתא וקדם מן ארמיתא קלא וקפתא לדומא עיקר אמרת מילין ולא כשרין. קדם קדישא דישדאל: ביד איגור דתסידתא עמא דיו ואמרת בסגיאנות רמיכי אטא סלקית לתקוף ברפתון אף אתור בית מקדשיהון

תאבדון טבסר לעיל בהאי ענינא: אבותי מל וסימ נבסר בספרא דא חלק אסי: בא: ערן גפתחן וסימ ההצילו אתם אלה הגרם. וחברו דישעיה. ושכרתי בדיח דכשק וחברתי: וא וערן חרן וכלבה: איוה בליש וסימ בלשון תרגום בבתי הון דכלביא כהגלגלין וכתחין וסיתין. ופי נבסר בסדר שכנות: וישמע אל תדקא מלך בוש לאמר הנה יצא להלחם אתך וישב וישלח מלאכים אל חזקיהו לאמר: בהתאמרון אל חזקיהו מלך יהודה לאמר אל ישאך אלהיך אשר אתה בטח בו לאמר לא תנתן ירושלים ביד מלך אשור: הנה אתה שמעת את אשר עשו מלכי אשור לכל הארצות להחרים ואתה תנצל: ההצילו אתם אלה הגוים אשר שחתו אבותי את גוזן וארת חרן ורצף ובני ערן אשר בתל אשור: אין מלך חמת ומלך ארפר ומלך לעיר ספרים הנע וענה: ויקח חזקיהו את הספרים מיר המלאכים ויקראם ויעל בית יהוה ויפרשו חזקיהו לפני יהוה: ויתפלל חזקיהו לפני יהוה ויאמר יהוה אלהי ישראל ישב הכרבים אתה הווא האלהים לבדך לכל ממלכות הארץ אתה עשית את השמים ואת הארץ: הטה יהוה אונך ושמע פקח יהוה עיניך וראה ושמע את דברי סנחריב אשר שלחו לחרף אלהים חיים: אמנם יהוה החריבו מלכי אשור את הגוים ואת ארעם: ונתנו את אלהים באש כי לא אלהים חמה כי אם מעשה ידי אדם עץ ואבן וזאכרום: ועתה יהוה אלהינו הושיענו נא מידו וירעו כל ממלכות הארץ כי אתה יהוה אלהים לבדך: וישלח ישעיה בן יחזקיהו לאמר כה אמר יהוה אלהי ישראל אשר התפללת אלי אל סנחריב מלך אשור שמעתי: וזה הדבר אשר דבר יהוה עלי בזה לך לענה לך בתולת בת ציון אתה יך ראש הגיעה בך ירושלים: את מי חרפת ונרפת ועל מי הרמות קול ותשא מרום עיניך על קרוש ישראל: ביד מלאכיך חרפת ארצי ותאמר ברכי רבבי אמי עליתי מרום הרים ירכתי לבנון

אבותי מל וסימ נבסר בספרא דא חלק אסי: בא: ערן גפתחן וסימ ההצילו אתם אלה הגרם. וחברו דישעיה. ושכרתי בדיח דכשק וחברתי: וא וערן חרן וכלבה: איוה בליש וסימ בלשון תרגום בבתי הון דכלביא כהגלגלין וכתחין וסיתין. ופי נבסר בסדר שכנות: וישמע אל תדקא מלך בוש לאמר הנה יצא להלחם אתך וישב וישלח מלאכים אל חזקיהו לאמר: בהתאמרון אל חזקיהו מלך יהודה לאמר אל ישאך אלהיך אשר אתה בטח בו לאמר לא תנתן ירושלים ביד מלך אשור: הנה אתה שמעת את אשר עשו מלכי אשור לכל הארצות להחרים ואתה תנצל: ההצילו אתם אלה הגוים אשר שחתו אבותי את גוזן וארת חרן ורצף ובני ערן אשר בתל אשור: אין מלך חמת ומלך ארפר ומלך לעיר ספרים הנע וענה: ויקח חזקיהו את הספרים מיר המלאכים ויקראם ויעל בית יהוה ויפרשו חזקיהו לפני יהוה: ויתפלל חזקיהו לפני יהוה ויאמר יהוה אלהי ישראל ישב הכרבים אתה הווא האלהים לבדך לכל ממלכות הארץ אתה עשית את השמים ואת הארץ: הטה יהוה אונך ושמע פקח יהוה עיניך וראה ושמע את דברי סנחריב אשר שלחו לחרף אלהים חיים: אמנם יהוה החריבו מלכי אשור את הגוים ואת ארעם: ונתנו את אלהים באש כי לא אלהים חמה כי אם מעשה ידי אדם עץ ואבן וזאכרום: ועתה יהוה אלהינו הושיענו נא מידו וירעו כל ממלכות הארץ כי אתה יהוה אלהים לבדך: וישלח ישעיה בן יחזקיהו לאמר כה אמר יהוה אלהי ישראל אשר התפללת אלי אל סנחריב מלך אשור שמעתי: וזה הדבר אשר דבר יהוה עלי בזה לך לענה לך בתולת בת ציון אתה יך ראש הגיעה בך ירושלים: את מי חרפת ונרפת ועל מי הרמות קול ותשא מרום עיניך על קרוש ישראל: ביד מלאכיך חרפת ארצי ותאמר ברכי רבבי אמי עליתי מרום הרים ירכתי לבנון

רשי

ויסב ושלח מלאכים. להודיעו שאינו טב לארצו לא להלחם עם כוס ולחזור כאן יצרני מסמרי: הסע ועזה. אותן מלך אשור: אמל. אמת הוא סנחריב מלכי אשור את הגוים וכתב את אלהיה באש מרום הרים. הר הבית: ירכתי לבנון בית המקדש מלכין עונותי ואכרתי

אח ה' יסל בכתובת דמלכיא מתגלית ובהין ומית

עזה

וזה לך האות - אמר הנביא חזקיהו סמך יסוד כל יד לך
 לאות חזק ליהוה הכהן סמך יסוד ליהוה סמך יסוד ליהוה
 ונרצת את האילנות : אכלו השנה סמך יסוד ליהוה סמך יסוד ליהוה
 מהם : סמך יסוד ליהוה סמך יסוד ליהוה סמך יסוד ליהוה

אכול : סמך יסוד ליהוה סמך יסוד ליהוה סמך יסוד ליהוה
 הרבים : סמך יסוד ליהוה סמך יסוד ליהוה סמך יסוד ליהוה

ורצו לך את אכול בשמא תרא
 בתין ובשמא תינינו בתתין
 ובשמא תלתת זרעו ונצודו
 וצובו ברמין ואיבולו איבולו
 ויוסף משובב רבית יהודה
 ראשית ארון באילן רי משלח ש
 שורשוהי לרע ומרים נופיה
 לעילא : ארי מירושלם ופקון
 שאר צדיקיה ושינבת מקימי
 אוריתא סטורא רציון במימרא
 ריי צבאות תתעביר רא

בכין ברנן אמר
 למלכא ראתור לא יעול לקרתא
 הרע ולא יקשית חסן ציר ולא
 יקדמיה בתריסין ולא יעבר עלה
 מלייתא באריתא ראתא בה יתוב
 ולקרתא הרע לא יעול אמר יי
 ואגין על קרתא הרע למיפקה
 בריל מימרי ובריל רור עברי
 ותות בליילא התוא

ונפק מלאכא ריי וקטל במשרית
 אתורא מאה ותמנ ותמנ
 אלפין ואקדמו בצפרא והא
 בולחן פגיון מתין : וקטל ואול
 ותב סנחריב מלכא דאתור ויתב
 בנינו ויהיה הוא סנחריב בית נסרון
 טעוניה ואדרמלך ושראצר ב
 בנהו קטלוי בתרביא ואינון
 אישתזבו לארעא קררו ומלך
 אסתרדון בריה תחזיתיה
 ביומיה האינון מרע חזקיהו
 לימסת ואתא ליתיה ישעיה בר
 אמוץ נביא ואמר ליה ברנן א
 אמר יי פקיד על אינש ביתך

וא פתח וסי' ותנח ותבא כדאש השביעי
 וחד פתח במלכות אררט

וזה לך האות - אמר הנביא חזקיהו סמך יסוד כל יד לך
 לאות חזק ליהוה הכהן סמך יסוד ליהוה סמך יסוד ליהוה
 ונרצת את האילנות : אכלו השנה סמך יסוד ליהוה סמך יסוד ליהוה
 מהם : סמך יסוד ליהוה סמך יסוד ליהוה סמך יסוד ליהוה

אכול : סמך יסוד ליהוה סמך יסוד ליהוה סמך יסוד ליהוה
 הרבים : סמך יסוד ליהוה סמך יסוד ליהוה סמך יסוד ליהוה

וזה לך האות אכול השנה סמך יסוד ליהוה
 ובשנה השנית סמך יסוד ליהוה
 השלישית זרעו וקצרו ונטעו
 ברמין ואכלו פריס : ויספה פליטת
 בית יהודה הנשארה שרש למטה
 ועשה פרי למעלה : כי מירושלם
 תצא שארית ופליטה מהר ציון
 קנאת יהוה : תעשה זאת :

לכן כה אמר יהוה אל
 מלך אשור לא יבוא אל העיר הזאת
 ולא יורה שם חסו ולא יקדמנה מנן
 ולא ישפך עליה סללה : בדרך
 אשר יבא בה ישוב ואל העיר הזאת
 לא יבא נאם יהוה : וגנותי אל העיר
 הזאת להושיעה למעני ולמען רור
 עברי :
 כלילה ההוא יצא מלאך יהוה וקל
 במחנה אשור מאה שמונים וחמשה
 אלף ושיכמו בבקר והנה כלם
 פגרים מתים : ויסעו וילך וישב
 סנחריב מלך אשור וישב בנינו
 ויהי הוא משתחוה בית נסרון אלהיו
 ואדרמלך ושראצר : והכוו בחרב
 והמרה נמלטו ארץ אדרט וימלך
 אסר חדן בנו תחתיו :

במים ההם חלה חזקיהו למות ויבא
 אליו ישעיהו בן אמוץ הנביא
 ויאמר אליו כה אמר יהוה צו לביתך

וזה לך האות אכול
 הסנה סמך יסוד ליהוה סמך יסוד ליהוה
 זה לך סמך יסוד ליהוה סמך יסוד ליהוה
 בלי פחד שדין רף על
 פי סימון חיל מלך
 אשור כי אולי ישוב ע
 עליהם עם חיל אחר
 ולזה אמר הנביא ל

לחזקיהו זה הרבר אשר תראה מסנחריב סמך יסוד ליהוה
 ירוסלם יהיה לך אות על יעוד אחר מיעוד אחר הפי והוא הסנה הזאת תאכלו
 הספחים אשר בשדות בחון ולא יהיה בחון אויב סימנא אתכם מזה ויתברכו
 הספחים באופן מספיק נכלל הסנה : ובסנה הסנית תאכלו ספחים : והם הספחים
 הזומחים מהיוצא מהספחים הראסוני וידמה סאותה שנה היתה שנת הסמטה
 סאם לא היה כן מה זה סלא ירעו ולא יקצרו : ויספה פליטת בית יהודה הנשארה
 ממלך אשור ומלכי ישראל ורצו מלך ארם לעשות סרם למטה ותשתרם באופן
 סתעפה פרי למעלה : כי מירושלם תצא שארית ופליטה מהר ציון : ועשה זה הפי
 לקבאות על החירופין סחרף אותן מלך אשור ואפס סאח ישראל ראיון לזה הסם
 לא יקדמנה מנן : לפי סההורסים החומות מקדמי לפניהם מנן והם באים תחתיו
 והורסים החומה בססיל וכלפות אמר סלא יקדמנה מנן ולא יפסון עליה סוללה
 להפיל החומה והוא כלי סמסליכין כו אבנים גדולות מאד להפיל החומה בזחוק
 או ירצה באמרו ולא יקדמנה מנן לא יקדמנה אים מנן ויהיה חסר הסמטא כאמרו
 ומאכלו בריאה סהרצן בו ומאכלו סה בריאה : וגנותי הוא מענין מנן : למכני
 לא תכור המלכות מהם : ויהי כלילה ההוא : רל כליל היום ההוא סאמר בו
 ויסכמו כסדר והנה כולם פגרים מתים : רל חנם וכוה רבים ברברי הנביאים
 והנה הנסחרי היו מעטים כמו סוכר ישעיה כספרו והנה פגרי מתים הם נופים מתים כי הנוף הוי יקרא גכ סגר
 והנה בני המיתוהו אחר זה כמו יסעיר לו הנביא : במים
 ההם חלה חזקיהו למות : אחסוב כי אחר הספור הקודם היה זה ולא תכלא ממך
 סאמר וסכף מלך אשור אכילך כי סכר אפסר סאמרדחת היה מננס סוכא אל ירוסלם

במעלו אשר ירדה השמש והלך הצל עשר מעלו וסב הסמם אחורנית והיה הצל במעלה הראשונה במעלות אחז כי הוא בנה אותם המעלות וברך אשר ירדה במעלות אחז כי במות אחז קצר היום ונטה הצל עשר מעלות וירדה השמש עשר מעלות וסב הסמם אחורנית וסב הסמם אחורנית

סידרה לאחז חזרה אחורנית לחזקה לאות וית וכלי ישעיה כביאה קדם יי וחתיב ית טולא בצורת חכן סגור נחתת ב במסך דאחז סמסאל לאחורנית עפר סעין דל במעלות הית אכן מסומנת לרעת שעות היום: ברארץ ובשעה מרוארץ כתי בלס ואחר הוא כי הם ממזל אחר ובלארץ הוא סס כנוי כמך לאכיו סחיה סמו בלארץ חה מלך אחריון כי סגורית מלך בבל היה וכן בימי מסס כאשר ברברי הימים ויבא עליה את סרי הנבא אחר למלך אסור וגו' ויוליס בבלה: בוי סמע כי חלה לא היה עקד סליחותיו על חליו לא על המוכת סכסכה לו על חליו וכן הוא ב ברברי הימים לדרום המוכת אשר היה בארץ: ויסמע עליהם כמו אליהם ועלכמו אל וריס כמזהו כמו וילך לקי הרמתה על ביתו כמו חל ביתו מה סאמר ויסמע נראה סהם בקסו ממנו להראותם נכתה וסמע אליה ועס כן וכתו וקביל מנהון ובישעה ויסמח עליהם: את כל בית נכתה סהיו חמדתו כלום כל הרברים סהיו לו ואח כך פרט מה סה הרברי הנחמרים וכן ככאת ודרי ולוט דבר נחמד וברברי רזל מאי בית כמותה מסס אמרו אסת היתה מסקה להם ומסס אמרו זק או כלו דן הראה להם ומסס אמרו בית נבזיו הראה להם: סמן הטובי זה סמן אכרסמון סלא היה בכל העולם לא בריוחו ואמרו כי לכיך סקרא יריחו והיה רע בעיניו כי הראה להם בית נכתה כי נכתה בבא אליו סלחיו מארץ רחוקה וכי היה מצליח בכל דרכיו וכן אמר ב ברברי הימים כי גבה לבו ואמר בסלוחים האלה סבאו לכבודו והיה לו לומר סבאו לכבוד האל

בצורת אכן שעה דנחתת ב במסך דאחז שסשא לאחורנית עפר שעיין:

ל יחידה

בעיניו תהא שלח ברודך בלארץ בר בלארץ סלכא דבבל איגראן וקוד בנין לוח חזקה ארי שסע ארי ארסרע חזקה: וקביל סנהון חזקה ואחיוניו ית כל בית גבוהי ית סכסך וית דהכא וית בוססניא וית סשטא סבאניו בית סנוחי וית כל דאשטכת בגנוחי לא תוה סרעס דלא אחיוניו ח חזקה בביתיה ובכל שולטניה: ואחא ישעיה נביא לוח סלכא חזקה ואמר ליה סה אסרו לך גבריא האילן ומנן אחו ויתר ואס חזקה סארעא רחיקא אתו לויתו סבבל: ואמר סה חזו בביתך ואמר חזקה ית כל די בביתו חזו לא תוה סרעס די לא אחיוניו בגנוי: ואמר ישעיהו לחזקה קביל פתגמא דיוו תא יוסיא אתן ויתנטייל כל די בביתך דגנו אבהת ער יוסיא תרין ויתוב לבבל לא ישתאר כרעס אמר יי: וסבכך די יפקון סינך דחוליד ידבר וירוזן רברבין בהיכלא דסלכא דבבל:

ככתיב

ל מית

ה

ל מית חל דרסעה חל

י

ל מ

ל מ

יחידה

וישמע עליהם כל לטון שמיעה אל כס על וס' ואני שבעתי עליך לאמר תשמע חלום וישמע על חרהקה וישעיה וישמע עליהם חזקה וסלכס ורשונ בעל ספר וזכירו לגרם ברמיה בהקר בור ממה כן הקרח אל תשבעו על דברי הנביאים לטמוע על דברי עכדי הנביאים ולכית ורנבים אבר ירמיה

במעלות אשר ירדה במעלות אחז אחורנית עשר מעלות:

בעת ההיא שלח ברארץ בלארץ בן בלארץ מלך בבל ספרים ומגהרה אל חזקהו כי שסע בי חלה חזקהו: וישמע עליהם חזקהו ויראם את כל בית נכתה את הבסך ואת הזהב ואת הבשמים ואת שמן הטובא את בית כליו ואת כל אשר נמצא באוצרתיו לא היה דבר אשר לא הראם חזקהו בביתו ובכל ממשלתו: ויבא ישעיהו הנביא אל המלך חזקהו ויאמר אליו מה אמרו האנשים האלה ומאין יבאו אליך ויאמר חזקהו מארץ רחוקה באו מבבל: ויאמר מה ראו בביתך ויאמר חזקהו ארת כל אשר בביתי ראו לא היה דבר אשר לא הראיתם באצרתיו: ויאמר ישעיהו אל חזקהו שסע דבר יהוה: הנה ימים באים וגשאי כל אשר בביתך ואשר אצרו אבתך עד היום הורר בבילה לא יותר דבר אמר יהוה: ומבליך אשר יצאו ממך אשר תוליד יקחוהו סריסים בהיכל מלך בבל:

שאונם בארץ השמיעו עליך בקולם השמיעו על ארבעות כאשורד ואחז עקתם שמעתי על: ואת שכן ד בקריאה וס' נבסר בסר ס חטא: ובאין בקריאה וס' נבסר בירשע סיסן: באצרתו חס בקריא וס' הלוה הוא כסוס עמרי חתום לא היה דבר אשר לא הראהו ס' וחברו וישעיה

מתגאה ואומר מארץ רחוקה באו אלי לך נעש ועל סממח עליהם והאכילם על סולחנו: לא יותר דבר ימדה כנדר מדה לא היה דבר יומבניך חסיה מישל ועזרי: טוב

רלבג

במעלות אחז אחורנית יתכן סבנה אחז אליו המעלות בבית המלכות והנה סמע מלך בבל כי חלה חזקהו ולזה סלח מלאכיו סס וזוה אותם גס כן סדרסו המופת אשר היה בארץ אז מחיל סגורית סמתו כלס בזולת יד ארס אך הכס מלאך יי ולזה אמר גס כן אשר היה בארץ ואס היה זה סב אל המופת מהסמס סלך סהיה סכחריבמוסל בבבל כמו סיראה ממה סאמר במה סקרא ויבא מלך אשור עד סבא ככוכר כזר מלך בבל והחזיק במלכות הזה וסמך המלכות לו ולבנו ולבן בנו עד סבעים סנה: ספרים ומכנה אל חזקהו: כבר ספר בספר דה כי רבים היו מביאים מכנה ליי בירושלם ומגרות לחזקהו והיה זה כן מפניהם ססמסו מהמופת סססח יי בחיל מלך אשור אז ידע כל מלכו הארץ כי יי הוא חלחיס ולזה סכר זה סס אחר ספור זה המופת אשר עשה יי בחיל מלך אשור: ויסמע אליהם חזקהו: רל סכבר סמע בעבורם מה סבסמוממו והגד להם כל אשר סאלו והראס את כל בית נכתה הנה הוא קבוע על חמורותיו ואחר זח כרט מה סהיה סס והוא כסך וזהו וססמס וסמן הטוב והוא סמן אכרסמון סלא היח כמכא כי אס בארצו ובמקרא אחר ממנו לבד והוא סקרא בפי בלע: ואת בית כליו ואת כל אשר נמצא באוצרתיו יתכן סהראז אותם גס כן הרברים החמודים סהיו לו בממסלחו והנה היה רע בעיניו וסר עשה כי גבה לבו על ס' כי סבאל לררס את המופת לכבוד ס' ולא היה ראוי לחזקהו להגדיל עצמו בזה אבל היה ראוי סיתן הגדולה והכבוד לס' ויראה להם גדולת ס' כי על זה באו ולזה גבה אותו בספר דה על זה כי הוא לא ססיב לס' מהכבוד על זה המופת סעסה לו ססוסק על ימיו מה סהוא ראוי אבל גבה לבו ולזה היה עליו קצף ועל יהודה וירושלם והנה הקצף היח מה סאמר לו ישעיה הנביא על זה: אשר יבאו ממך אחר תוליד זה לאות סלא היו בנים לחזקהו בעת זאת הנהאיה אך אחר סלס סכיהוליד מנס סמלך אחריו והנה את מ בניך על זרעו ואס הוא רחוק כי כל זרע אר יקראו בניו אפי לאלף דור כמו סקרא אכנו היום בני ישראל:

אמר

וישמע
ד' יצאיו
וישעיהו
והנה
שעיהו
ותשחח כיון

טוב דבר יי. מאחר
 סבמי יהיה מלום:
 ואסר עשה את הברכ
 נול. בדברי הימים:
 ביר עבריו הנבואים.
 כחוס וחזקו ולכי
 מהיה מנסה רמז לא
 כקרא על סמו לפרס
 סבמי היה: תכלה.
 לסון מכלתי טיכטיר
 בלעז: מסקולת

רלבג

אמר כל סומעו
 תכלה סתי אוניו.
 רל סמרוכ התרועה
 וההכלות סיקרה לו
 מזאת הסומיעה הרעה
 ירמה לו סהיה קול
 סברה באוניו:
 וסנתי

ויאמר חזקיהו אל ישעיהו טוב רבר
 יהוה אשר דברתי ואמר הלא אם
 שלום ואמת יהיה בימי: ויתר דברי
 חזקיהו וכל גבורתו ואשר עשה את
 הכרכה ואת התעלה ויבא ארת
 המיס העירה הלא הם כתובים על
 ספר דברי הימים למלכי יהודה:

וישכב חזקיהו עם אבתיו וימלך
 מנשה בנו תחתיו:
 שתיים עשרה שנה מנשה במלכו
 וחמשים וחמש שנה מלך בירושלם
 ושם אמו חפצי כה: ויעש הרע
 בעיני יהוה כתועבת הגוים אשר
 הוריש יהוה מפני בני ישראל:

וישבו ויבן ארת הבמות אשר אפר
 חזקיהו אביו ויקם מזבחות לבעל
 ויעש אשרה כאשר עשה אחאב
 מלך ישראל וישתחו לכל עבא
 השמים ויעבר אתם: ובנה מזבחת
 בבית יהוה אשר אמר יהוה בירושלם
 אשים את שמי: ויבן מזבחת
 לכל עבא השמים בשתי חצרות
 בית יהוה: והעביר את בנו באש
 ועונן ונחש ועשרה אוב וידענים
 הרבה לעשות הרע בעיני יהוה:
 להכעיס: וישם את פסל האשרה
 אשר עשה בבית אשר אמר יהוה
 אל דור ואל שלמה בנו בבית הזה
 ובירושלם אשר בהרתי מכל שטי
 ישראל אשים את שמי לעולם:

ולא אסוף להניד וגל ישראל מן
 האדמה אשר נתתי לאבותם רק אם
 ישמרו לעשות בכל אשר צויתים
 ולכל התורה אשר צוה אתם עבדי
 משה: ולא שמעו ויתעם מנשה
 לעשות את הרע מן הגוים אשר
 השמיד יהוה מפני בני ישראל:

וידבר יהוה ביר עבריו
 הנביאים לאמר: יען אשר עשה
 מנשה מלך יהודה התעבות האלה
 הרע מכל אשר עשו האמרי אשר
 לפניו ויחטא גם את יהודה
 בגלוליו:

אמר יהוה אלהי ישראל הנני מביא
 רעה על ירושלם ויהודה אשר כל שמעו ויתצלנה שתי אנניו:

הלא יי כל בסיפוסים נמסר בספרא דא חלק כסם כב: העירה וסמיו וקדעו שכלתם מעבס: הרע
 העם ויתקעו בשפרות: וגם אל אחת: ויהונתן ואחיעזר: ואת קומי לכו לכיחד: וישלח מלאכים אל אחאב:
 ויבא את דמים: ובני עמון ראו דדה: העירה והקיצה: וידבר יי: כטעם ורגא תכיר וסמל אני יי דבר
 אל פרעה מלך: זאת וזה אשר תאכלו: אליכם מתוך האש: כי אתם עבדים את הורן: צו את בני ישראל

ואמר חזקיהו לישעיהו מקין פתגם
 רייד מליתא ואמר הלא אם שלם
 וקשוט יהי בימי: וישאר פתגמי
 חזקיהו וכל גבורתיה ודעבר ית
 בריכתא וית מוקתא ואיתי ית
 מיא לקדמא הלא אינון כתיבין
 על ספר פתגמי וסמל מלכי דבית
 יהודה: וסביב חזקיהו עם
 אבתו וימלך מנשה בריה ת
 תחותיהו:

עסדי שנין מנשה כד מלך וחמשי
 וחמש שנין מלך בירושלם ושום
 אמיה תפצי בה: ועבר דביש קדם
 ויפתו עבות עממיא ותריך יי מן
 קדם בני ישראל: ותב ובנא ית
 במל דאביר חזקיהו אבותי ואקים
 איגורין לבעל ועבר אשירתא
 במא רעבר אחאב מלכא דישראל
 וסגיד לבל חילי שמיא ופלת י

יתחון: ובנא איגורין בבית מקדש
 דיי דאמר יי בירושלם אשדי ית
 שבינתי: ובנא איגורין לבל חילי
 שמיא בתדמין דרתא בית מקדש
 דיי: ואעבר ית בדיה בנודא וענין
 ונחיש ועבר בדין וחבורו אסגי
 למעבר דביש קדם: לאדמא ק
 קרמוהו: ושני ית צלם אשירתא
 דעבר בבית דאסמיל דור ושלמה
 בריה בביתא הרין ובירושלם ד
 דאיתרעתי מכל שיבטא דישראל
 אשדי ית שבינתי לעלם: ולא
 אוסיף לטלטלא ית ישראל מן
 ארעא דיהבית לאבתתהון לתור
 אם יסדון למעבר בכל תפקדא
 דפקדתינון ולבל אורית דפקיד
 יתחון עברי משה: ולא קבילי
 ואטעינון מנשה למעבר ית דביש
 מן עממיא דשיצי יי מן קדם בני
 ישראל: ומליל יי ביר

עברוהי גביא למיס: תלף דעבר
 מנשה מלכא שיבטא רבית יהודה
 ית תועבתא תאלין אבאיש מכל
 דעברו אסורא דקדמוהי ותיב
 אף ית דביר יהודה בפולתן ט
 טענותיה:
 אביר פרגן
 אמר יי אלהא דישל הא אבא מיתי
 בישתא על ירושלם ויהודה דכל
 דישמעית יצלן תרתין אורנהו:

וידבר יהוה ביר עבריו
 הנביאים לאמר: יען אשר עשה
 מנשה מלך יהודה התעבות האלה
 הרע מכל אשר עשו האמרי אשר
 לפניו ויחטא גם את יהודה
 בגלוליו:

אמר יהוה אלהי ישראל הנני מביא
 רעה על ירושלם ויהודה אשר כל שמעו ויתצלנה שתי אנניו:

באסרעשה אחאב: כי הוא
 החל לעשות אסרה במלכי
 ישראל כישר ממלך אחאב לא
 דאילו לאחר מן המלכים שעשו
 אסרה לא סהיו הולכי בחטאת
 ירבעם: לעשות הרע בעניי
 להכעיסו: אמר מסלק האם
 העליונה שהיתה במזבח מעת
 סידר סס בימי שלמה עמד הוא
 וסלקה וזה המעש היה להכעיס
 ולא אוסיף להניד: אמר אוסיף
 כי כסמיו חוטאים היה מפליט
 סהם אויביהם והיו מנידי ומגלי
 אותם מארצם אף על כי סלא
 גלוגלות שלמה לפני רוד: וידבר
 יי ביר עבריו הנביאים: בסדר
 עולם יואל כחוס וחזקו כתבאו
 בימי מנסה ולכי סלא היה מנס
 כמר לא סקראו על סמו: כל
 סממיו: כתי וקרי סממיה וקרי
 בעבור כי רעה לסון נקב והכתי
 על הענין: תכלה סתי אוניו:
 סרמו כלל מבין ככלל מעללי
 הכפל מענין לקול כללו סכתי
 והוא ענין תכודת הרעשה ט
 סגדיתאט בלעז: את

ותתנו ללויס: ביר עבריו הנביאים: אל מנשה ואל עמו: הרע ד בקריא וסמל וסמא באהיאל פרעה לדבר
 כשכך הרע: יען אשר עשה מנשה מלך יהודה: הרמזה פעמך למשוואות: ויי ענה כי וסדיר הרע ליי: וא
 ושכ ורע לכס:

דל'בב

וַיִּבְרָךְ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל יְדוּשָׁלַם וְגו'. ל"ל שבתך ביד אויב כמו שנתנה סומרוך ביד מלך אשור: ואת מסקולת בית אחאב. הוא אבן העשורת שבזכר בו ואחר זה על דר המסל לעת חורבן בית אחאב והכלותו וכן אמר עיכלו מירושלם יוספיו: ומחיותי. והכיותי: כאשר ימחה את הכלת. ל"ל כמו סיכה איסאת הקצה מלאה תבטל סבהו אוחס תתהפך על פניה ולא ישאר קצה הרבר מהתבטיל עתה בה: וכטפתי את שארית כחלתי. הנקרא מלכות יהודה שארית נחלתו כי הוא לבדו נשאר מנחלת הסי סהוא עם ישראל כיהשאר הגלה מלך אשור: וגם רס נקי ספך מנשה הרבה מאד. ידמה סהוא היה הדור כל מי סלא הסכים לעבור ע"ו והנביאים המוכיחי' אוחס כמו סעשת אחכל סהרגו

ועד היום הזה רסמ'י וסמ' ככל תעשים אשר עשו כיום. כ' לא ישתכי בבית רטמואל. יען אשר עשו את הרע. וכל ידמו ויכו' בבר' עד היום והו' סמ' למן היום אשר יצאו אבותיכם. אשר שבת אחות ומפתים. הוקם אחריו והנביא. לא ראו עד היום והו' עזאג' כתיב' בנביא' סמ' ועזאואחיו

וְנָטִיתִי עַל־יְרוּשָׁלַם אֶת־קֹדֶשׁ מִדְּבַר
וְאֶת־מִשְׁקַל־תְּבִינָתָא אֶת־אֲחָאב וּמִחִיתִי
אֶת־יְרוּשָׁלַם בְּאֲשֶׁר־יִמְלֹךְ אֶת־
הָעָלְמָא מִמֶּנָּה וְהִפְךָ עַל־פָּנָיו :

וְנָטַשְׁתִּי אֶת שְׂאִרֵּית נְהֻלָּתִי וְנִתְּתִים
בִּיד אֲבִיהֶם וְהָיוּ לָבֹז וּלְמַשְׁסָּה
לְכָל אֲבִיהֶם׃ יַעַן אֲשֶׁר עָשׂוֹת־
הָרַע בְּעֵינֵי וַיְהִי מִבְּעָסִים אֹתִי מִן־
הַיּוֹם אֲשֶׁר יָצְאוּ אֲבֹתָם מִמִּצְרָיִם
וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וְגַם לֹס נָקִי שִׁפְךָ
מִנִּשְׁהָ הִרְבָּה מְאֹד עַד אֲשֶׁר מָלֵא
אֶת יְרוּשָׁלַם פֶּה לִפְהָ לִבֵּר מִחֲטָאתוֹ
אֲשֶׁר חָטָא אֶת־יְהוָה לַעֲשׂוֹת
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה׃ וְלִתֵּר דְּבָרֵי מִנִּשְׁהָ
וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְחָטָא אֲשֶׁר חָטָא
הָלֹא־הֵם בְּתוֹכִים עַל־סֶפֶר דְּבָרֵי
הַיּוֹם לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וַיִּשְׁכַּב מִנִּשְׁהָ
עַם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבֵּר בְּגֹן־בֵּיתוֹ בְּגֹן־
עֲזָרְיָה מֶלֶךְ־אֲמוֹן בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

בן עשרים ושתים
שנה אמן במלכו ושתים שנים
מלך בירושלם ושם אמו משלמת
בת חרוץ מן יטבה : ויעשה הרע
בעיני יהוה כאשר עשה מנשה
אביו : וילך בכל הדרך אשר הלך
אביו ויעבד את הגלולים אשר עבד
אביו ושתחו להם : ויעזב את יהוה
אלהי אבותיו ולא הלך בדרך יהוה :

וַיִּקְשְׁרוּ עֲבָדֵי אֱמֹן עָלָיו וַיִּמְיתוּ אֶת
הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ׃ הִן עַם הָאָרֶץ אֵת
כָּל־הַקְּשָׁרִים עַל־הַמֶּלֶךְ אֱמֹן ו
וַיִּמְלִיכוּ עַם הָאָרֶץ אֶת־יָאֲשִׁיהוּ בֶנּוּ
חֲחָדָיו׃ וַיִּתֵּן דָּבָרִי אֱמֹן אֲשֶׁר עָשָׂה
הַלֹּא־הֵסְבֹתוּבִים עַל־סֵפֶר דָּבָרִי
הַיָּמִים לַמֶּלֶךְ יְהוֹרָה׃ וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ
בְּקִבְרָתוֹ בְּגֹן־עֹזַי וַיִּמְלֹךְ יָאֲשִׁיהוּ
בֶנּוּ חֲחָדָיו׃

שָׁמְנָה שָׁנָה יֹאשִׁיָּהוּ בְּמָלְכוֹ וּשְׁלֹשִׁים
וְאַחַת שָׁנָה מָלַךְ בִּידְיֹשָׁלָם וַיָּשָׁם אָמֹן
יָרִיחַ בַּת־עֲדִיָּה מִבְּצֻקָּתָּ׃ וַיַּעַשׂ
הַיִּשְׂרָאֵל בְּעֵינֵי יְהוֹדָה וּלְךָ בְּכָל־דֶּרֶךְ
הַדָּר אָבִיו וְלֹא־אֶסֶר יָמִין וּשְׂמֹאל׃

וַאֲגֹדֶר עַל יְרוּשָׁלַם יִתְחַשְׁבוּרְכֵן
שׁוֹמְרוֹן וְיִתְּ מַחְקֹלֶת צְדוֹת בֵּית
אֶתְאֵב וְאֶמְחִית יִתְּ יְרוּשָׁלַם בְּמֵא
רִמְתִּמְחִית צְלוֹתִימֵת יִתְּ מִתִּימֵת
וּסְתִתִּבְכֵּא עַל אֶפְתָּא : וְאַדְטוּשׁ
יִתְּ שְׂאֵרֵת רֶאֱחִסְתִּי וְאֶמְסְרִינוּן
בִּיר בְּעָלִי רִבְיָהוּן וְיִירוּן לְבוֹ
וְלִיתְבֵּר לְכָל סְטָאוֹן : חֲלָף
רַעֲבֹדִי יִתְּ רִבִּישׁ קְרִמִּי וְיִתְּוֹטְרִגִּין
קְרִמִּי מִן יוֹמֵת רִנְפִּקוֹ אֲבִתְהוּן
סִמְצָרִים וְעַד יוֹמֵת תְּרִין : וְאַף דִּם
זְכָאִי רֵאֶשֶׁד מְנָשֶׁה סְגִי דְחֵרָא עַד
דִּי מִלֵּאִית יְרוּשָׁלַם סִיפֵא בְּסִיפֵא
בֵּר מַחוֹבוֹתֵי יִתְּ רִבִּית יְהוּדָת
לְמַעַבֵּר רִבִּישׁ קְרִם : וְשִׁיֵּאֵר
פְּתָגְמֵי מְנָשֶׁה וּבְלִדְעֵבֶד וְחַוּבוֹתֵי
דְּתַבְלָא אֵינוֹן פְּתִיבֵן עַל כְּפֹד
פְּתָגְמֵי יוֹמִיל מְלָכֵא רִבִּית יְהוּדָת
וְשָׁבִיב מְנָשֶׁה עִם אֲבִתְחֹוֹתֵי
וְאִיתְקַבֵּר בְּגוֹן בִּיתֵיהּ בְּגוֹן עֵתָא
וּמִלָּךְ אִסּוֹן בְּרִית תְּחֹוֹתֵיהּ :

בְּרַעְיֵהוּ וּמִרְחֵינִי שְׁטֵן
אֲמֹן בְּרַמֶּלֶךְ וּמִרְחֵינִי שְׁטֵן מֶלֶךְ
בִּירוּשָׁלַם וְשׁוֹם אִישִׁיהָ מְשׁוּלָמֶת
בַּת תְּרוּן מֶן יִטְבֵּחַ וְעֵבֶר רְבִישׁ
קָדָם יִי בְּמֵא דְעֵבֶר מְנֶשֶׁת אֲבוּתִי
וְאֹל בְּכָל אֲדֻרָּה דְחֵלִיךְ אֲבוּתִי
וּפְלַח יִת טַעֲנָתָהּ דְּפִלַּח אֲבוּתִי
וּסְגִיד לְחֹן וְשִׁבְקֵי יִת פּוֹלֶחְנָהּ
דִּי אֶלְחָה דְּאַבְתָּחוּתִי וְלֹא חֵלִיךְ
בְּאֲדֻרָּה אֲרֻחָהּ קָדָם יִי וּמִרְדִּי
עֲבָרִי אֲמֹן עֲלוּתִי וְקִטְלוּ יִת מֶלֶךְ
בְּבִיתִיהָ וּקִטְל עַמָּא דְאַרְעֵיתָהּ כָּל
דְּמִרְרוּ עַל מֶלְכָּהּ אֲמֹן וְאַמְלִיכוּ
עַמָּא דְאַרְעָהּ יִת יֵאֻשִׁיהָ בְּרִיהָ
תְּחֻתָּוִתִּי וְשִׁאֵר פְּתֻגְמֵי אֲמֹן וְכָל
דְּעֵבֶר תֵּלֵא אֵינוֹן בְּתִיבִין עַל סִפְר
פְּתֻגְמֵי יִמִּי לְמַלְכֵי דְּבֵית יְהוּדָה
דְּקִבְרֵי יִמִּיהָ בְּקִבְרֵיהֶּם בְּגִינְתָּהּ עֲזָא
וּמֶלֶךְ יֵאֻשִׁיהָ בְּרִיהָ תְּחֻתָּוִתִּי

בר תמכי שנין
ואשיה בך מלך ותלחין ותת' שנין
מלך בירושלם ושום אמות ודידה
בת עדויה טבצקת : ועבר רבשד
קרס וינאול בכל אורח דור אבותי
ולא סטא לימינא ולסמלא :

כִּי אֲבִירָב וּשְׂמוּאֵל, מִקֶּבֶר כְּנָן בִּיתוֹ, מִקֶּבֶר אֲתוֹ כִּקְבָּרָתוֹ, וְכָל כְּתוּבֵינָּה וְכֹחַ כְּבֹא עֵינֵהוּ אֱלֹהִים זֹרְעֵלֶת לָנוּ, חָלָּה וְהָלָא ג' סוּמָּי בַּעֲסָם בַּעֲסָם לְקִרְחָא נְחֻשִׁים, יִתְשַׁפֵּשֵׁ עֶשֶׂר אֲנִיּוֹת, וְיִעֲזֹב אֵת 'אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו דְּאִמָּה: וְלֹא סָר ר' בְּקִירָאוֹסוּס' אֲשֶׁר עָשָׂה רֹדִי, מִעֵשֶׂה יִשְׂרָאֵל דִּיאֲשִׁיחַ וְכַלְבִּים, חֲבָרוּ דְרָהּ, מִלֶּךְ כְּרֹדָא אֲסָא אֲבִי:

רדק

את קו שמרון . קו החרב על
דרך וכתיב עליה קו תבו ואבני
בהו וכן תי' ואבנר על ירושלם
ית חוט חורבן שמרון וית מ
מתקולת צרות בית אחאב
ומחית . ענין קינח : הכלת .
הקצרה : כאשר ימחה . חסר
איש וכן כאשר יסבור כלי היוצר
כאשר יסבור איש : מחה . פי'
כאשר ימחה ארס את הכלת
שמחה אותה ואח' כך הפכה על
פניה כי בן דרך המקנח הקצר
סוהפך אותה אחר כך על פניה
כרי שלא תתטאכן ימחה .
ירושלם ויבה אותה מאנשיה
ואחר כך יחריבה : חרבה
חזר . יש מרזל שרשו בו טהרה
יסעיהו . ויקם

רשי

מסקולות : הוא חוט
 מהבני חומה קוטרין
 בו שפרת לכופין באת
 החומה : יתחה את
 הכלחת : יקנח את
 הקשרת : קשר

כַּן כב

ויתם את הכסף. וישלים כלומר יסלים לגבועו: ויתנהו לנפשו המלאכה. ביה צריך הבית חזק וצביון לפי סגורם ממנו והוא סחוק ברוך הבית עד היום ההוא וסגור ר"ר סנה ובשר עולם מאתים וסמכה עשרה: שומרי הסף. שומרי כל בית המקדש והם הנזביר וכבר בירשנו כל הענין הזה בדרך והוא: ויתנה • בתיב וקרי ויתנהו הכתוב אומר על חלקיהו והא הכנו על המעבה והקרי ויתנהו על שומרי הסף שיתנהו הכסף והא ויז הכנו על הכסף: המופקדים בת יו'. כמו בבית: על סף הסופר. כמו אל סף וכן וילך אלקה הרמתה על ביתו כמו אל ביתו: ספר התורה מצאתי בבית יו'. רשנו כי אחז ספר את התורה והטמנו מבין ספר

כִּתְּבֵהוּ יְהוֹנָתָן בֶּן־נִחְמִיָּה כְּקִרְיָאָה וְסִימָן בְּמִסְכָּר רֶכֶת׃ מִיִּבְחֵהוּ ג' וְסִימָן וַיִּצְוּ הַמֶּלֶךְ אֶת חֲלָקָה דְּמַלְכִּים׃ וּבְבִנְיָה הִבְהִיט׃
עַתָּה צִירֹת׃ וְהַבְּהִיטִים אֵלֶיָּקִים מִעֲשֵׂיהַּ מִיִּבְחֵיָּן׃ וְחָד מִיִּבְחֵיהוּ וְסִימָן שְׁלוֹשׁ שָׁנִים מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמּוֹ דְּרָה׃
וְהָ וְלִבְחֵיהוּ וְסִימָן וּבִשְׁנַת שְׁלוֹשׁ לְמַלְכוֹ שֶׁלַח לִשְׂרִי דְרָה׃ עַל דְּבִרְיָ כְּקִרְיָאָה וְסִימָן בְּמִסְכָּר רֶכֶת׃

רשי

ספר התורה מבאתי :
טמון תחת הכרוב
סהטמיכוהו סס כ
כסמרה אחז את ה
התורה : ררסו אחי
בערי : ראה כתי יולך
י אחתך ואת מלכך :
אל

דל'בג

וַיֹּסֶף אֶת הַכֶּסֶף הַ
הַמִּזְבָּח בֵּית יְיָ וַיִּמָּחַ
סִימָהּ הַכֶּסֶף כֶּתֶן בַּ
בָּאֲרוֹן כְּמוֹסָהּ הַ
הַעֲנֹךְ בֵּיתִי וַיֹּאמֶר הַ
הַמֶּלֶךְ וְסָם זָכַר רֹמַח
לְמָה שָׁזָכַר בָּזָה הַ
הַמֶּקוֹם וְהִנֵּה אֲמַר
וַיֹּסֶף אֶת הַכֶּסֶף לֹא
וְכֹלָהּ וְזֶה יִהְיֶה בַּעֲשֹׂ
אֶת הָאֲרוֹן אֲשֶׁר אֲסֻבּוּ
בּוֹ אֶת הַכֶּסֶף שׁוֹמְרֵי
כָּל בֵּית הַמֶּקֶדֶשׁ וְ
וְהַמִּזְבֵּחַ הַכֶּסֶף הָיָה
יִתְּנָהוּ מִנְּוִעֵל דִּי עַ
עֲשִׂי הַמֶּלֶאכֶּה הַמְּמוֹנִי
בְּבֵית יְיָ לְחֻזְקוֹ וְהֵם
הַכֶּתֶן הַגָּדוֹל וְסוֹבֵד
הַמֶּלֶךְ וְהַכֶּסֶף הָיָה
יִבְרָעוּ מִכִּידוֹתָם לֹא
לְאֻמָּתֵי הָעוֹשִׂים הַ
הַמֶּלֶאכֶּה בְּבֵית יְיָ לֹא
לְחֻזְקָא אֶת בְּרַק הַבֵּית
לֹא מֵהַפְּרָאִי מִבְּרַק
לְתַקְנָן מִבְּנֵי הָרְאוֹתֵי
בְּלִית חֻזְקָא וְהַאֲמוּנִים
הֵם חֲרָשֵׁי הָעֵץ וְהַבְּנֵי
הַקִּירִית וְהַתְּקִירִים
וְהַגִּדִּירִים הֵם
הַגִּזְרִים גִּזְרֵי קִבִּיב
זָכַר הַבְּנִים וְזוֹלָתוֹ
וְהַכֶּסֶף הָיָה הַיּוֹסֵם
בֶּן קוֹנִים עֲצִים וְאֲבִי
מִחֶבֶב וְלֹא יִחֶסֶב אֶת
עֲשִׂי הַמֶּלֶאכֶּה הַמְּמוֹנִי
בְּבֵית יְיָ הַכֶּסֶף כִּי בַּ
בְּאֻמּוֹל הֵם עֲשִׂי וְכֹבֵד
בְּאֵרֵנוּ הַקְּבֵה בָּזָה הַ
בַּעֲנֹךְ יֹאמֶר וְסָם בַּ
בְּאֵרֵנוּ הַתּוֹעֲלוֹת הַ
הַמַּעֲשִׂוֹת מִזֶּה הַקְּבוֹר
אֲשֶׁר כָּתֹב עָם וְלֹא

וַיְהִי בִשְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה
לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיָּחִי שְׁלֹחַ הַמֶּלֶךְ אֶת־שֹׁפָן
בֶּן־אֶצְלִיהוּ בֶן־מִשְׁלֵם הַסֹּפֵר בֵּית־
יְהוָה לֵאמֹר׃ עֲלֵה אֶל־חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן
הַגָּדוֹל וִיתֵם אֶת־הַכֶּסֶף הַמוֹכָא בְּיַד
יְהוָה אֲשֶׁר אֶסְפוּ שְׁמָרִי הַסֹּף מֵאֶרֶץ
הָעָם׃ וַיִּתְּנָה עַל־יַד עֹשֵׂי הַמִּלָּאָה
הַמִּפְקָדִים בְּבֵית־יְהוָה וַיִּתְּנוּ אֹתוֹ
לְעֹשֵׂי הַמִּלָּאָה אֲשֶׁר בְּבֵית־יְהוָה
לְחֻזְקָת־בְּדֻקַּת־הַבֵּית׃ לְחַרְשֵׁים
וּלְכֹנִים וּלְגֹדְרִים וּלְקִנּוֹת עֲצִים
וְאֲבָנִי מַחְצֵב לְחֻזְקָת־הַבֵּית׃ אֵךְ
לֹא־יֵחָשֵׁב אַתֶּם הַכֶּסֶף הַנֶּחֱנָן עַל־יָדָם
כִּי בְּאֻמּוֹתֵהֶם עֲשִׂים׃ וַיֹּאמֶר
הַלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עַל־שֹׁפָן הַסֹּפֵר
סֵפֶר־הַתּוֹרָה מֵעָתִי בְּבֵית־יְהוָה וַיִּתֵּן
חִלְקִיָּהוּ אֶת־הַסֹּפֵר אֶל־שֹׁפָן וַיִּקְרָאֻהוּ
׃ וַיָּבֹא שֹׁפָן הַסֹּפֵר אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב
אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר וַיֹּאמֶר הֲתִיכּוּ עִבְרִיךָ
אֶת־הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְּבֵית־יְהוָה עַל־
יְהוָה׃ וַיֹּגֵד שֹׁפָן הַסֹּפֵר לְמֶלֶךְ לֵאמֹר
סֵפֶר־נָתַן לִי הַלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן וַיִּקְרָאֻהוּ
שֹׁפָן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיְהִי בִשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ
אֶת־דְּבַר־סֵפֶר־הַתּוֹרָה וַיִּקְרַע אֶת־
בְּגָדָיו׃ וַיִּצַּן הַמֶּלֶךְ אֶת־הַלְקִיָּהוּ
הַכֹּהֵן וְאֶת־אֲחִיקֶם בֶּן־שֹׁפָן וְאֶת־
עַבְדּוֹ בֶּן־מִיכָיָהוּ וְאֶת־שֹׁפָן הַסֹּפֵר
וְאֶת־עֹשֵׂיָה עֶבֶר הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר׃ לָכֵן
דִּרְשׁוּ אֶת־יְהוָה בְּעֵרִי וּבְעַד־הָעָם
וּבְעַד־כָּל־יְהוּדָה עַל־דְּבַר־הַסֹּפֵר
הַנִּמְצָא הַזֶּה כִּי־גְדוֹלָה חֲמַת־יְהוָה
אֲשֶׁר־הִיא אֲנֻצָתָהּ כְּנוֹעַל אֲשֶׁר לֹא־
שָׁמְעוּ אֲבוֹתֵינוּ עַל־דְּבַר־הַסֹּפֵר
הַזֶּה לַעֲשׂוֹת כְּכֹל־הַתּוֹכַח עֲלֵינוּ׃

וְהָיָה בְּתַכְּמֵי עֶסְכְּרֵי שְׁמִי
לְמַלְכָּא וְאַשְׁתִּיהוּ שְׁלַח מַלְכָּא יִרְתֵּ
שִׁפּוֹן בְּרֹאצְלִית בְּרִי מְשׁוּלֵם סְפָרָא
לְבֵית מִקְדָּשָׁא דִּי לְמִימְרֵי סְק
לֹות חֲלָקִית בְּתֵנָּא רַבָּה וְיִטְקִים
יֵת כִּסְפָּא דְּאַתְעֵל בְּבֵית מִקְדָּשָׁא
דִּי וְיִכְנְשׁוּ אֲמֶרְכְּלִיא מִן עֵמָא
וְיִתְנֻנְיָה עַל יְדֵי עֶסְכְּרֵי עֵיבִידֵתָא
רִמְמֵן בֵּית מִקְדָּשֵׁי דִי וְיִתְנֻן וְיִתִּיר
לְעֶסְכְּרֵי עֵיבִידֵת רַבְּבֵית מִקְדָּשָׁא דִּי
לְתַקְפָּא יֵת בִּידְקָא רַבִּית לְנִגְדֵי
וְלֵאדְרִימְלִיא וְלֵאדְרִגּוּבְלֵי וְלִמְזֻבֵּן
אַעֲיֵן וְאַבְנֵי פִסְלֵן לְתַקְפָּא יֵת
בֵּיתָא בְּרִם לֹא מִיתְחַשֵּׁב עֵמָהּ
בְּסָפָא וּמִתְחַב עַל וְיִתְחֻן אֲרִי
בְּרִמְנוּתָא אֵינוֹן עֶסְכְּרֵי וְנֶאֱמַר
חֲלָקִית בְּתֵנָּא רַבָּה לְשִׁפּוֹן סְפָרָא
סְפָרָא דְּאֹרִיתָא אֲשַׁכְּחִית בְּבֵית
מִקְדָּשָׁא דִּי וְיִתְחַב חֲלָקִית יֵת סִפְרָא
לְשִׁפּוֹן וְקִרְהֵי וְאַתָּא שִׁפּוֹן סְפָרָא
לְמַלְכָּא וְאַתְּחִיב יֵת מַלְכָּא פִּיתְגָמֵא
וְנֶאֱמַר טְקִיסוּ עֶבְדֵּי רֵת בְּסָפָא דִּ
דְּאַשְׁתַּכַּח בְּבֵיתָא וְיִתְכֹּתִי עַל יְדֵי
עֶסְכְּרֵי עֵיבִידֵת רִמְמֵן בְּבֵית מִקְדָּשֵׁי
דִּי וְחֻי שִׁפּוֹן סְפָרָא לְמַלְכָּא
לְמִימְרֵי סִפְרָא יִתְחִיב לִי חֲלָקִית
בְּתֵנָּא וְקִרְהֵי שִׁפּוֹן קִרְם מַלְכָּא
וְהָיָה בְּרִי שְׁמַע מַלְכָּא יֵת פִּיתְגָמֵי
סְפָרָא דְּאֹרִיתָא וְכֹעַ יֵת לְבוּשׁוֹתֵי
וּפְקִיד מַלְכָּא יֵת חֲלָקִית כְּחַל וְיֵת
אַחִיקֶסֶר שִׁפּוֹן וְיֵת עֶבְדֹּר בְּרִי
מִיכִית וְיֵת שִׁפּוֹן סְפָרָא וְיֵת עֲשִׂיהַּ
עֶבְרָא דְּמַלְכֵי לְמִימְרֵי אֲזִילוּ תְּכֵעֻ
מִן קִרְם יֵי עַל וְעַל עֵמָא וְעַל כָּל
דְּבֵית וְהוֹרֵדָה עַל פִּיתְגָמֵי סִפְרָא
רְאִישְׁתָּבַח הַרְזֵן אֲרִי סִגְיָתָא חִמְמַת
דִּי וְהִיא רְלִיקַת כְּנָא עַל דְּלֵא
קָבִילוּ אֲבֹתָנָא לְפִיתְגָמֵי סִפְרָא
הַרְזֵן לְמַעְבֹּד כָּל רַבְּתִיב עֲלָנָא

אכלם ספר התור' אבל למה שמצינו בסדר עולם וסדר ברי ר"ל כי בשנת כ"ב למנחת
גלה ואחר כך עשה תפוצה וסמכו זה למה שכתוב ויעם אשרה כאשר עשה אחאב
וכמה מלך אחאב כ"ב רצו לומר כי מנש' הרע כאחאב ואחאב עשה הרע כ"ב מנה
כל ימי מלכותו ומנשה עשה הרע כ"ב כ"ב הנה ל"ב שנים היה מנשה בתשובה
והוא רחוק ואיך היה זה שצמר ל"ב שנים בתשובה רוב ימי מלכותו ולא דרם ספר
התורה זה רחוק מאד: ויהי כסמטה המלך. אמרו כי מאז הסבר נגלל כבר
תוכחות יולך י" אותך ואת מלכך וגו' כי הם כדמוע ענין גלות שמדון וגלו יהודה
עם מלך יהודה כמו שכתבנו בס' ואולם חלקיה קרא זה אל שכן לסבב סיקראו
שכן אל המלך ויקח עצה להסיר ממנו זה הרע לבי מה שאפשר: ואת עבדור
וסדרים ימים ואת עבדור ושני שמות היו לו ומהו רכס: ככתה בנו. כרלקה בנו
כמו הכני מצית כך אש מרליה: על רבדיה סבר. כמו אל: אל

אל חולדה הכזיבה אמרו בדרם כי מבני בניו של רחב חיתה ולמה הלכו אל חולדה ולא הלכו אל ירמיהו יסמכו זל סאמרו מפני שהנשים רחמניות ומהם אמרו כי ירמיהו לא היה עם כי הלך להחזיר עמרת הסכטו ואמר כי ירמיהו היה אז כבד שהרי תחלת נבואתו היתה כזו שנה לאסיה וזה הענין היה בסבת יח אלף סלח היה עם בירושלם אז

בסמכאו התורה חולי היה ב בעמקות או כמקום חל וחולדה היתה יוסבת בירושלם לפיכך סלח ליה ואמר רבו זל כי סלחם כבאים שכתבאו בימי יאסיהו והם ירמיהו ופניהו וחולדה כי ירמיהו היה מתבא בסמכים ו בפניה בבתי כסמיות וחולד אל הנשים בן חרחס בסתך במסכה כתרנו בבית אולפכא אשר קרא מלך יהודה כזה לקראם כאילו קראם וכן יוכן סלמה את הבית והרומים להם וכן הוא דברי הימי אשר קרא לפני מלך יהודה ודבר אל אשר קרא מלך יהודה וכי מלך יהודה קראם והלא ספן קראם אלף מכאן לשומע כעונה אספך בחרק בעקל אויבך ויבא גם כן בסגול על משקל אכרך בבטן על אבותיך כמו אלף וכאספת אל קברותיך בסלום והלא כתיב ויורו המור למלך יאסיהו מהו בסלום סלח חרב בית ה המקדש בימיו וכן הוא מפרס והולך ולא תראה עיניך בכל הרעה אשר אני מביא אל המקד הזה קברותיך רל קברות אבותיך והכהנים והכזיבים תי וכהניא וספריא תרגם ה הכזיבים ספרי כלום תלמידים לפי סלח היו עם כבאי אחרים שהרי מלך סלח א חולד מלמד סלח היו עם כבאי אחרים וכן תרגם סופט וכבאי ריון וספר וכוכל לפרס כבאים כמסמנו כי ירמיהו ופניהו בן כסוי היו כ כבאים בזמן ההוא ואוריהו בן סמעהו אספר סהיה כבאי גם כן בזמן ההוא ולא היו בירושלם בעת סמכא חלקיה חכה את ספר התורה ועתה כאשר סלח המלך לאספ אים יהודה באו גם כן הכזיבים לירושלם על העמור כתרנו על אסנוכא וכבר פל למעלה ברבר יחואם וברברי הימי ועמור המלך על עמרו כלומר במקום סהיה רגול לעמוד עם עדותיו בהנעת חליו ועמור כל העם בבית עמרו והתחזקו בפיחם וכלבם בביתו וכן העמור לכך אס תחזק לדיך ותיקביל כל עמא עליהן קיימא ואת כהני המסל סהיו סכיים לכחן רגול וכתיוות סגן כהניא

סומרי

כה תאבדו ליוסף אנא שא נא ואבר שאול כה תאבדו לדוד ואל מלך יהודה השלח דמלכים וחברו דר ח כה תאבדו איט אל רעהו דירמיהו וצרח אתם אל אדניכם והבאתי אתכם אל השלח אתכם אלי דירמיהו ראספן פתחן נס בסדר שבות באזניהם ח בקריא וס רתנו אל יעקב את כל אלה תגבר

ואל חלקיהו הכהן ואחיקם ועבכו וספן ועשיה לוח חולדה נבייתא אתת שלום בר תקנה בר תרס נטר לבוש והיא יתבא בירושלם בבית אולפכא ומליו עיפיה ואמרת להון בידן אמר י אלהא דישדאל אמרו לגברא דשלח יתבון לותי ובידן אמר י האנא מימי בישתא על אתרא תרין ועל יתבוהי ית כל פתגמי ספך דקרא סלכא שבטא דבית יהודה חלף דשבקו פולחני ואסקיו בוססין לפטעות עמסיה בריל לארגוא קדמי בבל עובדי ידיהון וידלק רוגיו באתרא הרין ולא יספיו וסלכא שיכט דבית יהודה דשלח יתבון למתבע אולפן מן קנס י בידן מיסרון ליה בידן אמר י א אלהא דישדאל פתגמא דישמעתיא חלף רזע לכך ואתבעת מן קנס י במשמעך דגזירות על אתר הרין ועל יתבוהי למקחי לצדו ולרופא ובועתא ית לבושך וכביתא קדמי ואף קדמי שמיע אמר י ובכך הא אנא ביש לך לוח אבהתך ו ותחבניש לקברך בשלם ולא י יחזיון עינך בכל בישתא די אנא מימי על אתרא תרין ואתיבו ית סלכא פיתגמא ושלח מלכא וכנשו לותיה כל כבי יהודה ו וירושלם וסליוק מלכא לבית מקדשא דיוכל אנש יהודה ויתבי וירושלם עמי וכהניא וספריא וכל עפא לסועינא ועד דבא וקדא קדמיהון ית כל פתגמי ספרא דקייסא דאשתבח בבית סקדשא דיי וקם מלכא על אסנוכא וגזר ית קיימא קנס י למסדך פתר פולחן דיי ולמטר פקודותי וית סחידותותיו קיימותי בכל לבא ובכל נפש לקיימא ית פ פתגמי קיימא הרין דכתיבין על ספרא הרין וקבילו כל עפא עליהון קיימא ופקוד מלכא ית חלקיהו פתגמא וית סגן כהניא

רדק

וילך חלקיהו הכהן ואחיקם ועבכו וספן ועשיה אל חולדה הנביאה אשת שלום בן תקנה בן חרחס שמר הבגדים והיא יתבא בירושלם במשנה וידברו אליה ותאמר אליהם כה אמר יהוה אלהי ישראל אמרו לאיש אשר שלח אתכם אלי כה אמר יהוה הנבי מביא רעה אל המקום הזה ועל ישוביו את כל דברי הספר אשר קרא מלך יהודה תחת אשר עזבוני ויקטרו לאלהים אחרים למען הבעכני בכל מעשה יריהם ונצתה חמתי במקום הזה ולא תבכה ואל מלך יהודה השלח אתכם לדרש את יהוה כה תאמרו אליו כה אמר יהוה אלהי ישראל הדברים אשר שמעת יעזרך לבכך ותבכע מפני יהוה בשמעך אשר דברתי על המקום הזה ועל ישוביו להיות לשמה ולקללה ותקדע את בגדיך ותבכה לפני וגם אנכי שמעתי נאם יהוה לבן הנבי אספך על אבותיך ונאספת אל קברותיך בשלום ולא תראינה עיניך בכל הרעה אשר אני מביא על המקום הזה וישובו את המלך דבר וישלח כה המלך ויאספו אליו כל זקני יהודה וירושלם ויעל המלך בית יהוה וכל איש יהודה וכל יושבי ירושלם אתו והכהנים והנביאים וכל העם למקטן ועד גדול ויקרא באזניהם את כל דברי ספר הברית הנמצא בבית יהוה ויעמד המלך על העמוד ויכרת את הברית לפני יהוה ללכת אחר יהוה ולשמד מצותיו ואת עדותיו ואת חקתיו בכל לבובם לפשלהקים את דברי הברית הזאת הכתבים על הספר הזה ויעמד כל העם בכרית ויעז המלך את חלקיהו הכהן הגדול ואת כהני המשנה

ויתפרקו כל העם את נובי הזוב אשר באזניהם וישכס אבימלך בבקר ויקרא לכל עבדיו בבוא כל ישראל לראות את פני הקהלו אלי את כל זקני שבטכם ויעל המלך ביתי דמלכס וחברו דרתי שכנא וקראנה באזניהם בבית חרש נסים נסר כספרא דא חלק אסכנא

אל חולדה אמרו רבמנו לפי שהאשה מרחמת מן האים לכך לא סלח אל ירמיהו וים סאומרי ירמיהו לא היה עם שהלך להחזיר עמרת הסכטים במסכה בבית אולפכא וים ספיתרין במסכה חון לחומה בין שתי החומות שהוא מסכה לעיר ואספת אל קברותיך בסלום ומהו הסלום ולא תראינה עיניך בחורבן הבית על העמור

מקום מעמד המלך בבית המקדש ואת כהני המסכה סכני כהונה סהם סכיים לכהנים גדולים סומרי

רלבב

והיא יוסבת בירושלם במסכה תרגם יוסתן במסל בבית המרס לכן הכני אוספך אל אבותיך רל סכמותו והיה סכבר אלף אבותיו ולא תהיה ס הרע בימיו דמ סהיו ביסל אז כבאי זולת חולדה אך סלח אליה מפני היותה קרוב לו כי היתה אז בירושלם ועמור המלך על ס העמור ירמיה סכנו סס עמוד והיה בו ס המלך בעת קראו את התורה כמו שזכר ב בפרשת הקהל ואת כהני המסכה סס הכהני סכני לוכמו סגן הכהני והנמצא לו לפי מדרגותיה על סקדרי בסרמות

ויאסכו וכתיוות וסל סכיא סליויא סלחו וסלחו סלסתיא גרמיו דמלכא ולחיותיו תגדל וכסכ

סומרי הסף. אמר כלים הממונים על כל צורכי הסת ומפתחות העזרה בדם :
בסרמות קרדון. במישר קרדון : ונסא את עפרם בית אל. אל מקום טמא אשר
טמא גם את המזבח שעשה ירבעם ושרף עליו את כהני הבמות : ויקטר בבמות.
ואותן שקטרו בבמות בערי יהודה : את בתי הקרשים : בתי הזמח : אורגות מס
בתי יריעו : לא יעלו.
הכהני שקטרו בבמו
לעז לא יעלו שר ל
למרת למזבח יו : כי
אם אכלו מזו : כלום
כי אם ברבר זה לא
יבאו מכהונתם :
סמותרין לאכול ב
שרש' הריהם כבעלי
מומין חולקין ואוכלין
אכל לא מקריבין :
אכלו מזות : מכחות
והוא הדן לכל ה
הקדשים : את

ותשא יריעם נמסר בסדר אחרי בות ובריש ספרא דא סבין ח : ויצא יג חסוס' נכסר כסדר
קרח : לעפר ג' וס' נמסר בסדר עקב : בני ט' כתיב יוד וס' נכסר כיהושע סבין ח :
ותא שומרי הסף להוציא מהיכל
יהוה את כל הכלים העשויים
לבעל ולאשרה ולכל צבא השמים
וישרפם מחוץ לירושלם בשדמות
קרדון ונשא את עפרם בית אל :
והשבית את הבמרים אשר נתנו
מלכי יהודה ויקטר בבמות בערי
יהודה ומסבי ירושלם ואת ה
המקטרים לבעל לשמש ולירח
ולמולות ולכל צבא השמים : ויצא
את האשרה מבית יהודה מחוץ
לירושלם אל נחל קרדון וישרף אתה
בנחל קרדון וידק לעפר וישלך את
עפרה על קבר בני העם : ויתן את
בתי הקדשים אשר בבית יהוה אשר
הנשים ארגות שם בתים לאשרה :
רצא את כל הכהנים מערי יהודה
ויטמא את הבמות אשר קטרו שמה
הכהנים מגבע עד באר שבע ונתן
את במות השערים אשר פתח
שער הושע שר העיר גאש-על-
שמאול איש בשער העיר : אהל לא
יעלו כהני הבמות אל מזבח יהודה
בירושלם כי אם אכלו מצות בתוך
אחייהם : וטמא את החתפת אשר
בני הגם לבלתי להעביר איש
את בנו ואת בתו פאש למלך :

רלבג

בסרמות קרדון. הוא
כמו נחל קרדון והוא
מיסור שהיה בו
והשבית את הכמרי.
ל' סבטל והשבית את
הכמרי שקטרו כל אחד
מהם בבמות בערי
יהוד' ובמסבי ירושלם
והשבית גם כן ה
המקטרי לבעל ולשמש
ולירח ולמולות ולכל
צבא השמים וידמה
מכבר החזירים למוטב
וכטל העבודה ההוא
שהיו עושים לבני
וישלך את עפרה על
קבר בני העם. ר' לעל
קבר העם שהיו עובדי
עו' ומזה המקור למרצו
מקבר אסור בהנאה
מאם היה מותר ב
בהנאה היה לו ל
להשמר מזה טמא
יהנו עובדי העם ו
וכמבאו הכיזמ' ו
ויתן את בתי הקדש'
אשר בבית יו : אפסר

ותא שומרי הסף להוציא מהיכל
יהוה את כל הכלים העשויים
לבעל ולאשרה ולכל צבא השמים
וישרפם מחוץ לירושלם בשדמות
קרדון ונשא את עפרם בית אל :
והשבית את הבמרים אשר נתנו
מלכי יהודה ויקטר בבמות בערי
יהודה ומסבי ירושלם ואת ה
המקטרים לבעל לשמש ולירח
ולמולות ולכל צבא השמים : ויצא
את האשרה מבית יהודה מחוץ
לירושלם אל נחל קרדון וישרף אתה
בנחל קרדון וידק לעפר וישלך את
עפרה על קבר בני העם : ויתן את
בתי הקדשים אשר בבית יהוה אשר
הנשים ארגות שם בתים לאשרה :
רצא את כל הכהנים מערי יהודה
ויטמא את הבמות אשר קטרו שמה
הכהנים מגבע עד באר שבע ונתן
את במות השערים אשר פתח
שער הושע שר העיר גאש-על-
שמאול איש בשער העיר : אהל לא
יעלו כהני הבמות אל מזבח יהודה
בירושלם כי אם אכלו מצות בתוך
אחייהם : וטמא את החתפת אשר
בני הגם לבלתי להעביר איש
את בנו ואת בתו פאש למלך :
ותא שומרי הסף להוציא מהיכל
יהוה את כל הכלים העשויים
לבעל ולאשרה ולכל צבא השמים
וישרפם מחוץ לירושלם בשדמות
קרדון ונשא את עפרם בית אל :
והשבית את הבמרים אשר נתנו
מלכי יהודה ויקטר בבמות בערי
יהודה ומסבי ירושלם ואת ה
המקטרים לבעל לשמש ולירח
ולמולות ולכל צבא השמים : ויצא
את האשרה מבית יהודה מחוץ
לירושלם אל נחל קרדון וישרף אתה
בנחל קרדון וידק לעפר וישלך את
עפרה על קבר בני העם : ויתן את
בתי הקדשים אשר בבית יהוה אשר
הנשים ארגות שם בתים לאשרה :
רצא את כל הכהנים מערי יהודה
ויטמא את הבמות אשר קטרו שמה
הכהנים מגבע עד באר שבע ונתן
את במות השערים אשר פתח
שער הושע שר העיר גאש-על-
שמאול איש בשער העיר : אהל לא
יעלו כהני הבמות אל מזבח יהודה
בירושלם כי אם אכלו מצות בתוך
אחייהם : וטמא את החתפת אשר
בני הגם לבלתי להעביר איש
את בנו ואת בתו פאש למלך :
ותא שומרי הסף להוציא מהיכל
יהוה את כל הכלים העשויים
לבעל ולאשרה ולכל צבא השמים
וישרפם מחוץ לירושלם בשדמות
קרדון ונשא את עפרם בית אל :
והשבית את הבמרים אשר נתנו
מלכי יהודה ויקטר בבמות בערי
יהודה ומסבי ירושלם ואת ה
המקטרים לבעל לשמש ולירח
ולמולות ולכל צבא השמים : ויצא
את האשרה מבית יהודה מחוץ
לירושלם אל נחל קרדון וישרף אתה
בנחל קרדון וידק לעפר וישלך את
עפרה על קבר בני העם : ויתן את
בתי הקדשים אשר בבית יהוה אשר
הנשים ארגות שם בתים לאשרה :
רצא את כל הכהנים מערי יהודה
ויטמא את הבמות אשר קטרו שמה
הכהנים מגבע עד באר שבע ונתן
את במות השערים אשר פתח
שער הושע שר העיר גאש-על-
שמאול איש בשער העיר : אהל לא
יעלו כהני הבמות אל מזבח יהודה
בירושלם כי אם אכלו מצות בתוך
אחייהם : וטמא את החתפת אשר
בני הגם לבלתי להעביר איש
את בנו ואת בתו פאש למלך :

הקדשים מן הארץ תרגם כממשע כפרת נרא בי אש היה הקדשים זה ענין זמה
מה ענין בבית יו אכל האשרה שעשה מנסה בבית יו עשה מס בתים לבני ס' ארצו
יריעות לכבוד האפרת : בתים לאשרה. יריעות היו אורגות מס והיריעות היו
בתים לאשרה כמו בתים לבדש אכסר שהיו אותן יריעות תלויות סביב האשרה
והיה לאשרה בית ומקו' וי' די כסא מיייתין תמן מכולין לאשרה ופי' בעל הערוך
כמו מכלית סהם מרות : ויבא את כל הכהנים : לה הכהנים היו מזרע אהרן
ותרגם אותם ויתן כומריא לפי שנעשו כומרי' לעז' והביא אותם לירושלם והחזירם
במזבחה : ויטמא. שם אותם מקום טומאה להסליך שם נבלות וכל טומאה
להרחיק העז מלב העם : אשר פתח מער' כמו ואשר פתח העשר וכמוהו שמע
ירח ופי' נתן את במות העשרי' נהבמה אשר היתה פתח מער יהושע שר העיר נב
נתן אולי היתה גדולה משאר הבמות לפיכך זכר אותה לבדה : אשר על שמאל
איש במער העיר. כלומר הבא איש במער העיר היתה זאת הבמה לשמאלו וכך
ת' במעלה תרע קרתא : כי אם אכלו מזות. פירסור בותינו ז' הרי הם כבעלי
ס' מקום שהיו מעבירין שם
העבודה כד' שלא יטמא האב צעקת בנו כשהיו מעבירין אותו באם ויכהם
לבעליהם ויקחו מירם והמק' הזה היה גא' שהיה לאדם הנקרא הנם ונקרא ג' הנם ונ' בן הנם והכתוב הזה בני הנם והקריבן הנם כי לבני הנם היה זה הגיא או לאחר
מהם וטמא יאשיהו אותו המקום כלום שם אותו מקום טומאה להסליך שם נבלות וכל טומאה
המולך פירסור בדרם אמרו ר' לאף על פי שהיו כל בתי עז' בירושלם המולך היה חוץ לירושלם והיה עשוי צלם חלול נתן לכפי' משבחה קנקל' וכל מי שמקריב סלת פותחין
לו לאחר מהם תורק ובני יונה פותחין לו ס' ככס פותחין לו ג' איל פותחין לו ג' עגל פותחין לו חמשה סור פותחין לו ששה וכפ' מי שהיה מקריב בנו פותחין לו
שבעה והיו כפיו של עגל וירי' פשוטות בארם שפותח דיו לקבל מחבירו והיו מסקיין אותו באם והכומרי' נוטלים את התירקן וכותקין תוך דיו של מולך והתירקן מוציא כפסס
ולמה נקרא חתפת והנם תפת שהיו מנהגם כדופים שלא יטמא אביו קול הנער וירחם עליו ויחזרו בו הנם שהיה התירקן מנהגם וקול כהמותיו שולה ידבר אחר הנם
שהיו הכומרים אומרים הנה לך יעבר לך יתבעס לך : ויטבת

ויסבת את הסוסים. ובגלגלם כן זה המעשה שהיו עושים מלכי יהודה שהיו עוברים
לשמש ונתנום סוסים שהיו מוכנים לזאת העבודה שהיו רוכבי עליהם והולכים
לקראת השמש בבקר בזרחה והיו הולכים לקראת ממקום שהיה מבוא בית יי
עד לסבת כותן מלך וזהו שאלו מבוא בית יי אל לסבת כותן מלך וזהו שאלו מבוא בית יי

בדרכות דגמלאים ואח' בקריאה וס' בדרכות פרעה וחילו ירה בים חס. בדרכות השמש שרף. שמו
בדרכות כבודך בדרכות עטירב: בבית אל ד בקריאה וס' ויתרו בית יוסף בבית אל. וגם אח המזבח אשר

את הסוסים. אחת המעשרות לחמה היו להם סוסים מוכני' לזאת לקראת החמה
בבקר: התופת. הוא המולך ועל סם שהיו הכומרים מקינים בתופים שלא יסמע
האב את נהמת הבן כשהוא כזה ברי הצלם קר אוהותופת: כותן מלך. כך שמו
אשר בדרכות: לא ידעתי מה הם: וירץ משם. ויבערם משם: להר המעשיית

הר הזיתים הוא הר
המטף וכיון שהזכיר
את שמו על ירי עץ
סנה שמו לבגדיו:

מה הציון הלז. ראה
הבד מברו אחר עליו
קמטונים וחורלים
וכדו אחר הדסים
ובגדים ותמה עליו
ואמר מה זה קבר אים
האלהים וכדו העקר
סנה לבגיו מיקטוהו
אצלו: אשר

רלבג

ויסבת את הסוסים
הנה מלכי יהודה כתנו
לשמש סוסים מיוחדים
שהיו רוכבים בהם מ
מבוא בית יי אל ל
לסבת ממ' סנה המלך
לזהו שר על המגדשים
ודמה סטלסל ההוא
היו עושים דבר מה
לשמש והנה הם היו
הולכי מבית יי לזאת
המזרח אל הלסכת
ההיא להסבתו לשמש
הפך מה סכוכה ס
העורה ולזה סדרת
סיהיה קרס הקרס
לפאת מערב כמו ב
סבארכו בבאורכו
לרברי התורה: ואת
מרכבות השמש סרף
באם. רל המרכבות
אשר לסוס' הכזכר:
אל כחל קדרת. מיוסר
קדרתו: אשר בבס
סלמה מלך יסאל
כבר בארכו סמה ט
סקסם סלא בנה אותם
סלמה אך סעלים ע
עיון מכסותיו סבנו ב

הבנו האולזה יחס הכת' ביותם אל סלמה: וימלא את מקומם עצמות ארם.
למלא אותם ודמה סעצמות עבד יעז עשה זה: ויקח את העצמות מן הקברים
זה לאות סלא היה מים סם רק עצמות החטאים ולזה לא הסכים לסרף עליהם
עצמות אים האלהים ומלטו עצמותיו עצמות הכזב אשר בא משומרון ולולי זה
כבר היו עצמותיו כסד פים כי היה מכס' איעז: מה הציון הלז. הנה בנו בניך על
קבר אים האלהים להכירו והבניך ההוא סקרא ציון וסאל יאסיהו מה הציון הלז:
ויחז

ותלנו

ובטל ית סוקותא דיי הבגמלכיא
רבית יהודה לשימשא ספעלגא
רבית מקרשא דיי ללשבר נתן
מלך נחא רבפרוור ויתרתיכי
שמשא אוקיר בנורא וית
אגוריא די על אגיר עילית איתו
ועבדו סלכיא דבית יהודה וית
אגוריא רעבר מנשר בתרתיין
ודת בית מקרשא דיי פדע סלכא
וארתיק סתמן ורמא ית עפרהון
לנחלא רקודון וית במתא
די על אפי ירושלם רמרוס ל
לסוד ויתא די בנא שלמה סלכא
רמריאל לעשתודת שקופ צ
צדוניא ולכמוש שקופ סאכני
ולסלסם רחוק בני עמון סאכב
סלכא: ויתברית קמתא נקץ
ית אשירמא וסלא ית אחרון
גרסי אנשא וואף ית אגוריא
די בביתאל במתא רעבר ירבעם
בר נבט דחויב ית ישראל אף ית
אגוריא והיה וית במתא תרע
ואוקיר ית במתא אדקה לעפרא
ואוקיר אשירמא וואתפני
ואשיתו נחא ית קבריא ורתמן
בטורא ושלח ונסב ית גרמיא
מן קבריא ואוקיר על אגוריא
וסאכיה כפתגמא ריירסלל נ
גבייא דיי ואתנכי ית פתגמיא
האילין וואמר מה ציונא
הרין די אנא חוי ואמר ליה א
אנשי קרתא קברא דגבייא דיי
דאתא משיבטא יהודה ואתנכי
ית פתגמיא האילין רעברתא
על אגוריא בביתאל וואמר
שבוקו מניה אנש לא יניד גרמתי

בביתאל: וגם אח כל בתי הכמות. ויבא אחר בזהבנים. וכן יבין ירבעם את שכם עד אשר ידבר ויחל
שבידכסם ככז כביתאל בבא כיתאל וזהו איש אלהים בא מיוודה:

הדבר והכזב אמ' מה שיעשה יאסיהו סז' העצמות מקבריה ויסרפו אותם לפיכך
זוה להם סיהיה ציון אותה הקבר כיכר ציון האחרים כי עצמות כזבא האמת ירע
סלא ויכזבו לקברו לפיכך סלא יאסיהו מה הציון הלז. ובררם ראה סברו אחר עליו בו
חרולים וקמטונים וכדו אחר עליו בו הדסים ועט' במים לפיכך תמה וסאל מה
הציון הלז והיה זה כי צדיק ורם צדיק בקברים בו כזבא אמת וכזבא הסקר:
ויאמרו אליו אנשי העיר. קבלה היתה בדם כי מטת סקבר סם הכזבא עד הזמן
ההוא יותר מטלם מאות וחמשים סנה אלל קבלה היתה בדם כן מפי אכ:
הקבר אים האלהים. סקר הנסמך הקבר קבר אים האלהים וכן הארזן הברית:
על המזבח בית אל. באבא הדיעש עם הסמוך סלא כמנהג וכמותו הלכות הקרם הייך הארז ודומים להם סכתנו בספר מכלול:

על

ודבריו ימים ופי' בראותו אותו
 כסדרה אותו מרעיתו להלחם ע
 פמו מהתרה בו וראתה אותו לבטם
 בלי מלחמה כמו שאמר בדברי
 זמרים כי להלחם בו התחפש
 ונעבם ואסיוהו לפי שלא שמע
 ואסיוהו אליו כי מפני אלהים היה
 אחר לו כמו שאמר בדברי הימ'
 ולא שמע אל דבר כהו בי ו
 דמיוהו התכבד בזה וכן אחר
 ר' ל' ב' אלהים האחר ב' אסיוהו
 קדם ומהם אחרו ב' חרל לך
 מאלהים אשר עמיו ובצו
 פרעה סם כלחם בכרכמים על
 פרת לקח הס' נקמת ואסיוהו
 ממנו סדר סם ימים רבים עד
 הסכה הרביעית ליהויקים בן
 ואסיוהו ובא עליו כטב' כז' והוא
 מהתכבד ירמיהו למזכר' על חיל
 פרעה ככה מלך מזכר' אשר היה
 על נהר פרת בכרכמים אשר ה
 סכה כטב' כז' מלך בבל וגו'
 ואומר והיה היום ההוא ל' ל'
 צבאות יוש' נקמה להדקם מזכריו
 הוא נקמת המלך ואסיוהו

רשי

וַיֹּתֵר דָּבָר יֵאָשִׁיהוּ וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה
הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דָּבָר
הַיְמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ בִּימֵי עֹלָה
פְּרָעָה נִכְחַ מֶלֶךְ־מִצְרַיִם עַל־מֶלֶךְ־
אֲשׁוּר עַל־נְהִי פָרָת וַיִּלְךָ הַמֶּלֶךְ
יֵאָשִׁיהוּ לִקְרָאתוֹ וַיִּמְיֹתֵהוּ בַּמִּגְדּוֹ
כִּדְרָתוֹ אֹתוֹ׃ וַיִּרְכְּבֵהוּ עַבְדֵּי מֶת
מִמְּגִדּוֹ וַיִּבְיֹאֲהוּ יְרוּשָׁלַם וַיִּקְבְּרֵהוּ
בְּקִבְרֵתוֹ וַיִּקַּח עִם־הָאָרֶץ אֶת־
יְהוֹאָחָז בֶּן־יֵאָשִׁיָּהוּ וַיִּמְשְׁחוּ אֹתוֹ
וַיִּמְלִיכוּ אֹתוֹ וַחֲתָת אָבִיו׃

וַיִּשְׁאֵר פִּתְגָמֹו יֹאשִׁיָּהוּ וְכָל דֹּי
עַד הָלֹא אֵינֶנּוּ כְּתִיבִין עַל סֵפֶר
פִּתְגָמֵי יוֹסֵף לְמַלְכֵי אֲרָבִית יְהוּדָה
: בְּיוֹמֹתֵי סָלִיק פִּרְעֹה תִּגְרָא
מִלְכָּא רְמַעְדִּים עַל מִלְכָּא דְאַתּוּר
עַל גִּתְרָא פֶּרֶת וְאַזֵּל מִלְכָּא יֹאשִׁיָּהוּ
לְקַרְסוּתִיָּה וּקְטִילִיה בְּמִגְדוֹ בֶּרֶךְ
תְּנֹא יִתִּיה : וְאַתְחֹתֶיה עֲבֹדוּהִי בֶּרֶךְ
סִית סִמְגֵדוֹ וְאַתִּיאֹהִי לִירֻשָּׁלַם
וּקְבֹרֹתִי בְּקֹבְרֵמִיָּה וְדָבָר עֲמָא
דְּאַרְעָא יֵת יְהוֹאָחָז בֶּרֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ
וּמִשְׁתַּחֲוִי יִתִּיה וְאַסְלִיכִי יִתִּיה תַּחֲתוֹת
בְּרֵךְ יְהוֹאָחָז : כָּל חַל כָּהֵן

כחצו
ל חם נח חל
כי אין הכשר

בן עשרים ושלש שנה יהואחז
במלכו ושלשה חרשים מלך ב
בירושלם ושם אמו חמוטל בת
דמיהו מלכה: ויעשה הרע בעיני
יהוה ככל אשר עשו אבותיו
ויאסרהו פרעה נכה ברכל בארץ
חמת במלך בירושלם ויתן ענש
על הארץ מאה בכר בסף וכבר זהב
: וימלך פרעה נכה את אליקים בן
יאשיהו תחת יאשיהו אביו ויסב
את שמו יהויקים ואת יהואחז לקח
ויבא מצרים וימת שם: והכסף
וזהב נתן יהויקים לפרעה אך
העריך ארז הארץ לתת את הכסף
על פי פרעה איש בערכו גנש את
הכסף ואת הזהב ארז עם הארץ
לתת לפרעה נכה: בן
עשרים וחמש שנה יהויקים במלכו
ואחת עשרה שנה מלך בירושלם

וְחִלַּת שְׁנַיִם יְהוֹאָחָז בֶּרֶם לֵךְ ו
וְחִלַּת יֶרֶחַן מֶלֶךְ כִּירוּשָׁלַם
וְשׁוּם אִמִּיהָ חֲמוּטָל בַּת יִרְמְיָה
מִן לִבְנָהּ וַעֲבָד וְדָשׁ קָנָם וְ
כָּל דַּעְבָּדוֹ אֶבְרָתוֹהִי וְאִסְרִיהָ
פָּרְעָה תִּגְדָּא בִּרְכָּלָה כְּאַרְעָא
וְחִמַּת מַלְמִימֶלֶךְ כִּירוּשָׁלַם וְרָמָא
מִגְבִּיתָא עַל עֲמָא דְאַרְעָא מֵאַרְ
כְּכִרִי כִסְפָּא וְכִפְרָא וְחִזְקָא ו
וְאַמְלִיךְ פָּרְעָה תִּגְדָּא יְתֵאֲלִיקִים
בֶּר יֹאשִׁינוּהוּ תַּחֲתוֹ יֹאשִׁינוּהוּ אֲבוּתִי
וְשׁוּי יֵת שְׁמִיהָ יְהוֹנָדָּאִים וְיֵת יְהוֹאָחָז
דְּבֶר וְאַתָּא לְמַעְרִים וּמִית תָּמָן ו
וְכִסְפָּא וְחִזְקָא יְהִיב יְהוֹנָדָּאִים
לְפָרְעָה בְּרִם רָמָא מִגְבִּיתָא עַל
עֲמָא דְאַרְעָא לְמָתָן יֵת כִּסְפָּא עַל
מִימְרָא דְפָרְעָה גְבֶר בֶּר חֲזוּ טָקִים
יֵת כִּסְפָּא וְיֵת דְּהִנָּא מִן עֲמָא
דְאַרְעָא לְמָתָן לְפָרְעָה תִּגְדָּא ו
בֶּר עֲסָרִין
וְחֲמֵשׁ שְׁנַיִם יְהוֹנָדָּאִים בֶּר מֶלֶךְ
וְחִזְקָא עֲסָרִין שְׁנַיִם מֶלֶךְ כִּירוּשָׁלַם

הטלמי' צדקתו הרביעי' עלום והנה לא נזכר מס' יהואחז והם אמרו כי יוחנן הוא יהואחז וקראו בכור שהיה בכור למלכות וסוף הוא צדקתו ואמ' הטלמי צדקתו מהיה מליטי לבני ואסיהו ואמר עליו הרביעי' עלום שהיה רביעי' למלכות ואסיהו וקראו עלום שטלמה מלכות בתרוד בימיו ואכני פירשתי בדברי הימ' כי עלום הוא יהויכין ובזכרו בן הבן בסדר הדברים רבי' במוהו בפר' והחכם רבי' אברהם בעתת בבי יוחנן היה בכור ולא מלך וטלום הוא יהואחז והנה יהואחז היה בנות אביו בן כ"ג וצדקתו מהיה גדול ממנו בן כ"ר ויהויקים בן כ"ה והנה במלך צדקתו לפיזה החשבון היה בן ל"ה והכתוב אומר בן כ"א צדקתו במלכו אלא מהמליכו

עצירה

מדידה - כתוב בלוד וקרי זכורה בלזעס הדגם : אבותינו אחת ומכסה : והיו ליהוויקים עבר שלם סכים . הנה מצאנו כי כבוד כזר מלך בסנה הרביעית ליהוויקים בי כן כתיב בירמיהו הרבר אשר היה אל ירמיהו על כל עם יהודה בסנה הרביעית ליהוויקים בן יאשיהו מלך יהודה היא הסנה הראשונה לכבוד כזר מלך בבל . ובדמיאל חומר בסנת שלם למלכות יהוה בל כבוד כזר וגו' ויתן יי' בידו את יהוויקל מלך יהודה ומקצת כלי בית האלהים ויביאם ארץ מצער . והנה אמר כי יהוויקים הגלה בבל וכן חומר מדברי הימים להוליתו בבלה וירמיה כתבא עליו סחוב והשלך מהלאה לשעיר ירושלם כראה כי בדרך מת ואמר כי בסנת שלם למלכות יהוויקים מהמליכו פרעה ככה ובסוף ג' שנים ליהוויקים בתחלת

יִשְׁלַח כֹּבֶקְרִיא וְסִם נִמְסַר בְּסֻדְרָה נָתַן: בְּרִבְרִי ר' בִּטְעָמָא בְּסִיפְרָא וְסִם לִיד עֲבָדוֹ אַחִיהָ הַשְׁלִיכִי. בִּיד יְהוֹטֵעַ בְּנִמּוֹן. אֲשֶׁר דָּבַר אֱלֹהֵינוּ. לִיד עֲבָדֵינוּ וְנִבְיָאִים: דִּם וְנִבְיָא ג' דְּסִמְבִּי בְּקִרְיָא וְסִם וְכַעֲרָת דִּם וְנִבְיָא

רשי

על פיו אֵלֵהֶם. כֹּל
הַדָּרֶה הַבָּלָה בַּיהוּדָה
עַל־דֵּי הַגְּדוּרִים הָאֵלֶּה;
וּמִסְבֵּי הַיּוֹדִים. לֹא
עַל מַטְוֵן כִּי אֲכָרוּ כִּי
נִבְּכָר נִזְכָּר בְּתוֹמָתָם
לְהוֹלִיכוֹ בְּבָלָה וְהִזֵּן מִ
מַגְדִּירִין אוֹתוֹ וּמֹת בִּי
בִּדְם כְּמוֹ מִגְדָּרִים קִי
קִטְרֹת חֲמוּרֵי קֶבֶד ס
קָחוּ וְהַשֵּׁלךְ וְהַבְרִי
הַיּוֹמִים כִּתְּבִי מִאֲכָרוּ
נִבְּכָר נִזְכָּר לְהוֹלִיכוֹ
בְּבָלָה; לְזִמְתָּ מִאֲכָרוֹ.
לְעֹזֵר לַיהוּדִים; כִּי
לִקְחָ מֶלֶךְ בְּבָלָה.
מִנְּחָו בְּמִלְחָמָה בְּשֵׁל
הַרְבֵּעִית לַיהוּדִים בִּי
בְּכֹרֵמִים עַל־כֵּהָר פִּי
פָּרַת כִּכְנוֹן בְּסִפֵּר
יִרְמְיָה; וְכֹא

עשה
ח' ככל חית
בהון חמיו
ועצות

וְשֵׁם אֹמֵר זִכְרָהּ בַּת פְּרִיָּה מִן דְּרוֹמָה׃
וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי הַיְּהוּדָה בְּכָל אֲשֶׁר--
עָשׂוּ אֲבֹתָיו׃ בִּמְיוֹ עָלָה נִבְכְּרָנָא עַד
מֶלֶךְ בָּבֶל וַיְהִי--לוֹ יְהוֹיָקִים עַבְדֹּ
שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיִּשְׁבּוּ מֶרֶד בּוֹ וַיִּשְׁלַח
הַיְּהוּדָה בָּנוֹ אֶת גְּדורֵי בָשָׂרִים וְאֶת--
גְּדורֵי אֶרֶס וְאֶת גְּדורֵי מוֹאֵב וְאֶת
גְּדורֵי בְנֵי-עַמּוֹן וַיִּשְׁלַח־ם בַּיהוּדָה
לְהֹאכִירוֹ כְּדַבֵּר יְהוֹרָה אֲשֶׁר דִּבֶּר
בִּירְעֻבֵי הַנְּבִיאִים׃ אַךְ עַל-פִּי
יְהוֹהֵה־יִתְרָה בַּיהוּדָה לְהַסִּיר מֵעַל
פָּנָיו בַּחֲטָאת מִנְּשׂוֹתָהּ בְּכָל אֲשֶׁר
עָשָׂה׃ וְגַם דָּם הַנְּקִי אֲשֶׁר שָׁפַךְ
וַיִּמְלֹא אֶת יְרוּשָׁלַם דָּם נָקִי וְלֹא אִבָּה
יְהוֹהֵלְסֹלַח׃ וַיִּתֵּר דְּבָרֵי יְהוֹנָדָּם
וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא-הֵם כְּתוּבִים
עַל סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
וַיִּשְׁכַּב יְהוֹנָדָם עִם אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ
יְהוֹיָכִן בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וְלֹא הָסִיף עוֹל
מֶלֶךְ מִצְרַיִם לָעָת מֵאַרְצוֹ כִּי-לָקַח
מֶלֶךְ בָּבֶל מִנְּחָל מִצְרַיִם עַד-נְהַר פָּרָת
כָּל אֲשֶׁר הִיתָה לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם׃
בֶּן-שְׁמֹנֶה עָשָׂה
שָׁנָה יְהוֹיָכִן כְּמִלְכוֹ וַיִּשְׁלֹשֶׁת חֹ-
דָּשִׁים מֶלֶךְ בִּירושָׁלַם וְשֵׁם אֹמֵר
נְחֻשְׁתָּא בַת-אַלְנָתָן מִירושָׁלַם׃
וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוֹרָה בְּכָל אֲשֶׁר-
עָשָׂה אָבִיו׃ בַּעַת הַהִיא עָלָה עַבְדֵי
נִבְכְּרָנָא עַד מֶלֶךְ בָּבֶל יְרוּשָׁלַם וְתִכְאֵ-
הָעִיר כַּמָּעוֹר׃ וַיִּבְאֵן נִבְכְּרָנָא עַד מֶלֶךְ
בָּבֶל עַל-הָעִיר וַעֲבָרֵי עָרִים עָלֶיהָ׃

זמורה
ח
כל סיפר חס
בתח
כב
ר' בעל מסופ
ותם
נ' ב' זקסין
תמכין
ב' חד חס' וחד
תל' די ידעת
לסלוח
ל' ל' ככ
ר
5
עלו
ח
ה

וְשׁוּם אִמְּיָהּ זְבוּדָה בַּת פְּרָחָה מִן
רוּמָה: וְעַבְדֵּי רַבִּישׁ קָרָם יי כָּל
דַּעְבְּדוֹ אֲבֹתָתוֹהִי: בְּיוֹמוֹהִי סָלִיק
נְבוּכַדְנֶאצַּר מִלְכָּא דְכַבְלָא וְהִנֵּה
לִיהּ יְהוֹנָקִים עֲבָדָא תַּלְתִּי שְׁנִין
וְתַב וּמְרִיר בֵּיהּ: וְגַרְיִי בֵּיהּ יֵרֵת
מִשְׁרֵית בְּסֻדְאֵי וְיֵת מִשְׁרֵית אֲרָם
וְיֵת מִשְׁרֵית מֵאָב וְיֵת מִשְׁרֵית
בְּנֵי עַמּוֹן: וְגַרְיִין בְּרַבִּית יְהוּדָה
לֹא זְבוּדָהּ: בְּפִתְגָמָא דִּי דִּי סָלִיק
בְּיַד עֲבָדוֹהִי נְבִיִּיא: בְּרָם עַל
רֶאֱגִיזוֹ קָרָם יי תוֹת דָּא בְּרַבִּית
יְהוּדָה לֹא לִיּוֹתָהּ: מֵאֲרַעַא בֵּית
שְׁכִינְתָּהּ כְּחוֹבֵי מִנְשָׁה כָּל דַּעְבְּד
: וְאַף דִּם זְכָאֵי דְאֲשֵׁר וּמִלְאֵי יֵת
יְרוּשָׁלַם תּוֹבְתָרָם: זְכָאֵי הוֹתֵרְעוּ
קָרָם יי וְלֹא לְמִשְׁבָּק: וְשֹׁאֲרֵי
פְתֻגְמֵי יְהוֹנָקִים וְכָל דִּי עַבְדֵּי תֵּלֵא
אִינוֹן כְּתִיבִין עַל סִפְרֵי פְתֻגְמֵי יוֹמֵי
לְמַלְכֵי דְבֵית יְהוּדָה: וְשָׁבִיב
יְהוֹנָקִים עִם אֲבֹתָתוֹהִי וּמֶלֶךְ יי
יְהוֹנָבִיז דְּבֵיהּ תַּחְתּוֹתָהִי: וְלֹא
אוּסִיף עוֹד מִלְכָּא דְּמַצְרַיִם לְמִפְק
מֵאֲרַעִית אֲדִי נְסִיב סִלְכָּא דְכַבְלָא
מִנְחַל מַצְרַיִם עַד נְהַר פְּרָדָּה כָּל
דְּהוּה לְמַלְכָּא דְּמַצְרַיִם: בְּרַחֲמֵי
עֲסָרֵי שְׁנִין יְהוֹנָבִיז בְּדִ מֶלֶךְ וְתִלְתָּא
יֶרֶחִין מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשׁוּם אִמְּיָהּ
נְחוּשְׁתָּא כְּתָא לְתַנּוּ מִירוּשָׁלַם: וְעַבְדֵּי
רַבִּישׁ קָרָם יי כָּל דַּעְבְּדֵי אֲבוּהוֹ
בְּעִירְתָּא תַּחְוָא סָלִיקוּ עֲבָדֵי
נְבוּכַדְנֶאצַּר מִלְכָּא דְכַבְלָא ל
לִירוּשָׁלַם וְעַלְתָּ קֳדָמָא בְּצִיִּירָא:
וְאַתָּא נְבוּכַדְנֶאצַּר מִלְכָּא דְכַבְלָא
עַל קֳדָמָא וְעַבְדּוֹהִי צִיִּירִין עֲלָה:

עטק: מנחל ד' בקרא' אוס' ונקח בעת רחא
עזר מלך סערים. מנחל ברדך ישתה;
וזה בראשם. שפכה ידיו נאל שפכה את
ה' עבדי כבד נצר. נצתה עריו נצתה
י"על בית מלך יהודה גלעד. יונה ואבר
קעת כי אני שסעתי. שפכה ואני בסעט
עמינו אל' שלה וכני שסעט דיכל עם;

[illegible]

חיצה

דרך מערב בין החומות. מערה הולכת מביתו עד ערבות ורחובות לדרך המערה והקבה זמן צב הולך על גב המערה חוץ לציר ורפס כסדים אחר הצב וכסעו לנפוח המערה בערבות ירחו ורחוהו הוא סאמר יחזקא ופרסתי רשתי עליו וכתפס במדדתי וידבר אתו משפט כתיובח עמו על הסכסכה ואת כל בית גרול. בתי כנסיות סגורין בהן תורה ותפלה ובתי הספרים ואת הכופל סממנו לקול כבוד כזר ויכחו אליו מן העיר כמו בלכחו אל סקל כסלנו עליו ממכס וגו' ולוגבים. חופרי הארץ לשון יקבים ססה חפורה בקרקע

רלבג

בתעשה לחרם ויחזק הרעב בכיר. הנה לא באר באזה חרם ואולם בספר ירמיה באר מזה היה בחרם הרביעי בתעשה לחרם וכתפס העיר. רל על ידי חיל כסדים וכל אכסי המלחם הלילה. רל יכרחו הלילה לפי סראו כי חיל כסדים כסכו למיר. דרך מערב בין החומות. רל סיכא דרך סהיה בין שתי חומות כרי סלא יראוס כסרולא ירגשו בהם. אחר על גן המלך. רל אכל גן המלך. וילך דרך הערבה. רל כיהמלך הלך דרך המדבר סלא ירגשו בוכסדי וידברו אתו משפט. אחר לו משפט המורד והעובר על סכסכו ולזה הרב בניו וצור עיני דרקהו ויאקרהו בנחשתו וכתהו בבית האקורי עד יום מותו כמו סכ בספר ירמיה וכתפס החמשי בתעשה לחרם. וכבר אמר בספר ירמיה ב בעשור לחרם וירמיה סהתחלת החרב היה בתעשה לחרם כי אז כסכו בירוסלם וסוף החורבן היה בעשור לחרם כי אז כסרף ב בית המקדש ואת כל בית גרול. רל ואת כל בית ארס גרול. אחר רב טבחים. רל אחר את רב טבחים. לכורמים ולוגבים. רונה לומר לעבוד סהרות והכרמים ואת עמודי הנחשת אחר בתי. וכבר התבאר בענין צורת אלן הכלים בזכרון בבית סלמה בית ס המקדש ומס ילקח ביאור כל מה סזכר בזה המקום מאלו ס הכלים. סריה

וחכקעל וס' נכס בסדר קרח ובמלכ' א' סכ' א' אל גן כל לשון נן אל בג' על וס' אשר על גן המלך ובשרים. וחברו דסוף ירמיה. ועל גנהו וינקתו ירחו ל' בספרא וישגו אחו בערבות ירחו. וכל יחושע ומלכיס ירחו במדין. וכל אוריתא דכול ירחובל שאר קריאה ירחו וס' ושון וס' חופס ריכקרא רי

בתעשה לחרם ויחזק הרעב בעיר ולא היה להם לעם הארץ: ותפקע העיר וכל אנשי המלחמה הלילה לדרך שער בין החמתיים אשר על גן המלך ובשרים על העיר סביב וילך דרך הערבה: וידברו חילי כשרים אחר המלך וישגו אתו בערבות ירחו וכל חילו נפצו מעליו ויתפשו את המלך ויעלו אתו אל מלך בבל רבלתה וידברו אתו משפט: ואת בני צדקהו שחטו לעיניו ואת עיני צדקהו עור ויאסרוהו בנחשתים ויבאחו בבל: החמשי בשבעה לחדש היא שנת תשע עשרה שנה למלך נבכד נאצר מלך בבל באנכו דארן רב טבחים עבד מלך בבל ירושלם: וישלף את בית יהודה ואת בית המלך ואת כל בתי ירושלם ואת כל בית גדול שרף באש: ואת חומת ירושלם סביב נתצו כל חיל כשרים אשר רב טבחים: ואת יתר העם הנשארים בעיר ואת הגפלים אשר נפלו על המלך בבל ואת יתר החמון הגלה נכו דארן רב טבחים: ומלל הארץ השאיר רב טבחים לכרמים ולגבים: ואת עמודי הנחשת אשר בית יהודה ואת המכנות ואת ים הנחשת אשר בבית יהודה שכרו כשרים וישאו את נחשתם ככלה: ואת הסירות ואת היעים ואת המזמרות ואת הכפות ואת כל כלי הנחשת אשר ישרתו כס לקחו: ואת המחנות ואת המזקורות אשר זהב זהב ואשר כסף כסף לקחו רב טבחים: העמורים שנים היום האחר והמכנות אשר עשה שלמה לבית יהודה לא היה משקל לנחשת

ובלחון כתיבן בסוף תיבותא כמ' ירחת כתיב וס' כימובח חאל. וכל יחושע חס' יוד במא ובית חגלה ועמק: ואת בני ירסבי כקריאה ס' כנסר כריס סדר ויטב: לעיניה בקריא וס' ושרף את הדפה לעיניו: ותלך חמר בית אבנו אחיה: ואת בני צדקה שחטו לעיניו דמלכיס. וחכריהם דירמיה קרמא ותניא: ובחרש ה' רפ בקריאה וס' כנסר כסדר פנחס: ואת כל ביה דסמבי בקריאה וס' כי נשני אלהס אח כל עבלי ואת כל. ויכלל יוסף את אביו ואת אחיו. ואת כל בית אבין תאספי אליך הביתה. ואת אחימלך. וישב עליהם חוקיה דישעיה. ושרף את בית יואת בית המלך דספרא. וחברו דרכי תניא. כי באשר ידבק האזור תניא דפסוק. ואקח את יאזניה בן ירמיה בן חבציה ואת אחיו ואת כל פא הפועל וסדברי רבותיו ואת ירמיה וס' יוסף לכורמים לו מלקטיו אפרסחן מעין גיר רמתא וליעבים לזרי חלון מקולא דכור עד חיפא

בתעשה לחרם. ולא זכר באזה חרם ובספר ירמיה אמר בחרם הרביעי בתעשה לחרם: וכתפס העיר. סקעו הכסדי חומת העיר וכיון סראו אכסי המלחמה אחר בעיר כי סקעו העיר ברחו כלילה ההוא וזהו סאמר וכל אכסי המלחמה הלילה רוצה לו ברחו כלילה ההוא וכן אמר בספר ירמיה וכל אכסי המלחמה ברחו ויכחו מן העיר לילה: דרך מערב בין החומות אחר על גן המלך. יכחו דרך העיר סהיה בין שתי החומות בסתר סלא ירגשו בהם הכסדים: וילך דרך הערבה. וילך דרקהו וס' אחר יכחו עמו. וברם בין החומות מערה היתה מבית דרקהו עד ערבות ירחו ורחו לדרך המערה והנה זמן צב סהלך על גב המערה ורפסו כסדים אחר הצב וכסעו לנפוח המערה בערבות ירחו היה דרקהו ויכחו ורחוהו ולכרוהו הוא סאמר יחזקאל ופרסתי רשתי עליו וכתפסו במדדתי: למלך בבל רבלתה. והרי נכס כזר בא לירוסלם כמו סכתא בא כבוד כזר מלך בבל וכל חילו עליוסלם לא סחרכו ימי המדבר כמו סאמר והלך לו כבוד כזר בארץ חמת רבלתה והיה חילו במדבר וכסכסכו ירוסלם היה הוא ברבלת והעלו את דרקהו אליו. וכברם לא עלה כבוד כזר לירוסלם אלא מה סאול בא כבוד כזר כבוד ארץ הוא סעלה ורמות דיקוסל כ כבוד כזר היתה חקוקה לו ב במדברו והיתה אימתו מוטלת עליו כאלו הוא עומד לפניו כמו סאמר בספר ירמיה עמד בפני מלך בבל לירוסלם: וירברו אתו משפט. הוכיחו על סמרד כן ועבר על סכסכו כמו סכתא וגם במלך כבוד כזר מרר אחר ס הסכסכו בלחם: בסכסכו לחרם. וכירמיה כתיב בעשור לחרם פי רל בסכסכו כנסכסכוס להיכל ואכלו ושתו וקללנו בו סמיני ונשיענו וכתפסו סמוך לחסכה הכיתו בו את האור והיה דולק וחולק עד סוף עשירי: היא סכת יט למלך כבוד כזר. וכן כתיב בירמיה ובזה הסקוק היא סכת יט אכל בסוף אמר בסכת יט לכבוד כזר הגלה מירוסלם כס ח' מאות כמו ספי בז' וס' סוף ז' ויתלח וכן הוא סכת יט בסוף יט והתחלת יט ורל אמרו גלוביט גלוביט וס' סכסכו ח' הוא לא יט למלכות כבוד כזר ויט לכנס יחויק סהיה בס' סהיה לכנס כזר: ואת כל בית גרול כל בית ארס גרול רל בתי הגרולים וכן תיב דבר סאמר אחר רב הטבחים. אחר עס רב הטבחי וכן כתיב בירמיה אחר את רב טבחי: ואת הכופל אחר כפלו. סיכאו אליו קודם כנס העיר ומסרועת ליוכמו אל הכסדי אתה נוסל ותינית סמוסיל ראסרמסכלו ססרו ל' משמעתו: על המלך בבל. סמוך הוא הדיעה כמו הארון הברית: לכורמים ולוגבים. כורמי עובדי הכרמים יוגבס עובדי סהרות וכן תי למחיו מפלחין בכרמין ובחקלן וכתיב ולגבים בלא יד

כהן הראש. כהן גדול שהוא ראש לשר הכהנים: כהן המסכה. שני לכהן גדול והוא הסגן וכך ירשם יונתן סגן כהניא: סומרי הקף. סומרי כלי בית המקדש: ומן העיר לקח. לפי שאלו סוכר היו מבית המקדש אמר ומן העיר לקח: סרים אחר סרים ממם כתר גמון גמון: וחמשה אנשים מרואי פני המלך:

ובדמיהו אומר סכנה אנשים מראי פני המלך הסכים לא היו גדולים כמו החמשה לפיכך לא מכאן כאן וברכירכותו לל כתוב אחר אומר חמשה וכתוב אחר אומר סכנה להביא פני ס סופרי הדיוקן: המכביא את עם הארץ. מעל פיהו יוצאים העם לכבא: בעמים

וקומת הכותרת שלם אמות. ובתחת הספר הוא אומר חמשה אמות וסמי יסבתי את המקדשאות: וסכנה: קוויפאלעז כמין כובעי: וכאלה רמוזים: הסופר סר הכבא. סהיה יודע מכין כל עיר ועיר כמה אנשים מוציאה לכבא: כל סרי החיילים. סיכאו מן העיר להחבא במצודות ובטונרים: כסא

כל הכלים האלה ד' דסמיני נס' כבד וזה טהור יעשה אתה. העמודים שנים דמלכים. וחברו וידמה: לא נחקר דרבני הכמים. ושאר אחר כל הכלים האלה: וילך ד' ג' ס' לא חס' וס' וילך יי' אתהם ברוח קדים: וילך אחס שמרנה. על מלך בבל דמלכים. אל מלך בבל דרסה: ויגל ד' וס' ויגל יהודה מעל אדמתו.

רלבג

סריה כהן הראש: הוא כהן גדול: ואת צכניה כהן מסכה: הוא סגן הכהנים: ואת סלסה סומרי הקף. הם סומרי בית המקדש: ואת הסופר סר הכבא. רובה לומר ואת הסופר סהיה ס סופר סר הכבא וזה סר הכבא הוא המכביא את כל עם הארץ על פי הסופר: וילך אותם על מלך בבל. רובה לומר אכל מלך בבל: כי יראו מפני כסדים: על סהומתו הכסדים ס סהיופס גדליה וסומת גדליה אסר מכה אותנו מלך בבל על סאריית הגולה: ויהי

כל הכלים האלה: שמנה עשרה אמה קומת העמוד האחד ובתרת עלי נחשת וקומת הבתרת שלש אמה ושכבה ודמנים על הבתרת סביב הכל נחשת ובאלה לעמוד השני על השכבה: ויקח רב טבחים את שריה בת הרשואות: עפניהו בהן משנה ואת שלשת שמרי הקף: ומן העיר לקח סרים אחד אשר הוא פקיד על אנשי המלחמה וחמשו אנשים מראי פני המלך אשר נמצאו בעיר ואת הספר שר הצבא המצבא את עם הארץ וששים איש מעם הארץ הנמצאים בעיר: ויקח אתם נבוכדנאצר רב טבחים וילך אתם על מלך בבל דלתה: ויקח אתם מלך בבל וימיתם בדלתה בארץ חמת ויגל יהודה מעל אדמתו: והעם הנשאר בארץ יהודה אשר השאיר נבוכדנאצר מלך בבל: ויפקד עליהם את גדליהו בן אחיקם בן שפן: וישמעו כל שרי החילים המרה והאנשים כי הפקיד מלך בבל את גדליהו ויבאו אל גדליהו המצפה וישמעאל בן נתניה ויחנן בן קרח ושריה בן תנחומת הנטפתי ויאנליהו בן המעבתי המה ואנשיהם: וישבע להם גדליהו ולאנשיהם ויאמר להם אל תיראו מעבדי הבשרים שבו בארץ ועבדו את מלך בבל ויטב לכם: ויהי בתדש השביעי בא ישמעאל בן נתניה בן אלישמע מזרע המלוכה ועשרה אנשים אתו ויבאו את גדליהו וימיתו ואת היהודים ואת הכשרים אשר היו אתו במצפה: ויקמו כל העם מקטן ועד גדול ושרי החילים ויבאו מצרים כי יראו מפני כשרים:

דכל מנא האילין: תסני עסרי אפיון רומיה דעמוד וקדוניתהו עליה דנחשת ורומא דקדוניתהו תלת אפיון וסריגתא ורפונא על קדוניתהו סחור סחור כולא נחש ובאילין לעסודא תיננא על סריגתא: ודבר רב קטוליאית שריה כהנא רבא וית צפניה סגן כהנא וית תלתא אסרבליא: ומן קרתארבר גוואחר רחוא מסנא על גברי עברי קרבא ותמשיין גבריו דתון אפי מלכא ראשתהו בקרתא וית ספרא רב תילא דכנש וית עמא דארעא ושיחין גברא מעמא דארעא דאשתהו בקרתא: ודבר יתהוון נבוכדנאצר רב קטוליא ואוביל יתהוון לורת סלכא רבכל לריכלת: ומתא יתהוון סלכא דככל ומקטלינון דככלה בארעא דחסת וגלוי דכית יהודה מעל ארעהוון: ועמא דאשתאר בארעא דבית יהודה דאשאר נבוכדנאצר סלכא רבכל וסני עליהוון ית גדליה בן אחיקם בן שפן: וישמעו כל רבני תילותא אינון וגבריהו ארי סני עליהוון מלכא דככל ית גדליה ואחר לורת גדליה למצפיה וישמעאל בן נתניה ויחנן בן קרח ושריה בן תנחומת דמגטופא ויאנליה בן סעבת אינון וגבריהוון וקיים לחון גדליה ולגבריהוון ואם לחון לא תרחלון סעבדי בסדאי תיבו בארע ופלחו ית סלכא רבכל ויטב לכון: והנה בירתא שביעאה אתה ישמעאל בן נתניה בן אלישמע סודעא דסלכותא ועסרעא גבריו עיסיה ומחו ית גדליה וסית וית יהודאי וית בסדאי ויהו עמיה במצפא: ומסובל עמא סזעירא ועורבא ורבני תילותא ואחר למצרים ארי דחילו סן קדם בסדאי:

וחברו דסוף ירמיה. ויגל השאריית דרה. ויגל אונס למסרי. ואינל בלחץ אונס ואינל יבול ביתו יטב חס' יור בליש בקריא' וס' ועשית לו באשר ישכ בעיניך. קום אכל לחם וישכ לכך דאחאב: ועכרו אח מלך בבל: מזרע המלוכה ד' בליש בקריאה וס' ויהי בחדש השביעי בא ישמעאל בן נתניה דמלכים: וחברו וידמה. ויקח סודע המלוכה רכרת אחו בריה. ויאמר המלך לאשפנו דב סריסין דרית דמאל: ואת הגשרים ג' וס' בא ישמעאל בן נתניה דמלכים: ואת כל היהודים דירמיה. ונצי סכא את בלי המלחמה:

[illegible]

התשיעי

התשיעי הוא להודיע כי זה הרע הנפלא שהביא ה' על עשרת השבטים לא הביאו עליהם כי אם אחר הפליגה בעשיית הרע מאד עד שכבר מאסו כל מלות ה' ועדותיו ועצובם ועברו לה' אחרי גבול מקומותיו ועשו פגול' היותר רעות שיכולו לעשות ולא קבלו מוסר מרבי ה' על יד כבאיו שהעיד בהם כל הרע שהיה בא עליהם קודם כואו מפני עצבם ברית ה' והיה זה סבה שמאס ה' בכל זרע ישראל ויענה אותם בתינו עמויים כמו הרעב ומה שידמה לו ואחר זה נתנם ביד שוטים ובזויים אותם ולבסוף הפליחם מעל פניו כמו שזכר בהללות הכתובות בתורה :

העשירי

העשירי
הוא להודיע כי מה סימך ממנו רעאף עפ סבוון לתכלית טובה
ראו להרחיקו ואעפ סמור עבינו על ידי הסלם סבאכס וכל
סכן כשהיה מביא לעבוד וזה הלא תראה כי נחם הכחם סתעמה במצות
הסם וינצר על ידי משה רבינו להציל הנסוכים כשיראו אותו כחתאותו חזקיהו
בראותו שהיו ישראל טועים אחרת :

האחר עשר

האחר עשר הוא להודיע מהוא ראוי סקדע האר בגריו בסמטע חלול
העם הכבוד ולזה ספר סקדעו בגריו סמטע אלהיורפי
וגרופת מפי רב סקדע וגם חזקיה קרע בגריו בסמטע זה מפי מלחיו סקלח סס
אל רב סקדע:

השנים עשר

השנים עשר הוא להודיע בי אחת מן התחבולות הטובות למלחמ' הוא להפחיד' אצט' המלחמה ולזה אמר רב סקה כי ארציו מלחו בעטור האצט' אחר על החומה ליראם ולבהלם:

השלושה עשר

השלשה עשר
הוא להודיע מהמלך ימסול בעם בהטבתו להם כי בזה
ימסך רצונם אליו וזהו 'אמרו עמו אתי ברכה וצאו אלנו
ואכלנו' וכן אמר 'ואמרו ונבטח בך' וכן אמר 'ואמרו ונבטח בך'

האדבעה עשר

האדבעה עשר
האלהים לו יורחמה ויזילומה תכרה והיא ולמה קצר מלא ענו העם דבר לרב
סקה כימות המלך היא לאמר לא תצונו:

החמשה עשר

החמשה עשר הוא להודיע כי למחות בצרה ראוי שיכבד האדם לפני ה' ויתפלל אליו כריסיתו והויראה בעניו וזהו ספר מכבר התפלל המלך במקדש והתפלל לפני ה' וכן מיעה מיעה תפלה בעד המלכות והמלך וזהו ספר מכבר ככבד ויעה לפני המלך ויתברך וקרא את בשרו וטבעו לפניו רב הרע המוכן לבא אליו ועל שמו תחת על חמשת אבותיו:

הששה עשר

השטה עשר הוא להודיע כי היות המס יתבצר מעד מראשית אחרית הוא מופת על מהוא פועל הדברים כי לולי זה לא יתכן סיוע אולם נדום היותם כי איך ידע הוא מה שיפעלו וזלזו:

השבועה עשר

השבעה עשר הוא להודיע כי מהסגת המצור ביריחו ימנעו לרחות מעליהם הרע שכבר התחיל לבא כאלמרו הן הקטלני לו איחול ולזה ספר סוף ע"פ שכבר נגזר על חזקיהו סימון מאותו החול היה שמוע הסם יתברך תפלתו ורפא אותו והאריך ימיו חמש עשרה שנה ולזאת הסבה גם כן ספר סוף על פי שכבר היה נגזר שיבא הרע בימי יואכין והנה נעדר לו הסם יתברך והיה שלום ואמח בימיו

השמנה עשר

השמונה עשר הוא להודיע כי כעבדך סימסך רע מה מחטאיו מה הנה דאיו לכבוד מה מחטאים ההם כרי מסור הרע ההוא ולזה תמצא כי כסידע יאסיהו סהאריך הסי את הרע עד אחר מותו מפני הכעז לפני דנה לכהות ישראל מהחטא ההוא והעמיד כל העם בברית עם העם יתובע כל האלילים והמזבח והבמות ומעמסיהם והסבית את הכומרים וחבר כל כהני הבמות אצל המזבח להאסאיר לעזוס זכר בישראל ובארצם והנה היה כלי כל זה להסיר הרע לבטרי משרא כי היעצורים הרעים יסורו בסור החטאים אשר בעבורם היו יאף ישראל חטואו כמו סזכר הכביא סהיה מוכיה אותם בימי יאסיהו ולזה לא כמסך מזה החבלות סכונח אליו יאסיהו:

התשעה עשר

התשעה עשר
הוא להודיע מכה מעטת בודה זרה הוא פסול לעבור
אך הוא אוכל בקרמים עם אחיו הכהנים וזהו אחת אך
מזהב יי ברושטל כי אם אכלו מכות בתוך אחיהם
כגלם עמר מלכים

וזה נב ספר מה פסלם הסי' הארצות להמית הממרונים עד מהכרימו לעבד את
י' באופן מה והתקרב קירוב מה לעבדותו ולזה נב ספר המופת הנכלל שבעה
הסי' בעצמו חיל מלך אשר מהיה מתפאר על הסי' עד שכללה ההוא מתחיל מלך
אשר על ד' מלאך י' והוא סב לארצו וסב סבב הסי' מהכירו בניו בחרב והרעו
כמו שיע' על יד כבאו ולזה נב ספר מה מרפא הסי' על ררך המופת את חזקיה
מחליו אשר היה ראוי סימות ובעני המופת ששם בהסכנו הכל אחורנית י' מעל
הוא לפרס קיום ישרי' הסם י' על יד כבאו ולזה ספר חרע
הרביעי

האביעי

מצעה חזאל לישראל כמו שיישד הפילאזיהו וזכר אליעזר
 הייעוד לחזל בעת מלא היה מלך וכתבאר מזה הספור פ. היה הענין בסוף כמו
 שיישד אליעזר ולזה זכר גב סכבר יישד ליטעססלס פלמייס יזה יהואס חתאדס
 סכן היה הענין בסוף ולזה זכר גם כן מירבעם כן יואס סהוא סמיב אתגטול
 ישראל מלבא חמת עד ים הערבה כמו שיישד הכניא יונה ולזה גם כן ספר סהיו
 ליהוא בנים רבעס על כסא ישראל כמ. שיישד לוהסי עליד כניאו וספר גכ רוב
 הדשתסכאלו לישראל סכבר יישד חותס אחיה לאסת ירבעס באמרו וזכה יואת
 ישראל כאשר יגור הקנה בתם וחתם את ישראל מעל הארמה הטובה וכתבאר
 גם כן מזה הספור סכבר און. והטפלים אליגולו ראסונה ואל זה רמז בתורה
 באמרו חיי ראובן וא ימ. זיייה מתיו ומספר כמו סביארנו סס ולזה גכ זכר סכבר
 הסיד הפילאזיה לישראל מעל פניו כאשר רבר ביד כל עבריו הכניאים ולזה גכ זכר
 סכבר יישד הפילאזיה סכבר ישמעע סמועה וסב לארצו ויפול בחרב בארצו
 וסלא יבא אל ירוסלם ולא יורה סס חץ ולא יקדמה מען ולא יספוך עליה סוללה
 וכן היה הענין בסוף ולזה גכ זכר סכבר יישד הכניא סירפא יי לחזקיה וסוף
 על ימיו טו סבה וכן היה ולזה גכ זכר סכבר יישד יסעיה לחזקיה סנה ימים באים
 וכסא כל אשר כבדיו ואימ. אכרו אטותיו סבל ומכיו אשר יולד יהיו סרסיי סהיכל
 מלך סבל וכן היה הענין בסוף ולזה גכ זכר מה סדר הפילאזיה עבריו הכניאים
 על חטא מנסה סיביא תן הרעה על יהודה ירוסלם מה סכתאמת כזה הספור
 סכבר בזה להס הרעה סהיו ולזה גכ רפר סכבר עשה ואסיה מה סיעד הכניא
 אשר בא מיהודה סכבר יסרף ואסיהו על המזבח סהיו עזמות ארס:

דחמשי

החמשי הוה להודיע סאך ראוי סיתחבר הודיעעם הצדק אפילו אחר חמות וזלזל ספר סאכאס קברו איזע דער אלטעס הכה תפא סבגע בצמיתו חיה וקסע וזלזלוי ס'כל ארעס ס'היה רעס ס'קבר אזל כריו ;
הששי הוה להודיע סאך ראוי לעבוס דבני על חטא האבו ולא האבות על הכובס וזלזל ספר סבגי האמכ' לא המית ככותב בספר תורת משה לא יומתו אבות על בנים ובנים לא יומתו על האבות ;

ה'שביעי

השביעי הוא להודיע שאין ראוי סיתתה האדם בדבר תמלחמה ועוורר
 ומרד ומפני ראותו שכבר הצליח בתמלחמה מה שיכבד אפשר
 שינוכח בתמלחמה הזאת אף על פי שכבר הצליח בתמלחמה האחרת ולזה קצר כי
 למצויה עוורר מדנים ליהואם משכימה פראה מהצלחתו על הארומים בתמלחמה
 ככל כדו הוא ויהיה עמו ולואת הסבה גב קצר ענין הגאון סאמ יהואם לאמציה
 סכבר אמר לו שיכול הוא ויהדה עמו ונמשך לו מזה סכבר היה למציה אחר
 יהואם חמס עשרה סכה :

השמיני

השמיני הוא להודיע שאין ראוי להתחרות במצליח ררכו ולזה ספר מה סקרה מהרע לישראל בעבור שמרדו מלכיהם במלכות צלחיים וחסד היו מתנים עם להם כי זה היה סבת החורבן והגלות ולזה ספר סדר מצא מלך אסור בהוסע הקר ולזה בר על שמרון והגלה ישראל מעל ארמיתם ולזה הסבה גם כן זכר כי חזקיה בראותו כי מלך אסור תפסם כל העמים הבגורות אשר ליהודה בכנע אליו ועבדו וזהו אמרו חנניא מוב מעל את אסור תתן עלי אסא ולזה ג' ספר כי כבוד היו ישראל בסבבה גדולה בימי חזקיה מלך יהודה מפני מרדו במלך אסור לולי י"ס היה לו ולזה הסבה גם כן זכר מרד יהויקים בבבוכר נכר סהיה קטה אל סהגלה פס כל ביתו ונבנו יהויכין ועמו גלו היותר ככרים ספרו' ולזה הסבה ג' זכר מרד צדקיה במלך בבל סהיה קטה לחורבן ירושלם ולגלות יהוד' מעל ארמיתו ולזה הסבה ג' זכר כי יהויכין מפני ס' צ' וארז תחת עול מלך בבבל הית' לו נפשו לסלל וממנו לבד נסארו בלי לבית יאסיהו וזה"ל היה זרובבל כן סאלתל מזורע כמו ס' זכר בספר ד' ואחרי מות בבוכר ג' נסא אויל מרדוך את דאסיהויכין והו' יאסיהו מבית בלא ונתן כסאו מעל כסא המלכים אשר אתו בבבל :

Revisas, et ubi necesse erit sunt correctas. — me fr̃s. Richardus. Sacerdos. et
loco notarij auctoritate presenti. Fr̃s. pro Vicario de Matthea. Sacerdos.